هەندێك لە
دیكۆمێنتەكانی ئاڵای شۆڕش

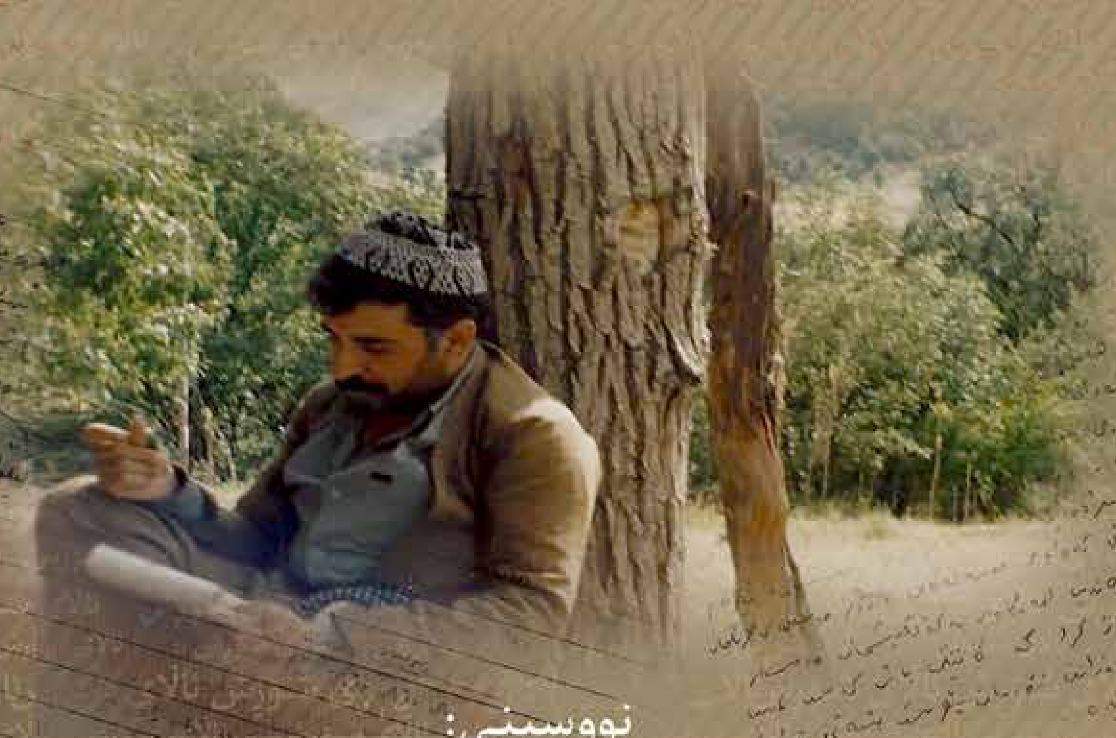

نووسینی:

عادل رفیق

هەندێك
لە دیكۆمێنتەكانی ئـــاڵای شـــۆڕش

نووسینی : عادل رفیق

هەندێك
لە دیكۆمێنتەكانی
ئـــــاڵای شـــۆڕش

نووسینی: عادل ڕفیق

ناوی کتێب: هەندێك لە دیكۆمێنتەكانی ئاڵای شۆڕش
نووسینی: عادل رفیق
تایپ: نووسەر
نۆبەتی چاپ: چاپی یەكەم

009647715623147
0031639415841
www.belganama.com

لەهەر شـوێنێک سـە رمایەداری بوونی هەبێت، کرێکاران و زەحمە تکێشـان هەیە، چەوسانەوەی چینایەتی و ململانێی چینایەتی بوونی هەیە و پێویستی بوونی رێکخراوی کرێکاران و زەحمەتکێشان دروست دەبێت.

لایەنە بابەتیەکە گرێدراوی گۆڕانکارییەکانی سـەردەمەکەیە، کەوابوو باری بابەتی ناوخۆیش بۆ دروستبوونی رێکخراوەی کرێکاران لەئارادایە.

عادل

بـــەشـــی یـــەكـــەم ... ســـەرەتـــای ژیانـــم 18
شۆڕشی چواردەی گەلاوێژ... 21
حزبی شیوعی عێراقی... 22
بەشی دووەم ... شۆڕشی ئەیلول و سەرەتای كاری سیاسیم... 28
كودەتای بەعس و مفاوەزات... 30
بەعس و بڕیاری گرتنی باوكم... 30
گەرانەوەم بۆ ناوشار 35
ڕووخانی بەعس وكودەتاكەی عبدالسلام عارف 36
جیابوونەوەی مەكتەبی سیاسی لە بارزانی... 38
ڕیشەی ناكۆكیەكانی نێو پارتی... 39
هۆكارەكانی جیابوونەوەو مەینەتی گەلی كورد... 41
هەڵگیرسانەوەی شەڕلەگەڵ ڕژێمی عێراق 43
گەڕانەوەی ئیبراهیم ئەحمەدو جەماعەتەكەی... 44
پەیوەندی جەلالیەكان بە حكومەتی عێراقەوە... 45
جەلالیەكان و ماویزم... 46
سازمان انقلابی حزب توده ایران و ماویزم... 47
كودەتاكەی حزبی بەعسی ساڵی ١٩٦٨... 50
كۆنفرانسی لقی پێنج لە بەكرەجۆ ١٩٦٩ 51
دەمی مفاوەزات و ڕێكەوتنی یازدەی ئازاری ١٩٧٠ 53
هەڵوەشاندنەوەی پارتی شۆڕگێر (جەلالیەكان) 57
بەشی سێهەم ...بڕیاری دووركەوتنەوەم لە سیاسەت 60

بارودۆخی كوردستان دوای بەیانی ١١ئازار... .. 60

تێوەگلان لە جەماعەتی(پارتی شۆڕشگێر!!)ەكەی شێخ ستارەوە.................................. 62

پیلانەكانی بەعس دژی پارتی 68

پەیوەندیم بە كۆمەڵەی ماركسی لێنینیەكانی كوردستانەوە لە ١٩٧٣ 70

شەهید بوونی حەمە رەشیدی برام... 72

پەیوەندیم بە شۆڕشەوە ١٩٧٤ 76

چاوپێكەوتنم لەگەڵ مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد لە ١٩٧٤... 78

دوژمن بە كەمگرتن... 81

هەموو هێلكەكان لەناو سەبەتەی ئێراندا و ئاماژەكانی ڕێكەوتن نامەكەی جەزائیری ساڵی ١٩٧٥و ئاشبەتاڵ

سۆڤیەت و پەرژەوەندیەكانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست 83

سیاسەت دایک و باوكی نییە... 85

ئاشبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥ 87

دەربەندڕایات ١٩٧٥/٣/٦ 87

١٩ /مارت/١٩٧٥ و بریاری ڕاگرتنی شۆڕش... 90

بزووتنەوەی سۆشیالیستی دیموكراتی كوردستان... 92

تەسلیمبوونەوە... 92

بـــەشـــی چـــــــــوارەم .....كـــاركردنم لە كۆمەڵەدا... 97

سیاسەتی بە بەعسیكردن... 98

هەواڵی دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی كوردستان 102

شەهید یاسین محمد حەسەن (یاسینە ڕەش)... 109

(كەم ژیان و كەڵ ژیان) 109

ڕاگـــواستن... 114
گواستنەوەم... 115
كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە.. 117
دروستكردنی كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەو كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە 119
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایانی كوردستان لە بالیسان.. 119
مەحاكمی تەفتیشی یەكێتی و هاوڕێ فەرهاد 121
ڕاپەڕینە جەماوەری یەكانی ساڵی ١٩٨٢ 122
ڕاپەڕینی سەیدسادق و شەهید بوونی خوشكە عەینە 123
ڕێكەوتنی یەكیتی و پارتی... 127
كۆنفرانسی دووەمی كۆمەلە لە ناوزەنگ ١٩٨٢.. 128
دوای كۆنفرانسی دووەم... 138
یەكەم كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی لە ١٩٨٢ 139
یەكەمین كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی.. 140
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایان لە بالیسان 143
مفاوەزات-گفتوگۆ.. 144
دیسانەوە شەڕی ناوخۆ... 147
مفاوەزاتی یەكێتی لەگەڵ بەعس... 148
ڕێكخراوی سولەیمانی و مفاوەزات... 149
بەرەڵایی و نەبوونی دیسپلین 150
هەڵوێستی لایەنەكان.. 150
كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە... دوواهەمین كۆنفرانسی كۆمەڵە 159

لیژنەی لێکۆڵینەوەو 170
وازهێنانم لە کۆمەڵەو یەکێتی 170
بەشی پێنجەم... ئـــــــاڵای شـــــــــۆڕش 175
دامەزراندن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش 175
یەکەم کۆبونەوەی دەستەی دامەزرینەر 21/11/1984 178
❖. جیاوازی لە تێروانینی ستراتیژی خەبات 179
بردنی بڵاوکراوەکان بۆ کەرکوک 188
رونکردنه وە لە بارەی ئامێری چاپەوە 194
نامەکەی ئەڵقەی بیست و یەک بۆ مەلا بەختیار 201
سەرنج لەسەر نامەکەی مەلا بەختیار 204
کێشەی ڕۆنیۆو گیرانی هاوڕێ جەلیل 206
نامە بۆ کۆبونەوەی فراوانی ئاڵای شۆڕش لە سیوسێنان- قەرەداخ 210
کاری پۆپۆلیستی و لە باربردنی ڕێکخستنە(مارکسی یە شۆڕشگێری) یەکە 213
گەورەترین هەڵەی ڕێکخراوەیی 213
کۆبونەوەکەی تاران 217
هاتنی شێخ علی بۆ سلێمانی و هەولێر 220
هۆکارەکانی وازهێنانم لەگەڵ دەستەی نوسەران 225
هەڵسەنگاندنی نامەکەی مەلا بەختیار 232
کۆبونەوەی ئاڵای شۆڕش و یەکێتی نیشتمانی 238
سەرنجێکیتر لە نامەی ١٩٨٥/١٠/٢٧ 244
پەلاماری ینک بۆ سەر ئاڵای شۆڕش 248

شەوارەی سیاسی ناوەندی نوسەران 248
ئەڵقەكان لە دەمی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكاندا 252
نامەیەك لە م١ بۆ تیپی ٣١ بۆ گرتنی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش 253
بەیاننێك (یەكێتی تابوری پینجەمی فاشستەكانی ڕژێمی عێراقە)١٩٨٥ 254
دامەزراندنی كۆمێتەی پارێزگای سولەیمانی ئاڵای شۆڕش 261
دامەزراندنی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی ئاڵای شۆڕش 261
پەیوەندی بە زیندانەوە 263
نامەكانی زیندان 264
(ئازادی، یان مەرگی سەروەری) 266
نامە یەك بۆ سالار عە زیز 270
نامە یە ك لە بەكر حاجی سە فە رە وە 271
نامە یە ك لە ملازم عومە رەوە 272
نامەی جمال محمد خواكرم بۆ سالار عزیز 274
نامە یەك لە ئاوات شیخ جنابەوە 276
زێوێ و لیژنەی سەرپەرشتی................ 277
نامەیەك لە شیخ عەلی یەوە 278
چەند ڕونكردنەوەیەک لە باری ئەم نامەوە پێویستە........................ 280
بەیاننێك (تاوانێكی گەورەتری سەرانی یەكێتی نیشتمانی) 281
چەند (زانیاری و سەرنج) ێ لە زیندانەوە.. 288
نامەی دەزگای پیشمەرگایەتی................ 291
نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە 292

نامەیەك لە ملازم عومەرەوە 298
نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە 300
نامەی تاڵەبانی بۆ محمد حاجی محمود........ 302
نامەی ملازم عومەر بۆ کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش 307
نامەیەک لە زێوەوە بۆ زیندان 313
یەکەم پەیوەندی من بە سالار عزیزەوە 317
نامەیەك لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناخۆ وە بۆ سالار عەزیز 317
نامەیەک لە زیندانەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی 328
سەرنجێک لەسەر دروستکردنی ناوەندی نوسەران 329
پرۆپاگەندەی سەرانی یەکێتی 330
پلنیۆمەکەی کۆمەڵە کوژەکان 331
پاکانە پێنووسین 332
نامەی نەوشیروان مستەفا بۆ مەلا بەختیار لە زیندان................................ 334
نامەی دووەمی نەوشیروان مستەفا بۆ زیندانی یەکان................................ 336
بۆ مێژوو 337
زیندان 339
نامەی پاکانە بە زۆر پێ نووسراوەکەی ١٩٨٦/١/٧ 339
کۆبونەوەی کۆمێتەکان لەسەر نامەی پاکانەکە................................ 342
دروستکردنی ئامێرێک جێی ڕۆنیۆ بگرێتەوە................................ 343
نامەی کۆمیتەی سەرکردایەتی شارەکان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی................................ 345
پلانی دەربازکردنی هاوڕێ زیندانیەکانمان................................ 352

لە سەركردایەتی ناوخۆوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی 354
پیتاك بۆ زێوێ 367
هەوڵی تیرۆركردنی سامی (عادل) لە لایەن یەكێتی یەوە 368
هەوڵی گرتنم لە لایەن رژێمەوە 368
لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.. 371
ئۆردوگای زێوی.. 381
دانیشتن لەگەڵ ئێرانیەكان... 383
پەیوەندی ئاڵای شۆڕش بە پارتی یەوە.. 384
ئاڵای شۆڕش و جود 384
دەرامەت لە زێوە 392
كۆبونەوەی فراوانی زێوێ (پلنیۆمی یەكەم) ئالای شۆڕش ١٩٨٦/٧/١٦ 392
سەبارەت بە ڕێكخستنی شارەكان 394
كۆبونەوە لەگەڵ ئیدریس بارزانی 401
كۆبونەوەی عادل و هاوڕێ روناك شێخ جناب لەگەڵ ئیدریس بارزانی.................................. 404
كۆچی دوایی دایكی حاكم سەردار 405
بنكەی شەهید مناف 405
پەیوەندی كۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتكیشان و ئاڵای شۆڕش... 409
پیلانی یەكێتی 410
بریارەكانی لیژنەی لیكۆڵینەوە 412
ڕێكەوتنەوەی یەكێتی و پارتی لە تاران 413
بەلاغی هاوبەشی كۆبونەوەی ١٩٨٦/١١/٧پارتی و یەكێتی لە تاران.................................... 415

نامەی بنکەی شەهید مناف بۆ لیژنەی سەرپەرشتی........................ 419

نامەیەکی حاجی مەمۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی............................... 421

نموونەیەک لە بێ دیسپلینی 424

هەوڵێکیتر بۆ شکاندنی زیندان و گیرانی روناك نوری هاوسەرم 425

نامەی خلیل دهۆکی 428

مۆتمر نصره الشعب العراقی............................... 429

هەوڵێک بۆ ئاشتی لەگەڵ یەکیتی............................... 430

کۆچی دوایی ئیدریس بارزانی 433

کۆبونەوە لەگەڵ حزبی شیوعی............................... 433

گەرانەوەی خلیل دهۆکی............................... 434

کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی 435

ئینذاری ئیران بۆ ئاڵای شۆڕش 436

کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی سەبارەت بەستنی پلنیۆم............................... 437

چلەی ئیدریس بارزانی............................... 439

نامەی هاوڕێ لیدیا بۆ عادل............................... 439

ناکۆکیەکانی ناو حزبی شیوعی............................... 441

نامەی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ کۆمێتەی سولەیمانی............................... 443

مەسەلەی گفتوگۆ لە گەڵ یەکێتی 443

نامەیەک بۆ هاوڕێ یان روناکی شێخ جناب (هاوڕێ لیدیا)و حەمە ئاوات لە عادلەوە................. 446

نامەکەی سالارعزیز لە سوریاوە بۆ عادل 448

چەند خاڵێک لەسەر ئاڵای شۆڕش 451

وەڵامی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ کۆمیتەی سولەیمانی...................... 455
لە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بۆ حاجی مەمۆ 458
پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش لە خواکورک 1987 460
ینک و تیرۆری سێ کادری ئاڵای شۆڕش 466
خەمێکی نوێ، دەمهەژێنێ 467
باری تەندروستیم 469
حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵڵا................................ 470
ئازادبوونی هاوڕێ شێخ عەلی و هەڵاتنی هاوڕێ پشکۆ................................ 471
جیابونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی لە ئاڵای شۆڕش................................ 473
پلنیۆمی سیهەمی ئاڵای شۆڕش لە زیوی ١٩٨٨................................ 474
ڕاگەیاندنی کۆتایی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش 475
بەرەو خاشەبڕکردنی تەییاری ڕیڤژینیزم 480
ئازادبوونی حاتەمی برام................................ 484
وەستانی جەنگی ئێران-عێراق 484
ڕۆیشتن بەرەو ئاوارەیی-سوریا 486
دروستکردنی میدیای کوردی ئەمستەردام................................ 490
دیکۆمێنتەکان...492-680
وێنەکان...691-714

بـــەشـــی یـــەكــــەم
ســــەرەتـــای ژیانــم

لەدایكبوونم

لە ســـاڵانی چلەكانی ســـەدەی ڕابوردوو، هەركەس لە ماڵەوە لە دایک بوایە و كەســێک ڕۆژو كاتەكەی نەنوســیایە و ڕۆژی لە دایكبوونی نەزانرایە ، لە دائرەی نفوس(١/ ٧) تیان بۆ دەنووســـی . بەوجۆرە ١/ گەلاوێژی/ی ســـاڵی ١٩٤٨بوو بە ڕۆژی لە دایكبوونم. لە گەرەكی گۆیژە لە شـــاری ســـولەیمانی هاتمە دنیاوە، لە خیزانێكی زەحمەتكێشـدا، من یەكەم منداڵی خیزانەكە بووم، باوكم ناوی محمد رفیق محمد معروف بەرزنجی بوو. هەر لە ســـەرەتای لاوێتیەوە بۆ بژێوی ژیان بووە سەربازی بێتەل لە سوپای عیراقدا، باوكم تەنها برایەكی هەبوو بە ناوی تۆفیق محمد معرو ف . دایكم سەلما محمد مام ساڵح گێڵدەرەیی شەش براو پێنج خوشكی هەبوو. منیش شەش براو یەک خوشكم هەبوو، دوای من شەهید حەمەرەشیدی برام لە ساڵی ١٩٥٠([1]) لە ســلێمانی هاتە دنیاوە، دوای ئەویش ســەلاحەدین لە ســـاڵی ١٩٥٤ لە

([1])**شـــەهید حەمەڕەشـــیدی برام**: لە ســـاڵی ١٩٥٠لە دایك بوو، دوای تەواوكردنی ئامادەیی لە كولیجی كوردی بەغدا وەرگیرا، لە ماوەی چوارســـاڵی خوێندنیدا لە سەرەتای حەفتاكانی سەدەی ڕابوردودا لە بەغدا لە گەلێک لە رۆژنامەكانی ئەو سەردەمەدا وتاری ئەدەبی ســـەبارەت زمانی كوردی دەنووســـی، بە تایبەت لە رۆژنامەی هاوكاری و هاوڵاتی دا، دواجارێک كە چاوم پێی كەوت لە شەوی 21/20 مانگی نەورۆز ساڵی ١٩٧٤ بوو ، شـەردەســتپێكردبۆوە لە نێوان كوردو حكومەتی بەعســا فەرمانگەكانی میری ، پەروەردە ، پۆلیس ، بە ســەدان هەزاركەس چووبونە دەرەوە بۆ ناو شـۆرشـەكە ، جامعەی ســولەیمانی چووبوە قەڵادزە، خوێنـدكـارانی زانكۆش لە دەوری زانگۆكەیـان لە قەڵادزە كۆبوبونەوە تـا ئەوســـاتەی رژێمی بەعس قەڵادزێی و زانگۆكەی بە فرۆكەی جەنگی بۆردو مانكرد و بووە مایەی شـەهیدبوونی سـەدان خوێندكارو هاوڵاتی، سـولەیمانی لەو رۆژگارەدا بۆنی خوێنی لێدەهات، حشـــع بە هۆی ئەوەی لەژێر هەژموونی ســـۆڤیەتدا بوو ، ســـۆڤیەتیش پەیمانی دۆســـتایەتی لەگەڵ رژێمی دكتاتۆری و فاشـــی عێراقدا هەبوو، وەلەبەر رۆشـــنایی بیری ستالینیستی سۆڤیەتی (كە عێراقیش یەكیكە لەو وڵاتانەی بە ڕێگەی ناسەرمایەداری بەرەو ســـۆشـــیالیزم دەچێت ؟) لایەنگری بەعســـیكرد .. ئا لەوكاتەدا قســـەكانمان لەســـەر سەرهەڵدانەوەی شەربوو لە نێوان كوردو حكومەتدا، لێمپر سی بۆ نارۆیتە دەرەوە ووتی یەک دوو مانگم ماوە جامعە تەواودەكەم دوای ئەوە دەچم بۆ دەرەوەی وڵات بۆ خوێندنی دكتۆرا، پێموت تۆ لە پارتیدایت و لە یەكیتی قوتابیانیشـــدایت ترســـی گرتنت نییە ؟ ووتی ژیانی كورد هەمووی ترس و زەحمەتە و چاوەروانی تەواوبوونی ئەم دوومانگە دەكەم....بەڵام مەخابن لە ١٩٧٤/٤/٥ (چەند مانگێكی مابوو كولیجی ئاداب بەشـــی كوردی تەواو بكات) لە بەغدا لە لایەن رژێمی فاشی عێراقەوە شەهیدكرا ..و خوێندكارانی كولیج لا شەكەیان بۆ هێنایەنەوە بۆ سولەیمانی .

کەرکوک هاتە دنیاوە.([1]) چونکە باوکم ســـەرباز بوو لە کەرکوک، ســـاڵێک دوای ئەوە باوکم ئێمەی هێنایەوە بۆ سولەیمانی و دیسانەوە چووینەوە خانوەکەی باپیرم لە گەرەکی گۆیژە . لە سەرەتای ساڵی شەستەکاندا باوکم خانەنشین بوو، هەوڵی دا فێری ســەعاتچێتی بوو، لە دوکانەکەی حاجی علی ســەعاتچی لە بەردەرکی ســەرا کەوتە کارکردن. لە ســـاڵی ١٩٦٠عبدالکریمی برام هاتە دنیاوە([2])، دواتر ئامادەیی پیشەسازی تەواوکرد.

دوای ئەویش پەیمانی خوشـــکم لە ســـاڵی لە ١٩٦٤ لە دایک بوو، لە ژیاندایەو مامۆســـتایە لە کەرکوک . عبدالقادری برام لە ١٩٦٥ هاتە دنیاوەو دواتر ئامادەیی بازرگانی تەواوکرد، لە ١٩٩٠بە ڕووداوێکی دڵتەزێن کۆچی دوایی کرد. دواجار حاتەمی برام لە ١٩٦٦چاوی بە دونیا هەڵهێنا ....([3])

باوکم یەک برای هەبوو پۆلیسی بێتەڵ بوو لە بەریوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی بە ناوی تۆفیق محمد معروف، بە هۆی کارکردنیەوە لە پارتیدا تووشـی زۆر دەردی

---

[1])صـلاح الدینی برام : چەندجارێک لە لایەن بەعســەوە گیراو ئەشــکەنجە دراوە، چونکە هیچی نەئەدرکاند ئازاد دەبوو، دوای کۆچی دوایی کوتوپری باوکم لە مانگی ســێپتەمبەری 1973درێژەیدا بە خوێندنی ئامادەیی ، بەڵام دوای هەڵگیرســانەوەی شــەری کوردو رژێمی بەعسی ١٩٧٤و چوونە دەرەوەی من بۆ ناو پێشمەرگە. بۆ دابینکردنی بژێوی ژیانی خێزانەکە بە ناچاری بووە پۆلیس و بە یارمەتی ڕێزدارانی شـــارەکە حاج حەمەنوری حاج عەبدوڵلا و عەلی بۆسکێنی. بە هۆی ئەوەی لە شەستەکاندا لە سەردەمی عبدالسلام عارفدا عەلی بۆســکێنی و بەرێوەبەری پۆلیســەکە(عبداللطیف النقیب) بە یەکەوە زیندانی بوون، عەلی بۆسکێنی بە تۆمەتی شیوعی بوون و بەرێوەبەری پۆلیسیش بە تۆمەتی بەعسی بوونیەوە، لە زیندا ندا بووبونە برادەری یەکتری، کاتێک لە بەغداوە دووردەخرێتەوە و دەگویزریتەوە بۆ سولەیمانی و بووە بەڕیوەبەری پۆلیسی سولەیمانی، وەک دوو برادەر کە لە زیندانا یەکتریان ناسیوە چاویان بە یەک دەکەوێتەوە، گەلێک ڕۆژ بە سەردان دەچووە لای ڕێزدار علی بۆسکێنی دادەنیشت، حاجی حەمە نوری بە علی بۆسکینی دەڵێت بەڵکو قسەیەک لەگەڵ بەڕێوەبەری پۆلیسی پارێزگا بکات تا لە ناوشار سلاح دابنێن تا بتوانێت بە ئێواران درێژە بە خوێندن بدات و ئامادەیی تەواوبکات. بەو جۆرە ســەلاحەدینی برام لە زاتیەی بەرێوەبەرایەتی پۆلیســی سولەیمانی کرایە کاتب، ئێوارانیش لە ئامادەیی دەیخوێند ، هەر بە پیشنیاری ئەو بەرێوەبەری پۆلیسە نێردرا بۆ دەورەی مفەوەزی پۆلیس لە بەغدا ..

[2]) کەریمی برام : خوێندنی ئامادەیی پیشــەســازی تەواوکرد.لە گەرمەی ڕاپەڕینەکانی ساڵی ١٩٨٢ی شارەکانی باشووری کوردستاندا، لە ئەمنی سولەیمانی گیراو ئەشکەنجە دراوەو خۆڕاگربووە. دوای ســەرکەوتنی ڕاپەڕینەکانی ســاڵی ١٩٨٢ کە بە ئازادکردنی هەموو زیندانە ســیاســی یە گیراوەکان کۆتایی هات لەگەڵ جمال تایەر و قادر مەنمی و حەمەی فەرەج و جلال قەرەداغی و مامۆســتا ئیســماعیل و ئەحمەد عەبدوڵلا کوردە چەرمەگایی ئازادکران....

[3]) حاتەمی براشــم کە خوێندکاری ئامادەیی بوو لە نیوەی دووەمی هەشــتاکاندا، لە ئەنجامی زمان لێدانی کەســێکەوە لە لایەن بەعســەوە گیراو بریاری لە ســێدارەدانی بۆ دەرچوو، بەڵام خۆشــبەختانە بەر لێبوردنە گشــتیەکەی ســاڵی (١٩٨٩) کەوت و ئازادکرا، لە ماوەی چاوەروانی لە بەشی ئیعدامدا دکتۆرەکەی سەدام لەوێ زیندانیبوو...

ســــەری گرتن و دوورخســــتنەوە هات ، لە رەواندز لە دوای شــــەڕی هندرین، بە تۆمەتی گەیاندنی زانیاری بە پێشمەرگەو هێنانە ناوەوەی پیشمەرگە بۆ ناو رەواندز و پەیوەندی بە پارتیەوە گیرا، بە هۆی نامەیەكەوە لە ئیدریس بارزانیەوە بۆ ئەسعەد ئاغا ی شێتنە كە دەستڕۆیشتوو بوو لای حكومەت مامم ئازادكرا بەڵام ڕژێم بڕیاری دابوو نەیەڵن بگەرێتەوە كوردســتان وچەند ســـاڵێك دوورخرایەوە بۆ روتبە لە ســــەرســـنووری ئوردن و دوای ئەوەش بۆ كەربەلا، دوای رێكەوتننامەی ئازاری ١٩٧٠ گیرایانەوە بۆ سولەیمانی وەك مفەوەزی پۆلیسی بێتەل ، بەلام نە حەسایەوەو بە هۆی تووشــبوونی نەخۆشـــی شــیرپەنجەوە گیانی بەخشـــی، هاوەڵانی پۆلیســـی سولەیمانی زۆر پڕشكۆ بەشداری ڕێورەسمی ناشتنەكەی بوون.

لەو بیرەوەریانەی ئەو دەمە، لافاوەكەی سولەیمانی (ساڵی ١٩٥٧)ە، لەوساتەدا لە دوكانەكەی باپیرم لە شەقامی سابونكەران دانیشتبووم، هەورێكی ڕەشم بینی لە خۆرئاوای سولەیمانیەوە ڕووەو رۆژهەڵاتی شارەكە دەهات، و لە پرێكدا دایكردە بارانێكی زۆربەهێز و بووەلافاو، زیانی خانووبەرەو مرۆیی زۆری هەبوو، هەندێ خەڵكی شار هاواریاندەكرد (ئەوەی ماڵی وێرانە ڕووبكاتە خەستەخانە)..

وینەیەكیتری سەرەتای كالی بیرەوەری منداڵیم ئەو خۆپیشاندانانەبوو كە خەڵك پێی هەڵدەستان دژی رژێمی پاشایەتی. حزبی شیوعی هەمیشە هەوڵیدەدا ڕۆڵی هەبێت ، ئەودەم زۆربەی شیوعیەكان لە شەقامی سابونكەران كە سەربەگەرەكی گۆیژە بوو، كۆدەبوونەوەو بابژی و بابروخێیان دەستپێدەكرد ڕووەو بەردەركی سەرا، كە ناوەندی شاربوو ڕێپێوانیاندەكرد، . گەلێكجار كە لە دوكانەكەی باپیرم دادەنیشتم لە سەرو چوخمەكەی شەقامی سابونكەران لە شاری سولەیمانی. پۆلیسم دەدی بە دوای خەڵكێكدا ڕایاندەكرد بیانگرن، ئەوانیش بە كۆڵانەكاندا ڕایان دەكرد تا خۆیان دەربازبكەن، كە پۆلیســـەكان دوور دەكەوتنەوە دیســـانەوە دەهاتنەوە سەرشەقامەكەو دەستیان دەكردەوە بە هاوار وقسە پێوتنی حكومەت..

وێنەیەكیتری چەسپا و لە هۆشمدا هێنانەوەی تەرمەكەی شێخ مەحمود بوو كە لە كاتی گەیشتنی تەرمەكەی شێخدا بۆ بەردەركی كتێبخانەی گەلاوێژ. لە سووچێكی بەردەركی سەرا لە بەری ئوتێلەكەی نوری علی یەوە ڕاوەستابووم، بە چاوی خۆم بینیم، كاتێك دەنگی بابژی و بابروخێی خەلكەكە تێكەڵ بە دەنگی گوللە بارانی پۆلیس بوەوە..

ئەو دەمانە خوێندن لە قوتابخانەكاندا بە زمانی عەرەبی بوو. لە هەفتەیەكدا دەرسێكی زمانی كوردی هەبوو. لە قوتابخانەی بنەڕەتی سەلاحەدینی ئەیوبی، لە لایەن مامۆستا و شاعیر ئەحمەد هەردی یەوە ئەو وانەیە دەوترایەوە، سەرەتای حەزو خۆشەویستیم بۆ خوێندنەوەی كتێب و كوردایەتی لەوێوە سەری هەڵدا. مامۆستا لە وانەكەیدا سەرباری فێربوونی زمانی كوردی و هۆنراوەی نیشتمانی

كوردی، چارەكێک لە كۆتایی وانەكەی تەرخان دەكرد بۆ گێڕانەوەی بەشـــێک لە یەكێ لە چیرۆكەكانی شـــارلۆک هۆڵمز كە لە نووســـینی ســـیر ئارثەر كۆنان دوێڵی ئینگلیزی بوو. چیرۆكەكان پۆلیســی بوون، باسـیان لە دۆزینەوەی تاوانباران دەكرد، لە ڕێگەی گەڕان بە دوای بەڵگە عەقڵیەكـانـدا. مـاوەی گێڕانەوەی چیرۆكەكەی لە چارەكێک تێپەڕی نەدەكرد و دەیبڕی بۆ وانەكانی داهاتوو تەواوی بكات. مامۆســـتا ئەحمەد هەردی ئەمەندە بە خۆشـــی و بە تام چیرۆكەكەی دەگێڕایەوە، هەمیشـــە بە پەرۆشـــەوە چاوەڕوانی وانەكەی هەفتەی دا هاتووی بووم. دواتر لە كتێبخانەكاندا گەڕام بە دوای كتێبەكـانی ســـێر ئـارثەر كۆنـان دوێڵی ئینگلیزی و مۆریس لبلانی نوســـەری فەرە نســی كە وەرگێڕڕابوونە ســـەر زمانی عەرەبی، تا خۆم لە ماڵەوە بیانخوێنمەوە، ئەوە لەو تەمەنەدا بووە ســــەرەتای دەســـپێكی خوێندنەوەم و مایەی ئەوەی دواتر كتێبخــانەیەكی دەوڵەمەنــدم هەبێــت.كە هەموو جۆرە كتێبێكی لەخۆ گرتبوو..باوكیشم لەو بوارەدا پاڵپشت و هاندەرم بوو..

لەو ســــەردەمانەدا لە قوتابخانە، وەرزشــــی ســـــوێدیان پێ دەكردین، و بۆ ئەو وەرزشەش قوتابی یە وەرزشوانەكانیان دە برد بۆ قوتابخانەی فەیصەڵیە بۆ ڕاهێنان، جلی كەشــافەشــیان ئەدا بە هەندێ لەو قوتابیانەی بۆ كەشـــافە هەڵبژێرابوون، بیرم نەماوە ساڵی چەند بوو، بەڵام جارێک بردیانین بۆ ڕێگەی كەركوک لە سەرشاقامەكە ڕیزیانكردین بۆ پێشـــوازی مەلیک فەیصـــەڵ كە هاتبوو بۆ ســــەردانی شــــاری سولەیمانی.

شۆڕشی چواردەی گەلاوێژ

لەهاوینی ساڵی ١٩٥٨چووم بۆ چوارتا بۆ بەسـەربردنی پشووی هاوین لە ماڵی مامم. هەســـتمكرد مامم گەلێكجار لەگەڵ چەندین پۆلیس و هەندێكجاریتریش لەگەڵ چەند سڤیلێک دادەنیشت ، لە كاتی ئاوبردن یا چابردن بۆیان گوێم لێدەبوو كە باسیان لەسـەركورد و حكومەتی عێراقیە. گەلێكجاریش لەگەڵ ئەوانەدا بە ناوی سـەیرانەوە دەچوون بۆ دەشـــت ودەرو لەوێ درێژەیان بە باســـەكانیان دەدا. ئەوســـا نەمدەزانی سـەربە چ گرووپێكن. لەو كەسایەتیە سڤیلانەی بیرم مابن حەمەشـوكور ناوێک بوو كە شـــۆفێری ئۆتۆمۆبێلی نێوان چوارتاو ســـولەیمانی بوو، هەروەها حەمە ســـدیقی برای ئەویش شـۆفێری ئۆتۆمۆبێلی نێوان سـولەیمانی و چوارتابوو. لە پۆلیسـەكانیش عەریف عەلی و عەریف عمر كە پێموابێت یەكێكیان لە بەشی بێتەلی پۆلیسدا كاری دەكرد..

چێشـــتەنگاوی رۆژی چواردەی گەلاوێژی ١٩٥٨لە ناوشـــارۆچكەی چوارتا قەڵەبـاڵغی پەیـدابوو ، بەرەبەرە تـادەهـات خەلكەكە زیـادیـدەكردو لە پرێكـا بوو بە ڕێپێوان و هاوارو قیژەقیژو بانگیان بۆ روخاندنی پاشـایەتی و دامەزراندنی كۆماری

دەدا. یەكســـەر چوومەوە ماڵی مامم وبە پورم ووت مەلیک نەماوەو بۆتە كۆماری، زۆر تووڕەبوو ووتی : دەنگت نزمكە نەبا كەسێک گوێی لێتبێت با تووشی بەڵایەک نەبین، خۆمان وەزعمان تەواو نییە. لەو ساتەدا ڕێپێوانەكە گەیشتبووە نزیک ماڵەكە، پاش ئەوەی گوێی لە خەڵكەكەبوو هێوربووەوە، شـــارۆچكەی چوارتا بە جارێک خرۆشابوون و هاتبوونە سەرجادەو ڕێپێوانیان دەكردو بە كۆماریاندا هەڵدەدا..

پاش چەند ڕۆژێک بەرەو شـــاری ســـولەیمانی گەرامەوە ، لە نێوان پەنجەرەی ئۆتۆمبیلەكەوە خەڵكم دەدیت لەســـەر شـــەقامەكان هەر بابژی و بابروخێیان بوو . لە ڕۆژانی دواتردا مامم زوو زوو دەهات بۆ سولەیمانی ، بە هۆی باوكمەوە دەمانزانی كە هاتووەو بەڵام ماوەی نەبووە بێتە ســـەردانمان و چووە بۆ ســـەردانی (برادەرانی پارتی) . ئەوە یەكەمجارم بوو كە ناوی پارتی ببیســـتم ، كە لە باوكم پرســـی ئەویش وەک چۆن مامۆستایەک دەروانێ لە قوتابییەک تێنەگەییوە لەوەی بۆی باسـكردووە، ئاوەها بە لەسەرخۆییەوە باسی شۆڕشەكانی كوردی بۆ دەكردم و دەیووت چەندجار باســـی شـــۆڕشـــی كوردم بۆكردووی لە بارزانەوە، ووتی (پارتی هێزی جەماوری ڕێكخراوی گەلی كوردستـانە بە ســـەرۆكایەتی مەلا مستـەفای بارزان). ئەو زەمانە خەڵكەكە یا پارتی بوو یا شیوعی.

هەركاتێک باوكم پشـــووی ســـەربازی وەردەگرت و دەهاتەوە ناومان، داســـتانی شـۆڕشـگێرانی كوردی بۆ باسـدەكردم، زۆر سـەرسـام بوو بە ئازایەتی و لێزانین و لێهاتووییان لە تەكتیكەكانی شـــەركردنیاندا بەرامبەر ســـوپای پڕچەكی حكومەتی عێراقی ، ئەیوت لە ناوچەی بلەو بارزان دوای گەمارۆدانیان و بوونی ئەو هەموو ســـەربازگاو رەبایە ســـەربازیانە شـــەو دەمی وڵاخەكانیان دەبەســـت و لبادیان لە چوارپەلی وڵاخەكانیان دەئاڵاند تا لە رۆیشـــتندا دەنگیان نەیەت و بە نێوان رە بایاو بنكە سـەربازیەكاندا دەرۆیشـتن و گەمارۆكەیان دەشـكاند ، كۆماری مەهابادو ڕۆڵی مەلامســـتەفای بـارزانی لە بەرگریكردن لە كۆمـارە ســـاواكەو ڕێپێوانە مەزن و مێژووییەكەیان بەرەو ئاوی ئاراس و پەرینەوەیان بۆ یەكیتی سـۆڤیەت بەشـێكیتری باسەكانی بوو..

لە مێشـــكمدا لەوەگەیشـــتم كە پەیوەندییەكی ئۆرگانیكی بەهێز هەیە لە نێوان وشەكانی پارتی و مەلا مستەفاو كوردو كوردستاندا. هەر ئەو سەرئەنجامە كارێكی كرد لەو ڕێپێوانانەی لە شـاری سـولەیمانیدا ڕوویدەدا گوێم هەڵخەم و چاوبگێرم كام ڕێپێوان هاوار بۆ كوردو كوردســـتان دەكات دەچوومە ناویان و منیش دەســـتم بە هاواردەكرد .

حزبی شیوعی عێراقی

ووشـــەی شـــیوعی ســـەرەتا لە ناوەراســـتی ســـاڵەكانی پەنجاكاندا لە دەمی خۆپیشاندەرانی دژ بە ڕژێمی پاشایەتی بەرگوێم كەوت. لە دوای كودەتاكەی قاسمی ١٩٥٨ زانیم چەند ماڵێكی دراوسێمان شیوعی بوون ، كورەكانیان گەرچی لە یاری تۆپی پێ وبالەو تەنانەت یەک دووجاریش كاری شانۆگەریدا پێكەوە بەشداربووین ، بەڵام لەو دەمە بەدواوە ئەوەی سـەرنجی رادەكێشـام ئەوان وهەموو ئەو شـیوعیانەی بەشـــداری خۆپیشـــاندانەكانیان دەكرد، هاواریان بۆ كوردوكوردســـتان نەدەكرد، شتێكیتریان دەووت و وەک گۆرانی دەیانووتەوە ، ئەوەندەی بیرم مابێت ئەوەبوو (لە شـاگردانی فەهدی قارەمانین). پاشـان لە سـاڵی ١٩٥٩ گوێم لێدەبوو هاوارەكانی ئەو تاقمانەی بە شـیوعی ناسـرابوون بە ئاشـكرا بە سـووكایەتیەوە باسـیان لە كوردو كوردســـتان دەكرد و دەیانووت (كوردی چە عەرەبی چە هەموو هەر عێراقین ؟) ، (مەعاریفی كوردستانی چی مەعاریفی قلیاسان؟).

لە گەرەكی گۆیژەی شاری سولەیمانی شەقامێک هەیە بە ناوی سابوونكەران ، گەلێک لەو خێزانانەی لەو شـــەقامەدا دەژیان لە ماڵەكانیاندا خەریكی ســـابوون درووســـتكردن بوون بۆ فرۆشـــتن . لە ســـاڵی (١٩٥٩) شـــەقامەكە لە لایەن شـــیوعیەكانەوە بە ناوی شـــەقامی مۆســـكۆوە ناودەبرا. ژمارەیەكی زۆریش لە كەســـایەتی شـــیوعی لەو شـــەقامەدا دەژیان و زۆربەی هەرەزۆریشـــیان خەڵكانی زەحمەتكێش بوون. لە ســـەردەمی پاشـــایەتیشـــدا چەندەها كەســـایەتیانم لە ناو خۆپیشـاندەرانی دژی دەسـەڵاتی پاشـایەتی دیبوو، كەسـانێكی تریشـیان لە گەڵدابوو بە هۆی پەناهندەیی مستەفا بارزانیەوە لە سۆڤیەت وایاندەزانی ئەویش سـەر بە دەوڵەتە شیوعیەكەی سۆڤیەتە! دیارە لەو بارەوە نەک هەر ئەو خەڵكە سادەیە بەڵكو گەلێک لە ســەركردایەتی پارتیشــدا لە پەنجاكاندا (وەک تاڵەبانی) هەمان بۆچوونی هەبوو، سـۆڤیەتیان بە سـۆسـیالیسـت وپشـت و پەنای گەلانی ژێردەسـتە دەزانی! (بگەرێوە بۆسـەردانەكەی تاڵەبانی بۆ بینینی سـەرۆكی پارتی لە مۆسـكۆ). تەنانەت گەلێک لە دەوڵەتانی ناوچەكە و جیهانیش هەربەو هەڵەیەدا چووبوون..

لە نێوان ســـاڵانی (١٩٥٩-١٩٦٣)حزبی شـــیوعی عێراقی پێچەوانەی لاف و گەزافی مافی چارەنووســی نەتەوەكان، بوونە بەشـێک لە سـیسـتەمی فەرمانرەوایی عێراق و لە شـــارەكانیشـــدا بە دروشـــمی ســـەیروســـەمەرە كەوتنە دژایەتی كورد، بەوجۆرە بوبوونە بەشـێک لە بۆرژوای فاشـسـت و شـۆفێنیسـت و رەگەزپەرسـتی عەرەب بەرامبەر كورد. بۆ بردنەســـەری ئەو ســـیاســـەتەیان و بەرگری (خۆیان ووتەنی لە حوكمی زەعیم عەبدولكەریم قاسم) دەستیانكردە دروستكردنی میلیشیای (مقاوەمەی شەعبی) لە سەرتاسەری عێراقدا (لەو كارەشیاندا نەتوانییان ڕژێمەكەی عەبدولكەریم قاسـم بەرەو دیموكراسـی بەرن، نە خۆشـیان بەرنامەی گرتنە دەسـتی دەسەڵاتیان هەبوو). بەوجۆرە تادەهات بارودۆخەكە گرژتردەبوەوە، لەو ڕێپێوانانەی

بۆ داواکــانی مــافی کورد دەکرا، حزبی شـــیوعیش ڕێپێوانی دەکرد، زیــاتر بۆ گــاڵتەجــاڕی بە داوا کەلتوریەکــانی کورد. لە نێوان ڕێپێوەرەکــانی پــارتی و شــیوعیەکاندا، دەتوانم بڵێم جارنەبووە لەو ڕێپێوانانەی لە ســولەیمانی ڕوویاندەدا بە یەکداداان دروست نەبێت لە نێوان خۆپیشاندەرانی پارتی و شیوعیدا. لە خوێندنگا - بازار- ماڵ و شوێنە گشتیەکانیشدا کۆمەلانی خەڵکیان بەوەوە خەریک کردبوو (ئایا کورد نەتەوەیە یا نەء!) حزبی شـیوعی کە لەو دەمانەدا جەماوەریکی بەرفراوانی لە سـەرتاسـەری عێراقدا هەبوو، خاوەنی هێزێکی میلیشیایی زۆر گەورەش بوو کە بە (المقاومة الشــعبیة) ناســرابوو تەنانەت دژی داواکاری مافە کەلتوریەکانی کورد بۆ زمانی کوردی دەبووەوە. کاتێک خەڵک لە ڕێپێوانەکاندا دروشـــمیان دەدا و داوای خوێندن بە زمانی کوردی یان دەکرد و دروشـمی (معارفی کوردسـتانیان) دەوتەوە، ڕێپێوەرەکانی حزبی شـیوعی عێراقی بە گاڵتە جاڕیەوە هتافیان دەکێشــا (مەعاریفی کوردستانی چی مەعاریفی قلیاسـان). حزبێک بوو لە خزمەتی دەسـەڵاتی دکتاتۆری قاســم دا. لە کاتێکدا لە ڕژێمەکەی قاســمدا لە لوتکەی دەســەڵاتدا بوون، نە کاریان دەکرد رژیمێکی پەرلەمانی دیموکراســـی جێ بگرێت، نە ئەوەش بوو دەســـەڵات بگرنە دەست و ئەو بەرنامە سۆسیالیستیەی بە ناو بڕوایان پێی بوو و خەڵکیان پێ فریو دەدا جێ بەجێ بکەن، نە توانیشـــیان ڕژێمەکەی قاســـم بپارێزن. کاری ئەوان وەک تابوری پێنجەم تەنها جێ بەجێکردنی سیاسەتەکانی دەرەوەی سۆڤیەت بوو....

لە نەورۆزی ســـاڵی (١٩٥٩) دابوو، گەلێکجار پیکداداان بە بەردودار لە نیوان ڕیپیوەرەکانی ئێمەو ئەواندا ڕوویدەدا ، لەو ئێوارەدا لە کاتی ئەو ڕێپێوانە پڕشکۆیەدا کە بە بۆنەی جەژنی نەورۆزەوە سازکراو لاوەکان هەموو بە مەشخەڵەوە دەرۆیشتن و ســـروودی نەورۆزیان دەوتەوە، بە هۆی گاڵتەجاری شـــیوعیەکان بە نەورۆز، دیســـانەوە پێکداداان لەگەڵیاندا ســـەری هەڵدایەوە و بووەهۆی گرگرتنی هەندێ لە ڕێپێوەرەکانی کە من لە ناویاندابووم کە تەنها ناوی یەکێکیانم بیرماوە بە ناوی(کریم- دواتر بووە مامۆستا) کە پورزای دکتۆر نەجاتی حەمەرەق بوو.

بارەگای پارتی دیموکراتی کوردســـتان بە ناوی خەبات لە شـــەقامی کاوە لە سولەیمانی، ڕۆژانە خەڵکێکی زۆر لە دەوری کۆدە بوونەوەو چاوەروانی ئەوەبوون ئەرکێکیان پی بســـپێردرێت و جێ بە جێی بکەن. لەو دەمەدا ڕێپێوان و ڤیســـتیڤاڵی زۆر بەگەردەخرا ، تا ئیستاش ئەو ئاهەنگە قەشـەنگەی یادی نەورۆزم لەبیرە کە لە باکوری شارەکە ڕێکخرا، لە شوێنێکی دەشتایی فراوان، تووی مەلیکیان پێ دەووت ، دواتر بووە یەکێک لە گەرەکە جوانەکانی سولەیمانی..

مســـتەفا بارزانی لە یەکیتی ســۆڤیەتەوە لە ٦/تشــرینی یەکەمی ســاڵی (١٩٥٨) گەڕایەوە بۆ عیراق .(ئیبراهیم ئەحمەد ، نوری ئەحمەد تەها، عوبێدوڵلای کوری بارزانی، و محمد ســـادق چووبون بە پیر مســـتەفا بارزانیەوە لە پراگ ی پایتەختی

چیكۆ سلۆڤاكیا و لە ڕێگای گەڕانەوەیدا لە میسر چاوی بە سەرۆكی میسری جەمال عبدالناصر دەكەویت)(عارف كریم ل٤) . ئەو پێشوازیە مەزنەی هەرلە بەسرەوە تا كوردستان لە بارزانی كرا لە كات وساتێكی ناسكدابوو، بەهۆی هەڵویستی دوژمنكارانەی حشع و بۆرژوا فاشستی ڕەگەزپەرستی عەرەب، بەشێكی زۆر لەو سەركردە سەربازیانەی لە دەوری سەرۆك وەزیرانی ئەودەمی عیراق عبدالكریم قاسم، دژی كوردبوون. (لە كۆڕێكی گەورەدا كە لە ژمارەیەكی زۆر حزبی و غەیرە حزبی لە یەكێك لە ستادیۆمەكانی وەرزشی بەغدا پێكهاتبوو، ئیبراهیم احمد سكرتیری گشتی حیزب دوای بەیانكردنی تێكۆشانەكان و مل ملانێكانی بێ وچانی مەلا مستەفا لە رێگای كوردو كوردستاندا، لێبرانی كۆمێتەی ناوەندی بۆ هەڵبژاردنی مەلا مستەفا بۆ سەرۆكایەتی حیزب ڕاگەیاند.)([1])

هاتنەوەی مستەفا بارزانی لە روسیاوە خرۆشانی خەلكی كوردستانی بلێسە پێگرت و دەنگ وباسی كوردی لە قەوارە خزان دەرپەراندو، لەسەر ئاستی ناوچەكەو جیهان هەرلایە بە پێی پێودانگی خۆی كەوتنە شیكارو بڵاوكردنەوەی هەواڵی كورد. ئا لەو هەل و مەرجە ناسكەدا هاتنەوەی مەلا مستەفا تەوژم و گوڕێكی نوێی بەخشی بە بزوتنەوەی سیاسی كورد و بووبوە وێردی سەرزمانی گەورەو بچوك و جێی هیواو متمانەی خەلكی كوردستان . تەوژمی بزاڤی كورد لە هەڵچوون و دژە كوردەكان لە داچووندا بوو."(گەڕانەوەی مەلامستەفا بۆ عێراق و چوونی ئەو بۆ باكورومەڵبەندی جیاجیای كوردستانی عێراق شوێنیكی زۆری كردە سەر بیروباوەری كوردەكانی ئێران و كوردەكانی دانیشتووی توركیە و روسیەو سوریە هەروەها شوێنی لەسەر چینەكانی جیاجیای ئەو كوردانە دانا كە لە ولاتە ئەوروپاییەكان خەریكی خوێندن بوون و پەرەپێدانی حیزب ئەنجامی ئەدا . ئەم شوێن دانانە لەو پرۆپاگەندەیەدا سەرچاوەی دەگرت كە حیزب بە سكرتێری گشتی برایم احمد بۆ بەهێزكردن و پەرە پێدانی حیزب ئەنجامی ئەدا)([2]) .

بانگهێشتی مەلا مستەفا بارزانی كرا بۆ مۆسكۆ بە بۆنەی ئاهەنگ و جێژنی ئۆكتۆبەرەوە زنجیرەیەك كۆبونەوەیان لەگەڵكردو پەیوەندی نێوانیان گەرم و بەهیزكرد. لە ماوەی سەردانەكەی مۆسكۆی دا بارزانی بارودۆخی ئاڵۆزی عێراقی بە شیوەیەكی گشتی وكوردستان بە تایبەتی بۆ گەورە بەرپرسانی كرێملین بۆ لێك دابۆوەو باسی ڕێتێچوونی بەرپابوونی (كودەتای) یەكی دژی رژێمی قاسم بۆ كردبوون، هەروەها داواشی لیكردبوون دەستی یارمەتی لە هەموو ڕوویەكەوە بۆ

[1])عیسی پژمان – كتێبی نهێنی یەكانی بە ستنی پەیمانی ساڵی ١٩٧٥-ی ئەلجەزائیر- لاپەڕە ٣٠-٣١.

[2]) عیسی پژمان – لە كتێبی نهێنی یە كانی بەستنی پەیمانی ساڵی ١٩٧٥ لە ئەلجەزائیر- لاپەڕە ٣٢.

گەلی كورد درێژ بكەن . چەند گفتێكیشـــی لەم بـارەوە لێ وەرگرتبوون . گفتی كۆمەكی چەكی دابوو بەڵام ئەم گفتە لەبەر هەندێ هۆی سیاسی و تەكنیكی جێبەجێ نەكرا. لە جیاتی ئەوە بڕێک پارە تەرخانكرا تا بەشـی كڕینی چەک و جبەخانە بكا، كە لە ڕێگەی قاچاخچییە نێودەولەتیەكانی چەكەوە بكڕرێت. باڵیۆزخانەی سـۆڤیەت لە بەغدا خـاڵی پەیوەنـدی نێوان بـارزانی و مۆسـكۆبوو، ئەو پـارەیەی مۆسـكۆ تەرخانی دەكرد لە ڕێگەی ئەم باڵیۆزخانەیەوە دەهات و دەگەیەنرایە بارزان، بەشـی زۆری ئەو چەكەی دەكڕرا چەكی چیكی و ئینگلیزی بوو ، لە نێوان مانگی ئایارو ئەیلولی ١٩٦١ دا نیزیكەی ٣ هەزار پـارچەچەک كڕرا، دوای ئەوەی بـارزانی لە بەهاری ١٩٦١ دالە ناوچەی بارزان گەڕایەوە بەغداد ، پەیوەندی نێوان عبدالكریم و مەكتەبی سـیاسـی ڕوو لە تێكچوون بوو، بە تـایبەتیش لە پـاش گەرانەوەی بارزانیەوە. لە(كانوونی دووەمی١٩٦١) دا لە سەفەری مۆسكۆ بۆ بەغدا ، گومان و دوودڵی عبدالكریم قاسـم لە بارزانی زۆر زیادیكردبوو، سـاردییەک لە نێوانیان هەبوو، تا مانگی شوبات ئامادەی بینینی بارزانی نەبوو، كاتێک لەو مانگەدا چاویان بە یەكتر كەوت بارزانی هەوڵیدا گومان و دوودلی قاسـم بڕەوێنێتەوە بەڵام كەڵكی نەبوو. كاتێک مەسەلە گەیشتە ئەم ڕادەیە، بارزانی بە بآشی زانی بۆ ماوەیەک بەغدا بەجێ بهێڵێ و بگەڕێتەوە بارزان .

لە حوزەیرانی ١٩٦١ كۆمێتەی ناوەندی پارتی كۆبونەوەیەكی بۆ لێكۆلینەوە لە بارودۆخەكە ئەنجامدا و لەو كۆبوونەوەیەدا بڕیاردرا یاداشتێ بدرێ بە عەبدولكەریم قاسـم، ئامانج لێی ئارامكردنەوەی بارودۆخەكەبوو، بەڵام كەڵكی نەبوو. كەلێنی ناكۆكی و كەلەبەری نێوان پارتی و بارزانی و قاسـم، لە سـەرەكەی ترەوە زیاتر كرایەوە. ١٢/تموز/١٩٦١تاڵەبانی لە سەردانیدا بۆ بارزان، بارزانی ڕایدەسپێری كە خۆیان لەوە بپارێزن لەگەڵ حكومەتدا دەسـتەویەخە ببنەوە یا جاڕی شـۆڕش بدەن. تەنها خۆیان ئامادەبكەن و كۆبكەنەوەو ئەگەر حكومەت هێرشـی هێنایە سـەریان داكۆكی لە خۆیان بكەن.

پارتی بڕیاریدا ڕۆژی شـەشـی ئەیلول لە سـەرانسـەری كوردسـتاندا مانگرتنی گشـتی بێت، كوردسـتان لەوە پێش مانگرتنێكی وای بە خۆیەوە نەدیبوو، ئامانجی مانگرتنەكە ئەوەبوو هێزی جەماوەری پارتی پیشانی قاسم بدەن و بەو هیوایەی ببێتە هۆیەک تا قاسم هێزە سەربازیەكانی نەنێرێتە كوردستان.

ساڵی (١٩٦١) بە هۆی ئەو یاسای چاكسازییە كشتوكاڵیانەی حكومەتەكەی قاسم دەسـتییكردبوو پەرژەوەندی دەرەبەگەكانی كوردسـتان زیانی پێگەیشـتبوو، پێش ئەوەی مەكتەبی سـیاسـی پارتی و بـارزانی ڕایان لە سـەری بێت، یا هێزو سـەركردایەتییەكی یەكگرتوویـان هەبێـت، یـا داخوازیەكی نەتەوەییـان هەبێـت، (خێڵەكان) هەریەكە بە مەبەسـتێک دەسـتیاندایە چەک ودەربەندی بازیان و دۆڵی

خەلەكانیان گرت، بەڵام لەگەڵ یەكەم دەستوەشاندنی حكومەتی قاسم لێیان خێڵەكان بڵاوەیان لێكردو هەڵاتنەوە بۆ ناوچەكانیان.

بەشی دووەم
شۆڕشی ئەیلول و سەرەتای كاری سیاسیم

شاڵاوی سەربازی ڕژێمی قاسم

كاتێک شاڵاوی سەربازی ڕژێمی قاسم بۆ سەر كوردستان دەستیپێكرد و ناوی پێشمەرگە كەوتە سەرزاری خەڵک، وەک ئاگرو پووشوو بە ناوخەڵكدا بڵاوبووەوە، ئەو ناوەم زۆر لاپیرۆزبوو بە تاســـەوەبووم ڕۆژێک پێشـــمەرگە ببینم بزانم چۆنە، چۆن قســـــان دەكات و چی دەڵێت. لە شـــــاری ســــولەیمانی وقەزاو ناحیەو بنكە پۆلیســـیەكانی چواردەوری بە ژمارەیەكی بەرچاو پەیوەندیان بە پێشـــمەرگەوەكرد . بەدەســـــتەوەدانی زۆر بنكەی پۆلیس ڕۆڵیكی زۆر كاریگەری بینی لە بەهێزكردنی ڕیزەكانی پێشـــمەرگەدا بە تایبەتیش لە دابینكردنی ژمارەیەكی بەرچاوی چەک و تەقەمەنی .

شـــاری ســـولەیمانی بە هۆی شـــەڕی پێشـــمەرگەو حكومەتەوە چواردەوری بە ڕەبایەی ســـەربازی گیرا، ڕەبایە ســـەربازیەكەی ڕۆژهەڵاتی ســـولەیمانی لەخوار خانووە قوڕەكانەوەبوو. (بۆیە بەشـــەو خانووە قوڕەكان (بوو بووە گەڕەكی ئازادی)، وەک ناوچەی ئازاد وابوو، لەوێشـــەوە تا گردی ســـەیوان ڕەبایەیەكیتری ســـەربازی هەبوو. بەوجۆرە هەرچەند ســـەد مەترێک چەند ســـــەربازێكیان لە رەبایەیەكدابۆ پاسەوانی دانابوو .ئەودەم ڕژێم ئابڵوقەی ئابووری خستبووە سەر شارەكە لەبەرئەوە شـــەكروچاو ڕۆن بە زەحمەت پەیدا دەبوو، هەربۆیە هەندێ كەســـــی قاچاخچی لە ئێرانەوە ئەو پێداویستیانەیان دەهێنا، هەندێكجار لە ڕێگەی بەرتیلدان بە سەربازانی رەبایەكەی نێوان سولەیمانی و خانووەقورەكان و هەندێ جاریش شەو قاچاخچیەكان بە كۆڵەپشتەكانیانەوە لە نێوان ڕەبایەكانەوە خۆیاندەكرد بە شاردا، گەلێكجاریش گەر سەربازەكان دەنگیان ببیستایە تەقەیان لێدەكردن.

ئەودەم خوێندكار بووم لە قوتابخانەی ناوەندی شۆڕش ، ئەو قوتابخانەیە سەرەتا نزیک نەخۆشـــخانەی ســـەرەوە بوو بەریوەبەرەكەی حەمە حەوێزیان پێدەووت، لەو مامۆســـتایانەی لەوێ وانەیان پێگووتم (مامۆســـتا كمال مكورجی، ناســـراوبە كەمالە ڕەش، هەروەها(مامۆستاجەمال عەبدول)، چەند ساڵێک دواترلە كەسێكم بیستبوو ئەویش لە پارتیدا ئیشـــدەكات، بەڵام نەمدەزانی بەرپرســـیارێتی لەو دەمەدا چیبوو. بۆ یەكەمینجار چوومە ڕێكخســـتنی یەكێتی قوتابیانی كوردســـتان و وەک لایەنگریش لە پارتی وەرگیرام . لە ساڵی ١٩٦٢ بوومە ئەندامی پارتی ، ئەودەم ئەو بەشەی پارتی كە كارم تێیدا دەكرد پێكهاتبوو لە فەرە یدونی حەمەی شـــێخ عەلی و عوســـــمان

قژلوول و من و حکمەتی عەبە پاشـــا (کۆبونەوەکان مانگی جارێک تا دووجارلە ماڵی حیکمەتدا دەکرا لە شـــەقامی ســـابوونکەران). ئەودەم یەکێک لە ئەرکەکانی ڕیکخستنەکان کۆکردنەوی ئابوونەی مانگانەبوو کە هەربەشدابووی ڕێکخستن دەبو بیدایە ، پیتاک کۆکردنەوەبوو، گەیاندنی وردترین زانیاریبوو لەسەر جموجوڵی رژێم . دیراساتی فکری بوونی نەبوو.

ســـاڵی ١٩٦٢ چواردەوری ســـولەیمانی بە رەبایەی ســـەربازی گیرابوو، بارودۆخەکە زۆر ســـەخت بوو، هەر لەئێوارەوە هاتووچۆ قەدەغەدەکرا لە نێوان ناوشـــارو دەرەوەی شـــاردا ، ســـەربازەکان تارمایی هەرچییان بدیایە دەســـترێژی گوللەیان لێدەکرد، بۆ نەورۆزی ئەوســـاڵە رێکخســـتنی پارتی بریاری چالاکی یادکردنەوەی نەورۆزی دابوو بەو بەشەی ریکخستنی ئێمە . لە لایەن رێکخستنەوە ئاگادارکراین بچینە چیای گۆیژە بۆ نووسـینی دروشـمی (کوردسـتان یان نەمان) بە گەورەیی لە قەدپـاڵی دیوی ســـولەیمـانی چیـای گۆیژە،(گۆیژە چیـایەکە کەوتۆتە رۆژهەڵاتی شـــاری ســـولەیمانی و دەروانێت بەســـەر شـــارەکەدا، تولەڕێیەکی هاتووچۆی پیادەو وڵاخی هەبوو لە دێرزەمانەوە دێهاتیانی ناوچەی سرۆچک لەوێوە بەرهەمەکانیان بە وڵاخ دەهێنا بۆ سولەیمانی، لە سەری شاخەکەش پێش سەرهەڵدانی شـەری کوردو رژێم، چایخانەیەک هەبوو بۆ حەوانەوەی ڕێبواران و کاروانچیان). لە بەیـانی زووەوە بە کۆڵ، چەنـدەهـا تەنەکە نەوت وبەنزین و تـایەی لاســـتیکی ئۆتۆمۆبیل ودار و خۆڵەمێشـمان گەیاندە سـەرشـاخ، خەلکی زەحمەتکێشـی گەرەکی ئازادی(ماڵەکانی خانووە قورەکان) زۆر کۆمەکیان پێکردین، ئێســـتا بێجگە لە خۆم تەنها ناوی حکمەت عەبەپاشـاو فەرەیدونی حەمەی شـێخ عەلی و عوسـمان قژلول وهوشـیارعزیز(حاکم هوشـیار)م لە بیرە کە هەڵســـان بەوکارە . لە رۆژی بیسـتی مانگ تا ئێوارە بە دریژایی یەک کیلۆمەتر بە هەڵکەندن لە شـــێوەی جۆگەلەییدا لە ســـەر لاپاڵەکە نووســـیمان کوردســـتان یان نەمان و پڕمانکردەوە لە خۆڵەمێش وردەداروچەنـدمـان پەڕۆوپـاتـاڵ دەســـتکەوتبوو، تـا ئێوارەی شـــەوی نەورۆز تەواومانکرد، لەگەڵ تاریکبووندا نەوت و بەنزینمان کرد بەســـەر خۆڵەمێشـــەکەدا، هەریەکەمان چەند سەد مەتریکی بۆ دیاریکرابوو لە نووسینەکە ، لەگەڵ تاریکبووندا ئاگربەردرایە نووسینەکەو تایەیەکیشمان گڕتێبەرداو لە سەری چیاوە تلمانکردەوە ، پاش چەند دەقیقەیەک ئەو ناوە بووە چراخان هەر لە ناوشـــاری ســـلێمانیەوە تا بەکرەجۆو ســـەرچناروچیای گڵەزەردەشـــەوە (چیایەکە کەوتۆتە باشـــوری شـــاری سولەیمانی و دەروانێت بەسـەرشـارەکەدا) بە ئاسانی دروشمە گڕاویەکە دەبینرا، لە هەمان کاتدا لە ناو شاری سولەیمانیشەوە لە هەموو لایەکەوە ئاگری نەورۆزکرایەوە. هەر دوای دیتنی دروشـمە گڕاویەکە لە هەموو ڕە بایە سـەربازیەکانی چواردەوری شـارەوە دەسـتیانکرد بە تەقەکردن بەرەو دروشـمە نووسـراوەکە. ئێمە بەرەو ڕووی

چایخانەکەی سەرشاخەکە ڕۆیشتین، شوێنێکی لاپاڵ بوو گوڵە نەیدەگرتەوە ، لەوێوە بە تووڵە ڕێدا بەرەو گەرەکی ئازادی چووینە خوارەوە. تا شـەوگارێکی درەنگی ئەو شـەوە ئەو دروشـمە گڕاویە هەر دەخوێندرایەوە ، شـەو لە ماڵەکانی گەڕەکی ئازادی ڕۆژ مانکردەوەو بۆ بەیانی وەک قوتابیەک بۆ قوتابخانە بچێت بە بەردەم بازگەی رەبایەکەدا چوینەوە ناوشار.

كودەتای بەعس و مفاوەزات

پاش کودەتا شـوومەکەی بەعس لە مانگی (شـوباتی سـاڵی١٩٦٣) مفاوەزات لە نێوان سەرکردایەتی پارتی و حکومەت دەستیپێکرد، لە بەردەرکی سەرا جەماوەری ســولەیمانی پێشــوازیان لە وەفدەکەی پارتیکرد وجلال تاڵەبانی کە ســەرۆکی وەفدەکەبوو لە قاتی ســەرەوەی ئوتێلەکەی نوری علی یەوە وتارێکیدا، خەڵکێکی یەکجـارزۆر کۆبووبۆوە و هـاواریـان دەکرد (بژی وەفـدی بـارزانی مـام جەلال تاڵەبانی)، بۆ یەکەمینجار پێشــمەرگەم دی لە نزیکەوە بە پوزەوانەو کلێتەی خوری یەوە.

بەیانێک لە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش لە بەغداوە بلاوبۆوە ، دانی نابوو بە مـافە نەتەوەییەکـانی کوردا لە ســەربنچینەی (لامەرکەزی)،کە نـاوەرۆکەکەی بریتیبو لەنیمچە بەرێوەبەرایەتیەکی ناوخۆ و هەموو زیندانە ســیاســیە کوردەکان ئازادکران و بریاری دوورخستنەوەی هەندێک لە دوورخراوەکان هەلوەشێنرایەوە، شــەڕ وەســتاو ئارامیەک باڵیکێشــا بەســەر کوردســتاندا، لەو دەمەدا گرنگترین ڕووداوێـک ئەوەبوو مەنگۆلیـای گەلیی داوای لە ئەنجومەنی گشــتی نێونەتەوەیی کردبوو تـا کێشــەی کورد بخـاتە بەرنـامەی کـارەکـانی داهـاتوویەوە ، ئەوەش بەرپەرچـدانەوەیەکی ســۆڤیەتی بوو لە دژی بەیـانی ژمـارە(١٣)ی ئەنجومەنی سەرکردایەتی بەعس سەبارەت پاکتاوکردنی شیوعیەکان.

لەو دەمانەدا گەلیک لە ســەرکردایەتی حزبی شــیوعی بەرشــاڵاوی گرتن و لەناوبردن کەوتن، لەوانە ســلام عادل و جەمال حەیدەری، کە پاش ئەوەی لە لایەن بەعسیەکانەوە دەگیرێن ئەشـکەنجەی زۆر قورس دەدرین . هەردووقاچیان دەبڕنەوە بۆ ئەوەی ناوی هاوڕێکانیان بڵێن . دواجار لەسێدارەش دران..

بەعس و بریاری گرتنی باوكم

بۆ بنەماڵەی ئێمە ســاڵی (١٩٦٣)زۆر دژواربوو، لەولاوە مامم لە ســولەیمانی یەوە گواسـتیانەوە بۆ هەولێرو دواتر بۆ ڕەواندوز. لەملاشـەوە بۆ نەورۆزی ١٩٦٣ پارتی بریاریدابوو بەوبۆنەوە لە (هۆڵی خولد) لە بەغدا ئاهەنگ بگێرن ، کارتی دەعوەت نـامەیـان بۆ زۆرکەس نـاردبوو، یەکێـک لەوانەش بـاوکم بوو. ئەو رۆژەی

باوكم بە تەمابوو بڕوات بۆ بەغدا پیاوێكی بەرزنجی خزمی خۆمان كە رئیس عرفای پۆلیس بوو لە زاتیەی بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی كاریدەكرد و ناوی عەلی ئەحمەد بەرزنجی بوو هەواڵی بڕیاری گرتنی باوكمی بۆ هێناین كە لە لایەن رژێمی بەعسەوە دەرچووبوو، لە لیستەكەدا حەوت كەس كورد ناویان هاتبوو كە یەكێكیان باوكم بوو، بە تاوانی بەشداری لە كوژاندنەوەی كودەتاكەی بەعسیەكان بە فەرماندەیی عبدالوهاب شەواف لە ساڵی ١٩٥٩ لە موسل(لەو دەمەدا باوكم سەرباز بوو لە موسل). ئەو خزمەمان پێی ڕاگەیاندین هەر ئەمشەو پۆلیس و موختار دێن بۆ گرتنی، (ئەودەم هێشتا پۆلیس بۆ گرتنی هەركەس دەچوون دەبوو موختاریشیان لەگەڵ بوایە) . دوواتر زانیمان هەندێک لەوانەی ناویان لەگەڵ ناوی باوكمدا هاتبوو گیرابوون و دواتر بەعس لە سیدارەی دابوون .

هەرئەو پاش نێوەرۆیە باوكم بڕیاریدا شوێنی خۆی بگوێزێتەوە، ماڵی حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵا كە خزمی نزیكی خۆمان بوو ماڵیان لە گەرەكی گاوران بوو، سەرەتا باوكم چووە ماڵی ئەوان بۆ خۆ حەشاردان تا شەودادێت، بڕواتە دەرەوە بۆ نآو پێشمەرگە. لەو ڕۆژەشدا (خولە ئامێ) كە سەرپەلی پیشمەرگەبوو بۆ سەردان لەناوشاردابوو دەیویست بگەڕێتەوە بۆ بەرزنجە، خۆیشی بە خزم دەزانی، شەو لە گەل خولە ئامێدا ڕۆیشتبوون بۆ بەرزنجە.

لای باپیرو نەنكم و براكانم وتمان چووە بۆ بەغدا ، كاتژمێر دەوری یازدەی شەوبوو و هێشتا نە نوستبووم بە قایم لە دەرگای ماڵەكەماندرا، باپیرم چوو بیكاتەوە، تەماشادەكات پۆلیس سەربانەكانیان گرتووە، منیش لەناوجێ هەڵسام چوومە هەیوانەكە، كاتێک باپیرم دەرگای دەرەوەی كردەوە شاڵاویان هێنا بۆ ناوماڵەكە و ئەویشیان ڕاكێشا بەدوای خۆیاندا بۆ هەیوانەكەو لێیان دەپرسی كوا كورەكەت وتی چووە بۆ بەغدا خیرا خێرا دەیانقیژاند بەسەریدا ئەویش هەردەیگوت لە بەغدایە، بڕوایان پێ نەدەكرد و دەستیانكرد بە لێدانی لە هەمانكاتیشدا بەشێكیتری پۆلیسەكان ژوورەكانی ماڵەكە دەگەران موختاریش لە هەیوانەكە لەگەڵ پۆلیسەكان بوو. كاتێک ویستمان دەستی پۆلیسەكان بگرین هەمو ئەندامانی خێزانەكە بەرلیدان كەوتن ، باپیریشم هەر سوێندی دەخوارد لەوەزیاتر نازانم لە كوێیە ، ئەو حاڵەتە زیاتر لە دوو سەعاتی خایاند و پاشان ماڵەكەیان جێهێشت.

بۆ بەیانی زانیمان كە باوكم گەیشتۆتە ناو پێشمەرگە، چەند ڕۆژێک دوای ئەوە هەر لە ڕێگەی هەمان خزمەمانەوە ئاگاداركراینەوە كە ڕژێم دەیەوێت خێزانەكەی بگرێت.(ئەودەم وەک سەردەمی پاشایەتی بڕیاری گرتنی خەڵكیان دەدا بە پۆلیس، بەڵام بە بڕیاری بەعس چەند ئەمنێكیشیان لەگەڵیاندا دەنارد) بە پەلە كەوتینە خۆپێچانەوە تا بەرەو بەرزنجە دەرچین، هەرئەو ڕۆژە داوای نامەی گواستنەوەی پارتیمكرد بۆ ڕێكخراوی سرۆچک لە بەرزنجە و بۆیان جێبەجێكردم و (حكمەتی

عەبە پاشا) نامەیەكیشی دامێ بیگەیەنمە دەست بەرپرسی پێشمەرگە، پەیوەندی بە منەوە نەبوو. ئەودەم كەسێك بە ناوی مامۆستا ئەحمەدەوە بەرپرسی ڕێكخراوی بەرزنجە بوو، یەكێك لە كادرەكانی ڕێكخراوەكە حەمەی جابییان پێ دەووت. بە گەیشتنمان خزمانی بەرزنجە زۆر بەگەرمی پێشوازییان لێكردین و خانوویان بۆ دابینكردین و كۆمەكیان كردین، ئەودەم هەركەسێك لە دەرەوەی ئەو ناوچەیە بهاتایە بۆ ئەوێ دەبوو لە ڕێكخراو خۆی بناساندایە كە كێیەو خەڵكی كوێیەو بۆچی هاتووە ..لە كاتێكدا هەموو خەریكی سازاندنی ماڵەكەبوون، بە باوكمم ووت دەچم بۆ ڕێكخراو (تائەودەم كەس لە ماڵەكەدا نەیاندەزانی لە ڕێكخستنی پارتیدا كاردەكەم). لە ڕێكخراو پیاوێكی باڵابەرزی لێبوو كادر بوو حەمەی جابیان پێ دەووت، كە نامەكانم دایە و خوێندیەوە ،دیسان هەڵساو تەوقەی لەگەڵكردمەوە و بە گەرمی بەخێرهاتنی لێكردم و بە پێكەنینەوە ووتی خەڵك لە بەغدا ئاهەنگ دەگێڕێ و ئێوە ڕاتانكردووە ، ئەم ڕژێمە جێی متمانەنییە. سەر لقی پێشمەرگە لەوێ لەو كاتەدا معاون شێخ ڕەزا بوو.

ناحیەی بەرزنجە یەكێك بوو لە گوندە كۆنەكانی ناوچەی شارباژێرو سەنتەری ناوچەی سرۆچك بوو ، لە پاڵ گردۆڵكەیەكدا پاڵیدابوو بە شاخی كورەكاژاوەوە ، لە ژووررووییەوە گوندی هۆنەرێنەو لە ڕۆژئاوایەوە گوندی گێڵدەرەو لە باشووریشیەوە مۆریاس بوو ، لە دەوری ئەمانیش چەند گوندێتر هەبوون وەكو گوندەكانی شووكێ و باراو و پارەزان وعازەبان و حاجی مامەند..لە خوارووی بەرزنجەوە ڕێگایەكی ئۆتۆمۆبیل بەرزنجەی دەبەستەوە بە عەربەتەوە و لەوێشەوە بۆ سولەیمانی ..لاڕێگەی ئۆتۆمۆبێلیش هەبوو دەچووەوە (دوكانیان) (دۆڵێكە لە پشتی چیای گۆیژەوە)، لەدیوی شاخی گۆیژە لە سەرەوە بە دیوی سولەیمانیدا گوندی وویڵەدەر بوو، لە خوار ئەویشەوە لە پانتاییەكەدا گوندەكانی قرگەو شێخ وەیساوا..هەبوون . پێش ئەوەی بەرزنجە لە ڕووی ئیداری یەوە بكرێتە ناحیە، گوندی گێڵدەرە مەركەزی ناحیەی سرۆچك بوو. بەڵام بە هۆی دەستڕۆیشتوویی شێخانی بەرزنجەوە دواجار بەرزنجە بە فەرمی كرایە مەركەزی ناحیەی سرۆچك..

قەدەغەی هاتووچۆ لە سولەیمانی و ڕەشەكوژی

حەمە ڕەشیدی برام بە تەنها لە ناو سولەیمانیدا مابۆوە ، هەندێ ڕۆژ لە ماڵی باپیرونەنكم و هەندێ ڕۆژیش لە ماڵە خزمان دەبوو، ئەو تا ئەوكاتە نەهاتبووە دەرەوە .پاش چەند مانگێكی كەم، لە **بیستی ئایاری** ساڵی **١٩٦٣** رژێم بریاری ئابڵۆقەی ئابووری بۆ سەر كوردستاندا، شەر لە نێوان كوردو حكومەتی بەعسدا هەڵگیرسایەوە ، لەو دەمەدا لیوای بیستی سوپای عێراقی(زەعیم صدیق)فەرماندەی بوو، لە ٩(لەسەر ١٠ حوزەیرانی ساڵی١٩٦٣) بریاری قەدەغەی هاتووچۆی لە سولەیمانی ڕاگەیاند. دەستیانكرد بە پشكنینی ماڵان، لە زۆربەی گەرەكەكانەوە سەربازەكان تەقەیان لە خەڵك كردبوو. لە سەرووی خەستەخانەی شیرەكەوە لە ماڵێكدا دووبرایان بەیەكەوە كوشتبوو. ژمارەی ئەو هاوڵاتیانەی لە ماڵ هێنرابوونە

دەرەوەو دەســـترێژی گوللەیان لێكرابوو لە زۆربوندابوو، لەولاشـــەوە بە هەزاران هـاوڵاتیـان لە نـاوجێگـای خەودا و بە جلی خەوەوە هینرانە دەرەوەو گیران. پـاش پڕبوونی زیندانەكانیان، خەلكە گیراوەكانیان گواســـتبۆوە بۆ حامیەی ســـولەیمانی (ســـەربازگەی ســـولەیمانی) لە گەرەكی كانێســـكان وبە هەزارەها هاوڵاتیان لە تەویلەكاندا زیندانیكردبوو، لە بەرەوە لەو زیندانیانەیان دەبرد بۆ ئەشـــكەنجەدان، داوای ناوی ئەندامانی ڕێكخســـتنەكان یا ئەوانەی پەیوەندیان بە پێشـــمەرگەوە هەیە لێدەكردن، كەس نەچووبووە ژێرباری دانپیادانان.پاش ئەوەی جەللادەكانی ڕژێم لەو كارەیاندا شـــكســـتیان هێنا، لە بەرچاوی زیندانیەكان یەكە یەكە گیراوەكانیان بانگ دەكردو دەیانخستنە بەردەم دوو هەڵبژاردەوە، داوایان لێدەكرد جنێو بە مەلامستەفای بارزانی بدات تا ئازادی بكەن یان گوللە باران دەكرێت، هەشتاو شەش (٨٦) ڕۆڵەی خەڵكە بەشـــرەفەكەی ســـولەیمانی ئامادە نەبوون جنێو بدەن، هەرلەوێدا زیندە بەچاڵكران و چوونە ڕیزی پاكڕەوانی ڕێگای ئازادی نەتەوەییەوە([1])...

دەستپێكردنەوەی شەڕی بەعس

پاش شـــكســـتی مفاوەزاتی نێوان كوردو حكومەت لە نۆی حوزەیرانی ســـاڵی ١٩٦٣ ڕژێمی بەعس بە رەسمی جاری شـەڕیدا و رۆژانی دوواترهێزەكانی سـوپا كەوتنە پەلاماری سەربازی بۆسەر گوندەكانی ناوچەی شارەزوور، چەندەها گوندیان ســـووتان و بە دەیان هاوڵاتی ســـیڤیلیان بە ناهەق كوشـــت. لەو هێرشـــانەدا بۆ ســـەركوردســـتان لیوایەكی ســـوپای حكومەتی ســـوری بە فەرماندەیی عەقید (فهد الشاعر) بەشداربو([2]).

لە بەرزنجە دەنگ بلاوبووەوە سوپای ڕژیم بەرەوئەوێ دیت، پێشمەرگەكان بۆ پێشگری لە سوپاكە ڕوویان لە (پێچەكانی چەناخچیان) كرد و لەوێ سەنگەریانگرت. ئـامـانجی پێشـــمەرگەكـان پێشـــگریبوو لە هـاتنی ســـوپـا تـا خەلكەكە دەردەچن. لەگوندەكەشـــدا، هەرماڵە خەریكی باركردنی كەل وپەلی ماڵەكانیان بوون بە وڵاخ بیگوێزنەوە بۆ گوندی هۆنەرێنەو دەوروبەری. خزمانی بەرزنجەو گوندی هۆنەرێنە زانیان وڵاخمان نییە بۆ گواســـتنەوەی ناومالەكەمان، بەخۆیان و وڵاخەكانیانەوە بە فریـامـانەوە هـاتن. بۆ ئەوەی خێراترنـاومـاڵەكە لە گونـدەكە دەركەن هەموجـارێـك بارەكانیان دەگەیاندە ســـەر ئەوبەرزاییانەی نیوان بەرزنجەوهۆنەرێنە لەوێ كەل و پەلەكـانیـان لە قەراغی ڕێگەكە دادەنـاودەهـاتنەوە تـا هەموویـان برد. بە ڕاســـتی ئەودەمانە پاكی و دلسـۆزی خەڵك بۆ شـۆڕشـی كورد بێ وێنەبوو، لەو ڕێگەوە بە ســـەدان كاروان دەهاتن و دەچوون بۆ گواســـتنەوەی ماڵ و مناڵ و كەل وپەلیان و چەندەها پێشـــمەرگەش لە ڕێگادابوون بەرەو بەرزنجە تـا لەوێوە بەرەو جەبهەی چەناخچیان بچن. كاتێـك گەیشـتینە شـوێنی كەل وپەلەكانمان بە ڕاسـتی من بەتەمای

---

[1])بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد-مەسعود بارزانی –لاپەڕە 120 .
[2])الحركة التحررية الكوردية-مواقف و آراء- علی سنجاري- صفحة 73.

هیچ نەمابووم، ئەو هەستەی خۆیشم بە (حەمە ئەمینی هۆنەرێنەیی) خزممان ووت، بە پێکەنینێکەوە وەڵامی دامەوە کە هیچ وون نـابێـت و نـافەوتێت، چوونکە ئەو خەڵکەی دەیبینی ڕۆڵەی شـۆڕشــن. بەڵام هەر لە گوماندابووم تاگەیشــتین، ئەوەی ســەرنجی هەمووانی ڕاکێشــا ئەوەبوو لەگەڵ ئەوەی ئەوهەموو ناوماڵە لەو قەراغە رێگەیەدابوو و بە سـەدان کەسیش وەک ئێمە لە هاتووچۆدابوون بەڵام کەس دەستی بۆ هیچ شــتێک نەبردبوو، تەنها نەختێک لە نانەکەو توزێک هەنگوین خورابوون. حەمەدەمینی هۆنەرێنەیی ووتی نەمووت، برا خۆیشـــت لێرە بوویتـایەو داوایـان لێبکردیتایە ئەو یەک دوو نانەو ئەوتۆزە هەنگوینەت هەردەدانێ. شـــەو داهاتبوو، خەڵک لەو شەوەزە نگەشدا هەربەردەوامبوون لە هاتووچۆ، هەندێ بەرەوگوندەکانی دوور لە بەرزنجەو هەندێکیش بەرەو شـــیوو دۆڵەکان کاروان هەر لە ڕێدابوون. دوواتر لەوێشــەوە ناوماڵەکەمان گەیاندە گوندی هۆنەرێنە. خزمان بە خێرایی کەوتنە کۆمەکمان کەپرێکیان بۆ درووسـتکردین. زۆربەی خزمەکانی بەرزنجەمان نەهاتنە هۆنەرێنە و لە دۆڵەکەی نێوان بەرزنجەوهۆنەرێنە لە ناو بنە دەوەنەکاندا هەواریان هەڵدا. شــەو میوانی ماڵی محەمەدئەمینی هۆنەرێنەیی بووین، میوانداریەکی یەکجار گەرمیان لێکردین.(خۆی یەکێک بوو لە ئەندامە هەرەکۆنەکانی پارتی لە ناوچەکەداو لەو گوندەو چەند گوندێکیتریش ئەرکی ڕێکخراوەیی پی ســـپێردرابوو، کاتی خۆی رەئیس عرفا بوو لە سوپاداو ئەویش وەک باوکم خانەنشینکرابوو، حەزی بە ژیانی شــــارنەدەکرد، هەربۆیە هاتبووە ســــەرمولک و ماڵەکەی لەوێ، پیاوێکی زیرەک ،کوردپەروەر، دلسۆز، سـەری زمانی و بنی زمانی هەرباسـی کوردوکوردستان و پێشمەرگە بوو. لە ماڵەکەشیدا لە ژووری میوانەکەی وێنەیەکی بارزانی هەڵواسیبوو، هەرپێشمەرگەیەک بیویستایە لەو گوندە پشووبدات لە پێشدا سەری لەمـــاڵی ئەودەدا، گەر میوانیتری نەبوایە لە پێشـدا لە ماڵی خۆی میوانداری دەكردن ئەوسـا دابەشـی دەکردن(لە پێشــەوە بەســەر ماڵە دەسـترۆیشـتووەکانی گوندەکەدا). ئەم پیاوەهەمیشـە وەک پێشـمەرگەیەکی تێکۆشـەری نەناسـراو کاری دەکرد. کوڕەکانیشـی وەک خۆی گۆش کردبوون. یەکێکیان پاشتر لە لایەن ڕژێمەوە گیراو لە سێدارەدرا، یەکێکیشیان بەکری ناوبوو پێشـمەرگەی ناوشـاری پارتی بوو لە هەشـتاکاندا، گەلیکجار لە ماڵی باوکم، براکانم دەیانشــــاردەوە، پاش ئەنجامدانی چەندین چالاکی پێشـــمەرگانە لە ناوشاری سولەیمانیدا، بە هۆی زمان لێدانی کەسێکەوە، لە بۆسەیەکدا کە رژێم بۆی نابۆوە گیانی بە کوردستان بەخشی)....

لە گونـدی هۆنەرێنە پێشــــمەرگە کەپریـان دروســـتکردبوو بۆ هەنـدێ لە ئەندامەکانیان، لەوانەی بیرم مابن هونەرمەند عوســـمان عەلی و براکەی، مەکینەی خەیـاتیـان بۆ دانـابوون وقومـاشــــی خـاکیـان دەدانێ و جلی خـاکیـان دەدووری بۆ

پێشـــمەرگە. گەلێک کەس لەو دەمانەدا لەناوشـــارەوە هاتبوونە دەرەوە وگەلێکیانم دەناسی، کەلێیان دەپرسیم دەمووت هاتووین بۆ سەردانی خزمان و گیرمانخواردووە..

لەودەمەدا هەندێ مەفرەزەی حزبی شـــیوعی پەیدابوون، بەڵام خەڵک خۆشـــی نەدەویستن بەهۆی هەڵویستە چەوتەکەیان بەرامبەر گەلی کورد لە سەردەمی رژێمی قاســمدا. گەرچی مەکتەبی ســیاســی زۆر دژایەتیانی دەکرد، بەڵام مەلا مســـتەفا دەیویســـت هەموو ئەوانەی دژی ڕژێمن بگرێتە خۆی و ڕیزەکانی بەشـــداربوانی شـۆڕش فراوانتربکات و لەولاشـەوە ڕاگرتنی دۆسـتایەتی سـۆڤیەت هۆکاربوون بۆ ئەوەی باوەشـــیان بۆ بگریتەوە. ڕێگەی پێدابوون لە ناوچە ئازادکراوەکاندا چالاکی خۆیان بنوینن. حزبی بەعس لەودەمەدا لە ڕێگەی دەزگاسـیخوڕی و ســەربازی و (حەرەس قەومیەکانەوە)کە میلیشیای حزبی بەعس بوون ڕاوی شیوعیەکانیان دەکرد و لێیانی دەگرتن و دەکوشـتن. پەناهێنانی شـیوعیەکان بۆ ناو شـۆڕش بووە هۆکاریی ســەرهەڵدانی گەلێک کێشــە، ئێران لەو پەیمانانەی دابووی بە مەکتەبی ســیاســی پەشـیمان بوەوە و لەگەڵ تورکیا و عێراق ڕیکەوتن بۆ لێدانی شـۆڕشـی کورد وەک لەو بروســکەیەی (مدیریە الحرکات العســکریە فی وزارە الدفاع العدد /٣٤٧٨/س التاءریخ ١٩٦٣/٧/٢) دەردەکەوێت کە ناردبووی بۆ تیپە ســەربازیەکانی یەکەم و دووەمی ســوپای عێراقی کە لە موســڵ و کەرکوک بوون. لەو بروســکەیەدا ئاماژە بەوە کرابوو کە (بەو زوانە (دوو ئەفســەر)ی پەیوەندی، یەکێکیان لە سـوپای تورک و ئەویتریان لە سوپای ئێرانەوە دەگەن، یەکەمیان لە موسڵ و دووەمیان لە کەرکوک دەبن، هەریەکەیان ئامیرێکی بێتەل و بەکاربەریکی ئامێرەکانیان لەگەل دەبێت بۆ مســـۆگەرکردنی پەیوەندی بە هێزەکانمانەوە . تەواو)([1]). لە لایەکیترەوە پاکســـتان بیســـت و پێنج هەزار بۆمبی تۆپیان دابووە حکومەتی عێراق، هەردوو ئێســـتگەی ڕادیۆی لەندنی بریتانی و واشـنتۆنی ئەمریکیش دژی شـۆڕش وەستانەوە و تۆمەتی کۆمۆنیست بوونیان خستە پاڵی و مەڵا مستەفایان تۆمەتباردەکرد بە بەکرێگیراوی بۆ مۆســـکۆ)([2]).لەو دەمەدابوو مەلا مســـتەفا بارزانی بە (مەلاســـوورە) ناودەبرا. ئەو باروودۆخە وامایەوە تا کودەتاکەی عبد السلام عارف لە ١٨/تشرینی دووەمی/١٩٦٣ **لە دژی**حزبی بەعس و نزیکبوونەوەیان لە ســـەرۆکی کۆچکردووی میســـر جەمال عبدالناصر، ئەودەم چونکە ئێران دژبە میسربوو سیاسـەتی خۆی گۆڕی، جاریکیتر ئێران سنورەکانی کردەوە لە بەردەم شۆڕشدا .

گەرانەوەم بۆ ناشار

---

[1])الحركة التحررية الكوردية- مواقف و آراء-على سنجارى صحيفة 73.
[2])الحركة التحررية الكوردية – مواقف و آراء-على سنجارى - صحيفة -73.

هەواڵی (قەدەغەی هاتووچۆ)ی سولەیمانی لە ٩لەسەر١٠/حوزەیرانی ١٩٦٣و هەواڵی کوشتار لە شارو هەلگیرسانەوەی شەر لەگەڵ حکومەت تەواو نیگەرانی کردبووم، پاش دڵنیابوونم لە هەواری تازەو سەلامەتی خیزان، بە باوکم ووت من دەچم بۆ سولەیمانی بەدوای حەمەرەشیدی برامدا، ئاگاداری ڕێکخراوی سرۆچکم کردەوە، ئەوانیش نامەیەکیان نووسی بۆ لیژنەی ناوچەی سولەیمانی و داوای هەواڵی زیاتریان لێدەکردن لەسەر ڕوداوەکانی (منع التجول- قەدەغەی هاتووچۆ) ی ناو شاری سولەیمانی.

کەوتمە ڕێگا، ئێوارە لە گوندی وێڵەدەری سەرچیای گۆیژەوە چوومەخوارەو بەرەوگوندی قرگە، تەماشامکرد ژمارەیەک قاچاخچی لەوێ چاوەڕوان دەکەن تا بە تەواوی تاریک دابێت، یەکێک لەوانەم پێشتر دەناسی ناوی حاجی کاکلان بوو، پێشتر پاسکیلخانەی هەبوو، ماڵی ئەوان چەند کۆڵانیک پێش ماڵی ئێمەبوو لێی پرسیم تۆ چی گەیاندوویتیە ئێرە ؟ ووتم خوێندکارم و لەسەردانی خزمانم بووم و دەچمەوە بۆ ماڵەوە، ووتی پێکەوە دەڕۆینە ناو شار، ئەگەر دەشتوانی کۆڵێکی بچوکم بۆ هەڵگرە. لەگەل تاریکبووندا زۆر بە بێدەنگی لە نێوان ڕەبایەکەی خوارقرگە و گردی سەیوان تێپەرین، منیش بە کۆڵ هەندێ لە بارەکەی کە شەکروچابوو هەلمگرت، تا گەیشتینە ناوشار، ووتی ئەمشەو تا ڕۆژدەبێتەوە سەلامەتترە لە ماڵی ئێمە بنووی. بۆ بەیانی چوومەوە ماڵی باپیرم، ئەوان و براکەم سەلامەت بوون، بەڵام باپیرم لە خەمی براکەمدا بو پێمووت شەو دەگەڕێمەوە و دەیبەم لەگەڵ خۆم، ئەوانیش پێیان خۆشبوو چونکە ئەرکێکیان لەکۆڵ دەبووەوە. خێرا چووم بۆ گەیاندنی نامەکەی شار لە ڕێگەی(حکمەتی عەبە پاشاوە)و زانینی هەواڵی ئەو هەڤاڵانەی کارم لەگەڵ کردبوون، وەک، فەرەیدونی حەمەی شێخەلی و عوسمان قژ لول و علی حاجی سەعید . حیکمەتی عەبە پاشا ووتی ئەوان سەلامەتن بەڵام لە شاردا گیراوو کوژراو زۆر زۆرن. نامەکەم دایە دەستی و داوای ئامادەکردنی جوابەکەیمکرد تا ئێوارە، پێشم ڕاگەیاندن کەوا هەر ئەمشەوە پێش قەدەغەکردنی هاتووچۆ دەگەڕیمەوە. لە پیش تاریکبووندا وەڵامی نامەکەیان بۆ هێنامەوە، وەک دوو خوێندکار بۆ ماڵەوە بچێت بە بازگە سەربازیەکەی خوار گەرەکی ئازادی ڕوومانکردە ماڵیک لە گەرەکی خانووە قوڕەکان(گەڕەکی ئازادی)، کە تاریک دا هات کەوتینە ڕێ بە تووله ڕێگەکەدا ڕووەو چایخانەکەی سەر چیای گۆیژە و لەوێوە بۆ ئەودیوی چیاکە بەرەو گوندی وەڵانە و لەوێشەوە ڕووەوگوندی هۆنەرێنە ، دایک و باوکم بەگەڕانەوەمان زۆر دڵشادبون.

ڕووخانی بەعس وکودەتاکەی عبدالسلام عارف

لە خزمەكەمان كە پێشتر هەواڵی دابوینێ پرسیبووم تا چەند دەكرێ بگەڕێینەوە بۆ خوێندن وهیچ هەواڵێک لەبارەی خێزانەكەوە هەیە؟ ووتی باوكتان ناتوانیت بگەڕێتەوە، بەلام ئێوە گەر بگەڕێنەوە ناوشار دەبێت وریابن. لە سەرەتای مانگی سێپتەمبەردا بۆ درێژەدان بە خوێندن من و براكانم گەڕاینەوە ناوشاری سولەیمانی، بە وریاییەكی زۆرەوە چوینەوە قوتابخانە، خۆشبەختانە دەسەڵاتەكەی بەعس زۆری نە خایاند، (كەمتر لە نۆ مانگ لە دەسەڵاتدابوو)، بە كودەتاكەی(١٨/تشرینی دووەمی/١٩٦٣) ی عبدالسلام عارف كۆتایی بە دەسەڵاتی بەعس هات. رژێمی نوێش لە ١٩٦٣/١٢/٩داوای مفاوەزاتی لە سەركردایەتی شۆڕش كرد لە ١٠/شوباتی١٩٦٤ لە بەیانیكی نۆ مادەییدا)ریكەوتنەكە ڕاگەیەندراو ئەو وەفدە كوردیەش(سالح یوسفی،شاخەوان شوان، عبدولحوسەین فەیلی، عگێد سدیق، مستەفا عەزیز. ل-١٦١مسعود بارزانی) كە چوبوون بۆ مفاوەزات لە سەردەمی بەعس و لە بەغدا گیرابوون ولەزینداندابوون لە ١٦/شوباتی /١٩٦٤ ئازادكران گەیشتنەوە سەنگەسەر. لەمادەی دووی ڕیكەوتنەكەدا هاتبوو بەرە ڵلاكردنی گیراوودەستبەسەر(محجوز) وحوكمدراوان بە هۆی ڕووداوەكانی باكورەوەو، دەركردنی لێبوردنی گشتی و هەڵگرتنی دەست بەسەرداگرتنی زێدەماڵ و مردەماڵی ئەو كەسانەی پێشتر دەست بەسەرماڵیاندا گیراوە.([1]) بە هۆی لاوازی خاڵەكانی رێكەوتنەكە هەر لە ڕۆژانی یەكەمەوە دیاربوو ڕێكەوتنەكە تاكتیكی و كاتیە ، چونكە عبدالسلام عارف پیاوێكی ڕەگەپەرستی عەرەب بوو نەیدەویست دان بە مافە نەتەوایەتیەكانی كوردا بنێت، لەولاشەوە مەكتەبی سیاسی و ئێرانیش دژی رێكەوتنەكە بوون لەگەل عبدالسلام عارفی هاوڕێی جەمال عبدالناصر. ئامانجی بەرزانیش لە ڕیكەوتنەكە بۆ پاكردنەوەی مەكتەبی سیاسی بوو لەو كەسانەی دژی بوون و لە پشتی ئەوەوە پەیوەندیان بە ئێرانەوە بەستبوو و ڕاستەوخۆش كۆمەكیان لێوەردەگرت.

دوای بڵاوبونەوەی ئەو ڕیكەوتننامەیە (بڕوانە پاشكۆی آ ١٠)و دەرچوونی لێبووردنی گشتی، باوكم سەرەتا دایكم و براكانمی ناردەوەو، پاشتر خۆیشی هاتەوە سولەیمانی، بە دیتنی زۆر ناڕەحەت بووم، ئەو پیاوە لەشساغەی من دیتبووم، لەشی لاواز، رەنگ زەرد و پەكی كەوتبوو، هەرچەند هەنگاویک بڕۆیشتایە تەنگەنەفەس و ماندوودەبوو، دەبوو دانیشتایە. كاتێک بردمانە لای پزیشكی پسپۆر ئاگاداری كردین نەخۆشی دڵی هەیەو لێی كۆن كردووە ، لەودەمەوە بە دەرزی و دەرمان ژیانی بەسەردەبرد.

---

[1])بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد-برگی سێیەم-بەشی یەكەم-مەسعود بارزانی- لاپەڕە 160.

(كە ڕێكەوتنی شـــوبات ١٩٦٤بوو، ئیبراهیم ئەحمەد لە تاران بوو) ،(هەركە گەیشتەوە كوردستان دەستی دایە بڵاوكردنەوەی شک و گومان لە باری ڕێكەوتنەكە و كەوتە بەدناوكردنی بارزانی ([1]).

جیابوونەوەی مەكتەبی سیاسی لە بارزانی

لە ناوشـــار مقۆمقۆی ناكۆكی نێوان هەندێ لە ئەندامانی مەكتەبی سـیاســـی و بارزانی پەیدابوون، من تا ئەودەمە هیچم لەوبارەوە نەبیســـتبوو، هەربۆیە زۆرلام سـەیربوو. زۆر دڵگرانبووم، نەشـمدەزانی ناكۆكیەكان لەسـەرچیە؟. لە ژێر پەردەی سـەنتراڵ دیموكراسـیدا، هیچكات لە ڕێكخســتندا كێشــەو گیروگرفتی دەزگاكانی ســـەرەوەی حزب بـاس نەدەكرا، دەبوو ڕێكخســـتنەكـان كوێرانە جێبەجێكەری بریـارەكـانی ســـەرووخۆیـانبوونـایە، دوواتر ڕەخنەبگرن!. كـاتێـک هەواڵـمانزانی ناكۆكیەكە گەیشـتۆتە ڕادەی چەكداری و تاقمی (مەكتەب سـیاسـی) ئیبراهیم ئەحمەد هەڵاتوون بۆ ئێران و ژمارەیەكی سێسەد، چوارسـەد نەفەریان لەگەڵ ڕۆیشتووە بۆ ئێران و باقی هێزی پێشـــمەرگە داویەتییە پاڵ مەلا مســـتەفای بارزانی. ســـەرەتا جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد لە ناوسنووری ئێرانەوە ویستیان بێنەوە ناو كوردستانی عێراق و شای ئیرانیش كۆمەكی كردن . مەلامستەفا بە خۆی و هێزەكانیەوە تا هێڵی سنوور ڕۆیی و لەوێوە (هەڕەشـەیەكی توندی بەم شێوەیەی خوارەوە لە ئێرانیەكانكرد و پێی ووتن: جارێكیتر یەک كەسیان لە سنوور بپەڕێتەوە ، منیش لە سنوری ئێران دەپەڕمەوەو شـــۆڕشـــێک لە كوردســـتانی ئێران هەڵدەگیرســـێنم)([2]) (بارزانی ئەو هەڕەشــەیەی خۆی بە نهێنی نەهیشـتەوە و بە ڕۆشـن و ئاشـكرا ڕایگەیاند . ڕژیمی عێراقیش ئەم هەڕەشـــەیەی بە هەلێكی وا دانا نابێ لە دەســـت بدرێ، پەیوەندی ئەو ڕۆژەی نێوان عێراق و ئێران ئاڵۆزبوو . بەغدا دەســـتبەجی وەفدێكی حكومەتی نارد بۆ چوارتا كە پێكهاتبوو لە سـەرۆكی ئەركانی سوپاو سـەركردەی فیرقەی دوو و بەرێوەبەری ئیستخباراتی سوپاو پارێزگاری سولەیمانی. وەفدەكە جەختی لەسـەر ئەوەكرد كە حكومەتی عێراق ئامادەیە یارمەتی بارزانی لە دژی دەســـت تێوەردانی ئێران بدات.)جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد تا مانگی تەموزی ســـاڵی ١٩٦٥ لە ئێران مانەوە، پاشـــان مســـتەفا بارزانی لێبوردنی گشـــتی بۆدەركردن و لێیان خۆشـــبوو ئەوانیش گەڕانەوە باشـــووری كوردســـتان([3]). لە ناوەوە ی شـــارەكان ڕێكخســـتن لە

---

[1])چاوپیكەوتنێكی پێنج كات ژمێری لە گەڵ مامۆســـتا ئیبراهیم ئەحمەد- د.حســـین محمد عزیز- لاپەڕە 13.

[2])بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی ســییەم بەشــی یەكەم- مەســعود بارزانی –لاپەڕە 184.

[3]) بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی ســـێیەم بەشـــی یەكەم- مەســـعود بارزانی – لاپەڕە191-192.

ڕاستیی ڕووداوەكان و هۆكارەكانی نەدەزانی، ڕوونكردنەوەیەكی درووست نەبوو. ئەو كەسەی سەر بە هەر لایەک بوایە بە قازانجی لاكەی خۆی دەدوا بێ شیكردنەوەو لێكۆڵینەوەو هەڵسەنگاندن. جیابوونەوەكە گەرچی بەرگی سیاسی و فكری كرابوو بە بەریدا، بەڵام لە ناوەرۆكدا شەڕی دەسەڵات بوو.

مەسەلەی هوشیاری سیاسی ،فیكری، ئایدۆلۆژی لە تەواوی ڕیزەكاندا لە پلەی سفردابوو، بە بەڵگەی ئەوەی ئەو جیابوونەوەیەی ڕێكخستن بەرنامەیی و سەرئەنجامی ڕاپرسی یا لێكۆڵینەوەو شیكردنەوەی هۆكارەكانی ئەو كارەساتە نەبوو، تا لەسەر ڕۆشناییان هەڵوێست وەربگیریت. بەڵكولە شوێنكەوتنی لایەنەكانداو كەوتنە ژێرفشاری هەست و سۆزو ڕاگەیاندنی چەواشەوە بوو. حزب تا ئەودەمە(ئێستاشی لەگەڵبێت) مرۆڤی ئازادیخوازی پەروەردە نەكردووە، بە پێچەوانەوە وەک حزبی ستالینیستی دەبوو مرۆڤەكان لە هەموو بریارو هەنگاویكدا كوێرانە ملكەچی جیبەجێكردنی بریارەكانی سەرووخۆیان بن. لە كاتێكدا ئاشكرایە كۆمەڵگای ئازاد مرۆڤی ئازاد بنیادی دەنێت، حزب خۆی كۆیلەی دروستدەكرد و بەرگی نەتەوایەتی و ئایدۆلۆژیان دەكرد بە بەریدا. لە بیرو كاری حزبدا داهێنان و نووێكردنەوەیەكی بەرنامەیی بۆ فكرو كاری حزب و پێشمەرگایەتی بوونی نەبوو، هەر ئەوەش هۆكاری درێژەدان بوو بە رێبازی ستالینیستی لە بەرێوەبردنی حزبدا تا ئەمرۆش هەروایە لە ناو هەموو حزبەكاندا. هەموو ئەوانەش لافی خوێندەوارییان لێدەدا بە شەهادەكانیانەوەو ئەوانەی خۆیان بە ڕۆشنبیرو خاوەن ئایدۆلۆژی دەزانی هیچیان لە ڕۆشنایی پەرژەوەندی نەتەوەیی كوردەوە هەڵوێستیان نەگرت.

بە هۆی سەكتاریزمی حزبی(حزب پەرستی)یەوە، پەرژەوەندی شەخسی و حزبی خرایە سەروپەرژەوەندی نەتەوەیی كوردەوە و بەرگی ئایدۆلۆژی كرایەبەر. بەوجۆرە بەشێک لە ڕێكخستن جیابۆوە هەر بە ناوی پارتی دیموكراتی كوردستان-م.س . منیش بە هۆی ئەوەی ئەو بەشەی كارم تیا دەكرد پاڵیدا بە جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەدەوە، بە ئۆتۆماتیكی كەوتمە ئەو بەشەوە بێ ئەوەی خۆم هەڵم بژاردبێت . ئەویش پاش ماوەیەكی دریژ بە قسەی بەرپرسەكەدا زانیم كە ئەمانە سەربەوتاقمەن.

ڕیشەی ناكۆكیەكانی نێو پارتی

لە بەر گرنگی ڕوونكردنەوەی هۆكارەكانی مێژوویی ناكۆكیەكان لە زاری ئیبراهیم ئەحمەد خۆیەوە بە پێویستم زانی سەرنجی خۆم لەمبارەوە بدەم .(هەمزە عبدالله لە دەمی دامەزراندنی پارتیدا بە نوینەری حزبی شیوعی كوردستان (شۆڕش)چووە مەهاباد لەوسەرەوە بە نوێنەری مستەفا بارزانی گەڕایەوە باشووری كوردستان و بەو شێوەیەی بارزانی دەیویست و پێی باش بوو. لە ١٩٤٦/٨/١٦پارتی دیموكراتی كوردی دامەزراند) .دوای ڕووخانی كۆماری كوردستان لە مەهابادو

پەڕینەوەی بارزانی لە ئاوی ئاراس و بوونی بە پەناهندە لە وڵاتی یەكێتی سۆڤیەت، هەمزە عەبدوڵلا كە (پارێزەربوو-نوسەر)وەک سكرتێری پارتی كارەكانی ڕادەپەڕاند. ئیبراهیم ئەحمەد لە دروستبوونی پارتیدا بەرپرسی لقی كۆمەڵەی (ژ.ک)بوولە سولەیمانی،كەركوک، كفری، دواتریش كە ناوی حزبەكەی گۆڕا بۆ حزبی دیموكراتی كوردستان، نەچووە ریزی پارتیەوە بەڵام وەكو گوێگر بەشداریكرد لە كۆنگرەكەیان، بە بێ ئەوەی ڕێكخراوەكەی هەڵوەشێنیتەوە دوواجار لە ١٩٤٧ چووە پارتییەوە. پاشترلە ڕێگەی ژن بە ژنەوە لەگەڵ هەمزە عەبدولا(هەریەكەیان خوشكەكەی خۆی لەویتر مارەكرد) توانی لە لوتكەی دەسەڵاتی پارتی كە مەكتەب سیاسی و سكرتێری پارتی هەمزە عەبدوڵلایە نزیک بیتەوە، بەوجۆرە لە ماوەیەكی كورتدا توانی بگاتە ئەندامێتی مەكتەب سیاسی پارتی، بەڵام خواستی ئیبراهیم ئەحمەد زۆرلەوە زیاتربوو، چاوی بڕیبوە جێگەكەی هەمزەعەبدوڵلا، هەنگاوی دووەمی بۆ گەیشتن بەو مەبەستە بە شاڵاوی پرۆپاگەندە بە مەبەستی شكاندنی كەسایەتی هەمزە دەستی پێكرد. ئیبراهیم ئەحمەد دەربارەی هەمزە دەڵێ :(هەندێجار خۆی دەشاردەوە، هەندیجاریش دەردەكەوت، بەلام هیچ جۆرە چالاكیەكی رامیاری ئەوتۆی نەبوو، برادەران گلەیی زۆریان لێی هەبوو، ئەویش خۆی جنسیەكەی لی سەندرابۆوە، بڕوای بە حكومەت نەبوو، ئەگەرچی بە هیچیشیان دانەنابوو...ل١٢ چاوپێكەتنی پێنج كاتژمیری لە گەڵ ئیبراهیم ئەحمەد، ئامادەكردنی دكتۆر حسێن محمد عەزیز). هەنگاوی دووەمی ئیبراهیم ئەحمەد لابردنی هەمزە بوو لە سكرتێری پارتی ،دەڵێت : بۆ ئەوكارە (بریارماندا لە ڕۆژانی ١٢و ١٣ مارسی ١٩٥١ لە بەغدا كۆبوونەوەی خۆمان بكەین لە ماڵی شەهید عەلی حەمدی ، لەوێ باسی ئەو شتانەكرا، گلەیی زۆر لەسەر كاک هەمزە هەبوو، كەوا بە ئەركی سەرشانی خۆی هەڵنەستاوە، كاری خۆی بەجێ نەهێناوە و حزب لە فەوتاندایە. بۆیە هەرلەوێ لیژنەیەكی تازەمان بۆ كۆمیتەی ناوەندی هەڵبژارد، وتمان با سكرتێری نەبێ، بەڵام من لێپرسراوی یەكەمی ئەو لیژنەیەبووم؟!) كاتێک دكتۆر حسێن لە مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد دەپرسیت (**ئەم لیژنەیە ئیشی چی بوو؟ لە وەڵامدا دەڵێت ؛ ئەم لیژنەیە پێویست بوو لە ناتەواویەكانی كۆمێتەی ناوەندی پێشوو بكۆڵێتەوە ، هەڵەكانی هەمزە عەبدوڵلاو ئەوانی دیكە دەستنیشان بكا، هەروەها پرۆگرامێكی تازە بۆ پارتی دابنێ و تا بریاری كۆنگریسی پارتی دەگیرێ،** هەمزەعەبدوڵلاو برادەرانی دیكەی دەستیان لەكار بكێشرێتەوە**!** ل13چاوپێكەوتن).(ئیبراهیم ئەحمەد دریژە بە قسەكانی دەداودەڵێ :هەمزە وئەوان خۆیان لە پارتی كۆمۆنیست نزیک خستەوەو، هەرواش بوو وەكو لقی ئەوان كاریان دەكرد**!** نەک ناوەكەی ئەوان وەرگرن، بەڵكو ناوەكەی خۆیان هەر هێشتبۆوە، بە حیسابی خۆیان وەكو پارتی ئیشیان دەكرد، پێمان دەوترا باڵی ڕاست و باڵی چەپ**؟!**

تەنانەت ئەو ناكۆكیە بۆ مالكانیشـمان تەنییەوە، خێزانەكەی هەمزە كە خوشـكی من بوو لەگەڵ هەمزە ڕۆیی ، چی بكا؟ هەمزە دوورخرابۆوە لە شـارێكی دیكە دەژیا نەیدەتوانی بەنگ بێت ، ناكۆكیەكە سەرەتاكەی ئاوابوو، **كە ئەو دوورخرایەوە منیان بە بەرپرسـیاری پارتی دانا)**.(دوای شـۆڕشـی ١٤/تەموز/١٩٥٨ و گەڕانەوەی، مستەفا بارزانی هەرپشتگیری لە هەمزە عەبدوڵلا دەكرد و لە ئیبراهیم ئەحمەد دڵنیا نەبوو، بەڵام كە هەمزە عەبدوڵلا ویستی پارتی بەرەو حزبی شیوعی عێراقی بەریت و بیكاتە بەشـێک لەوان... بارزانی لەشـەوی ٣٠/حوزەیرانی/١٩٥٩دا بە خۆی و چەند چەكدارێكەوە دەچێتە بارەگای حزب لە شـەقامی المتنبی –بەغدا، بە كۆمەڵێک قسـەی ڕەق وهەڕەشـە كلیلەكانی بارەگا وەردەگری و تەسـلیمی باڵەكەی ئیبراهیم ئەحمەدی دەكات و پێیان دەڵێ: بڕۆن بەیانیان لەسـەردەركەن. ئەوسـا مەكتەبی سـیاسـی پرۆپاگەندەی زۆریان بۆ بارزانی دەكرد و بە ناوو ناوبانگی ئەوەوە خەڵكێكی زۆریان لە دەوری خۆیان و حزب كۆكردبۆوە ([1])

هۆكارەكانی جیابوونەوەو مەینەتی گەلی كورد

پێشترلە سەردەمی ڕژیمی قاسم بە هۆی ئەوەی ئیبراهیم ئەحمەد لە پشتەوە لای قاسـم دژی سـەرۆكی حزب دەدوا، قاسـم چاوەروانی هەڵگیرسـانی شـەڕێكی گەورەبوو. ڕووبدات لە نێوان كورد-خۆیدا. وەك لە بیرەوەری یەكانی عیسـی پژمانداهاتووە، شـای ئێرانیش لە ڕیگەی عەقید عیسـی پژمانی سـاواكیەوە هەر لە ساڵی ١٩٥٩وە پەیوەندی كردبوو بە ئیبراهیم ئەحمەدی سكرتێری ئەودەمی مەكتەبی سیاسی پارتیەوە، بەتەمابوو ئیبراهیم ئەحمەدو جلال تالەبانی(مەكتەبی سیاسی) مەلا مسـتەفای بۆ دەرپەڕێنن، چونكە وایان لەشـا گەیاندبووكە هێزی پێشـمەرگەو حزب لەگەڵ ئەوانن و هەركات ئەمان بیانەویت دەتوانن ئەوكارە ئەنجام بدەن . ئیبراهیم ئەحمەد لە كۆنفرانسـەكەی ماوەتی سـاڵی ١٩٦٤دا ووتی (من بە بەیانێک مەلا مسـتەفام كردووە بە مەلا مسـتەفاو بە بەیانێكیش دەیكەمەوە بە هیچ **!**([2])) لەو كۆنفرانسـەدا **؟!** مەكتەبی سـیاسـی بریاری دەركردنی بارزانی دا لە حزب ولە ڕادیۆكەی خۆیانەوە بڵاویانكردەوە. لەولاشەوە بارزانی لە نزیک ڕانیە كۆنگرەیەكی بەست و ژمارەیەكی زۆری ئەندامانی مەكتەبی سیاسی دەركرد و بە لەشـكرێكەوە چووە سـەر مەكتەبی سیاسی لە ماوەت و دوای شـەڕو پێكدادانێكی كەم لایەنگرانی مەكتەبی سـیاسـیان ڕاونان بۆ دیوی ئێران. تا ئەودەمە مەلامسـتەفا بە (مەلاسـوورە) ناسرابوو لە لایەن ئێران و ڕۆژئاواوە.هەربۆیە پەیوەندیەكان لەگەڵ ساواكی ئیرانیدا

---

[1]) چاوپێكەتێكی پێنج كات ژمێری لەگەل مامۆسـتا ئیبراهیم ئەحمەد- ئامادەكردنی د. حسێن عزیز

[2]) پوک ڕابوون-عارف كریم – 2008-6-18.لاپەرە 6

لە ڕێگەی مەكتەبی سیاسی پارتی (خودی ئیبراهیم ئەحمەد)و عەقید عیسی پژمانەوە ریكخرابوو. پاش ئەوەی كۆمەڵی ئیبراهیم ئەحمەد بۆیان دەركەوت نە لە ناوهێزی پێشمەرگەو نە لە ڕێكخستنەكان زۆربەیان لەگەڵ نییە، بە ناچاری هەڵاتن بۆ ئێران. جیابوونەوەی (تاقمەكەی مەكتەبی سیاسی) و هەڵاتنیان بۆ لای شای ئیران كە چەند ساڵێک بوو لە(١٩٥٩/١٩٥٨) وە لە بەغدا لە ڕێگەی ئەفسەری ساواكیەوە (عەقید عیسی پژمان)پەیوەندی بەسترابوو لە نێوان مەكتەبی سیاسی وڕژێمی شای ئێراندا.

دوای سەرهەڵدانی بزوتنەوەی چەكداری كوردیش لە سەردەمی قاسمدا پەیوەندییەكان بەردەوام بوو. چەند جارێک عمر دەبابەو علی عسكری بردبوو بۆ تاران و كۆمەكی چەک و پارەی پی گەیاندبوون.ئامانجی رژیمی شا دروستكردنی كێشەبوو بۆ حكومەتەكەی قاسم . دەیویست كورد بەكاربهێنێت بۆ لاوازكردنی حكومەتەكەی قاسم بە پلەی یەكەم و دوورخستنەوەی مەترسی تەنینەوەی شۆڕشی كوردانی باشوور بۆ ڕۆژهەڵاتی كوردستان بە پلەی دووەم (بڕوانە یاداشتەكانی عیسی پژمان)([1]). پەناهندەیی تاقمەكەی مەكتەبی سیاسی ونیشتەجیكردنیان لە كەمپێک لەهەمەدان وئیبراهیم ئەحمەدو مەكتەب سیاسی لە تاران لە ژیر دەسەڵاتی شادا لە باروودۆخێكی زۆر ناسكدابووكە شۆڕشی گەلی كوردی پیا تێدەپەڕی. جیابوونەوەكە بنەمایەكی فیكری و چینایەتی و ئایدۆلۆژی نەبوو، جگە لە پەرژەوەندی تایبەتی و ململانێی دەسەڵات. ئەو جیابوونەوەیە تایبەتی كەسانێک بوو كە حەزو ئارەزووی دەسەڵاتیان هەبوو. شاڵاوی پرۆپاگەندەكانی دژی یەكتر لەودەمەوە زیانیكی یەكجارگەورەی لە گەلی كورد دا لەسەر ئاستی كوردستان-عێراق –ناوچەكەو جیهان و تا ئێستەش.

ماوەیەک دوای ئەو ڕووداوە پەیوەندیەكانی ڕێكخستنەكان پچڕا. حزبی شیوعی دابوویە پاڵ مەلامستەفا ، زۆربەی هەرە زۆری ڕێكخستنەكانی پارتی و هێزی پێشمەرگەش دابوویانە پاڵ مەلا مستەفا .لەودەمەدابوو جەماعەتێک بە ناوی كاژیكەوە (ڕێكخراوەیەكی نەتەوەیی بوون)فرسەتیان لەو بۆشاییە وەرگرت و خۆیان خزاندە ناو دەزگاجۆراوجۆرەكانی پارتیەوە. ئەوانە لە نیوخۆیاندا خۆیان بە ڕێكخراوێكی جیاواز دەزانی، بەڵام لە ڕواڵەتدا پارتی بوون. لە بەرپرسە دیارەكانیان شێخ محمدی هەرسین و محمد عزیز ناسراو بە حەمەی عەزە دۆم، دوای ڕێكەوتنەكەی شوباتی نێوان بارزانی و حكومەت، ساڵی ١٩٦٤ لە شوینیكی باشووری شاری سولەیمانی كە پییاندەوت كانی ماسی بارەگایەكیان دانا، پیاوەكانی كانی ماسی پیكهاتبوون لە كۆمەڵێک چەقۆكیش، بە ئارەزووی خۆیان لاوانیان دەگرت و سزایان دەدان ، لانیكەم بۆ سووكایەتی پێكردنیان سەرو برۆیان ئەتاشین

[1]) نهێنی یەكانی بەستنی پەیمانی ١٩٧٥-ی ئەلجەزایرلە ئارشیفی تەواو نهێنی ساواک -نووسینی – عیسێ پژمان- وەرگێرانی ناسر ئیبراهیم –سوئێد ١٩٩٧

و لە زیندانی كانی ماسییان توندده‌كردن، لەو ماوەدا لەناو شاری سولەیمانیدا دزی و سـەرانە سـەنـدن و سـوكـایەتی بە لاوان بەبەرچاوی خەلكەوە تـا دەهـات لە زیادبووندابوو ، كار گەیشـتە ئەوەی خەلك دەنگی خۆیان گەیاندە مەلا مسـتەفا تا رزگاریان بكات لەو تاقمە. ئەو رەفتارانەی تاقمەكەی كانی ماسـی بووە مایەی ئەوەی خەڵكێكی زۆر بە تـایبەتی لە نێو لاوانـدا لە پـارتی بڕەنجێن و لێیـان دووربكەونەوە.

هەڵگیرسانەوەی شەڕلەگەڵ ڕژێمی عێراق

گەرچی لە مانگی شوباتی١٩٦٥ وە ورده شەرلە گەلێک ناوچەدا ڕوویدەدا بەڵام سـیاسـەتی نە شـەڕو نە ئاشـتی نیوان سـەركردایەتی بارزانی و حكومەت تا ١٢/ئاداری/١٩٦٦دریژەی كێشا، لە ماوەی ئەوساڵەی تێپەڕی، پێشمەرگە پشوویدا، بارزانی سەرلەنوێ سەركردایەتی حزب و هێزی پێشمەرگەی داڕشتەوە بەوجۆرەی خۆی دەیویسـت. لەو بەروارەدا دوانامەی بارزانی نێردرا بۆ حكومەتی عێراقی بە شـەفیق ئاغاو سـەرداری حەمە ئاغادا. (ڕژیمی شـا خۆشـی پاش ئەوەی دەسـتی لە ئیبراهیم ئەحمەدوتاقمەكەی شـوشـت، وای بە باش زانی پەیوەندیی خۆی بە ئێمەوە تازەبكاتەوە. بەم پێیە دیمان ڕژیمی ئێران نوینەری خۆی عەقید عەلی مودەڕیسـی، كە كوردیكی مەهابادی بوو، بە خۆی و بە دەزگایەكی ناردن و وەرگرتنەوە نارد بۆلامان. شـا هەوڵی دەدا لە بارزانی نزیكبیتەوە، لە پێشـدا چوارتۆپی ئەندازە ٨١ملم و٥٠٠ بڕنەوی بۆ ناردین پاشـانیش لە تەمموزداچوار هاوەنی تری ئەندازە ١٢٠ملم ـی بۆ ناردین لەگەڵ فیشـەكێكی زۆر بۆ بڕنەو و تفەنگی ئینگلیزیش، لەسـایەی ئەمەوە باری سـەربازی پێشـمەرگە گۆڕانێكی گەورەی باشـی بەسـەرداهات. شـا فەرمـانی دەركرد كە ڕێگەی برینداره‌كانمـان بدرێ لە نەخۆشـخـانەكـانی ئێرانـدا چارەسەر بكرێن([1]))

(لەو دەمەدا بە پێی ئەو ڕاپۆرتەی كە پـاشـكۆی سـەربـازی بریتـانیـا لە باڵیۆزخانەی بریتانیا لە بەغدا نووسـی بووی كە باس لە كەم ئەزموونی وكەم و كووڕی و كەمتەرخەمیەكان و خاڵە لاوازەكانی سـوپای عیراقی و دروسـتكردنی سـەربازگەكانی حكومەتی عێراق دەكات و لە هەمانكاتدا باس لە كەم ئەزموونی سـوودوەرنەگرتنی پێشـمەرگە دەكات لەو هەڵەو كەمتەرخەمیانەی سـوپا، كە بە پێی

[1])بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد- بەرگی سـێیەم بەشـی دووەم- مسـعود بارزانی –لاپەڕە ١٩١-١٩٤.

ڕاپۆرتەكە پێشـــمەرگە دەیتوانی بە ژمـارەیەكی كەمەوە ســـوپـای عێراقی لەو سەربازگانەدا هەراسان بكات و زیانیكی زۆریشیان پێ بگەیەنێت)([1])

گەڕانەوەی ئیبراهیم ئەحمەدو جەماعەتەكەی

سالی خویندنی ١٩٦٥/١٩٦٦لە خانەی مامۆستایان وەرگیرابووم، لەوێش كاری رێكخسـتن دەسـتی پێكردەوە. شـاڵاوێكی ڕێكخراوەیی ڕاگەیاندنی زۆر هەبوو بۆ سـەر مەلا مسـتەفا لە لایەن جەماعەتی سـەر بە ئیبراهیم ئەحمەدەوە، هاوكات حكومەتی عێراقیش تۆمەتی بەكرێگیراویی بە ئێران و ئەمریكاو ئیسرائیلی دەخستە پاڵ سـەركردایەتیەكەی مەلا مستەفا. پاش ئەوەی لە لایەن گەلێک كەسـایەتیەوە هەوڵی ناوبژیوانی نێوان جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد ومەلا مستەفا درابوو، دواجار مستەفا بارزانی ڕازی بوو بە هاتنەوەیان لە ئێرانەوە. بۆ ئەو كارە عەلی عەبدوڵڵاو نوری شـاوەیس و نوری ئەحمەد تەهـای نـارد بۆ تـاران. سـەرەتـا لە ٦/تەمموز١٩٦٦عەلی عەسكەری گەیشتە حاجی هۆمەران و دوواتر جلال تاڵەبانی و ئەوانیتر. هەموو گەرانەوە تەنیـا ئیبراهیم ئەحمەدو ژن و منـداڵەكـانی نەبێ كە ئەوەیان بەباشزانیبوو لە تاران بمێننەوە.

(بارزانی دۆڵەڕەقەی بۆ نیشـتەجێبوونی بەرپرسـەكانی ئەو تاقمە دیاریكرد لە ژێرچاودیری عەباس مامەند ئاغادا لەوێ دانیشـن و چەكدارەكانیشـیان بە ناو پێشمەرگەدا دابەشكرد.هەر ئەو عەباسی مامەند ئاغایە ڕۆڵێكی زۆر خراپی بینی لە نێوان مەلا مسـتەفاو تاڵەبانیدا، لە لایەک بە تاڵەبانی وئەوانی دەووت كە بارزانی نیازی لەگەڵیان خراپەودەیترسـاندن لەولاشـەوە بە بارزانی دەووت تاڵەبانی و ئەوان پەیوەندیان بە ڕژێمەوە هەیە. بەوجۆرە لەسـەرەتای مانگی كانوونی دووەمی سـاڵی ١٩٦٦جەلالیەكـان گەڕانەوە لای حكومەتی عێراقی، دواتریش ئیبراهیم ئەحمەد لە تارانەوە بە فرۆكە گەیشتەوە بەغدا)([2]).ئەمە لەكاتێكدابوو هیزەكانی سوپای عێراقی هیرشێكی بەرفراوانیان دەستپێكردبوو لە چیاكانی زۆزک و هندرین بۆ سەر هێزی پێشـمەرگەی كوردسـتان. ئەو هێرشـانەی سـوپای عێراقی شـكسـتیانخوارد و لیوای چواری سـەربە فیرقەی یەكەم لەسـەر لوتكەكانی ئەو دوو چیا سـەركەشـانە تێک و پێک شكێندران.

هەرلەوكاتانەدابوو(بارزانی و حكومەتەكەی عبدولرەحمان بەزاز رێكەوتننامەی ١٩٦٦/٦/٢٩ڕاگەیاند كە پێكهاتبوو لە پازدە خاڵ ، هەردوو باڵی جەلالی و مەلایی بەو ڕێكەوتنە ڕازی بوون).

---

[1]) بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی سێیەم- بەشی دووەم- لاپەڕە ١٩٢-١٩٣.

[2])پوک ڕابوون- 2008-6-18عارف كریم-لاپەڕە 6

پەیوەندی جەلالیەكان بە حكومەتی عێراقەوە

لەو دەمەوە مەكتەبی سیاسی هاتنەوە لای حكومەتی عێراق لە ناو خەڵكدا بە جەلالیەكان ناسران. سەرەتا تاڵەبانی لە رێگەی كمال موفتی و محمەد ئەمین فەرەجەوە هەوڵیاندا بە پشتیوانی سوپای عێراقی دەست بەسەرناوچەكانی قەرەداغ و پشدەردا بگرن. بەڵام شكستیانخوارد. سەركردایەتی فیرقەی پێنجی سوپای عێراق كە لەژێر سەركردایەتی لیوا روكن محمدنوری خەلیلدابوو، بارەگایەكی لە بەكرەجۆ و بارەگایەكیشی لە كەلار بۆ جەلالیەكان كردەوە. جەلالیەكان لە هێرشە سەربازیەكانی سوپای عیراقدا بۆ سەر كوردستان ڕێپیشاندەرو پێش لەشكری بوون. عەمید روكن اسماعیل تایە النعێمی فەرماندەی فیرقەی دوو لە بیرەوەرییەكانیدا كە ساڵی ١٩٨٥ لە چاپی داوە دەڵێت :(عومەر دەبابە و عەلی عەسكەری بە فرۆكەوان ئەحمەدیان ووت تاوانبارەكان(مەبەستی پێشمەرگەبووە. ن)فرۆكە لێیان نادات، تایە نعیمیش دەڵێت یەكێكتان لەگەڵی سوارنابێت تا ئەو شوێنانەی پیشان بدا كە تاوانبارەكان تییاندا دەحەسێنەوە؟ عومەر دەبابەو عەلی عەسكەری ووتیان ئێمە ئامادەین ئەوە بكەین، فرۆكەوانەكە بردنی و هەرجارەی یەكێكیان شوێنی حەسانەوەی تاوانبارەكانیان بۆ دەست نیشان دەكرد تا دەستیان لێبوەشێنێ، نەعیمی دەڵێ : ئەم تێسرەواندنانە زیانێكی زۆریان بە تاوانباران گەیاند.) لە لاپەرە ١٠١ ی كتێبەكەی تایە نعێمیدا نووسراوە(سەرم لە ڕەتڵەكەی جەلال تاڵەبانی و ڕەتڵەكەی عەلی عەسكەری و ڕەتڵەكەی عومەردەبابە داو دروشمی پڵنگی فیرقەی دووەمم بەسەر فەرماندەكانی ئەم ڕەتڵانەدا دابەشكرد)([1]). (لەودەمەوە جاشایەتی بەرگی ئایدۆلۆژی كرا بەبەردا).

جەلالییەكان و بەكرەجۆ

بەكرەجۆ كرایە بنكەی سەرەكی سەربازی جەلالیەكان، فەرماندەیی هێزی گشتی – جلال تاڵەبانی –بەرپرسی بوو، بەرپرسی ئیدارەی هێزی گشتی كەریم جەوهەر– نائب زابتێكی سوپای عێراقی– بوو ، لقی پێنجی ڕێكخستنی چەكدارەكانی جەلالیەكانیش، هەرلە بەكرەجۆبوون، تاڵەبانی بەرپرسی بوو وە ئەحمەدی دادی ئیش وكاری كارگێری پێ سپێردرابوو بەڕێوەی دەبرد، لەودەمانەدا گەلێک لە سەركردەو كادرەكانی(سازمان انقلاب حزب تووده ایران)كە ماوی بوون لەوێ دەبینران. زیندانێكیشیان هەبوو بۆ بەندكردنی نەیارانی سیاسیان. شەڕی ناوخۆی (براكوژی) جەلالی و مەلایی تا دەهات زیاتر كڵپەی دەسەندوو باشووری كوردستانی كردبووە دۆزەخ. هەرلایەكیان هەوڵی دەدا لاكەیتر پاكتاو بكات

[1])العمید الركن اسماعیل تایە النعیمی- الصفحة-101

.جەلالیەكان چەک و پارەیان لە حكومەتی عێراقەوە دەدرایەو بە هاوكاری سوپای عێراقی پەلاماری هێزەكانی مەلاییان دەدا. مەلاییەكانیش سەرچاوەی چەک و پارەیان ئێران و سۆڤیەت بوو. ڕژێمەكانی عێراق و ئێران هەریەكەیان لایەكیانی بەكاردەهینا بۆ جێبەجێكردنی پەرژەوەنیەكانیان. لەو دەمانەدابوو ساواكی ئێرانی بە هاوكاری مەلاییەكان لە ناوشاری سولەیمانیدا قادرشەریف (یەكێک لە كادرە پێشكەوتووەكانی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێرانی تیرۆردەكەن).

جەلالیەكان و ماویزم

لە مێژبوو لە ناو ئەو ئۆردوگایانەی خۆیان بە سۆسیالیستی دەناساند، لە ئەنجامی دیدو تێروانین و بۆچوون و پەرژەوەندی جیاوازی نیوان وڵاتانی چین و سۆڤیەتەوە دوو كەمپی جیاواز هاتبوونە كایەوە. هەردووكیان بە ناوی چینی كرێكارو بیرو باوەڕی ماركسی لینینیەوە كاریان دەكرد و پڕۆپاگەندەیان بۆ كەمپەكانیان دەكرد. لە سەر ئاستی جیهانیش، پارت و گروپ و كەسانیان هەبوون، دەرویش ئاسا لێدەری دەهۆڵ و جێ بەجێكەری سیاسەتەكانی ئەو دوو كەمپە بون. شێوازی درووستبوونی ئەو ڕێكخراوو پارتانە بە هەمان نەریتی (ناوەندی دیموكراسی)پارتایەتی دامەزرابوون.(پارتە بۆرژواكانیش لە ولاتانی ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالیستیشدا بە - هۆی پێكهاتەی ژێرخانی ئابووری و چینایەتیان -هەمان شێوەی دامەزراندنیان وەرگرتبوو). بەوجۆرە كەسایەتی مرۆڤەكان لە ناو چوارچێوەی ئەو جۆرە پارتانەدا لە قاڵب دەدراو مرۆڤەكانی ناو ئەو ڕێكخراوانە دەكرانە ئامیریک بۆ ئەنجامدانی كاری سیاسی ئەو پارتانە، وەكوتر سەرۆكەكانی ئەو پارتانە. بەوجۆرە كەسایەتی مرۆڤ و ماف و ئازادییەكانی ڕاو بیروبۆچوون لە ژێر پرنسیپی سەنتراڵ دیموكراسیدا، بە پابەندبوون بە حزبەوە چڕدەكرایەوە و ڕای چینی كرێكارو گەلیش لە بریاری حزبدا و بریاری حزبیش لە سەرۆكەكەیدا كورت دەكرایەوە. بەوشێوەیە لە هەموو بەرەكاندا ئەحزابی ستالینیستی هاتنە گۆڕێ. پارتەكانی سەربە كامپەكانی وڵاتانی چین و سۆڤیەت گەرچی باسیان لەڕۆڵی چینی كرێكارو زەحمەتكێشان دەكرد، بەلام لە ناورۆكدا ئامانجیان كۆكردنەوەی خەڵک بوو لەناو ئەو پارتانەی كەمپەكانیاندا لە ژێرپەردەی پەیڕەوی لە سۆسیالیزم - دژایەتی ئیمپریالیزم- ململانێی چینایەتی- مەترسی ئیمپریالیزمی جیهانی لەسەر بزوتنەوەی ئازادیخوازی گەلانی ژێردەستە،و دەخرانە خزمەت كامپەكانی ولاتانی چین و سۆڤیەتەوە. مرۆڤەكانی سەر بەو پارتانە لە كەسایەتییە ئازادو سەربەخۆكەیان دادەماڵران و لە چوارچێوەی ڕێكخستنەكانیاندا دەكرانە كۆیلە و بەشێک لەو سیستەمە دكتاتۆریانەی ئەو دوو كەمپەی بڕوایان بە بچووكترین ئازادی و مافی مرۆڤ نەبوو.لە سای دەسەڵاتی ئەوانیشدا دەسەڵاتی چینی كریكار حاكم نەبوو.

سیستەمی دیكتاتۆری سۆڤیەتی لەو دەمەوە لینین ستالینی بە سەرۆكی حزب و دەوڵەت دانا..وگەیشتنی ماوبە دەسەڵاتی ڕەها هەر لەپەنجاكانی سەدەی ڕابووردووەوە ، بە دەیان ملیۆن كرێكاریان كردبووە قوربانیی بنیات نان و مانەوەی دەسەڵاتی ستەمكارانەو تۆتالیتاریان.

ئەوەندەی پەیوەندی بەماویزم و ماوتسی تۆنگەوە بێت، كە پەیرەوی لە تێزی سێ جیهانی دەكرد، مشتومڕ لەگەڵ هەڵگرانی ئەم تێزەدا(تێزی سێ جیهانی ماویزم) لە تەوەری سەرەكی ئەوەدا دەخولایەوە كە ئایا ناكۆكی سەرەكی لەگەڵ بەعسە یان ئیمپریالیزمی سۆڤیەتی وئیمپریالیزمی خۆرئاوا؟ لە شەستەكاندا وڵاتی چێن بە ناوی شۆڕشی ڕۆشنبیرییەوە بە ملیۆنەهایان كردە قوربانی ئەو سیستەمەو بچوكترین هەناسەی ئازادیان لە گەلی چین قەدەغەكردبوو. چین و تەواوی ئەو وڵاتانەی لافی سۆسیالیستیان لێدەدا بووبوونە زیندانێكی گەورە بۆ گەلەكانیان. جیهان لایان ڕەش و سپی بوو. ئەوی لەگەڵیان نەبووایە بە كۆنەپەرستی وبەكرێگیراوو سەربە ئیمپریالیستەكانی ڕۆژئاوا تاوانبار دەكران. ئەوانەش شوێنكەوتەی یەكێک لەو تەریقەتانەی سۆڤیەت یا چین بووایە، لای ئەوان ڕۆشنبیر، نیشتمانپەروەر، پێشكەوتنخواز، شۆڕشگێربوو. نەک هەر ڕێ بە ئۆپۆزیسیۆن نەدەدرا بەڵكو هەر ڕایەكی جیاواز لە ڕای سەرۆكی حزبە شیوعیەكان بە تۆمەتی خیانەت و بەكرێگیراوی ئیمپریالیستی بە كوشتن وەڵامدەدرایەوە. بەوجۆرە كەسایەتی مرۆڤەكانیان لە حزبداو حزبیشیان لە سەرۆكی حزبدا تواندبۆوە.

جەلالیەكان كە بە پارەو چەكی حكومەت لە دژی مەلایی دەجەنگین بۆ فریودانی خەڵک بەهانەو پۆزشی زۆریان بەكارهێنا دژی مەلاییەكان لە هەموویدا شكستیانخوارد. لەوانە كە خۆم لە كۆبونەوەیەكدا لە تاڵەبانیم بیست لە بەكرەجۆ ووتی: ئێمە گەر مەلاییەكان لە ناوچەیەكی وەک قەرەداغ دەرپەڕێنین و ئازادی بكەین، داوای مافەكانی كورد لە حكومەتی عێراق دەكەین. گەر مافە نەتەوەییەكانی كوردی نەسەلماند شەڕی ڕژێم دەكەین . بەڵام وا دەرنەچوو، دوای ئەوەش هێزی مەلاییەكان لە قەرەداغ و گەلێک شوێنیتریش نەمان ئەو پەیمانەی دابووی نەبرایە سەر. دواجار ماوەیەک پرۆپاگەندەیان بۆ شەڕی جیفارستی كرد .

سازمان انقلابی حزب توده ایران و ماویزم

لە ساڵی ١٩٦٧یەكێک لە ڕەهبەرەكانی (سازمان انقلابی حزب توده ایران)كە ڕێكخراوێكی ماوی بوون وبیروباوەڕی ماوتسی تۆنگیان كردبووە ڕێبازی خۆیان بە ناوی دكتۆر جەلالەوە هاتە سولەیمانی ناوەڕاستەقینەكەی (كورش لاشائی)بوو،

خۆیشـــی پزیشــک بوو. لەگەڵ نەوشــیروان مســتەفا ئەمیندا لە مالی عارف کریم یەکتریان دەدی. لە ســـاڵی١٩٦٨چەند کەســـێکیتریش لە ڕێکخراوی ناوبراو هاتنە باشــووری کوردســتان کە ئەمانەبوون، دکتۆر جلال(کورش لاشــائی) ،ئیســماعیل (ایرج کشـکولی)، قوباد((خەسـرەوی صـفائی)، لەگەڵ مراد، صـەفا ، هاشم کە ناوە ئەسـلیەکانیان نازانریت ، ڕەهبەری گەورەی رێکخراوەکە (مهدی خان بابا تهرانی) لە ئەوروپا مابۆوەو نەهاتبووە کوردستان سـەردەمێک ئەم رادیۆی فارسـی لە پەکین ی پایتەختی چین دەبرد بەڕێوە، ئەمانە لە دەروێشــە ســەرگەرم و دڵسـۆزەکانی ماو بوون هەندێکیان یان هەموویان چاویان بە ماوتســـی تۆنگ کەوتبوو، لە بەکرەجۆ لای تاڵەبانی میوان بوون تا ساڵی([1])١٩٧٠.تاڵەبانی بووە شوێنکەوتوو ودەروێشێکی رێبـازەکەی مـاو ،بەڵام بێ ئەوەی شـــوێنکەوتنی ئەو بیرو ڕێبـازە لە ئەنجـامی لیکۆڵینەوەو قوڵبوونەوە وتێگەیشـــتن بووبێت ، چونکە گەر وابوایە ئەوا دەبوو لە رەفتاری ، بیرکردنەوەو ڕێبەرایەتی و پراکتیکی رێکخراوەیی و چەکداری ڕەنگی بدایەتەوە ، شـێوازی رێکخراوەیی ڕێکخســتنەکان ، هێزە چەکدارەکان ، پراکتیکی ئەوان لە نـاو خۆیـانداو لەگەڵ خەڵکدا (تـا ئێســـتەش) هەر شـــێوازە کلاســـیکیە خێڵکەکەبووە، لە لایەیەکیترەوە هەموو مێژووی تیوری و پراکتیکی چینیـان وەک یەک یەکە وەرگرتبوو ، لە کاتێکدا (تا ئەودەمە) مێژووی چین گەیشـــتبووە دووەم قۆناغ .(یەکەم قۆناغ) لە ســـەرهەڵدانی شـــۆڕشـــی چینەوە لە بیســـتەکانی ســـەدەی ڕابووردووەوە دەســتی پیکرد تا ســاڵی ١٩٤٩و دامەزراندنی کۆماری چین ، کە بە قۆناغی رزگاری نیشـــتمانی ناودەبرا و بیرو کارو بەرنامەی ماوو حزبەکەی لە خزمەت گەل و رزگـاری نیشـــتمانیدا بوو، بەو بیرو پراکتیکە درووســـتەیان،لە کۆمەڵگایەکی کۆیلەو فرە چین و ژێرچەپۆکی یابان و حکومەتەکەی تشـــانغ کای شـیکدا، توانیان گەلێکی دواکەوتووی چەوســاوەی ئاخنراو بە ماددەی سـڕکەر بە پشـتبەسـتن بە کۆمەڵانی چەوسـاوەو زەحمەتکێشـی چین لە سـاڵی١٩٤٩بگەیەنن بە ســەرکەوتن . دەکرا ســـەرانی جەلالی و مەلایی بە نرخترین ئەزموونی لیوەفێربن. (دووەم قۆناغیش) بەلای منەوە بە قۆناغی بەخواکردنی ماوی دەزانم. کە لەو ماوەدا ١٩٤٩/١٩٧٠ لە ژێرناوی (شۆڕشی ڕۆشنبیری) بە ملیۆنەها مرۆڤ بوونە قوربانی بەزۆرسـەپاندنی دەسـەڵاتی تۆتالیتاری حزبی شیوعی چینی و بە قورئانکردنی کتێبە تیوریەکـانی مـاو و بەخواکردنی مـاو .ڕێـک وەک ئـاخـاوتنەکەی خودی ســـتـالین ڕەفتـاریـان دەکرد کە دەیوت (گەل بریتیە لە حزب وحزبیش بریتیە لە من و منیش خوام). ئەو دەمەی تـازە لە هەنـدێ وڵاتـانی دەرەوەی چین پەیرەوانی مـاویزم پەیدا بوون، چین لە ناوەوە کرابووە دۆزەخ بۆ گەلی چین، گەرچی لە کۆتایی ئەم قۆناغەدا

[1]) یوک ڕابوون-2008/6/18-عارف کریم – لاپەڕە 10

بۆ راستكردنەوەی كوشتارەكانیان ویستیان ئۆباڵی كوشتارە بە كۆمەڵەكان و شكستی بەرنامە ئابوورییەكانیان بخەنە ئەســـتۆی ئەوەی ناویان لێنابوو (چوار چەتەكە) كە یەكێكیــان ژنەكەی مــاوبوو. ڕیشـــەی بزوتنەوەی ریفۆرمخوازی دەگەڕێتەوە بۆ سەرەتاكانی ساڵی١٩٧٠ تا ئەمرۆ، كە من ناوی دەنێم (قۆناغی سێهەمی سەرهەڵدان و دەستپێكردنی ریفۆرم) .

ئەوەی لە هەمووی ســـەیرتربوو ، پەیرەوانی تێزی ســـێ جیهـانی مـاویزم كە(ئیمپریالزمیان بە ناكۆكی سەرەكی) دەزانی چوونكە دەرویێشانە و بۆ پەرژەوەندی سیاسی شوێنكەوتەی بوون، هیچ حسابێكیان بۆ (كات و شوێن و سەردەم و شێوازی ســـەرهەڵدانی چینەكان وتایبەتمەندی كۆمەڵگاكان نەكردبوو), ســـەیر لەودابوو بە هەمان شـێوەی دابەشـكردنی چینەكان لە وڵاتی چیندا كۆمەڵگای كوردی و عێراقیان دابەشـــدەكرد و هەڵدەســـەنگاند، بێ ئەوەی دەرک بەوەبكەن كە چینی بۆرژوا لە كوردســـتان و عێراق و هەموو وولاتانی ژێردەســـەڵاتی ئیمپریالیزم بۆرژوایەكی ئازادیخوازو دیموكراسیخواز نین، ئەمانیش كوێرانە وەک هەموو حزبە شیوعیەكانی كەمپی ســـۆڤیەتی ســـواری كۆڵی ئەو بـاوەرە بوون تــا لەو ڕیگەی فریودانەوە شـــوێنكەوتووانێـک پەیدابكەن وەكو هێزێـک بەكـاریـان بهێنن بۆ خزمەتكردن بە پەرژەوەندییە تایبەتیەكانیان بەلام لە بەرگیكی ئایدۆلۆژیدا. دەســـەڵاتی ســـتالینی ســـۆڤیەت چارەنوســـی نەتەوەكان و چینی كرێكاری بەلاوە گرنگ نەبوو بەقەدەر ئەوەی حزبە شـیوعیەكانی ســـەربەكامپەكەی پەیڕەوكەر، دەرویێشـیكی دڵســۆزی تەكیەكەی ئەوبن .ئەگینا بەچی و چۆن لە ســای دەســـەڵاتی بۆرژوایەک، ،وەک ئەو (بۆرژوا نانەتەوەیی نا ئازادیخوازو نا دیموكراســیخوازەی) وڵاتانی ژێردەســـەڵاتی ئیـمـپـریــالیـزم، كە بە پێـی پێـكـهــاتە چینــایەتییەكەی نە (ئــازدیـخـوازە و نە دیموكراسیخوازە). چۆن چاوەروانی ئەوەی لێدەكریت، (بە ڕێگەی نا سەرمایەداریدا كۆمەڵگا بەرەو سۆشیالیزم بەرن؟) .

جەلالیەكان بێ ئەوەی لە مێژووی حزبی بەڵشەویكی سۆڤیەتی یا چین بكۆڵنەوە، یا دیراســـەیەكیان لەســـەر دامەزراندنی دەوڵەتانی چین و ســـۆڤیەت، شـــۆڕشـــی بۆرژوازی و شـۆڕشــی سـۆسـیالیسـتی، جۆری دەســەڵات، دەســەڵاتی شـوراكانی كرێكاران و زەحمەتكیشــان، یان دەســەڵاتی حزب لە ســـەرو حزبیشـــەوە دكتاتۆر، پیادەكردنی دەســەڵات، شــەرعییەتی دەســەڵات، واقعی ئابووری، چینایەتی ئەودوو دەوڵەتە كردبێت و، بێ تێگەیشـتن لە تێزی ســێ جیهانی ماویزم. كە لای پەیڕەوانی ئەم تێزە جیهـان دابەش بووە بە ســـێ بەش، و نــاكۆكی ســـەرەكی لایـان لەگەڵ ئیمپریالیزمی جیهانی ڕۆژهەلات و ڕۆژئاوابوو نەک ڕژێمی عێراق. گرتنە بەری ئەم ڕێبازە و بوونە مووریدی تەریقەتی ماوی بۆ پاساوهێنانەوە بۆ داپۆشینی پاڵدانیان بوو بە دوژمنی نەتەوەیی و كرێكارانەوە، كە حكومەتی فاشستی عێراق بوو.

تاڵەبانی بەردەوام لە بەغدا هاتووچۆی ســـــەفارەتی كۆماری چینی دەكرد، كتێبە ســـوورەكانی ماو و میدالیای كەڵلەی ماوی وەردە گرت ودابەشـــی دەكرد بەســــەر بەرپرســـانی حزبەكەیدا. لە ڕاگەیاندنیشــدا لە لایەن جەلالیەكانەوە ســـەرەتا گۆڤاری رزگاری كە كۆچكردوو شازاد سائیب ئیمتیازی ئەو گۆڤارە مانگانەیەی وەرگرت و نەوشیروان مستەفاش سـەرنووسـەری گۆڤارەكەبوو، زیاتر بیروبۆچونەكانی ماوی تیـا بڵاودەكرایەوە لەگەڵ ڕەخنەو نوســـینی جۆراوجۆریتر، دواتریش رۆژنـامەی روناكی (النور) دەركرالە بەغدا. لە سالی ١٩٦٨دابو نەوشیروان مستەفا دەستیكرد بە وەرگێڕانی ووتەكـانی مـاو (كتێبە ســــوورەكە٠)هەروەهـا كتێبەكەی (لین پیـاو) لەسەر شەڕی پارتیزانی .([1])

كودەتاكەی حزبی بەعسی ساڵی ١٩٦٨

لە ١٩٦٨/٧/١٧حزبی بەعســی عەرەبی ئیشــتراكی كودەتای ســەربازی كردوو عەبدولرەحمان عارفیان لەســــەركار لاداو دووریانخســـتەوە بۆ دەرەوەی عێراق. بە هۆی ئەو كێشـەو ململانێیانەی ناو سـەرانی بەعس لەسـەر دەسـەڵات لە١٩٦٨/٧/٣٠ باڵەكەی ئەحمەد حەســەن بەكر وســەددام جارێكیتر كودەتایان بەســەرباڵەكەیتركردو پاكسازیانكردن.

بەكرەجۆ

لەكۆتایی سـاڵی خوێندنی ١٩٦٩/١٩٦٨ خوێندنی خانەی مامۆستایانم تەواوكرد، حزبی بەعس بەهۆی كەمی بودجەوە، سیاسەتی (تقشف)ی دەستپێكردبوو، ئەوبریارە بووە هۆی ڕاگرتنی دامەزراندنی مامۆسـتایان. لەو دەمانەدابوو تاڵەبانی بریاریدابوو هێرش بكرێت بۆ ســــەرگەڵوو بەرگەڵوو وناوچەكە لە مەلاییەكان پاك بكاتەوە و بیخاتە ژێردەســــەڵاتی خۆیان، بۆ ئەو مەبەســــتە دەیویســــت هەموو مەفرەزەكانی ناوشـاری سـولەیمانیش بەشـداری پێبكات، سـەرەتا هەموو چەكدارە ئابڵاخیەكانیان هێنا بۆ بەكرەجۆ، كۆبۆنەوەیەكیان پێكردن بە ئامادەبوونی حەمەی حاجی تایەر كە بەرپرســی لقی ســـلێمانی و هەندیک لە ئەندامانی لق پاش ئەوەی لە لایەن نوینەری فەرماندەی گشـتیەوە قسـەیان بۆ كرا سـەبارەت بەو هێرشـەی بە تەمابوون بیكەن بۆ سەر سەرگەڵو و بەرگەڵو لە وەڵامی پرسیارێكدا كە چەندكەس ئامادەی بەشداربوونە لەو هیرشـەدا؟ هەموو ئابڵاخیەكان كە ژمارەیان لە دەوری شـەسـت حەفتا كەسێكدا دەبوو یەكدەنگ (جگە لە بەرپرســەكەیان كە جەوهەری ناوبوو) ووتیان بەشــداری

[1]) پوك-ڕابوون.عارف كریم لاپەڕە -10.

ناكەین و چەک دادەنێین. هەروەاش بوو سەرباری هەڕەشە لێكردنیشیان هەموویان چەكیان داناو ڕۆیشتن، بەرپرسەكەیان بە تەنها مایەوە. ئەو هەڵبژاردەیەی خرایە بەردەم ئابڵاخیەكان بۆ ئەوەی هەمان چەكدانان ڕوونەداتەوە نەخرایە بەردەم مەفرەزەكانی ناوشاری سولەیمانی كە نەوزادی علی قادر بەرپرسیان بوو. بە هێنانیان لە سولەیمانیەوە بۆ بەكرەجۆ یەكسەر ئامادەكران بۆ ناردنیان. من زۆر برادەریم خۆش بوو لەگەڵ نەوزادی علی قادر، ئەویش زۆر ڕێزی لە من دەگرت، پێمووت بە تەنها جێت ناهێڵم و منیش دێم لەگەڵتان، سەیرێكی كردم و دەستیخستە سەرشانم و بە هێواشی ووتی: ئێمە نەگبەتیمانە و تووشی ئەم دۆزەخەكراوین خۆتۆ بووی بە مامۆستا چیتداوە لەم بەزمە..ڕاوەستام تا ئەوان سوار ئۆتۆمبیلەكان بوون و لەچاو وونبوون. ئەوە دوابینینی كۆچكردوو نەوزادی عەلی قادرو هەڤاڵەكانی بوو. دوواتر بیستم كە لە هێرشێكی مەلاییەكاندا بۆسەریان لە بەرگەڵوو سەرگەڵوو وابزانم تەنها دووانیان بە سەلامەتی دەرچووبوون كە یەكێكیان (ئاسۆی شێخ نوری) بوو، ئەوانیتر كوژران، ووتیان نەوزادعلی قادر بە دیلی كەوتۆتە دەستی مەلاییەكان و پاشان كوشتویانە.

لقی یەكی ڕێكخستنی پارێزگای سولەیمانی لەسەرداوای جەلال تاڵەبانی چوار كەسیان ناردە دەرەوە بۆ ناو هیزەچەكدارەكان وەک رابەرسیاسی و ئیداری، شەهید یاسین محمد حسن ناسراو بە (یاسینە ڕەش) دانرا بە رابەرسیاسی و ئیداری بەتالیۆنەكەی مجید ڕۆستەم لە سورداش، جەمیل احمد شازەمان دانرا بۆ بەتالیۆنەكەی عەبدوڵڵای ئەحمەد كوردە لە سورداش، صالح ئیبراهیم رەزا دانرا بۆ هێزەكەی حەمەی فرج لە شارەزوور، منیش دانرام بۆ بەتالیۆنەكەی حەسەن سلێمان هەمەوەندی لە بازیان.

كۆنفرانسی لقی پێنج لە بەكرەجۆ

ئێمە لە ڕووی ڕێكخراوەییەوە پەیوەست بووین بە لقی پێنجەوە لە بەكرەجۆ و لەكاتی بانگهێشتن یا پێویستیدا لە ڕێگەی كارگێری لقەوە پەیوەندیمان هەبوو. پاش ماوەیەک ئاگاداركراین ئامادەبین بۆ كۆنفرانسی لق و بۆ ئەو مەبەستەش كۆنفرانسی ڕێكخراوو ناوچەكان بگیرێت تا نمایندەیان دیاری بكەن، ڕێكخستنەكانی لیژنەی ناوچەی سنوری هێزەكەی عەلی عەسكەری كۆبونەوەكانیان تەواوكرد وحەسەن سلێمان و من و سەرلق ئەحمەد رۆستەم و سەرلق عزیز ئاغاو.. بۆ بەشداری كۆنفرانسی لق دیاریكراین، لە هەمانكاتدا منیان وەک بەرپرسی لیژنەی ناوچە دیاریكردەوە. لە ڕۆژی دیاریكراودا لە بەكرەجۆ هەموو فەرماندەی بەتالیۆنەكان و هێزەكان و ڕابەرە سیاسیەكان ئامادەی كۆنفرانسەكەی لقی پێنج بوون لە بەكرەجۆ. لیژنەیەكی دووكەسی بۆبەریوەبردنی كۆنفرانس دیاریكراو پاشان بە پێی بەرنامەی كارەكان كۆنفرانسەكە بەرێوەچوو، دواجار قسە لەسەر ئەو گرفتە ڕێكخراوەییانەی

هەبوو كراو چارەســـــەریان بۆ دەســـــتنیشـــــانكرا، لە كۆتاییدا ئەندامانی لقی پێنج بە هەڵبژاردن لە لایەن بەشــــداربوانەوە دیاریكران، ئەحمەدی دادی، جەمال خەفاف، یاســـین محمد حەســـەن، روءف ســـۆرانی(عادل) بوونە ئەندامانی لقی پینج. دواتر لەكۆبوونەوەی لقدا ، ئەحمەدی دادی بۆ كارگێری لق دیاریكرا و جەمال خەفافیش وەک نمایندەی لق لە ئیدارەی گشتی هێزەكان .

بە هۆی ئەو ســـــەردانانەی دەمكرد بۆ لقەكانی هێزی جەلالیاكان لە گەرمیاندا زۆرشـــتی ســـەیرم بۆ دەركەوت، بە تایبەتی بۆ دابەشـــكردنی مووچەی مانگانە. بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە لیســـــتی ناوەكانم لە ئیدارەی گشـــــتی وەرگرتبوو. پێش من بەرپرســـــە ســـــەربازییەكان تێكرای ژمارەی چەكداریان دەداو، بەپیی ژمارەیان بۆ زگورتی حەوت دینارو بۆ خێزاندار نۆ دینار یان وەردەگرت. بێ ئەوەی بزانن ئەو ناوانەو ئەو ژمارە چەكدارە هەیە یا نەء. بۆ هەربەشــــێكی هێزەكە بچوومایە داوای ئامادەبونی چەكدارەكانم دەكرد، زانیم تێكرای بەرپرســـــە چەكدارییەكان نارازین. چوونكە پیشـــــتر وا فێربووبوون ژمارەیەكیان دەداو بە پێێ ئەو ژمارەیەی ئەوان دیاریاندەكرد پارەیان وەردەگرت. هەرهەموویان چەكداری بندیواریان نووســی بوو. من ئەوەم بڕی و پێم ڕاگەیاندن تەنها پارەی ئامادەبووان ســـــەرف دەكەم. لە كۆتاییدا كە گەڕامەوە بەكرەجۆ ، كەریم جەوهەر كە بەرپرســـــی ئیدارەی گشـــــتی هێزە چەكدارەكان بوو لە بەكرەجۆ، نائب زابتێكی حكومەتیش بوو، پرســـــیی پارەت كورتی نەهێنا ؟ منیش جانتا دەستیەكەم خستەبەردەستی و ووتم ئەوەندە ناو لە كۆی ناوەكان بوونی هەبووە ئەوەندە هەزار زیادە. ئەحمەدی دادی و جەمال خەفاف و كەریم جەوهەر ســـەرســـام بوون. بابەتەكەیان گەیاندە تاڵەبانی، دواتر بانگی كردم و سوپاسیكردم .

ئەوەی لەو ســەردانانەدا بۆم دەركەوت، خەڵكێكی زۆری گوندەكان و شــارەكان نەدەچوون بۆ ســـــەربازی و لە گوندەكاندا خۆیان دەشــــاردەوە، لەبەر ئەوەی خەڵک ئامادەنەبوو بە ئارەزووی خۆیان چەک بۆ جەلالیەكان و حكومەت هەڵگرن و ببنە ســــــووتەمەنی دۆزەخیک بە قازانجی بازرگانانی شــــەڕ. لە فەرماندەیی گشـــــتی جەلالیەكانەوە بریارێک هەبوو كە لە باتی سەربازی، هەموو سەربازە هەڵاتووەكان دەبووایە (بە زۆرەملێ ببنە چەكداری جەلالیەكان)، بەمانەیان دەووت (موالید). بە هۆی ئەمــانەوە هێزەكە قەوارەیەكی گەورەی فشـــــۆڵی وەرگرتبوو، كورد ووتەنی زۆروبۆر بوو. هەمیشـــــە و لە هەموو بەرەوڕووبوونەوەیەكدا لەگەڵ مەلاییەكاندا یا خۆیان دەدزیەوە یا خۆیان نەخۆش دەخســــت یا هەڵدەهاتن، لەبەر ئەوە پشـــــتیان پێ نەدەبەســـترا. من لەو مەفرەزەیەی لەگەڵم بوون ســـیانی خەلكی ســـولەیمانی بوون، یەكیكیــان نــاوی ئەكرەم بوو كوڕی ئەنوەربەگ بوو كە پیــاوێكی بــاڵابەرزبوو كەڕوڵاڵ بوو هەمیشـــە مشـــكی دەبەســـت، دوانەكەیتریش برابوون ناویان كەمال و جەمــالی ئەحمەد خورشـــــەبوون كە بە داخەوە دوای هەرەســــــی جەلالیەكــان و ڕێكەوتننامەی یازدەی ئازاری ١٩٧٠لە سولەیمانی جەمال تاوانێكیان بۆ هەڵبەست

(گوایە بە فەرمانی نەوشیروان ویستوویەتی نارنجۆكێک هەڵداتە سانەوی کچان) بەو تاوانە گیراو بریاری لە سێدارەدانیان بۆ دەرکردو لە بەردەرکی سەرا لە سێدارەدرا ، زۆری نەخایاند کەمالیش لە لایەن چەکدارێکی لای حەمەی فەرەجەوە بە هۆی ناحەزی شەخسیەوە تەقەی لیکراو ئەویش کوژرا. جەلال کۆچەری براشیان کە هونەرمەندیش بوو، وە لەمان بە تەمەنتربوو ئەویش بە کوشتن لەناوچوو.

ڕێکخستنەکانی جەلالیەکان لە شارەکاندا ئەرکیان بڵاوکردنەوەی پرۆپاگەندەکانی حزب و کۆکردنەوەی دەنگ و باس بوو لەسەر مەلاییەکان. چەندەها مەفرەزەی چەکداریان درووستکردبوو شەوانە بۆ پاسەوانی بۆ چواردەوری شار دەردەچوون .

خەڵکی کوردستان بە هیچ جۆرێک باوەڕیان بە هیچ لایەنێک نەبووە لە پاڵ میریدابووایە و ناوی جاشیان دەبری بەسەر هەرلایەنێک لەگەڵ حکومەتدا بووایە. ئەو باوەرو هەڵوێستە لە فراوانبووندابوو، تا دەهات پێگەی جەلالیەکان لە ناو شارەکان لاوازتر و قێزەونتر دەبوو، گەلێکجار کار دەگەیشتە ئەوەی خەڵک بە دەنگی بەرز و بە ئاشکرا لە ڕووی چەکدارەکانی جەلالیەکاندا جنێویان دەدا..بارودۆخی هێزی چەکداری جەلالیش لەوە باشترنەبوو، ئەو چەند سەد کەسەی لێدەرکەی کە لە ئێرانەوە گەڕابوونەوە، چەکدارەکانیتر (مەوالید) بە هۆی ئەوەی بەزۆرەملێ لە باتی سەربازی دەگیران و چەکیان دەدرایەو لە ناو پەل و لقەکان ڕێکدەخران، دژی شەڕی ناوخۆبوون، هەمیشە چاوەڕوانی فرسەتێک بوون خۆیانی تیا بدزنەوە. ژمارەی بەتالیۆنەکەی حەسەن سلێمان بە هۆی چەکدارکردنی زۆرەملێ ی (مەوالیدەوە)گەیشتە زیاتر لە هەشت سەد کەس، بەڵام هەر ژمارەی چل کەسێکیان لەوانەبوون کە لە هەمەدان هاتبوونەوە. بەوجۆرە لە ڕواڵەت وەک هێزی گەورە و بەهێز دەهاتە بەرچاو بەڵام لە ناوەرۆکدا زۆرفشۆڵ و لاوازبوو. چوونکە بەو بە ئایدۆلۆژیکردنەش نەیتوانی ڕقی خەڵک لە شەڕی ناوخۆ و پاڵدان بە حکومەتەوە بەرامبەر جەلالیەکان کەمکاتەوە.

هەندێک لە کادیرانی ناونجی و ناوچەو لقەکان، تێزی ماوی، گەیشتبوونە ئەو باوەرەی درێژەدان بەو ڕێبازە هەڵەیەو خزمەت بە گەل ناکات، لەناو گەلدا بە جاشی شەست وشەش ناسرابوون، سەریان نابوو بە یەکەوەو لە هەوڵدابوون بۆ ئەڵتەرناتیفیک. سەرهەڵدانی ئەو گرووپە ماوی یە بەڵگەی شکستی سیاسی و بەرنامەیی جەلالیەکان بوو. وەک دەوترێت خودی تاڵەبانیش، گەیشتبووە هەمان باوەڕی قێزەون بوونی حزبەکەی و پێویستی سەرهەڵدانەوە لە بەرگ و لە ژێر ناوێکیتردا.هەرچەندە دڵنیام ئامانجی (هەندێ لە بەشداربووانی ئەو گرووپە) زۆرجیاوازتربووە و نیەتی پاکی تیابووە.

دەمی مفاوەزات و رێکەوتنی یازدەی ئازاری ١٩٧٠

لە کۆتـایی ســـــاڵ١٩٦٩/١٩٧٠حكومەتی بەعس ئومیـدێكی نەمـا بە پەیمـانی جەلالیەكان كە مەلاییەكانیان بۆ بكەنەوە بەودیو ســـنووردا، گەرچی بە پاڵپشـــتی ســـوپای عێراقی هەوڵێكی زۆر یاندا، بەڵام لەبەر ئەوەی نەک هەر گەلیان لەگەڵ نەبوو بەڵكو دژیشـــیان وەســـتابوونەوە. هێرشـــەكانیان لە زۆربەی نـاوچەكـان شكستیخوارد. ڕژێمی بەعس لە قەیرانێكی ئابووری بەرچاودابوو، دەیویست هەوڵی خۆگرتن و جێگیركردنی دەســـەڵاتەكەی بدات، لەولاشـــەوە تـاڵەبـانی نەیتوانیبوو پەیمانەكەی خۆی بۆ دەرپەراندنی بارزانی بباتە ســـەر، هەربۆیە بەعس لە ژێرەوە كەوتە گفتووگۆ لەگەڵ سـەركردایەتی مەلامستەفا. عەزیز شـەریف یەكیک بوو لەو كەسایەتیانەی دووجارحكومەتی بەعس لە مانگی تشرینی یەكەم و تشرینی دووەمی ساڵی ١٩٦٩ ناردی بۆ ئاڵ وگۆركردنی بیروڕا سەبارەت دەستپێكردنی گفتوگۆ. لە هەشتی كانوونی دووەمی هەمانساڵدا (ڤگینی پریماكۆف)ی سۆڤیەتی بۆ خۆشكردنی هاتنی وەفدی رژیم , نامەیەكی لە سەركردایەتی سۆڤیەتیەوە لەگەڵخۆی هینابوو ،كە هانیدەدان بۆ رێكەوتن. لە١٨/كانونییەكەمدا رژیمی بەعس ســـەمیرعەزیز نەجمی نارد كە ئەندامی ســـەركردایەتی بەعس بوولەگەڵ عەزیز شـــەریف و فوادعارفدا چوونە لای بارزانی، لە٢٠ی مانگ داراتۆفیق لەگەڵ وەفدی حكومەت چووە بەغدا. لە دوارۆژی ســـاڵی١٩٦٩وەفدێكی گەورەی حكومەت گەیشـــتنە ناوپردان. ڕۆژی ١٢/كانوونی دووەم١٩٧٠سەدام لە سەردانێكی كوت وپڕدا چووە سەردانی بارزانی و لەسـەر هێڵەگشـتیەكانی چەككردنی جاشـەكان وئۆتۆنۆمی دووقۆڵی لەگەل بارزانی ریكەوتبوون.١٣ /كانوونی دووەم سەدام گەرایەوە بەغدا. سەركردایەتی بارزانی كە زانی حكومەت دەســت بەرداری جەلالیەكان بووە شـەوی٢٣/٢٤/كانوونی دووەمی ١٩٧٠ وەک ســـەعاتی ســـفر دانـا بۆ لێدانی جەلالیەكـان لەنـاوچەی گەرمیـان، قەرەداغ،شوان،شێخ بزەینی و دۆڵی خەلەكان.گفتووگۆی نیوان بارزانی و حكومەت بە هۆی شـــاڵاوەكـانی هێزەكـانی بـارزانی بۆســـەرجەلالیەكـان وەک نـاڕەزایی دەربڕینێكی حكومەت تـا ئـاخروئۆخری شـــوبـاتی١٩٧٠وەســـتـابوو.لە ٢/ئازار/١٩٧٠وەفدیكی حكومەتی عێراق گەیشـــتە ســـەركردایەتی بارزانی، لە ٩/ئازار/١٩٧٠ســـەدام لەگەڵ وەفدێكی حكومی دەگاتە رەواندز و وەفدیكی پارتیش دەچێتە ڕەواندز بە پیریانەوە..لە سـەعات ١١ونیوی شـەوی١٠/١١/ئازاری ١٩٧٠ بارزانی و سەدام ئیمزای رێكەوتنەكەیانكرد.([1])

لە كۆتایی مانگی یەک و سـەرەتای شـوباتدا تا دەهات دەنگۆی مفاوەزات زیاتر دەبوو، لە چەند كۆبوونەوەیەكدا لەوبارەوە لەبەكرەجۆ لە تاڵەبانیمان پرســـی، ئەو دەیووت(میری، دەســـتبەردارمان نابێت و بێ ئێمە بریاری ڕیكەوتن نادات)، بەڵام

---

[1])بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگایخوازی کورد- بەرگی سییەم بەشی دووەم -مەسعود بارزانی- لاپەڕە- 22-24 .

ئاماژەكان پێچەوانەی قســـەكانی ئەوی دەســـەلماند، چونكە تا ئەودەم ووتووێژی بارزانی و حكومەت زۆر چووبووە پێشـەوەو، بەشداری جەلالیەكان نەكرا لەو باس و بابەتانەی قســـەی لە بارەوە دەكرا، لە كۆتایی كانونی دووەمی ۱۹۷۰وە هێزەكانی مەلاییەكـان دابەزیبوون بۆ نـاوچەی بـازیـان، كـاتێك زانیمـان هێزەكـانی مەلایی بڵاوبوونەتەوە بە گوندەكانی بازیاندا و هەر لە ڕێی ئەوانیشەوە دەنگۆی مفاوەزات و رێكەوتنیان لەگەڵ حكومەت دەگەیەنرایەوە بە ئێمە، كە زیاتر بۆ ڕووخانی وورەی جەلالیەكان بوو. گەلێک لە لقەكان كێشـــرابوونەوە بۆ بازیان. پێشـــتر چونكە ماڵی بەڕیوەبەری ناحیەكەی تاسـلوجە چۆڵبوو وە بەســەر بەرزاییەكەوە بوو، كرابوو بە بارەگای بەتالیۆنەكەی حەســـەن ســـلێمان، شـــوێنی هەڵكەوتی خانووەكە وابوو لە چیـاكەو تەپۆڵكەكـانی خوارووی چیـاكەوە دەتوانرا تەقەی كـاریگەری لێبكرێـت، حەســـەن ووتی بارەگاكە لەم ماڵە بەرنە خوارەوە بۆ قوتابخانەكەی ســـەرڕێگەكە لە تەنیشـت مەركەزی پۆلیســەوە، سـەرلە بەیانی ئەوڕۆژە هەمووشـت گوازرایەوە. كە چوومە قوتابخانەكە تەماشـــامكرد فەردە ئاردەكانیان بردۆتە ژوورێک و لە بەردەم پەنجەرەكاندا هەڵیانچنیبوو، حەســـەن هات ووتی ئەوە بۆ ئەمشـــەوەو خۆشـــمان (مەبەستی سـەرلق سـەرپەلەكان و من و خۆی بوو)ئەمشـەو لەم قوتابخانەیە دەبین تا بەیانی، سبەینێ دەكەوێنە ڕێ بەرەو چەمچەماڵ بەلام نابێت كەسیتربزانێت. لە دوای دەی شـــەوەوە موالید دەســـتی بە ڕاكردن كرد، پێش ڕۆیشـتنیان چەندی بیانویسـتایە گوشیان دەنا بەو شـــوینەی ئێمەی تیابووین، حەســـەن فەرمانیدابوو كەس وەڵامیان نەداتەوە، بەوجۆرە تا بەیانی ڕۆژبووەوە ئەوەی برۆیشـتایە لە پێشـدا چەند تەقەیەكی لەو جێگایە دەكرد كە ئێمەی لێبووین ئەوسا چەكەكەی دەبردو دەڕۆیشت، یان بەرەو مـاڵیخۆی یـان دەچووە نـاو مەلاییەكـان. فەردە ئـاردەكـان كەڵكی خۆیـانگرت. كە ڕۆژبووەوە سـی تا چل كەسـیک مابووەوە، حەسـەن پێنج ئۆتۆمبێلی پیكابی گرت و هەرچەند كەســێكی لە ئۆتۆموبێلێک دانا، تا لەبەرچاو زۆر بنوێنن، ســـەرەتا ڕووی ئۆتۆموبیلەكانی لە ســـولەیمانی كردبوو، پاش ئەوەی هەموو ســـواربوون، ڕووی ئۆتۆمبێلەكـانی وەرگێرا بەرەو چەمچەمـاڵ.. بینـایەک دیـاریـكرابوو لەوێ جێگیربووین.

دەوری هەشـــتی مـارت ۱۹۷۰ ئـاگـاداریـانكردم لە بەكرەجۆ داواكراوم. هەرئەوڕۆژە چووم لە لق جەمال خەفاف ووتی مامجەلال داوای كردووی، پرســـیم ئەحمەدی دادی لە كوێیە ووتی لە بەغدایە، كە چووم بۆ لای جلال تاڵەبانی فوئادی مەلا مەحمودی لابوو، پێی ووتم كە بچم بۆ مەكتەبی سیاسـی لە بەغدا تا ئەو شـتانە بێنم كە داوایكردوە. ڕۆژی دوایی كەوتمەڕێ. لە ئێوارە گەیشـــتمە بەغدا، ئەودەم ئوتێل حافظ دیاریكرابوو بۆ جەلالیەكان، لە هەرشـــاریكەوە برۆیشـــتنایە لەو ئوتێلە دادەبەزین. منیش چووم بۆ ئەوێ، گەلێک ناسیاوی لێبوو، لەوانە ساڵح ئیبراهیم ڕەزا

و مەلانوری، ئەحمەدی دادی و گەلیک لە فەرماندەی بەتالیۆن و هێزەكان، باس باســـی مفاوەزاتی بارزانی و حكومەت بوو، بە پێی ئەو قســـانەی لەوێ دەكرا چـاوەروانـی بڵاوكردنەوەی رێكەوتنەكەبوون. ئەحمەدی دادی كە دیمی زۆر خۆشحاڵی دەربری، پرسی چۆنبوو هاتیت ووتم مامجەلال ناردوومی. بەیانی ڕۆژی دەی مارت چووم بۆ مەكتەب سیاسی لە شەقامی فەلەسطین بوو ، مامۆستا زەبیحی لەوێبوو ئـاگـادارمكرد كە بۆچی هـاتووم ووتی تـا ئێواره ئـامـادەیـان دەكەم، دەمەو ئێواره چوومەوە شـــتەكان ئامادەبوون كە بریتی بوو لە چەند هەزار دینارێک و چەندین نامە بۆتاڵەبانی و لقی كەركوک و لقی یەكی ســـولەیمانی. ڕاســـپاردەكانم وەرگرتوو گەرامەوە ئوتیلەكە، دیتم هەموو بە یەكدادین، ئەحمەدی دادی هەر جنێوی بە حكومەت دەداو ئەیووت فرۆشـــتینی ..بەمنی ووت خەریكم تێكـدەچم دەڵێن ئەمشـــەو ١١/١٠ڕێكەوتنەكە ئاشـــكرادەكرێ، هەریەكەلە ئامادەبووان لە ئاشـــێكی دەكرد. ئەحمەدی دادی ووتی ئەوەنـده بیری لێبكەینەوە شـــێت دەبین بـا برۆین بۆ سینەما، فلیمیكی چینی بوو باسی لە قۆناغی شۆڕشی رزگاری نیشتیمانی دەكرد، كە فیلم تەواوبوو لەسەرجادە خەڵكمان دەدیت خەریكی هەڵپەركێ و شایی و گۆرانی و دروشـــم لیدانبوون، دیاربوو پارتی لە بەرەوە هەواڵەكانی بڵاودەكردەوە. لە كاتژمێر هەشـــتی ئێوارەی رۆژی ١١/ئـازار ١٩٧٠ئەحمەد حەســـەن بەكر كە ســـەرۆک كۆمـاربوو دەقی ڕێكەوتن نـامەكەی لە تەلەڤیزیۆن و ئێســـتگەی ڕادیۆی بەغداوە خوێندەوە.

بۆ ڕۆژی دوایی كە خەریكبوم بگەڕیمەوە ســـاڵح ئیبراهیم و مەلانوری وتیان ئێمەش دەگەڕێینەوە بۆ ســـولەیمـانی. ئۆتۆمبێلمـان بەكرێگرت تـا كەركوک، لەوێ چووینە لقی كەركوک نامەو شـــتەكانی ئەوانم دایە بەرپرســـی لقی كەركوک كە پێموابێت مامۆستا عەباسی ناوبوو، وتی پێمباشە ئەمشەو لێرەبن بەیانی برۆن چونكە جەماعەتی مەلایی دابەزیونەتە سەر ڕێگای كەركوک - سولەیمانی، ئەو شەوە لەوێ لە ئوتێل ماینەوە بۆ بەیانی ئۆتۆمبێلمانگرت بۆ سـولەیمانی، بەڵام لە چەمچەماڵ لای حەســـەن سـلێمان و علی عەســـكەری لامدا، دواجار دەمەدەمی ئێواره گەیشـتمەوە ســـولەیمانی..بۆ بەیانی ڕۆژی دوایی نامەكانی لقی یەكم برد لە ماڵێک لە پشـــتی قەســـرەكەی تۆفیق قەزازەوە بوو، لەو كـاتەدا نەوشـــیروان مســـتەفـاو محمودی مەلاعزەت و رەفعەتی مەلا و مامۆســـتا حەمیدبابان لەوێ بوون. لەوێوە كەوتمەڕێ بۆ بەكرەجۆ، لە پێشـــــدا چومە لق كەریم جەوهەرو جمـال خەفـاف ووتیـان چۆن گەیشـــتوویتەوە ئێرە مەلایی هەمو شـــوێنێكیان گرتووە ووتم بەڵێ وایە هاتوونەتە ناوشـــاریش. ووتم مامجەلال لێرەیە ووتیان بەڵێ كە چووم بۆ ژوورەكەی لەو كاتەدا جمال دەرسـیم برای پاكرەو قادر كابان خەریكی سـەرتاشـینی تاڵەبانی بوو. كە منی دی بە جەمالی ووت تاوێک بوەستێت ، سەرەتا ووردبۆوە لێم ودوواتر وتی شتەكانت هێنا، منیش هەموویم خســـتەبەردەســـتی . پارەكانی ژماردوو نامەكانی خوێندەوە، ووتی هیچت پێویســـت نییە ووتم نەء، ووتی تەنها كەســـی دەڵێی نەء. ووتی ئەحمەد

نەهاتۆتەوە بچۆ شـوێنەكەی تا ئەو دەگەڕێتەوە. كە هاتمە دەرەوە عمری سـام سـامم بینی ووتی لەگەڵ سـاڵح ئیبراهیم و مەلانوریدا دەچم بۆ سـەیدسـادق لە هێز لەوێ پەیمانیان داوە چەكێكم بدەنێ دەیفرۆشـم پیویسـتم بە پارەكەیەتی (لەو كاتەدا ترسـی ئەوەیان هەبوو ڕژێم چەكەكانیان لێبسێنێتەوە، لەبەر ئەوە گەر كەسێک بەرپرسێكی بناسیایە چەكێک یا زیاتریان دەدایە بیفرۆشـێ بۆخۆی).ووتم ڕیگاپڕمەترسییە گەر من چەكێكـت لێرە بۆ وەرگرم نـاڕۆی ووتی نەء. منیش گەڕامەوە بۆ ژوورەكەی تـاڵەبـانی، ووتم هـاتووم داوایەكم هەیە، ووتی هەرچیەک داوادەكەیـت بڵێ. ووتم چەكێكم پێویسـتە. پێكەنی و ووتی بۆخۆت نییە من دەتناسـم ڕاسـتیەكەم پی بڵی، حكـایەتەكەم بۆ گێرایەوە گەر ئەو چەكە بدەینە عمرسـام سـام ئیتر نـاڕوات بۆ سەیدسادق، ووتی برۆ بە بەرپرسی مەخزەن حەمید ڕەشاش بڵی چیت دەوێ بتداتێ، منیش چووم تفەنگێكم لێوەرگرت و لە دەرەوە دامەدەسـت عمری سـامسـام، ووتم تەواو ئیتر ناڕۆی ووتی نەء. سـەعاتێک لەڤبووم كە هاتمەدەرەوە ووتم عمرم بۆ بانگكەن ووتیان ڕۆیشتووە لە گەڵ ساڵح ئیبراهیم و مەلانوریدا بۆ سەید سادق، ئیتر ئەوم نەدیەوە. لە سـەید سـادقیش ئەوانیش چەكیان دابوویەو فرۆشـتبووی، لە گەڕانەوەیدا لە لایەن مەلاییەكانەوە لە نێوان سـەید سـادق و سـولەیمانی دا گیرا و بە دیلی برایە بەرزنجە و پاشـتر كوشـتیان. بارودۆخی بەكرەجۆ زۆرخراپ بوو، مقۆمقۆی ئەوەهەبوو سـوپـا چواردەوری بەكرەجۆ بگرێ و دەسـت بكـات بە چەكداماڵینمان. هەندێ كەسیش چاوەڕوانی ئەوەبوون مەلاییەكان كە ناوشارەكانیشیان گرتبووە دەسـت پەلاماری بەكرەجۆ بدەن. هەركەسـەو لە ئـاوازیكی دەخوێند. ئاگاداری هەموو چەكداری جەلالیەكانیش كرابۆوە بلاوەی لێبكەن وهەركەس ئازادە چی هەڵدەبژیرێت و بۆ كوێ دەچێت. (دوای خوێندنەوەی بەیانی ئازار بە ماوەیەک بەرپرسـە جەلالیەكان وهەروەها لقی سـولەیمانی و ژمارەیەک لە ئەندامانی ناوچە، بنكەو بارەگای خۆیان پێچایەوەو ڕوویانكردە بەغدا)(كۆمێتەی ناوەندی و ئەندامانی لق بەشـێک لە ئەندامانی ناوچە چوونە بەغدا، ئەندامان ولایەنگران و بە تایبەتی چەكدارەكانیان زۆر ناڕەحەت بوون چوونكە پێیان ووتبوون : بڕۆن كەیفی خۆتانە چیدەكەن بیكەن)([1])

هەڵوەشاندنەوەی پارتی شۆڕگێر (جەلالیەكان)

(٢) (لە لایەن مستەفا بارزانیەوە داراتۆفیق و فاخیر مێرگەسووری ڕاسپێردران پەیوەنـدی بە جەلال تـاڵەبـانی هەڤـالەكـانیەوە بكەن .لە ١٩٧٠/٨/٧ پەیوەنـدیەكـان گەیشـتە دوواقۆنـاغ. تـالەبـانی هـات بۆ حـاجی هۆمەران و چـاوی بە بـارزانی كەوت.لە١٥/ئاب لەگەڵ فەرەنسۆ هەریری و فاخیر میرگەسووریدا گەرایەوە بەغدا. لە گەل تاخمەكەیدا كۆنگرەیەكیان گرت، لەو كۆنگرەدا بریاریاندا ناوی حزبەكەیان لە پارتی دیموكراتی كوردسـتانەوە بكەن بە پارتی شـۆڕشـگێری كوردسـتان،

[1]) پوک-ڕابون-2008/6/18عارف كریم- لاپەڕە 11.

بەیانێکیشـیان بۆ هەڵوەشـاندنەوەی ئەم پارتە دەرکرد. (مسـتەفا بارزانی لە وەڵامی هەندێک لە سـەرکردایەتیەکەی کە داوای بە دادگاگەیاندنی جەلالیەکانیان دەکرد لەو کۆبونەوەیەی سـەرکردایەتی حزبەکەیدا ووتی: کاتێ ئەوانە جاش بوون من ڕێم لەکەس نەگرت پەتپەتێیـان پێ بکـات. بەڵام ئێسـتە کە من بریـاری خۆمم بە لێخۆشبوونیان دەرکردووە، بە یەکجاری ڕێ لەوە دەگرم کەسیک دەستێکی خراپیان بۆ ببات یا ئـازاری یەکیکیان بدات. هیچ گومـان لەوەدانییە کە خیانەتەکەیان زۆر گەورەبوو، بەڵام خوا شـووکور شـۆڕش سـەرکەوتووە و ئەوان زەبوون، لێبوردنیش لە کاتی دەسەڵاتدا دەبێت. ئادەی ئێستە بریاربدەن کە لێیان خۆش نابن و لێیان گەڕێن بۆ خۆیـان چیدەکەن بیکەن، بەڵام کە لێیـان خۆش بوون، پـاش گەڕانەوەیـان دەبێ ئەمین بن و ترسـی هیچیان نەبێت.)([1]) بەوجۆرە لە ١٩٧٠/١٠/١٥ پاش جەلال تاڵەبانی ، ئیبراهیم ئەحمەدو عومەر مسـتەفا دەبابە و عەلی عەسـکەری و ئەوانەی شـوێنیانکەوتبوون هـاتن بۆ لای بـارزانی([2])...مەسـعود بـارزانی لە کتێبەکەیدا نووسیویەتی:(عومەر مستەفا دەبابەو عەلی عەسکەری تەنیا خۆیان پێکەوە هاتن بۆ لام و ووتیان : ئێمە ئەم هەلە لەدەست نادەین لە کیسمان بچێت. هاتووین بێینەوە ناو پارتی شـۆڕش ولە ڕیزیاندا کاربکەین و هەقمان بەسـەر کەسـی ترەوە نییە و ئەمە بریاری ئێمەیە. ئێمە ڕازی نابین ناوی (جەلالی)مان لێ بنرێ و، خراپیان لە بارەی جەلال و ئیبراهیم ئەحمەدەوە وت و ناتۆرەی چڵێسـیان لێنان و، تاوانباریان کردن کەوا هەرچی پارە و دارایی جاشە شەست و شەشەکان هەبووە هەموویان بردووە بۆ خۆیـان و ئبراهیم و جەلالیـان بەوە تـاوانبـار کرد کەوا)ملیۆنێـک و ٤٠٠هەزار دینـاریـان)([3]) هەڵگرتووە بۆ خۆیـان کە دەکـاتە نیزیکەی ٤ ملیۆن و ٩٠٠هەزار دۆلار، جەلال چووە بۆ کوێـت بە نـاوی خۆیەوە داینـاوە لە یەکێـک لە بـانکەکـانی کوێت....بەو جۆرە کۆتایی بە فەسـڵێکی شـەڕی ناوخۆ هات و ماوەی چوار سـاڵ ئارامی باڵی کێشا بەسەر باشووری کوردستاندا.([4])

----

[1]) بارزانی وبزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد- بەرگی سـێیەم –بەشـی دووەم- مەسـعود بارزانی- لاپەڕە 58- 60.

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 59-60 .

[3]) ئەودەم یەک دینـاری عێراقی 3,5 سـێ دۆلارو نیو بوو، کە دەیکردە چوار ملیۆن ونۆسەدهازار دۆلار. 4,900,000 $.

[4]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 60 .

بەشی سێهەم
بڕیاری دووركەوتنەوەم لە سیاسەت

دوای بەیانی ١١ازاری ١٩٧٠ بڕیارم دا خۆم لە كاری سـیاسـەت نەگەیەنم. لە سەردەمی حكومەتە یەک لەدوای یەكەكانی پێشووتری عێراقدا، خزمەتی سەربازی مامۆسـتایانی نەدەگرتەوە، ڕژێمی بەعس بڕیارێكی دەركرد مامۆسـتایانیش دەبێت بچن بۆ سـەربازی، ئەو دەورەیەی ئێمەی خانەی مامۆسـتایان یەكەم دەورەبوو لە مێژووی عێراقدا ئەو بڕیارە گرتیەوە. سـەرەتا بۆ مەشـقی سـەربازی ناردیانین بۆسـەربازگەی مەشـقی سـەربازی كەركوک، قاعەكان پڕبوو لە دەرچوانی كولێژو پەیمانگاكان، ژمارەیەكی یەكجار زۆری خەڵكی سـولەیمانی لێبوو. سـێ مانگ مامەوە لە سەربازی، بەر كەتیبەی شازدەی تۆپخانەی مەیدان كەوتبووم كە بارەگای سـەرەكی لە كەركوک بوو، بەڵام دواتر بۆ مەشـقی تێكڕایی("التدریب الاجمالی-- فەرەزیات)كەتیبەكە چوو بۆ سـەرای سـوبحان ئاغا لە سـولەیمانی، نائب زابتە تازە دامەزراوەكانی كەتیبەكە هەموویان بەعسـی بوون، زۆریش ڕقیان لە كوردبوو, گەلێک بیانوویان پێ دەگرتین تا سـزامان بدەن، پاش سـێ مانگ، سـەربازیم جێ هێشـت و گەرامەوە ماڵەوە لە سـولەیمانی. ئەوەندەی نەخایاند هەموو لە دایكبووانی سـاڵی ١٩٤٨بەر یاسـای(بدل نقدی) كەوتن. ئەو یاسـایە بریتی بوو لەوەی لە باتی خزمەتی سـەربازی سـەد دینار بدرایە بە میری. بەوجۆرە چووم و سـەد دینارەكەم داو لە سـەربازی بەخشـرام. پاش ماوەیەک دەرچووانی ١٩٦٨-١٩٦٩ بانگكران بچن بۆ ئەنجومەنی خزمەت (مجلس الخدمة) لە بەغدا، دوواتر بڕیاری دامەزراندنمان بۆ دەرچوو.

مامە تۆفیقم كە ساڵەهابوو دوورخرابۆوە بۆ ڕۆژئاواو خوارووی عێراق تازە بۆ شـارەكانی (رطبة) و (حلة) بڕیاری گەڕانەوەی بۆ دەرچوبوو بۆ سـولەیمانی، پێش ئەوەی هەناسەیەكی ئارام هەڵمژێ و پشوویەک بدات، تووشی نەخۆشی شێرپەنجەی جگەربوو, دوومـانگی نەبرد گیانی بەخشـی. كۆچی دوایی مامم غەمێكی قووڵ وئەرک و بۆشـاییەكی گەورەی لە ماڵەكەدا جێهێشـتبوو. لە دوای خۆی دوو كورو سێ كچی جێهێشت.

بارودۆخی كوردستان دوای بەیانی ١١ئازار

دوای شەڕو كوشتارێكی خوێناوی ماڵ وێرانكەری نۆساڵە لە نێوان شۆڕشی كوردو حكومەتەكانی عێراقدا لە لایەک و لە لایەكیترەوە لە نێوان كوردو كوردا. ماوەی نزیكەی چوارساڵێك لە دوای ڕێكەوتننامەی ئازارەوە بە هۆی وە ستانی شەڕی كوردو حكومەتەوە وهە ڵوەشاندنەوەی جەماعەتی جەلال تاڵەبانییەوە، ئارامی باڵیكێشا بەسەر باشووری كوردستاندا. دوای چوونی سەرانی جەلالیەكان بۆ لای مەلا مستەفا، گەلێک لەوانەی پێشتر لە ناو جەلالیەكاندابوون، بەرپرسیارێتیان لە لیژنە ناوچەو لقەكانی پارتیدا وەرگرت و لە مەلیک مەلەكیتربوون. گەرچی هەر لە ڕۆژانی یەكەمی ڕێكەوتنی یازدەی ئازارەوە ڕژێمی بەعس لە سازكردنی پیلانی كوشتن ودرووستكردنی تۆڕی پیلانگێری نەكەوتبوو. لە هەولێر ئەنجومەنی یاسادانان و جێبەجێكردن دامەزرا، پاریزگارەكان و كاربەدەستەكانی بەرێوەبردنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی جێی خۆیانگرت. ئەدەب و هونەر گەشەیەكی بەرچاویان بە خۆیانەوە بینی، كۆڕی زانیاری كورد(المجمع العلمی الكوردی) دامەزراو، بە نیازبوو كار لەسەر زمانی یەكگرتووی نەتەوەیی كورد بكات، كە تا ئەمساتە وەختەش كورد نییەتی، ئەوانە یەكێک لەوهۆكارە سەرەكی یانە بوو ئەو سەردەمە بە سەردەمی زێرین بناسرێت. ئەوەی سەرنجی ڕادەكیشا ئەوەبوو مەلا مستەفای بارزانی ڕێگەی نەدا كوڕو كەسەنزیكەكانی بنەماڵەكەی پۆستی حكومەت وەرگرن. لە كاتێكدا دەیتوانی بە پلەی جێگری سەرۆک كۆمارو وەزیر یان هەر پلەیەكی دەزگاكانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی دایان بمەزرێنێت. دانی پۆست بە هەندێک وبێ بەشكردنی هەندێكیتر لە پۆستە حكومیەكان لە ناو خودی سەركردایەتی پارتیدا گەرای سەرهەڵدانی كێشەی خستبۆوە، گەرچی كەس باسی نەدەكرد. ڕژێمی بەعس توانی كار لەسەر ئەو خاڵەلاوازانەی ناو سەركردایەتی پارتی بكات و پەیوەندی سیخوڕی ژێرەكییان لەگەڵ سازبكات، كە دوواتر هەندێكی ئاشكرابوون. لە ناو بەرپرسە باڵاكانی حزب وهێزی پێشمەرگەو ڕێكخراوە مەدەنیەكان وڕاگەیاندن، دەزگا سیخوڕیەكانی بەعس تۆڕی جاسوسی خۆی چاند. لە هەفتەكانی یەكەمی ڕێكەوتنی ئازارەوە حزبی بەعس لە هەوڵی پیلانگیری بوو لە دژی سەركردایەتی مستەفا بارزانی، سەرەتا ڕژێمی بەعس هەوڵی كوشتنی ئیدریس بارزانی لە كانونی یەكەمی ساڵی ١٩٧٠دا. دوواترلە ڕێگەی چەند مەلایەكی دەزگا سیخوڕیەكانیەوە لە٢٩ ئەیلولی ١٩٧١هەوڵی كوشتنی مەلا مستتەفا بارزانیدا، بەڵام لە هەوڵەكانیدا شكستیخوارد. مەسعود بارزانی دەڵێت (جەلال تاڵەبانی بۆی گێڕامەوە ساڵی١٩٨٣كاتێ لە بەغدابوو گفتووگۆی لەگەڵ حكومەتدا دەكرد، لە سەدامی بیست كەوا هەوڵی كوشتنەكەی بارزانی كە لە ٢٩ی ئەیلولی ١٩٧١دا ڕووی دا ئەو ئاگای

لێ بووه)([1]) له كاتێكدا پێشتر سەدام ئەو هەوڵی كوشتنانەی خستبووه ئەستۆی نازم گزاری بەرێوەبەری دەزگای ئەمنی گشـــتی. بەعس ژێرەكی لە هەوڵێشـــدابوو بۆ پەیوەندیكردن بە ســـەرۆك خێڵەكانەوە، تێكرای جم وجووڵەكانی لەم ڕووەوە بۆ ئامادەكردنی تابورێكی پێنجەم دەچوو لە ناو كوردا(وەك دروستكردنی تاقمی شـێخ ستارو مەلاماتۆر)و(عەزیز عەقراوی و هاشم عەقراوی).

حكومەتی بەعس بۆبەهێزكردنی پاڵپشـتی نێودەوڵەتی بۆ دەسـەڵاتەكەی پەیمانی دۆستایەتی عێراق – سۆڤیەتی مۆركرد. بە هۆی ئەوەی حزبە شیوعیەكانی سەربە كەمپی سـۆڤیەت هەمووی دەروێشـی ئەو كەمپەبوون، بەوجۆرە بەعس پاڵپشـتی و لایەنگیری حزبی شیوعیشی بۆ ڕژێمەكەی مسۆگەركرد.

باری ئابوری دەوڵەتیشی بە (بە حكومەتكردنی نەوت)بەهێزتركرد. پەیدابوونی سـەرچاوەی دارایی زۆر، بووە هۆكاری ئەوەی ڕژێم خیراتر بتوانێت لە بواری خۆ پڕچەك كردنەوە و فراوانكردنی دەزگا سەركوتكەرەكانی بچێتە پێشەوە. حكومەتی بەعس لە بە عەرەبكردنی نـاوچە كوردنشـینەكـان بەردەوام بوو.لە شـــارە كوردنشینەكاندا توانیبوی لە كەسایەتیە لاوازو هەلپەرست وویژدان نزمەكان گەرای شانەی حزبی بەعس دروستبكات، بۆ ئەو ساتەی جەنگ دژی كورد دەستپێدەكاتەوە. بەڵام ڕژێمی بەعس لە ناوخۆیدا چەندین جۆرجەمسـەری ململانێی تیدابوو لەسـەر دەسەڵات و هەر لایە دەیویست پاكتاوی لایەنەكانیتر بكات .

تێوەگلان لە جەماعەتی(پارتی شۆڕشگێر!!)ەكەی شێخ ستارەوە

لەســاڵی خوێندنی ١٩٧٣/١٩٧٢لە گوندی گەنـاو لە قەزای قەڵادزێ بووم، گوندیكی ســنووریی ســتراتیژی یە، لە نیوان پشـدەرو شـــاربازێر لە لایەك ولەلایەكیترەوە باشـوری كوردسـتان دەبەسـتێتەوە بە ڕۆژهەڵاتی كوردسـتانەوە. ڕووباری زێی بچووك، لەخوارگوندەكەوە دەڕوات و پاش چەندین كیلۆمەتر تێكەڵ بە ئـاوی دوكـان دەبێتەوە. ئەوبەری زێ دەچوەوە ســەفرەو زەروون لە نـاوچەی شـاربازێر، لە سـەروشـیەوە گوندی باوەزێ و لەولاشـیەوە دەچووەوە بۆ گوندەكانی هێرۆ و هەڵشـۆو لە رۆژئاواشـیەوە گوندەكانی دەشـتێو و نورەددین بوون. گوندەكە زۆربەی جوتیـاربوون، گەلێـك مـاڵە ئـاغـای میراودەلی لە گونـدەكەدا هەبوون، چەندكەســێكی گوندەكەش لە مـاڵەكـانیـاندا دوكـانداریـان دەكرد و لە قەڵادزەو لە ئێرانیشـــەوە كەل و پەلیـان دەهێنـا بۆ فرۆشـــتن. دانیشـــتوانەكەی زۆر بەڕێزو میواندۆسـت بوون. لە دەوروبەری كۆتایی ئۆكتۆبەردابوو هەسـتمكرد كەسـێك ناو جانتاو جلەكانی پشـكنیوم، هەرجاریک بچوومایەتە دەرەوەو بگەرامایەتەوە دەمزانی

[1])بزوتنەوەی رزگاریخوزی كورد-بەرگی ســێهەم بەشـــی دووەم - مەســعود بارزانی- لاپەڕە 65.

کە بە بەردەوامی ناو ژوورەکەم دەپشـــکنن . چەندە بیرم دەکردەوە لە هۆکارەکەی هیچم شـــک نەدەبرد، بەڵام دوواتر بۆم ڕوون بۆوە کە لە لایەن کادرەکانی پارتی و هەندێ کەســـی حزبی یەوە ئەو کارە دەکرا. هەســـتمدەکرد کاتیک برۆیشـــتمایە بۆ ســەردانی مامۆستایەکیتر لە گوندەکانیتر کەسێک دوورونزیک بە شـوێنمەوبوو، تا کار گەیشـتە ئەوەی وەکو سـێبەر بەدوامەوە بوون. لە ناخمدا زۆر پەســت و توڕەو بیتاقەتی کردبووم. چەند جاریکیش کە لە کادرەکانی پارتیم دەپرسی بۆ وا دەکەن؟ لە ڕوواڵەت زۆر ڕێزیان دەنواندو پێدەکەنین و دەیانووت بە هەڵەداچوویت ئێمە کاری حزبی دەکەین نەک سیخوڕی. بەڵام دەمزانی درۆدەکەن. لە مەرکەزی پۆلیسـەکەی گەناو پیاوێکی بەرزنجی بە ناوی شـــێخ عومەر لێبوو کە خزممان بوو، لەســـەر ئامێری بێتەل کاری دەکرد، ووتی ئیجازەم چەند ڕۆژێک دەچمەوە بۆ ســـولەیمانی کارێکت نییە؟ ووتم نامەیەکم بۆ بگەیەنە بە ماڵمان، برادەرێکم هەبوو ناوی (یاســین محمد حەسەن)(ناسراو بە یاسینە ڕەش) بوو تەنها کەس بوو کە هەمیشە بە کراوەیی و ڕێک و راست دڵی خۆمم بۆ دەکردەوە و هیچ شتێکی شاراوەم بۆی نەبوو، ئەویش هەروابوو، لە نامەکەدا کە بۆ ئەوم نووســـی وەزعی خۆمم بۆ باســـکردو پرســـیم تۆ هیچ شک دەبەیت کەمن لە خۆمیدا نەبینم؟ دوواتر لە وەڵامدا نووسیبووی وەرەوە بۆ ســولەیمانی. لەبەر ئەوەی شــتێکی گرنگی نەنووســیبوو ببێتە هۆی گەڕانەوەم بۆیە بریارمدا تا نیوەی ساڵ نەڕۆمەوە.

لەودەمەدا بە هۆی نزیکی گونـدەکە لە ســـنووری ئێرانەوە، گەلێ لە کـادیرو ســـەرکردایەتی حزبی دیموکراتی کوردســـتانی ئێران بە نهێنی دەهاتن و دەچوون، یەکێک لەوانە ناوی خۆی نابوو مەلاحەسەن چەند ساڵ دوواتر زانیم ناوە ئەسڵەکەی (هاشمی کەریمی) یە وئەندامی سەرکردایەتی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانە. لە مـاڵی یەکێـک لە نـاســـیـاوەکـانی بوو، بە نـاوی "خوێنـدنی وانەی دینی"یەوە هاتبوو.لەگەڵ مەلا حەسەن ئاشنایەتیم پەیداکرد. لە ڕێگەی ئەوەوە هەواڵەکانی حزبی دیموکراتی ئێرانم پێدەگەیشــت. ودواتر لە ڕێگەیّ ئەوەوە لە ســولەیمانی ئاشــنایەتیم پەیداکرد لەگەڵ مامۆستا هێمن ی شـاعیرو د.قاسـملو و هەندێکیتری سـەرکردایەتی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران.

تا پشووی نێوەی ساڵ، تا دەهات ئەڵقەی چاودێری وپشـکنین تەسـکتر دەبۆوە لە ســەرم، ســەیر لەوەدابوو دەیانزانی دەمانچەم پێیە، داوایان نەدەکرد. لە هەمووی بە ئـازارتر ئەوەبوو هۆکـارەکەیم نەدەزانی. تەنـانەت هەموو ئەو مـاوە ســـەردانی سولەیمانیشم نەکردبۆوە. بۆ پشووی نیوەی ساڵ ویستم بچمەوە بۆ سولەیمانی، ئێوارە کە گەیشـــتمە قەڵادزە بە هۆی ئەوەی ئۆتۆمۆبێل نەمابوو، نـاچـار دەبوو لە ئوتێل بمێنمەوە، حەســـەنی کارگوزاری قوتابخانەکەشـــم لەگەڵدابوو. ئوتێلەکە بەرامبەر لیژنەی ناوچەی قەڵادزێ بوو، ژوورێکیشــیان بۆدانابووین ڕێک دەیڕوانی بەســـەر دەرگاکەی لیژنەی ناوچەدا. شـــەوەکەی چەند چەکدارێک هاتن، زۆر بە ئەدەبەوە

ووتیان مامۆستا پێویستمان بە دەمانچەكەتە! بەیانی بۆت دێنینەوە! ووتم سەیرە ئێوە بە كلاشینكۆف و ڕەشاشەوە هاتوون، هێشتا پێویستتان بەو دەمانچەیەیە. دەمانچەكەم دانێ و ئەوان ڕۆیشتن. لە تارمەی پەنجەرەی ژوورەكەشەوە دووكەڵی جگەرە بەرزدەبۆوە كە حەسەن تەماشایكرد ووتی دوو چەكدار لەودیو پەنجەرەكە دانیشتوون، ئەوانە تا رۆژبوەوە لەوێدابوون. زانیم شتێک هەیە، ناشیانەوێت ئێستە بمگرن چونكە چاوەروانی سەعاتی سفر دەكەن. كە ڕۆژ هەڵهات لە دەرگایانداو هەمان ئەو چەكدارانەی شەوبون دەمانچەكەیان دامەوە. بڕیارم دابوو بە پەلە خۆم بگەیەنمە سولەیمانی . ئۆتۆمبێلێكم لەگەل حەسەندا گرت، تا خەلان ئۆتۆمبێلەكە نەوەستا، لەوێ پاش وەستانێكی كەم، ئۆتۆمبێلێک پەیدابوو مامۆ ستا حەسەن (ئەندام ناوچەی پارتیبوو) لەگەڵ چەند پێشمەرگەیەكی تێدابووبە چەكەوە، كە دابەزین هەر لە دوورەوە بێ ئەوەی سەیری من بكات بە حەسەنی لای منی ووت : ئێمە ژێر ئەرزتان بۆ دەگەڕێین ئێوە لەسەر ئەرزن. حەسەن وەک خۆم تێنەدەگەیشت مەسەلە چییە وایدەزانی گاڵتەی لەگەڵ دەكات. دڵنیابووم كە شتێكی گەورە لە ئارادایە ، بەڵام نەمدەزانی چی یە. كە بەڕێ كەوتین ڕووەو سولەیمانی ئەوانیش بە دواماندا هاتن تا سەركۆلانی ماڵی خۆمان بێ ئەوەی هیچمان پی بڵێن. كە گەیشتمە ماڵەوە یەكسەر شەهید حەمەڕەشیدی برام كە خوێندكاری كولیژی كوردی دانشگای بەغدا بوو، بۆ پشووی نیوەی ساڵ هاتبۆوە ، ناردم بە دوای تاكە برادەرەكەم (یاسین محمد حەسەن)، كە تاكە كەس بووباوەڕم پێی هەبوو. كە هات لێمپرسی تۆ هیچ لە مندا شک دەبەیت، كارێک ، قسەیەک كە خۆم هەستی پێنەكەم ووتی : نەء، پرسی بۆچی؟ ووتم چونكە شەش مانگە من لەژێرچاودێریەكی زۆر سەختدام بە بێ ئەوەی هۆكارەكەی بزانم یان هیچ شک بەرم. سەیرێكی كردم و پێكەنی و ووتی: ئێوارە سەرت دەدەمەوە. بۆ ئێوارە یاسین هات حەسەن سلێمان و عەلی ئیسماعیلیشی لەگەڵدابوو(عەلی ئیسماعیل لە بەشی خۆیی تەربیەی سولەیمانی) كاریدەكرد. زۆر بە لامەوە سەیربوو چونكە من هیچ پەیوەندیەكم لەگەل عەلی ئیسماعیل نەبوو. پرسیم چۆنە ئێوە ئەو سییانە یەككەوتوون؟عەلی ئیسماعیل كەوتە باسی بەیانی(لفیف من الحزب الثوری الكوردستانی)(بەیانێک بوو بەو ناوە بڵاوكرابۆوە لە لایەن شێخ ستارو مەلاماتۆرەوە بە فیتی ڕژێمی بەعس بە حساب بۆ دروستكردنەوەی پارتی شۆڕشگێڕ!). ووتم نازانم تۆ باسی چی دەكەیت. ئەوەی باسی دەكەیت جەلالیەكانی كۆنن كە هەڵوەشاونەتەوە. ئێستا كە ئێوە باسی ئەو حزبە هەڵوەشاوەیە دەكەن نازانم پەیوەندی بە منەوە چیە؟ عەلی ئیسماعیل ووتی دروستكراوەتەوەو تۆش یەكێكی لەئەندامانی سەركردایەتی؟! ووتم كام سەركردایەتی؟ ووتی شێخ ستار ، شێخ جەبار ، مەلا ماتۆر، شێخ لەتیف بەرزنجی هەولیری، تۆ... ووتم ئەوانە پیاوی ڕژێمن، خۆفرۆشن. دژایەتی شۆڕشی كورد دژایەتی نەتەوەی كوردە، ئەو كارەی ئێوەو

ئەوان دەیكەن خیانەتی نەتەوەییە. ووتی تۆ ناتوانیت لای خۆیان وەها بڵێیت، گەر ڕاستدەكەیت ئەو قسانە لەبەردەمی خۆیاندا بكە لە بەغدا. ئەوساتە بۆم ڕوون بووەوە كە من بێ ئەوەی بە خۆم بزانم ئـاڵاوم لە كێشـــەیەكی گەورەوەو پێش ئەوەی خۆم بزانم پاراستنی پارتی ئاگادارە. لەوباوەڕەدابووم پاراستنی پارتی لە هەر ساتێكدابیت بمگرن و بە تۆمەتی خیانەت دەمكوژن و خەڵكی گەمژەش بێ ئەوەی بچنە بنج و بناوانی ڕاسـتیەكان هەمان قسـان دەكەنەوە كە پارتی بڵاوی دەكاتەوە. هیچ ڕێگایەكم لەبەردەســـتدا نەمابۆوە دەبوو هەڵبژێرم لە نێوان ئەوەی پارتی بمكوژێت بە تۆمەتی خیانەت كە نەمكردووە و خەڵك ڕەجمم بكات بە تۆمەتی خیانەت و لە نێوان ئەوەی بە دەستی حكومەت بكوژرێم و خەڵك بڵێن شەهیدە. ڕیگای سێهەمم نەبوو . ناچار بەوانم ووت من ئامادەم. بریاربوو ئێوارە هەرچوارمان (علی ئیســـماعیل- حســـن سلێمان هەمەوەندی- یاسین محمد حسن- ومن)بكەوینە ڕێ بۆ بەغدا. كێشـەكەمم لە گەڵ شــەهید حەمەڕەشـیدی برام باسـكرد، (ئەوكاتە ئەو خویندكاری پۆلی سـێهەمی كولیژی ئاداب بەشی كوردی بو لە زانگۆی بەغدا)و پێمووت من كارم بە سیاسەتەوە نیە و بێ ئەوەی ئاگام لە هیچ بێت تێوەگلاوم، ئێستەش ئەوەم هەڵبژاردووە حكومەت بمكوژێ هیچ نەبێت كەس نـاڵێت خـائین بوو. دەســـتیكرد بە گریـان... بۆ ئێوارە كەوتینە ڕێ بەرەوبەغدا. لە ئوتێل ســـولەیمانی لە شـــەقامی پێموابێت جمهوری بوو دابەزین. شـــەوەكەی یاســـین زۆر هەوڵی لەگەڵمدا كە لە كۆبونەوەی ڕۆژی داهاتوو قسـە نەكەم ، ووتی دەتكوژن یا تەسلیمت دەكەن بە ئەمن. پێمووت بریاری خۆمداوە .

بۆ بەیانی عبد الستار تاهیر شـەریف، شـێخ جبار تاهیر شـەریف(كە برای شـێخ سـتاربوو)، مەلا ماتۆر، شـێخ لەتیف هەولێری، جەمال خەفاف، قادر شـەفیق، عەلی ئیسماعیل، حەسەن سلێمان، یاسین محمد حەسەن، من. ئامادەی كۆبوونەوەكە بووین. سـەرەتا بە گەرمی بەخێرهاتنی منیانكرد، شـێخ جبارطاهر شـریف كەوتە وەسـف و پیاهەڵدانی حكومەت و هێرش بۆســـەر بارزانی، زۆر بە ڕوونی و بێ پەردە ووتی كە ئەو لە كاتێكدا ئەندامی ســـەركردایەتی پارتی شـــۆڕشـــگێرە، نمایندەی دائیرەی ئەمنی عێراقیشـە!.. شـێخ سـتاریش باسـی ئەوەیكرد كە بارزانی و حكومەت ڕێك ناكەون و شـــەردەبێتەوەو پارتی شـــۆڕشـــگێر دەســـەڵات لە ناوچەی حوكمی زاتی دەگرێتە دەســـت، ووتیشـــی لە دەرەوەی عێراق چاوم بە جەلال تاڵەبانی كەوتووەو ئەویشـــمان لەگەڵە!. ڕوویكردە منیش و ووتی ئێســـتە كە پارێزگاری دیالەم دەبمە وەزیرو تۆش دەبیتە پـارێزگـاری دیـالە لەجێی من. جەمـال خەفـاف هەڵیدایەو ووتی قوربان كاكە شێخ هیچ نەبیت منیش بكەنە مدیر ناحیە. شێخ ستار وەڵامی نەدایەوە، باسی چەند شتێكیتریشی كرد. كە تەواوبوو پرسیم چۆنە بێ ئاگاداری و رەزامەندی خۆم ناوی منتان خستۆتە لیستەكەتانەوە. شێخ ستار ووتی: بیستمان تۆ ئەندامی لقی

پێنج و هەڵوەشـاندنەوەی ئەوپارتە بوویت، ئێستەش لە دامەزراندنەوەیدا ئەو مافەمان پێـداویـت. منیش بە ڕوونی ووتم :جەلال تـاڵەبـانی وئیبراهیم ئەحمەد چوونەتەوە چۆمان، شەڕی ناوخۆ نەما. مەلا مستەفاش لە هەموو تاوانی تاوانبارەكان خۆشبووە. ئەوەی دەیكەن، خۆتان دەیلێین بە فەرمانی ڕژێمە و بەڕای من خیانەتێكی نەتەوەیی گەورەیە، ئەوەتا لەبەردەم خۆیشـتانا شـێخ جەباری برات دانی بە ڕاسـتیەكاندا نا كە نمایندەی حكومەتە لە سـەركردایەتیەكەتان ..كۆبونەوەكە وەك كارەبا لێیبدات. شـێخ ستار، شێخ جەبارو مەلاماتۆرو شێخ لەتیف و قادر شەفیق ساتێك بێدەنگی گرتنی و لەیەك ووردبوونەوە، هەڵسان ووتیان تۆزێكیتر دێینەوەو كۆبونەوە دەستپێكەینەوە، ئەوان چوونە ژورێكیتر بۆ قسـەكردن، یاسین دەستیگرتم و بەدەنگی بەرز ووتی با بچین نانو چایەك بخۆین، بەدەم ڕێگاوە ووتی تۆ قســـەی خۆتكرد، ئەوان چوون بریار لە چارەنووسی تۆ بدەن و ئەتكوژن، دەبێت گەر خۆت بە برای من بزانیت بە قســـەم بكەیت، ئێمە دەبێت هەر ئێســـتە دەرچین بەرەو ســـولەیمانی. لەو قســـانەدا گەیشـــتبووینە دەرگای دەرەوەی ئوتێلەكە و هەرچی من دەمووت ڕژیم بمكوژی پێم چاكترە وەك لە شـــۆڕش و پێم بڵێن خائینە. ئەو كە پەلی گرتبووم بەدوای خۆیدا ڕایدەكێشـــام دەیوتەوە "غەمت نەبێ و هەقت نەبێ. ئەوان ڕاســـتیەكان دەزانن" لە ڕێگای دەربەندیخانەوە گەیاندمیەوە ســـولەیمانی. بەســـەر هاتەكەم بۆ شـــەهید حەمەڕەشـــیدی برام گێرایەوە ، ووتم دەگەڕێمەوە ئەو قوتابخانەیەی لێیبووم، گەر گیرام یا كوژرام لە لایەن پارتیەوە بزانن و دڵنیابن كە من خیانەتم نەكردووەو بێ تاوانم.

دوای گەڕانەوەم بۆ قوتـابخـانەكە ئیتر هۆكـاری چـاودێریەكـانم لاڕوون بوو، دەمزانی پاراسـتنی پارتی سـەعاتی سـفریان هەیە بۆ گرتنم، لە چاوەروانیدابووم. لە هەفتەی یەكەمی مانگی ئازاری ١٩٧٣سەرپەرشتیاری پەروەردە (شـەوكەت نوری عەبەكە) كە ئەنـدامی نـاوچەی پـارتی ولە كتلەی عەلی عەبـدوڵلای پـاریزگـاری ســـولەیمانی بوو، هات بۆ ســـەردانی قوتابخانەكە، دووقۆڵی هەموو شـــتێكم لەگەڵ باسـكرد. پێمووت گەر من كەسـێكی خراپ بوومایە لە بەغدا دەمامەوە نەدەهاتمەوە ئێرە بۆ بەردەســـتتان. هەمان ڕۆژ شـــەوكەت گەڕایەوە بۆ ســـولەیمانی. لە ئێوارەی ١٠لەســـەر١١ ئازار١٩٧٣ مەفرەزەیەكی پاراسـتن بە بەرپرسـیارێتی كەسـێك بە نـاوی (ئـاغـای غەفوری) هـاتنە ســـەرم، من لە جێگەدا كەوتبوم. دوو ڕۆژبوو نەخۆشـبووم، قوڕگم هاتبۆوە یەك، تەواو بێتاقەتی كردبوم، كە هاتە ژوورەوە ووتی ئەوە بۆ كەوتووی من بەتەمام تا قەڵادزە ڕاتكیشم، زۆری هەڕەشەو گوڕەشەیتركرد، جوابم نەدایەوە. شـــەو بە چواردەوری ژوورەكەمدا تا بەیانی پاســـەوانییان دەكرد، بەیانی كە ڕۆژبووەوە بەرپرســـەكە هات ووتی پێشـــمانكەوە، بەڵام بزانە ڕاكەی دەتكوژین، ووتم نەخۆشـــم ناتوانم بڕۆم بەڕێداو پێویســـتم بە وڵاخێكە، لە كۆتاییدا

ڕازیبوو وڵاخێکم بۆ بێنن ووتی دەبێت خۆت پارەکەی بدەی. لەبەر ئەوەی ئەو پیاوەی مەلا حەســەن(هاشــم کریمی) لە ماڵیان بوو، وڵاخداربوو ووتم بۆ بە فلانە وڵاخدار ناڵێن؟ چونکە پەلەی بوو یەکســەر ووتی باشــە. ئامانجی منیش ئەوەبوو لە نیوان ئەوێ و قەڵادزەدا چی ڕووبدا ئەو هەواڵەکە بداتەوە بە مەلاحەسـەن و ئەویش بە ماڵەوەمان. ووڵاخدارهات و منیان ســەرخســت، بە هێواشــی پێمووت تا دەگەمە قەڵادزە ووریـابە هەرچی ڕوویـداهەواڵەکە بگەیەنەوە بە مەلاحەســەن. ئـاغـای غەفوریش سـواری وڵاخێک بوو بەدەم ڕێگاوە چەندینجار دەیوت بۆ کوشتن نەبێت نامنێرن بەدوای کەسدا. دەمی عەسر گەیشتینە گوندی نوورەددین لە نزیک قەڵادزێ . ئەو نامەیەکی دایە یەکیک لە چەکدارەکانی و ناردی بۆ قەڵادزە دیاربوو چاوروانی وەڵامی کۆتـایی ئەوێی دەکرد، دوای ئەوەی وڵاخـدارەکەیـان ئیزن دا، لە پشــتی ئاواییشـەوە خاکەنازێکیان دایە دەستم ووتیان گۆڕیکی باش بۆخۆت هەڵکەنە. هێشتا زەردەی ئێوارە مابوو چەکدارەکە گەڕایەوەو نامەیەکی دایە دەستی ئاغای غەفوری، پاش خوێندنەوەی، زۆر تووڕەبووبوو دیاربوو بابەتی نامەکەی بەدڵ نەبوو. بە منی ووت لە چاڵەکە وەرە دەرەوە. ئیتر ڕووەو شـــاری قەڵادزە کەوتنە ڕێ و منیش لە نێویاندا بەپێ. ئەو ئێوارەیە بە بۆنەی یادی یازدەی ئازارەوە لەناوشـــاری قەڵادزە ئاهەنگ سـازکرابوو، دەنگی دەهۆڵ و زورنا دەهات، لە چەند سـەد مەتری شـارەکە کیسەیەکی زەرفی کاغەزیان کرد بە سەرما کە لە پێشەوە دوو کونی تیابوو بۆ بینینی بەرپێ، مەفرەزەکە منیان کرد بە لیژنەی ناوچەدا، لەوێ زەرفەکەیان لەسەرم لابرد. بەرپرس و ئەندامانی لیژنەی ناوچە، قائمقام ســـەعید یەعقوبی، مامۆســـتا محمود کوردە بەرپرســـی پاراســـتن، حەســـۆمیرخان فەرماندەی هێزی کاوە، غەزالی فەرماندەی فەوجی حەرە س حدود لەوێ بوون. دیاربوو بریاری خۆیان دابوو من بەرەو سەرکردایەتی خۆیان بنێرن. پاش تاوێک هێشتنەوە حەسۆمیرخان منی هێنایە دەرەوەی ناوچە لە تەنیشـــت خۆیەوە ســـواری ئۆتۆمۆبێلێکی کردم، چەندجاریک لێیپرسـیمەوە تۆ بۆچی کارت لەگەڵ خائینان کردووە، منیش هەر ئەوەندەم دەوت کە من چەندین مانگە ئاگادارم چاودێریم دەکەن، گەر وابوایە من لێرە نەدەمام و بچومایە بەغدا خۆ ئێوە نەتان دەتوانی بمگرن. دەیووت خۆ قسـەکەت ڕاسـتە..ئیتر لەوبارەوە باســـی نەکردەوە. شـــەو لە بارەگاکەی خۆی خزمەتیکی زۆری کردم، چاوەروانی ئەوەم لێنەدەکرد. بۆ بەیانی کە زانی نەخۆشـم و توانای رۆیشـتنم کەمە وڵاخێکی بۆ پەیداکردم و لە گەڵ دوو حەرەسدا منی بەرەو(قەسرێ) بەڕێکرد. بۆ قەسرێ دەبوایە بەدۆڵی شـــەهیدانا بەرێ بکەوین، نازانم هۆکاری نەخۆشـــیەکەم بوو یاچی ڕێگاکە زۆر ســـەخت و ناخۆش بوو هەر نەدەبڕایەوە. شـــەو لە گوندێک لاماندا پێموابێت کاولان یا کۆپتانی ناوبوو، بۆ بەیانی بەڕێ کەوتینەوە بەرەو قەسـرێ. بە گەیاندنم بۆ ئەوێ منیان دایە دەسـت کەسـیک کە ناسـراوە بە (محمدعزیز)یا حەمەی عەزە دۆم.

كە لەبەردەستی مەسعود بارزانیدا كاریدەكرد. كەوتە پرسیاركردن لێم. قسەكانی زۆرتر هەڕەشەبوون. پاشان بردمی بۆ ژوورێ كە قەنەفەیەكی تەختەو مێزێكی ئاسن ولە پشتی مێزەكەشەوە كورێكی گەنج دانیشتبوو بە دەم و چاویدا پێشتر لە تەلەفیزیۆن دیبووم زانیم مەسعود بارزانییە. حەمەعەزیز ووتی قوربان ئەوەتا، ئیتر خۆی ڕۆیشت. سەری هەڵبڕی و بەخێرهاتنی كردم و ووتی دانیشە، بانگیكرد چایەكیان بۆ هێنام . یەكسەر ووتی بۆچی چوویت بۆ بەغدا؟ ووتم هەروەک دەزانی كەچووم بۆ بەغدا ئاواش دەزانی بۆچی چووم و هەڵوێستیشم چیبووە. ووتی: بەڵێ، ئێمە هەموو زانیاریەكمان لایە و هەمو شتیک دەزانین، هەموو ئەو كەسانەی پەیوەندیان بەو جەماعەتەوە هەبووە هەمویانمان گرتوون كەسیان لێدەرنەچوون، ووتم گەر ئەو تۆمەتەی خراوەتە پاڵم ڕاستبوایە ئێستە من لیرە نەدەبووم و لە بەغدا دەبووم و ئێوە نەتان دەتوانی بمگرن، سەیرێكی كردم وپرسی ئەزانی تۆمان بۆ هێناوە بۆئێرە؟ ووتم نەخێر. ووتی دەمەوێت بزانم بۆچی لە بەغدا ئەو قسانەت كردووە؟ نەت دەزانی دەكوژرێیت؟ ووتم بەڵێ دەمزانی دەكوژرێم بەڵام لە بەر ئەوەی چەند مانگێک بوو دەمزانی ئێوە چاودێریم دەكەن و هیچم شک نەدەبرد لە خۆمدا، دوای ئەوەی هۆكارەكەیم زانی تێگەیشتم دەگیرێم و ئێوە باوەرم پێناكەن و دەمكوژن و تۆمەتی خیانەتیشم دەخەنە پاڵ وخەڵكیش بروا بە قسەكانی ئێوە دەكەن نەک من. بریارمدا بچمە بەغداو ئەو قسانە بكەم تا حكومەت بمكوژێ. پرسی بۆ؟ وتم لەم حاڵەتەدا هەركەس حكومەت بیكوژێ شەهیدە. چاوی تێبڕیم و بزەیەک گرتی ولە پشتی مێزەكەیەوە هەستاو تەوقەیەكی لەگەڵ كردم ...مەسعود بارزانی حمە عەزیزی بانگكردە ژوورەوە داوای لیكرد جێگای نوستنم لە میوانخانەكە بۆ دابنێن. كە هاتینە دەرەوە حەمە عەزیز ووتی من و كاک مەسعود پێمان باشە كارمان لەگەڵدابكەیت. ووتم بریارمداوە كاری سیاسی نەكەم لەبەر ئەوە كارتان لەگەڵ ناكەم. بۆ ڕۆژی دوایی منیان ئازادكرد. ولاخێكم بەكرێ گرت و گەڕامەوە ئەمجارەیان بێ پاسەوان. لە سلێمانی دەنگۆی ئەوە بڵاوبوو كە گیراوم. هەرواش بوو ئەوڕۆژەی هاتبوون بۆ گرتنی من سەعاتی سفربووە، بۆیە لە هەمان رۆژدا لە هەمو شارو شارۆچكەكانی باشووری كوردستان هەرچی كەسێكی بەرپرسیاری ئەو تاقمەی شێخ ستاری لێبوو گیرابوون و ئەوانیش برابوون بۆبارەگای قەسرێ، تەنها ئەوانەی بەغدا بەرگرتن نەكەوتن .

پیلانەكانی بەعس دژی پارتی

لە ڕۆژانی یەكەمی دەرچوونی ڕێكەوتن نامەی ئازارەوە، ڕژێمی بەعس توانی كار لەسەر خاڵە لاوازەكانی ناو سەركردایەتی پارتی بكات و پەیوەندی موخابەراتی ژێرەكییان لەگەڵ سازبكات، كە دوواتر هەندێكی ئاشكرابوون. لە ناو بەرپرسەكانی

حزب و هێزی پێشمەرگەو ڕێكخراوە مەدەنیەكان وڕاگەیاندن، دەزگا سیخوڕیەكانی بەعس تۆڕی جاسوسی خۆی چاند. حزبی بەعس لە هەوڵی پیلانگێری بوو لە دژی سەركردایەتی مستەفا بارزانی، سەرەتا ڕژێمی بەعس هەوڵی كوشتنی ئیدریس بارزانی لە كانونی یەكەمی ساڵی ١٩٧٠دا. دوواترلە ڕێگەی چەند مەلایەكی دەزگا سیخوڕیەكانیەوە لە29 ئەیلولی ١٩٧١هەوڵی كوشتنی مەلا مستەفا بارزانیدا، بەڵام لە هەوڵەكانیدا شكستیخوارد. مەسعود بارزانی دەڵێت (جەلال تاڵەبانی بۆی گێڕامەوە ساڵی١٩٨٣كاتێ لە بەغدابوو گفتووگۆی لەگەڵ حكومەتدا دەكرد، لە سەدامی بیست كەوا هەوڵی كوشتنەكەی بارزانی كە لە ٢٩ی ئەیلولی ١٩٧١دا ڕووی دا ئەو ئاگای لێ بووە)([1]). بەعس ژێرەكی لە هەوڵیشدابوو بۆ پەیوەندیكردن بە سەرۆك خێڵەكانەوە، تێكرای جم وجووڵەكانی لەم ڕووەوە بۆ ئامادەكردنی تابورێكی پێنجەم دەچوو لە ناو كوردا(وەك دروستكردنی تاقمی شێخ ستارو مەلاماتۆر)و(عەزیز عەقراوی و هاشم عەقراوی و...). مكرم تاڵەبانیش لە كتێبی (مراحل تطور الحركة القومية الكوردية ل٣٧٤) دەڵێت : گەندەڵی كەوتە نێو كادیرەكان و سەركردەكانی پێشمەرگەی پارتی ، تەنانەت بارزانی بە خودی خۆی بە ئاشكرا باسی دەكرد ، بەلام لەو بارودۆخەدا نەیدەتوانی چارەسەری كێشەكان بكات.([2])

حكومەتی بەعس بۆبەهێزكردنی پاڵپشتی نێودەوڵەتی بۆ دەسەڵاتەكەی پەیمانی دۆستایەتی عێراق – سۆڤیەتی مۆركرد. بە هۆی ئەوەی حزبە شیوعیەكانی سەربە كەمپی سۆڤیەت هەمووی دەروێشی ئەو كەمپەبوون، بەوجۆرە بەعس پاڵپشتی و لایەنگیری حزبی شیوعیشی بۆ ڕژێمەكەی مسۆگەركرد.

باری ئابوری دەوڵەتیشی بە (بە حكومەتكردنی نەوت)بەهێزتركرد. پەیدابوونی سەرچاوەی دارایی زۆر، بووە هۆكاری ئەوەی ڕژێم خیراتر بتوانێت لە بواری خۆ پڕچەك كردنەوە و فراوانكردنی دەزگا سیخوری و سەركوتكەرەكانی بچێتە پێشەوە. حكومەتی بەعس لە بە عەرەبكردنی ناوچە كوردنشینەكان بەردەوام بوو. لە شارە كوردنشینەكاندا توانیبوی لە كەسایەتیە لاوازو هەلپەرست وویژدان نزمەكان تۆڕی شانەكانی حزبی بەعس دروستبكات، تەنانەت لە ناو خودی سەركردایەتی پارتیدا گەرای دانابوو، بۆ ئەو ساتەی جەنگ دژ بە كورد دەستپێدەكاتەوە. بەڵام ڕژێمی بەعس لە ناوخۆیدا چەندین جۆرجەمسەری ململانێی تیدابوو لەسەر دەسەڵات و هەر لایە دەیویست پاكتاوی لایەنەكانیتر بكات .

---

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد –بەرگی سێیەم بەشی دووەم- مەسعود بارزانی –لاپەڕە 65

[2]) مراحل تطور الحركة القومية الكردية ، المجلد الاول د.مكرم طالبانی صحيفة 374 .

(لە ناوەراستی تشرینی یەكەمی ساڵی١٩٧١بەعس(پەیمانی كاری نیشتمانی)جاڕدا بە ئامانجی ئەوەی پەیمانیک لەگەڵ حزبی شیوعی عێراقدا ببەستێ. لە سەرەتای نیسانی ساڵی ١٩٧٢كۆسیگین سەرۆک وەزیرانی یەكێتی سۆڤیەت گەیشتە بەغداو لەگەل ئەحمەد حەسەن بەكر پەیمانی دۆستایەتی عێراق و سۆڤیەتیان مۆركرد)([1]). لەسەر داوای سۆڤیەت حزبی شیوعی عێراقی چووە بەرەوە لەگەڵ حزبی بەعسدا . حزبی شیوعی بەو چوونە بەرەیەوە لەگەل بەعس دۆستایەتی خۆی لەگەڵ پارتی تێكدا و بوونە بەشێك لە رژێمی عێراقی . لە ساڵەكان١٩٧٢/١٩٧٣دووجار شەڕە ووتار لە نیوان ڕۆژنامەی (الثورة)ی بەعس سەری هەڵدا لای بەعسەوە لەژێرسەردێری(التاخی و پێنووسە چەپەڵەكان) بڵاوكرایەوەو (التاخی پارتیش لەژێر سەردێری : لە پیناوی ئاشتی و یەكەتیی نیشتمانی. لە پیناوی جێبەجێكردنی ڕێكەوتننامەی ئازاردا) وەڵامی خۆی بلاوكردەوە. لە حەڤدەی تەمووزی١٩٧٣چووە بەرەكەی بەعسەوە كە دواتر پارتەكەی عەزیز عەقراوی كە بە ناوی پارتی دیموكراتی كوردستان و پارتەكەی عبدولستار تاهیر شەریف كە لە لایەن دەزگا سیخوڕیەكانی بەعسەوە سەرپەرشتی دەكران لەگەڵ حزبی شیوعی عیراقیدا، خرانە ناو (بەرەكەی بەعس)ەوە.

پەیوەندیم
بە كۆمەڵەی ماركسی لینینیەكانی كوردستانەوە

لە سێپتەمبەری ١٩٧٣دا باوكم كە ساڵانێک بوو ئازاری نەخۆشی دڵی هەبوو، لە تەمەنی چل و هەشت ساڵیدا كۆچی دوایی كرد.پێشتر مامیشم كاتێک بە گەنجی كۆچی دوایی كرد، شەش سەرخیزانی لی بەجێمابوو كە پێنجیان مناڵ بوون، باوكیشم شەش كوڕو كچێكی لەپاش بەجێما كە گەورەكەیان من بوم، ئەو ڕووداوی كۆچكردنەی بووە هۆی ئەوەی بەرەوڕووی بارودۆخ و بەرپرسیارێتیەكی خیزانی زۆرقورس ببمەوە. مانگی سێپتەمبەری١٩٧٣ لە ڕێگەی یەكێتی مامۆستایانی كوردستانەوە گوێزرامەوە بۆقوتابخانەی ئەزمڕلە ناوشاری سولەیمانی. كۆمەڵێک مامۆستای زۆر بەرێزی لێبوون كە هەریەكەی سەربە حزبێک و بیروبۆچوونیكی جیوازبوو. بەرێوەبەرەكەی لەتیف نامیق هەمەوەندی بوو، پیشتر یەكترمان دەناسی، هەرزوو ئاگاداریكردم كە هەموومامۆستاكان مرۆڤی باشن، تەنها یەكێكیان گومانی لەسەرە كە پەیوەندی بە حزبی بەعسەوە هەبێت.

ڕۆژیک كە لەبەر بازاری عەسریدا وەستابوم مامۆستا جەمال تایەر هات زۆر بە گەرمی هەواڵپرسیكرد وابزانم لەو دەمەدا لە ناوچەی پارتی كاری دەكرد. ووتی دەتوانیت پیكەوە قسە بكەین؟ ووتم بۆ نا. ماڵی خۆمانم دانا بۆ دیدارەكە، ئەودەم

[1]) بارزانی وبزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی سێیەم بەشی دووەم-لاپەڕە 92-93.

هێشـــتا لە گەرەكی گۆیژە بووین، لە دیداری یەكەمدا پرســـیاری گرتنەكەم لە لایەن پاراستنەوە و ئازادكردنمی كردو پرسی ئەشكەنجە یا سوكایەتیان پێكردووی، منیش بە دریژی چیرۆكەكەم بۆ گێرایەوە، زۆر پرســـیـاری لەبـارەی تێوەگلانەكە بە جەماعەتی شیخ ستارو شێوازی گرتن و لێپرسینەوەكەی پاراستنەوە لە قەسرێ كرد. ئەو زۆر بە وردی گویی بۆ قسەكان دەگرت، لە دواییدا پرسی ئەی داوایان لێنەكردی كاریان لەگەڵدا بكەیت؟ ووتم بەڵێ داوایانكرد، بەڵام من ئامادەنەبووم هیچ كاریكی ســیاســی قبوڵ بكەم. ووتی ئەی ئەگەر من ئەوداوایەت لیبكەم. ووتم هەمان وەڵامم دەبێت. پرســی بۆچی؟ ووتم چونكە كۆمەڵێک قەناعەت لام درووســتبووە: یەكەمیان ئەوەیە ئەو ئەزموونە تاڵەی سەردەمی جەلالی وای لێكردووم زۆر وریابم و لە باتی جـارێـک دووجـار بیربكەمەوە. دووەم هەركـارێـک ببێتە هۆكـاری لاوازكردنی ئەم راپەرینەی كورد من دژی دەوەستمەوە. سێهەمیش هەرباوەڕو ڕیبازێكیشم هەڵبژارد ئەو ڕێبازە دەبێت لە پلەی یەكەم دژی شـــەڕی ناوخۆ بێت و یەكگرتوویی كورد لەبەرچاوبگرێت. ووتی من مەبەســـتم كاركردن نیە لەگەڵ پارتی دەزانم وەڵامت چیبووە، ئەی ئەگەر ڕێكخســـتنیكی ماركســـی لێنینی هات و داوای كاری لێكردی؟ ووتم لە ناوەراســتی شــەســتەكاندا بەرگی ئایدۆلۆژی كرابوو بەبەری جاشـــایەتیدا، ئەوســـاش باس لە چەپ بوون و ماركســی بوون دەكرا. لەبەر ئەوە دەبێت باش و بە وردی بیری لێبكەمەوە ونامەوێت دووجار بكەومە هەمان چاڵەوە و. دەبیت كار بۆ یەكریزی گەل بكرێت و دژی شـــۆڕش نەوەســـتێتەوە. چونكە لە ژێرپەردەی هیچ ئایدۆلۆژی و دروشمێكدا هەڵەكەی سەردەمی جەلالیەكان دووبارە ناكەمەوە. ووتی: هەڵەیەكی گەورەبوو كرا من ئەوە نالێم و منیش لەگەڵ ئەوەدا نیم. ووتم تۆ ئێســـتا ئەندامێكی پارتیت، بەڵام بە قســـەكانتا دیارە كار بۆ لایەنێكیتر دەكەیت، گەروایە باشترە ڕێک بچیتە ناو باسەكەوە. بەڵام ئەو ووتی دواتر لەو بارەوە قسە دەكەین. لە چاوپێكەوتنەكانی تردا دەیویســـت ڕای من بزانیت لەســـەر ماركســـیزم، كۆتایی قســـەكانی بەوەدەهێنا ئاخۆ من ئامادەییم هەیە لەڕێكخراوێكی ماركســـیدا كاربكەم؟ وابزانم چوارەم یا پێنجەم چاوپێكەوتن بوو ئاخری دركاندی و داوای لێكردم ببمە ئەندامی كۆمەڵەی ماركسییە لێنینیەكانی كوردستان. پاش ماوەی یەک دوو مانگیک هـات بۆ ئەو قوتـابخـانەیەی منی لێبووم (ئەزمر) دەوام لە تەواوبووندابوو، پیكەوە لەخـانوەقوڕەكـانەوە بە پێ بەرەو نـاوشـــــار كەوتینەڕێ. ووتی ڕات لەســـەر دواگفتوگۆمان چیبوو؟ ووتم ئەوكات وەڵامم دایتەوە. پێكەنی و ووتی زۆرباشـە ئێمە حەلەقاتی تەسقیفیمان هەیە لەوێوە دەست پێدەكەین، ناوە نهێنیەكەشت (دارا)یە، ووتی لە ماڵتان دیم كتیبی چاكت هەیە دەتوانین كەڵكی زۆری لێوەرگرین.

لە ســـەرەتای ســـاڵی ١٩٧٤ وە لەگەڵ چەند برادەرێک لە باری ماركســـیزم و ریڤیژینیستی لە قسەو باسدابوین . پاشـان بووینە ئەڵقەیەک ، لە چاوپێكەوتنەكانماندا

لەسەر مێژووی شۆڕشی ئۆكتۆبەر دەدواین. كێشەی پەیداكردنی سەرچاوەی دیراسی لەسەر ماركسیزم لینینیزم لە عێراقی ئەو دەمەدا تەنها لە سەرچاوە ڕووسیەكان یا ماویەكانەوەبوو، ئەو وەرگێرراوانەش لە ژێر هەژموونی ستالینیزمی و ماویزمدا بوون شێواندنی زۆریان تیدابوو. گەرچی لەو ئان و ساتەدا، لەو بابەتانەی دادەبەزێنران، فیكری ماویزم بە بڵاوكراوەكانی كۆمەڵەوە دیاربوو.

هەڵگیرساندنەوەی جەنگی١٩٧٤

لە سەرەتای ئەوساڵەوە هەموو ئاماژەكان بۆ هەڵگیرسانەوەی شەڕدەچوون. ڕۆژی ١١ ئازاری ١٩٧٤زۆربەی هەرەزۆری دەزگاكانی حكومەت لە شاری سولەیمانی چوونە دەرەوە بۆ ناو پێشمەرگە، بەرێوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی لە تەوێڵە هەواری هەڵدا، زانكۆی سولەیمانی بە مامۆستاو خوێندكارانیەوە چوونە قەڵادزە و ئێستگەكەش لە پەسا هاواریدەكرد لە خوێنكارەكان ڕووی تێبكەن بۆ خوێندن!؟. بە سەدان هەزار خەلكی سڤیل و فەرمانبەران و كارگوزارانیش بە خێزانەكانیانەوە وەک بۆ سەیران بچن ڕوویان لە ناوچەكانی هەلەبجە، تەوێڵە، پێنجوێن،شاربازێر،ڕانیەو قەڵادزی كردبوو، ژمارەیەكی یەكجار زۆریان ژن و منداڵ بوون، كەمی ئەو خەڵكە لەو شوینانە مانەوە، بەشێكی زۆریان چوونە دیوی ئێران و لەو كامپی پەناهەندانەدا جێیان بۆ كرایەوە كە ڕژێمی ئێرانی بۆی سازكردبوون. حكومەت ڕێگاكانی چوونە دەرەوەی خەڵكی كردبۆوە و لە ڕۆژانی یەكەمدا هیچ ڕیگرییەكیان نەدەكرد. تا بەتەواوی بۆی ساغبیتەوە كێ دەرواو كێش دەمینێتەوە. من تا ئەودەمە بە هۆی بارودۆخی خراپی ژیانی خێزانەكەمانەوە بریاری چوونەدەرەوەم نەدابوو. دەوامی قوتابخانەم دەكرد لە قوتابخانەی ئەزمر لە گەرەكی ئازادی ناوشاری سولەیمانی. ڕۆژێک یاسین محمد حسن ی برادەرم هات بۆ لام، ووتی كاوەی شێخ لەتیف بارەگایەكی داناوە لای بەنزینخانە كۆنەكەیە لە ناو سولەیمانی ئێمە لەوێین، هەركێشەیەكت تووش بوو ئاگادارم بكە، ئەوان (یاسین محمد حەسەن ، اسماعیل قاسم ، محمد مام عەلی)ناوی ئەوانیترم بیرنەماوە، لە سەر بریاری بارەگای بارزانی مابوونەوە بۆ ئەنجامدانی چالاكی پێشمەرگانە.

شەهید بوونی حەمە رەشیدی برام

حەمە ڕەشیدی برام، لە كولیژی ئاداب، بەشی زمانی كوردی، زانكۆی بەغدا دەیخوێند. لەوساڵانەی خوێندنیدا گەلیک وتارو لێكۆڵینەوەی لە بارەی زمانی كوردی یەوە لە رۆژنامەكاندا بڵاودەكردەوە بە تایبەتی لە ڕۆژنامەی هاوكاری، گەلیک لە مامۆستاكانی زانكۆی وەک دكتۆر مارف خەزنەدارو مامۆستا عەلادین سوجادی هانیاندەدا دوای تەواوكردنی زانكۆخوێندنی باڵا دەست پێبكات و ئەوان ئامادەییان

دەربڕیبوو بۆ هاوكاریكردنی. ئەو چەند ساڵ بو ئەندامێكی كارای پارتی دیموكراتی كوردستان و یەكێتی قوتابیانی كوردستان بوو.

حەمە ڕەشـــیدی برام كە خویندكاری زانكۆی بەغدا بوو، دوو تا سـێ مانگێكی مابوو خوێندنی زانكۆ تەواوبكات، شەڕ لە دژی بەعس دەستی پێكردبووەوە، شەوی ٢٠ لەسەر ٢١/ئازاری/١٩٧٤بە بۆنەی نەورۆزەوە هاتەوە بۆ سولەیمانی، لەگەڵی دانیشـتم تا لە وەزعەكە بدوێین. نەمزانی ئەوە دوا دیدارو دانیشـتنمان دەبێت. پاش ئەوەی وەزعی كوردی بۆ باسـكردم لە بەغدا لە ژێر چ فشـارێكدایە، داوام لێكرد بڕواتە دەرەوە. لە وەڵامدا ووتی باوكمان و مامەمان مردوون، ئیستـا تۆ لەژێرباریگرانی سـەرپەرشتی دووخێزانداى، كەسێک نییە یارمەتیت بدات، منیش تەنها دوو سێ مانگم ماوە و ئیتر خوێندن تەواودەكەم، هەرچۆن بیت ئەم دوو مانگە دان بە خۆمدا دەگرم. وتیشـی ڕژێم وەک بەڵگە هیچی لەسـەرمن نییە،(ئەو كە ئەندامی پارتی ویەكیتی قوتابیانی كوردسـتان بوو) وتی گەر ڕژێم بە گومانیش بمگرن هیچیان لێم دەسـت ناكەوێت خۆت دەمناسـی. ئەو شـەوە تا درەنگانێک بە یەكەوە لەسـەر دۆزی كورد دواین. لە دواییدا ووتی ئەی تۆ بۆ ناڕۆیتە دەرەوە؟ لە وەڵامدا ووتم هێشـتا چاوەڕوانم. كردمە گاڵتە لەگەڵی و ووتم هەركاتێک تۆ بریارتدا بڕۆیتە دەرەوە منیش لەگەڵت دێم. ڕۆژی دوایی و بۆ دواجار دوای ماڵئاواییەكی گەرم لە براكانی و خوشـكی و دایكی ومن گەڕایەوە بۆ بەغدا. ئەوە دوا بینین و چاوپێكەوتنی بوو.

لەو ماوانەدا لە بەغدا دەزگا سـیخوڕیەكانی ڕژیم بە ئۆتۆمبێل چەندین نەیاری ڕژێمەكەیان كوشـتبوو، یەكیک لەوانە شـانسـی دەرچوونی هەبوو، ئەحمەدی دادی بوو، كە بۆی باسكردم ئاگاداری ئەوجۆرە كوشتنە بم. لە ٤/نیسان/١٩٧٤واتە دوای دوو هەفتە بەسەر گەڕانەوەیدا بۆ بەغدا هەواڵی شەهیدبوونی گەیشتە سولەیمانی، كە دەزگا سیخوڕیەكانی بەعس بە شوێنیەوە بوون و بە ئۆتۆمۆبێل شـەهیدیان كردووە. ڕۆژی ٥/نیسـان/١٩٧٤ تەرمەكەی جوانەمەرگ لە لایەن هەڤالان و قوتابیانی كولیژی كوردی زانكۆی بەغداوە هێنرایەوە بۆ سـولەیمانی. لەوانەی لەگەڵ تەرمەكەی بوون نەریمان فوءاد مەستی و لەیلا قاسم و چەندین خوێندكاری كولیژی كوردی بەغداو كوڵیژەكانیتریشـی لەگەڵ بوون، هەر ئەو ڕۆژە لە گردی سـەیوان لە تەنیشـت باوكم ومامم و باپیرمەوە بە خاک سـپێردرا. دوو ڕۆژ دوای تەعزیەكە ویستم بچم بۆ بەغدا، یاسین محمد حەسەن كە هاوڕێی باوەرپێكراوم بوو، لەوكاتانە بە فەرمانی بارەگای بارزانی لەگەڵ نزیكەی دە كەسێكیتردا نێردرابوونە لای كاوەی شـێخ لەتیف كە بارەگای كردبۆوە لای حكومەت. ئەو ووتی دان بە خۆدابگرە با لە پێشەوە لێكۆڵینەوە بكەین، ئەوسا كاری خۆمان دەكەین. بە منی ووت سبەینێ لەگەل كاوەی شـێخ لەتیف دەچین بۆ بەغدا و ئەنجامەكەیت بۆ دێنمەوە. پاش گەڕانەوەی

ووتی ئەو كارە لەلایەن ئەمنی عامەوە نەک هەر بەرامبەر بە براكەت بەڵكوبەرامبەر چەندكەســـێک ئەنجامدراوە. تۆڵەی ئێمە لەوەدایە هەرچیمان پێ دەكرێت بیكەین لە دژی ئەم ڕژێمەو كار بۆ ڕووخانی بكەین. دوواتر لە گەڵ یاســـین چووین بۆ لای ڕەوانشاد شازاد سائیب لە مەحكەمەی سولەیمانی ئەویش هەمان قسەیكرد.

لە ١٩٧٤/٤/٢٤رژێمی فاشـــی عێراق بە فرۆكە نوێیە ڕووســـیەكانی بە ناپاڵم كەوتە بۆردومانی شـــاری خۆراگری قەڵادزەو زانكۆكەی. زیانێكی گیانی یەكجار زۆری بە خوێندكـارانی زانكۆ و دانیشـــتوانی شـــارەكە گەیـانـد و بووە هۆی شـــەهیدبوونی ١٣٠ خوێندكارو هاوڵاتی و بریندار بوونی ســـەدان و وێران بوونی دەیان خانوو.

ســـەرەتای مانگی مەی/١٩٧٤بوو بیســـتم لە بەغدا(لەیلا قاســـم ونەریمان فواد مەســـتی و حەســـەن حەمە رەشـــید و جەواد وبرای ئازاد میران گیراون).(بە هۆی ئەوەی بەرپرسیارەكانیان (مونذیر نەقشبەندی كە ئەندامی لقی پێنجی بەغدای پارتی و حەیدەر عەبد عەلی كە ئەندامی لیژنەی ناوچەی خانەقینی پارتی بوو)، ئەو دووآنە ئەڵقەی پەیوەندی شانەكەی لەیلا قاسم بوون، كە دواتر دەركەوت لە ساڵی ١٩٧١وە خۆیان فرۆشـــتبوو بە حكومەت. بەوجۆرە ئەو دوو جاســـوســـە لە ســـاڵی ١٩٧١وە راپۆرتیان بە دەزگا ســـیخوڕیەكانی ڕژیمی بەغدا دەدا تا ســـاڵی ١٩٧٤. رژیمی بەعس تۆمەتی درۆی بۆ شـــەهید لەیلاو هەڤاڵەكـانی هەڵبەســـت و لە شـــەوی ١٣/١٢/مانگی ئایار/١٩٧٤ رژێمی بەعس لە سێدارەی دان. بۆ یەكەمینجار بوو لە مێژووی عێراقدا ژن لە سێدارە بدرێت.)([1]) "(مونذیر نەقشبندی) دوای ئاش بەتاڵ و دامەزراندنی یەكێتی نیشـــتمانی لە دیمەشـــقی پایتەختی ســـوریا پەیوەندی دەكات بە تاڵەبانی یەوە، باوەری تالەبانی بەدەســـت دێنێ، بە بریاری جلال تاڵەبانی بەشـــداری چەندین كۆبونەوەی دەســـتەی دامەزرێنەی یەكێتی نیشـــتمانی بووە، تا ئەو ڕادەیەی تاڵەبانی چەند جارێک دەینێریت بۆ لوبنان، بۆ هێنانی ئەو پارەیەی لیبیا بۆ یەكێتی دەنارده لوبنان، كەس گومانی لە منذیر نەئەكرد، لە كۆبونەوەكانی تاڵەبانیدا بەشداری دەكرد، وریاو چالاک و گەرم وگوڕبوو. سوریەكان پۆستەیەكی سەفارەتی عێراقیان لە فرۆكەخانەی بێروت گرت، لە ناو هەمانەی (دیپلۆماســـی) دابۆ بەغدایان دەنارد. لە ناو هەمانەكەدا هەندێ ڕاپۆرتی تێدابوو لەســـەر چالاكی یەكانی موعارەزە لە ســـوریا. وەكو لیكۆلینەوە دەریخســـت مونذیر نووسـیبوونی، مونذیر بە نهێنی لەگەڵ موخـابەراتی عێراقی پەیوەنـدی هەبوو، یـارمەتی لیبیـای بۆ موخـابەراتی عیراقی ئاشكرا كردبوو."([2])

---

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد بەرگی ســـێیەم-بەشـــی دووەم- مەســـعود بارزانئ-لاپەرە 87 .

[2]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ- نەوشیروان مستەفا –لاپەڕە 75 .

بە پێی ئەو لێكۆڵینەوانەی شەهید یاسین محمد حەسەن و خۆیشم كردم لە ساڵی ١٩٧٤هەر ئەو دەمە بۆمان دەركەوت كە ئەفسەری دەزگای سیخوری(موخابەرات) ی ڕژێم خالید خۆشناو،(خاوەنی شیعری زێڕە كە بەسەر سەدامیدا هەڵداوە)و، دواتر لە دەزگای ئیستخباراتی شیمالی عێراقیدا بە پلەی لیوا گەیشت ئەویش دەستی هەبووە لە شەهید بوونی حەمەڕەشیدی برام و ئەو پێنج شەهیدەشدا. دوای ئەوەی شەڕ سەری هەڵدایەوەو چوومە دەرەوە چەند جارێک لە بارەگای بارزانی وسەركردایەتی پارتی ویستم لەو بارەوە بدوێم بەڵام كەس نەبوو گوێم لێبگریت. دیاربوو ئەوان كاتیان بۆ گوێگرتن لە كەس و كاری شەهیدان نەبوو، ئەوەش یەكێک لەو هۆكارانەبوو كە لە دوای چوونە دەرەوەم توخنی كاركردن لەگەڵ پارتی نەكەوتم..

پێموابێت دەوروبەری مانگی حوزەیران بوو، تازە كاوەی شێخ لەتیف ژمارەیەكی زۆر چەكی لە ڕژێم وەرگرتبوو، لە ناویاندا تازە كلاشینكۆفی سیخۆی داهاتبوو، بۆ یەكەمجارحكومەت دابوویە سوپاكەی، یاسین و برادەرەكانی بارەگاكەی كاوەیان پێچایەوەو هەرچیەكی تێدابوو بردیان و چوون بۆ پێنجوێن. ڕۆژێک پێش ڕۆیشتنەكەی پێی ووتم كە دەڕۆن و دەبێت تۆ زۆر ئاگاداری خۆت بیت.

ساڵی١٩٧٤ لە قوتابخانەی ئەزمر دەوامم دەكرد، قوتابخانەكە دوو قات بوو، ڕۆژێک لە كاتێكدا لە پۆل بوم، بینیم چەند ئۆتۆمبێلیكی پۆلیس لەبەردەم قوتابخانەكە ڕاوەستان، پاشان هاتنە ژوورەوەو چوونە ژووری بەرێوەبەری قوتابخانەكە كە ناوی(لەتیف نامیق هموندی) بوو، پیاوێكی نیشتمانپەروەرو كورد پەروەربوو، كە دیم چوونە ئیدارەكە زانیم بە دوای كەسێكدا هاتوون، یەكسەر گومانم لەخۆمكرد. چونكە لە قاتی سەرەوەی قوتابخانەكەبووم بواری دەرچوون و ڕاكردنم نەبوو. دەمانچەیەكی بچووكیشم پێبوو. خۆمدایە دەست قەدەر. بەرێوەبەرەكە هاتوو ووتی تۆیان دەوێت و نەمتوانیوە بڵێم لێرە نییە. چوومە خوارەوە، لای دەرگای دەرەوە معاونێک وچەندین پۆلیس وەستابوون، معاونەكە بە كوردی ووتی مامۆستا هاتووین بە دوای تۆدا، چەند كاتژمێریک تۆیان دەوێت و پاشان دەگەڕێیتەوە. چوونكە لەو ساتەدا خەیاڵم لای دەمانچەكەبوو، چۆنی بشارمەوە، لە معاونەكەم پرسی دەتوانم پاكەتە جگەرەكەم بێنم؟ ووتی ئا فەرموو بەڵام خێراكە. چووم بۆ ژووری بەرێوەبەرەكەو مامۆستا لەتیفی بەرێوەبەریش بەدوامەوەبوو. خێرا دەمانچەكەم دەرهێناو خستمە چاوی مێزەكەی ئەو، پێمووت بیشارەوە و یەكسەر چوومەوە دەرەوە. سواری ئۆتۆمبێلیانكردم، پێیان نەوتم بۆ كوێم دەبەن. وامزانی دەچن بۆ ئەمن. ڕووەو بەردەركی سەرا ڕۆیشتن و لای محافظة ڕاوەستان. ووتیان دابەزە، معاونەكە لە پێشەوەو منیش لە نێوەندی پۆلیسەكاندا شوێنیانكەوتم ڕووەو دەرگای پارێزگاری سولەیمانی. پاش ساتێک چاوەڕوانی معاونەكە چووە ژوورەوەو پاشان

هاتە دەرەوە ووتی فەرموو برۆ ژوورەوە. کە چوومە ژوورەوە پارێزگارو شـێخ ستار دانیشتبوون. زۆر سەرم سوورما، بۆ من چاوەروان نەکراو بوو، من پارێزگارم نەدیبوو نەشمدەناسی، بە پێوە ڕاوەستابوم فەرموی دانیشتنیان لێکردم. شـێخ ستاروتی قسەو پرسیارم هەیە بابچین دوو قۆڵی دانیشتنێک بکەین، پاش گلەییەکی زۆر، ووتی زۆر لە مێژە چاودێریت دەکەین، دەزانین پەیوەندیت بە هیچ لایەکەوە نییە، ئێستاش ئەو خەڵکەی سەربەولایە ڕۆیشتووەو تۆ هەر نەڕۆیشتوویت و لێرە ماویتەوە، داوایەکم لێت هەیە" گەرچی دەشزانم تۆ بۆچوونت لەسەر ئێمە زۆر خراپ بوو" بەڵام دەزانم لەگەڵ کەسیتر کاری سیاسی ناکەیت بۆیە داوات لێدەکەم کارمان لەگەڵ بکەیت یەک وەک بەرپرسی حزبمان لە سولەیمانی وئەندامی سەرکردایەتی ئێمە، دوو وەک معاون محافظی سولەیمانی یا محافظی دیالە. ئەوکات هێشتا زیادی مجید میسری یان نەکردبووە جێگری محافظ. لە شێخ ستارم پرسی دەزانیت براکەم مانگیکی خویندنی دانیشگای مابوو کوشتیان؟ ووتی : کێ ؟ چۆن؟ واخۆی نیشاندا کە ئاگای لەو مەسەلەیە نەبێت. ووتم لە لایەن ئەمنی عامەوە و پێشم سەیرە تۆ ئاگادار نەبێت، لە بیرتە شێخ جەباری برات دەیوت ئێمە ئەوان درووستیان کردووین؟ دەستیکرد بە سوێندخواردن گوایە ئاگادارنیە و کەوتە بەرگری لە ئەمنی عامەو ووتی ئەوان کاری وا ناکەن و ئەوە کاری ناحەزە سیاسی یەکانە دەیانەوێت میری نیشتمانی لەکەداربکەن. تێگەیشتم لە وەزعێکی ناسک و سەختدام، دەبوو خێرا بریاری خۆم بدەم. لە وەڵامی پرسیارەکەی ئەودا ووتم ئەی ئەگەر ڕازی نەبم؟ ووتی دەبێت ڕازی بێت. پێموت ئەتوانم تا سبەینێ بیری لیبکەمەوە یا ڕەوانەی ئەمنی عامەم دەکەیت؟ بە ڕاستی بەو قسەیەم ویستم ئیحراجی بکەم بۆ ئەوەی بڵێ نا ئیمە بە ئەمری ئەمنی عامە ناجوڵێینەوە یەکەمیان هەڵبژێری، واتە تا سبەی ڕێگەی بیرکردنەوەم بدات. هەرواش دەرچوو، پاش سەیرکردنێکی ورد ووتی: باشە سبەینێ سەعات دووی پاش نێوەرۆ لێرەبە، ئەوساش قسە لەسەر تەعینکردنەکەشت دەکەین. کە هاتمە دەرەوە، بە تاکسییەک یەکسەر چوومەوە بۆ قوتابخانەی ئەزمر، لەتیف نامیق زۆر سەری سورما وا بە ئاسانی گەڕامەوە، ووتیشی دڵم بەوە خۆشبوو ئەوانەی هاتبوون بە دواتدا پۆلیس بوون و کوردبوون. بەسەرهاتەکەم بە کورتی بۆ گێڕایەوە، دەمانچەکەم لێوەرگرتەوەو سوپاسمکرد. ووتی باشە دەبیتە محافظیش؟ ووتم نا. تۆ دەمناسی، من ناتوانم قبوڵی شتی وابکەم و ئەو دەستانە بگوشم بە خوێنی براکەم و میللەتەکەم سوورە. ووتی تێناگەم. ووتم ئەوەم پێ قبوڵ ناکرێت لەبەر ئەوە ناچارم برۆمە دەرەوە. بۆ ئەوەش تۆ تووشی گیرۆدەیی نەبیت هەر لە سبەینێ وە بە غائب لە قەڵەمم بدە، هەڵسا باوەشی پیاکردم.

پەیوەندیم بە شۆڕشەوە

ئێوارەی هەمان ڕۆژ، لەگەڵ نوری حاجی باقی (بەنگینەی شـاعیر) لە شـاری سـولەیمانی چووینە دەرەوە، لە پێشـدا بەپێ بەرەو گوندی (جێشـانە) كە دەكەوێتە قەدپاڵی چیای گڵەزەردە لەڕووی سـلێمانیەوە، ئێوارەكەی لەماڵی برادەرێكم لاماندا كە ناوی حەمەی باپیر جێشـانەیی بوو، پاشـان لەوێوە بە پێ بەرەو كانی پانكە بەڕێ كەوتین، پاش مـاندووبوونیكی زۆر لە بەرەبەیـاندا گەیشـتینە مزگەوتەكەی كـانی پـانكەو پشـوومـان دا. ئەودەم ئەو نـاوچەیە هێڵی نێوان هێزەكـانی حكومەت و پێشمەرگەبوو، لەوێوە ئۆتۆمۆبێل دەچوو بۆ ناوچە ئازادەكانی سەیدساق، هەڵەبجە، خورمـاڵ تەوێلەو پێنجوێن، زۆرتربەوێدا بە شـەو هـاتووچۆ دەكرا، چونكە هێڵی نێوان حكومەت و پێشـمەرگەبوو. دەمەو ئێوارە بە ئۆتۆمۆبیـل بەرەو پێنجوین بەڕێكەوتین، لە ڕێگا لە چەندین جێدا بازگەی پێشمەرگە هەبوولە خەڵكیان دەپرسی، كە گەیشتینە پێنجوین یەكسەر پرسیاری یاسین محمد حەسەنی هاوڕێمكرد، وتیان لە لیژنەی ناوچەیە، چوومە ناوچەو یاسینی هاوڕێم بینی، هەواڵەكانم لەگەڵدا باسكرد، ووتم دەچین بۆ تەوێڵەو لەوێوە بۆ حـاجی هۆمەران، دواتر بریـاردەدەم چی بكەم. لەگەڵ نوری حاجی باقی بەنگینە ڕووەو تەوێڵە ڕۆیشـتین، ئەوكات كەمالی شـێخ غەریب بەڕێوەبەری پۆلیسـی پێشـووی سـولەیمانی بارگەی لەوێ هەڵدابوو، عبدولوەهاب ئەتروشی فەرماندەی هێزی خەبات و كریم دەرویش بەرپرسی پاراستن بوو. وەرز گەرم بوو، لە باخەكانی نزیكە ڕێگەكەی تەوێڵە قەرەوێڵە دانرابوون بە پارە بەكرێ دەدران وەك جۆرە ئوتێلێك بوون. ڕۆژێك مفەوەزێكی بێ سـیمی پۆلیس كە زوو برادەری مامم بوو لە ڕێكخسـتنەكانی پارتیداو ناوی مفەوەز علی بوو دیمی، زۆر خزمەتی كردم، قاتێك جلی خاكی پێ بەخشـیم، هەر لەوێ داوایان لە نوری حاجی باقی كرد (ئەویش رئیس عرفای پۆلیسـی بێ سیمی خانەنشـین بوو) لە هێزی خەبـات دابمەزرێت. بەڵام ووتی لە پێشـدا لەگەڵ مـامۆسـتـا دەچم بۆ سـەركردایەتی، پاشـان بریار دەدەم. لە مێژبوو كوڕێكی نوری كە ناوی دلێر بوو لە لایەن پاراسـتنەوە گیرابوو، دەیویسـت هەواڵی بزانێت و كار بۆ بەردانی بكات. ڕۆژێـك وتیـان بەرگەكەتـان تەواوبووە، بچن لای كەمـالی شـێخ غەریب بەرگی پەڕینەوە بۆ ئێران وەرگرن. لە تەوێڵەوە لەگەڵ نوری حاجی باقی و بارزانیەكدا كە پسـپۆری هەبوو لە كشـتوكاڵدا بە یەكەوە بەرەو شـارۆچكەی نەوسـوی ئێران بەڕیكەوتین و لەوێوە بۆ شارۆچكەی پاوە. لە هاتنە ناوئێرانەوە تا لە پاوە دەرچووین ڕووەو كرمانشـاە لە ژێر چاودیری سـاواكی ئێرانیدابووین، ئەو كارەیان بەرامبەر هەموو كەسێك دەكرد. لەوێ ئوتێلیكی تایبەت بە مانەوەی پیشمەرگە هەبوو وابزانم ناوی ئوتێل حافظ بوولاماندا. ڕۆژی دوایی بەڕێكەوتین بەرەو مەهاباد، لەو ماوەدا ڕۆژێك لە كرمانشـاە ماینەوە، كە بیسـتم تاقوسـتان لەو شـارەیە چووین بۆ دیتنی شاخەكەو داتاشینەكانی ئەو عاشقەی ئەو كێوەی هەڵكۆڵیبوو. دوو شەویش لە مەهاباد

ماینەوە. بە گەیشـــتنمان بۆ مەهاباد چووم بۆ بینینی مەیدانی چوارچرا. ئێران بۆ پەناهندە كوردەكانی باشـووری كوردسـتان گەلێک کەمپی كردبۆوە، بە دەیان هەزار خیزانی تێچڕابوو، ئەوەی سەرنجی ڕاكیشـام زۆری ژمارەی ئەو خەڵكەبووكە جگە لە ژن و منـاڵ و پەككەوتە، ڕێژەیەكی یەكجـار زۆری لاوان و پیـاوی لێبوو كە توانـای كـاركردنیـان تیابوو لە بوارەكـانی پێشـــمەرگەیی، ئیداری، ڕێكخراوەیی، كۆمەڵایەتی، تەندروســـتی...هتد دەتوانرا كەڵكیان لێوەرگیرێت. كەســـێک نەبوو بیربكاتەوە لە كەڵک وەرگرتن لەو هێزە جەماوەرییە و ڕێكیان بخات و بیانخاتەگەڕ. دیـاربوو ژمـارەی ئەو خەڵكەی هـاتبووە دەرەوە زۆر زیـاتربوو لە پێویســـت. یـان نەیـانـدەزانی چۆن كەڵـک لە وزەی ئەو هەموو خەڵكە وەرگرن. ڕۆژی دوایی بە ئاســـانی و بێ ئەوەی پرســـیارمان لێبكریت لە مەهابادەوە گەیشـــتینە خانێ كە شارۆچكەیەكی سەرسنووری ئێرانە لەگەڵ حاجی هۆمەراندا، لەوێوە پەڕینەوە دیوی بـاشـــوری كوردســـتـان بۆ حـاجی هۆمەران. خەڵكیكی یەكجـار زۆری لێبوو، هەمووچەكـداربوون، تەنـانەت دوكـانـدارەكـانیش بێچەک نەبوون، كەل و پەل لە ئێرانەوە دەهێنرا. لەوێوە بە ئۆتۆمۆبێل بەرەو دەربەندڕایات چووین، چەند جارێک ویســتم چاوم بكەویت بە بەرپرســانی بارەگای بارزانی تا لەســەرشــەهیدبونی ئەو خویندكارانەی زانكۆی بەغدا قســەیان لەگەڵ بكەم بەلام بی ســـوودبوو. لە كاتێكدا دەمدیت ســەرۆک خێڵ بە مارسـیدســەوە دیت و ڕاناگیرێ و دواتر بە جانتای پڕەوە دەهاتە دەرەوەو سـواری ئۆتۆمبیلە مارسـیدســەكەی دەبوەوە و بەرەو ئێران دەڕۆی. بریارمدا كاری پێشمەرگەیی و سیاسی نەكەم .

چاوپێكەتنم لەگەڵ مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد

كە بیسـتم مامۆسـتا ئیبراهیم ئەحمەد لە دەربەندە بە باشـم زانی سـەردانی بكەم، نوری حاجی باقی بەنگینە ووتی منیش دێم. لە بنارێكدا خێمەیەكی بۆ هەڵدرابوو، لەوانەی خۆشـــی دیاری كردبوون پێشـمەرگەی بۆ دانرابوو بۆ پارێزگاری ژیانی و خزمەتكردنی. یەكێک لەو پێشـــمەرگانەی لای بوو خزمی خۆی بوو، ناوی كمال رشـــید كریم هەیەربوو. دیاربوو ئەم ســـەرپەرشـــتیاری پێشـمەرگەكانی تریش بوو چونكە هەر ئەمم دەدی بێتە خەیمەكەوە، لە ڕێگەی كەمالیشـــەوە پێویســـتیەكانی بۆ دابین دەكرا، من پێشتر كەمالم دەناسی، كوڕی گەڕەكی خۆمان بوو. لە بنەماڵەیەكی نیشـــتمـان پەروەر بوون، پـاش بەخێرهـاتنمـان و هەواڵپرســـینی گەرم، هەواڵی باروودۆخی ناوشـاری سـولەیمانی پرسـی، منیش ئەوەی دەمزانی بۆم باسـكرد. لێی پرسیم چۆن لە وەزعەكە دەگەیت؟ لە وەڵامدا ووتم : شتیكی زۆر باشەكورد یەكریز

لەبەردەم دوژمندا وەستاوە، هەموو گەل پشتیوانی شۆڕشەكەیە، بەڵام نازانم تا چەند بیرلەهەندێ شت كراوەتەوە، یەكێک لەو شتانە ئەوەیە پەیوەندی سیاسی لەسەر بنچینەی پەرژەوەندی سیاسی دادەڕێژرێت و لەو نێوەندەدا دۆستایەتی تا سەرو دوژمنایەتی تاسەر بوونی نی یە، ناكۆكییە سەرەكیەكانی ئێران لەگەڵ عێراق لە بنەڕەتدا ناكۆكیە ئاوی و سنووریەكانی كەنداوە، گەر حكومەتی عێراق بزانێت كوردستانی لەدەست دەچێت و تنازول لە خلیج بكات بۆ ئێران ئەوا رێكدەكەون.
ئەوان هەردووكیان لەبەرامبەركورد هاوهەڵوێستن. ئایا سەركردایەتی شۆڕش بۆ ئەو حاڵەتە هیچ نەخشەیەكی هەیە؟ لەم ساڵانەی دواییدا گەلێكجار ئەو پرسیارەم لە هەندی كادرو بەرپرس كردووە بە ناكرێ و نابێ و ڕوونادات! وەلامدراومەتەوە.
مامۆستا ئیبراهیم زەردەخەنەیەک گرتی و ووتی ڕاستە لە دونیای سیاسەتدا دەبیت بۆ هەمو ئەگەرەكان وەڵام و پلانت هەبیت. بەڵام لە ئێستادا من مێشكم لای مناڵەكانمە، جەلال لە میسرەو منالەكانیش لە قوبروسن، لەوێش تادێت شەڕی نێوان قوبروسی یە یۆنانیەكان و توركەكان گەورەتر دەبێت، باشتربوو جەلال مناڵەكانی بگواستایەتەوە ئەوروپاو منیش لەم دڵە ڕاوكە یە دەكەوتم...
هەریەک لە ئەمانەتەكان وفرۆشگاكان لە بن پالێكدا یا خێمەی هەڵدابوو یا خانوی دروستكردبوو، هەریەكەو كۆمەڵێكی زۆر خەڵكی لە دەوری خۆی كۆكردبۆوە، جێگای گەندەڵی و پارە دزینێكی زۆر گەورەبوو...لە بەر ئەوەی بە بریاری شۆڕش لەڕووی ئیداری یەوە قەڵادزە خرابووە سەر پارێزگای هەولێر، هەربۆیە قوتابخانەكانی قەڵادزێ خرابوونە سەر پەروەردەی هەولێر. ئەمانیش لە دەربەند ڕایات خانوویان بۆ خۆیان دروست كردبوو. فەرمانبەران و كارگوزاران هەریەكە ڕێژەیەكی دیاریكراوی مووچە ئەسڵیەكەی دەدرایە. كاری بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولێر سەرپەرشتیكردنی هەموو قوتابخانەكانی سنوورەكەی بوو لە ڕووی دابینكردنی مامۆستاو پێداویستیەكانی خوێندن و قوتابخانەو كارگوزارو چارەسەری كێشەكانیانی لە ئەستۆ بوو.. لە ماوەی ساڵێكی تەواودا بۆ یەكجاریش لە بەرێوەبەرێتی پەروەردەی هەولێرەوە كە قەڵادزە لە سنوری ئەودابووكەسێک نەهاتە ناوچەكە قوتابخانەیەک بەسەر بكاتەوە. سەری مانگان ئەو ژمێریارەی بۆ كاری مووچەدان دانرابوو لە بەرێوەبەرێتی پەروەردەی هەولێر، دەهاتە سەردەشت لەوێ لە ئوتێلێک دایدەكوتا و دەبوو مامۆستایانی ناوشۆڕش لە گوندەكانی ناوچەی قەڵادزە، ڕۆژە رێیەک یا زیاتر بەو چیاو دۆڵ هەردانەدا بڕۆشتایە بە گەرما، یا بەناو بەفری چەند مەتری زستانەدا تا دەگەیشتنە سەردەشت بۆ وەرگرتنی یارمەتیەكەیان، هەركەسێكیش لەو هاتنە دوابكەوتایە مافی دەخورا..كاتێک بیرم دەكردەوە لە گەورەیی و قەبەیی ئەو هەموو ئەمانەتانەو ئەو هەموو كارمەندە بێكارانە، ئەو دەیان هەزار خێزان و كەسانەی بە حساب هاتبوونە ناو (شۆڕش!) و

لە ئۆردوگـاكـانی نێو ئێرانـدا دەژیـان بەش بە حـاڵی خۆم موچركەم پێـادادەهـات، گەندەڵی لە تەواوی ئیدارەكان و بەرپرسـەكانی هێزی پێشـمەرگەدا، هەر لە بارەگای بارزانیەوە تا خوارەوە ڕەگی داكوتابوو. ڕۆژێک لەگەڵ كادرانی ناوچەكەی پارتی لەو بارەوە قسـەمكردو لێمپرسـین: لە سـیاسـەتدا دۆسـت و دوژمنی تاسـەر نی یە، سـیاسـەت لە سـەربنچینەی پەرژەوەندی دەڕوات و سـیاسـەت دایک و باوكی نی یە. كەوابوو گەر ڕۆژێک پەرژەوەندیەكانی ئێران عێراق یەكی گرتەوە، ئایا پلانتان بۆ ئەو ڕۆژە هەیە؟ لێیان نەپرسـیم باشــە تۆ چ ئەڵتەرناتیفێكت هەیە. بەلكو یەكسـەر دەیانوت ئەوە ڕوونادات. چونكە شا دەستمان لێ بەرنادات! كە دەمپرسی ئەوە ڕای خۆتانە یا حزب، دەیانووت ئەوە ڕای سـەركردایەتی حزبە. دیاربوو نەیاندەزانی بەرپابوونی جەنگ، لە ناورۆكدا، بە بنبەست گەیشتنی كێشـە سیاسییەكەیە، كاتێک كێشــە سـیاسـییەكە لە ڕێگەی گفتوگۆوە ناگاتە ئەنجام و بە بنبەسـت دەگات جەنگی لێدەكەوێتەوە. فشـاری جەنگی هەرلایەک بۆ سـەر ئەویتر بۆ ئەوەیە كاتێک گفتوگۆ دەستپێدەكات لە بەرامبەرەكەی لە كێشە سیاسیەكەدا زۆرترین دەستكەوت بە دەست بهێنێت. كاتێكیش ئەوەڕوودەدات گفتوگۆ دەست پێدەكاتەوە، واتە كێشەكە سیاسی یەو ئەنجامیش جەنگ چەندیش بخایەنێت ، هەربە گفتوگۆی سیاسی كۆتایی دیت. جەنگ هەڵگیرسـانەكە فشـارە بۆ بە دەسـتهێنانی دەسـتكەوتی زیاتر كە لەڕێی گفتوگۆوە بەدەست نەهاتووە. كەوابوو گەر بزانرێت شـەڕ بۆ شـەڕ نێ یە، ئەنجام دووربێت یا نزیک گفتوگۆی سیاسی یا ڕێكەوتنیكی سیاسی بە دوادادیت و دەبێت كورد خۆی بۆ ئەو ئەگەرانە ئامادەبكات لە هەموو كات و ساتێكدا. بە تایبەتی دەوڵەتانی داگیركەری كوردستان بە حوكمی تێروانینی شۆڤێنیستیانەیان بۆ كێشەی كورد، نەک هەر لەگەڵ سـەركەوتن و پێشـكەوتن و هەڵكشـانی هیچ بەشـێكی كوردسـتاندانین ، بەڵكو بە مەترسـی یەكی گەورەشـی دەبینن بۆ مانەوەی دەسـەڵاتی داگیركەرانەیان بەسـەر كوردستانەوە.

گەرچی داوام لێكرابوو بگەڕێمەوە بۆ تەوێلەو لە نـاو هێزی خەبـات كـاربكەم، بەڵام چوونكە دەمویست خۆم كەناربگرم، لەسەر داواكەم ڕازیبوون لە سەرمیلاكی پەروەردەی هەولێر بچمە یەكێک لە قوتابخانەكانی ناوچەی قەڵادزێ.

زستانی ساڵی ١٩٧٥ زۆر سەخت بوو، بە تایبەت لەگەڵ ساڵی نوێ دا سەرماو بەفرێكی زۆری هێنا، لە سـەرەتای شـوباتی ١٩٧٥بۆ سـەردان چووم بۆ گوندی هەڵشـۆ، چەند ئەندامێكی لیژنەی ناوچەی پارتی و چەند كەسـێكی تریشـی لێبوو كە یەكیكیان خەلكی سـولەیمانی بوو مفەوەزی پۆلیس بوو، ڕەشـید شـیرینیان پێدەوت، دەیانویسـت بچن بۆ سـەردەشـت. منیش بریارمدا بچم لە گەڵیان و لەوێوە بڕۆم بۆ حاجی هۆمەران. كیسـەیەک نوقڵ و خورمام لە كۆڵە پشـتەكەم نا. برادەرەكان بە گاڵتەكردنەوە دەیانووت ئەڵێی بۆ جەنگ دەچێت ، هەندێكیشـیان دەیووت، كوڕە شـاری بۆ دووسـەعات ڕێگا ئەو هەموو نوقڵەت بۆچییە؟ خۆ بەو دوو سـەعاتە

برسێتی داناكەوێ. ڕۆژگاری سەختم زۆر دیبوو، هەمیشە بۆ ڕێگای دەشت و دەر ئیحتیاتم دەكرد لەبەرئەوە وەڵامم نەدانەوە. ڕێگاكە لە گوندەكەوە بۆ پاسگا سنوورییەكەی ئێران لە ڕۆژی ئاسایی دا دوو تا سێ سەعات بوو، گەرچی ناو گوند ڕەشایی بوو، بەڵام لەسەرشاخ زریانێكی بەفربارینی زۆر بەهیز بوو، گەرچی شۆفڵی ئێرانی هەوڵی دابوو ڕێگاكە بكاتەوە، بەڵام ئەو زریانەی هەڵیكردبوو ڕێگاكەی پڕكردبۆوەو ڕۆیشتنی سەر بەفرەكەی زەحمەتتر كردبوو، بەڵام لەبەر ئەوەی چەندین مەتر بەفر باریبوو، دەبوو بە نۆبە لە پێشەوە بڕۆین و ڕچەی بەفرەكە بشكێنین، بەڵام هەركەسەی تەنها چەند هەنگاوێک بڕی دەكرد. لەبەر ئەوەی بە هۆی پاكردنەوەی شۆفڵەكانی ئێرانەوە ئەو بەفرەی بە دوایدا دەباری، هەرقاچێكمان دابنایە تا ناوقەدمان بە بەفرەكەدا دەچووە خوارەوە، بەوجۆرە هەرچەند هەنگاوێک دەبوو یەكێكیتر بچێتە پێشەوە ڕچەكە بشكێنێ، زریانەكەش بەو چیایەوە ئەوەندە بەهێزو ساردبوو برۆو سمێڵ دەیبەست، بە هۆی ئەو تەرزەوبەفرەی دەیدا لە دەم و چاو، بە زەحمەتیش چاومان بۆ دەكرایەوە. هەندێک لە برادەرەكان بە هۆی درێژەكیشانی ڕۆیشتنەكەو ماندووبوون و برسێتییەوە پەكی كەوتبوو، لە ناو بەفرەكەدا دادەنیشتن و ئەیانوت پەكمان كەوتووە و ناتوانین چیتر بڕۆین.لە كاتی وەها زریانێكیشدا هەركەسێ ماوەیەک دانیشێ دەیبەستێ و لە پەل و پۆ دەكەوێت. كیسە نوقڵەكانم دەرهێناو بەخشیمەوە بە سەریاندا، پێمدەوتن بخۆن با گەرم ببنەوە، بزانن كوڕە شاری چۆن فریاتان كەوت. بەو جۆرە ئەو ڕێگایەی لە وشكانیدا سێ سەعات بوو، پاش هەشت سەعات گەیشتینە پادگا سنوورییەكەی ئێران و لەوێوە بە ئۆتۆمۆبیل بردیاین بۆ سەردەشت.

دوژمن بە كەم گرتن

هەموو هێلكەكان لەناو سەبەتەی ئێراندا

ئاماژەكانی ڕێكەوتن نامەكەی جەزائیری ساڵی ١٩٧٥ و ئاشبەتاڵ

(لە دوواگەڕی گفتوگۆدا، لە دوو ڕۆژی ١ و ١٦دێسەمبەری**١٩٧٣**محمد محمود عەبدولرەحمان (سامی) چاوی بە سەدام كەوت. سامی دوو ڕاپۆرت دەنێریت بۆ بارزانی چەند بابەتێكی ئێكجار گرنگیان تێدابوو، بە تایبەت ووتە هەڕەشە ئامێزەكانی سەدام لە بارەی دەست هەڵگرتن لە نیوەی شەتلعارەب و، لە بارەی پرۆژەی ئۆتۆنۆمی).([1])

پێش ئەوەی عێراق و ئێران لە جەزائیر ڕێكەون، سادات (سەرۆک كۆماری میسر) كە سامی سنجاری بە نوێنەرایەتی بارزانی لە قاهیرە دی، هەواڵی بۆ بارزانی نارد كە بەو نزیكانە هەردو دەوڵەت پێک دێن، چاكتروایە كورد بە زوویی مشووری خۆی بخوات. محمد حسنێن هەیكەلیش هەمان قسەی بە سامی ووتبوو لە

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد- بەرگی سێیەم بەشی دووەم – مەسعود بارزانی لاپەڕە 109 .

قاهیرە، تەنانەت لێپرســـی بوو :"ئەگەر ئێران و عێراق پێکهاتن، ئێوە چی دەکەن؟" سامی لە وەڵامدا ووتبوی : بەوپەڕی توانامانەوە درێژە بە شەڕئەدەین". سامی دوای ئاشبەتاڵ بە ساڵ و نیوێک لە ڕاپۆرتەکەی کە بە ناوی قیادەموەقەتەوە نوسیویەتی، هەندێ لەم ڕازەی درکاندووە. بەڵام هەیکەل هەرزوو لەو گفتووگۆیەدا کە دوای ئاشبەتال لە تاران لەگەڵ بارزانی کردی، ئەم وریاکردنە پێش وەختەی بیرهێنایەوە.)([1])

"لە٧ مارت/١٩٧٤ لە نامەیەکدا کە سەدام بە داراتۆفیق و شەفیق ئاغادا ناردبووی بۆ مستەفا بارزانی داوایکردبوو بارزانی یەکێک لە کوڕەکانی بنێرێت بۆ بەغدا. ئیدریسیش لەگەڵ وەفدێکی گەورەی سەرکردایەتی: سالح یوسفی، نوری شاوەیس، محمد مەحمود عەبدولڕەحمان(سامی)، داراتۆفیق ..چوون بۆ بەغداو شەو لەگەڵ سەدام کۆبوونەوە . سەدام ڕوویکردە ئیدریس و ووتی:

" لەگەڵ باوکت ڕێک کەوتبووین کەوا پاش تێپەربوونی چوارساڵ لە بەیانی ١١ی ئازاردا یاسای ئۆتۆنۆمی دەربچێ و بخرێتە کار. ئەو پرۆژەی یاسایەی دواجار بۆمان نارد دواڕای ئێمەیەو، ئێمە پێمان خۆشە پێی ڕازی بن .

ئەوەی دەمەوێت بە باوکتی بڵێیت ئەوەیە: ناچارمان مەکەن تەنازول بۆ شای ئێران بکەین. ئەگەر مەترسییەک بەسەر قەوارەی عێراقدا بێت، ئەوا بۆ لادانی ئەو مەترسییە تەنازول لە شەتلعارەب دەکەین بۆ ئەوەی مەترسییەکە لادەین، ئەمەش برینێکی قوول دەکاتە دڵمان و ئێوە ئەنجامەکانی ئەوە لە ئەستۆدەگرن و بەرپرسیارێتی لەسەر ئێوە دەبیت، ئەگەر ناچارکراین تەنازول بۆ شا بکەین ئەو کاتە ئێوە نرخیکی گران دەدەن"([2])

ئەوە جاری دووهەم بوو کە سەدام لای سەرکردایەتی بارزانی هەڕەشەی تنازول لە شەتولعەرەب دەکات بۆ ئێران لە بەرامبەر دەستهەڵگرتنی رژێمی شا لە کورد. ئەوەی دواتر دەرکەوت ئەوەبوو **سەرکردایەتی بارزانی هیچ گرنگی و بایەخێکی بەو هوشیاریدانانەی سەدام نەدا، لە هەمان کاتیشدا هیچ بەرنامەو پلان وئەڵتەرناتیڤێکیان بۆ ئەو حاڵەتە نەبوو...**

ڕۆلی نیودەوڵەتی لە ڕێکەوتن نامەکەدا

ب *ئەمریکا* – سەرباری بە کارهینانی چەکی کوشندەو قەدەغەکراویش دژی گەلی ڤێتنام، بەڵام لە بەرەکانی جەنگدا تا دەهات کوژراوی زیاتری دەداو زیانی زۆرتری لێدەکەوت. لە ئەنجامی بردنەوەی لاشەی سەدان هەزار سەربازی

---

[1]) لە کاناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا – لاپەڕە27

[2]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی کورد –بەرگی سێیەم بەشی دووەم لاپەڕە 109وە 111 .

كوژراوو بە سەدان هەزاریتری پەك كەوتەو كەم ئەندامی جەنگەكە. گەلی ئەمریكا كەوتە دەربڕینی نـارەزایی لە دژی جەنگی ڤیتنـام. ڕۆژانە دەیـان هەزار كەس دەرژانە سەر شەقامەكان لە دژی جەنگ. بە سەدان ڕێكخراوی چەپ و دیموكرات و مرۆڤ دۆسـت كەوتبوونە چالاكی نواندن بۆ كۆتایی هێنان بەو جەنگە. لەسـەروو هەمووشـیەوە خودی پنتاگۆن و وەزارەتی دەرەوەی ئەمریكی (گەرچی ئاشـكرایان نەدەكرد). گەیشـــتبوونە ئەوئەنجامەی كە دەبێت ڕێگەیەكیتر بدۆزنەوە بۆ كۆتایی هێنان بەو جەنگە. ئەمریكا بە هۆی جەنگی ڤیتنامەوە دووچاری وەزعیكی سیاسـی زۆر خراپ بوو بوو لە سەرئاستی جیهانی بە گشتی و ناوخۆی ئەمریكا بە تایبەتی. كەم ڕۆژ تێدەپەڕی بێ خۆپیشـاندانی خەڵك لە واشـنگتۆنی پایتەخت وشـارەكانیتردا ڕوونەدات، هەڵوێستی گەلی ئەمریكی لە دژی جەنگ تا دەهات زۆرتر دەبوو.

سۆڤیەت و پەرژەوەندیەكانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست

سـۆڤیەت بە هۆی تێروانین و شـیكاری هەڵەیەوە بۆسـروشـتی پێكهاتەی چینی بۆرژوا لە وڵاتەكانی وابەســـتەدا وبەهەڵە نـاســـاندنی بۆرژوازی ئەم وڵاتـانە بە دیموكراسـیخوازو شـۆڕشـگێر! (باوەڕی وابوو، ئەو بۆژوایە دەتوانیت بە رێگای ناسـەرمایەدارییەوە بەرەو سۆسیالیسـتی هەنگاو بنێت؟!). پاش مۆركردنی پەیمانی دۆســـتایەتی لەگەڵ ڕژێمی فاشـــســـتی عێراقدا، بۆ بردنە پێشـــی پەرژەوەندییە نێودەوڵەتییەكانی خۆی هێشـــتا حزبەكانی ســـەر بەو كامپەی خۆی وا تێدەگەیاند كە عێراق بە ڕێگەی ناسـەرمایەداری بەرەو سـۆسـیالیسـتی هەنگاو دەنێت. لە هەندێ وڵاتـدا (وەكو میســـرو عێراق)، داوای لە حزبە شـــیوعیەكـان دەكرد خۆیـان هەڵوەشێننەوەو بچنە ناو حزبی فەرمانڕەوا!.

عێراق وەك بازاری سـاغكردنەوەی كەرە سـەی جەنگی و سـەرچاوەی نەوت ومەوقیعی جیۆپۆلەتیكی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا بۆ سۆڤیەت بایەخی زۆرگرنگی هەبوو. بە تایبەت ئەودەم توركیا وەك ئەندامی ناتۆ و ئێرانیش سەر بە ئەمریكابوو. هەربۆیە یەكسەر دوای مۆركردنی هاوپەیمانی دۆستایەتی نێوان سۆڤیەت و عێراق، ئاگاداری حزبی شـــیوعی عێراقی كرد لەگەڵ ڕژێمی فاشـــی عێراقدا ڕێكەوێت. بەدوایدا بەرەی بەعس و شـیوعی و حزبە كارتۆنییەكان دامەزرا. لە سـاڵی ١٩٧٣ وە مستەفا بارزانی لە لایەن سۆڤیەتەوە ئاگاداركرایەوە تا بچێتە ئەو هاوپەیمانێتیەی بەعس و شـــیوعیەكانەوە. لە چەند كاتێكی جیاوازدا بەعس لە ڕێگەی ڕۆژنامەی (الثورة)و حزبی شـــیوعیش لە ڕیگەی ڕۆژنامەی (طریق الشـــعب) لە بەرامبەر ڕۆژنامەی(برایەتی) هێرش و شاڵاوی ڕاگەیاندنیان ئاراستەی یەك كرد.

پاش هەڵگیرســـاندنەوەی جەنگ لە نێوان كوردو حكومەتی عێراقی و كۆمەكی شـــای ئێران لە ســـەرەتادا بە شـــۆڕشـــی كوردو دەســـتوەردانی ئەمریكاو ئێران لە

شـــەڕەكە. تەرازووی جەنگەكە لە باشـــووری كوردســـتان گۆڕابوو، لە جەنگێكی پارتیزانییەوە بووبوە جەنگێكی بەرەیی. سـۆڤیەت گەیشـتبووە ئەو باوەرەی ڕژێمی عێراقی بەوجۆرە بۆی نـاچیتەســـەرو دوورنییە ببێتە هۆی ڕووخـانـدنی هاوپەیمانەكەیان.(1) هەربۆیە سـۆڤیەت كەوتەجووڵە. لە نۆڤەمبەری ١٩٧٤ شـایان دەعوەتكرد بۆ مۆســـكۆ. داوایـان لێكرد دەســـت لە كۆمەكی كورد هەڵگرێـت. بۆدگۆرنی كەوتە هەوڵی ئەوەی ئێران و عێراق لە یەك نزیـك بخـاتەوەو ڕێـك بخات. بۆدگۆرنی لە كۆبونەوەی ڕۆژی 4 نۆڤەمبەری ١٩٧٤لەسەر كێشەی ئێران- عێراق بەمجۆرە لەگەڵ شای ئێران دووابوو:

"بۆدگۆرنی هەمو گرژییەكی ئاسـایشـی جیهان لە هەر ناوچەیەكدابیت ، لەوانە نـاوچەی خلیجی فـارس و ئۆقیانووســـی هیند ، جەوی پەیوەندی لە هەمو دونیـادا دەشێوێنی. گرژی لە پەیوەندییەكانی ئێران- عیراقدا بە قازانجی ئاشتی نی یە. پێمان خۆشبوو، ئێستاش حەزدەكەین، ناكۆكیەكانی ئێران-عێراق لە لایەن خۆیانەوە لەسەر مێزی گفتووگۆ لابەلابكرێ، لابەلاكردنێك لەســـەر بنچینەی ســـەرەتاكانی پێكەوە ژیان بە ئاشـتی و دامەزراندنی پەیوەندی باشـی دراوسـێیەتی. شـا" حەز ئەكەم بڵێم ئەگەر عێراقیش لە پەیوەندی یەكانیدا لەگەڵ ئێمە هەمان هەڵوێســـتی هەبوایە كە ئێوەی دراوســـێی گەورە هەتانە و ئەگەر عێراق نەنووســـایە بە میراتی ئیمپریالی بریتانییەوە، هیچ كێشـەیەكمان لەسـەر ئەم مەسـەلەیە لە بەین دا نەدەبوو. بە هەرحاڵ ئێران بەردەوام ئەبێ لە تەقەللاكانی دا بۆ چارەسـەركردنی ئەم ناكۆكی یە بە ڕێگای گفتووگۆ".(2)

لەولاوە ئەمریكا دەیویســـت لە دۆزەخی ڤیتنام رزگاری بیت و لەملاشـــەوە ســـۆڤیەت دەیویســـت هـاوپەیمـانەكەی و پەرژەوەنـدییەكـانی خۆی لە ڕووخـان دەربازبكات. ئەمریكاو سـۆڤیەت لە ڕووی دیبلۆماسـیەوە، كاریان بەوجۆرە دەكرد، سـۆڤیەت لە گفتوگۆی ڤیەتنامیەكان و ئەمریكاییەكاندا فشـار لەسـەر ڤیەتنامی یەكان بكات بۆ ڕێكەوتن. لەولاشـەوە ئەمریكاو كیسینجەر كار بۆ نزیـك كردنەوەی ئێران و عێراق بكەن تا بە ڕێكەوتنیان دەگەیەنن.

لەسـەر پێشـنیاری ئەمریكا ئوردن و میسـر هەریەكەیان كەوتنە پەیوەندی گرتن بە شـــای ئێران لە لایەك و بە ڕژێمی عێراقەوە لە لایەكیترەوە تا لەیەكیان نزیـك بكەنەوە.

(وەرگێری فارسی كتیبە ئینگلیزیەكەی فەرەیدون هوەیدا: "سقوط شاه" بۆ ئەوەی بەرپەرچی قسـەكانی هوەیدا بداتەوە كە ڕیكەوتنی (ئێسـفەندی ٥٣) شـاو سـەدام لە جەزائیر بڕیاری خودســـەرانەی شـــا نەبووە ، بەڵكو ئەنجامی ڕێكەوتنی ئەمریكاو

---

(1) دواتر سەدام پێی لێنا كە ژمارەیەكی كەمی گوللە تۆپیان مابوو..

(2) لە كەناری دانووبەوە بۆ خڕیی ناو زەنگ- نەوشیروان مستەفا لاپەڕە 25.

ســـۆڤیەت بووە، بۆ خۆشـــكردنی زەمینەی ئەم ڕێكەوتنە لە لاپەڕە (١٥٥) دا كرۆنۆلۆجی یەكی ڕێكخستووە لێرەدا ووەكوخۆی دەینووسمەوە:

ســـەرەتای ئابانی ٥٣ ی ئێرانی وەزیری دەرەوەی ئەمریكا هێنری كیســـینجەر هاتە ئێران، دوای ئەوە یەكسـەر وەزیرانی كاروباری دەرەوەی ئێران و عێراق ، لە ناو كۆبونەوەكانی كۆمەڵەی گشـــتی ڕێكخراوی نەتەوە یەكگرتووەكان لە نیویۆرك گفتووگۆیان لەگەڵ یەک دەست پیكرد.

كۆتایی ئابانی ٥٣ (١٩٧٥) شـــا چوو بۆ ئوردن ، لەوێ لەگەڵ طارق عزیز وەزیری ڕاگەیاندنی عێراقی دانیشـــت. ســـەرەتای نۆڤەمبەری ١٩٧٤شـــاچوو بۆ مۆسـكۆ و لە ڕاگەیاندنی هاوبەشـی هەردوو وڵات دا باسـی پێویسـتی ئاشـتبونەوەی ئێران و عێراق كرابوو. هەربۆیە ســـۆڤیەت كەوتەجووڵە. لە نۆڤەمبەری ١٩٧٤ شـایان دەعوەتكرد بۆ مۆسـكۆ. داوایان لێكرد دەسـت لە كۆمەكی كورد هەڵگرێت.) ([1])

ناوەراستی دەی ٥٣ ی ئیرانی شا دووبارە چووەوە بۆ ئوردون و لەوێوە چوو بۆ میسـر. ئاژانسـەكانی هەواڵنێری دەربارەی هەردوو سـەفەر بڵاویانكردەوە كە شـا حسێن و ئەنوەر سادات ئەیانەوێت ناوبژی لە نێوان شاو سەدام دا بكەن.

ســـەرەتـای بەهەمەنی گفتووگۆی خەلعەتبەری (وەزیری دەرەوەی شـــــای ئێران)لەگەڵ ســـەعدون حەممادی (وەزیری دەرەوەی عێراق)لە بەهەمەنی ٥٣، (كە ئەیانگوت لە هەمو عیراقیەكانیتر زیاتر لە زمانی شا تێدەگات) لە شاری ئەستەنبوڵی توركیا دەستی پیكرد. یەكسەر دوای ئەوەش سەدام چوو بۆ ئوردون.

سیاسەت دایک و باوكی نییە

"سـەرەتای ئێسفەندی ٥٣ شـا لە سـەفەری رابواردنی خۆیدا بۆ وڵاتی سـویسـرا، گـفـتـووگـۆیەكـی دریـژی لەگەل هـێـنـری كـیســـــیـنـجەر (وەزیـری دەرەوەی ئەمریكـا)وجۆزێف ســـیســـكۆ(جێگری وەزیری دەرەوەی ئەمریكـا)كرد. دوای گەڕانەوەی بۆ ئێران یەكســـەر چوو بۆ جەزائیر تا لە كۆنفرانســـی ســـەرانی ئۆپێكدا بەشـــداربێت. لەم ســـەفەرەدابوو لە نێوان شـــای ئێران و ســـەدام دا ڕێكەوتن نامەی نـاســـراوی مـارتی١٩٧٥ ی جەزائیر ئیمزاكرا. نووســـەری بە نـاوبـانگی ئێرانی فەرەیدون هوەیدا لە لاپەرە(١٥٤-١٥٥)كتێبەكەیدا بە ناوی (سـقوط شـاە) بە (پەیمان شـــكێنی) ناوی بردووە. نەوچەهری پارســـادۆســـتیش لە كتێبی (ریشـــهای تاءریخی اختلافات عیراق-ئیران) ڕێكەوتن نامەی جەزائری بە " شكستی سەنگینی ئەخلاقی ئێرانی) دائەنێت."([2])

---

[1]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە 26 .

[2]) لە كەناری دانوبەوەبۆ خری ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 33

بەوجۆرە لە ئەنجامی پیلانێكی نێودەوڵەتی نێوان زلهێزەكانی جیهان (ئەمریكا وســـۆڤیەت) و لە ڕێگەی هاندانی دەوڵەتانی هاوپەیمانیان لە ناوچەكەدا بە تایبەت ئوردون – میسر – جەزائیر.
ئەوانە كە لایەنە دەرەكیەكەی هۆكاری داڕوخانەكە بون).

لایەنە ناوخۆییەكە بە بۆچوونی من:

١-بە كەمگرتنی دوژمن و هەڕەشـــەكانی بوو. ســـەرباری ئەوەی ســـەدام دووجارسەركردایەتی بارزانی ئاگادارکردبۆوە لە ١٩٧٣ و ١٩٧٤ دووجار بارزانی ئـاگادارکردبۆوە و بی پەردە هەڕەشـــەی تەنـازولی بۆ شــــای ئێران كردبوو لە شەتولعەرەب. دەبوو سەركردایەتی بارزانی نەخشەو پلان و بەرنامەی ئاڵتەرناتیفیان هەبوایە بۆ ئەو ساتەی سەدام هەڕەشەكانی جێبەجێ دەكات.

٢- نەبوونی سەنتەری لیكۆڵینەوەی ستراتیژی بوو، تا لە پیشهاتەكان زانستیانە بكۆڵیتەوەو ئـامۆژگـارییەكـانی بخـاتە بەردەم ســـەركردایەتی. وەک پســـپۆڕێكی ســـەربازی دەڵیت : گۆڕانكاریەكی گەورەی ســـەربازی لە نێوان ســـاڵەكانی١٩٧٠-١٩٧٣ لە پێكهاتەی سوپای عێراقیدا ڕوویدابوو(34).

٣- نەبونی بەرنامەی دیراســەكراوبوو بۆ پێشـهاتەكان وەک (دە ستپێكردنەوەی شـــەڕ) لەگەڵ حكومەت و كۆكردنەوەی ئەو هەموو خەڵكە و درووســـتكردنی بارگرانی ژیاندنیان و نیشـــتەجێكردنیان و پاشـــان بە كارهێنانیان وەک وەرەقەیەكی فشار بۆ سەر سەركردایەتی شۆڕشەكە.

٤- باوەڕبوونی ڕەها بە ڕژێمی شا.

٥- نەبوونی پلان و نەخشەی ئاڵتەرناتیف بۆ ڕووداوە نەخوازراوەكان.

٦- بە كەمگرتنی گۆڕانكاری و نوێبوونەوەكانی سوپای عێراقی.

٧- زاڵبوونی فیكرو تێڕوانین و پراكتیكی خێڵەكی .

جێی داخە پاش ئەوكارەســـاتە نەتەوەییە ، تا ئەمســـاتە وەختە ١٠شـــوباتی ٢٠١٧ دوای ٣٦ ساڵ لەو كارەساتەی نەزانی و كەمتەرخەمی سیاسەتمەدارانی خۆ ســـەپینەر، باروودۆخەكە لەوســـا خراپترە. لەوســـا خراپتر وابەســـتەی داگیركەرانن. لەوسا بێ بەرنامەترن. لەوسا بێ پلانترن، بە پێی ڕۆژ قسە دەكەن و بریاردەدەن، پاشـكۆی ڕووداوەكانی ڕۆژن. تا ئێسـتاش ئەنجومەنێكی زانسـتی بۆ لێكۆڵینەوەی سیاسی و سەربازی بوونی نییە. بەرنامەی ستراتیژی نەتەوەیی بوونی نییە. تا ئێسـتاش لێكۆڵینەوەو پلان و نەخشـەو ئاڵتەرناتیفی زانسـتیانەی پێشهاتەكان لە لایەن كەسانی پسپۆڕو شارەزا بوونی نییە.

گەلەكۆمەكێی سۆڤیەت-ئەمریكا بە هاوكاری ولاتانی وابەستە پێیانەوە (میسر-ئوردون-جەزائیر)بەو ڕێكەوتنە كۆتایی پێهات لە نێوان ســـەدام و شـــای ئیراندا، كە

سـەدام وەک لە هەڕەشـەكانیدا بۆ سـەرۆكایەتی بارزانی كردبووی بۆ رزگاركردنی ڕژێمەكەی لە ڕووخاندن و شـكسـپێهێنانی بزوتنەوەی ئازادیخوازی كورد، بە پێی ئەو ڕێكەوتن نـامەیەی جەزائیر لە بەشـیكی زۆری خـاكی عێراق لە نـاوچە سنوورییەكان و كەنداوی فارس وازی هینا بۆ ئێران.

گەرچی گەلە كۆمەكێی وڵاتە ئیمپریالیسـتیەكانی ئەمریكاو سـۆڤیەت ڕۆلی بەرچاویان گێڕا لەڕێكەوتنی جەزائیردا وەک لایەنی دەرەكی، بەڵام كەمتەرخەمی و بێ باكی ولەبەرچاونەگرتنی پێشـوەختی هەڕەشـەكان و خۆ ئامادەنەكردن بۆ دووای شـەربوونەوە، نیشـانەو بەڵگەی حاشـاهەڵنەگری نەبوونی بەرنامەو سـتراتیژو ئەڵتەرناتیفی زانستیانەی سیاسی و سەربازی سەركردایەتی پارتی و بارزانی بوو. **شـكسـتی سیاسـەتی پشـت بەسـتن بە دوژمنە نەتەوەییەكانی كورد بوو. ئەوەش بەرپرسیارێتی شكستی سیاسی و سەربازی ئەو سەركردایەتییە دەردەخات .**

ئاشبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥
دەربەندڕایات ١٩٧٥/٣/٦

لەو دەمەدا لە دەربەند ڕایات بووم، بە بیسـتنی هەواڵەكانی ڕێكەوتنی ئێران و عێراق، خەڵكەكە شـپرزەییەكی زۆریـان پێوە دیـاربوو، هەر بەیەكدا دەهـاتن و دەچوون، تا ئەو ڕۆژەش فرۆكە جەنگیەكانی عێراق لە بەرزاییەكی زۆرەوە بەسـەر ناوچەكەدا دەهاتن. لە بەرەكانی پێشـەوەی شـەڕدا سـەنگەرەكانی پێشمەرگەو سوپای عێراقی زۆر لە یەكەوە نزیک بوون، ڕۆژانە هەڵیاندەكوتایە سـەر سـەنگەرەكانی یەكتری. هیزەكانی پێشـمەرگە خۆڕاگرییەكی بێ وێنەیان نیشـان ئەداو لە شـەڕێكی بەرەییدا ڕێگەیان لە هاتنە پێشـەوەی سـوپای عێراق گرتبوو، هەموو هێرشـەكانیان بەرەودواوە دەشكانەوە.

بە هۆی نەبوونی بەرنامەو پلان و سـتراتیژی كاركردن لەو بارودۆخانەدا، لە سەركردایەتی پارتی و بارزانییەوە تا بە خەڵكە ئاساییەكە دەگەیشت، كەسێک نەبوو بریارێكی درووسـت بدات. هەموو چاوو گوێیان بڕیبوە مستەفا بارزانی، ئەویش بە هۆی ئەوەی چواردەوری بە خەڵكانی هەڵپەرسـت و نەزان تەنرابوو وە بەهۆی بە كەمگرتنی دوژمن و گوێ نەدان بە هەڕەشەكانی دوژمنەكەی و خۆشباوەڕی بە شا و خۆئامادەنەكردن بۆ وەها بارودۆخێک و نەبوونی بەرنامەو پلان و سـتراتیژێک بۆ وەها حالەتێک و باریگرانی نەخۆشـیەكەیەوە و ئەو سـەركردایەتی یە خێلەكی و كاڵفام و پەرژەوەند پەرستەی دەوریان دابوو..نەیتوانی بریاری دروسـت و پێویسـت بدات.

كۆكردنەوەی سـەدان هەزاركەس لە ئۆردوگاكانی ئێران و ئەو خەڵكە زۆرەی لەو ئیدارە زل و فشـۆڵەی ئەمانەتەكاندا كۆكرابونەوە بێ ئەوەی ئامادەگی ئەوەیان

تێدابیت لە ڕۆژگاریکی وەهادا سەنگەری بەرگری بگرن، ئەو هەموو گەندەڵی دزی و پارەخواردنەی ئیدارەکان و فرۆشـــگاکان هەر چاوەروانی ئەو ئەنجامەی لێدەکرا کە ڕوویدا. بە بڵاوبوونەوەی هەواڵی ڕێکەوتنی ئێران و عێراق هەر خەڵک بوو بێ پرسـیار چەکەکانیان جێ دەهێشـت و ڕوویان دەکردە ئێران. بە تایبەتی لە سیازدەی مارتەوە زۆربەی بەڕیوەبەرایەتیەکان بە کەل و پەلەکانیشـــیانەوە جێهێڵرابوون، بۆ نموونە بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولیر کەســـی تێـدانەمـابوو، لە نـاو بینـاکە چەندەها دۆشــەکی نوســتن، جانتای بەتاڵ، کاغەزوگۆڤاری...قوتوی هەڵنەپچراوی گۆشتی تیا بڵاوبووبوەوە، دیاربوو لە پەلەی هەڵاتن دوو چەکیشیان بەجی هێشتبوو، یەکیکیـان کلاشـــینکۆف و ئەویتریـان برنـەوێـک بوو بە ســـێ ڕیز فیشـــەکەوە، دۆشەکەکانم لە سەریەک لە دووبەرەوە هەڵچنی و چەکەکانم لە نێو دۆشەکەکان دانا. دەمویست کەسانێک ببینم و هەواڵێک بزانم. نزیکترین شوێن لێم ئەمینداریێتی دارایی بوو، زانیم هێشـتا چەند کەسـیک لەوێن. کە چووم علی عەبدوڵلا لەوێ مابوو. علی عبداللە کە منی دی بە تەنیـا ڕوومکردۆتە ئەوێ بە لایەوە ســـەیربوو،(یەکترمـان نەدەناســـی) پرســـی چی دەکەی لیرە؟ ووتم خەڵکی ســـولەیمانیم و هاتووم بزانم ســەرکردایەتی شـۆڕش چی دەکات، ووتی جارێ هیچ هەواڵێک نییە جگە لەوەی لە رادیۆکانەوە دەبیســترێت. ســـەردانەکەم تەنها بۆ بەدەســتهێنانی هەواڵ بوو تا بزانم مقاومە دەکرێت تا لەگەڵییم.

گەڕامەوە بۆ بینـاکەی پەروەردەی هەولێر کە کردبوومە شــــوینی حەوانەوەم، غەمی خواردنیشم نەبوو، چونکە خواردنێکی قوتوی زۆریش بەجی هێڵرابوو. بەڵام دڵم گیرابوو، حەزم لە خواردن نەبوو.

٩ مارت ١٩٧٥ مەلامستەفا چوو بۆ تاران، هێشتا شا نەگەڕابۆوە.

١٢ مارت مستەفا بارزانی و دکتۆر مەحمودو موحسین دزەیی چوونە لای شا.

شا پێی ووتن :

" دەوڵەتانی عەرەبی لەم ســـەردەمەدا بوونەتە هێزێکی گەورەی ئەوتۆ لە دونیادا کە ناکرێ پشـــتگوێ بخرێن ، قازانجی ئێران لەوەدایە کە ناکۆکیەکانی خۆی لەگەڵ ئەوان بە لادابخــات و لە گەڵیــان ڕێــک بکەوێ. بەم ڕێکەوتنە ئێمە توانیمــان ناکۆکیەکانی خۆمان لەگەڵ عێراق کە 42 ســـاڵە نەمانتوانیوە لا بەلای بکەین، بە جۆری بەلادابخرین کە ئێمە ئەمانویست. ئێوەش خۆتان ئازادن لەوەدا چی دەکەن:

- ❖ دێنە ئێران ، وڵاتی خۆتانە، وەکو هاوڵاتی ئێرانی ڕەفتارتان لەگەڵ دەکەین.
- ❖ ئەگەڕینەوە عێراق ، بەڵێنم لە سەدام وەرگرتووە کەستان نەکوژێت.
- ❖ درێژە بە شەڕ دەدەن ئارەزووی خۆتانە بەڵام من ئیتر سنوور لە یارمەتیدانی جەنگی دادەخەم.

"نیوستەیتمان" لە ژمارەی ١١ی ئەپریلی ١٩٧٥ هەواڵی ئەم دیدەنیەی بە كورتی گێڕابۆوە و نووسی بووی: شای ئێران بارزانی خستە بەردەم هەڵبژاردنی یەكێك لەم سێ ڕێگایە. خۆبەدەستەوەدانی عێراق ، دریژەپێدانی بەرەنگاری بی پشتیوانی، هینانی خەڵكەكەی بۆ ئێران.

١٣مارت ١٩٧٥ بارزانی گەرایەوە كوردستان ، خەڵك بە پەرۆشەوە چاوەڕوانی هەواڵبوون. كۆبوونەوەكانی بارەگای بارزانی ، مەكتەبی سیاسی، كۆمێتەی ناوەندی، سەركردەكانی شۆڕشەكە سەبارەت بەو هەل و مەرجە نوێ یە دەستی پێكرد. ڕۆژەكانی ١٤، ١٥ ١٦ مارت ١٩٧٥ درێژە بە كۆبوونەوەكاندرا.

ڕۆژی ١٦ مارت مەكتەبی سیاسی بروسكەیەكی بۆ سەركردایەتی بەعس لێدا، ئامادەیی خۆی دەربڕی بۆ چارەسەركردنی كێشەی كورد، بە گفتووگۆ**؟!** و ناردنی نوێنەر بۆ ئەو مەبەستە.

١٧ مارت حزبی بەعس داواكەی مەكتەبی سیاسی بۆ گفتوگۆ ڕەتكردەوە، لە بەیانێكدا كە (وكالة الانباء العراقية) بڵاوی كردبۆوە **داوای** خۆبەدەستەوەدانی بێ قەیدوشەرتی لێكردن.

لە دوانیوەڕۆی ١٧ /مارت دا زیاتر لە ٣٠ پیشمەرگەی بارزانی هاتنە دەربەند، دەیانویست بچن بۆ كێوەكەی بەرامبەر گەرووی حەسەن بەگ، لە منیان پرسی وتم ئامادەم، لەمنوابوو بۆ شەڕ دەچن، لەولاترەوە پیاوێک هاواریكرد، ئەمرۆ ڕۆژی پێشمەرگایەتی ڕاستەقینەیە منیش ئامادەم. كە ئاوڕمدایەوە ناسیمەوە، خەڵكی سولەیمانی بوو، ناوی ئەحمەد بوو، كاتی خۆی لە چێشتخانەكەی عەلی سووركە بەرامبەر سینەمای ڕشید بوو لەسەر گەزەكە بوو. هەموو سواری ئۆتۆمۆبێل بووین، لە شوێنیک وەستان، ژمارەیەكی زۆریش پاچ و خاكەنازیان پێبوو، هەریەكە شتێكی هەڵگرت و بە چیاكەدا هەڵگەڕاین تا گەیشتینە سەرشاخ. لەوێ یەكێک لە پێشمەرگەكان كە دیاربوو بەرپرس بو ئاماژەی كرد بۆ پێشەوەی شاخەكە لەو ئاستانەی دەیڕوانی بەسەر گەرووی حەسەن بەگدا. پاش ئەوەی شێوازی سەنگەر دروستكردنەكانی ڕوونكردەوە ووتی دەستبكەن بە سەنگەر لێدان. من و ئەحمەد تەنها سورانی بووین لە ناویانداو بە گورج و گۆڵی كاركردنمان سەرنجی بەرپرسە بارزانیەكەمان ڕاكێشابوو. هاتە لامانەوەو وتی ئەم شوێنە تا بریار وەردەگرین نابێت چۆڵبكرێت.

ڕۆژی ١٨/مارت/١٩٧٥ كۆبونەوەكانی سەركردایەتی پارتی و بارزانی درێژەی پێدرا. ئەو ڕۆژە لەسەر چیاكە زۆربەی هەرەزۆری ئەو ناوەمان كردبوو بە سەنگەر. بۆ یەكەمینجاربوو لەوەتەی هاتبوومە دەرەوە هەستم بە ئارامی دەروونی دەكرد و لە جێبەجێكردنی ئەو كارانەی پێمان سپێردرابوو هەستم بە ماندووبون نەدەكرد.

١٩ /مارت/١٩٧٥ و بریاری ڕاگرتنی شۆڕش

بە درێژایی ئەو كۆبونەوانە لە ناو سەركردایەتی شۆڕشەكەدا، دوو رەئی جیاواز هەبوون، لایەكیـان لای وابوو ســـەرەڕای هەموو كەموكووڕی و نـاتەواویەك دەتوانرێت بەرگری بكرێت و ئەبێت درێژە بە بەرگری بدرێ، یەكێك لەوانە عەلی عەسكەری بوو ڕای لەسەر درێژەدان بە خەباتی چەكداری بوو، هەمو ئەوانیترلایان وابوو مـادام عێراق و ئێران ڕێكەوتوون ، كورد بە تەنهـا بەرگری پێناكرێت. بۆ ئەوەی خەڵك نەوروژێت و كارەكانیان بێ دەردیســـەر ئەنجام بدەن، بارزانی ڕەئی خۆی دەربارەی ئاشبەتاڵ بە ئاشكرا دەرنەئەبڕی، لەم ماوەیەدا خەریكی گوێزانەوەی ســـامان ودارایی و بەڵگەنامەو ڕانەمەڕو ڕەوە ئەســـپەكانی بوو. بێ گیروگرفت هەموویان گواستەوە دیوی ئێران. كە ئەوەی تەواوكرد ئینجا ڕەئی خۆی بە ئاشـكرا دەربری:

مەلا مستەفا دواتر ڕای خۆی دەربڕی و ووتی :

موئـامەرەیەكی دەولی لە كـایەدایە بۆ لەنـاوبردنی كورد، بۆیە ئەبێـت كورد مقاومەت نەكـا ئەگینـا ئیبـادە ئەبێ، ئەبێ بكشـــێتەوە ئێران و چاوەڕوانی هەل و مەرجێكی دەولی باشتر بكا.

لە چاوپێكەوتنێكی دواتری محمد حسـنێن هەیكەل ســەرنووســەری رۆژنامەی ئەهرامی میســـری لە گەڵ بارزانیدا، لە بارزانی دەپرســـێت ئێوە چەند مانگێك لەوەوبەر زانیبووتان ئەو كارە ڕوودەدات بۆ خۆتان بۆ ئامادەنەكردبوو؟ لە وەڵامدا بارزانی دەڵێت : ئەوە ویستی خوابووە!"([1])

هەرئەوڕۆژە هەواڵیان هێنایە ســـەرشـــاخ، لە ٢٠مارت/١٩٧٥ بەرپرســـە بارزانیەكە بە پەشـــۆكاویەوە وتی ئێرە چۆڵدەكەین و دەچینە خوارەوە، بەدەم ڕێگاوە بۆ خوارەوە لە خەفەتی ئەو وەزعە فرمێســـك بە چاوما دەهاتەخوارەوە. ئەحمەدی هاوڕێم هەســـتی پێكردم بەڵام ئەو وەزعی لە من باشـــترنەبوو. ئێمەیان هێنایەوە دەربەند، ئەحمەد پرســـی بەتەمای چیت؟ ووتم جارێ لێرە دەبم با بزانم دوا هەواڵ چی دەبێت. ووتی بڕواناكەم كەس هەبیت مقاوەمە بكات. ئەو لەگەڵ پێشـمەرگەكان بەرەو حاجی هۆمەران ڕۆیشـت. لەسـەر ڕێگاكە پیاوێک وەسـتابوو كە لێی نزیک بوومەوە ناســـیمەوە خەڵكی ســـولەیمانی كوڕی گەڕەكی گۆیژە بوو ناوی جەمال ڕەشـید كەریم هەیەر بوو. لێمپرسـی ئەوە چیدەكەیت لێرە؟ ووتی تازە بریاری گرتنم لە لایەن ڕژێمەوە دەرچووەو هەڵاتووم، هەرچیشـــم پێبووە ســـەرفم كردووە تـا گەیشتوومەتە ئێرە. نامەی ڕێكخستنی ناوشاری پارتی پێبوو. پرسی عەلی عەبدوڵڵا

[1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ. نووسینی نەوشیروان مستەفا . لاپەڕە .

لە کوێیە؟ ووتم سـێ ڕۆژ پێشتر لێرەبوو ئێستە نازانم با بچین شـوێنەکەیان لەم نزیکەیە. کە گەیشتینە ئەمانەتی دارایی پێوەی دیاربوو ئەوەی گرنگ بووە گواستراوەتەوە. علی عبدالله مان بینی، پرسی ئەوە هێشتا نەڕۆیشتووی؟ بۆمگێڕایەوە ئەو چەند ڕۆژە بەچیەوە خەریک بووم و پێمووت ئەم برادەرە کوڕی گەرەکی خۆمانەو تازە بریاری گرتنی لە لایەن رژێمەوە دەرچووەو نامەشی پێیە بۆتان، ووتی گەر شتێک بەمن بکرێت، جەمال وەزعی خۆی و سولەیمانی گێڕایەوە. شتێکی کەم پارەیان بۆ سەرفکردو و ەزعەکەیان تێگەیاند، کە بریار لە دەست خۆیدایە چی بکات. بچێتە ئێران یا بچێتەوە عێراق.

ئەو شەوە بۆ نووستن چووینە خانوەکەی بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولێر، لە ئێمە زیاتر کەسیتری تیا نەبوو، هەمووی هەڵاتبوو بۆ ئێران. سەرلە بەیانی زوو هەڵساین چووینە سەرجادە بۆ چاوەڕوانی ئۆتۆمۆبێلێک تا پێی بگەینە حاجی هۆمەران. زۆر وەستاین هاتووچۆکەر زۆر کەمبوو، لە پرێکدا جێبیکی بچووک دەرکەوت دەستمان لێراگرت، لە پێشدا نەوەستا، پاش ئەوەی چەند مەترێک تێپەڕی, وەستاو پشتاوپشت گەڕایەوە بۆ دوواوە، لە شۆفێرەکەمان پرسی دەتوانین لە گەڵت سواربین و بمانگەیەنێتە حاجی هۆمەران؟ پیاویک لە تەنیشتی شۆفێرەکەوە بوو ووتی فەرموون. پرسی ئەوە چی دەکەن لەمناوە و خەڵکی کوێن؟ وتمان سولەیمانی و هەریەکە باسی خۆیکرد. لە حاجی هۆمەران دابەزین. لەوێوە چووینە شارۆچکەی خانێ. جەمال لێیپرسیم بە تەمای چیت؟ ووتم نامەوێ بگەڕێمەوە عێراق، بە تەمام بمێنمەوە دواتر ڕوو لە هەندەران بکەم. ئەو بەرەو سنە بەڕێکەوت و منیش بەرەو مەریوان.

لە مەریوان خەڵکی باشورم دەدی بە یەکدا دەهاتن و دەچوون، هەندێک بە ئۆتۆمۆبێل دەگەڕانەوە بۆ عێراق و هەندیکیش لەوێوە دەهاتن. بۆ ئەو بەرنامەیەی بۆ ژیانی خۆم دامنابوو پێویستم بە پارەبوو. دەمویست کەسێک بدۆزمەوە، هەواڵ بۆ دایکم بنێرم پارەم بۆ بنێرن. لە مەریوان چوومە ئوتێلیکی هەرزان، ئەوەندەم پارە پێ نەبوو بەشم بکات، لەبەر ئەوە یەکەم دووڕۆژ ڕۆژی ژەمێک نانم دەخوارد. هەموو ڕۆژێک لەبەردەرگای ئوتێلەکە چاوم دەگێرا بۆ ناسیاوێک نامەیەکم بۆ بگەیەنیت بە کەس و کارم تا پارەم فریاخەن. ڕۆژی سێهەم بوو پارەی نانخواردنم پێ نەما، لە ئێوارەی ڕۆژی پێشوتریشەوە نانم نەخواردبوو، دەمەو نیوەڕۆ لە پڕ چاومکەوت بە کوڕێکی موهەندیسی گەڕەکی خۆمان ناوی غەریب کاکەڕەش بوو. زۆر بەگەرمی هەواڵپرسینی کردو ووتی با بچین لەو رستورانتە نان بخۆین. لەبەر ئەوەی گیرفانم بەتاڵ بوو نەمدەویست بچم، زۆر سووربوو لەسەر ئەوەی بچین دانیشین و قسە بکەین. ئەو نانخواردنی داواکرد، ووتم نان ناخۆم، دووبارە سوێندی خوارد کە دەبێت منیش نانبخۆم ئەگینا ئەویش نان ناخوات. ناچاربووم ڕاستیەکەی

پێ بڵێم. كە من بە تەمام بمێنمەوەو نایەمەوە عێراق، بەڵام پارەم لێبڕاوە. ئەو ووتی من دەرۆمەوە بۆ سـولەیمـانی، چەنـدت پـارە دەوێـت من دەتـدەمێ و لەوێ وەریدەگرمەوە. دە یا پانزە دینارێكم لێ قەرزكرد، نامەم نووسـی بۆخزمێكمان بە ناوی ئیسماعیل حەمە ساڵح كە دوكانی هەبوو لە گەرەكی گاوران پارەكەی بداتەوە، نامەشـم نووسـی بۆ كەس و كارم تا بە پەلە پارەم فریا بخەن. ووتی خەمت نەبێت ئەمرۆ دەگەمەوە سولەیمانی و نامەكان دەگەیەنم. ئەو ڕۆیشت بەرەو عیراق و منیش بەرەو ئوتێلەكە.

بزووتنەوەی سۆسیالیستی دیموكراتی كوردستان

" لە دوای ئاش بەتاڵی شۆڕشەكە، لە شاری نەغەدەی ئێران، تاقمێ لە كادرەكانی پارتی، لە هەردوباڵی مەلایی و جەلالی، لەوانە عەلی عەسـكەری، عومەرمسـتەفا، تایەرعلی والی، رسـوڵ مامەند، عەلی هەژار، كاردۆگەلاڵی...چەندجارێ لەناو خۆیاندا كۆبونەوە، بۆ لێكدانەوەی هەل و مەرجی سـیاسـی كوردسـتان و دانانی نەخشـەی داهاتوو. ئەمانە لایان وابوو سـەركردایەتی بارزانی بەو ڕێبازە سـیاسـییە چەوتەی لە چەند سـاڵی رابردودا گرتبووی، جوڵانەوەی كوردی تووشـی هەڵدێران كردووە. ڕیكخستنەوەی پارتی لەسەر بنچینەیەكی پێشكەوتوو، بە دۆستایەتی لەگەڵ بەعس و، بەشـداری لە داوودەزگـای حوكمـی زاتـی دا ئەكرێ هەنـدی لە دەستكەوتەكانی كورد بپارێزرێ.

كاربەدەسـتانی بەعس لە سـەرەتادا، بەڵێنیان پێدان. بەو هیوایەوە بە كۆمەڵ گەڕانەوە عێراق. لە عێراق بە گەرمی پێشـوازییان لێكردن. بەڵام بەعس هیچكام لە بەڵێنەكانی بەجێ نەهێنا. پاش ماوەیەكی كورت چالاكی سـیاسـی لێ قەدەغەكردن و لە كوردسـتان دووریخسـتنەوە، هەریەكەیانی بە وەزیفەیەكی حكومەتی نارد بۆ جێگایەكی خوارووی عێراق.

بەڵام ئەمان كە لە ئێران قسەیان كردبوو بە یەك، لە عێراقیش لە ناوخۆیاندا ئەو پەیوەندیەیان پاراسـت و ڕێكخسـتنێكیان پێكهێنا، سـەرەتا بە چاولێكەری" الحركة التصـحیحیة "كەی بەعس لە سـوریا، ئەمانیش ناویان لە خۆیان نا " بزوتنەوەی ڕاسـتكردنەوە"، گوایە چەوتی و لادانە سـیاسـی یەكانی پارتی ڕاسـت ئەكەنەوە. چەندین كەسیتریش، لەوانە : سالح یوسفی بووبو بە هاوبیرو هاودەنگیان. سەرنجام ناوی خۆیان كرد بە " بزوتنەوەی سۆسیالیستی دیموكراتی كوردستان".([1])

تەسلیمبوونەوە

([1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 44 .

ڕۆژی دوایی لەبەردەم ئوتیلەكە ڕاوەســـتابووم، بە هیوای ئەوەی كەســـێكم لە سولەیمانیەوە پەیدابیت و پارەم بۆ بهێنێت، لەوبەری جادەكە حەمە ڕەحیمی پاراستن ڕاوەستابوو دەستی خستبووە كەڵكەی و سەیری خەڵكەكەی دەكرد، بانگی لێكردم، پاش هەواڵپرسین ووتی بە تەمای چیت، دەنگ و باس چییە؟ ووتم دەنگ و باس لای ئێوەیە، وتی دەنگۆی ئەوە هەیە ئەوانەی دەڕۆنەوە عێراق، رژێم دەرزی زەهرییان لێدەدات. پرسـیم ئەی خەڵك چی بكات؟ ووتی ئێمە جەماعەتی سـەركردایەتی شـا ئەمری فەرمووە شوێن و جێمان بۆ جێبەجێ بكەن، عامەش كەیفی خۆیەتی لە ئێران دەمێنێتەوە یا تەسـلیم بە عێراق دەبنەوە. یەكســـەر ڕۆیشـــتم، بانگی كردم چییە بۆ ڕۆیشتی؟ منیش ووتم : شا كاری بۆ سەركردایەتیتان و جەنابتان جێ بەجێكردووە و عـامەش كەیفی خۆیەتی، ئەوا منیش بریـارمدا بڕۆمەوە ئەو دەرزی یە ژەهراویەم لێبدەن پێم خۆشترە لەوەی چاوم لە ئێوەبێت. چونكە من نە شا دەناسم و نە دەنگیشم بە سەرۆكەكانتان دەگات.

بۆ بەیانی، لە مەریوانەوە هاتمە پێنجوێن. هەندێ كەسی خەڵكی سولەیمانی تاك و تەرا ئەهاتن و ئەچوون. لە یەكێكیانم هەواڵی (یاسین محمد حسن) م پرسی ووتی لەنـاوچەن تەنهـا ئەوانی تیـا مـاون. چووم بۆ لایـان، قســـەكـانی حەمەڕەحیمم بۆ گێڕانەوە، ووتم بریارمداوە برۆمەوە بۆ سولەیمانی. یاسین ووتی ئێمەش بریارمانداوە بڕۆینەوە بەڵام یەك دوو ڕۆژیتر. ووتی گەر ڕۆیشـتیت دەبێت زۆر ئاگات لە لوغم بێـت، لەو رێگـایەی نێوان پێنجوێن و نـاڵپـاریز لوغمێكی زۆر چێنراون، پـاش مـاڵئـاوایی لەوان ســـواری جیبێكی بچوك بووم، بە منەوە هەشـــت نەفەربووین، هەندێكیان خۆی بەدواكەیدا هەڵپەســـاردبوو. جێبەكە زۆر لەســـەرخۆ دەڕۆی و شۆفیرەكە چاوی لە جادەكە بڕیبوو، لە هەندێ شوین گومانی بكردایە دەیوت دابەزن بە پێ بڕۆن، تا لەو شوێنە تێدەپەڕی ئەوسا سواردەبووینەوە، ئەوندە دەزانم بە هۆی ئەو هێواش لێخوڕینەوە سـەعات و نیوێكمان پێ چووبوو، هێشـتا تازە گەیشـتبووینە پێچەكـانی نزیـك پردەكەی نـاڵپـاریز. لە پڕیكـدا لەو دیوی لۆفەیەكەوە كە ئێمە بەرەوڕووی دەچووین ناڵەیەكی یەكجار گەورە هات و تەپ و تۆزێكی زۆر چوو بە ئاســـماندا. دەم و دەســـت شـــۆفێرەكە ئۆتۆمبێلەكەی ڕاگرت و ووتی لوغم تەقیەوە دابەزن بە پێ بڕۆن خوابكات كەس نەمردبێت. ئێمەش دابەزین و بە پێ بەرەوڕووی تەقینەوەكە چووین. هەر لە پێچەكە چووین بە دیوی تەقینەوەكەدا، دیم وا لە دوورەوە كەســـیك بە جل و بەرگی كوردی یەوە جامانەكەی ئاڵاندووە لە ملیەوەو دەســـتی گرتووە بە ســـەریەوەو ڕووەو لای ئێمەوە دێت. كە نزیك كەوتەوە دیم یەكیك لە خاڵەكانم بوو كە مەحمودی ناوبوو. دەســت و دەم و چاوو جلەكانی خوێناوی بوون، باوەشم پیاكرد و پاش ئەوەی زانیم برینەكانی مەترسیدار نی یە، لێمپرسی چی بوو؟ ووتی ویســـتم لە ســـەیدســـادقەوە بەو پیكابە بێم بۆ لای تۆ پارە بۆ تۆ بێنم، ئەی تۆ

جوابت نەناردبوو پارەم فریاخەن؟ منیش هاتم. شۆفێری پیكابەكە خەڵكی سەید سادق بوو ناسیاوبوو، نەیهێشت لە دوای پیكابەكەوە سواربم لە تەنیشت خۆیەوە داینام، ئەوەتا وەک دەبینیت بە هۆی تەقینەوەی ئەو لوغمەوە لەمن زیاتر كەسیتر لەو پیكابەدا بە ساغی دەرنەچووە. كوژراوەكانمان لە قەراغ جادەكە كۆكردەو هەواڵمان نارد بۆ ناڵپارێز كە نزیكترین شوین بوو لە ڕووداوەكە تا خەڵک بێن بۆ یارمەتی. برینەكانی خاڵم گەرچی سەخت نەبوو بەڵام كاس بوو. چوومە ژێر باڵی و بە پێ ڕووەو ناڵپاریز كەوتینەڕێ. لەوێوە بە سواری تراكتۆربەرەو سەید سادق ڕۆیشتین.لەوێشەوە ئۆتۆمبێلمان بەكرێ گرت بەرەو سولەیمانی. لە نیوان سەید سادق و سولەیمانی دا چەند بازگەیەكی ڕژێم هەبوو، بەڵام لە سەیركردن بەولاوە هیچیان نەدەپرسی. كاتێک گەیشتینە ماڵەوەو خاڵمیان بەو جلە خوێناویانەوە دی بووە شین و شەپۆر. سەعاتێكی نەخایاند تا دەرگای دەرەوەی ماڵەكە پڕبوو لە خزمان. سەلاحی برام كە لە ١٩٧٤ وە دوای چوونە دەرەوەی من بۆ ژیان و سەرپەرشتی خێزانەكە بووبووە پۆلیس وبە شەویش لە ئامادەیی دەیخوێند، لەو ساتەی گەڕانەوەی مندا لە ماڵەوەبوو، لە پڕێكدا لە ژوورەوە دەنگی تەقە هات. كە ڕامكردە ژوورەوە، تەماشامكرد گوللە لە دەمانچەكەی سەلاحی برام دەرچووەو قاچی لە نەرماییەكەیدا ئەمدیواو ئەودیو كون كردووە، دەستی پێوەگرتبوو خوێنەكەی بوەستێنی، من زۆر شپرزەبووم، بەلام ئەو لەسەرخۆ ووتی مەترسی نی یە تەنها قاچی كوناودەركردووم، پاش بەستنی برینەكە هەستایە سەرپێ. رازی نەبو كەس لەگەڵی بچێت خۆی تاكسی گرتوو ڕۆیشت بۆ خەستەخانە، پاشان بە هۆی ئەوەوە لە موسل درا بە دادگاو ماوەیەک زیندانی كراو پارەی گوللەكەشیان پێ ژمارد.

لە ڕێگەی خزمانەوە زانیم، هەركەس دێتەوە، دەبێت بچێت لە ئەمن فۆرمێكی هاتنەوە بۆ ریزی نیشتمانی پربكاتەوە. كە تیایدا ناوو ناونیشانی تەواوەتی دەنووسراو پەیمانی ئەوەت دەدا كە جارێكیتر توخنی سیاسەت نەكەویت، گەركردت سزات كوشتنە. ئەوە گرنگترین خاڵێک بوو لەو فۆرمەدا. پاش پڕكردنەوەی ئەو فۆرمە، پسوڵەیەكیان دەدا بەو كەسە كە تیایدا نووسرابوو گەڕاوەتەوە بۆ ریزی نیشتمانی. لەو ساتەدا بە هۆی زۆری ژمارەی ئەو خەڵكەی گەڕابوونەوە، ڕژێم چەند شوێنێكیان دیاریكردبوو كە یەكێكیان خانوەكەی سانەوی وەتەن بو كە كرابووە بەشێک لە دائیرەی ئەمن. ڕۆژی دوایی چووم بۆ خۆ تەسلیمكردنەوە، تەماشامكرد خەڵک تا سەر شەقامەكە سەرەی گرتووە، منیش چوومە ڕیزەوە تا گەیشتمە حەوشەی ژوورەوە، دیم دوو ئەمنی عەرەب لە پشتی كورسی و مێزێكەوە لە حەوشەكە دانیشتوون، پاش ئەوەی فۆرمەكان دەدەنە خەڵكەكە و بە پڕكراوەیی دەدرایەوە دەستیان. ئەوانیش لە بری پسوڵەیەكی (عاد الى الصف الوطني) یان دەدایە بۆ شوێنی كارەكەی تا وەری بگرنەوە. لەنۆبەی خۆمدا پسوڵەی (عاد الى

الصف الوطنی)م وەرگرت و ڕوومكردە بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی سولەیمانی، كە ئەودەم لە بەرامبەر مزگەوتی گەورەبوو. لە زاتیەی پەروەردە پسوڵەكەیان لێوەرگرتم و ووتیان بڕۆرەوە بۆ ماڵەوە تا بریاری گەڕانەوەت بۆ دەردەكەین.

ئەودەمە، گەرچی سێ ساڵێک بەسەر مۆركردنی هاوپەیمانێتی عێراق و سۆڤیەتدا تێپەڕیبوو، لە شارەكاندا وەک لە مامۆستا جەبار داودم بیست كە كادرێكی حزبی شیوعی بوو، كە حزبی بەعس بە زۆرەملێ سەردانی گەلێک لە كادرانی حزبی شیوعی فەرزكردووە بۆ بنكەكانی دەزگای ئەمنی. لەولاشەوە بەعس بە ئاشكرا كاری سیاسی قەدەغەكردبوو لە ناوسوپادا لە هەموو حزبێک تەنها بەعس نەبێت. ڕژێم گومانی لە هەركەسێک هەبوایە شیوعیە دەیگرت و دەیخستە ژێر ئەشكەنجەوەو گەر لەسەریشی بسەلمایە شیوعیە دەیانكوشت. حزبی بەعس گەلیک ئەفسەری گواستبۆوە بۆ كاری مەدەنی و گەلێكیشی بەو تاوانە كوشتبوو. كەچی هێشتا حزبی شیوعی بە شان و باڵی ڕژێمیدا هەڵدەدا. حزبی شیوعی لە گەلێک شارو شارۆچكەدا بارەگایان هەبوو، خەڵك بۆ گاڵتە دەیانووت، خەڵكیان پێ بەگرت دەدرێت بەڵام كەسیان پێ بەرنادرێت.

لە كۆتایی مانگی ئابدا بریاری گەڕانەوەم بۆ سەركارەكەم دەرچوو. من گەرچی پێش دەستپێكردنەوەی شەڕ لە قوتابخانەی ئەزمر بووم لە ناو شاری سولەیمانی، بەڵام بریاریاندابوو بمگوێزنەوە بۆ دەرەوەی شاری سولەیمانی، پێیان ووتم پێش ئەوەی شوێنەكەت بۆ دیاری بكەین، دەچیت بۆ گوندی تازەدێ بۆ تاقیكردنەوەی ئیكمالەكان.

لەدوای گەڕانەوەم، تا مانگی ئەیلولی ئەو ساڵە چەندجاریک چاوم بە ماموستا سەركەوت (جەمال تایەر) كەوت. قسەو باسەكان هەر لەسەر هەرە سی شۆڕشی ئەیلول و هۆكارەكانی و خۆكەوتن بوو بۆ سازدانی ڕێكخستن و شێوەی كاركردن. ئەو زۆر پێی دادەگرت لەسەر شیوازی هێشوویی پەیوەندییەكانی ڕێكخستن. ئاگادارم كردوەوە كە پەیوەندیم بە هاوڕێیانی ئەڵقەكانەوە كردۆتەوە و هەندێ كەسیتریش ئامادەیی دەربڕیوە بۆ كاركردن. مامۆستا سەركەوت پێی لەسەر ئەوە داگرت كە پێویستە ڕە چاوی وەزعەكە بكرێت چونكە زۆر مەترسیدارە و دەبێت ووردبین لە هەڵبژاردن و دیاریكردنی ئەو كەسانەی پەیوەندیان پێوە دەكرێت.

لە هەفتەی یەكەمی سێپتەمبەری ١٩٧٥ چووم بۆ گوندی تازەدێ، گوندێكی بچكۆلانەی خۆش و دڵگیربوو لە دۆڵێكدا، بینای قوتابخانەكە نوێ بوو، لەوێ چاومكەوت بە كوێخاو كارگوزاری قوتابخانەكە، فەرمانی بەریوەبەرێتی پەروەردەم پیشاندان، كە منیان دیاریكردووە بۆ تاقیكردنەوەی قوتابییە ئیكمالەكانی ئەوێ. ویستیان ئەو چەند شەوەی لەوێ دەمێنم لە مالێک میوانیانبم تا تاقیكردنەوەكان كۆتایی دیت. بەڵام پێمووتن گەر ئێوە بە پەسەندی بزانن من ئەمەوێت ئەو یەک یا

دوو شـــەوە لە ناو قوتابخانەكە بمێنمەوە. نوێنیان بۆ هێنام بۆ ئیدارەی قوتابخانەكە. ســـجلی تۆماری ناوی قوتابیان و ناوی ئیكمالەكانم لە كارگوزارەكە وەرگرت، هەر ئەو ڕۆژە قوتـابیەكـانم تـاقیكردەوە. بۆ نـانخواردن لە مـاڵی كـارگوزارەكە بووم بۆ خەوتن هاتمەوە بۆ قوتابخانەكە. هیچ شـــتێكی نائاســـایی لە ناو گوندەكە ســـەرنجی ڕانەكیشام. درەنگانێكی شەو كەسێک لە پەنجەرەی ژوورەكەی دا، لە پەنجەرەكەوە ســـەیری دەرەوەمكرد دیم پیـاوێـک بە جلی كوردی و جـامـانەوقەمســـەڵەیەكەوە لەبەردەرگای قوتابخانەكە وەســـتاوە. وامزانی كارگوزارەكەیە، دەرەوە زۆر تاریک بوو، دەرگام لێكردەوەو فەرمووم لێكردو پرسیم خێرە بەم درەنگ وەختە؟ لە وەڵامدا پیاوەكە ووتی خێردەبێت، ئەڵێێ نامناسـیتەوە؟ منیش تیشــكی لایتەكەی دەســتم كردە دەم و چاوی. كە دیم، زۆر سەرسام بووم، لە دڵی خۆمدا دەمووت تۆ بڵێیت ئەوبێت. لەو ســـاتەدا ئەو بە پیكەنینەوە هاتە ژوورەوەو بە گەرمی باوەشـــی پیاكردم، پاش ساتێک لە پێشوازی گەرم لێی، زۆر دڵخۆش بووم بە بینینی. كە لەو ساتە بێ هیوایی و شـــەوە زەنگە تاریكەی كوردســـتاندا چاوم بەو مرۆڤە قارەمانە كەوت. ئەو مرۆڤە تێكۆشـــەرو كۆڵنەدەرە بە(عەلی شـــیعە) ناســـرابوو، ئەو گەرچی خاوەنی دبلۆمی خوێندن نەبوو، بەڵام ووتەكانی ئەو زەحمەتكێشە مژدەپێدەری پاشەڕۆژێكی ڕوناک بوو. مرۆڤێكی شۆڕشگێرو لە خێزانێكی زەحمەتكێش و هەژاری ئەو نەتەوەیەبوو، هەربۆیە لەو ڕۆژگارە بێهیواییەی كوردســـتاندا، خەونی بە هەڵســـانەوە دەدی و لە یەكریزی تێكۆشـــەرانی نەتەوەكەیدا ڕزگاری دەدی. لە كۆتایی شـــەســـتەكانەوە دەمناسی، ئەودەم لە ناو جەلالیەكاندا سەرلق بوو. ووتی منیش بەسەردان هاتووم بۆ ئەم گوندە، دوای ئەوەی ناوی تۆم لە گوندەكە بیسـت زانیم تۆی بۆیە هاتم، كەسـیش بە هـاتنەكەمی نەزانیوە بۆ لای تۆ. بە ڕوویەكی زۆرخۆش و ورەیەكی بەرزەوە كەوتە باســـی گرنگی كۆڵنەدان و چۆكدانەدان لە دوای ئەو هەرەســـە، بێ ترس و یەكسەریش كەوتە شیكردنەوەی ڕۆڵی كۆمەڵە و بیرو باوەری ماركسی لێنینی، ئەو وەكو كادرێكی هوشـــیار كەوتە ڕوونكردنەوەی ئامانجەكانی كۆمەڵەو شـــێوازی تێكۆشـــان و گرنگی هوشـیاركردنەوەی جەماوەرو دەسـتپێكردنەوەی خەبات. ووتم كاک عەلی من كاری سیاسەت ناكەم، بەڵام پێم بڵی تۆ چۆن دەزانی من بەعسی نیم، وا یەكســـەر خۆت ئاشـــكرا دەكەی لە لام، برا پێش هەرەســـەكە ڕژێم بە هەزارانی كڕیوە هەر لە ســـەركردایەتی بارزانییەوە تا خوارەوە، دەبێت ئێســـتە چەندیتری زیادكردبێت؟ بە پێكەنینەوە ووتی من و تۆ هاوڕێی كۆنین، یەكتر دەناســـین..ئەوە دوادیـداری من و ئەو مرۆڤە بەرزو تێكۆشـــەرەبوو. ئەو دواتر بووە كـادری پێشمەرگەی كۆمەڵە و درێژەی بە خەباتداو تا شەهیدبوو كۆڵنەدانی نەزانی.

بۆ بەیـانی ڕۆژی دواترو دوای كۆتـایی تـاقیكردنەوەكـان، مـاڵئـاواییم لە تـازەدێ كردو بە ســـەردان چووم بۆ گوندی كانی مانگا بۆ ســـەردانی مامۆســـتا عوســـمان،

رۆژی دواتر گەڕامەوە سـولەیمانی. ئەنجامی تاقیکردنەوەکانم دا بە بەڕێوەبەرێتی پەروەردە. فەرمانە ئیدارییەکەیان دامێ و پێیان ڕاگەیاندم کە گوێزراوەمەتەوە بۆ قوتابخانەی پێنجوین لە قەزای پێنجوین. چووم بۆ لای مامۆستا سەرکەوت (جەمال تایەر) بە درێژی چاوپێکەوتنەکەی عەلی شـیعەم بۆ گێڕایەوەو ئاگادارمکرد کە گوێزراوەمەتەوە بۆ پێنجوێن. وتی دان بە خۆدا بگرە، خەڵکێکی زۆر نێردراون بۆ پارێزگاکانی باشووری عێراق، جارێ ساغ نەبۆتەوە چەندیتریش دەنێرن. واڕێکەوتین ئەو ئەڵقانەی رێکخستن کە دروستم کردبوون هەر پەیوەندیان بە خۆمەوە بمێنێتەوە. ووتی لە ئێستەدا وابمێنێتەوە باشترە. ووتم ڕای ئەوانیش هەر وایە.

بەشی چوارەم
کارکردنم لە کۆمەڵەدا

پێش ئەوەی بچم بۆ پێنجوین، هاوسەری ژیانم نیشانەکردبوو، بۆ دەستبەکاربوون چووم بۆ پێنجوین. قوتابخانەی پێنجوین بەرامبەر سەراکەی پێنجوێن بوو کە قائمقامییەت و مالیەو مەرکەزی پۆلیسی لەخۆ گرتبوو. بەڕێوەبەرەکەی ناوی رجب عەقراوی بوو. قوتابخانەی بلکیان کە محمد حاجی عەزیز بەڕیوەبەری بوو لە نزیکیەوە بوو. بەسەر ئەو بەرزاییەی پشتی مەرکەزەکە کە دەیڕوانی بەسەر پێنجویندا چەند ماڵێکی لێ بوو، خانوویەکیانم بەکرێ گرت، خانوی مینە چل گەزیان پێدەوت. ئیجازەم خواست کە دەچم هاوسەرم دەگوێزمەوەو ماڵەکەم دێنم، هەفتەیەک مۆڵەتیان بۆ کردم.

پێنجوین، قەزایەکە لەسەر سنوری ڕۆژهەڵاتی کوردستان. نزیکی شارۆچکەی مەریوانە، هاوینە هەوارێ بلکیان یەکێکە لە سەیرانگا خۆش و دڵگیرەکانی. شارەکە درێژبووەتەوە لە نێوان زنجیرە بەرزاییەکانی ڕۆژهەڵات و ڕۆژ ئاواو باکوریەوە بەرەو دەشتاییەکەی باشووری پێنجوین. هەربۆیە بەرەو باشووری شارەکە لە فراوانبوو ندابوو. ڕاستە جادەیەک لە هاوینە هەواری بلکیانەوە بە ناوەراستی

شارەكەدا بەرەو باشوور درێژدەبوەوە، زستانی زۆر ساردو بەفراوی و هاوینیشی گەرم و ووشـــك. ئێواران كە لەبەردەركی ئەو ماڵەی بەســـەر گردەكەوە بەكرێم گرتبوو، لەگەڵ هاوســـەرەكەم دادەنیشـــتین و ســـەیری پێنجوینمان دەكرد، بە تایبەتی كاتێک گڵۆپەكانی شـــارەكە هەڵدەبوون، پێنجوینم وەک هێشـــوە ترێیەكی ڕەنگینم دەهاتە بەرچاو، سەرەكەی لای بلكیانەوە دەستی پێدەكردو ڕووەو باشووری شارەكە درێژ دەبوەوە. چەند قوتابخانەیەكی كوڕان و كچان و ســانەوی یەكی لێبوو. گەلێكی مامۆســـتاكان خەڵكی پێنجوین بوون. پێنجوین زایەگای موفتی پێنجوێنی شـــاعیرو لانەی پەروەردەی كەڵەپیاوو گەنج و ژنی شـــۆڕشـــگێربوو. لانەی بەرخۆدان و كۆڵنەدان و قوربانیدان بوو. ئا لەو ســـات و كاتەی بە هۆی پیلانی نێودەوڵەتی و كالفامی ســـیاســـی ســـیاســـەتمەدارەكانی پارتیەوە كوردی تێكەوتبوو، ژمارەیەكی بەرچاوی مرۆڤی تێكۆشـــەرمێژووی بەرەوڕوو بوونەوەو كۆڵنەدان و تێكۆشـــانیان دەنەخشان.

سیاسەتی بە بەعسیكردن

لە ســـاڵەكانی نێوان ١٩٧٠-١٩٧٥ ڕژێمی فاشـــســـتی عێراق چونكە مەرامی جێبەجێكردنی داخوازییەكـانی كوردی نەبوو، لەپـاڵ هەوڵی تیرۆری ســـەرانی شـۆڕشـی ئەیلول، كەوتبووە دروسـتكردنی هەزاران تۆڕی جاسـوسـی. بە نهێنی و ئـاشـــكرا لە هەوڵی دروســـتكردنی جـاش و فراوانكردنی بە عەرەبكردن و بە بەعسیكردن بوو. لە پاش هەرەسەكەی ساڵی ١٩٧٥ڕژێم بە ئاشكراو شێلگیرانەتر درێژەیدا بە سـیاسـەتی بە عەرە بكردن و بەعسـیكردنی ناوچە كوردنشـینەكان. بە تایبەتی لە ناو خوێندكاران و مامۆســـتایان و كولیژەكانی پەروەردەو ســـەربازی. ڕژێمی فاشی عێراقی لە خانەو پەیمانگای مامۆستایان و كولیژی پەروەردە كەسیان وەرنەدەگرت نەبوایەتە بەعســـی و نامەی پاڵاوتنی بەعســـی بوونی پێنەبوایە یا لە ڕیكخسـتنەكانی (اتحاد طلبة) نەبوایە. ڕژێمی عێراق بەوەوە نەوەسـتا، لە هەوڵدابوو گشـت مامۆسـتایانی هەموو ئاسـتەكانی خویندن بە بەعسـی بكات، لە سـەرەتادا بە تەماعی پارەو پلەو پایە دەســـتیپێدەكرد، گەر بیزانیایە ســـەركەوتوو نابیت، ئەوســـا دەستیان دەكرد بە فشاری تۆقاندن و هەڕەشەی دەركردن و دوورخستنەوەو گرتن.

هەر لە ڕۆژانـی یەكەمەوە، لە پێـنـجـویـن زانـیـم هەنـدێ كەس بە خـۆی و كوڕەكانیەوە بونەتە بەعسـی. لەوانە مدیر مالی پێنجوین و كوڕەكانی و بەڕێوەبەری قوتـابخـانەی پێنجوین رجب عقراوی و كوڕەكـانی. گەلێـک مـامۆســـتـای تریش لە خەڵكی پێنجوین و لەو مامۆستایانەش كە خەڵكی سـولەیمانی و شـوێنەكانیتربوون ، ســـەریان بە بەعســـیبوونەوە نابوو. لە هەمان كاتیشـــدا لە ناو مامۆســـتایانی ژن و پیاویشـــدا مرۆڤی زۆر خۆڕاگرو نەبەزو كۆڵنەدەریان تیابوو، كە بریاری خۆیان دابوو لەژێر هیچ فشارێكدا نەبنە بەعسی ، هەشبوو نەبووە بەعسی بەڵام دەیوت دان

بە خۆمدا دەگرم، بەلام دەرمكەن لە وەزیفە ناچارم ببمە بەعسی چوونكە ماڵ و مناڵم هەیە!.

لە پێشەوەی ئەو مامۆستایانەی ئەوێ ڕۆژێ ی پێنجوین، وەک ڕێزلێنان بۆ خۆڕاگریان لەو ڕۆژگارە سەختەدا، مامۆستا كمال حسن، مامۆستا عزیزمحمد، مامۆستامحمد حاجی عەزیز، مامۆستا ئەحمەد عزیز، مامۆستا عومەر مستەفا، مامۆستا محمد عبدول(ناسراو بە دكتۆر محمد محوی)، مامۆستا حەمەسالح عەبە پشی، مامۆستا لەتیف حاجی محمد قوربانی، مامۆستا بەكرو مامۆستا پەخشانی هاوسەری (زاوای مامۆستا لەتیف)، مامۆستا رفیق قارەمانی، و خۆیشم. ژمارەیەكی بەرچاوی مامۆستا ژنەكانیش زۆر قارەمانانە لە ڕووی بەعسیكردندا وەستانەوە، لە پێشیانەوە مامۆستا ڕەحمە بەڕێوەبەری قوتابخانەی پێنجوینی كچان.

ڕۆژێک لە پۆلدابووم، بەڕیوەبەری قوتابخانەكە ڕەجەب عقراوی هات و بانگی كردمە دەرەوەی پۆلەكە، پێی ووتم كە لە لایەن منظمەی بەعسەوە ئاگاداركراوە كە داوا لە مامۆستایان بكات ببنە بەعسی، وتی ئەوەی دەبێتە بەعسی واو وای بۆ دەكەن، ئەوەشی نەبیتە بەعسی ئەبێت هەمو حسابێک بۆ خۆی بكات. بە لانی كەمەوە لە وەزیفەكەی دەردەكرێت یا دووردەخرێتەوە بۆ باشووری عێراق. ووتم " رەجەب من بریارمداوە خەریكی كاری سیاسی نەبم، لە دوای هەرەسیشەوە كە گەراومەتەوە حكومەت خۆی تعهدی لێوەرگرتووم دووربم لە سیاسەت. خۆیشت دەزانی ئەوەندە نییە برایەكیان شەهیدكردووم، لەبەر ئەوە بریاری من ئەوەیە نەک هەر دەركردن، بەڵكو گەر سەرپشكم بكەن لە نێوان ئیعدام و بوونە بەعسیدا، ئیعدام هەڵدەبژیرم، جارێكیتریش نەیەیتەوە بەلای منداو ئەو داوایەت دووبارە نەكەیتەوە لای من". هەرواش بوو ئەوە یەكەمجارو دوواجاری بوو ئەو باسە لای من بكاتەوە. لە كاتی پشوودا زانیم هەمان داوای لە یەک بە یەكی هەموو مامۆستاكان كردبوو كە ببنە بەعسی. مامۆستا حەمە سالحی عەبە پشی نەک هەر بە نەخێر بەڵكو بە جنێویش وەڵامی دابۆوە، ووتبووی پیری ئاخرشەڕ بۆ دانانیشی بەدەردی خۆتەوە چیت داوە لەم گەوادییە.

هەر لە سەرەتاوە هەندێک مامۆستا یەكسەر بوونە بەعسی. هەندێكیش كە لەو ساتەدا وەڵامەكانیان یەكلایی كەرەوە نەبوو ڕاڕایی پێوەدیاربوو، دواتر بانگیاندەكردن بۆ قائمقامییەت و لەوێ لە لایەن معاونی ئەمن و بەرپرسی منظمەی بەعسەوە دووبارە فشاریان بۆ هێنابوون و هەندێكیان بوونە بەعسی .

وورده وورده دواتر ئاشكرابوو، ئەوانەی نەبوونە بەعسی وخۆڕاگربوون ژمارەیان كەم نەبوو. ئەوانەی لە قوتابخانەكانی پێنجوینی كوڕان و كچان و بلكیان لەو كاتەدا، كە بوو بوونە بەعسی كەمایەتی بوون. ئەوە لایەنێكی پۆزەتیفی هەبوو بۆ مامۆستا خۆڕاگرەكان، كە بێ بریاری ڕێكخراوەیی و سیاسی هیچ لایەک ،

هەركەسە سەربەخۆو ئازادانە بریاری نەبوونە بەعسی دابوو بێ پرس و گەڕانەوە بۆ ڕای هیچ ڕێكخراوێكی سیاسی، لەولاشەوە بووە هۆكاری ئەوەی ڕژێم فشارەكانی گەورەتر نەكات بۆ سەر مامۆستا خۆڕاگرەكان. یەكهەڵوێستی كورد پەروەرانە دژ بە بەعسیكردن، هەموو ئەو كەسانەی كۆدەكردەوە بەدەر لە هەموو بۆچوونێكی جیاوازی، ئایدۆلۆژی، فیكری، سیاسی، حزبی.

ئەو شالاوی بەعسیكردنە هەموو ناوچەكانی باشووری كوردستانی گرتبۆوە. ئەو هەڵوێستەی مامۆستایانی كۆڵنەدەر لە دژی بە بەعسیكردنی زۆرەملێ و وتنی نا بۆ بەعسی بوون لەو ساتەی دوای هەرەس و بێ ئومێدیەدا، تین و گوڕو تەوژمێكی وره بەرزی لە سەرتاسەری كوردستاندا لە ناو چین و توێژەكانی جەماوەری خۆڕاگری كوردستان هێنایە كایەوە. مۆمێك بوو بۆ ئەو شەوەزەنگە تاریك و نائومێدیەی بە هۆی هەرە سەوە باڵی كێشابوو بەسەر باشووری كوردستاندا.

مانگی جارێك دەگەڕامەوە بۆ سولەیمانی، هەموو جارێك هاوڕێیانی ئەو چەند ئەڵقەیەم بەسەردەكردنەوەو زۆر جاریش چاوم بە مامۆستا سەركەوت(مامۆستا جەمال تایەر) دەكەوت، هەواڵی ئەڵقەكانی سولەیمانیم پێڕادەگەیاند. لە پێنجوێنیش گەرچی ڕێكخستنی كۆمەڵەی تێدابوو، بە قسەو هەڵوێستەكانیاندا گەلێكیانم دەناسی زانیم گەلێك مامۆستای خۆڕاگر و نیشتمانپەروەر هەبوون لە ڕێكخستنی كۆمەڵەدا نەبوون، ژمارەشیان كەم نەبوو، لە باسی هەواڵە سیاسی یەكانی پێنجویندا لەگەڵ مامۆستا سەركەوت ئەو باسەمانكرد. پێمووت دڵنیام ئەوانە بڕوایان پێم هەیەو دەتوانم ڕێكیان بخەم و بۆ ئەو كارەش بە باشی دەزانم پەیوەندی بە ڕێكخستنی كۆمەڵەوە لە پێنجوین بكەم. ووتی جارێ چاوەروانبە.

لە یەكێك لە هاتنەوەكانی ترمدا بۆ سولەیمانی، ئەو بابەتەم لەگەڵ مامۆستا سەركەوتدا كردەوە، پێم ووتەوە كە ژمارەیەكی بەرچاو مامۆستای خۆڕاگر هەیە لە دەرەوەی ڕێكخستنی كۆمەڵە لە پێنجوین ، گەربەپەسەندی بزانیت پێم باشە لە گەل بەشی ڕیكخستنی كۆمەلە لە پێنجوین كاربكەم. ئەو بە پێكەنینەوە پرسی من ناوت نەدەمێ چۆنیان دەدۆزیتەوە؟ ووتم مامۆستا شێخ عەزیز داوای لێكردووم كاری ڕیكخستنیان لەگەل بكەم، بەلام هێشتا وەلامم نەداوەتەوە. پاش باسێكی تێروتەسەل پەسەندیكرد، بەو مەرجەی ڕێكخستنی كۆمەڵە لە پێنجوین نابێت بە هیچ جۆرێك بزانێت كە تۆ پەیوەندیشت هەیە بە ڕێكخستنی كۆمەڵە لە سولەیمانی و بە هیچ جۆرێكیش باسی ئەو ئەڵقانە نەكەیت كە لاتن. پەیوەندیەكان بەو شێوەیە بمێنێتەوە تا بە یەكجاری دەگوێزرێیتەوە بۆسولەیمانی.

هەر كە گەڕامەوە پێنجوێن ئاگاداری مامۆستا عەزیزم كرد كە ئامادەم پێكەوە كار بكەین و ناوی نهێنی (وەرگێر)یان بۆ دانام. لە ماوەی چەند مانگێكدا پەیوەندیمكرد بە چەندین مامۆستاوە، لەوانەی بیرم مابن مامۆستا لەتیف حاجی محمد

قوربانی. مامۆســـتا رفیق قارەمانی، مامۆســـتا بەكر (دواتر بووە زاوای مامۆســـتا لەتیف)، دواتریش پەیوەندیمكرد بە مامۆســـتا فائق مجیدەوە، دوای ئەوەی وازی لە حزبی شــیوعی هێنا..ســەبارەت بە مامۆسـتا فایەق وەک وەفایەک بۆ خۆڕاگری و تێكۆشـــانی بە پێویســـتی دەزانم هەندێ ڕوونكردنەوەی لە بارەوە بدەم. ئەودەم من گواسـترامەوە بۆ پێنجوین (مامۆسـتا فایەق مجید) پێموابێت ئەندامی لیژنەی ناوچەی حزبی شـــیوعی و ئەندامی لیژنەی بەرەكەی بەعس و شـــیوعی بوو لە پێنجوین. هەردووكمـان لە یەک قوتـابخـانەبووین، هەر بەو بۆنەوە ســـەردان و هـاتووچۆی خێزانیمان لە نێواندا هەبوو، هەر لە یەكەم ســـەردانم بۆ ماڵیان، دیم كتێبخانەیەكی خنجیلانەی باشـی هەبوو زۆربەی هەڵبژێردراوەكانی لینین(مختارات لینین) تێدابوو، پێمووت منیش لە ماڵمان لە ســـولەیمانی كتێبخانەیەكی گەورەم هەیە، هەموو جۆرە كتێبێكی لە خۆگرتووە، سەرەتا ئەو دەیویست لە سیاسەت بدوێت. ووتم گەر حەزت لە مناقەشەیە ئەوا با بە شێوەیەكی زانستیانە و دوور لە باسی حزبی بێت وەک دوو خوێندەوار زانســتیانە لەســەر شــیكردنەوەو هەڵســەنگاندنی بۆچوونەكانی ماركس، ئینگلز، لێنین، شۆڕشی ئۆكتۆبەر لە نێوان تیوری و پراكتیكدا دەدوێین. پاش چەندین مانگ ئاڵ وگۆڕی بیروڕاو شـــیكردنەوەو هەڵســـەنگاندن هاتینە ســـەرباســـەكانی ســەرهەڵدانی ڕیڤیژینیزم (التحریفیة) لە سـۆڤیەت و هەڵویسـتە جیاوازو ناكۆكەكانی تیوری و پراكتیكی نێوان بۆچوونە ئینتەرناسیۆنالیستی و پەرژەوەندییە دەوڵەتیەكانی ئەو ڕژێمە، ڕیشـــەی كێشـــەی نەتەوەیی لە ولاتی سـۆڤیەت و نەتەوەكانی دەرەوەی بازنەی سۆڤیەتی، پەیوەندی ئەحزابە شیوعیەكان بە سەنتەری سۆڤیەتیەوە، تێروانینی هەڵەی گشتگیری سۆڤیەتی بۆ سەرهەڵدان وپێكهاتەی چینی بۆرژوا لە وڵاتانی تازە گەشەكردوو. بە تایبەت لەسەر شۆڕشی ئۆكتۆبەرو ڕۆڵی لینین و هێنانی ستالین بۆ سـەر دەسـەلات، شۆڕشـی بۆرژوازی یا سۆسیالیسـتی، زۆریان لەسـەر دواین. ئەو ماوە دووروردرێژە من نەک وەک سیاسەتمەدار بەڵكو وەک خوێندەوارێک كە حەزی بە خوێندنەوەیە گفتوگۆمان دەكرد، كە پێموابێت زیاتر لە دووســاڵی خایاند. ڕۆژێک بە خێزانیی هـاتن بۆ ســـەردان بۆ مـاڵمـان، هەموو بەرگەكـانی نووســـینەكـانی هەڵبژاردەكانی لینینی بۆ هێنام، ووتی ئەوە دیاری منە بۆتۆ باشـــە. ئاگاداریكردم وازی لە ئەنـدامێتی حزبی شـــیوعی و بەرە هێنـاوە، دوای ئەو وازهێنـانەی، ڕژێم ســەرەتا داوایان لێكرد بیكەنە قائمقامی پێنجوین قبوڵی نەكرد. ڕژێم كە زانی بە هیچ جۆرێک ملیان بۆ نادات ئەوســـا كەوتنە هەڕەشـــەو گوڕەشـــە، كە زانییان ئەوەش كەڵكی نییە، دواتر لە مامۆســـتایی لایانبردو دووریانخســـتەوە بۆ خواروی عێراق. هەر لەودەمەدابوو كە ئەو هەڵوێســـت و خۆڕاگری و قوربانیەم لێدی، وەک كۆمەڵە خۆم پێناســـاند و ئەویش بەســـنگێكی فراوانەوە قبوڵی كاركردنیكرد لە كۆمەڵەدا و بووە ئەندامیكی چالاكی كۆمەڵە. لە ڕێگای منەوە ســـەرەتای پەیوەندی بە كۆمەڵەوە

دەستی پێکرد. هەرجارێک لە باشووری عێراقەوە بهاتایەتەوە بۆ کوردستان سەردانی ئەکردم ولەسەر هەموو مەسەلەکان دەدواین.

هەواڵی دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی كوردستان

لە سەردانێکمدا بۆ سولەیمانی مامۆستا سەرکەوت دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی كوردستانی لە دەرەوەی وڵات پێراگەیاندم، پرسیم بەرنامەیان، فیکرو سیاسەتیان چی یە؟ ئایا بەیانی دروستبونیان ڕاگەیاندووە؟ کێن؟ پەیوەندی کۆمەڵە بە یەكێتی نیشتمانییەوە چی یە؟ وتی پرسیارەکانت لە جێی خۆیدان، باشترە پەلە وەڵام نەکەین تا بەیانی دروستبوونەکەمان دەگاتەدەست. ووتم زۆر بە پەرۆشم بزانم ئەمانە کێن و چین و چۆن بیردەکەنەوە ؟ ئاخۆ تێروانینیان لەسەر مەسەلەی چینایەتی لەسەر ئاستی کوردستان ،عێراق، ناوچەکەو جیهان چی یە؟ چۆن لە ئینتەرناسیۆنالیزم گەیشتوون؟ چۆن دەڕواننە ستراتیژی ئەمنی قەومی کوردی؟ زۆر گرنگە پۆزەتیف بیربکەنەوە. کۆتایی چاوپێکەوتنەکەمان بەوە هات چاوەڕوانی بینینی بەیانی دامەزراندنەکە بین ئەوسا قسەی لەسەر بکەینەوە.

کاتێک بەیانی دامەزراندنی یەكێتی نیشتمانی ونامێلکەی(الاتحاد الوطنی لماذا؟)م بینی (کە هەردووکیان جەلال تاڵەبانی نووسی بوونی)، لە بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکیتی نیشتمانی دا، بێ ئەملاو ئەولا نووسرابوو(الرجعیة الكردیة العمیلة **تعتبر العدوة الرئیسیة الاولی** لحركة شعبنا التحرریة)([1]) بە پێی ئەو بڕگەیە ناكۆكی سەرەكی كورد لەگەڵ ڕژێم نەبوو**!** بەڵكو لەگەڵ (الرجعیة الكردیة العمیلة) بوو، كە بێ پەردە مەبەستی لە (القیادة الموءقتة) بوو. ئەو بۆچوونە هەمان بۆچوونی

(1) (بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکێتی نیشتمانی کوردستان)، لە کتێبی یەکێتی ی نیشتمانی ی کوردستان، نووسەر سەروەر عەبدولرەحمان عومەر، سلێمانی ،٢٠٠٢پاشكۆی ژمارە پێنج لاپەڕە ٢٣٢ . بەڵام نەوشیروان مستەفا لە کتێبی (لە کەناری دانوبەوە بۆ خڕەی ناوزەنگ)لاپەڕە ٧١ دەڵێ دەقی ئەو بابەتە لە)نامێلکەی الاتحاد الوطنی لماذا؟)نی یەو دەنووسێ: بە دوای ئەمەدا، نامێلکەیەک بە سەرناوی "الاتحاد الوطنی الكردستانی لماذا؟"بڵاوكرایەوە.ئەم نامیلكەیەش مامجەلال بە عەرەبی نوسی بوی. شەهید ئارام لە کوردستان کردی بە کوردی.پارتی تا ئێستاش وا ئیدعا ئەکا کە یەکێتی بۆ لە ناوبردنی پارتی دامەزراوەو،ئەم نامێلکەیە ئەکات بە بەڵگە.گوایە لەم نامیلکەیەدا نوسراوە:" ناکۆکی سەرەکی یەکێتی لەگەڵ پارتیەو، پارتی دوژمنی سەرەکی یەکێتی و کوردە؟".نەوشیروان دەنووسێت: ڕاستیەکەی ئەوە واهیمەی سەرانی پارتیە ئەگینا شتی وا لەم نامێلکەیەدا نیە. گەر خوێنەر بە وردی سەیری نووسینەکە zبکات، ئەو دەقی ئەو نووسینەی نەوشیروان کە باس لە دوژمنی سەرەکی دەکات، لە بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکێتی دا هاتووە، بەڵام ئەو دەڵێت لە (نامێلکەی الاتحاد الوطنی لماذا؟)دا نی یە!

سەردەمی جەلالی بوولە شەستەكانی سەدەی بیستەمدا. ئەو بۆچوونەش زۆر ناكۆك بوو بەو نامەیەی جلال تاڵەبانی نووســــیبووی بۆ بارزانی (دەربارەی دامەزراندنی ئەم ڕێكخســـتنە نوێ یەو، دڵنیایكردبوو لەوەی كە نەك دژی بارزانی نابێ بەڵكو بەچاوی ســەركردەی جوڵانەوەی كورد ســەیری ئەكاو، بۆ پشـتیوانی لەو ئەبی هەر هەنگاوێ بنی.)([1])

لە ١٩٧٥/٩/١١ بە بۆنەی بیرەوەری چوارده ســـاڵەی شــــۆڕشــــی ئەیلولەوە دیســــانەوە یەكێتی بەیانێكی دەركرد، پڕبوو لە بۆچوونی هەڵەو چەواشـــەكاری و دژبەیەك، گەر لەســەری بنوسـرێت بە كتێبێك تەواو نابیت. لێرەدا بە كورتی چەند خاڵێكی دەخەمە بەرچاوی خوێنەر:

+ . لە باتی بانگەوازی یەكریزی هیزە سـیاســی یە كوردیەكان، لە چوارچێوەی (ململانێ و یەكگرتن) دا، بە هێرشـێكی توند بۆ سـەر (القیادة العشـائریه البرجوازیة العمیلة) كە مەبەســـتی (القیادة الموءقتة - ســـەركردایەتی كاتی پارتی) بوو دەســـتی پێكردبوو. دیارە ململانێ و كێبركێی ســــیاســــی، فیكری، ئایدۆلۆژی، نێوان هێزە سیاسیەكانی گۆڕەپانی خەبات ڕەوایە، بەڵام لەو هەل و مەرجەدا كە كورد پێویستی بە یەكریزی هەبوو، دانانی هێزێكی ســـیاســـی كوردی ئۆپۆزیســـیۆن بە (ناكۆكی ســەرەكی)(دوژمنی ســەرەكی) هەڵەیەكی سـیاسـی گەورەبوو، كە تا ئەمسـاتە وەختە كورد پێوەی دەناڵێنیت و بووە مایەی لە دەســـتدانی گیانی هەزاران لاوی كورد لە سەر دەسەڵات.

+ . یەكیتی لە بەیانی دامەزراندنەكەیدا نووسی بووی (دبرت الاوساط الامپریالیة الامریكیة عن طریق وزیر خارجیتها هینری كیســنجر الاتفاقیة العراقیة الایرانیة)بە هیچ جۆریک خۆی نەدابوو لە ڕۆڵی یەكیتی ســـۆڤیەت لەهێنانەدی ئەو ڕیكەوتنەدا، لە بانگكردنی شا بۆ مۆسكۆو داواكاری سەرانی سۆڤیەت لە شا بۆ ڕیكەوتن لەگەڵ سەدام، لایەنی دەرەكی ئەو ڕێكەوتنە لە ئەنجامی پلانی هاوبەشی ئەمریكاو سۆڤیەت بوو، لێكتیگەیشتنەكانیشیان لە لاوس و فیتنام و كەمبۆدیاوە دەیگرتەوە تا رۆژهەڵاتی ناوەراست، هەریەكەیان ڕۆڵی خۆی گێرابوو بۆ ئەنجامدانی ڕێكەوتنەكە.

+ . آلامپریالیة دفعتا القیادە الیمینیه الی (قطع علاقاتها مع القوی التقدمیة العربیة و الدول الصــــدیقة للشــــعب الكردی)، بەڵام یەكیتی ڕوونی نەكردبۆوە ئەو هێزە (پێشــــكەوتووخوازانە ؟ لە كوێ بوون كاتێک ڕژێمی عیراق شــاڵاوی ســەربازی بۆســەر كوردستان دەهێنا، یا كاتێک هەرەس ڕوویدا؟ مەبەسـتی تاڵەبانیش لەو هیزە پێشــكەوتنخوازانە بەعســی ســوری بوو، مەبەســتیشــی لە وڵاتانی دۆســت یەكێتی سۆڤیەت بوو كە ڕۆڵی لە ڕۆڵی ئەمریكا كەمتر نەبوو بۆ ڕازیكردنی شا لە مۆسكۆ، لە كــاتێكــدا ئەمریكــاش لە ڕێگەی ئوردن و ئەو دەوڵەتــانەی تــاڵەبــانی بە

---

[1])لە كەناری دانوبەوە بۆ خری ناوزەنگ- نوسینی نەوشیروان مستەفا -لاپەرە -43.

(پێشـــکەوتنخواز) نـاوی بردبوون وەک میســـر و جەزائیرلە هەوڵی ڕازیکردنی عێراقدا بوون بۆ ڕیکەوتن لەگەڵ شا.

+ . لە بەیانەکەدا مەرجی تەواو ســـەیر هاتووە (لایجوز التحالف الا مع القوی الصـدیقة) مەبەسـتی تاڵەبانیش دیسـانەوە لە عەرەب و دەوڵەتی سـوریاو حزبەکەی بوو، مەسـەلەکە تەنها زەمکردن بوو بەسـەر قیادە موەقەتەدا سـەبارەت بە خۆبردنە پێشـەوە لە حزبی بەعسـی سـوری، چونکە خودی قیادە موەقەتە لەو دەمەدا ئەویش وەک یەکێتی پەیوەندیشی بە بەعسی سوری و حافظ ئەسـەدەوە هەبوو. نەوشیروان مستەفا دەڵێت: " مەسعودو وەفدەکەیان لە هەوڵی ئەوەدابوون پەیوەندی قیادەموەقەتە **نوێ** بکەنەوە لەگەڵ هەمو لایەک. خەریکی گفتوگۆبوون لەگەڵ حکومەتی ســوری و،حزبی بەعس و، "التجمع الوطنی العراقی" وحزبە کوردی یەکـانی ســوریـاو، ڕێکخراوە فەلەســتینیەکان"([1]). ئەو شــێوازی دەربڕینە داســەپێنەرانەیە ڕوونە هەرکەسـێک لە دەرەوەی ئەو بۆچوونە (لایجوز) هبیت دەچێتە خانەی دوژمنانەوە، ئەوەش دیسانەوە ڕەتکردنەوەی هەر ڕاو بۆچوونێکی پێچەوانەی ڕاکانی ئەوان بوو. بانگەوازێکی ئاشکرای شەڕی ناوخۆبوو.

+ .لە نامەکەی تاڵەبانیشـدا بۆ ئیدریس و مەسـعود لە ١٩٧٦/٨/١٤ دوو مەرج دادەنێت بۆیان کە ئەویش یەکەم : قیادەموەقەتە **دەبێت** دەســتبەرداری (ئیمپریالیزمی ئەمریکی وئیسرائیل و سەنتۆ بێت) دووەمیش **دەبێت** قبوڵی بەرنامەو سەرکردایەتی (التجمع الوطنی العراقی)([2])بکەن، کە بەعســیەکانی ســەربەســوریا ڕێبەرایەتیان دەکرد.([3]) لە کاتێکدا هەندێ لە ئەندامانی دەسـتەی دامەزرینەر (وەک نەوشـیروان مسـتەفاو عادل موراد) لەگەڵ ئەم بۆچوونەدا نەبوون([4]) ، بەڵام تاڵەبانی سـەپاندی. هەر ئەو هۆکارەش بوو یەکیتی لە ڕۆژانی یەکەمەوە بانگەوازی بۆ بە عێراقیکردنی شـــۆڕشـــی کوردی دەکرد لە ژێر دروشـــمی(الثوره العراقیة المندلعة من جبال کوردستان) وە لە بەعسی یەکانیش عێراقیتر بوو.

+ . یەکێتی نیشـــتمـانی لەدروســـتبوونیەوە هـاوخەبـاتیی خۆی لەگەڵ هێزە عەرەبییەکانی وەک بەعســـی ســـوری وئیشـــتراکی عەرەب و ناســـرییەکان و

---

[1]) لە کەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ-نووسینی نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 131.

[2]) **التجمع الوطنی العراقی**: پێکهـاتبوو لەم حزب و ڕێکخراوانە " حزب البعـث العربی الاشــتراکی – قیادە قطر العراق.احمد العزاوی و باقر یاســین - الحرکة العربیة الاشــتراکیة-عبدالالە النصـراوی، جواد الدوش،عونی قلمجی -الحزب الشـیوعی العراقی (القیادة المرکزیة) ابراهیم علاوی- الحزب الاشتراکی رشید محسن ، مبدر الویس - موءتمر القومیین العرب ایاد سعید ثابت.

([3]) لە کەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ، نووسینی نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 97-102.

6) هەمان سەرچاوەلاپەڕە-66.

فەلەستینیەکان کردبووە خاڵی ستراتیژی ناوەندی کاری خۆی، لە کاتێکدا ئەو هێزە عەرەبیانە، لە پێشیانەوە حزبی بەعسی سوری نەک هەر مافی کوردیان نەدەسەلماند بەڵکو بەئاگرو ئاسن بەرەوڕووی کورد دەبوونەوە لە سوریا، تەعریبی ناوچە کورد نشینەکان بەردەوام بوو، هەموو ناوە کوردیەکانی ئەو شوینانەشیان بە عەرەبی کردبووە ئامانجیان. بەعسی سوری وەک شای ئێران تەنها مەبەستی بەکارهێنانی کوردبوو لەو ململانێیەی بۆ دەسەڵات هەیبوو لەگەڵ بەعسی عێراقیدا. ڕوونبوو بەعسی سوری و عێراقی خاوەنی هەمان ئایدۆلۆژی شۆڤێنست و فاشستین، ئەوە لە کاتێکدا یەکیتی نیشتمانی لایەنێکی ئۆپۆزیسیۆنی وەک قیادەی موەقەتەو دواتریش کە حزبی سۆسیالیستی دژی سیاسەتەکانی شەڕی ناوخۆو خۆسەپاندنی جەلال تاڵەبانی وەستانەوە خستنیە خانەی {(دوژمنی سەرەکی)ناکۆکی سەرەکی}یەوە. موخابەراتی سوری کاتێک لە سەرەتادا بڵاوکراوەکانی یەکێتی بە چاپ دەگەیاند و چەک و پارەی پێدەدا لە خۆشەویستی یەکێتی و کورد نەبووە. ئەویش وەک ئێران بەو کۆمەکانە دەیویست کورد بۆ پەرژەوندی یەکانی خۆی بەکاربهێنیت.

+ . ڕاستە ، پارتی بە کوشتنی ئیبراهیم عەزۆو هاوڕیکانی تاوانێکی گەورەی ئەنجامدا. بەڵام ئەو سیاسەتە پاوەنخوازیانەی تاڵەبانی لە سەرەتای دامەزراندنی یەکێتی دا، بووە مایەی لە دەستدانی گیانی ئیبراهیم عەزۆ و هاوڕێکانی لە لایەک و لە لایەکی تریشەوە بووە هۆی ئەوەی یەکیتی نەتوانێت لە ناوچەکانی بادینانەوە پەیوەندی بە ناوەوەی باشوور بکات، تا ١٩٧٧/٣/١کە حکومەتی بەعسی سوریا مەسعود بارزانی بانگهێشتی سوریا کردوو ڕێکەوتننامە سێ قۆڵیەکەی حزبی بەعس بە ئیمزای باقر یاسین و یەکێتی نیشتمانی بە ئیمزای جەلال تاڵەبانی و پارتی دیموکراتی کوردستان سەرکردایەتی کاتیی بە ئیمزای مەسعود بارزانی مۆرکرا.

جلال تاڵەبانی لە سەرەتای دروستکردنی یەکێتی نیشتمانی دا "رەئی وابوو کە هەموو تێکۆشەرانی کورد لە چەپەوە بۆ ڕاست لە)یەک ڕێکخراوی فراواندا یەک بخرین ")([1])بۆ ئەم مەبەستە پەیوەندی لەگەڵ زۆرکەس کردبوو، بە تایبەتی ئەو ئەندامانەی کۆمێتەی ناوەندی پارتی کە هاتبوونە دەرەوەو، لەگەل ئەوانەی نوێنەری بارزانی بوون. ئەم بیرە سەری نەگرت". مەلا بەختیاریش دەڵێت" سەرەتا مام ویستویەتی حزبێکی وەکو (ڕزگاری) چلەکان دابمەزرێنێ بەڵام سەرکردایەتی کۆمەڵە ڕازی نەبووە، سەرنجام لە یەکێتیدا ساغ بۆتەوە(دەڵێت ئەوەشم لە کاک فەرەیدون بیستووە).([2]) بە هەرحاڵ ئەو ئاواتەی تاڵەبانی بۆ دروستکردنی حزبێک کە خۆی سەرکردەو ڕابەری بیت بەهۆی هەڵوێستی کۆمەڵەوە گەرچی لەو دەمەدا سەری نەگرت. بەڵام هەمیشە خاڵێکی ناوەندی بیر و کاری تاڵەبانی بوو. خەونی

[1]) لە کەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ-نوسینی نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە-42 .
[2])چۆن چەپکێک و کام مێژووی کۆمەڵە- نوسینی مەلا بەختیار- لاپەڕە - 267-268 .

ئەو، دروستكردنی حزبیكی تاقانەی باڵادەست بوو كە خۆی سەركردەی بێت. سەر نەگرتنی ئەو بیرەی تاڵەبانی، بووە هۆی ئەوەی بە ناچاری قبوڵی (شێوە بەرەییەكەی یەكێتی) بكات. پاش ئەوەی یەكێتی وەک نیمچە بەرە ناســـێنرا، تاڵەبانی لە هەوڵی تواندنەوەی باڵەكانی ناو پێكهاتەكانی یەكێتی (كۆمەڵەو بزوتنەوە) نەكەوت، ئەوەش دواتر بووە مایەی شـــەڕێكی خوێناوی گەورە لە ناو خودی باڵەكانی یەكێتی دا. ئەو حزبەی ئەو خەونی پێوەدەدی هەمان حزبە كلاســـیكیە ســـتالینیســـتیەكەبوو، كە بە سواری كۆڵی كۆمەڵەو بزوتنەوە، دواجار بە دەرپەڕاندنی خوێناوی بزوتنەوەو دواتر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە هێنایەدی.

"یەكێتی پاش مانگی شـــوباتی/١٩٧٦ لە كوردســـتاندا دۆســـت و لایەنگری بۆ پەیدابوو"([1])" مەلابەختیاریش بە مانگی مایســـی/١٩٧٦ناودەبات و دەڵێت "ســـەرەتا مام ویستویەتی حزبێكی وەكو (ڕزگاری) چلەكان دابمەزرێنێ، بەڵام سەركردایەتی كۆمەڵە ڕازی نەبووە، ســـەرنجام لە یەكێتیدا ســـاغبۆتەوە، دەشـــڵێت ئەمەم لە كاك فەرەیدون بیستووە." هەروەها دەڵێت " پەسەندكردن و چوونە ناو ڕیزەكانی یەكێتی، ســـەرەڕای ئەوەی جیاوازی لە نێوان مامجەلال و ســـەركردایەتی كۆمەڵەدا لەســـەر ناكۆكی ســـەرەكی وبنچینەیی و ڕیبازی كۆمەڵە، هەروەها لە نێوان ســـەركردایەتی كۆمەڵەو مام جەلالیشـــدا هەبووە، بەڵام لە دوائاكامدا، ســـەركردایەتی كۆمەڵە پێش گـرتـن و ڕاوەدوونـانـی لە لایەن ڕژێـمەوە، بە بـاوەڕی تەواوەوە، یەكـێـتـی پەسەندكردووە"([2])

. لە شـــوێنێكیتردا دەڵێت" لەومـاوەیەدا، دوای دەوروبەری شـــەش مـانـگ لە دامەزرانـدنی یەكێتی، كۆمێتەی هەرێمەكـان پێكهێنراوەو دوای ســـاڵێكیش. ئینجـا پەیوەنـدی بە مـامجەلالەوە كردووەو، هەتـا كۆمێتەی هەرێمەكـان پەیوەنـدیمـان بە مامجەلالەوە نەكردو نەمانزانی كوت و مت ئەوان چی دەكەن و بە تەمای چین لە كوردستاندا، لە خۆمانەوە یەک شـانەی یەكێتیشـمان دروستنەكرد "([3]). بەوجۆرە ی مەلابەختیار دەیڵێت شەش مانگ دوای دامەزراندنی یەكیتی لە١٩٧٥/٦/١، كۆمێتەی هەرێمەكان دروستكراوە و دوای ساڵێكیش ئینجا پەیوەندیان بە تاڵەبانی یەوە كردووە و تا ئەو دەمە وەک ئەو دەڵێت یەک شـــانەی یەكێتی یان دروســـت نەكردووە، واتە ساڵ و نیوێک دوای دروستكردنی یەكێتی لە سوریا كە دەكاتە **شوباتی** ١٩٧٦ئینجا دەستكراوە بە دروستكردنی شانەی ڕێكخستن بۆ یەكێتی.هەروەها دەڵێت "یەكەمین

---

[1]) چەپكێک لە میژووی كۆمەلە-نوسینی ئیبراهیم جەلال-لاپەڕە- 233.

[2]) چۆن چەپكێک و كام مێژووی كۆمەڵە – نوســـینی مەلابەختیار- لاپەڕە 268 وە 278.

[3]) هەمان ســـەرچاوە لاپەڕە – لاپەرە 278 .لەم لاپەڕەدا نووســـیویەتی: كە دوای مانگی (5/ی/1976)پەیوەندیمان بە مام جەلالەوە كردو بەرنامەكەمان زانی....

شــانەی ڕەســمی، بەندە وەکو ســەرپەرشــتیاری پێکهێنانی ڕێکخســتنەکانی یەکێتی، پێکمهێنا،شانەی ژنان بوو.."([1])

لە بــارەی پەیوەنــدی نێوان کۆمەڵەو یەکێتی یەوە ئیبراهیم جەلال لە کتێبی چەپکێک لە مێژووی کۆمەڵەدا دەڵێت(کۆمەڵە بۆ یەکیتی بوو بەو دایکە میهرەبانە بە بەزەیی و بە ویژدانەی، کە هەر لە ڕۆژی لەدایکبوونی یەکێتیەوە، بە خوینی ڕۆڵەکانی، یەکێتی پەروەردەکردو گۆشــیکردن و بەردەوام بوو، لە خوێن و گیان و بیری پاک پی بەخشــینی، یەکێتیش وەک ئەو ڕۆڵە بێ ئەمەکە، بێ وەفایە، ســپڵە بێ ویژدانە، وابوو، کە لە ئاهەنگی یەکەم کۆنگرەی خۆیدا لە باتی شـــەربەتی شـــادی پەرداخیک زەهری دەروونی خۆی، بۆ کۆمەڵە کرد بە دیاری پاداشـــت و پاش بە دەســـتهینانی تاجی ســـەرکەوتنی خەبات و رزگاربوونی و ووڵات بەدەرکردنی دوژمن، کاری بە کۆمەڵە نەماو بگرە بە ئەڵتەرناتیفی خۆشـی زانی و لەوەش ترسـا، کە کۆمەڵە ببێتە ئەو حزبەی کە بتوانێ ڕۆڵی پێشـــرەوی و هاوکاری و هاوخەباتی بگێڕێ) ([2]).

دوای هەرە ســی شــۆڕشــی ئەیلول، پێویســت بوولە ســەر بنچینەی (یەکگرتنی دژەکــان)و (یەکیتی کــارو ململانێی) ریزی مــاڵی کورد پێش هەرشـــتێکیترلە بەرچاوبگیرایە، بە تـایبەتی ژێرخـانی چینـایەتی هەردو لایەنەکە جیـاوازی نەبوو، هەردولا نمایندەی بۆرژوا کۆنەپەرســـتی نا ئازادیخوازو نا دیموکراســـی خوازی وابەســـتە بوون، بەڵام بە ڕوونی دیـاربوو ئەوەی بـایەخی پێنەدراوە دیـاریکردنی دروستی ناکۆکیەکان بووە. دیاریکردنی قیادەی موءقەتە و دواتر حزبی سۆسیالیستی کوردستان و دوای ئەویش پاسۆک ودوای ئەوانەش لایەنە نەیارەکانی یەکێتی لە ناو خودی یەکێتی و کۆمەڵەدا بە(ناکۆکی ســەرەکی) (دوژمنی ســەرەکی) یەکیتی. نەک هەر هەمان خوێندنەوە جەلالیەکانی شـەسـتەکان بوو، کە ئەودەمەش جەلال تاڵەبانی هێزە فاشست و شۆڤێنستە عەرەبەکانی بە بەرەی (نیشتمانپەروەر)و(پێشکەوتنخواز) و نەیارانی سـیاسـیان بە بەرەی کۆنەپەرسـت و بەکرێگیراوی ئێران، ئیمپریالیزم و سـەهیۆنیزم دادەنا. (لە بەشـەکانی پێشـتر ڕوونم کردەوە کە سـەرانی جەلالی خۆیان دەستپێشخەری یەکەم بوون لەشەستەکاندا لە پەیوەندی بە ڕژێمی شا و ئیمپریالیزم و سـەهیۆنیزمیشـەوە) (١-بڕوانە بەشـی دووەمی ئەم نووسینە. ٢- بڕوانە کتێبی نهێنی یەکانی بەسـتنی پەیمانی ١٩٧٥- ی ئەلجەزایر- نووسـینی عەقیدی سـاواکی ئێرانی عیســـی پژمان). لێدانەوەی ئەو قەوانە زەنگێکی مەترســـیداربوو بۆ دیســـانەوە بانگەوازی هەڵگیرسـانەوەی شـەڕی ناوخۆ، ئەمجارەیان بە ناوی یەکێتی نیشـتمانی یەوەو لە لایەن یەکێتی نیشتمانی یەوە.

---

[1]) چۆن جەپکێک و کام مێژووی کۆمەڵە- نوسینی مەلا بەختیار- لاپەڕە 279.
[2])کتێبی چەپکێک لە مێژووی کۆمەڵە- نووسینی ئیبراهیم جلال- لاپەڕە – 101-102.

ئەوهێرشـــــانەی یەكیتی بۆ ســـەر پـارتی و ئێران، وایكرد **ئێران** جم وجوڵی ســـەركردایەتی كاتیی پارتی چاولێبپۆشـــێت، لە بەرامبەر جموجوڵە ســـیاســـی و ڕاگەیـاندنیەكـانی یەكێتی دا. دوای ئەوەی ســـەركردایەتی قیـادە موەقەتەی پـارتی دروســـت بوو، كەوتنەوە پەیوەندی بە ڕێكخراوەی خوێندكارانی ئەوروپاو دەوڵەتی سوریا، لەولاشەوە " قیادەی موەقەتە لە ئێرانەوە جەوهەر نامیق و كەریم سنجارییان بۆ ناوچە ســـنوورییەكانی توركیا و، محمد قادر(ناســـراو بە كەمال كەركوكی)، شـێركۆی شـێخ عەلی سـەرگەڵو، فازڵ جلال(عادل)یان ناردە ناوچەكانی سـۆران. كەمال و شێركۆو فازل، چەندین كەسی وەكو فەقێ سمایلی یاخیان، ستاری سەعید خەڵەف، عەبـدولمەلیكیـان هەڵگێرایەوە...جەوهەرنـامیق و كەریم ســـنجـاریش، مەفرەزەكانی بادینانیان تەفروتووناكرد".[1] مەفرەزەكانی بادینان لە ٣٧ پێشـمەرگە پێكهاتبوون كرابوون بە چوارمەفرەزەوە شەهید ئیبراهیم عەزۆ فەرماندەیی دەكردن. **نەوشیروان** دەڵێت"ڕاستیەكەشی قیادەی موەقەتە گیروگرفتیكی ڕاستەقینەو گەورەی بۆ یەكێتی دروســـتكردبوو لە هی عێراق و ئێران و توركیا گەورەتربوو. ئەمان بە ناوی پارتی پێشرەو وهەڵگیرسانەوەی شۆڕشەوە كاریاندەكردو ناوبانگی بارزانی و پارتی وشـۆڕشـی كوردیان بەكار دەهێنا بۆ دوژمنایەتی یەكێتی"یەكێتی نیشـتمانی لە ســـوریـاو قیـادەموەقەتە لە ئێران كەوتبوونە جموجوڵ. ئەم دوو ڕێكخراوە بە ئەندازەیەك لەگەڵ یەكدا ناكۆك بوون، هەریەكەیان ئەیویست ئەویتریان لەناوببات. ئەم ناكۆكییە ڕەنگی دابۆوە هەم لە ناو ڕیزەكانی مەفرەزە چەكدارەكان و، هەم لە جم و جوڵی سیاسـی ئەم دوو لایەنەدا لە ناوەوەو لە دەرەوە" یەك سـەرەڕای ئەوەی لەگەڵ قیادە موەقەتە نـاكۆك بوو، لە نـاوخۆشـــیدا نـاتەبـابوو، چەنـد بیروبۆچونی جیـاواز، بەڵكو لە چەنـد ڕێكخســـتنی جیـاواز پێـك هـاتبوو. جۆری بیركردنەوە، كاركردنیان لەگەڵ یەك جیاوازبوو"[2]

نەوشـــیروان دەڵێـت: "قیـادە موەقەتە پەیوەنـدی لەگەڵ حكومەتی ســـوریـا دامەزراندبوو، ئەوانیش وەكو ئێمە ئازادی هاتوچۆو كاریان هەبوو. "[3]هەروەها دەڵێت"جم و جوڵی بنەماڵەی بارزانی لە مانگەكانی شوبات و مارتی ٧٧دا نمونەیەكە لە جۆری ڕەفتاری سیاسی ئەم بنەماڵەیە لەگەڵ ڕووداوەكاندا لەوەتەی سەركردایەتی جولانەوەی كوردیان گرتۆتەدەست:

- مەلامســـتەفـا لە واشـــنتۆن خەریكی تـازەكردنەوەی پێوەنـدی بوو لەگەڵ بەرێوەبەرایەتی ئەمریكی.
- ئیدریس لە كەرەج خەڕێكی سـەرپەرشـتی چالاكییەكانی قیادە موەقەتە بوو، كادرو مەفرەزەی ئەناردەوە بۆ كوردستانی عیراق.[4]

---

[1]) لەكەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ- لاپەڕە 93.
[2]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خری ناوزەنگ- نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 97 .
[3]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە- 12.
[4]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە – 129-130 .

هەر لە ســـەرەتای دروســـتبوونی یەكێتیەوە، ئەوەی ترســـی لێدەكرا ڕوویداو، دیسـانەوە سـەنگەری شـەڕی ناوخۆ لەیەک گیراو شـەڕی دەسـەڵات و پەرژەوەندی حزبی و تاكە كەسی باڵی ڕەشی خۆی كێشایەوە بەسەر باشووری كوردستاندا. تا ١ ی مارتی سـاڵی ١٩٧٧ یەكیتی نەک هەر نەخشـەی بۆ كردنەوەی بنكەی پێشـمەرگە لە بادینان شكستیخوارد، بەڵكو نەشیتوانی هێزی خۆی بە توركیاو بادیناندا ڕەوانەی باشووری كوردستان بكاتەوە.

سوریا، لە دژایەتیدا بەرامبەر بە ڕژێمی بەعسی عیراقی كە دەیویست یەكیتی و پارتی وەک ســەرەڕم بەكاربهێنێت، ناكۆكی یەكێتی و قیادەموەقەتەی پارتی پێ باش نەبوو. ئەیانزانی پارتی لە توركیا نفوزو دەسەڵاتیان هەیەو، بە بێ كرانەوەی ڕێگای توركیاش یەكێتی نەیدەتوانی هێزبەرێتەوە بۆ باشـــوور، ســـوریەكان مەســـعودیان بانگهێشـــت بۆ ســـوریا. لە ئوتێلی "میریدیان " میوانداریانكرد. لە ژێر چاودێری و هاوكاری بەعسـی سـوریا و سـەرپەرشـتی باقر یاسـین ی حزبی بەعسـدا یەكێتی و پارتی ڕێكەوتننامەی دیمەشـــقیان مۆركرد كە هێرش و شـــاڵاوی ســـەربازی و ڕاگەیـانـدن بۆ ســـەریەكتری ڕاگرن و، پـارتی ڕێگە نەگرێـت لە هـاتووچۆی پێشمەرگەكانی یەكێتی و ناردنی چەک. لە یەكێتی جەلال تاڵەبانی و لە سەركردایەتی كاتیی پارتیش مەسعود بارزانی و لە حزبی بەعسی عەرەبیش باقر یاسین ڕێكەوتن نامەكەیان مۆركرد. نەوشـــیروان دەڵێت: **"مەســـعود داوای لە مام جەلال كرد** بوو: بادینیەكان بگەڕێنەوە بادینان و، سۆرانیەكان بگەڕێنەوە ناوچەی سۆران. مام جەلال ڕەزامەندی پیشاندابوو، بەڵام بە ئێمەی نەووت.!([1])

شەهید یاسین محمد حەسەن (یاسینە ڕەش)
(كەم ژیان و كەڵ ژیان)

هەرجارێک بهاتمایەوە بۆ ســـولەیمانی گەر بۆ جارێكیش بووبیت، چاویشـــم دەكەوت بە هاوڕێی خۆشەویستم یاسین محمد حسن. لە سەرو جادەی ئۆرزدی یەوە محمد مام عەلی چایخانەیەكی كردبۆوە، لەو هاوڕێیانەی سەردانی ئەو چایخانەیەیان دەكرد، یاسین محمد حسن، ئیسماعیل قاسم، سەلاحی موهەندیس، هەر لەوێ حەمەی مام عەلیشـــم ناســـی. باوەڕێكی یەكجار زۆرم بەو هاوڕێیانەم هەبوو، دڵنیابوم كەســـانێكن هەرگیز ڕۆژێک لە ڕۆژان چۆک بۆ ڕژێم دانادەن. بیرمە لە پشـــووی هاویندابوو وەک گەلێكجاریتر پیاســـەماندەكرد، ئیســـماعیل قاســـم ڕوویتێكردم و پرسـیاری لێكردم: گەرڕۆژێک پێویسـتم بە ماڵی تۆبێت بۆ خۆ حەشـاردان تا چەند

[1]) نەوشیروان مستەفا كتێبی لە كەناری دانوبەوە بۆ خرەی ناوزەنگ. لاپەرە133 .

ئـامـادەییت تیـایە؟ ووتم تێنـاگەم، چونكە تۆ دەزانیـت من بە هۆی كـارەكەمەوە لە سولەیمانی نیم، ووتی منیش بۆیە دەپرسم، گەر ڕۆژیک نەمەویت لە سولەیمانی بم و بمەوێت بێمە پێنجوین تا چەند ئامادەی هاوكاریت؟ ووتم بە ســـەروماڵ. لەولاوە یاسین دەستیكرد بە پێكەنین و ڕوویكردە ئیسماعیل قاسم و ووتی: حەزدەكەی هەر لە ئێستەوە بچۆ من دڵنیام هەر معاشەكەی هەیە لەگەڵت بەشدەكات. ڕوویكردە منیش و ووتی: هیوادارم خۆت لە سیاسـەت هەڵنەقورتێنی، تۆ لە خێزانیكی زەحمەتكێشی و خێزانی تریشـت بەسـەردا كەوتووە، تۆ شـتێكت لێبیت ژیانیان سـەختتر دەبێت، تۆ ئەوەندە نییە حەمەڕەشـیدی برات شـەهیدبووە. ووتم ڕاسـتەمن حەمەڕەشـیدی برام شـەهیدبووە، تۆش طه ی برات شـەهیدبووە، من لە خێزانێكی زەحمەتكیشـم تۆش هەروەهـا. بە هەرحـاڵ من نەمـدەزانی ئەوان لە كۆمەڵەدا كـاردەكەن، ئەوانیش نەیاندەزانی من پەیوەندیم بە كۆمەڵەوە هەیە.

ئەودەم لە پێنجوین بووم كە بیستم دەست لە پارێزگاری سولەیمانی وەشێنراوە. ئەو ڕۆژگارە سەرباری ئەوەی بە هۆی ئاشبەتاڵەوە خەڵک بە گشتی زۆر لە ڕژێمی بەعس دەترسان و دەسڵەمینەوە، زۆركەسیش ورە یان بەردابوو، دەیانویست دەست بە كلاوەكەیانەوە بگرن با نەیبات، كەمیش نەبوون ئەوانەی بووبوونە بەعســی و بەكرێـگیـراوو ســـیخـوڕو جـاش. ڕژێـمیـش لە هەوڵـی فراوانـكردنـی تـۆڕە جاسـوسـیەكانیدابوو لە ناوخەڵكدا و تا دەهات فشـاری بە بەعسـی كردنی فراوانتر دەكرد. ئەو چـالاكیە پێشـــمەرگانەیەی نـاوشـــاری ســـولەیمـانی دوای تێپەڕینی ڕۆژگارێكی كەم بوو بەسـەر لە سێدارەدانی شـەهیدان شـەهاب و ئەنوەرو جەعفەر. ئەو دەستوەشاندنە بۆ(مرۆڤە كوردپەروەرەكان) ڕووخاندنی دیواری ترس و تۆقاندن و زەنگی ســـەرهەڵدانەوەی خەبات بوو لە دژی فاشـــیزم، بە تایبەت بۆ ئەوانەی لە ڕیزەكانی كۆمەڵەدا كاریاندەكرد لەو ڕۆژگارە ترســـناكە تاریک و بێ هیوایەدا، هەڵكردنی چرای ئومێدو هیوای نوێ بوو. شـەهید یاسین محمد حەسـەن، بەرپرسـی یەكەم دەسـتەی پێشـمەرگەی ناوشـار بوو لەو ڕۆژگارە تۆقێنەرەی دوای ئاشـبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥.

دەوروبەری مانگی نۆڤەمبەری ١٩٧٦بوولە پێنجوین بووم، بیستمان هاوسـەری پوری خێزانەكەم كە ناوی ئیســـماعیل حەمە ســـالح بوو، هەفتەیەک زیاتربوو، بە وەســـتـانی كوتوپڕی دڵ كۆچی دوایی كردبوو، هەواڵمـان نەزانیبوو. كۆچكردوو خۆشـەویسـتی هەموو بنەماڵەكەبوو، بە خەمی هەموانەوە بوو، بە بیسـتنی هەواڵەكە هەر ئەو ڕۆژە لەگەڵ هاوسەرەكەم و لەنجەی كچم كە هێشتا تەمەن دوو مانگان بوو گەڕاینەوە بۆ سـولەیمانی. یەكسـەر بۆ سـەرخۆشـی چووین بۆ ماڵیان كە لە گەڕەكی گاوران بوو. هەسـتمكرد هەندێک دەرگاو پەنجەرەیان شـكاوە، بەلامەوە سـەیربوو، باســـی چۆنیەتی مردنە كوتوپڕیەكەیان كرد و ووتیان لەو یەک دوو شـــەوەدا ئەمن

داویانە بەسەر ماڵەكەیانداو دەرگاو پەنجەرەیان شكاندوون و هەواڵی ئیسماعیلیان پرسیووە. ووتیان ئێمەش وتومانە ئیسماعیل بە وەستانی دڵ كۆچی دوایی كردووەو لە سەرقەبران نێژراوە، ئەمنەكان دوای پشكنینی ماڵەكە ووتویانە بە هەڵە هاتووین. بیستنی ئەو هەواڵە كوتوپڕە خستمیە بیركردنەوەیەكی قوڵەوە، لەخۆم دەپرسی ئەم پیاوە گەرچی مرۆڤێكی زۆر كوردپەروەربوو، بەلام لە ژیانیدا، خۆی لە توخنی حزبایەتی نەداوە. ئەی گەر بە هەڵە بۆ ئەم هاتبن، ئاخۆ ئەو ئیسماعیلە كێ بێت ئەمن بەدوایدا دەگەڕێت؟ لە پڕێكدا مووچركە بە هەموو گیانمدا هات كاتێک ناوی ئیسماعیل قاسمی هاوڕێم بە مێشكمدا هات. قەناعەتم بە خۆمكرد ئەوەی ئەمن بە دوایدا دەگەڕێت ئیسماعیل قاسمە. بە خۆمم دەگوت بۆ نا چ ئیسماعیلێكیتر هەیە لەو دەمەدا ئەوەندە كوردپەروەربێت.

دوژمن بە كەم گرتن

بەدەم ئەو بیركردنەوانەوە، ئیزنم لە ماڵە تەعزیەكەو هاوسەرەكەم خواست كە من دەڕۆم و پاشان دێمەوە، بڕیارمدا بچم یاسین محمد حەسەنی هاوڕێم بدۆزمەوەو لەو هەواڵەی ئاگاداربكەمەوە، تا ئەویش بەدەوری خۆی ئاگاداری ئیسماعیل قاسم بكاتەوە. بە دەم ئەو بیركردنەوانەوە ڕووەو بازاری عەسری لە بەردەركی سەرا ڕۆیشتم. بەرامبەر دەرمانخانەی شەوكەت دوكانێكمان هەبوو كاتی خۆی باوكم سەعاتچێتی تێدادەكرد. لەبەردوكانەكە ڕاوەستابووم لە بیری ئەوەدابووم بچم بۆ بەشی ناوخۆیی زانكۆ، ئەوەی بەرامبەر سینەمای دڵشادبوو. چونكە لە سەردانێكمدا بۆ سولەیمانی یاسین پێی وتبووم كە وازی لە زەرەنگەرییەكەی هێناوەو دامەزراوە بە سەرپەرشتیاری ئەو بەشە ناوخۆیێ یەی زانكۆ. لەو بیركردنەوانەدابووم، پیاوێک كە ناوی ئەحمەد بوو فەرمانبەربوو لەو دائیرەی پۆستەی لەسەر بازاری عەسریەوەبوو، بە خزمایەتیش دەگەیشت بە یاسینی هاوڕێم، ئەحمەد هاتە بەردوكانەكە كە منی دی بە گەرمی كەوتە هەواڵپرسین، پرسی چۆنە لە سولەیمانیت؟ ووتم بۆ تەعزیە هاتوومەتەوە. لە منی پرسی یاسینت نەدیووە؟ ووتم نەء. باڵی گرتم بردمیە ناو ژووری دوكانەكەوە، یەكسەر ووتی: پێموایە ئەمن بە دوای یاسیندا دەگەڕێن(ئەو هەواڵەش ئەوندەیتر دایچڵەكاندم)، پرسیم چۆن دەزانیت؟ ووتی دوێنێ شەو ئەمن چوون لە كارگەی چیمەنتۆی سەرچنار شۆفێرێكیان گرتووە ناوی یاسین بووە، تا بەرەبەیان لە ژێر ئەشكەنجەدابووە، لە بەرەبەیاندا پیاوێكیان هێناوە، دەم و چاویان بە كلێتەیەک داپۆشیوە تا نەناسرێتەوە، هێناویانەتە بەرەوڕووی، ئەویش ووتویەتی ئەمە نی یە، ئیتر بەریانداوە. ووتی ئەو شۆفێرەی ناوی یاسینەو گیرابوو ناسیاوی منە، خۆی باسەكەی بۆ گێراومەتەوە، ووتی پێیان ووتووم بە هەڵە گیراوی

بڕۆ. ئەحمەد ووتی : من یاسینیكیتر شک نابەم لە یاسینی خۆمان زیاتر ئەمن بە دوایدا بگەڕیت. داوای لێكردم هەرچۆنێک بێت بیدۆزمەوەو ئاگاداری بکەم.

یەکسەر ئەوم بە جێهێشتوو ڕووەو بەشی ناوخۆییەکەی زانگۆ کە بەرامبەر سینەمای دڵشادبوو کەوتمەڕێ. کە چوومە ژوورەوە دیم لەگەڵ سێ یا چوار برادەری تریا لە دەوری مێزیک دانیشتبوون خەریکی شفتە خواردن بوون. یاسین هەر کە منی دی یەکسەر هەستاو باوەشی پیاکردم و پرسی ئەوە کەی هاتوویتەوە، ووتم یەک یا دوو سەعات دەبێت، بە هۆی تەعزیەوە هاتومەوە. لەو کەسانەی لەوێبوون و بیرم مابێت، عومەرناوێک دواتر بە ئاوات قارەمانی ناوی دەرکرد، عوسمان قزلول و، پێموابێت حەمەی مام عەلیش لەو ساتەدا بۆ سەردانیان هاتبوو. داوام لە یاسین کرد کە دەمەوێت دووقۆڵی قسەی لەگەڵ بکەم، پرسی شپرزە دەتبینم و ڕەنگت پێوە نەماوە. ووتم بەڵێ تێت دەگەیەنم. چووینە ژوورێکەوە، بە درێژی باسی ماڵە تەعزیەکەو گەڕانی ئەمن بە دوای ئیسماعیل ناوێکدام بۆ کرد. خۆی ماڵە تەعزیەکەو کۆچکردووی دەناسی. پێمووت من وای بۆ دەچم ئەمن بە دوای ئیسماعیل قاسم و تۆیشدا دەگەڕێن. بەو قسەیە ڕاچڵەکی و پرسی من؟ ووتم بەڵێ تۆش. پرسیم تۆ ئەحمەدی بەرید دەناسی؟ ووتی بەڵێ خزممە. ووتم تۆزێک لەمەوپێش کە دەمویست بۆ لای تۆ بێم و هەواڵی گەڕانی ئەمن بەدوای ئیسماعیل قاسمت پێڕابگەیەنم، لەبەر دوکان بینیم، بە ووردی گرتن و بەردانی ئەو یاسینە شۆڤێرەی كارگەی چیمەنتۆکە ڕێک چۆن ئەحمەدی بەرید بۆی باسکردبووم گێڕامەوە، پێم ووت بە ڕای من و ئەحمەد ، ئەمن بە دوای ئیسماعیل قاسم و تۆدا دەگەڕێن. ساتێک بیریکردەوەو پاشان ووتی با بچین بۆ ماڵە تەعزیەکە. نەچووەوە سەر مێزی نانخواردنەکە، بە برادەرەکانی ووت: تا دەرەوە دەچم ، دوای تۆزێکیتر دێمەوە. لە کۆڵانەکەی تەنیشتی دوکانەکەی ئەمین شەوکەتەوە، کە بەرامبەر بەشە ناوخۆیی یەکە بوو، کۆڵانەو کۆڵان تا گەڕەکی گاوران ڕۆیشتین، بە دەم ڕێگاوە پێم وت : برام بە ڕای من نابێت لە ماڵی خۆتدا بنوویت، دەبیت لە شوێنی کارەکەیشت نەبیت، هەرئەمڕۆ دەبێت بڕۆیتە دەرەوە. سەیرێکی کردم ووتی: دەزانی هاوسەرەکەم سکی هەیە و لە دەقیقەو سەعاتی خۆیدایە منالی بێت. ووتم برا ئەوە کێشە نیَ یە، خۆت دەزانیت لە سولەیمانی بە کەس و کارم زۆر هەیە، دەتوانین سەناریای کچت و هاوسەرەکەشت لەو ماڵانە بشارینەوە تا منالەکەی دەبێت و پاشان بۆت دەنێرینە دەرەوە، یان دەتوانین بیانبەینە پێنجوین و لە ماڵی ئێمەبن تا ئەو دەمەی خۆت وەڵام دەنێری، لەوێوە بۆت ڕەوانە دەکەم. بوونی ئەوانیش لەوێ سەرنج ڕاناکێشێت چونکە من هەمیشە لە سولەیمانی یەوە خزم و برادەر دێن سەردانم دەکەن بە خێزانی و چەندەها ڕۆژ دەمێننەوە. وتی بڕیارەکە هەروا ئاسان نی یە. بەدەم ئەو قسانەوە گەیشتینە بەردەم ماڵە تەعزیەکە، چوینە ژورەوەو سەرخۆشی

لێكردن، پاشـــان لە هاوســـەری كۆچكردووەكەی پرســـی ئەمن چۆن هاتوون و پرســـیاریـان چی بووە؟ ئەویش بە دریژی گێرایەوە و وتی پاش ئەوەی زانییـان ئیســماعیلی هاوســـەرم مردووە ووتیان بە هەڵە هاتووین و ئیتر ڕۆیشـــتوون. پاش ئەوەی لەماڵەكە هاتینە دەرەوە، لە یاسـینم پرسـی گەر دەتەویت ئەحمەدی بەریدیش ببینی ئەوا دەچم بە دوایداو دەیهێنم بۆ لات، ووتی پێویســـت ناكات تێگەیشـــتم. لە هەمـان كۆلانەو كۆلانەوە ڕووەو بەشـــە نـاوخۆییەكە گەڕاینەوە. پرســـی كەی دەگەڕێیتەوە بۆ پێنجوین ووتم دوێنێ هەواڵی تەعزیەكەمـان بیســـتووەو ئەمڕۆ هـاتینەوە، بەیـانی دەبێـت بگەڕێمەوە چونكە ئیجـازەم نی یەو بەڕێوەبەری قوتابخانەكەش بەعســـی یەو پیاوی ڕژێمە. هەمان داواكاریم لێكردەوە بۆ چوونە دەرەوەی یـا هیچ نەبێت بۆ خۆشـــاردنەوەی، ووتم لە ئیحتیـات وەرگرتن زەرەر نـاكەیت، هەرچیش بە من بكرێت وەک برایەكت ئـامادەم، لە مـاڵئـاوایی لێكردنـدا ووتی تۆ بڕۆرەوە بۆ پێنجوین پاشـان ئاگادارت دەكەمەوە، پێمووت هەركات ویستت لە شـــار بچیتە دەرەوەو و لە بازگەی حكومەتەوە نەڕۆی، ئەوا شـــۆفێرێک خەڵكی ســـەید ســـادقە و زاهیری ناوە، جیبێكی پێ یە هاتوچۆی پێنجوین دەكات، مرۆڤێكی نیشـتمانپەروەرو ئەمین و پاكە لە گەراجەكەی پێنجوین ڕادەوەسـتێ، بە ناوی منەوە قســـەی لەگەڵ بكە، ئەو بە ئۆتۆمۆبێلەكەی خۆت و منداڵەكانت لە پشـت بازگەكانەوە دەردەكات. بە گەرمی باوەشـــی پیا كردمەوەو ماڵئاوایی لێكردم و ووتی تۆ بڕۆرەوە بۆ پێنجوین من پاشان ئاگادارت دەكەمەوە.

ئەوە دواچاوپێكەوتنی من بوو بۆ ئەو مرۆڤە قارەمانە، ڕۆژی دوایی گەڕامەوە پێنجوین. هەموو ڕۆژێک چاوەڕوانی هەواڵی هاتنی یاســـین بووم بۆ پێنجوین، جار جارەش لە زاهیری سایەقم دەپرسی ئەو برایەم نەهاتووە بۆ لات هەموو جار دەیوت نەء، هەركـات هـات بەســـەرچـاو دەیهێنم بۆلات خەمت نەبێت، پـاش یەک دوو هەفتەیەک، هەوالی گرتنەكەیانم بیســت. باوەڕم نەدەكردو لە خۆم دەپرســـی چۆن وا بە ئاســـانی ڕیگەیان دا ڕژێم فرســـەتیان لێبهێنێت؟.یا بۆ نەچونە دەرەوە پاش ئەوەی ئـاگـادرمكردنەوە؟. لە خەبـاتی ژێر زەمینی دا هەمیشـــە بە كەمگرتنی دوژمن كارەساتی جەرگبڕی بەدواوەبووە.

ئەو برایـانە ئەوەنـدە بروایـان بە خۆیـان بوو كە ڕژێم نـاتوانیـت لە ژێر هیچ فشارێكدا قسەیان لی وەرگریت. تەنانەت دوای گرتنی یاسین وەكو بیستم ئیسماعیل قاســـم و محمد قاســـمی برای بە پێی خۆیان چووبوون و خۆیان تەســـلیم كردبووبە ئەمن. ئەوەی ئەوان چـاوەڕوانی نەبون ڕوویـدا. ئەویش ئەوەبوو جگە لە وەی فەرهادی مەلاڕەزا زمانی لێدابوون، دەنگی ئەوانی لەســـەر شـریت تۆماركردبوو و بردبووی بۆ ئەمن. یاســـین و هاوڕێكانی لە زیندانابون، لە ئەمنی ســـولەیمانی یەوە برابوونە هەیئەی كەركوک، كە هاوسەرەكەی یاسین كوڕێكی بوو ناویان نا سەفین. ڕژێم دەیویســـت فشـــاری دەروونی بخەنە ســـەر، تا ناوی هاوەڵەكانی بڵێت، بۆ ئەو

مەبەســـتە هاوســـەرەكەیان و ســـەفینی كۆرپەیان گرت. لە زیندان‌دا هەردوو قاچی سەفینی كۆرپەیان سەرەوخوار گرتبوو پیشانیان دابوو، هەڕەشەیان لی كردبوو گەر ئیعتراف نەكات، ئەوا كۆرپەكەی و هاوســـەرەكەی لەبەرچاوی دەكوژن. هیچكام لە یاسـین محمد حەســەن و ئیسـماعیل قاسـم و محمد قاسـم و هاوڕێكانیان چۆكیان بۆ ڕژێم دانەداو لاپەڕەیەكی پر سەروەریان بۆ خۆیان و گەلەكەیان تۆماركرد و چوونە ڕیزی شەهیدانی نەمری كوردو كوردستانەوە. بە شەهیدبونی یاسین محمد حەسەن و ئیسماعیل قاسم دووبارە برینی شەهید حەمەڕەشیدی برام تازەبۆوەو تا ئێستاش ئەو برینانە ساڕێژ نەبوون. ئەوەی شـایانی باسـیشـە گەلێک لەو پێشـمەرگانەی ناوشـار نەكەوتنە دەســـت ڕژێم و توانییوویان دەربازبن و چوونە ڕیزەكانی پێشـــمەرگەوە، لەوانە (ئـاوات قـارەمـانی)، عوســـمـان قژلول، حەمەی مـام عەلی. دەركەوت، كە مرۆڤێكی بەكرێگیراوو ســـیخوڕی ڕژێم بە ناوی فەرهادی مەلا ڕەزاوە نەک هەر زمانی لێداون، بەڵكو هەندی قســـەشـــیانی تۆمار كردووەو داویەتی بە ئەمن. ئەو خۆفرۆشــە گەرچی لە لایەن پێشـمەرگەوە بە سـزای گەل گەیەندرا، بەڵام نەیتوانی تروسكای خۆشی ژیان بۆ ئەو خێزانانە بگێڕێتەوە.

بەوجۆرە پۆلێک هەڵۆی قارەمان، یەكەم دەستەی پێشمەرگەی شارەكان لە دوای ئاشـــبەتاڵ، بە گیانی خۆیان، بە باوەڕی پۆڵایینیان بە نەتەوەی كوردو بۆ هێنانەدی دواڕۆژێكی ئازادو پرشنگدار بۆ نەتەوەكەیان، دروشمەكەی كۆمەڵەو خالە شەهابیان بە خوێنی خۆیان تۆماركرد و كەم ژیان و كەڵ ژیان.

ڕاگـــواستن

پاش ســـەرهەڵدانەوەی شـــۆڕشـــی كورد دژی بەعس، ڕژێمی بەعس كەوتە جێبەجێكردنی ئەو بەندەی ڕێكەوتننامەیەی جەزائیر سـەبارەت بە چۆڵكردنی ناوچە گوندنشـــینەكان بە قوڵایی بیســـت كیلۆمەتر. بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە دەســـتیكرد بە ناونووسینی هەموو ئەو گوندو شارو شارۆچكانەی بەر ڕاگواستن دەكەوتن. بۆ ئەو مەبەســـتەش ســـوپای بەكاردەهێنا، بۆ ناونوســـینەكەش كەڵكی لە مامۆســـتایان وفەرمـانبەرانی نـاوچەكـان وەردەگرت و بەزۆر دەینـاردن لەگەڵ ســـوپـاكەیدا بۆ ئەنجامدانی ئەو ناونووســـە. لە زۆر ناوچە پێشــمەرگە ســوپای دوژمنی خســتبووە ژێرچاودێری یەوەو دەستی نەدەوەشان بە هۆی ئەو هەموو مامۆستاو فەرمانبەرانەی بەزۆر برابوون. لە هەندێ ناوچەش ســـوپا بەرەوڕووی بەرەنگاری پێشـــمەرگە بوونەوە.

مامۆســـتایانی پێنجوین بەر ناوچەی پێنجوین كەوتین، بەكری حاجی ســـەفەرو هێزەكەی لەو ناوچەبوون. دێبەدێ دەیانبردین بۆ ناونووسـی خەڵكەكە لە گوندێک بە ناوی (وێنە) كە بە بناری شاخێكەوەبوو، لە پڕێكدا كۆپتەر هەڵساو كەوتە تەقەكردن، لە ســەرشــاخەكە، هەرچەند خەڵكەكە هاواریانكرد ئەوانەی ســەرشــاخ خەڵكی ئەم گوندەن، فەرماندە سەربازیەكە نەیدەبیست، كۆپتەرەكەش بەردەوام بوو لە تەقەكردن

لەســەر شــاخەكەی پشــتی گوندەكە. كاتێک تەقە تەواوبوو، خەڵكی گوندەكە چوون بەرەو شـــاخەكەو لەوێوە لاشـــەیەكیان بە بریندار ی هێنایە خوارەوە، كە خەڵكی ئاواییەكەبوو. ناونووســـی گوندەكان چەند ڕۆژێكی خایاند، دووجار بە كەســـی ئاواییەكاندا پێشـمەرگەكان بە دزی یەوە هەواڵیان دەنارد بۆمان كە لەبەر سـەلامەتی ئەو مامۆســتاو فەرمانبەرانە دەســت لە ســوپا ناوەشــێنن. ئامانجی نزیكی ڕژێم لە چۆڵكردنی ئەو ناوچانە، دابڕاندنی هێزی پێشـــمەرگەبوو لە بنكە جەماوەری یەكەی و فشاری لۆجستی بوو، كۆكردنەوەشیانبوو لە چەند ئۆردوگایەكدا تا زیاتر بتوانێت كۆنترۆڵی خەڵكەكە بكات.

لەو ماوەیەی لە پێنجوێن بووم، كتێبی(النجم الاحمر فوق الصـــین) (ئەســـتێرەی ســوور بەســەر چینەوە) لە نوسـینی ڕۆژنامەنووس و نوسـەری ئەمریكی (ئەدغار سنو)م لە عەرەبی یەوە وەرگێڕابووە سەر زمانی كوردی، پوختەم كردبوو، لە پێنج دەفتەری ســـەد لاپەڕەییداو ئامادەم كردبوو بۆ چاپ.(تا ئێســـتاش بەشـــی زۆری مســـودەی وەرگێڕانەكانی ئەو كتێبەم ماوە). ئەو نوســـەرە لە كتێبەكەیدا باســـی لە قۆناغێكی دیاریكراوی سەرهەڵدانی شۆڕشی ڕزگاریخوازی نیشتمانی چین دەكات، كە خۆی چەنـدســـاڵێـک تیـایـدا ژیـاوە. بە وەرگێڕانی ئەو كتێبە هیوادار بووم، شـــۆڕشـــوانانی باشـــوور، لە جێی كۆكردنەوەی خێڵەكی هێزی چەكدارو رەفتاری خێڵەكی و بیری خێڵەكی، بتوانن لە هەڵس و كەوت وڕێكخســـتن و بیرو پرنســـیپ وبـاوەڕو كرداری شـــۆڕشـــگێرانەدا كەڵكی لێوەرگرن، ..پێمـوابێـت كۆتـایی ســـاڵی١٩٧٨بوو، پاش ئەوەی چەند هاوڕێ یەک خوێندیانەوەو پەســـەندیانكرد، پێشـــنیاریانكرد بیدەم بە ڕێكخســـتن تا بە چاپی بگەیەنن. كتێبە وەرگێڕراوەكەم لە ڕێگەی مامۆسـتا عەزیز محمدەوە دا بەڕێكخسـتنی كۆمەڵە لە پێنجوین بەو هیوایەی بینێرنە ســـەرەوە بۆ بە چاپ گەیاندنی. بەڵام نەک هەر بە چاپیان نەگەیاند، بەڵكو وەرگێڕراوە پوختەكراوەكەشـیان بۆ نەگێڕامەوەو، چەندیشـم پرسـیوە پێیان نەوتووم چیان لێكردووە.

گواستنەوەم

مامۆستا سـەركەوت ئاگاداری كردبوومەوە داوای گواستنەوە بكەم بۆ ناوشـاری سولەیمانی یا نزیكی، وەک خۆی وتەنی پێویستمان بە كادر هەیە. پاش گواستنەوەم پیوەندیم بەو كەرتی ڕێكخستنەی كە بە كەرتی شەهید ئارام ناسرابوو، بووە ڕۆژانە. ســـەرەتا بۆ چەند هەفتەیەک دەبوو لە (ڕێكخراوی شـــۆڕش) لەگەڵ قادر مەنمی كـاربكەم كە مرۆڤێكی وریـاو زیرەک و چـاونەترس و خۆ ڕاگربوو، لەو كـاتەی لەگەڵ قادر مەنمی كارم دەكرد، لە چالاكیەكی دیوار نوســـینی فراواندا ئەوو من و هاوڕێیەكیتر بوو فەرمانبەری دائرەی كشـتوكاڵ بوو، ئیسـتا ناوەكەیم بیرچۆتەوە، بە هەرسـێكمان كارەكەمان ســەركەوتوانە ئەنجامدا، جارێكی تریش لە چالاكییەكیتردا

تەنها من و ئەو هاوڕێ فەرمانبەرەی كشتوكاڵ بووین.... ئەمین شەوكەت بەرپرسیاری ڕێكخراوی شۆڕش بوو، ڕێكخراوەكە لە سنوری كۆمێتەی شەشدابوو.
لە دووهەمین هەفتەی ئەم پەیوەندیەدا، سەلیم(دلێری ئەحمەد شوكری) ئاگاداری كردم بچم بۆ هەڵەبجە وەك بەرپرسی ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر دەست بەكاربم، كە ئەویش لە سنووری كۆمێتەی شەشدابوو. هاوڕێ محمد غەفوریان پێناساندم كە نهێنی یەكەی (چیا) بوو، تا لەوێوە پەیوەندی بەوانیتری ڕێكخراوەكەوە بكەم. چووم بۆ هەڵەبجە و كۆبوونەوەیەكم سازكرد بۆ ئەندامانی ڕێكخراوەكە كە پێكهاتبوون لە محمد غەفور(چیا)، ئەحمەد كوڵكنی(تەیمور)، فەرەیدونی صەیدەلی كە نهێنی (ئاوات) بوو، لەو كۆبوونەوەدا، شێوازی كاركردن، پەیوەندی، گرنگی دیسپلین، كاری جەماوەری، پەیوەندیەكانیان بە مەفرەزەكانی پێشمەرگەوە قسەوباسی لێوەكرا. كۆبونەوەكان هەرجارەی لە ماڵێك دەكرا، بەڵام بە زۆری لە ماڵی فەرەیدونی صەیدەلی دەبەسترا. دوای ماوەیەك لە بەرئەوەی زۆرێكی پەیوەندی و چالاكی پەیوەندییەكان بە پێشمەرگەوە لە ڕێگەی ڕاستەوخۆی هاوڕێ زمناكۆوە ئەنجام دەدرا، لە كۆمێتەی شەش پێشنیاری دانانی هاوڕێ زمناكۆ (محمد حاجی حەمە شریف) لە كۆمێتەی شەش پەسەندكراو بووە ئەندامی ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر، كە سنوری چالاكی یەكانی ئەم ڕێكخراوە قەزای هەڵەبجەبوو، وە یەكێك بوو لە باشترین و چالاكترین ڕێكخراوەكانی ناوەوەی شارەكانی كۆمەڵەبوو.
ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر هەروەك ڕێكخراوەكەی سەید سادق كە هاوڕێ عەبدوللا كە نهێنی یەكەی(عەونی) بوو سەرپەرشتی دەكرد، لە ڕووی چالاكی ڕێكخراوەیی یەكانی ڕێكخستن، كاری جەماوەری، چالاكیەكانی ڕاگەیاندن لە بڵاوكردنەوەی بڵاوكراوەكانی كۆمەڵەو، خستنە ژێرچاودیری جم و جوڵی ڕژێم و كەسایەتی یە خۆفرۆشەكان، ڕۆڵی بەرچاویان هەبوو لە كۆمەكی مەفرەزەكانی پێشمە رگەشدا، لە بە هاناوە چوونی ئەو پێشمە رگانەی بریندار دەبوون و پێویستیان بە چارەسەر هەبوو. لە یارمەتی لۆجستی ودابینكردنی شوینی خۆشاردنەوەو مانەوە. ماڵی عەبدوڵای موهەندیس لە هەڵەبجە، ناسراو بە عەبدوڵا نەورۆڵی، كە زاوای هاوڕێ یان دكتۆر قادرو (محمد حاجی حەمە شەریف)كە بەناوی نهێنی(زمناكۆ، دواتر هەورامان) ناسرا بوو. یەكێك بوو لەو شوێنە دەگمەنانەی مەفرەزەكانی پێشمەرگە كە دەهاتنە ناوشاری هەڵەبجەوە خۆیان تیا دەشاردەوە.
لەو دەمەدا بە هۆی ترس و تۆقاندنی ڕژێمەوە، بە هۆی زمان لێدانی پیاوە سیخورەكانەوە، بە هۆی ئەو هەموو كەسانەی بووبوونە بەعسی وجاش و سیخوڕ، كەم كەس هەبوو بوێریت ماڵی خۆی بكاتەوە بۆ پێشمەرگە، دەگمەن بوون ئەو كەسانەی خۆبەخش گیانی خۆیان دەخستە مەترسی یەوە بۆ كاركردن لە ڕێكخستنەكاندا، زمانلێدانی كەسێك، دەبووە هۆی لەناوچوونی خۆی و ماڵ و منداڵیشی..

ئەم هاوڕێیانەی كۆمەڵە لەو ڕۆژگاری ترس و تۆقاندنەداو، لەناو كۆمەڵگایەكدا كە بەشێكی زۆری ئەو كۆمەڵگایە بە شیوازی جۆراوجۆر كاری سیخوڕی بۆ ڕژێم دەكرد، زۆر قارەمانانە ئەركە ڕێكخراوەییەكانی خۆیان ئەنجام ئەداو سەرباریشی پەیوەندی توندوتۆل و هاوكاری پێشمەرگەیشیان لە ئەستۆگرتبوو، چەندەها داستانی قارەمانانەیان تۆماركرد..

لە كۆبونەوەیەكی كۆمێتەی شەشدا كە لە ماڵی بەرپرسی ڕێكخراوی شۆڕش(ئەمین شەوكەت) بەسترا وهاوڕێ عەونی بەرپرسی ڕێكخراوی سەیدسادق و سەلیم كە ئەودەم بەرپرسی كۆمێتەی شەش بوو، ئامادەی بوو، ئاگادارمكردن، لە سنووری ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر، هەوڵ دەدەین كاری سەرەكی ببێتە كاری گەشەپیدانی ئاستی هوشیاری فكری ئایدۆلۆژی و ڕێكخراوەیی. بۆم ڕوونكردنەوە ئەو ڕێكخراوە سەرباری كارە ڕێكخراوەییەكانی، بەشێكی زۆری كاتی خۆی بۆ یارمەتی مەفرەزەكانی پێشمەرگە بە كاردەهێنی.

كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە

كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵە لە دوو بەش پێكهاتبوو، لە ڕووی ئاستی هوشیاری، فكری، ئایدۆلۆژی، بە هۆی نەبوونی بەرنامەیەكی دیراسی فكری و ئایدۆلۆژی یەوە، وەک زۆربەی ڕێكخستنەكانی كۆمەڵە زۆر لاواز بوو. لێدوانی كۆبونەوەكان گشتی بوو، شێوەی باسەكانی كۆبونەكان ڕێک لە كۆبونەوەكانی پارتی شەستەكان دەچوو. زۆرتر لەسەر بارودۆخی گشتی ڕژیم و كۆمەڵە بوو، بەڵام زۆر دڵسۆزانە، بوێرانە، جوامێرانە، سەركەوتوانە، ئەو كارانەی پێیان دەسپێردرا ڕادەپەڕاند. دوای گرتنی هاوڕێ سەركەوت (مامۆستا جمال تاهیر)كە بەرپرسی كۆمێتەكەو پێشمەرگەكانی ناوشاری سولەیمانی بوو، سەلیم(دلێر ئەحمەد شوكری) جێگەی گرتەوە، كۆمێتەی شەش كە سەلیم پێشتر بەرپرسی بوو بە من سپێردرا. كۆبونەوەكانی كۆمێتەی شەش پێشتر لە ماڵی ئەمین شەوكەت كە بەرپرسیاری ڕێكخراوی شۆڕش بوو ئەنجام دەدرا، بە هۆی سەفەری ئەوەوە بۆ ولاتی بولغاریاو پەیدابوونی مەترسی گرتنی..، ئیتر كۆبونەوەكانی كۆمێتەی شەش ماوەیەک لە سەیدسادق و ماوەیەكیش لە سولەیمانی لە ماڵی ئێمە ئەنجام ئەدرا. چالاكیەكان چڕتركرایەوە، بە تایبەتی لە كاری ڕێكخراوەیی وڕاگەیاندن(نووسینی دروشم و بڵاوكردنەوەی بڵاوكراوەكانی كۆمەڵە)دا. ئەم بەشەی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ لە هاوڕێ فەرهاد ناسراوبە (عەریف تالیب مۆریاسی) بەرپرسی كۆمێتەی چوار، هاوڕی طە، هیرش(شیخ جەمالی شێخ نوری) بەرپرسی كۆمێتەی یەک، من بەرپرسی كۆمێتەی شەش و دواتر بەرپرسیاری كۆمێتەی پێنجیشم پێ سپێردرا. لەبەر ئەوەی ئەو ئەركە زۆرەم كەوتبووە ئەستۆ ناچاربووم

بۆكەمكردنەوەی مەترسیەكانی شاڵاوی ڕژێم و زانینی سەرچاوەكانی دزەكردنی زانیاری، لە گەڵێک ڕووەوە شێوازی كاری ڕێكخراوەییم بگۆرم، بۆ نموونە كە چووم بۆ پەیوەندی بە كۆمێتەی پێنجەوە خۆم وەک بەرپرسیاری كۆمێتەكە نەناساند. كۆمێتەكە پێكهاتبوو لە دوو ڕێكخراو و هەریەكە لە هاوڕێیان خەسرەو هادی و ئیبراهیم حەمەعەلی بەرپرسی یەكێک لە ڕێكخراوەكان بوون، نەمووت من وەک بەرپرسیاری كۆمێتەی پێنج هاتووم، پێموتن من ئەڵقەی پەیوەندی نێوان كۆمێتەی سەركردایەتی و ئێوەم. هەر لەو یەكەمین كۆبەنەوەیەدا كە لەماڵی خەسرەو هادی بەسترا كە بەرامبەر ماڵی باوكی بوو، ئاگادارم كردن كە دەبێت بەرپرسی ڕێكخراوەكان و بەشەكان، نەخشەی كاركردنیان هەبێت و، خۆیشیان بەشداری چالاكی یەكان ڕاستەوخۆ بكەن، پێم ووتن ووشەی بۆ پێشەوە بەسەرچووە، پێویستە لەمەولا خۆشتان دەرچن، دەبێت سەركردە لە پێشەوەبیت و بڵێت شوێنمكەون.

لەو ڕۆژانەدا (پێش كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵەی ساڵی ١٩٨٢) بوو، چالاكی یەک دیاری كرابوو بۆ نووسینی دروشمە نیشتمانییەكان، لەسەر دیوارەكانی شار، سنووری كاری ئەم كۆمێتەیە ناوشاری سولەیمانی بوو، پاش ئەوەی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ بریاری چالاكیەكەی داو كاتەكەی دیاریكرد. لە كۆبونەوەی كۆمێتەی پێنجدا، كارەكان دابەشكران و شوینەكان و سەعاتی سفر دیاریكران، بە هاوڕێ ئیبراهیم حەمە عەلیم ووت، تۆ یەكێک ئەمشەو دێت لە گەڵت دەردەچێت، ئەمجارە لەگەڵ ئەو دەردەچیت، پرسی كێ یە؟ وتم شەو كە هات دەزانی. ماڵەكەیان لەو كۆڵانە باریكەی پشتی كتێبخانەی سولەیمانی یەوە بوو، شەو چەند سەعاتێک پێش كاتی چالاكیەكان چووم، كە دەرگای كردەوە و منی دی سەری سورما، ووتی تۆی ووتم بەڵێ من لەگەڵ تۆ دەردەچم، دەمانچەم بردبوو لەگەڵ خۆم، لە بەرەبەیان و لە سەعاتی سفردا دەرچووین بۆ دەرەوە، هاوڕێ ئیبراهیم پرسی بۆكوێ، بۆ لەم كۆڵانانەوە دەست پێنەكەین؟ ووتم دەچینە بەردەركی سەراو سەرجادەكان دەنووسین ، تۆ بنووسەو منیش پارێزگاریت لێدەكەم . لە بەرامبەر دەرگاكەی ئەمانەوە كۆڵانێكی بەرامبەربوو، دەچووەوە لای كتێبخانەی سولەیمانی و بەردەركی سەرا. بەرەو خواریش كۆڵانكیتربوو دەچووەوە سەر جادەی مەولەوی، ڕێگایەكیش بەرەو ژوور دەبوەوە لایەكی دەچوەوە سەر شەقامی سابونكەران ئەویتریش بەلای قادرئاغای عەتاردا دەچووەو سەر كۆڵانی قەزازەكان. لە كۆڵانە باریكەكەی بەرامبەر ماڵی خۆیان ڕۆیشتین، لە سوچی كتێبخانەی سولەیمانی یەوە، سەیری بەردەركی سەرامكرد، تەنها یەک ئۆتۆمۆبێل لای سەروی بانقەكە ڕاوەستابوو پەڕیمەوە بەرەو بازاری عەسری و هاوڕێ ئیبراهیم بە دوامدا هات. شوێنەكەم بۆ دیاریكرد، ئیبراهیم پەڕیەوە و دەستی بە نووسینی درووشمكرد لەسەر دیواری پشتی بەریدەكەی بەردەركی سەرا، تەنیشت حاجی عەلی سەعاتچی. منیش لە بەردەم دوكانی جەلالی بەڵێن دەمانچەكەم گرتبوو بە دەستەوەو چاودێری جادەكان و

پاسـەوانیم لێدەكرد، كە تەواوبوو، ووتم دەڕۆین بەرەو شـەقامی كاوە، لەوێش دروشـمیكی لە دیواری ئەوەی كاتی خۆی خەسـتەخانەی خوارەوە بوو نووسـی، لەوێشـەوە بەرەو ئەسحابەسپی، سـەركارێز، سـەرشـەقام، ئەودیوی سانەوی كچان دوواشـوێن بوو. كە تەواومانكرد هەستمكرد ئەو هاوڕێ یە یەكەمجارە بە كارێكی وەها هەڵدەسـێت و پێشـی سـەیر بوو ئەندامیكی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵە لەو كارانەدا بەشداری بكات.

بۆ جاری دووەم هاوڕێ (جەمال تاهیر-سـەركەوت)ی بەرپرسـی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكان گیرابوو. گەرچی پێشتر هەواڵی زانیبوو ئەمن بە دوایدا دەگەڕێن و دەیگرن بەڵام نەڕۆیشـتە دەرەوە(وەک كۆمێتەی سـەركردایەتی دەمانزانی كێشـەكەی چی یە). لەگەڵ ئەوەشـدا بە پێی خۆی چوو خۆیی دا بەدەسـت ئەمنەوە. ئەو پیاوێكی خۆڕاگرو قارەمان بوو لە زینداندا، سـەرباری هەڕەشـەی لە نـاوبردن و سـزاو ئەشـكەنجەی بەردەوامی جوامێرانە بەرگەی گرت و هیچی نەدركاند، بە راستی قارەمانی زیندان بوو.

دروستكردنی كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵە
و
كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە.
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایانی كوردستان

دروستكردنی كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە و كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵە

لە ئەنجامی نەبوونی چالاكی هەریەک لە ڕێكخراوەكانی (یەكێتی مامۆسـتایان) و (یەكێتی خوێندكـاران) بە هۆی ئەو ترس و تۆقـاندنەی ڕژێم خسـتبوویە دڵی خەڵكەوە. لە دوای چەندینجار قسـەكردن بۆپڕكردنەوەی ئەو بۆشـایی یە، كۆمێتەی سـەركردایەتی نـاوخۆ ڕازی بوو بەوەی دوو كەرت پێكبهێنریـت، كەرتێكی مامۆسـتایان و كەرتێكی خوێندكاران، بە مەبەسـتی بوژاندنەوەو فراوانكردنی چالاكیەكانی ئەو ڕێكخراوانە ئەگەر كەوتنەوە جووڵە، خۆ گەر لەو حالەی خۆیشیاندا مانەوە، ئەوا ئەم كەرتانە جێیان بگرنەوە لە چالاكیەكاندا تا كۆنفرانسیان بۆ دەگێرێ. ئەركی دروستكردنی ئەو دوو كەرتەشیان بە من سپارد.

سـەرەتا كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەم دروسـتكرد لە چالاكترین، ئەوكەسـانەی دەمناسـین لە ناو ڕیزەكانی خوێندكارانی كۆمەڵەدا و كارگێڕێكم بۆ دانان و خۆیشـم ڕاستەوخۆ لەگەڵیان بەشداری كۆبونەوەكانیان دەبووم، كارگێری ئەم كەرتە (هاوڕێ ئیبراهیم كە نهێنیەكەی سـالار) بوو كە خوشـكەزای شـەهید حەسـەن خاوێ بوو. مرۆڤێكی زەحمەتكێشی خاوەن باوەڕ، تا بڵێیت نەترس، بە دیسپلین، هوشیار، وریاو

جوامێربوو، هاوسەری هەبوو، مناڵێكیشیان هەبوو. كاری دەكردو دەشیخوێند، ئەم كەرتەو كەرتەكەیتری خوێندكاران كە بە كەرتی شەهید ئارام ناسرابوو (خۆم كۆبونەوەكانم پێدەكردن)كردن ، لە ڕاپەڕینەكانی ساڵی ١٩٨٢ وە ساڵی ١٩٨٤دا دژی بە جەیشی شەعبی بوون و بەعسی بوون، ڕۆڵی بەرچاوی زۆر مەزنیان گێڕاو سەرەڕمی ڕاپەڕینەكان بوون،و لە لایەن كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆو، دواتر بۆ ڕێبەرایەتی ڕاپەرینەكانی ١٩٨٤ لە ڕێكخراوی سولەیمانیشەوە كە جێگەی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی گرتبۆوە، نامەی تایبەتی سوپاس و ستایشیان ئاراستە كرا.

كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵەشم دروستكرد، ئەندامانی لیژنەی كەرتەكە مامۆستاو هونەرمەند فەرەیدون دارتاش ومامۆستا فەوزی مەلا مەحمود بوون. هاوڕێ فەرەیدونم دیاریكرد بە كارگێری كەرتەكە (لە هەمان كاتیشدا هاوڕێ فەرەیدون دارتاش بەرپرسی یەكێتی هونەرمەندانی كوردستانیش بوو)، خۆیشم ڕاستەوخۆ وەک بەرپرسیاری كەرتەكە لە كۆبونەوەكانیاندا بەشداریم دەكرد، ئەم كەرتەش لە ڕێگەی مامۆستا هونەرمەندەكانیەوە هەوڵێكی باشیدا بۆ ئەوەی شەڕی ناوخۆی یەكێتی نیشتمانی و لایەنەكانی بەرەی جود بوەستێنێ. بۆ ئەو مەبەستە مامۆستا فەرەیدون دارتاش و مامۆستا خالید سەركار، مامۆستاو شاعیر محەمەدی حەمە باقی دوای چوونە دەرەوەی بۆ ناو پێشمەرگە پاش ئەوەی تاڵەبانی ڕازیدەكەن، بە ئاگاداری جەلال تاڵەبانی پەیوەندیان بە جودەوە كردو لەگەڵیان دانیشتن. هەوڵەكان گەرچی بە هۆی پەرژەوەندپەرستی و توندڕەوی هەردوو لایەكانەوە(یەكێتی و پارتی) سەركەوتوو نەبوو، بەڵام بە لای منەوە كە لە پشتی داڕشتنی ئەو هەوڵەوە وەستابووم، ئاماژەیەكی بەهێزبوو بخرێتە بەرچاوی تاڵەبانی و سەرانی كۆمەڵەو یەكێتی كە ڕێكخستنەكان دژی شەڕی ناوخۆن و كۆتایی هینان بە شەڕی ناوخۆ خواستیكی جەماوەری و ڕێكخراوەییە.

هەرلەوماوەدابوو، سەلیم هات، ووتی گەر بتوانی ڕێكخراوی شەهید لەیلاش بچێتە پاڵ كەرتەكانی مامۆستایان و خوێندكاران. ووتم دەزانی كۆمێتەی شەش، كۆمێتەی پێنج، كەرتەكانی مامۆستایان و خوێندكاران وا ئێستاش ئەم رێكخراوە لە ئەستۆی یەک كەسدا زۆرنیە؟. ووتی دەزانی هاوڕێ سەركەوت گیراوەو ئەركەكان قورستربووە.

پەیوەندیمكرد بە ڕێكخراوی شەهید لەیلاوە، كە لیژنەی ڕێكخراوەكەیان پێكهاتبوو لە سێ هاوڕێی زۆر چالاک و هوشیار و بە توانا. كارگێری ڕێكخراوەكە هاوڕێ وەزیرە جەلال(خوشكی شەهید ئارام)بوو، هاوڕێی دووەمیش هاوڕێ وەسفیە بەنی وەیس(كە نهێنیەكەی كوێستان)بوو، هاوڕێی سێهەمیش هاوڕی شەوبۆ شێخ محمد غریب بوو.

بۆ ســـەلامەتی ڕێكخســـتن، بۆ ئەوە ش لە كـاتی ڕوودانێكدا بزانریت لە چ بەشـــێكەوە ســـەری هەڵداوە. لەگەڵ هەربەشـــێكدا ناوێكی نهێنیم بەكاردەهێنا، لای ئەمان بە عەلی خۆمناسـاند. ڕێكخراوی شـەهید لەیلا كە تایبەتبوو بە ژنانی كۆمەڵە، لە ڕاپەڕینەكـانی ســـاڵی ١٩٨٢، ڕۆڵی مەزنیـان بینی. بە تـایبەت لە كـارگەی جگەرەكە. ئەندامانی لیژنەی ڕێكخراوەكەش، كەســـانی هوشـــیار،ژیر، چاونەترس بون. لە بەر زۆری و قورســـی ئەو پەیوەندییە فراوانانەی هەمبوو بە گەلێك بەشـــی ڕێكخســـتنەوە نـاچـاربووم شـــوێنی نیشـــتجێ بوونی خۆم تەنهـا بە كـارگێری ڕێكخراوەكان بڵێم، هاوڕییانیتر بۆ كاری پەلە دەبوو لەڕێگەی كارگێرەكەوە ئاگادارم بكەنەوە. ئەمەش بووبووە جێی ڕەخنەی هاوڕێ كوێستان.

ئەو شـــێوەكارەم لەگەڵ بەشـــەكانیتریش بەوجۆرە ڕێكخســـتبوو لە كەرتەكانی مامۆسـتایان هاوڕێ فەرەیدون دارتاش و لە كەرتی خوێندكاران هاوڕی ســالارو لە كۆمێتەی پێنج هاوڕی ئیبراهیم حەمە عەلی. بەڵام كۆمێتەی شەش تا ئەو كاتەی لای من بوو لە بەر ئەوەی كۆبونەوەكان یا لە ســـەید ســـادق یا لە ماڵی ئێمە دەكرا، هاوڕێیانی كۆمێتە هەموو ماڵی منیان دەزانی.

مەحاكمی تەفتیشی یەكێتی و هاوڕێ فەرهاد

هاوڕی فەرهاد(تالیب مۆریاسی) كە هاوڕێیەكی چالاكی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆو بەرپرســـی كۆمیتەی چواربوو، هەندێ كێشـــەی تایبەتی هەبوو، كە داوای دەكرد مەڵبەندی یەك بۆی ســـاغ بكەنەوە، مەڵبەند گەرچی هەندێ هەنگاوی نابوو، بەڵام بە پێی داخوازی هـاوڕێ فەرهـاد نەبوو. كـار گەیشـــتبووە ئەوەی گەلێكجـار دەیووت كۆمێتەی ســـەكردایەتی ناوەوە كە تا ئەوكاتە خۆی ئەندامێكی ئەو كۆمێتەی سەركردایەتییە بوو، داواكاریەكەم بۆ ناگەیەنن بە ناوەندی. منیش چەندینجار هاوڕێ ســـەلیمم هەڵپێچا تا ناوەند ناچار بكات وەڵام بدەنەوە. دواجار ئاگاداركراینەوە كە ناوەند دوو هاوڕێی دیاریكردووە بۆ گوێگرتن لەو كێشـــەیە، كات و شـــوێنەكەی دیاریان كردبوو بۆ بینینەكە گەر بە باشـی بیرم مابیت باراو یا پارەزان بوو. هاوڕێ فەرهاد ئاگاداركرایەوە، ئەو داوایكرد منیش لەگەڵی بچم، دیاربوو گومانی لە مەڵبەند هەبوو. منیش بریارمدا و لەگەڵی چووم. لەوێ هاوڕێ ئاوات عبدالغفور و هاوڕێ قادری حاجی عەلی دیاریكرابوون بۆ سەیری ئەو كێشەیەی نێوان مەڵبەندی یەك و هاوڕێ فەرهاد. سەیر لەوە دابوو لە باتی گوێگرتن لە كێشەكەو چارەسەر دۆزینەوە، یەكســـەر وەكو مەحاكمی تەفتیشـــی ســـەدەكانی ناوەڕاســـت كەوتنە پرســـیار لە باری فیكری ئێمەوە تا بزانن خۆیان ووتەنی عێراقین یا كوردســـتانی! یەكەم پرســـیاریان ئەوەبوو، ئێوە بڕواتان بە (قانونی لە عامەوە بۆ خاص یا لە خاصەوە بۆ عام هەیە؟). ڕوونبوو بە تێروانینی ئەوان هەركەس بڵێ لە عامەوە بۆخاص (كە بە ڕای من لە

ناوەرۆكدا بۆچوونێكی ستالینیستیانەیە) چونكە قوربانیدانە بە هەموو نەتەوەكان لە پێناوی سۆڤیەتدا، ئەوان بە پێی تیوری قوربانیدان بە بەشێک لە پێناوی گشتدا تاوانبارت دەكەن بە عێراقی، خۆ گەر ووتیشت لە خاصەوە بۆ عام ئەوا تۆ بە كوردستانی دەزانن! بە بێ ئەوەی ئەوانە بزانن كە ئەو قانوونانەی ئەوان لە بارەیەوە دەیانپرسی ڕێژەیین و بە پێی كات، شوێن، سەردەم، نەتەوەی ژێردەستەیە؟ خاوەن دەوڵەتە؟ ئەو باس و بابەتەی پەیوەندی پێوە هەیە وەڵامەكەش دەگۆڕێت. لە وەڵامی پرسیارەكەیاندا ئەو بۆچوونەی سەرەوەم بۆ شیكردنەوەو. پیكەنینم دەهات و لەخۆم دەپرسی بەراستی یەكێتی هیچ پەیوەندییەكی بە كوردەوە هەیە؟ ئایا ستراتیژی عێراقیبوونی یەكیتی و بە عێراقیكردنی شۆڕشەكەی و دانانی بەشێكی ئۆپۆزیسیۆنی كوردی بە دوژمنی سەرەكی یەكیتی، لە چ خانەیەكدا دادەنین. ئەی بۆ ناپرسن ڕات لەسەر بە براگەورە زانینی عەرەب لە لایەن یەكێتی یەوە چی یە؟ ئایا ئەو قانونە خاصەی یەكێتی كە خۆی دەسەپێنێ بەسەر هەموو لایەنە سیاسیەكاندا و هەموویان ڕەتدەكاتەوە لە چ خانەیەكدا دادەنێن؟ ئەی ئەو لیپرسینەوەیە لە كوێ بوو كاتێک لە سەرەتای درووستبوونیەوە، یەكێتی لە عەرەبەكانیش عێراقیتر بوو، یەكێتی نیشتمانی قبوڵی مەرجەكانی سوریاو حزبە فاشستەكانی عەرەبی دەكردو، دروشمی(ئەو شۆڕشە عێراقی یەی لە شاخەكانی كوردستانەوەی بەرزكردبۆوە). هەر بەوەشەوە نەوەستاو، دەیویست بۆ داپۆشینی ئەو كارە هەڵەیەی كە خودی نەوشیروانیش لێی نیگەران بوو، بكاتە مەرجی قبوڵكردنی بەرنامەو قیادەی (التجمع الوطنی العراقی)و بیسەپێنێ بەسەر قیادە موەقەتەداو كردیە هۆكاریک بۆ سەرلە نوێ هەڵگیرسانەوەی شەڕی جەلالی و مەلایی.

ڕاپەڕینە جەماوەری یەكانی ساڵی ١٩٨٢

تا دەهات ناڕەزایی جەماوەر بەرامبەربە بەعسی كردن و بە عەربكردنی ناوچە كوردنشینەكان زۆرتر دەبوو. دوای ڕاگواستنی دیهاتەكانیش بۆ ئۆردوگا زۆرە ملێكان، گەرچی ڕژێمی بەعس هەندێ قەرەبووی پارەی گوند نشینەكانی كردەوە، بەڵام كۆكردنەوەیان لەو ئۆردوگا زۆرەملێیانەدا ئاكامیكی زۆر خراپی ئابووری، كۆمەڵایەتی، سیاسی لێكەوتەوە. ئەو جەماوەرە دێهاتیە لە كەسانێكی وەبەرهێنەرەوە كرانە بێكارە. سەرباری ئەوەی شیرازەی كۆمەڵایەتیانی تێكدا، ڕژێم دەیویست ئاسانتر لە جاران لە ڕێگەی كۆكردنەوەی زۆرەملێیان لەو ئۆردوگایانەدا، كۆنترۆڵی بەسەر خەلكەكەدا هەبیت. لە ئۆردوگاكاندا بەشیكی زۆری ڕاگواستراوەكان بوونە جاش و سیخوڕو بەعسی و وەک چاوو گوێی ڕژێم كاریان دەكرد.

ڕژێم نەیدەشاردەوە كە نیازی ڕاگواستنی تەنانەت قەزاو ناحیەو شارەكانیشی هەیە بۆ خوارووی عێراق، باسی هینانی عەرەب و فەلەستینیەكان و نیشتەجیكردنیان

لە ناوچە كورد نشینەكاندا كە لەناو دەزگا حزبیەكانی بەعسدا پێشتر دەكرا، ئیتر بە نهێنی نەیانهێشــتەوەو باســـیان لێوەدەكرد، ئەمەش بووبووە هۆیەكیتری دڵەڕاوكێی خەڵك بەرامبەر ڕژێم.

ڕژێم شـــاڵاوێكی بەرفراوانی لە زانكۆكاندا بۆ بەعســـی كردن و بە جەیشـــی شـــەعبیكردن دەســـتپیكردبوو، بووە مایەی ناڕەزاییەكی فراوان لەناو خوێندكارانی زانكۆكاندا. لە بەهاری ســـاڵی ١٩٨٢دا و لە بیرەوەری بۆردومانكردنی شـــاری قەڵادزەدا لە ٢٤/نیسان/١٩٧٤دا كە بووە مایەی برینداربوون وشەهیدبوونی نزیكەی دووســـەدكەس، هەندێكیان خویندكاربوون و لەناوخوێندكارەكاندا 3 ئەندامی كۆمەڵە كوژران، ژمارەیەكی زۆر لە دانیشـــتوانی قەڵادزە لەســـەرقەبران كۆبونەوە، چەند لافیتەیەكیـان بەرزكردەوە و كەوتنە ڕێپیوان بەرەو نـاوشـــار، خۆپیشـــاندانەكە گەورەبوو، هێزەكـانی بەعس تەقەیـان لێكردن، دوو ئـافرەت كوژران: ســـنەوبەر محمود، مامۆســـتای ســـەرەتایی. ئامینە ســـوور,كەیبانو.٧٤ كورو ١١ كچ گیران. دانیشـتوانی شـار دوكان و بازاریان داخست و دائیرەكان مانیان گرت. پشـێوی و نا ئارامی تا ٣٠ نیسـانی خایاند. لە سـولەیمانیش هاودەنگ لە گەڵ قەڵادزەی ڕاپەڕیو، كۆمەڵێك خوێندكاری چەپ لە شـــاری ســـولەیمانی ، لە گردی ســـەیوان و گردی شـــەهیدانەوە دەســـتیان بە خۆپیشـــاندان كرد بەرەو ناوشـــاری ســـولەیمانی، دەزگا ســـیخوڕی و داپڵۆســـێنەرەكانی ڕژێمی فاشـــســـتی بەعس بە توندی بەرەوڕووی خۆپیشاندەران بووەوە، تا دەهات خۆپیشاندان فراوانتردەبوو. سەركردایەتی ناوخۆی شـــارەكـانی كۆمەڵە، هەڵســـا بە قۆزتنەوەی ئەو ڕاپەڕینە، داوا لە ڕیزەكـانی ڕێكخســـتنەكان كرا بۆ بەشـــداری لە خۆپیشـــاندانەكاندا، لە هەمانكاتدا كەوتە بڵاوكردنەوەی بەیان بۆ هاندانی جەماوەر بۆ بەشـداری لەو ڕاپەڕینەدا، پاشـتریش دوای تەنینەوەی خۆپیشـاندانەكە بۆشـارو شـارۆچكەكانیتر لە ڕێگەی ئێستگەشـەوە بانگەواز بۆ بەشـــداری لە خۆپیشـــاندانەكاندا دەكرا. ڕاپەڕیوان لە تەواوی شـــارو شارۆچكەكاندا هەوڵیان ئەدا لە ڕێگەی ئەو بڵندگۆیانەی مزگەوتەكانەوە بانگەواز بۆ خۆپیشاندان بڵاوبكەنەوە وداخوازی یەكانیان بە گەڵ ڕادەگەیاند.

ڕاپەڕینی سەیدسادق و شەهید بوونی خوشكە عەینە

بە هۆی ئەو قوربانی یە گەورەیەی كۆمێتەی شـەشـەوە دای (بە شـەهید بوونی هاوڕێ عەینە) لە كاتی ســـەركردایەتیكردنی ڕاپەرینی خەڵكی ســـەیدســـادقدا لە ڕاپەڕینەكانی بەهاری ١٩٨٢دا، بە ئەركی خۆمم زانی شـێوازی شـەهیدبوونەكەی ڕوونكەمەوە.

كۆمێتەی شـەش لە ماڵی ئێمە كۆبوونەوەیەكی تایبەت بەو ڕاپەڕینەی ئەنجام دا، هاوڕێ عەونی كە ناوە ئەســڵیەكەی عەبدوڵلابوو بەرپرســیاری ڕێكخراوی ســەید سادق بوو، هاوڕێ عەینەی هاوسەریشی لەگەڵ هاتبوو، بەڵام بەشداری كۆبونەوەكە

نەبوو، هاوڕێی بەرپرســـیاری ڕێكخراوی شـــەهید وەســـتا ئەنوەریش ئامادەی كۆبونەوەكەبوو. لەو كۆبونەوەدا بریـارەكـانی كۆمێتەی ســـەركردایەتی نـاوخۆی كۆمەڵە بۆ بەشداری وسەركردایەتی ڕاستەوخۆی خۆیان لە ڕاپەڕینەكان، زەرورەتی درێژەدان بە ڕاپەڕین لە ژێر هەموو فشـــارێكدا تا بەدەســـتهێنانی داواكاریەكانی جەمـاوەر، بە فراوانی بڵاوكردنەوەی داواكـاریە جەمـاوەریەكـان لە نـاو خەڵكدا بۆ ئازادكردنی زیندانە سیاسی یەكان، دژی تەعریب و بە بەعسیكردن، دژی بە زۆرە ملێی و بە جەیشـــی شـــەعبیكردن، گێرانەوەی ئەو خوێندكارانەی بە هۆی نەبوونە بەعسی یا جەیش شەعبی نەكردنیانەوە لە زانكۆ دەركرابوون هەمووی باسكرا.

لەو ماوەدا چەندینجار چوومە ســـەید ســـادق و هەڵەبجەو چەند كۆبوونەوەش ئەنجامدرا، بە تایبەت لەســـەر شـــێوەی تاكتیكەكانی بەرەوڕووبوونەوەی هێزەكانی رژێمدا (بۆ نموونە لەو كاتەی هێزەكانی ڕژێم شـــاڵاو دێنن ئەمان بكشـــێنەوە بۆ كۆڵانەكان ولە شـــوینێكی ترەوە بچنەوە ســـەرشـــەقامەكانیتر)، لە كاتی كشـــانەوەی پیاوەكانی ڕژیم لە شـــەقامیک جەماوەر ڕووی تێیكاتەوە، یەكێكیتر لە تاكتیكەكانی بەرەوڕووبوونەوەی هێزی ســـەربازی دروشـمی (الجنود اخواننا و الفاشـیة اعدائنا) دەنوســـراو دەوترایەوە، بۆ جیـاوازی خســـتنە نێوان ســـەربـازەكـان و دەزگـا ســـەركوتكەرەكـانی ئەمنیەوەو، وەک فشـــاریكی تـاكتیكی دەروونی بۆ ســـەر سەربازەكان تا ببێتە هۆكاری دەستگرتنەوەیان لە تەقەكردن لە خەڵک.

لە شـــاری هەڵەبجە و ســـەیدســـادق هاوڕێیانی كۆمەڵە ســـەرەڕمی ڕاپەڕینەكان بوون. ڕاپەڕین گەیشـــتبووە ئـاســـتێـک جڵەوی راپەرین بە تەواوی لە دەســـتی جەماوەردابوو. جێی داخێكی گران بوو لە سەید سادق و لە گەرمەی سەركردایەتی ڕاپەڕینەكەداو لە كاتێكدا لە ڕیزی پێشـــەوەی خۆپیشـــاندەراندا دەبێت، هاوڕێ و خوشـــكی تێكۆشـــەرمان هاوڕی عەینە كە هاوســـەری هاوڕێ عەونی بەرپرســـی ڕێكخراوی كۆمەڵەی سـەیدسـادق بوو بە گوللەی هێزەكانی ڕژێمی فاشـستی عێراق شـەهید كرا. شـەهیدبوونی هاوڕێ عەینە ئەوەندەیتر توورەیی جەماوەری كوڵنەدەرو تێكۆشـــەری ســـەیدســـادقی بەهێزتركرد.هاوڕێ عەینە چەندین منالّی لەدوای خۆی بەجێهێشت، لە كاتی شەهیدبوونیشیدا منالّەكەی سكیشی شەهیدبوو. لە گەڵ سەلیم كە لەو دەمەدا لە دوای گرتنی هاوڕێ جەمال تایەر بەرپرســـی ڕێكخســـتنەكان بوو چووین بۆ سەیدسادق بۆ بەشداری تەعزیەكەو سەرخۆشی سەركردایەتی ناوخۆمان پێ ڕاگەیاندن.

لە گەرمەی ئەو ڕاپەڕینـانەی ١٩٨٢دا مەلا بەختیـارو قـادری حـاجی عەلی بە نهێنی هاتبوونە ناوشـــار، ڕۆژێک لە ماڵی ئێمە بوون، ئەوە یەكەمجار بوو مەلا بەختیارو قادری حاجی عەلی ببینم، لە باســـی ڕاپەڕیندا قادری حاجی عەلی ووتی: یەكێتی دەتوانێت ئاوا ڕاپەڕین بەرپا بكات، لە وەڵامدا ووتم سەرەتای دەستپێكردنی ئەم ڕاپەرینە لە (سولەیمانی)، یەكێتی و كۆمەڵە نەبووە، بەڵكو كۆمەڵە خوێندكاریكی

چەپ بوون. بەڵام ســـەركردایەتی ناوخۆی شـــارەكان توانیویەتی تا ئێســـتا بە ســەركەتوویی ڕاپەڕینەكە بە لای كۆمەڵەدا بقۆزێتەوە. دیاربوو قســەكانی منی بەدڵ نەبوو، مەلا بەختیار لەو بارەوە شـــتیكی نەوت، بەڵام لە ڕوكاریا دیاربووكە ڕوونكردنەوەكەی منی پێ باش بوو. بە هەرحاڵ ئەوە ڕاســـتی ڕووداوەكان بوو. داوامان لێكردن هەوڵ بدەن پێشمەرگە دەست نەخاتە ڕاپەڕینەكەوە تا ڕژێم نەیكاتە بەهانەی توندوتیژكردنی زیاتر بەرامبەر خەڵكی ڕاپەڕیوو، ڕێگە بدەن كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ كاری خۆی بكات.

لە گەرمەی ئەو ڕاپەرینانەدابوو ڕژێم دابوویان بەســەر ماڵی باوكمدا و كەریمی برامیان گرتبوو وتبوویان كورێكیشـتان هەیە عوسـمانی ناوە لە كوێ یە؟ دایكیشـم وتبووی كورمان نیە ناوی عوسمان بیت.

تا دەهات لە هەمو شـارو شارۆچكەكانی كوردستان بلێسـەی ڕاپەرین فراوانتر دەبوو، لە ناو شـاری سـولەیمانیشـدا، ڕژێم خەڵكێكی زۆری گرتبوو. ڕاپەڕینەكە لە خۆپیشـــاندانی خوێندكاران دەرچووبوو، بووبووە ڕاپەڕینێكی جەماوەری فراوان، بازارییان بەشـداریان تیاداكرد، دوكان و بازاڕەكانیان داخسـت وەک مانگرتنێک لە دژی گرتن و ســەركوتكردنی جەماوەر. ڕژێم لە ناو سـولەیمانیدا كەوتە شـكاندنی قوفڵی دوكانەكان تا ناچاری بازارییان بكات دوكانەكانیان بكەنەوە، بەڵام خەڵكەكە لە دوورەوە چاودێری ڕژێمیان دەكرد كە دەیانبینی دووركەوتوونەوە خێرا قوفڵێتریان دەدایەوە لە دوكانەكانیان.هەموو چین و توێژەكانی گەل بە یەكدەنگ داوای ئازادی زیندانە سیاسیەكانیان و دەستهەلگرتنی ڕژیم لە تیرۆر دەكرد. ڕژێم لەوەگەیشت كە جڵەوی لە دەستداوە، لە ڕێگەی گەڵێک پیاوماقوڵی شارەكانەوە ڕژێم ئاگاداركرابۆوە تا زیندانە سیاسیەكان ئازاد نەكات و وەڵامی داخوازییەكانی خەڵک نەداتەوە ڕاپەڕین بەردەوام دەبیت.([1])

ژمـارەی گیراوەكـان تـا دەهـات لە زیـاتربوونـدابوو، بلێســـەی ڕاپەڕینیش لە گەشەدارتربووندابوو، خۆپیشاندانی جەماوەری پارێزگاكانی كەركوک و هەولێریشی گرتبۆوە، لەو پارێزگانەشـــدا گیراوو كوژراوو بریندارهەبوون. لە ســـولەیمانی لەو ڕۆژانەدا گەلێ كەسـیتریش گیران لەوانە مامۆسـتا رحیم ، حەمەی فەرەج ، ئەحمەد كوردە، قادر مەنمی، كریم رفیق. ئەمنی سولەیمانی پڕبووبو لە هاوڵاتیان.

لە لایەن ســـەركردایەتی یەكێتیەوە لە ناوزەنگ ئاگاداركراینەوە لەبەر ئەوەی ژمـارەیەكی یەكجـار زۆری هـاولاتیـان لە لایەن ڕژێمەوە گیراون ڕاپەرینەكـان ڕابگیرێت و درێژەی پێنەدرێت!

ئەودەم هێشـــتا كۆمێتەی ســـەركردایەتی ناوخۆی شـــارەكان بریاردەربوو لە ڕێبەرایەتی ڕاپەڕینەكـان. لە كۆبوونەوەیەكـدا بـایەخ و گرنگی چۆک دانەدان لە

---

[1]) بۆوەرگرتنی زانیاری زیاتر ســـەبارەت بە ڕاپەڕینەكانی ســـاڵی 1982ســـەیری ڕاپۆرتی (مدیریە الامن آلعامة) بكە لە كتێبی پەنجەكان یەكتر دەشكێنن – لاپەڕە 357-371 ، نوسینی نەوشیروان مستەفا.

ناوەراستی ڕاپەریناو زەرورەتی درێژەدان بە ڕاپەڕین تا بەدیهاتنی داواكاریەكان و لە سەرویانەوە ئازادكردنی زیندانە سیاسیەكان بووە بریاری ڕێكخستنی سەركردایەتی ناوخۆ. هەندێ كەسیش هەبوون دەیانویست بریارە هەڵەكەی سەركردایەتی ینك جێ بەجێ بكەن، لە ژێر پەردەی جێبەجێكردنی بریاری سەركردایەتی ینك.

لە ئەنجامدا فشاری راپەرینی جەماوەری كوردستان، ڕژێمی فاشستی بەعسی ناچاركرد هەندێ لە داواكارێ یە جەماوەریەكان جێبەجی بكات، لە سەرو هەمووشیەوە ئازادكردنی هەموو زیندانە سیاسیەكان بوو. ئەو زیندانە سیاسیانەی لە ژیاندا مابوون بەردران، سەرباری ئازارو ئەشكەنجە، خۆڕاگربوون و سەربەرزانە ئازادكران.

پاش ئازادكردنی مامۆستا سەركەوت ڕۆژێک لە گەڵ هاوڕێ فەرهاد چووین بۆ لای لە ماڵەكەیان، گەلێک شتی سەیری گێرایەوە، لەو دەمەی لە ژێرزەمینی دائرەی ئەمندا زیندانی بووە، ناوی هەندێ كەسی هێنا كە لەو پەنجەرەی ژێرزەمینەوە كە دەیڕوانی بەسەر دەرگای پشتەوەی ئەمندا دیبوونی هاتووچۆی ئەمنیان كردووە..

سەبارەت بەو ڕاپەرینە مەزنەی كوردستان،(فازل بەڕاک كە ئەوسا بەرێوەبەری "ئەمن"بوو ڕاپۆرتیكی درێژی لەسەر ڕووداوەكان بۆ صەدام نوسیووە، صەدامیش بە خەتی خۆی هەندێ پەراوێزی لێ نووسیووە. بە پێی ئەو ڕاپۆرتە ژمارەی كوژراوو گیراوەكانی خۆپیشاندانەكان بەمجۆرەبووە:

سولەیمانی ١١ كوژراو ٢٣ بریندار ١٣١ گیراو

كەركوک ٦ كوژراو ٩٥ بریندار ٢١٠ گیراو

هەولێر ٧ كوژراو ٢٠بریندار ٤١٠ گیراو

دهۆک خۆپیشاندانی تیا نەبوو لەبەر ئەوە قوربانی یان نەبوو) ([1])

سەرانی یەكیتی، كە خۆیان لە دامەزراندنی یەكێتیەوە كاریان دەكرد بۆ تواندنەوەی باڵەكانی ناو یەكیتی لە حزبیكدا، كە زانیان دەسەڵاتی مەركەزییان بەسەر سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵەدا لاوازە بریاریاندا بە ناوی ناوندی كۆمەڵەوە وەک هەنگاوی یەكەم بۆ هەڵوەشاندنەوەی ناوی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە بگۆڕن بە(كۆمیتەی ڕێبەرایەتی شارەكان) تا كۆنفرانس دەبەستریت.

---

[1])كتێبی پەنجەكان یەكتری ئەشكینن ، نووسینی نەوشیروان مستەفا ئەمین لاپەڕە - - 258سەرچاوەی ئەو ژمارانەی ئاماژەی بۆ كراوە لە راپۆرتی (مديرية الامن العامة)دا هاتووە كە نێردراوە بۆ بەرێوەبەرێتی ئەمنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی. ئەوڕاپۆرتە لە لاپەڕە 357- 371هەمان سەرچاوەدا هاتووە.

پاش ئەو سەرکەوتنە جەماوەریە و ئازادبوونی زیندانیە سیاسیەکان ، سەرکردایەتی یەکیتی کردیە ڕۆژی خۆی و زۆربەی کاتی ئێستگەکەی خۆی بۆ ئەو سەرکەوتنە تەرخان کردبوو(خۆیان ووتەنی) کە بەدەستیان هێناوە.

ڕێکەوتنی یەکیتی و پارتی

یەکێتی نوسەران هەروەک یەکێتی هنەرمەندان و مامۆستایان لە هەوڵدابوون بۆ ڕاگرتنی شەڕی ناوخۆ."هەر لە مانگەکانی مارت و نیسانی سالی ١٩٨٢دا حەمەی حەمە باقی بە هۆی حزبی شیوعیەوە دووجار چوو بۆ سەردانی پارتی لە ئێران بۆ ئەوەی پەیام و نامەی یەکیتییان پی بگەیەنێ سەبارەت بە ئاشتبوونەوە. مەسعودی نەدی بوو، لە ڕازان فەلەکەدینی دی بوو، ڕاسپاردەکانی پێ گەیاندبوو، وەڵامێکی دیاریکراویان نەدابوەوە، پێیان وتبوو وەلامی نامەکە بە هۆی حشعەوە ئەنێرینەوە. لە مانگی تەمموزدا لە بارەگای حزبی شیوعی عێراقی لە پشت ئاشان نوینەرانی یەکێتی و پارتی کۆبونەوە.

نوێنەرانی یەکێتی: فەرەیدون عبدالقادرو، د.خدر مەعصوم و نوێنەرانی پارتی: محەممەدی مەلاقادر، مەغدید ئەحمەد ڕۆژی ٢٨ی تەمموزی ١٩٨٢لە بارەگای حشع لە پشت ئاشان دانیشتن. لەم دانیشتنەدا ڕێکەوتنێکیان ئیمزاکرد، نوقتە گرنگەکانی ئەوەبوو:

+گیروگرفت و ناکۆکی نێوان هێزە سیاسی یەکان بە گفتوگۆی سیاسی، بێ ئەوەی پەنابەرنە بەرچەک، چارەسەربکری.

+کوردستان لە خانەقینەوە تا زاخۆ مەیدانێکی ئازادبێ بۆ چالاکی سیاسی و پێشمەرگەیی هەمو لایەنەکان.

+هێزەکانی پارتی و یەکیتی بە ئاگاداری و هاو ئاهەنگی یەکتری ئەچنە ناوچەکانی ژێردەسەڵاتی یەکتری و، تا شێوەیەکی تر ئەدۆزرێتەوە جارێ حوکمڕانی ناوچەکان وەکو خۆی ئەمینیتەوە."

پارتی هێزەکانی ناردەوە بۆ هەموو ناوچەکانی ژێردەسەڵاتی یەکیتی. مەلامحمد بارەگای لە وەرتێ داناو، نادر هەورامی و قادرقادر هێزەکانیان هێنایەوە ناوچەکانی سولەیمانی"([1])

"لاک(ئیسلامیەکان) لە ٣جیگا بارەگایان دانابوو.هیزیان تیاکۆکردبۆوە: بەری مەرگە، سەرگەڵوی دۆڵی جافایەتی، حاجی مامەندی شارباژێر. (یەکیتی بۆ چاودیری جم و جوڵیان گەلێک کەسی خۆیان ناردبووە ناویان،نووسەر). هەر لە تەممووزی ١٩٨٢دابوو لە ماوەیەکی کورتدا هەموو چەک کران، بەرگریەکی کەمیانکرد، لە بەرگەڵوو کورو برازاکانی حاجی شێخ قادر هەندێ بەرگریانکرد،

[1])پەنجەکان یەکتری دەشکێنن-نەوشیروان مستەفا- لاپەرە- 262

چەند كەسـیک لەوان كوژراو، لە یەكێتیش سـەلاحی حاجی رفیق، فەرماندەی تیپی ٤٧پیرەمەگرون كوژرا"سـەڵاحی موهەنـدیس، هاوڕێی كۆمەڵەو، لە بنەماڵەیەكی دەوڵەمەندبوو. پیاوێكی ئازاو چاونەترس و، سـەركردایەتی دەیان شـەڕو بۆسـەی كردبوو، یەكێک بو لە باشترین فەرماندەكانی پێشمەرگە"([1]).

كۆنفرانسی دووەمی كۆمەلە لە ناوزەنگ ١٩٨٢

لە لایەن نـاوەنـدی كۆمەڵەوە ئـامـادەكـاری كرابوو بۆ كۆنفرانسـی دووەم لە ناوزەنگ، لە مانگی ئابی ساڵی ١٩٨٢ دا, لە ڕۆژی دیاریكراودا، لەو ئۆتۆمۆبیلەی دەیبردین بەرەو قەڵادزە، دلێری ئەحمەد شـوكری (سـەلیم) ، شـێخ جەمال شـیخ نوری(هێرش)، ئەحمەد عەلی(وریا)، من, چووین لە نزیک جادەكەی ماڵی خۆیانەوە جەمال تایەر(سەركەوت)یش سواربوو.

چووینە قەڵادزە لە ڕێگەی هاوڕێیانی ئەوێوە وولاخمان بەكرێ گرت و كەوتینە ڕێ بەرەو چیای مـامەنـدە. لە كـاتی سـەركەوتنمـان بە چیاكەدا، لە لای دەسـتی ڕاستمانەوە بە ئاسانی سەربازگەكەی سوپای عێراقمان دەدی. پێم سەیر بوو تەقەیان لێ نەدەكردین، مامۆسـتا سـەركەوت بەسـەر وڵاخیكەوە بوو لە پێشـی منەوە، ووتم مامۆستا سـەیری ئەو سـەربازگەیەی لای ڕاستت بكە، ئەم هەمووە بەڵایاندا دەرواو تەقەناكەن، مامۆستا سـەركەوت كە ئاوری دایەوە بە لای ڕاستدا، هاواریكرد هەتیو سـەلیم بۆ كوێت هێناوین. پاشـتر كە بە چیای مامەندەدا چووینە سـەرەوەو بەودیودا داگەڕاین، زانیم ناوزەنگەو شـوێنی سـەركردایەتی لەوێدایە زۆرتر سـەرسـام بوم، چونكە ئەو سەربازگە عێراقیەی قەڵادزە دەیتوانی بە تۆپ بواری حەسانەوەو مانەوە لە ناوزەنگدا نەهێڵێ، ئەتوت ڕێكەوتنێكی ناڕاسـتەوخۆ لە نێوان ڕژێم و یەكیتی دا هەیە، یەكیتی سنورەكانیان لە ئۆپۆزیسیۆن بۆ بپارێزی و ڕژێمیش هیرش و فشـار لەسەر یەكیتی لە ناوزەنگ فراوان نەكات.

لە دیوی ئەودیوی چیای مامەندە بە دیوی ناوزەنگدا، بە دریژایی ڕێگاكە تەنها یەک پێشـمەرگەمان نەدیت لەم كاروانەی ئێمە بپرسیت، ئەرێ ئێوە چین و لە كوێوە هاتون و بۆ كوێ دەچن. بەدەم ڕێگاوە ئەو سـەرنجانەی خۆم بە جەمال تایەر ووت، ڕوویكردە سەلیم و ووتی ئەرێ ڕاستەكات خۆ كەسیک نەبوو بپرسێ ئێوە پیاوچاكن یا پیاو خراپ. لە ناوزەنگ لەسـەر وڵاخەكان دابەزین وخۆمانكرد بە چەند خێمەو كەپرێكدا هەر شـوێنەی بەشـیک بوو لە دەزگایەكی ناوندی. سـڵاومان دەكردو دەڕۆیشـتین كەس نەبوو لێمان بپرسێت، دۆڵەكە بەو شـەوە تاریكە جمەی دەهات لە هاتووچۆكەری قاچاچیان. لە شـوێنێكدا چەند كەسـێک وەسـتابوون لە ماڵی

[1]) هەمان سەرچاوە - لاپەڕە- 263

نەوشیروان مستەفامان پرسی، ووتیان ئەوەتا لەسەر ئەو بەرزاییە، ئەوانە عەرەب بوون لە جەماعەتی بەعسیەکانی سەر بە سوریا. بە بەرزاییەکەدا سەرکەوتین، لە دەرگای ماڵی نەوشیروانمان دا، دەرگایان لیکردینەوە، بەخێرهاتنیان کردین، تاوەیەکی گەورە گۆشتی قیمەی قوتویان بۆ سوورکردینەوە، پاش نانخواردن، قسەوباس لەسەر وەزعی شارەکان، ڕاپەڕین، کاریگەری سەرکەوتن لەسەر ورەی جەماوەر، بارودۆخی کارکردن و رێکخستن، قسە لەسەر ئەو تێبینیانەمان کە لە رێگادا بینیمان سەبارە ت بە سەلامەتی بنکەکانی سەرکردایەتی...

پرسیارێک لە نەوشیروان مستەفا بەرپرسی ناوەندی کۆمەڵە کرا بەمجۆرە: ئایا کاریگەری ئەم بزوتنەوە چەکداریەی یەکێتی لەسەر ڕژێمی عێراقی چەندە؟ ئەو ژوورەی لێی دانیشتبووین بنمیچەکەی بە نایلۆن گیرابوو، تا تۆزوخۆڵ نەیەتەخوارەوە، لەسەر نایلۆنەکە، مشکێک ڕایدەکرد لەمسەر بۆ ئەوسەر. بۆ وەڵامی پرسیارەکە نەوشیروان بە پەنجەی ئیشارەتی بۆ بنمیچی ژورەکە درێژکرد و پرسی : کاریگەری ئەو مشکە لەسەر ئێمە چی یە؟ یەکێک ووتی لە ئیزعاجکردن زیاتر شتێکیتر نییە. نەوشیروان ووتی: کاریگەری ئێمەش وەک بزوتنەوەی چەکدارلەسەر ڕژێم لە ئیزعاجکردن تێناپەڕیت. ئەو ڕاستی وەڵام دایەوە، بەڵام ئەو وەڵامە لە ناخمدا هەژاندمی، کە بەراوردم دەکرد بەو هەموو قسەوباس و ڕاگەیاندنەی ئەوان دەیانکرد لە بارەی (ڕامالینی ڕژێمەوە). ئەوە دوورنیە یەکەمینجارێک بووبیت لە دەمی بەرپرسی یەکەمی کۆمەڵەو دووەم کەسی بەرپرسی یەکێتیەوە وەها وەڵامێک لەو بارەیەوە ڕاستگۆیانە درابیتەوە.

ئەو وەڵامە دەکرا لە زۆر لایەنەوە لێکۆڵینەوەو ئەنجامگیری لەسەر بکرێت، بە تایبەت لەسەر ڕاست و چەوتی (ستراتیژی ماوی) خەباتی چەکداری لە شاخەوە بۆ شار، کە یەکێتی بە ڕێبازی خەباتی خۆی دەزانی..ئەو وەڵامە بەڵگەیەکی حاشاهەڵنەگری دان نانبوو بەوەی ستراتیژی خەباتی چەکداری لە شاخەوە بۆ شار، هەڵەیە. کێشەکە لە وتنی ئەو ڕاستی یە نەبوو، بەڵکو کێشەکە لەوەدابوو بە ئاشکرا دانیان بەو ڕاستیەدا نەدەنا کە ئەڵتەرناتیفەکەی ستراتیژی خەباتی سەرەکی دەبێت شارەکان بێت و ڕاپەڕینی شارەکان بێت.خەباتی شاخ دەبێت لە خزمەتی خەباتی شارو تەواوکەری بێت نەک بە پێچەوانەوە.

دیارە من قسەم لەسەر ئەوەنی یە، کە ژمارەیەکی بەرچاو لە کادرانی هوشیاری ناو کۆمەڵە لە مێژبوو گەیشتبوونە ئەو راستی یەی کە ستراتیژی خەباتی لە شاخەوە بۆ شاری ماویی یەکێتی هەڵەیە و پێویستە بە ئاشکرا ستراتیژی خەبات لە شارەکانەوە بگیرێتە بەر، ئەوەش یەکێک بوو لە خاڵە ناکۆکیەکانی نیوان بەشیک لە کادرانی ناو کۆمەڵەو سەرکردایەتی یەکیتی..لێرەدا دەمەوێت ئەوە ڕوون بکەمەوە، گرتنەبەری ستراتیژی خەباتی شارەکان، ناکاتە ڕەتکردنەوەی خەباتی چەکداری، وەک هەندێ چەواشەکار و پەرژەوەندپەرست و هەلپەرست وتاکپەرست دەیانوت

(كە لە بنەڕەتدا كاریان بۆ ئەو لایەنەی جەلالیەكان دەكرد كە دەیانویســـت كۆمەڵە هەڵوەشێننەوە)و دەیانخستە پاڵ هەڵگرانی بیری كرێكاری كۆمەڵە.
ڕۆژی دوایی كۆنفرانس بەســترا، لە هۆڵی شــەهید شــەهاب لە ناوزەنگ و بە ئامادەبوونی(٢٢٢) نوینەر، ژمارەیەكی زۆری شــارەكان بەشــداربوون، كۆمێتەی ناوەندی هەڵوەشــــایەوەو دەســـتەی بەرێوەبەری كۆنفرانس دیاری كرا، لیژنەكان دروســــتكــران. ئـێـمە، ئەوانەی لە شــــارەكـانەوە هـاتـبـووین بە هـاوڕێ ســەركەوتیشــەوە(جەمال تایەر) ڕووپۆشــمان لەســەردابوو تەنها چاومان بە دەرەوە بوو، تا كەس نەمان ناسێتەوە، پێشمەرگەكان پێیان دەوتین جنۆكەكانی شار.

وێنەی ژمارە (١) كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان 1982لە ناوزەنگ

جەمال تایەر منی پێشــنیاركرد لە كۆمێتەی ســـەركردایەتی ناوخۆ بۆكاركردن لەگەڵ لیژنەی دارِشـــتنەوەی بەرنامەی كۆمەڵە كە لە چەند كەســـێك پێكهاتبوون و،هاوڕێ ئازاد هەورامیش دیاریكرابوو بە بەرپرسی لیژنەكە.

عێراقی و كوردستانی؟!

لە ناوبەشداربووانی كۆنفرانسـەكەدا گرژی و نا ئارامیەک دەبینرا، لە یەكێک لە برادەرەكانی كۆمێتەم پرســـی، مەســـەلە چی یە؟ ووتی بۆ نازانی مەســـەلە ســـالار عەزیزە، ڕەوتی نەوشــیروان و تاڵەبانی كار بۆ ئەوەدەكەن ســـالار دەرنەچێتەوە بۆ

ســـەركردایەتی كۆمەڵە. جەلالیەكانی ناوكۆمەڵەو یەكیتی بۆ چەواشـــەكاری ولادانی ســەرنجی هاوڕییانی كۆمەڵە لە ئەسڵی كێشـەكە كە هەڵوەشـاندنەوەی كۆمەڵە بوو لە ناو یەكێتی دا، لایەنگرانی شـەهید ئارامیان بە ڕەوتی عێراقچی ناودەبرد، بێ ئەوەی نوســـینەكانی ئارامیان خوێندبیتەوە. **كاك ئارام دەیگوت "**من لایەنگری ئەوەنیم بە شـیوەیەكی دۆگما سـەیری مەسـەلەی چارەسـەركردنی كێشـەی نەتەوەیی بكەین. هەڵگرتنی ئـاڵای ســـەربەخۆیی ویەكگرتنەوەی هەموو پـارچەكـانی تر، یـان هەڵگیرســـاندنی شـــۆڕش لە شـــاخەكانی كوردســـتانەوەو پەرەپێدانی بۆ ئەوەی سەرانسەری عێراق بگرێتەوە. **جەختكردن لە سەر تاقە یەك ڕێگا، ڕەنگە تووشی هەڵدێرو كارەســـاتمان بكات،** بۆیە دەبێ بە وریاییەوە، ســـەیری گەشـــەكردنی ڕووداوەكان بكەین: ئەگەر بینیمان جوڵانەوەی جەماوەری و شـــۆڕشـــگێرانە لە ناوەڕاســـت و خوارووی عێراق تەقییەوە، ئەوە ئێمە وەكو بەشـێك لەو جوڵانەوەیە خەباتی خۆمان دەكەین. ئەگەر لەناوەڕاست و خوارووی عێراق كش و مات بوو، لە پارچەكانی تری كوردستان خەباتی جەماوەری و شۆڕشگێرانە تەقییەوە، ئەوە دەبێ لەگەڵ ئەو هـێـزانەدا، هـاو ئـاهەنـگـی بـكەیـن و بـبـینە بەشـــێـك لەو جوڵانەوەفراوانە..هتد"([1]). "ساڵی ١٩٧٧كاك ئارام، لەگەل دەستەیەك لە نوێنەرانی (قیادەی مەركەزی)حزبی كۆمۆنیســـتی عیراق توندترین دانوســـتاندیان كرد. ئەوان دەیانویست یەك حزبی كۆمۆنیست بۆ هەموو عێراق دروست بكریت، كاك ئارام لەســـەر ئەوە ســـوور بوو، كە كورد دەبێ حزبیكی ســـەربەخۆی تایبەتی خۆی هەبێ"([2]).بۆ تێگەیشـــتن لە پیكهاتەو ڕوداوەكانی ناو كۆمەلە بە پێویســـتی دەزانم لیرەدا ئەم ڕوونكردنەوەیەی مـامۆســـتـا جەعفەر بگوازمەوە بەرچـاوی خوینەرو دەڵێت:" من لە سـالی ١٩٧٨ تا كۆتایی ١٩٨١ دەتوانم ئاماژە بۆ سـێ گروپ بكەم، كە هەریەكە، لە ســـەرێكەوە دەیویســـت ڕێبازو بۆچوون و هێڵی ســـیاســـی و ڕێكخراوەیی خۆی بسـەپێنیت. ١٩٧٨/١/٣١ كاك ئارام لە تەنگیســـەر شـەهیدبوو، ســەركردایەتی كۆمەڵە (كۆمیتەی هەرێمەكان) كە بریتیبوون لە چوار ئەندام، كە ئەو ڕێبەرو خاوەن بریارو تیۆرســـیۆنیان بوو، كە لە ماوەیەكی ڕێژەیی زۆر كورتدا، توانی وەك خـاوەن كـاریزمـایەك دەربكەوێت. ڕونـاكبیرو كـادری ســـیاســـی و عەسـكەری و جووتیار، فروسماوی قسـەو هەڵس و كەوت و شێوەی لیدوان و قسـە خۆشـەكانی بوون. ئەو نە چەك و نە پارەی لەبەردەسـتدابوو، نە سـوپاو دەسـەڵاتی دەوڵەتی: قەڵەم و زمان، ئامرازی ئەو بوون بۆ دروسـتكردنی دەسـەڵاتی ئەدەبی و سیاسی خۆی.

---

[1])هەورێكی نەزۆك و مێژوویەكی ناكۆك. نووسینی مامۆستا جەعفەر. لاپەڕە 58-59.
[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 59.

بە شـــەهیدبوونی كاك ئارام بۆشـــاییەک دروســـتبوو. ئەو بۆشـــاییە، نە بە كاك سـالار پڕدەكرایەوەو نە بە كاك مەلابەختیارو نە بە كاك ئازاد هەورامی. ئەم سـێ سەركردەیە، سێ سەركردەی لاوی خوێن گەرم بوون و خۆیان خۆیان پێگەیاندبوو. كێشـەی كۆمێتەی هەرێمەكان ئەوەبوو، لە شـوباتی (١٩٧٦)ەوە، بە دەستپێشـخەری خۆیان ، كەرت و هێڵە لە یەک دابڕاوەكانی ڕێكخســـتنیان گرتەوە. كەســـیان، لە بواری ڕێكخســـتن و كاری تیوری و ڕاگەیاندن و بەڕێوەبەرایەتی خاوەن ئەزموون و شـارەزایی ئەوتۆ نەبوون. ماوەی سـەركردایەتییەكەیان هەر یەكجار كورت و كەم خـایەن بوو. كـاک ئـارام لە هەمـوویـان بە تەمەنتربوو(٣٠)ســـاڵ و كـاک ئازاد(٢١ســـاڵ)بوو. لە ڕووی تیوری و خویندن و روناكبیری و ئەزمونی ژیانەوە، ئەو ، لەچاو ئەوانی تر، بەرچاوڕوونتروخاوەن ویست و هەڵوێست بوو.

كەمی ژمـارە(٣)كەس و نەبوونی ئۆرگـانی تر (ســـەركردایەتی) ئەوانی لاوازتركرد. لە كاتی شـــەهیدبوونی كاک ئارام، تەنیا دووان لە ســـەركردەكان، لە كوردســـتاندا بوون. ئەم دوو كەســـایەتییە، (لەگەڵ كاک ســـالاردا)، خۆیان وەكو تاقە سـێ كەسـی خاوەن شـەرعییەت تێدەگەیشتن. ئەوان سـەرجەم بەرپرسیارێتی خۆیان، هەر زۆر بە پەلە ڕادەســـتی(كۆبونەوەی فراوانی كادرانی كۆمەڵە-نۆكان-نەورۆزی ١٩٧٨)كرد. هەریەكەیان بە پلەی ناو (ی.ن.ک) ڕازیبون. كاک ســـالار عەزیز لە بەیرووتەوە ئاڵای پەســـەندنەكردن و ناڕازیبوونی دژ بە دابەشـــكردنی(پۆســـتەكان) بەرزكردەوە. هەر لەو ڕۆژەوە دانووی لەگەل كاک نەوشیرواندا نەدەكولا.

لە كاتێكدا كاک ئارام ڕای وابوو (ی.ن.ک)بە نیمچە بەرە تێدەگەیشـــت، پێی وابوو، دەبێ یەكیتی نەكرێتە حزب، بەڵكو بۆ بەرەیەكی نیشتمانی گەشەی پێبدرێت. كاک ئارام پێنج مانگ پێش شـــەهیدبوونی دەنووســـیت:(ڕاهینانی جەماوەری بە دروســـتی بەرەی یەكگرتوو وە هەوڵدان بۆ گەشـــەپیدانی (ی.ن.ک)بەرەو بەرەی ڕاستەقینەی شـۆڕشـگێر). **لە نووسـین و بەقسـەو بە هەڵوێسـت لایەنگری ئەوە نەبووە(ی.ن.ک) لە نیمچە بەرەوە، بەرەو حزبیـک گەشـــەی پێبدرێت** . كـاک نەوشـیروان لایەنگری ئەوەبوو، ئەندامە پاک و خاوێن و دڵسـۆزەكانی ناو هەرسـێ باڵەكەی (ی.ن.ک)لە نزیک ناوچەی سێسنوور كۆنگرەیەک لە ساڵی ١٩٧٨ ببەستن و دامەزراندنی ئەو **حزبە** ڕابگەیەنرێت."

پاش ڕووداوەكانی هەكاری لە حوزەیرانی ١٩٧٨(بزوتنەوەی سـۆسـیالیسـتی كوردســـتان) كەوتە خۆی بۆ جیابوونەوە، ئیدی مەســـەلەی تواندنەوەی كۆمەڵە لە ئەجیندای بە پەلەوە، بەرەو كاڵبوونەوە ماڵئاوایی لێكرا.. بێگومان كاک نەوشـیروان، تیگەیشـتن و بۆچوونی خۆی نەدەشـاردەوەو لە كۆنفرانسـی مالیموس:(كۆنفرانسـی یەكەمی كۆمەڵە ئەیاری(١٩٨١) ئەو بە ڕاشـكاوانە سـەرجەم تێزەكانی سـەربەخۆیی ڕێكخراوەیی و ســـیـاســـی كۆمەڵەی ڕەتكردەوەو دەیگوت:(ئێمە (ی.ن.ک)مـان

دامەزرانــدووەو بەهێزبوونی یەكێتی بەهێزبوونی ئێمەیەو بەرەوپیشـــەوە چوونی یەكیتی بەرەو پێشـــەوە چوونی ئێمەیە. هەرچی پێشـــمەرگەی(ی.ن.ک) هەیە پێشمەرگەی ئێمەن. بە پێچەوانەشەوە تێكشكانی ی.ن.ک دەبێتە هۆی تێكشكان و لە ناوچوونی ئێمە. ئیتر بۆچی باسی سەربەخۆیی كۆمەلە بكەین؟"([1]).

"پاش شەهیدبوونی كاک ئارام، هەلێكی گونجاو بۆ كاک نەوشیروان هاتە پێشەوە بۆ ئەوەی ســـەرنجی زۆربەی كادرو ئەندامانی كۆمەڵە بە لای خۆیدا رابكێشـــێت، بەرێز مامجەلالیش بە شێوەیەكی بێسنوور پشتیوانی لێدەكرد و ڕەنگە بەشی زۆری دەســـەڵاتی خۆی بەو ســـۆاردبیت، بۆ ئەوەی لە كارەكانیدا ســـەركەوتووبێت"كاک نەوشـیروان، لەڕووی دەروونیەوە، لە نێوان پارادۆكسـیparadox دوو بەرداشـی گەورەدا ڕامـابوو: لە لایەكەوە دەبوایە وەكو كەســـایەتی یەكەمی ڕێكخراویكی (م.ل)بدوێت و بنووسیت و هەڵس و كەوت بكات، لە لایەكی ترەوە، هەروەكو پاشان لە بیرەوەرییەكانیدا دانی پێداناوە، نە بڕوای بە (م.ل) و نە بڕوای بە كۆمەڵە هەبووە. كەســـێک تا ئەم چركەیە ئەو پرســـیارەی ئاراســـتەی ئەو نەكردووە،كە بڕوای بە پرنسیپ و ئایدیاكانی نەبوە؟...ئەو لە لایەكەوە، لەسەر لووتكەی هەرەمی ڕێكخستندا شـانی داداوە، لەولاشـەوە خاچی خوێناوی لەسـەرشـان داناوەو شـەوو ڕۆژ لە هەوڵی هەڵوەشاندنەوەو تێكدانی كۆمەڵەبوو."ئەو بە پێچەوانەی هەڵوێست و بیروبۆچوون و جیهــانبینی و كۆنســـێپتی ئێمە، بە بیوران(تەور)، لەو لقەدارەی دەدا، كە خۆی لەسـەری وەستابوو"ئێستا، پاش تێپەربونی نزیكەی (٣٠)سـاڵ بەسـەر ڕووداوەكانی ئەو سەردەمەداو ئێمە هەر هەموو سەرو ردێنمان بو بە خوری تازە بە تازە، ئەو لە گفتوگۆیەكدا بۆ هەفتەنامەی گوڵان سەبارەت هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەڵێت:(گوڵان: بابێینە سـەر هەڵوەشـاندنەوەی كۆمەڵە..خەڵكی زۆر چ ئەوانەی ئێستاش هەر خۆیان بە كۆمەڵە دەزانن یان لە ڕیگای كۆمەڵەوە توانییان ببن بە كادرێكی كوردســـتانی و نیشـتمانی، قسـە ئەوەیە خەڵكی دەرەوەی كۆمەڵەش دەڵێن گورزێكی گورچک بڕ بو كە درا لە كۆمەڵەو تەنانەت لە بزاڤی نیشتمانیش، باشە كاک نەوشیروان چۆن توانی ئەو بریارە بدات كە كۆمەڵە لە ساڵی ١٩٨٨ هەڵبوەشێنێتەوە؟([2])

نەوشـــیروان: من بە تەنیا ئەو بریـارەم نەدا.ئەوە ژمـارەیەكی زۆر پێش من لە كادیرەكانی كۆمەڵە گفتوگۆیان دەســت پێكردبوو، لەگەڵ یەكێتی شـۆڕشـگێڕاندا، لە قاســـمەڕەشـــەوە ئەو گفتوگۆیانەیان دەســـتپێكردبوو. كە بریاری هەڵوەشـــاندنەوەی كۆمەڵەشمان دا لە كۆبونەوەیەكی زۆر فراواندا چەند سەد كەسێک تێیدا بەشداربون

---

[1]) هەورێكی نەزۆک و مێژوویەكی ناكۆک. نوسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەڕە 61-64.

[2])٠ هەورێكی نەزۆک و میژوویەكی ناكۆک. نووسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەرە 65-66.

كە ئەو بریارەماندا، بەڵام بیرت نەچێت وەختیک کۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوە تەسلیمی دەست سەرکردایەتیم کرد کە جگە لە دوو کەسیان ئەوانیتر هەموویان کۆمەڵەبوون.

گوڵان: واتا خۆت قەناعەتت بە هەڵوەشاندنەوەکە هەبوو؟

نەوشیروان: بەڵێ ئەو زەمانە قەناعەتم پێی هەبوو. بەڵام ئەزمون دەریخست کە شتێکی هەڵەمان کردووە.

گوڵان : هەستت کرد غەدریکت کردووە؟

نەوشیروان : ئێستا واتا ئەو دوو سێ ساڵە هەست دەکەم کە کارێکی هەڵەمان کردووە. لەوەپێش پێم وابوو وەک بۆم باسکردی کە کۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوەو تەسلیمی یەکێتیمان کرد، ئەو کاتە لە ناو سەرکردایەتی یەکێتیدا تەنها فواد مەعسوم و د.کەمال فواد کۆمەڵە نەبوون ئەوانیتر هەمویان کۆمەڵە بوون و دەیانتوانی هەمو یەکێتی بکەن بە کۆمەڵە".([1])

لە پێش کۆنفرانسدا فەرەیدون عەبدولقادر نامێلکەیەکی بەناوی کوردستانی بوونی کۆمەڵەوە نووسی بوو، تیایدا باسی لەوەکردبوو کە کێشەی کورد لە هەرچوارپارچەکە یەک کێشەیە. بەو بانگەوازە چەواشەکاریەی ئەوانە گرتبوویانەبەرو خۆیشیان دەیانزانی کە کاریگەریان تەنانەت لەسەر ڕژێمی عێراق (لە ئیزعاج کردن) تێناپەڕێت. بێ ئەوەش کە شێوازو ستراتیژی هێنانەدی ئازادکردنی هەرچوار پارچەکە دیاری بکەن کە چۆن ئەنجامی دەدەن. پرسیارەکە ئەوەبوو، چۆن تۆ دروشمت دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان بێت لە (هەرچوارپارچەکە) و لە بەرامبەر چوار دەوڵەتەکە دەجەنگیت، لە کاتێکدا خۆت بزانیت توانات لە ئیزعاجکردنی (ڕژێمێک) تێناپەڕیت. گەر ئەمە فریودانی خەڵک نەبێت چی یە؟ ئەمانە تەنها لە پارچەی باشووردا کە نەیانتوانیووە یەکگرتنی کاری هێزە ئۆپۆزیسیۆنەکان ئەنجام بدەن بۆ ئازادکردنی بەشێک لە کوردستان، چۆن دەتوانن بەرەوڕووی چوار دەوڵەتی بە هێزی ناوچەکە ببنەوە وبچن بە گژ چوار دەوڵەتی داگیرکەری کۆردستانداو بیان ڕووخێنن و چوار دەوڵەتی دیموکراسی بهێننە سەرکار کە مافی بوونە دەوڵەتی کورد بسەلمێنن، ئەی گەر چەواشەکاری نییە دروشمی (الثورة العراقیة المندلعة من جبال کوردستان) یەکیتی کردبوویە دروشمی سەرەکی کاری خۆی، چی ناودەنێن؟ ئەی بۆ یەکێتی مەرجی قبوڵکردنی (التجمع الوطنی العراقی) عەرەبەکان دەکاتە مەرجێکی سەرەکی ڕێکەوتن لەگەڵ پارتیدا؟ دیاربوو بانگەشەکەیان تەنها بۆ موزایەدەی سیاسی بوو. ئاشکرابوو ئەو جۆرە بانگەوازە چەواشەکاریە تەنها یەکێکە لە هەنگاوەکانی ئەو پیلانەی بۆ هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵە گیرابووەبەر. گەرچی لەمەسەلەی (التجمع الوطنی

هەورێکی نەزۆک و مێژوویەکی ناکۆک. نووسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەرە 65-66.

[1])هەمان سەرچاوە لاپەڕە67-68.

العراقی) دا نەوشیروان و عادل موراد نارازی بوون بە سەپاندنی ئەو مەرجە، بەڵام هیچ قسەیەک لە سەرووی قسەو بریاری تاڵەبانی یەوە نەبوو. لەودەمەدا تاڵەبانی و لایەنگرانی و لە ناو کۆمەڵەشـــدا وەک نەوشـــیروان و ئەو برادەرانەی لە زیندان بەربووبون، هەندێ کاڵفامیش، هێشتا وەک دەروێشێک باوەڕی بەهێزیان بە تێزی ماوی هەبوو، هێشتا تێنەگەیشتبون کە ماویزم لە چ حاڵەتێکدایە، لە دەمی ئەوەی بە شۆڕشی ڕۆشنبیری ناونراو دواتردا. هێشتا دروشمی ماوی لە شاخەوە بۆ شار ناوەندی کاری ئەوان بوو. هێشـتا هەسـتیان بە گۆڕانی کات و شـوێن و پێکهاتەی کۆمەڵایەتی جیاواز لە نێو کۆمەڵگای کوردی و چینیدا نەکردبوو، هێشتا لە سروشتی چینایەتی پێکهاتەی بورژوازی لە کوردســـتان، عێراق، ولاتانی ژێردەســـەڵاتی ئیمپریالیزم تێنەگەیشتبوون و چەقبەستووییەکی فیکری و نا ڕۆشنیەکی ئایدۆلۆژیان هەبوو. مارکسیزمیان بە عەقڵیەتی بیستەکانی سەدەی رابردوو لێکدەدایەوە، هێشتا ئەرکی شۆڕشی دیموکراتی یان بە ئەرکی بۆرژووا! دەزانی کە نیشانەیەکی زەقی نە ناسینی پیکهاتەی سەردەمیی (طبقات)چینەکان بوو، هێشتا لەوە نەگەیشتبوون کە بۆرژوایەک ســـروشـــتی پێکهاتە چینایەتیەکەی وابەســـتەی ئیمپریالیزم بووبێت و نانیشتمانی و نا ئازادیخوازو نا دیموکراسیخواز بێت، ناتوانێت نەتەوەیەک بە ئازادی بگەیەنێت و ناشتوانیت دیموکراسیخواز بیت(**سەیری ئێستای 35ساڵ دوای ئەو مێژووە بکە)**، کەچی دژە ڕەوتە کرێکاریەکە، ڕۆڵی چینی کرێکارو زەحمەتکێشانی ڕەتدەکردەوەو لەژێر وەنەوزی شۆڕشی دیموکراتیدا دژی دەوەستانەوە. چونکە لە ســـروشـــتی گەشـــەی چینایەتی ئەم ولاتانە نەگەیشـــتبوون، چینی بۆرژاوازیان لا دیموکراســـیخوازو ئازادیخوازو شـــۆڕشـــگێر بوو، پێیان وابوو ئەم شـــۆڕشـــە دیموکراســـیەی ئەمـــان بە ڕێبەرایەتی ئەوچینە بۆرژوایەو حزبە بۆرژواکـــانی، نەتەوەی کورد بە ئازادی و دیموکراســـی دەگەیەنێت. هێشـــتا ســـۆڤیەتیان بە قەلای سۆشیالیزم دەزانی، هێشتا لە سروشتی سەردەمی ئیمپریالیزم لە قۆناغی کۆمپانیا فرەناسنامەکان نەگەیشتبون، تا بتوانن لە سەر ڕۆشنایی هەموو ئەوانە سروشتی پارت و چینی شۆرشگێر بناسن و دۆست و دوژمنەکانیان دیاری بکەن. لە بواری پێشمەرگایەتیشدا پیکهێنانی و ڕێکخستنی وئیدارەی، هەمان شێوازە عەشائیریەکەی سەردەمی زوو(بێ دیسپلین، نارێک و پێک، گەندەڵ..) بوو یەک گۆڕرانی بەسەردا نەهاتبوو، هەروەکو سەردەمی خێڵ هەربەرپرسێکی سەربازی ئەو پێشمەرگانەی لایبوون بە موڵکی خۆی دەزانین. لە پراکتیکیشـــیاندا ئەوەی کاریان پێنەکردبێت پراکتیکی پرۆلیتاریانەبوو، ئەوانەبوون ئەو تاقمانەی کاریان بۆ هەڵوەشـــاندنەوەی کۆمەڵە دەکردو لافی کوردستانییەتیان لێ دەدا.

جەلالیەکانی ناو کۆمەڵەو یەکێتی، لە کاتێکدا لەژێر پەردەی (کوردستانیەتدا)، لە هەوڵی توانـدنەوەی کۆمەڵەدابوون، لەولاشـــەوە لە پراکتیکـدا بە عێراقیبوونی

شـۆڕشـەكەیان كارپێدەكرد، لەژێر كاریگەری سـوریاو حزبە عەرەبی یەكانی ناو (التجمع الوطنی العراقی)، لە پێش هەمویانەوە بەعسـی سـوری، دروشـمەكانی لە عەرەبەكان و خودی بەعس عێراقیتربوو، شۆڕشەكەشیان هەر بە عێراقی دەزانی و دروشـمی سـەرەكیشـیان(ئەو شـۆڕشـە عێراقیەی لە شـاخەكانی كوردسـتانەوە هەڵگیرسـاوە)(الثورة العراقیة المندلعة من جبال كوردسـتان) بوو. یەكێتی لە دروسـتبوونیەوە هەموو سـنووریكی نەتەوەیی بەزانـدبوو، لە بـاتی ئەو حزبە عەرەبیانەی ناو (التجمع الوطنی العراقی) دەیویسـت ئەو دروشـم و بۆچوون و سەركردایەتی و سیاسەتانەی عەرەبە شۆڤینیستەكانی التجمع بەزۆر بەسەر قیادەی موەقەتەشـدا بسـەپێنێ، بەڵام ئەوان بەو(پێكهاتە خێڵەكی یەی خۆیشـیانەوە) نەچوونە ژێر باری و باشـتر لە یەكێتیش پەیوەندیان بە حكومەتی سـوری و حزبەكانی ناو التجمع هەبوو، بە بێ ئەوەی مەرجەكانی تجمع قبول بكەن.

یەكێتی هەر لە سەرەتاوە بۆ خۆبردنە پێشەوەو ڕازیكردنی بەعسی سوری، لە (التجمع الوطنی العراقی) دا خۆی بینیەوە، بە تونـدڕەویەكی زۆرەوە دەیویسـت مەرجی ئەو عەرەبانەی ناو تجمع بسەپێنێتە سەر قیادەی موەقەتە، كە دەبێت ئەوانیش قبوڵی توع و ڕێبەرایەتی بەعسی سوری بكەن، كە لە ڕاستیدا دەیویست شەریكێك بۆ ڕێگە هەڵەكەی خۆی پەیدا بكات. **سـەیربوو ئەوانەی خۆیان بە كوردسـتانی ناسـاندبوو خۆیان لە شـیتەڵكردنی ئەم پرسـیارانە نەدەدا**، تەنها ئامانجیان ئەوەبوو لە ناوبنكەكانی ڕێكخسـتن و پێشـمەرگەدا بەرامبەرەكەیان وا بناسـێنن كە دژی ئەو دەوڵەتە كوردیەن كە ئەوان لە هەوڵی دروستكردنیدان. لە پراكتیكیشـدا نەوشـیروان راستی پێكاوە كە لە لاپەرە258(پەنجەكان یەكتر دەشكینن)دەڵێت :"ئێمە هەموومان لامان وابوو، ئەگەر بەعس **لایەنی كەمی** مافەكانی كورد بسـەلمێنێ، بۆچی لەگەڵی رێک نەكەوین، بە تایبەتی لەو هەل و مەرجە ئاڵۆزەدا كە ئەوسا جوڵانەوەی كوردی تێ كەوت بو".

ئەو نزیكبوونەوانەی یەكێتیش لەگەڵ حزبی دیموكراتی كوردسـتانی ئێران و بەشداری لە هەندێ شەردا، چەند لایەنیكی هەبوو :

یەكەمیان :بۆ گەمارۆدان و دابڕانی قیادە موەقەتەبوو كە بە دوژمنی سـەرەكی خۆیان دەزانی.

دووەمیان: لە ڕێگەی حزبی دیموكراتی كوردسـتانی ئێرانەوە كە پارەو چەک و تەقەمەنی و كۆمەكی لە ڕژێمی عێراقی وەردەگرت یەكیتی ژێر بە ژێر كەڵـک وەرگرێت.

سـێهەمیش: یەكیتی توانی لە ڕێی دیموكراتەوە داواكارییە هەشـت مادەییەكە لە دژی پارتی بڵاوبكاتەوەو داوای كردنە دەرەوەی قیادەموەقەتە لە ئێران بكات.

چوارەم: سـیاسـەتی یەكیتی بۆ پاوەنكردنی ناوچەكانی سـولەیمانی و هەولیرو لێدانی لایەنەكانیتری ئۆپۆزیسیۆن لە لایەک و لەولاشـەوە بۆ گەمارۆدانی پارتی، لە گەڵ حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران چووە بەرەیەكەوە، بەوجۆرە ناراستەوخۆ چووبووە بەرەی ڕژێمی عێراقەوە، كە لە ڕاستیدا سەرەداوی پەیوەندییە ژێرەكێیەكانی دەركەوتبوون.

سـالارعەزیز بە نامێلكەیەک وەڵامی فەرەیدونی دابۆوەو پێی لەسـەر پارتی ڕەنجدەرانی كوردسـتان-عێراق دادەگرت. دەیووت ئێمە دەبێت جارێ كێشـەكانی باشووری كوردستان لە ناو عیراقدا لەگەڵ رژێمی فاشی عێراقدا بە لایەكدا بخەین و باشـوور ببێتە پشـت و پەنا بۆ بەشـەكانیتری كوردسـتان و هەر بەشـێكی كوردسـتان دەبیت ئازادبیت لە هەلبژاردنی شێوازی خەباتیدا بۆ گەیشتن بە مافەكانی كورد.

كۆنفرانسـی دووەمی كۆمەڵە گۆڕانی زۆری تیابوو. لە كۆنفرانسـی یەكەمدا كۆمەڵەیـان لە فیكرو ئـایـدۆلۆژی مـاركسـی لینینیەكەی كردەوەو دایـانمـاڵی. لە كۆنفرانسـی دووشـدا چەكوش و داسـەكەشـیان داگرت و پێچایەوە. بۆ ئەوانەی باوەڕیان بە كۆمەڵە هەبوو، زۆر بە زەقی دیاربوو كۆمەڵە بەرەو پارتی ڕەنجدەرانی كوردستان ناچێت و بەكاری دەهێنن بۆ بەهێزكردنی پایەگاكانی دەسەڵاتی سكرتێری گشـتی و هێنانەدی دروسـتكردنی ئەو حزبەی تاڵەبانی لە سـەرەتاوە دەیویسـت دروستی بكات.

لە دانیشـتنی كۆنفرانسـەكە بۆ هەڵبژاردنەوەی ناوەندی كۆمەڵە، نەوشـیروان هەستاو ڕووپۆشـەكەی لەسـەری هاوڕێ سـەركەوت لابردوو وەک پاڵەوانی زیندان نـاسـاندی و لە لایەن ئەوەوە پـالێورا بۆ نـاوەنـدی كۆمەڵەو زۆربەی دەنگەكـانی كۆنفرانسی بەدەستهێنا.

لە پێش كۆنفرانسـی دووهەم بە دوو مانگێک ناوی كۆمێتەی سـەركردایەتی شـارەكانیان گۆڕی بە كۆمێتەی ڕێبەرایەتی ناوخۆ، لەم كۆنفرانسـەشـدا كۆمێتەی ڕێبەرایەتیشـیان هەڵوەشـاندەوە، هەرپـاریزگـایەک كرایە ڕێكخراوێـک، هەر ڕێكخراوێكیش ڕاسـتەوخۆ بەسـترایەوە بە دەزگای ڕێكخسـتنی ناوندی كۆمەڵەوە، بەوجۆرە كۆمێتە بـووە كەرت و ڕێـكـخـراوی پێشـوو بـووە پۆل...ئەمـیش هەنگاوێكیتربوو بۆ ئەوەی هەموو بریارەكان بچێتەوە دەسـت سـەرانی یەكیتی و پوازێک بوو لە ناوجەرگەی رێكخستنەكانی شارەكانیان چەقاندو هەنگاوێكیتربوو لە پلانـی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە.

لە كاتی پشووی كۆبوونەوكاندا، ناردیان بە دوامدا كە چووم هاوڕێیانی نمایندەی ڕێكخراوی شـەهید لەیلا لە مـاڵی یا لە مەقەری مەلابەختیـاربوون، چـاوم پییـان كەوت.زانیم بۆ ئەوەیە بزانن دەنگ بە كێ دەدەین بۆ سـەركردایەتی كۆمەڵە! بەڵام من بە ڕوونی ووتم ئێمە تكتل نین و دەنگ بە كەسـانی شـایسـتە دەدەین. هاوڕێ جەمال تایەر ئاگاداری كردمەوە بە تەمایە سەردانی سولەیمانی بكاتەوە و لای منیش

دادەبەزیّ. دوای تەواوبوونی کۆبونەوەکان ، ســـەرو دەمانچەیان دا بە ئەندامانی ڕێکخراوی ســـولەیمانی. دەمانچەی تازە لە قوتودا جۆری مەکاریۆف، کە دیم بە هاوڕێیانم ووت دەزانن ئەم دەمانچەیە ڕژێمی بەعس دەیدات بە نائب زابتەکانی. هاوڕێیانی کەرتی شـــەهید وەســـتا ئەنوەر (هەڵەبجە)کە هاتبوون بۆ کۆنفرانس پێیان ووتم بە پێ دەگەڕێنەوەو یەکیکیان هاوڕێ زمناکۆ (محمد حاجی حەمەشەریف)بوو، بەواندا دەمانچەکەم ناردەوە. خۆیشـــم گەڕامەوە قەڵادزی و لەوێوە بە ئۆتۆمۆبێل چوومەوە سولەیمانی.

ماوەی چەند مانگێک بوو هاوڕێ (کۆســـرەت - عەبدوڵڵا ڕســـوڵ) کە بەرپرســیاری ڕێکخســتنەکانی هەولێربوو بە هۆی کێشـــەی ئەمنیەوە لە هەولێرەوە هاتبووە ســـولەیمانی و لە کارگەی شـــەکری کەلەی ســـەرچنار لای مزگەوتی دوودەرگای ئەســـحابە ســـپی کە خاوەنەکەی حاجی محمد نوری حاجی عەبدوللایە خۆی شاردبۆوە.

پاش نزیکەی هەفتەیەک دوای کۆنفرانســـی دووەمی کۆمەڵە، هاوڕێ جەمال تایەر بە نهێنی هاتەوە ســـولەیمانی، ئەو کە هەڵبژێردرابوو بە ئەندامی ناوەندی کۆمەڵەو بەرپرسی دەزگای ڕێکخستن. هێشتا دەنگۆی دەرچوونی بۆ سەرکردایەتی بڵاونەبووبوەوە بە ناو خەڵکدا، بە نهێنی یەکی زۆرەوە هاتە ماڵی ئێمە، ســـەلیم و حاجی حەمەنوری هاوڕێ کۆســـرەتیان هێنا بۆ ماڵی ئێمەو لەگەڵ جەمال تایەردا یەکتریان بینی و قسەوباسی خۆیانکرد.

ئەو ڕۆژەی جەمال تایەر هێنرایە ماڵی ئێمە حاجی حەمەنوری پێش ئەوەی ڕژێم بە هەواڵی جەمال تایەر بزانێت، لە دائرەی عەقار معامەلەی بۆ خانوەکەی جەمال تایەرکردبوو بیخاتە سەرخۆی تا حکومەت دواتر دەستی بەسەردا نەگرێت. بەڕاســـتی ئەو کارە لەو ڕۆژگارەدا زۆر پڕ مەترســـی بوو، ئاشـــکرابوونی دەبووە هۆی لەناوچوونی حاجی حەمەنوری و هەموو خێزانەکەی. لە دائیرەی تاپۆ ووتبووی کە خاوەن ماڵە فرۆشیارەکە قاچی شکاوە بۆیە ناتوانێت بێتە دائیرەی تاپۆ، لە بەرامبەردا کڕیار مقداریک پارەی دەداو دائیرەی تاپۆش یەکێک لە فەرمانبەرەکانی دەنارد تا ئیقراری خانوەکە لە ماڵەوە بکرێت. ئەو کاتەی دیاریکرابوو بۆ ئیقرار، پەرۆو خاولی زۆرمان ئاڵاند لە قاچی جەمال تایەرەوە، ســـەردار ناوێک فەرمانبەربوو لە نوسینگەی عەقارەوە هات و ئیقراری فرۆشـــتنی خانووەکەی لە جەمال تایەرەوە بۆ ســـەر حاجی حەمەنوری تەواوکردو ڕۆیشـــت. یەکسەر حاجی حەمەنوری حاجی عەبدوللا لەبەر سەلامەتی مامۆستا جەمال تایەر و وەک ئیحتیاتێکیش نەبا هاتنە ناوەوەی ئەو بەرگوێی رژێم بکەوێتەوە، مامۆســـتا جەمال تایەری گواستەوە بۆ شوێنێکیتر.

دوای کۆنفرانسی دووەم

یەكەم كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی

چاوەڕوانكراوبوو، دوای ئەو هەنگاوانەی جەلالیەكانی ناو كۆمەڵە دەیاننا بەرەو تواندنەوەی كۆمەڵە لەناو یەكێتی دا، هەنگاوی داهاتوویان زۆركردنی ژمارەی جەلالیەكان دەبێت لەناو ڕێكخراوو كەرتەكانی ڕێكخستنی كۆمەڵەدا چ لە شارەكاندا یا لە كەرت و ڕێكخراوەكانی ناو هێزی پێشـــمەرگەدا. بۆ ئەنجامدانی ئەوكارەش هەر زوو دەست بە كاربوون، هەندێ كەسیان داناو هەندێكیشیان لابرد.

هەیكەلی ڕێكخراوەیی ڕێكخستنەكان بەمجۆرەگۆڕا: ناوەندی كۆمەڵە – ڕێكخراو لە چەندین كەرت پێكهاتبوو(هەرپارێزگایەک كرابووە یەک ڕێكخراوو ڕاستەوخۆ لە ڕێگەی بەرپرسی ڕێكخراوەوە پەیوەندی ڕاستەوخۆی هەبوو بە دەزگای ڕێكخستنی ناوەندیەوە بەرپرسی كەرتەكان ئەندامی ڕێكخراوبوون لە كاتی زۆریی كەرتەكاندا لەبەر سەلامەتی ڕێكخستن نەدەبوو هەموو بە یەكەوە دانیشن، بەڵكو بەرپرس بە جیا هەرجارەی لەگەڵ بەشێكیان دادەنیشت. دەبوو لە كاتی زۆری بەشەكاندا لە هەموو ڕیزەكانی ڕێكخستندا ڕەچاوی ئەو شێوازی كاركردنە بكرێت.- كەرت، هەر كەرتێكی ڕێكخستن لە دوو یا سێ پۆل پێكهاتبوو، بەرپرسی پۆلەكان ئەندامی كەرت بوون. – پۆل لە دوو یا سێ شانەی سەرەكی پێكهاتبوو، بەرپرسی شانە سەرەكی یەكان ئەندامی پۆل بوون- شانە سەرەكی- لە دوو تا سێ شانە پێكهاتبوو ، بەرپرسی شانەكان ئەندامی شانە سەرەكی بوون.

ڕێكخراوی ســـولەیمانی، لە دوو بەش پێكهاتبوو، بە دوو بەش كۆبوونەوەیان دەكرد، لە دوای كۆنفرانســـی دووەمەوە، ئەم بەشـــەی ئێمە، لە لایەن ســـەلیمەوە ئاگاداركراینەوە كەســـێكی نوێ بە ناوی نهێنی زۆراب بە بڕیاری ناوەندی كۆمەڵە كراوە بە ئەندامی ڕێكخراوی سـولەیمانی. ئەوە لە سـێپتەمبەری ١٩٨٢بوو. سـەلیم (دلێری ئەحمەد شوكری) كە بە بڕیاری ناوەند كرابوو بە بەرپرسیاری ڕێكخراوی سولەیمانی، لەگەڵ هەردوو بەشەكە بە جیا دادەنیشت. ئەو بەشەی ئێمە پێكهاتبوو لە [هاوڕێ هێرش، طە(شێخ جمال شیخ نوری). هاوڕێ زۆراب(دكتۆر خەسرەوخاڵ). دارا،وەرگێر، عادل(رەوف رەفیق). هەندێ لەو هاوڕێیانە بە چەند ناوێكی نهێنیەوە كاریان كردووە، بە چاكم زانی هەندێ لە ناوە نهێنیەكانیان لە تەنیشـــتیانەوە دابنێم. هاوڕێ هێرش كەرتێكی لابوو كە پێشـــتر بە كۆمیتەی یەک ناســـرابوو، هاوڕێ زۆرابیش بەشـــێكی لابووكە زۆربەی كۆنە جەلالیەكان بوون و (بەشـــداری چالاكی جەماەرییان نەدەكرد، پاكانەیان ئەوەبوو گوایا لەبەر ئەوەی كۆنە جەلالی بوون ڕژێم چاوی لە ســـەریانە). منیش ســـێ كەرتم لابوو، یەكەمیان ئەو كەرتەی پێشـــتر بە كۆمیتەی پێنج نـاســـرابوو، كەرتەكە لە دوو پۆل پێكهاتبوو، هەریەک لە ئیبراهیم حەمە عەلی و خەســـرەو هادی بەرپرســـی یەكێک لە پۆلەكان بوون، دواترلە جێی هاوڕێ خەسـرەو هادی، شـەهید خالید سـورداشـی بووە بەرپرسـی پۆلەكە، دوای

ئەوەی ئەم هاوڕێیە لە چالاكیەكدا دەكەوێتە كەمینی ئیستخباراتەوەو شەهید دەبێت، لەگەڵ سەلیم بۆ سەرخۆشی چووینە ماڵەكەیان ، تەنها دایكیكی پیری هەبوو. لە كۆتاییەكانی ساڵی ١٩٨٣ محمود ڕەزا كرا بە بەرپرسیاری پۆلەكە لە جێگەی شەهید خالید سورداشی. دووەم كەرت كە لامبوو كەرتی ماموستایان و هونەرمەندانی كۆمەڵە بووكە پێكهاتبوو لە هاوڕێ فەرەیدون دارتاش و هاوڕێ فەوزی مەلامەحمود. سێهەم كەرتیش كە لامبوو كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەبووكە كارگێرەكەیان خوشكەزاكەی شەهید حەسەن خاوێ، هاوڕێ سالاربوو. پەیوەندی هاوڕێ فەرهاد(تالیب مۆریاسی) خرایە ئەستۆی من، پێش ناردنی نامەی وازهێنانم لە كۆمەڵە لە دوای كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە ، ئیبراهیم حەمەعەلیم راسپارد پەیوەندی بە هاوڕێ فەرهادەوە بكات.

یەكەمین كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی

یەكەمین كۆبونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی، لە دوای كۆنفرانسی دووەم لە ماڵی دكتۆر خەسرەوخاڵ(زۆراب)بەسترا، لەسەر گردەكەی سەرچنار، هاوڕێ جەبار بە ئۆتۆمبێلەكەی([1])، من و سەلیم و هێرشی گەیاند، لە دوورەوە دابەزین و بە پێ ڕۆیشتین بەرەو ماڵەكە.

سەرەتای كۆبونەوەكە لەسەر نامەیەكی ناوەندی كۆمەڵە بوو كە تیایدا داواكرابوو لە بەشەكەیتری ڕێكخراو ئاڵ وگۆڕ بكرێت، سەلیم وتی لە نامەكەدا هاتووە ئەو هاوڕێیەی بەشەكەیتر(ترۆ)بكەن لەبەر ئەوەی بێ توانایە. دیارە لە سەلیم بەولاوە كەسمان نەمان ئەزانی ئەو كەسە كێیە (گەرچی دواتر پیی ووتم كێیە). بەڵام من زۆر تووڕەبووم، ووتم هەركەس ئەونامەیەی نووسیوە و ناردووە و ئەو ووشانەی بەكارهێناوە، دەبێت سەرزەنشت بكرێت، دەكرێت هاوڕێ یەك بە هەرهۆیەك و بەهانەیەك بێت لایبەرن، بەڵام كەس بۆی نیە سووكایەتی بە هاوڕێیەكی كۆمەڵە بكات كە خۆبەخش گیانی خۆی لەسەردەست داناوە بیبەخشی بە نەتەوەكەی. ئەوە بوو بە خاڵێك بۆ ناوندی بنووسرێت و ڕەخنە یان لێبگیرێت.

یەكێك لە خالەكانیتری كۆبونەوەكە، باسی ڕێكخستنی كرێكاری بوو لەناو كارگەكانی جگەرەو چیمەنتۆ، كە بەپێی ڕاپۆرتێك هاوڕێ هاشم بۆی ناردبووین و بە درێژی باسی كرێكارانی ئەو كارگانە بە گشتی وبە تایبەتی جگەرەی كردبوو، كە ڕێكخستن تیایاندا لاوازە، داوایكردبوو كاری زیاتری لەسەربكرێت. هاوڕێ

[1])هاورێ جەبار، یەكیك لە دڵسۆزترین و جوامێرترین هاورێكانی كۆمەڵە بوو لە سولەیمانی،ماڵیان لە گەرەكی خەبات بوو، كەمئەندام بوو، كرۆنایەكی كەمئەندامی هەبوو. زۆربەی جار بۆ گواستنەوەی ئەو بەرپرسانەی سەركردایەتی كە دەهاتنە شار ئەو بەو كارە هەڵدەسا.

هێرش هەڵیدایە کە ئەوە ئەرکی ســـەرەکی ئێمەیە وەک کۆمەڵە کە ڕێکخراوێکی کرێکاری و مارکســـیســـتین، ڕۆڵی خۆمان چڕتر بکەینەوە لە ناوکرێکاراندا بۆ هوشیارکردنەوەو ڕێکخستنیان. ئەو لە قسەکانی نەبووەوە هاوڕێ زۆراب هەڵیدایە : و ووتی کۆمەڵە نە کرێکاری یەو نە مارکسیستە و نە بڕواشم بەوە هەیە! بە هۆی ئەو وەڵامەی هاوڕێ زۆرابەوە، ســاتێک خامۆشــی هاتە ئاراوە. من پێشـتر هاوڕێ زۆرابم نەدیبوو نە ناســـیبوو نە کارم لەگەڵ کردبوو. ئەو پێش کۆنفرانســـی دووەم خەتێکی ڕێکخستنی لابوو، پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە نەوشیروان مستەفاوە هەبوو، هەر بە فەرمانی ئەمیش زۆراب کرا بە ئەندامی ڕێکخراوی سولەیمانی کۆمەڵە و لە ڕێکخراو دانرا. ئەوانەی لەو بەشەدا بوون لای ئەو کۆنە جەلالیەکان بوون.

دوای ئەو قسە سەیرانەی زۆراب، من لە سەرەتادا وامدەزانی گاڵتە دەکا. چونکە نەدەچوو بە عەقڵمدا کەســـێک بخرێتە ڕێکخراوێکی کۆمەڵە و بڕواشـــی نەبێت بە کرێکاری بوونی ڕێکخراوەکە و ئایدۆلۆژی یە کرێکاریەکەی ڕێکخراوەکە. گەر ئەوەم بزانیایە کە بەرپرسی ناوەندی کۆمەڵەش هەمان ڕاوبۆچوونی هەبووە بەلامەوە ســـەیرنەدەبوو، ئـاســـانتریش بوو بۆ مرۆڤ لەوە تێبگـات کە بۆچی ئەمی لە ڕێکخراوەکەدا داناوە. لەبەر ئەوەی وامدەزانی گاڵتە دەکات، لەســـەرخۆ پێمووت: بە ڕاستی کاتی گاڵتە نیێ یەو کارمان زۆرە، گاڵتەکانت هەڵگرە بۆ کات و شووێنێکیتر. کەچی ئەو چەند بارەیکردەوە کە گاڵتە ناکات و ئەوە بیرو باوەڕی ئەوە. داواملێکرد پەیرەوی ناوخۆی کۆمەڵەی هێنا ووتم ســـەیرکە نوســـراوە کۆمەڵە ڕێکخراوەیەکی کرێکاری مارکسـیسـتە، ووتی با ئەوەش وابڵی من باوەڕم پێی نی یە. (دیارە ئەو لە دەرەوەی ڕێکخراوی کۆمەڵەدا بووایە ســـەیر نەبوو، ئـازادیش بوو هەر فکرێکی هەبیت). هاوڕێ هێرش حەپەسابوو، ناهەقیشی نەبوو. هەستمکرد هاوڕێ سەلیمیش نارەحەت بووە، نەی دەزانی چ وەڵامێکی من بداتەوەو، نەشیدەویست شتێک بڵێت و ڕونکردنەوەیەک بدات، بێدەنگیەکەی نیشـــانەیەکی خراپی فرســـەتخوازی بوو، بۆم ڕوونبووەوە لەبەرەی جەلالیەکاندایە. هاوڕێ هێرش کە خۆی کرێکاربوو، زۆرتر ســـەرســـام و نارەحەت بوو، زۆر بە هێمنی و لەســـەرخۆیی ووتی : باشـــە دکتۆر تۆ نەتدەزانی کۆمەڵە ڕێکخراوەیەکی کرێکارییە؟ نەت دەزانی ئێمە مارکســـین؟ ئەی چۆن لە ڕێکخراوێکدا بڕیاری کارکردن دەدەی بێ ئەوەی بزانی فکرو ئایدۆلۆژی ئەو ڕێکخراوە چی یە؟ ئەی چۆن لە ڕێکخراوێکدا کـار دەکەیت بڕوات بە بنەمـا چینایەتی و ئایدۆلۆژیەکەی نەبێت؟

ئەوە یەکەم هەنگــاوی دوای کۆنفرانس بوو، لە کۆنفرانســـی یەک و دووی کۆمەڵەدا ئارم و ئایدۆلۆژی کۆمەڵەیان تووڕدا. وا ئێســـتەش ڕێکخســـتنەکان بەو کەســـانە پڕدەکەنەوە کە بۆ ئەو ڕەوتە کاردەکەن کە هەنگاو بە هەنگاو کۆمەڵە لە یەکێتی دا بتوێننەوە. کەم نەبوون ئەو هــاوڕییــانەی لە نــاو کــادرەکــانی دەرەوەو

ڕیزەكانی ناوەوە هەســـتیان بەو مەترســـی یانە كردبوو، بەڵام جگە لە ناڕەزایی دەربڕین و مـانگرتن و خۆ هەڵپەســـاردن، یـا هەنـدێجـار لێرەو لەوێ لە نـامە یـا بڵاوكراوەیەكدا پرتەو بۆڵەكردن تێپەڕی نەدەكرد.لە كاتێكدا نەیارەكانی كۆمەڵە بە پلان و نەخشە كاریان لەسەر تواندنەوەی كۆمەڵە دەكرد.

بە هۆی كۆچی دوایی دكتۆر خەســـرەوەوە پێمخۆش نەبوو، ئەم باســـە بهێنمە پێشـــەوە، لەگەڵ ئەودا گەرچی لە بـاوەردا جیـاوازبووین، بەڵام لەو ڕۆژگـارەدا مرۆڤێكی خۆشـەویست و ئازاو چاونەترس بوو. گەرچی ئەو هاوڕییانەیتر لە ژیاندا ماون، بەڵام ناچاربووم باسـی ئەو یەكەم كۆبونەوەیە بنووسم، تا خوێنەر شـتێك تێ بگـات لە بیركردنەوەو پراكتیكی ســـەرانی یەكێتی و لە شـــێوازی بیركردنەوەو هەڵبژاردنی ئەو كەسـانەی ناوەند دیاری دەكردن. ئامانجیان و مەبەسـتیان كاركردن بوو، كۆمەڵە و بزوتنەوە لە یەكیتی داو، یەكیتیش لە خودی تـالەبـانی دا بتوێننەوە. **دیاربوو ئەم هەنگاوەیان، بۆ لابردنی هەموو ئەوانەی بروایان بە بنەما چینایەتی و فیكرییەكەی كۆمەلە هەبوو چ لە ناو كادرەكانی دەرەوە یا ریزەكانی ناوەوەی شـــارەكـانـدا، دواهەنـگـاویـان بوو كە كـاریـان بۆ دەكرد، تـا دواتر بتوانن دوا بزمارەكانیان بە دارەمەیتی كۆمەڵەدا داكوتن و بینیژن. جەلالیەكانی ناو كۆمەڵەش بە تەور بەربووبوونە ئەو دارەی لەسەری وەستابوون.**

یەكێتی، تا دەهات، لە ناوچەكانی ســـولەیمانی و هەولیردا لە بەرامبەر حزبی ســـۆشـــیالیســـتی كوردســـتـان و لایەنەكـانی جودا(بەرەكەی پارتی) لە ڕێگەی مۆنۆپۆڵكردنی ناوچەكانی ژێر دەســـەڵاتیەوە، ئەگەری شـــەڕی ناوخۆی لەگەڵ ئەو لایەنانەدا زیاتردەكرد. پارتیش وەک حزبێكی خێڵەكی ناوچەی بادینانی بە موڵكی شـــەخســـی دەزانی و ڕێگەی نەدەدا هێزێكیتر لە خۆی زیاتر بچێتە ئەوێ و لەوێ بمێنێتەوە. لەگەڵ هەموو هەوڵێكی پەیوەنـدی و نزیكبوونەوەیەكیش كە دەكرا لە لایەن سەرانی یەكیتی و حكومەتی بەعسدا، بلێسەی شەڕی كورد كوشتنی ناوخۆی زیاتر دەكرد. لە كۆتایی ساڵی ١٩٨٢ و سەرەتای ساڵی ١٩٨٣دا دەنگۆی مفاوەزات لە نێوان حـكومەتـی بەعس و یەكیتـی بڵاوبـوەوە. " لە بەهـاری ١٩٨٢ لەو كۆبونەوانەدا كە د.قاسملو لەگەڵ سەركردایەتی یەكیتی ئەیكرد، چەند جارێ باسـی گفتوگۆی لەگەڵ بەعس ئەهێنایە پێشـــەوە، هەمان باســـی لەگەل ســـەرانی حشـــع كردبوو"،نەوشیروان دەڵێت" لامانوابوو: ئەگەر بەعس لایەنی كەمی مافەكانی كورد بســـەلمێنێ، بۆچی لەگەڵی ڕێک نەكەوین، بە تایبەتی لەو هەلومەرجە ئالۆزەدا كە ئەوسا جوڵانەوەی كوردی تێ كەوت بوو".([1])

([1])پەنجەكان یەكتری دەشكێنن. نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 258-259.

ڕۆژ بە ڕۆژ تا دەهات باوەڕم نەدەما بەوەی لە ڕێکخســـتنێکدا کار بکەم درێژە پێدەری خەتی جەلالی بێت بۆ شـەڕی ناوخۆ و لەگەڵ پەرژەوەندی نەتەوەیی ناکۆک و دژ بێت، بە بەرچاویشمەوە کار بۆ لە ناوبردنی ئەو ڕێکخستنەی کۆمەڵە بکات کە باوڕم پێی هەبوو. دەمویست نامەی دەست لەکارکێشانەوە بنووسم و بینێرم بۆ ناوەند بەڵام هەندێ لە هـاوڕێیـان پێیـان لەســـەر ئەوە دادەگرت پەلە نەکەم و چـاوەڕێی گۆڕانکاری بم. گەرچی لە ناو پێشـــمەرگەدا بە ئاشـــکرا بەرەی جەلالی و بەرەی کۆمەلە لەیەک جیابوو. بەرەی جەلالی لە ژێر پەردەی فریودەرانەی کوردســـتانی بوونــدا بەرنــامەی کــاری توانــدنەوەی کۆمەلەی لە نــاو هێزی پێشـــمەرگەو ڕێکخستنەکانی ناوخۆدا هەنگاو بە هەنگاو جێ بەجێدەکرد، بەلام هاوڕێیانی کۆمەڵە لە بەرامبەریاندا بێ بەرنامەبوون و، خۆیان بە کەم ئەزمونترو کەم تەمەنتر دەزانی . هەموو کارەکانیان لە ســــەرزەنشـــت و گلەیی وبۆڵەبۆڵ و بڵاوکردنەوەی نامەو هەندی بەیان و نامێلکە تێنەدەپەڕی. من تا ئەو کاتە لە هەردوو بەرەکە ناڕازیبووم، بەرەی جەلالیەکان بە تەواوی لای من رەتکرابووەوە، بەرەی ئەوانەش کە خۆیان بە داکۆکیکەر دەزانی لە کۆمەڵە بەهۆی نەبوونی بەرنـامەو هێڵی فیکری و تێڕوانینی ڕێکخراوەیی ڕوونیان لەگەڵ ئەمانیش نەبووم. بەڵام لە لایەن نەوشیروان و ئەوانەوە منیان لەسەر بەرامبەرەکەیان (سالارو مەلابەختیار)حساب کردبوو، مەلابەختیاریش تا ئەو کاتە منی سـەر بە جەلالیەتەکە حسـابکردبوو، هەتا دواتر جارێکیان بە خۆمی ووت کە واماندەزانی جەلالیت. بە لای هەردوو لایانەوە بە ڕەش و ســپی حوکمیان دەدا بەســـەر چواردەوریـانـدا، ئەوەی لە گەڵیـان نەبێت لەگەڵ لاکەیترە، بەڵام من بیروبـاوەرەکەم، کە بیرو بـاوەڕی کرێکـاران و زەحمەتکیشـــان بوو ڕێبـازم بوو، سەربە هیچ لایەکیشیان نەبووم.

كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایان لە بالیسان

هـاوڕێ جەمـال تـایەر، کە ئەنـدامی نـاوەنـدی کۆمەلەو بەرپرســـی دەزگـای ڕێکخستن بوو ئاگاداربوو، لە نەبوونی جم و جوڵی سکرتاریەتی مامۆستایان و، ئەو ئەڵتەرنـاتیفەی ئێمە گرتبوومـانەبەر بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشـــایی یە لە ڕێگەی دروســـتکردنی کەرتی مـامۆســـتـایـانی کۆمەڵەوە. ڕاســـت بوو وەزعەکە زۆر مەترسـیداربوو، بەڵام ئەوان بەرپرس بوون لە چالاکی یە سـەندیکاییەکانی خۆیان و هوشیارکردنەوەو ڕێکخستن و یەکخستنی ڕیزەکانی مامۆستایان..

لە هەوڵێکدا بۆ زیندووکردنەوەو بەگەڕخســـتنەوەی یەکیتی مامۆســـتایان، پاش وەرگرتنی رەزامەندی ناوەند لە کەرتی مامۆســتایان و ڕێکخراوی ســولەیمانیشــدا قســەی لەســەرکراو لەگەڵ بەرپرســی دەزگای ڕێکخســتنی کۆمەڵە هاوڕێ جەمال تایەر رێکەوتین لەسـەر بەسـتنی کۆنفرانسـێک بۆ مامۆسـتایان لە بالیسـان. ئەو ڕای

وابوو من خۆم بپاڵێوم بۆ سکرتاریەتی مامۆستایان، بەڵام توانیم قەناعەتی پێبکەم کە ئەوســـێ کەرتەی لامە زیاد لە توانای خۆم کاتی گرتووم. من پێشـــنیاری هاوڕێ فەرەیدون دارتاش وفەوزی مەلا مەحمودمکرد، ئەویش ڕازی بوو.

لە ســـولەیمانی یەوە من بە نـاوی نهێنی دارا و فەرەیدون دارتـاش ، فەوزی مەلامەحمود ، هاوڕێ ســوعاد(کە پاشــتر بووە هاوســەری شــەهید مولازم ســەید کەریم)، ئەم چوارە لە کات و شـوێنی دیاریکراودا چوینە بالیسـان. لەوێش نمایندەی هەولێرو، سکرتاریەتی کۆن و ژمارەیەکی زۆری مامۆستایانی ناو هێزی پێشمەرگە ئامادەبوون، پیش چوونە کۆنفرانسەکەوە نمایندەکانی سولەیمانی کۆبونەوەیەکمانکرد، نەخشـەی کاری خۆمان بۆ ناو کۆنفرانس دارشـت، پێموتن کاری من هەڵسـەنگاندی کارەکانی سـکرتاریەتی پێشوو دەبیت، ئێوەش کار لەسـەر دارشتنەوە یەکی باشتری بەرنامەیی بکەن، پاش هەڵسەنگاندنێکی چڕ و ڕەخنە لە بی هەڵوێستی سکرتارییەتی پێشـــوو، کۆنفرانس بە باشـــی لە هەموو ئەو ڕوانەی بۆی دیاریکرابوو بەرنامەی کاری خۆی دارشـــتەوە، لە دانیشـــتنی کۆتایی دا دەســـتەی ســـکرتارییەتی نوێ هەڵبژێردرا.

مفاوەزات-گفتوگۆ

" د.قاسـملوپێشـنیارەکانی ئێمەی گەیاند بە کاربەدەسـتانی عێراق. تا چەند مانگێ هیچ هەواڵێک نەبوو. شـەڕەکانی کوردسـتانی ئێرانی بەسـەردا هات. د.قاسـملو لەو ماوەیەدا بەرزان تکریتی و صەدام حسێنی بینی بووو. وەڵامی پێشنیارەکەی ئێمەیان دابۆوە:

پێشـــنیـاری یەکەم- خرابووە لاوە بە بیـانوی ئەوەی هێشـــتـا هەل و مەرجی رێکەوتنێکی ستراتیژی لەو بابەتە لە نێوان عەرەب و کوردا نەگەیشتووە.

پێشـنیاری دووەم- کە بریتی بوو لە ئۆتۆنۆمی، موافیق بوون بۆ ئەوەی بکرێ بە بنچینەی دەستپێکردنی گفتوگۆ.

پێشـــنیاری ســـێهەم- کە بریتی بوو لە ڕاگرتنی شـــەڕ، ئامادەبوون بۆ جێ بە جێکردنی دەسبەجێ.

رۆژی ١٣تشـرینی یەکەمی ١٩٨٢.د.قاسـملو لە گۆڕەشـێر کۆبونەوەیەکی ڕێک خسـت بۆ یەکتربینین. لە باتی یەکێتی: مامجەلال و نەوشـیروان، لە باتی حکومەتی عێراق: ئەبو ئەحمەد، ئەبو عودەی(عقید ئیحســـان)،ئەبو محمـد، ئـامـادەبون. د.قاسملویش وەکو (وسیط)و میواندار بەشداربوو.

ئەبو ئەحمەد(عقید روکن خلیل محمد شـــاکر)ئەفســـەریکی موســـڵاوی بو ، یـاریـدەدەری ســـەرۆکـی "جـیـهـازی مـوخـابـەرات"و ئـەبـو عـودەی (عـقـیـد ئیحســـان)لێپرســـراوی نـاوچەی ســـەرووی موخـابەرات لە کەرکوک و، ئەبو

محەمەدلێپرســــراوی موخـابەراتی هەولیربوو...دوای ئەم دانیشـــتنە هیچ جۆرە پەیوەندیەک لە نێوان یەکێتی و بەعس نەما"([1])

لە پێش ئەو مفـاوەزاتەدا بە مـاوەیەک، ڕژێمی جمهوری ئیسـلامی ئێران، هێرشێکی سـەربازی گەورەو فراوانی بۆ سـەر بنکەو بارەگاكانی حزبی دیموكرات دەسـتپیكردبوو، لە بەرامبەریدا هێزەكانی دیموكرات ناچار بە چۆڵكردنی بنكەو بارەگاكانیان بووبوون و لە پاشـەكشـەدابوون، لە ١٥ئەیلولی ١٩٨٢لەسـەرداوای دكتۆر قاسملو، بۆ بەرگریكردن لەو هێرشەی ئێران و كۆمەكی دیموكرات، قاسملو داوای هـاوكـاری و بەدەنگەوە چوونی یەكێتی و حزبی شـیوعی دەكرد، عەزیز محمدی سـكرتێری حزبی شـیوعی، جلال تاڵەبانی و نەوشـیروان، لە كۆبونەوەكەدا ئامادەبوون، عەزیزمحمد وتبووی ئەبێت دراسـەی داواكەتان بكەین ئینجا دەتوانم جوابتان بدەمەوە. قاسـملوش دەڵێت تا ئێوە دراسـەی دەكەن و جوابمان دەدەنەوە كار لەكار دەترازێت. جەلال تاڵەبانی یەكسەر بریاری هاوكاریان دەدات.

"نەوشیروان دەڵێت: زۆری هێزەكانی دیموكرات هەڵوەشابوون و، ورەی شەڕیان نەمابو. دواتر دەڵێت: د.قاسـملو ئومێدی بەوەنەمابوو كە توانایان مابێت ناوچەی ئازادكراو بپارێزن، هەوڵەكەی بۆ ئەوەبوو بە شێنەیی كەل و پەلی دەفتەری سیاسی و، بارەگاكانی تریان و، دەزگای ڕادیۆو، دیلەكانیان، بە سـەلامەتی بگوێزنەوە بۆ ناوچەی بێتووش لەسـەر سنوور، لە ماوەی هەفتەیەكدا ئەم كارەیان ئەنجامدا. پارتی بە ئـاشـكرا شـەڕی دژی حزبی دیموكراتی ئێرانی ڕاگەیـانـدبوو، وە لە لەشكركێشیەكانی ئێراندا دژی دیموكرات بەشداری دەكرد.

نەوشـیراون مسـتەفا: لە كتێبی پەنجەكان یەكتری ئەشـكێنن لەلاپەڕە ٢٦٤-٢٦٧لە هەڵسـەنگاندنی ئەو بریارەی تاڵەبانیدا دەڵێت" ئەم بریارەی یەكێتی، كە منیش تیابەشداربووم، زۆرتر شتێكی "عاتفی" بو تا لیكدانەوەی سیاسی و هەڵسەنگاندنی ڕووداوەكان. هێزەكانی حدكا تێک شكابوون، هەرناوچەیەكیان لێدەگیرا بە یەكجاری چۆڵیـان دەكرد، پێشـمەرگەیـان تێـدا نەدەهێشـتەوە بۆ درێژەدان بە شـەڕی پـارتیزانی.یەكێتی بەم كـارە نەیتوانی حدكـا هەڵسـێنێتەوە، بەڵام ئێرانی لە خۆی وروژاندو، ئەو" ئاشـتی یە لەرزۆک" ەی لە نێوان پارتی و یەكێتی دابو سـەرلەنوێ تێک چووەوە. یەكێتی كەوتە ناو مەترسیەكی گەورەترەوە لەو مەترسیەی هەڕەشەی لە حدكا دەكرد. **مەترسـی شـەڕ لە ٣ مەیدانی جیاوازدا:** عێراق كە شـەڕی لەگەڵ ڕانەگیرابوو، ئێران كە لەبەر خاتری حدكا شـەری لەگەڵ دەسـت پێكرابوو، جود بە سـەركردایەتی پارتی كە لەژێر گوشـاری ئێران دا خەریكی خۆ سـازدان بوو بۆ پەلاماردانی یەكێتی.

[1])پەنجەكان یەكتر دەشكینن. نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 258-259.

لە مانگی نیسانی ساڵی ١٩٨٣ و دوای كوشتنی جەزای عەلی كاتب بە هەڵە، لە لایەن تیپی ٣٧ كە ئاوات قارەمانی سەرتیپی بوو، نەتوانرا بەر بە شەڕی ناوخۆ بگرنەوە، تا دەهات ئاگری شەڕەكەی نێوان یەكیتی و پارتی بڵێسەی دەسەندو هەموو مەڵبەندەكانی تریشی گرتەوە. لە ناو ئەو شتانەی سەیدكەریم كە دەست پارتی كەوتبوون نامەیەكی نەوشیروان مستەفا بوو بۆ سەید كەریم نووسی بووی تیایدا " بە هۆی سوریاو لیبیاوە زەغتێكی زۆرمان بۆ ق م و ئێران بردووە بۆ ئەوەی شەڕمان پێ نەفرۆشن و پەلاماری مەقەرەكانی ئێرە نەدەن. دواكەوتنی هێرشەكەیان بە رەئی من ئەگەڕیتەوە بۆ زۆری ئەو زەغتە، [چونكە هەڕەشەی ئەوەمان لێكردن كە ئەگەر وازمان لێ نەهێنن ئەوا مەجبورین شەڕی ئەملا ڕابگرین (مەبەستی شەڕی عێراق بووە. نوسەر)و خۆمان بۆ ئەوان تەرخان بكەین و ئۆبالی ئەو مەسەلەیەش ئەكەوێتە ئەستۆی ئەوان.]([1])

لە ناوەوەی شارەكان، لە ناوجەماوەری خەڵك و لەلای زۆربەی هەرەزۆری ئەوانەی بە تەنگ چارەنووسی نەتەوەوە بوون، ئەو شەڕی ناوخۆیە ڕسوادەكرا. دەزانرا، هەمو ئەو شەڕانەی ئەو حزبانە لە سەردەسەڵاتەو، بە خۆڕایی خوێنی لاوی كوردی تیادەڕژی، لە پێناوی پەرژەوەندی دەسەڵاتخوازی چەند بنەماڵەیەك. خەڵكێكی كەم نەبوون ئەوانەی لە ناو هێزی پێشمەرگەو ڕێكخستنەكانی كۆمەڵەدا دژی ئەو جەنگە نامرۆڤانەی شەڕی ناو كورد دەوە ستانەوە. **ئەوان(یەكێتی) ئامادەبوون شەڕی بەعس ڕاگرن بۆ ئەوەی دەستیان بەتاڵ بێت بۆ شەڕی جود، بەڵام ئامادە نەبوون شەڕی جود ڕابگرن بۆ دەست بەتاڵ بوون بۆ شەڕی بەعس.** یەكێتی و جود دوولای شەڕەنگێزی پەرژەوەندخوازبوون، ئەوەی لەبەرچاویان بوو و كاریان بۆ دەكرد پاوەنخوازی حزبی بنەماڵەو پەرژەوەندی بنەماڵەی حزب بوو، هەر یەكەو لە سای دەوڵەتێكی داگیركەری كوردستاندا خەریكی بارزگانی سیاسی خۆیان بوون، ئەوی لەبەرچاویان نەدەگرت بەهاكانی نەتەوەیەكی ژێردەست و پارچە پارچەكراوبوو، بۆ فریودان وبە لاڕێدابردنی خەڵكیش لافی كوردستانییەتیشیان لێدەدا. من هەروەك ساڵێك پێشتر ویستم نامەی وازهێنان بنووسم، لە مێژبوو هیچ بڕوایەكم بەوە نەمابوو نە سەرانی یەكێتی نە پارتی، بایی ئەوە بەرپرسیاری نەتەوەیی و نیشتمانیان تیا مابێت بتوانن بچوكترین دەستكەوت بۆ كورد بەدەست بهێنن. بەڵام دیسانەوە هەندێ هاوڕێ یەكیك لەوانە مەلا بەختیار ڕازیانكردم تا كۆنفرانسی داهاتوو دان بە خۆمدا بگرم، گەر تا ئەودەم گۆڕانیكی ڕیشەیی نەتوانرا بكرێ ئەوا ئەوانیش دەست لە كار دەكیشنەوە. پێموتن من و هەموو ئەوانەی بۆ ئەو نەتەوەیە، نەك بۆ حزب و بنەماڵە، ژیانیان خستۆتە مەترسی لەناوچوون، دڵخۆشكەرەیەك شكی بەرین گەیشتنی كوردە بە مافەكانی. بە ڕوونی ووتم، مێژووی دروستبوونەكەی یەكێتی و بنەما چینایەتی و پراكتیكەكەی وامان پێدەڵێت لە سای ئەم سەرانەی ئێستای یەكێتی یەوە هیچ جۆرە گۆڕانكارییەك ڕێگە پێدراو

---

[1])پەنجەكان یەكتر دەشكینن . نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە. 289

نابێت و، خوێناوی تیدا دەڕژێت و، بە تاوانیشـــی دەزانم كورد بە كوشـــت بدرێت بۆ بازرگانانی سـیاسـی. سـەیری نێوانی هەموو ئەم حزبانە بكەن لە دروسـتبوون و كاركردنیانەوە وا هاتوون و جیاوزیشـیان نی یە هەمویان نمایندەی بۆرژوا كۆنەپەرسـت و نادیموكراسـی خوازو نا ئازادی خوازن، خاوەنی هەمان ژێرخانی چینایەتی و پەرژەوەندی چینایەتین و بازرگانی سیاسین.

دیسانەوە شەڕی ناوخۆ

یەكیتی لە شـەڕیكی ناوخۆوە دەچوو بۆ شـەڕێكیتر. گەر لە گەڵ خودی باڵەكانی یەكێتی دا نەبوایە ئەوا لایەكی ناو جودی دەدۆزیەوە تا پەلاماری بدات. ئەو شـەڕانە بە حوكمی ئەوەی پرزەی لە هێزو توانـای خودی یەكێتی وكورد دەبڕی، لە دوائەنجامدا بە قازانجی داگیركەران دەشكایەوە. شەڕی پارتی و جود لەگەڵ یەكێتی و شـــەڕی یەكێتی لەگەڵ جودو باڵەكانی ناو یەكێتی، شـــەڕی جیاوازی فیكری و ئایدۆلۆژی و پەرژەوەندی نەتەوەیی نەبوو، شـــەڕی دەســەڵات و، شـــەڕی كێبڕكێی پارە وەرگرتن بوو لە داگیركەرانی كوردستان لە ژێر پەردەی شۆڕش و كوردایەتی دا. تاڵەبانی لە دوای هەرە سی جەلالیەكان ساڵی ١٩٧٠(وەك عومەر دەبابەو علی عەســـكەری لای مســـعود بـارزانی دانیـان پێـدا نـاوە([1]))"نزیكەی ٤ ملیۆن و ٢٠٠هەزار دۆلاری بە نـاوی خۆیەوە لە بـانكی كوێت دانـابوو". بـارزانیش دوای هەرەســـی ١٩٧٥زیاتر لە چل ملیۆن دۆلاریان لادابوو. ئەوانە جگە لەو پارانەی بە درێژایی بزوتنەوەی چەكداری شاخ لە لیبیا و سوریاو ئێران و عێراق وەریاندەگرت. جگە لەو پـارانەی لە شـــــارەكـانـدا لە دەوڵەمەنـدەكـان، و بە نـاوی گۆمرگەوە لە سنورەكاندا لە خەڵكیان دەسەند.

لە ڕووداوە دڵتەزێنەكانی سـاڵی ١٩٨٣ شـەڕی قرناقاو پشـت ئاشـان بوو. پاش ئەوەی هێزەكانی پارتی بە فەرماندەیی حەسۆمیرخان ژاژۆكی، چووبونە سـەرچیای جاسوسان، بەرامبەر ناوزەنگ، و لە ولاشەوە پەلاماری بالیسانیان دابوو گرتبوویان. مەڵبەندی چواریان خستبووە گەمارۆی جودەوە، سـەرانی یەكیتی بریاردەدەن دەست بەكاربن بۆ لێدانی سـەركردایەتی هەموو لایەنەكانی جود لە قەندیل. لە زەڵێ جلال تاڵەبانی دەچێت لە بەڕێكردنی هێزەكەدا وتارێكی بەسـۆزیان بۆ دەدا و داوایان لێدەكات (بە چاكی ئەركەكانیان ڕاپەڕێنن)، و فەرماندەیی ئەم هێزە دەداتە دەسـت نەوشـیروان مسـتەفا، ئازاد هەورامیش، فەرماندەیی هێزەكانی وەرتێ، دۆڵەرەقەو دۆلی خـانەقـای دەكرد لە مەڵبەنـد٣ تـا لە قۆڵی كۆمتـانەوە هێرش بكـات. لە رۆژی

---

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد- بەرگی سێیەم بەشی دووەم-لاپەڕە 60

١٩٨٣/٥/١و ١٩٨٣/٥/٢ لەژێر دروشـــمی "تۆڵە بە ســـەبرە ئەمما بە زەبرە" دا بنكەكانی حزبی شیوعی و پارتی و حسك و پاسۆكیان لە قڕناقەو پشت ئاشاندا تێك و پێكداو گرت و گەمارۆی ســـەر مەڵبەندی چواریشـــیان شـــكاند. لەو شـــەڕانەدا ئەندامیكی نـاوەنـدی پكـك كە بۆ نـاوبژی نێوان یەكیتی و جود هـاتبوون لە لایەن یەكێتی یەوە كوژرا، كەریم ئەحمەد ئەندامی مەكتەبی ســـیاســـی حزبی شـــیوعی و مەلائەحمەدی بانیخێلانی، ئەندامی كۆمێتە ناوەندی و قادر ڕشـــید ناســـك لە لایەن هێزەكـانی یەكێتی یەوە بەدیل گیران و نەوشـــیروان ڕەوانەی لای جلال تـاڵەبـانی كردبوون لە ناوزەنگ. ســـەرانی یەكیتی لە ئێســـتگەو جیهازەكانیانەوە بانگەوازیان دەكرد بۆ مەڵبەندی یەک (وا ئێمە سەرەكانمان پانكردنەوە ئێوەش پەڕوباڵیان بكەن)، لە مەڵبەندی یەک لە ئەنجامی ڕێكەوتنێكی نێوان مەلابەختیار و بەهادین نوری دا هیچ لایەكیان بە قسەی سەركردایەتیەكانیان ناكەن و شەڕی یەكتر ناكەن. مەڵبەندی یەک ڕێگە بۆ ئەو هێزەی حزبی شـــیوعی دەكەنەوە كە لەگەڵ بەهادین نوری دەبێت بپەرنەوە بۆ ناوچەی قەرەداغ. لە ناوشـــارەكان، ئەو هەڵوێســـتەی بەهادین نوری و مەلابەختیار لە لایەن هەموو خەڵك و ئەو هاوڕێیانەی ڕێكخستنەوە كە دژی شەڕی ناوخۆبوون بە گەرمی پێشـوازی لێكراو ئافەرین كرا. لە لایەن جەلالیەكانیشـەوە بە پیلانگێری و دەرچوون لە بریاری سەركردایەتی! ناوزەد دەكرا.

مفاوەزاتی یەكێتی لەگەڵ بەعس

شەڕ لەگەل بزوتنەوە، حزبی شیوعی، پارتی، حسك، پاسۆك، ئیسلامی، ئێران ، عێراق. ناكۆكیەكانی ناوخۆی یەكێتی لەگەڵ باڵەكانیدا، ناكۆكیەكانی ناو خودی هەریەكە لەو باڵانەی كۆمەڵەو بزوتنەوە، لە ناوخۆیاندا، ئەمانە هەمووی پرزەی لە یەكێتی بڕیبوو. " چەندمانگ پێش دەســـتپێكردنی گفتوگۆ، ئاگاداری نوێنەرەكانی خۆمان كرد بوو كە بە كاربەدەســـتانی ســـوری بڵین: ئێمە گوشـــارێكی زۆرمان لەســـەرە، لە لایەكەوە لە شـــەڕداین لەگەڵ عێراق و ، لە لایەكی ترەوە لە شـــەڕداین لەگەڵ جودو ئێران. ئەگەر ئەوان ئەتوانن وا لە جود بكەن شـەڕمان لەگەڵ ڕابگرێ و ئێران گوشارمان لەسەر لاببات ، ئەوا درێژە بە شەڕی عێراق ئەدەین، ئەگینا بۆ پـاراســـتنی یەكیتی و گەلەكەمـان لە مەترســـی نـاچـارین شـــەڕ لەگەڵ عێراق ڕابگرین([1])".

لە بارەی بارودۆخی ســـەركردایەتی یەكێتی پێش مفاوەزات " دوای چۆڵكردنی ناوزەنگ بارەگاكانی ســـەركردایەتی بڵاوەیان لێ كرد. كاتێ گفتوگۆ دەســـتی پێكرد مەكتەبی سیاسـی و سـەركردایەتی یەكێتی بارەگای یەكگرتووی نەبوو. مامجەلال لە

[1]) خولانەوە لەناو بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا . لاپەڕە 15.

بۆتێ بوو لە دۆڵە ڕەقە. نەوشـیروان لە ئاوەژێ لە بەری مەرگە. دەزگای ڕاگەیاندن لە بەرگەڵو بوو.هەندێ لە ئەندامەكانی تر لە خۆشناوەتی بوون"([1]).

مانگی تشرینی دووەمی ١٩٨٣ سەركردایەتی یەكێتی بڕیاردەدات گفتوگۆ لە گەڵ بەعسدا دەست پێبكات لە ڕێگەی دكتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملوی سكرتێری حزبی دیموكراتی كوردســتانی ئێرانەوە. " ســەرە تا قاســملو ڕاســپاردە و قســەكانی سەركردایەتی عێراق و یەكیتی ئەهێناو ئەبرد، ئینجا عێراق دووجار نوێنەری خۆی نارد: جاری یەكەم كۆبونەوە لە گۆڕەشــیر لە لای حدكا بە ئامادەبوونی حدكا كراو، جـاری دووەم كۆبونەوە لە نـاوزەنـگ لە بـارەگـای ســەركردایەتی یەكێتی، بێ ئـامـادەبوونی حـدكـا كرا. دوای ئەمە بە مـاوەیەک چەند نـامەیەک ئـاڵ و گۆڕكرا، نـامەكـان بـاســـی گشـــتی دیـاریكراو نەبوون. ئینجـا فەرەیدون عەبـدولقـادر بۆ تاقیكردنەوەی دەمودانی ســەركردایەتی بەعس چووە بەغداد. بەرزان تكریتی ، كە ئەوســا ســەرۆكیی جیهازی موخابەرات و ، طاریق عزیز، كە ئەوســا وەزیری دەرەوەی عێراق بوو بینی" تـاریق عەزیز لە مەیـانەی قســەكـانیـدا بە فەرەیـدون عەبدولقادر دەڵێت:' ئێمە ناڕوخێین چونكە دنیا لە بەرامبەر ئێران دا پشـتیوانیمان لی ئەكا. ڕۆژێكیش دێ ئەم شــەڕە تەواو ببێ. ئەگەر ئێسـتا بێن و لە گەڵمان پێک بێن چاكەیەكی گەورەمان لەگەڵ ئەكەن هەرگیز بیرمان ناچێتەوە، خۆ ئەگەر شەڕ درێژە پێ بدەن، دوای تەواو بونی شــەڕی ئێران ئەو جەیشــە زەبەللاحەی بۆ شــەڕی ئەوانمان دروســت كردووە ئەیهێنینە ســەر ئێوە، ســاڵێک وەخت و ســەد هەزار كوژراوتـان بۆ تەرخـان ئەكەین، بەڵام خـاكتـان بە تورەكە ئەبێژین و تەفروتونـاتـان ئەكەین"نەوشـیروان دەڵیت : ئەبوو ئێمە هەڕەشــەكانی طاریق عەزیز كە بە زمانی حكومەت و حزبی بەعســەوە كردبووی بە جیددی وەربگرین. لەو كـاتەدا عێراق خاوەنی گەورەترین عەماری چەک و هێزی چەكداربون **([2]).**

ڕێكخراوی سولەیمانی و مفاوەزات

تـا ئەو دەمەی مفاوەزات ، كە فەرەیدون عەبدولقادر چوو بۆ بەغدا، نـاوەندی كۆمەڵە هیچ هەواڵیكی لە ڕێكخراوی ســولەیمـانی نەگێڕابووەوە كە بڕیـاری مفاوەزەیان داوە و نوێنەریان ناردووە بۆ بەغدا. ڕۆژێک لە كۆبونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانیدا سەلیم نامەیەكی هێنا لە جەلال تاڵەبانی یەوە ئاراستەی هەندێ كەسایەتی ناوشــار كرابوو، كە تیایاندابوو خۆی و كەس و كاریشــی نەک هەر بەعســی بوو

[1])خولانەوە لە ناو بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەرە 8.
[2])خولانەوە لە بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا.لاپەڕە 7-8.

بەڵكو بەرپرسیارێتیشیان هەبوو لە ڕێكخراوەكانی بەعسدا، ئاگاداریانكردبوون كە لە بەر ئەوەی خەریكی گفتوگۆن لەگەڵ حكومەت، (داوایان لێكردبوون ڕاو بیروبۆچونی خۆیانیان بۆ بنوسن سەبارەت بە داخوازی یەكانی كورد!) ئەو نوسراوە بۆ ئێمە وەك بۆمبێك وابوو، لە لایەک ڕێكخستنیان لە مفاوەزات ئاگادار نەكردبۆوە وپرسیان پێنەكردبوو، كەچی نامەیان ئاراستەی كەسانی دەرەوەی ڕێكخستن كردبوو داوای ڕاو ئامۆژگارییان لێكردبوون! هەموو ئەندامانی ڕێكخراو حەپەسابوون. بە تایبەت زۆراب دەیووت ئەوە درۆیەو هەرگیز ڕاست نییەو... بەڵگەیەكی حاشاهەڵنەگری باوەڕنەبوون بوو بە ڕێكخستن. هەر زووبەزوو لە ماوەی چەند ڕۆژێكدا سەرانی یەكێتی هاتنە گوندی زیخان لە سەرجادەی گشتی لای بالیسان، لە سەرەتای كانوونی دووەمی ساڵی ١٩٨٣ بە بروسكە مەڵبەندەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵە لە ڕاگرتنی شەڕئاگاداركران. وەفدی یەكێتی دیاریكرابوون لە جلال تاڵەبانی ، فەرەیدون عبدالقادر، ملازم عومەر، دكتۆر خدر مەعصوم، دواتر مەلا بەختیارو عومەر عەزیزیشی بۆ زیادكرا.

بەرەڵایی و نەبوونی دیسپلین

"سەرەتای كانونی یەكەمی ١٩٨٣دو هەلیكۆپتەر لە زیخان نیشتەوە. جگە لەقاسملو ، نوێنەریكی حكومەتیشیان لە گەڵ هاتبوو ناوی (ئەبو سەرحان)بوو، لە گەورە كاربەدەستانی (موخابەرات)بوو.

ئەو ڕۆژە دیمەنیكی سەیری هەبوو. هەموو ئەو پێشمەرگانەی لە بەرزایی شاخەكان بۆ پارێزگاری ناوچەكە لە ڕووداوی چاوەڕێ نەكراو دامان نابوون. بە پێچەوانەی ئەو فەرمانەی پێیان درابوو، دابەزی بوون. بە قەمسەڵەی بەڵەكی، كە لە عەسكەرو جاش گیرابوون، وەكو نەدی و بدی لە دەوری كۆپتەرەكان وروكابوون. نموونەیەكی خراپی بێ دیسپلینی و، نیشانەیەكی ئاشكرای ماندوویەتی پێشمەرگەبوو. ([1])

"لەم دەورەیەی مفاوازات، لیژنەی تنسیق دامەزێنرا، بارەگای لیژنە سەرەكی یەكە لە كەركوك بوو، لە هەر مەڵبەندێكیش لیژنەی فەرعی دامەزرا، ئەو لیژنانە تێكەڵاوبون لە نوینەری یەكێتی، نوینەرانی حزبی بەعس، ئیستیخبارات، ئەمن، موخابەرات.([2])".

هەڵوێستی لایەنەكان

[1]) خولانەوە لە بازنەدا . نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 10.
[2]) هەمان سەرچاوە . لاپەڕە 14.

هەڵوێستی لایەنەكان لە مفاوەزات بە پێی تێڕوانین و هەڵوێست و پەرژەوەندی یان جیاوازبوو. هەرچی پەیوەندی بە ڕێكخستنەكانی كۆمەڵەوە هەبوو لە ناوخۆی شاری سولەیمانی دا، (زۆربەی) هاوڕێیانی كۆمەڵە، لە بەر ئەوەی باوەڕیان وابوو ڕژێمێک بچوکترین ئازادی و دیموكراسی بە گەلەكەی خۆی ڕەوا نەبینێت، هەرگیز مافی ڕەوای نەتەوەیی كورد ناسەلمێنێت، لەبەرئەوە زۆرێک لە ڕێكخستنەكان باوەڕیان بەوە نەبوو سەدام مافەكانی كورد بسەلمێنی، دەیانوت ڕژێم دەیقۆزێتەوە بۆ بڵاوكردنەوەی زیاتری تۆڕە حزبی و جاسوسیەكانی و فراوانكردنی ڕیزی جاشەكانی، لەبەر ئەوە دژی مفاوەزات وەستانەوە. هێزی چەكدارو سەرانی یەكیتی كە لە مێژبوو ژێر بەژێرخەریكی سازكردنی مفاوەزاتەكە بوون، مەبەستیان بوو، بۆ پشووش بێت (وەک خۆیان دەیانووت) لە وەڵامی دژە مفاوەزاتەكان ئەو مفاوەزاتە بكەن.

"جوقد، كە یەكیتی لایەنێكی سەرەكی بوو، یەكیتی تاوانباركرد بە خیانەت و، لە جوقد دەری كرد لە بەیانێكدا ڕۆژی ١٩٨٣/١٢/٢٥ لە ژێر ناوی : حول المفاوضات المذلة التی اقدم علیها الاتحاد الوطنی الكردستانی مع النظام الفاشی العمیل فی العراق.

لایەنەكانی جود زۆر بە توندی چون بە گژی دا، یەكێتی یان تاوانباركرد بە خیانەت و جاشایەتی بەعس. لە بەیانێک دا رۆژی ١٩٨٤/١/٤ لەژێر ناوی : لتقبر اتفاقیة صدام- الطالبانی المذلة. ئێران دژی وەستایەوە و رەفسەنجانی لە وتاری نوێژی جومعەدا هێرشی كردە سەری.

سوریا بە ئاشكرا لە دژی نەدوا بەلام زۆری پی نارەحەت بون، بە تایبەتی وایان دا ئەنا كە غافلگیر كراون، چونكە پێشتر ئاگادار نەكراون و،ئەوانیش لە دەزگاكانی ڕاگەیاندنەوە بیستویانە. ئەمەش سوچی نوینەرەكانی یەكیتی بولە سوریا. چەند مانگ پێش دە س پێكردنی گفتوگۆ، ئاگاداری نوینەرەكانی خۆمان كرد بو كە بە كاربەدەستانی سوری بڵێن: ئێمە گوشارێكی زۆرمان لە سەرە، لە لایەكەوە لە شەرداین لەگەڵ عێراق و، لە لایەكی ترەوە لە شەرداین لەگەڵ جودو ئێران. ئەگەر ئەوان ئەتوانن وا لە جود بكەن شەڕمان لەگەڵ ڕابگرێ و ئێران گوشارمان لەسەر لا ببات، ئەوا درێژە بە شەڕی عێراق ئەدەین، ئەگینا بۆ پاراستنی یەكێتی و گەلەكەمان لە مەترسی ناچارین شەڕ لەگەڵ عێراق ڕابگرین...

لە ناو یەكێتییشدا زۆربەی ئەوانەی لە دەرەوە بوون لە سوریا، ئەوروپا و ئەمریكا، دژی گفتوگۆ ڕاوەستان . هەندێكیان بە یەكجاری لە یەكێتی تەكینەوە و، كەوتنە پەلاماردانی. بەیان و بڵاوكراوەیان دەرئەكرد تاوانباریان ئەكردین بە خۆ بە دەستەوەدان"([1])

---

[1]) خولانەوە لە ناو بازنەدا –نووسینی – نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 15 .

گەر لەو پەرەگرافە وردبیتەوە كە یەكیتی كردوویەتی بە بەهانەی مفاوەزات، بۆت دەردەكەویت كە یەكێتی بە هۆی شـــەڕی هەموو لایەنەكانەوە(ناچار) بووە بۆ (مانەوەی خۆی مفاوەزات) قبوڵ بكات. بۆیە نەوشیروان بە ڕوونی نووسیویەتی : بۆ پاراستنی یەكیتی لە مەترسی ناچارین شەڕ لەگەڵ عێراق ڕابگرین. " لە ڕۆژی دەســـتپێكردنی مفاوەزەوە تا ڕۆژی ١٦/كانونی دووەمی ١٩٨٤كە بەعس داوای لە یەكێتی كردبوو بۆ درێژەپێدانی مفاوەزات یەكیتی وەفدێـك بنێرێت یەكێتی هیچ پرۆژەیەكی نووسراوی داخوازی نەبووە. "تا ئەو كاتە هیچ پرۆژەیەكی نوسراومان ئـامـادە نەكردبو بیكەین بە بنچینەی گفتوگۆ.من هەنـدێ شـــتی پجر پچڕم ئامادەكردبو.."([1])

مفاوەزاتی ١٩٨٣-١٩٨٤ گەرچی یەكێتی بۆ پاكانەی مفاوەزاتەكەیان دەیانوت، بە هۆی ئەو هەموو شـــەڕانەی دژی لایەنە كوردی یەكانی تر كردبوونی، وە ئەو نـارەزایەتیە جەمـاوەری یە فراوانەی بە هۆی شـــەڕی نـاوخۆوە لە نـاو خەڵكدا بەرزبووبوەوە و ئەو ئاسـت تەنگیەی بە هۆی شـەڕی هەموو لایەنەكانەوە خۆی تێ خســتبوو. ســەرانی یەكیتی لە وەڵامی ناڕازییەكانی ناو ڕێكخســتنەكانی كۆمەڵە دا دەیانووت پێشـمەرگە پێویستی بە پشـوودان هەیە!.بەڵام ڕاستی یەكی حاشـاهەڵنەگر هەبوو، ئەویش ئەوەبوو، ڕژیمی بەعس دەیزانی یەكێتی نیشـتمانی بە چ بنبەســتێك گەیشـــتووە و یەكێتیش بە تەنها نمایندەی هەموو كورد نی یە، واتە بە ڕێكەوتن لە گەڵ یەكیتی بە تەنها كیشـەی كورد لە باشـوور چارەســەر نابیت. لەولاشــەوە وەك ڕێكخســـتنەكانی نارازی لە مفاوەزات دەیانووت، ڕژیمێك بچوكترین مافی مرۆڤ بە عەرەبەكە نەدات و بڕوای بە دەســتاودەســتی دەســەڵات نەبیت، چۆن بە كوردی ڕەوادەبینی؟ ڕژێمیش بە هۆی ئەو شـــەڕەی هەڵیگیرســـــاندبوو لە دژی ئێران، دەیویست كەڵك لە دەرفەتی مفاوەزات وەرگرێت تا بتوانیت زۆرترینی هێزەكانی لە كوردستاندا بكێشـێتەوە بۆ بەرەكانی تری جەنگ. لە سـەرەتای مفاوەزاتەوە ڕژیم لە سـیاســەتی بە بەعسـیكردن و بە زۆرەملێ بردنی خوێندكارانی زانكۆ بۆ جەیشـــی شەعبی نەكەوتبوو و تا دەهاتیش پەرەی پێدەدا، پێش مفاوەزات كە ژمارەی جاشەكان لە سەدان تێنەپەڕیبوو، لە دوای مفاوەزات لە چوارسەد هەزارجاش تێپەڕی. ڕژێمی بەعس توانی لە ناو هێزە چەكدارەكان و ســـەركردایەتی یەكێتیشـــدا چەندەها تۆڕی جاسوسی دروست بكات. بە هۆی كاڵفامی سەرانی یەكێتی یەوە چەندین پێشمەرگە و بەرپرســی پێشــمەرگە گیانیان لەدەســت دا، لەوانە شــەهید مامە ڕیشــە و ملازم سەیدكەریم و..فشاری كردنە بەعسی و جەیشی شەعبی بوون لەسەر خوێندكارانی دانشـــگاكان بە جۆرێك زیادیكرد، خوێندكاران هانایان بۆ ســـەرانی یەكێتی برد لە سورداش.سـەرانی یەكێتی بە خوێندكارەكانیان وتبوو بەرگری لە نیشـتمان واجبە بە

[1]) خولانەوە لە ناوبازنەدا- نوسینی- نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 20-21.

خۆیشمان بڵێین دەبینە جەیشی شەعبی. لەولاشەوە تاڵەبانی قسەی بۆ گۆڤارێکی کوەیتی کردبوو ووتبووی (صدام الحکم ولیس الخصم)سەدام دادوەرە نەک دوژمن، یەکێتی بێ ئەوەی ڕژێمی بەعس کارێکی چاکی کردبێت ، کەوتە بڵاوکردنەوەی دروشمی (بەعس بەدیهێنەری مافەکانی کوردە!)، دیارە ئەوە لە کۆبونەوەکانی ڕێکخراودا گەلیک کێشەی نایەوە، دوانمان ووتمان ئەو دروشمانە ڕەت دەکەینەوە.
لە بەرەوڕووبوونەوەی سیاسەتەکانی بەعسدا کار گەیشتە شەهیدبوونی هەندێک لە خوێندکارە خۆپیشاندەرەکان، لەولاشەوە بەعس بۆ شکاندنی زیاتری یەکیتی هەڵسا بە گوللە بارانکردنی سەربازی هەڵاتوو لە شەقامەکاندا. کەرتی خوێندکارانی کۆمەڵە لە بڵاوکراوەیەکدا کە بە ناوی یەکیتی خویندکاران نووسیبووی و بڵاوکرایەوە، پشتگیریی خۆی بۆ خوێندکاران دژی جەیشی شەعبی کردن و بە بەعسیکردن دەربڕی، خۆپیشاندانی خوێندکاران دەستی پێکرد دژی سیاسەتەکانی بەعس، ڕۆژانە لە شارەکاندا تا دەهات خۆپیشاندانەکان فراوانتر دەبوون، شەوانە بڵندگۆی مزگەوتەکانیان بە کار دەهێنا بۆ گەیاندنی داواکاری یەکانیان وهەر لەو بڵندگۆیانەوە داوایان لە خەڵک دەکرد هاوبەشی خۆپیشاندانەکانیان بن. لە بەرامبەردا سەرانی یەکێتی سەرانی خۆپیشاندانەکانیان بە ئاژاوەگێرو تێکدەری (ڕیزی نیشتمانی!)دادەناو هەوڵیاندەدا خۆپیشاندانەکانی خوێندکاران بوەستێنن، خۆیان وتەنی چونکە لە پەرژەوەندی مفاوەزاتەکەیان نییە! لە بەرامبەردا ڕێکخستنەکانی خوێندکاران لە کۆبونەکانیاندا (بە تایبەت کەرتەکانی خوێندکارانی کۆمەڵە کە لە هەموو کۆبونەوەکانیاندا بەشداربووم) پێیان لەسەر پشتگیری داواکاری یەکانی خوێندکارانی زانکۆکان دادەگرت وسووربوون لەسەر درێژەدان بە خۆپیشاندان، تا ڕژێم دەست لە سیاسەتە فاشستیەکانی هەڵدەگرێت وئەو خوێندکارانە بگێرێتەوە بۆ کولیژەکانیان کە بە هۆی هەڵوێستی جەیشی شەعبی نەکردنەوە لە دانشگاکان دەرکرابوون. لە ڕێکخراوی سولەیمانیش گەڵێک مشتومر لەسەر ڕاپەڕینی خوێندکاران وکاریگەری لەسەر مفاوەزات وبەریەک کەوتنی لەگەڵ بریارەکانی سەرانی یەکیتی کرا. ئەم بەشەی ڕێکخراو بووبوو بە دوو بەشەوە، سەلیم و زۆراب لەگەڵ ڕای سەرانی یەکێتیدابوون بۆ ڕاگرتنی خۆپیشاندانەکان، من و هێرشیش لایەنگری خۆپیشاندانەکان و لەگەڵ فراوانکردنی خۆپیشاندانەکاندابووین تا بەدەستهێنانی داواکاری یەکانی خوێندکاران. ئەو حاڵەتە بارگرژییەکی لە ناو کۆبونەوەکانی ڕێکخراوی سولەیمانی دا دروستکردبوو، ئەوانەی سەر بە جەلالیەکان بوون وەڵامیکیان بۆ وەزعە شێواوەکە پێنەبوو، ئەوان لە بڵاوکراوەیەکدا کە زۆراب نووسیبووی پەنایان بردە بەر بەراوردکردنی مفاوەزاتە نەزۆکەکەیان بە پەیمانی (بریست لیتۆفسک)ی روسیای سەردەمی لینین لەگەڵ قەیسەری ئەڵمانیادا، کە لەو پەیمانەدا بە ناچاری روسیا وازی لە بەشێکی خاکەکەی هێنا بۆ ئەڵمانیا بۆ

ئەوەی روسیا لە ڕوخان بپارێزیت ، هەرلەبەر ئەوەش بوو لینین ئەو پەیمانەی ناونا (پەیمانی شوورەیی- معاهدة العار).كە لە لایەن وەزیری دەرەوەی ڕوسی تروتسكی بەرێوە چوو بە ڕەزامەندی لینین خۆی. لێنین نەهاتبوو داگیركارێكی وەک قەیسەری ئەلمانیا بە ڕزگاركەر و (دادوەر!)بناسـێنێ وەک ئەمان دەیانكرد، هەر لێنین خۆی پەیمان نامەكەی بە (پەیمانی شـووره یی –معاهدة العار) ناوبرد. سـەرانی یەكیتی لە باتی ڕاپەرینی خەڵک بكەن بە فشارێكی سیاسی بەهێز لە ووتووێژەكانیاندا لە گەڵ رژێم، تا ڕووە شـەرەنگێزو لاوازەكانی ڕژێمی بۆرژوا فاشـست پەردە لەسـەر هەڵمالن. چونكە بێ بەرنامەبوون ، دەهاتن بە پێی ڕۆژ دروشمیان دادەبەزاند، كە نە جووت دەهـاتەوە لەگەڵ ئەو بـارودۆخەی گەلی تیـا دەژیـا ، نە جووتیش دەهـاتەوە لەگەڵ ئەو كرداره تیرۆریستیانەی ڕژیم ڕۆژانە بەرامبەر خەڵک دەیكرد. سـەرانی یەكیتی بۆ لە خشـتە بردنی خوێندكاران و خەڵک و ڕێكخسـتنەكان دەیووت كێشـەی خوێـندكـاران بەشـێكە لە كێشـەی كوردو مفـاوەزات و لایەنگرانی راپەرینی خویندكارانیان بە كۆنەپەرست ناودەبرد." هەندێک لایەنی كۆنەپەرستی كوردیش كە بە مەسـەلەكەوهەل و مەرجە ئاڵۆزەكەی زانی كەوتە هەوڵ و تەقەلای نائومیدانە و قۆسـتنەوەی كیشـەی خوێندكاران بۆ قازانج و دەسـتكەوتی تایبەتی حزبایەتی خۆیان."([1])، بەو جۆره و بەو ناوەوە سـەرانی یەكێتی دیانویسـت مافی نارەزایی دەربرین و مانگرتن و خۆپیشـاندان لە خوێندكاران بسـەننەوەو تا ئارامیەكی سـاختە لەگەڵ ڕژێمدا درێژه پی بدەن، لە كاتێكدا ڕژێم لە كوشـتن و ئیعدامكردنی لاوان و بە زۆر كردنە بەعسـی و جەیشـی شـەعبی و بە جاسـوس كردن وبە جاشـكردن نەكەوتبوو بەڵكو زیادیشـی كردبوو. ڕژیمی بۆرژوا فاشـستی عەرەبی بەعس لە كوێ دەستی بڕۆشتایەو فرسەتی بهێنایە لە ڕێگەی جاشـەكانیەوە زەبری جگەربڕی لە پێشـمەرگە دەدا. دەزگا سـیخوڕییەكانی بەعس لە هەرشـوێنێک توانی تۆری جاسوسی خۆی گەیاندە ناو ڕیزەكانی یەكێتی نیشتمانی بە سـەركردایەتی ومەكتەبی سـیاسـی و دەزگای ڕێكخسـتنیشـیانەوە! لە دەرەوەی وڵاتیش تۆڕێكی جاسـوسـی لە كادرانی دەرەوەی وڵاتی یەكێتی دروسـت كردبوو. دروشـمی (بژی سـەدام حوسێن بەدیهێنەری مافی كورد) كە لە لایەن سـەرانی یەكێتی نیشـتمانی یەوە دابەزێندرابوو تا ڕێكخسـتنەكان بڵاوی بكەنەوە بە ناو خەڵكدا بە جارێک لە ڕیزەكانی كۆمەڵەدا دژی وەسـتانەوەو ناڕەزایەتیان لە دژی دەربڕی. پشـتكردنە داخوازی ڕاپەڕینەكانی خوێندكاران دژی بە بەعسـی كردن و بە جەیشـی شـەعبی كردن، كە كەرتەكانی خوێـندكـارانی كۆمەڵە كە خۆم بەرپرسـیان بووم لەگەڵ (هەنـدێ) لە ئەنـدامـانی سكرتاریەتی یەكێتی خوێندكاران ڕۆڵی مەزنیان تیادەبینی تەواو نائومیدی كردبووم.

---

[1]) خولانەوە لە ناو بازنەدا – نوسینی نەوشیروان مستەفا –لاپەڕە 68- 69.

ڕۆژێـک وەک بەرپـرســـی یەکێـک لە کەرتەکـان چووم بۆ کۆبـونەوە پێکردنی(کەرتی شـــەهید مەلا عەلی) کە ئەودەم محمود ڕەزا بەرپرســـی پۆلێک و ئیبراهیم حەمە عەلی بەرپرســـی پۆلەکەیتر بوو، پێش چوونم بۆ کۆبونەوەکە، نامەی واز هێنانم لە کۆمەڵە نووســی بوو، وام دانابوو باســی کۆبونەوەکە لە بارەی (ناکۆکی ســەرەکی یەکێتی)یەوەبێت و ئەوەش دوا کۆبونەوەم بێت و و ماڵئاواییان لێ بکەم. لە ڕێگا چاوم بە مەلا بەختیار کەوت. باســـی خۆ ئامادەکردن بۆ کۆنفرانس کرا. وتم پازدە کەســیان لە ناوەندەوە دیاریکردووە بۆ ڕێکخراوی ســولەیمانی تا بەشــداری کۆنفرانس بن. وتم بڕوام نی یە چارەنوســی ئەم کۆنفرانســەش لە کۆنفرانســەکانیتر باشـتربیت، بەڵکو بە پێچەوانەوە بە پێی نامەی خۆیان (نامەکەی فریدون عبدالقادر) کە بۆ یەکیک لە ڕەوتەکەی خۆیانی لە ســولەیمانی نووســی وە بە ناوی ســەردار، دەیانەوێت خۆیان وتەنی بە لای جەلالیەکاندا ســاغی بکەنەوە. مەلا بەختیار پێکەنی و وتی خۆتۆش کـاتی خۆی جەلالی بوی! ئەو قســـەیەی ئەو قســـەو بۆچوونی جەماعەتی جەلالیەکانی وەبیر هێنامەوە کە منیان سەر بە ڕەوتی سالارو مەلابەختیار دەزانی. لە کاتێکدا نەک سەر بە هیچیان نەبووم ڕقیشم لە ڕەوت ڕەوتکاری دەبوەوە.

مەلا بەختیار بڵاوکراوەیەکی بە دەســـتەوە بوو دایە دەســـتم ووتی بیخوێنەوە، ناوەرۆکی نووسینەکان بریتی بوو لە ڕەخنەگرتن لە سەرانی یەکیتی زۆر بە فراوانی وچڕوپڕ، پاش خوێندنەوەی پرســـی ڕات چیە؟ ووتم ئەوەی لەو بڵاوکراوەدا هاتووە هەمووی ڕاســتە، بەڵام چارەســـەر دیاری نەکراوە، من لەگەڵ ئەمەدا نیم، بەمجۆرە پرتەوبۆڵانە چارەســـەری ڕیشــەیی بۆ کێشــەکان نادۆزرێتەوە و کێشــەکە زۆر لەوە گەورەترە، ئەو بڵاوکراوە یە لە نـاڕەزایی دەربرین بەرامبەر واقعێکی تـاڵ کە لە ڕۆژی دروستبوونی یەکێتی یەوە دروست بووە تیناپەڕێت، کۆمەڵە بە بەرچاومانەوە بەرەو توانەوە دەچێـت، ئەوان بە بەرنـامە کـاری بۆ دەکەن و زۆریش چوونەتە پێشەوە، لە بەرامبەردا ئەوانەی خۆیان بە کۆمەڵە دەزانن، خۆیان داوە بەدەم تەوژمی پاکســـازی ئەوانەوەو بێ بەرنامەن. ووتم کۆمەڵە لە ســـەرە مەرگدایە ، باوەڕم بە ڕێکخســـتنێکی ترە، یەکێتی نـاتوانێـت پەرژەوەنـدیە نەتەوەیی ونیشـــتمـانی و چێنـایەتیەکـانی بپـارێزێت. من چیتر خۆم نـاخەڵەتێنم ، پیویســـتە بەرنـامە ڕێژیەک هەبێت، تیایدا تەواوی فیکرو فەلسەفەو بۆچوونە سیاسیەکان یەکلا کرابێتەوە. جیا لە یەکێتی. لە دەرەوەی یەکێتی..هەربۆیە من وازهێنانی خۆم نووســـیووە و دەینێرم بۆ نەوشیروان مستەفا. جارێکیتریش لە نامەکەی فەرە یدونیش بۆ ڕەوتەکەیان ئاگادارم کردەوە، کە ئەوان بە تەمای زۆر شـــتن و بەرەو شـــەســـتەکان ڕۆیشـــتوون و ساغبوونەتەوە.. دیاربوو قسەکانی منی بەدڵ نەبوو، بەڵام زۆر لەگەڵما خەریک بوو نامەی وازهێنانەکە نەنێرم و جارێ چاوەڕێ بکەم. زۆر بە پەرۆشـــەوە پێی لەســـەر ئەوە دادەگرت کە خۆم و ئەو هـاوڕێ یـانەی دیـاری کراون بچین بۆ کۆنفرانس..

ووتم گەر مەبەســـت لە هاتنمان دەنگدان بێت بۆ كەســـێک بۆ ســـەركردایەتی ئەوا دڵنیابە كۆمەڵە لێبۆتەوە. تەنها ناوەكەی ماوە. ووتی ئێوە وەرن گەر لەم كۆنفرانسـەدا نەتوانرا گۆڕانكاری بكرێت ئیتر تۆ ئازادی چ بریارێک دەدەی.... پێمووت نە ئەم كۆنفرانسەو نە دەیان كۆنفرانسی تر چارەسەری كێشە قوڵەكانی فكری، ئایدۆلۆژی، سیاسی، ڕێكخراوەیی، پەروەردەیی ، شەڕی ناوخۆ ناكەن، چونكە یەكێتی لە یەكەم ڕۆژی دامەزراندنیەوە لە سەر بنچینەی پەرژەوەندی حزبی و دەسەڵات دامەزراوە. مەلا بەختیار پەیمانی چوونە كۆنفرانسی لێوەرگرتم ئەوسا ڕۆیشت.

مەلا بەختیار ڕۆیشـــت وبڵاوكراوەكەی لای من جێ هێشـــت. من دەبوو بچم بۆ كۆبونەوەی كەرتی شـــەهید مەلا عەلی، محمود ڕەزای ئـامۆزای نەوشـــیروان بەرپرسی پۆلێكی ڕێكخستن و ئیبراهیم حەمە عەلی بەرپرسی پۆلەكەیتر بوو لەوێ ئامادەبوون. لە ســـەر ناكۆكی ســـەرەكی و ناكۆكی لاوەكی لە بزوتنەوەی ســـیاسـی كوردی دا دوام، بە تـایبەتی ئەو ململانێ یەی یەكیتی نیشـــتمـانی لەگەڵ پـارتی و لایەنەكانی جود دەیكات، سەرەكی یە نەک لاوەكی، پرسیارمكرد گەر وانیە دەبێ چ هۆكارێک هەبیت لە ماوەی هەشـت ساڵ شـەڕی ناوخۆ، خوێن ڕشتن بەردەوام بێت و بۆ ســـاتێک و تۆزقاڵێكیش ئومێدی نزیكبوونەوە نەبیت؟ ئاخر بۆ بە شـــانازی یەوەباس لە ڕێبەرایەتی حزبە عروبیەكانی ناو (توع) و حەكەمەكەی بەغدا بكرێت. بەڵام باس لە ئاشـتی یەوانی ماڵی كورد بڤە بێت. ووتم یەكێتی لە دروسـتبوونیەوە تا ئەمرۆ بە هەڵاوگەڕاوەیی كار بە ناكۆكی یەكان دەكات، لە كاتێكدا ناكۆكی لەگەڵ حزبەكانی دەرەوەیدا لاوەكین و ناكۆكی ســـەرەكی دەبێت لەگەڵ ڕژێمدا بێت. بەڵام یەكێتی ناكۆكی لاوەكی لەگەڵ لایەنە نەیارەكای دا وەک ناكۆكی ســـەرەكی كارپێ دەكات، ئەوەش هەڵەیەكی فكری خراپ تێگەیشـــتن و خراپ كارپێكردنە كە یەكێتی دەیكات و بە هۆیەوە گیانی هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلە لە دەســـت دراوە لە شـــەڕی ناوخۆدا. ئیبراهیم حەمە عەلی لە كتێبدا خوێندبویەوە كە ململانێی نێوان ئۆپۆزیسیۆن سانەوی یە. هەڵیدایە ووتی ناكۆكی لەگەڵ پارتی لاوەكی یە. لێمپرسی : گەر پێتوایە سـانەوی یەو ناكۆكی سەرەكی دەبێت لەگەڵ داگیركەرانی كوردستاندابێت، ئەی ئەو ڕووباری خوێناوەی شـەڕی ناوخۆ كە لە گیانی كورد دەروا لە درووستبونی یەكێتی نیشتمانی یەوە تا ئێستا بۆ؟ ووتم دەزانم تۆ باس لە تیوریەكە دەكەیت بەڵام یەكێتی لە پراكتیكدا بە پێچەوانەوە كاردەكات، ووتم تیرۆری ئازادی ڕادەربڕین و لغاوكردنی دەمی خەڵک كە یەكێتی گرتوویەتیە بەر گەیشـــتووە بەوەی خەڵک لە پەناوە ڕاكانی خۆیـان بە بڵاوكراوە دەربڕن، بڵاوكراوەكەی كە دژی ســـیـاســـەتی چەوتی سـەركردایەتی یەكێتی نوسرابوو لە گیرفانم دەرهێناو دامە دەستیان، وتم : بۆچوونی من جیاوازە لەم بڵاوكراوەیە (گەرچی شتەكانی نووسراون ڕاستن) بەڵام من بڕوام بە تەرحێكی بەرنامەیی هەیە و بڕواشـــم بە ئەڵتەرناتیڤێک هەیە. ئەم بڵاوكراوەیە

شـــتی زۆر ڕاســـتی تێدایە. وتم ئەمە ئەنجامی ئیحتكاری دەســـەڵاتە كە ئەمانە بڵاودەبنەوە. بەڵام دیاربوو ئەوان هۆشـیان لای قسـەكانی من نەبون بە قەدەر ئەوەی لای بڵاوكراوەكەبوو. تەنـانەت هیچ پرســـیـارێكیشـــیـان نەكرد لە بـارەی بـابەت وســەرچاوەی بڵاوكراوەكەوە، دیارە دەمزانی محمود ڕەزا ئامۆزای نەوشـیروانە و ئەو بۆچوونـانە دەگەیەنێت، بەڵام بڵاوكراوەكە شـــتێكی تـازەی تیـادا نەبووكەس نەیزانیت، چەند پاتكردنەوەی هەموو ئەو كەم و كوڕیانەبوو ڕێكخسـتنەكان و كورد پێوەیان دەناڵاند بە دەست سیاسەت و پراكتیكە هەڵەكانی سەرانی یەكێتی یەوە.

كاتی بەسـتنی كۆنفرانسـی سێهەم دیاریكرا لە لایەن ناوەندی كۆمەڵەوە، ناوەندی كۆمەڵە لە سێ گروپی ئاشكرا جیا پێكهاتبوو.

گروپی یەكەم و بەهێزو كـاریگەر (گروپی جەلالیەكـان) بوو كە بە گروپی نەوشـیروان-تاڵەبانی ناسـرابوون، ئەمانە كاریان لەســەر ئەو نەخشــەیەی تاڵەبانی دەكرد كە لە یەكەم ڕۆژی دروستبوونی یەكێتی یەوە دەیویست كۆمەڵەو بزوتنەوە لە یەكێتی دا بتوێنێتەوە و یەكێتی بكاتە حزبە تاقانە ســەرتاســەریەكە و تاڵەبانیش بكاتە سەرۆكی هەمیشەیی، ئەم گروپە نە دەپرنگینەوە لە هەموو شەڕو كوشتارێكی ناوخۆ لە پێناوی سەپاندنی دەسەڵاتیاندا.

گروپی دووەم (كۆمێتەی هەرێمەكان)بوو كە شـــەهید ئارام و ســـالار عەزیزو مەلابەختیار و شەهید ئازاد هەورامی و ملازم عومەر زۆرترین دەركەوتنیان هەبوو لە ململانیكانی ناو كۆمەڵەدا، شــەهید ئارام كە بەرپرســی یەكەمی كۆمەڵەو ئەندامی مەكتەبی سـیاسـی كۆمەڵە بوو تا لە ژیاندا مابوو بەشـداری كۆبوونەوەكانی مەكتەبی سـیاســی یەكێتی نەكرد. بە هۆی ئەوەی (دوای دامەزراندنی یەكیتی تێگەیشــت) كە یەكێتی وەك نیمچە بەرە بۆ ئەوە كـار نـاكـات كۆمەڵە ببێتە پـارتی كرێكـاران و زەحمەتكێشـانی كوردسـتان، وەك لە نووسـینەكانی یەكێتی دا پەیمانی دابوو، بەڵكو سـەرانی یەكێتی بە گرتنەبەری سیاسـەتی تاكڕەوانەو گوشـەگیرخستنی باڵەكانی ناو یەكیتی هەوڵی تواندنەوەی ئەو باڵانەی دەدا لەناو یەكێتی دا. تا شـــەهید ئارام مابوو باڵی جەلالیەكان نەیانتوانی لە بڕیارەكانی ناوخۆی كۆمەڵەدا باڵا دەســـت بن، بەڵام دوای شــەهید بوونی هاوڕێ ئارام، و لە كاتێكدا نەوشــیروان مســتەفا بە ڕوونی و ئاشـكراش ووتی بڕوام بە ماركسیزم نی یە، كەچی هەر بە توێژی و دژی خواسـتی خۆی كۆمێتەی هەرێمەكان كردیانە بەرپرســـی یەكەمی ناوەندی كۆمەڵە. ئەم گروپە لە ڕووی فكری و جیهانبینیەوە لە ناو خۆیاندا جیاواز و بێ بەرنامەبوون، بەڵام لە بەرامبەر سیاسەتە هەڵەكانی سەرانی یەكێتی وەستابوون، بە قسەو بەرەوڕوو لە ناو ناوەندی كۆمەڵەو مەكتەبی سـیاسـی یەكێتی و لە پەناو پاسـاردا و هەندێ جاریش بە بڵاوكراوەی نهێنی سیاسـەتە هەڵەكانی یەكێتی یان ڕووندەكردەوە، بەڵام كەم و زۆر بەدووریش نەبوون لە ململانێ لەسـەر دەسـەڵات لە ناو خۆشـیان و لەگەڵ دەرەوەی

خۆیشیان، كەم ئەزموونیان (لە مامەلە لەگەڵ گروپی زیندان) بووە مایەی تەكینەوەی گروپی زیندان لێیان و پاڵدانیان بە نەیارەكانی كۆمەڵەوە، كێشـــەی ئەم گرووپە كەم باوەڕبەخۆبوون بوو، حەز بە بەرپرســـیاری بوو، خۆیـان بە كەم تەمەنتر و كەم ئەزموونتر دەزانی لە بەرامبەر تـاڵەبـانی و هـاوەڵەكـانی دا، هەر ئەوەش وایكرد لە ڕۆژانی یەكەمی گەڕانەوەی تاڵەبانی و نەوشـــیروانەوە لە كۆتایی ســـاڵی ١٩٧٧ و سـەرەتای سـاڵی١٩٧٨، لە یەكەمین كۆبونەوەكانی برادۆستەوە دەسـەڵات تەسلیم بە گروپی تاڵەبانی بكەن، بە تایبەت دوای شەهیدبوونی هاوڕێ ئارام.

گروپی سـێیەم بە (گروپی زیندان) ناســـرابوون، دەركەوتووترینیان فەرەیدون عبدالقادر و عومەری ســـەید عەلی و ئاوات عبدالغفور بوون، ئەمانە گەرچی لە سەركردایەتی كۆمەڵەدابوون، بەڵام هەڵەی مەزنیان ئەوەبوو لە دوای شاڵاوی گرتنی ڕژێم بۆ ســـەریان لە باتی ڕوو لە چیاكانی كوردســـتان بكەن ڕوویانكردە ئێران؟ دوای ئەوە ش ئێران لە سـنوری مەریوانەوە تەسـلیمی كردنەوە ، ئەمانیش شـــەش كەس بوون بیریان لە هەڵاتن نەكردەوە و دواتر شـــەهیدبوونی شـــەهید شـــەهاب و ئەنوەرو جەعفەری لێكەوتەوە. دوای ئازادكردنیشیان لە زیندان لە لێبووردنە گشتی یەكەی هاتنە سـەر دەسـەڵاتی سـەدامدا لە ساڵی١٩٧٩ . سـەرباری ئەو گۆڕاندنانەی بەسـەر كۆمەڵەدا هاتبوو، ئەم گروپەی زیندان هێشتا خۆی بە سـەركردایەتی كۆمەڵە دەزانی.

لە بەرامبەردا گروپی ســـالارو مەلابەختیار لە بەر گەلێك هۆ كە گرنگترینی ئەوەبوو وایاندەزانی كۆمێتەی هەرێمەكان دەســـەڵاتی شـــەرعین و گەر ڕێگە بە هاتنەوە پێشـــەوەی ئەو گروپەی زیندان بدرێت لە دەســـەڵاتی ئەوان كەم دەبێتەوە ، لەولاشەوە بە هۆی كەم تەمەنی و كەم ئەزموونیانەوە نەیانتوانی ئەنجامی گرتنەبەری دژایەتی گروپی زیندان ببینن، ئەو هەڵویســـتەیان بوو بەهۆی ئەوەی دواجار گروپی زیندان پاڵیان دا بە گروپەكەی تاڵەبانی یەوە.

ئەم گروپـانە و هەر بەرپرســـیكی نـاوەنـدی لە لایەكیترەوە، پیش هەموو كۆنفرانســـێـك هەریەكەو تـاقمێكی لایەنگری بۆ خۆی پێكهێنـابوو، زۆرو بۆر، تەنانەت لە ناو هێزی پێشـمەرگەو شـارەكانیشـدا. لە پشـتی ڕێكخسـتنی شـارەكان و دەرەوەی ڕێكخستن، هێڵی ڕێكخستنیان لەو كەسانە دروست دەكرد كە سـەر بەوان و گروپەكانیانن، هەر دەســـتەو تاقمە هەوڵی دەدا زۆرترین لایەنگری بهێنێتە ناو كۆنفرانســـەوە، هەر گروپە پاڵێوراوی خۆی هەبوو، ئەوەی كاری لەســـەر دەكرا كۆكردنەوەی زۆرو بۆربوو چ لەناو شارەكان بە هۆی ئەو پەیوەندی یە لابەلاییانەوە كە دەیانكرد چ لە ناو هێزی پێشـــمەرگەو دیاریكردنی بەرپرســـدا. مەســـەلەی (چۆنایەتی) بە تەواوی خرابووە لاوە. بڕیارەكانی سـەركردایەتیش بە كۆمەڵ نەبوو،

لە زۆربەی حاڵەتەکاندا لە ژێر هەژموونی بریارە پەلەو هەڵەکانی تاڵەبانی دا دەدراو یەکێتی و باڵەکانی نوقمی شەڕی کورد کوشتن کردبوو و بە ئاست تەنگی گەیاندبوو.

کۆنفرانسی سێهەمی کۆمەڵە
دوواهەمین کۆنفرانسی کۆمەڵە
هەل و مەرجی پێش کۆنفرانس

کۆنفرانسی سێهەمی کۆمەڵە، لە هەل و مەرجێکی زۆر دژواردا بەسترا. لەسەر ئاستی باشووری کوردستان، یەکیتی نیشتمانی هەرچی حزبی کوردی هەبوو کردبوویە دوژمنی خۆی. بە هۆی سیاسەتی چەوتی سەرانی ینک وە تا دەهات لە ناو ڕێکخستنەکاندا، لە ناو بەشێکی زۆری کادیرە ڕێکخراوەیی و پێشمەرگەییەکاندا، بێ ئەنجامی ئەو شێوازی کارکردنەی یەکیتی نیشتمانی دەبووە هۆکاری دوورکەوتنەوەو گۆشەگیری بە سەدان کەسی تێکۆشەر. لە ناو جەماوەری خەڵکی کوردستاندا بێزاری و ڕقێکی پیرۆز پەیدا بوو دژی شەڕی کورد کوشتن و تیرۆری دەستە جەمعی حزبە ئۆپۆزیسیۆنەکان لە شارەکاندا. خەڵک بە ئاشکرا بەرامبەر بەو سیاسەتی شەڕی ناوخۆیە دەدوا. کەسانی هوشیاری ناو خەڵک و ڕێکخستن بێ ئومێدبوون لە مفاوەزات. بە تایبەتی بەبەرچاویانەوە دەیانبینی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەعس ڕۆڵەکانیان لەسەر شەقامەکان ئیعدام دەکات، بە زۆر دەیانکاتە جەیش شەعبی، بە زۆرەملێ دەکرێنە بەعسی، بە ئاشکراش سەدان هەزار جاشی چەکدارکردووە. هەموو کەسێکی هوشیار ئەوەی دەزانی کە ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەعس بچوکترین مافی مرۆڤ بە گەلە عەرەبەکەی خۆی ڕەوا نەبینێ، چۆن بە کوردی ڕەوا دەبینێ؟...بە هۆی مفاوەزاتەوە خەڵکێکی سادەی زۆر ئاشکرا بوون. لە بەرامبەر نارەزایەتی ڕێکخستنەکان و خەڵک سەرانی یەکیتی دەیانووت ماندوو بووین و پێویستمان بە پشووە! لە دەرەوەی یەکێتیش، پارتی.حزبی شیوعی. حزبی سۆسیالیت. ئێران. سوریا. جوقد دژی مفاوەزاتەکە وەستابوونەوە.

پێش کۆنفرانسی سێهەم، داواکرا بۆ ئاڵ و گۆڕی بیروڕا، ئەندامانی ڕێکخراوی سولەیمانی بچن بۆ ئاوەژێ بۆ بینینی نەوشیروان مستەفا، وا ڕێکخرابوو هەر دووکەسی ڕێکخراو پێکەوە بچن، من ئێستا پاش ئەوەندە ساڵ باش بیرم نەماوە لەگەڵ چ هاوڕێیەک چووم، هاوڕێ فرهاد بوو یا هاوڕێ هێرش. بەڵام قسەو

ڕووداوەكـانی كۆبونەوەكەم بـاش لە یـادە. بە گەیشـــتنمـان چووینە ژوورێـک نەوشـــیروانمان بینی، بیرمە من ڕاكانی خۆم زۆر بە ڕوونی و كراوەیی دەربڕی، نەوشیروان ووتی گەر دەتەوێت كاك سالار ببینیت ئەوە تا لە ژوورەكەی تەنیشت! ئاماژەیەكی ڕاستەوخۆبوو كردی كە منی لەسـەر گروپەكەی سـالار حسـابكردووە. منیش تا ئەو دەمە دەربارەی ڕۆڵی سالار عەزیزم لە كۆمەڵەدا بیستبوو، بەڵام نە لە نزیک نە لە دوور چاوم پێی نەكەوتبوو، تێگەیشتم من لای ئەمان لەسەر ئەو گروپە حسـابكراوم، سـەیر لەودابوو سـالارو مەلا بەختیاریش خۆیان وتەنی منیان لەسـەر (جەلالیەكان)حساب كردبوو دواتر جارێک مەلا بەختیار خۆی باسیكرد. لە كاتێكدا من سەر بە هیچ لایەكیان نەبووم.

لە گەرمەی مفاوەزاتدابوو، جەلال تاڵەبانی لە بەغداوە كار ئاســـانی بۆ چوونە دەرەوەی ســـالار عزیز كرد، بەو جۆرە تاڵەبانی بە تیرێک دوو نیشـــانەی پێكا. لە لایەک بۆ یەكجاری سـالار عزیزی لە كۆمەڵە دابڕی، لە لایەكی تریشــەوە دووری خسـتەوە لە بریاری سـیاسـی. پێش كۆنفرانسـی سـێهەمیش ناوەندی كۆمەڵە سـەرو دەمانچەی چواردەخۆری كردە دیاری بۆ ئەندامانی ڕێكخراو، كە سـەلیم هێنای ووتم سـەیریكەن لە كۆنفرانسـی (دووەم)ی سـاڵی ١٩٨٢سـەرو دەمانچەی مەكاریۆفیان داینی كە ڕژێم دەیدا بە نائب زابتەكان. دیارە تەرفیعمان كردوە ، ئەم چواردەخۆرانە دە مانچەی زابتەكانی حكومەتە.

لە تەمموزی ســـاڵی ١٩٨٤دا لە مێرگەپـانی لای پیرەمەگرون، ســـێهەمین كۆنفرانس و دواهەمین كۆنفرانســی كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردسـتان بەسـترا. لەم كۆنفرانســەدا ٢٨٧ نوێنەر و ١١چاودێر بەشــداربون و ســێ ڕۆژی خایاند. منیش لەگەڵ هەندێ لە هاوڕی یانی سولەیمانی چووم. دەمزانی لەوە زیاتر كە هەنگاوێكیتر بەرەو بە جەلالیكردنی كۆمەڵە دەچنە پێشەوە ئاكامێكیتری نابێت. بەڵام پەیمانم دابوو بە مەلا بەختیار تا دوای كۆنفرانس دان بە خۆمدا بگرم. لە كردنەوەی كۆنفرانسەكەدا هەریەک لە جلال تاڵەبانی، نوێنەری یەكێتی شۆڕشگێران، عەبدولرەحمانی قاسملو ســـكرتێری حزبی دیموكراتی كوردســـتانی ئێران و ئیبراهیمی عەلیزادە نوێنەری سازمانی كوردستانی حزبی كۆمۆنیستی ئیران ئامادەبوون و هەریەكە دوای ئەوەی وتاری خۆیان خوێندەوە ڕۆیشـتن. تاڵەبانی لە وتارەكەیدا گشـتگیر دوا، پێی لەسـەر مفاوەزات دادەگرت تا دوا چۆڕی، بەشـێكیتری قسـەكانی تاڵەبانی لەسـەر بەرنامەی دووری كۆمەڵەو دژایەتی دیموكراتی شـۆڕشـگێر بوو، كە هێڵی فیكری نەیارەكانی جەلالیەكـان بوو، تـاڵەبـانی دوای وتـارەكەیشـــی لە كۆبونەوەكـانـدا مـایەوەو دەهاتەسـەرخەت بۆ پشـتگیری لایەنگرانی لە ناو كۆنفرانسـەكەدا. ڕاو بۆچوونەكانی خۆی لە تێروانینە ماویەكەوە دژی تەییاری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر دەردەبڕی. " مامجەلال لە هەڵســەنگاندنی هێزی پێشـــمەرگەی یەكێتیدا، بێ هیوایی خۆی بۆ ئەو

هێزە خســـتەڕو. بە شــــڕە خۆر و تاڵانچی ناودێری کردن. ئەو نموونەی شـــەڕی "بێتواتە" ی هێنایەوەو هەموو لێپرســـراوەکانی بە دز لە قەڵەم دان. ئەو بە شـــیعرە ناودارەکەی شـــاعیری عەرەب ، موزەفەر نەواب ئاماژەی بەو لێپرســـراوانە کرد و گوتی : **هیچ کامێکتان لێ نابوێرم..، ئەمە لەشـــکری هۆلاکۆیە نەک لەشـــکری رزگـاری کوردســـتان!** من بە چاوانی خۆم ، "ســـەلاجەو موجەمیدە"م بە کۆڵی مەســـئولەوە بینیوە! من، **ئەم لەشـــکرەم هەیە، بۆیە ناچارم درێژە بە مفاوەزات بـدەم!"**([1]). تـاڵەبـانی کـات و شـــوێنێکی گونجـاوی هەڵبژاردبوو بۆ ئەوەی ئەو گەندەڵیەی هێزی پێشـــمەرگە بکاتە پاســـاوی مفاوەزات. **بەڵام تاڵەبانی بە هیچ شـێوەیەک ڕۆڵی خۆی وهۆکارەکان و بەرپرسـیارێتی خۆی لە دروسـتبوونی ئەو هێزە گەندەڵەدا وەک بەرپرســـی یەکەم نەخســـتەڕوو.** جەلالیەکانی ناو کۆمەڵە بۆ مسۆگەرکردنی زۆربەی دەنگەکان، ئەو کەسـانەیان هینابوو کە خۆیان دەیانویسـت. هەر وەک کۆنفرانســـەکانی پێشـتر بەڵام لەم کۆنفرانســـەدا زەقتر پێوەی دیاربوو. لە ڕیکخستنەکانی ناوەوەو دەرەوەو ناو پێشـمەرگەدا، ئەوانەیان هێنابوو نەخوێندەواری سیاسی بوون. لە مەسەلەی کوردستانی و عێراقی تەقەی سەریان دەهات.

لە ڕۆژی دووەمی کۆبونەوەکانی کۆنفرانســـەکەدا، شـــوێنی کۆبونەوەکە بۆنی خوێنی گرتبوو، پێشتر نەوشیروان مستەفاو گروپی زیندان بریاری خۆیان دابوو کە لەو کۆنفرانسـەدا سیاسـەت و بەرنامەیان بچەسپێنن و بسەپێنن، و لە پێشـەوە کاریان کردبوو بۆ هێنـانی ئەو کەســـانە بۆ کۆنفرانســـەکە کە شـــوینکەوتەی ئەوانن بۆ لەناوبردنی کۆمەڵە. باســـەکان لەســـەر بەرنامەی کۆمەڵە، خاڵ بە خاڵ وتووێژی لەســـەر دەکرا و بە باشـــی دەچووە پێشـــەوە، ســـەرباری ئەو گرژیەی باڵی بەســـەر کۆبونەوەکاندا کێشابوو. لە قسەکردن لەسەر بەرنامە، کۆمەڵێ کادری هوشیار زۆر ژیرانە کەوتنە وەڵامـدانەوەی ئەو بۆچوونـانەی لەگەڵ ڕیبـازی کۆمەڵەدا جووت نەدەهاتنەوە. ئەوەندە باش ڕوونیان دەکردەوە تەنانەت لە دەنگدان لە ســـەر هەندێ لە خاڵە بەرنامەییەکان، ئەوانەی جەلالیش بوون دەنگیان پێدەدا. بێ ئەوەی بزانن بەو کارەیان ئیدانەی ســـیاســـەتی ســـەرانیان دەکەن. دیاربوو ئەنجامی دەنگدان لەســـەر موناقەشـــەی خاڵەکانی بەرنامە بە قازانج و ویســـت خواســـتی باڵی جەلالیەکان نەدەرۆیشـت هەربۆیە لە ناوەراسـتی موناقەشـە بەرنامەییەکاندا کێشـەی بڵاوکراوەی "هەڵوێست" کە چەند مانگێک پێشترلە لایەن مەلابەختیارەوە بە نهێنی نوسرابوو وە چاپکرابوو، بە نهێنیش بڵاوکرابۆوە بە ناو کادرەکانی کۆمەڵەی هێزی پێشـــمەرگەو ڕێکخستنەکاندا. "هەلویست " لیکۆڵینەوەیەکی ڕەخنەگرانەی فیکری و سیاسی بوو لەســـەر بەرنامەی کۆمەڵە. گەرچی من ئەو دەمەی کە بڵاوکراوەی هەڵویســـتم لە

---

[1]) ئەزموون و یاد بەرگی دووەم – پشکۆ نەجمەدین- لاپەڕە- 198.

مەلابەختیار وەرگرت لە سـولەیمانی نەمدەزانی كە نوسـەری ئەو لێكۆڵینەوە ڕەخنەگرانەیە كێ یە و نەشم پرسی، چونكە بەلای منەوە لیكۆڵینەوەكە گرنگ بوو، بەڵام ناوەڕۆكی لێكۆڵینەوە ڕەخنەگرانەییەكەم پێ باش بوو، لە (هەمان كاتیشـدا بە چارەسـەرم نەدەزانی بۆ كێشـەكانی ناو كۆمەڵە، لەبەرئەوەی طرحێكی بەرنامەیی نەبوو بۆ چارەسـەری ئەو كێشـانەی باسـی تێداكرابوو). چونكە لە بنەڕەتدا باڵی جەلالی ناوكۆمەڵە كە خۆیان لە نەوشیروان مستەفاو گروپی زیندان دەدیەوە كاریان بۆ هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكرد، كێشەكە تەنها جیاوازی فیكرو ستراتیژ نەبوو لە یەک رێكخراودا. كێشـەكە لە بنەرەتدا و لە ناوەرۆكدا لەسـەر هەڵوەشـاندنەوەی كۆمەڵەبوو، كە باڵی جەلالیەكانی كۆمەڵە بە بەرنامە لە مێژبوو كاریان بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا دەكرد. بەڵام دیاربوو، ئەو گروپەی خۆی بە بەرگریكار لە مانەوەی كۆمەڵە دەزانی، گەرچی بە قسـەو بە نوسـین و ڕەخنە بۆچونەكانیان دەردەبڕی، بەڵام هێشـتا بە ئومێدبوون بتوانن كۆمەڵە لە هەڵوەشـاندنەوە و تواندنەوە لە یەكێتی دا بپارێزن! هێشتا نەگەیشتبوونە قەناعەتی یەكلایی كەرەوە، لەسەر ئەوەی یەكێتی كار بۆ هەڵوەشـاندنەوەی كۆمەڵە دەكات و لە بەرامبەردا پێویسـتە بەرنامەو ستراتیژو ڕێكخراوە یی جیاوازی هەبێت. پشكۆ نەجمەدین دەڵێت :(زۆربەی ئێمە، بە هاوكاری و ڕێنمایی و هەوڵی ئەو برادەرانەی پێشـتر باسـم كردن و پەرۆشـی پـاراسـتنی یەكیتی ڕیزەكـانی كۆمەڵە بوون. ئەوداڵی دۆزینەوەی ڕێگە چـارەی پێكگەیشـتنەوە و پێكەوەهەڵكردن بووین. ئێمەو هەمو ئەو هاوڕییانەی هەڵویسـتمان وەرگرتبوو، وێرای چەندین كادری دیكەش لە ئاسـتی سـەركردایەتی ولە خوارەوەی ڕێكخستنیشدا. **جگە لە رەوتێكی ناڕازی بە كۆمەڵێک سەرخەتی فیكری و سیاسی جیاواز لە دوو باڵەكەی دیكەی نێو كۆمەڵە، شـتیكی تر نەبووین. واتە ئێمە هیچ ئامادەكارییەكمان بۆ دابران و جێهێشـتنی كۆمەڵەو یەكێتی نەكردبوو و پلانێكی وەهاش لە بەرنامەی ئێمەدا نەبوو)!([1])**

هەرچی جەلالیەكانی ناو كۆمەڵە(نەوشـیروان مسـتەفاو گروپی زیندان)بوون، بڵاوكردنەوەی ئەو نامێلكەی هەڵوێستەیان گەیاند بە ڕادەیەک داوای كوشتنی حەوت كادری كۆمەڵە بكەن لەسـەر بڵاوكردنەوەی ئەو بڵاوكراوەیە. زۆربەی هەرەزۆری بەشـداربووانی ناوكۆنفرانسـیش ئەو بڵاوكراوەیەیان نەدی بوو، نەیاندەزانی چی لەو بڵاوكراوەیەدا نووسـراوە. دەبوو بۆ خەڵكەكە بخوێنـدرایەوتەوە، وتووێژی لەسـەربكرایە، هەڵسـەنگاندنی بۆ بكرایە، ئەوسـا ئەنجامگیری بكرایەو بخرایەتە دەنگەوە و حوكمی باش و خراپی لەسەر بدرایە.

[1]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - 203.

جەلالیەكانی ناوكۆمەڵە كە لە موناقەشە بەرنامەییەكاندا بەو ئەنجامە گەیشتبوون دەیدۆڕێنن، بە هێرش بۆ سەر نووسەری بڵاوكراوەكە و ئەو حەوت كادیرەو تۆمەتی خیانەت خستنە پاڵیان دەیانویست خەڵكەكەی خۆیان چەواشەبكەن. ئامادەی ئەوەنەبوون بڵاوكراوەكە بخرێتە بەرباس و لێكۆڵینەوە، ئەو نماینـدانەی ئەوانیش داوایان نەدەكرد بڵاوكراوەكە بهێنرێت تا بزانن چی تیایە! ئاخر تۆ كە نوسینەكەی بڵاوكراوەكەت نەدیبێ بە چی؟ تۆ حوكمی نوسین و نوسەرەكەی دەدەیت؟ وەك ئەوەی خستنەڕووی بۆچوونە فكری و سیاسی یەكان خیانەت بێت.

پێش وادەی دانیشتن بۆ هەڵبژاردنەوەی سەركردایەتی، فەرەیدون عبالقادر هەستاو باسی بلاوكراوەیەكی كرد دژی سەركردایەتی یەكیتی دەرچووەو یەكسەر سەرەتا ناوی شەش كادریان لە ناو هێزی پێشمەرگە هێنا ، (حاجی مەمۆ، خەلیل دهۆكی، هێدی، سدیق ڕەنجبەر، و مەهدی كاوانی)، ئەم هاوڕی یانە كادری ڕێكخراوەیی و پێشمەرگەیی بوون. لە پرێكدا مەحمود رەزای ئامۆزای نەوشیروانیش هەستاو ووتی هاوڕێ وەرگێریش ئەو بڵاوكراوەیەی بە ئێمە داوە(من لە دەمامكدارەكان)بووم. بە منەوە بوون بە حەوت كەس. نەوشیروان هەڵی دایە، ئەوە دكتۆر قادر داویەتێ! بیانبەنە دەرەوە ڕەمیان بكەن، مام ڕۆستەم كە لە ڕیزی پشتەوەی من دانیشتبوو بە دەنگی بەرز ووتی بیاندەنە دەست من ڕەمیان دەكەم. ئاوڕێكم لێدایەوەو پێموت ئەوا من دەچمە دەرەوە وەرە گوڵە بارانم بكە. لەو كاتەی بەڕیوەبووم بۆ دەرەوەی كەپرەكە مەلا بەختیارم بینی بەرەو سەكۆی كۆنفرانسەكە چوو بە میكرەفۆنەكە بە نەوشیروانی دەوت تۆ كۆمەڵە كوژی و...

مامۆستا پشكۆ لە ئەزمون و یادا دەڵێت: "باشترین و ماندووترین كادرانی ئێمە، تەنها لە سونگەی خویندنەوەو بڵاوكردنەوەی نامێلكەیەكدا، سەركردەو دەسەڵاتی دەسەڵاتداری كۆمەڵەكەیان، بە نیازن ئیعدامی شۆڕشگێڕانەیان بكەن! پەخشكردنی نامیلكەیەك كە بینینیكی دیكەو تیگەیشتنیكی جیاوازی بۆ فیكرو سیاسەتی كۆمەڵە لە خۆ گرتووە. خۆئەمە بانگەشەی ئاشبەتاڵ خۆبەدەستەوەدانی نەكردووە، بە باڵای مفاوەزاتدا هەڵینەداوە، داوای كودەتاو هەڵگەڕانەوەی نەكردووە، ئاڵای جیابوونەوەی هەڵنەكردووە، سووكایەتی بە هیچ سەركردەو كادریكی كۆمەڵە و یەكێتی نەكردووە! ئەمە چ میتۆدو میكانیزمێكە بۆ پشتشكاندنی بۆچوونە لێكنەچووەكان و خوێناویكردنی ململانیكان؟!

كێشەكان تا دین ئاڵۆزتر دەبن ، بارۆمەتری زەبر هەڵدەكشێت، وروژاندنی ئیعدامكردنی وریای وەهاب، بە فەرمانی سكرتێری كۆمەڵە و بە نهێنی جێبەجێكردنی بە دەستی جەبار فەرمان، فەزای كۆبونەوەكانی زیاتر لێڵ دەكات.

دكتۆر هەژارو ئاواتی شێخ جەناب و چەند كادری تر ڕەخنەیان ئاراستەی نەوشیروان كردو داوای ڕوونكردنەوەی هۆكار و چۆنیەتی ئیعدامكردنی "وریا"یان

لێ كردو بە شـــەهید وریا ناویان برد. ئەوان، جەختیان لەســـەر ئەوە كردەوە كە بۆ ڕێكخراوێكی ماركسیست لینینیستی وەک كۆمەڵە كاری نەكردە و تاوانێكی گەورەیە بێ دادگـاییكردن ، بە نهێنی كـادریكی خۆی ئیعـدام بكـات. نەوشـــیروان وەكو سكرتیری كۆمەڵەو بەرپرسی یەكەم دەچێتە سەر سەكۆی قسەكردن وەرام دەداتەوە:

- بەڵی كوشتومانە ئەو شەهید نی یە، بەڵكە خایینە! ئەو، نامەو نهێنی كۆمەڵەو شۆڕشی بە نەیارانی ئێمە داوە. وریا ئەگەر زیندووبێتەوە، جاریكی دیكەش ئیعدامی دەكەینەوە! "([1])

"نەوشیروان مستەفا زشەیەک لە كادرێكی بەشداربووی كۆنفرانسەكە بە ناوی گۆڕان"دەدات ولە كۆنفرانســـەكە دەری دەكـات، مەلا بەختیـار بە توڕەیی و حەماســـەتەوە، بە نەوشـــیروان دەڵی: تۆ مافی ئەوەت نییە زلە لە كادر بدەیت و لە كۆنفرانســـی وەدەرنێیـت!حەمە تۆفیق (كـادری دەركەوتووی كۆمەلە و زاوای نەوشیروان)لەگەڵ مەلابەختیاردا لێیان دەبیتە هەرا و پەلاماری مەلابەختیار دەدات! دەســـتیان ناگاتە یەكدی و لێک جودا دەكرێنەوە..لەم حاڵەتە ناجۆرەدا ،كۆبونەوە دەست پێدەكاتەوە.

مەلابەختیـار دەچیتە ســـەر ســـەكۆی قســـەكردن، دەڵیـت: هەق نییە فەزای كۆنفرانســـەكە بەم ئاڵۆزی و توندوتیژییە بەرێوە بچێت، هەڕەشـــەكردن و كادر دەركردن لە كۆنفرانس، لەكەس قبوڵ نـاكەین..چـاوســـوركردنەوەو تۆقـانـدن نامانترسێنێت، ئێمە كە شۆڕشمان دەست پی كردەوە و لەڕووی بەعسدا وەستاینەوە، بەعسمان لە پێڵاوەكانمان نزمتر دەبینی..ئێستاش هەڕەشـەو گوڕەشـە، نە لە تۆ و نە لە هیچ كەسێک قەبووڵدەكەین!

نەوشـــیروان: لەبەرخۆیەوە ، هەقە ئەوانەی 'هەڵوێســـت' یان بڵاوكردۆتەوە لە تەنیشت وێنەی ئەو شەهیدانەوە هەڵبواسرێن!

مەلا بەختیار: بۆچی كۆنفرانس، مەســـەلەی ئیعدامكردنی شـــەهید شـــەهاب یەكلا ناكاتەوە، هەموو نهێنییەكان لای ئەم كاک 'فەرەیدون' ەن!"([2])

لەو ساتەی مەلابەختیار لە قسـەكانی بووەوەو ویسـتی سـاباتەكە جێ بهێڵێت، من چووبوومە دەرەوەی سـاباتی كۆنفرانسـەكە، بارودۆخەكە بەڕادەیەک گرژبوو، بۆنی

---

[1]) ئەزموون و یاد بەشـی دووەم- نوسینی پشكۆ نەجمەدین- لاپەڕە 200.

*بەڕای من ئەو كرداری تیرۆرەی لە ســـولەیمانی ڕوویدا لە لایەن یەكێتی یەوەو بوە هۆی كوشـــتنی چەندین كەســـی بی تاوان، بێ رەزامەندی ســـكرتیری گشـــتی یەكێتی جەلال تاڵەبانی نەوشـــیروان نەیدەتوانی ئەو بریارە بدات. محاكەمە نەكردن و بە نهێنی بە تەور ســـەر پانكردنەوەی وریاش لە لایەن جەبار فەرمانەوە و بە فەرمانی نەوشـــیروان هەر بۆ شاردنەوەو ئاشكرا نەبونی بریاردەرە ڕاستەقینەكان بوو.

[2]) ئەزموون و یان بەرگی دووەم – نوسینی پشكۆ نەجمەدین- لاپەڕە 201-202.

خوێنی لێدەهات و كەس نەیدەزانی چی ڕوودەدات. ئەو هاوڕێیانەی تریش كە داوای ئیعدامكردنیان كرا ساباتەكەیان بەجێ هێشت. چەند مەترێک لە ساباتەكە دووركەوتبوومەوە، چاوەڕوانی ئەوەم دەكرد لە پشتەوە بماندەنە بەر گوللە. بەڵام گوێم لە دەنگێک بوو هاواریكرد هاوڕێ وەرگێر، هاوڕێ وەرگێر نەڵێی هەر ئێمە خاوەن هەڵوێست بووین، وا ئێمەش هاتینە دەرەوە و خاوەن هەڵویستین. كە ئاوڕم دایەوە بۆ دواوە بینیم، حامید حاجی خالید بوو لەگەڵ ئاسۆ علی دا هاتبوونە دەرەوە. ژمارەی ئەو هاوڕییانەی پرۆتێستی تیرۆریانكرد و ساباتی كۆنفرانسیان جێهێشت ١٢٧هاوڕێ بوو، لە كۆی ٢٨٧ كەسی بەشداربووی كۆنفرانس.

مەلابەختیار لەگەڵ شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ، چووبونە ناو خێمەیەک، لەگەڵ چەند هاورێیەكی دەمامكداری تردا گەر باش بیرم مابن هاوڕێ هێرش و چەند هاوڕێیەكی كەرتەكانی ڕێكخستن بوون، چووین بۆ خێمەكە. حەسیریان ڕاخستبوو دانیشتبوون لەسەری، مەلا بەختیار وەک هیچ ڕووی نەدابێت، لە كاتێكدا بە دەستێكی سوچێكی حەسیرەكەی هەڵئەدایەوە بە پێكەنینەوە ووتی: سەیركەن، ئەوە دەیان نوسخەیتری 'هەڵوێست'؟ بە مەلابەختیارم ووت: ئەم دۆخە ئێمە لە بەرچاومان بووەو چاوەڕوانی ئەنجامی باش ناكەین. ئەوان كار لەسەر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكەن، باشترین هەلە ئێستا جیابینەوە، شتێک نەماوە ئومێدی باشی لێبكریت. پشكۆ نەجمەدینیش دەڵێت " ئێمە چەند كادریک لەگەڵ مەلابەختیاردا، لە خێمەیەكدا كۆوە بووین و لە هەوڵی دۆزینەوەی دەریچەیەكدا بووین بۆ دەربازبوون لە تەنگژەكە. ملازم عەمەر، ئازاد هەورامی، بەكری حاجی سەفەر، مستەفا چاوڕەش، قادری حاجی عەلی، دلێری سەید مەجید، و بەشێک لە نوێنەرە دەمامكدارەكانی شار، لە نیگەرانیی دۆخەكەدا، لە هاتووچۆیەكی بێپساندا بوون.

كادرەكان پەیتا پەیتا دەهاتنە خێمەكەو ڕاو بۆچوونی خۆیان دەخستەڕوو.هەندێكیان پێیان وابوو، ئەمە فرسەتە و هەڵوێست وەرگرتنی كاربڕ و یەكجاری بۆ جێهێشتنی كۆنفرانس، كۆنفرانسەكە شكست پێدەهێنێت و ئەوجا دۆخیكی دیكە دیتە پێشەوە كە دەشێ بە قازانجی ڕەوتەكەی ئێمە بكەوێتەوە"([1]). بەڵام مەلا بەختیار، كە تا ئەودەمەو دواتریش، لە ئەنجامی كەم ئەزموونی، باوەڕێكی پتەوی بە تاڵەبانی هەبوو، كێشەكانی لە نەوشیرواندا دەبینی و پێی وابوو ئەو سەرچاوەی كێشەكانە، گەرچی پێشترو دواتریش چەندین جار هوشیاریم پێدابوو كە نەوشیروان بێ پرس و بریارو ڕەزامەندی جەلال تاڵەبانی ناتوانێت بریارێكی گرنگ بدات. بەڵام نەیدەتوانی لەوە بگات كە (تاڵەبانی بریاردەرە)، نەوشیروان قوتابیەكی تاڵەبانییە و جێ بەجێكەری سیاسەتەكانی تاڵەبانی یە. چونكە سروشتی

[1]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە – 202-203.

تـاڵەبـانی وایە ئەوەنـدەی بۆی بچیتە سـەر نـایەوێـت كەس لە سـەروخۆیەوە هەبێـت.هەمیشـەش كوتەكێكی هەبووە بە كـاری هێنـاوە بۆ سـەرپـانكردنەوەی نەیارەكانی. مەلا بەختیار تا ئەو ڕۆژەش گرتیان و زیندانی سیاسییان كرد، وەك لە نامەكانی ئەو سـەردەمەیدا بۆ من ناردوونی بە ڕوونی دەردەكەوێت، بە هۆی كەم ئەزموونی و خۆشـباوەڕی بە تاڵەبانی نەیدەتوانی باوەڕبكات كە تاڵەبانی لە پشـت هەموو بڕیارو هەنگاوەكـانەوەیە و ڕۆژێـك دەیگرێت و زیندانی دەكـات. چونكە هێشـتا ئەوەی لا ڕوون نەبووبوەوە كە لە دروسـتبوونی یەكێتی نیشـتمانی یەوە ئەوە خواسـت و ویسـت و ئامانجی تاڵەبانی بووە حزبێكی تایبەت بە خۆی هەبێت، حزبێكی وەك پارتی دروست بكات و ئەویش سەرۆك بێت. ئەم بۆچوونانەی پشكۆ نەجمەدین ڕاسـتی ئەو بۆچونـانەم دەردەخـات كـاتێـك دەڵیـت (زۆربەی ئێمە، بە هاوكاری و ڕێنمایی و هەوڵی ئەو برادەرانەی پێشـتر باسـم كردن و پەرۆشـی پـاراسـتنی یەكێتی ڕیزەكـانی كۆمەڵەبوون، **ئەودالْی دۆزینەوەی ڕێگە چـارەی پێكگەیشـتنەوە و پێكەوە هەڵكردن بووین. ئێمە و هەموو ئەو هـاوڕێیـانەی هەڵوێستمان وەرگرتبو، وێرای چەندین كادری دیكەش لە ئاستی سەركردایەتی و لە خوارەوەی ڕێكخستنیشـدا، جگە لە ڕەوتێكی نارازی بە كۆمەڵێك سـەرخەتی فیكری و سیاسی جیاواز لە دوو باڵەكەی دیكەی ناو كۆمەڵە. شتێكیتر نەبووین. واتە ئێمە هیچ ئـامـادەكـارییەكمـان بۆ دابڕان و جیهێشـتنی كۆمەڵە و یەكیتی نەكردبوو و پلانێكی وەهاش لە بەرنامەی ئێمەدا نەبوو)([1]).** ئەوە هەڵوێسـت و تێڕوانینی ئەو گروپەبوو كە خۆی بە (ڕەوتی ئۆپۆزیسیۆن)ی ناو كۆمەڵە دەزانی. لە كاتێكدا نەوشـیروان مسـتەفا وەك جێبەجێكەری سـیاسـەتەكانی تاڵەبانی و خودی تاڵەبانی، نەك لە ڕۆژی دروستبوونی یەكێتی یەوە، بەڵكو پێش ئەوەی (بە ناچاری) قبوڵی ئەوە بكات یەكێتی نیمچە بەرە بێت ویسـتی یەكێتی وەك حزبێك دروسـت بكات. كاتێك بە هۆی هەڵویستی سەركردایەتی كۆمەڵەوە بە تایبەت شەهید ئارام كە دژی تواندنەوەی كۆمەڵەبوون لە یەكێتی دا، ئەوسـا ناچار بوو بە ڕواڵەت یەكێتی وەك نیمچە بەرە قبوڵ بكـات، بەڵام لە كرداردا لە ڕۆژی گەڕانەوەیـانەوە بۆ برادۆسـت و دیاریكردنی یەكەم سـەركردایەتی یەكێتی، نەوشـیروان و تاڵەبانی لە كـاردا بوون بۆ هەڵلووشـینی بزوتنەوەو كۆمەڵەش. دواتریش لە بەرامبەر خۆ بەكەمزانین و كەم ئەزموونی ئەنـدامـانی كۆمێتەی هەرێمەكـان، سـەركردایەتی كۆمەڵەیان تەسلیمی نەوشیروان كرد لە كاتێكدا ئەو بە ئاشـكراو بێ پەردە دژایەتی خۆی بۆ فكری كۆمەڵە دەربڕی.

---

[1]) ئەزموون و یاد – بەرگی دووەم- نوسینی پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە 203.

سـەركردایەتی بزوتنەوە كە خاوەنی ئەزمونێک بوون لەگەڵ تاڵەبانی، هەرزوو هەستیان بە ئامانجەكانی تاڵەبانی و بریارە تاكڕەویەكانی كرد و دژی وەستانەوە، بە تایبەت هەڵگیرساندنی شـەڕی ناوخۆ لەگەڵ قیادەی موەقەتە. بزوتنەوە ڕازی نەبوو درێژە پێدەری سیاسـەتە شـكسـتخواردووەكەی شـەری ناوخۆی جەلالی و مەلایی شەستەكان بێت. كاتێكیش ویستیان لە ژێر هەیمەنەی بریارو سیاسەتەكانی تاڵەبانی بچنە دەرەوە، یەكێتی بەو خوێنڕشـتنە گەورەیەی شـەڕی ناوخۆی گەیاند لەگەڵ بزوتنەوەدا. بۆ پڕكردنەوەی بۆشـایی جیابوونەوەی بزوتنەوە لە یەكێتی، تاڵەبانی هەوڵی دروستكردنی ڕێكخراێكی كارتۆنی هەر بەو ناوەوە دا وهەندێ كۆنەجەلالی شـەسـتەكانی لە شـارەكانەوە هێناو وەک سـەركردایەتی نوێی بزوتنەوەی ناسـاندن، بەلام ئەوانە ڕۆژێک لە ڕۆژان نەیانتوانی جێگەی بزوتنەوە بگرنەوە.

كۆنفرانسەكە بەو شێوە نەچووە سەر كە باڵی تاڵەبانی دەیویست، جەلال تاڵەبانی لە سورداشەوە چاودێری هەوڵەكان و ڕوداوەكانی دەكرد. هەڵوێستی وەستانەوە دژی تیرۆری ئەندامانی كۆمەڵە بووە هۆی وەسـتانی كۆبونەوەكانی كۆنفرانس. پاشـان تاڵەبانی هاتەوە میرگەپان و كەوتە كۆبوونەوە لەگەل مەلا بەختیارو نەوشـیروان و هەندێ لە ئەندامانی سـەركردایەتی تری وەک ئازاد هەورامی و ملازم عومەرو بەكری حاجی سـەفەر. تاڵەبانی ئامادەیی دەربڕی بۆ قبوڵكردنی ئەوانەی خۆیان بە بەرگریكار دەزانی لە مانەوەی كۆمەڵە وەكو(**باڵی سێهەم**) ی یەكێتی قبوڵیان بكات! ئەو داوایكرد بە ئاشـكرا بائەوانە خۆیان بناسـێنن! دیاربوو ئەو دەیویسـت بە هەرنرخێـک بێـت، ئەوانە لە یەكێتیـدا بهێڵیتەوە، تـا ئەوكـاتەی زەمینـەی هەڵوەشـاندنەوەیان دەرەخسـێ. بەڵام (ڕەوتەكەی كۆمەڵە) وەک پێشـتریش ڕوونم كردەوە، نەک بیریان لە جیابوونەوە نەدەكردەوە، هێشتا هەربە خەیاڵی مانەوە لە ناو یەكێتی دابوون. دوایی مەلابەختیارو ئەوان قبوڵیانكرد لێكۆڵینەوە لەگەڵ ئەو حەوت هاوڕێ یەی كە لە سـەر بڵاوكراوەی "هەڵوێسـت" خەریک بوو تیرۆربكرێن لە دوای كۆنفرانس بكرێـت! بە مەلابەختیـارم ووت من ئێرە بەجێ دێلم و دەچمەوە سـولەیمانی و نامەكەی كە دەمێكە نووسـیومە بۆ وازهێنان دەینێرم بۆ نەوشـیروان، پێموت دوورنیە هەندێ لە هاوڕێیانی تری كۆنفرانسیش ئێرە جێ بێڵن، چونكە وەک لێم بیستوون ئەوانیش بە تەمای هاتن و بەشـداری كۆنفرانس نەبوون ودەمێک بووە بریاری وازهێنانیان دابوو، بەڵام من بریارەكەیانم پێ دواخسـتبوون، ئێسـتا پێیان ووتوم ئیتر تەواو، ئەمە خاڵی كۆتایی یە. مەلابەختیار داوایكرد بمێنێنەوە تا دوای دانیشـتنی كۆنفرانس بۆ هەڵبژاردنی ناوەندی! بەڕاسـتی سـەیربوو، بە بەرچاویانەوە جەلالیەكان كۆمەڵەیان ئاوەڕووت كردبوو، هەر ئەوەی مابوو لە گۆڕی بنێن، كەچی ئەو هیشـتا دەیویسـت ئەندامی سـەركردایەتی ئەو یەكیتی یە بێت كەوا خەریكی گۆڕ هەڵكەنینە بۆ كۆمەڵە! . ئەوێک كە دەیویسـت هەڵبژێردرێتەوە بۆ ناوەندی دەیزانی گەر ئێمە كۆنفرانسەكە جێ بهێڵین دەنگەكانی زیاتر كەم دەكات. دوای ئەوەی لەگەڵ ئەو هاوڕێیانە قسـەم كرد، ڕازی بوون تا دوای دەنگدان بمێننەوە، بەڵام لەوە دوا

بڕیار بڕیاری خۆیان دەبێت، من بە مەرجەكەیان ڕازی بووم و ووتم منیش هەمان ڕاو هەڵوێستی ئێوەم هەیە.

لە ڕۆژی سێیەم و كۆتایی كۆنفرانسەكەدا، لە موناقەشەی بەرنامەی كۆمەڵەدا، هەندێک هاوڕێی كۆمەڵە بە ئاشكرا ووتیان لە بەرگەوە بۆ بەرگ ئەو بەرنامەیەمان قبوڵ نییە، لە خاڵی پرۆژەی مفاوەزاتیشدا، تێكستێک هەبوونوسرابوو: كوردستانی عێراق بەشێكی لە جیابونەوە نەهاتووی خاكی عێراقەو گەلەكەشی بەشێكی لە جیابونەوە نەهاتووی گەلی عێراقە! ئەوانەی خۆیان بە كوردستانی دەزانی دەنگیان بەم تێكستە داو! و ئەوانەش كە بە عێراقچیەكان ناودەبران دژی ئەم تێكستە وە ستانەوە!. ئەوە بە ڕوونی دەری خست كە ئەوانەی لەسەر لیستی جەلالیەكان هێنرابوونە كۆنفرانس و بۆ چەواشەكاری ئەوانیان بە كوردستانی دەناساند، تەنها بە پێی ویست و خواستی بەرپرسەكانیان دەست بەرزدەكەنەوە. ئەگینا چۆن خۆ بە كوردستانی زانێک گەر زەڕەیەک تیگەیشتن و باوەڕی نەتەوەیی و نیشتمانی هەبێت دەنگ بە وەها تیكستێک دەدات. بەلام هەموو كۆنفرانس و كۆنگرەكانی یەكێتی هەمیشە پڕ دەكرا لەو جۆرە كەسانە، ئەوساو تا ئێستەش هەر بەوجۆرە دەڕوا.

دوابەشی كۆبونەوەكان هەڵبژاردنی ناوەندی بوو؟ جەلالیەكان بۆ ئەوەی مەلا بەختیار دەرنەچیت و وەدەری نێن. ڕێژەی ٥١% ی كۆی دەنگەكانیان دیاریكرد بۆ هەر پاڵیوراویكی ناوەندی، مەلا بەختیار ئەو ڕێژە دیاریكراوەی نەهینا. دیسانەوە كیشە دروستبۆوە " ملازم عومەرو ئازاد هەورامی گوتیان : ئەم دەنگانە بێویژدانییەكی گەورەیە و نوێنەرانی كۆنفرانس، ناتوانن چارەنووسی كۆمەڵە ببینن..ملازم عومەر وەک پرۆتێست ساباتەكەی جێهێشت. هەوڵەكان بۆ دەربازبوون لە تەنگژەكە چڕ كرانەوە ، دەنگە تووڕەكان. داوای هەڵبژەردنەوەیان دەكرد و فشاریان بۆ كۆنفرانس هێنا!"([1]) بە لابردنی ڕێژەی ٥١% هەڵبژاردنەوە دەستی پێكردەوەو ئەم ناوانە بوونە ئەندامی ناوەندی بە پێی ریزبەندی ئەو دەنگانەی هێنایان:

نەوشیروان مستەفا
ملازم عومەر عەبدوڵڵا
فەرەیدون عەبدولقادر
ئازاد هەورامی
كۆسرەت ڕەسول (دەمامكدار)
جەبار فەرمان
مەلا بەختیار

نەوشیروان مستەفا خۆی ئەندامە یەدەكەكانی كاندید كردو هەر خۆیشی هەڵیسەنگاندن:

---

[1]) ئەزموون و یاد بەرگی دووەم – پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە – 205.

حەسەن كوێستانی
عومەر فەتاح(دەمامكدار)
خەسرەوخاڵ(دەمامكدار)
دلێر ئەحمەد شوكری (دەمامكدار)
قادری حاجی عەلی
حەمە تۆفیق

نەوشیروان لە هەڵسەنگاندنی گەڵێک لە دەمامکدارەکاندا بە سەرکردەی ڕاپەڕینەکانی ١٩٨٢ وە ١٩٨٤ ناوی بردن لە کاتێکدا پەیوەندیان بە نەوشیروان خۆیەوە هەبووە نەک بە ڕێکخستنەکانی سەرکردایەتی ناوخۆوە و لە ڕاپەڕینەکاندا ئەو خەتە بەشداریان نەکرد، بە بەهانەی ئەوەی کۆنە جەلالین و رژێم دەیانناسێت! لە ڕاپەڕینەکانی١٩٨٤ یشدا، کە سەرکردایەتی یەکێتی هاتبووە سورداش ، ئەمان لەگەڵ ڕای سەرکردایەتی یەکێتی بوون دژی ڕاپەڕینی خوێندکاران کە لە دژی بە جەیشی شەعبی بوون و بە بەعسی کردن دەستی پێکردبوو. لە کاتی پاڵاوتنی ئەوانەدا لە لایەن نەوشیروانەوە چوومە سەر سەکۆی قسەکردن و ئەو ڕاستیانەم ڕوونکردەوە.. **مێژوو دەریخست** نەوشیروان مستەفا لە هەڵبژاردنی کاندیدەکانیدا هەڵەیکرد و دوایی بوونە چقڵ و چوونە ژێر پێی خۆیشی. هەروەک لە هەڵوەشاندنەوە وتێکدانی کۆمەڵەدا بە قازانجی تاڵەبانی وەک خۆی لە چاوپێکەوتنەکەی گوڵانی پارتی لەگەڵیکرد دانی پیادانا کە هەڵەبووە.

لەبەردەم کۆنفراسدا مەلا بەختیار لە حاڵەتێکی هەڵچوونی دەروونیدا سوێندیخوارد بە گۆڕی کاک ئارام کە چیدی ئەو ناچێتەوە کۆمێتەی سەرکردایەتی کۆمەڵە.

کۆنفرانسی سێهەم کە دواکۆنفرانسی کۆمەڵە بوو کۆتایی پێهات. مەلا بەختیار داوایکرد پێش ئەوەی بگەڕێمەوە سولەیمانی بچم لە دوکان سەردانی بکەم. منیش چووم، بیرم نەماوە چ هاوڕێیەکم لەگەڵ بوو لە هاوڕێیانی ناوەوە، بەڵام دەزانم بە تەنیا نەچووم. پرسیاری کرد، کە ئێمە بە تەمای چین؟ وتم یەکەم دەچم بۆ لێکۆڵینەوەکە، تا نەڵێن ترساوە، بەڵام دوای گەڕانەوەم (ئەگەر گەڕامەوە سولەیمانی!) نامەی وازهێنانەکە دەنێرم بۆ نەوشیروان مستەفا. دووەم ، من باوەڕم بە مارکسیزمی شۆڕشگێرە و کار بۆ دامەزراندنی ڕێکخستنیکی تر دەکەم ئامادەشم لەگەڵ هەموو ئەو کەسانە کار بکەم کە بڕوایان بەو ڕێبازو بیرو ئایدۆلۆژی یە هەیە. مەلابەختیاریش وتی هەوڵ بدە شێوازی دارشتنی نامەی وازهێنانەکەت نەرم بێت! من بۆچوونی مانەوەی مەلابەختیاروئەوانم ڕەتکردەوە لە یەکیتی دا. بیرمە ووتم ئێوە ئاسنی سارد دەکوتن، پاش ئەو هەموو هەنگاوانەی جەلالی یەکان ناویانە بۆ زیندەبەچاڵکردنی کۆمەڵە، نی یە بتوانیت گۆڕانکاری لە یەکێتی دا بکات و ئەنجامەکەش بە قازانجی ئەوان تەواو دەبێت. ئەوان کۆمەڵەیان ناوێت، ئەوە

كۆمەڵەیە ئەوانی كردۆتە كۆڵ، ئەوان تاقمە جەلالی یەكەی شەستەكانیان دەوێت زیندوو بكەنەوە. (تا ئەو ساتە من) و مەلا بەختیار لە ڕووە (ڕێكخراوەییەكەوە) بیرمان جیاواز بوو، لە ماوەی نێوان سێ كۆنفرانسدا تا دەهات فكر و ڕێكخستنی كۆمەلە كاڵتردەبوەوە، تا لە كۆنفرانسی سێهەمدا ئەوەی مابوو دوا بزماریان بە تابووتەكەی كۆمەڵەدا داكوتن. مەلا بەختیار هێشتا نەگەیشتبووە ڕادەی بریار لەسەر پێویستی دروستكردنی ڕێكخراوێكی سەربەخۆ و جیابوونەوە لە یەكێتی. لە كاتێكدا من گەیشتبوومە ئەو باوەڕەی هەنگاوەكانی جەلالییەكان بەرەو زیندە بەچاڵكردنی كۆمەڵە دەڕوات، لە بارودۆخێكی وادا باوەربوون بە چاكسازی كاریكی مەحاڵ و خۆخەڵەتاندن بوو. دروستكردنی ڕێكخراوێكی كرێكاری سەربەخۆو، خاوەن باوەر بە ماركسیزمی شۆڕشگێرم بە زەرورەت دەزانی. بەڵام لە ڕووی فكری و ئایدۆلۆژی یەوە (ئەودەم) بیرمان یەك بوو، ئەویش ماركسیزمی شۆڕشگێڕی دەسەلماند.

لیژنەی لێكۆڵینەوەو
وازهێنانم لە كۆمەڵەو یەكێتی

تا ئەودەم سەر بە هیچ رەوتێك نەبووم لەناو كۆمەڵەدا،گەرچی هەریەك لەو رەوتانەی ناوكۆمەڵە لەسەر ئەویتری حساب دەكردم. دوای كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە، لە ١٩٨٤/١٠/٤ نامەیەكم لە دەزگای ناوەندی كۆمەڵەوە پێگەیشت بۆ ئامادەبوون لای ئەو لیژنەی لیكۆڵینەوەیەی دروستكرابوو بۆ بابەتی (هەڵوێست). بەمجۆرەی خوارەوە:

ئەی كرێكاران و گەلانی زۆرلێكراوی دنیا یەكگرن
بەرەو بەهێزكردنی كۆمەڵە لە كۆڕی خەباتی چینایەتی و نیشتمانی دا
بەرەو چەسپاندنی پرنسیپەكانی ڕیكخستن لە كۆمەلەویەكێتی دا!

كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان — ژمارە : ف
دەزگای ناوەندی ڕێكخستن — ڕۆژ: ١٩٨/١٠/٤

هاوڕێ دارای تێكۆشەر
سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە
داخوازین ڕۆژی هەینی ڕێكەوتی ٩٨٤/١٠/٥ لە بارەگای دەزگا ئامادەبی، بە بێ دواكەوتن

هەربژین

مۆری دەزگای ناوەندی
ڕیكخستن

١٩٨٤/١٠/٤
ئیمزای سلیم

ئەی کرێکاران و گەلانی زۆرلێکراوی دنیا یەکگرن !

بەرەو بەهێزکردنی کۆمەڵە لە کۆڕی خەباتی چینایەتی و نیشتمانی دا !
بەرەو چەسپاندنی پرنسیپەکانی ڕێکخستن لە کۆمەڵەو یەکێتی دا !

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان
دەزگای ناوەندی ڕێکخستن

ژمارە : ... ف
ڕۆژ : ١٩٨٤/١٠/١٤

هاوڕێ دارای تێکۆشەر .
سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە.

داخوازی ڕێزتان هەیە ڕێکەوتی ٩٨٤/١٠/٥
لەبارەی دەزگا ئامادە بێ ، بەخێر دواکەوتوون

هەژێن

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان
دەزگای ناوەندی ڕێکخستن
١٩٨٤

كاتێک چوومە گوندی (سێروانە)، لەژێر خیمەیەكدا سێ كەس(سلیم-دلێری ئەحمەد شوكری، دكتۆر خەسرەوخاڵ، كەسێک بە ناوی شۆڕش) دانیشتبوون. سەرەتا سلیم زۆر بە (تێكۆشـان و خەباتی ڕابوردومیدا هەڵدا)!، دواتر لە لایەن شۆڕش ناوەكەوە پرســـیار دەســـتی پێكرد، ئەو بڵاوكراوەیە كێ نوســـیویەتی؟ كێ داویتێ؟ لە كێت وەرگرت؟ كێن ئەوانەی كاریان لەگەڵدا دەكەیت؟ پێویســـتە دان بە هەموو شـــتێكدا بنێیت ئەگینا دەتنێرین بۆ سەرەوە(مەبەستی زیندانی یاخسەمەربوو- نوسەر). هەركە تەواوبوو، ووتم وامزانی لە بارەی ناوەرۆكی بڵاوكراوەكەوە دەپرسـن! یا دەتانەوێت ڕای من بزانن سـەبارەت بەو بڵاوكراوەیە؟ بەڵام ئێوە پرسیاری ڕێكخسـتن دەكەن، منیش پەیوەندیم بە هیچ ڕێكخســتنێكەوە نەبووەو نیە جگە لە كۆمەڵە.(لە راســتیدا تا ئەو ساتە وەختە، ڕێكخستنیترم شک نەدەبرد لە ناو كۆمەڵەدا)، دكتۆر خەسرەو هەر بە بێدەنگی مـایەوەو،دیـاربوو زۆر تەنگەتـاوی ئەو لێكۆڵینەوەیە بوو لەگەڵ من، شۆڕش ناوەكە سووربوو لەسەر ئەوەی من دەبێت ناویان پێ بڵێم! زۆری خایاند، كە زانیان سورم لەسەر قسەكانم ، وتیان كاتێكیتر دادەنێین بۆ دووبارە لیكۆڵینەوە....وتم ئەوە دواجارە. كە تەواوبوو و هاتمە درەوە، گەڕامەوە سولەیمانی، بریارمدا پرس بە كەس نەكەم و یەكســەر نامەی وازهێنانەكەی چەند مانگێک لەوەوبەر نوسیبووم بە بەرواری ١٩٨٤/١٠/٦ ناردم بۆ نەوشـــیروان مســـتەفا و دەزگای ڕێكخســـتنیش. بەوجۆرە بە فەرمی وازم لە كۆمەڵەو یەكێتی هێنا.

لەوبارەشەوە نامەیەكم نارد بۆ مەلا بەختیار، بەڵام چاوەڕوانی وەڵامی ئەوم نەكرد.

لە بەرواری ١٩٨٤/١٠/١٣ واتە حەوت ڕۆژ دوای ناردنی نامەی وازهێنانەكەم ، بە ناوی لیژنەی لێكۆڵینەوەوە نامەیەكی بەمجۆرەم پێگەیشت:

سێروان
٩٨٤/١٠/١٣

بۆ هاوڕێ ی تێكۆشەر كاك ــوەرگێر-

سڵاوێكی گەرم

خۆت دەزانی ئەبوایە ڕۆژی ڕابردوو واتە دوازدەی مـانــگ لێرەبـاین گەرچی دیارنەبووی، لە كاتی دیاریكراو، بۆیە بە گەیشـتنی نامە بە پەلەوبێ دواكەوتن وەرە لای(بنكەی دەزگای ناوەندی ڕیكخســـتن) بۆ دوواهینان بە كارەكان، كە ئەركی سەرشانی هەموو لایەكمانە. چاوەڕوانی هاتن و هەڵمەتی تۆین.

ڕووەو سەركەوتن

لیژنەی لێكۆڵینەوە

من كە پێشــتر بە فەرمی وازم لە كۆمەڵەو یەكێتی هێنا، ئیتر بە پێویســتم نەزانی نە بچم و نە وەڵامی ئەو نامەیە بدەمەوە.

بەلام مانگێک دواتر لە **ڕۆژی ١٩٨٤/١١/٦** ســـلیم بە خەت و ئیمزای خۆی ئەم نامەیەی بۆ ناردم :

هاوڕێ وەرگێڕی تێكۆشەر

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە

هیوادارم هەر شادو سەركەوتووبی

نوســراوەكەی كە بۆ كاك نەوشــیروان ت ناردبوو لەگەل ئەوەی دەزگاش چاوم پێ كەوت،لەم ڕووە قســـەشـــمان لەگەڵ كـاك نەوشـــیروان كرد. ڕامـان وابوو كە ڕاستەوخۆ(ئیستقال)ەكەت قبوڵ نەكرێ، چونكە بەڕاستی ئێمە خەباتی چەند ساڵەی تۆو ماندووبونیشت لەم ڕێگایەدا هەردەم لەبەرچاو گرتووە.

بۆیە پێم باشە لە فرسەتێكی نزیكدا بهاتیتایەو چاوێكت بە كاك نەوشیروان بكەوتایە ولەم ڕووەوە قسەت لەگەڵ بكردایە.

دیارە من لەم ڕووەوە قسەم لەگەڵ كاك نەوشیروان كردوو ئەویش أقتراحی ئەوەی كرد بێیت و پێ ی وتم نوسراوێكت بۆ بنوسم.

هەربژیت

هاوڕێت

سلیم

١٩٨٤/١١/٦

لەبەرئەوەی بڕیاری كۆتایی خۆمم دابوو ، وەڵامی ئەم نامەیەشم نەدایەوە.

بەشی پێنجەم
ئـــــــــاڵای شـــــــــۆڕش
دامەزراندن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش
هەوڵەكانی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش

ســـەرباری ئەو هۆكارە فكری و ئایدۆلۆژی و ســیاســـی و ڕێكخراوەیی یانەی پێشتر لە بەشی چوارەمدا باسم كردوون، گەیشتمە باوەڕی تەواو كە یەكێتی نیشتمانی لە دروســتبوونیەوە لە هەوڵی بوونە حزب و دەســەڵات و پاوەنخوازی دا بووە نەک كاركردن بۆ بنیاتنانی كۆمەڵگایەكی ئازادو دیموكرات. وەک مەلابەختیار لە لاپەڕە ٢٧٨ی كتێبی (چۆن چەپكێـک و كـام مێژووی كۆمەڵەدا) نووســـیویەتی " یەكێتی نیشتمانی تا دوای مانگی مایسی ساڵی (١٩٧٦) لە ناوەوەی وڵات ڕێكخستنی نەبووە ".... بۆ ئەنجامدانی ئەو كارەی دەیویســـت ڕێكخســـتنەكان و هێزی پێشـــمەرگەی بزوتنەوە و كۆمەڵە لە یەكێتی نیشـتمانی دا بتوێنێتەوە و بە كار بهێنێت. ســتراتیژی كاری یەكێتی نیشتمانی (لە شاخەوە بۆ شار) و دروشمی(رامالّینی ڕژێم) بە تایبەت بەو شـــێوازە خێڵەكی یەی لە ســـاڵانی شـــەســـتەكانەوە هێزی پێشـــمەرگەی پی دروســـتكرابوو جووت نەدە هاتەوە و لە فریودانی خەڵک زیاتر تێپەڕی نەدەكرد! یەكێتی نیشـــتمانی بە پێچەوانەی ئەو بەڵێنانەی لە دامەزراندنیا دابووی بە كۆمەڵە وەک نیمچە بەرەیەک كار بكات نەدەجوڵایەوە.([1](ســـەرانی یەكێتی بە ئاشـــكراو بێ پەردە باوەڕنەبوونی خۆیان بە بیرو ڕێكخراوەی كرێكاری نەدەشـــاردەوە و دژی بیرو ڕیكخراوەی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان و ئەو پەیمانانەی لە ســـەرەتای دروستبوونی یەكێتی یەوە دابوویان بە كۆمەڵە، كاریان دەكرد بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە نـاو یەكێتی دا. لە كۆنفراســـی یەكەمی كۆمەڵەدا فكرو ئـایـدۆلۆژیـای كۆمەڵە

---

[1])كتێبی چۆن چەپكێک و كام مێژووی كۆمەڵە – نوســـینی مەلابەختیار ل ٢٨٩-٢٩٠ لە هەڵبژاردەیەک لە نوســـینەكانی شـــەهید ئارام لاپەڕە ٤٢ وەریگرتووە ، ســـەبارەت بەیانی ١٩٧٦/٩/١ شـــەهید ئارام لە بارەی یەكێتیەوە دەڵیت : "یەكێتی نیشـــتمانی كوردســـتان تێئەكۆشـــێ بۆ كۆكردنەوەو ڕێكخســـتنی هێزە شـــۆڕشـــگێڕە نیشـــتمان پەروەرە دیموكرات خوازەكان لە چوارچێوەی شێوە بەرەیەكی نیشتمانی دیموكراتیكدا بە جۆرێک كە هەموو هیزو تەییارە نیشـــتمان پەروەرە كان خەباتیان بە توندوتۆڵی یەكخەن، واتە یەكێتی نیشـــتمانی كوردســـتان حیزبێک نیەو جێی حزبی پێشـــڕەو ناگرێتەوە . بەلكو لە پێناوی یەكگرتنی هێزە نیشـتمان پەروەرەكان و لە ناوبردنی دەســتەگەری و دووبەرەكیدا دروســتبوە، ئەو هێزانەی تا ئێســـتا لە چوارچێوەكەیدا كۆبونەتەوە لەســـەر ئەم بنچینەیە یەكیانگرتوە بۆ خەباتكردن بە ڕیبازێكی پێشـكەوتنخوازانەی دژ بە ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و كۆنەپەرسـتیدا و شـان بە شـانی هێزە شۆرشگێرەكانی سەرانسەری عێراق لە پێناوی عێراقێكی دیموكراتیكدا كە كوردستان لە چوارچێوەیـدا بە ئۆتۆنۆمی شـــــادبێ.ئەمە ئەو تەنیـا ڕێبـازەیە كە لەگەل جەوهەری پێشـــكەوتنخوازانەی بزوتنەوەی گەلەكەماندا ئەگونجێ و هەر هێزێک لەم ڕێبازە لا بدات و یەكێتی ڕیزەكانی گەل بشـــكێنێ زیان لە بزوتنەوەكە ئەدات تاوانبار ئەبیت بەرامبەر بە گەل و بێگومان حوكمی گەلیش زۆر توندوتیژە بەرامبەر بەوانە" .

وەلاوەنرا و لە كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵەشدا ئارمەكانی كۆمەڵەیان پێچایەوە، قۆناغی كۆتاییهێنانیش بە كۆمەڵە دەستی پێكرد و كەوتنە دوورخستنەوەی هەموو ئەوانەی باوەڕیان بە كۆمەڵە و دامەزراندنی حزبی كریكاری و بوونە (پارتی پێشرەوی كرێكاران)ی كۆمەڵە هەبوو، تا ڕیگە بۆ ئەوانە خۆش بكەن كە دەیانویست یەكێتی بەرەو حزب بوون بەرن.

یەكێتی نیشتمانی لە ڕۆژانی یەكەمی دامەزراندنیەوە لە هەوڵیدا بۆ كردنی ناوچەی برادۆست بە بنكەی سەركردایەتی یەكێتی نیشتمانی، لە كاتێكیشدا دەیزانی مەفرەزەكانی قیادە موەقەتە لەو ناوچانە بوونیان هەیە! لە بادینانەوە شەڕی ناوخۆی سالانی شەستەكانی لە پیناوی دەسەلاتی ڕەهادا دریژە پێدایەوە و یەكەم سوتەمەنیەكەشی بە كوشتدان و شەهیدبونی ئیبراهیم عەزۆو هاوڕێكانی بوو بەدەستی قیادەی موەقەتە. هیچ كاتێک یەكێتی نیشتمانی ئازادی بیرو ڕێكخراوبوون لە چوارچێوەی ئەودا نەبوایە قبوڵی نەكردووە. ستراتیژی خەباتی (لە شاخەوە بۆ شار) ی ماویزمی بەسەرچوو بوو، ئەم كردبوویە ستراتیژی كاری خۆی و پیادەی دەكرد، دروشمی ڕامالینی ڕژێمیش لە فریودانی خەڵك تێپەڕی نەدەكرد. دیموكراسی كە دەستاودەستی دەسەلاتە بوونی نەبوو، دەسەلاتی ڕەهای وەک سەرۆكی فەرماندەی بۆ سكرتێری گشتی بۆ هەتا هەتایە لە ناو یەكێتی نیشتمانی دا دەچەسپاند... لە ڕووی ڕێكخراوەییشەوە ڕێكخستنەكان لە ژێرپەردەی سنترال دیموكراسی ستالینیستی دا لە شێوەی كۆمۆنەیەكی كۆیلەدا لە قاڵبدرابوو. بڕبڕاگەپشتی هەموو ڕێكخستنێكی شۆڕشگێر كادرەكانێتی، كە دەبێت كار لەسەر پەروەردەی بكرێت. لەو حزبە پۆپۆلیستیانەی وەک یەكێتی و پارتی كەسانێک وەک كادر دەستنیشان دەكران بێ ئەوەی لانی كەمی پەروەردەی فكری و ئایدۆلۆژی و سەربازی فێركرابیت، ئەو كادرەشی شتێک فێربوایە لە ئەنجامی وردبوونەوەو هەوڵی خۆیەوە فێردەبوو. لەو حزبانەدا گرنگ بە لایانەوە كۆكردنەوەی ڕەشۆكی خەڵک بووە، ملكەچی و كۆیلایەتی تەواو بوو بۆ جێ بەجێكردنی بریارەكانی حزب و سەرۆک. دانان و لابردنی كادرەكانیش پشتی دەبەست بە هەڵسەنگاندن و بۆچوونی بەرپرسانێک كە ئاستیان لە ئاستی كادرەكان بەرزتر نەبووە.

پەیوەندیم بە گەلێک هاوڕێ ی كۆنی خۆم كردەوە. گەلێكیان پێشتر لە كۆمەڵەدابوون و وازیان هێنابوو، هەندێكیشیان هەر لە سەرەتاوە لەبەر ئەوەی یەكێتی نیشتمانی یان بە جەلالی یە كۆنەكە دەزانی، لە دەرەوەی مابوونەوە. گلەییان زۆربوو، لەسەر ئەوەی كەمن دەبوو زۆر زووتر وازم لە یەكێتی نیشتمانی بهێنایەو هەڵوێستم وەرگرتایە. گلەییەكانیان لە شوێنی خۆیدابوو. دواتر، لەو لاشەوە لەگەڵ مەلا بەختیاردا وەک جەمسەرێكی سەرەكی ئەو **(ڕەوتە ناڕازی یەی ناو كۆمەڵە)** ماوەیەک بوو لە ئاڵ و گۆڕكردنی بیروڕاكانماندا بووین. لە ئەنجامی چەندەها

كۆبونەوە گەیشـــتینە ئەو بڕوایەی (هەموو لایەنە بـابەتی یەكـانی) دروســـتبوونی (ڕێكخراوێكی كرێكاری ماركســیزمی شــۆڕشــگێر) بوونی هەیە، (لایەنە خۆیی یەكە) چڕتر قســـەی لەســـەر بكرێت و بەرنامەی بۆ دابڕێژێت، چونكە (*بەو كەرە سەیەی لە ساحەكەدا هەبوو)* نەدەتوانرا وەها ڕێكخراوێک بێتە پێشەوە.

ئـاشـــكرایە لە هەرشـــوێنیـک ســـەرمـایەداری بوونی هەبێت، كرێكـاران و زەحمەتكێشــان هەیە، چەوســانەوە ی چینایەتی وململانێی چینایەتیش بوونی هەیە و پێویســتی بوونی رێكخراوەی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان دروســت دەبێت. لایەنە بـابەتیەكە گرێدراوی گۆڕانكـاری یەكـانی ســـەردەمەكەیە. كەوابوو بـاری بـابەتی ناوخۆییش بۆ ڕێكخراوەی كرێكاری لە ئارادایە.

دەســـەڵاتی چینی كرێكاران لە ڕێگەی شـــورا كرێكاریەكانیانەوە لەو ولاتانەی خۆیان بە ســوســیالیســت ناو دەبرد بوونی نەبوو. لە جێگەیدا دەســەڵاتی تۆتالیتاری حزب ولە ناو حزبیشـــدا دەســـەڵاتی دكتاتۆری ڕەها باڵادەســـت بوو. ئەو حزبە شـیوعیانەی لە تەوەری سـۆڤیەت و چینیشـدا دەسـورانەوە، بە هۆی وابەسـتەییان بە سـیاسـەتی هەریەكێ لەو دەوڵەتانەوە، بوبونە جێبەجێ كەری سـیاسـەتەكانی ئەوان. كرێكـارانیـان فریودەدا و ڕەنج و مـانـدووبوون و قوربـانی یەكـانی كرێكـاران و زەحمەتكێشــانیان بە پێی پەرژەوەندی و پەیوەندییە ســیاســی و ئابوری یەكانی ئەو دەوڵەتە زلهێزانە لە قاڵب دابوو.

لەودەمەدا بیری مـاركســـیزمی شـــۆڕشـــگێر، لە ژێر كـاریگەری كۆمەڵەی شـــۆڕشـــگێڕی زەحمەتكێشـــانی ڕۆژهەلاتی كوردســـتاندا وەک وەڵامدەرەوەی ڕیڤیژینیزمی چینی و سـۆڤیەتی و ئەحزابەكانی سـەربەو دوو كامپە، لە ناو كەسـانی هوشیاری چەپی باشووری كوردستان كەوتبووە بەر باس و لێكۆڵینەوە و شیكردنەوە و هەڵســـەنگاندن. پێكهاتەی چینایەتی بۆرژوا لە وڵاتانی وابەســـتەی ئیمپریالیزم و ڕۆڵی نێگەتیفی نا ئازادیخوازی و نادیموكراســیخوازیان لە بزوتنەوەی رزگاری نیشـــتمانی كوردا خاڵێكیتری گرنگی ڕاســـتكردنەوەو دیاریكردنی ڕێبازی خەباتی نوێ بوو..

لە ئەنجامی ئەو شـیكاری و هەڵسـەنگاندنانەی بارودۆخی كۆمەڵەو یەكیتی پێش كۆنفرانســـی ســـێیەمی كۆمەڵە و ناو كۆنفرانس و دواتریش، پاش هەڵســـەنگاندنی گۆڕانكاریەكانی سـەردەم و هەنگاوەكانی یەكێتی نیشـتمانی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە و قبوڵنەكردنی ڕێكخراوەیەكی كرێكـاری (لە چوارچێوەی یەكێتی دا نەبوایە)، بوونە هۆی بە بنبەست و قەیران گەیشتنی چارەسەر. لە گەڵ ئەو هاوڕێ یانە بەو ئەنجامە گەیشـــتین كە چیتر مـانەوە لەنـاو یەكێتی دا بە قـازانجی بزوتنەوەی كرێكـاران و چارەنوســـی گەلەكەمان نی یە. هەر بۆیە بریاری بەســـتنی كۆبوونەوەیەكمان دا بۆ داڕشتنی هێڵە گشتیەكانی بەرنامەی كاركردنی داهاتومان.

بێجگە لە (هاوڕێ یانی شەهید ئارام) كە هاوڕی جوتیار بەرپرسیان بوو. لەگەڵ مەلا بەختیارو هاوڕێ هێرش، لە پێش كۆنفرانسی سێهەمەوە لە گفتوگۆدا بووین و سەرنج و بۆچوونی خۆمان ئاڵ و گۆڕ دەكرد. ڕەخنەكانی هاوڕێیانی شەهید ئارام لە شوێنی خۆیدابوو، كە دەبوو زۆر زووتر هەڵوێست وەربگیرایەو دەست بە كاربووینایە.

چەند جارێک لەو ماوەدا مەلابەختیارم بینی بوو، گەرچی لەو كاتە لە ڕووی فكری یەوە لە گەڵ مەلابەختیاردا هەمان ڕامان لەسەر ماركسیزمی شۆڕشگێر، هەوڵەكانی یەكێتی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە هەبوو. بەڵام لەسەر (كاتی) ڕاگەیاندنی ڕێكخراوە سەربەخۆكە ڕامان جیاوازبوو. مەلا بەختیار تا ئەو كاتە (هێشتا لەسەر لایەنە ڕیكخراوەیی یە سەربەخۆكە ساغ نەبووبووەوە)، پێم ووت پێكەوە كار بكەین یا نەء، من بریاری خۆم داوە كە لە ڕێكخستنێكی سەربەخۆی تردا خۆم دەبینمەوە، گەرچی تۆو هەندێكیتر لاتان وایە ئومێدی (ڕیفۆرم) مابێت، بەڵام لای من بەو عەقڵیەتەی یەكێتی بەرێوەدەبات، ئەو ڕیفۆرمە لە ناو یەكێتی نیشتمانی دا مەحاڵە. پێموت بەو شێوەیەی ئێوە لە ناڕەزایی دەربڕین، تەنها كات و هەڵوێست لە دەست دەدەن و كۆمەڵە لە هەڵوەشاندنەوە لە ناو یەكێتی نیشتمانی دا نزیكتر دەخاتەوە و هەموو دواكەوتن و ڕاڕاییەكیش بە قازانجی كۆمەڵە كوژەكانە. دوای كۆنفرانسی سێهەم، مەلا بەختیار تێگەیشت و گەیشتە ئەو ئەنجامەی ڕێک بكەوین لەسەردروستكردنی ڕێكخراوەكە و لە كۆتایی مانگی نۆڤەمبەری ساڵی ١٩٨٤ گەیشتینە بریاری بەستنی كۆبونەوەیەک بۆ ئەو مەبەستە.

یەكەم كۆبونەوەی دەستەی دامەزرینەر

یەكەمین كۆبونەوەی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش لە (٢١ نۆڤەمبەری ساڵی ١٩٨٤) لە شاری سولەیمانی لە ماڵی شەهید حەمەسەعیدی موهەندیس بەسترا. لەو كۆبونەوە یەدا هەریەک لە (حیكمەت محمد كریم)مەلابەختیار بە ناوی نهێنی تازە(گەرمیان)، (ڕە وف رفیق)مامۆستا عادل بە ناوی نهێنی تازە(سامی عبد)، (شێخ جەمال شێخ نوری)هاوڕێ هێرش بە ناوی نهێنی تازەی (علاء كریم). مامۆستا ئەحمەد عەلی (وریا) بە ناوی نهێنی تازەی (جەلیل خەلیل) وەک ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر ئامادەی كۆبونەوەكە بووین. ئەم سێ هاوڕێیەی دوایی(عادل ، هێرش ، وریا) پێشتر لە ناو كۆمەڵەی ڕەنجدەراندا ئەندامی كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكان و دواتر ڕێكخراوی سولەیمانی كۆمەڵە بوون. زۆر دواتر زانیم مەلا بەختیار بە جیا پەیوەندی بە مامۆستا پشكۆوە كردبوو وەک (ئەندامێكی دەستەی دامەزرێنەر) قسەو بیرو ڕایان ئاڵ و گۆڕكردبوو. بەڵام لە سەرەتادا ئێمە لە ناوەوە ئاگاداری ئاستی پەیوەندییەكە نەبووین.

وەک لە یەکێک لە نامە درێژو چەندین لاپەڕەیی یەکەی مەلا بەختیاریشدا کە لە سـەقزەوە بۆ منی ناردبوو بۆ هۆڵەندا (دوای ئـازادبونی لە زینـدانی یەکێتی) لە بەرواری ١٩٨٩/١٠/٧ نوسراوە : (تۆو ئەو دوو هاوڕێ کەی دیکەو م.پشکۆ و من ، سـەرەتا پێنج کەس بووین نووسـینی دامەزراندنی ئاڵامان هەڵسـەنگاندووە، پاش نووسـینی لە لایەن منەوە، ئیدی کەسـی دیکە وەکو دامەزراندن، ئاگای لێ نەبووە، پاش چاپ کردنی بەیان و نووسـینەکانی ئاڵا ، هاوڕێ یانی دیکەی ناو تەیارە فکریەکە، زانیویانە. هیچ کەسێکیش بە شێوەیەکی گشتی تێبینی، یان ڕەخنەی توندی لەسەر نووسینەکان نەبووە. بیرمە کاک حاجی مەمۆ تەنها ڕەخنەی لەوە هەبوو کەوا هەندێ هەڵەی چاپ لە چاپ کراوەکاندا هەبووەو هیچی کە. پێشـنیازیش وابوو کە (حشـع)بخرێتە بازنەی مونازەرەوە...) ئەوە بەشـێکە لە نامە دووردرێژەکەی مەلابەختیار بۆ من لەو بەروارەدا کە بە ڕوونی دەڵێت ئەو پێنج کەسە دامەزرێنەری ئەو ڕێکخراوەیە بوون کە بە ئاڵای شـۆڕش ناسـرا. ئیتر هەر کەسـێک تەندەرێکی فرێ دابێت بۆ هەر مەرامێک بووبێت لە بێ ئاگایی یا بۆ چەواشـەکاری بووە و ڕاستی نەپێکاوە.

ئـاڵای شـۆڕش لە یەکەمین دانیشـتنی دەسـتەی دامەزرێنەری یەوە وەک ڕێکخراوەیەکی مارکسـیستی شـۆڕشـگێر دامەزرا، جیاوازبوو لە کۆمەڵەو یەکیتی نیشتمانی لەم بابەتانەی خوارەوە:.

- ❖ . لە باوەڕبوونی بە مارکسیزمی شۆڕشگێر.
- ❖ . جیاواز لە جیهانبینی
- ❖ . جیاواز لە فیکر
- ❖ . جیاواز لە ئایدۆلۆژی
- ❖ . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ سەرمایەداری جیهانی لە سەردەمی جیهانگیریدا
- ❖ . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ پێکهاتن و سروشتی چینایەتی نا ئازادیخوازی و نا دیموکراسیخوازی بۆرژوا لە وڵاتانی وابەستەو ژێردەسەڵاتی ئیمپریالیزم .
- ❖ . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ پێکهاتەی چینەکانی کۆمەڵ و چینی پێشـڕەوی شۆڕشگێر.
- ❖ . جیـاواز لە تێروانینی بۆکۆمـاری دیموکراتیکی شـۆڕشـگێرانە وەک ئەڵتەرناتیفی ڕژێمی عێراق.
- ❖ . تێڕوانینی بۆ (یەکێتی کاروتیکۆشـان) و خەباتی نیشـتمانی لایەنە سـیاسـی یەکان لە جێگەی (بەرە).
- ❖ . جیاواز لە تێروانینی سـتراتیژی خەبات ("سـتراتیژی ڕاپەڕینی شـارەکان" لە جێگەی بزوتنەوەی چەکداری " لە شاخەوە بۆ شار").
- ❖ . جیاواز لە تێروانینی بۆ شیوازی دروستکردنی ڕێکخراوەی کرێکاران.

❖ ئینتەرناسیۆنالیزم و كەمپەكانی ریڤیژێنیزمی جیهانی وهەرێمی و ناوچەیی و ناوخۆ، بەره. بە لای ئێمەوە بە هۆی پێكهاتە وابەستەییە نا ئازادیخوازی نا دیموكراسیخوازی یەكەی چینی بۆرژواوە، باوەڕمان وابوو، ئەركی رزگاری نیشتمانی كە ئەركێكی دیموكراسیانەیە كەوتۆتە ئەستۆی كرێكاران و زەحمەتكێشان و ڕێكخراوە سیاسی یەكەی.

هەندێ لە بریارە گرنگەكانی دەستەی دامەزرێنەر

ئەوەندەی بیرم مابن پوختەی بیروڕا ئاڵ و گۆڕ پێكراوەكانی ڕۆژانی پێشترمان لەو كۆبونەوەیەدا لەم خاڵانەدا دارشتەوە:

١-دیاریكردنی ڕۆڵی سەرمایەداری جیهانی لە سەردەمی كۆمپانیا فرە ناسنامە جیهانییەكان و یەكبوونی بازاری جیهانی سەرمایەداری. دیاریكردنی ئینتەرناسیۆنالیستی كرێكاری لە بەرامبەر كامپەكانی بە ناو سۆسیالیستی دا.

٢- كاریگەری ڕڤیژینیزم لە كوردستان، عێراق، ناوچەكە، جیهان لەسەر تیكۆشانی چینی كرێكاران و زەحمەتكیشان و بە فیرۆ دانی ڕەنج و قوربانیدانەكانیان. دیاریكردنی فەلسەفەی (ماركسیزمی شۆڕشگێر) وەک ڕێبازی فیكری ئاڵای شۆڕش لە بەرامبەر حزب و كامپەكانی ڕیڤیژینیزمی جیهانی دا. شایانی ڕونكردنەوەیە كە ئەو هاوڕێیانەی لەو كۆبونەوەدا ئامادەبوون یەک بیرو یەک دەنگ بوون.

٣- شیكردنەوەو دیاریكردنی سروشتی پێكهاتەی چینایەتی كۆمەڵگای كوردستان، عێراق و دیاریكردنی سروشتی پێكهاتەی نا ئازادیخوازی و نا دیموكراسیخوازی چینی بۆرژوا وناساندنی چینی كریكاران و زەحمەتكیشان وەک چینی شۆڕشگێرو ڕێبەری تێكۆشان بۆ بەدەستهینانی ئامانجەكانی ئاڵای شۆڕش لە ئازادی و دیموكراسی و یەكسانی و مافی چارەنووسدا.

٤- شیكردنەوەو هەڵسەنگاندنی كێشە، فیكری، ئایدۆلۆژی، سیاسی، ڕێكخراوەییەكانی ناو كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان و دەرخستنی ڕۆڵی یەكێتی نیشتمانی بۆ زاڵكردنی دەسەڵاتی تاكڕەوی تاڵەبانی و دواجار تواندنەوەی باڵەكانی بزوتنەوەو كۆمەڵە لە یەكێتی نیشتمانی دا.

ئێمە خاڵە لاوازەكانی ناو خودی كۆمەڵەمان دەزانی، دەشمانزانی لاوازی كۆمیتەی هەرێمەكان و كەم باوەڕییان بە خۆیان لە بەرامبەر تاڵەبانی و قوتابی یەكانیدا. كشانەوەیان و تەسلیمكردنی ناوەندی كۆمەڵە بەو كەسانەی بە ئاشكرا دەیانووت دژی بیروباوەری كرێكارین، یەكێک لە هەنگاوە سەرەتایی یەكانی هەڵەكان بوو. هەرزەكارانە مامەلەكردن و بەكەمگرتنی ئەوانەی بە (هاوڕێ یانی زیندان) ناسرابوون، كە بە هۆی خراپ مامەلەكردنی ئەمانەوە، لە لایەن گروپەكەی تاڵەبانییەوە قۆزترانەوەو خرانەكار بۆ ڕێشەكێشكردنی كۆمەڵە وبوونە بەشێک لە

ئەڵقەی دەسەڵاتی جلال تاڵەبانی. لەو بوارەدا سەرانی یەكیتی لە شاخ و شارەكاندا چەند قۆناغێك هەنگاویان نابوو و چووبوونە پێشەوە. ڕێكخراوەكان و ڕێكخستنەكانی كۆمەڵەیان بە جەلالی یە كۆنەكانی شەستەكان و كەسانی دژ بە بیروباوەڕی كرێكاری پردەكردەوە. لە ناو هێزی پێشمەرگەشدا هەموو ئەو كەسانەیان كەنارگیردەكرد دژی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا وەستابوونەوەو لە جێگەیان گەلێك كۆمەڵە كوژیان دادەنا. هەموو ئەو كەسانەی بەرگریان لە مانەوەی كۆمەڵە دەكرد و باوەڕیان بە (ئازادای و دیموكراسی و مافی چارەنوس) هەبوو دووردەخستەوە و بۆ فریودانی خەڵكی سادە بە عێراقی ناویان دەبردن و خۆیان بە كوردستانی دادەنا. لە كاتێكدا یەكێتی نیشتمانی لە دروستبوونیەوە شەڕی ناوخۆی لەسەر دەسەڵات و بە عێراقیكردنی شۆڕشەكە هەڵگیرسان لەگەڵ قیادەموەقەتە، و لە بە عێراقی ناساندنی شۆڕشەكە، پێشی حزب و گروپە عەرەبییەكانی ناو (جەوقدی) دابۆوە، شۆڕشەكەشیان! ناونابوو(الثورة العراقية المندلعة من جبال كردستان- واتە ئەو شۆڕشە عێراقیەی لە چیاكانی كوردستانەوە هەڵگیرساوە) لەوبارەوە نەوشیروان مستەفا لە باسی نووسینەكانی ئەودەمی یەكێتی دا لە(كتێبی لە بناری دانوبەوە بۆ خڕی ی ناوزەنگ) دەڵێت : (بۆ مانەوەی یەكیتی لە سوریاو ڕاپەراندنی كارەكانی، وەكو مامجەلال دەیوت: بەندبو لەسەر ئەوەی یەكیتی ببێتە ئەندامی "توع" بەڵام ئەندامێتی یەكێتی لە" توع "دا یەكێتی ئەخستە ژێرباری ئیلتیزامی سیاسی گرانەوە لەوانە:

1 - ئەبو! شۆڕشی كورد بەشیك بێت لە شۆڕشی عێراق ودروشمەكانی شۆڕشێكی عێراقی بەرزبكاتەوە، یەكێتی لەژێر ئاڵای توع دا شۆڕش بكات.

2 - ئەبو یەكێتی ڕوخاندنی ڕژێم بكاتە ئامانج و دروشمی سەرەكی خۆی.

3 - ئەبو یەكێتی تا ڕوخاندنی ڕژێمی عێراقی درێژە بە خەبات بداوهیچ جۆرە سازین وچارەیەكی مامناونجی قبوڵ نەكات).([1])

ئەوە ئەو پۆزشانەیە تاڵەبانی بۆ چوونە توع و قبوڵكردنی بۆچوونە عێراقی یە فاشستیەكانی بەعسی سوری هێناویەتیەوە. كە بە ڕای من ئەو پاساوانە هیچی ڕاست نین ویەكێتی وەك خۆی بەوجۆرە ڕەهایە قبوڵی توعی كردبوو. نەیدەكردە ئەوەی یەكێتی مەرجی ئەندامبوونی قیادە موەقەتە لە توع بكاتە یەكێك لە بەهانەكانی تێكدانی ریزی نیشتمانی كورد و هەڵگیرسانی شەڕی ناوخۆ لەگەڵ قیادە موەقەتەدا. لەو دەمەدا قیادە موەقەتە وەك یەكێتی پەیوەندی بە سوریاشەوە هەبوو، بە بێ ئەوەی قبوڵی ئەندامبوونی (جوقد- توع) بكات. نەوشیروان مستەفا خۆی لە لاپەرە (٦٥) ی كتێبی لە بناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ دەڵێت(هیچ ڕێكخراوەیەكی كوردی لە

[1]- لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ –نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 65-66.

توع دا نەبوو. لە پێش ئاشـــبەتاڵ دا، توع لەگەڵ بارزانی و ســـەركردایەتی بارزانی نیوانی باش بو، بەڵام پارتی تێكەڵاوی نەبوبو، ڕەنگە هۆی یەكەمی ئەوە بوبێ كە توع چەپ و عەرەب پەرســـــت و دوژمنی ئیســـــرائیل و ئەمریكا بو..).لە لاپەرە (٦٦)هەمان سەرچاوەدا نەوشیروان مستەفا نوسیویەتی: (لە كۆبونەوەیەكی دەستەی دامەزرینەردا ئەم باســـــە خرایە بەر لێكۆڵینەوە و هەلســـــەنگادن و دەنگدان. عادل مورادو من دەنگمـــان نەدا بۆ ئەنـــدامێتی توع.)...لە لاپەرە (١٢٤)ی هەمـــان ســـــەرچاوەدا ئاوا دەنوســـێت: (قم پەیوەندی لەگەڵ حكومەتی ســـــوریا دامەزراندبو. ئەوانیش وەكو ئێمە ئازادی هاتوچۆو كاریان هەبو. لەگەل دەزگا موخابەراتیەكان پەیوەندی بەهێزیان دروستكرد بو).

زمانی نووســـــین و دەربڕینەكانیش لە هی بەعســـــی یەكان دوور نەبوو. بگرە لەوانیشـــــی تێپەڕاندبوو. ئەوە لە ســـــەرەتای دروســـــتبوونی یەكێتی نیشـــــتمانی دا. دواتریش، دوای ڕووخانی سەدام، (مێژوو دەریخست) ئەم لافلێدەرە فریودەرە خۆ بە كوردســـــتانی زانانە لە پیش عەرەبەكانەوە كاریانكرد بۆ دروســـــتكردنەوەی عێراقی داڕووخاو و هێنانەوە سەركاری دەسەڵاتیكی بۆرژوا فاشستی عەرەبی دژە كوردی كۆنەپەرست. هەروەكو (مێژووش سروشتی نا ئازادیخوازی نا دیموكراسیخوازی بۆرژواكانی دەرخست، بە بۆرژوای كوردیشەوە).

٥- بارودۆخی ناو كوردستان ومەترسییەكانی شـەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆ لە سەر چارەنووسی كورد. كە ئەنجامی ڕەنگدانەوەی سروشتی پێكهاتەی چینایەتی نا ئازادیخوازی نا دیموكراســـیخوازی حزبە بۆرژواكان بوو. دەســـــتەی دامەزرێنەر بریاریدا ئاڵای شـۆڕش لەژێر هیچ پۆزشـێكدا نەئاڵێتە شـــەڕی ناوخۆوە و بە هەموو توانایەک دژی شـــەڕی ناوخۆ بوەستێتەوە. ئاڵای شـۆڕش كار بۆ هوشیاركردنەوەی گەل بكات بۆ وەســـــتانەوە دژی ئەو شـــــەرە ناڕەوا كۆنەپەرســـــت و پەرژەوەند پەرســـتانەیەی حزبە بۆرژواكانی كورد كە بە خاتری (مۆنۆپۆلی دەســـەڵات) هەڵیان گیرساندبوو.

٦- جەنگی كۆنەپەرستانەی عێراق-ئێران. زەرورەتی وەستانەوە دژی ئەوجەنگە نا دادپەروەرو نا مرۆڤانەیە. نەبوونە كەواڕەشـی بەر لەشـكری ڕژێمە بۆرژوا كۆنە پارێزە نا ئازادیخوازو نا دیموكراسـیخوازو فاشـستەكانی داگیركەرانی كوردسـتان. قۆستنەوەی هەل و مەرجی جەنگە ناڕەواكە بۆ ڕوخاندنی ڕژیمی سەدام.

٧- دیاریكردنی سروشـتی پێكهاتەی ڕژێمی عێراقی وەک دەسـەڵاتێكی بۆرژوا فاشـــســـتیانەی دوژمن بە كورد و بزوتنەوەی دیموكراســـی لە عێراق و دیاریكردنی ئەڵتەرناتیڤی (كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشـگێڕانە) وەک جێگرەوەی ئەو دەسـەڵاتە فاشستە.

٨- مەســـەلەی كورد و مافی چارەنوس و ئاســـۆكانی بەدیهێنانی لە ســـای بەرقەراربونی كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕدا.

٩- هەڵوێســـتمان بەرامبەر بەو بەرانەی (جبهة) پێک هاتبوو، (جودوجوقد). بریاردرا لە دەرەوەی ئەو بەرانە بمێنینەوەو لە بەرامبەردا (یەكێتی كاركردن) لەگەڵ هەموو ئۆپۆزیسیۆندا دژ بە فاشیزم بگرینەبەر.

١٠ - لە بـاری ڕێكخراوەیی یەوە: پـاش ئەوەی لە ڕووی ڕێكخراوەیی یەوە چەند ناوێک پێشنیاركرا، لەسـەر ناوی ئاڵای شۆڕش ساغبووینەوە. ئێمە دەمانزانی ئەركەكانمان، مەزن وقورسن، بەو كەرەسەیەی بەردەستیش نەدەتوانرا ئەو ئەركانە ئەنجام بدرێت. لەســەر ڕۆشــنایی ئەوە، بریاردرا شــیوازی ڕێكخســتنەكانی ئاڵای شــۆڕش وەک(ئەڵقەكانی ڕۆشــنبیری)دەســـت بەكاربن بۆ (پەروەردەو پێگەیاندنی كادری هوشیاری پێویست). لە سەرەتادا و تا كۆبونەوە فراوانەكەی ئاڵای شۆڕش لە گوندی ســێوســێنان لە قەرەداخ، ناوە ند بە فەرمی نەناســێنرابوو، هەمووی ئەڵقەی ڕۆشـنبیری ژمارەدار بوون. ئەوە خاڵێک بوو كە دەویسـترا وەک كارێكی بنچینەیی ئیشـــی بۆ بكرێت. بریـاریش بوو تـا ئەنجـامدانی ئەم ئەركی پەروەردەی كـادیرە، بەرنامەیەكی دیراســی بە پێی بنەماكانی (فەلســەفەی ماركســیزمی شــۆڕشــگێڕ)بۆ دیاری بكرێت. شێوازی ڕێكخستنەكانیش هەر لە شێوەی (ئەڵقەكانی ڕۆشنبیری) دا بمێننەوە، هەر ئەڵقەیەكی ڕۆشـــنبیری ژمـارەیەكی بۆ دانرا كە لە ســـێ هـاوڕێ تێنەپەڕێـت. ژمـارەی (ئەڵقە ڕۆشـــنبیرییەكەی) من كـارم تێـدا دەكرد (٢١)بوو، پێكهـاتبوو لە هـاوڕێ هێرش، هـاوڕێ وریـا و عـادل . بەو جۆرە ئێمە كۆمێتەو ڕێكخراوو كەرت و پۆل و شـــانەمان نەبوو بە مانا ڕێكخراوەییەكەی باوبوو لە كۆمەڵەدا. هەر لەم خاڵەدا <u>بریاردرا دەستەی دامەزرێنەر ئەوانەی نامەی وازهینانیان هێشـــتا نەناردووە بۆ كۆمەڵەو یەكێتی لە ماوەی (مانگێكدا) ئەو نامەی وازهێنانانە ئاراستەی سـەركردایەتی یەكێتی بكەن،</u> هەركەسـێكی ناو كۆمەڵە ویسـتی لە ڕیزی ئەڵقەكانی ئاڵای شـۆڕشـدا كار بكات پێویسـتە پێشـەكی بە فەرمی واز لە كۆمەڵەو یەكێتی بهێنێت، شـایانی باسـە لەو چوار كەسـەی دەسـتەی دامەزرێنەر(تا ئەو سـاتە) تەنها من نامەی فەرمی وازهێنانم نوسی بوو.

١١- **دیاریكردنی ســـتراتیژی خەباتی ئاڵای شـــۆڕش.** (خەباتی ســـەرەكی) شارەكانە نەک شاخ، هێزی ڕێكخراوی جەماوەری شارەكان و(ڕاپەڕینی شارەكانە) نەک هێزی چەكداری شـــاخ. ئاڵای شـــۆڕش وەک یەكێک لە بریارەكانی دەســـتەی دامەزرێنەری هەر لەســـەر ڕۆشـــنـایی ئەم خـاڵە بە (هیچ شـــێوەیەک) بریـاری جیاكردنەوەی هێزی چەكداری نەبوو. لە كاتێكیشـــدا كە ئاڵای شـــۆڕش خەباتی چەكداری گەریلایی ڕەتنەدەكردەوە. لە هەمان كاتدا ئێمە بە مافی خۆمان دەزانی لە هەرشـوینێكی ئەو نیشـتمانە (ئەڵقەكانی ڕۆشـنبیری) وەک ڕێكخسـتن بۆ پەروەردەو

پێگەیاندنی كادیر دروست بكەین. بەڵام (بە پیچەوانەی ئەو هەموو درۆو دەلەسانەی خرانە پاڵ ئاڵای شۆڕش گوایا هیزی چەكدار جیادەكاتەوە!) بە هیچ شێوەیەک لەو دەمەدا **نەمان دەویست (هێزی چەكدار) نە دروست بكەین و نە جیا بكەینەوە.** چونكە بنچینەو ڕیشەی خەباتی ئێمە شارەكان بوو نەک شاخ... ستراتیژی وئەڵتەرناتیڤی ئێمە بۆ ئەو شێوازە چەكداریە باوەی شاخ (راپەڕینی سەرتاسەری شارەكان) بوو. مێژووش دواتر ڕاستی ئەم بۆچونانەی ئێمەی سەلماند. بە تایبەت لە ساڵی ١٩٩١.

١٢- هەر لەو كۆبونەوەیەدا بریاردرا، نمانامەی كاركردن بنوسرێت و بڵاوبكریتەوە. مەلا بەختیار بە نووسینی نما نامەكە هەڵسا و دوای چاپكردنیشی..ئەڵقەكان هەڵسان بە بڵاوكردنەوەی.

دوای تەواوبوونی ئەو كۆبونەوەیە، چووینە ماڵی (جەلیل خەلیل)هاوڕێ وریا (مامۆستا ئەحمەد عەلی، ناسراو بە ئەحمەد زیندانی)، مەلا بەختیار یەكەم تەلەفۆنی لەگەڵ (هاوڕێ خەجۆ) لە فەرەنسا كرد، دووەم تەلەفۆنیشی لەگەڵ (سالار عەزیز)([1]) كرد لە سوید و پێی ڕاگەیاندن كە ئاڵای شۆڕش دروستكرا. دوا وتەی هاوڕێ خەجۆ ئەوەبوو ووتی : بزانن مقەستەكە كەی بەكاردێنن تا خۆتان نەبڕێت...

---

[1]) سالار عەزیز:ئەندامی كۆمێتەی هەرێمەكان و دواتر ناوەندی كۆمەڵەی ڕەنجدەران و مەكتەبی سیاسی یەكێتی نیشتمانی بوو، تا كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵە. ئیتر دەستی لە بەرپرسیارێتی كێشایەوە. وەكو كەسێكی ئۆپۆزیسیۆن دەردەكەوت بەرامبەر (سیاسەتەكانی) یەكێتی نیشتمانی. لە ساڵی ١٩٨٤ لە كاتی وتووێژی یەكێتی و ڕژێمی بەعس لە ڕێگەی تاڵەبانیەوە لە بەغداوە چووە وڵاتی سوێد. دواتر لەوێوە دەستەیەكی بە ناوی(لفیف من عصبة شغیلة كردستان-العراق) دامەزراند وكەوتە دەركردنی نامێلكە دژی(سەرانی یەكێتی) هەر بەو ناوەشەوە پەیوەندی كردبوو بە لیبیاو سوریاو ئێران و بەرەی جودیشەوە. لەو بڵاوكراوانەی دەریكردن (لم یعد الصمت ممكنا)(چیتر بێدەنگی لە توانادا نییە).... پرواى وابوو دەوڵەتی سۆڤیەت قەڵای سۆسیالیزمە وحزبی شیوعی عێراقیش حزبێكی ڕیڤیژێنیزم نییە. تیروانینی سالار عەزیز لە سەر مەسەلەی بەرە (جبهة) وسروشتی پێكهاتەی چینی بۆرژوازی و ماركسیزمی شۆرشگیرو سۆڤیەت دژ بە بۆچوونەكانی ئاڵای شۆڕش بوو. هەربۆیە لە سەرەتاوە ئایدۆلۆژی و فیكری ئاڵای شۆڕشی پەسەند نەدەكرد..سالار عەزیز كە بە ناوی (**كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان –عیراق**) بێ ئەوەی ڕێكخستنی لە ناوەوەی باشووری كوردستان هەبێت، كاری دەكرد بۆ (جیاكردنەوەی هێزی چەكدار) لە یەكێتی و لەو بارەشەوە قسەی لەگەڵ دەوڵەتەكان سوریاو لیبیاو ئێران و جود كردبوو. لە بەر ئەوەی خۆی (ژێرخانێكی ڕێكخراوەیی) نەبوو، دەیویست ئاڵای شۆڕش ڕازی بكات بە بۆچونەكانی وبەرەو جیابوونەوەی چەكداری بەرێت. بەڵام لە چاوپێكەوتنەكەی تاران دا مەلابەختیار بە ڕوونی ڕای ئاڵای شۆڕشی بەرامبەر جیاكردنەوەی هێزی چەكداری و لایەنە فكریەكان و بەرەی بۆ ڕوون كردبونەوە، كاتێک مامۆستا جەعفەر دەبینێت و دەبیستێت دوو بۆچوونی جیاوازی چەند لەیەک دوورن بریاری ڕۆیشتن لە ئێران دەداو دەگەڕێتەوە ئەڵمانیا. بەڵام جلال تاڵەبانی و سەرانی یەكێتی تا ئێستەش سالار عزیزی بە یەكێک لە سەركردەكان و دامەزرێنەرانی ئاڵای شۆڕش دەزانن! تاڵەبانی هەڵوێست و بۆچوونەكانی سالاری بە ئاڵای شۆڕش دەزانی و لەوێوە حوكمە هەڵەكانی دەدا بەسەر ئاڵای شۆڕشدا.

سالار عەزیز هیچ پەیوەندیەکی بە دروستبوونی ئاڵای شۆڕشەوە نەبوو، ئەو و مەلابەختیارو ئەو هاوڕێیانەیتری ناڕازی ناو كۆمەڵە پیش دروستبوونی ئاڵای شۆڕش (ڕەوتێكی ناڕازی) لە (سیاسەت و بیرو رەفتاری سەرانی یەكێتی و نەوشیروان) بوون. لە ناوخۆیاندا بیروباوەڕیان لەسەر بزوتنەوەی كرێكاری و ئینتەرناسیۆنالیزم و ستراتیژی خەبات و بەرە، سروشتی پێكهاتەی چینایەتی بۆرژواو...جیاوازبوو. **ئەوان تا ئەودەم و دواتریش نەوشیروانیان بە هۆكاری كێشەكان ناودەبرد و دەردەخست! نەک سیاسەتی پاوەنخوازی تاڵەبانی و كاركردنی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكیتی دا.** لە كاتێكدا نەوشیروان مستەفا خۆی بە قوتابیەكی جلال تاڵەبانی دادەنا. دواتر سالار عەزیز لە ئەوروپا بە ناوی(كۆمەڵێك لە لایەنگرانی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان-عێراقەوە)(لفیف من عصبة شغیلة كوردستان –العراق) لەگەڵ مامۆستا جەعفەردا پەیوەندی گرت وبڵاوكراوەی پەخش دەكرد، یەكێک لەو بڵاوكراوانە بە ناوی (لم یعد الصمت ممكنا- چیتر بێدەنگی لە توانادا نەماوە) گەیشتەوە باشووری كوردستان. مەلا بەختیار لە كاتی قسەكانیدا تەلەفۆنەكەی وا ڕادەگرت كە ئێمەش گوێمان لە قسەكانیان بێت. ئەوەی لە بیرم مابێت قسەیەكی هاوڕێ خەجۆ بوو كە كردی ووتی: بزانن مقەستەكە كەی بەكاردێنن تا خۆتان نەبڕێت...

پاش چەند ڕۆژێک دوای ئەو كۆبوونەوەیە نما نامەكە بە چاپكراوی گەیەنرایە ماڵی ئێمەو لەوێوە بەسەر بەشەكان و ئەڵقەكاندا دابەشكران. بەشێكی باشیشی بە چڕی لە ناو خەڵكدا بڵاوكرایەوە.

دوابە دوای نمانامەكە، چەند نوسین و بڵاوكراوەیتریش بڵاوكرانەوە بە ناو ئەڵقەكان و خەڵكیشدا. سەبارەت شەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆی كورد و مفاوەزات و شیكردنەوەی سروشتی چینایەتی بۆرژوازیانەی نا ئازادیخوازی و نا دیموكرسیخوازی یەكێتی نیشتمانی و هەڵە زۆر لەسەركەوتووەكانی.

گەلی كورد بە تەواوی بێزاربووبوو لە شەڕی ناوخۆ لە پێناوی دەسەڵاتدا، لە كاتێكدا شەڕی نەگریسی ماڵوێرانكەری عێراق و ئێران لە گەرمەیدابوو، لە بری ئەوەی ڕێزەكانی ئۆپۆزیسیۆنی كوردی و هێزە ئۆپۆزیسیۆن و دیموكراسەكانی كوردو عێراق یەكخرایەو نەخشەو پلانی ڕوخانی رژێمی عێراق دابنرایە، سكرتێری یەكێتی جلال تاڵەبانی لە ڕاگەیاندنەكانەوە دەیوت (ئێمە لە پشتەوە خەنجەر لە سوپای عێراق نادەین). لە دەمی مفاوەزاتەكەیشدا لەگەڵ بەعس دەیووت(صدام الحكم و لیس الخصم!)(سەدام حەكەمە، دوژمن نییە) و (میری نیشتمانی بەدیهێنەری مافی كوردە!) بەبێ ئەوەی ڕژێم هیچی سەلماندبێ! ئەو

(*)سامی عبد ناوی نهینی تازەی مامۆستا عادل بوو. گەرمیان ناوی نهێنی تازەی مەلابەختیاربوو.

دروشــمانه بووبووه مایەی بێزاری ڕێکخســتنەکانی کۆمەڵەو یەکێتیش و خەڵکیش. لەو دەمەدا ڕژێمەکەی ســـەدام زیاتر لە هەموو کاتێک درێژەی دەدا بە عەرەبکردن ودابڕاندنی گوندو شـــارو شـــارۆچکە کورد نشـــینەکان ولکاندنیان بە پارێزگا عەرەبییەکانەوە. بە زۆر بە بەعســـیکردنی خوێندکارانی زانگۆکان و بە زۆرە ملی بردنیان بۆ جەیشی شەعبی زیاتر پەرەی سەند. لە گەرمەی ئەو مفاوەزاتەدا کاتێک ڕژێم بە زۆرەملێ ویستی خوێندکاران بکاتە جەیش شەعبی، خوێندکاران ڕاپەرین، لە ســـورداش بە خوێندکارانیان ووتبوو ناتوانین هیچتان بۆ بکەین! و لە ناویشـــەوە هەڕەشەیان لە بەرپرسانی ڕێکخستنەکانی (کەرتەکانی خوێندکارانی کۆمەڵە) دەکرد کە پێشـــەنگی خۆپیشـــاندانەکانیان دەکرد، کە من بەرپرســـیاریان بووم و تەنانەت لە ئێستگەکەشیانەوە ئێمەیان (ئەو رێکخستنانەی کەرتەکانی خوێندکاران کە پێشـەنگی ڕاپەرینەکانیان دەکرد) بە (تێکدەری ڕیزی نیشتمانی !) ناودەبرد.

لە ماوەی مفاوەزاتەکەدا ژمارەی جاشـی کورد کە بە (افواج خفیفه) ناسـرابوون چوارســـەد و چل هەزاری تێپەڕاندبوو، بە ئاشـــکرا کەمینیان دەنایەوە بۆ کوشـــتنی پێشـمەرگە، ژمارەی ئەوانەی بەعسـی بوون و سـیخوڕیشـیان بۆ بەعس دەکرد زۆر لەوە زیاتر بوون. دەزگا سـیخوڕی یەکانی ڕژێمی بەعس بە سـەدان کەسـایەتی ناو پێشـمەرگە، تا بە مەکتەب سـیاسـیان و دەزگای ڕێکخسـتنیشـیان دەگات لە دەزگا سـیخوڕی یەکانیدا ڕێک خسـتبوو. کە (دوای ڕوخانی ڕژێمی بەعس مەلەفەکانیان ئاشکرابوون). ڕژێم بۆ سووکایەتی پێکردنی یەکیتی بێجگە لەوەی پشتی جاشەکانی دەگرت، لە ناوشـارەکانیشـدا، لە چەندین گەڕەکدا، بۆ چاوترسـاندنی خەڵک، چەندین لاوی گوللە بارانکرد.. دەرخســـتنی ڕاســـتیەکان بۆگەل ســـەرانی یەکیتی تووشـــی هیسـتیریا کردبوو، بە تایبەت وەڵامێکی دروسـتیان نەبوو بۆ شـەڕی ناوخۆ لە گەڵ بزوتنەوەو جودا. هیچ ڕێکخسـتن و هێزێکیتریان قبوڵ نەدەکرد. خۆیشـیان کوردیان لە قەیرانێکەوە دەبرد بۆ قەیرانێکی تر. (خۆیـان وتەنی : ڕوبـارێـک خوێنیـان ڕشـتبوو!) بەڵام بێ ئەوەی توانیبێتیان لانی کەمی ئامانجە نەتەوەییەکان لە ئازادی و دیموکراســـی و مافی چارەنووس بەدەســـت بهێنن! ســـەرانی یەکێتی نیشـــتمانی، ئامادەبوون لەگەڵ فاشستترین ڕژێمی بۆرژوازی ناوچەکە دابنیشن و گفتوگۆ بکەن، بەڵام لەو بارودۆخە ترسـناکەی پەرتەوازەیی کوردا ئامادەی دانیشـتن و ڕێکەوتن و گفتوگۆ نەبوون لەگەڵ لایەنە کوردییە سیاسی یەکانیتری گۆرەپانەکە.

دوای ئەو کۆبونەوەیەی دەستەی دامەزرێنەر، نامێلکەیەک بە ناوی (نمانامە) لە ســەر ڕۆشــنایی بڕیارەکانی کۆبونەوەکە لە لایەن مەلا بەختیارەوە نوســراو، دوای چاپکردنی و گەیشـــتنەوەی بە من لە ناو ئەڵقەکان و بڕیکی زۆریشـــی لە شـــارو شـــارۆچکەکاندا بڵاوکرایەوە. ئەو نما نامەیە لە دوای یەکەم کۆبونەوەی دەســـتەی دامەزرێنەر، یەکەمین بڵاوکراوەیەک بوو لە لایەن ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوکرایەوە..

لە بــارەی بڵاوكردنەوەی ئەو بڵاوكراوانەوە، نــامەیەكم لە مەلا بەختیــارەوە پێگەیشت بەمجۆرە:

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاوێكی گەرم و ڕێزم بۆ هاوڕێیان هەیە

وا نامەیەكم بۆ خزمەكانم نووســـیوە لەگەڵ ئەم دەفتەرە ســـوورەدا تكایە بۆیان ڕەوانە بكە بە زووترین كات.

هەركاتێ وەڵامەكەیان هێنا دیارە بۆم ئەنێرن بۆ تەكیە. ئەم دەفتەرەش بۆ یادی شـــەهید ئارام نووســـراوەو ڕەنگە بە چاپ كراوی بیهێننەوە. كە چاپ كراو هێنایان. ئەو كاتە دووسەد ژمارە بۆ من بهێنن و باقیەكەی بۆ كەركوك و هەولێر و شارەكانی تر بەرن.

خۆشیتان
هاوڕێتان
گەرمیان

ناردنەوەی نوســـینەكەی یادی شـــەهید ئارام برێك لە چاپكردن دواكەوت، لە نامەیەكی تری مەلا بەختیار كە نووســـی بووی بۆ من و پەرۆشـــی پێوە دیاربوو ســـەبارەت بە نوســـینەكەی شـــەهید ئارام، كە من گەیاندبوومە هاوڕێیانی كۆمەڵەی زەحمەتكێشـــــانی ئێران بۆ چـاپكردنی و گێڕانەوەی بۆ من دواكەوتبوو. ئـاوا نووسرابوو:

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێكی هاوڕێ یانەی گەرم

ئەم باوبارانە حەشـرئەكات و سـەیارەو هاتوچۆ نیە، گرنگ ئەوەیە نوسـینەكەی شـــەهید ئارام گەیشـــتبێتە دەســـتتان و ئێوەش گەیاندبێتانە هەندێ شـــوێن. تكایە گەر نەشـــیان گەیاندووە وا بكە لە ڕێ ی برادەرانەوە بزانە هۆكەی چیە و زوو بكەوە سۆراغی چونكە نرخی بڵاوكردنەوەكەی كەم ئەبێتەوە.

نازانم هاوڕێ كانی شاری ئاگر بۆ دیار نەبوون، خۆیان نەهاتوون یان ڕێ وبان ڕێ ی نەداوە، زۆرگرنگە هەواڵێكی ئەو هــاوڕێ یــانە بــاش بزانم، چونكە مەســـئولەكانیان فیرارن و دەمێكە هەواڵیان نیە، دو نامەم بۆ ناردوون وەڵامیان نیە، تكایە هەر دەستت گەیشتە یەكێكیان و هاتن وابكە سەرم بدەن.

تكایە ئەڵقەكەشـتان كۆبونەوەی ڕەسـمی بكەن و ڕاپۆرتی تێروتەسـەل لەسـەر تەواوی كارو ئەركەكانتان بنووسن.

ئەگەر بتوانن بیست تا سی بەند كاغەزی ڕۆنیۆ و شەش بەند ستێنسڵمان بۆ ڕەوانە بكەن زۆر باشە. ئەگەر ئەتوانن بۆ ئەم كارە سەیارەی تایبەتی بگرن و ڕەوانەی بكەن. دوو ڕۆژ هەتاو بێ سەیارە دەرئەچێ، ئەگەر كاری واتان كردو بە ڕێكەوتیش پێشمەرگە ڕێ ی پێ گرتن و هەواڵیان پرسی بڵێن ئەو كاغەزو ستێنسلانە بۆ بەهادین نوری یە، خۆ ئەگەر جەمالی سایەق هات وەجبە وەجبەش ئەتوانن ڕەوانەی بكەن.

تكایە زوو وەڵامم لێ بگێرنەوەو چی هەیە بۆمان بنووسن.

رایەخەكەشت بیرنەچێ. هاوڕێتان

خۆشیتان

گەرمیان

لەو دەمەدا ڕژێم لە ڕێگەی جاشەكانیەوە چەندەها تاوانی كوشتنی پێشمەرگەی ئەنجام دا كە لە رۆژگارەكانی تردا بۆی نەدەكرا، لەوانە شەهیدكردنی ملازم سەید كریم و مامە ڕیشە و..لە هەمان كاتدا پرۆسەی بە بەعسیكردن و بە جەیشی شەعبیكردنی زۆرەملێ ی لە زانكۆكاندا چرتركردبۆوە..لەو دەمانەدابوو بڵاوكراوەكان گەیشتن، مەلا بەختیارم لە گەیشتنیان ئاگاداركردەوەو ئەویش ئەم نامەیەی نارد:

بردنی بڵاوكراوەكان بۆ كەركوك

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاوێكی گەرم

وا ڕوناكم* نارد و تكایە دەست بەجێ سەیارە تەرتیب بكەن و (٣٥٠) لە وانێكەكە بەرن بۆ كەركوك.

وابكە خۆت بڕۆیت مناڵ و شتی وا زۆر بەرن و لەوێ ماڵەكە باش دەست نیشان بكە تا بتوانی لەمەودوا شت بگەیەنیت و ئەگەر هاوڕێ كەش لەوێ بوو، شوێنی خۆتی پێ بناسێنە تا ئەویش بتوانی بێتە لاتان.

هیوادارم هەر ئەمشەو بشگەڕێنەوە سلیمانی چونكە باران باری ڕوناك ناتوانی بگەڕێتەوە.

خۆشیتان

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/١/٨

تەنها بۆ ڕونکردنەوەی بەرچاوی خوێنەر لەو سەردەمەی نامەکەی تیا هاتبوو ساڵی ١٩٨٥ بوو. ڕژێمی بەعس لە ماوەی مفاوەزاتەکە کەڵکی زۆری وەرگرتبوو، بۆ دروستکردنی تۆڕی جاسوسی لە ناو ڕیزەکانی یەکیتی و پێشمەرگەو سەرکردایەتیاندا ، (بە دەزگای ڕێکخستنی کۆمەڵەشیانەوە، وەک دواتر لە مەلەفەکاندا دەرکەوتن). ڕژێم توانی بە سەدان هەزار جاش وجەیش شەعبی کۆبکاتەوە(بە بەرچاوی سەرانی یەکێتی یەوە، ژمارەی جاش چوارسەد هەزاری تێپەڕاند) و بە سەدان هەزاریشی کردبووە بەعسی. ڕەبایەی جاش و سوپای نێوانی شارەکان و بازگەکان زۆرتربووبوون. لە زۆر لاوە بە هاندان و فیتی ڕژێمی بەعس شەڕ لە نێوان یەکێتی نیشتمانی و جاشدا هەڵدەگیرسا و گەلێک پێشمەرگەو کادری پێشمەرگەیی تیا بوونە قوربانی. ترس و تۆقاندنێک لە نیو خەڵکدا بڵاوکرابۆوە، بە هۆیەوە خەڵک وا چاوترسێن کرابوو **زۆر کەم بوون** ئەوانەی دەیانوێرا باسی کوردایەتی بکەن و کاری ڕێکخراوەیی دژ بە ڕژێم بکەن.

لە کاتێکدا لە کۆمەڵەدا کارم دەکرد، چەند هاورێیەکی شاری کەرکوک پەیوەندی ڕێکخراوەییان بە (کەرتی خوێندکارانی شەهید ئارامەوە) هەبوو کە من بەرپرسیاریان بووم. ئەمان زووتر گەیشتبونە ئەو باوەڕەی ڕێکخستنی سەربەخۆی کرێکاران لە ناو یەکێتیەوە دروست ناکریت و وازیان لە کۆمەڵە و یەکێتی هێنابوو. بەڵام پەیوەندی هاوڕێیانەیان لەگەڵ من نەپچڕی بوو. دوای دروستبوونی ئاڵای شۆڕش، پەیوەندیمان بە یەکەوە کردەوەو ئەمانە بوونە ئەڵقەیەک، هاوڕێ جوتیار سەرپەرشتی دەکردن. هەربۆیە پێشترلە سەردەمی کۆمەڵەوە، لەسەر داوای من لە ڕێگەی ئەم هاوڕێیانەوە، بە مەبەستی دیاریکردنی باشترین کاتێک بۆ شت گواستنەوە لە نێوان بازگەکانی سولەیمانی- کەرکوک. کەرکوک – هەولیر، بە باشی چاودێری و زانیاریان لەسەر سەعاتەکانی ئاڵ و گۆڕی سەربازو ئەمنەکان لەو دوو بازگەیە کۆکردبۆوە و سێ کاتیان دەستنیشان کردبوو...

کاتێک ئەو نامە بە پەلەیەی مەلابەختیار گەیشت، بێ ئەوەی پرسیارو باس لە (چۆنیەتی گەیاندن)ی بڵاوکراوەکان بکات، بێ ئەوەی مافی بریارو جیبەجێکردنی بە ئێمە بدات، نووسی بووی (دەست بەجێ ٣٥٠ لە وانێکەکە بەرن بۆ کەرکوک**!**)و (هەر ئەمشەو بگەڕێنەوە**!**)هەر ئەودەم زانیم (تاکڕەوی لە بریار)و حساب نەکردن لە ئەنجامدانی کارو نەبوونی نەخشەی کار کە یەکێک بو لە نەخۆشیەکانی ناو یەکیتی لێرەش درێژەی هەیە.

من بە کەڵک وەرگرتن لە چاودێری و زانیاری و ئامۆژگارییەکانی ئەڵقەکەی هاوڕێ جوتیار لە کەرکوک، لەو سێ کاتەی ئەوان دیاریان کردبوو، سەعات حەوتی بەیانیم هەڵبژارد بۆ دەرچوون لە بازگەکەی کەرکوک، کە لەو دەقیقەیەدا پاسەوانەکانی بازگەکەیان دەگۆڕی . هاوڕێ جەبارم* ئاگادارکردەوە، کە ماڵیان لە

گەڕەكی خەبات بوو، تیۆتایەكی كەم ئەندامی كرۆنای هەبوو، مرۆڤێكی كەم ئەندامی زەحمەتكێش، دڵسۆز، ئازا، چاونەترس و بە دیسپلین. لە سەردەمی كۆمەڵەدا ڕۆڵی زۆر جوامێرانەی نواند بۆ ئاسانكردنی كارەكانی (كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵە) دواتریش (ڕێكخراوی سولەیمانی كۆمەڵە). لە دامەزراندنی ئاڵای شۆڕشیشەوە بووە یەكێك لە هاوڕێ هەرە دڵسۆزو تێكۆشەرەكانی ئاڵای شۆڕش. كارەكەم لەگەڵ هاوڕێ جەبار باسكردو سەرپشكمكرد لەبریاری كردنی یا نەكردنی. ئەو ووتی خۆت دەزانی ئەوە یەكەم كاری ترسناكم نییە، بۆ دۆزەخیش بێت لەگەڵ تۆ دێم و ژیانی من لە ژیانی تۆ زیاتر نی یە. لە كاتی دیاریكراودا خۆی و ئۆتۆمبێلەكەی ئامادەبوو، (٣٥٠) دانەم لە بڵاوكراوەكە جیاكردەوە و لە پشتی كورسیەكەی دواوە شاردمانەوە، ڕوناكی شێخ جەناب و لاڤەی كچی كە وابزانم پینج سالان دەبوو، ڕوناكی حاجی حەمەنوری هاوسەرم و ئاڵای كچمان كە هەمان تەمەنی لاڤەی هەبوو، لە دواوە سواربوون. هاوڕێ جەبار ئۆتۆمۆبیلەكەی لێدەخوڕی و خۆیشم لە تەنیشتیەوە سواربووم و كەوتینە ڕێ. (ئەمزانی ئەم شێوازی كاركردنە هەڵەیە،" ساڵێك دواتر هەر ئەم شێوازە كاركردنە هەڵەیە تووشی گەورەترین زیان و پەلاماری ڕژێمی كردین") (چونكە شێوازی كاركردنی نوێمان دۆزیبۆوە، بۆ گەیاندنی بڵاوكراوە بە شارەكان). بەڵام جێبەجێمكرد تا ڕۆژێك نەكرێتە بەهانەی جێبەجێ نەكردنی بریارێك. بە هاوڕێ جەبارم ووت هەوڵ بدە لە سەعات حەوتی ئەم بەیانییە بگەیتە بازگەكەی كەركوك. ڕێك لە سەعات حەوتی بەیانی گەیشتینە بازگەی كەركوك، لەو كاتەدا پاسەوانەكانیان دەگۆڕی، یەكێك لە پاسەوانەكان كە سەربازبوو هاتە پێشەوەو سەیرێكی ناو ئۆتۆمبێلەكەیكرد، كە بینیی ژن و مناڵی تێدایە، وتی بڕۆن. تا بڵاوكراوەكانمان گەیاندە شوێنی خۆی لە ناو شاری كەركوك، وەك ئەوەی دیاریكرابوو و گەڕاینەوە و گەیشتینەوە بازگەكەی كەركوك ڕووەو سولەیمانی، بووبوو بە سەعات نۆی بەیانی. بازگەكە زۆر قەڵەباڵغ بوو، ڕیزێكی زۆر ئۆتۆمۆبێل بۆ سەرەی پشكنین وەستابوون، بێجگە لە سەرباز، ئەمنیش لە بازگەكە ناو ئۆتۆمبێلەكانیان دەپشكنی و داوای پێناسەیان دەكرد، كە نۆبەی ئێمە هات و چوینە بەردەمیان، ئەمنەكان پشكنینێكی ووردیان بۆ ئۆتۆمبێلەكە كرد، دوای ئەوەی هیچیان نەدۆزیەوە ڕێگەیاندain بڕۆین. (هاوڕێ لیدیا-ڕوناكی شێخ جەناب) هەڵیدایە ووتی بەخوا ئەم حكومەتە كەرە كە شتمان پێبێت نامانگەڕێن كەچی كە هیچمان پێنییە ئاوا بە ووردی دەگەڕێن.

حكومەتی بۆرژوا فاشستەكانی عەرەب لە بەغدا. فرسەتیان لە مفاوەزاتەكەی یەكێتی هێنابوو، گەڵێك بریاری لە سێدارەدانیان جێ بەجێكرد. لە شارەكانیشدا تۆڕی جاسوسی و بە جاشكردنیان فراوانتركردبوو. ئەو حاڵەتە خەڵكی نا ئومێدو بێ هیواكردبوو، سەرانی یەكیتی لەو ئاهەنگانەی لە سورداش سازی كردبوو بە

بەرچاوی دەزگا سیخوڕی یەكانەوە، بە مەبەستی ئەوەی پیشانی بدات كە خەڵكێك لایەنگری ئەو مفاوەزات و سیاسەتەی ئەون، بیری لەوە نەكردبۆوە كە ئەو كارەیان تا چەند زیان بە خەڵك و ڕێكخستنەكان دەگەیەنێ و لای ڕژێم ئاشكرایان دەكات..

لەو دەمەدا تا دەهات شاڵاوی ڕاگەیاندنی یەكێتی نیشتمانی دژی ئاڵای شۆرش زیادی دەكرد، ئێمە لە ناوەوە گەیشـتبووینە ئەو باوەڕەی كە ڕوودانی ئەو شـاڵاوە ننزیک بۆتەوە. لە ئەڵقەكەمانەوە نامەیەكمان ئاراستەی مەلابەختیار كرد، سەبارەت سـەرجەم چالاكی ئەڵقەكانمان، گەرچی ،مەلا بەختیار چەند جارێک داوای ژمارەی ئەڵقەكان و ناوە نهێنی یەكانی كردبوو، بەڵام ئێمە لە ئەڵقەكەمانەوە بریارمان دابوو ژمـارەی ئەڵقەكـان و نـاوە نهێنیەكـانی بۆ نەنێرین بۆ گونـدی تەكیە ،تـا لە ژێر دەسەڵاتی مەڵبەندی یەک دوور دەكەوێتەوە، كە تا ئەودەمەو دواتریش لەناوجەرگەی مەڵبەندی یەكدا مابۆوە و ئەویش بەمجۆرە وەڵامی دایەوە :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی (٢١) بەڕێز

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم و ڕێزی هاوڕێ یانەم هەیە

نامەی ٢/٧ تان گەیشت و سوپاستان ئەكەم و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-سەبارەت بە بڵاوكردنەوەی نامێلكەكەمان، تكایە سەرنج و تێبینی دڵسۆزان و هـاوڕێ یـان بە ووردی و بـابەتی كۆكەنەوەو بۆمـان بنێرن و زۆر گرنگە بزانین خەڵك ڕای چیە بەرامبەر كاری گەورەی وا كە چارەنووسـەكەی بۆ جیابوونەوە ئەروات.

٢-تكایە كارێكی وا بكەن لە ڕێی سـەیارەكانی كە هاتو چۆی سـنوری تیپەكان ئەكەن، لە نوسـینەكان بپێچنەوەو بۆ ئامر تیپ و ئامر كەرت و ئامر مەفرەزەكان بنێرن. ئەمە باشـترین ڕێگەیە بگاتە دەسـت ئەو كەسـانەی نەزانن لە كێ وە بڵاوكراوەتەوە. ئەو هاوڕێ یەی ئەیبات بۆ سـائیقەكان نەناسـراو بێ و تەعقیبی گەراجەكان بكەن لە هەموو شوێنێكەوە سایق هاتوچۆ ئەكات.

٣- نووسینەكەتان دیسـان ژمارەی ئەڵقەكان و ناوە نهێنیەكانی تیا نەبو. تكایە لەم بارەوە وێنەیەكی ڕۆشن بنێرن.

٤-تكـایە بە هۆی ئەو بڵاوكراوانەوە، ڕەنگە قسـە زۆربێ لەنـاو خەڵكا. بەڵام هاوڕێ یانی خۆمان خۆیان نەكەن بە خاوەنی كارەكەو بەڵگە نەدەن بە دەسـتەوە كە سـەرچاوەكەی ئەزانن. نووسـینەكەی شـەهید ئارامیش ئەگەر زۆرە وا بكەن بگاتە ماڵان و فرێ ی بدەنە ماڵی كەسـانی دڵسـۆز، مەرج نیە تەنزیمەكان بن. وێنەیەكیش بگەیەننە ماڵی شەهید ئارام.

٥- تكایە تەئكید هەمیشـە بكەنە سـەر دراسـەو قوڵ بونەوە لە بۆتەی تیئوری. با هاوڕێ یان زۆرتر بە دراسەوە خەریک بن و مەشغوڵی قسەو شەڕو كێشەی یەكێتی

نەبن. ئەم ڕووداوانەی ڕووش ئەدەن تێركردنی قینی خەڵكە و ســـاردكردنەوەی ئەو هەموو نـارەزایی یە كە دژی یەكیتی تەقیبووەوە. بە دووری مەزانن مفـاوەزات و هدنە ســەر هەڵبداتەوە. لەم چەند شـــەڕەدا لە گەرمیان و قەراج و كەركوك. شـــەڕە عەرەب كراوەو دەست لە ژن و پیرو منداڵ و گەنج نەپارێزراوە. لە گوندی(گورزێ) ی تەنیشــت كەركوك.(٦٧) كەســیان كوشــتووە زۆربەیان بێ چەك و ژن و مناڵ بوون. لەم لاو لەولاش ئەڵێن شـــەڕی كوردو عەرەبە. بە ڕاســـتی ئەمە كـارێكی خەتەرناكە و ڕەنگە چەندین سەبراو شاتێلا بكەوێتە كوردستان و سەدان كەسی بێ تاوان لە كوردو عەرەب تیا بچن و سـەرئەنجامیش ڕقێكی شـۆڤێنیسـتانەی مێژوویی دروست ئەكات. كوشتنی چەكدار قەیناكات و حەقیشـە. بەڵام ژن و منداڵ، تەنانەت منداڵی سـەربێشـكە. ئەمە كارێكی فاشـستیانەیە. وە تەبریری نیە. موبەرریش ئەداتە دەسـت دوژمن قەتڵ و عام بكات. لەســەر ئەمەش دێهات هەموو تۆقیون. ئێوە دژی شـەڕی كوردو عەرەب قسـە بكەن. دژی كوشـتنی منداڵ و ژنان قسـە بكەن، دژی جۆری عەقڵیەت و بیركردنەوەی كـارەكە قســـە بكەن، بەڵام زۆریش بە تونـدی ســـیاســـەتی تەعریب و تەهجیری حكومەتیش بكوتن. یەكەمین خەتاباری كارەكە بخەنە ئەستۆی حكومەت. دژە كرداری یەكیتیش بە شێوەی خراپ و نەتەوە پەرستی تەســـك لە قەڵەم بـدەن. كوشـــتنی منـداڵانیش بە كـاری درنـدانەی بڵاوبكەنەوە. شۆڤینیەتی حكومەت و دژی قەومیانەی یەكیتی مەحكومە.

٦- تكایە هەفتەیەكی تر ئەگەر زانیتان جەمالی ســـایەق نایەت وا بكەن خۆتان سەیارەیەكی باوەڕ پێكراو بدۆزنەوە چونكە نووسینێكی تازە لێرە دەست ئەكەوی بە ناوی (كۆشـشـــی تیئۆری ئەركی گرنگی ســەرشـانمانە). ناردنی كاغەزی ڕۆنیۆو ئستێنلیش گرنگە. هەروەها تكایە لە بڵاوكردنەوەی نووسینەكاندا تەركیز بكەنە سەر كارگەو دانیشگا، مەعهەد، ئامادەیی.

٧-زۆریش گرنگە پرۆپاگەندە دژی شـــەڕی ناوخۆ بكەن لە ناو خەڵكدا ، بێ هودەیی شەڕی ناوخۆ دەربڕن و موناقەشەیەكی زۆر بكەوێتە ناو خەڵك زۆر باشە لەم بارەیەوە. ئەمەش پاشــە ڕۆژ خۆمان قازانجی زۆری لێئەكەین. جگە لە قازانجە گشتیەكەی میللەت و شۆڕش.

ئومێدەوارین بەردەوام لە دراســـەو خەباتی شـــۆڕشـــگێرانەو دامەزرانـدنی ڕێكخســـتنی پۆلاییانەدا بین و بەرەو ئامانجی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان خەبات بكەین.

خۆشیتان

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥ /٢/١٢

مەلا بەختیار نامێلكەیەكی بۆ ناردم تا بیگەیەنمە هاورێیانی كۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتكێشان، بۆ چاپكردن، هێشتا تا ئەوساتە وەختەش ئامێرەكانی چاپكردنمان نەبوو. لە نامەكەیدا بەمجۆرەی نوسی بوو:

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێكی گەرم

وا ئەم نامێلكەیەم بۆ خزمەكانم([1]) ناردو تكایە دەست بەجێ بیان دەرێ و چاوەڕێی وەڵامەكەشی بكە، ئەگەر چاپخانەكەشیان ناردووە هەر بۆیان بنێرە.

لەم ڕۆژانەدا نامەتان بۆ ئەڵقەكە بۆ ئەنووسم

ئەم نامەیە پەلەیە

گەرمیان

١٩٨٥/٣/١٩

.

. چەند ڕۆژێک دواتر ئاگاداركرامەوە كە ئامێرەكانی چاپكردن ئامادەكراوە بگەیەنرێتە لای من ، دەبوو جێگای بۆ سازبكەم، بریاربوو بە ئۆتۆمۆبێلێكی خۆیان لە بەیانیەكی زوودا بیگەیەننە ماڵی ئێمە.

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێكی گەرم و ڕێزم بۆ برادەران هەیە

وەڵامی نامەكەم دایەوەو تكایە زوو بیگەیەنە، چونكە شتەكان تەواوبووەو لەسەر ئێمە وەستاوون. جا ئیتر خۆت تەرتیبی بكە كە چۆن لێیان وەرئەگریت و لە كوێ ی دائەنێیت.

هەرزووش تەرتیبی سەیارەیەک بكەن كە بتوانن بیگەیەننە هەولێرو كەركوک، عینوانی ئەو دوو شوێنەش من ئەتان دەمێ. كە شتەكان هات بەیانیەكی زوو خۆت وەرە بۆ ئێرە.

من خۆشم ناردوومە بە دوای برادەرەكە كە ناونیشانم دایتێ و ڕەنگە بێت و بیبینم.

بۆ ئەو نامەیەی دەزگای ڕێكخستنیش (مەبەستی كۆمەڵەیە-نوسەر)تەعمیمی مەكەن و ئەو شتانە با نهێنی بێ تا بتوانین لەو قەناتانەوە شتمان دەست كەوێ.

[1]) مەبەستی مەلابەختیار لە وشەی (خزمەكانم) هاورێ یانی كۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتكیشانی ئێران بوو.

زۆریشم پێخۆشە كە ووردە ووردە خەڵک باوەڕ بە ڕێكخراوی نوێ پەیدا ئەكەن. بەڵام ئێوە خۆتان زەق مەكەن وباسی مەكەن. با لە خوارەوە بچێتە ناو خەڵک.
دووبارەخۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان

رونكردنە وە لە بارەی ئامێری چاپەوە

من بە تەما نەبووم ڕوونكردنەوە بنوســـم لەســـەر ســـەرچاوەی ڕۆنیۆو فۆتۆ ستێنسڵەكە. دیارە من نەمدەویست باسی سەرچاوەی ئامێرەكانی چاپ كردن بكەم، گەر م.پشكۆ، لە كتێبی ئەزمون و یادا باسی نەكردایە. دڵنیام م.پشكۆ هەرئەودەمە لە هاوڕێ شێخ عەلی بیستبوو، ئەمیش نەیدەزانی، بەڵام بەهۆی (هەڵەی خۆشباوەڕی) منەوە زانی، چونكە من پێم ووت، شێخ عەلیش بە مامۆستا پشكۆی وتبوو لە هەمان كاتیشدا گلەیی لە مەلابەختیار كردبوو بۆ ئەوان نەیانزانیووە؟ و لێی شاردوونەتەوە. مەلابەختیاریش نامەیەكی پڕ ڕەخنەی لەو ڕووەوە بۆ ناردبووم. تەئكید دەكاتەوە كە لە خۆی و من كەسیتر نەیزانیوەو نەدەبوو باسی بكەیت.

توانرا لەمـاوەیەكی كورتـدا هەنـدێ ئـامێری چـاپكردن (ڕۆنیۆیەك وفۆتۆستێنسڵێک) لە كۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتكیشانی ئێران بەدەست بهێنین. فۆتۆستێنسڵەكە گەیەندرایە ماڵی ئێمە، ڕۆنیۆكە لە بەرئەوەی هەر لە سەرەتاوە بە باشی كاری نەدەكرد ، زوو زوو تێک دەچوو، پێویستی بە چاككردن بوو، لە ماڵی هاوڕێیەكی تر مابۆوە.

لەو دەمەدا لە لایەن مەلابەختیارەوە، كارەكان وەک ناو یەكێتی، تەنها لە شێوەی (فەرمان دەركردندا)ئەڕۆیشت. ڕاوێژو نەخشەو پلاندانان سەبارەت بە ئەنجامدانی هەر هەنگاوێک نەدەكرا، بریارو ئەنجامدانی كارەكان هەروەک ناو پارتی و یەكێتی دەڕۆی بەڕێوە، دەبوو بەرنامەو پلانی نوێمان بەرامبەر ســیاســەتە ئەمنی و ســـەربازیەكانی ڕژێم هەبێت، تا ئەودەم مەلا بەختیار لەو ڕوانەوە نەدوابوو، (من خۆم لە ناوەوە بەرنامەو نەخشەیەكم لا گەڵاڵە بووبووو، سەرەتا پێویستی بەوەبوو ڕۆنیۆ بۆ شارەكان ئامادە بكرێت، لە باتی فەردەیەک بڵاوكراوە بەو هەموو بازگانەدا بنێرین، دەتوانرا بڵاوكراوەكە فۆتۆستێنسل بكرێت بە دوو نوسخەو ببرێت بۆ ئەو پارێزگایە، دیارە دوو ستێنسل ئاسانتر دەشارێتەوە و لەو شارەش بە ئارەزووی خۆیان دەیانتوانی چەندیان بوێت چاپی بكەن). بە هۆی نەبوونی ڕۆنیۆ لە شارەكانیتر لەودەمەدا ئەو پلانە جێبەجێ نەكرا، گەرچی پاشـــتر.. پاش ڕوونكردنەوەی (چاپی سەرەتایی- پنەو تیرۆک) بۆ هەولێرو كەركوک، بریارماندا لە سەردەمی كۆمێتەی شارەكاندا بەوجۆرە كاربكەین.. تا دواتر لە لایەن هاوڕێ یانەوە شێوازی میكانیكی داهێنەرانە دۆزرایەوە و خرایەكار. تـا دەهـات ســـەربـاری ئەركی ڕێكخراوەیی،

ئەركەكانی من خەستتر دەبووەوە. گەورەترین كیشەیەك كە بەرەو ڕووم بووەوە كێشەی كارپێكردنی، تایپ و ئامێری فۆتۆستێنسڵ و ڕۆنیۆكە بوو، پێشتر كارم لەسەر ئەوانە نەكردبوو، نەمدەزانی چۆن ئیشیان پێ دەكرێت، ناچار دەبوو خۆم فێربكەم. دیارە لە باری هونەرییەوە بەرهەم وەك كاری پرۆفیشناڵێك دەرناچێت و پڕ هەڵەو كاڵ وكرچ دەبێت. هەرئەوەش بوو كە باش دەرنەئەچوو دەبوو دوبارە نووسینەكان فۆتۆستێنسڵ بكەمەوە، ئەوەش دەبووە مایەی بێزاری و رەخنەی هاوڕێیان. لەو ڕۆژگارە ترسناكەشدا لە ریكخستنێكدا كە لەبەردەم هەڕەشەی بەعس و یەكێتی نیشتمانی دابوو ، نەدەكرا كەسێك زۆر جێی متمانە نەبێت ئەو شتانەی لا ئاشكرا بكەیت و بیخەیتە ئەو كارەوە.

بڵاوبوونەوەی نووسینەكانی ئاڵای شۆڕش، جێگەی رەزامەندی هەموو ئەو خەڵكانە بوو كە دژی شەڕی ناوخۆ بوون و لەگەڵ یەكڕیزی هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكانی كوردا بوون، دژی خۆبەدەستەوەدان بوون بە بەعس، لەگەڵ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی دا بوون.

لە كاتێكدا كە دەبوو سەرانی یەكیتی بیر لە داخوازیەكانی خەڵك بكەنەوەو لە هەوڵی پتەوكردنی ڕیزەكانی ماڵی كوردا بن. كەچی وەك نەریتی هەمیشەییان هێرشێكی ڕاگەیاندنی بەربڵاویان دەست پێ كردبوو دژی ئاڵای شۆڕش. تا دەهات هێرشەكانیان لە ئێستگەكەیان و بڵاوكراوەكانیانەوە فراوانتر دەكرد. هەمیشە سەرانی یەكێتی پێش هەر هێرش و پەلامارێك بۆ سەر هەر لایەك بیانویستایە بیكەن، هێرشی ڕاگەیاندنیان دەست پێدەكرد، لەو بارەوە مەلا بەختیارم ئاگاداركردبۆوە. یەكێتی داوایان كردبوو مەلا بەختیار بچێت لەگەڵیان دابنیشێت، مەبەستیشیان ڕێكەوتن نەبوو لەگەڵ ئاڵای شۆڕش بەڵكو مەبەستی سەرەكی یان سەرەتا دڵنیابن كە ئەوی تیایە ئەوسا هێرش بكەنە سەر ئاڵا.

لەم بارەیەوە بە ناوی ئەڵقەكەوە نامەیەكمان ئاراستەی مەلابەختیار كردو ڕاو سەرنج و بۆچوونی خۆمان پێ ڕاگەیاند كەبەش بەحاڵی خۆم بە (نامەیەكی مێژوویی) دەزانم كە بە ڕوونی ڕای ئێمەی نیشان دەدا و گەر كاری پێبكرایە ئەو هاوڕێ یانەمان نەدەگیران و تووشی ئەو شاڵاوە نامرۆڤانەیەی یەكێتی نیشتمانیش نەدەبوون و ئاڵای شۆڕشیش لە سەرەتای دەستپێكردنیدا نە ئەپێكرا و لەبار نەدەبرا ئەمەش نامەكەیە:

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بۆ هاوڕێ گەرمیانی بەڕێز
سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

لەســـەر ڕۆشــنایی ئەو هەواڵانەی دایکی زیلان (*روناک شــێخ جەناب) پێی ڕاگەیاندین و پاش ڕاوێژی وورد لەو کۆبونەوەی بۆ ئەم مەبەستە گرتمان، ئەمە ڕاو بۆچوون و بریاری ئێمەیە:

بە پێی ئەو هەواڵانەی لە ڕیزەکـانمـانەوە پێمـان گەیشـــتووە و ســـەرچـاوەی بـاوەڕپێکراویشــــن و ئەو هەواڵانەی دەمـاودەمیش کەوتوونەتە نـاو خەڵکیشـــەوە، مـاوەیەکە(ی.ن.ک) لە نـاو ڕیزەکـانی دا وا بڵاودەکـاتەوە کە (مەلابەختیـار) ئەو بڵاوکراوانەی نوســـیووە و خەریکی جیـابوونەوەیە، هەروەهـا لە نــاو هێزی پێشـــمەرگەش جەبار فەرمان و دانای ئەحمەد مەجید هەمان قســـەو قســـەڵۆکیان باسکردووەو وتووە. دیارە ئەو ئیعلامە هەروا هەوانتە نیە و مەرکەزی یە و پێشەکی یە بۆ هەنگاوی دووەمیان کە بریتی یە لەو قســـانەی جلال تالەبانی و نەوشـــیروان کردوویانە، ئەویش پەلاماردانی ئاڵای شۆڕشە....

قسـە زبرەکانیان لە ناو پێشـمەرگەو بەدوایدا ئەو قسـانەی سـەرانی یەکێتی، ئەوە دەردەخەن کە بە نەخشەوە هاتوونە پێش و کاردەکەن. دوور نیە بریاری تری هێشتا ئاشـــکرا نەکراویان هەبێت ســـەبارەت بەو گومانانەی ئەوان هەیانە، دیارە ئەوەی نەوشـیروان وتوویەتی کە (بەڵگەم هەیەو دەسـت نووسـەکانمان لایە! کەس نەزانێ خۆت دەزانی تا چ ڕادەیەک درۆیەکی بە باڵ فریووە. مەســـەلەی خط مائلیش([1]) وەک جلال تــالەبــانی ووتوویەتی ئەمیش هەر بۆ خۆ فش کردنەوەیەو هیچیتر. بۆرژوا هیچ کات درۆی پێ عەیب نی یە چونکە تەنها لەو ڕێگەوە خەڵکی پێ فریو دەدرێت.

[1]) دوای ئەوەندە ساڵ و بینینی نووسینێک لە ئەزمون و یادی مامۆستا پشکۆدا. بە دووری نازانم لە ڕێگەی دلیری سەید مەجید کە کەسی نزیک و باوەڕپێکراوی تاڵەبانی بوو، وە خۆیان وتەنی مەلا بەختیار هیچی لی نەدەشـــاردەوە! زانیاری بە تاڵەبانی گەیشـــتبێت. ئەگینا بۆ تاڵەبانی هەر(دوای کۆبونەوەی سیوسێنان!) بە پێشنیارو ئامادەبوونی دلێری سەید مجید دوو (ئەندامی ناوەندی نووســەرانی ئاڵای شــۆڕشــی دیاریکرد، مامۆســتا موحســن و مامۆســتا پشــکۆ!) کۆبونەوەیەکی لە گەڵ جلال تاڵەبانی دا بۆ قســەکردن لەگەڵیان ڕێکخســت، گوایا بۆ (ڕێگرتن لە جیابوونەوە!)؟. خوێندنەوەی ئەزموون و یادی مامۆستا پشکۆلاپەڕە 232وە233 ... لەو بارەوە پرســـیار زۆر دەوروژێنیت. کە تاڵە بانی توانی لەوکۆبونەوەدا کارێک بکات دواتر م.موحســن لە ئاڵا بکشـێتەوەو نیگەرانیەکانی مامۆســتا پشــکۆش زیاد بکات وەک مامۆســتا پشکۆ خۆی نووسیویەتی لە **لاپەڕە 236ئەزمون و یادا دەلێت(ئێمە لە دڵەڕاوکێ یەکی زۆردا دەژ یاین و م.موحســـن ز یاتر ڕەش بین بوو. د یارە. منیش کەمتر نیگەران و ڕەش بین نەبووم. بەڵام کە سێک بووم زیاتر لە سەر(هە ست و سۆز کارم دەکرد)، (پا شگەزبوونەوەو دە ستبەرداربوونی برادەرەکانم پێ قووت نەدەچوو).**.لیرەدا ئەوە دەردەکەویـت کە کـیشـــەکە لای ئەوان تـوانـدنەوەی کـۆمەڵە نەبـووە. ئەگـیـنـا چـۆن کەســانێکی(ناوەندی نوســەران) هەردوای چەند هەفتەیەک لە کۆبونەوەکەی ســێوســێنان! نیگەران و ڕەش بین دەبن، گەر گەیشــتبنە ئاســتی تێگەیشــتن وهەڵویســت و بریار بەرامبەر زیندە بەچاڵکردنی کۆمەڵە؟ یان ئەوەیە کە ئەوان نەگەیشتبوونە ئەو باوەڕەی یەکیتی کۆمەڵە زیندەبەچاڵ دەکات، یان تواندنەوەی کۆمەڵەیان لە ناویەکێتی دا پێ گرنگ نەبووە؟ و بە ســـۆز شوێن مەلابەختیار کەوتوون؟ وەک خۆی نوسیویەتی.

بە بۆچوونی ئێمە ئەو هاوڕێ یانەی ئەوروپا دوور نییە پەلەیان كردبێت لە بە ئاشـــكرا طرح كردنی مەســـەلەكە*و دەســـت پێشـــكەریان كردبیت لە دەركردنی بڵاوكراوەو لە هەمان كاتیشــدا لە ڕێگەی قســەو موناقەشــەوە لەگەڵ عنصــرەكانی (ینک) قســـە دركابیت. ئەوان لە وێنەی عمر شـــێخ مووس بە تەلەفۆن ئاگاداری جەمــاعەتی (ینــک)ی كردبێــت لیرە. بە حوكمی پەیوەنــدی كۆنی برادەرانی ئەوروپاشـمان بە تۆوە، ئەمان لەو بۆچونەوە مەسـەلەكەیان بەسـتبێتەوە بە یەكەوە و گومانیان لەوێوە هێناوە.

هاتووچۆی هاوڕی یانیش(ســـالار و جەعفەر) لەوێ بۆ هەندێ دەوڵەتی وەک سـوریا، بە دووری نازانین (بە نهێنی ئەو كارەیان ئەنجام نەدابێت) و دەم عناصـری ئەمان كەوتبێتەوە و هەواڵیان بەمان گەیاندبێت([1]). بەڵام سـەدی سـەد (تا ئەم سـاتە)، لە (ناو ئێمەدا لە شـــــارەوە كەس نییە هەواڵیان بداتێ) بەڵام بە دوری نازانین لەو چەكدارانەی دەوری ئێوەوە ڕوو بدات. مەگەر لە ناوەرۆكی بڵاوكراوەكانەوە شـتیان هەڵهێنجابێ كە ئەوەیش بەڵگەی تەواو نییە.

بە هەرحاڵ ئێستا ئەوان وەک لە پێشـەوە ڕوونمان كردەوە بە نەخشـەوە هاتوونە پێش. بە دەلیلی ئەو ئیعلامە مەركەزیەیان لە ڕیزەكانی ڕێكخســتنی ناوەوەیان و ناو پێشـــمەرگەش وەک هەنگاوی یەكەم دژی ئاڵای شـــۆڕش دەســـتیان پێ كردووە. هەنگاوی دووەمیشیان ئەوەیە كە بەرپرسەكانی (ینک) داوایان كردووە كە تۆ بچیت بۆ لایان بە مەبەســـتی نەبز وەرگرتن، تا بە پێی ئەو هەڵوێســـتەی دێتە پێش ئەوان بڕیاری كۆتایی بدەن. هەربۆیە بچووكترین خۆلاواز پیشاندان لەم حاڵەتەدا هەڵەیەكی كوشـــندەیەو كارەســـات كێش دەكات بە دوای خۆی دا. (بۆیە دەبێت دەرس لەو هەڵانەی كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە وەربگرین و دووجار نەكەوینە چاڵێكەوە).

بەرای ئێمە لە بەرامبەر حاڵێكی وادا چوونی تۆ بۆ ئەوێ و خســـتنە ڕووی ئەو قسەو قسەلۆكانەیان سەبارەت بە بڵاوكراوەكان(دیارە زۆر دڵنیانین كە تۆ نووسیوتە) بە دەلیلی ئەوەی وتوویانە (گەر مەلابەختیاریش نەی نووسیبێت! كەسێكیتر لە پشتی ئەوەوە نووســـیویەتی).لە كاتی باســـی ئەو بلاوكراوانەدا لەگەڵ ئەوان یان حاشـــا لێكردن دەبێ بكەیت كە دوور نییە لەســـەرت بكەن بە خاڵ ، بگرە بە دووریشـــی

[1]) هەرواش دەرچوو ســالارعەزیز كە بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردســتان-عێراق)وە كاری دەكرد، لە باری جیاكردنەوەی هێزی چەكدارەوە لەگەڵ جود، ئێران، سوریا، لیبیا قسەی كردبوو. بەتایبەت دوای كۆبونەوەكەی تارانی نێوان مەلابەختیار و ساڵارو مامۆستا جەعفەر كە زانی ئاڵای شۆڕش كار لەسەر جیاكردنەوەی هێزی چەكدار ناكات. لە نامەكانی دوواییشی دا بۆ مەلا بەختیار هەر باســـی لە جیابوونەوەی هێزی چەكدار كردبوو. بە هەموو جۆرێك وای دەكرد دەنگۆی جیـابوونەوەی هێزی چەكـداری یەكێتی بڵاوبێتەوە و بەرگوێی تـاڵەبـانی بكەوێتەوەو نێوانی ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی بەرەو تەقینەوەی چەكداری بەرێت..(لە كاتێكدا ســتراتیژی كاری ئاڵای شــۆڕش خەباتی شــارەكان بوو نەک شــاخ و هێزی چەكدار كۆكردنەوە)..

نازانین كە داوای لەســـەرنووســـینی ئەو بلاوكراوانەشـــت لی بكەن. یا بە چەند دێرێكیش بێت داوای ئەوەت لێبكەن كە بێ ئاگایی خۆت لەو ڕووەوە بنووســیت، لەو حالەتەدا بادرە بە دەســـت ئەوانەوە دەبێت كە چی یان مەرام بووە بریاری بدەن. (دیارە ئەمەش بەوجۆرە هەڵەیەكی گەورەیەو لە لایەن ئێمەوە رەفزە). یـان ئەوەتـا دەچیتە ژێر باری بڵاوكراوەكان، لەم حاڵەتەشـیان دا مەســەلەی طرح بوونی تەنزیم دێتە پێشـەوە، (لەمەشـیاندا ئێمە پێش وەخت وەک بەرنامەمان دانابوو بۆ پەروەردەی كادیر شكست دەخۆین).

لە مەسەلەی طرح كردنی تەنزیمدا:

یەكەم: ســەرانی یەكێتی یان هەوڵی ڕازی بوون بە وەعدی هەندی اصـلاحات و پلەو پایە دەدەن(كە مێژووی پێشووی یەكێتی دەریخست هەمووی درۆیە.)

دووەم: یـان لەوپەڕی حـاڵ دا كە نەتوانن لەم خـاڵەدا بگەنە نەتیجە لەگەڵـت، مەســەلەی خۆطرح كردنت وەک (گروپی ســێ یەم) لە ناو (ینک) دەخەنە بەردەم، (وەک لەو بابەتەی تاڵەبانی و نەوشـــیروان لە كۆنفرانســـی ســـێ هەمی كۆمەڵەدا ووتیـان). دیارە ئەم جۆرە طـەرحەش بە پێی بریـارەكـانی دەســـتەی دامەزرێنەر و هەڵسەنگاندنی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ و تاقیكردنەوەی زیندووی كۆمەڵە لەناو ینک هیچی لێ ســـەوز نابێت و هەر بە قازانجی بۆرژواكان تەواو دەبێت. هەربۆیە لای ئێمەوە رەفزە. چونكە مەســـەلەی ســـەربەخۆیی بیرو ڕێكخراوەیی ڕێكخســـتنی پرۆلیتـاریـا مەســـەلەی یەكەم و هەرە گرنگە كە لەو ڕێگەوە دەســـتی بۆرژوای نانیشـتمانی و نا شـۆڕشـگێرو ناپێشـكەتنخواز بخرێتە ڕوو و هەنگاوهەڵگیرێت بۆ دروستبونی پارتی كریكاران و زەحمەتكیشـان وستراتیژێكی نەتەوەیی و نیشتمانی دروست دابڕێژرێت و كرێكاران هەنگاو هەڵگرن بەرەو بەدیهێنانی ئامانجە دوورو نزیكە چینایەتی و نەتەوەیی یەكان.

ســێهەم: گەر لەو ڕیگایانەشــەوە نەگەیشــتنە ئەنجام لەگەڵت(مەســەلەی دەســت بەسەراگرتنت و لەوێ هێشتنەوەت بە دوور نازانین و بگرە كاری خراپتریش).

سەرنجامی سەرنجی ئێمە ئەوەیە:

یەكەم : تۆ نەچیت بۆ ئەوێ بۆ لایان، بەڵكو بە نامەیەک وەڵامیان بدەیتەوە كە لەبەر هەنـدێ هۆی تەنـدروســـتی نەمتوانی بێم ، دەتوانن برادەرانتـان بنێرن تـا هەرشـتێک شـایانی باس بیت قسـەی لی بكرێت، (هەرئەوندە بەسـە تا نامەكە نەكەنە بەڵگە لە سبەینێ دا).

دووەم: **لە (هەمـان كـاتـدا) هـاوكـات لەگەڵ نـاردنی ئەو نـامەیە بۆ ئەوان خۆ ســـازبدرێت بۆ خۆ طرح كردن و گردكردنەوەی پێشـــمەرگەكانی ئاڵا (لە چەند شوێنێكی ستراتیژی دوورەدەستی ئەوان).**

سەرانی یەكیتی بەو هەڵویستەیان تۆ دەخەنە بەر دووڕیانێک كە ئەویش :

١-یا پاكانەیە لەو بڵاوكراوەو و ئەو شتانە، كە دیارە پێشەكی ڕای ئێمەت زانیوەو بە هیچ جۆرێک لەگەڵ پاكانەدا نین.
٢-یاخۆ طرح كردن، كە ئەمیش ئەگەرلە چوارچیوەی (یەكێتی نیشتمانی)بێت(كۆمەڵە) ئاسا ئەوا لەم لایەنەشەوە ڕای پێشەكیمان ڕەفزكردنی ئەو جۆرە طرحەیە.
٣- ئێمە لەگەڵ طرحی سەربەخۆیی بیرو كاری ڕێكخراوەیی كرێكارانەی ڕیزەكانی ڕێكخستن و پێشمەرگەداین لە دەرەوەی (ینک). لەگەڵ دارشتنی شێوازی (یەكێتی كار) ی هاوبەشین لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی و (بەرەی جودیشدا) كە هەردولایان نوێنەری بۆرژوای سەرساحەكەن. داڕشتنی یەكێتی كاریش لە قۆناغی ئەمرۆدا لەسەر بنچینەی هەڵسەنگاندنی چینایەتی و قازانجی باڵای نەتەوەیی و نیشتمانی بزوتنەوەكە دادەڕێژرێت.
لە هەمو حاڵەت دا دەبێت توقعی ئەسوەء احتمال بكەین و خۆمانی بۆ ئامادە بكەین. با ئیتر هاوڕێ یانمان لە ناو هێزی پێشمەرگەدا لە مەسەلەی بیری بۆژوایانەو كرێكارانە تێ بگەیەنرێن. دەبێت لیبڕاوانە هەڵوێست و كارو نەخشەی شۆڕشگێڕانەی خۆمان دیاری بكەین و بریاری لەسەر بدەین وكاری بۆ بكەین. **هەرلاوازی نواندنیک و كەمتەرخەمی یەک لەم بوارەدا زۆر دەكەوێت لەسەرمان چ لە ئیستاو چ لە داهاتوودا. چونكە بۆرژواكانی جەماعەتی (یەكیتی) بە نەخشەوە لەو بارەوە كاریان دەست پێكردووەو بە خەستیش هەنگاودەنێن.**([1])

سەركەوتووبن

تێبینی:
چاپخانەكە گەیشت ئەڵقەی 21

١٩٨٥/٣/٢٨

لە وەڵامی ئەو نامەی وریاكردنەوانەدا بە ڕوونی سەرنجی مەلابەختیارمان ڕاكێشابوو بۆ زەرورەتی دووركەوتنەوە لەژێر دەسەڵاتی یەكێتی و بە ڕوونی ئاگادارمانكردبۆوە كە مەسەلەی پەلاماردانیان لە لایەن یەكێتی یەوە چاوەروانی سەعاتی سفر دەكەن . لە وەڵامی ئەو نامەیەی ئێمەدا، مەلا بەختیار ئەم وەڵامەی نارد كە لە بەرواری 3/29 نووسیبووی بەمجۆرەی خوارەوە:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١ تێكۆشەر

---

[1] بۆ مێژوو دەینووسم گەر مەلابەختیار كاری بە بۆچونەكانی ئێمە بكردایە كە لە 3/28/ 1985دا بۆم نووسی بوو هەرگیز تووشی كارەساتی گرتن لە لایەن یەكیتی یەوە، نەدەبوون كە هەشت مانگ دواتر لە 1985/11/2ڕوویدا.

سڵاوێکی گەرم

نامەکەتان گەیشــــتە دەســــتم و ناوەرۆکەکەیم بە دڵ بوو، جوان بۆ مەســــەلەکان ڕۆیشتوون و خۆشم هەر کەمێ ڕۆشنتر لە ئێوە بۆ مەسەلەکان چووم. ئەوەندە هەیە من وام کردووە کە کاتی زۆرترمان دەســــت کەوێ و مەســــەلەکان ئسـوڵی و بێ هەڵەشــــەیی و بێ غرور بەرینە ســــەر. واتە لە مەســــەلە مەبدەئیەکان و پاراســــتنی ڕاستیەکان نابێ درێغی بکەین، لە هەمان کاتدا کەلە ڕەقانە بۆ شتەکان نەچین.

من ڕەفزی کۆبونەوەی ســــەرکردایەتیم کردووە و بۆم نووســــیون کە ئەو کۆبونەوانە تەجروبە کراون و هیچ چارەسەر ناکەن و ڕەنگە خراپتری بئاڵۆزێنن.

داوای پلنیۆمێکم کردووە تا دوو مانگی تر ببەســــترێ کە تیایدا بە موافەقەتی هەمومان نوێنەرەکانی دیاری بکرێ، کاک ســــالاریشــــی تیا بێ. ئەو پلنیۆمە لە مەسەلەکان بکۆڵێتەوە. ئەو کاتەش گەرکرا حتما هەموو مەسەلەیەک لەسەر ئەساسی کۆمۆنیستانە، لە سەر ئەساسی پەرژەوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشان مەسەلەکان تەرح دەکرێن و سەرئەنجامیش دیارە دەگاتە کوێ.

چاوەڕێ بن تا دایکی زیلان دەچێت و دەگەڕێتەوە، ئەوکاتە بە تەفسیل ئاگادارتان دەکەمەوە.

لە هەموو حاڵەتێکدا ڕای ئێوە زۆر گرنگە و هەرگیز بۆ اصــــلاح و پینەوپەڕۆ ناگەڕێین.

تکایە گەر چاپەمەنیە تازەکە گەیشــــتە دەســــت هاوڕێ ســــامی چونکە دژایەتی ئێرانی تیایە و انشــــقاقیش لە پێشــــە. بۆیە وابکەن هەنگاوی یەکەم بە چڕی بەناو هاوڕێ یانا بڵاوی بکەنەوە، دوای ئەوە بیر لەوە ئەکەینەوە بە ناو خەڵکدا بڵاو بکرێتەوە.

بەشی من دووسەد دانە بنێرن

خۆشیتان هیوامە.

گەرمیان

١٩٨٥/٣/٢٩

1-هەرچی نامەم نووسیوە بۆ سەرەوە نوسخەی دووهەمم لایە.

2- کڕینی سەیارەکەم زۆر پێپەسەندە.

لە وەڵامی ئەو نامەیەی ٣/٢٩ مەلا بەختیاردا نامەیەکمان سەبارەت بە بۆچوونی ئەلقەکەمان نووسی بە هۆی ئەوەی ڕامان لەسەر چەند خاڵێکی گرنگ و سەرەکی جیاوازبوو، گرنگترینی بەســــتنی پلنیۆمێک بووە لە ســــێیەری یەکێتی دا! ئەبێ کێ بووبن ئەوەندە خۆش باوەڕبن بچنە ناو پلنیۆمێکی واوە؟ لە بن باڵی یەکێتی و بە بەرچاوی یەکێتی و چەکداری یەکێتی و پیاو کوژەکانی یەکێتی یەوە؟ هەموو ئاماژەکان بۆ گرتنیان دەچوو. لەگەڵ ئەوەشدا هێشتا ئەو نەیدەویست لە یەکێتی دوور بکەویتەوە. ئەو پلنیۆمە، تەنها کاتێک دەتوانرا بگیرێت، ئەوان لە ژێر دەســــەڵاتی

یەکێتی دوورکەوتنایەوە بۆ شـــوێنێکی دووره دەســـتی ئەوان. وەک پێشـــتر لە گەڵ خۆیدا قسەمان لەسەر کردبوو، **ئەوان بنکەی ناوەندی نووسەران و چالاکی فکری و ڕێکخراوەیی ئاڵای شـــۆڕشـــیان ببردایەتە چیای ســـورێن وەک پێشـــتر بریاری لەسەردرابوو.**

ئەمەش نامەکەی ئەڵقەی بیست و یەک بۆ مەلا بەختیار

کرێکارانی جیهان یەکگرن

هاوڕێ گەرمیان بەڕێز

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

نامەی٣/٢٩ ت گەیشت ئەمەش سەرنج و بۆچوونی ئێمەیە:

دەزانین کە مەسەلەی چەند کۆنفرانسێک هیچ کام لەو کێشە فیکریانەی هەبوون، چارە نەکرد. باوەڕیشـــمان وایە کە چەند کۆنفرانســـیکی تریش ئەو توانایەی نی یە. هەر ئەو هۆکارەش بووە کە ئێمە **(وەک ڕێکخســـتنێکی ســـەربەخۆ)** خۆمان طرح کرد.

چونکە بـاوەڕی تەواومـان بەوە پەیـداکرد کە ئەو بیروبۆچوون و کردارانەی سەرانی کۆمەڵە بە تایبەت و ینک بە گشتی نوێنەرەوەی پەرژەوەندییەکانی بۆرژوای نا نیشـتمان پەروەرو کۆنەپەرسـتی سـەرسـاحەکەیە(شـەڕی بۆرژواکان لە پێناوی سـەپاندنی دەسـەڵاتی سـیاسـی یاندا هەریەکە بەسـەر ئەوی تریاندا، بێ گوێ دانە پەرژەوەندی و چارەنووسی نیشتمان و گەل، باشترین بەڵگەی نا نیشتمان پەروەری ئەو گروپانەیە).

دیارە هەمووومان لەو حەقیقەتانە گەیشـــتین ئەوســـا خۆمان لەم ڕێکخســـتنەدا بینیەوە.....

پلنیۆم کە بە بەشـداربوونی یا نوێنەری هەموو ڕێکخراوەکان و سـەرکردایەتی، یا ٣/٢ ئەوانە دەگیرێ بۆ چارەسەرکردنی (کێشەیەک**!**) وە بەشداربوونی نوێنەرانی ئێمە، ئێمە لەو باوەڕەدانین کە چارەســەری هیچ کێشــەیەک بکات. یان ئەوەتا دەبێت چـاوەڕوانی هەنـدێ ڕیفۆرمی لێ بکرێ کە نـاش بێـت بە مقدارێکی کەمی دابەش بوونەوەی مســـوءلیات نەبیت. ئەگینا لە ســـەر مســـتەوای فیکری کرێکاری، گەشـــە پیـدانی ئەو بۆچوون و کردارە کرێکـارانەیەی کە دەبوو بکرایە نـاکرێـت، و گەر بکرایە، ڕۆژگاری شـۆڕش ئیسـتا لە باریکیتر دا دەبوو، وە چارەنووسـی وا نادیار چـاوەڕوانی گەلی کوردو هەموو عێراقی نەدەکرد. ئێمە لەو تێڕوانینەوە بە هیچ جۆرێک باوەڕمان بەوە نی یە کە پلنیۆمێک بتوانرێ بگیرێ لە ســـای یەکێتی داو بتوانیت چارەسەری کێشە چارەنووس سازەکان بکات.

هەربۆیە بە پێی تێروانینی ئێمە گەر مەسەلەی پلنیۆم بۆ (کسب الوقت) بیت ، تا ئەو کاتە خۆ ئامادە بکرێت بۆ خۆ طرح کردن، یا گەر هەر چووشـــن ئەوا لەوێ بۆ

دیفاع لە مەسائیلە فیكری یەكان بێت بە ئاشكرا و بێ هیچ شاردنەوەیەک و ئەوسا هەرلەوێ خۆطرح بکرێت و زەمینەی علاقە(یەكێتی كاركردن)لە گەڵیان وەک لەگەڵ جوودیشدا دابڕێژرێت پەسەندە. ئەوا گەر دوو مانگ زیاتریش بیت گرنگ نییە.

ئەگینا گەر بۆ ئەوەبێت بڕوامان بەوە مابیت لە ڕێگەی ریفۆرم و پلنیۆمەوە چارەسەری ڕیشەیی فیكری مەسەلەكە بكرێت **یا لە ژێر دەسەڵاتی یەكێتی دا ئاڵای شۆڕش پلنیۆم بگرێت. ئەوا دیارە بە هەڵەیەكی كوشندەدا دەچین.**

هیوادارین بە تێروتەسەلی لە سەرنج و بۆچوونەكانت بە زوویی ئاگادارمان بكەیت

شەكاوە بێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكیشان

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەكەمان

ئەڵقەی ٢١
١٩٨٥/٣/٣١

لە وەڵامی ئەو نامەیەی سەرەوەدا مەلابەختیار ئەم نامەیەی نارد كە ترسی ئەوەی هەیە یەكیتی (بەیانی دەركردنیان) لەسەر دەركەن! ئەوەش ئەوە دەردەخات كە تا ئەو ساتەش نامەی وازهێنانیان نەداوە بە سەركردایەتی یەكێتی!

هاوڕی یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

نامەكەتان گەیشت و سوپاستان دەكەم و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

آ- لە كاتێكدا زۆرم پێخۆشە وا سوورن لەسەر مەسەلە پرنسیپیەكان و سازش و پینەو پەڕۆكردنی دۆخەكەتان پی خراپە، لە هەمان كاتدا ڕەخنەم لە نامەكەتان هەیە كە مەسەلەكان وادەبینن گوایە من نەرم بم بەرامبەر ئەوان و خراپ نامەی پێشووتان لێک داومەتەوە.

هاورێ یان..

گەر تەواوی نوسینەكان بیربخەنەوە، **لام وایە بواری ئەوەمان نەهیشتۆتەوە كە جارێكی تر لەگەڵ ئەواندا لەحیم بینەوەو بە لێبڕاوانە مەسەلەكانمان تەرح كردووەو هەموشمان لەسەری ڕازی بووین.** نامەكەشم كە لە وەڵامی نامەی خۆتاندا و لەسەر ئەو خاڵانەی بۆتان نووسیوم، زۆر بە ڕوونی نوسیوە كە ناوەرۆكی نامەكەتانم بە دڵە، بۆشم نووسیون كە هەرچی نامەیەكم نووسیبێ وێنەیەكم هەڵگرتووە.

ئیتر بۆچی واتان زانیوە كە بە ئومیدی پلنیۆم بین بۆ اصــڵاح ی دۆخەكە. پلنیۆم تەنها بۆ ئەوەیە كە هەر بریارێ بدەین ئێمە تیایا دەســـتپێشـــكەربین، **ڕێگە نەدەین ئەوان بە ئارەزوو بریار بدەن، بەیانمان لەسەر دەركەن، بە حساب لە كۆمەڵەمان دەركەن،** جگە لەوە كەسب كردنی ماوەیەكە كە زۆرمان پێویست پێ یەتی.

لەبەر ئەو هۆیانە تكام وایە بە دیقەت نامە بنووســـن و بە ووردی مەســـەلەكان هەڵسەنگێنن.

ب- ئەوان هاوڕێ یان ئازاد هەورامی، مامۆســـتا پشـــكۆ، كاك دلێر، كاك ڕۆستەم و وەهاب دەنێرن بۆ ئاخافتن لە گەڵما. چوار یا پێنجی مانگ یەكدی دەبینین و قسە دەكەین. **ڕەنگە سووربین لەسەر پلنیۆم و كەسب كردنی وەقت. تا دەتوانین كاك ســـالار بگاتەوە و ووردە ئیمكانیەتێ بگەیەنین،** خۆمان ڕێكترخەین. دوای بینینیان بە تەواوەتی سەرئەنجامتان بۆ دەنووسم.

ج- جارێ ئێوە مەیكەن بە مەسەلەیەكی مەركەزی و ئەم قسانە بڵاومەكەنەوە لە نـاو هـاوڕێ یـان دا، بەڵام گەر پێتـان دەكری چەنـدتـان پێ دەنێردرێ كە پێش مەرگایەتی بكەن بیان نێرن لەم هەفتەیەدا تا جێیان بكەینەوە.

د- تكایە هاوڕێ جەلیل خۆی بچێ بۆ هەولێرو ئەم وەزعە لە هاوڕێ یانی ئەوێ بگەیەنێ و با هاوڕێ "حاجی"جارێ هەر لە شارا بمێنێ بەڵام ئاگاداری هاوڕی یانی پێش مەرگە بكات كە بڵاونەبن وهاوڕێ باشـەكان هەمیشـە لەو كەرتانەدا پێكەوەبن، ئەمە ئەوە ناگەیەنی هەموو لە شوێنێكدا خڕ بن.نەء. تەنها ئەو هاوڕێ یانە ووریا بن لە شـــوێنی خۆیـاندا، واتە لە نـاو كەرت و مەفرەزەكـانی خۆیـاندا، تەنها هـاوڕێ شارەزاكان ووریابن و بەس.

ە- تكایە ئەو نووسـینانە ، واتە بڵاوكراوەكان ، زوو بۆم ڕەوانە بكەن بە هەمان سایەقدا. ئەگەر بە دوو وەجبەش بەشی ئێمە رەوانە بكەن هەر ئەشێ.

و- تكایە دەســـت نیشـــانی ســـایەقەكانی دێهات بكەن و بە زەرف و پێچراوە بۆ ئامركەرت و ســـەرتیپ و ئامر مەفرەزەو كادر بە ناوی خۆیانەوە بۆیان بنووســـن. پێیان دەگەیەنن. ئەمە ئسلوبیكی باشـە كە بگاتە دەسـت پێش مەرگە و مەسـئولینیان. ووریای ئەوەبن كە سایەقەكانیان نەتان ناسن.

س- تكایە وابكەن هەمو ئەڵقەكان، شاران، شوینان، بڵاوكراوەكەیان بگاتێ.

خۆشیتان هیوامە و هاوڕێتان

بۆ پێشەوە

گەرمیان

١٩٨٥/٤/٣-٢

لەو نامەی ســـەرەوەدا، بەڕوونی دەردەكەوێت. مەلا بەختیار ئەوەندەی لە ژێر كاریگەری (ئامۆژگاری یەكانی)دەرەوەی ئاڵادایە (بڕوانە خاڵی ب،ج نامەكەی) بۆ پینەو پەڕۆی وەزعەكە، روبعی ئەوە بایەخ بە بۆچوونەكانی ســێ ئەندامی دەســتەی دامەزرێنەر لە ئەڵقەی ٢١ نادات و وریاكردنەوەكانی ئێمە بە هەند وەرناگرێت. لە نـامەیەكی تردا داوای ژمـارەو نـاوی ئەڵقەكـانی كردبوو پـاش ڕاوێژ لەگەڵ هـاوڕێ یانی ئەڵقە، بریارمان دا:

١-پێشمەرگە نەنێرین تا وەك پێشتر رێك كەوتبووین ئەوان نەگوێزنەوە سورێن.

٢- بە هۆی ئەوەی پێشــبینی شــاڵاوی یەكێتیمان بۆ ســەریان و گرتنیانمان دەكرد بریارماندا : تا لە ژێر دەســـەڵاتی یەكێتی دابن، ژمارەو ناوی ئەڵقەكان نانێرین تا جێبەجێكردنی خاڵی یەكەم.

دوای چوونی مەلابەختیــار بۆ ســـەركردایەتی یەكیتی، جەلال تــاڵەبــانی و نەوشیروان مستەفای دیبوو، ئەم نامەیەی نارد:

هاوری یانی ئەڵقەی (٢١) تیكۆشەر

سڵاوێكی گەرم و هیوام سەركەوتنتانە لە ئەركەكانتاندا. چەند ڕۆژێكە من هاتوم بۆ سەركردایەتی یەكیتی و لەگەڵ هەمویان دا قسەی زۆرم كردووە.

ئەوان وا دیارە زۆریان لا مەبەست بوو بە زۆری زۆرداری پێمان بتەقێننەوە و پلان و نەخشــەشــیان بۆ كیشــاوە، دوای دڵنیا بون لە هەموو ڕوویەكەوە لەگەڵ ئەو برادەرانەی هاتبون بۆ لام گەیشــتمە ئێرەو دوای زانینی تەواوی مەســەلەكان، زۆر مەسەلەی گرنگمان باسكردو چەندین هەنگاوی بە كەڵكیشمان مەیسەر كردو وامان كرد كە كاتێكی باش كەســب بكەین كە خۆتان دەزانن زۆرمان پێویســت پێیەتی بۆ ئەرك و كارەكانی ئاینده.

ئێوە لەم ســەفەرەی من بێدەنگ بن و قســەو گفتارتان وابێ كە بێ ئاگان لە من و لە سەفەرەكەم.

كە نزیك كەوتمەوە لەو ناوە لە گوندێكی نزیكەوە دەنێرم بە دواتانا بۆ كۆبونەوە وقســـەكردن. دڵنیابن لە هەمو كارەكان كە ســـەركەوتنی دوارۆژی تیایە. چەندین مەرجی باشیشمان بە سەرا سەپاندن. دەركەوت ئەوان هیچ بەڵگەیەكیان لەسەر من نیە و نەیان توانی هیچ بسەلمێنن.

ئەم نامەیەم بە پەلەیەو لەوە زیاترم پێ نانوسرێ

خۆشیتان

گەرمیان

٤/١٥

سەرنج لەسەر نامەكەی مەلا بەختیار

ئەڵقەكەمان كۆبوونەوەیەكی سازكرد، لە سەر ڕۆشنایی ئەو نامەیەی مەلا بەختیارو توندتربوونی هێرشی ڕاگەیاندنەكانی یەكیتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، ئەم سەرنجانەمان هەبوو:

لەو نامەیەدا بە ئاشكرا دیارە :

١-سەرنج و بۆچوونەكانی ئەڵقەی ئێمە بە هەند وەرنەگیراوە كە لە مانگی مارتدا بۆمان نوسیبوو. كە ڕای سێ هاوڕێی دەستەی دامەزرینەر بووە.

٢-ئێمە لە كۆتایی نۆڤەمبەری ساڵی ١٩٨٤ وە، وەک ڕێكخراوەیەكی جیاواز بە ناوی ئاڵای شۆڕش خۆمان بە خەڵک ناساندبوو.

٣-خەڵک و یەكێتیش ئەو بڵاوكراوانەیان لەبەردەستدابوو كە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوكرابوونەوە، یەكیتی پیویستی بە بەڵگەی بوون و نەبوونی ئاڵای شۆڕش نەبوو. ڕاو بۆچوون و هەڵوێستەكانی لەبەردەستدابوو.

٤ -ئێمە لە مانەوەی بارەگای ناوەندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش لە ناوچەرگەی مەڵبەندی یەكدا، لە سەرەڕۆیی و بە كەمگرتنی دوژمنی چینایەتی و خۆشباوەڕی (كە دەبێ دووربێ لە كۆمۆنیستەكانەوە)، هۆكارێكمان بۆ مانەوەی ئەوان لە وێ نەدەبینیەوە.

٥-لە كاتێكدا شاڵاوی ڕاگەیەندنەكانی یەكێتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش لە هەڵكشاندا بوو، چ بە نووسین، چ لە ڕێگەی ئێستگەكەیانەوە، (خۆیشی نووسیویەتی: ئەوان وا دیارە زۆریان لا مەبەست بوو بە زۆری زۆرداری پێمان بتەقێننەوە و پلان و نەخشەشیان بۆ كێشاوە)! ئاماژەیەكی ڕوون و ئاشكرای دەستپێكردنی قۆناغی دووەمیان بوو، ئەویش دەستپێكردنی هێرش و پەلامارە بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. ئیتر بە لە دەستدانی كات بۆ دووركەوتنەوە لە ناوچەكانی ژێردەسەڵاتی یەكێتی كارەسات دەخولقا. (لە مانگی مارتیشدا) هەمان بۆچوونمان نووسیبوو. كەچی مەلا بەختیار تازە نووسیبووی (كاتێكی باش كەسب بكەین!).

بەش بە حاڵی خۆم، من زۆر نیگەران بووم لە هەنگاوەكانی كاركردن، هەستم دەكرد دوودڵیەک لە جێبەجێكردنی بریارەكان و پشتگوێ خستنی ڕاكانی ئێمەدا هەیە و **بە دوو ئاقاری جیاوازدا كار دەكەین و دەمانبات.**

دوای گەڕانەوەی مەلا بەختیار لە سەركردایەتی یەكێتی، بە نامەیەک ئاگاداری كردین بچین لە نزیک گوندی (وڵیان) یەكتر ببینین، بەم جۆرە نووسرابوو:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ٢١ ی بەڕێز

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای سەركەوتنتان بو دەخوازین.

من گەیشتوومەتەوە ماڵی خۆمان و گەلێكم قسەوباس پێ یە كە هەمویان باشن و سوودی زۆریان لیوەردەگرین، بە ڕاستی هەر بە چاوپێكەوتن ئەو هەمو قسانە ئەكرین و سەرئەنجامیان لێوەرئەگیرێ.

ڕۆژی ئەم یەک شـەممەیە سـەعات یەک تا دوو نیوەڕۆ لە سـەر جادەی وولْیان، پێش ئەوەی بگەنە وولْیان لەســەر ڕێ چاوەڕێتآن ئەكەین بۆ قســەوباسـێكی زۆرو هیوادارین ئێوەش دوای كۆبونـەوەو تویژینـەوەی وەزعەكە ڕای خۆتــان بهێنن تــا بتوانین نەخشەی لایەنی كەمی ئایندەی ئەركەكانمان جوان دیاری بكەین.

بە هیواشـــم نامێلكە تازەكە گەیشـــتبێتە هەموو ئەڵقەكان لە هەمو شـــارەكان دا. هەروەها بۆ یەكی ئایاریش ئەو پۆســـتەرە ســـازبدەن. بەڵام زۆر بە وریایی بلاوی بكەنەوە، من هەر ئەوەم پێباشــە بخرێتە مالان نەک لەســـەر دیواران هەڵواســرێن . چونكە ماڵان ئەمینترەو ئەشـمینێ و باشـیش لە ناوەرۆكەكەی تێ ئەگەن. تەجروبەی تـازەی جەمـاعەتەكەی بەهـادین نوری زۆر تـاڵ بوو. تكـایە ئێوە بە هەمـان هەڵەدا مەچن.

هاوڕێ یان

وەزعی یەكێتی هێشـتا لە قوڕە چەقیوەكەیان دەرنـەهاتوون، هەر پەل كوتانیانە بۆ هەموو دیوەكان تا لایەک مسـۆگەر بكەن، بەڵام دڵخواز هیچ لایەكیان پێ مسـۆگەر نەكراوە، لەم بارەشەوە هەر لە دیداردا ئەدوێن.

دووبارە سڵاو

وا وێنەكەی هەولێرم نارد بە حەیدەردا بۆ هەویە كە

تەوابوو بۆی بنێرن.

وێنەی خۆشم نارد بۆ دەفتەر خدمە تكایە ناوی لەسەر مەنووسن

هاوڕێ ی دڵسۆزتان

گەرمیان

پێنج شەممە

١٩٨٥/٤/٢٥

ئەلقەكەی ئێمە كە پێكهاتبوو لە (عادل-ســـامی عبد، علاء كریم، جەلیل خلیل) ژمارە ٢١ ی درابوویە، هەر لە ڕۆژانی یەكەمەوە بڕیارماندابوو لەســـەر هەردوو ئاســـتەكە (تیوری و مێژوویی) لە باری شـــۆڕشـــی ئۆكتۆبەرەوە دیراســـەیەكی ڕەخنەگرانە بكەین، هەر جـارەی بۆ كۆبونـەوەی داهـاتوو یەكێـک لە بـابەتە دیاریكراوەكان دیاری دەكرا بۆ هاوڕێ یەک تا كۆبونەوەی داهاتوو باس و شیكاری لەســـەر بكات و دواتر وتووێژێكی ڕەخنەگرانەی لەســـەر دەكرا. تا ئەو دەمە ئەو هـاوڕییـانە، لە هیچ كۆبونـەوەو بینینێكـدا بـاوەڕێكی جیـاواز لە مـاركســـیزمی شـــۆڕشـــگێڕیان دەرنـەبڕیبوو وە لەگەل تەواوی بڕیارەكانی ئاڵای شـــۆڕشـــدا هاوڕابوون.

كێشەی ڕۆنیۆو گیرانی هاوڕێ جەلیل

ئێوارەیەک هاوڕێ علاء هات ووتی ڕۆنیۆکە چاک کراوەتەوەو لە ماڵی هاوڕێ جەلیلە. یەکسەر وتم ئامادەبە دەچین ڕۆنیۆکە تاقیدەکەینەوە گەر باش بوو، سبەینێ دەیگوێزینەوە. من بە بۆنەی ڕۆژی کرێکارانی جیهانەوە بەیانێکم نووسیبۆوە لەسەر ستێنسڵ ئامادەم کردبوو بۆ (تاقیکردنەوەی ڕۆنیۆکە). پێکەوە لەگەڵ هاوڕێ علاء چووین بۆ ماڵی هاوڕێ جەلیل، کە لە دەرگاماندا و چووینە ژوورەوە تەماشامکرد ڕۆنیۆکە لە پشت دەرگای ژوورە بچوکەکەیان دۆشەکڵەیەکی پیادرابوو، چەندوچوونم نەکرد، بە هاوکاری هاوڕێ جەلیل ستێنسڵەکەم لێبەست و خستمە کار. چەند سەد دانەیەکمان لە بەیانەکە ڕاکێشا، باش ئیشی کرد. تا ئەمانەمان ئەنجامدا بووە سەعات نزیکی یازدەی شەو، هاوڕێ علاء کە لەناو دەرگاکەدا وەستابوو لە پەسا دەیووت هاوڕێ شەو زۆر درەنگە پێویستە برۆین زۆر دواکەوتووین. منیش ووتم وەرە ستێنسڵ و کاغەزەکانمان لەگەڵ کۆکەرەوەو بیکە بە توونی حەمامەکەدا. بە هەرسێکمان ژوورەکەمان پاککردەوەو ئاگرمان لە توونی حەمامەکە بەردا. ڕۆنیۆکەمان لە پشتی دەرگاکەوە داناو دۆشەکڵەیەکمان دا بە سەریدا. بە هاوڕێ جەلیلم ووت بەیانی من دێم ڕۆنیۆکە دەگوێزمەوە. ئیتر لەگەڵ هاوڕێ علاء بەیانەکانمان هەڵگرت و هاتینە دەرەوەو ڕۆیشتینەوە بۆ ماڵ. کات لە سەعات یازدەی شەو تێپەڕی بوو.

بەیانی زوو هاوڕێ علاء هات بۆ ماڵمان بە شپرزەیی، ووتی ئەمشەوی ڕابوردوو هێزەکانی ڕژێم بۆ گرتنی کەس و کاری پێشمەرگە لە ناوشاردا داویانە بەسەر زۆر ماڵدا و گەلێک کەس گیراون، یەکێک لەوانە ماڵی هاوڕی جەلیلە. بە ڕاستی لە ناخمدا داچڵەکیم، پرسیم بۆ هاوڕێ جەلیل کێی پیشمەرگەیە؟ ووتی ئەی حەیدەری لای مەلا بەختیار ژن برایەتی. پرسیم ڕۆنیۆکە یا هیچیتریان لە ماڵەکەدا گرتووە؟ ووتی خۆشبەختانە نەء. چونکە چوون و ئەویان گرتووەو بردووەو ڕۆیشتوون. بە بیستنی ئەوەی کە هیچ لە ماڵەکەدا نەگیراوە تا ببێتە بەڵگە بەسەر هاوڕێ جەلیلەوە بڕێک ئارام بوومەوە. چونکە دەمزانی هاوڕێ جەلیل قارەمانی زیندانە و دوژمن بەزێنە، هیچ نادرکێنی، بە هاوڕێ علائم ووت ئاگاداری ناجیەخانی هاوسەری هاوڕێ جەلیل بکە دەچم ڕۆنیۆکە دەگوێزمەوە. ووتی ووتویەتی مەگەر بەسەر دیواری نێوانی ماڵە دراوسێکەیانەوە. ووتم باشە من دەچم. تەکسیەکی خزمێکمانم بردبوو خۆم لێم دەخوڕی، ئاڵای کچیشم سوارکردبوو کە تەمەنی پێنج سالان بوو، لە کاتی خۆیدا لای ماڵە دراوسێکەیانەوە، ئۆتۆمۆبێلەکەم ڕاگرت و بە ئاڵای کچم ووت لە ناو ئۆتۆمۆبێلەکە بمێنەوە، بە هاوکاری ناجیەخان ڕۆنیۆکە کە خرابووە گوێنیەکەوە بەسەر دیواری نێوانی ئەوان و دراوسێکەیاندا گەیاندمانە حەوشەی ماڵە دراوسێکەو لەوێوە هێنامە دەرەوە و خستمە پشتی ئۆتۆمۆبێلەکەو سەرەتا گەیاندمە ماڵی خۆمان. ئێستا کە ئاوڕێک لەو ڕۆژگارە

تۆقێنەرانە دەدە مەوە كە شـاری سـولەیمانی بە سـەدان مەفرەزەی تایبەتی ئەمن و ئیستخبارات و موخابەرات و جاش و جاسوسی كوردی تیا بڵاوبووبوەوە و بەو شێوە كارمان دەكرد سەرسامم كە بە زیندوویی ماوم.

قسـە قسـە بەدوای خۆیدا دێنێ. لە سـەردەمی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵەدا، ڕۆژێک سـەلیم (دلێری ئەحمەد شـوكری) هات، (ئەودەم ئەو جێگەی هاوڕێ سـەركەوتی (جمال تاهیر) گرتبۆوە) ووتی بیرێكت هەیە بۆ گواسـتنەوەی فەردەیەک لە بڵاوكراوەكـان، وتم گەر چـاری ترت نەبێـت بەڵێ. وتی بـابڕۆین بیانگوێزینەوە. چووم پیكابەكەی كارگەی شـەكری كەلەی سـەرچناری خەزورم (حاجی حەمە نوری حاجی عبدالله)م برد (بێ ئەوەی پرسـی پێبكەم و ئاگاداربێ) ئۆتۆمۆبێلەكەم هێناو سـەلیم سـواربوو، بەرەو ماڵەكانی سـەرگردەكەی لای عەلی ناجی رۆیشـتین. سـەلیم فەردەیەک بڵاوكراوەی خسـتە پشـتی ئۆتۆمۆبێلەكە، لە گەرانەوەمـاندا بە كۆڵانەكـاندا پێش ئەوەی بگەمە جادە سـەرەكیەكە، لە دوورەوە مەفرەزەی قوە خاصەم بینی لەسەر شەقامەكە وەستابوون و بڵاو بووبوونەوە، منیش لە ئاخر كۆڵاندا لامدا، سـەلیم ووتی چاكت كرد. بەڵام كۆڵانەكە دەرنەدەچوو، لە ناوەراسـتی كۆڵانەكەدا كارتۆنێک دانرابوو، بێ هیچ مەبەسـتێک وا رۆیشـتم كارتۆنەكە كەوتە ناوەڕاستی نێوان تایەكانەوە و لێمنەدا، لە پرێكدا لە دواوە تەقەیەک لە بنی ئۆتۆمۆبێلەكەوە بەرزبۆوە و مناڵێک لە ژێر كارتۆنەكە دەرپەڕی و ڕایكرد، سـەلیم هاواریكرد ئەوەچی بوو، سـەلیم دابەزی و رایكرد بە دوای مناڵەكەدا و بۆی نەئەگیرا، ژنێكیش كە لەبەردەرگا دانیشـتبوو تەشـی دەڕسـت و دایكی مناڵەكەبوو دەسـتیكرد بە هـاواركردن، ئەی هـاوار منـاڵەكەمیـان كرد بە ژێرەوە، سـەلیم خیراچوووە لای ژنەكەو ووتی خوشـكم كوڕەكەت نەبووە بە ژێرەوە و مەقیژێنە بەخوا كورەكەت دەڵێی ئاسـكە كێویە رادەكات. من و سـەلیم لە خەمی ئەوەدابووین مەفرەزەی قوە خاصـەكە گوێیان لەو هەرایەبێت بە دەم قیژەی ژنەكەوە بێن. باشبوو سەلیم توانی قەناعەت بە ژنەكە بكات و بێدەنگی بكات. سەلیم ووتی قیژەی ئەو ژنە خەریک بوو سـەرمان بخوات. وتم گەر سـەری خۆمان بخوات كێشـە نییە ئێمە خۆمان مل لە چەقۆ دەسووین، بەڵام من خەمی خاوەنی ئۆتۆمۆبێلەكەمە كە ئاگای لە هیچ نییە و تووش بێت(ئۆتۆموبێلی كارگەی شـەكری سـەرچناربوو كە خاوەنەكەی-حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵلا بوو). ووتی بەخوا راسـت دەكەیت، تا ئێمە گەڕاینەوە مەفرەزەكە ڕۆیشتبوو..

دوای گیرانی هاوڕێ (جەلیل خلیل) مەلا بەختیار نامەیەكی نارد، لە خاڵی ئەو كامەران ناوەدا ؟ من كامەران ناوم هەر نەدە ناسـی و ئاگادارنیم كێ یە ؟ بەش بەحاڵی خۆم لەو خاڵەدا نازانم مەلا بەختیار باسی چی دەكات و بە ئاگاداری من ئەو كارە نەكراوە :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١

سلاوێكی گەرم و ڕێزی هاوڕێ یانە

زۆر پێویستە چاووم پێتان بكەوێ یان بە یەكێكتان فرسەتێكی باشە ماڵی دكتۆر قادرلە سێوسێنانە و (ئەودەم بارەگای مەڵبەندی یەک لە سێوسێنان بوو-نووسەر) بە ناوی خزمایەتیەوە ئەتوانن مامۆستا و خێزانەكەی سەری بدەن.

زۆرم بیر لای هاوڕێ (جەلیل خەلیلە)ە و بە دڵنیایی نازانم بۆ بردوویانە بۆ ئەمن. هەرچەندە ئەو لەم بارەوە ئەزموونی باشی هەیە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشا ئەبێ ئێوە حەزەری خۆتان بكەن و من پێم باشە ئەگەر ئێوەش بی ئاگان لە هۆی بردنی بۆ ئەمن، شەوان خۆتان لە ماڵ نەخەوون.

خەبەرێكی سەیرم بیست لەسەر ڕۆنیۆكە كە لە ماڵی ئەواندا بووە، بە ڕاستی هەرچەندە ئەكەم ناتوانم ئەم كارە بە كاریكی هەڵە نەزانم . جگە لەوەش كامەران ناوێكتان هێناوەتە سەری، ووتویەتی ئەم ڕۆنیۆیە هی جەماعەتی (مەلا بەختیارە)و برادەرێ هەڕەشەی لێكردووە كە وانییە و قسەیش بكەیت ئەتكوژن ئیتر زۆر ترساوە.

سەفەرەكەم بۆ ئەولا بەرهەمی نەبوو، چونكە نەیان هێشت تەلەفۆن بكەم و كە بینیمن قسە ئەكەین.

ئێستا خەریكی نووسینی وتارەكانین وڕەنگە لە ١٠ ڕۆژی ئایندە تەواو ببێت. بە ئومێدم ئەو كەسەی ناردبووم ئیشەكەتان لەگەڵ ڕێک خستبێ بۆ شارەزایی لە چاپكردن.

تكایە بەم تەلەفۆنە(...) قسە لەگەڵ ماڵی خوشكم بكەن كە ناوی (دایكی ئەیاد) ئەصلا(.....) ناوەو لە هەولێرە. ماڵەكە كە تەلەفۆنیان هەیە ناوی كاک محمدە. داوای دایكی ئەیاد بكەن دێت و قسەتان لەگەڵ ئەكات.پێی بڵێن بە زووترین كات بیتە لام بۆ ئەوەی نامەو هەواڵی پیا بنێرم بۆ هەولێر.*

بە دایكی ئەیاد بلێن بەو ناونیشانە كە ماوەیەک لەمەوبەر لەگەڵ ژن و پیاوێكی ترا هاتۆتە تەكیەو من لەوی نەبووم تا باوەڕ بكات. تكایە بیرتان نەچی و گرنگە.

دووبارە ڕێزو چاوەڕێ ی

بە زوویی وەڵام

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/ ٥/١٥

بڵاوبوونەوەی نووسینەكانی ئاڵای شۆڕش، جێگەی ڕەزامەندی هەموو ئەو خەڵكانە بوو كە دژی شەڕی ناوخۆ بوون و لەگەڵ یەكڕیزی هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكانی

كوردا بوون، دژی خۆبەدەستەوەدان بوون بە بەعس، لەگەڵ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراســی دا بوون. لە كاتێكدا كە دەبوو ســەرانی یەكیتی بیر لە داخوازیەكانی خەڵـك بكەنەوەو لە هەوڵی پتەوكردنی ڕیزەكـانی مـاڵی كوردا بن. كەچی وەك نەریتی هەمیشەییان هێرشێكی ڕاگەیاندنی بەربڵاویان دەست پێ كردبوو دژی ئاڵای شۆڕش. تا دەهات هێرشەكانیان فراوانتر و شەڕەنگێزانەتر دەكرد. ئەوەش نەریتێكی یەكێتی نیشتمانی بوو لە پێش دەستپێكردن بە شاڵاوی چەكداری بۆ سەر ئەو لایە.

لە گەرمەی هیرشـــی ڕاگەیاندنەكانی یەكیتی دا هەندێ لە بەرپرســـە باڵاكانیان سوێندی قورسیان خواردبوو كە ئەو بڵاوكراوانەی ئاڵای شۆڕش بەعس بۆیان چاپ دەكات. یەكێتی كە فێرە درۆ هەڵبەستن بوو. وای دەزانی چونكە بەیانی دامەزراندنی یەكێتی نیشــتمانی لە دیمەشــق لە چاپخانەكانی موخابەراتی بەعســی ســوری چاپ كرابوو بە عەرەبی، ئیتر لایەنیتریش وەك ئەوانن.

كۆبونەوەی فراوانی ئاڵای شۆڕش لە سێوسێنان- قەرەداخ

نامەیەكی مەلابەختیار بۆ مەبەستی بەشداری ئەو كۆبونەوەیە گەیشت بەم جۆرە نووسراوبوو :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ٢١

سڵاوێكی گەرم

بە داخەوە كە هـاتوون نەتـان توانیوە من ئـاگـادار بكەن، ئەبوو یەكێ بنێرن بە دوای منـا و من تـا ئێوارەی ئەو ڕۆژە لە مـاڵەوە بووم. بە هەرحـاڵ ئەوەی گرنگە ئەوەیە ئێمە بریاری بەســـتنی كۆبونەوەیەكمان داوە كە كادیرە ئەســـاســـیەكانمان ئامادەبن. ئەو كۆبوونەوەیە لە شـەوی پێنج شـەممە لەسـەر جومعەی هاتوو ئەیكەین، بۆیە تكـایە هەردووكتـان ئەبێ ئـامـادەبن و بۆ ئەو ڕۆژەش بە یەكەوەبن لە مـاڵی هاوڕێ علاء تا خەڵك بێت بە دواتاندا و بتان هێنێ بۆ شـــوێنی دیاریكراو. وەكو كۆنفرانسەكان سەرو قناعیش ئامادە بكەن.

ئەم كۆبونەوەیە بۆ باســكردنی چارەنووســی عەســكەری ســیاســی و فیكری و ئایندەمانە كە زەرورەتێكی گرنگ خولقاندویەتی.

دەنگ و باسیش

یەكێتی لەگەڵ ئێران تا ئێســتا هیچی نەكردووە و لەســـەر بچوكترین خاڵ ڕێك نەكەوتوون. تـا ئێســـتـاش بە پێی بۆچوونی ئێمە هەوڵ لەگەڵ عێراق ئەدەن و لەم ڕۆژانەدا د. قاســـملو چوەتە بەغاو دێتەوە بۆ لای ســـەركردایەتی یەكێتی تەنها بە مەبەســتی هدنەش ڕۆیشــتووە. ئەمەش ئەوە ئەســەلمێنێ كە مەســەلەی یەكێتی چی بەســەردێت و كارەكانی ئێمەش زۆر ئاســان ئەكات. هیواداریـن ئێوە حازربن و ئیتر لەوی هەموو شتێ باس ئەكەین.

خۆشیتان

هاوڕیتان
گەرمیان

تێبینی :
پێمان باشە هاوڕێ یەكی ئەمین و ووشیاری هەورامانیش بێت و ١٩٨٥/٥/٢٥بۆ كاتی دیاریكراو حازری بكەن.

هەڵسەنگاندنی نامەكەی مەلا بەختیار

لەگەڵ هاوڕی علاء زۆر لایەنی ئەو بریارەمان شـــیكردەوە، من تا دەهات لە بریارو هەڵوێســـتەكانی مەلابەختیار رەشـــبینتر دەبووم تا رادەی وازهێنان، ئەوان هێشتا وەكو ڕەوتێكی ناڕازی ناوكۆمەڵە ڕەفتاریان دەكرد و خۆیان بە رێكخراوێكی ســـەربەخۆ نەدەزانی! بە تایبەتی دوای ئەو ڕونكردەوەو ســـەرنجە درێژانەی بۆمان نووسـی بوو، **وامان چاوەڕوان دەكرد بپەڕنەوە بۆ بەری سـوورێن و ئەوێ بكەنە بنكەی ســـەرەكی بڵاوكردنەوە و كار، كەچی تازە بە تازە كۆبونەوەی فراوان لە ناوچەرگەی مەلبەندی یەكدا ســازدەكات!**. بریاری بەسـتنی كۆبونەوەیەكی فراوانی بەو جۆرە گرنگ و مێژوویی لە سێوسێنان لە قەرەداخ و لە ناوجەرگەی (مەڵبەندی یەكدا) بە ســەرەڕۆییەكی مناڵانە دەهاتە پێش چاوم. دزەكردنی هەواڵی كۆبونەوەكە، یا بچوكترین گومان لای جەبارفەرمان و دارودەسـتەكەی مەڵبەندی یەك كارەسـاتی لێدەقەوما.

لەسەر پێشنیاری من هاوڕی علاء و هاوڕێیانی (هەورامان –هەلەبجە) نەهاتن، بریارماندا تەنها من بچم، وتم لە ڕوودانی هەركارەساتیكدا با كەمترین كەسی ناوەوە تیابچێت.

من لە كاتی خۆیدا ئامادەبوم، بە ئۆتۆمۆبێلەكەی جەمال كە هاتووچۆی تەكیەی دەكرد كەوتمە ڕێ. پێش گەیشـتن بە ئاوایی سـێوسـێنان لە ناوچەی قەرەداخ لەســەر ڕێگەكەدا دكتۆر قادر چاوەڕوانی دەكردم. لەوێدا دابەزیم و بە پێ لە گەڵیدا كەوتمە ڕێ بەرەو ئاوایی ســێوســینان. لە ناو ئاوایی بەچەند كۆڵانێكا ڕۆییشـــتین و دواتر خۆمانكرد بەماڵیكدا، (دواتر زانیم ماڵی عیماد ئەحمەد) بووە. بۆ كاتی دەســـتپێكی كۆبونەوەكە من دەمامكم (ڕووپۆش) لەســەر نا. دڵنیام هاوڕێ یەكی تری ئەڵقەیەكی تری ســـولەیمانی لێبوو، ئەویش لە ســـولەیمانیەوە هاتبوو، دڵنیانیم بەڵام پێموابێت (هاوڕێ ســەردار- شـێخ فاتح) بوو. بێجگە لەو دوو هاوڕێیەی شــار، مەلابەختیار، ئاسـۆ عەلی ، ڕوناک شـێخ جەناب، مامۆسـتا پشــكۆ، شـێخ عەلی، عیماد ئەحمەد، مامۆســـتا موحســـن(خاڵی عیماد ئەحمەد). ئەوی بە بیری مندا بێت هەر ئەوەندە بەشـــــداری ئەو كۆبونەوەیە بووین.هـاوڕێیـانی هەولێرنەیـانتوانی بەشــــداری كۆبونەوەكەبن!

لەو كۆبوونەوەدا تەواوی ئەو خاڵانەی لە كۆبوونەوەی دامەزراندنا بریارمان لەسەردابوو، لێرەدا بە تێروتەسەلی قسەیان لە بارەوە كرایەوە و(لە بەرنامەیەكدا) داڕێژرانەوە، لەوانەی لەوێدا ئامادەبوون كەسێك ڕایەكی پێچەوانەی لەسەر ڕێكخراوی سەربەخۆی كرێكاران و ڕێبازی دیموكراسی شۆڕشگێڕی نەبوو، تەنانەت لەسەر ئینتەرناسیۆناڵ وسۆڤیەتیش. بەڵام مەلابەختیار دوو پێشنیاریكرد گوایا بۆ ئەوەی بواری مونازەرە (بیروڕا ئاڵ وگۆركردن) لە گەڵ هەمو لایەنە چەپەكان فراوانتربێت و نەكرێتە بەهانەو بەربەست، ئەوا یەكەم : مەسەلەی بە سۆسیالیست نەناسینی سۆڤیەت، هەڵبگیرێت بۆ لێدوانی زیاتر و دواترلە كۆنفرانس دا یەكلا بكرێتەوە! دووەم : ئەو (بەرنامەیەی) لەسەری ڕێكەوتین لەو كۆبونەوەدا وەك (**پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش**) بناسرێت. تا بوار بۆ زۆرترینی چەپەكان فراوانتربێت بۆ لێدوان و (مناظرة- بیروڕا ئاڵ وگۆركردن) لەسەری. كە بە لای منەوە (پرۆژەی بەرنامەكەی) لەسەری ڕێكەوتین گرنگترین خاڵی كۆبونەوەكە بوو. لە باری ئۆرگانی ئاڵای شۆڕش چەند ناوێك پێشنیاركرا (ئاڵای كۆمۆنیزم- ئاڵای زەحمەتكێشان- ئاڵای شۆڕش). من خۆم لەگەڵ ناوی ئاڵای شۆڕش بووم، دواتریش (ژمارە یەكی) ئۆرگانی ئاڵا بە ناوی ئاڵای شۆڕش دەرچوو. لەباری ڕیكخراوەییەوە بریارماندا ڕیزەكانی ڕێكخستنەكانمان لە شێوەی ئەڵقەكاندا بمێننەوە وبەو شێوەیە درێژەی پێبدرێت. تا ئەودەم ، ئەڵقە ڕۆشنبیرییەكانی شارەكان ڕاستەوخۆ پەیوەندیان بەو هاوڕێیانەوە دەمایەوە كە ڕێكیان خستبوون. واتە كۆمێتەو ڕێكخراو كەرت و شانە سەرەكی و هتد هێشتا بوونی نەبوو. ئەڵقەكان تازە دەستیان بە دیراسەكردبوو. سەرەتای قۆناغی پەروەردەی كادری هوشیاربوو. كاری سەرەكی پەروەردەی فكری و دیراسەت بۆ پێگەیاندنی كادری پێویست بوو. هەربۆیە دەستەیەك هەڵبژێردرا بە ناوی (ناوەندی نووسەران) بۆ سەرپەرشتی كاری فكری و لێكۆڵینەوە. نەك ناوەند بە مانا ڕێكخراوەییەكەی وەكو كۆمەڵە. ئەندامانی (ناوەندی نووسەران) بریتی بوون لە پێنج كەس كە دەستەبژێری مەلابەختیار خۆی بوون : مەلا بەختیار، مامۆستا موحسن، شێخ عەلی، مامۆستا پشكۆ، (حاجی مەمۆ بە نهێنی ڕێناس)، كە خۆی ئامادەی كۆبونەوەكە نەبوو، لە لایەن مەلا بەختیارەوە پاڵێورا. لە وەڵامی پرسیارێكیشدا كە لە مەلابەختیاركرا، ئایا (هاوڕێ ڕێناس - حاجی مەمۆ) كە خۆی ئامادە نییە، كێ دەڵێت قبوڵی ئەم ڕێبازە فكرییە دەكات ؟ مەلا بەختیار ووتی ئەو تا ئێستا لەسەر مەسەلە فیكری و ڕێكخراوەییەكانی ئاڵا ڕەخنەو نارەزایەتی نەبووە. تەنها لە سەر هەڵەی چاپ سەرنجی هەبووە. لە ساڵەكانی دواییدا (١٩٨٩)لە نامەیەكدا كە مەلا بەختیار دوای ئازادبوونی لە زیندانی یەكێتی نیشتمانی لە سەقزەوە بۆ منی نووسی بوو بۆ هۆڵەندا ئەوەی سەلماندە وە. بەوجۆرە كۆتایی بە كۆبوونەوەكە هێنرا.

كاری پۆپۆلیستی

پێویستە ئەوەبڵێم (*تا ئەو ساتە*) و لەو كەسانەی بەشداری ئەو كۆبونەوەیە بوون كەســـــی جاســـــوســـــی تـاڵەبـانی تیـا نەبوو. ئەگینـا بچووكترین هەواڵ لە بـاری كۆبوونەوەكەوە كە لە ناوجەرگەی مەڵبەندی یەكدا لە گوندی (سێوسێنانی –قەرەداخ) گیرا كە بەرپرســـەكەی جەبارفەرمان بوو بە كارەســـات تەواو دەبوو. بەســـتنی ئەو كۆبوونەوەیە لەوێدا هەڵەو بریـارێكی هەرزەكـارانەی حســـاب بۆ نەكراو بوو. نە ناسینی بەرامبەر(یەكێتی)بوو. ئەوەی دەرخست كە هێشتا خۆشباوەڕی یەكی زۆر هەیە بە یەكێتی.

ڕۆژی دوای تەواوبوونی كۆبونەوەكەی (گوندی ســـیوســـینان- قەرەداخ) لەگەڵ هاوڕێكەیتری بەشـــداربووی كۆبونەوەكەدا لە ڕێگەی دەربەندیخانەوە گەڕاینەوە بۆ ســولەیمانی و هەموو باســەكانم بۆ هاوڕێ علاء گێڕایەوە، هاوڕێ جەلیل هێشــتا لە زیندانی بەعسدابوو.

لە باربردنی ڕێكخستنە(ماركسی یە شۆڕشگێری) یەكە

كۆبونەوەكەی ســێوســینان لای خۆم و هاوڕێیانی ناویشــەوە ڕەخنەو ســەرنجی زۆری لەسەربوو. بەڵام (دواتر دەركەوت) لە ناو ئەندامانی ئەو ناوەندی نوسەرانەدا كەســانێک هەبوون كە هێشـتا لە ســەر لایەنە فكری و ڕێكخراوەیی یەكە دوو دڵ و ڕاران وساغ نەبوونەتەوە. گەرایەكی ترسناک بوو لە سەرەتای دەستپێكی كارەكەدا و نیشـانەی باش دیارینەكردن و باش هەڵنەســەنگاندنی كادرەكانی ناوەندی نوســەران بوو، لە لایەن مەلابەختیارەوە، كە یەكێک لە هۆكانی ڕودانی گرتنی بەشـــێ زۆری ناوەندی نووسەران بوو..

گەورەترین هەڵەی ڕێكخراوەیی

گەورەترین هەڵەی ڕێكخراوەیی ئەو ســـــاتەی ئەو كۆبۆنەوەیەی نـاوجـەرگـەی مەڵبەندی یەك لە ســێوســێنان، كە دواتر بە كارەســاتی پەلاماری یەكیتی نیشــتمانی بۆســــەر ئالای شـــۆڕش و (لە باربردنی) دروســـتبوونی ڕێكخراوە ماركســـی یە شۆڕشگێڕەكە تەواوبوو:

١-دیاریکردنی ناوەندی نوسـەران بەو جۆرە و لەو کۆبونەوەدا لە کەسـانێک کە سـاغ نەبووبوونەوە لەسـەر لایەنە فکری و ڕێکخراوەیی یەکە. (ئەگینا چۆن کەسـانێکی "ناوەندی نوسـەران"! هەر چەند هەفتەیەک دواتر! دوای ئەوەی (دلێری سـەید مجید) دەیانبات بۆ بینینی تاڵەبانی! خۆیان وتەنی تووشـی نائومێدی و بێ هیوایی دەبن!) بروانە لاپەڕە 236 ئەزمون و یـاد، م.پشـکۆ دەڵێت : (ئێمە لە دڵەڕاوكێ یەكی زۆردا دەژیاین و م.موحسـن زیاتر ڕەش بین بوو. دیارە. منیش کەمتر نیگەران و ڕەش بین نەبووم. بەڵام کەسێک بووم زیاتر لەسەر(هەست وسۆز کـارم دەکرد)، (پـاشـگەزبوونەوەو دەسـتبەرداربوونی برادەرەکـانم پێ قووت نەدەچوو.)..(ئێمە لە ناوەوە، بە خۆشمەوە کە بەشداری ئەو کۆبونەوەیەی سێوسێنان بووم، واماندەزانی، کەسـانێک دیاریکراون لە ڕووی بیرو کردارەوە هاوڕان! بەو شتانەمان نەدەزانی کە لە نێوان ناوەندی نوسەران دا هەبووە).

٢-دانانی کەسـی دیکەش لە ناوەندی نوسـەران، بێ ئەوەی لە ڕووی فکریەوە هـاوبیرت بێـت! بە پێی ئەو نـامەیەی هەر چەنـد هەفتەیەک(لە دوای چوونەکەی هاوڕێ شێخ عەلی بۆ هەولێر) کادرێکی بەشێکی ڕێکخستنی هەولێر (بە نهێنی...) بۆ حاجی مەمۆی نووسی بوو، دەردەکەوێت، نەک لە ڕووی فکری بەڵکو لە ڕووی ڕێکخراوەییشـەوە چەنـد جیـاوازن، لەو بیرو ڕێبـازو ڕێکخراوە مـارکسـی یە شۆڕشگێڕەی ئێمە دەمانویست دایمەزرێنین.

٣-ئەو هەنگاو و هەڵانەی سەرەتا، بۆ ڕێکخراوەیەکی پۆپۆلیستی دەشیا نەک بۆ ڕێکخراوەیەکی مارکسـیسـتی شـۆڕشـگێر. کە لانیکەم دەبوو ڕێبەرانی لە ڕووی فکری و ڕێکخراوەییەوە ساغ بووبنەوە و یەک دڵ و یەک دەست کار بکەن.

٤-دوودڵی و ڕاڕایی ئەندامانی ناوەندی نووسـەران لەسـەر جێبەجێکردنی بڕیارەکانی دەستەی دامەزرێنەرو کۆبونەوەکەی سێوسێنان هۆیەکی سەرەکی تری کەوتنە تەپکەی کۆمەڵە کوژەکانەوەبوو، کە بە گرتنی سـێ لە ئەندامانی ناوەندی نووسـەران تەواو بوو. وە بووە مایەی هەر بە کۆرپەیی **لە باربردنی** ڕێکخراوە کرێکاری یەکە.

٥- پشتگوێخستنی وریاکردنەوەکان و ڕاکانی ئەندامانی دەستەی دامەزرینەری ئەڵقەی ٢١ و شـوێنکەوتنی ئامۆژگاری ڕاوێژکارانی تاڵەبانی، وەک لە نامەکەی مەلا بەختیاردا دەردەکەێت کە بۆ ئەڵقەکەی نووسـی بوو پیشـتر، بە تایبەت دوای دەسـت لە کارکیشـانەوەی مامۆسـتا موحسـن، یەکێکیتری هۆکارەکانی لە باربردنی ئاڵای شۆڕش بوو هەر لەسەرەتاوە.

٦-لە باتی گرنگیدان بە ئەرکە سـەرەکی یەکە (کە لایەنی پەروەردەی کادری هوشـیارە)، ڕێک وەکو دەمی ڕەوتەکەی پێشـووی ناو کۆمەڵە کاریان دەکرد و

هەمووكارەكە لەســەر لایەنە ســیاســی یەكە چڕكرابوەوە..لەوە شــدا ئامادەی دەســت بەردان نەبوون لە یەكیتی.

٧- **شـكسـتی ڕێكخراوەیی ئەنجامی بریاری سـیاسـی هەڵەیە**. نیشـانەی خراپ تێگەیشـــتن و خراپ خوێنـدنەوەی دوژمنە چینـایەتیەكەیە، كەڵـك وەرنەگرتن و فێرنەبوونە لە مێژووی نزیكی شـــاڵاوو پەلامـاری ینـك بۆ ســـەر بزوتنەوە. خۆشـباوەڕی بوو بە یەكێتی كە لە دروسـتبوونیەوە كاری بۆ تواندنەوەی بزوتنەوەو كۆمەڵە دەكرد لە نـاو یەكێتی دا، نیشـــانەیەكیتری نە نـاســـینی تەواوی نەیـارە سیاسیەكەیەو، هۆكارێكیتری لە باربردنی ئاڵای شۆڕش بوو لە ڕۆژانی یەكەمیەوە.

٨-ناوەندی نوسەران بە جۆرێک قسەو رەفتاریان دەكرد وەک هێشتا ڕەوتێک بن لەنـاو كۆمەڵەو یەكێتی دا، نەک وەک ڕێكخراوەیەكی ســـەربەخۆو خـاوەن فكرو ئایدۆلۆژی وســـیاســـی و ڕێكخراوەیی جیاواز. ئەو خاڵە بە ئاســـانی دەتوانرێت لە نامەكانی مەلابەختیارو نوســـینەكانی مامۆســـتا پشـــكۆدا ببینرێت، كاتێک باس لە (خۆطرح كردن)! دەكەن.

لەو دەمانەدا نامەیەكی مەلابەختیارم پێگەیشت بە مجۆرە نوسرابوو:

هاوڕێ ی تێكۆشەر سامی عبد

ســـڵاوێكی گەرم و ڕێزمان بۆ هاوڕێ یان هەیە، وا نوســـینەكان تەواو بون و تكایە بە جوانترین شـێوە لە كوراسـێكی تایبەتدا بەو شـێوەیەی بەرگ و ناوەرۆک و كۆتایی یەكەیمان دیاری كردووە لە چاپ بدەن.

هەوڵبدەن لە چاپ كردندا، لە ڕاكیشـاندا كەمترین هەڵە بكەن. بەرگی كوراسـەكە بە پیتی گەورە لە بازارا پیتی گەورەی خەتاتی لە مەكتەبەكان هەیە پێم وایە پێ ی ئەڵێن (لیدراســـۆن). ئەگەر ئەوە نەبوو، خۆش نووســـێكی زۆر باش بدۆزنەوە كە عنوانی مقالەكـان و بەرگی نـامێلكەكە بنوســـێ بە حەرفیكی تـا ڕادەیەک گەورەو جوان. ئەگەر تایپێســـتان لا نیە. زوو وەڵامم لێ بگێڕە تا بۆتان بنێرم . جا تكایە هیمەت بكەن و زوو بیهێننە بەرهەم.

دەنگ و باسـیش . د.قاسـملو كەوتۆتە نیوان و سـەركردایەتی یەكێتی ئامادەیە بۆ (هدنە) هەنگاوی باشیان ناوەو ڕەنگە بگەنە ئەنجام. خۆشیتان هیوامە. هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٦/١١

دەزگـای نـاوەنـدی ڕۆشـــنبیری كۆمەلە، دەســـتی كردبوو بە بڵاوكردنەوەی زنجیرەیەک وتـار دژی ئـاڵای شـــۆڕش و بزوتنەوەی كۆمۆنیســـتی لە گوڤـاری كۆمەڵەیاندا لە ژێر ناوی (بان چەپ). مەلا بەختیار لە ژێر ســـەردێڕی (دژایەتی

بانچەپ یا بزوتنەوەی كۆمۆنیستی؟) وەڵامی دانەوە. وەڵامەكەی مەلا بەختیار دیارە كە زۆر مەنتقی و بەهێزتربوو، بووە مایەی زیاتر تووڕەكردنی سەرانی یەكیتی. سەیر بوو سەرانی یەكێتی و سكرتیری كۆمەڵە لە لایەک باوەرنەبوونیان بە ماركسیزم چەند پات دەكردەوە "نەک لە پەنادا" بەڵكو بە ئاشكرا، كەچی لەولاشەوە بۆ فریودان و هەڵخەڵەتاندنی مرۆڤی سادەو ساوێلكە باسی چەپ بوونیان دەكرد! ئەوە ئەو ڕێگایە بوو سكرتێری كۆمەڵەو تاڵەبانی گرتبوویانە بەر بۆ لە گۆڕنانی كۆمەڵە. بۆ چەواشەكاری خەڵكی سادە باسی چەپ و ڕیكخراوی چەپیان دەكرد و بە كردەوەش ڕۆژانە كۆمەڵەیان بەرەو لەگۆڕنان دەبرد. بەڵام ئەوانەی چاوێلكەی ئەوانی لەچاوكردبوو، تەنانەت لە ناو دەستەی نوسەرانی ئاڵای شۆڕشدا، ڕاستی كارەساتەكەی كە بەرێوەبوو نەدەدی.

بە ئاگاداری و ڕەزامەندی جلال تاڵەبانی! مەلا بەختیار چوو بۆ تاران ی پایتەختی ئێران بۆ بینینی سالار عزیزو مامۆستا جەعفەر كە تا ئەو كاتە هەر بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردستان-عیراق) دژی یەكێتی نیشتمانی بڵاوكراوەیان دەنووسی و پەیوەندیان بە دەوڵەتانی لیبیا، سوریا، ئێران، كردبوو. ڕێكخستنی ئەو دیدارە بە حسابی تاڵەبانی بۆ هێنانەوەی ئەوانەبوو...بە حسابی مەلابەختیاریش كە بە ئێمەی وتبوو، بۆ ئاڵ وگۆڕكردنی بیروڕاو دارشتنی بەرنامەیەكی (كاری هاوبەش) بوو لە گەڵیان. ئەو دیدارە هیچی لێ سەوز نەبوو. چونكە لە دوو جیهانبینی و فكری و سیاسی و ڕێكخراوەیی جیاوازەوە بۆ كارەكە دەڕوانرا. هەرچی سالار عەزیز بو بڕوای بەبیرو ڕێكخراوەی ماركسیزمی شۆڕشگێر نەبوو، ئەو تەنها لایەنە سیاسیەكەی دەبینی، ڕای وابوو دەم و دەست هێزی چەكدار جیابكرێتەوە لە یەكێتی، چونكە وای لە ئەحزابەكانی جودو ئێران و سوریاو لیبیا گەیاندبوو كە ئەو ڕێكخستنانەی ناوەوە سەر بەون و جیابوونەوەی چەكداری نزیكە و لە ئان و ساتدایە، هەركاتێک ئەو بریار بدات!. لە كاتێكدا سالارعزیز ڕێكخستنی لە ناوەوەی كوردستان نەبوو. بە مەلا بەختیاریشی وتبوو كە پەیمانی وەرگرتنی (چەک و پارەی!)لەو لایەنانە وەرگرتووە و چاوەڕوانی جیابونەوە چەكداریەكەیە..

مەلابەختیار وەک خۆی بۆی گێرامەوە و بە نوسینیش بۆی نوسیم، پابەندی بریارەكانی دەستەی دامەزرینەر بووەو لەسەر ڕۆشنایی ئەوە لەگەڵیان دواوەو بە ڕوونی پێی ووتوون كە ئێمە لە گەڵ جیابونەوەی هێزی چەكداردا نین..كۆبونەوەكە بە هۆی بۆچوونی جیاوازی فكری، ئایدۆلۆژی، ڕێكخراوەیی، پێشمەرگەیی ،لەگەڵ سالاعزیز بە ڕێكەوتن ناگات. كاتێک مامۆستا جەعفەر دەبینێت ئەودووانە چەند لەیەک دوورن(كە دیارە پێشتر سالار عەزیز شتیكیتری پێ وتووە)، دواتر ئێران جی دەهیڵێ و دەگەڕێتەوە ئەڵمانیا.

كۆبونەوەكەی تاران

دوای گەڕانەوەی مەلا بەختیار لە تاران ئەم نامەیەی نارد:

هاورێ یانی ئەڵقەی ژمارە (٢١)تێكۆشەر

سـڵاوێكی گەرم و ڕێزی هاورێ یانەمان هەیە و هیوای سـەركەوتنتان بۆ ئەخوازین.

چەند ڕۆژێكە گەڕاومەتەوە و داخەكەم وەزعی شار خراپ بوو، بۆیە نەم توانی لە ڕێ ی شارەوە بگەڕێمەوە و بتان بینم . سەفەرەكەم سەرجەم سودمەندبوو، توانیم ئەو هاوڕی یانە لە تاران ببینم و بە دوورو درێژی قسەمان كردو مەسەلە دەرەكی و ناوەكیەكانمان باسكردو پێكەوەمان سازاندن.

ئەوان سێ مەسەلەیان لا مەبەست بوو.

A-چوونە ناو بەرەی جود.

B- دەست بەجێ جیابونەووەی هێزی پێشمەرگە.

C- دامەزراندنی بنكە لەگەڵ جودا.

دیارە هەرسێ ئەم مەسەلانە پێچەوانەی بریارەكانی یەكەمین كۆبونەوەی خۆمان بوو. بۆیە دوای مشت ومڕێكی دوورو درێژ گەیشتینە ئەو سەرئەنجامەی ئەو سێ مەسەلەیە ناكرێ و ئەوانیش ئەبێ كارەكانیان لە تەك كارەكانی ئێمەدا جووت كەن و بگرە لە خزمەتی هینەكانی ئیمەدا بیانخەنەگەڕ. جارێ ئەوان لە شارەكانی ئێراندا ئەمێننەوەو جم و جوڵی سیاسی خۆیان دریژە ئەدەنێ تا بە لایەكا كەوتنی وەزعی ناو وولات.

لە دەرەوەدا ئەوان هەنگاوی گەورەو پەیوەندی باشیان ناوەو دروست كردووە. لە تەك سوریا- لیبیا- ئیران- و تەواوی حزبە عیراقیەكان، فەلەستینیەكان و زەمانەتی یارمەتی و پشتگیریان لێوەرگرتوون. كورتیەكەی ئێمە كاروبارەكانمان تەنسیق كردووەو بە هیواین بتوانین لە ناو وڵاتیشدا سەركەوتووبین و ئامانجی پاشەڕۆژمان بەدی بهینین.

- وا هەندێ پێویستی چاپەمەنیمان كڕیوە بۆ پیت و مەقەستی بڕین ئەو مەسەلانە، تكایە بە ووردی بەكاریان بهێنن و عنوانی ووتارەكان بە پێ ی پێویست پێیان بنووسن.

-لە هەمو لایەكەوە نامەو داخوازی ئەوە هاتووە كە ناوی گوڤارەكە لە ئاڵای كۆمۆنیزمەوە بگۆڕین بە ئاڵای زەحمەتكێشان. دەستەی نووسەران(جگە لە هاوڕێ یەك) وە چەند كادریكی كۆبونەوەكە ئەوانەیان دیومانن ڕازی بوین، تكایە ئەمە لەبەر جیابونەوەو هەندی هۆی سیاسی تایبەتە كە ڕەنگە تا كۆنفرانسی یەكەم

بخایەنی و ئەوكاتە ئیتر خۆ ئەگرین و سەربەخۆ ئەبین و سەربەستانە بریاری هەموو مەسەلەكان ئەدەین. تكایە فریای چاپەكە بكەون و ناوەكە بە ئاڵای زەحمەتكێشان بنووسن.

هدنە/ سەركردایەتی یەكیتی بە هدنە ڕازی بون و مەرجەكانی ڕژێمیان قبوڵ كرد. بەڵام ڕژێم وەڵامی نەداونەتەوەو ئەوانیش بایان داوەتەوە لای ئێران و وەفدیان ناردوە بۆ ئەوێ.

بە ڕاستی مەسەلەی چاپكردنی بریارەكان زۆر دواكەوت، ئەگەر تەواوتان نەكردووە، فریاكەون و لەم چەند ڕۆژەدا تەواویان كەن و هەوڵئەدەین لەمەو دوا لای خۆمانەوە شت تایپ كەین و بۆتان بنێرین و ڕایكێشن.

هیوادارین ئیتر ئێوەش پتر هەڵسوڕێن و بجوڵین. هاوڕێیان هاندەن كە ئەڵقە دراسیەكان چڕتر دراسەبكەن، زیادی بكەن.

بریاربوو تەلەفزیۆن بنێرن نەگەیشت. تكایە وا بڵاوە كە دوژمن ئابڵۆقەی ئابووری بەسەر ناوچەكەمان فەرز ئەكات و پێویستیمان بە هەندێ ئازوقە هەیە و وابكەن لەم بارەوە هەمو هاوڕێ یەك ئازوقەی هەمە چەشنە بكڕێ و بۆمان بنێرن، ئەمەیان دوا نەخەن چونكە لە برسا ئەمرین! دوایی هیچمان فریا ناكەوێ.

خۆشیتان هیوامانە

تكایە ٧/١٧ سی شەممە پاش نیوەڕۆ
لە نزیك دێ ی وولیان چاوەڕێتان ئەكەم بۆ
زیاتر قسەكردن و لێك تێگەیشتن

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٧/١٣

ئەوەی سەرنجی ڕادەكێشام باسی فراوانی ئەو هەموو پەیوەندیانەیە لە نامەكەی مەلا بەختیاردا كە سالار عزیز كردوویەتی بە جودو دەوڵەتانەوە ! بێ ئەوەی هێشتا ئەو لە لایەنی خۆیەوە توانیبێتی هەڵسێت بە پەیداكردنی ڕۆنیۆیەك یا تایپێك بۆ ڕێكخستنەكانی شارەكان؟ ئەو (سێ) مەرجەی سالاریش(١-چوونە ناو جود! ٢-جیاكردنەوەی هێزی چەكدار.٣- دامەزراندنی بنكە لەگەڵ جود) وەك مەرجەكەی تاڵەبانی وایە كە دابنابوو بۆ قیادەی موەقەتە بۆ چوونە (جوقد)، ئەوانەو گەلێك پرسیاریتر بێ وەڵام بوون..

لەو ماوانەدا بۆ ماوەی نزیكەی مانگێك هاوڕێ ڕێناس(حاجی مەمۆ) لە هەولێرەوە بە نهێنی هاتبووە ماڵی ئێمە لە سولەیمانی ، ئێمە پەیوەندیەكانیمان بۆ سازدەكرد لەگەڵ مەلابەختیاردا. باش بیرم نیە جارێك یا زیاتر بردمان بۆ بینینی مەلا بەختیار لە بەری قەرەداخ و چاویان بەیەك كەوت. لەو ماوەیەی لە ماڵی ئێمەدا

مایەوە و لەو قسەو باسە سیاسی و فكریانەی دەهاتنە پێش، هەستم بە بوونی ڕای جیاواز نەكرد پێچەوانەی فكری ماركسیزمی شۆڕشگێر، دواتر كە ئەو نامەو شتانەم بینی سەرسام بووم.

ئەم نامەیەشم لە ١٩٨٥ /٧/٢٩ بەدەست گەیشت:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١ ی تیكۆشەر

سڵاوێكی گەرم و خۆشیتان هیوامانە

بڵاوكراوەكە گەیشت و زۆر شتێكی ناشیرینە و هەرچەندە ئێوە هەر هێندەی لێ ئەزانن بەڵام بە ڕاستی ڕووی بڵاوكردنەوەی نیە. بۆیە تكایە تەنها دایان بەشێننە سەر ئەڵقەكان و لێشیان وەرگرنەوە. دەستنوسەكەش بنێرنەوە تا بتوانین بە زووترین كات لە ڕێ یەكی ترەوە چاپی بكەن.

دەنگ و باسیش..وەفدی یەكیتی لە ئیران فەشەلی هێناو هەر وەڵامیشیان نەداونەتەوە و پێش بینی خۆمان لە مەشا ڕاست دەرچوو كە حكومەتی ئێرانیش وەكو عێراق ئەیەوێ یەكێتی بگوشی و دەستەمۆی بكات.

ئێستا هدنەی گەرم كەوتۆتەوە ئاراو خەریكن و لەم چەند ڕۆژەدا ڕەنگە ئەنجام دەركەوێ(ئەگەر تا نووسینی نامەكە نەبڕابێتەوە) بە هدنە كردن و ئەنجام دەركەوتنی بە ڕاستی قازانجیكی زۆر ئەكەین و ئایندەمان لا ڕۆشن ئەبێ. هیواداریـن ئێوە بە نەخشەوە ئەوە بڵاو بكەنەوە كە هدنە چەند خراپە و دژی شۆڕش و میللەتەو لە قازانجی حكومەتە، ئەمە مەسەلەیەكی گرنگەو چارەنووسی سیاسی مەسەلەكانی خۆمانی پێوە بەندن.

خۆشتان ئەبێ ئیتر زیاتر هانی ئەڵقەكان بدەن كە پتر بجوڵێین و كەسانی ووشیار كۆ بكەنەوە، نابێ سستی بنوێنن بە ڕاستی هەلەكە زۆر لە بارەو لە دەست نەدرێ باشە.

وا هەڵگری نامە ئەتوانێ ئەدرەسی هاوڕێ (ئاریتان) پیشان بدات و شوێنەكەشی ئەزانێ. تكایە بیكەنە ئەندامی ئەڵقە سەرەكێكەتان و كۆبونەوەی لە گەڵا سازبدەن وهانی بدەن بە ئیش كردن. ناوبراو دوای گرتنی مامۆستا تا ئێستا پەیوەندی ڕەسمی پساوە. هاوڕێ یەكی دڵسۆزو باش و ئەمین و ئیش كەرە.

تكایە هاوڕێ (سامی) ئیتر پەیوەندی بە هاوڕێ یانی (شەهاب) وە بپسێنێ و بە ڕەسمی ئەوەمان نەماو هەرگیز هاتووچۆیان نەكات.

سێ ژمارە لەو نووسینە بدەن بە هەڵگری نامە تا بیگەیەنێتە ئەڵقەیەكی دیكە.

دووبارە ڕیزو خۆشیتان هاوڕێتان

گەرمیان
١٩٨٥/٧/٢٩

بەو جۆرە من پەیوەندیم پچڕی لە کۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتکێشان.
دلیری ســـەید مەجید کە ســـەرچاوەی هەواڵ و چاوو گوێ ی تاڵەبانی بوو وە کۆبونەوەکانی بۆ تاڵەبانی ڕێک دەخست؟ مامۆستا موحسین و مامۆستا پشکۆی بۆ کۆبونەوەیەک لەگەڵ تاڵەبانی ســازکردبوو (بڕواننە کتێبی ئەزمون و یادی مامۆســتا پشکۆ. لاپەڕە 232)نووسیویەتی : دلێر گوتی: مامجەلال دەیەوێت م.موحسین و تۆ ببینێت و لە مەڕ ئەم دۆخەی ئێستا و کێشەکانی نێو کۆمەڵە و یەکێتی قسەتان لەگەڵ بکات....)! دوای دانیشتن لەگەڵ مامۆستا موحسین و مامۆستا پشکۆ، تاڵەبانی توانی بووی بچێتە بنکڵێشـــەی هەندێ لە ئەندامانی ناوەندی نووســـەران، تا دواتر بە وازهێنانی مامۆســتا موحســن لە ئاڵای شــۆڕش تەواوبوو. ئەو برادەرانە لە باوەڕی کوێرانەیان بە دلێری ســـەید مجید لە خۆیان نەپرســـی بوو، ئایا تاڵەبانی لەناو ئەو هەموو ئەندامانەی سەرکردایەتیەی خۆیدا (بۆ ئەو دوو ئەندامەی ناوەندی نووسەرانی ئاڵای شـــۆڕشـــی دەســـت نیشـــان کردووە؟ بۆ ڕاوێژکردن پێیان، کە هیچیان نە سەرکردایەتی کۆمەڵەو نە یەکێتی نیشتمانی بوون!.)

هاتنی شێخ علی بۆ سلێمانی و هەولێر

شـــێخ عەلی(شـــاخەوان) وەک ئەندامی دەســـتەی نووســـەران ماوەیەک دوای کۆبونەوە فراوانەکە هاتە سولەیمانی و چەند ڕۆژێک لەماڵی ئێمە بە نهێنی مایەوە، زۆر لەســـەر لایەنە فکریەکـان و ڕێکخـراوەیـی و زەرورەتـی پەلەکـردن لە گواســتنەوەیان بۆ چیای ســورێن لە ســەر ســنوری ئێران دواین. من زۆر ڕێزم بۆ هاوڕی شێخ عەلی هەبوو، زۆر ڕێزی خەبات و قوربانی دانی خۆی و خانەوادەکەیم دەگرت، بەڵام ئەوە یەکەمجار بوو لە نزیکەوە قســەی لەگەڵ بکەم وکاری ســیاســی لەگەڵ بکەم. لە باســـی چاپخانەکە بۆی من هەڵەیەکی زۆر گەورەم کرد، ئەویش ئەوەبوو، گەرچی شـــێخ عەلی ئەندامی ناوەندی نوســـەرانی ئاڵای شـــۆڕشـــیش بوو نەدەبوو باســی ســەرچاوەی پەیداکردنی چاپخانەو کیشــەی ڕۆنیۆم بۆ باس بکردایە. شـێخ عەلی ئەندامی دەسـتەی نوسـەران بوو، هەربۆیە لە وەڵامی پرسـیاری ئەودا سـەبارەت سـەرچاوەی ئامێری چاپەکان لای شـێخ عەلی درکاندم کە ئێمە ئامێری چاپمان لە کۆمەڵەی شـۆڕشـگێڕی زەحمەتکێشـان دەسـتکەوتووەو کیشـەمان لەگەڵ ڕۆنیۆکە هەیە. دواتر کاتێک شـــێخ عەلی گەرابوەوە تەکیە بە مامۆســـتا پشـــکۆی وتبوو، گلەییشی لە مەلا بەختیار کردبوو کە بۆ لەوانی شاردۆتەوە، مەلا بەختیاریش بە نامەیەک ڕەخنەی توندی خۆی لێگرتم، کە لە شوێنی خۆیدا بوو..

شـێخ عەلی دەیویسـت بچێت بۆ سـەردانی ئەڵقەکانی هەولێر، بارودۆخەکە زۆر مەترسیداربوو، لەبەر ئەوە بریارمدا خۆم بیبەم بۆ هەولێر، ئەو پێناسـەیەکی عێراقی پێبوو، ئۆتۆمۆبێلکم لە ناســـیاویکم وەرگرت و لە ڕێگەی دوکانەوە کەوتینە ڕێ. بۆ

خۆم ئەوە یەکەمجارم بوو لەو ڕێگەوە بچم بۆ هەولێر، لەبەر ئەوە نەمدەزانی چەند بازگە لەسەر ڕێگەن، بەڵام بەهۆی پرسیارکردنی پێشترەوە دەمزانی زۆربەی ئەو بازگانە سەربازین. هەرواش بوو. لە گەلێک لە بازگەکاندا زۆر وورد پشکنینیان دەکرد، شێخ عەلی پرسی: ناترسی ژیانی خۆتت خستۆتە مەترسی یەوە؟ وتم ژیانی من لە ژیانی تۆ زیاتر نییەو بێجگە لەوەی ئەوە یەکێکە لە ئەرکەکانم و بۆ زیاتر دڵنیا بوونیشم لە سەلامەتیت خۆم هاتووم لەگەڵت. شێخ بزەیەک گرتی و هیچی نەوت. لەو کاتەی دیاریکرابوو گەیاندمە لای هاوڕێ یانی هەولێر. من ئەوم جێهێشت و خۆم گەڕامەوە بۆ سولەیمانی. دوای ئەوەی دڵنیابووم لەوەی هاوڕێ یانی هەولێر ئەرکی گەیاندنەوەیان بۆ سولەیمانی گرتە ئەستۆ.

به هۆی گەلێک کارەوە کە هاتبووە پێش و ڕوویدابوو. بە تایبەتی لە مەسەلەی دواخستنی کردنەوەی بنکەی ڕۆشنبیری (ناوەندی نووسەران) لە سورێن و کۆبونەوەکەی سێوسێنان !تا دەهات دەگەیشتمە ئەو قەناعەتەی ئەو هاوڕێ یانەی دەستەی نووسەران، وەک سەردەمی ناو یەکێتی لێدەخوڕن و گوێ بە ڕاو بۆچوونەکانی ناوەوە نادەن و مەترسی یەکانی هێرش و پەلاماری یەکێتی لەبەرچاو ناگرن، کە ڕۆژانە لە ڕاگەیاندنەکانی یەکێتی یەوە توندتر دەبوو، لەگەڵ هاوڕێ یاندا گەلێکجار ئەو باسەمان لە ناوخۆماندا وروژاند. گەرچی مەلا بەختیار داوای لێکردبووین چەند کەسێکی بۆ ئامادەبکەین بۆ دانانیان لە بنکەی سورین. منیش هەندێ هاوڕێم ئامادەکردبوو لە ئەڵقەکەی خوێندکاران کە هاوڕێ یەک بە نهێنی سالار سەرپەرشتی دەکردن.([1]) ناوە ئەسڵەکەی ئیبراهیم بوو، خوشکەزای شەهید حەسەن خاوێ بوو.بەڵام ڕامانگرت و نەمان ناردن.

لە هەمان کاتیشدا شاڵاوی ڕاگەیاندن و هەڕەشەی شەڕخوازانەی سەرانی یەکێتی بە نووسین و لە ئێستگەکەیانەوە تا دەهات توندتر دەبوو، کە نیشانەیەکی ئاشکرابوو کە ئەو جۆرە ڕاگەیاندنە پێشەکی زەمینە خۆشکردنە بۆ شاڵاوی چەکداری. هەمیشە یەکێتی ویستبیتی پەلاماری لایەنێک بدات پێشەکی شاڵاوی ڕاگەیاندنی لە دژی دەست پێکردووە. ڕاستە من لە ڕووی فیکری یەوە هاوفکربووم لەگەڵ مەلا بەختیار، گەرچی لە نامەکانیدا مەلا بەختیار هەمان هەڵوێستی ئاڵای

---

[1]) هاورێ سالار: ناوە ئەسڵەکەی ئیبراهیم بوو، خوشکەزای شەهید حەسەن خاوێ بوو، پێشتر لە کۆمەڵە شدا بەرپرسی یەکێک لە کەرتەکانی خوێندکارانی کۆمەڵە بوو، کە ڕۆڵیکی مەزنیان لە ڕاپەڕینەسالی 1982وپشتگیری هونەرمەندان و دواتریش لە ڕاپەڕینەکانی دا سالی 1984بۆ پشتگیری خۆپیشاندانی خوێندکارانی زانگۆ لە دژی بەزۆر بە جەیشی شەعبی کردن و بە بەعسی کردن بینی.

*) دیسان بە هۆی کێشەی هونەری رۆنیۆەوە گیرمخواردبوو، هەر جارەی تووشی کێشەیەک دەبووین بە دەستیەوە و دەبوە دواخستنی چاپ.نووسەر.

دووبارە دەکردەوە، بەڵام لە ڕووی پراکتیکەوە دەیان پرسیاری لا دروست کردبووم و وادەردەکەوت (هێشتا باوەریان بە یەکێتی مابێت).

بە نامەیەک وازهێنانی خۆم لە ئاڵای شۆڕش ئاراستە کرد:

لە وەڵامی ئەو نامەیەی مەلا بەختیار سەبارەت خراپ چاپکردنی بڵاوکراوەکەو کەڵەکەبوونی کۆمەڵێک بۆچوون لەسەر ڕەوتی (ڕێکخراوەیی) کارەکان و پشتگوێخستنی ڕاکانی ناوەوە ئەم نامەیەم بۆ نارد:

بەرێز هاوڕێ گەرمیان

سڵاوێکی گەرم

پێشەکی ڕێزو سڵاوتان ئاراستە دەکەین هیوامان سەرکەوتنتانە.

نامەکەت گەیشت لە ٧/٢٩ ئەمەش وەڵامەکەیەتی: لە بارەی بڵاوکراوەکەوە لە ٦/٢٧/ ١٩٨٥ تایپ و مونتاژی تەواو بوو، لە ٦/٢٩ دەست بە ڕاکێشانی کرا بۆ ئەوەی لە مەوعدی خۆی 7/1 ئامادەبێت. ئەوەبوو (ڕۆنیۆکە) ئەو گیروگرفتەی هەبوو کە ئێستە لەبەرچاوتانەو دەیبینن. هەربۆیە ئەو کاتە ئیشەکەمان وەستان. ئەوەبوو لایەنی نەشارەزایی من و هاوڕێ سیروان کرایە سەبەبی دواکەوتنەکە و وەک ئەوەی هیچ کارمان لی نەکردبیت! بەڵام هەر ئەو کاتەش من هۆیەکەیم بە هونەری دەزانی.

بە هەرحاڵ بە هۆی باش چاپ نەکردنەوەکە، قبولی ڕەخنەکەم کرد(وەک نەشارەزا)بە ئومێدی ئەوەی هاوڕێ یەکی شارەزا بەو کارە هەڵسێت. ئەو هاوڕێ یەش کە هاتبوو بۆ چاککردنی ڕۆنیۆکە پاش ماندووبونیکی زۆر کە خۆم زۆر کاتی بە دیاریەوە بووم و لەگەڵ هاوڕێ سیروان یارمەتیمان دا.لە سەرەتاوە ئەو ڕۆنیۆیە کێشەی هەبوو، بەڵام ئەو هاوڕێیەی ڕاتان سپاردبوو بۆ چاکردنی رای وابوو هەر ڕابکێشرێ. کێشەی ڕۆنیۆکە فنی نیە، ئەوە تا ئێستا ئەنجامی کارەکە لەبەردەستی خۆتاندایە. لە سەر بریاری خۆت هەموو کەرەسەکانمان پێچاوەتەوە و ئامادەی گواستنەوەیە بۆ هەر شوینێک خۆتان دەتانەویت.

١٤٠ دانە لەو بڵاوکراوەیە دەرچوو، ٦٢ نێردرا بۆ هەولیر، ٥٠ دانەی بۆ سولەیمانی ، ٣٠ دانەی بۆ ئێوە. هەڵگری نامە چواری لی بردووە ماوەتەوە ٢٦ دانە.

سەبارەت مەوزوعی هاتوچۆی هاوڕێ یانی (شەهاب)(مەبەستی مەلا بەختیار لە هاوڕی یانی شەهاب- هاوڕی یانی کۆمەڵەی زەحمەتکیشانی ئێران بوو- نوسەر)هیچ هاتوچۆیەکم نی یە، دوا جارێک کە چووم و بۆشم باسکردیت بۆ گەیاندنی نامەکەی خۆت بووە. بە یەکجاری لێیان دەپچڕێم.

سەبارەت ڕەخنەکانیشت لە کاتی یەکتربینینەکەی ٧/١٧ دەربارەی درکاندنی سەرچاوەی چاپەمەنیەکە لای شێخ عەلی ، بە سەنگێکی فراوانەوە وەردەگرم، گەرچی لە دڵپاکی خۆمەوەبوو، بەڵام هەڵەبوو.

بە هەرحال ڕۆژانی خەبات درێژە لە مەودوا زیاتر لە هەمو کات موقفی حذر وەردەگرم لە هەموو کارێکدا. وە بۆ ئەوەی نەبمە زیاتر هۆی دواکەوتنی کارەکانی بلاوکراوەکان بریارم دا استقالە بکەم و وەک دۆستێک بمێنمەوە. بۆ ئاگاداریشتان لە لایەن هاوڕێ ڕێناس و علاء نارەزایی دەربڕدرا سەبارەت بەو بریارەم. بەڵام دیارە دڵسۆزی و دلپاکی خۆم هاوشان لەگەڵ ماندوبوونی ٢٤ ساڵ کاری سیاسیدا کاری تی کردبم هەربۆیە هیوادارم ئەم نامەیەم بە نامەی استقالە لێ قبوڵ بکەن.

تێبینی: هاوڕی علاء پەیوەندی کرد بە هاوڕێ ئاری یەوە بۆ ئاگاداریت.

هەرسەرکەوتووبن سامی

١٩٨٥/٧/٢٩

هەر لەو کاتانەدا بوو، حاجی مەمۆ (هاوڕێ ڕیناس) کە بەرپرسی بەشی زۆری ئەڵقەکانی هەولێر بوو، لەبەر ئەوەی (مختفی) بوو، تا لە نزیکەوە پەیوەندی بە مەلابەختیارە هەبێت بە نهێنی هاتبووە سولیمانی و نزیکەی مانگێک لە ماڵی ئێمەدا مایەوە، لەوێوە هەوڵمان ئەدا ئاسانکاری پەیوەندی بە مەلابەختیارەوە بۆ بکەین.

وادیاربوو، مەلا بەختیار ئەو ڕەخنەیەی خۆی بە هۆکاری وازهێنانم دەزانی! نەک کەلەکەبونی هەڵەو کەم وکووڕیەکان و جێ بەجێ نەکردنی بریارەکانی دەستەی دامەزرێنەر، بە تایبەتی سەبارەت بە گواستنەوەی بنکەی ناوەندی نوسەران بۆ سورێن و دوورکەوتنەوە لە ناوجەرگەی مەڵبەندی یەک و (تا ئەو کاتەش نامەی وازهێنانیان نەناردبوو بۆ یەکێتی)! و وەکو ڕەوتەکەی ناو یەکێتی بیریان دەکردەوەو ڕەفتاریان دەکرد! بۆیە بەمجۆرە ئەم نامەیەی نارد:

هاوڕێ سامی عبدی تێکۆشەر

سڵاویکی کۆمۆنیستانەی گەرم

نامەکەت گەیشت و ئەمەش وەڵامەکەیەتی...

جارێ پێشەکی ڕەخنەیەکی تر لە ناوەرۆکی نامەکەت ئەگرم لە بەر ئەوەی ئەگەر کۆمۆنیستەکان تووشی کێشەش ببن بە واز هێنان و زویری چارەسەری ناکەن. ئینجا یەمە سەر وەڵام و رونکردنەوەی هەندێ ڕاستی.

١-سەبارەت بەو ڕەخنانەی لێم گرتیت حەق وایە ئەوەی راست بێ سنگت فراوان بێ لە قبوڵ کردنی و ئەوەی ڕاستیش نەبی ڕۆشنی کەیتەوە کە وا نیە. خۆت ئەزانیت دواکەوتنی ئەم بڵاوکراوەیە* چەند تەئسیرێکی دڵساردکەرەوەی لە

ســـەرمان داناوەو هاوڕێ یانی خۆمان و خەڵكی تریش لێمان لەم بێ دەنگیە كەوتنە مقۆ مقۆ.كـاتی خۆی هەق وابوو بە هۆی ســـەرقاڵی ئێوەوە هـاوڕێ ی دیكەتـان فێربكردایە شـارەزایی پەیا بكردایە بۆ ئەوەی ئەگەر تووشـی گێچەڵی وابووین هەر هەمان هاوڕێ مان بەم لاوبەولادا بناردایە تا چارەسەری گێچەڵی چاپی بكردایە، كە تۆ بیت ناتوانین و دەست و مەبەستمان دەبەسترێ. جگە لەوەی خۆت ئەزانیت هەر بە هۆی تووە هاوڕێ (شـــێخ) زانیویەتی ئەو چاپخانەیە لە كوێوە پەیا كراوە، چۆن هاتووەو، چی نوقسانە. من ئەو شتانەم لە (هەموو كەسێ) شاردۆتەوە ئەویش هەم لە بەر پاراستنی نهێنی پەیوەندیەكەو هەم ئەوان خۆیان داوایان ئەوەبوو. ئیتر بۆ لەبەر یەک كێشــە كە هی خۆشـمان نین باسـبكرێ. ئیتر بە دڵپاكی گوتبێتت یان لە بڕوای زۆرەوە مهم زانراوەو هاوڕێ (شـێخ) گلەیی لەمن كرد كە بۆ نهێنی لێدەشـارمەوە. خۆت ئەزانیت ئەوە بڕبڕەی پشتی كارەكانمانەو لە بڕوای زۆرەوە بەتۆ ئەو كارانەم خستە ئەستۆت. چەند جارێكیش دووپاتەم لی كردیتەوە كە لای كەس باسی نەكەیت. ڕەخنەكەشـم هەر بەو مەبەسـتی ئەوەبووتا تۆو هاوڕێ علاءو هاوڕێی دیكەی وەكو ئێوە نهێنی پارێزبن هێشـــتا كەمە بۆ بەرەنگاری ئەم هەموو ســـەگ و گورگانەی گەمارۆیان داوین.

ئەوانە جگە لەوەی حەق وایە بزانن ئەو مەسەلانە وەكو كاری خەنەک داڕشتنی پاشــەڕۆژمان وایە و هەمووتان و ئێمەش حتما هەڵەیان تیا ئەكەین و گرنگ ڕاسـت كردنەوەی هەڵەكانە و خۆت ئەزانیت من چەندم دڵ بە ئێوە خۆشـــەو چەندیشـــم لامەبەسـتە گەشــە بكەن و لە هەموو ڕوویەكەوە پێش بكەون، ڕەخنەكانیشـم هەر لە پێناوی ئەو مەبەستانەیە، وە ڕەنگە تا هاوڕێتان بم بەردەوام بم لە ڕەخنە لێگرتنتان و ڕەخنە لێوەرگرتنتان.

٢- سـەبارەت بە هاوڕێ یانی (شـەهاب*)یش.([1]) ئەمەش لەسـەر داوای خۆیانەو پەیوەندیەكەمان گواستەوە بۆ شـاخ چونكە ئەوان گوتیان تۆ ناووت لە ناوانەو ناویان بیســتوویت و زۆر ئەترســـان لە ئاشــكرابوونت و ئاشــكرا بوونی پەیوەندیەكە. خۆ ناكرێ بە زۆری زۆرداری ئەو پەیوەندیە بسـەپێنین. مانگێ ئەبی پێیان گووتوم بیرم چوو لە دانیشتنەكەدا پێت ڕاگەیەنم.

ئێســـتاش كە دەركەوت مەســـەلەی ڕۆنیۆكە هونەریە، من ئەو ڕەخنەیەی خۆم سەحب ئەكەمەوەو بە هیواشم تۆش بە سنگێكی فراوان تەواوی ڕەخنەو مەسەلەكان وەربگریت و لەوە دڵنیابیت كە هەمو ئەو كارو كردەوانەش تەجروبەیەكی باش و زیندوون بۆ پاشە ڕۆژمان و لە ناو هەناوی ئەو كارانەشدا قاڵ ئەبین و پێ ئەگەین.

---

[1]) مەبەستی مەلابەختیار لە هاورێ یانی (شەهاب) هاوری یانی كۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتكیشانی ئێرانە.

استقالەكەش قبوڵ ناكەین و جارێكی دیكەش لە سەرشتی وا نەك تۆ بەڵكە هەموو هاوڕێ یەكی دیكە حەق نیە كەم سەبربن و نامەی ئیستیقالەمان بكەنە سەر.

بۆ چاپخانەكەش باشتان كردووە كە ئامادەتان كردووە كەی شوێنمان بۆ سازدا دەیگوێزینەوە، هەوڵیش ئەدەین بەم زوانە ڕۆنیۆ چاك كەرەوەیەك بدۆزینەوە تا سازی كاتەوە بۆمان چونكە كارەكان پەكیان ئەكەوێ گەر ساز نەبێ.

دووبارە ڕێز

هاوڕێتان
گەرمیان

تێبینی

هاوڕێ ئاری بخەنە ئەڵقەكەتان و بڕوای تەواوی پێبكەن. جگە لەمە هاوڕێكەی ترتان ناوی (علاءكریم)ەنەك جەلیل كە نووسیوتە پەیوەندی پێوە كردووە.

هۆكارەكانی وازهێنانم

لێرەدا بۆ ئەوەی خوێنەر نەكەوێتە هەڵەی تێگەیشتنەوە پێویستەكات ڕوونكردنەوەیەك بدەم سەبارەت بەو نامەی وازهێنانەی ناردم بۆ مەلا بەختیار، ئەو بڕیاری وازهێنانە هیچ پەیوەندی بەو باسەوە نیە كە مەلابەختیار باسی كردووە لە نامەكەیدا، بڕیاری وازهێنانەكە تایبەتە بە بڕیارو رەفتاری عەسكەرتاریا ڕێك وەك ناو یەكێتی، بە جیبەجێ نەكردنی بڕیارەكانی دەستەی دامەزرێنەر و كۆبونەوەكەی سێوسینان، بە ڕەفتاركردن وەك ڕەوتەكەی پێشووی ناو كۆمەڵە! تا ئەو دەمەش نامەی ئیستقالەیان بۆ یەكێتی نەنووسی بوو! تا ئەودەمەش نەیاندەویست بنكەی ناوەندی نووسەران ببەنە سورێن یا جێگەیەكی دوورەدەستی هێزەكانی یەكێتی! لە كاتێكدا دەهۆڵی شاڵاوی ڕاگەیاندنی یەكێتی لە هەڵكشاندابوو...خۆشباوەڕی بە یەكێتی ! تا ئەوڕادەیەی (كۆبونەوەی فراوان و بڕیار بۆ بەستنی پلنیۆم!) لە ناوجەرگەی دەسەڵاتی یەكێتی ببەسترێت بێ پرس وڕا بە ئێمە، تۆخكردنەوەی پرسە سیاسیەكان لەسەر حسابی لایەنە فكریەكە تا ڕادەی پشتگوێخستنی پەروەردەی فكری و ڕێكخستنی ئەو پێشمەرگانەی دەوری خۆیشیان!....ئاماژەی ڕوون بوون كە قسەو كردار بە دوو ئاقاری جیاوازدا دەڕوات. ...

گەرچی لە سەرەتادا هەندێ هاوڕێ ئامادەكرا، لە كەرتەكانی شەهید ئارام و خوێندكارانی كۆمەڵە، كە دوای ئەوەی ئەوان بنكەی سەرەكیان دەگوێزنەوە بۆ سورێن یا شوێنێكی دوورە دەستی یەكێتی بیان نێرین، بەڵام پاش ئەوەی بۆمان ساغ بوەوە كە بەوكارە هەڵناسن، بریارماندا هیچ كەس و هیچ لیستێكیش سەبارەت بە ناوەنهێنیەكان و ئەڵقەكان نەنێرین..

هاوڕێ یانی ئەڵقەی (٢١) تیكۆشەر

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

لای ئێمە جارێ دەنگ و باسی نوێ نیە، ڕەنگە لەم چەند ڕۆژە تەفسیلی وەزعی سەرەوەی یەکیتی بزانین. وەزعی خۆشمان هەروەکو خۆیەتی گۆرانی بەسەردا نەهاتووە.

هاوڕێ یان

وا پێنج ژمارە زیاتر بەیانمان بۆ ناردن کە لەسەر تەسلیم بونەوەی پ.م نوسراوە تکایە وا بکەن بگاتە دەستی خەڵکێکی زۆر بیبینی و بیشی گەیەننە هەولێرو ژمارەی زۆریان بۆ رەوانە بکەن، هەروەها بۆ هەورامانیش. نازانم هاوڕێ حاجی لە هەولیرە یان نەء و تکایە چی ئەزانن دەربارەی وەزعی ئەو ئاگادارمان بکەن.

دوبارەڕێز

وەڵامی بان-چەپ کان بە دوورودرێژی نووسراوە وهەوڵئەدەین بیگەیەنینە چاپ.

هاوریتان

گەرمیان

١٩٨٥/٨/١٤

دوابەدوای کۆبوونەوەکەی سێوسێنان سەبارەت بە چاپکردنی ئەنجامی بریارەکانی کۆبونەوەکە، تا ئەوساتە وەختەش کەس نەنێردرا بۆ چاککردنەوەی ڕۆنیۆکە، مەلا بەختیار لەوبارەوە نامەیەکی نارد بەم جۆرە نووسرابوو:

هاوڕێ سامی عبدی تێکۆشەر (ئەونامەیەش بۆ حاجی مەمۆیە)

سلاوێکی کۆمۆنیستانە

نامەی(١٢) ی مانگتان گەیشت و ناوەرۆکەکەی دڵخۆشکەرەیە. هیوادارم بەردەوام لە گەشەکردندابن و هەلێکی باشیش هەڵکەوتووە نابێ لە کیسی بدەن.

وا لێرە بریاری کۆبونەوەکەمان چاپ کردووە و تکایە ئێوە لەسەر دو نوسخە فۆتۆی بکەن و ئستێنسڵەکانمان بۆ ڕەوانە بکەن خۆمان ڕایئەکێشین، دوبارەی ئەکەمەوە هەموو ئەو نووسینە بە دوو نوسخە واتە هەر پەڕەیەکی دووجار فۆتۆ بکەن بۆ ئەوەی ئەگەر لە کاتی کار کردنا نوسخەیەکی دڕا ئەویتر لەبەردەستابێ.

دوای ئەمە وەڵامی دوورو درێژی (بان چەپ) ناو لێنراوەکان ئەنێرم و ئەویش دیسان فۆتۆکەن و بە دوو نوسخەش. ئەگەر هاوڕێ حاجی هاتەوە، ئەو هاوڕێ یەک ئەناسێ و خۆم پێم وتووە کێ یە بۆ چاک کردنی ڕۆنیۆکە تکایە وابکەن تەرتیبی بکەن چاکی بکاتەوە و بۆ ئەم مەبەستەش قسە لەگەڵ ئەودا بکەن.

هیوادارم بەیانەكەتان بە فراوانی بڵاو كردبێتەوە.
خۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٨/١٩

تێبینی:
تكایە بە ناوی خۆمانەوە پەیوەندی بە هاوڕێ یانی پۆلەوە بكەن، ئەمانە خۆتان ئەیانناسن جەماعەتێكی پاكن زۆر ئەخوێنن و دووجارم دیون و پاش پسانی مفاوەزاتەكە نەم دیونەتەوە.
سیاسەتی گشتی خۆمانیان بە پێ ی بریاری كۆبونەوەكە بۆ باس بكەن، مەسەلەی ئینشیقاق و ئەو شتانەش بڵێن.
وە بزانن تا چ ڕادەیەک ئامادەی ئیش و هاوكارین، چیان لە ئێمە ئەوێ و، چییان پێئەكرێ بۆ كارەكانمان. ڕێزیان لێبگرن و بەقەدەر خۆشیان قسەیان لەگەڵا بكەن. ئەگەر زانیتان خۆیان قورس ئەگرن و هەر ئەیانەوێ شتمان بزانن تۆش كەمیان زانیاری بدەرێ.
ئەدرێسەكەی تەلەفۆن (....) بڵێن (احمد) مان ئەوێ شەوی ٢٥/ ٨ بە ناوی (عبدالله محەمەد) وە قسەیان لە گەڵا بكەن و وەعدیان بدەنێ كە بیانبینن عنوانی خۆتان مەدەن و لە دەرەوە دیدار سازبكەن و خۆشت بیبینە.

لەبەر ئەوەی چەند جارێک تلفۆنمكردو وەڵام نەبوو، پەیوەندیەكەم دواخست بۆ كاتێكیتر، سەبارەت بە نوسەری ژن، من پەیوەندیم كردبوو بە نوسەرو شاعیر (دلسۆز حەمە) تا وتارمان بۆ بنوسێت، ئەویش وتارێكی چڕو پوختی بۆ ناردین لە بارەی مێژووی چەوسانەوەی ژنەوە و بە ناوی نهێنی (كەژاڵ)ەوە لە ژمارە یەكی ئۆرگانی ئاڵای شۆڕش دا بڵاوكرایەوە.

هاوڕێ سامی عبدی تیكۆشەر
سڵاوێكی كۆمۆنیستانە
نامەكەت و فۆتۆ كردنی ڕاگەیاندنی كۆتاییەكەم گەیشتێ و سوپاست ئەكەم بەو زووی یە ڕات پەڕاندووە، وا وەڵامی بانچەپ ناو لێنراوەكانیش ئەنێرم تكایە دیسان بە دوو نوسخە هەر لاپەڕەیەكی چاپ بكە و بەرگەكەی سێ نوسخە و بەم شێوەیە بۆم بنێرە.
٨/٢٥ ی مانگ سەعات سێ ی پاش نیوەڕۆ لە هەمان ئەو شوینەی تیایا لە ژێر كەپرەكە كۆبوینەوە سەیارەكەمان چاوەڕێ ئەكات(خۆم نایەم) شوێنەكە لە ڕێ ی

نەوتیە. ئەگەر بتوانن (١٠) بەند كاغەزی سپی ڕاكیشانمان بۆ بهێنن زۆر باشە وا نمونەكەیت بۆ ئەنێرم، زیاتریش بێ باشترە.

بۆ نووسینی هاوڕێ ی ئافرەتیش ، ئەگەر ڕێ ی دەستكاریمان ئەدات بۆی بلاو ئەكەینەوەو ناوێكی نهێنیش بۆ خۆی هەڵبژێرێ تا ئیتر گەر نووسینێكی تری نارد بەو ناوە بۆی بڵاو بكەینەوە.

بۆ هاوڕی سیروانیش، بە ڕاستی ئەوەندە سەرقاڵ بوین نەمان خوێندۆتەو، دوای خوێندنەوەی وەڵام ئەگێڕین. لێرە ئەمەوێ سەرنجتان بۆ ئەوە ڕاكیشم كە حەق نیە بەو فۆتۆیە شتی لابە لای پێ چاپ بكەن وەكو ئەو بەرگەی كراوە بۆ نووسینەكەی هاوڕێ سیروان و ئەو پۆستەرەی شەهید ئارام. خۆتان ئەزانن تا ئەوەمان دەست كەوتووە هەزار ئەم لاو ئەو لامان كردووە هەموو پشت و پەنایەكمان ئەوەیە، بۆیە تكایە بە بی موافەقەت وەرگرتن یەک ووشەی لا بە لای پێ چاپ مەكەن تا پەكمان نەكەوێ.

تكایە زوو زوو پەیوەندی بە هاوڕێ حاجی یەوە بكەن و ئەو هاوڕێ یە ببینن كە لە ڕۆنیۆ ئەزانێت و ڕۆنیۆكەی بدەنێ كە زوو چاكی كات و زووش لێی وەربگرنەوەو نوقسانیەكەی پێبڵێن. ئەمەیان دوا مەخەن ئەو ئەتوانی تەرتیبی بكات.

ڕاپۆرتی ئەڵقەكان دیار نیە هاوڕێتان

دووبارە ڕێز

گەرمیان

١٩٨٥/٨/ ٢٣

ئێمە لە شارەكاندا تا ئەو كاتەو دواتریش ئۆتۆموبێلی كەس و كارو دۆست و ناسیاومان بە كار دەهێنا بۆ گەیاندن و گواستنەوەی كەل و پەلی ڕێكخستن بێ ئەوەی خاوەنەكانی بزانن كە بۆ كاری مەترسیداری ڕێكخراوەیی بەكار دەهێنرێت، لە كاتی گیرانی هەر ئۆتۆمۆبێلیكدا بێ ئەوەی بە خۆی بزانیت ژیانی خاوەنەكەشی دەكەوتە مەترسی یەوە، تووشی بەرەوڕووبوونی مەرگ دەبونەوە. دوای ئەو پەیمانەی سالار عزیز دابووی بە مەلابەختیار سەبارەت بە كۆمەكی ماددی، من پێشنیاری كڕینی ئۆتۆمۆبێلێكم كرد بۆ ئەنجامدانی گواستنەوەی كەل و پەلی ڕێكخستن. دەركەوت كە ئەو پەیمانە تەنها قسەبووە..

هاوڕێ سامی عبدی تیكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

دوا نامەتم گەیشتێ و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-بۆ ســـــەیارە هەر پارەمان بگاتێ بە زوترین كات پێتان ئەگەیەنین كە بیكڕن، بەداخەوە كە تا ئێستا هیچمان پێنەگەیشتووە. هەمیشە داڕشتنی كاری گەورە ئەوەها ســـســـت ئەجوڵی. ئەگەر ئێوە پێتان بكڕێ ســـوكە پارەیەک قەرزبكەن حتما ئێمە ئەیدەینەوە پاش ماوەیەكی كەم.

٢- وا تەرتیبم كرد كە زوو ڕۆنیۆكە بـاش بكەن. تكـایە بە زووترین كـات بیگواســـنەوە و لەڕێ ی (ناجی)یەوە نامەم نووســـیوە چۆن تەرتیب ئەكرێ. دوای مەخەن چونكە جارێكی تر فرسەتی وا باش هەڵناكەوێ.

هیوادارم لەم ماوە كەمە شتە تازەكان تەواوببن و بتان گاتێ.

تكایە ئێوە ئەگەر پێتان دەكرێ دو ســـێ هاوڕێ و دۆســـتی باوەڕ پێكراو بنێرنە دەرەوە چونكە زۆر گرنگن كە لامان بن و ببنە پ.م.

خۆشیتان

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٨/٣٠

ئێمە لەئەڵقەی 21 بریارمان دابوو هیچ كەسێک نانێرینە دەرەوە تا ئەوان بنكەی ناوەندی نوسەران نەبەنە چیای سورێن، یا شوێنێكی دوورەدەستی یەكێتی. ئاگاداری ئەو هاوڕێیانەشمان كردەوە كە پێشتر ئامادەكرابوون بۆ چوونە دەرەوە جارێ چاوەڕوان بن تا ئاگاداریان دەكەینەوە. لە ڕاستیدا نائومێد بووین لە ناوەندی نوسەران و چاوەڕوانی كارەساتمان دەكرد لە ئەنجامی بێ هەڵوێستی ناوەندی نوسەران..دەبوو لە ناوەوە ئێمە خۆمان ئامادە بكردایە بۆ شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكانی یەكێتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. لەو بارەشەوە چەند كۆبونەوەیەكمان ئەنجامدا چەند بریارێكاماندا و كەوتینە جێبەجێ كردنی. دوای ئەوەی ئاگادارمانكردن كە پشتگوێ خستنی ڕاكانی ئێمە قابل قبوڵ نیە. ماوەیەک لە چاوەڕوانی جێبەجێكردنی داواكانمان كە لە پێش هەموویانەوە نامەی وازهێنانیان لە كۆمەڵەو یەكێتی كە تا ئەو دەم نەیان ناردبوو، وە گواستنەوەی بنكەی نوسەران بووە بۆ چیای سورێن بریارماندا نامەیان بۆ نەنوسین و خۆمان دوورەپەرێز بگرین.

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

ئەم نـامـانە چونكە تـایبەتن بە چـاپەمەنی بۆیە تـایبەتی بۆ تۆی ئەنێرم نەک بۆ ئەڵقەكان.

وا ئەمجارەش بە هۆی هەڵەیەكی هونەری بچوكەوە كە لە كاتی ڕاكێشـانیا دركمان پێكرد. تەواوی ئەو فۆتۆیانەی ڕاتان كێشاوە خەساربون و كەڵكیان نەبوو. هۆیەكەشـمان بە هەڵگری نامە گوتووە و تكایە دیقەت بدەنە هەڵەكە و دەرسـی لیوەربگرن بۆ جارێكی تر. ڕەخنە لەمە ناگرم چونكە منیش بۆم دەركەوت كاری وا پێویستی بە ئەزمونێكی زۆرە. هیوادارم دەست بەجێ هەموان سەرو ژمارەیەكمان بۆ ڕاكێشـن تەنها بەرگی هەردووكیان نەبێ دوو نوسـخەیان بۆ ڕاكێشـن. بە دەقی چاپەكەش بۆمان ڕەوانە بكەنەوە بە زووترین كات.

هەروەها تكـایە مەكینەی دەرزیەكەشـمان بۆ ڕەوانە بكەن بە دەوروبەری (٢٥٠٠)دەرزیش، هەڵگری نامە لە چۆنیەتی بەكارهێنانی فێربكەن.

وا (١٥٠) دینارم بۆ كڕینی پێویستی ئستێنسڵی فۆتۆكە بۆ ڕەوانە كردن تكایە هەمووی بدەن بەوە.

تكایە گەر پێتان دەكرێ بۆ بەرگەكانیان كاغەزی ئەستور هەیە(زۆر ئەستوور نە)بەڵكە دوو هەزار كـاغەزمـان بۆ ڕەوانە بكەن ڕەنگە بكـاتە چوار بەنـدی پێنج سـەدی. ڕەنگاوڕەنـگ بێ، ئیتر نـامێلكەكـان زۆر جوان ئەبن، ئەمەش ڕەنگە لە كتێبخانەكان، یان لە چاپخانەكان دەست بكەون. تكایە سەرجەمی كارەكان ئەبێ ٩/٤ بگاتە دەستمان واتە دوو سبەی. چونكە ئیشمان زۆرە.

چاوەڕێ بكەن نـامەی ئـاییندە بۆ ئەڵقەكەتـان ڕووداوی تەفسـیل و دوا ڕای نووسەرانتان پێ ڕائەگەیەنین لەسەر دۆخەكەو ئایندەیان.

تكایە گەر هاوڕێ هەیە بێتە دەرەوە بۆمان بنێرن.

خۆشیتان

١-هیوادارم ڕۆنیۆكەتان ناردبێ بۆ چاك كردنەوە.

٢-تكایە بچوكترین پیتی لیترافیكس واتە ئەو پیتە جوانانەی هێنامن و دام پێتان بۆ مونتاژ، تكایە هەندێكمان بۆ ڕەوانە بكەن.

هاورێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٩/٢

هۆكـارەكـانی تـاكڕەوی لە كـارو بریـار وەك ڕەوتێكی نـاو یەكێتی نـائومیدی كردبوم، مـاوەیەك خۆمـان دوورەپەریزگرت لێیـان وەك نـارەزاییەك، مەلا بەختیاریش دوای ماوەیەك لە دوورە پەرێزی ئێمە لێیان، ئەم نامەیەی نارد:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١) تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە و هیوامان سەرفرازیتانە.

ماوەیەكە بێ دەنگن و قسەوباستان نیە. حەق وابوو نامەو هەواڵتان هەبێ و وا دوورەپەرێز نەبن.

هاوڕێ یان..

وا بریاری كۆبونەوەكان و وەڵامی بان- چەپ ناولێنراوەكان تەواو بوون و (٢٥٠) دانەمان بۆ ناردن.. هیوادارین بە ووردی بیان خوێننەوە و باری سەرنجی خۆتانمان بۆ بنووسن. تكایە ئەمانە بە دیاری دابەش بكەن و دیاریش لە فلسێكەوە تا سەد دینار ئەخوات. سەرجەمیشیمان بۆ ڕەوانە بكەن تا مەسروفاتی جاپەمەنیەكان دەركەین.

وا نامەیەكی كراوەمان ڕەوانە كرد، تكایە سەرو دوو ژمارەمان بۆ فۆتۆ بكەن و بە زوترین كات بۆمان ڕەوانە بكەن..هەروەها گەر بتوانن یەكێك لە تایپەكان بگەیەننە(نەوتی) زۆرباشە، ماڵی كاك(مەلا یاسین) لەوێ یەو لێ ی دانێن ئەمانگاتێ. بەشە نووسراوەكانیشتان هەر لەوێ یەو تكایە بە ناوی (مام كریم) وە بچن بیبەن. بڵێن ئێمە لە ماڵی مام كەریمەوە هاتوین ئیتر ئەتانداتێ. هەروەها تكایە وا بكەن ناوی ئەو هاوڕێ ئافرەتەمان بە تەواوەتی بۆ ڕەوانە بكەن كە ووتارەكەی نووسیوە، چونكە ئەبێ بە تەواوەتی بزانین كێ یە و تا چەندیش لەگەل خۆماندا ئەبێ..ئێمە بیستومانە كە خوشكێكە ئەگەر ئەو بی كچیكی باش و ئەمینە([1])..بەڵام زانیاری ئەوەمان لەسەری هەیە كە لەگەل تاقمی پۆلی شەهید دلاوەردا ئیش ئەكات ..تكایە بە تەواوەتی دڵنیامان بكەن.

بریار بوو هاوڕی (سامی عبد) لەگەڵ جەماعەتی پۆل دا قسە بكات .. كەچی وەعدەكەی بەسەرا تێپەڕیوەو قسەی لەگەڵ نەكردوون.. بە ڕاستی ئەم جۆرە پەیوەندیانە حەقە لە ئەوان و كاتی خۆیا وەكو ڕیک خراوە جێ بەجێ بكرێ.

هاوڕێ یان ...

ئێستا وەزعمان گۆڕانی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتووە، بەردەوامین لەسەر سیاسەت و خەباتی فكری و ڕاپەڕاندنی ئەركی سەرشان. وە تا دێت ڕوو لە گەشەین و جەماوەرو پ.م و تەنانەت جوتیارانیش باشترمان تێئەگەن. لە بەرامبەریشماندا، ینک كزو لاوازتر ئەبن و كەم بایەختر لە ناو جەماوەردا دەرئەكەون.

خۆتان لە ناو خەڵكی شاران و ئەزانن وەزع لە چیایە و چییان بەسەر هاتووە.

---

[1]) ناوی ئەو كچەی وتارەكەی بۆ ئاڵای شۆرش نوسی بوو . شاعیرو نوسەر و ئەندازیار دڵسۆز حەمە بووكە ئێستا لە هۆڵەندا دەژی. بەڵام ناوەكەیم لە بەر مەترسی ئاشكرابوون نەنارد بۆ مەلا بەختیار وەک داوایكردبوو. بە هۆی ئەوەی هەر سووربوو لەسەر مانەوەی لە گوندی تەكیە. مەلا بەختیار لە تەكیە مەترسی گرتنی لەسەربوو، لە بەر ئەوە لیستی ناوەكانی ئەڵقەكانیش كە چەندجارێک بوو داوای دەكرد نەمنارد..

لەم ماوەیەش ســـەركردایەتیەكەیان لە كۆبونەوەی بەردەواما بون و زیاتریش مەبەســـتیان ئێمە بووە .. بریاری زانیاریان ئەوەیە كە بێ ســـەلماندنی هیچ جۆرە مافێكی دیموكراســـی هەوڵ ئەدەن پاكســـازی بكەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور ئەخەنەوە، بە هیچ چەشـنێ باوەڕیان بە دیموكراسـی و ئازادی هەڵوێسـت دەربڕین نیە..ئێمەش لە بەرامبەریا ن دا جارێ بەردەوامین لەسەر پشووی شۆڕشگێرانە و لە سەر سیاسەتی خۆمان..

ئەوان زۆریان هەوڵدا من بچمە كۆبونەوەو بە ڕەسمی دانیشم.. بەڵام نەڕۆیشتم و **بە ڕەسمیش استقالەم بۆ ناردن..**.ئەوان لایان مەتڵەب بوو من بۆ سەعاتێكیش بێ بچمە كۆبونەوە.. تا بتوانن بە ڕەســمی بریاریكی قەبەم لەســەر بدەن و بلاوی **بكەنەوە و بڵێن دەرمان كردووە..** ئەو بریارەم بە نەچوون بەتاڵ كرد.

وەزعیشیان لە دەرەوە خراپە.. جگە لە ئێمە ئێستا شۆڕشگێرانیش كێشەی قوڵیان تێكەوتووە، تەنانەت گەیشتۆتە استقالەی د،پێشەوا لە سەركردایەتیان..ناوبراو خزمی مام جەلالیشــــە...(شــــەوكەتی حاجی موشـــیرو شـــیخ داراو م.عبدالله) كراونەتە سەركردایەتیان..

خۆتان ئەزانن لە بێ پیاوی و بی كەسیە ئەوان ئەبن بە سەركردە.

لە نــاو كۆڕەكیش ، تەكەتولی تر پەیــا بووە، بریتین لە (جەبــار فەرمــان، ئەرســـەلان، د، خەســـرەو، عەلی بچكۆل) ئەمانیش كەوتونەتە فســـكە فســـك و كۆبونەوەی تایبەتی..

خۆتان ئەزانن ئەمانە كەسانی ڕاستڕەوو بی ڕەوشتن لە ڕووی سیاسی یەوە... بەڵام لەگەڵ ئەوەشا كێشە دەروونیەكانیان بەرگەی ئەم بن بەستە سیاسیە ناگرێ كە تێ ی كەوتوون. بۆیە وایان بەسەر هاتووە.

من ڕەنگە ســەردانێكی شــەخســیان بكەم و بچم تەعقیبیكی دوا ســیاســەت و هەڵوێستیان لە نزیكەوە بكەم، گەر بیستتان ڕۆیشتووم، ئاسایی بگرن.

دووبارە ڕێز

هاوڕێتان
گەرمیان
٢٦-١٩٨/٩/٢٧

هەڵسەنگاندنی نامەكەی مەلا بەختیار

ئاخری لە كۆتایی مانگی سێپتەمبەر، لەو نامەیەی سەرەوەدا ئاگاداریكردین كە ئیستقالەی ناردووە بۆ یەكێتی ، واتە مانگێك و چەند ڕۆژێك پێش گرتنەكەیان**!**

لە نامەكەی مەلا بەختیاردا دەردەكەوێت كە هێشتا سوورە لە سەر خۆشباوەڕی خۆی و بریاری گواستنەوەی بنكەی ناوەندی نوسەرانی ئالای شۆڕشی بۆ سورێن جی بەجێ ناكات، تازە بە تازە نوسیویەتی (زانیاریان ئەوەیە كە بێ سەلماندنی هیچ

جۆره مافێكی دیموكراسی هەوڵ ئەدەن پاكسازی بكەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور ئەخەنەوە، بە هیچ چەشنێ باوەڕیان بە دیموكراسی و ئازادی هەڵوێست دەربڕین نیە..**ئێمەش لە بەرامبەریا ن دا جارێ بەردەوامین لەسەر پشووی شۆڕشگێرانە** و لە سەر سیاسەتی خۆمان).. بە پێی زانیاریەكانی ئێمە بارودۆخەكە تا دەهات مەترسیدارتر دەبوو لەو بارەوە بە دەمی و بە نامە ئاگاداری مەلابەختیارم كردبوو، بەڵام نەیدەبیست، ناوەندی نوسەرانیش گەرچی مەترسیەكانیان دەزانی، سەری خۆیان كردبوو بە ژێر لمەوە تا مەترسیەكان نەبینن. ئەو كاره بە تەواوی ئێمەی لە ناو شارەكان هەراسان كردبوو، چونكە دەمانزانی جەلالیەكان شاڵاویان بۆ دەبەن و دەیانگرن.

لەو دەمەدا شاڵاوی ڕاگەیاندنی درۆودەلەسەی یەكیتی دژی ئاڵای شۆڕش تا دەهات لە ڕادیۆكەیان و ڕاگەیاندنەكانیانەوە توندتر دەبوو، هەواڵەكانی ئەڵقەكانمان لە ناو هێزی پێشمەرگەو گوندەكاندا، هوشیاریان دەدا بە خۆ ئامادەكردنی ینک بۆ دەستپیكردنی هێرش، تاڵەبانی چاوەڕێی سەره بەڵگەیەكی دەكرد تا بریاری پەلامار بدات. دیاربوو ناوەندی نووسەران غەرقی خۆشباوەڕی خۆیان بووبون بە سەرانی ینک...من بە تەواوی نائومید بووبووم لەو خۆشباوەڕی یەی مەلا بەختیار.. كاتێك لەو نامەیەشدا داوای ناوی نووسەری وتارەكەی لێكردم نەمنارد (كە لە خۆیەوە گەلێك ناوی شەن وكەو كردبوو هیچیشی وا نەبوو).ئێستا بۆ مێژوو دەینووسم ئەو وتاره كە لە سەر مێژووی چەوسانەوەی ژن نووسرابوو. وە لە یەكەمین ژمارەی ئۆرگانی ئاڵای شۆڕشدا بڵاوكرایەوە لە نووسینی شاعیرونوسەر و ئەندازیار دڵسۆز حەمە بوو، كە ئێستا لە هۆڵەندا دەژی. بریاریش بوو بەردەوام وتارمان بۆ بنوسێت بەڵام شاڵاوی یەكیتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕشی هات بەسەردا.

لە ناو شارەوە ناردنە دەرەوەی ئەو هاوڕێ یانەشمان ڕاگرت كە مەلا بەختیار بۆ بوونە پ.م داوای كردبوو. لە هەمان كاتیشدا بریارماندا تاپیەكەی داوای كردبوو بۆی بنێرین بۆ تەكیە، نەینێرین، تا ئەوان دەچنە بنكەی ئارام و دوورەدەستی یەكێتی.

لە هەمووی سەیرتر خۆی لەو نامەیەی سەرەوەدا نووسیویەتی: سەركردایەتی یەكەیان لە كۆبونەوەی بەردەوم دا بوون (مەبەستی سەركردایەتی یەكێتی یە)و زیاتریش مەبەستیان ئێمەبووه! هەمووی نیشانەی ئەوەبوو هێشتا(بەرامبەریان) باش نەناسیوەو پەندیان لە كاردانەوەكانی تاڵەبانی بەرامبەر بزوتنەوەو...وەرنەگرتوه. دەبوو مەلابەختیار لە مێژبوایە بنكەی ناوەندی نوسەرانی ببردایەتە چیای سورێن و بخستایەتە گەڕ، كەچی خۆی لە گوندی تەكیەو یەكێك لە دەزگای ڕۆشنبیری یەكیتی! و ئەویتریان لە ناوچەیەكیتر بە (كاری رێكخراوەیی یەكیتی یەوە! خەریك بوون!) دەنگی دەهۆڵی پەلاماری یەكیتی بۆ سەریان لە شارەكاندا دەنگی دەدایەوە،

ناوەندی نووسـەرانی ئاڵای شـۆڕش نەیدەبیسـت و نەی دەبینی و لە خۆش باوەڕی و خەوی غەفڵەتدا بوون.
مەلا بەختیار لەو نامەی سـەرەوەدا نوسـیویەتی :" بریاری زانیاریان ئەوەیە كە بێ سـەلماندنی هیچ جۆرە مافێكی دیموكراسـی هەول ئەدەن پاكسـازی بكەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور دەخەنەوە، بە هیچ چەشـنێ باوەڕیان بە دیموكراسـی و ئازادی هەڵوێسـت دەربڕین نیە!" ئەو بۆچوونانەی مەلا بەختیار زۆر سـەیر بوون، وەكو ئەوەی یەكێتی لەو كاتەوە دەسـتی بە پاكسـازی كۆمەڵە كردبێت! و تازە ش یەكێتی باوەڕی بە ئازادی و دیموكراسی نەمابێت!
لە كاتێكدا لەناو شـارەكان و لە شـاخیشـدا دەهۆڵی هەڕەشـەو پەلاماری یەكێتی بۆسـەر ئاڵای شـۆڕش تا دەهات توندتر دەبوو، مەلا بەختیار لە نامەكەی سـەرەوەیدا نووسـیبوی:" ئێمەش لە بەرامبەردا جـارێ بەردەوامین لەسـەر(پشـووی شۆڕشگێڕانە(!))... بە ڕوونی دیاربوو مەلابەختیار لەژێر كاریگەری راوێژكارانی تاڵەبانی دایەو وای سڕ كردووە، ئەو مەترسیانەی خەڵكی ئاسـایی دەی بینن و دەی بیسـتن (تەنانەت خۆشـی باسـی دەكات) هێشـتا نەیانگەیاندۆتە بریاری چوونە سورێن...
لە ئەڵقەی ٢١ زۆر دواین و هەڵسەنگاندنمان كرد. من بە تەواوی نائومێدی خۆم لە نـاوەنـدی نوسـەران دەربڕی. چـاوەڕوانی گەڕانەوەی مەلا بەختیـاربووم تـا ئەمجارەیان بە یەكجاری كاركردنم لە گەڵیان بوەستێنم، بریاریشماندا تایپەكەی داوای كردبوو بۆیان نەنێرین.

دوای نائومێدبوون لە ناوەندی نوسـەران، دەبوو لە ناوەو وەك ئەڵقەكان هەڵسـین بە خۆئامادەكردن بۆ بەرەوڕووبوونەوەی یەو بارودۆخە نەخوازراوەی لە ئەنجامی شـاڵاوی یەكێتی بۆسـەرمان چاوەڕوانی دەكرا. بۆ ئەنجامدانی وەها كارێكیش پاش چەندین كۆبونەوە، گەیشتین بە بریاری دروستكردنی (لیژنەی بەرگری پێشمەرگەی ناوشار) تا لە كاتی پێویستدا بتوانێت بەرگری لە ژیانی هاوڕێ یان بكات لە ناوەوە. دوای دروسـتكردنی ئەو لیژنەیە ئاگاداری مەلابەختیارم كردەوە لە دروسـتبوونی. سەیر لەوەدایە ئەو لەو نامەیەی خوارەوەدا بە لیژنەی تیرۆر! ناوی بردووە..

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١)ی تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەو بە هیوای سەركەوتنتانین

ڕاپۆرتەكەتان و ڕاپۆرتەكانی ئەڵقەی هەورامان گەیشتن و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-سوپاستان ئەكەین بۆ ڕێک و پێکی ڕاپۆرتەکە و ئەو چالاكیە نوێ یەشتان مایەی دڵخۆشیە. دەنگ و باسەكانیش، بە تایبەت سەبارەت بە باری كرێكاران بۆ گۆڤارەكە سودمەندەو تكایە لە هەمو لایەكەوە لە سەرتاپای وولات دەنگ و باسی كرێكارانمان بۆ بنیرن.

٢-ووتاری كەژاڵ ، لە ژمارە یەكدا بڵاو ئەبیتەوە بە ناوێكی تر ئەگەر خۆی ناوێكی لا مەبەستە تكایە بۆمان بنیرن، ئەگەر نەینارد خۆمان ناوێكی بۆ دائەنێین. ووتاری هاوڕێ سیروان ، ئینشائەكەی جوانە بەڵام بۆ گۆڤاری تیئۆری ناشێ، چونكە ووتارێكی وەسفی یە نەک تەحلیلی..بۆیە تەنها چەند بەشێكی بڵاوئەكرێتەوە لە گۆڤارەكەدا. بە هیواین ووردە ووردە زیاتر گەشە بكات و ووتاری زانستیترمان بۆ بنێرێ. چونكە گۆڤارەكە ئەبێ ووتاری كامڵ و زانستی تیا بڵاوبیتەوە. دوو ووتاری هاوڕێ یانی ئەڵقەی ناوەندی نووسەرانیش ڕەت كراوەتەوە هەر لەبەر ئەو هۆیانە.

٣-ئەو تێبینیانەی سەبارەت بە دوا بەیان ناردووتانە، فریا نەكەوت و تكایە ئەو بەیانە...پێتان بكرێ زوو بگەیەنن بە هەولێر...هەرچەند هاوڕێ ی دیكە پەیوەندی پێیانەوە هەیە. بەڵام ئەم پەیوەندیەی ئێوە ئێستا باشتر هاتە دەست و زوتر ئەگاتە جێ. بۆیە تكایە یان تەلەفۆن بكەن خۆیان بێن یان خۆتان بۆیان بەرن..(١٠٠٠) ژمارەیان بۆ بەرن و هەوڵ بەن لە هەموو شوێنێكا بڵاوبێتەوە..بەوان(هەولێر)بڵێن وا بكەن لە زانكۆی صلاح الدین زۆر بڵاوبیتەوە. دیارە خۆشتان وا بكەن لە هەموو لایەک بە جوانی بڵاوبكرێ. وا بكەن لەگەڵ هەولێردا تەوقیتی بڵاوكردنەوەكە بكەن و پێكەوە لە یەک كاتدا بڵاوبێتەوە باشە.

٤-تكایە ئەو كارتۆنەی هەردوو نامێلكەكەی تیایە لای خۆتان هەڵی گرن تا ڕوناک دێت و ئەیباتە جێ ی مەبەست..

٥-هاوڕێ یانی گیراو لە لایەن ینكەوە..هەموو ئازادكراون ودیارە مەسەلەكە هەر فشارو تۆقاندنە..ئەو شتانە بەرنامەی كاری سیاسیمان هەڵناوەشینێتەوەو بەردەوامین لەسەر سیاسەت و تاكتیكی خۆمان.

٦-تكایە ئەو نامێلكانە بە دیاری بدەن بە هاوڕێ یان و دۆستا و داهاتەكەی چەندە بۆمان بنێرن.

٧-ڕەنگە هاوڕێ گەرمیان سەرێكی سەركردایەتی ینک بدات، چونكە گەلێ مەسەلە هەیە پێویستی بەو سەفەرە هەیە..دیارە بە حەزەرو تەئمینێكی تەواو ئەروات.. دوای ئەوە زۆرشت سەبارەت بە ئیش و كارەكانمان یەک لا ئەكرین و بریاری تەواوی تازە ئەدرێ.

٨-ئەو لیژنەی تیرۆرەی پێک هاتووە..زۆر باشە..بەڵام یەكدی نەناسن و كەسانی خۆراگرو ئەمین و چاپوک و بە هەڵمەت بن.

٩-گەر هەبێ هاوڕێ یان ئامادەبن بۆ پێشـــمەرگایەتی..چەند هاورێ یەک ڕەوانە بکەن زۆر باشە..چونکە پێویستیمان بە پێشمەرگەی باش هەیە.

١٠- ناردنی تایپەکە دوابخەن و جارێ نامانەوێ .

١١-وەزعی نوێ شتیکی ئەوتۆ نیە و کەی دەنگ و باس هەبوو بۆتان ئەنێرین.

دوبارە ڕێز

هاوڕیتان

گەرمیان

١٩٨٥ / ١٠/٥-٤

دوای کۆبونەوەکەی تاران سالار عزیز پاش ئەوەی نائومێد دەبێت لە هەڵوێستی ئاڵای شۆڕش سەبارەت بە جیابونەوەی چەکداری ، پەلەی تەقاندنەوەی تاڵەبانی بوو بە ئاڵای شـــۆڕشـــدا تا لە ئەنجامی ئەو پەلامارەی ڕوودەدات هەرچی زووە جیابوونەوەی چەکداری ڕووبدات. ئەو بۆچوونەش لەو نامەیەی١٩٨٥/١٠/٧ دەردەکەوێ کە لە ڕاژانەوە ناردبوو یان بۆ مەلا بەختیار، ئەمەش بەشێکی نامەکەیە:

هاوڕێی خۆشەویست کاک بەختیار **ڕاژان**

سڵاو و ڕێز ٩٨٥/١٠/٧

زۆرهەوالی تەندروســـتی و خۆشـــیتان ئەپرســـم و هیوادارم لە خۆشـــی و کامەرانیدابن. زۆر ڕێزو ســـڵاوم هەیە بۆ کاک شـــێخ علی و کاک بکر و زۆر هەواڵیان ئەپرسم.

کاکە نامەوێ نامەکەم زۆر درێژبێ چونکە کاک سالار نامەیەکی دوورودریژی بە دەســـتەوەیە لەم کاتەدا، هەربۆیەش من بە کورتی حەز ئەکەم دەربارەی وەزعی دەرەوە و ئێرە هەندی شتتان بۆ باس بکەم.

بە نیسبەت دەرەوە وەزعی ڕێکخستن زۆر چاکە و ئێستا لە زۆربەی وولاتەکانی ئەوروپا ڕێکخستنمان هەیە وەکو انگستان، هۆڵەندا، ئەڵمانیای ڕۆژ ئاوا، هەنگاریاو ســـوید ئەوە ســـەرەرای لقی ئەمریکا کە بە ڕادەیەکی ســـەرســـووڕهێنەر خەریکی چالاکین و کەمالیەکانیان (مەبەستی جلالیەکانە –نوسەر) کردۆتە کونەوە.

هاوڕێ: ڕاســـتە ئێوە لە ناوەوەی وڵات و بارێکی یەکجار قورســـتان کەوتۆتە ســـەرشـــان بە تایبەتی لە ژێر قورســـایی دوو زەغتی زۆر گەورەدان ، لە لایەک ڕژێمی فاشـــی بەغداو لە لایەکیش مام کەمال و دارودەســـتەکەی و ئێمەش تقدیری وەزعتان زۆر ئەکەین، بەڵام لەگەڵ ئەوەشـــدا تێکڕا ڕێکخســـتنەکانی دەرەوەمان و دۆســـتانمان و خەڵکانی نزیک لێوەمان، دەمێکە چاوەڕێ ی ئەو بریارە مێژووەن کە گوێ یان لە ڕاگەیاندنی جیابوونەوە بێ و ئیتر بە ئاشکرا ڕێکخستن کاروباری خۆی بکات، بە تایبەتی -بە نیســـبەت دەرەوە- زەمینەی تەواوی بۆ خۆشـــکراوە، و تەواو

پەیوەندی لەگەڵ هێزە سیاسیەكان و دەوڵەتە دۆستەكانمان كراوە،بە ڕادەیەک کە ئەو مۆڵەتە لە بارە بڕواناکەم بۆ هیچ ڕێکخســـتنێک و گروپێکی ســـیاســـی تا ئێســـتا رەخسابێ.

کاک جەعفەرو من لێپرسراوی ئەو دەوڵەتانەمان دی و زۆر پێخۆشحاڵ بوون بە کاروبارمان و زۆریش پشـتگیری خۆیان نیشـان دا، هەروەک ئامادەی خۆیشـیان بۆ زۆر شـت نیشـان دا، یەکێ لەوانە کە نوسـینی نامەیەکە ڕاسـتەوخۆ یە بۆ سـەرۆک حافظ الاسد.

هاوڕێ مەســـەلەی جیابونەوەی ئەمڕۆ مەســـەلەیەکی ســـیاســـیە زیاتر لەوەی عەسـکەری بیت. جەماوەرو خەلکی و دۆستانمان چاوەڕێ ی هەڵوێستی سیاسیمان لی ئەکەن نەک تەرازوی هیزی عەســـکەری جونکە ئەمڕۆ ڕەنگە هەر هەوڵێک بدەین لەم کـاتەدا بە تـایبەتی نەتوانین بە قەدەر جەمـاعەتی مـام کمـال –بە عەدەد- چەكدار پەیدا بکەین، بەڵام ئەمە گرنگ نیە چونکە هەڵوێســـتی ســـیاســـی ڕاســـت، بەرنامەی شـۆڕشـگێڕانە، سـتراتیژی ڕوون و ئاشـکرا، ئەتوانن کۆمەڵانی خەڵکمان لێ کۆ بکاتەوە و لەوانەش هێزی چەكدار وپێشمەرگەی عەقائدی لێ هەڵبژێرین.

گرنگ ئەمڕۆ جیابونەوەیە لە دارو دەستەکەی مام کەمال و دەربڕینی هەڵوێسـتی ســـیاســـی یە و دواکەوتنیشـــی لەوە زیاتر وەک ئێمە لە دەرەوە لێرە ئەیبینین، لە پەرژەوەندی ئەو مەســـەلەیە نی یە و خاوکردنەوەی لەمە زیاتریش ئەبێتە هۆی لە باربردنی و ساردکردنەوەی خەڵکی و دۆستان و لایەنگرانمان........

ئەم نامەیەی خوارەوە، کە بە خەتی حاجی مەمۆ نوسراوە بۆ مەلابەختیار، دیارە پێش چون و بینینی ســـالار عزیزو مامۆســـتا جەعفەرە لە تاران لە لایەن مەلا بەختیارەوە، کە بە ئاگاداری و پێشـنیاری خودی جلال تاڵەبانی ئەنجامدرابوو، دەری دەخات :

١-تأکید لەسەر زەرورەتی کاتی جیابونەوەکە دەکات..

٢-ئەوان (ســـالارعزیز، مامۆســـتا جەعفەر،حاجی مەمۆ) پەیوەندیان بە لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکان و دەوڵەتانەوە کردووە..

٣-ئەو لایەنە (ئۆپۆزیسیۆن و دەوڵەتانە) ئامادەی کۆمەکیان دەربڕیوە...

ئەمەش بەشـــیکی نامە خەتیەکەی (یەکێک) لە نامەکانی حاجی مەمۆیە کە بە هەمان بەروار دوو نامەی بۆ مەلابەختیار ناردووە:

ئەوە بەشـێک لە نامەکەیە، کە بە ڕوونی ڕای سـالار عزیزو مامۆسـتا جەعفەرو حاجی مەمۆ دەردەخات.

كۆبونـەوەی ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی

دیسانەوە هەڵەیەكیتری مێژوویی كە زۆر لەسەرمان كەوت، ئەوەبوو سەربەخۆ مەلابەختیار بریاری ئەو دانیشتنەی دا لەگەڵ سەرانی ینک، كە دەبوو، وە بریار بوو پێشتر بنكەی ناوەندی نوسەران لە ژێر دەستی یەكێتی دوور بخاتەوە ئەوسا هەڵسێت بەو كارە

هاوڕی یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١) تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای خۆشی و سەركەوتنتان بۆ ئەخوازین

هاوڕێ یان..ئیمە گەیشـــتینە ســـەركردایەتی ینک و ناوەندی كۆڕەك..تەعقیبی ووردی دۆخەكەمان كرد، بیروڕاو ســـەرنج و ڕادەی زانیاریان لە ســـەرمان زانین، بریارو بۆچوونی كۆبونەوەكانمان بۆ دەركەوت..بۆیە گەیشـتینە ئەو ســـەرئەنجامەی پیویسـتە بە ڕاشـكاوی كێشـەكان یەكلا بكەینەوەو چیكە بەم چەشـنە لە ناو كۆڕەكدا نەمینینەوە. سەرەتا لە تەک سكرتێری ینک كۆبوین و چوار سەعات قسەمان كرد.. پێمان ڕاگەیاند كە لە ڕووی فكری و تیئۆری و تەنزیمیەوە تۆزقاڵێكمان باوەڕ بە كۆڕەک نەماوەو ناتوانین لە ناویا درێژە بە كارو تێكۆشـــان بدەین. بەڵام ئەمانەوێ لەتەک ینک دا دۆســـتایەتی بكەین و جۆری ئەم دۆســـتایەتیەش پاشـــەڕۆژ بریاری تەواوی لێـدەدەین. ئەویش بیروڕای خۆی دەربڕی و ڕەق و نەرمی و بـاش و دیپلۆماســـیەتی ئاوێتە كرد..نەرمی بەرامبەر ئێمە..ڕەقی بەرامبەر كاک ســـالارو مامۆســـتا جەعفەر. ســـەرئەنجام گووتی من وەكو خۆم لایەنگری دۆســـتایەتی و هاوكاریتانم ئەگەر بەرنامەو بریارەكانتان وابوو كە پیكەوە بسازێین.

دوای ئەوەی لە تەک نـاونـدی كۆڕەک دا كۆبوینەوە، هەمـان ســـەرنج و بیرو ڕامان لەسـەر دۆخەكە و كۆڕەک و بۆچوونەكانمان بۆ دەربڕین. ئەوانیش سـەبارەت بە مفاوەزات، شـــەڕی ناوخۆ، لەشـــكر جوداكردنەوە، چەند پرســـیارێكیان كرد و ئیمەش وەڵامـان دانـەوە كە یەكەم ئەگەر ئێوە مفاوەزاتتـان كرد ئێمە نـایەینە نـاوی، بەڵام بۆ ئەوەی ڕژێم ســـوود لە هەڵوێســـتی یەكســـەرو توندی ئێمە وەرنەگرێ و كەمترین دەســـت كەوت بكاتە بنەمـای ڕێـک كەوتن لە گەڵتـان دا، تـا دەركەوتنی ســـەرئەنجامی گفت و گۆكە، ئێمە ماوەیەكی باش بێ دەنگ دەبین، بەڵام دوای ئەوە ڕای خۆمان دەرئەبڕین. لەســـەر شـــەڕی ناوخۆش، دیســـان گوتمان دژی شـــەڕی نـاوخۆین و هیوامـانە نەمێنی..دوا هەڵوێســـتیش لە كۆبونەوەی فراوانمـان دا دەری ئەبڕین.

ئەوان بە ڕەسـمی دژایەتی هەڵوێستیان نەكردین و گەیشـتینە ئەوە كە تا سـەری ســـاڵ ئێمە كۆبونەوەی فراوان بكەین و دوا بریـارو ســـیـاســـەتی خۆمـان داڕێژین...ئەوانیش ئیجرائات لەگەڵ هیچ هاوڕی یەكمان نەكەن.

وا ئێستا خەریكین لە ناو خەڵک ئەم هەڵوێستە ڕۆشن دەكەینەوەو ئەوانیش دیارە بەردەوام لە پەرژەوەندی خۆیاندا قسە دەكەن و بەرگری لە ڕێبازی خۆیان دەكەن و پڕوپاگەندە بلاودەكەنەوە. دووریش نیە گێچەڵی لاوەكیشـــمان دووچار بكەن. دیارە ئێوەش پێویستە بە پشـویەكی شـۆڕشـگێرانە پرۆپاگەندەی ئازادی دەربڕینی بیروڕا بكەن...سەربەستی هەڵبژاردنی ڕێباز بڵاوبكەنەوە، بەڵام لە هەمان كاتدا ئەم قۆناغە ناسـكە، ئاڵۆزە، بگرە قۆناغێكی ئینتقالی خەتەرو چارەنووس سـازە سـەبارەت بە تەیارەكەمان...بۆیە سـۆزو سـایكۆلۆجیەتی جەماوەر لە بەرچاوبگرن و قسـە لەوە بكەن ئەگەر ینک دیموكراسـی و ئازادی بسـەلمێنێ..ئێمە جیاكردنەوەی هێزمان پێباش نیە.. ئەم خاڵە زۆر گرنگە تا ئەوەندەی مەوجودیەتی خۆمان بە ئاشكرا ڕۆشن ئەكەینەوە، تا ئەوەندەی لەم قۆناغەش دڕوفێڵی ئەوان دەر ئەكەوێ. ئینجا قۆناغی نوێ دێتە كایە. دیارە پەرت و كەرت نە كردنی هێزی پ.م لەم قۆناغەدا جەماوەریش پێ ی خۆشـە. سـەرەتا ئێمە هەر دەتوانین ئازادی درووسـت كردنی ڕێكخستن پیادە بكەین و جەماوەری پێ قایل بكەین..دیارە دوابریاریش هی ئەم قسـەو بۆچوونانە نیە.. **بەڵكو هی كۆبونەوەی فراوانی هەموو هاوڕێ یانە كە وا ئەكەین تا مانگیكی تر سازی بدەین و بیگرین و تەواوی مەسەلەكانی تی شی بكەینەوە.**

هیوادارین بە چڕی و وردی بكەونە كار، بكەونە قسـە و موناقەشـە، بكەونە پرۆپاگەندەی شـۆڕشـگێرانە تا بتوانین بەرپەچی ئەو شـاڵاوە دژە كۆمۆنیسـتیە و پرۆپـاگەنـدە ژەهراویـانە بـدرێتەوە حتمـا ئەمڕۆ و تـا مـاوەیەكیش چڕتر ئەكرێ لەسەرمان.

تێبینی: هیوادارین لەگەڵ تەواوی ئەڵقەكانی ئاڵای شـۆڕش بكەونە گفت وگۆ بۆ وەرگرتنی یەک هەڵوێستی هاوبەش.

ناوەندی نوسەران
١٩٨٥/١٠/١٧
مالومە

دیسـانەوە بـاس لە بەسـتنی (كۆبەنەوەی فراوان) دەكـات لە ژێر زەبری هەڕەشەی تیرۆری یەكێتی و لە ژێر دەسەڵاتی یەكێتی؟ نازانم ئەو كەسانەی كێبون ئەوەندە گێل بن بچن بۆ وەها كۆبوونەوەیەكی فراوان.؟.

لە ١٩٨٥/١٠/٢٥ لە ئێران سـالار عزیز نـامەیەكی پێنج لاپەڕەیی گەورە بە زمـانی عەرەبی ئاراسـتەی " المجلس الاعلی للثورة الاسـلامیة دەكـات كە ئەو بەروارەی لەسـەرە و ئاراستەی حضـرة الاسـتاذ ابراهیم المحترم كراوە و لە كۆتایی لاپەڕە پینجدا نوسراوە:

اللجنة القیادیة

لعصبة شغيلة كردستان -العراق

دەقی ئەم نامەیە لە ئەسڵدا بۆ حكومەتی سوریا نوسراوەو نێردراوە، لە نامەكەدا خەت بەسەر الجمهورية السورية دا هاتووە و كراوە بە المجلس الاعلى الاسلامی.

من ئەم نامەیەم لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش لە زێوی دی و پاراستوومە.

لەو نامە درێژەدا كە بە زمانی عەربی نوسراوە:

١-باسی رژیمی عێراق و ڕۆڵی فاشیزمانەی ئەو دەسەڵاتە لە سەركوتكردنی خەڵک دەكات.

٢-شەڕی ئێران –عیراق كە سەدام هەلیگیرساندووەو گەل باجەكەی دەدات.

٣- لە لاپەڕە دوودا دەڵی ئێمە ئامادەی جیابوونەوین لە یەكیتی وكێشەی سەرەكی كە بەرەوڕوومان دەبێتەوە نەبوونی ئیمكانیاتی مادی یە ، وەكو نوسیویەتی كە لە توادانیە بە كارێكی گەورەو چارەنووس سازی وەک (جیابوونەوە) ببینەوە بێ مسۆگەركردنی پێداویستی یە مادیەكان .

٤- خالێكی تری نووسینەكە لەسەر ڕۆڵی تاڵەبانی و وابەستەیی بە رژێمی سەدام و درێژەدانی بە شەڕی ناوخۆیە بە قازانجی ڕژیمی عیراقی...

٥- لە لاپەڕە دوو و سێ دا زیاتر باس لە مفاوەزاتی ینک لەگەڵ حكومەت وڕۆڵی تاڵەبانی لە تێكدانی ڕیزەكانی ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عێراق دەكات و دواتر باس لەو دەكات كە (لە مانگی ئایاری ١٩٨٤ وە بە پێی ئەو نەخشەیەی لە مانگی ئایاری ١٩٨٤دانراوە !) (رێكخستنەكانمان و هاورێ كانمان!) دژی مفاوەزات وەساونەتەوە، دواتر یەتە سەر باسی جیاكردنەوەی هێزی چەكدار دەكات!

٦- لە لاپەڕە چواردا باس لە هەندێ شتی سەیر دەكات بەمجۆرە كەمن نەمبیستووە:

بارودۆخمان لەناو (ینک) لە ئیستادا بەم جۆرەیە:

هاورێ یانی سەركردایەتیمان لە ناوەوە لەگەڵ ژمارەیەكی زۆری پێشمەرگە -زیاتر لە هەزار شەركەر- لە ناوچەیەكی ستراتیژی گرنگ لە ناوچەی ((قەرەداغ)) و سەرانی ینک ئاگاداری چالاكی یە نیمچە ئاشكراكانیانە! دوایی دێتە سەرباسی : لەمانگی تەمموزی ئەمساڵدا مەبەستی(مانگی تموزی ١٩٨٥)ە تاڵەبانی هەوڵی دا هێرشی چەكدا ری بێنێتە سەر هاوڕێ یانمان بەڵام شكستی خوارد بە هۆی ملنەدانی پیشمەرگە بۆ ئەو فەرمانانەو و زۆریشیان پەیوەندیان كرد بە هاوڕێ كانمانەوە!

٧- داوا لە مجلس ئەعلی دەكات بۆیان تێكەوێت لای ئێرانیەكان كۆمەک بكرێن..جارێكی تریش داوای كۆمەكی ماددی بە پەلەیەیان لێدەكات..

٨- دواخاڵی نامەكەش هەوڵی نزیكردنەوەی ئۆپۆزیســـیۆنی علمانی و دینیە ، بۆ دروستكردنی بەرەیەكی ئۆپۆزیسیۆنی فراوان!

گرنگترین خاڵێكی ئەو نامەیە بە لای منەوە ســـەلماندنی ئەوەیە نوســـین و پەیوەندیەكانی سالارعزیز دوای نزیكەی ساڵێك دوای دروستبونی ئاڵای شۆڕش هێشتا بە ناوی **الجنة القيادية لعصبة شغيلة كردستان –العراق** كاریدەكرد.

نازانم چ ڕێكەوتێك بوو لە ئەرشیفی زێوەی لیژنەی سەرپەرشتیدا ئەم نامەیەی سالار عزیزم دی كە نێردرابوو بۆ لیبییەكان :

1-ئەو وەك لە ئیمزای نامەكەدا نوسیویەتی بە ناوی خۆی لەباتی (عن عصبة شغيلة كردستان- العراق) نووسیویەتی، واتە ئەو ئاڵای شۆڕش نەبووە...

2-لە نامەكەیدا بۆ لیبیەكان باس لە نزیكبوونەوەی جیابوونەوە دەكات لە یەكێتی! پێموایە ئەو لە لایەن خۆیەوە بریاری دابوو كارێك بكات وەزعەكە بەرەو تەقینەوە بەرێت...

ئەمەش دەقی نامەكەی سالارعزیزە كە ناردویەتی بۆ لیبییەكان نزیكەی ساڵێك دوای دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش :

الاخوان الاعزاء- صديق و مختار التأريخ ١٩٨٥/١٠/٢٠

تحيات نضالية

اتمنى لكم دوام الصحة و الموفقية

بعد لقائنا الاخير بكم فى الجماهيرية الليبية الشعبية الاشتراكية فى نيسان ١٩٨٥م تباحثنا حول وضعنا السياسى العام داخل ((الاوك))و تناقشنا حول موضوع انفصال تنظيمنا عن جلال الطالبانى.

فى شهر ايلول قدم رفاقنا تقريرا عن الوضع السياسى العام فى العراق و وضع تنظيمنا السياسى و العسكرى فى كردستان و داخل (الاتحاد الوطنى) للمثابة العالمية ، اتمنى ان تكونوا قد اطلعتم عليها.

اخوانى الاعزاء

نحن الان فى المراحل النهائية لعملية النفصال عن الاتحاد، ارى من الضرورى ان نلتقى فى اقرب فرصة ممكنة للتباحث حول وضعنا و مشاكلنا و مخططاتنا، لذا ارجوا ان تتفضلوا بارسال دعوة الي- نيابة عن تنظيمنا- لزيارة الجماهيرية و الالتقاء بكم.

تحياتى مرة اخرى و اتمنى لكم دوام الموفقية

سالار عزيز

عن عصبة شغيلة كردستان -العراق

ئەو نامەیەی ســالارعزیز پازدە ڕۆژ پێش شــاڵاوی یەكێتی بوو بۆ ســەر ئاڵای شۆڕش!

ئەوەی ســەرنج ڕادەكێشـێت لەو نامەیەدا ئەوەیە كە دەڵێت : (ئێمە لە قۆناغەكانی كۆتایی جیاببونەوەكەداین لە یەكێتی!) ئەمیش ئەو پرسیارە دەهێنێتە پێشەوە :

١- سالار عزیز كە خاوەنی ڕێكخستن نەبوو لە ناوەوەی كوردستان .

٢- ئەو لەو چاوپێكەوتنەی تاران لەگەڵ مەلابەختیار بە ڕوونی پێ ی ووتراوە ئاڵای شۆڕش بڕوای بە جیاكردنەوەی هێزی چەكدار نیە.

٣- ئاگادار كراوە كە ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش ڕاپەڕینی شارەكانە (نەك چەكداری شـاخ).. ئیتر لەســەر ئەسـاســی چی دەڵێت : كە لە دواسـاتەكانی بریاری جیابونەوەین لە یەكێتی! دواتر لە بە گرتدانی سـۆران ناوەكە بەو نامانەوە كە باس لە جیابونەوەی چەكداری دەكات پلانەكەی دەردەكەوێت، كە بریتی بووە لەوەی وا لە تاڵەبانی بكات كە ئاڵای شـۆڕش لە ئان و سـاتدایە بۆ جیابونەوەی چەكداری و ببێتە هۆی پەلاماری ڕێكخستنەكانی ئاڵای شـۆڕش و جیابونەوە دروست بێت..هەرواش دەرچوو، دوای گرتنی نامەكانی ســالار بەو ســۆرانەدا ناردبووی و (بە گرت درا) تـاڵەبـانی بـاوەڕی بە قســـەكـانی دوا كۆبونەوەی لەگەڵ مەلابەختیـار نەمـا و كەوتە تەپكەكەی سـالارعزیزەوە، لەولاشـەوە نەوشـیروان مستەفا هەلی بۆ خولقا (دركەكە لە ژێر پێی مەلابەختیار)دەربێنێ و تۆڵە بكاتەوە. بەوجۆرە تاڵەبانی و نەوشیروان لە بێ ئاگاداری و بێ زانیاریان بە قازانجی پلانەكەی ســالار عزیز هێرشـــەكەیان بۆ ســەر ئاڵای شـۆڕش دەسـت پێكردو لە باتی (سـالار عزیزو كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردسـتان-عێراق) ئاڵای شـۆڕشـیان لە خاچ دا.. گرتنی نامەكەی سـالار عزیز بۆ مەلا بەختیـار بە (ســـۆران) لە لایەن یەكێتی یەوە ئەو پزیســـكەبوو كە بریـاری پەلاماری یەكیتی بۆ ســەر ئاڵای شـۆڕش پێشـخسـت و خۆش كرد. كە من پێموایە سـالار عەزیز بە دەسـتی ئەنقەسـت بۆ ڕوودانی زووتری ئەو پەلامارەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش ڕێكی خستبوو.

بە پێی ئەو نامە گیراوەی ســـالار نووســـی بووی بۆ مەلا بەختیارو باســـی جیابونەوەی چەكداری كردبوو، نەوشیروان مستەفا، كە لە دەرفەتی تۆڵەسەندنەوە لە مەلا بەختیار دەگەڕا تاڵەبانی گەرمتر كرد. تاڵەبانی كەوتە تەپكەكەی ســـالارەوە بریاری پەلاماری ئاڵای شۆڕشی دا.

نامەی ئەڵقەی ناوەندی نوسەران

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە -٢١- تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

بە هیوای سەركەوتنتان

چەند ڕۆژێک پێشتر لە وەزعی سیاسی نوێ و چۆنیەتی خۆساغ کردنەوە و جیابونەوەی تەنزیمی و سیاسی خۆمان لەگەڵ کۆڕەک ئاگادارمان کردنەوە.

ئێستاش چەندڕۆژێک بەسەر ئەو وەرچەرخانە سیاسیە گرنگە چارەنوس سازەدا تێدەپەڕێت. ئێمە لای خۆمانەوە سەرگەرمی ڕێک خستنی کارەکانی ئێرەو ڕێنمایی کردنی هاوڕێانی شاخین سەبارەت بە چۆنیەتی مامەلەکردن لەگەڵ ڕوداوەکان و چاندنی گیانی شۆڕشگێری و پشوودرێژی هاوڕێیانمان بۆ سەرکەوتنی پلانەکانمان لەم قۆناغە ناسەکەداو بەرپەرچ دانەوەی پرۆپاگەندەی نابەجێ ی ئەوان و پوچەڵ کردنەوەی پلانی شەڕئەنگێزانەیان سەبارەت بە سازکردنی زەمینەی شەڕویەکتر کوشتن، بەو پێ ی ئەم هەنگاوە سیاسیەی ئێمە گوایە خزمەت بە بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی گەلەکەمان ناکات و مایەی پەرپا بونی شەڕی ناوخۆو گیروگرفتی ناهەموارە.

هەندێ لە لێپرسراوانی قین لە دڵ و پەرژەوەندی پەرستی ینک، قسە دەکەن، پرۆپاگەندەی نابەجێ دەکەن، ئێستا لە سەرتاسەری ناوچەکەمان، هەرچی سەرتیپ و جێگرەکانیان و ئەو کادرو (پ.م) انەی گومانیان لێدەکەن هاوڕێ ی ئێمەن بانگیان دەکەن و داوای هەڵوێست و خۆساغ کردنەوەیان لێدەکەن، بە گشتی تا ئێستا 7-6 کەسیان چەک کردوەو دەریان کردوون و ڕەوانەی لای ئێمەیان کردوون.

ئەمانە بەم هەڵوێست و هەڵس و کەوتەیان هەوڵ دەدەن ئێمە ڕاکێشنە هەڵوێستێک کە مەبەستیانە ودەیانەوێت مەسەلەکان بە جۆرێک بتەقێننەوە کە بە بەرژەوەندی خۆیان بشکێتەوە و مەسەلەکە لەبار بەرن.

ئێمە سەبارەت بە هەموو ئەو پلان و نەخشە ئاژاوە گێریانەی ئەوان، پلانی وردو زانستیانەی خۆمان هەیە و وردو مەوزوعیانە، وەکو پێویست و سەبارەت بە هەر ڕووداوێک جێ بەجێ یان دەکەین.

ئێمە هەمو لایەکمان، لە شاخ و لە شار دەبێت دو سیاسەتی جیا و پێکەوە بەستراو بگرینە بەرو بیان کەینە ناوەندی خەباتی ئەم قۆناغە ناسک و چارەنوس سازە، لە لایەکەوە دەبێت تاکید لەسەر مەسەلەی ئازادی بیروڕای ، سیاسی و ڕێکخراوەیی بکەین و مەسەلەی پاراستنی یەکێتی هێزی پێشمەرگە و گەشەکردنی بزوتنەوەی مقاومەت دژی فاشیزم توند ببەستینەوە بەو دروشمە سیاسیەوە و هەوڵ بدەین لە ناو کرێکاران و زەحمەتکیشان و جەماوەری گەل بە گشتی جێگیری بکەین.

هەربۆیە دەبێت هەموو لایەک، هاوڕێیانە شاخ و شار توند دەست بەو ئەڵقە ناوەندیەی خەباتەوە بگرن و داکۆکی لە دروشمی سیاسی، ئازادی و دیموکراتی فیکری و ڕێکخراوەیی یەکێتی هێزی پ.م دەپارێزێت و مایەی بەهێزکردنی

بزوتنەوەی شـــۆڕشـــگێرانەی گەلەكەمانە و ڕاســـتەوخۆ لە خزمەتی ئامانجەكانی كرێكاران و زەحمەتكێشانایە.

ئەمە لە لایەک و لایەكی تریشی ئەركەكانمان، سازبون و ئا**مادەبونمانە** بۆ ڕوو بە ڕوو بونەوەی هەر ڕووداوێكی سیاسی گرنگ و نا هەموار و بەرپەرچ دانەوەی هەر هەڵوێســـت و هێرش و پەلامارێكی لە ناكاوی بۆرجوازی و وردە بۆرجوازی نفوزداری كوردســـتان، كە ئێســـتا ئەم هەڵوێســـتەی ئێمەو دەركەوتنی ئێمەو وەكو ڕێكخراویكی شـــۆڕشـــگێری كۆمۆنیســـت، گەورەترین مەترســـی لەســـەر ئەوان درووست كردووە و گەشەكردنی ئێمە بە نەمان و نابوت كردنی خۆیان دەزانن.

دەبێت باش لەو ڕاستیە بگەین و جەماوەر لەو حەقیقەتە بگەیەنین كە وێڕای ئێمە هەڵگری ئاڵای ئاشتی و پێكەوە ژیانی دیموكراسیانەین مومكن نیە بۆرجوازی هەتا ســـەر جەوی دیموكراتی دابین بكات و بۆرجوازی بە گشـــتی و بۆرجوازی لاوازو شرەخۆری كورد دژی هەموو جۆرە دیموكراتیەت و ڕێبازی كۆمۆنیستی یە.

هاوڕێ یانی تێكۆشـــەر، ئێمە هاوڕێ یانی ڕیگای ئامانجێكی مەزن و بەرزی مرۆڤایەتین، ڕێگای دیموكراتی و ســـۆســـیالیزم و كۆمۆنیزم، هەربۆیە دوژمنانی چینایەتی و فكریمان لە چەندین لاوە، لە ســـەنگەری جیادا بۆمان لە بۆســـەدان، ، هەربۆیە دەبێت ســـازو ئامادەبین بۆ مل ملانێی فكری و چینایەتی دوژمنەكانمان، ســـەركەوتنی ڕێبازەكەمان بەندە بە تاكتیكی ڕاســـت و دروســـتی ســـیاســـی، پەروەردەكردنی تێكۆشەری كۆمۆنیست و جەربەزە و سەرسەختی پشوودرێژ كە تا دوا مەنزل خەباتی چینایەتی كرێكاران لە گەڕدابیت. ســـەبارەت بە كۆنفرانســـیش، ئێمە كار بۆ سازكردنیزەمینەی بەستنی دەكەین و لە كاتی خۆیدا لە زەمان و زەمینەی ئاگادارتان دەكەینەوە، هیوادارین ئێوە ش لای خۆتانەوە ســـەبارەت بە ســـەراپای مەســـەلە فكری و سیاســـی و ڕیكخراوەییەكان ســـاز بدەین و بە ســـەركەوتوویی ئەم قۆناغە تێپەڕێنین.

لە داهاتووش هەر ڕووداوێكی نوێ هاتە پێشەوە ئاگادارتان دەكەینەوە.

بۆ پێشەوە ڕوەو سەركەوتن

ئەڵقەی ناوەندی نوسەران
١٩٨٥/١٠/٢٧

سەرنجێكیتر لە نامەی ١٩٨٥/١٠/٢٧

ئەو نامە پێنج لاپەڕەیی یە ی مەلا بەختیار كە زۆر پرســـیار هەڵدەگرێت و زۆر شتمان پێدەڵێت لە كۆمێتە زۆر لێدوان و هەڵسەنگاندنی لێوەكرا، بۆمان دەركەوت:

تا ئێستا لە نامەكانی پێشـویدا وەكو(ڕەوت) قسـەو شـیكردنەوەو بریار دراوە و ڕەفتـار كراوە، لە لاپەڕە چواری ئەم نـامەیەدا بـاس لە :(دەركەوتنی ئێمە وەكو " ڕێكخراوێكی شۆڕشگێری كۆمۆنیستی"دەكات!).

تا ئەو ساتە وەختە (كە دوا ساتەكانی خۆئامادەكاری تاڵەبانی بوو بۆ هێرش و پەلامار بۆ سەر ئاڵای شۆڕش) وەک (ڕەوتەكەی ناو كۆمەڵە) بیریان كردۆتەوەو ڕەفتاریان كردووە و كاریان كردووە، نەک وەک "ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی" سەربەخۆ كە لەم نامەیەیدا هاتووە. خۆشیان بە تەواوی یەكلا نەكردبۆوەو تەرخان نەكردبوو بۆ كار لە "ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی سەربەخۆی" وادا. بە بەڵگەی ئەوەی تازە خودی مەلابەختیار نامەی وازهێنانی ئاراستەی ناوەندی كۆمەڵەو یەكێتی كردووە، لەولاشەوە مامۆستا پشكۆ تا ئەو ساتە خەریكی كاركردن بووە لە دەزگای ڕاگەیاندنی یەكێتی و شێخ عەلیش لە ڕێكخراوێكیتر خەریكی كاری ڕێكخراوەیی ناو یەكێتی بوون! و هیچیشیان لەو دووانە نامەی وازهێنانیان لە یەكێتی نەنووسی بوو.

هەر لە بەشی خوارەوەی لاپەڕە چواری ئەو نامەدا هاتووە: (سازبوون و ئامادەبونمانە بۆ ـڕووبەڕووبوونەوەی !ـ هەر ڕووداوێكی سیاسی گرنگ !و ناهەموارو-! بەرپەرچ دانەوەی ! هەر هەڵوێست وهێرش ! و پەلامارێكی! لە ناكاوی بۆرجوازی و!)... بە بێ ئەوەی ڕوونی بكاتەوە كەی و چۆن وە بەچ شێوەیەک بەرەو ڕووی ئەو پەلامارە دەبێتەوە كە لە دەقیقەو سەعاتدابوو ڕوودەدات. یا بۆ لە باتی چوون بۆ ناو كونی مارەكە نەیگواستەوە چیای سورێن، وەک لەسەری ڕێكەوتبووین. چیای سورێن بكرێتە بنكەی ناوەندی نووسەران و لەوێوە پلانی ڕێكەوتن لە گەڵ حزبەكانی ئۆپۆزیسیۆن بە یەكێتیشەوە دابڕێژرێ و درێژە پێ بدرێت. كە ئێمە پێشتر بە دەمی و بە نامە لەو بارەوە لەگەڵی دوابووین و ڕێكەوتبووین؟ دواتر نووسی بووی (ئێمە سەبارەت بە هەمو ئەو پلان و نەخشە ئاژاوەگێری یانەی ئەوان پلانی وردو زانستیانەی خۆمان هەیە و وردو مەوزوعیانە وەكو پێویست سەبارەت بە هەر ڕوداویک جی بەجی یان دەكەین) . **دەركەوت هیچی وانەبوو، نە گوێیان بۆ ڕای ناوەوە ڕاگرت . نە خۆشیان پلانی زانستیانە ومەوزوعیانەیان هەبووە،** نە ئەو هەموو هەڕەشەو چاوبزكردنەوەو جنێوانەیان دەبیست و دەدی كە بەرپرسە چەكدارەكانی یەكێتی ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆ پێیان دەوتن، بۆیە یەكێتی بە ئاسانی هێرشەكەی بۆ چووە سەر.

مامۆستا پشكۆش لە ئەزمون و یادا جیاواز لە مەلابەختیار باس لە ڕەوتەكەیان دەكات، نەک (ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی). لە باری كۆبونەوەكەی سێوسێنانەوە دەنووسێت: ("دانانی كۆمیتەیەک بوو وەک ئەڵقەی ناوەندی بۆ سەرپەرشتیكردنی (كاروباری ڕەوتەكە)..دواتریش لەسەر خواستەكانی ڕەوتەكەیان دەڵێت: **"ئێمە لە هەوڵی دۆزینەوەی چارەسەرێكداین بۆ كێشەكان (لە نێو تەلاری یەكێتیدا)** و لە خراپترین حاڵدا،لە هەوڵی ئەوەداین **(وەكو ڕێكخراوی چوارەم لە نێو یەكێتیدا) و (بێ ئەوەی ماڵی یەكێتی بەجێ بهێڵین)** بە ئامانجێک

بگەین")[1] !.گەر وەک مامۆســتا پشــكۆ دەڵێت ئەوە ئامانجیان بوبێت، ئەی بۆچی قبوڵی پێشنیارەكەی تاڵەبانی و نەوشیروانیان نەكرد لە كۆنفرانسی سێهەمدا كە وەک باڵی (سێهەم) نەک (چوارەم) لە ناو یەكێتی دا كاربكەن؟

دیاربوو ناوەندی نوســـەران هاوبیرو هاودەنگ نەبوون ئەگینا تاڵەبانی چۆن دلێری ســەید مەجید ڕادەسـێیرێ تا م.موحســن و م. پشــكۆ؟(دوو ئەندامی ناوەندی نوســـەران) بانگهێشـــت بـكات بۆ كۆبونەوەیەک لە گەڵیاندا! .دیاربووە تاڵەبانی (زانیاری) هەبووە كە ئەمدوانە لە ناوەندی نوســـەرانی ئاڵای شــۆڕشـــن ئەگینا بۆ یەكێكیتری بانگ نەكردووە؟ یا كێشـــەی كۆمەڵە و یەكێتی كە خۆی و نەوشـــیروان بریارلێدەری هەموو شتێک بوون خێرە پرسیار لەمان دەكات كە نە ئەندامی ناوەندی كۆمەڵە بوون نە ئەندامی ســـەركردایەتی یەكێتی؟. لەو دانیشـــتنەدا تاڵەبانی لێیان دە پرسێت:

(" دووكەرتبوون لە كۆمەڵەدا ڕوو دەدات؟ ئێوە دڵنیام بكەن! دەبێت یا نا؟"

دواتر لێیان دەپرسێت:

" بەڵام ئێوە وردتر قســـەم بۆ بكەن! ئێســـتا مامۆســـتا جەعفەر و كاک ســـالار هاتوونەتەوە ئێران و ئاڵای جیابوونەوەیان هەڵكردووە..مەلا بەختیار مانی گرتووە و لە تەكییە ئــاڵای دژایەتیی هەڵگرتوە.. لە شـــــارەكــانــدا، نــاڕەزایی هەیە و بڵاوكراوەیەک چاپ و بڵاودەكرێتەوە و دێتە نێو ریزەكـانی هێزی پێشـــمەرگەش! پەیوەندی نێوان ئەمانە چییە و ئەم وەزعە بە كوێ ئەگات؟"

م.پشكۆ نوسیویەتی: "ئێمە گوتمان: (مەبەستی خۆی و م. موحسنە-نوسەر)

كاك ســـالارو مامۆســـتا جەعفەر. لە دەرەوەن پەیوەندیان لەگەڵ (ئێمە!)هەیە، بەڵام (ئێمە!) لەگەڵ هەڵوێست و كرداری ئەواندا نین.

لە ڕێكخســـتنەكانی شـــاردا، كێشـــەو ناڕەزایی هەیە و (ئەوان بڵاوكراوەكان دەردەكەن!)، (ئێمە دەیانناســـین!) و لە هەوڵی ئەوەداین (كۆنترۆڵیان بكەین و بە ئاراستەیەكدا بیانبەین، بەرەو جیابوونەوە سەرنەكێشێت!)[2]

پێم ســـەیرە تـاڵەبـانیەک بەو هەموو زۆرزانی و فرتوفێڵەوە لێی نەپرســـیین (ئێوە)كێن؟ یان كاتێ ئەمان وتویانە ئەوانەی شـــار دەناســین . تاڵەبانی نەیپرســیبێت ئەوانەی شـــار كێن. تۆ بڵێی تاڵەبانی ئەوەندە ســـادەبووبیت؟ یا پێشـــتر لە ڕێگەی دلێرەوە (كە ناوەندی نوســـەران) هیچیان لا نەشـــاردۆتەوەو، زانیاری لابووە ، بۆیە نەیپرسیووە؟

[1]) كتیبی ئەزمون و یاد- چاپی سێهەم- نووسینی پشكۆ نەجمەدین. لاپەرە ٢٣٠.
[2]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - ٢٣٣.

بە هەرحاڵ دەردەكەوێت كە برادەرانی شاخ هێشتا هەر وەک ڕەوتە ناڕازیەكە بیریان كردۆتەوە و ڕەفتاریان كردووە و لە ئەسڵی كێشەكە هێشتا نەگەیشتوون، ئەویش كە پلان و كاری تاڵەبانی بوو بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا.

ئێمە لە ناوەوە لەو ڕاستی یانە بێ ئاگا بووین! ئەو ڕاستی یانەمان نە دەزانی. ئەوان بە ئاقارێكی پێچەوانەو جیاواز لە بڕیارەكانی كۆبونەوەی دامەزراندن كاریان دەكرد! وەكو نوسیویانە هێشتا هیوایان لەسەر مانەوە لە یەكیتی دا هەڵچنیوە؟ پشتگوێ خستنی گواستنەوەی بنكەی ناوەندی نووسەران بۆ چیای سوڕێن و مانەوەیان دوای ئەو هەمو شالآوو هەڕەشانەی سەرانی یەكێتی بە تەواوی خستبووینیە گومانەوە، وایكرد بێ پرس وگەڕانەوە بۆ ناوەندی نوسەران دەستمانكرد بە دروستكردنی پێشمەرگەی ناوشار بۆ بەرگری لە ژیانی هاوڕێیان لە شاردا..لەبەرچاومان بوو كە پەلامار دەدرێین...

دیارە ئەوەی مەلابەختیار بە ناوی ناوەندی نوسەرانەوە لە ١٩٨٥/١٠/١٧ و١٩٨٥/١٠/٢٧ ناردبووی بۆ ئێمە لە(ئەڵقەی بیست و یەک) باسی ڕێكەوتنی تیانیە وەك (ڕەوت!) یا قبوڵكردنی كاركردنەوە لە ناو ینک وەک باڵی (چوارەم)، وەک لە لاپەڕە ٢٣٩ - ٢٤٠ كتێبەكەی مامۆستا پشكۆدا هاتووە! زۆر جیاوازە لەوەی مەلا بەختیار لە نامەكانی دا ڕوونی كردۆتەوە. هەڵەی كەم ئەزموونی و نەشارەزایی مەلا بەختیارو شێخ عەلی كە بەشداری كۆبونەوەكەبوون لەگەڵ جلال تاڵەبانی و فەرەیدون عبدالقادرو ملازم عمرو ئازاد هەورامی كە لە كۆتایی ئۆكتۆبەری ساڵی ١٩٨٥ كرا، تەنها ئەوە نەبووە كە دەبوو بە فەرمی و بە نوسراو واژووی ڕێكەوتنەكە بكرایە لە لایەن بەشداربوانی یەكێتی و ئاڵای شۆڕشەوە بە ئامادەبوونی لایەنی سێیەم. گەرچی كراباش پێموایە تاڵەبانی سەدان پەیمانی لەو بابەتەی خستبووە ژێر پێی و ئەویشی هەر وا لێدەكرد. بەڵكو دەبوو وەک پێشتر لەگەڵ مەلابەختیاردا قسەمان لەسەركردبوو، دەبوو لە پێشا بگوێزنەوە شوێنێكی دوورە دەستی یەكێتی وەک چیای سورێن ئەوسا دەست بەكاری دانیشتن و گفتوگۆ بكەن.

بۆ بەرەوڕوبوونەوەی ڕووداوە لە ناكاوەكان و بەرگری لە خۆ، ئەڵقەیەكی پیشمەرگەی ناوشارمان دامەزراندبوو. دواتر ئاگاداری مەلابەختیارم كردبۆوە، وەک لە یەكی لە نامەكانی سەرەوەیدا دەردەكەوێت رەزامەندی خۆی پیشان داوە. دوای گەیشتنی ئەم نامانەی دواییش لە چەند كۆبونەوەیەكدا لەگەڵ ئەو ئەڵقانەی لام بوون لەسەر داوای هاورێ یانی ئەو ئەڵقانە (چەند) ئەڵقەیەكیتری پێشمەرگەی ناوشار دامەزران. بەو هیوایەی لەگەڵ پەیداكردنی چەكدا باقی ئەڵقەكان لە داهاتوودا لە پاڵ كاری فیكری، پەروەدەیی، ڕێكخراوەیی، ئەركی بەرگری پێشمەرگەی ناوشاریش ئەنجام بدەن.

ئەو دانیشـــتنەی مەلا بەختیاریش لەگەڵ ســـەراننی یەكێتی وەک م. پشـــكۆ نوسیویەتی لە ١٢نۆڤامبەری ١٩٨٥ لە بارەگای تاڵەبانی ڕوویداوە ([1]). ئەو بەروارە هەڵەیە. كۆبونەوەكە لە كۆتـایی مـانگی ئۆكتۆبەر كراوە، ســـەیری نـامەكـانی مەلا بەختیار بكەن. چونكە لە 1985/11/2 مەلا بەختیارو خودی م. پشـكۆش لە تەكیە لە لایەن یەكێتی یەوە گیرابوون.

لەو بەروارەی م. پشـــكۆ نوســـیویەتی. ١٩٨٥/١١/١٢ دوای ئەوەی خۆی و مەلابەختیار بە زیندانی دەبرێنە یاخســـەمەر بۆ ســـەعاتێک تاڵەبانی چاوی بە مەلا بەختیار دەكەوێ و ئیتر دەیبەنە زیندان....

پەلاماری ینک بۆ سەر ئاڵای شۆڕش
شەوارەی سیاسی ناوەندی نوسەران

پێش چوونی مەلا بەختیار بۆ دۆڵی جافەتی و بینینی تاڵەبانی. كادرێكی كۆمەڵە بە ناوی (سۆران محمود) لەسـەر سنوور دەگیرێت بە كۆمەڵێک نامەو بڵاوكراوەی (ســالارعەزیزە وە) كە بۆ مەلا بەختیاری ناردووە! وەک لە هەموو ئەو نامانەشــدا دەردەكەوێت كە ســـالار عزیز ناردبوونی بۆ حزبەكانی جود، ســـوریا، ئێران، لیبیا باسی لە جیابونەوەی پێشمەرگە كردووە، گومانی تیا نیە لەو نامانەشدا كە گیرابوون باسی سیناریۆی جیابونەوەی تیابووە.(بەڵام تا هێرشـەكەی ینک بۆسـەر ئاڵا، سالار عزیز ئاڵای شـــۆڕش نەبووە) ســـالار عزیز دوای چاوپێكەوتنەكەی تاران لەگەڵ مەلابەختیار، هیوای جیابونەوەی چەكداری بەو جۆرەی ئەو دەیویســـت بڕی. ئەو كـاری لەســـەر ئەوە دەكرد هەرچی زووە بە هەر شـــێوەیەک بووە جیـابونەوەی چەكداری ڕووبدات، ســـالار عزیز وای پیشـــاندەدا كە هەموو كۆمەكێكی مسـۆگەر كردووە . ئەو بۆچوون و هەوڵانەی ســالار عزیز نەیدەتوانی ئاڵای شـــۆڕش والێ بكات پێچەوانەی بڕیارەكانی دەســتەی دامەزراندنی بریار بدات. (وەک لە نامەكەی مەلابەختیاریشـدا دەردەكەوێت كە دوای گەڕانەوەی لە تاران نووسـیویەتی) بۆ ئێمە. ســـالار عزیز پاش ئەوەی نەیتوانی مەلابەختیار بە جیابونەوەی چەكداری ڕازی بكات، ویستوویەتی بەو سیناریۆیە تاڵەبانی ئاگادار بكات كە جیابونەوەی چەكداری لە ئان و ساتدایە و بەوجۆرە كارێک بكات تاڵەبانی زووتر دەست بە هێرش بكات و جیابونەوەكە لە ئەنجامی پەلامارەكەی یەكێتی بۆســـەر ئاڵای شـــۆڕش ڕووبدات. بۆشی چووە سەرو ڕووشی دا.

دڵنیام، دوای تەواوبوونی كۆبونەوەكانی ناوەندی نووســـەران لەگەل تاڵەبانی دا، تاڵەبانی نەخشـــەی پەلامارو بریاری گرتنی ئەو هاوڕێیانەی دابوو. بۆ كاتەكەشـــی چاوەڕوانی دوا هەواڵ بوو دلێری ســـەید مجید پێی بگەیەنێت . كە لە گەڕانەوەی

[1]) ئەزمون و یاد –بەرگی سێهەم – پشكۆ نەجمەدین لەپەرە ٢٣٩-٢٤٠.

مەلابەختیارو مامۆستا پشكۆوە لە یاخسەمەرەوە لەگەڵی ناردبوون تا ئاگاداری تەواوی جم و جوڵ و دوابریاری مەلا بەختیار و لە دوا ساتی جوڵانیان ئاگاداربێت، هەربۆیە دلێری سەید مەجیدی لە یاخسەمەرەوە لەگەڵ ناردن، كەڵكی لەو هەواڵگیریە وەرگرت كە دلێری سەید مجید دەیدایە، فەرماندەی جێبەجێكردنەكەشیان لە جەلالیەكانی ناو شۆڕشگێران بە (شەوكەتی حاجی مشیر) سپاردبوو، نەک كۆمەڵە؟ مابوەوە جێبەجێكردنی بریارەكەی تاڵەبانی لەو كات و شوێنەی بۆیان دیاری كردبوو.. سەیری ساتی گرتنەكە بكەن وەک مامۆستا پشكۆ نوسیویەتی لە ئەزمون و یادا، بپرسن چۆن جبار فەرمان و شەوكەت زانییان ئەو شەوە بەرەبەیان ئەمان دەڕۆن و لە هەمان ساتدا چواردەوریان دەگرن و دەیانگرن؟. بۆ ڕۆژێ پێشتر یا پاشتر نەبووە؟ چۆنیان زانی؟

دوای بە حسەاب ڕێكەوتنە نەنوسەراوەكەی مەلابەختیار لەگەڵ تاڵەبانی، كە لەماوەی مانگێكدا ئاڵای شۆڕش كۆنفرانس ببەستێ و شێوازی یەكیتی كاركردنی خۆی لەگەڵ یەكێتی ساغ بكاتەوە ! و لەو ماوەشدا یەكێتی نیشتمانی پەلاماری ئاڵای شۆرش نەداو تەنگ بە لایەنگرانی هەڵنەچنێت. مەلا بەختیار بریاری گەڕانەوە بەرەو سێوسێنان دەدات لە ناوچەی قەرەداغ.

م.پشكۆ دەڵێت:" دۆخێكی نائاسایی بو. سەركردەو لێپرسراوەكان لە هاتوچۆو جموجوڵدابوون ، ڕووخسارەكان شێواو و نیگاكان زۆر شتی چاوەروواننەكراویان دەدركاند. گوندی مالومە، لە پێشمەرگە و كادرە عەسكەرییەكان، جمەی دەهات."دواتر دەڵێت"دلیر وەک هەندێ لە برادەرەكان دیانگوت"مەخزەنی ئەسراری مەلا بەختیار"بوو رەزامەندی مامجەلالی وەرگرتبوو وە بریاری دابوو لەگەڵ ئێمەدا. بۆ ناوچەی قەرەداخ بپەڕێتەوە!"([1])

تاڵەبانی دەیویست تا دوا ساتەكان چاوو گوێی لە سەر ووردترین قسەوباس و بریارو جمو جوڵەكانی مەلابەختیار بێت كە لە پاڵ خۆشباوەڕیدا لە دلێری سەید مەجیدی نەدەشاردەوە.

م.پشكۆ لە باسی گەڕانەوەكەیان دەڵێت: "كە ئێمە شارباژێرمان جێ هێشت و لەژێر باڵی تاریكیدا لە جادەی نێوان سلێمانی –عەربەت پەڕینەوە، هێزێكی گەورەی یەكێتیش بە فەرماندەی شەوكەتی حاجی موشیر و هاوڕێی دەستەیەک لە كادرانی باڵا، لەوانیش (مام رۆستەم،سامان گەرمیانی، وەهاب، حامیدی حاجی غالی و شێخ جەعفەر)هەمانكات پەڕینەوە...دواتر دەڵێت "هێزەكەی یەكیتی و لێپرسراوەكانی ، دەیانویست جۆرێک لە دڵنیایی و خاترجەمی بە ئێمە ببەخشن، بەڵام نیگاكانیان شتێكی دیكەیان پێ دەگوتین."

" لە چەمی سەمۆر. ئێمەو هێزەكەی یەكیتی، بە ڕیكەوت یەكمان گرتەوە. ڕووخساری هەندەک لە لێپرسراوەكان تووڕەو پر كینەو شەڕیان لێ دەباری. جەلال كوڵكنی كە ئەوسات فەرماندەی كەرت یاخود جێگری فەرماندەی یەكێک لە تیپەكان

---

[1]) ئەزموون و یاد بەرگی سێهەم – پشكۆ نەجمەدین- لاپەڕە ٢٤٠ .

بوو، بە ڕووی مەلابەختیـاردا هەڵشـــاخـا و بێ پەردە گوتی: ئەگەر لە یەكیتی جیاببنەوە، خراپتان بەســەر دێنین.. هەر كەسێك لە یەكیتی جیا بێتەوە، ئێمە كەللەی سەری دەتەقێنین!"([1])

دواتر م. پشـكۆ دەنووسـێت " ڕۆژی دواتر ڕۆیشـتینە سـێوسـێنان و لە ماڵی بە كری حاجی ســەفەر میوان بووین. ئەو ڕۆژە هەمووشــت و هەموو كەس نائاســایی دەهاتنە پێشچاو!

" بەكری حاجی سـەفەر، هاوڕێ و خەمخۆری لێبڕاوی ئێمە و لە هەمووومان بە ئەزموونتر، مەترسییەكانی بۆ باس كردین و نیگەرانییەكانی خۆی بۆ دەربڕین. ئێمە گوتمان، كارەكە جگە لەم ئەنجامە چارەیەكی دیكەی نەبوو..مامجەلال و مەكتەبی ســـیاســـی، بەڵێنیـان پێ داوین ، لێمـانگەڕێن تـا كـارەكـانمـان تەواو دەكەین. (كۆنفرەنس)دەگرین، ناوێک بۆ (ڕەوتەكە) دەبینینەوە، و بەرنامەیە بۆ پێكەوە ژیان. لە چوارچێوەی یەكێتیدا، پێشكەش بە مەكتەبی سیاسی یەكیتی دەكەین!"([2])

ئەو نوسینانە زۆر پرسیار هەڵدەگرێت:

١-ســەبارەت كۆنفرانس: كێ هەبوو بچێتە كۆنفرانسـێكەوە، لە ناوجەرگەی ئەو هەموو هێزەی لە مەڵبەندی یەكدا كۆكرابووەوە؟ و هەموو هەواڵەكانی شـــارەكانیش ئەوەی دەگەیاند كە بۆ گرتنیان هاتوون نەک بۆ پاراســتنیان و من خۆم نامەیەكم لەو بارەوە بە روناكی شێخ جەنابدا بۆ مەلابەختیار ناردبوو دوای گەیشتنەوەیان بۆ تەكیە و ئاگادارم كردبۆوە بە پێی ڕاپۆرتیک كە لە ناو ســـەركردایەتی یەكێتی یەوە پێم گەیشتبوو بە فەرماندە یی شەوكەتی حاجی موشیر، هێزێک بۆ گرتنی مەلا بەختیارو ئەوان نێردراون. (ئەودەم نەمدەزانی كە ئەو هێزە لەگەڵ خۆیاندا پەڕیونەتەوە!)

٢-نووسیویەتی *"ناوێک بۆ ڕەوتەكە دەبینینەوە!"* وەكو ئەوەی ڕێكخراوی ئاڵای شۆڕش كە ساڵێک پێشتر دروست بوو ناوی نەبووبێت!

٣- دواجار باس لە چوارچێوەی بەرنامەی پێكەوە ژیان دەكات (لە چوارچێوەی یەكێتیدا !) لە كـاتێكدا ئێمە ســـاڵێـک پێشـــتر لە كۆتـایی نۆڤەمبەری ١٩٨٤ وە ڕێكخراوەیەكی سـەربەخۆ و جیاوازمان ڕاگەیاندبوو! وە خۆیشیان ئەندامی ناوەندی نوسەرانی ئەو ڕێكخراوە نوێ یە جیاوازە بوون !....

م.پشكۆ نوسیویەتی : "پرۆسەكە بۆ زۆرینەی كادرو لێپرسراوەكان ، بۆ دۆست و هاوڕێكانمان هەزم نەدەكرا.. **هەمووكەس چاوەڕوانی كارەســـاتی دەكرد، ئێمە نەبێ....**

دواتر م. پشـكۆ دەڵێت: **ئێمە هیچ پلانێكی شـەڕو بەرگریمان نەبوو.** ئێمە لەبەر ڕۆشـــنـایی دیدو بۆچوونەكـانی خۆمـان. لە دڵەوە، بڕوامـان بە بەڵێنەكـانی یەكیتی

[1] هەمان سەرچاوە – لاپەڕە 242

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 242.

كردبوو.. ئەگەر وانەبا، لە شارباژێڕەوە، نەدەهاتینە قەرەداخ و لە قوڵایی دەسەڵاتی یەكێتیدا نیشتەجی نەدەبووین، لە شارباژێڕەوە ، دەمانتوانی بەرەو سنور بڕۆین."([1])

هەروەها دەنووسێت : لە نیوەشەودا، هەموو هیزەكەمان جگە لە مەفرەزەیەكی بچووک لە دەستەكەی مەلا بەختیارڕەوانەكردو خۆشمان بریارمان وەهابو، كاتژمێر 6ی بەیانی ، بە دوو ئۆتۆمبیل، شوێنیان كەوین و بۆ خۆلادان لە هەر پەلامارێكی هێزەكەی یەكێتی كە هەموو لایەكیان تەنی بوو، ناوچەكە جی بهیلین!([2])

ئەو شەوە كە ئەو بریارە دەدەن دلێری سەید مجید(كە باوەڕپێكراوو چاووگوێی تاڵەبانی)بوو لایان بووەو ئاگاداری سەعاتی سفری جوڵەو بریاریان بووە. هەربۆیە لە بەرەبەیاندا پێش ئەو كاتەی دیاریانكردبوو بۆ ڕۆیشتن كۆمەڵە كوژەكان چواردەوریان دەگرن؟

م.پشكۆدەڵێت : " چوومە ژوورەكەی مەلابەختیار. ئەو لەسەر تەختی خەوتنەكەی دانیشتبوو دەستەكانی لە نێو جانتاكەدا، نامەو كاغەزەكانیان ئەمدیو ئەودیو دەكردن، وەک كەسێک لە دۆخێكی وەها چاوەروانەكراو بكەوێت، كەمێک پەشۆكابوو، بەڵام كۆنترۆڵی لە دەست نەدابوو، هەندەک لە نامەكانی جیاكردنەوەو ڕوناكی خێزانی ، لە دەستی وەرگرتن و بۆ لایەكی بردن. مەلا، جانتاكەی هەڵگرت و لە هۆڵەكەدا ، بە دلێری گوت: كاک دلێر، تۆ بڕۆ دەرەوە و بلێ تاگفتی سەلامەتیمان نەدەنێ، وەدەرناكەوین..بڵێ : متمانەمان بە حامیدی حاجی غالی و كاک وەهاب هەیە.. با ئەوان بێن و لەگەڵ ئەوان دەچینە دەرەوە. دلێر ڕۆیشت و پاش كەمێک لەگەڵ حامیدو وەهاب هاتەوە..."([3]). لە بەرەبەیانی **ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢** مەلا بەختیارو مامۆستا پشكۆ گیران.

بەوجۆرە لە ئەنجامی كەم ئەزموونی و خۆشباوەری و نەبوونی یەكیتی بیرو كار لە ناو دەستەی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش ئەو (ڕێكخراوە شۆڕشگێرە كۆمۆنیستی یەی) بە هیوای دروستكردنی بووین، لەوێدا لە سەرەتای ژانی لە دایک بوونیدا لەباربرا و لە چاڵ نرا..

لای ئێمەی ئەڵقەكانی ناوەوە ئەو ڕووداوە چاوەروان كراوبوو، ئاگادارمان كردبوون بە نووسین بە قسەش، دەستەی نوسەران كە لە ئاست بەرپرسیارێتی ڕیكخراوەیەكی كۆمۆنیستی دا نەبوون. هێشتا وەک ناو یەكێتی بیریان دەكردەوە و كاریان دەكرد، هێشتا لە خواست و ئامانجەكانی تاڵەبانی نەگەیشتبوون(كە لە ڕێگەی تواندنەوەی بزوتنەوەو كۆمەڵەوە بە خەونی دروستبوونی حزبەكەیان بگەن). بەو كارەساتەیان گەیاندین.

---

[1]) ئەزمون و یاد – جاپی سێهەم – نوسینی پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە 242.

[2])هەمان سەرچاوە –لاپەڕە- 244.

[3]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - 245.

سەرهەڵدانی نارەزایەتی بەرامبەر ناوەندی نوسەران

ڕەخنەو نارەزایەتیەكی یەكجار زۆر لە ناو ئەڵقەكاندا دروست بوو لە دژی دەستەی نوسەران . سەبارەت بە هۆكاری مانەوەی دەستەی نووسەران لە ناوجەرگەی یەكیتی دا. ئەوانیان بە بەرپرسیار دەزانی لە ڕودانی ئەو كارەساتەدا. ڕاڕاو و بێ بڕوا بەخۆ لە جێبەجێكردنی گواستنەوەی بنكەی نوسەران بۆ دەرەوەی دەسەڵاتی یەكێتی. زۆربەی ئەڵقەكان داوای گرتنەبەری ڕێگایەكی سەربەخۆیان دەكرد جیاواز لە ناوەندی نوسەران. كە بە هۆكاری كارەساتەكەیان دەزانین..

ئەڵقەكان لە دەمی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكاندا

ئاڵای شۆڕش لەودەمی شاڵاوو پەلامارەی یەكێتی نیشتمانی دا **لە ١٩٨٥/١١/٢** ڕێكخراو نەبوو بە مانای بوونی كومێتەی سەركردایەتی ناوەوەو كۆمێتەو ڕێكخراوو كەرت و پۆل و شانە سەرەكی و شانەمان نەبوو. **لەو ساتەدا كە ئەو شاڵاوەمان كرایەسەر تەنها كۆمەڵە ئەڵقەیەكی ڕۆشنبیریی پەرتەوازە بووین.** دوو ڕێگامان لەبەردەمدابوو:

یەكەمیان: ئەوەبوو وەک ئەڵقەكانی ڕۆشنبیریی درێژە بە بەرنامەی كارەكانمان بدەین بۆ پەروەردەی كادیری هوشیار، لەگەڵ یەكلاكردنەوەی هەڵوێستی ئینتەرناسیۆنالیستی بە پێی بنەماكانی فەلسەفەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ بەرامبەر كەمپەكانی بە ناو سۆسیالیستی و ڕڤیژینیزمی جیهانی. هەموو ئەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی من دەمناسین لەسەر ئەم ڕایە بوون.. لە حاڵەتی قبوڵكردنی خاڵی یەكەم، چارەنووسی ئەو سێ هاوڕێیەی گیرابوون بۆ نادیار جێ دەهێڵرا. بەڵام ئەو بریارە لەگەڵ مۆراڵی مندا جووت نەدەهاتەوە، پشت لە هاوڕێ یانم بكەم. سێ هاوڕێ لەسەر ئاڵای شۆڕش بگیرێن و بێكەس كوژبكرێن و ئێمەش بێدەنگ بین!

دوووەم: ڕێگای دووەم ئەوەبوو : ئەڵقەكان كۆ بكرێنەوەو دەستبكریت بە دروستكردنی ڕێكخستن و دامەزراندنی سەركردایەتیەک لە ناو شارەكان و كۆمێتەكان و ڕیكخراوەكانی ڕێكخستن لەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی هەبوون.. بەو كەرەسەیەی هەش بوو هەر دەبووە ڕێكخستنێكی پۆپۆلیستی هاوشێوەی یەكیتی.

كۆبونەوەكانی تەواوی ئەڵقەكان بۆ بریارێكی دروست و بە پەلە بەردەوام بوون. من پێچەوانەی هەموو باوەڕو پرنسیپێكی خۆم بە ماركسیزمی شۆڕشگێڕ و

كۆمۆنیزم (بۆ ڕزگاركردنی ئەو سێ هاوڕێ یە) (هەرچەندە دەشمزانی تا چەند هەڵەیان كردووە و هەموو خەونەكانی ئێمەیان لەباربرد) لەگەڵ ڕای دووەم بووم. پێم ووتن لە پێناوی ڕزگاركردنی ژیانی ئەو سێ هاوڕێ یەماندا، من بەرپرسیاریی ئەم بڕیارە (هەڵەیە) دەگرمە ئەستۆ، بەڵام ناتوانم و ئامادەنیم دەست لە پاراستنی ژیانی ئەو سێ هاوڕێ گیراوانە هەڵگرم. ئەوان بڕیارەكەی منیان بە هەڵە و دوور لە پرنسیپی كۆمۆنیستی وە سف كرد. وتم ئێوە ڕاست دەكەن، ئەو بڕیارە دوورە لە هەڵویستی كۆمۆنیستی. بەڵام لەم ڕووداوەدا ناتوانم بێدەنگ و گۆشەگیربم.

لە بەرواری شـاڵاوەكەی یەكێتی یەوە لە ١٩٨٥/١١/٢ وە تا١٩٨٥/١١/٤ لە پارێزگای سولەیمانی كەوتینە كۆكردنەوەو ڕێكخستنی ئەڵقە رۆشنبیری یەكان لە شێوەی كەرت و ڕێكخراو و كۆمێتەدا، پەیوەندیمان بە هەولێرو كەركوكەوە كرد بۆ ئەوەی هەمان هەنگاو بنێن. لە هەریەک لەو پارێزگایانە كۆمێتەی شـار دروست كران. لە ٢ تا ٤ ی نۆڤەمبەر)ی ١٩٨٥ كۆمێتەیەكی ڕێكخستنی پتەوی یەک دل و یەک بڕوا لە پارێزگای سولەیمانی پێكهات لە هاوڕێ سەردار(شێخ فاتح) هاوڕێ علاء(شێخ جمال)و عادل، و كەوتەكار. (هاوڕێ جلیل) هێشتا لە زیندانی بەعسیەكاندابوو. دەستكرا بە دروستكردنی دەستەیەكیتری پێشمەرگەی ناوشار.

تاڵەبانی بە گرتنی ئەو سێ هاوڕێ یەمانەوە نەوەستا بڕیاری دەركردبوو لە سەرتاسەری كوردستاندا هەركەسێک دۆست یا باوەڕی بە ئاڵای شۆڕش بووە بیگرن. لە ٧ /١١/١٩٨٥نامەیەكی تاڵەبانی یان بۆ هێنام بە خەت و ئیمزای خۆی كە بەرواری ٥ لەسەر٦ ی /١١ ١٩٨٥ بە سەرەوەبوو بەم شێوە نووسرابوو:

ی.ن.ک

م١ بۆ تیپی ٣١ ی سلێمانی تێكۆشەر

سڵاویكی شۆڕشگێڕانە
سەركەوتنتان ئاواتمانە

جەماعەتی ئاش هەموو چەک كران و مەلابەختیار لە زندان دایە هەندێ پەراگەندەیان ڕایان كردووە هەوڵ بدەن چەكدارەكانی لای مەلا بەختیار و لای شێخ عەلی بگرن و زندانیان بكەن بەڵام بێ ئیهانە كردن و ئاگادارمان بكەنەوە.

عەبەی تەپل و ٥ چەكدار ڕایان كردوە ئەوانەی خەڵكی عەربەت كاتی خۆی جاش بوون و بە چەكەوە هاتنە ڕیزی شۆڕشەوە لە هەر شوێنێک دەستان كەوت بە **گرتن بێ یا كوشتن** هەوڵ بدەن دەرباز نەبن.

ئەم چەكدارانەی لای مەلا بەختیار ڕایان كردوە ئازاد چاوشین+ ئاسۆ زەعیف+ سەلام درێژ هەوڵ بدەن ڕیگای پەڕینەوەكان لێان بگرن.

ئەگەر ببیستین و لاتان دەرباز بن پێمان ناخۆش دەبێ، تكایە هەوڵی چاک بدەن سوپاس

هەربژین

تێبینی:
د.قادر بە چەک کراوەیی بۆمان بنێرن

ناوو ئیمزای
جلال تالْەبانی
٥-١١/٦/٩٨٥

لە ڕێگەی ئەڵقەکانەوە هەواڵ بەردەوام دەهات، سەبارەت بە بڕیاری گرتنی ئەو پێشمەرگەو بەرپرسیارە پێشمەرگانەی ناو یەکێتی.

لە بەرواری ١٩٨٥/١١/٥ بەیانێکمان بە پەلە نوسی و چاپکردو بە خەستی بڵاوکردەوە بە هەموو ئەو ناوچانەی دەستمان پێیان دەگەیشت، بە تایبەتی هەوڵماندا بگاتە دەست بەرپرسە باڵاکانیان، ئەمەش دەقی بەیانەکەیە وەکو خۆی دەینوسمەوە:

یەکێتی
تابوری پینجەمی فاشستەکانی ڕژێمی عێراقە

لە کاتێکدا ڕژێمی ڕەگەزپەرست و فاشستی سەدامی جەلاد، خوێناوی ترین شاڵاوی دڕندانەی هێناوەتە سەر خەڵکی قارەمان و بە شەرەفی کوردستان، هەر لە سوتاندنی دێهات و گەمارۆی ئابوری تا دەگاتە گەمارۆدانی شارەکانی هەولێر و سولەیمانی و گرتن و ڕەشبگیری هەزاران خەڵکی بێ تاوان و شەهیدکردنی دەیان ڕۆڵەی شاری سولەیمانی کە دیاردەی ڕون و ئاشکرای خوێن ڕیژی سەدامی جەلادە.

ئا لەم کاتە ناسک و پڕ مەترسی یەی گەلەکەمان پیایدا تێ دەپەڕێت، ئاڵای شۆڕش لە باوەڕی تەواوی بە مەسەلەی ئازادی و دیموکراسی(وەک تەنها ڕێگە بۆ کۆتایی هینان بە شەڕی ناوخۆ) و پاراستنی شۆڕشی گەلەکەمان لە مساوەمەو ئاش بەتاڵ، لە تەواوی بڵاوکراوەکانی دا بە نووسین، بە کردەوە، ئەوەی دوپات کردۆتەوە کە دژی شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆیە و پشتگیری یەکخستنی هیزەکانی پێشمەرگەیە لەسەر ساحەی کوردستان و عێراقدا. بۆ ئەم مەبەستەش (لە ڕووی عەسکەری یەوە) لەگەڵ لایەنەکانی جود یەکیتی کاری عەسکەری داڕشت. نزیکەی بیست ڕۆژ لەمەوبەریش وەفدیکی ئاڵای شۆڕش چووە لای مەسئولەکانی ینک(جلال تاڵەبانی و نەوشیروان)بۆ مەبەستی یەکخستنی کار لەگەڵ ئەمانیش، وەک هەنگاوی یەکەم و لە هەنگاوی دوهەمیشدا هەوڵ بدەن ینک لەگەڵ جودیش ئاشت بکرێنەوە و ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگەیی بۆ هەموو لایەنەکان مسۆگەر بکرێت، بەوجۆرە تەواوی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان و عیراق (لە ڕووی عەسکەری

یەوە) یەک بخرین دژی ڕژێمی فاشـــی ســـەدام. لەبەردەم مەســـئولەكانی ینک دا لە دژی مفاوەزەو لە دژی شـــەڕی ناوخۆ و پێویســـتی و گرنگی یەكخســـتنی هێزەكانی پێشمەرگەی هەموو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكان و مسۆگەركردنی ئازادی و دیموكراتی چالاكی سیاسی و پێشمەرگەیی قسەیان لەگەڵ كرا.

جلال تاڵەبانی و نەوشیروان (پەیمانیان)دا كە دۆستایەتیمان بكەن بەو مەرجانەی ئاڵای شۆڕش:

١-لە كاتی مفاوەزەی ینک لەگەڵ ڕژێمی فاشی دا ئاڵای شۆڕش بە ئاشكرا دژی نەوەستێ.

٢- هەڵوێستی ئاڵای شۆڕش بزانن بەرامبەر جود.

٣- ئاڵای شۆڕش لەشكر جیانەكاتەوە.

وەفـدەكەی ئـاڵای شـــۆڕش لەو بـاوەڕە یەوە كە رژیمی فـاشـــی و بۆرژوا كۆنەپەرستی شۆڤێنی و خوێنڕێژی سەدام ناتوانیت كێشەی مافی چارەنووسی گەلی كورد چارەسەر بكات. بە ینک یان ووت :

١-ئێمە (ئاڵای شـــۆڕش) لەبەر ئەو هۆیانە دژی ســـەوداو مفاوەزەین لەگەڵ ئەم ڕژێمەدا، بەڵام ئێوە ئازادن و خۆتان بەرپرسیارن لەو كارەی دەیكەن.

٢-وەفدەكە ئاگاداری ئەو مەسئولانەی ینکی كرد كە ئاڵای شۆڕش دژی شـەڕی ناوخۆیەو بە شـــەڕێكی كۆپەرســـتانەی دەزانێت و دۆســـتایەتی و(یەكێتی كاری عەسـكەری) لەگەڵ جود هەیە و بۆیەش هاتووین لەگەڵ ینک یش هەمان سـیاسـەتی دۆستایەتی و كاری عەسكەری پەیڕەوبكەین.

٣- پاش ئەوەی ســـتراتیژی خەباتی ئاڵای شـــۆڕش ڕونكرایەوە كە (ڕاپەڕینی شـــارەكانە) نەک هێزی چەكداری شـــاخ. ئاگاداری ینک كرا، لەبەر هەل و مەرجی ناســـک و پەرژەوەندی گەلەكەمان ڕازین لە (ئێســـتادا) لەشـــكر جیانەكەینەوە بە مەرجێ ینک دەســـت درێژی نەكاتە ســـەر هیچ هاوڕێ یەكمان. مەســـئولینی ینک پەیمانیان دا دەست درێژی نەكەن. بەوجۆرە وەفدەكەی ئاڵای شۆڕش گەڕایەوە .

لە كاتێكدا فاشی یەكانی بەعس لە سولەیمانی ئاهەنگیان بۆ..... (ئەم وشەیە دیار نیەلەبەر كۆنی بڵاوكراوەكە-نوســـەر)دەگێڕا و لەســـەرلاشـــەی دەیـان ڕۆڵەی شـــەهیدكراوی منع التجول هەڵدەپەڕین..هـاوئـاهەنـگ لەگەڵ بەعســـی جەللادا سـەركردایەتی یەكیتی وەكو سـروشـتی بورژوا كۆنەپەرستانەیان و سـروشـتی دژی ئازادی و دیموكراسـی یان لە هەموو ئەو پەیمانانەی دابوویان پاشـگەزبونەوەو وەک نەریتی پێشوویان سیاسەتی شەڕەنگێزانەی كۆنەپەرستانەیان پەیڕەو كردو شاڵاوی ناجوامیرانەیان كردە ســـەر بنكەكانی ئاڵای شـــۆڕش لە (تەكیەو مالومەو هەولێر). بۆســـەر ئەو هاوڕێ پێشـــمەرگە قارەمانانەی كە جەماوەری كوردســـتان باش دەیان ناسـن و دەزانن كە یەكەم دەسـتەو ناوەرۆكی هەڵگیرسـانەوەی شـۆڕشـی ئەمجارەی

گەلەكەمان بوون. بە حوكمی بڕوا نەبوونی ئاڵای شـــۆڕش بە شـــەڕی ناوخۆ وبۆ ئەوەی خوێنی پێشـــمەرگە نەرژێ لە شـــەڕیكی لاوەكی دا.پێشـــمەرگەكانی ئاڵای شۆڕش لەو شوێنانەدا چەكەكانیان تسلیم بە جەماعەتی ینک كردو گیران.

خەڵكی زەحمەتكیش و قارەمانی كوردستان

هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكانی كوردستان و عێراق

ئێمە لە كاتیكدا ســووربونی خۆمان دەردەبڕین لەســـەر ڕێبازی ســـەربەخۆی پرۆلیتاریای شـــۆڕشـــگێر و گرتنەبەری ســـیاســـەتی كۆتایی هێنان بە شـــەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆ كە ینک ئاگر خۆشكەرەكەیەتی و داوای دابینكردنی ئازادی كاری سیاسی و پێشمەرگەیی دەكەین، داوا لە هەموو جەماوەری كوردستان و هەمو لایەنە ئۆپۆزیســـیۆنەكانی كوردســـتان و عێراقیش دەكەین بێزاری خۆیان دەربڕن بەرامبەر ڕەفتاری كۆنەپەرست و شەڕەنگیزانەی ینک. داوای ئازادی و دیموكراسی كاری ســـیاســـی و عســـكری بكەن كە تەنها ڕێگەیە بۆ كۆتایی هینان بە شـــەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆ. داوای بەردانی ئەو پێشـمەرگە قارەمانانە بكەن كە گیراون لای ینک ، تەنها لەسەر ئەوەی باوەڕیان بە ئازادی و بیروباوەڕی پرۆلیتاریا هەیەو بڕوایان بە رژێمی ســـەرمایەداری ســـەدامی جەللاد نیەو دژی ســـەوداو مفاوەزەو شـــەڕی ناوخۆن و زیندوكەرەوەی ڕێبازی پرۆلیتاری شـــەهید ئارام و شـــەهاب و جەعفەرو ئەنوەروسیروان و فاتح و تەواوی شەهیدانی زەحمەتكێشی كوردستانن.

لە هەمان كاتدا ئاگاداری مەســـئولەكانی ینک دەكەینەوە كە ڕێگای عەقڵ و پەرژەوەندی گەل بگرنە بەرو ئەو پێشـمەرگەو كادرانەی ئاڵای شـۆڕش بەربدەن و واز لە سیاسـەتی شـەڕی كۆنەپەرسـتانەیان بهێنن و بەرپرسـیاریان دەكەین لە هەر دڵۆپە خوێنیک لە پەنجەی هاوڕێ كانمان بڕژێت و ئۆباڵی ئەوەش دەكەوێتە ئەستۆی مەسئولەكانی ینک.

ڕسوابێت شەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆ

بژی ئازادی و دیموكراسی

شەكاوەبێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكیشان

سەركەتوو بێ خەباتی شۆڕشگێرانەی گە لی كورد

ئاڵای شۆڕش
١٩٨٥/١١/٥

نامە كانی زیندان

نامەیەكم لە (هاوڕێ شاخەوان - شێخ عەلی) یەوە پێگەیشت تیایدا نوسرابوو:

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە ٦-١٩٨٥/١١/٧

ڕۆژی ١١/٢ سەعات ٢ پاش نیوەڕۆ هاتن بە فێڵ ئێمەیان چەک کرد، ئێستە لە بارەگای(ن)(مەبەستی نەوشیروانە- نوسەر) حجزم هەندێ لە برادەران دەرچوون، هەندێکیشیان گیراون لێرەن لە سجنن. بارەگاکەی خۆمان ئێستە پێشمەرگەی تیایە بەر لەوەش تەحەڕی کراوە بەڵام هیچ نەگیراوە.

هەمان ڕۆژ سەر لە بەیانی ماڵی هاوڕێ گەرمیان تەحەڕی کراوە ، چونکە شەو چوونەتە ڕێگەیان تا بەیانی چەکیان دانەناوە بۆ ئەوەی خوێن نەڕژێ بەیانی بە ئاگاداری دەزگای پێشمەرگایەتی چەکیان داناوە.

لەولاشـــەوە لە ماڵەوە بە ئارەزووی خۆیان گەڕاون. تایپ و ڕۆنیۆیەکیان گرتووە، بەیانێکی ئامادەکراویان گرتوە. **ناوی زۆر لە هاوڕی یان و نامەی زۆر لەو هاوڕێ یانە لەگەڵ ناوی نهێنی و ژمارەی ئەڵقەکان گیراوە.** لەبەر ئەوە ئەبێ ئاگاداری هەموو برادەران بکەن، ئەوەی پێشمەرگەیە با بچێتە شارباژێر تیپی 31 با لەوێ کۆبنەوە. ئەگەر توانیان لەو ناوە جەولە بکەن تا ئاگاداریان ئەکرێتەوە ئەگەر تووشی تەقە بوون بچن بۆ ئەودیو!!

گەر ئەتوانن هەواڵی باشـــتر وەرگرن بۆم بنێرن. هەندێ لە برادەران دەرچوون تا ئێستا نەگیراون. هانی کەس و کاری شەهیدان و پێشمەرگە بدەن با احتجاج بکەن. با بێنە لای م.س...داوا لە ڕێکخراوەکان بکەن با بەیان بنوسن دژی ئەم کارە.

سەرکەوتن بۆ بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

بژی سۆسیالیزم ، بمرێ فاشیزم

شاخەوان

ئیمزا

ســـەیر ئەوەیە، بێ ئەوەی بزانێ لە دەرەوەی زیندان چی ڕوودەدات فەرمان دەردەکات. ئەو نامەیەی شـــێخ عەلی لە کاتێکدا بوو تەنها یەک ڕۆژ پێشـــتر جلال تاڵەبانی بروسکەی بۆ تیپی ٣١ کردووە بۆ گرتنی پەڕاگەندەکانی ئاڵای شۆڕش.

مەلا بەختیار بە زیندانی کراوی کە دەیان برد بۆ لای تاڵەبانی, لە گوندی مێوڵی ئەم نامەیەی بۆ ناردم ، نامەکە سەرنج و پرسیار زۆر هەڵدەگرێت..... بە گشتی، بە وردی باســـی چۆنیەتی ڕوودانی هێرش و پەلاماری کۆمەڵە کوژەکان دەکات تا گەیشتنیان بە گوندی مێوڵی :

کرێکارانی جیهان یەکگرن

نامەی ژمارە

دوو

بۆ تەواوی ئەڵقە دراسیەکانی ئاڵای شۆڕش ی تێکۆشەر .

پێویستی تێگەیشتنی ڕاست لە دۆخی ئێستا، وا دەخوازێ دەست لە نامە نووسین و ڕۆشن کردنەوەی ڕاستیەکان و پێویستیەکانی جۆری کارکردنی ئێستا هەڵنەگرین.

هاوڕێ یان.. خۆتان دەزانن ، مەسەلەی چونە سەرەوەی ئێمەو بە ڕاشكاوی تەرح كردنی ڕێبازی خۆمان، خاڵێكی وەرچەرخانە لە مێژووی خەباتی چینایەتیماندا. ئەم وەرچەرخانە لای خۆمان بەند بوو بە ڕەخسانی جەوێكی سیاسی دیموكراسی تا بتوانین تیایا ئەگەر بۆ ماوەیەكی كەمیش بووە، ڕێبازی ڕاشكاوی خۆمان بچەسپێنین و مەترسی گەورەی خەڵك لەوەی جیابونەوە یەعنی (براكوژی) بڕەوێنینەوەو شەرعیەتی سیاسی و فكری بدەین بە كارەكانمان. چونكە دەمان زانی لە بەرامبەردا، ئەوانیش بە چڕی دەكەونە پڕۆپاگەندە. لە پێناوی ئەو ڕاستیانەدا ، دوای داڕشتنی نەخشەی كاركردن..ئێمە هاتینەوە تەكیە و لەوێش ئەو ئەرك و فەرمانەی پێویست بون ڕامان پەڕاند و تەمامان بوو ئەو ڕۆژەی هاتنە سەرمان، بكەوینە ڕێ بۆ شوێنێكی شیاوتر و پ.م رەوانەكردبوو..كەچی (اتت الریاح بما لا تشتهی السفن). سەعات پێنجی ئێوارەی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١.. مەكتەبی سیاسی بروسكەی بۆ مام ڕۆستەم و شەوكەت لێدابوو كە بێنە سەرمان و تا كوشتنیش درێغیمان لێنەكەن..ئەوانیش بە تەنسیق لەگەڵ مەڵبەندی یەكدا شەوەكەی تەرتیباتی كارو پەلامارەكەیان بریار لێدابوو..شەبەقی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ جەبار فەرمان و سامان و هێزێ ، بە بێ ئاگاداركردنی ڕۆستەم وشەوكەت و حامیدو وەهاب. هاتبوونە سەرمان و سەعات ٦.٣٠ دێ و ماڵیان گەمارۆدابن، بە بێ ئەوەی پ.م شمان لە دێ دا مابن. بە گوێی خۆمان بریاری جەبار فەرمانمان دەبیست و ئەیگوت بە ئار بی جی لیبان بدەن، بەڵام ئا لەو كاتەش ویژدانی زۆربەی ئەو كەسانەی گەمارۆیان دابوین زاڵ بو بە سەریان و تەقەیان نەكرد..ئەگەر چی حەوت ئار بی جیش دەوریان تەنیبوین، ئا لەو كاتە، كاك دلێر و بێستونی مەلا عومەر لامان بون و بۆ قسە چونە لای جەبارو لە مشت و مڕابوون.. كاك وەهاب و حامید و ڕۆستەم گەیشتن و جەوەكەیان خاوكردەوە، ویرای ئەوەی ئەوان كە هاتبونە ماڵیشمان، جەبار هەر هاواری دەكرد(بە قسەی كەس مەكەن لێیان بدەن) یەعنی ئەوانیشمان پێوە بكوژن .

دوای ئەوەی كە من و هاوڕێ یان دڵنیا بوین لەوەی بچینە دەرەوە ژیانمان سەلامەتە.. چوینە دەرەوەو بە سەیارەكەی خۆمان لەگەڵ كاك وەهاب و حامید ڕۆیشتین بۆ شیوی قازی، هەتا نەچین بۆ مەڵبەند و لای جەبار فەرمان، كە ماڵمان بە جی هێشتبوو..ئیتر چەتەكانی جەبار فەرمان چوبونە ناو ماڵ و مەقەڕمان و ئەوەی بە كەڵك هاتبێ..دزیویانە.. ڕوناك تەنها شەش تاك بازنی هەبووە بردویانە، سەدوپەنجا دیناری شەخسیمان هەبو دزیویانە. . جل و بەرگ و شتی باشی تر چی هەبوو دزیویانە. وێرای سەدان قسەو ئیهانەی نامەردانە بەرامبەر ڕوناك و هاوسەری هاوڕێ عیماد. دیارە جانتایەك نامەی كۆنم لابوە، كە زۆرتر نامەو

بەڵگەنامەی ناو ینک و کۆڕەکە، بردویانە.. بەڵگە نامە گرنگ و نامە پێویســـت و نهێنی یەکانمان دەربازکردو پەنا داوەو ئێستا سوتاندویانن.

ئێستاش بۆ شەش ڕۆژە، لە سێ شوێنی جیاواز سجنین،(شیوی قازی، ئاوایی حەمەی کەرەم، مێوڵی)..تا دێت چاودێری کردنمان توندتر دەکەن و ئێســتا تەنانەت چاوپێکەوتنمان لە دوو تا پێنج دەقیقە زیاتر نیە. ئەو کەســەی زۆرمان لێ نزیک بێ نـاهێڵن ســـەرمـان بـدات . هەرچەنـدە لە ســـجنـا نین و لە نـاو مەقەڕاین، بەڵام ئیجرائاتەکانیان خراپە. هەمووشـی بریاری سـەرەوەیە. تەنانەت کاک بەکری حاجی سـەفەرو دلیری سـەید مجید وەکو دۆسـت لە تەکمان بون، بە نەزاکەتەوە دوێنێ درە نگی ئەوانیشیان ئیزن دا.

ئێستا چارەنووسمان دیار نیە. ینک و نەوشیروان، بە تایبەتی هەموو شتیکی لێ چاوەڕوان دەکرێ. بە دووری نازانین بریاری فەوتاندنمان بدەن.. بشـــمان بەنە ســـەرەوە ماوەیەکی زۆر هەوڵ ئەدەن دەســـت بە ســـەربین. هەرچەندە، لە هەمو لایەکەوە خەریکی ئەوەین ئەمە زوو کۆتایی پێ بێت، چی ئەبێ و نابێ ئاینده دەری دەخات.

هاورێ یان..ئەوەی لامان گرنگە.. ئەوەیە لەو ماوەیەدا ئێوە هەوڵبەن چالاکی ســیاســی و فکریتان پەرە بدە نێ، ئەم گرتنەی ئێمە هەلێکی لەبارە کە زیاتریان دژ کار بکەن و ڕاســـتی یەکانیان لەســـەر بکەنە ماڵ.. وا ئەزانین بەم کارەی کردیان بەرامبەرمان ڕاسـتی گەورەیان دەرخسـت، لەوەوپێش چی ڕاسـتی سـیاسـی(نەک چینـایەتی) دەرکەوتبوو.. جزئیـاتی ڕاســـتی یەکـان بو. بەڵام ئەم هەڵمەتە دژە دیموکراسیە..بە تەواوی ماهیەتی سیاسـی دژە دیموکراسـی دەرخسـتن. ***چیکە ینک ناتوانی لافی ئازادی و دیموکراســی لێبدات. بە دەســتی خۆی بەم کارەی، پەردەی لەسەر دەم و چاوی کۆنەپەرستی خۆی لابرد..*** دەرکەوت، بە **کردەوەش دەرکەوت کە چینی بۆرجوازی بچوک، نەک پێ ی نـاکرێ کورد ڕزگـار بکـات، بەڵکو دژی ئازادی ودیموکراسیشـە،** دیارە لە ڕووی تیئۆری یەوە، ئەمەمان لاسـاغ بوو..بەڵام بۆ خەڵکی بە گشـتی بە تایبەت بۆ ئەو زۆربە کەم ئاسـتەو بە سـۆزو دڵسـۆزە، بە کردەوە دەرکەوتن و دەرخســتنی ڕاســتی زۆر زۆر گرنگە. بڕواتان هەبێ تەواوی نامێلکەکانی ئاڵای شۆڕش.. تەواوی بڵاوکراوەو نوسینەکانی.. بە قەد ئەم ڕووداوە، هەست و ویژدانی خەڵکی نەبزواندووە، هێندەی دەیبیسین و بەر گوێمان دەکەوێ، لە هەموو لایەکەوە، خەڵک دژی ئەم کارەیەو بێزارن لەم جۆرە سیاسەتە...بۆیە وێرای ئەوەی ئێمە بۆ ماوەیەکی کەم و لەســەر ئاسـتی عەملی، زەرەرێکی گەورەمان کرد. بە ڵام بۆ پاشــە ڕۆژ ولە ڕووی ســیاســیەوە پارســـەنگەکەی قازانجێکی ســیاســی کاریگەرمان وەدەســـت هیناوە، پیویســـتە لە دەســـتی نەدەین و ئەم زەرەرە بکەینە سەرمەشقی قازانجی زۆرترو بە پیتر. ئەمەش پێویستی بە باسکردنی:

١-جۆری سیاسەت و بریارەكانی خۆمانە كە لە نامەكانی پێشوومان‌دا، دوای بە ڕاشكاوی باسكردنی سەربەخۆیی فكری و سیاسیمان بۆمان نووسیون.
٢-دووپات كردنی داخوازی ئازادی و دیموكراسیە، **دەرخستنی ماهیەتی دژی دیموكراسی یەكێتی،** دەست نیشان كردنی هۆی چینایەتی بۆرجوازیانەی ئەم دژایەتیەی دیموكراسیە. لە لایەكەوە داوای دیموكراسی بكرێ، تا بە كردەوە دەربخرێ یەكیتی دژێتی.
٣- سووربون لەسەر ئەوەی تەنها بزوتنەوەی كۆمۆنیستی شۆڕشگێر دەستەبەری سەركەوتنی مەسەلە چینایەتی و دیموكراسیەكانە.
٤- بڵاوكردنەوەی، هەڵمەتی چەكدارانەیان ، بۆ سەر بارەگاو ماڵمان و دزینی شت ومەک و ناوماڵمان.
٥- ڕەفتاری نامەردانەی شەوكەتی حاجی موشیرو چەكدارەكانی وجەبار فەرمان و پیاوەكانی..جۆری بڕیاری كوشتنمان و گەمارۆ دانی ماڵ و بارەگامان، لە سەر بریاری مەكتەبی سیاسیان.
٦- داسەپاندنی سیاسەتی پاكسازی بەسەر هەمو ئەو كەسانەی باوەڕیان بە م.ل و دۆست و ناسیاوی ئێمەن و هەڕەشەو گوڕەشەی كوشتنیان و سەرپان كردن.
٧- بەرنەدانی ئێمە بە نیازی ڕێ گرتن لە زۆرانی چینایەتی و خنكاندنی ئازادی و دیموكراسی..وە بۆ **ئەوەی كۆنفرەنسی دامەزراندنی ڕێكخستنی م.ل سەرنەگرێ**.
هەموو ئەو ڕاستیانە پێویستیان بە بڵاوكردنەوەی چڕو پڕ هەیە. پێویستە ماڵ بە ماڵی كوردستان بیزانن و تێێ بگەن. پێویستە دژیان بە كاربێن.
ئەگەر هاوڕێیانی ئەڵقەی سەرەكی ژمارە(٢١) بتوانن بەیانێكی سیاسی واقعی و زانستی دەربكەن كە تەئسیر لەسەر سۆزی ئێستای خەڵک دابنێ. زۆر باشە و هەوڵبەن لە ڕێ ی(ڕوناكەوە)ڕۆنیۆكەی تر بدۆزنەوەو چاكی بكەن و وەها بەیانێ بە زووترین كات دەربكەن.
ئێمەش چاوەڕێین بمان بەن بۆ سەركردایەتیان و بزانین دوا بریاری بۆرجوازیەكان چی دەبێ لەسەرمان.
بە هیواین ووردو زرنگانە، بێ پەلە و تووڕە بون، بكەونە كار و زۆریش ئاگاتان لە پاراستنی نهێنی ، لە هاتوچۆ، لە قسەو لێدوانتان بێ. چونكە هەم ڕژێم و هەم ینک چاودێری دۆخەكەو باری تەنزیمیمان زۆر دەكەن.
دووبارە ڕێز ئەڵقەی ناوەندی نووسەران

__تێبینی:__

مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/٩
مێوڵی

تكایە گەر ئەم نامەیەتان تەعمیم كرد بە ناوی ئەڵقەی ناوەندی نوسـرانەوە وای بڵاو بكەنەوە كە مەعلوماتەكەتان زانیوە..نەک ئێمە بۆمان ناردبن
یان بۆمان نووسـیبن. واتە دووبارە دایرێژنەوە بە چەشـنی كە وەكو ئێمە نەمان نوسیبێ

پێش گەیشتنی نامەكەی ١٩٨٥/١١/٩ی سـەرەوەی مەلا بەختیار كۆمێیتەكانمان دامەزراندبوو، لە ١٩٨٥/١١/٥ بڵاوكراوەیەكی بە پەلەمان نووسی و بڵاوكردبوەوە، پەیوەندیمان بە هەولێرو كەركوكیشـەوە كردەوە و كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكانیشـمان دامەزراند، ویستمان جوڵەیەک بكەین تا كۆمەڵە كوژەكان وانەزانن بە گرتنی ئەو هاوڕییانە ئیتر كار تەواو و بیكەنە فرسەتی لە ناوبردنیان...

هەر لەو ماوەدا بە دەیان نامەو راپۆرت ڕەخنەی توند ئاراستەم كرا، سـەبارەت بەو وەرچەرخانەی ڕوویدا وەک ئەوان وتەنی گەڕانەوەبوو بۆ پۆپۆلیزم. لە وەڵامی خۆمدا ئاگادارمكردنەوە هەموو سەرنج و ڕەخنەكانیان شوینی خۆین و راستی لای ئەوانە، بەڵام ناچارم بەرپرسـیارێتی ئەو بریارە(هەڵەیەش) لە ئەسـتۆ دەگرم، لە هەمـان كـاتدا دڵنیـام كردن ئەم كـارەی من تـا ئـازادبوونی ئەو هـاوڕێیـانەیە، **دوای ئـازادبوونیـان كـاری سـیاسـیان لەگەڵ نـاكەم، چونكە دەركەوت لە ئاسـتی سەركردایەتی ڕێكخراوەیەكی كۆمۆنیستی دا نین.**

دامەزراندنی كۆمێتەی پارێزگای سولەیمانی
ئاڵای شۆڕش

كۆمێتەی پـارێزگـای سـولەیمـانی ئـاڵای شـۆڕش پێكهێنرا، لە ١-هـاوڕێ سـەردار(شـێخ فاتح) كە یەكێک لە باشـترین و هەڵسـوڕاوترین هاوڕێ یانی كۆمێتە بوو، برای شـیخ فازلی فەرماندەی كەرت بوو.٢- هاوڕێ علاء(شـێخ جمال شـێخ نوری)ئەنـدامی دەسـتەی دامەزرێنەری ئـاڵای شـۆڕش ٣- خۆم ،عـادل(روف رفیق)ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش.

٤-هاوڕێ جەلیل (مامۆسـتا ئەحمەد علی) ئەندامی دەسـتەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش، لەو كاتەوە گیرابوو هێشتا لە زیندانی ڕژێمی فاشـستی بەعسدا قارەمانانە خۆی گرتبوو.

دامەزراندنی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی
ئاڵای شۆڕش

لە بەر ئەوەی هاوڕێ حاجی مەمۆ چووبووە دەرەوە، هاوڕێ ی تێكۆشـەرمان (كاكل) دیاری كرا بە بەرپرسی كۆمێتەی هەولێرو هاوڕێ كاردۆ بە جێگری.

بەوجۆرە كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكانی ئاڵای شۆڕش پێكهات لە :١- هاوڕێ كاكل بەرپرسـی كۆمێتەی هەولێر. ٢- هاوڕێ جوتیار بەرپرسـی كۆمێتەی ئاگر(كەركوک) ٣- عادل بەرپرسـی كۆمێتەی سـولەیمانی. بی خواسـتی

خۆم بەرپرسیارێتی (كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكان) ئاڵای شۆڕش كەوتە ئەستۆم.

ئەو شاڵاوە تیرۆریستیەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. بۆ (ئازادكردنی ئەو سێ هاورێ گیراوانەمان) ناچاری كردین هەنگاوێک بنێین لە دەرەوەی خواست و ویستی خۆمان. لە پاڵ ئامانجەكانی ئاڵای شۆڕشدا، بەرگری لەو هاوڕێ یانە بووە سەرەكیترین ئەرك.

هەندێ هاورێمان دربازبوبوون و چوبوونە (شارەزوور) ، ئەم نامەیەیان نارد:

بۆ هاوڕێ یانی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم

نوسراوەكەتان گەیشت ئەوەش وەڵامەكەیەتی:

ئێمە ئەم شەو ئەكەوینە خۆمان سبەی شەو دەرباز ئەبین بۆ چەمی گەڵاڵ بەڵام لەوێوە هیچ دەلیلێک شک نابەین، تكایە هەرچۆنێک بوە لە ڕێگەی ئەو برادەرانەی كە سەر بە حسک وا بكەن زەلام بنێرنە چەمی گەڵاڵ بۆ پەرخ و بیوەک بۆ ئەوەی لەوێوە دەربازبین بۆ سوورین. ئەگەر ئێمە چەند ڕۆژێک لەم ناوە تاءخیربین دیارە ینک هێز كۆ ئەكاتەوە لە سەرمان ئنجا بۆ ئەوەی تووشی ئەوە نەبین هەوڵی چاك بدەن بۆ دەربازبونمان لەو ناوچەیە. هەروەها ماوەی چوار ڕۆژە بروسكەی جەلال تاڵەبانیم بۆ هاتووە. لیرەش جاسوسەكانی كەرتی ڕێكخستن بەرەو سەركردایەتی ینک ڕۆشتون، دیارە منیش مەترسی ئەكەم لەوە. بۆیە هاوار ئەكەم بێنە سەرم شەڕیان ئەكەم دیارە دووچاری تەسلیم بوونەوە ئەبین. من لەسەر بریاری ئێوە ئەوە هەڵنابژێرم ئەی ئەگەر تووشی بووم ئەوا ئاگادارتان ئەكەم. ئیتر ئێمە دووسبەی لە چەمی گەڵاڵین چاوە ڕوانی ناردنی زەلامین لە لایەن ئێوەوە. هەربژین

هاوڕێتان

ناوی لەسەر نیە

دوابەدوای ئەو نامەیەی سەرەوە. لە گەرمەی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكانی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، نامەیەكم لە هاورێ (خاكی) پێشتر نهێنی (هەورامان) بووناوە ئەسڵەكەی(محمد حاجی حەمە شریف)، بەرپرسی بەشی ڕێكخستنەكانی هەڵەبجە بوو:

هاوڕێ یانی بەڕیزو خۆشەویستم كاك س.مەبەست (سامی) یە

هەمو كاتێكت باش

هیوادارم هەمیشە تەندروستیت باش بێت

براگیان

شەوی ٨ لەسەر ٩ ی ١١/ دكتۆر (مەبەستی دكتۆر قادرە-نوسەر) خۆی و ٨ كەس گەیشتنە شارەزوور لەگەڵ كاك فریدون پێنجوینی یەكیان گرت ئەمانیش 9

كەس بوون لەگەڵ جەماعەتی حسک دا پەڕینەوە بەرەو سوڕێن جەماعەتی حسک وتویانە تا چاڵە خەزێنە ڕەوانەتان ئەكەین.

بەڵام بۆ ئاگاداریت ئاسۆ لەگەڵیان نەچوەو گەڕاوەتەوە ئێستا ئەڵێن لە ئیمامی زامنە و نیازی تەسلیم بوونەوەی هەیە بە قسەی باوكی...

ئەوانەی لەگەڵ دكتۆر قادر بوون ماجدو ئەحمەد ڕیشە و كوڕی احمد كارەبا و تایەری خوشكەزای حاجی كریم و ئەوانی تر نازانم.

هیوادارم لە هەمو شتێكی تازە ئاگادارم بكە بە نامە و بیدە بە حریە.

برات

خاكی

پەیوەندی بە زیندانەوە

هاوڕێ (ڕوناكی شێخ جەناب) وەک هاوڕێ و هاوسەری بەوەفاو دڵسۆزی مەلا بەختیار، هەروەک هەمیشە لە كارئاسانی دروستكردنی پەیوەندی و گرتنەوەی ئەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی ئێمە نەمان دەناسین مەزنترین ڕۆڵی دەبینی. لەو ساتانەدا هێنان و بردنی نامە و گەیاندنی هەواڵەكان لە نێوان كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكانی ئاڵای شۆڕش و مەلا بەختیاردا لە زیندان ئەنجام دەدا. هاوڕێ (لیدیا)یا (دایكی زیلان-روناكی شێخ جناب) بە درێژایی ئەو ساڵانە سەلماندی بەڕاستی هاوڕێ یەكی سەركردەی ژیرو نەترس و بە توانایە. هەمیشە وەک دایكێكی میهرەبان لە پێشمەرگەكانی دەڕوانیو وەكو كادرێكی بە توانا ئەركەكانی لە سەختترین ڕۆژگاردا ڕادەپەڕاند.

بێجگە لە ڕوناك شێخ جەناب، كەس و كاری هاوڕێ گیراوەكانی تر، ئەوەندەی من ئاگاداربم هاوڕێ شاخەوان(شێخ عەلی) سێ نامەی نارد.

دەستبەجێ بە پێی ئەو هەواڵانەی پێمان دەگەیشت لەناو جەلالیەكانەوە سەبارەت بە بڕیاری گرتنی هاوڕێ یانی پێشمەرگە، لە شێوەی تەعمیمێكدا نامەم نووسی و نارد بۆ هەموو ئەوسەرتیپ و فەرماندەی كەرت و مەفرەزانەی بڕیاری گرتنیان لە تاڵەبانی یەوە دەردەچوو. لە پارێزگاكانی سولەیمانی و هەولێردا. **ئەمەش دەقی تەعمیمەكەیە :**

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بۆ هەموو پێشمەرگە قارەمانەكانی ئاڵای شۆڕش

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

ئاگادارن ئاڵای شۆڕش لە گەرمەی هەرە شەو گوڕەشەی بۆرژوا كۆنەپەرستەكانی سەركردایەتی ینک دا هەر لە یەكەم ڕۆژی دروست بونیەوە لە هەوڵی یەكخستنی هێزە عسكریە ئۆپۆزیسیۆنەكاندا بووە. پاش چوونی وەفدمان بە

سەركردایەتی هاوڕێ مەلا بەختیار بۆ لای سەركردایەتی ینک بە مەبەستی بەستنی علاقەی عسكری دۆستانە، لە كاتێكدا سەركردە كۆنەپەرستە بۆرژواكانی ینک پەیمانیان دا دەست بۆ هیچ هاورێ یەكمان نەبەن. بەڵام دەركەوت ئەوان لە سیاسەتی كۆنەپەرستانەیان نەكەوتون و هێرش و شاڵاویان هێنایە سەر پێشمەرگە نەبەزەكانمان. بەو كردارەیان لە بەردەم گەلی كوردو هەمو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكاندا پەردە یان لەسەر لاچوو. ڕووی دژە ئازادی و دژە دیموكراسیان ئاشكرا بوو. تەنانەت جەماوەری سادە بێزاری خۆی دژیان دەردە بڕێ، لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكان، ڕۆشنبیران، ئازادی خوازان، هەموو بە جاڕێ ڕق و بێزاری خۆیان دژی سیاسەتی شەڕەنگێزانەی ینک دەربڕیووە..

ڕێكخستنەكانمان چالاكانەتر لە جاران ئیش و كارەكانی پەرەپێداوە، پێویستە لەسەر ئێوەش :

١-هەموو بەرەو لای كاک سالار و مامۆستا جەعفەر بكەونە ڕێ لە چنارەی پشتی چوارتا یا چاڵە خەزێنە و لەوێ هەموو هێزەكان كۆدەبنەوە و دادەرێژرێنەوە و ڕێک دەخرێن و پلان و نەخشەی پێویستیان بۆ دادەڕێژرێ.

٢-لە كاتێكیشدا ڕێگەتان نەزانی دەتوانن وەک پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش خۆتان بە نزیكترین جەماعەتی پێشمەرگەی جود بناسێنن، ئەوان ڕێ نیشاندەریتان دەكەن بەرەو لای كاک سالارو هاوڕێیان.

٣-بە هیچ جۆرێک نابێت كەس خۆی تسلیم بە فاشستەكانی ڕژێمی عێراق بكاتەوە، بەڵكو پێویستە كار بە خاڵی یەک و دووی ئەم نامەیە بكرێ

ڕسوابێت سیاسەتی كۆنەپەرستانەی بۆرژوا شەڕەنگێزەكانی ینک
سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

تێبینی:
دوبارەی دەكەینەوە ئەوانەی ناو تیپەكانتان كە نایەن(بێ تەقە) چەكیان بكەن پاش ئەوەی ئەو باسانەی لە پێشەكی ئەم نامەیەدا هاتووە ڕوون ئەكەنەوە.
ئاگادارتان دەكەینەوە ئەو هاوڕێیانەی ناویان نەهاتووە و مەترسی گرتنیان نیە لە شوێنەكانی خۆیاندا بمێننەوەو نەڕۆن.

ئاڵای شۆڕش
١٩٨٥/١١/١٢

نامەكانی زیندان

بەیانێک كە مەلا بەختیار لە زیندانەوە نوسی بووی، سەبارەت پەلامارە تیرۆریستیەكەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش گەیشتە دەستم و پاش هەندێ

دەســـتكاری كەم، تا نەزانرێ لەوەوە هاتووە، چاپمانكردو و لە هەموو شـــارو شـارۆچكەكاندا بڵاومان كردەوە، ئەمەش دەقەكەیەتی كە بە خەتی مەلابەختیار خۆی لامە :

كرێكارانی جیهان یەكگرن!

كرێكاران و زەحمەتكیشان!

ئازادی و دیموكراسی خوازان!

هاورِێ یانی تێكۆشەر !

خۆتان دەزانن، پاش درێژە كێشـانی كیشـەی چینایەتی و فكری و سـیاسـی ناو كۆمەڵە و یەكێتی، مـل ملانێ كـان لە فۆرمی چینـایەتی خۆیـانـدا بەر ئەنجـامی گەشـەكردنی سـروشـتی ناكۆكیەكان فۆرمیلا بون و هەردوو ڕێبازی ماركسـستی وناسیۆنالیستی لێک ترازان و بە جیا ئاقاری مێژوویی خۆیان گرتەبەر.. هەر خۆتان شـــایەتی ڕووداوە مێژوویەكانی ناو هەناوی بزوتنەوەی چینایەتی و دیموكراســـی عێراق و كوردسـتانن بە تایبەتی كە هەمیشــە ناسـیۆنالیسـتەكان كێشــەكانی خۆیان، پەرژەوەندی تەســكیان، بیرو ڕوانگەی جیاوازیان، بە پەلامارو چەک و كوشــت و كوشتار چارەسـەر كردووە، بەڵام ئەمجارەیان، لە قۆناغی نوێ ی خەبات دا، ئێمەی ماركســـی و ڕۆڵەی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان، پێچەوانەی تەجروبە بە چەک مـامەڵە لەگەڵ نـاكۆكیەكـان كراوی ڕابوردوو، بە كوشـــتن و بە كوشـــت دانی زەحمەتكێشـان لە پێناوی داسـەپاندنی سیاسـەتی تەسـكی بۆرجوازیانە. ویستمان و دەمانەوێ كە ناكۆكی و كێشە سیاسیەكان، مل ملانێ ئایدۆلۆجیەكان، بە بێ پەنابردنە بەر چەک و كوشـت و كوشـتار، بە بێ شـەڕی ناوخۆ و یەكدی كوژی، بە گیانێكی هەســـت بە مەســـئولیەت كردن و لە جەوێكی ئـازادو دیموكراســـدا، كێشـــە جۆراوجۆرەكانی چارەسـەر كەین و تەجروبەیەكی دڵخۆشـكەرەی نوێ ی هاندەر بۆ پتەوكردنی گیانی بەرەنگاری دژی فاشـــستەكان بهێنینە گۆڕێ.. بۆیە هاورِێ یانی ئێمە پاش پشـــویەكی زۆرو ڕاگرتنی باری شـــڵەژاوی ناو بزوتنەوەی دیموكراســـی كوردستان، سەركردایەتی كۆمەڵەو هەندێ لە مەسئولینی یەكیتی ناچاری كردین، بە ڕاشكاوی و ئاشتی و دیموكراسی، مافی جیاكردنەوەی ڕێبازی چینایەتی بۆ ناوەندی كۆمەڵەو مەكتەبی سیاسی یەكێتی دەرببڕن.. پاش گفت دانی دۆستایەتی و هاوكاری، پاش دوپات كردنەوەی ڕاگرتنی گیانی یەكێتی و لەت و پەت نەكردنی هێزی پ.م كوردســـتان، لە لایەن هەردوولا، ئێمەو ئەوان..كەچی قســـەو گفتەكـانیـان تەنهـا ١٥ڕۆژیشـی نەخایاند و یەكێتی بە كردەوە، بۆ جارێكی تر، دژی ماركسیستەكانیش سـەلماندی باوەڕی بە ئازادی و دیموكراسـی نیە. دەریخسـت كە هەموو كێشـەیەكی سـیاسـی گەر چارەی سـیاسـیشـی هەبێ.. هەر بە چەک و هەڵمەتی چەكدارانە

چارەسەر دەکات و ئەوەبوو لە بەرە بەیانی ١٩٨٥/١١/٢ هەڵیان کوتایە سەر ماڵ و بارەگای هاوڕێ مەلا بەختیار بە ناشـــیرینترین ڕەفتاری چەکدارانە، لە کاتێکدا ئەوان لە ناو قوڵایی هێزەکانی ئەواندا بوون، گرتبویانن و هاوکاتیش لە تەک ئەو ڕووداوە، هەڵیان کوتابوە سەر بارەگای هاوڕێ شێخ عەلی و ئەوانیشیان گرتبوو.

تا ئێستا ئەوان سجنی سیاسەتی دژی دیموکراسین و (م.س)یەکیتی ئەیەوێ بە هێشتنەوەی هاوڕێ یانمان لە گرتوخانەکانیاندا درێژە بە سیاسەتی سەرکوتکردنی ئازادی خواهان بدات و ئەم کارە دژە ئازادی یەی داپۆشـــێ.. بە بێ ئەوەی ڕێگە بدات ئەو هاوڕێ یانە قســـە بکەن و دیفاع لە خۆیان بکەن، بنووســـن و بیروڕای خۆیان ڕابگەیەنن.

بۆیە هاوڕێ یانی گیراومان، نامەیەکیان ئاراســـتەی (م.س) ینک کردووەو وا دەقەکەی ئەخەینە بەردەم کۆمەڵانی خەڵک تا خۆیان حوکم لەسەر ڕووداوەکان بدەن و بزانن کە زنجیرەی ڕوداوەکـان چۆن پێکەوە بەســـتراوون و ئەڵقە ئەڵقە هۆنراونەتەوە، ئەمەش واقعێکە و بۆ مێژوو، بۆ ویژدانی دڵســـۆزان، بۆ جوێ کردنەوەی ڕاســت و هەڵەکان، بۆ دیاری کردنی ڕێبازی شـۆڕشـگێران و دژەکانی ئازادی و دیموکراســـی. دەبێ بزانرێ و ببێتە شـــەقڵی ســـەرەکی ڕێ نوینی کۆڕی خەباتی چینایەتی و دیموکراســـی. هیوادارین هەریەکە، هەر تێکۆشـــەرێ حوکمی عادیلانەی خۆی بدات و هەڵوێست و ویژدانی شۆڕشگێرانەیان لە دەروونی خۆیان و لە ناو کۆمەڵانی خەڵکا تۆمار بکەن.

ئەی ئازادی خوازان!

هیوادارین هەر دڵسۆزێ لە شوێنی خۆیەوە، خەمی ئەو وەزعە و پاشەڕۆژەکەی بخوات و یەکێتیش دڵنیا دەکەین کە کێشـــە نەک کۆتایی پێ نەهاتووە، بگرە یەکیتی سەرەتای کێشەکەی قوڵتر کردوەو سەرئەنجامی ئایندەکەشی هەرچیەک بێت هەر لە ئەستۆی سیاسەتی دژایەتی دیموکراسی یەکێتیدایە.

بژی ئازادی و دیموکراسی

شەکاوەبێت ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکێشان

ئەڵقەی ناوەندی

نووسەرانی/

ئاڵای شۆڕش

دەقی نامە ئاراستەکراوەکەی هاوڕێ یانی زیندانی کە بریار بوو دوای ڕاگەیاندنی مانگرتنەکەیان ئاراستەی مەکتەبی سیاسی یەکێتی بکەن و نەکرا:

(ئازادی، یان مەرگی سەروەری)

بەڕێز مەكتەبی سیاسی
یەكێتی نیشتمانی كوردستان
سڵاوێكی شۆڕشگێڕانەی گەرم

دوای ئەوەی بە بڕیاری ئێوە، بە ناشــیرینترین ڕە فتاری چەكدارانە، پەلاماری بارەگاو ماڵی بێ دیفاعیان داین و بە تاڵان براین و بە گوێ ی خۆشـــمان ، لەبەر چاوی دەیان پێشـــمەرگەو مەســـئولینی خۆتان و دەیان دانیشـــتووی گوندی (تەكیە) بڕیاری كوشـتنی خۆمانمان لە دوو ئەندامی سـەركردایەتی یەكێتی(جەبار فەرمان – كۆمەڵە- شەوكەتی حاجی موشیر-شۆڕشگێڕان-) دەبیست، نزیكەی بیست ڕۆژیشە سـجنی سـیاسـەتی نەبونی ئازادی و نادیموكراسـیتانین و ڕوو بە ڕووی مامەڵەی سەیری وەكو

١-حەرە سیاتی كەم وێنە لە مێژووی شۆڕشەكەدا بووین.
٢ -چاوپێكەوتنی كەم و ئەوەی هەشە چاودێری توندی لە سەرە.

سەرجەمی بڕیارو ئاكارو رەفتارو نیازەكانتان، ئاوەژووی ژیانی دیموكراسی و یاسای بابەتی ناكۆكیە سروشتیە چینایەتیەكانی كۆمەڵی فرە چینە، كە بۆ خۆتان باش دەیزانن و زۆربەتان لە شەستەكاندا لە ناو (پارتیا) دووچاری بوون و تەكەتولیشتان كردووە و گەیـاندوشـــتـانەتە جیابونەوەو دووبەرەكی تونـدوتیژی چەكداریش جگە لەوەی لە ناو ئەو باڵەی جیاشـتان كردەوە(باڵی مەكتەبی سـیاسـی)، دوای ماوەیەك هەمدیس بونەوە بە دوو بەش(تەكەتولی گوڤاری ڕزگاری) دژی باڵی باڵادەسـتی ناو حزبەكە، كە بەیانی ١١ئازاریش درا (پارتی شـــۆڕشـــگێڕتان)هەڵ وەشـــاندەوە و بڕیاری چونەوە نـاو پـارتی دایكتـان دا، دیســـان بە نهێنی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـانتـان(دامەزرانـدو وێرای ئەوەی لە نـاو پـارتی دایكـا چوونە نـاو داوو دەزگاكانی، هەر لە مەكتەبی سیاسی یەوە تا بچوكترین شانە، چونكە باوەڕتان پێ ی نەمابوو، دژی كارتان دەكردو بگرە بە ناكۆكی سەرەكیشتان دەزانین و هێندەی دژی پارتی كارتان دەكرد، هێندەتان دژی ڕژێم نەدەكرد، بە بێ ئەوەی پەیمانی دوو قۆڵی و پەیرەوو یاســـای ئەو پارتیە، ڕێتان پێبگرێ، بۆ ؟ چونكە ناكۆكی و ســـراعی چینایەتی بوو.

ئەم نـاكۆكیەی ئێمەش، لە نـاو هەمـان میللەت و بزوتنەوەی دیموكراســـیە، ئەگەرچی گۆڕان و گۆڕانكـاریەكـانی جیهـان و نـاوچەكەو وولاتەكەو بزوتنەوەكە، شـوێن و شـێوەو ناوەرۆكی فكری ناكۆكیەكانی گۆڕیوە. دیارە بە بێ ئەوەی ئێمە لە ناو خۆماندا هەزارانمان لە یەكتر كوشـــتبی، یان دووچاری لادان و ســـیاســـەتی ناهەموار هاتبین.

ئەو كێشــەو ناكۆكیە جۆراو جۆرانەی نێوانمان. پاش درێژە كێشــان وگەیشــتنیان بە گەڵاڵە بونی بابەتیانە و لە قاڵبی چینایەتی سـروشـتیدا خەملێنیان، پاش پشـوویەكی درێژ، پـاش چەنـدین كۆڕو كۆبونەوە و كۆنفرانس. لۆژیكی روداوو نـاكۆكیەكـان گەیاندینیە ئەم قەناعەتە كە چیكە نەتوانین لە چوار چێوەی یەک ڕێكخراودا هەڵكەین و(ئێوەش هەمان قەناعەتتان هەبوو، بریاری پاكســازیشــتان بەڵگەی ئەم بۆچونەیە). لەبەر ڕۆشـــنایی ئەو ڕاســـتیانە تا بڕواو متمانەمان بە یەكدی بوە، پێكەوە چەند ساڵێكمان بە خۆشی و ناخۆشی، بە چاک و خراپیەوە ڕاگوزارد، كە بڕواو متمانەش لێک ترازان، دیارە هەر لایەک ئەوەی كردووە كە بە چاک و باشی زانیوە.

برایـان... ســـەبـارەت بە ئێمە تـاكە مەوداو تریبونی كـارو كـارتێكردنمـان ڕێكخســـتنەكەو شـــۆڕشـــەكە بووە. تەلەفزیۆن،ڕادیۆ، ڕۆژنامەی ئاشـــكرا، كۆڕو كۆبونەوە، پەرلەمان نەبووە تا قســـەی تیا بكەین و بنووســـین. بۆیە چوار چێوەی سـراعەكە و واقعەكە هەر بەو ڕێكخراوەو شـۆڕشـەمان دەبەستیتەوە تا بتوانین تیایا تەئسیرمان هەبێ هێندەی دەشكری بناغەیەک بۆ پاشەڕۆژی خۆشمان داڕێژین، هیچ نەبێ لە نـاو ئەوانەی هـاوبیرو هـاوڕێبـازین. چ كۆڕو تـاقم و گرووپێ هەبووە لەم دونیایەدا، ســـاڵەهای ســـاڵ لە حیزب و ڕێكخراوێكدا كاری كردبێ و كە كەوتبێتە سـراعەوە هەموو ڕەنج و ماندوو بونێكیان جێ هێشـتووەو وەكو تەیریكی مەعقول. یان چوونەتە دەرەوە، شـتی وا نەبووەو نەش ڕوو ئەدات. لە ناو كوردیشــا زیاتر لە هەموو لایەک ئێوە ئەم ئاوەتان ڕشــتووەو ئەوەتان كردووە كە باســـكراوە. بێگومان زانیویشـمانە ئەمە دژی پەیرەوە، دژی دیســپلینە، دژی بریاری ئەو ڕێكخراوەیە كە لێ ی جیا دەبینەوە، پەیڕەو و دیســـپلینەكەش جێ دێلین. بۆیە وای پێویســـت كردووە ڕێبازی سـەربەخۆمان پیادە بكەین و بكەوینە كار وێڕای هەموو مەسـەلەیەک. جا با لەوەوپێشـیش مەسـئولیەتی زۆر كارمان هەڵگرتبێ و ڕێكیش كەوتبین لەســەر گەلێ شـت، كە قەناعەتی مەبدەئی و ڕوانگەی فكری گۆڕا، تەواوی شـتەكانی دیكە دەبنە شـــتی لاوەكی و ئەوەی كار دەكات قەناعەتە دەرونیەكەیە، جا چ ڕێبازی ڕاســـتەو ڕاست نیە، ئەوە ڕووداوەكان و پاشەڕۆژ حوكمیان لەسەر دەدات.

برایانی بەرێز/ دوای ئەو هەموو كێشــمە كێشــەیەی نێوانمان، حاڵ گەیشـتە ئەو ڕۆخەی لە (١٩٨٥/١٠/٢٤) دا، خۆمان هاتینە لاتان و بە ڕاشكاوی پێمان ڕاگەیاندن كە چیكە پێكەوە هەڵناكەین و ئیدی ســـەربەخۆ ئەوەی لە ئارادا هەمانە كۆ دەبینەوەو ڕێكخراوێكی گونجاو لەتەک ڕێبازو بۆچونەكانی خۆمان دا دادەمەزرێنین وە ڕوو بە ڕووش گفتان داینێ هاوكاری و دۆســـتایەتیمان بكەن و بە ڕەســـمی ســـكرتێری یەكێتی(مـام جلال) پێ ی گوتین (من لایەنگری دۆســـتـایەتیم نەک دوژمنـایەتی، لایەنگری ڕاكێشـــانم نەک پاڵ پێوەنان)ئەندامانی ناوەندی كۆمەڵەش بە ڕە ســـمی

گوتیان: (زۆرمان . پێخۆشـە وا بە سـەراحەت قسـە دەكەن و ئیتر لەمەودوا باشـتر ئەتوانین هاوكاری بكەین و بگونجێین).

تا ئێسـتا پێچەوانەی ئەو گفتو گۆو گفتانەمان دیوەو بیسـتووە، سـەرئەنجامیش لوتكەی كاری نادیموكراسـی و دژی ئازادیمان بەرامبەر كرا، لە كاتێكدا گەر پێش ئەو كۆبونەوەیەی بۆ خۆمان بە ئێوەمان ڕاگەیاند كە چیكە كارتان لەگەڵا ناكەین، ئیجرائاتێكی حیزبایەتی ئسـوڵیتان بكردایە، تا ڕادەیەک ڕێ ی تێ دەچوو. وەكو چۆن لەپاش كۆنفرەنسـی سـێیەوە، هەمو ئەو كادرانەی لە بەر باوەری تایبەتیان لە كۆنفرانسـی كۆمەڵە هاتنە دەرەوە، سـزاتان دان و هەر یەكە بە بیانویەک لابراوە. بەڵام كە ئێمە لە كۆمەڵە چووبینە دەرەوە و خۆشـتان گفتی دۆسـتایەتیتان داین و بە خۆشیەوە هەردووک هەڵساین و ئێمە چووینە قوڵایی كوردستان و ناو هێزەكانتان و تەنـانەت یەک هەنگـاو پێچەوانەی ڕێـک كەوتنی دوو قۆڵیمـان نەنـاوە، لەپڕ هەڵكوتنەسەرمان، ئاخر ئەگەر ئەمە دژی ئازادی نەبی ئەی چیە؟ برایان ...

ئەوەی ئێوە لێ ی دەترسان مەسەلەی جیاكردنەوەی هێزبوو، پێشوەخت خۆمان پێمان گوتن كە ئێمە دژی جیاكردنەوەی هێزو لاوازكردنی بزوتنەوەی مقاوەمەتین، نامەی ڕەسـمیشـمان لەم بارەوە بۆ مام جەلال نوسـیوە و كاک د، فوئادیش مان بە نامەو دیدار لەم بارەوە ئاگادار كردووە. كە ئێوەش دەسـتتان كرد بە چەک كردن و دەركردنی چەند پێشمەرگەو كادرێ كە گومانی سەربەو ڕێبازی ئێمەتان لێدەكردن، شـتێكی ئەوتۆمان نەكرد، چونكە! تەمای چەكی زۆرو كۆكردنەوەی چەكدارمان نەبوە، بۆ یە لەسـەر شـتی وا تەقاندنەوەی كێشـەمان پێ كاریكی دژ بە گفت و دانیشتنەكانمان بوو، ئەگەر چی ئێوە گفتی ئەوەشتان دابوو تا تەواوكردنی كۆنفرانس بۆ سـەری سـاڵی نوێ، هیچ شـتێ نەكەن. وێڕای تێكڕای ئەو هەڵە قورسـانەتان، سـەرباریش گەرەكتانە تەحقیقمان لەگەڵا بكەن. ئێمە كە كۆمەڵە نەبین ، كە یەكێتی نەبین، ئیتر تەحقیق لە چی و بۆچی؟ گەر تحقیق لە بیروبـاوەڕمـان دەكەن! لاتـان مەعلومە، خۆ گەر تەحقیقیش لە ڕێكخستنمان دەكەن وەلامەكەی پێش وەخت ڕۆشنە و ئەمەی ئێوە كردتان، هەر بۆ ئەوەیە ئەو ڕێكخستنەی هیوامان بوو لە دایک نەبێ. ئێوە تەنها حەقی ئەوەتان بووەو هەیە لە پاشـەڕۆژی ئەم مەسـەلەیە دڵنیابن كە ڕووداوەكان و ناكۆكیەكان چارەنووسیان دەگاتە كوێ و نێوانمان چی بە سەردەهات؟ بۆ ئەمەش ڕێ و شوێنی شیاو و ئسوڵی هەبو دڵنیاتان بكات، نەک ڕێ ی پەلامارو پێشێل كردنی دیموكراسی. دەركەوت كە ئێوە هەمو مەسەلە سیاسیەكان دەبەستنەوە بە لولەی تفەنگ و شەڕو پەلامار، تەنانەت ئەگەر ڕێ ی چارەسەری سیاسیانەشی هەبێ.ئێمە لای خۆمانەوە باوەڕمان بە شـتی وا نیەو لە مەرگ و هەڕەشـەشـتان ناترسـین، دیارە مەبەسـتیشـتان بوە و ئیمەش بۆ شـەڕی ناوخۆ ڕابكێشـن و مەسـئولیەتەكەشـی بخەنە سـەرشـانی خۆمان، ئەو مەبەسـتەش نەهاتەدێ، ئەوەی

ماو تانە دەتانەوێ ئەم كردەوانەتان پینە بكەن و بە ڕەوای لە قەڵەم بدەن، كە دیارە هەرگیز كاری ناڕەوا تاسەر ناگۆڕدرێ بە ڕەواو پێچەوانەكەشی هەروایە.

بۆ ئەوەی بیسەلمێنین كە مەرگ و مردن، كوشتن لەناوبردن، ماركسیستەكان ناترسێنێ، كەی پێویست بكات" لە پێناوی بیروباوەڕدا" خۆیان بەخت دەكەن، وا لەژێر دروشمی(ئازادی ، یا مەرگی سەروەری٠ لە خواردن مان دەگرین و ئۆبالی مێژوویی ژیانیشمان لە ئەستۆی ئێوەیەو دەقی ئەم نامەیەشمان بۆ شایەتی لەسەرتان گەیاندۆتە زۆر شوێن و لاو كەس.

بژی ئازادی و دیموكراسی

شەكاوە بێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

مەلا بەختیار

١٩٨٥/١٢ /

وێنەیەک بۆ بەڕێز:

١-سەركردایەتی یەكێتی شۆڕشگێران

٢-دەفتەری سیاسی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران

٣- دەفتەری سیاسی حزبی كۆمۆنیستی ئێران

٤- چریكهای فیدائی خەڵكی ئێران

٥- یەكیتی نوسەرانی كوردستان

لەگەڵ هیوای وەرگرتنی هەڵوێستی بەرگری لە ئازادی و دیموكراسی و جەسپاندنیان، ڕێزی هاوخەباتیمان هەیە.

ئەو نامەیەی مەلابەختیار نووسی بووی، بریاربوو بەرواری ئەو ڕۆژەی لەسەر دابنرێت كە ئەوان دەست بە مانگرتن دەكەن و بە چڕی لە پارێزگاكاندا بڵاوبكرێتەوە، ئەوە هۆكاری نەبوونی بەرواره لەسەر نامەكە.(ئەو مانگرتنەیان ئەنجام نەدا، لەبەر ئەوە نوسینەكەش بڵاونەكرایەوە.

لە نامەیەكی تردا بۆ پێشمەرگەكان ئاگادارمان كردن ئەم هەواڵانە و ئەم نامەیە بگەیەننە هاوڕێیان كاک سالارو مامۆستا جەعفەر(ئەودەم نەماندەزانی هەرلە دوای كۆبونەوەكەی تارانەوە مامۆستا جەعفەرگەڕاوەتەوە ئەڵمانیا، لێیان شاردبووینەوە): ئەوەش دەقی ئەو هەواڵەیە كە بۆ كاک ساڵارمان نارد :

نامە یەك بۆ سالار عە زیز

بەرێز كاک سالار

سڵاوێكی كرێكارانەی گەرم

پاش گرتنی كاک مەلا بەختیار و مامۆستا پشكۆ لە لایەن چەكدارەكانی جبار فرمان و شەوكەتی حاجی موشیرەوە لە ١٩٨٥/١١/٢ كاک وەهاب و كاک حامیدی

حاجی غالی توانیویانه نەیەڵن لەوێدا بکوژرێن و براونەته شـــیوی قازی، لە ١١/٥ براونەته ئاوایی حەمەی کەرەم لە ١١/٩ براونەته مێوڵی. لە مێوڵی کاک بکرو کاک دلیری ســـەید مجیدیان ئیزن داوە کە چیتر نابیت بە دوای هاوڕێ یانماندا بڕۆن. تەنانەت کاک وەهاب و کاک حامیدیشـــیان ئیزن داوە. لە ١٢-١٣/١١/١٩٨٥ گەیەندراونەتە یاخسەمەر و مەلا بەختیار براوەتە لای جلال تاڵەبانی بۆ ماوەی دوو سـەعات، و پاشـان هەر لە یاخسـەمەر ابراهیم جلال کراوەتە بەرپرسـی سـجنیان و هەریەکەیان بە تەنها لە ژوورێکدا زیندانی کردووە. بەلام دوورو بەرامبەر بە یەک. ماڵی فریدون عبدالقادر لە هەمان شوێنە.

مواجەهەیان نیە، کەســـی خۆیان نەبێت ئەویش زیندانیەوان ابراهیم جلال, بۆ ماوەیەکی چەند دەقیقەیی ڕێ یان پی دەدات بۆ چاوپیکەوتن بە ئامادەبونی خۆی و بێ ئەوەی ڕێگای قسەکردن بدریت.

لە ڕۆژی ١٣/١١/١٩٨٥ هـاوڕێ نەبەز چەک کـراو گـیـرا. لە ڕۆژی ١٤/١١/١٩٨٥ شـــەوکەتی حاجی موشـــیر چووە لە گوندی باڵخ ماڵی هاوڕێ بابا طاهری پشکنیوە و چەکی کردووە و بردوویانە.

ئاڵای شۆڕش
١٤/١١/١٩٨٥

لە وەڵامی نامەیەکدا کە ناردبووم بۆ برای بەرێزم بەکری حاجی ســـەفەر، بە بەرواری ١٤/١١/١٩٨٥ وەڵامی نامەکەم پێگەیشت سەبارەت بەو دۆخەی یەکیتی دروستی کردبوو:

نامە یە ك لە بەکر حاجی سە فە رە وە
برای بەڕێز مامۆستا ڕەوف

سڵاوێکی گەرم

هیوامان سەرکەوتن و خۆشیتانە، سڵاومان بۆ هەمووڵایەک..

براگیان وەکو بیســـتووتانە و ئەزانن لە ســـەرەتای ئەم مانگەوە گیروگرفتەکان تەواو کرژ بون و توندو تیژیەکە گەیشتە ئەوەی کاک بەختیار وئەوان چەک کران و بەندکران. ئێســـتا کاک مەلا بەختیار، کاک شـــێخ عەلی، مامۆســـتا پشـــکۆ لە ســـەرکردایەتی بەندن. لە ماڵی کاک بەختیار هەندێک مســـتمســـک گیراوە، ڕەنگە بدرێنە محکمە. ئەوا ئێمەیش لەگەڵ چەند برادەرێک لە هەوڵداین بۆ خاوکردنەوەی وەزعەکە بۆ ئەوەی شتی لەوە قورستر ڕوونەدات. هەرچەندە لە لای مام جەلال و برادەرانی تر وەعدی ئەوەمان وەرگرتووە کە نەکوژرێن بەڵام جاڕێ ئەبێ زیاتر هەوڵ بدەین بۆ ئەوەی زیاتر دڵنیابین. جا ئەوەی لەســەر ئێوەش پێویســتە و بە ڕەئی ئێمە کە دڵمان بە وەزعەکە ئەســوتیت و پەرۆشـــی ئەوەین شـتی گەورەترو خراپتر

ڕوو نەدات. با ئاڵای شۆڕش نەبین بەڵام مصلەحەتی شۆڕش و ئەو برادەرانەیش وا ئەبینین ئێوە پەلە نەكەن و شتی توندوتیژ بڵاونەكەنەوە، هەڕەشەو گوڕەشە نەكەن و چەندتان بۆ ئەكرێت هەوڵی خاوبوونەوە بدەن.

برام. ئەم نوســـینەی من ، رەئیەكانم نـاكـاتە ئەوەی دەســـت وەردەمە ئیش و كارتانەوە، ئەمر بكەم بە سـەرتانا. بەڵام پەرۆشـیم بۆ زیاتر تێک نەدانی مەسئەلەكە وام لێ ئەكات ڕەئیەكان ئەوەی بە پەسەندی ئەزانم بیڵێم و چیش پێویست بووە لەگەڵ هەندێک لە سەركردایەتی (ی.ن.ک) قسەمان كردووە بە مام جەلالیشەوە، ئیتر ئێوە یان ئەوان پێتان ناخۆش بێت كفرمان نەكردووە، ئەمڕۆ مەصلحەتی شۆڕش لە پێش هەموو شـتێكی ترەوەیە. بێگومان پێش ڕوودانی ئەم موشـكلانە زۆرمان هاواركرد بێ كەڵك بوو هەركەســـەتان(هەر لایەتان) چیتان بە چاک زانی بۆ خۆتان ئەوەتان كرد و گوێ لەكەس نەگیرا. ئیتر حەقە گوێ لە خەڵكی تریش بگرن و چیتر خۆتان و بزوتنەوەكەیش تووشـــی مشـــاكلی گەورەتر نەكەن. ئەو بەیانەی دەرتان كردووە زۆر كارێكی خراپە لەم ڕۆژەدا و بە هەڵچوون و دان بە خۆدا نەگرتن لەم ڕۆژەدا حســـــاب ئەكرێت وە كـاری ئەم دیلانە ئـاڵۆزتر ئەكـات. ئەگەر من بم لەم ڕۆژەدا هەرگیز شتی وا ناكەم و بەرپەچیشی ئەدەمەوە. زۆر تكاتان لێ ئەكەین ئەگەر كاری باشتان پێ ناكرێت كاری وەكو دەركردنی ئەو بەیانەش مەكەن.

هەربژین

برای دڵسۆزتان

بەكر حاجی سەفەر

١٩٨٥/١١/١٤

نامەیەكم ئاراســـتەی بەڕێز مولازم عومەرعبدوڵڵا كرد، كە وەک هاوڕێ یەكی سەركردەو خاوەن پرنسیپ دژی ئەو بریاری پەلامارەی سەرانی ینک وەستایەوە و ئیستقالەی دابوونێ. لە وەڵامی ئەو نامەدا ئەم وەڵامەی داینەوە:

نامە یە ك لە ملازم عومە ر

ئـاڵای شۆڕشی بەڕێز

سڵاوێكی گەرم

بە هیوای سـەركەوتنتانم. سوپاسـتان دەكەم بۆ ئەو نوسـراوەی بۆتان نووسیوم و حەزم كرد بە ڕاشـــكاوی لە هەندێ ڕاو بۆچوونی خۆم ئاگادارتان بكەم بە كورتی: دەربارەی ئەو ناكۆكیەی ناو ڕیزەكانی كۆمەڵە من زۆر لە مێژە هەر ئیشـــم بۆ ئەمە كردووە كەوا بە گیانی یەكێتی ریزەكانی كۆمەڵە كاربكەم و ناكۆكیەكان هەر لە ناو خودی كۆمەڵەدا چارەســـەر بكرین و لە دڵەوە پێم ناخۆش بوە كەوا كەســـانی وەک كاک ســـالار و مامۆســـتا جەعفەر دوور بكەونەوە یان بە واتایەكی تر وایان لێ

بكریت دوور بخرێنەوە، دواییەكەشـــی كە وەزعی كۆمەڵە بەرەو ئەوە ڕۆیشـــت كە ئێوەو كـاك بەختیـار و هەنـدێ برادەری تر بگەنە قەنـاعەتێـك كە لەگەڵ كۆمەڵە كارتان پی ناكرێت، من هەر هەوڵی خۆم داوە كە نەگاتە لێک پســـاندن. لە ماوەی چەند مانگی ڕابوردوو كە خۆیشـــم قەناعەتم پەیدا كرد ئیتر تی گەیشـــتم كە من ئەو دەورەم پێ نابینرێت و لەگەڵ ناوەندی كۆمەڵەو مام جەلالیش قســەم كرد كەوا ئەگەر ئەو برادەرانە لە چوارچێوەی یەكێتی نیشــتمانی وەک تەیارێک یا ڕێكخراوێک كار بكەن منیش وەک ئینســـانیكی مســتقل دەمێنمەوە و كاردەكەم، خۆگەر جیابونەوە ئەو كاتە من ناتوانم كاربكەم. بەڵام كە كار گەیشـــتە گرتن و چەک كردن ئەوا بە تاءكید من ناتوانم كاریان لە گەڵا بكەمو دژی نەبوونی مافی ئازادی و دیموكراسیم. ڕەنگە چ لە ڕێ ی كاک بەختیار یان برادەری ترەوە لەوە گەیشتبن كە من نە وەعدی ئەوەم پێداون كـارتـان لەگەڵ بكەم. نە ئەوەیشـــم پێ چـاک بوە لەم زروفە نـاســـكەی میللەتەكەمانی تێ كەوتوە جیابونەوەم پی چاک بوە، بەڵام مانای ئەوە نیە مقابلەكەی ئەوە هەڵبژێرم ئەوانەی بە ســـیاســـەتی كۆمەڵە یان یەكێتی ڕازی نین بە گرتن و تۆقاندن وەڵامیان بدرێتەوە. من ٩ ســـاڵی تەواو بێ ووچان لە شـــاخ كارم كردووە و ئەوەی لە توانامدا بوبێت كردومە و لەبەردەم ویژدانی خۆم ئاســودەیە و بریارم داوە یەكجاری واز لە ســـیاســـەت بهێنم و بۆخۆم وەک ئینســـانیكی مســتقل بژیم، بەڵام دەرهەق بەوەی كە مـاوەیەكی زۆر لە تەمەنی خۆم لە ســـیاســـەت و بزوتنەوەی نیشتمانی و ١٠ ساڵیش پێشمەرگایەتی كارێكی وا نەكەم وەک ئینسانیش قبوڵی بكەم خۆم توشی خیانەت و شتی وەها نەكەم كە هەموو ڕابردوی خۆم بسەڕمەوە. چیم پێ بكریت بۆ پاراستنی ژیانی كاک بەختیارو كاک شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ درێغی ناكەم و چەند حەز بە لە ناوچوونی خۆم دەكەم ، ئەوەندەیش بە هی ئەوان. بۆیە پێم چاكە ئێوەیش هیچ كارێكی ئەوتۆ نەكەن وەک گرتن و كوشتن و شتی لەو بابەتە كە ببێتە مایەی تیاچوونی كاک بەختیارو ئەو برادەرانە و خۆشـــتان لەناو كۆمەڵانی خەڵكدا وەک ڕێكخراوێكی "ارهابی" ناو دەركەن. هەڵە بە هەڵە چارەسەر ناكرێت. هەتا پێموایە ئەگەر ڕاســتەوخۆ یان ناڕاســتەوخۆ بنێرنە لای یەكێتی هیچ عەیبی تیا نیە و كەســـیش بە زوعف بۆتان لێک ناداتەوە. گرنـگ ئەوەیە هەڵ نەســـن بە كاری وەها كە پەشـیمانی لە دوابێت. جارێكی كەیش دڵنیاتان دەكەمەوە كە چی لە ئیمكانی منایە دەیكەم بۆ پاراســتنی ژیانیان و ڕزگاركردنیان و ئێســتا من وەک هاووڵاتیەک وەهام و تەنیا نفوذی شـــەخســـی خۆم هەیە كە لای هەمویان بەكاری دەهێنم بۆ ئەو مەبەستەو هەربژین.

دڵسۆزتان
عمر عبدالله
١٦/١١/ ٩٨٥

نامەی جمال محمد خواكرم بۆ سالار عزیز

دواتر لە ئەرشـــیفی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی لە زێوە ئەم نامەیەی هاوڕێ ی تێكۆشـــەرو بەڕێزمان (جەمال حەمە خواكەرەم) بینی كە ئاراســـتەی ســـالار عزیز كرابوو، لەبەر پەیوەندی نامەكە بە ڕووداوەكانی ئەو ســـاتەوە بە پێویســـتم زانی بیخەمە بەرچاوتان:

هاوڕێی خۆشەویست كاك سالار

سڵاوێكی گەرم

كاكە گیان من گەڕامەوە و ڕەنگە زانیبێتت. بەڵام گەڕانەوەم بە درێژی ئەوەبوو كە گەڕامەوە لە میراوا بیســـتم كاك بەختیار و هەندێ لە برادەران گیراون، لەگەڵ ئەوەشدا تەواوی بەڵگەو نوسراوەكانی ترو نامەی هەر برادەرێكی بۆچووبێ گیراوە. هەربۆیەش دەستیان كردوە بە گرتن و دەست بەسەراگرتنی هەندێ لە برادەران بەم شـــێوەیە : كاك نەبەز چەك كراو بە توندی گیراوە. باباطاهر چەك كراو گیراوە هەرچەند ئەو ڕۆژە كە من هاتم بە قسە بەردرابوو.

ناوی هێمنە ڕەش هەبوو بۆ گرتن. هەرچەند كاك هێمن زیاتر لە مانگێک بوو بە ئیجازە لە ناوچەی قەرەداغدابوو، ئەوەبوو لەگەڵ كاك بكر و ئەواندا ٧ ڕۆژ لەمەوپێش پەڕیەوە ئەم بەر.

مامۆستا شیركۆیان دەركرد و چەكیان كرد. هێمنە بچكۆل دەست بەسەربوو كە من هاتم. زۆركەس گومانی گرتنی لە خۆی هەبوو.

كاكە بە ڕاســـتی ئەوەی كاك بەختیارو ئەو برادەرانە كردویانە من بە خاڵێک لە پۆپۆلیزمی دەزانم لە ماركسـیزم دا. چونكە خۆش باوەری بە دەســـەڵاتی بۆرجوازی دوورە لە هەڵویستی شۆڕشگێریەوە. بە كورتی ڕیسەكەمان بوو بە خوری.

پاش ئەوەی گەیشتمەوە لای خۆمان زۆر كەس سەری سوڕدەما، دیاربو بڕیاری گرتن زۆربوو بۆیە!

بۆیە منیش كاك نەبەزو بابا طاهرم دیو بەم شـێوەیە لەگەڵیان دوام: برادەرینە بە تەمای چین؟ لە وەڵامدا وتیان : بەتەمای هیچ و نامانەوێ ساحەكە چۆڵ كەین...!

ئەم قســـانە لای من دەرک نەكردنی واقعەكە بوو، پێم وتن هیچ نەبێ با ئێمە ڕاكەین بۆ لای برادەران و هێزێـک كۆببێتەوە، چونكە لام ڕونە كە هەموومـان دەگرن و چەكیشـمان دەكەن و سـجنیش ئەبین، زۆروتن لەوان نەبیسـتن تا ئاوایان بەسەر هات.

هەمان ڕۆژ بە پەلە دوای گرتنی باباطاهر لەگەڵ دو پێشـــمەرگەدا بە بیانوی گەڕانەوەی منداڵەكانمەوە بەرەو سنوری ٢٧ حەرەكەتم كرد، كە دووشـەو بە هەموو قاچاغە ڕێ دا خۆم گەیاندە سـنور. بەڵام بە ڕاسـتی حزبی دیموكرات زۆر ناپیاوانە

خســـتیانینە ژێر تحقیق، لە قســـەكانیاندا زۆر بە باشـــی دەردەكەوت كە ئەمریان بۆ هاتووە ڕێگاكان بگرن و بە وردی تحقیق لەو پێشمەرگانە بكەن كە لە ناو یەكێتیەوە بەرەو ئێران دەڕۆن، بەو ناوەی كە بیســـتومانە هەندێ لە لیپرســـراوانی یەكیتی ڕائەكەن بۆ ناو پارتی!

بە كورتی ئیمە فێڵمان لی كردن و دەرچووین. یەكێك لە لێپرســـراوەكانیان كە نازانم ناوی چی بوو دەیگوت ئەم مەســـەلەیەمان لە شـــەریفە كەچەڵەوە وەرگرتووە. دیارە بە ڕای من شـــەریف وەكو هەڵمات ئەیەوی بژی، بۆیە حەقە قســـەیان لە گەڵدا بكەیت. وەزعی نەخۆشیەكەشم باش نیە و حەبەكان ٣-٤ دانەم ماوە بۆیە دەگەڕێمەوە لای دكتۆر.

بە هیوای خۆشیتان

برات جمال

لە بەرواری ١٩٨٥/١١/١٣ دوای ئەو تەعمیمەی لە ناو هیزی پێشمەرگە پێشتر بڵاومانكردەوە ئەم نامەیەمان لە وەســـتا تایەرەوە كە كادرێكی پێشـــمەرگەبوو پی گەیشت:

كریكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕییانی ئەڵقەی ناوندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش.

هاوڕێیانی تێكۆشەر

لە١١/١١ /١٩٨٥ نامەیەكتان گەیشتە دەستم بە بێ دواكەوتن ئەو هاوڕێیانەی كە ناســـیومن بێ دواخســـتن نامەكەی ئێوەم پیشـــاندان و بۆم خوێندونەتەوە وە ئاگادارم كردون ئەوە بریاری هاوڕێیانی ناوشارە.

ئیتر بە زوویی من دووركەوتمەوە لە ناویاندا چونكو خۆتان دەزانن وەزعەكە چۆنە و مانەوەی خۆشم لە ناوچەی شارەزوری بنارم بە شتێكی باش زانی كە جارێ بمێنم و بە هیچ لایەكدا نەڕۆم.

جا ئیتر نازانم ڕەئی ئێوە چی یە

ڕسوابێ شەڕی ناوخۆ

سەركەوتووبیت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

هاوڕیتان
وەستا تایەر

نامەیەكیتریش هەرلەو دەمەدا لە هاوڕێ ئاوات شـێخ جناب بە دەسـتم گەیشـت، لەبەر پەیوەندی بە هەمان دۆخی ئەو كاتەوە دەیخەمەڕوو:

نامە یەك لە ئاوات شیخ جنابەوە

برای بەڕێزم كاك حمە ڕەوف

سڵاوێكی شۆڕشگێرانە.

هیوای سـەربەرزی و سـەركەوتن و بەردەوامیت بۆ ئەخوازم. ڕێزو سـڵاوم بۆ ماڵەوەتان.

١-برای بەڕێزم هەنـدێـک پ.م تـان هەیە لە ســـنوری گەرمیـان و قەراخ دا ئەسـوڕێنەوە و تا ئێسـتا سـەربەخۆ لە گەرمیان كۆبونەوە بە خەڵک ئەكەن. خەڵكی زۆر باشـــن جا بۆ ئەوەی پەرەوازە نەبن بەڵكو ئێوە لە ڕێگەی خۆتانەوە پەیوەندیان بۆ دروسـت بكەن توجیە یان بكەن، ناسـراوەكانیان ئەمانەن(جمالە ڕەش. ئازاد فقی عەلی، علی چاوجوان. خەبات. ژمارەیان (١٥)پ.م ئەبیت ، ئەتوانن بۆ مەســـەلەی پەیوەنـدی لە ڕێگەی پ.م هەیە لە (ســـێوســـێنـانە) لای بكری حـاجی ســـەفەرە ناوی(شێرزادە) ماڵیان هەر لەوێیە. ئەوان جارجار شەو سەری لی ئەدەن. پەیوەندیان بۆ دروست بكەن، ئەگەر نامەشتان بۆ ناردن ئاراستەی (جمالەڕەش و ئازادی)بكەن. بۆ ئاگاداریشـتان خەڵكی زۆر ڕێک و پێک و ئازان و هەموو شـتێكیشـیان لەدەسـت دێت. بە ڕای من ئەگەر هەر لە ناوچەكەدا بمێننەوە زۆر باشـــترە . بەڵام هەوڵی توجیە و ضبط كردنیان بدرێت.

هەروەها لە ســـنوری ئێمەدا كۆمەڵی خەڵكی ترتـان هەیە، هەنـدێكیـان پ.م و هەندێكیش دانیشـتووە، ئێسـتا هیچ ئاگاداری توجیهاتی ئێوە نین. ئەگەر اهمال كرێن لەوانەیە لە دەستتان بچن و پەرەوازەبن.خەڵكی باشیان تێدایە. بۆ چۆنیەتی پەیوەندی بۆ دروســـكردنیان نامە بە یەكێكی ئەمیندا بۆ من بنێرن بۆ ئەوەی من نامەكەیان پێ بگەیەنم وەیان ئاگاداریان بكەم.

تكایە ئەم موضـــوعە اهمال مەكەن چونكە خۆتان پێش هەموكەس زەرەری لی ئەكەن و لەم كاتە ناســـكەشـــدا بچوكترین پاش گەزبونەوەو پەشـــیمانبونەوە زیانی گەورەتان لی ئەدات و احتمالە بە هۆیەوە خەڵكیشـیان لێ كەشـف بێت چونكە ئێسـتا ئاشكرایە (ئ.ن.ك)زۆر لەو دعایانە بڵاو ئەكەنەوە كە (سەرەكەی) ئاڵای شۆڕشیان گرتووە و ئیتر كەس ناتوانێت هیچ بكات. جا بۆ ئەوە ئەم جۆرە دعایانە هیچ كارێكی وا نەكاتە هاوڕێ كانتانەوە پێویست بە ڕەنج و زیرەكی و ووریاییەكی زۆر هەیە. بە تایبەت كە ژمارەیەكی زۆری پ.م كان كە سـەر بە ئێوەن حسـابی تایبەتی ئەكەن بۆ مەلا بەختیار و گرتنی مەلا بەختیار .

ضـربەیەكی معنوی یە بۆیان. جا ئەكەوێتە ئەسـتۆی ئێوە كە رد فعلی ئەو ضـربە لە ئەنجامێكی سەلبییەوە بگۆڕن بۆ رد فعلیكی ایجابی.

دووبارە سڵاوو رێزم
سەركەوتوبن
چاوەروانی وەڵامم
بۆ مەســـــەلەی ئەو برادەرانەی گەرمیـان و قەرەداخ چەنـد بە پەلە پەیوەنـدیـان ڕاسەوخۆ و بێ دواخستن پێوە بكەن كەمە.

برای دڵسۆزت
ئاوات جناب

زێویێ و لیژنەی سەرپەرشتی

دوای هێرش و پەلاماری سەرانی یەكیتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش و بۆ خۆدوورگرتن لە دروســــتبوونی شــــەڕی نــاوخۆ(كە یەكێـك لە هۆكـارەكـانی) جیابوونەوەمان بوو، بە ناچاری هاوڕێ یانی پێشمەرگەی ڕاونراو ڕوویان لە ئێران كرد و لە زێویێ (كەمپێكیان) بۆ سـازدرا.. سـالار عزیز كە تا ئەو سـاتەش (وەک لە نامەو دیكۆمێنتەكانی ئەو كاتەشدا) دەردەكەون، هەر بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردســــتان-عێراق)كاری كردبوو هەر بەو ناوەشـــــەوە نامەی ئاراســــتەی ئیران، ســـوریا ، لیبیا، لایەنەكانی جودو جوقد كردبوو. هەر لە ڕۆژانی یەكەمی گەیشــتنی هاورێ ڕاونراوەكانەوە بۆ ســــەر ســـــنوور (وەک كادرەكان دواتربۆیان گێڕامەوە) ســــالار عزیزلە بەردەم (ئەحمەد بانیخێڵانی- ابو ســــەرباز) حزبی شـــیوعیدا و كـادرەكـانی ئـاڵادا (پڕۆژەی بەرنـامەكەی ئـاڵای شـــۆڕشــــی دراندبوو). كـادرە پێشـمەرگەییەكان بە توندی نارەزایی دەردەبڕن و پابەندبوونی خۆیان بە پرۆژەكەوە دوبارە دەكەنەوە. دواتر ناچار دەبێت مل بۆ ڕای كادرەكان بدات و بە ناوی ئاڵای شــــۆڕشــــەوە كـاربكـات، هەر ئەودەم ئێرانیەكـان بەشـــیكی زۆری چەكەكـانی پێشـمەرگەكانیان گرت و بردو هەر نەیان دایەوە. (لەو دەمەدا) كادرەكانی پارێزگای ســـولەیمانی یەک دەنگ بوون لەســــەر پرۆژەی بەرنامەكە. لە كاتێكدا بەشـــێک لە هاوڕێ یانی هەولێر لە ژێر كاریگەری (حاجی مەمۆ) و حزبی شــــیوعیدا بوون و مـاركســــیزمی شـــۆڕشـــــگێریـان قبوڵ نەبوو. لە كـاتێكدا ئـاڵای شــــۆڕش وەک ڕێكخراوەیەكی ماركسیستی شۆڕشگێر دروست بووبوو.

زێوە لەو دەمەوە بووە شـوێنی ململانێ ی دژەكان (ئاڵای شـۆڕش و كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســتان-عێراق) . كە ســـەرچاوەكەی بەشـــێكی زۆری دەگەرایەوە بۆ هەڵەكانی دروســتبوونی ناوەندی نوســـەران و ســـاغ نەكردنەوەی بەرنامەكە و بە

پرۆژە وهێشتنەوەی وکەم ئەزموونیان..دواتر هاوڕێ یانی زیندان بێ ئەوەی لە بارودۆخەکەی دەرەوەی زیندان بگەن، لە زیندانەوە کەوتنە نامەو نامەکاری و فەرمان دەرکردن. لەسەر بریارو پێشنیاری ئەوان لە زیندانەوە لیژنەی سەرپەرشتی لە زێوە دروستکرا! لەو هاوڕێ یانەی خۆیان پاڵاوتبوونیان! بێ ئەوەی پرسێ، ڕایەک بە ئێمە بکەن لە ناو شارەکان، تا بارودۆخەکەیان بۆ ڕوون بکەینەوە، وەک دەستەی دامەزرێنەر یا وەک کۆمێتەی سەرکردایەتی شارەکان، دیاربوو ئەوان لە بێ ئاگاییان لە هەڵەیەکەوە دەچوون بۆ هەڵەیەکیتر، لەو ساتانەدا ئێمە لە ناوەوە یەک دڵ و یەک دەست کارمان دەکرد، زێوە کرابووە مەکۆی ململانێ (کۆمەڵەی ڕەنجدەران کوردستان-عێراق) و (ئاڵای شۆڕش). ئەو کادرانەی ئاڵای شۆڕش لە زێوە ناچار دەبن نامەیەکی پڕ ڕەخنەو گلەیی ئاراستەی مەلا بەختیار بکەن لەسەر ئەودژایەتی کردنەیان لە لایەن سالار عەزیزو حاجی مەمۆوە کە دواتر مەلا بەختیار لە زیندانەوە لە سەرەتای مانگی یەکی ١٩٨٦بە نامەیەک وەڵامی دابوونەوە ...

هەر لەو دەمەدا ، پاکڕەو(ئازاد هەورامی)، لە بەرامبەر ئەو شاڵاوی پەلامارەی یەکێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش دەستی لە کار کێشابوەوەو ڕووی لە ئێران کردبوو بە مەبەستی سەفەر بۆ ئەوروپا. م.پشکۆ وتووێژێکی نێوان خۆی و ئازاد هەورامی نووسیوە کە بەڕوونی وەزعی ئەو دەمەی (زێوێ) دەردەخات:

" -کاک پشکۆ. نازانیت چ بارێکی خراپ خوڵقا...

-من پێم وانەبوو. وەها دەشکێتەوە.. بە هەرحاڵ ئەوەی نەدەبوو ڕوو بدا، ڕووی دا.. دەنگ و باسی ئەودیو و ئەو برادەرانەی ئێمە؟

- چی بڵێم باش نیە هیچیان بەسەر هیچەوە نیە بە داخەوە کە وائەڵێم بەڵام ئەوە حەقیقەتە. کەس بە کەس نییە. هەمیشە ناکۆکن و شەڕو هەرایانە..هەڵوێستیان لە ئاستێ مندا زۆر خراپ بوو..من لە ئێران گیرام، ئەوان نەک یارمەتییان نەدام، ڕەنگە کارەکەیشیان لێ خراپتر کردبم..ئەوان سیاسەت نازانن و بێئەزموونن.....([1])

چەندین مانگ دواتر لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی لە زێوە ئەم نامەیەی هاوڕێ شێخ عەلی م بینی کە لە زیندانی یەکێتی یەوە ناردبووی بۆ عیماد ئەحمەدو ڕوناکی شیخ جەناب لە زێوێ ی ئێران کە بە خەت و ئیمزای خۆی نووسی بووی. لەبەر پەیوەندی بەو ڕووداوە مێژووییانەی ئەو کاتەوە وەک خۆی دەینووسمەوە:

نامەیەك لە شیخ عەلی یەوە

کرێکارانی جیهان یەکگرن

هاوڕێیانی تێکۆشەر

عمادو ڕوناک ٩٨٥/١١/١٨

---

[1])ئەزموون و یاد نووسینی – پشکۆ نەجمەدین- لاپەڕە ٢٨٤ -٢٨٥.

پاش سڵاوی كۆمۆنیستانە بۆ خۆتان و هەموو هاوڕێیان تێكڕا

خۆتان چاك دەزانن وە لە هەمو كۆمۆنیستەكانی جیهان و تێكۆشەرەكان ئاشكرایە كە مێژووی پڕ شانازی و سەروەری بزوتنەوەی كۆمۆنیستی و چەوساوەكانی جیهان بە خوێنی دەهاو هەزارەها كۆمۆنیست و شۆڕشگێڕی ڕاستگۆ نوسراوە، سستەمی سۆسیالیستی لەسەر لاشەو كەلەسەری صەدەها خەباتگێڕ دروست بوەو ئەو كاروانەش هەر لە برەودایە.

تا ئیمپریالیزم و نزامی سەرمایەداری لەم سەرزەمینەدا درێژە بە تەمەنی چەوسێنەرانەی خۆی بدات دیارە چەوسانەوەو سەركوت كردن و گرتن و تۆقاندن، زیندان و یاساو ڕەسمی برژوای سەرمایە داری هەر بەردەوامە و هەمیشە برژواكان بۆ ڕیگە گرتن لە بزوتنەوەی كۆمۆنیستی هەزارو یەک فێڵ و تەڵەكە دروست ئەكەن تا ئەو كارە جینایەتكارانەی خۆیان حەلاڵ كەن، بڕوو بیانوو بەڵگەی درۆو فیشاڵی شاخدار ئەدۆزنەوە تا خەڵكی نەفام و دواكەوتووی پێ بخەڵەتێنن. هەلپەرستە ناسیۆنالیستە كەڵەک چیەكانی لای خۆمان ئەوەی دەیكەن و پێی هەڵدەسن بەشێكە لە پیلان و نەخشەی امپریالیزم دژی بزوتنەوەی كۆمۆنیستی، جا بە خۆیان بزانن یا نەیزانن ئەوە لای هەموو خەڵكانی تێكۆشەرو هێزو گروپە چەپەكان و دیموكراتەكانی وولاتی خۆمان و ناوچەكە ڕۆشنە.

بە گرتن و لە ناوچوونی ئێمە نەخشەكانی ئەوان تەواو جێ بەجێ نابێ، ناشتوانن بەرهەڵستی شەپۆل و لافاوی بیرو هۆشی كۆمۆنیستی بكەن، ئەوە كاریكی مێژوو كردە، ئەوەی بیەوێ ڕێ بە ڕەوڕەوەی مێژوو بگرێ سەرلێ شێواو و خەیاڵ بڵاوە، مێژوو بێ ڕەحمانە ئەیهاڕێ و بە قێزەوە لە توێ ی لاپەڕەكانیدا بۆ نەوەكانی داهاتووی دەنوسێ.

هاوڕێیان..<u>ڕاستە ئێمە لەوانەیە لە ڕووی عەسكەریەوە توشی شكست و گلان بوبین بەڵام بە شانازیەوە دەڵێم لە ڕوی سیاسیەوە گرەومان بردۆتەوە</u>. وەكو ئاگادارم كە هەموو خەڵكی كوردستان بە تایبەتی تێكۆشەرە وشیارەكان لەم ڕوداوە مێژووییەدا هەق بە ئێمە ئەدەن كە ئەوەش بۆ خۆی دەستكەوتێكی گەورەیە، لە هەمان كاتدا تاقیكردنەوەیەكی چاكیشە بۆ ئەوەی بیكەینە بناغە بۆ خەباتی لەمەودوای هاوڕێانمان.

ئاگادارم هاوڕیانی ناوشار هەنگاوی باشیان ناوە بۆ سارێژكردنی ئەو برینە و پركردنەوەی ئەو كەلێنە كە بە هۆی هێرش و پەلاماری ناجەوامیرانەو نامەردانەی دۆستەكۆنەكانمانەوە هاتە سەرمان. دەبێ زۆر لە جاران زیاترو سوورتر و بەتین تر لەسەر خەباتی خۆتان بڕۆن. دڵنیابن ئەم ڕوداوەش هەروەكو ڕوداوەكانی پێشووی مێژووی گەلەكەمان زۆر ناخایەنی ئەنجامێكی زۆر باشی ئەبێ بۆ بزوتنەوەی كرێكاران و كۆمۆنیستی بەتایبەتی و بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی گەلەكەمان بە

گشـــتی. وە ئەم ڕووداوە دڵنیـام كە طەفرەیەكی چونـایەتیە لە مێژووی بزوتنەوەی كرێكاران و كۆمۆنیســـتەكانی كوردســـتان و عێراق و ناوچەكەدا. لە هەموو جارێ ڕوون تر كــاری نــامەردانەو ســـــاختەچیەتی برژوازیەكــان بۆ هەموو لایەك دەرئەكەوێ.

حەز ئەكەم ئاگاداری برادەران بكەن كە ئاگاداری :

آ-ئەوروپا بكەن كە بەیانێك لەسەر ئەم مەسەلەیە دەركەن.

ب- موزەكەرەی احتجاج بدەن بە ینك و هەمو هێزە سیاسیەكانی كوردستان و ناوچەكەو جیهانیەكان.

ج- برادەرانی ناوشـۆڕش و هەندی شـەخصـیاتی خاوەن قەڵەم و ئەوانەی ناو و ناوبانگ و تەئسیریان هەیە لە ناو كۆمەڵدا، ئەوانیش موزەكەرە بدەن بە ینك و هێزە سیاسیەكان وە هەتا ئەتوانن بیدەن بە دەزگا مرۆڤایەتیە جیهانیەكانیش.

تەئكید لەســەر ئەوە بكەن كە ئێمە لەســەر ئەوە گیراوین كە تەنها داوای ئازادی و دیموكراتی ئەكەین.

رۆنیۆكە چی ی نوقســـانە بۆی پەیدا بكەن بە هەر نەوعێ بووە، ئەتوانن كاری خۆتان بكەن با بەرهەمەكانیش زۆر نەبن، با كاڵ و كرچیش بن گرنگ ئەوەیە لە ڕووی سیاسیەوە تەئسیری خۆیان بكەن.

من لێرە وەزعم باشە ئەتوانم خەڵك ببینم ئەتوانم جار بەجارێ بە دزیەوە بنوسم، ئەتوانم یارمەتی ئێوەش بدەم ئەگەر پەیوەندیم لەگەڵ بكەن.

كاك بەختیارو كاك پشـكۆ من نەمدیون لە یاخسـەمەرن هەواڵیان ئەزانم ، كاك نەبەز نازانم لە كوێیە. ئێوەش بە ووریایی كاری خۆتان بكەن.

سەركەوتووبیت بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەكەمان

بژی سۆشیالیزم، بمرێ فاشیزم

ئیمزا
شاخەوان

ئەو لە نامەكەیدا نووسـیویەتی (گەرچی لە باری عەسـكەریەوە شـكسـتمان هێنا بەڵام لە بواری ســیاســیەوە گرەومان بردۆتەوە!) دیارە ئەو بۆچوونە تەواو هەڵەیە، چونكە شـكستی سیاسـەت و دانەڕشتنی بەرنامەی سیاسـی دروست دەبێتە هۆكاری شكستی سەربازی و ڕێكخراوەییش. شكستەكەش پێش هەرشتێك شكستی سیاسی و نەبوونی بەرنامەی سیاسی بوو.

چەند ڕونكردنەوەیەك لە باری ئەم نامەوە پێویستە:

١-شێخ عەلی لەو ساتەدا لە بارەگای نەوشیروان مستەفا (دەست بەسەر) بوو.

٢- ئەمیش وەک مەلا بەختیار هیچ هەڵەیەکی ناوەندی نوسەرانی دان پیادا نەناوە کە بووە هۆکاری گرتنیان و لە باربردنی تەواوی پرۆسەی دامەزراندنی خۆیان وتەنی (رێکخراوە کۆمۆنیستی یەکە) لە سەرەتای ژانی یەکەمی سەرهەڵدانیدا..
٣- نازانم باسی ئەو ڕۆنیۆ شکاوەی ناو شارەکان چ پەیوەندی بە زێوەوە بووە وا باسی کردووە! لای ئەوان و لای کەسێکی تریش! کە نەشتوانن هیچ بکەن بۆ چارەسەری کێشەکە!..

هاوڕێ یانی پەراگەندەی زێوێ لەسەر هێرشەکەی سەر ئاڵای شۆڕش بەیانێکیان دەرکرد بەم شێوەیەی خوارەوە، پاش ئەوەی سالار عزیز رازی دەبێت کە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە کار بکات:

تاوانێکی گەورەتری
سەرانی یەكێتی نیشتمانی

وا بۆ چەند ساڵە، ناكۆكی و ململانی لە ناو یەكێتی نیشتمانی كوردستاندا، لە نیوان دو تەییاری جیاواز لە ڕووی فكری و سیاسیەوە بەردەوامە.
ئێمە وەک تەییارێكی شۆڕشگێر و چەپ لە ناو (ی.ن) دا خەباتی خۆمان دژی تەییاری ڕاستڕەو و سازشكار درێژە پێداوە.
لە ماوەی ئەم ساڵانەی دواییدا، توانیمان بگەینە ئەو ڕاستیەی كە چیتر ناتوانرێت و بگرە كارێكی ئۆپۆرتینیستانەیە ئەگەر لە ژێر باڵی (ی.ن) بمێنینەوە، سەرەرای ئەوەی كە (ی.ن) لە ڕاستیدا بۆتە حزبیک نەک بەرە، یا شێوە بەرەیەكیش و دەستیشی لە دروشمی ڕوخانی ڕژێم هەڵگرتوە، لە پێناوی ڕێكەوتن لەگەڵ فاشستەكاندا خۆشكەری ئاگری شەڕی براكوژی تێكدەری ڕیزەكانی شۆڕش بووە.
هەربۆیە ئەم تەییارە شۆڕشگێڕە، كەوتە خۆ ڕێكخستن و پێكهینانی ڕێكخراوێكی جیاواز و كاركردن بۆ سەربەخۆیی و جیابوونەوەی یەكجارەكی لە (ی.ن) و لە هەمان كاتدا سوربوون لەسەر دروشمە ئەساسی و شۆڕشگێرەكانی ئەمڕۆ، كە ئەویش ڕووخاندنی ڕژێم و یەكیتی و هاوكاری لە نیوان هەموو هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكان و لە ڕەگ و ڕیشە دەرهێنانی شەڕی ناوخۆو، گۆڕكردنی گیانی سازشكاری و هودنە و مفاوەزە لەگەڵ ڕژیمی فاشستی بەغدادا. ئەو ڕێبازە فكری و سیاسیانەی كە ڕێكخراوەكەی ئێمە بە تایبەتی لەم ساڵانەی دوواییدا پیادەی كرد، بووە مایەی كۆكردنەوەی دەیان و سەدان كادرو پێشمەرگە لە دەوری و پێكهێنان و دروستكردنی سەدان شانە و لیژنەی تەنزیمی لە ناو شارو شارۆچكە و گوند و دیهاتەكاندا و ناسینی ئەم بیروباوەر و ئەم ڕێبازە سیاسیە بە كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان و پێشوازی لێكردن و پشتیوانی كردنی لە لایەن جەماوەرەوە، بە تایبەتی

كە دروشمەكانی ڕووخانی ڕژێم و گۆڕكردنی شەڕی براكوژی و یەكێتی ڕیزەكانی گەلی بەرزئەكردەوە.

هەر بوونی ئەم تەییارە شـــۆڕشـــگێڕە و تێكۆشـــانی ئەو هاورییانە بوو، توانی دەورێكی مەزن لە دژی سازشكاری و خۆبەدەستەوەدانی سەرانی (ی.ن) بە ڕژێمی فاشستی بەغدا وازی بكاو، جەماوەرو پێشمەرگە نەبەزەكان لە مەترسی ئەو پلانەو خۆ بەدەســـتەوەدانە هوشـــیاركاتەوەو، دەوری گەورەش لە بەگژاچوونەوەی ڕژێمدا ببینێت و داستانی وەكو نەبەردیەكەی دابان و دەیان نەبەردی تر تۆمار بكات.

ســەرانی (ی.ن) پاش ئەوەی هەســتیان بەوەكرد كە ڕۆژ بە ڕۆژ نەخشــەكەیان پوچەڵ ئەبیتەوە و، جەماوەرو پێشمەرگە ئامادە نابن ببنە بەشێك لە ڕژیمی فاشستی بەغداو، نایانەویت لە ژێر پەردەی (بەرگری لە وڵاتدا) بچنە شــەڕێكی ناعادیلانەوە و شــــەڕی ئەترافەكانی دیان پێ بكەن، بۆیە بە ناچاری ســـــەرانی (ی.ن) ملیان بۆ ئەمری واقع شـــۆركرد و كەوتنەوە ســــەرلێشـــێواندنی پیشـــمەرگە و جەماوەر و هەڵگرتنی دروشمەكانی (مافی چارەنووس و كوردستانیەت و ماركسیەت وئەوپەڕی دروشمی تەنگ نەزەری ناسیۆنالیستی و پەروەردەكردنی خەڵك بەوەی ئەمجارەیان شـــــەڕی كوردو عەرەبە..هتد)، هەرچەندە لە كاتی نەبەردەكەی داباندا دیســـــانەوە هودنەیەكیان لەگەڵ ڕژێم بەســـتەوە و ئەمجارەشـــیان پێشـــمەرگە قارەمانەكان ئەو هەوڵەشـــــیان پەك خســـــت، كەچی هەر كۆڵیان نەداو لە ماوەی ئەم چەند مانگەی دواییشـــدا چەندین جار لەگەڵ نوێنەرانی رژێمدا كۆبونەتەوە. بەلام ڕژێم پاكســـازی ڕیزەكانی خۆیانی ئەمجارەیان كردۆتە مەرجی ڕێكەوتن، واتە لیدان و پەلاماردانی هاوڕێ یانمان هەروەك چۆن قەســـابخانەكەی قرناقاو پشـــت ئاشـــان بووە بارمتەی مفاوەزاتەكەی ساڵی ١٩٨٣.

لە مانگی تەموزی ئەمســـاڵدا ســـەركردایەتی (ی.ن) ڕووداوێكی بچووكی كردە هەلێك بۆ پەلاماردانی هاوڕێ یانمان لە قەرەداخ و كەوتە كۆكردنەوەی هیزو، پاش ئەوەی لەشـــكركێشـــیان كرد. خۆشـــبەختانە هەوڵەكەیان پووچەڵ كرایەوە و زۆربەی پێشـمەرگەكانیش چوونە پاڵ هاوڕێانمان و بەشێكی تر بەو كارە ڕازی نەبون، بۆیە دواجار سەری شكان و شەرمەزاریان شۆڕكرد و ملی نائومێدیان گرتەبەر.

پـاش ئەوەی ســـــەكردایەتی (ی.ن) گەیشـــتە ئەو قەنـاعەتەی كە بە ڕێگـای بەكـارهینـانی چەك، ئێســـتـا نـاتوانن هیچ بكەن. بۆ ئەوەی پێشـــمەرگە لە ڕووی نەفسیەوە بۆ شەڕی براكوشتن ئامادە بكەن، كەوتنە هێرشی ئیعلامی و پرۆپاگەندەو دەیان لاپەڕەشیان بە درۆو دەلەسەو بوختان پڕكردەوە و تەنانەت ئێزگەشیان بۆ ئەو مەبەســـتە بەكار هینا. بەو بۆنەیەوە لە ڕۆژی یەكەمی تشـــرینی یەكەمی ئەمســـاڵدا بەیاننامەیەكمان بڵاوكردەوە و پەنجەمان بۆ نەخشەكانی سەرانی (ی.ن) ڕاكێشاوە و نوسـیومانە(هەمو تەییارێكی سـیاسـی، كە لە لا یەكی سـیاسـی تر جیا ئەبێتەوە و بە

جیاواز بیرو باوەڕی خۆی دەربئەبڕێ، ئەرکیەتی زۆرتر دژی ئەو لایەنە بنوسێ و گەر واش نەکات جیابونەوەکەی واتایەکی نیە. ئەو بریارەشمان دا، ئەوەمان لەبەرچاوبو کە (ی.ن)وەڵاممان ئەداتەوەو لەسەرمان ئەنوسێ..سێ مانگیشە گۆڤارەکەی (کۆڕەک)جۆرەها وتارو وتارۆکمان دژ بڵاوئەکاتەوە، گەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایکۆلۆجی شەڕو پەلامار و تیرۆر ساز ئەدەن . هەروەها نوسیومانە وا (ی.ن) بێ پەردە لە ژمارە(٧،٨) ی مانگی تەموز و ئابی ١٩٨٥ ی (ڕێبازی نوێ) کەیدا، ڕاستەوخۆ شاڵاوی شەڕەنگێزانەی بردۆتە سەرمان و جۆرەها بوختان و جنێوی بورژوازیانەی بۆ هەڵبەستووین و پێ ی داوین، بێ پەردە هەڕەشەی کوشتنمان لێ دەکات).

سەرەڕای ئەو هەموو هەڕەشەو ئەو هەموو هێرشە ئیعلامیە ودرۆو بوختانانە مانگی پێشوو، هاوڕێ ی تێکۆشەر کاک مەلابەختیار و چەند هاوڕێ یەکی تر بە نمایندەیی ئەم ڕێکخراوە چونە لای سەرانی (ی.ن) و لەگەڵیاندا کۆبونەوە. هاورێ یانمان بەوپەڕی شەهامەت و ڕاستگۆییەوە پێ یان ڕاگەیاندبوون کە ئەم تەییارەی ناو (ی.ن) ئەمڕۆ وەک کۆمەڵێک، کە جیاوازی فیکری و سیاسیان لەگەڵ(ی.ن) هەیە و ئەیانەوێت وەکو ڕێکخراوێکی سەربەخۆ کار بکەن و ئەوانیش لە سەرزەمینی کوردستاندا وەک هێزێکی ئۆپۆزیسیۆن دەوری خۆیان ببینن . لە کاتێکدا هاوڕێ یانمان داوایان لێ کردون کە پێویستە ئەم حاڵەتە بە گیانێکی دیموکراتیانە و هەست بە مەسئولیەتی نیشتمانی وەربگرن و ئاگاداریشیان کردوون کە ئێمە ئەمانەوێت باشترین پەیوەندیشتان لەگەڵدا بکەین و گیانی برایەتی لە نێواندا بەهێز بکەین و پێشیان ڕاگەیاندون کە پەیوەندیمان لەگەڵ هێزەکانی (جود) و باقی هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆندا هەیەو بروامان وایە کە ئەبێت لە پێناوی خەبات بۆ ڕوخاندنی رژێم و هێنانەدی دیموکراتیەت بۆ عێراق مافەکانی گەلی کوردا، هەوڵی یەکخستنی ئەم هەموو هێزو توانایانە بدرێت.

دیارە سەرانی (ی.ن)، دوژمنانی دیموکراتیەت و ئاشقانی دیکتاتۆریەت و ئیرهاب و فاشییەت، ، وەکو پیشەی هەمیشەییان لە فێڵبازی و درۆ. لە کاتی گفتوگۆکاندا وایان خۆ نیشان داوە کە ئەو قسانەی ئێوەمان قبوڵەو زۆریشمان پێ خۆشە کە ئێوە بە سەراحەت و شەهامەتەوە، هەڵویستی خۆتان بۆ ئێمە دەربڕیوەو، ئێمە ئێستا یەکچاوبوینەوە و بەڵێن ئەدەین، ئەم حالەتە قبوڵ بکەین و لەمەولا هیج ڕەفتارێ دژی ئێوە نەکەین.

هەرپاش گەڕانەوەی هاوڕییانمان، سەرانی (ی.ن) بە پێ ی ئەو نەخشەیەی دیارە لە دەمێکەوە ئامادەیان کردوە و لاشیان ڕون بوە کە زۆربەی پێشمەرگە ئامادە نیە بەرەنگاری هاورێیانمان بوەستنەوە، بۆیە زۆر بە نهێنی هێزیکی چەکداری سەربەخۆیان ئامادە کردوە. لە بەرەبەیانی ٢/ئەم مانگە لە سەعاتی سفردا، شاڵاویان

بردۆتە ســـەر ماڵی هاوڕێ مەلا بەختیار لە گوندی (تەكێ) ی ناوچەی قەرەداخ و گرتنی ناوبراو و هاوڕێ مامۆســـتا پشـــكۆو چەند هاورێ یەكی تر و پەلاماردانی هەنـدێ كەرت و مەفرەزەی تر، هەروەهـا پەلامـاردانی هـاورێیـانی ترمـان لە ناوچەكانی هەولێرو سولەیمانی و كەركوك و پەلاماردان و گرتنی كاك شێخ عەلی و چەند كەرت و مەفرەزەیەكی تر لە نزیكی مەكتەبی ســـیاســـی (ی.ن)یەوە بون، تەنانەت چەككردنی هەندێ كەس لەسەر پەیوەندی شەخسی و یا تەنها شك لێكردن، وەك كـاك نەبەزی –ســـەرتیپ- كە ئـازایەتی قـارەمانیتی لای كۆمەڵانی خەڵـك ئاشـكرایەو تا ئێستاش سێ جار لە شۆڕشـدا بریندار كراوە. لەم شـاڵاوە درندەیەدا زیاتر لە (١٢٠) هاوڕێمان كەوتونەتە دەســـت تاقمە دەســـت درێژكەرەكە. گەلێ لە كەرت و مەفرەزەكان لەو پەلاماردانە خۆیان ڕزگاركردوە و ئێســـتا لە ناوچەكاندا كاروباری خۆیان جێ بەجێ ئەكەن و تا نوســـینی ئەم بەیانەش هاوڕێ فەرەیدون حەمە سالح –سەرتیپ- و كادرانی پێشكەوتوی عەسكەری و سیاسی وەك دكتۆر قادر و ئەحمەد ڕیشە، مەلا یاسین ، ئاسۆ عەلی و دەیان كادرو پێشمەرگە، هەروەها هاوڕێیان جەلال محمد محیّ الدین- سەرتیپ- و بەختیار محمد- ئامر كەرت-، شێخ فازڵ- ئامر كەرت-، شـــێخ محمد- ئامر كەرت-، شـــێخ نەبەز-ئامركەرت-، حاجی ڕزگار – ج كەرت-، شـــەهاب محمود كریم –-ج كەرت-، نامیق خدر-ج كەرت-و دەیان پێشـمەرگەی تر هەروەها كادرانی پێشـكەوتو مامۆسـتا عماد، دكتۆر حسـن، دكتۆر نەبەز، گەیشتوونە بنكەكانمان. تا ئێستاش سەدان پێشمەرگە لە جێگاو ڕێگای خۆیان ماون و كاری شۆڕشگێڕانەی خۆیان ئەنجام ئەدەن.

ئەی جەماوەری گەلی كوردستانی تێكۆشەر

ئەوە تا سـەرانی (ی.ن)كە چەندین سـاڵە لە ژێر پەردەو دروشـمی جۆراوجۆردا شـــەڕی هێزو ئەترافەكانی تر ئەكەن و ســـەدان ڕۆڵەی ئەم گەلەش ئەكەنە قوربانی شەڕی براكوژی و لە پێناوی هەندێ دەستكەوتی شەخسی و پلەو پایە و زەعامەتدا، لە پێناوی ڕێكەوتن لەگەڵ فاشستەكانی بەغدادا، بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلێك، توشـی شـكستی ئەكەن و بزوتنەوەی جەماوەری ئەپوكێننەوەو گیانی ڕەش بینی، بێ ورەیی لە ناو جەماوەردا ئەچێنن و ئەبنە مایەی دروســـتبوونی هەزاران جاش و خەفیفە و بێ هیواكردن و دڵ كرمێ كردنی هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلە و بەردەوام بوون لەسەر ڕێبازی ڕێكەوتن لەگەڵ ڕژێمدا، سازش لەسەر مەسەلەی دیموكراتی بۆ عێراق و مافە ڕەواكانی خەلكی كوردستان، سەرەڕای هەموو ئەوانە بی گوێدانە بەڵێن و گفتەكانیان ، بە بێ ڕەچاوكردنی كەمترین گیانی دیموكراتی و نیشـــتمان پەروەری، خۆیان بۆ شەڕ لەگەڵ هاوڕێیانمان ئامادە ئەكەن و پەلاماریان ئەدەن.

ئەی ڕۆڵە بەشەرەفەكانی ئەم گەلە

ئێوە خۆتـان بـاش ئەو هـاوڕێ یـانەمـان ئەنـاســـن و چـاک لە دڵســـۆزی و نیشتمانپەروەری و ئازایەتیان ئاشنان.

ئەمڕۆ هەر هەمان هاوڕێكانی (شـــەهید ئارام) ن ،ئەو هاوڕێیانەی كە ئاڵای هەڵگیرســـاندنەوەی خەباتی چەكداریان لە چیاكانی كوردســـتاندا، دژی ئەو هەموو كارەساتەی بەسـەر گەلەكەمان هاتبوو، لە دژی فاشـستەكان هەڵكردەوە و سـەدان داســـتانی قارەمانیتی و فیداكاریان لە جەرەیانی خەباتدا تۆماركردوە و دواجار نەیانهێشت ئاڵای دەستی شـەهید ئارامی سـەركردە بنەوێ و ئەو ڕێگەیەیان گرتەوە بەر كە بە خوێنی هاوڕێ ئارام و سـەدان شـەهید سـوور بوە، بوونە سـەرمەشـقی پیادەكردنی ئەو ڕێبازەو پاراسـتنی و ئازایانە وەسـتان بەرامبەر تەییاری بۆرژوازی ڕاستڕەو و سازشكار. دەرس و پەند وەرگرتن لە تاقیكردنەوەكانی ژیان و دڵسۆزانە و شـۆڕشـگێڕانە و بەرزكردنەوەی دروشـمەكانی ڕوخانی فاشـستەكان و یەكێتی ڕیزەكانی گەل و گۆڕكردنی شەڕی ناوخۆ و خەبات دژی سازش كاری.

كەچی ئێستا سەرانی (ی.ن) بێ گوێدانە تەنانەت عورف و عادەتی كوردەواری و تۆزقاڵێک لە شەهامەت و وەفاداری، نامەردانە دەستدرێژی ئەكەنە سەر بنەماڵەی شـەهید ئارام و شـەهید شـەهاب و كەسانی وەكو كاك بەختیار و ڕوناكی شێخ جناب و خەباتی شـێخ جناب ئەگرن و چەكیان ئەكەن. هاوڕێ شـێخ عەلی چەک ئەكەن و ئەگرن كە تا ئێستا بنەماڵەكەیان زیاتر لە (٧) شەهیدی بەخشیوە.

ئەم كردەوە ناجوامێرانەیە و جێ بەجێ كردنی كاری وا شێتانە، بێ هیچ حساب و ئیعتباراتیک، هەر ئەو كەسانە پێی هەڵئەستن كە بێچارەن و ئیفلاسیان كردوە و لە ناو دۆســـتانی گەلی كورد و جەماهیری خەڵكدا ســـوک و نابود بوون و بە دوای ڕزگاركردنی ســـەری خۆیاندا ویڵن، دیاری وا گەورەو بی ئەخلاقانەش ئەكەن و ئەیكەنە مەدالیەو لە بەرۆكی سەدامی جەلادی ئەدەن.

ئاشـكرایە هاوڕێیانی ئێمە چەند كاری مەزنیان سـەبارەت بە هوشـیاركردنەوەی خەڵک و پێشـــمەرگە كردوە ،چ دەورێكی قارەمانانەیان لە لێدانی هێزەكانی ڕژێم بینیوە و چۆن جەماوەریان دژی شەڕی براكوژی و سازش هانداوە. ڕژێمی فاشستی بەغداو ئیمپریالیســـتەكان كە ئەمڕۆ لە ناوچەكەدا شـــان بە شـــانی ئیمپریالیســـتی ئەمریكی، بەرامبەر هەموو بزوتنەوەیەكی شـــۆڕشـــگێڕ و پێشـــكەوتنخواز وەســـتاونەتەوە و ئەركی دژایەتی هێزە شـــۆڕشـــگێڕەكانیشـــیان داوەتە دەســـت چڵكاوخۆرەكانی خۆیان و شـاڵاو و پەلاماریان پێ ئەبەنە سـەر هێزە نەیارەكانیان و هەوڵی ئەوە ئەدەن ئەو بزوتنەوە فراوانەی ڕەگ و ڕێشەی لە شۆڕشی گەلی كوردا داكوتاوە لە بەینی بەرن.

ئەی پێشمەرگە قارەمانەكان..برایانی مەسئولینی سیاسی و عەسكەری(ی.ن)

دیسـانەوە ئەیڵێینەوە.. نۆ سـاڵی ڕەبەقە ئێوە لەم پەڕ تا ئەوپەڕی كوردسـتان، لە گەرمیان، لە كوێسـتان، گیرۆدەی شـەڕی ناوخۆو براكوژی بون، دەیان و سـەدان هاوڕێ و هەڤاڵتان، براو كەس و كارتان بونەتە قوربانی سـیاسـەتی چەپەڵی برا كوشـتن..نۆ سـاڵی ڕەبەقە.. دژی حزبی شـیوعی..دژی پارتی..دژی حزبی سۆسیالیست..دژی پاسۆک..دژی گروپە ئیسلامیەكان.. دژی ئێران، لە شـەڕی بێ پشـوودان بە بێ ئەوەی بچوكترین و كەمترین دەستكەوتتان لەم شـەڕانەدا بۆ هاتبێتە دی. بگرە زەرەری لێداوین و دەستكەوتی گەورەی فەوتاندووین.

وا ئێستا سـەرانی (ی.ن) و هەندێ مەسـئولی سیاسـی و عەسـكەری كە تەنیا بەدوای پەرژەوەندیەكانی خۆیاندا ئەگەڕێن. لەسـەر حسـابی شـەڕی براكوژی هەزاران دینـاریـان پەیـدا كردووە و هەموو قیەم و شـەهـامەتێـک و دابێكی كوردەواریشـیان ونكردوە، ئێوەش بە درۆو فیشـاڵەكانیان تەفرە ئەدەن و بۆ شـەڕی هـاوڕێكـانتـان هـانتـان ئەدەن، دواجـاریش بەرەو لای ڕژێم ئەتـانبەنەوە و لە ژێر پەردەی(بەرگری لە وڵاتدا) شـەڕێكی ترتـان پێ ئەكەن. چیتر ئەم وەزعە قبوڵ مەكەن و بە گژ ئەو تاوانانەدا بچنەوە.

ئەی هەموو حزب و ڕێكخراوە سـیاسـی و پێشـكەتنخوازەكانی ناوچەكە، ئەی ڕێكخراوە فەلەستینیەكان، ئەی دەوڵەتان و حیزب و ڕێكخراوەكانی دۆستی شۆڕشی كورد و شـۆڕشـی عێراق. داواتـان لێ ئەكەین دەنگتـان بەرز بكەنەوە و داوای ڕزگاربون و بەردانی هاوڕێیانمان بكەن.

ئەی هێزە نیشتمان پەروەرەكانی عێراق

ئەوەی سەرانی(ی.ن) جێ بەجێی ئەكەن بەشێكە لە نەخشە كۆنە دیاریكراوەكان و ئەم ڕوداوەش زەبرێكە بۆ هەموو ئازادیخوازەكان. پێویستە نەهێڵن ئەو بارودۆخە شۆڕشگێڕیەی لە ساحەی كوردستاندا هەیە بە فیڵ و تەڵەكەبازی سەرانی (ی.ن) و مناوەرەیەكی تر لەناوببرێت. پلانەكان زۆر ئاشـكراو دیارن. دەنگی خۆتان بەرز بكەنەوەوو بـا جـارێكی تریش تـاوانەكـانی ئەم تـاقمە بە دونیـادا ڕابگەیەنین و جەماوەری گەلەكەشمان بە ئاگاتر بهێنینەوە.

ئەی جەماوەری خەڵكی كوردسـتان...چیتر بێ دەنگ مەبن، ئەوەتا باشـترین ڕۆڵەی گەلەكەتان دەسـتدرێژی ئەكرێتە سـەر و ئەكرینە بارمتەی سـازشـێكی تر، بەرگری لە ڕۆڵەكانتان بكەن و بیانپارێزن و ڕزگاریان بكەن.

ئەی هاورێیانی تێكۆشەر

ئەمە یەكەمین جار نیە كە هاوڕێیانمان لە لایەن فاشـستەكانی بەغدا و سـەرانی (ی.ن) پەلامار ئەدرێن، تا ئێسـتا هاوڕێیانمان لە پێناوی بیروباوەڕەكەیاندا گیانی خۆیان بەخشیوە، تا ئێستا دەیان و سـەدان كەسمان لە ماوەی چەند سالی رابوردودا

بەر شـــاڵاوی لێدان و ڕاونان و بوختان هەڵبەســـتن و تەنانەت کوشـــتنیش لە لایەن سەرانی(ی.ن) کەوتون.

ئەو ڕۆژانەی ســـەرانی (ی.ن) لە هەندەران ژیانی خۆشـیان بەســـەرئەبرد و لە ناوەوەش مەیدانیان بەجێ ئەهێشـت و بێ لێدان و ئەشـکەنجە لە بەردەمی پیاوەکانی ڕژێمدا ئەڕوخان و چۆکیان دائەدا کە بەرئەبون وێنەی(ســـەدامیان بەرزئەکردەوەو ستایشیان بە ژیانی شاگردەکەی هێتلەردا ئەوت)، ئەو کاتانە شەهید ئارامی سەرکردە و ئەم هاوڕێیانە ئازایانە لەو هەل و مەرجە دژوارو ســـەختەدا هاتنە مەیدان و بێ گوێدانە هیچ، بە دڵێکی پۆلاییینەوە بەگژ فاشستەکاندا چوونەوە.

ئەمرۆش لەم هەل و مەرجەدا ، لە کاتێکدا کە بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کورد و بزوتنەوەی نیشـــتمانی و دیموکراتی عێراق پێیدا تێدەپەڕێ و پێی ناوەتە ئاستێکی لەبارتر و هەنگاوی مەزنی بۆ پێشەوە ناوە. لە هەمان کاتدا ڕێکخراوەکەمان توانیویەتی باشـترین پەیوەندی بە دەوڵەتانی دۆسـتی گەلی عێراق و گەلی کوردەوە ببەســـتێ و پەیوەندی لەگەڵ دەیـان ڕێکخراوی عەرەبی و جیهـانی و پەیوەنـدی توندوتۆل بە ئۆپۆزیســـیۆنی عێراقی و ئەمرۆ لە ســـاحەکەشـــدا پەیوەندی بەهێز بە بەرەی (جود) ی دۆسـت و هاو سـەنگەرەوە دروست بکات. سـەرەڕای ئەو هەموو ڕێکخســـتن و کـارە جەمـاوەریـانە و بونی هیزێکی پێشـــمەرگەی بە توانـاو بە بیروباوەڕو، بوونی دەیان کادری عەســـکەری و ســـیاســـی هوشـیار. هەر بۆیە ئەو دەستدرێژیەی کرایە سەر هاوڕێیانمان ناتوانیت تۆزقاڵێک لە ورەو هیممەتی هاوڕێ یانی ئارام کەم بکاتەوە و بچوکترین سازشیان پێ بکات.

هاوڕێ نەبەزەکان.. بە خوێنساردیەوە بە پیر ئەم وەزعەوە بچن و نابێ ئەو کارە شێتگیرانەوەی سـەرانی (ی.ن) ، ئێمەش بخاتە ئاستی ئەوانەوە و بتوانیت بەرنامەو نەخشـــەی کـاری خۆمـان تێک بداتەوە. ڕیزەکـانتـان پتەوتر، یەکیتی بیرو کردەوە پیادەبکەن و فەرمانەکانی خۆتان بەجی بگەیەنن.

هەربەم بۆنەیەشـــەوە بۆ جەماوەری کوردو هەموو جەماوەری عێراق و هەموو هێزە ســـیاســـی یەکانی ناوەوەو دەرەوەی وڵات ڕا ئەگەیەنین کە ئێمە بە تەواوی لە (ی.ن٠ جیابوینەوە و سـەربەخۆیانە کاری شۆڕشـگێڕانەی خۆمان ئەکەین و لەسـەر دروشـــمەکانی ئەمڕۆمان کە خەباتە لە پێناوی ڕوخانی ڕژێم و هێنانەدی ڕژێمیکی دیموکراتی شـــۆڕشـــگیر و هەموو مافەکانی گەلی کورد و یەکێتی ڕیزەکانی گەل و گۆڕکردنی شەڕی ناوخۆ درێژە ئەدەین.

ئاڵای شۆڕش/ کوردستانی عێراق
١٨/تشرینی دووەمی/ ١٩٨٥

چەند ڕۆژێک دواتر نامەیەکی تری مەلا بەختیارم پێ گەیشـــت کە لە زیندانی یاخســـمەرەوە، کە بەرواری ١٩٨٥/١١/١٨ ی لەســـەربوو ســـەبارەت بە یەکەم چاوپێکەوتنەکەی لەگەڵ تاڵەبانی دا لە یاخسەمەر دوای گیرانیان نووسی بووی:

چەند (زانیاری و سەرنج) ێ لە زیندانەوە

هاوڕێ یانی خۆشەویست! سڵاوێکی گەرم و هیوام بەردەوامبونی خەباتدانە، بۆ شـەوی ١٩٨٥/١١/١٠ گەیشـتینە سـکرتارییەتی سـکرتێری یەکیتی و پاش دەوری سـەعاتێ حەوانەوە و خواردن..بە حەرە سیاتێکی بێ وێنە، لە مەودای ٢٥ مەتردا، ١٥ پ.م بە ئامادە باشەوە وەستابون و چواریش بە دوامانەوە بون و چوینە بارەگای (م.س)و (مام جەلال و د.خســـرەو و یوســـف زۆزانی لەوێ بوون و بە من و کاک ئازادی ســـەرتیپەوە بووین بە پێنج. پاش کەمێ دانیشـــتن و مەنگی، مام جەلال لێی پرســـیم قســـەت هەیە پێم گوت بە تەنها دەمەوێ قســـەبکەین و باقیان چونە دەرەوە. پرســـیارم لێکرد کە ئەمەتان بۆ کرد؟ گوتی...(لەبەر ئەوەی ســـیقەمان پێت نەبووە، دوو ساڵە ئێوە دژی ئێمە کار دەکەن، تۆ سالارت ناردۆتە دەرەوە، نەخشەتان هەیە، ئەتانەوێ لە ناومان بەرن، کە ئاخرجار هاتیتە لامان و تەرحی ڕێکخســـتنی تازەتان کردووە، هەر ووتمان قەیناکە، کەچی شێخ عەلی نامەی بۆ نەبەزی سەرتیپ نوسیوە بیکەنە ئەندامی مەکتەبی عەســـکەری، ئەگەر ئێوە ناتانەوی ئینشـــقاقی چەکداریش بکەن ئەندامی مەکتەبی عەســـکەریتان بۆچیە، وە تۆ ئەتوت ئاڵای شـــۆڕش نیم ، وانەبوو دەرکەوت دامەزرێنەری ئاڵای شـــۆڕشـــی، وە ئێمە شـــکمان هەیە کە لەو ماوەی مەســـئولی مەڵبەندی یەک بویت، چەک و پارەت گل داوە، ئیتر نازانین بۆ خۆت بوە یان بۆ غەرەزی سیاسـی، سـالاریش (١٦٠٠)دۆلاری داویتێ کە لە باتی چەک و دەمانچەکەی کە بردویەتی بۆمان بهێنی، هەر پێت نەداوین. لە بەر ئەوانە ئێمە دوو مەحکەمەت دەکەین، یەکێکیان هی یەکێتی یە و ئەوی تریان کۆمەڵە. بەڵام لە پێشـــەوە پێت ڕادەگەیەنم کە نات کوژین و بەریشـــت دەدەین. **ئێمە بریارمان داوە ئاڵای شـــۆڕش تەحتیم بکەین و نەیهێڵین.** ســـالارو جەعفەر بگرین یەکســـەر ئیعدامیان دەکەین. بەڵام سەبارەت بەوەی شەش ساڵ ئازاو دلسۆز بوویت بۆ یەکێتی ناتکوژین. دەریش کەوت کە عیراقیت کەچی هەر ئەتوت کوردســـتانیم، پێویســـتیش ناکات خۆت تووڕە کەیت و عەنتەریاتمان پێبفرۆشـــی، ئێمە مەحکەمەی ســـیاســـیت دەکەین و بەڵگەشـــمان زۆر گرتووە و **ســـۆرانیش ئیعترافی زۆر کردووەو** کەمیمان باس کردووە.) قسەکانی تەواو.

منیش پێم گوت(لە مردن ناترسم و سجنم لاتان چی ئەکەن بیکەن من ئەشم توانی ڕابکەم، بەڵام چونکە قەناعەتم بە مەســـەلەکان هەیە ڕام نەکردووەو هاتوم قســـەتان لەگەڵا بکەم . پەشـــێمان نیم لە بیروباوەڕی خۆم و هەرچیم کردووە و گوتوە ئاڵای

شـۆڕشـم ئەوە شـتی تەنزیمی بووەو پێویسـتی نەكردووە پێتان بڵێم ئەمەی كردوتانە زەرەری زۆری لێ ئەكەن و زۆرتان لەســـەر دەكەوێ، ئیســـپاتتان كرد كە دژی ئازادین و باوەڕتان پێ ی نیە. چونكە ئێمە نەمان ویستووە هێز جیا كەینەوە و تەنها داوای دیموكراسیمان كردووە، ئەوەش دیموكراسیەكەتانە. نازانم شیخ عەلی نامەی نوسیوە بۆ نەبەز یا نەء. ئێمە بریاری وامان نەبووەو تەحەداتان ئەكەین ئەگەر یەك بەڵگە بهێننەوە كە ویســـتبێتمان هێز جیاكەینەوە. كە هەموو بەڵگەیەكتان گرتبێ ئیتر تەحقیقی چی ئەكەن؟ بۆخۆتان بریاربدەن تەواو. تازە كە ئەمەتان كرد ئیتر مەجالی قسەتان نەهێشت و ئێمە تا سجن بین لە سەر شتی سیاسی قسەمان نیە. بەڵام هەمو مەعلوماتەكانتان هەڵەیە. چونكە زۆر شـــت هەیە ئێوە بە ئارەزو و مێش دەكەنە گامێش. وە تۆ ســـەیریت لە قســـەیا هەر دەتەوێ ئەوەی خۆت قەناعەتت پێ یەتی بیســـەپێنی، بۆچوونەكانی ئێمەزۆر جیاوازن لەوەی ســـالارو جەعفەر و ئێمە زۆر شتمان نووسیوە ئەوان بە راستی نازانن و ئێمەش كوڕاسەكەی ئەوانمان پێباش نیە. ئەوەش وەڵامی من بوو. هاوڕێ یانی خۆشەویست

١-خۆتان دەزانن ئێمە لە مێژە مەســەلەی ئینشـیقاقی چەكداری بە خراپ دەزانین ولە دوا نامەكانیشمان هەر ئەم مەسەلەیەمان بۆ نوسیون.

٢-خۆتان دەزانن كە هاتنەوەی كاك ســـالارو م.جەعفەرمان پی خراپ بوو، وە ئەو نامێلكەیەی(لم یعد الصمت ممكنا)مان پێ باش نیەو بگرە زەرەری خراپمان لێ كرد. وە **ئەوان داوای ئینشـــقاقی چەكداریان كردووە و ئێمە بە خراپمان زانیوە.** بەڵام ئەوانە هاوڕێ ی خۆشـــەویســـت بون و ویســـتوشـــمانە پێكەوە بگەینە یەك هەڵویستی ڕاست.

٣-خۆتان دەزانن كە ئێمە هەمیشـــە گوتومانە لە ناو لایەنەكان تا بكرێ بێ لایەن بین و چونە ناو ئێران و پاڵ جودمان پێ زۆر خراپ بووە، وە گوتوشـمانە ئەگەر لە دوورەوەش سەیر بكەین یەكێتی لەوان باشترە.

٤-خۆتان دەزانن بەردەوام گوتومانە نابێ كارێ بكرێ مقاوەمەت لە كوردســـتان لاوازبكرێ و دوژمن سـودی لێوەرگرێ.. وە بەردەوام خەڵك و پ.م مان هان داوە بەرگە بگرن و مقاوەمەت بكەن.

كەچی چونكە ئێســـتا یەكێتی ئەیەوێ ســـیاســـەتی دژی دیموكراســـی خۆی داپۆشـــێ، هەموو ئەو ڕاســـتیانە ئاوەژو دەكات و ئەیەوێ لە ناو خەڵك و پ.م هەموو ئەوانەمان لەســـەر بكاتە ماڵ و بە حســـاب بمان دا بە دادگای دژی ئازادی و دیموكراسی خۆی . بەڵام دڵنیاین كە ڕاستی گەورەی وا بە سەدان دادگا داناپۆشرێ و ئەبێ ڕاسـتیە بابەتیەكە لە پاشــە ڕۆژدا بچەسـپێ. ئەوانیش چی دەكەن با بیكەن و ئەبێ ئێستا لە هەمو كاتێ زیاتر سوربین لەسەر دیموكراسی و ئازادی و ماركسیزم. **ئەوان بە دریژایی مێژووی ســـیاســـیان خەریكی تەكەتول و ناكۆكی و دوبەرەكی**

بون،بۆ خۆیان هەرچێەكیان كردووە قەیناكا، بەڵام غەیری خۆیان شــتێ بكەن ئیتر كۆڵەكەی ئاسمان ئەشكێ ئاسمان دائەتەپی، چونكە دژی خۆیانە. **ئەوان ئەیانەوێ هەركەسێ ڕێكخستنی نهێنیش دروست بكات بچن ڕاوێژیان پێبكات. بۆ؟** چونكە بە حســاب لە ناو ئەوانەوە ڕیكخســتن دروســت دەبێ. باشــە ئێمە كە هەمو پێش مەرگەین، وە لەناو كۆمەڵەو ئەم شۆڕشــە دۆست و هاوڕێ و خەڵك دەمان ناسێ، دەرفەت نەبێ لەســـەر تەلەفزیۆن، ڕادیۆ، ڕۆژنــامە بیروبــاوەڕی خۆمــان بڵاو بكەینەوە، مەجبورین هەر لەو شوێنەو لە ناو ئەو شۆرش و رێكخستنەی لە ناویاین و ئەتوانین كاری تێدا بكەین بناغەیەک بۆ پاشەڕۆژ و ڕێكخراوی خۆمان داڕێژین. چ مەعقولیەتێكی تیایە وا بە ئاسانی دەست لە ماندووبون و هاوڕێ و هەموو شتێكی خۆمان بهێنین و وەكو سڵقی ڕوت لەو ڕێكخراوە بچینە دەرەوە كە هەموو خۆشیەكی خۆمان داوەتێ.هیچ نەبێ ئەبێ ئەوانەی دەیان ناســین، هاوبیرین كۆیان كەینەوە. جا با ئەمە دژی پەیرە و بێ، دژی دیســـپلین بێ. من كە ئەو ڕێكخراوەم بە دڵ نەما چ كارم داوەتە پەیرەوو دیسپلینی، تا بتوانم كاری تێدا كەم و بایی ئەو ڕەنجەی داومانە بە دوای ماف و هاوبیری خۆمان دەگەڕێین.

ئێســـتاش خەریكین لەژێر دروشـــمی (ئازادی یا مەرگی پر ســـەروەری) مان ....دەقی ئەو نامەیەی ئەم مانگرتنە بۆ (م.س) یەكیتی بنوســین، بۆتان بنێرین، تكایە بە چڕی و ووردی مــانگرتنەكە بڵاوبكەنەوە و گەر كرا دەقی نــامەكەش بە نــاو كۆمەلانی خەلكیشـــا بە زۆری بڵاوبكەنەوە، **چیمان بەســـەر هاتوە، تازە خۆش باوەڕی و باوەڕ بونمان بە** دیموكراســی **گەیاندینیە حاڵەتی وا ..**ئێستــاش هەردەبێ پیرۆزی ئازادی و دیموكراسی گەش بكەین، نەهێڵین ئازادی لە تێكۆشەرێک زەوت كرێ. ئەمەش بەسەرهاتێكی سیاسیە كە پێویستە لە پێناوی بیروباوڕو ماركسیزم و ئازادی و دیموكراســی دا لایەنە باشــەكەی ســود لێ وەرگرین و هەڵەكانی خۆشــمان پاشەڕۆژ ڕاست كەینەوە.

تكایە زۆر ووردبن ، ووریابن ، كاتی توندڕەوی و بریاری ســـەرپێ یی نیە. لە هەمو لایەكەوە گەرەكیانە بكەوینە داوەوە و ئەبێ نەكەوین، ئێمە چەند هاورێ یەكی ئێوەین و بەس . گەر لەناویش بچین بێگومان وەكو زیانمان ئەبێ، سودی زۆریشمان بۆ ماركسیزم دەبی. ئەبێ هەمووتان چ لە زیندان بونمان وە چ شــەهید بونیشــمان بۆ سوودی كرێكاران و زەحمەتكێشان بقۆزنەوە، ڕیگە مەدەن كەس هەڵەشەیی بنوێنێ و سەرچڵ بێ. ئەمە تكای ئێمەیە و هیچی تر.

دوبارە ڕێزو خۆشەویستی هاوڕێ ی

بۆیە بە درێژی قسەكانم تۆماركردووە تەنانەت شەخسیە ناخۆشەكانیش تا بە تەواوەتی لە مەغزای مەبەست و ویست و سیاسەتەكانیان تێ بگەن و بزانن چی دەكەن.

هاورێ ی دڵسۆزتان
مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/١٨
زیندانی یاخسەمەر

لەو ماوەدا نامەیەكی دەزگای پێشمەرگایەتیمان پێگەیشت، سەبارەت بە هەندێ لە پیشمەرگە كە گومانی ئاڵای شۆڕشیان لێدەكرا، بە م جۆرە نوسرابوو بە مۆری دەزگای پێشمەرگایەتی یەكێتی یەوە:

نامەی دەزگای پیشمەرگایەتی
یەكێتی نیشتمانی كوردستان
دەزگای پێشمەرگایەتی

ژمارە/ف/
ڕۆژ ٩٨٥/١١/٢٢

بۆ مەڵبەندی یەكی بەڕێز
سڵاوێكی شۆڕشگێرانەی گەرم
بە هیوای خۆشی و سەركەوتنتانین

لەســـــەر بریاری(م.س) بەڕیز لیژنەیەك پێك هات بۆ بینینی پەراگەندەكانی مەلابەختیار. و بریاردرا ئەم ناوانەی خوارەوە بنیرینەوە ســـــنوری مەڵبەندتان بۆ ئەوەی لە هەر دێیەك لەو ناوچەیە دائەنیشن.

تكایە كەفالەتیان لێ وەرگرن و ئاگاداریان بكەن كە هەرجۆرە قسەیەك بەرانبەر بە شۆڕش و یەكێتی بكەن لێیان قبوڵ ناكرێت. و سزای توندیان دەدرێت.

ئیتر بۆ پێشەوە ڕوەو سەركەوتن   مۆرو ئیمزای
دەزگای پێشمەرگایەتی

ناوەكان

١-محمد اغا جوهر   ٨-جعفر محمد علی
٢-هوشیار احمد مهدی ٩-حمزە علی احمد
٣-محمد رشید علی   ١٠-سمیر احمد سنبور(نوسراوە)(ڕاستەیەكەی سنبور نی یە- طیفورە و برای (عیماد ئەحمەدە)
٤-عدنان محمد عزیز   ١١-صباح شاكر محمود
٥- انور علی توفیق   ١٢- فرید ابراهیم عبدالقادر
٦- كنعان محمد عزیز ١٣ -جمال كریم علی

٧-عثمان عبدوللا قادر ١٤-قادر محمد محمود

دوای ئەوەی مەلا بەختیـار بە زینـدانی دەگەیەنرێتە یـاخســـەمەر، لەزینـدانی یـاخســـەمەرەوە بە بەرواری١٩٨٥/١١/٢٢ ئەم نـامەیەی نـارد، لەم نـامەدا بۆ یەكەمینجار دانی بە هەندێ لە هەڵە سیاسیەكاندا ناوە كە بووە هۆكاری ئەو كارەساتە:

نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە

هاورێ یانی تێكۆشەرو خۆشەویست

سلاوێكی كۆمۆنیستانەو هیوای سەركەوتن

جارێ ئێمە بە جیا هەریەكە لە شوێنێ سجنین. من لە پرسگای مەكتەبی سیاسی، شێخ عەلی لە بارەگای سكرتێری كۆمەڵە، هاورێ پشكۆش لە ماڵێكی تەنیشت ماڵی فەرەیدون لە ناو گوندی یاخسـەمەر. هێندەی دەزانم تحقیق لە كەسـمان نەكراوە، ئیتر نازانم لەوانی تر بە نهێنی كراوە یا نەء؟ واش دەزانم ئەم دواخستنەمان لەبەر ئەوەیە وەكو مام جلال گوتی(ئاڵای شـۆڕش تەحتیم دەكەین)، نیازیانە هەموو ئەو كەسـانەی گومانیشـیان لێدەكەن سـەر بە خۆمان بن، چەكیان كەن و دەریان بكەن، لەوان وایە ئێمە هەموو ســـەنگێكی خۆمان خســـتۆتە ناو پ.م. **نازانن كە گرنگترین مەیدانی خەباتمان شاربووەو** كەم شتی خۆمان بە خەباتی چەكداریەوە بەستووە.

داخ بۆ ئەوە دەخۆم زۆر كەس هەن تەنها برادەرمانن و فڕیان بەسـەر ئاڵاوە نیە ئەوانیش دەكەونە بەر پاكسازیان. هاورێ یان

ئەوان ئەوپەڕی هەوڵدەدەن، شـــەرعیەت بدەن بەم ســـیاســـەتە دژی ئازادی و دیموكراسیە، پڕۆپاگەندەی بۆ دەكەن و بە دووری نازانم چەند ڕۆژێ ئێزگەكەشیان بۆ ئەم كارە تەرخان بكەن و زۆر شـتی پێوەدەنێن، بۆ نموونە دوێنێ كوڕی شـەهید شەهاب سەری دام و لێی پرسیم ڕاستە ئێوە باوكی منیشتان بە جاش زانیوە، خۆتان دەزانن ئەمە درۆیەكی شـاخدارە، چونكە لەو بریارانەی دامان شـەهید شـەهابمان بە ماركســی و قارەمانی نەمری بزوتنەوەی كۆمۆنیســتی لە قەڵەم داوە، ویرای ئەوەش ئەویش و شـــەهید ئارامیشـــمان بێ هەڵەو كەم و كوڕی نەزانیوەو گوتوشـــمانە گەر ئەوان بمابان ، ئێســـتا لە ئێمە زیرەكانەتر دەركیان بەم بارە نالەبارە دەكردو هەر ئەوان ڕێبەری پاراســـتنی م.ل دەبوون، كەچی ئەمەشـــیان هەڵگێراوە و تەنانەت گەرەكیـانە لەم بـارەشـــەوە، ئەوەی بە خۆیـانمـان گوتووە، یـا بە خۆبەســـتنەوە بە شەهیدەكان، پارسەنگی هەڵسەنگاندنەكانیان هەڵسێننەوە، جگە لەوەی خۆتان دەزانن ئێمە ئەمانمان بە عنوانی ماركســی و دامەزرێنەری ڕێكخراوی ماركســـتی ڕەت

كردووە، لە نوسینەكانمان لەسەر هەڵسەنگاندنی بەراوردكردنی ئەمان و لایەنە بۆرجوایەكانی دیكە، گوتومانە ئەمانەمان لەوان پێ پێش كەوتوترن و گەر ئەمان ئازادی بسەلمینن هاوكاری ئەمان زۆر شەریفانەترە. بە هەرحاڵ وەكو گوتم ئەوپەڕی هەوڵدەدەن چیان پێ دەكرێ پینەی ئەم سیاسەتە دژی دیموكراسیە بكەن، بەڵام لەبەردەم ڕاستیەكاندا هەر هەڵدەوەشێتەوە. ئێستاش من پێم وایە نابێ لۆژیك لەدەست بدەین، نابێ بە كاردانەوەی كارە ناجوامێرەكانی ئەمان، ئێمە هەڵوێستێ بگرین. دەبێ وەكو گروپێكی كۆمۆنیستی عەزیمەتی پۆڵایین ئاوێتەی لێكدانەوەی زانستی بكەین و ئەركی ئایندە دیاری بكەین. دیارە ئەركێ كە لەبەر ڕۆشنایی هەڵسەنگاندنی ڕابوردوو، دەستنیشانكردنی گەشی و خامۆشی، هەڵەو ڕاستی دیاری دەكرێ و لە پێناوی پاشەڕۆژدا پیادە دەكرێ. لەمەدا مەبەستم ئەوەیە بڵێم لە ناو گێژاوی لایەنە بۆرجواكان دا نابێ لە ڕقی لایەك بچین دۆستایەتی توندی لایەكی دیكە بكەین. **سیاسەت بە ڕق و ڕقەبەرایەتی ناكرێ** و بە ڕاشكاویش دەیڵێم وێڕای ئەم چارەنووسە تا ڕادەیەك تاڵە، هێشتا وادەزانم لەسەر ئاستی دوور سودمەندین نەك زەرەرمەند،بۆ؟ چونكە هەندێ بریار هەیە زۆر چارەنووس ڕەشە ئەگەر ووردنەبین لە وەرگرتنی ، ئەم وەزعە خۆتان دەزانن لە بەردەم مێژوو یەكێتی بەرپرسیارە بەرامبەری. هەرچەند خۆشمان بێ هەڵەو كەم و كوڕیش نەبین بەرامبەری. بەڵام نەدەبا گشت قورسایی خۆیان خستبایەتە ئێران و لای جود، ئەو كات لە سەدا سەد% ١٠٠ خۆمان مەسئول دەبوین لەو شكستەی كە حتما لەوێ دا دەمان خوارد. ماركسیزمی شۆڕشگێر و (تا انقلابی مهدی خومەینی ڕا نگهدار) كوجا مەرحەبا، .خەباتی ماركسیزمی شۆڕشگێڕو چوونە ناو جود چۆن دەسازێن و دەگونجێن. ئەمە واقعێكە بزوتنەوەی ماركسی تێی كەوتووە و زیاتریش لە هەمو لایەك خۆمان ئەركە تاڵ و سەخت و دژوارەكەی تحمل دەكەین. سەبارەت بەوەی ئەوەی خۆمان لە گروپەكانی دیكە جودا دەكاتەوە، بونی عەمەلیمانە لە بۆتەی مومارەسە عەمەلیەكەدا. هەربۆیە تا لە ناو ئەم واقعە سەركەوتوانە دەربازبین، هەموو كارو بەرهەمەكانمان هەر سەركەوتن نابێ و هیچ حزب و گروپێ بێ هەڵدێرو بەسەرهات، سڵ نەكردوو نەگەیشتۆتە هیوا، جا چ بۆ ئێمەومانان كە لە ناو ئەم هەمولایە دوژمن و نەیارە جۆراوجۆرانە گەرەكمانە كەشتی خەبات بگەیەنینە دۆخی سەرفرازی . ئێمە بابیێین و دوور دوور بڕوانین، هێزە بۆرجواكان چ دەكەن گیانی سیاسی چۆن دەربار دەكەن..ئەوان تەنها لە ئیحتمالاتی(انقلاب، پشێوی، داگیركردنی عێراق) جۆرە ئومێدیكیان بە سەركەوتن هەیە، وەكوتری لە ڕوی چینایەتیەوە پێگەی چینایەتی بۆرجوازی بچوكانەو ڕێبازی ناسیۆنالیستی-پۆپۆلیستیان، هەرگیز لەم سەردەمەدا مەسەلە دیموكراسیەكان بەرەو سەركەوتن نابات، **شەقڵی خەباتیشیان كە خەباتی چەكدارانەیە.. لەم سەردەمەدا، لە سەردەمی**

ئەم چینەو ئەم بیرو باوەڕو ئەم بێ پشـت و پەنا اسـتراتیجیەو لە كوردسـتانێكی تۆبۆگرافی كەم گونجاوە سـنور تەسـك بۆ هەڵسـوڕانی چەكدارانە، بەرامبەر دەوڵەتانێ بە نوێترین چەك پڕچەك كراوی سڵ نەكردوو لە وێرانكردنی شارودێی بەرتەسـك بوەی كوردستان، وە بەم هەموو كێشـە ناوخۆیی و شـەڕو خوێناوەی ناوخۆییەوە پێم وایە جۆری خەباتی چەكدارانەكەش لە بن بەسـتەو مەسـەلەیەكی گرنگی واش ببەسـتریتەوە تەنها بە ئیحتمالاتی سـیاسـی- عەسـكەریەوە، نەک بە لۆژیـك و زەمینەی زانسـتی، دیـارە هەرگیز ئـایندەكەی سـەبـارەت بە هێزە بۆرجوازیەكان ڕۆشن نیە و بەڵكە لە گرێژنەیان دەرچوە.

ئەمە خۆشـیان باش دەیزانن، بۆیە لەولاوە (پارتی)توند سـتراتیجی خۆی بە ئێرانەوە بەسـتووە، یەكیتیش هەمیشـە لەسـەر پێ یە بۆ هدنە- مفاوەزات، حشـع و حسكیش بە دوو جۆر جیا ماڵی خۆیان دەپارێزن، حشع بۆ ئەوەی كیانە سیاسیەكەی بمینێ گەر هەڵیش كەوت لە ناو ڕوداوەكان و بە هۆی سیاسـەتی دەولیەوە بەڵكە لە پاشەڕۆژدا چنگی لە چمكێكی گۆڕانی دۆخەكە گیربێ، حسكیش بەو زۆر لاوازیە ئەمسـەرو ئەوسـەر ڕایدەكێشـن و قەوارەی خۆیان هێشـتۆتەوە. هاوڕێ یان! ئەمەوی ئەوەش بڵێم لە سـاڵی ئایندەشـدا بە دووری نازانم جەنگی عێراق- ئێرانیش ڕاگیرێ وهەرلایەک لە ناوخۆیا بكە ویتەوە بەرگری لە خۆی.. چونكە ئێران شـەكەت بووە، وەزعی ئابوری ، كۆمەڵایەتی، گەیشـتۆتە ڕۆخیكی سـەیر، بەسـیج و پاسـدارانی جاران بەسـەر لوغمدا خۆ تەقێنەر، ئێسـتا بە هەزار حاڵ عەمەلیاتی زۆریان پێ دەكەن.. كە هەزار ئەم لاو ئەولا دەكەن و هەزار كەسـیش بۆ جەبهە كۆدەكەنەوە، یەک هەفتە ئاهەنگیان بۆ دەگێڕن، كە لە كاتێكدا سـەرەتای جەنگ سـەد هەزاریش بچوبایەنە جەبهە، زۆریان"ئاسـایی بوو چونكە دەیناردن بۆ بەهەشـت و بگرە منەتیشیان بەسەردا دەكردن. بەراوردی ئێستاو ئەوسای ئێران، جیاوازیەكەی ئاسمان و ڕێسـمانە. كەواتە ئێسـتا پێم وایە قۆناغی نوێ ی گەرمەی جەنگ سـەبارەت بە ئێران، ئەوەیە كە جەنگ ئیدی مەترسـی لە ناوبردنی خۆیان دەهێنێتە گۆڕێ لە بری ئەوەی جەنگ سەریان خاو بیان چەسپینی، كە جەنگیش مەترسی لە ناوبردنی هێنایە گۆڕی، دیارە ڕژێمی ئێران لە دووریانی درێژەپیدانی جەنگ كە لە ناوی ببات و لە وەستانی جەنگ كە بیگرێتەوە كامیان هەلدەبژێری، من دڵنیام هەر ئەوە هەڵدەبژێری كە دەیكرێتەوە، ئەویش وەستانی جەنگە، گەر نەک مەزهەبی بن، بگرە هەزار جار مەزهەبی بن و(انقلابی مهدیش)ڕوبدات ناچار جەنگەكە دەوەسـتێنن. جا ئیتر نازانم سیاسەتی دەولی بگۆڕێ و ئێرانیش سیاسەتی خۆی بگۆڕێ و لا سەنگێكی سیاسی جیهـانی خۆی سـەرهەڵبدات، یـاخود لە نـاو عێراقـا ڕاپەڕین و مـانگرتن، یـان كودەتایەک ڕووبدات. ئەمانەش لە پێشـدان و لە ئیحتمالاتی سـیاسـیدا حسـابیان بۆ دەكرێ. خۆشـتان دەزانن عێراق تا ئێستا دەركەوتووە كە لە پاش شـەڕی(محمرە)وە

كە بەرگەی ئێرانی گرتووە و چەكی كیمیاوی و فرۆكەی زۆرو تۆپی دووربوردو زەمینی بە..............،كێشــی تەرازووی جەنگیان لە ســەرتاســەری جەبهەكاندا ڕاگرتووە و ئەوەیشـــی ئێران خەریكێتی كە شـــارێكی گەورە داگیربكات وبیكاتە بنكەی كۆبەندی خەڵكی عێراق بە تایبەت تەیاری ئیســـلامی شــیعەگەر..ئەمەی بۆ نەچۆتە ســـەر. داگیركردنی حاجی عەمران و وێران كردنی پێنجوینیش، جووت هاتوونەوە لەگەڵ سـیاســەتی ڕاگواســتن و كاول كردنی كوردســتان و بەعس هێندە خەمیان ناخوات. جا هاوریَ یان..

كە گوتم دووردوور بڕوانین، مەبەســتم لێك دانەوەی ئەو حســـاباتانەیە، ئینجا بینینی وەزعی خۆمانە، چونكە وەزعی خۆمان لەســـەر ئەم زەمینە كۆمەڵایەتیەوە بە پیَ ی ڕادەی خەباتی چینایەتی ئێستای عێراق و ئاستی وشیاری كۆمۆنیستی، دابڕاو نیە لەو وەزعە گشــتیە، تەنانەت شــۆڕشــی ئۆكتۆبەرو حزبی بۆلشــەویكیش دابڕاو نەبوون لە جەنگی یەكەمی جیهانی. كەواتە.. وا **دەزانم ئێمە لەم واقعەدا وەكو لە كۆبونەوەكەش لێك دراوەتەوە**، ئەوەندەمان لە ســەر بزوتنەوەی دیموكراســی كڵپە ســـەنـدووە كە لە پێنــاوی: ١ – لاوازكردنی ڕژێم و دەرك كردنی تەنــگ و چەڵەمەكـانی. ٢- بە هیزكردنی گیـانی ووشـــیـاری و مقـاوەمەت دژ بە ڕژێم. ٣- بەســـتنەوەی ئەو واقعە بە جوڵانەوەی چینـایەتی و بزوتنەوەی خەڵكی عێراق بە تایبەت كرێكاران و زەحمەتكیشـانی. ٤- دروسـتكردنی شـەخسـیەتی سـەربەخۆی ناسراوی كۆمۆنیستی تا كۆمۆنیستەكان و ماركسیستەكان ڕووی تیَ بكەن و ووردە ووردە باری خۆیی دامەزراندنی **حزبێكی كۆمۆنیسـتی شـۆڕشـگێر برەخسـێنین.. وەكوتر زۆر هەڵەیە تەواوی مەسەلەكانی خۆمان بە چەك و شاخەوە گریَ بدەین،** چونكە وەكو گوتمان چەك و شاخ مەوداكەی بەرتەسكەو كارتێكردنەكەی سنووری تایبەتی هەیە. پێچەوانەی بۆرجوازیەكان دەبیَ ئێمە شـــارو بە زۆری شـــارەكان، كارگەكان، شـوێنی زەحمەتكێشـان، جەرگەی ڕۆشـنبیرە شـۆڕشـگێرەكان بكەینە بنكەی ....تێكۆشـانی چینایەتیمان. جا لە پێناوی ئەوەی ئەوەمان بۆ بچێتە سـەر، پێویسـت بوو ئێمە دانەكەوینە تەحالوفاتی لایەنەكانی سـاحەكە بەو چەشـنەی ئەوان دەیانویست. جود داوای چوونە ناوجودی لێدەكردین بۆ دژایەتی ینك، ینكیش داوای داوای مـانەوەی لە نـاوخۆیدا وەكو تەیاری ســێهەم لیدەكردین بۆ دژایەتی جود و درێژەپێدانی ســیاســەتی چەواشـــە كردنی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان و ئێمەش ستراتیجمان ئەوەبوو تا بكریَ بیَ لایەن بین. پەیوەندیش بە هەموو لایەنەكان بكەین بۆ دژایەتی فاشـستەكان..دیارە گەر یەكێتی دیموكراسـی و ئازادی سـەلماند، لەمان زۆرتر نزیك بكەوینەوە، لەبەر ئەوەی لە زۆر ڕووەوە ئەمانمان لەوان پیَ باشـــتر بو. ئێمە لەسـەر ئەم ستراتیجە ڕۆیشتین و پێویستیش بو بە عەمەلی تاقی بكەینەوە، قۆناغێك بوو پیایا بڕۆین و تێپەڕین، پێویســـت بوو لەســـەر خوازیاری ئازادی و دیموكراســـی ســـوور بین تا بتوانین یا ن ئازادی و دیموكراســـی بێنینە دی(گەر بۆ مـاوەیەكیش بیَ) یـان حەقیقەتی گەورە دەرخەین كە ئەبی خەڵكینە! وا یەكێتیش دیموكراسـی و ئازادی ناسـەلمێنیَ و لە پێناوی حوكم و دەسـەڵاتی تاكە هێزی خۆیدا

ئـازادی بیروڕا زەوت دەكـات. حەقیقەتی بچوكی زۆر دەركەوتبو دەربـارەی گەلێ مەسـەلەی فكری و سـیاسـی و چینایەتی.. **بەڵام تا هاتنە سـەر (تەكیە) حەقیقەتە گەورەكە جارێ داپۆشرابوو**، وە جارێ یەكێتی لەم بارەوە چیكە لافی پێ لێنادری و باوەڕیش ناكەم بە عام خەڵك ئەم سیاسەتەی دژی ئازادیەی قبوڵ بێ. ئایندەش ، یان ئەبێ بۆ ماوەیەكیش بێ ئەم سـیاسـەتەی ڕاسـت كاتەوە، یان كە ئێمە لە نەبونی ئەو ئازادیەو دیموكراسیە سیاسـەت و تاكتیكی دیكەمان گرتەبەر، كەس لۆمەمان ناكات و پێمـان نـاگوتری حەق بوو هەر دۆســتـایەتی یەكیتی بكەن. دیـارە لە هەموو حاڵەتێكیشـدا بەش بە حاڵی خۆم سـورم لەسـەر ئەوەی نەچینە ناو جود، لە پاڵ هیچ لایەكەوە دژی لایەكی دیكە شــەڕنەكەین، هەوڵ بدەین شــەڕی ناوخۆ ڕیشــەكێش بكرێ، هەموو هەنگاوێ كە بەعس لاواز بكات پشــت گیری بكەین، لە هەموو ســەنگەرو شــوێن و كۆڕو كۆمەڵێ كراو لواو گونجا كریكاران و زەحمەتكیشــان ووشـیار بكەین و **سـووربین لەسـەر بڵاوكردنەوەی ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر بە تایبەتی لە شارەكاندا..**

هاورێ یان .. پێویستیشـە ئەوە ڕۆشـن بكەمەوە كە لە سـەرجەمی ئەو بۆچون و دیـاریكردنەی ســتراتیجی كـاری ئەم قۆنـاغەدا..**هەڵەی گەورەی ئێمە لەوەدابوو، تەوقیتی جوڵان و جیاوازی دوو واقعی پێش و پاش جیابونەوەكەمان باش نەپێكا.. واتە دوای خۆ تەرح كردن زۆر زیاتر لە پێشــتر ئیحتیاتمان بكردایە و زووتر لە تەكیە بجوڵاینایە دەبوو** لە پاش خۆ تەرح كردن، هیچ نەبێ بۆ نزیك سەركردایەتی یەكێتی ، یان **شـوێنێكی دورە دە سـتتر**، تا بتوانین لە وەها ڕوداوێ پارێزراو بین، گەرچی پێشم وایە ئەمەش بە بروا بۆ ئێمەو بەبێ بڕوا بۆ یەكێتی لە جۆری پەیوەندی و دۆستایەتی تۆمار دەكرێ، بەوە بۆیان دەنوسـری كە دەگە تەنانەت لە هاوخەباتانی چەند سـاڵەی خۆشـیان دەدەن، ئەمەش بۆ پترو باشـتر ناسـین و ناسـاندنی حیزبە نا كرێكاری و نا ماركسیستەكان هەر سوودی خۆی هەیە، با ئێستاش شەرابی شانازی بەم كارە بنۆشــن، بەڵام چ شــەرابێكە، تاڵ و تفت و ژەهراوی یە ئەگەر ســووربن لەسەر هەڵوێستیان و خۆیان عیلاج نەكەن، حەتما وەكو نەخۆشی....،دەشیان كوژی، ئینجا سـەد حەیف و مەخابن، تەجروبەكانی چارەسـەركردنی ناكۆكیەكانی ڕابوردوو خـاڵی پینەكردن بون كە چەنـدیـان هەڵە تیـا كردووە و دوژمن چەنـدە قـازانجی لەو...چارەســەركردنە هەڵانە كردووە، ئەمجارەش هەمدیس پەلاماری ....نامە هەڵەدا، پێشــم وایە كە مرۆڤ بیری حیزبـایەتی نەك وەلاوە بنێ، هەر دەبێ بڵی حەیف و مەخابن گەورەترین مقاومەتی كوردســتان توشــی شــكســت دەبێتەوە ودوژمنانمان بە ســەرماندا ماوەیەكی دیكە زاڵ دەبنەوە، كە بێگومان لە حاڵەتی تراژیدی وادا، مرۆڤ دەچێتە جیهـانی ڕۆمـانســیەت و خەم و پەژارە دایدەگرێ. یادگار دەمباتەوە بۆ ئاشــبەتاڵی پشــت شــكێنی(١٩٧٥)..ئەوێ دەم، دەزانن كۆمەڵە بوین تا شـۆڕشـیش هەبوو بەرەو ڕووی زۆرداری سـەركردایەتی پارتی وڕێبازی ســیاســیان بووینەتەوەو ڕۆژمان بەوان و بە قســە پێگوتنیان دەبردەســەر.. كە ئاشــبەتاڵیان كرد و دوابەدوای ئەوەش ســەركردایەتیە كۆنەكە ئاشــبەتاڵی كردو مقاومەی نەكرد، ئینجا وێڕای بۆ ئەوكاتی كۆمەڵەش كە بیرمان لەوەدەكردەوە چۆن

بە زەلیلی دەچینەوە بەردەستی بەعس..بیرم دێ لە گوندێ بوین ناوی (....) بوو لە خانەقین ، دەوری هەشت كادری كۆمەڵە لە بارەگای لاوان دا چاوەڕێی بریاری مقاوەمەی كۆمەڵەمان دەكرد، كە نەكرا، ئەوسا هەموو پێكەوە دەستمانكرد بە گریان و كەسمان وەزعەكەی پی تەحەمول نەدەكرا. ئێستاش ڕوداوەكان وەكو فلیمێكی دوبارەكراوە پێش بینی دەكرێ، هەرچەندە مێژوو دەقاودەق دووپات نابێتەوەو پڕ بەدڵیش هەروا دەخوازم گەر سەركەوتنی ڕێبازی خۆمان (....) باش بكەوێ، گۆڕانەكان بەو چەشنەی پێشوو ڕوونە دەنەوەو دۆخێكی تر بێتە كایەو ئایندەی ....ڕۆشنە كە بەرەو سەركەوتن سۆشیالیزم دەبێ.

هاوڕێ یان...دەگەڕێمەوەو دێمە سەر دوو مەسەلەی عەمەلی ئێستا كە ئەویش پەیوەستی بە چارەنووسمانەوە یە، یەكەمیان ئەوەیە ئێستا ینك ئەیانەوێ چارەی سیاسی بۆ ئەم كارەیان بدۆزنەوەو گوتویانە كە زەمینەیەكی سیاسی هەبێ لە سەری ڕێك كەوین ئێمە ئامادەین و ملازم عومەرو كاك ئازاد و كاك بەكر بۆ ئەم مەسەلەیە كەوتونەتە نێوان، دوهەمیش چارەی خۆمانە ئەگەر چارەی یەكەم سەری نەگرت. بۆ چارەی خۆمان نامەیەكم بۆ م.س یان نووسیوە كە لە كات و ڕۆژی خۆیا، بە نەخشەوپلان، بە ووردی و بە دیعایەیەكی بەربڵاو، بە ئاگاداركردنی هەموو حیزب و لایەنە سیاسی و پیشەیەكان، كەسانی نیشتمان پەروەر و پێشكەوتنخواز، دەست دەكەین بە مانگرتنەكە و ئیتر ئەبێ ببێ بە چەكێك سیاسی رسواكەری دژانی دیموكراسي و ئازادی...دیارە ئەم كارە ئەو كاتە دەبێ كە خۆمان ئاگادارتان دەكەین و پێ ی هەڵدەستن. بە ڕای من بۆ سازبوونی ئیشەكەش پێویستە ئەم نامەیە چاپ بكەن و لەسەر ئستێنسل حازری بكەن..كەی ئاگادارمان كردنئەوە دەكرێ لە ڕێ ی (حەمە گرێزەیی یەو) كە دۆستێكی دەست ڕۆیشتووی هەیە بۆتان رادەكێشێ. بۆ چارە سیاسیەكەشی، ڕەنگە پێویست بكات(م.س) یان نوێنەری شار ببینن چونكە ئێمە ئاگادارمان كردون تا سجن بین دەسەڵاتی تەوقیعی هیچ جۆرە ڕێك كەوتنێكمان نیە، بۆیە مەسەلەكان بەرۆكی ئێوە دەگرێتەوەو من وای بە پەسەند دەزانم كە ئێوەش هاوڕێ یەكی نەناسراو دەست نیشان بكەن كە زیرەك و قسەزان و ووشیار بێ، كەمی تەمەنداریش بی. ئەو هاوڕێ یە بە نامەی ئاڵای شۆڕشەوە لەسەر سێ شت قسەیان لەگەڵا بكات:

١-ئامادەگی دەربڕێ بۆ ڕێك كەوتنی سیاسی.

٢-داوای رەخساندنی زەمینەی ڕێك كەوتنیك لە (ینك) بكات.

٣-تا بەرنەدانی ئێمە هیچ جۆرە ڕێك كەوتنێ بڵاوناكرێتەوە.

بۆ مەسەلەی ئیدانەكردنی كارەكە..ئەمە پێویستیەكە دەبێ دوای بەربوونی خۆمان پێ ی هەڵسین، چونكە ئەمان كاری وا ناكەن. دیاریشە پێویستە داوای ئاسایی كردنەوەی وەزعەكە و گەڕانەوەی زۆری............(وشەكە دیار نیە-نوسەر) .

كەی پێویستی كرد ئاگاداركران هەموو ئەڵقەكان ڕاو تەگبیر لە دەست نیشان كردنی هاوڕێ یەك بكەن بۆ كاری وا. ڕەنگە ئەوان داوای ئەمە بكەن كە یەكێتی بە هێزی نیشتمان پەروەر لە قەڵەم بدرێ. **خۆتان دەزانن ئێمە هەمیشە ئەمانمان بە**

دژی ماركسیزم و كرێكاران زانیوە، نەک بە خائین و نا نیشتمان پەروەر..نیشتمان پەروەرێكی بۆرجوازی بچوكن. پێم وایە شـــتی وا جارێ نەكرێتە گرێ كوێرە بە تایبەتی خۆشـمان بریارمان نەبووە ئەمان بە نانیشـتمان پەروەر بزانین. جگە لەوەی خۆشـتان دەزانن گەر گەرەكمان بێ لە كوردستاندا بۆ یەک مانگیش بێ هەڵسـورێین و سیاسەت بكەین، ئەبێ بزانین چۆن لەگەڵ ینک دا مامەڵە دەكەین و سیاسەتیان لە گەڵدا پیادە دەكەین. من مەســـەلەی ژیانی ئێمەو چارەنووســـمان باســـناكەین، ئەگەر پێویســـت دەكات و مردنمان ئێسـتا زەروریە قەناعەت بكەن ، بە ماركسـیزم، یەک دەقیقە ژیـانمـان لا گرنـگ نیە. ئەوەی زیـاتر مەبەســـتمە كـارو خەبـاتی ئـایندەو ســـەركەوتنی ڕێبـازەكەمـانە و هیـچی تـر. جـا هیـواداریـن ئێـوەش تەواوی مەسـەلەكان،ووردو درشـتی، زانسـتیانە هەڵسـەنگێنین و ئیسـتاو پاشـەڕۆژ ببینین. زۆرمان لە باردایەو پێ یە، ڕەوڕەوەی ڕوداوەكان و مێژوو..هەنگاوی پڕ شـــكۆی بۆ دونیای كرێكاران و سۆسیالیزم دەچەرخێ.

هاوڕێ یانی ئازیز.. چەند ڕۆژێ لەمەوبەر نامەی ســـێهەمم ئاراســـتە كردون ســـەبارەت بە دیداری خۆم و ســـكرتێری ینک..هیوادارم وەكو بەڵگەی مێژوویی ئەویشتان بگاتە دەست و هەڵیبگرن و ئەم نامانە نرخی گرنگیان هەیە.

تكـایە دەقی ئەم نـامـانە بە شـــێوەیەک بڵاوبكەنەوە كە نەزانرێ ئێمەین. دەقی نامەی نوسراویش بۆ (م.س)یش، جارێ پیشانی كەسی مەدەن تا ئاگادارتان دەكەین. ڕەنگیشـــە هەوڵە سـیاسـیەكە سـەرگرێ، من و هاوڕێ یانی دیكە یەک بگرینەوە. ئەوسا نامەی تریشتان ئاراستە دەكەین.

تكایە پەیوەندی بە سەلامی فەقێ عەلی و برایمەوە بكەن و بزانن بۆ ئەم كارەیان كردووە.. برایم ناوە نهێنی یەكەی (حەمە پشـتەیی) یە، هینەكەی سـەلام تەنها ناوی یەكەمی دەزانم(محمودە) .. پێم وایە باوكیشـــی (عەلی) یە واتە (محمود علی) یان (مەحمود ئەحمد) لەو دوو نـاوە یەكێكیانە.. بۆیان بنووســـن كە گەرمیان ئەیەوێ بزانێ بۆ وا كراوەو دوا نیازیان چیە. گەر یەكێكیش بیان بینێ لێیان مەترسن.

ئیتر خۆشیتان هیوامانە

هاورێتان

مەلا بەختیار

١٩٨٥/١١/٢٢

زیندانی یاخسەمەر

نامەیەكیترم نارد بۆ برای بەڕیزم ملازم عمر عبدوڵلا، ســـەبارەت بە هەندێ سەرنجی خۆمان لە سەر نامەكەی پێشووی ناوەوە. ئەویش ئەم وەڵامەی دامەوە:

نامەی ملازم عومەر

ئاڵای شۆڕشی بەرێز

سڵاوێکی گەرمی شۆڕشگێڕانە
بە هیوای سەرکەوتنتانم.

نوسـراوەکەتان گەیشـت و ڕوناک ئاگادارە لەسـەر ڕۆیشـتن بوم بۆ لای اشـرفی دهقانی بۆیە نامەکەم کورتە و پێشـــەکی داوای لیبوردنتان لیدەکەم. حەز دەکەم لای ئێوە ڕوون بێتەوە کە هەروا بە ئاســـانی کاک بەختیار و ئەو برادەرانە بەر نادەن. دەڵێن ئامادەین بۆ چارەســـەری ســـیاســـی و **خۆیان بێن گفتوگۆ بکەین** و **ئەگەر** گەیشـتینە ئەنجامێکی باش ئەوا بەر ئەدرێن. ئەگەر نەگەیشـتین **کاتێ بەریان ئەدەین کە دڵنیا بین شـــتێکی ئەوتۆیان پێ ناکرێت.** بۆیە من وام پێ چاکە ئەگەر خۆتان چارەسـەری سیاسیتان لا مطرەحە جارێ خۆتان گفتوگۆ بکەن و مەبیەسـتن بەوەی کە ئەوان هەر ئەبێ بەربدرێن. ئەگەر ببیەسـتن بەوەوە یەکێتی شـــەرتەکەتان قبوڵ ناکات و دڵنیام کە بەریـان نـادەن و چەنـد ڕۆژە لێرەین و دەزانین کە ئەمە نـاکەن. ئەوان کە هێزیان ناردۆتە ســـەریان حســـابی ئەوەیان کردووە کە خۆیان نەدەن بە دەسـتەوە بکوژرێن. جا ئەگەر حسـابی کوشـتنیان کرابیت. هەقە لەمەوە ئێوە حسـاب بکەن کە بە ئـاســـانی بەریـان نـادەن. هەتـا دەڵێن ئێمە دەمـانزانی کە تۆ (واتە من) استقالە دەکەیت و کارمان لەگەڵ ناکەیت. بەڵام بۆمانی خۆمان و هێزەکەمان هەموو شـتێ دەکەین. منیش هاتومە ئەو قەناعەتە کە سڵ ناکەنەوە و ئێستا ئەوەی بیانەوێت دەیکەن و بە زیانیش تەواو ئەبێت بۆ جوڵانەوەی ڕزگاری خوازی گەلەکەمان و لە دڵەوە پێم ناخۆشـــە کە شـــەڕەکە خەســـت بێتەوە و ژیانی ئەو برادەرانەیش بکەوێتە مەترسیەوە. بۆیە من وەک دۆسـتێک وا پێشـنیار دەکەم کە ئێوە لەگەڵ کاک سـالارو برادەرانی دەرەوە خۆتان کۆبونـەوەیەک بکەن و هەڵوێستتان یەک خەن، جا ئەو کاتە وەفدتان دێت یان یەک کەس دەنێرن ئێمە پێشـتر ئاگادار بکەن و هیچ نەبێت ئامادەی کۆبونەوەکان بم. ٥-٦ ڕۆژی تر هەرســـێکیان یەک دەخەن و جێگەیان بۆ تەرتیب دەکەن کە پێکەوەبن و دەرگاو شـتیان لەسـەر داناخرێت و لە جیاتی لە سـجن دا بن. حجزبن لە شوێنێکدا. هەتا ئەو کاتە من لێرەم و دوای ئەوە دەچمەوە سێروان و هەر شتێکتان بە دەستەوە بوو پێم خۆشە وەک کەسێکی هاوڕێ ی نزیکی بەختیارو شێخ عەلی و مامۆستا پشکۆ کە ژیانی ئەوانی بەلاوە گرنگە ئاگادارم بکەن و

هەر سەرکەوتوبن

دڵسۆزتان
عومەر عەبدوڵڵا
٢٥/ ١١/ ١٩٨٥

لە وەڵامی نامەیەکی ئێمەدا بۆ مەلابەختیار لە زیندانی یاخســـەمەر ، کە زیاتر پەیوەندی بە داوای جلال تاڵەبانی یەوە هەبوو، کە داوای دانیشـــتنی کردبوو لەگەڵ

هاوڕێ سـامی عبد(عادل)، بە هۆی ئەوەی ئەوەندە نەبوو پەیمانەكانی خۆیان شـكان بەرامبەر ئاڵای شۆڕش و هەڵسان بە گرتنی ئەو هاوڕێ یاننەمان. مەرجی ئێمە بۆ دانیشتن لە گەڵیدا ئەوەبوو بۆ ئیسپاتی نیەت پاكی خۆیان، سـەرەتا ئەو سـێ هاوڕێ یەمان ئازاد بكەن. ئەم وەڵامەی دایەوە:

نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە

هاورێ یانی خۆشەویست

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

نامەکەتان گەیشـــت و ناوەرۆکەکەیم بە دڵ بوو. ســـەبارەت بەم وەزعەو ئەوەی ئێمەش گوتبومان و نوســـیبومان شـــتێکی ئەوتۆ لە بۆچونەکانی ئێوە جیاواز نەبوو، تەنها هێندە هەیە کە کار بگاتە ســـەر بینینیان، ئێوە بە ڕەســـمی بیان بینن باشـــترە لە ئێمە، ئەگەر بێت و ڕێـک کەوتنیشـــیـان لەگەڵ ئێوەش هەڵوەشـــاندەوە بەرامبەر جەماوەر و مەسەلە دیموکراسیەکان داشی خۆمان سوار ئەبێ.

ئێستاش لەوە ناچی ئەو هەولانە شتێکی ئەوتۆی سـەوزکردبێ بۆیە وای بە باش دەزانین نامەی مانگرتنەکە چاپ بکەن و بە پێشـەکی و پاشـەکیەکەیەوە، لە دێرێکی سەرەوەدا نوسراوە(نزیکەی بیست ڕۆژە سجنی سیاسەتی...هتد) ئەو نزیکەی بیست ڕۆژە (بکەنە نزیکەی مانگێکە).

بێگومان ئەمە مەسـەلەیەکی چارەنووس سـازە سـەبارەت بە ژیان و سـیاسـەت و بریارەکانمان. بۆیە پێویسـتی بە نەخشـەی ووردو هەمە لایەنەیە. پێویسـتە زۆربەی خەڵک بە تایبەت دڵسـۆزان و شـەخسـیەتە بە ناوبانگەکان، لە نوسـەران و پیاوە ئاینیەکان، سیاسیە کۆن و تازە ناسراوو ناودارەکان. ڕێکخراوو گروپ و حزبەکان. هەموو لایەک ببینن و داوای هەڵوێستیش لە هەموو لایەک بکەن. گەربکرێ، کەس و کاری ئێمە و شـێخ عەلی و هاوڕێ پشـکۆو هەروەها چەندین ئافرەت و خوشـکی هاوڕێ یانی دیکە بە ناوی کەس و کاری هەر سـێکمانەوە، تێکڕا پێکەوەڕا بێنە دێ ی یاخسـەمەرو لەوێ لە مزگەوتەکەی مان بگرن و گەر بشـکرێ یەک دوو لافیتەی مەعقولی وەکە (ئازادی بۆمەلابەختیارو شـــیخ عەلی و پشـــکۆ) (پێشـــێل کردنی دیموکراسی لە خزمەتی دوژمن دایە)..لافتەی واش بنووسن و فعلا بین لەو مزگەوتە مانبگرن و تا چارەنووســـی ئێمە دەردەکەوێ لەوێ نەجولێن..گەر ســـەرجەم ١٥ ئافرەت بە مناڵەکانیشیانەوە ڕێک بخەن زۆری تەئسیر دەبێ بۆ سەر سۆزی خەڵک و پێشمەرگەو زەختیکی گەورەش دەبێ بۆ سـەریان. دیارە دەبی ئەو خوشـکانە ببینن و قسەشیان بۆ بکەن کە زۆر ژیرانە مەسەلەکان تەرح بکەن و بە عاقڵی قسە لەگەڵ پێشـــمەرگەو خەڵکدا بدوین، نەک بە جنێوو هەڕەشـــە با ئەمەش تەقلیدێکی نوێ بێ ئێمە دای بهێنین. تا دیموکراســـییەت زۆر خۆشـــەویســـت بکرێ و ببێتە داخوازی جەمـاوەری.. نمونەی مـانگرتنەکەی خەڵکی ســـنەو مەریوان بیر بخەنەوە چەنـد

تەئسیری هەبو لەسەر دەوڵەتی ئێران بۆ بەردانی چەندین کادری کۆمەڵە، لەوانە کاک ئیبراهیم کە سەرکردایەتیشیان بوو ساڵی(...198). دیارە تا زۆریش بن زۆرتر تەئسیریان دەبێ. گەر بکرێ حسابی پۆشتەیی ، جل وبەرگ و ئەو شتانەی خۆشیان ، لەگەڵ شیرو خواردن بۆ مناڵەکانیان بکەن. خۆیان بگرن و زوو بێ تاقەت نەبن. جا ئەمە تەجروبەیەکی نوێ یە هیوادارین بە سەرکەوتوویی لێ ی بێنە دەرو تەقلیدیکی شۆڕشگێڕانەبێ بۆ ڕەخساندنی زەمینەی خەباتی چینایەتی و جەماوەری.

مێژووی مانگرتنەکەش لە ١٩٨٥/١٢/٣ بێ.. سەرو نوسخەش بنێرن بۆ کۆمەڵەو دیموکرات و چریکەکان، کە هەر هەموویان لە یەک ناوچەدان. ئەگەر بتوانن زوو بیگەیەننە جودیش خراپ نیە بە تایبەتی بگاتە سەرکردایەتیان، ڕوناک لە ڕێ ی بایزەوە دەتوانێ بیگەیەنێ..هەروەها دەستتان دەگات بە هەر سەرتیپ و کەرت و شوێنێکی پ.م بە سەیارە و کەس و کاری خۆیان بێ بە ناوی نامەی تایبەتی بۆیان بنێرن . هیوادارین لەم پێنج رۆژە فریای تەواوی ئیشەکان بکەون و ئێوە لیژنەیەک بۆ سەرپەرشتی ئەم کارە دروست بکەن تا ئەم کارە بە نەخشە سەر دەخرێ.

گەر هات و وێرای ئەوەش سەرکردایەتی یەکیتی سوور بوو لەسەر بەرنەدانمان..ئەوا بێگومان ئێمە بەرەو کاروانی شەهیدانی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی شۆڕشگێڕ دوا هەناسەی مانگرتن ئەدەین و ئاڵای ئەم خەباتە پیرۆزە بۆ تەواوی هاوڕێ یان و کۆمۆنیستەکان جی ئەهێڵین و ئەو کەم و کورتیانەی هەمان بوبێ، ڕاست کردنەوەی لەسەر ئێوەیە و ئەمەش ڕێ ی خەباتی چینایەتی یە وا رێک کەوت بتوانین تا ئەم دووڕیانە مێژووی یە بمێنین و خزمەتی مارکسیزم لینینیزم بکەین، ئەوەندەی هەیە تا دەمرین سەربەرزین هەڵویستمان هەبوو، سووربووین لەسەر بیروباوڕ، دوای ئارەزووە تایبەتی یەکان نەکەوتین، بە مەرگی ئێمەش گەورەترین حەقیقەتی کۆنەپەرستی بۆرجوازی بچوکی کوردستان بە موتڵەقی دەردەکەوێ.

بژی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی

ژێرکەوێ سیاسەتی دژی دیموکراسی

هاورێتان
مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/٢٨
یاخسەمەر

ئەو بڕگەیەی ســـەبارەت بە چوون و نارەزایی دەربڕینی كەس وكاری گیراوەكان جێ بەجی كرا و لە شـــاریشـــەوە كۆمێتەی ســـولەیمانی بەیانێكی لەو بارەوە بڵاوكردەوە، بەڵام چاوەڕوانی ئەوەشـــمـان دەكرد كە تـاڵەبـانی پشـــت بكـاتە داخوازیەكانی ئازادكردنی زیندانیەكان، هەرواش دەرچوو.

جلال تالەبانی لە كاتێكدا كە پێ یەكی هێشـــتا لای بەعس بوو، هەوڵی ئەدا لە ڕێگەی حســـك و حەمەی حاجی محمودەوە، بەینیان لە گەڵ ڕژێمی جمهوری ئیســـلامی دا ڕێک بخاتەوە، وەک لەم نامەدا دەردەكەوێت كە بۆ محمدی حاجی محمودی نووسیوە دەیەوێت هۆكاری هەڕەشەو پەلامارەكانی یەكێتی بۆ سەر حسک بخاتە ئەســتۆی مەلابەختیار و ســالار. **هەمیشـــە بۆرژوای كۆنەپەرســتی كورد ئامادەبووە دەستی بنێتە دەستی داگیركەرانی كوردستان ، بەڵام ئامادەی سەلماندن و ڕەخساندنی بچوكترین دەرفەتی ئازادی و دیموكراسی ویەكێتی ڕیزی نەتەوەیی نەبوون و نین**، ئەوە سروشتی چینایەتی بۆرژوای نادیموكراسی كوردە. ڕێكەوتنە كاتیەكانیشیان تەنها لەو ساتانەدایە كە لە ڕووی سیاسیەوە تەنگەتاو دەبن و زۆر نابا حەزی دەســـەڵات و پارە دەیانكاتەوە بەگژی یەكدا. ســـووتەمەنیەكەشـــی ڕۆڵەی هەژارو ڕەش و ڕووتی نا هوشیاری ئەم گەلەیە.

ئەمەش دەقی **نامەكەی تاڵەبانی** كە بە خەت و ئیمزای خۆی نووســـراوە، وەک خۆی دەینوسمەوە:

نامەی تاڵەبانی بۆ محمد حاجی محمود
یەكێتی نیشتمانی كوردستان
الاتحاد الوطنی الكردستانی

العدد: التأریخ: ١٩٨٥ /١٢/٢

برای خۆشەویستم كاكە حەمەی بەڕێز سڵاوێكی شۆڕشگێڕانەی گەرم
شادی و خۆشی و بەختیاریتانم داوایە و ئیمەش شوكر باشین.

نامەی ٢٥-١١-١٩٨٥ تان گەیشـــت زۆر ســـوپاس بۆ هەســـتی برایانەتان و بۆ هەوڵو هاوكاری یەكانتان. ئێمەش (وەک سەركردایەتیی ی.ن.ک) هەمو هەنگاوەكان و هەڵوێســـتەكانمان لەســـەر ســـەرەتاكان و ڕەوشـــتو خوی شـــۆڕشـــگێڕانەی دێرینی یەكێتی یە، بۆیە هەم لە پەرۆش و دڵســـۆزیەوە و هەم لە جدییەت و ســـەر ڕاســـتیەوە سەرچاوە دەگرن.

براگیان: ئێمە لەگەڵ تۆ بە ڕاستمانەو بە پەرۆشـەوە دەمانەوێ برایەتی بكەین و هەمیشەش بە ڕاشكاوی و سەربەستی هەڵوێستی خۆمانم بۆ نوسیویت. لە بیرمە كە لە دەرەوەی وڵات گەڕامەوە دیسان نامەمان بۆ یەكتر نوسی! ئەوی ڕۆژیش فێڵ و

چاوشارکێمان نەکرد. سیاسەتی ئەوی ڕۆژێ چۆن بوو وام بۆ نوسین! دیارە خۆشت ئەتزانی ئەوێ ڕۆژێ نەدەکرا دڵی برایانی کۆمەڵە بڕەنجێنم، **بۆیە بە قسەی ئەوانم لەگەڵ کردیت.** ئەمجارەش پرسم بە کاکە نەوە کردو ڕەئی ملازم عمریشم وەرگرت- دیارە سالارو تاقمەکەی نەمابوون. بۆ مەلابەختیاریش کە لە سەرکردایەتیشدا نەمابوو- وە ئەگەر هەردوکیان (کاکە نەوەو م.عمر)زۆر زۆریان پی خۆش نەبا، پێ باش نەبا، بەلاوە پەسەند نەبا نامەم بۆت نەدەنووسی، وە بەو جۆرە دەستی برایەتیم بۆ درێژ نەدەکردی.

کاکە حەمە : من دەزانم تۆمنت خۆش ویستووە و ڕێزت گرتووم! منیش هەروابومە، بەڵام قەت ڕەئی خۆمم نەسەپاندووە بەسەر ڕەئی برایان دا بەڵکو بە قسەم کردوون : بۆیە هەقە دڵنیا بیت کە ئێمە بە ڕاستمانە و بە دڵ وگیان لێت هاتوینە پێش. مایەوە چەند مەسەلەیەکی گرنگ، وەک موتمانە(ثقە) و باوەڕ بە یەک کردن، وەک باش زانینو تێگەیشتنی وەزعی یەکتر، وەک نوارینە یەکتردا وەک براو هاوپەیمان، بە ڕەچاوکردنی دەسکەوتەکانی ڕاستەقینەی هەمولایەک. بۆ موتمانەو باوەر پێویستیمان بە ١-کارو کردەوە هەیە ٢- بە زەمان و وەخت هەیە.٣- بە چاوپێکەوتن و یەکتر دیتن هەیە- هەروەک پێویستە باوەڕیشمان بە یەکتر هەبێت**(من تۆم گەرەکە)** .

وەزعی تۆ : ئێمە ڕەچاوی دەکەین. پێم خۆشە لەودیو، ئنجا لە ناو حسکع پایەدارو پایە بەرز بیت و قسەت بڕوا- ئەمە بۆ ئێمەش باشە. گەر ئەمە نەکرا لە پێشەوە لەگەڵ خۆت و هەڤاڵەکانی لای خۆت! ئنجا ئەوانی تریش. **دیارە ئێمە یەکبوونەوەمان پێ لە هەمو شتێک باشترە**، بەڵام بۆ هەموو جۆرە هاوکاریەکیش ئامادە ین.

وەزعی ئێمە : بە داخەوە، سەبارەت بە دووری و پڕۆپاگەندەی ناحەزان، وەزعی ئێمە لە لای ئیوە ڕوون و ئاشکرا نیە:

کاکە حەمە : وەزعی ی.ن ک ئیمڕۆ لە هەموو ڕۆژیک زۆر باشترە: لە ڕوی ڕێکخستنەکانی شارەکان و لادی یەکانەوە(لە ڕوی ژمارەو چونایەتیانەوە ئیمڕۆ لە هەمو کاتیک و زەمانیک زۆر زۆرترو چالاکترن)، لە ڕوی (ە.پ.ک) ی ئێمە و لە ڕوی ژمارەو چەکو چونایەتی یەوە[لە **ڕوی یەکێتی ریزەکانی** و **نەمانی (مراکز قیوا)**- عەشایەریەت و هتد] لە هەموو کاتێک زۆرترو باشترە. **ڕاستە سەدان پێشمەرگە تەسلیم بونەتەوە**- بێ چەک و بە چەک-**سەدانیش دانیشتوون.** بەڵام سەدانیش هاتونەتە ڕیز و پتر لە دووسەدیش بە چەکەوە گەڕاونەتەوە. بنوارە ژمارەی چالاکی، ژمارەی کوژراوی دوژمن، ژمارەی ئەسیری دوژمن، ژمارەی چەک و دەسکەوت،

ژمارەی ڕەبیەی گیراو، بزانە شۆڕشـەكەمان چەند گەشـەی كردووە. كاكە حەمە بـاوەڕبكەن ە،پ.ك ئیمڕۆ بە هەزاران هەزارە! جگە لە بەرگری میللیش. چەكی سـووكیش زۆر باش بووە و چەندیش هەبێ – گەربمانەوێ – پێشـمەرگە هەیە و دەبێت.

لە ڕوی مالیشـەوە، وا یەكەم سـاڵە(سـاڵی ١٩٨٥)هەموو مانگێك یارمەتی پێشمەرگەی خیزاندار(50دینار)و سەڵت (25 دینار) ئەدرێت جگە لە یارمەتی تر. **بەشـی دوسـاڵی تریش ئیحتیاتمان هەیە**، بێ ئەوەی یەك فلسـمان لە دەرەوە وەرگرتبێت. وەزعی جەماهیریشمان زۆر باشە. خەڵكی كوردسـتان ئەوەی خۆش دەوێـت كە لە سـاحەكەدا بجەنگێـت و فیـداكـاری بكـات و قوربـانی بـدات. شـوكر(ی.ن.ك) و(ە.پ.ك)یش هەر ئەوە دەكەن. جگە لە مانەوەشـمان لە ناو كۆمەڵانی خەڵكدا.

لە ڕوی پەیوەندی دەرەوەشـەوە، بۆ یەكەم جارە دوای ئاشـبەتاڵ شـۆڕشـی كوردسـتان لەگەڵ وڵاتانی – سـۆشـیالیسـتی و زۆربەی حزبە سـۆشـیالیسـت و شـیوعیەكان و هێزە شـۆڕشـگێڕەكان، ئەم جۆرە پەیوەندیەی دەبێت. لەگەڵ لیبی بەینمان باش بۆتەوە.. لەگەڵ سوریەش نێوانمان خراپ نیە. ئەوا خۆشت دەبینیت كە جمهوری ئیسلامی دەیەوێ نێوان خۆش و چاك بێت و ئێمەش وا ئامادەین و داوامان لە ئێوە ئەمەیە :

١-ئەم نامەیەم بۆ بگەیەنیت بۆ ایت الله المنتظری بەڕیز.

٢-بە برادەرانی لای خۆتان بڵێ (مەبەسـتی تاڵەبانی ئێرانیەكانە – نوسـەر) (ئەوانەی كاك وریایان دیوە) كە ئێمە ئامادەین وەفدێك بنێرین بۆ لایان بۆ باس كردنی هەمو شتێك.

تۆش وەك براو دۆسـت هەقە خۆتو كاك محمد شـاكەلی نزیك ببنەوە، تاكو ئێمەش كاك فەرەیدون(یان برایەكی تری كۆمەڵە) لەگەڵ كاك شـێخ دارا و كاك شـەوكەت بنێرین بۆ لای كوڕەداوێ تاكو یەكتر ببینن، گەر باوەڕیشـت هات ئەوا خۆت سەرێكم لێ بدە یان با كاك محمد شاكەلی بێتە لامان بۆ سەردان و گفتوگۆ.

سالار+جەعفەر+مەلابەختیار

خۆت باش ئەوانە دەناسی ، وەزن و قیمەتی ڕاستەقینەیان باش دەزانی. لە دەوری گیرە شـێوێنی و خراپەكانیان شـارەزای. دەوریان لە شـەڕی براكوژەدا، لە تێكدانی ی،ن،ك و شۆڕشدا . بەڵام ئەوەی دەمەوێ بۆتان بنووسم ئەمەیە :

١-ئەوانە كە خۆیان زۆر پێ زل بوو، خۆشـیان زۆر فیشـاڵچی و خۆ هەڵكیشـن خۆیـان زۆر بە گەورە دانـابوو! ئێمەش زۆر كەسـمـان نـاردبووە نـاویـان، لە (ە.پ.گ)دا **هەرچی دواندبو بۆیان و بە ئێمەی گوتبوو، پێمان گوتبوون لەگەڵیان**

بڕۆن! تەنانەت مەلا بەختیار كاك ڕۆســـتەم وكاك وەهاب و كاك حامیدی بە هی خۆی دەزانی و لای سەیربوو كە لەگەڵ كاك شەوكەت چوون بۆ گرتنی!!

٢- ئەوانە هەندێ كادری ترسنۆک و بەزیویان لەگەڵ بوو. هەندێ کۆنە سەرتیپی پاشــەڵ پیس وەک فەرەیدون(کە پەیوەندی هەیە لەگەل ئیستیخبارات-دا وا نامەکەت بۆ دەنێرین- جمال خواکەرەم لەســەر دزی و ســاختەچیەتی براکەی و بە کارهینانی شۆڕش بۆ ڕاوو ڕووت لامان بردبوو- جلال حەمەی محە- **ناردم بە دوایدا** لەسـەر (مناڵبازی) بۆ محاسەبەی ترساو هەڵات!

بە کورتی دامان نابوو(٣٠٠) کەس بن بەڵام باوەڕ بکەن سـەد دەرنەچوون**!! لە ناو شــاریش تاقمێکە، مناڵ و لاوی متطرفن کە شــەیدای ووشــەی شـیوعیەت و کۆمۆنیزم و مارکســـیزم لینینیزمن. بێ ئەوەی تێیان بگەن،** بەڵام هەمویان بە – سالارو مەلا بەختیاریشەوە-دەیانەوێ حزبێکی کۆمۆنیستی عێراقی تازە دابمەزرینن، چونکە (حشع) یان پێ تحریفیە(ڕڤیژنیستە)!! بەڵام ئەو تاقمە ساختەچی (کەڵەکچی) لای هەر یەکە ئەوە دەڵێن کە خۆیان پێ وە پێش دەکەن :

لای حشـع دەڵێن دۆستی تۆین و لە دواڕۆژدا دێینە ناوتان، لای کۆمەڵەی ئێران دەڵێن باوەڕمان بە مارکســـیزمی ئینقلابی یە و هەرچی ئێوە دەیڵێن پشـــتیوانی لێ دەکەین و حشـع تحریفیەو روس ئیستعمارە! لای ئێران دەڵێن (پەرچەمی ئینقلابین)، لای هەندێ دۆستی حوکمی عراقی دا دەڵێن ئێمە عراقین. بۆ ئاگاداریت مەلا بەختیار خاوەنی نظریەیەک بوو دەیگوت : دەبێ هەتا دوایی گفتوگۆ لەگەڵ عراق ئیدامە پێ بــدەین، تــا دواچۆڕی گفتوگۆ!! بۆیە نــاوی نظریەکەی لای ئێمە (نظریەی دواچۆڕ)بوو.

٣-**کەوا بە ســووکو ســانایی** مەلابەختیار و خولە کەشــکۆڵ و پشــکۆ گیران و ڕیزێ لایەنگریان چەک کران ، پتر ریســوا بون و حەجمی حەقیقیان دەرکەوت. کە دەرزیەکمـان بە بـاڵۆنە پفدراوەکەیـاندا کرد فس بوونەوە و هـاتنەوە ســـەرحەجمی خۆیان. بەڵام هێشـتا ماویانە: کەمترو بچوکتر و سووکتریش دەبن. جارێ سـەرەتای گلۆر بونەوەکەیانە هەتا دەگەنە نـاوچاڵی نەمـان ، وەختێکی دەوێ! بـاوەر بکەن لە کۆمەڵەدا لە ســـەدا پێنج کەســـیان لەگەڵ نیە. باوەڕ بکەن(ە.پ.گ)ســـەدی پێنج پێشــمەرگەیان لەگەڵ نیە. باوەڕ بکەن زۆر ســوونـاک و ڕیســواشــن لە ناو خەڵکدا. بەڵام خۆت ســالاری فیشــاڵجی و تڕزل دەناســی: خۆت مەلا بەختیاری لە خۆبایی و فوڵی گیراو دەناســی، لە لای (حدکع) و ئێرانیش دەبێ درۆی زل و فیشــاڵی گەورەو بوختانی شاخدار بکەن بۆ گەرم کردنی بازارەکەیان.

بە کورتی تاقمێکی گێرە شێوینی سەرلیشێواوی بچوکن. فکریشیان نوێ نیە! لە دانانی (حشع)ی نوێ نوێ نییە! بەڵام بیرێکی چەوتی بێ دواڕۆژی پووچەڵە! تەسلیم بوونەوەش یەگجار زۆر نەبوو! بەڵکو لە مەڵبەندی (٣) نەبێت شـــوێنەکانی تر،

زۆرتر بژار كردن و پوخت بوون بوو! زۆریش لە جیاتی ئەوان هاتنەوە ڕیز: ئەمە جگە لەوەی لە هەل و مەرجی ئێمەو ئێستەدا دڵنیاشم لەوەی كە نوسیووتە كە رەئی تۆ لەسەر سالار و ئەمسالی سالار هەروەك ڕووداوەكانی نسكوڵان و بێوران وایە.

ئینجا دێمە سەر وردە مەسەلەكان:

١-چەك كراوەكان ئاگاداردەكەین كە بێنەوە لای خۆت. باوەڕ بكە ئێســـتە ئێمە لای تۆ بە لای شـــۆڕش و (هاوپەیمانی خۆمان) دەزانین، چەندە پڕو قەڵەباڵغ بێت پێمان خۆشە.

٢-نازانم مەسەلەی شەهیدكردنی (مامە ڕەشەی كەچە) چی یە؟ باوەربكەن ئاگام لێ ی نیە.

٣- ئامادەین بە تەواوی ڕیكەوتنەكەمان لەگەڵ خۆت جێ بەجێ بكەین.

٤-وەفـد دەنیرین بۆ كوڕەداوێ: كـاك فەرەیـدون(یـان هـاوڕێ یەكی تری كۆمەڵە)+شـێخ دارا+ كاك شـەوكەت بۆ ناوچەی كەناروێ و كوڕەداوێ تاكو تۆش لەگەڵ كاك شـیخ محمد شـاكەلی تەشـریف بهێنن، منیش وام لە پەنا یاخســەمەر لە بنـاری شـــاخەكەم(كـانی مراد) گەر پێتـان خۆش بوو،بفەرموون ،یان بیهێڵنەوە بۆ جارێكی تر.

وەك دۆستێكیش دەیڵێم، گەر لای ئێران و لای حزبەكەتان بۆتان خراپ بوو ئەوا مەیەن بۆ لام، من باوەڕم بە تۆ هەیە. گەر بۆشـــتان خراپ نەبوو، پێتان خۆش بوو، دڵنیا بوو بوون ئەوان بەخێر بێن بە ســـەر چاوان، بەڵام تكایە حســـابی ئەوە بكەن هـاتنەكەت زەرەرتـان لێ نەدات لە دیوی ئێرانـدا، چونكە ئەمەیـان بۆ ئێمەش زۆر خراپە.

براگیان كاكە حەمە

بۆ ئەوەی یـارمەتـی شـــۆڕش و ی.ن.ك یش بـدەن ئەوا زۆر مەمنـونـین چونكەخۆشـت ڕۆڵەی شـۆڕش و لە پێشـمەرگەكانی یەكەمیت، پیاوێكی جوامێریش دیارە هەردەبێ وابیت.

ئنجا داواكانی من ئەمەی خوارەوەن :

١-نامەكەم بنێرە بۆ جەنابی ئایەتوڵڵای مونتەزەری.

٢- ئەو (بەستانەم)بۆ بنێرە بۆ كاك حازم و كاك علی شەنگاری.

٣-نامەكەی دایكی بافڵم بۆ بخەرە پۆســـتەوە بۆ دایكێتی لە لەندەن. ســـوپاســـت دەكەم.

منیش لەگەڵ كاك شەوكەتدا:

١-بێسیمێكی باشت بۆ دەنێرم، لەگەڵ جفرەی تایبەتی خۆشت(مجەفیرە)پەیدا بكە تاكو پێكەوە قسە بكەین.

٢-فیدیۆیەكت بۆ دەنیرم، هەر بەیانی ڕادەسپێرم بۆتان بكرێن.
٣-كامێرایەک دەنێرم بۆ كاک شـــیروان بەشـــكە دڵی لێم چاک بێتەوە تكایە زۆر سڵاوی لێ بكە و هەوڵ بدە ئاشتی كەیتەوە لەگەڵم.
٤-هەرچی تۆ پێویستت پێ بێ بە من بكرێ بۆت دەكەم.

براله، بۆ نـاردنی كـاک علی حەوێزیش زۆر مەمنون دەبم، بۆ نـاردنی هەنـدێ كەســـی تریش بۆ دەرەوە، دیســـان تكایەكی برایانەم هەیە، پاشـــان ناوەكانیان دەنێرم بۆتان. زۆریشـم پێ خۆشـە بارەگاكانتان بێتە (بێژووێ) ئێمەش لە سـەفرەو زەروون هەین، پەیوەندی ئاسان دەبێت. دڵنیابە من بە قسەی(پشكۆ،سالار،مەلابەختیار، شێخ عەلی) باوەڕم نەكردبوو، **ڕۆژەكەت لە بیرە چیم پێ ووتن لەســـەر تۆ؟** بەڵام خۆت دەتزانی وەزعمان چۆن بو؟ بەشی زۆرو كەم چۆن بوو؟

ســالار، جەعفەر،مەلابەختیار، ناوەندی كۆمەڵەبوون، من نرخی تۆم، قەدری تۆم هەرزانیوە، هەر بۆیەش وا خۆم خەریک دەكەم بە برایەتیتەوە، بە دڵ و بە پەرۆشەوە ئێستاش نەچوە بچێت، ئەوەی ماوە زۆرترە لەوەی رابردوە.

لە دوایدا جارێكی تر سڵاوی برایەتیم هەیە بۆ كاک شیخ محمدی شاكەلی و كاک شیروان و كاک عبدولخالقی دۆستی دێرین، سڵاوم هەیە بۆ هەموو برایانی لای ئێوە و هەربژی بۆ

برای دڵسۆزتان
مامجەلال

ئاگاداری: وا هەندێ بلاوكراوەم بۆ ناردیت
دوو داستانیش بۆ كاک محمد شاكەلی.

ملازم عومەر عبدوللا كە لە غەم و پەرۆشـی وەزعەكەدابوو. وەک نارەزایەتی دەربڕینیش لە دژی ئەو شـــاڵاوەی یەكیتی دەســـتی لە كار كێشـــابووەوە و چووبوە سـێروانە دانیشـتبوو. بێ ئاگاداری كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی ئاڵای شـۆڕش. كەسـێک بە ناوی نهێنی (هوشـیار) **سـەربەخۆ وەک ڕای شـەخسـی** خۆی نامەیەكی ناردبوو بۆ ملازم عومەر، ئەویش بە ڕای كۆمێتەی ســـەركردایەتی ڕێكخســـتنی ناوەوەی زانیبوو، ئەم نامەیەی نارد بۆ كۆمێتەی شارەكان:

نامەی ملازم عومەر بۆ كۆمیتەی سەركردایەتی ئاڵای شۆڕش

سێروان
٩٨٥/١٢/٧

هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕشی تێكۆشەر

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە
بە هیوای سەركەوتنتانم.

زۆر بە داخەوە كاتێ ڕوناكی شێخ جەناب هات هێندە وەزعەكەم لا ناخۆش بوو، هی ئەوە نەبووكە بە ئاسـودەیی نامەیەكتان بۆ بنووسـم و كار گەیشـتە ئەوەی لەمن كەوتنە گومانەوە و دیارە ڕوناك هەندێ شــتی بۆ باســكردون. من گەڕامەوە شوێنەكەی خۆم.

هاوڕێ یەك بە ناوی (ووشــیار)نامەیەكی بۆ ناردووم و تیایدا داوای ئەوەم لێ ئەكات استقالەكردنی من و چەند كەسێكی تر سوودی نیە و ئەبێ موقف وەربگرین لە ی.ن.ك. جا نازانم ئەو هاوڕێ یە چۆن سـەیری من ئەكات؟ ئایا منی وەك ئاڵای شۆڕش حساب كردوە؟ **استقالەكردنی من لەبەر ئەوەیە كە دژی نەبوونی ئازادی و دیموكراتیم. نەك وەك ئاڵای شــۆڕش هەموو شــتێكی ی.ن.ك ڕەت بكەمەوە،** هەموو ئەو شـتانەی یەكێتی ی كردوویەتی وەك مەسـئول من تیایدا بەشـداربووم و چاك كرابێت یان خراپ من رەئیم هەبووە و لە زۆری پەشــێمان نیم. مەســەلەی گفتوگۆ لەگەڵ میری ئێوە بە خیانەتی دەزانن. من رەئیم داوە بۆ گفتوگۆ و قیادەی شەڕی دابانیشم كردووە و دوای گەڕانەوەم لە شەڕەكە هەر وتومە كارێكی خراپمان كرد كە شەڕمان هەڵگیرساندەوە. جا ئەو مەوقیفەی من هەر حسابێكی بۆ بكرێت بە لای خۆمەوە گرنگ نیە و خۆم دەناســم كە لە ترســنۆكی و بەزین و چۆك دادانی خۆمەوە نیە. ٩ ســال و ٣ مانگم لە شـوێنێكدا بەسـەربردووە و ئەتوانم باقی تەمەنم ببەخشـم بە مەسـەلەی ڕەوای میللەتەكەم. **بەڵام وەزعی كوردو شـۆڕشـەكەی بەوە نازانم لە درێژە پێدانی بزوتنەوەی چەكداری بگەینە ئەنجامێكی باش.** مساوەمەیش بێت پێم چاكترە وەك لە تیاچوونی شـۆڕشـەكە.پاسـان من نەگەیشـتوومەتە قەناعەتی ئێوە لەســەر یەكێتی نیشــتمانی. ئەگەر قەناعەتم وەك ئێوە وابوایە هەڵبەتە پێكەوە كـارمـان دەكرد و من یەكێـك دەبووم لە ئێوە. ئەو مـذكەرەیەی نوســیبوتـان بۆ ســكرتێری گشــتیی.ن.ك بە ڕاســتی من لەگەڵ هەندێ ڕاو بۆچونیا نەبووم و بە ڕوناكم ووت ئەوە لغەی تفاهم نیەوئەگەر ئەمە بدەینە مام جلال، ئیتر ئەبێ ئومێدتان بە پێك هاتن نەمێنێت ، هاوڕێ هوشــیار لە نامەكەیدا وەك بیەوێت داوا لە چەند كەسـێك بكات تمرد دروسـت بكەین و هێز جیابكەینەوە و لەشــكرێك دروسـت بكەین بەرامبەر ی.ن.ك. بە ڕاشــكاوی حەز دەكەم لەوە دڵنیابن كە من بەش بە حاڵی خۆم بڕوام بە شــتی وەها نیە و جا ئیتر ئێوە خۆتان و ویژدانتان چی بە من دەڵێن! ئەوەی من كردوومە تەنیا بۆ بەرپەرچ دانەوەی ئەو جۆرە چارەســەرەیە كە

چەند ســـاڵە لە ناو ڕیزی كۆمەڵەدا كراوە بۆ كێشـــەكانی ناو خودی كۆمەڵە و دژی نەبوونی ئازادی و دیموكراتی بووم. مانای وا نیە كە من هەموو شـــتیكی ی.ن.ك ڕەت دەكەمەوە. ئێستایش بۆ ڕزگاركردنی كاك بەختیار ئەو هاوڕێ یانە چی بە من بكرێت غەیری تمرد و هێز جیاكردنەوە دەیكەم و پێم چاكە ئەگەر هاوڕێ یەكی ســـەركردایەتیتان بێت لێرە بە ســـەربەســـتی قســـە بكەین و ڕێگەكەیش ئەمین و سەلامەتە.

هەربژین و سەركەوتووبن

عومەر عەبدوڵلا
١٩٨٥/١٢/٧

من بە نامەیەک بە ناوی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆوە ئاگاداری كاك عومەر عەبدوڵلام كردەوە كە ئەو نامەی بۆی نووســـراوە لە لایەن ئەو هوشـــیار ناوەوە، بە هیچ جۆرێک پەیوەندی بە ڕای ســـەركردایەتی ڕێكخســـتنەكانی ناوخۆوە نیەو ڕای شـــەخســـی كەســـێكە ناردوویەتی، و ئاڵای شـــۆڕش بە پێی بڕیارەكانی دەســـتەی دامەزرێنەری بڕیاری هێز جیاكردنەوەی نەبووە ونیەو ئەو برادەرە هەركەس بێت ئاگای لەو بڕیارانە نیە و قســـەی خۆیەتی. وزۆر ســـوپاســـی هەڵویســـتی ملازم عمرم كردو بۆشم ڕوون كردبۆوە كە ئاڵای شۆڕش بە هیچ شێوەیەک لەگەڵ جیابوونەوەی هێزی چەكداردا نەبووەو نیەو ستراتیژی ئێمە خەباتی شارەكانە نەک شاخ و دیارە ئەوەی نامەكەی ناردووە بۆت ئاگاداری ئەو بڕیارانە نیە و نامەیەكی شـــەخســـی كەسێک بووە.

كاك عومەریش لە وەڵامی ئەو نامەیەی كۆمێتەی سەركردایەتی ڕیكخستنەكانی شارەكانی ئاڵای شۆڕش دا ئەم وەڵامەی نووسی بوو:

نامەی ملازم عومەر بۆ كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش
ئاڵای شۆڕش ی بەڕێز

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە
بە هیوای سەركەوتنتانم

نامەكەتان گەیشـت و سـوپاسـی تەقدیرتان دەكەم بۆمن و لە ڕاسـتیا من ئەمەم لا ناخۆشـــبو كە هەموو ژیانی ٩ ســـاڵەی خەبات و ماندوبوونی خۆم بەلاوە نا و لە پیناوی ئەوەی كە ســـەركردایەتی یەكێتی ی ڕێگەی دیموكراتی نەگرت لەگەل كاك بەختیار و ئەو هاوڕی یانە و ئاڵای شۆڕش بە گشتی. بۆیەشم نەكردوە كەوا سوپاس و تەقدیر بكرێم. بەڵام لە لایەكەوە یەكێک بێت و بنوسێت كە ئەوە شتێكی وەهایە و ئەبوایە شـــتێكی كەم بكردایە. بە هەرحاڵ من نامەی ئەو هاوڕێ یە وەک شـــتی شەخسی سەیر دەكەم و نوسراوی بەڕیزتان جێگەی تەقدیرە. حەز دەكەم لەوە بگەن

كە مشـــكلەی من جیـاوازە لەگەڵ هی ئێوە لەگەڵ یەكێتی. هی ئێوە ئەمەیە كە بە یەكجاری دەستتان لە كۆمەڵەو یەكێتی شتوە و ئێستا ڕێكخراوێكی جیاوازن. كێشەی گەورەی من لەگەڵ یەكیتی بە گشـتی و كۆمەڵە بە تایبەتی هەر لە كۆنەوە دژی ئەو جۆرە چـارەســـەرە بووم كە بۆ ململانێ ی نـاو ڕیزەكـانی كۆمەڵە گرتیـانەبەر و كۆتاییەكەی بەم مآسـاتە دوایی هات. من پێموابوو، ئەگەر وەها نەكرابایە ئێســتا چ كاك بەختیار، چ كاك ســالار، ج مامۆســتا جەعفەر زۆر هاورێ ی تر دوور نە ئەكەوتنەوە لە كۆمەڵە و ئێمەیش بە تایبەت من و كاك ئازاد و هەندی هاوڕێ ی تر توشی ئەم حاڵەتی یەئسە نەدەبووین. وەك شێوەی چارەسەرەكەمان پێ خراپ بوەو لە پیناوی نەبوونی جەوی ئازادی دیموكراتی ....لە هەمان كاتدا جیابوونەوەی بەشـــێك لە هێزی پێشـــمەرگە بە هەر ناوێكەوە بێت پێمان كارێكی خراپ بوە و گەیشـــتینە قەناعەتیك كە لەو بەینەدا ئیتر ئێمە كارمان پێ ناكرێت و كشـــانەوەمان چاكترە. بە مانەوەمان لە مەوقیعی مەســـئولیەتدا بڕواتان هەبێت هیج تەئســـیریكی نەدەبوو، ئەبوایە ئێمە دوای قەناعەتەكانی ئێســـتای ســـەركردایەتی كۆمەڵەو یەكیتی بكەوتینایە بۆ چارەسـەری ئەو كێشـەیە. حەز دەكەم وەزعی ناو پێشـمەرگە تی بگەن كە وایان لێ كردووە لە ٧٠%ی و بگرە زیاتریش بەو كارە ڕازیە كە سەركردایەتی یەكێتی كردویانەو باقیەكەشـــی كە ناڕازیە هی ئەمەیە كە پێ یان ناخۆشـــە كاك بەختیـار و ئەو هـاوڕێ یـانە گیراون و قەنـاعەتیـان بەوە نەكردووە كەوا هێز جیادەكەنەوە، بە عام لە ٩٩% ئەتوانم بە ڕاشـــكاوی بڵێم كە لەگەڵ جیاكردنەوەی هێزدا نیە و بگرە دژی ئەوەســـتێتەوە. ئەوە حـاڵی نـاو شـــۆڕش و یەكیتی و هیچ چاوەڕوانی ئەوە مەكەن كە زەخت بە پیشـــمەرگە بكرێت. ڕاســـتە من مەســـئولی مەكتەبی عەسـكەری بوم و زۆری پێشـمەرگەو كادرە عەسـكەریە ئەساسیەكانی ناو شـۆڕش ئەمەندەی بە قسـەی من هەڵسـوڕاون و بەگەڕخراون، ئەوەیان بۆ حاڵەتێك بوە بۆ شەڕ لەگەل دوژمن و لەگەڵ دوژمنانی یەكێتی. بەڵام بۆ بەربەرەكانی یەكێتی بڕواتان هەبێت لە دەســـتەكەی خۆم ڕانابینم چونكە من ٩ ســـاڵە بەو اتجاهە ئیشـــم نەكردووە. ڕە ئی عامی پێشـمەرگەیان والێكردووە كەوا مەلابەختیار و كاك سـالار و ئالای شـــۆڕش هەموو یەكن و هەموو ویســـتویانە بەشـــێك لە هێزەكەی یەكیتی جیابكەنەوە و بۆ خۆیان لەشـكر دروست بكەن. ئەگەر رەئی پێشـمەرگەی یەكێتیتان ئەوێت ئەوەیە كە بۆم نوسیون و من بەش بە حاڵی خۆم ئەو حاڵەتەم پێ خۆش نیە و ئەگەر بەدەست من بوایە و بە حەزی من بوایە پێم خۆشبوو هەموو هێزی پێشمەرگە بە گشـــتی دژی ئەو رەفتارەی ســـەركردایەتی یەكێتی بوەســـتانایە و منیش دەنگم بخســـتایەتە پاڵ دەنگیان بۆ ئازادكردنی كاك بەختیار و ئەو هاوڕێ یانە. هەیە لە دڵەوە كاك بەختیاری خۆش ئەویت و دەڵێن یەكێك بووە لە سـەركردەكانی شـۆڕش و كۆمەڵە و یەكێتی و زۆری كردووە بۆ كۆمەڵە. بەڵام بردوویانەتە مێشـــكیانەوە

كەوا كاك بەختیار ویســـتوویەتی هێز جیاكاتەوە و **نوســـراوەكانی كاك ســـالارو ماموستا جەعفەر كە گیراون لای كاك بەختیاریش هەر ئەوە دەسەلمێنن** و ئەوەی كە پێ یان دەڵێ وا نیە نیازی جیاكردنەوەی هێزیان نەبووە. دەڵێن فەرموون ئەوە نامەو بەڵگەی خۆیان!

دیارە لە بینینەكانی من و كاك بەختیار ئەو وەزعەی ناو هێزی پێشـــمەرگەم پێ نەوتووە. چونكە ئەوان گیراون و لە حاڵەتێكی نەفسـی ناخۆشدان. بەڵام بە پێویستم زانی ئێوەی لی ئاگادار بكەم. ئێســـتا خانویەكیان دروســـت كردووە لە هەڵەدن بە شێوەیەک حمام و توالیت و هەمو شتێک لە ناو خانوەكەدایە. بیان بەنە ئەوێ و بەو حسابە ئەگەر كاك بەختیار و شێخ عەلی بیانەوێت خێزانەكانیشیان لەگەڵ بێت و لەو خانوەدا دەست بەسەربن. بەڵام شوێنی حەراسەت و شتی لەو بابەتەیان هەر لە ناو خانوەكەدا كردووە. نیازی بەردانیان نیە بەم نزیكانە. دەڵێن كاتێ بەریان ئەدەین كە ئیتر مەترســـیان نەمابێت كە هیچیان پێ دەكرێت. **بە نیازی ئەوەن لەگەڵ پارتی وحزبی شـیوعی پێک بێن، ئەو كاتە لەگەڵ ئێوە قســـە بكەن.** ئازاد هەورامی لای من بوو، ووتی **مذكرەكەی ئالای شـــۆڕش** بۆ مام جەلال وایان حســـاب كردووە كە ئەوە شـــەڕە جوینەو وتویانە هەتا رەئیان لەســـەر یەكێتی نەگۆڕن و وەک دۆســـتانە نەیەنە پیشـەوە ئیمە لەگەڵیان دانانیشین. جا ئێوە هەقە بیر لە وە بكەنەوە كە ئیتر بەم نزیكانە ئەو برادەرانە بەرنادەن و هەوڵی چارەسەری تر بدەن. ئەگەر بۆتان ئەكرێت و بۆتان دەســـت ئەدات نەرمتربن لەگەڵیان. من ناڵێم واز لە قەناعەتەكانی خۆتان بهینن. بەڵام ئەگەر بتانەویت ئەو برادەرانە ڕزگاریان بیت ئەو شـــێوە نووســـینانەی ئێوە بۆیان توندتریان دەكات. كاتێ من لەوێ بووم لە ئاخر دوو ڕۆژدا كەوتنە گومانەوە لە من كە گوایە نیازی دەربازبوونیان هەیە بە ڕێگەی هەڵاتن و بە غەیرە مباشـر پێ یان ووتم و حەراسـەت و شـتیان لەسـەر توندتر كردن. منیش بە عاجزی گەڕامەوە و ڕوناک ئەو شەوە لەو ناوە بووە. ئاگادارە كە هەمو پێشمەرگەیان خستە ئینزارەوە. تەنها وەعدیان بە ئێمەدا كە ژیانیان پارێزراوەو بەریشـــیان ئەدەن. بەڵام كاتێ كە خۆیان قەناعەتیان كرد كە ئیتر بەریش بن هێزیان پێ كۆ ناكرێتەوە.

مەترســـی ئەمەم هەیە كەوا اضـــراب بكەن لە نان خواردن و ئەگەر ئەوەبكەن ڕەنگە هەبێت پێی خۆشـــبیت بمرن و بڕواتان هەبێت تەئســـیری نابیت و حزبی دیموكرات ئەوەندە شـــتەكەی بە گرنگ نەگرتووە، كۆمەڵەی ئێرانیش من و كاك ئازاد قســـەمان لەگەڵا كردن، خۆیان وەزعیان لەگەڵ یەكێتی هێندە باش نیە هەتا یەكێتی گوێ لە قسەیان بگرێت. وەزعی ناو پێشـمەرگەشـم بۆ باس كردن. ماوەتەوە ســـەر كۆمەڵانی خەڵـک، حەز ئەكەم نموونەی خۆمـانتـان بیر بخەمەوە كـاتێ لە هەكاری هێزێكی هەشت سەد پێشمەرگەیی كە باشترین كادرە عەسكەریەكانی ئەو سـەردەمی شـۆڕش و یەكیتی تیدابوو، هەمووی بەدەسـتی پارتی و بە پیلانی پارتی

فەوتاو لە ناوچو، ئێمە هەموو گیراین، شـــەهیدان كاك علی عەســـكەری و دكتۆر خالید و شێخ حسێن و....بە ئەسیری كوشت، كاك ئازاد هەورامی و شێخ عەلی و شـەهید عەلی شیعە و كاك حامیدی حاجی غالی یەک سـاڵی ڕەبەق لە ناو بەفرا لە سـجنی پارتی مانەوە، ئەو هەموو نوسـینە لەسـەر پارتی نوسـرا، بە ئێسـتگە، بە بڵاوكراوەی نهێنی و ئاشكرا، لەسەر دیوار نووسین، چی پێویست بوو كرا، لە كام شوینی كوردستان جەماوەر خۆپیشاندانێک یان مانگرتنێكی كرد دژی سەركردایەتی پارتی ئەو سەردەمە؟

هاوڕێ یانی بەڕێز من ئەمانەتان بۆ نانوسـم كە تا هەموو تووشـی یەئس ببن و بڕواتان هەبێت بە قەدەر ئێوە و بگرن زیاتریش پەرۆشی ژیانی ئەو هاوڕێ یانەم و تەنیا مەبەســـتی من ئەوەیە كە بە خۆڕایی تیا نەچن و ئیوەیش لای خۆتـانەوە بیر بكەنەوە.لەگەڵ كاك ســـالارو ئەو برادەرانە تەنســـیق بكەن. بە رەئی من ئەگەر وابكەن پارتی و حشع بە تایبەتی و جود بە گشتی بیكەنە شەرت لەسەر یەكیتی كەوا ئەوكات لەگەڵ یەكێتی دائەنیشـن ئەو برادەرانە ئازاد كرابن و ئەوەم بیرچو بۆ كاك ســالاری بنووســم و تكام وایە كە ئێوە بۆی بنووســن و بڵێن ڕەئی عمر وایە و لە نامەكەی خۆیدا بیری چووە بۆتانی بنوســن. ئەگەر جود فعلا دۆســـتی ڕاســـت و ستراتیجی ئاڵای شۆڕش بێت ئەبێت ئەمە بچوكترین داوای بێت. ئێستا یەكیتی زۆر مەبەســتی نزیک بونەوەیە لە پارتی و حزبی شـــیوعی و من قەناعەتم وەهایە ئەوە وەســـیلەیەكی باشـــە بۆ زەغت دڵنیایش بن چی بە من بكرێت دەیكەم بۆ ڕزگار كردنیان. حالیا هیج نزیـک بونەوەیەک لە نێوان یەكیتی و ڕژێم نیە و من ئەوەی پێشترم بۆیە نەنوسی بۆتان كە گوایە بە نیازبم ئەمجارەش لە وەفدی مفاوض دا بم و ئێستا من ئینسانیكم بی لایەن و دۆستی هەموان و یەكیتی پێویستی بە ڕەئی من نیە لەسەر گفتوگۆ و منیش بە نیازم ئەمجارە نە بە چاک ، نە بە خراپ لەمەڕ مەسەلەی گفتوگۆ ڕەئی نەدەم و قسە نەكەم.

تكام ئەوەیە ئەو نامانەی من بۆ كاك سالارو مامۆستا سەلام و كاك فەرەیدون حەمەساڵح لەگەڵ پۆستی خۆتاندا بۆیان بنێرن و دوا تكایشم ئەمەیە ئەو ئیقتراحەی من ئەگەر خۆیشـــتان بە دڵتان نیە هەر بە ناوی منەوە بۆیان بنووســـن و دڵنیام كە تەئسیری ئەبیت و **ئێستا پەیوەندی نامەو نوسین لە نێوان پارتی و حشع لە لایەک و مەكتەبی سیاسی یەكێتی نیشتمانی لە لاكەی تر هەیەو ماوەیەكی تر ئەگاتە لقاء و یەكتر بینین و با ئەمە شەرتی پارتی و لایەنەكانی جود بێت.**

هەربژین و سەركەوتووبن

دڵسۆزتان

عومەرعەبدوللا

١٩٨٥/١٢/١٧-١٦

لە بەرواری ١٢/١٢/ ١٩٨٥ ســێ كەس لە زێوێ ی ئێران بە نهێنیەكـانی (صـادق-عماد ئەحمەد) و (وەستا ئەنوەر-كریم عوسـمان) و (سـیروان). نامەیەكیان ئـاراســتەی مەلا بەختیـار كردبوو لە وەڵامی نـامەیەكی مەلابەختیـاردا كە بۆیـان نێردرابوو لە زیندانی یەكێتی یەوە ئەمەش دەقی نامەكەیە:

نامەیەک لە زێوەوە بۆ زیندان

هاوڕێ ی زۆر بەڕێزو خۆشەویستمان كاك بەختیار

گەرمترین سڵاوی هاوڕێ یانەو وەفاداری و خۆشەویستیت پێشكەش ئەكەین..

نـامە زۆر بە نرخ و پڕ لە ڕەئی مەعقولەكەتمـان پێ گەیشـــت و كردمـانە سـەرچاوەیەكی گرنگی كارو بۆچوونی سیاسـی مان...هەرچەندە تۆ دیلی سیاسـەتی دژ بە دیموكراســی و ئازادی ســەرانی (ی.ن) ی بەڵام هەموو ڕەئی و پێشــنیارو بۆچوونەكـانـت لای ئێمە هەر هەمـان ڕەئی و پێشــنیـارو ئەمری ســەركردەی خۆشەویستی(پێش بەندیخانەی ڕەفتار فاشیەكانی) خۆمانە.

هاوڕێ ی تێكۆشەرمان.. بە پێویستی ئەزانین بەم نامەیە وەزعی ئێرەو خۆمانت بە كورتی بۆ شی بكەینەوە و هەڵبسەنگێنین:

١-دەربـارەی هاوڕێ كـاک ســالار: هەر لە یەكەم ڕۆژی گەیشــتنمانەوە بە دوورودرێژی دەربارەی ڕووداوەكە و بیرو بۆچوونەكانی تۆ لەســەر ئەو ڕووداوە لەگەڵ بیرو بۆچوونەكانی ئێمە و هاوڕێ یانی شـــارو دۆســـتەكانمان و دەربارەی هەڵوێستەمان لەو ڕووداوەو سیاسەت و ئایدۆلۆژی گشتی ئاڵای شۆڕش مناقەشە و لێدوانی تەواومان كرد...لە زۆربەی زۆری بۆچوونە ســیاســیەكان و مەســەلە ئایدۆلۆژیەكاندا لە یەک نزیكین، تا ڕادەی چوون یەكی و ئیتفاقی تەواویشمان لەسەر ئەو مەسەلانە كردووە كە لە دواییدا بۆتی ئەنوسین.

٢-پەیوەندی و هاوكاری چاكمان لەگەڵ لایەنەكانی ناو(جود) هەیە بە تایبەتی حزبی شـیوعی و پارتی و تا ئێسـتە كۆمەكی باشـمان ئەكەن. جگە لەوەی دەوڵەتی دۆسـت وەعدی زۆریان داوە كە پشـتگیری تەواومان بكەن و یارمەتیشـمان بدەن. خۆت چاک لە سـروشـت و تەركیبی ئێرە شـارەزایت. دەربارەی دۆسـتانی لیبی و سوری هەر بەو جۆرەی وەعدی زۆریان داوە و لەم ماوەدا كاک سالار سەری لێدان و زۆر بە ڕێزەوە پێشـوازیان كردبو، وە پیرۆزبایی جیابونەوەكەیان كردوین و زۆر نارەزای خۆیان بەرامبەری شـــەخســـی جەلال تاڵەبانی دەربڕیبوو. جگە لەوەی دۆستانی لیبی بە ڕەسمی دەعوەتی كاک سـالاریان بۆ سـەردانی لیبیا كردووە، بەڵام چوونی كاک ســالار لەم كاتەدا بە چاک نازانین لەبەر وەزعەكانی ئێرە و بە هیواین مامۆستا جەعفەر بڕیاری گەڕانەوە بدات و پاشان كاک سالار سەفەرەكەی بكات.

٣-وەزعی ناوخۆمان بەمجۆرەیە: هاوڕێ شـــێخ حســـێن و پێشـــمەرگەكانی و پێشمەرگەكانی كاك فەرەیدون و كاك شێخ عەلی تا ئێستا مقرەكانیان هەر لە سپیارە (لە نزیک چاڵە خەزێنە)وەزعیان چاكەو خانوویان بۆ خۆیان دروست كردووە. كاك جەلالی ســەرتیپ و پێشـمەرگەكانی وا بریارە لە ناوچەی ئالانی ئێران مقر دابنێن.. كاك هێدی و كاك وەرزێر و باقی هاوڕێ یانی هەولێر هەر لە ئەڵوەتانن. ماوەیەک لەمەوپێش كاك حاجی مەمۆلە ناوچەی بلەو بارزان بوو وا هەواڵە كە لەو ناوچە مقرێكی دانابێت، بەڵام ئێستە دابەزیوە لە ناوچەی دەشتی هەولێرەو پێنج هاوڕێ ی ئەڵوەتانیشـــی لەگەڵ خۆی بردووە. تا نوســـینی ئەم نامەیە هاوڕێ حاجی مەمۆمان نەدیوە و نامەیشـمان پێ نەگەیشـتووە. بەڵام ئێمە نامەیەكی درێژمان بۆ نووسـیوە. لێرەش هەواڵ وایە كە ژمارەیەكی زۆر پ.م گەیشتوونەتە لای هاوڕێ یانی دەشتی هەولێر، بەڵام تا ئێســـتە دڵنیانین چەندن و كێن. هاوڕێ تەپل و پێشـــمەرگەكانی گەیشـــتن پاش ئەوەی لە ناوچەی گەڵاڵی شـــارباژێر كەوتبونە كەمینی جەلالیەكان و هاورێ یەكمانیان بە بریندارى گرتبوو(هاوڕێ مســتەفا شـێخ المارێنی- ناســراو بە هەڵۆ).نامەردانە هەروەک عادەتی هەمیشــەیان شــەهیدیان كردبوو..هاوڕێ ئاسـۆی زەعیف و ئازاد چاوشـین و ســەلام و ســەردار پێش شـەش ڕۆژ گەیشتنە لای ئێمە، ئەوانیش كەوتبونە كەمینەوە و هاوڕێ ســەلام قۆڵێكی پێكراوە و ئێستە تەندروستی باشە.

پێشمەرگەكانی مقری خۆت جگە لە هاوڕییانی هەولێری هەموویان بە سەلامەتی گەیشـــتن و ورەیان زۆر بەرزە...بریار وایە هاوڕێ تەپل و عریف كریم بڕۆنە ناوچەی سوڕێن و مقرێک دابنێن.

٤-وەزعی سـیاسـی و ئیداری خۆمان... پاش گەیشـتنی نامەكانی تۆو گەیشـتنی هـاوڕێ ئـاســۆی زەعیف كۆبونەوەیەكی (٥) قۆڵیمـان كردو ئەم بریـارانەی خوارەوەمان دا:

*-<u>دانـانی لیژنەیەكی كـاتی بۆ بەڕێوەبردن و ســـەرپەرشـــتی</u> كردنی ئیش و كارەكانمان، بە بێ ئەوەی سیفەتی ئەڵقەی ناوندی نوسـەران یان سـەركردایەتی بەو لیژنەیە بدرێ، لیژنەكە ناونرا لیژنەی سـەرپەرشـتی(اللجنة المشـرفة)كە لەم هاوڕێ یانە پێک هاتووە. كاك ســـالار. مامۆســـتا جەعفەر(هەوڵ درا بگەڕێتەوە)، حاجی مەمۆ، كاك عماد، كاك ئاسـۆی زەعیف، كاك كریم عوسـمان، مامۆسـتا سـلام.. هەروەها ئەوەیش باس كرا كە كاك سالارو حاجی مەمۆ ئەڵقەی ناوەندی نوسەرانن و لێ پرســـراوی هەمومانن. كارەكانی ئەم لیژنەیەش بەمجۆرە دابەش كرا: كاك سالار لێپرسراوی لیژنەی كاروباری پێشمەرگایەتی، مامۆستا سلام سەرپەرشتی كەری پەیوەندیەكان، كاك عماد سەرپەرشتیكەری ڕێكخستن، كاك كریم عوسمان سەرپەرشتیكەری اعلام و رۆشنبیری.. كاك ئاسۆ یارمەتی دەری بەشی ڕێكخستن

و پەیوەندیەكان و دارایی و...كاك حاجی مەمۆ كارگێڕی لیژنە.. بریاریش دراوە كە هەموو بریارو كاروبارەكان ئەم لیژنەیە بیكات و دەنگدانیش بۆ هەموان یەكسان بێ.

*-وا بریارە كە هەوڵی تەواو بدەین بۆ دەركردنی گۆڤاری ئاڵای شۆڕش پاش ئەوەی (تآشیری) ژمارە یەک ئەكەین.

*- لەسەر مەسەلە ئایدۆلۆژیەكان بەمجۆرە اتفاقمان كرد: جاری مەسەلەی سۆڤیەت لە نوسراوو بڵاوكراوەكانماندا باس نەكەین تا گرتنی كۆنفرانس، بەڵام ئازادی بیرورِا بۆ هاورِێ یانمان ئاسایی یە بە مەرجێک ئەو بیرورِایانە لە سنوری رِێكخستن دەرنەچن.. لەسەر مەسەلەی حزبی شیوعی وا بە چاك ئەزانین لە نوسراوو بڵاوكراوەكانماندا نە بە چاك و نە بە خراپ باسیان نەكەین.

*- هەوڵ بدەین كە بە هۆی بڵاوكراوەی زەم و ئاشكراوە لەگەڵ دەوڵەتی دۆست نەكەوینە ناكۆكی یەوە و رِێگە نەدەین بەو هۆیەوە گیروگرفت بكەوێتە نێوانمانەوە. ئەمەیش بەو مانایە نیە كە بە هیچ جۆرێک و تۆسقاڵی لە بیرو باوەرِو بۆچوونەكانمان لابدەین، بەڵكە تەنیا خودداری یە لە هەندێ سەروتارو ناونیشانی زەق. بۆیە وا پێویست ئەكات كە ئێوەش ئاگاداری هاورِێ یانی شار بكەن لە هەندێ مەسەلەدا ئاگاداری زروفی ناسكی ئێمە بن.

*-بریارمان دا تا گرتنی كۆنفرانس نەچینە ناو هیچ بەرەیەک، بەڵام باشترین و چاكترین پەیوەندی دۆستایەی و هاوكاری لەگەڵ هەمو لایەنەكان(پارت و رِێكخراوە كوردستانی و عێراقی یەكان) ببەستین، لەسەر ئەم پرنسیپانەی(رِوخاندنی رِژێمی فاشی عێراق، باوەرِبوون بە ئازادی و دیموكراسی سیاسی و عەسكەری لەسەر ساحەی كوردستانی عێراق و عێراق دا، دژایەتیكردنی شەرِی ناوخۆ).

*-بێ گومان ئەو بریارەش بریاری هاوكاری (ی.ن) یش دەگرێتەوە، بەڵام بۆ هەر رِێک كەوتنێک لەگەڵ ئەوان مەرجی یەكەممان بەردانی ئێوەیە.. جگە لەوەی وامان بە چاك زانی (هەروەک رِەئی خۆت)كە مەسەلەی چارەسەری سیاسیانە لەگەڵ ینک بۆ بەردانی ئێوە لەم قۆناغەدا بخرێتە ئەستۆی شارو خۆیان چ تاكتیكێک بە چاك دەزانن با بیكەن. ئێمە بەو چارەسەرە سیاسیانە رِازین بە مەرجیک سەربەخۆیی سیاسی و رِێكخراوەیی و جیابونەوەكەمان پارێزراوبیت...بریاریشمان وادا كە لەم قۆناغەدا استفزازی عسكری ینک نەكەین تا نەیكەنە بیانوو بۆ دەست درێژی كردنە سەر ژیانی ئێوە...جگە لەوەی بۆ رِزگاركردنی ئیوە لە چەند رِێگەیەكی تر دواوین و بریاریشمان داوە ئەگەر ئەوانە جورئەت بكەن و دەست درێژی بكەنە سەرژیانی ئێوە ئەوا ئێمەش ژیانی سەرانیان لە ناو ئەبەین.

*- بریارمان دا مۆرێک بە ناوی ئەم لیژنەیەوە دروست بكەین، هەروەها مۆرێكیش بۆ شار.

*- پێمان چاکە کە لەم کاتەدا هاوڕێ یانی پێشـــمەرگەمان بە ژمارەی زۆر لەم نـــاوچەوە نەیەنە ئەمــدیو. بە مەرجی بتوانن لەودیو بمێننەوە و چەک نەکرێن و نەگیرێن. خۆ ئەو هـاوڕێ یـانەی امکـانی مـانەوەیـان نەمـاوە ئەوا بەخێر هـاتنیـان ئەکەین. بەڵام داوا لەو هاوڕێ یانە بکەن با هەوڵبدەن بە چەکەکانیانەوە بێن.

*- **وەزعی دارایی مان ئێستە چاک نیە**، بەڵام ئەوەندە هەیە پەک ناکەوێ و کاک سالار هەرچۆن بی بەشی ژیانمان بۆ دەبر ئەکات و هیواشمان وایە پاش سەفەرەکەی کاک سالار وەزعمان باش بێت.

*- مقری ئەو لیژنەیەمان لە زێوێ داناوە.. پێشـمەرگەکانی مقرِی تۆ لای خۆمان دەهێڵینەوە، (طابعەو ڕۆنیۆ)مان پەیدا کردووە، وا بڕیارە جیهازێکی فۆتۆ سنتێنسڵیش پەیدا بکەین.

*- داوامان وایە کە بە هاوڕێ یانی شـــارمان ڕابگەیەنن زوو زوو نامەمان بۆ ڕەوانە بکەن، تا بتوانین (تنسیقی) تەواو بکەین و هەموومان پیادەی یەک سیاسـەت و یەک ئـایـدۆلۆژی بکەین...داواش لەو هـاوڕێ یـانەمـان بکەن کە توانـای مقـالە نوسینیان هەیە قەڵەمەکانیان بخەنە گەر تا بتوانین بەردەوام گۆڤارەکەمان دەرکەین.

*- وەزعی ئەوروپـا : هـاوڕێ یـانمـان لە ئەوروپـاو ئەمریکـا کەوتونەتە کـارو ژمارەیەکی چاک خەڵکیان بۆ خۆمان ڕاکێشـاوە و توانیویانە سـیاسـەتی ینک ڕسـوا بکەن و ڕاستی یەکان لە خەڵك بگەیەنن.. ئەو بەیانەش کە لێرە دەرمان کرد بە ناوی (تاوانیکی گەورەتری سـەرانی یەکێتی نیشـتمانی) بۆ هەموو ئەوروپاو ئەمریکامان ڕەوانە کردو داواشـــیان لیکراوە بە زمانەکان وەربگێڕدرێت..هیوادارین ئەو بەیانە ت پێ گەیشـــتبێ. بە لای ئێمەوە زۆر ناوەرۆکیکی چاک و بەهیزی هەبو. بە ناوی ئاڵای شـۆڕشـــەوە بڵاوکرایەوە...کوردسـتانی عیراقی بە بچوکی لی نوسـرابو بۆ ئەوەی پـارت و ڕیکخراوەکـان و دەوڵەتـان بزانن ئـاڵای شـــۆڕش لە کوێ خەبـات دەکـات. چونکە کرا بە عەرەبی و نێردرایە بـاڵویزخـانەی سـوری و لیبی.. ئیتر لەمەولا هەر ئیشێک دەربچێ تەنیا بە ناوی (ئاڵا شۆڕشەوە) دەبێ.

*- بریارمان دا پاش جێگیربونی هاوڕێ یانمان لە بنکەکانیاندا، کۆبونەوەیەک بە کادرانی عەسکەری بکەین و تشکیلاتی عسکری تەواوبکرێت.

ئەمانە پوختەی بریارەکانی کۆبونەوەی یەکەمی لیژنەکە بوو لە زێوی لە ڕۆژی ١٩٨٥/١٢/١٩ کرا.

هاوڕێ ی خۆشـــەویسـت : وەزعی (جود) و ینک بەم جۆرەیە.. ینک نوێنەری ناردۆتە لای (جود) داوای ڕێکەوتن دەکات.. نوێنەرەکە رفیق پشـــدەری یە.. (جود) دەڵێن لەبەر چەندین هۆ ئامادەنین لەگەڵ ینک دابنیشین، بەڵام لەوە دڵنیایان کردووین کە هەر ڕێک کەوتنێک ببێ لەسـەر حسـابی ئێمە نابێت، بەڵکە بە سـودو قازانجی ئێمەش دەگەڕێتەوە..حزبی شـــیوعی بە کـاک ســـالاریـان ووتوە کە یەکێـک لە

مەرجەكانی ڕێكەوتنیان بەردانی هاوڕێ مەلا بەختیارو باقی هاوڕێ یانی دیلە..ئێمە هەر بۆ ئەو مەبەستە لەگەڵ لیژنەی مەركەزی پارتیدا قسەمان كرد و ئەوەشمان بۆ پێشـــنیاركردن. هیوادارین كە ئەو وەعدەمان بۆ جێ بەجی بكەن..هەربۆ ئاگاداریت حزبی شـــیوعی لە ١٠تـا ١١/١٥/ ١٩٨٥ موءتمریـان بەســـت. بریـارەكـانی موءتمرەكەیان چاكەو دووباتی (خەبات بۆ ڕوخانی ڕژێم) یان كردۆتەوە.. ڕەخنەی توندوتیژیان لە ینک گرتووە و بە توندی دژی شــەڕی براكوژین و داوای هاوكاری و هاوخەباتی هەموو موعارەزەی عیراقی دەكەن.

هاوڕێ ی هەمیشـە لە یادمان.. ئەمانە هەموی بریارو هەوڵدانن، لە پێناویشـیاندا خەبات دەكەین و هەمو توانایەكی خۆمان بۆ ســـەرف دەكەین. جا تا چ ڕادەیەک ســەركەوتو دەبین، تا چ رادەیەک ئەو كارانەمان بۆ ئەچنە سـەر، ئەوە پەیوەندی یان بە زروفی سیاسـی ئێرەو لای ئێوەو شـارەكانەوە هەیە، پەیوەندی تەواویشـی بەسـەر بونی ســەبرو پشـــوودرێژی و تەبایی وخۆ ماندووكردنی هەموو لایەكمانەوە هەیە. بێگومان سەركەوتنیش هەر بۆ ئەم ڕێبازە پیرۆزو دروستەی ئێمەیە و سەرشۆڕی و تێک شكانیش بۆ دوژمنانی ی ئازادی و دیموكراسی و سازشكارانە.

لە كۆتایی دا ســـڵاوی گەرممان دوبارە دەكەینەوە بۆ ئێوەی خۆشـــەویســـت و مامۆسـتا پشــكۆو كاك شـێخ عەلی، كاک نەبەز و هەموو هاوڕێ یانی ترمان و بە پەرۆشەوەین بۆ ئەو رۆژەی بە سەلامەتی بە یەک دەگەینەوە.. كاک سالارو مامۆستا سلام و باقی هاوڕێ یان سڵاوو ڕیزی زۆریان بۆتان هەیە.

ئیتر سەركەوتووبن

هاوڕێتان	هاوڕێتان	هاوڕێتان
صادق(عماد احمد)	وەستا انور(كریم عثمان)	سیروان

زێوێ
١٩٨٥/١٢/١٢

تێبینی:

هاوڕێی بەڕێز.. لە نامەیەكدا كە بۆ كاك ســالارت نوسـیبوو، گلەییت هەبوو كە ئەمان بە توندی لەســەر ســەرانی ینک قســەیان كردووە تا ڕادەی هەڕەشــەكردن لە ژیانی تاڵەبانی.. بەلام كە ئێمە گەیشـــتینە لایان ئەمان چەندین جار لە ئێمە هێمن تر بون و داوایان ئەكرد بە پشـوودرێژیەوە ئەم مەسـەلەیە سـەیربكەین، ئەوەبو كلێشـەی بەیانەكەمان نوسـی بوو(تاوانێكی گەورەتری...) كە بە لای ئێمەوە زۆر لەسـەرخۆو دووربینانە بوو..تەنانەت ئەمانیش ڕەخنەیان لە شـــار ئەگرت كە بۆ لە بەیانەكەیاندا هەڕەشـــە لە ســـەرانی ینک ئەكەن.. هەروەک لەم نامەدا بۆمان نوســـیت ئیســـتە ســـیاســـەتێكی واقیعیانە و نەرممان گرتۆتەبەر، بێ گومان دوژمنانیش بە گوێرەی

پەرژەوەندی خۆیان دیعایەمان بۆ ئەکەن و جلال تاڵەبانی کردوویەتی بە فەرتەنە کە گوایا کاک ســـالار دەیکوژێ. بەلام مەســـەلەکان بەو جۆرە نیە. جا تکامان وایە کە دڵنیابن لە نەرمی ئەو هاوڕێ یانە.

ئیتر سوپاس

زێوێ

١٩٨٥/١٢/١٢

یەکەم پەیوەندی من بە سالار عزیزەوە

دکتۆر قادرو مەلا یاسین لە زێوێ ی ئێرانەوە بە نهێنی یەکی زۆرەوە گەیشتنەوە شاری هەڵەبجە، کاتێک هاوڕێ هەوراما(محمد حاجی حەمە شریف) کە بەرپرسی ڕێکخستنەکانی هەڵەبجەی ئاڵای شۆڕش بوو ئاگاداری کردمەوە، چووم بۆ هەڵەبجە بۆ بینینیان. زۆر بە وردی باســـی کێشـــەکانی زێوەیان بۆ کردم...کە لە ئەنجامی تێکەڵبوونی ئاڵای شـۆڕش و (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردســتان –عێراق) هاتبووە کایەوە..

ئەو کارەســاتەی بە هۆی خۆشــباوەڕی و..ناوەندی نوســەرانەوە بەســەر ئاڵادا هاتبوو لە سەرەتای دەست پێکیا و گرتنی ئەو سێ هاوڕێ یەوە، چارەیەکی تری بۆ نەهێشـــتبووینەوە لە غەیری هەوڵـدان بۆ خۆگونجـانـدن لەگەڵ بـارودۆخە نوێ یە نەخوازراوەکە لە گەڵ سـالار عزیزدا، بۆ ئەوەی لانیکەم هەر هیچ نەبێت، بە پێ ی پەیمانەکانی بۆ مەلابەختیار هەڵســـێت بە دابینکردنی ژیانی ئەو هاوڕێ یانەی بە هۆی پەلاماری یەکێتی یەوە پەنایان بردبووە زێوی ی ئێران ..نامەیەکم سەبارەت بە ڕوداوەکانی دوایی، هێرش و پەلامارەکانی ینک بۆ سـەر ئاڵای شـۆڕش بۆ نووسـی بەم جۆرە :

نامەیەك لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناخۆ بۆ سالار عەزیز

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێ ی زۆر بەڕێز کاک سالار

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

لەگەڵ گەرمترین ڕێزو سـڵاوی ڕیزەکانی ڕێکخسـتن بۆ هەموو هاوڕێ یان، وا لە خوارەوە لە سەرجەمی وەزعەکە ئاگاداری بەریزتان دەکەینەوە:

دەزانن لە هەل و مەرجی ئەمڕۆی باڵادەستی ئیمپریالیزم و کۆمپانیا فرە ناسنامە جیهانی یەکاندا و بە پێ ی پێگەیشـــتنی بۆرژوای ئەم وڵاتە دواکەوتوانە و گەلانی ژێر دەستیاندا، لە باوەشـی ئیمپریالیزم...هەر لە سـەرەتای نەش و نمایەوە بۆرژوای ئەم وڵاتە دواکەوتوانە بە ئیفلیجی و نـاکـامڵی هـاتۆتە کـایەوە. گرێـدراویی ئـابوری بۆرژوای وڵاتە دواکەتوەکان بە ئیمپریالیزمەوە، بووە هۆی لەدەســـت چوونی هۆی

بنەڕەتی مل ملانێ ی پێشكەوتوو، پێگەیشتن و وابەستەیی بۆرژوا بە ئیمپریالیزمەوە سیفەتی ئازادیخوازی و دیموكراسی خوازی پێ لە دەست دا.. ئەوەش یەكێكە لەو هۆكارە سەرەكیانەی كە حزبە بۆرژواكانی كورد لە باتی بەهێزكردنی ئازادی و دیموكراسی وكار بۆ بەهێز كردنی یەكێتی ڕیزی نەتەوەیی هەمیشە لە خانەقای داگیركەرانی كوردستاندا دەف دەكوتن، بەڵام ئامادەی سەڵماندنی كاری هاوبەشی نەتەوەیی نین. بەو جۆرە بۆرژوا لە ڕووی چینایەتیشەوە...بووەتە جێ بەجێكەری مەرامە ئیمپریالیستی یەكان..لە ڕووی سیاسیشەوە نەسەڵماندن و دژایەتی ئازادی و دیموكراسی و پاوەنخوازی بۆ دەسەڵاتی زیاترو قازانجی زیاتر، لە ڕێگەی پەنابردنە بەر سیاسەتی گرتن و كوشتن و تۆقاندن، دیوێكی تری سیفەتەكانی بۆرژوای وابەستە بە ئیمپریالزیمە...

دیارە سروشتی بۆرژوا كۆنەپەرستی سەركردایەتی یەكێتی وەك لایەنی بۆرژوا كۆنەپەرستی دەسەڵاتداری سەرساحەكە لەو حەقیقەتە بەدەر نیە. ئەوە تا، لەو هێرشەی بۆسەر هاوڕێ یانمان، لە سەوداكاری لەگەڵ بۆرژوا فاشست و كۆنەپەرستەكانی دەوڵەتیدا، لە دژایەتی ئازادی و دیموكراسی، لە بە تەنگەوە نەهاتنی ئەو چارەنووسە پڕ مەترسی یەی ئەمرۆ لەسەر گەل و نیشتمانە، لە توندكردنی شەڕی ناوخۆی كۆنەپەرستانەدا، ڕەنگی داوەتەوە.. كار گەیشتۆتە ئەوەی لەسەر ساحەكە خاوەنی قسەی خۆشیان نەبن.

لە بەرامبەریا ئێمەی كۆمۆنیست، هەر لە سەرەتاوە وەك سروشتی شۆڕشگێڕی خۆمان تەنها لایەن بووین كە بە ڕاستی خوازیاری ئازادی و دیموكراسی بووین، چونكە لەوەدا گەشەی بزوتنەوەكەمانی تیا دەبینین و دورمان دەخاتەوە لە كێشەی لاوەكی. بێجگە لەوەی هەر لەو ئازادی و دیموكراسی یەدا ڕێگای كۆتایی هێنان بە شەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆی كورد دەبینین.

بەو پێ یە، لەو سروشتی ئازادیخوازی و دیموكراسی خوازیەی خۆمانەوە چووینە پێشەوە بۆ تەبا بوون لەگەڵ گشت لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكانی سەرساحەكەدا بە مەبەستی(یەكخستنی كار)لە دژی ڕژێمی بۆرژوا كۆنەپەرست و فاشستی بەغدا.

هەر لە سەرەتاوە باوەڕمان وابووە، كە دەبێت كۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەكان كار بۆ بەرقەراربوونی ئازادی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكان بكەن. جەماوەرو گشت لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكانیش فێری چۆنیەتی مومارەسەی دیموكراسیانە بكرێت، دیارە لەو بەینەدا كۆمۆنیستەكان دەبێت قدوە بن. چەندە سروشتی كۆنەپەرستی بۆرژواش توندوتیژ بێت لە دژایەتی ئازادی و دیموكراسی. دەبێت كۆمۆنیستەكان سوورترو شێلگیرانەتر كار بكەن بۆ بەرقەرار بوونی ئازادی و دیموكراسی و كۆتایی هێنان بە شەری كۆنەپەرستانەی ناوخۆ. چونكە لە ئاست

سـروشـتی چینایەتی نادیموكراسـیخوازی بۆرژوا، ئەمڕۆ ئەركی بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی لە ئەستۆی كۆمۆنیستەكاندایە.

ئەوە سـروشـتی كـاری ئێمە بووە. هەربۆیە توانیومـانە لە نـاو جەمـاوەری زەحمەتكێشـی كوردسـتانی عێراقدا جێ ی خۆمان بكەینەوە و هەسـت و سـۆزیان ڕابكیشـین بە لای بزوتنەوەكەماندا و لە بەرامبەردا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ سـیاسـەتی كۆنەپەرستانەی بۆرژوایی سەركردایەتی ینک پەردەی لەسەر هەڵماڵدرێ. سیاسەتە دژ بە ئازادی و دیموكراسیەكانی تا دیت سوكی دەكات و لە جەماوەری دادەبڕێت.

هاوڕێ یانی نمایندەمـان زۆر بە دڵپاكی و دڵسـۆزی یەوە لە یەكێتی چوونە پێشـەوە بۆ ڕێكەوتن لەگەڵیان ودابین كردنی ئازادی چالاكی سـیاسـی، بەڵام بێ حسـاب كردن بۆ پیلانەكانی ژێرەوەی سـەركردایەتی كۆنەپەرسـتی یەكێتی. پاش ڕێكەوتنی ١٩٨٥/١٠/٢٤نێوان یەكێتی و ئـاڵای شـۆڕش، دیـاربوو دەمێـك بوو یەكێتی نەخشـەی شاڵاوی خۆیان بۆ سـەر هاوڕێ یانمان ئامادە كردبوو. پێشـەكی بە ئێستگەكەیان و بلاوكراوە ڕێ خۆشـكەریان بۆ كرد. لەگەڵ ئەوەشـدا هاوڕێ یانمان هیچ ئیحتیاتێكیان بۆ ئەو هەڕەشە ڕاستەوخۆیانە نەكردبوو، هێلانەیان لەبەردەم كونە ماردا كرد.

لە بەرەبەیانی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ شـوكت حاجی موشـیر و ڕۆسـتەم لەگەڵ (جبار فرمان) لە تەكیەی قرداخ چوونە سـەرماڵی هاوڕێ مەلا بەختیار و نۆ ئاربی جیان لە دەوری ماڵیان دامەزراند، جبار فرمان هاواری دەكرد بیكوژن، بیسـوتێنن. ویژدانی هەندێ پێشـمەرگەی وەك كاك وەهاب و كاك حامد حاجی خالید جوڵا، توانیان بە سەلامەتی لە ماڵ بیهێننە دەرو نەكوژرێ. لەگەڵ م.پشكۆ بە دیلی شوكت بردنی بەرەو شـیوی قازی، ئەو دوو پێشـمەرگەیە(وەهاب و حامید)لەگەڵ كاك بەكری حاجی سـەفەر لەگەڵی چوون، لە ١٩٨٥/١١/٥ برانە ئاوایی حەمەی كەرەم، لە ١٩٨٥/١١/٩ برانە مێولّی. لەو ڕۆژەدا نامەیەكی مەلا بەختیارمان پێگەیشت.

لەوێ شـوكت حـاج موشـیر وەك كـاك بەختیـار خۆی نووسـی بووی(بە نەزاكەتەوە!!)كـاك بەكری حـاجی سـەفەرو كـاك وەهـاب و كـاك حـامیدی دوور خسـتبۆوە، لە هەمان كاتیشـدا هەریەكە لە هاوڕێ یانمانیان بە جیا زیندانی كردبوو. لە ١٢لەسـەر١٩٨٥/١١/١٣برانە یاخسـەمەر، ماوەیەكی كورت مەلا بەختیار لەگەڵ جلال تاڵەبانی كۆبۆتەوە. بە پێی نامەی كاك بەختیار(كە بە پێێ توانا هەوڵمان دا پەیوەندیمان پێیانەوە نەپچرێت)كورتیەكەی، ڕازو گلەیی بووەو جلال هەڕەشـەو گوڕەشـەی كردووە. گوایا ئێوە ویسـتوتانە هێز جیا بكەنەوەو نامەی كاك سـالار گیراوە. پاشـان هێناویاننەتە دەرەوە و بێ ئەوەی هەریەكەیان بزانێت ئەوی تر لە كوێ زیندانە یەكێكیان لە پشت ماڵی فەرەیدون عبدالقادر و ئەوی تریان لە بەرامبەر ماڵیان هەر یەكە لە ژووری ماڵێكدا زیندانی كراون. كەس و كاریان كاتێ چوون بۆ

مواجەهەیـان لە پێشـــدا چوونەتە مـاڵی فەرەیدون عبدالقـادرو داوای مواجەهەیـان كردووە، ئیبراهیم جلال وتویەتی فریدون دەزانێ و ئەمیش وتوویەتی بە دەســـت ئیبراهیمە! پاشـان ئیبراهیم ڕێ ی نەداون بچن بۆ شـوێنەكەی م.پشـكۆ و مامۆسـتایان هیناوە بۆ ماڵی فەرەیدون. بە مواجەهە كەرەكانیان وتووە قســـە نابێت بە هێواشـــی بكەن و نابێت لە نزیک یەكیشـــەوە دانیشـــن. بە كورتی ماوەی قســـەوباس نەبووە، چونكە ئیبراهیم و فەرەیدون لە نێوان مامۆستاو مواجەهەكەرەكاندا دانیشتوون.

پاشـــان چوون كاك بەختیار ببینن، كە ماوەی پێنج دەقیقە لەولا ماڵی فریدون زیندانی بووە، لەو ماوە كورتەدا چەندین جار تەفتیش كراون. بە مەرجێ ئیبراهیم جەلالیشیان لەگەڵ بووە، ئەوەی بە دەمیاندا هاتووە بە چەكدارەكانی جەلالیان وتووە، ئیبراهیم وتوویەتی لێیان مەگرن دڵیان گەرمە. كە گەیشـــتوونەتە بەردەمی ژووری زینـدانەكە، ئیبراهیم جەلال بە چەكـدارەكـانی وتووە كلیلەكەم بۆ بێنن، وتوویـانە لە گیرفـانی خۆتـدایە. پێش چوونە ژوورەوەش بە مواجەهەكەریـان وتووە لە نزیكی نابێت دانیشـی و بە هێواشـیش قسـە نەكەیت، وتووشـیەتی مەحكەمەی عشـائریان بۆ دەگرین...لە ژووریشـــەوە ئیبراهیم جەلال لە نێوان مواجەهەكەرو كـاک بەختیـار دانیشتووە. لەوێدا هاوڕێ مەلا بەختیار زانیویەتی كە م.پشكۆ لە ماڵێكی بەرامبەری زیندانە.

لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٥ بەیانێكمان لەســەر شـــاڵاوەكەی ســەركردایەتی یەكیتی دەركرد. لە ژێر سەردێری (یەكیتی نیشتمانی تابوری پێنجەمی فاشستەكانێ عێراقە). ئەو بەیانە لە كاتێكدا بوو سـەرانی یەكیتی وایان بڵاودەكردەوە بە گرتنی ئەو هاوڕێ یانەمان ئیتر ئالا تەواو! دەیان ووت ئەوان و هەندێكی تری(وەک هاوڕێ ســـامی - عادل) لەت و پەت و ونجر ونجر دەكەین. توتیەكانی ڕیزەكانیشـــیان ئەو قەوانەی هەڕەشەو گوڕەشەیەیان لە ناو خەڵكدا دەگوتەوە.

بەیانەكەمان بە ڕونكردنەوەی ڕاستیەكان وخستنە ڕووی سروشتی كۆنەپەرستی سەرانی یەكیتی، كاریگەری خۆی هەبوو لەسەر جەماوەر. بە تایبەت بە پێ داگرتن لەســـەر مەســـەلەی دابین كردنی ئازادی ودیموكراســـی بۆ گشـــت لایەنەكانی ئۆپۆزیسـیۆن وەک تەنها ڕێگە بۆ كۆتایی هێنان بە شـەڕی كۆنەپەرسـتانەی ناوخۆ. مەوقعییەتی ئـاڵای لە نـاو جەمـاوەردا بەهێزتر كردو پەردەی لەســـەر ڕووی شـەڕخوازی سـەرانی یەكێتی هەڵماڵی. توانیشـمان بیگەیەنینە شـارەكان و قەزاكان و نـاو هێزی چەكـداری یەكیتی و تەنـانەت نـاو بنكەی ســـەكردایەتی یەكێتی...وا نوسخەیەكتان لەگەڵ ئەم نامەدا بۆ دەنێرین.

بۆ سـەرانی یەكیتی دەركەوت كە مەسـەلەی ڕێكخستنی ئاڵای شۆڕش زۆر لەوە ڕیشە داكوتراوترە بە گەردە لولی لەرزۆكی ئەو دژە دیموكراسیانە هەڵتەكێنرێت.

لەسەر ئاستی جەماوەریش هەندێ پیاوانی ئاینی بە نامەو بە چوون بۆ بارەگای یەكێتی ناڕەزایی خۆیان دەربڕیوە سەبارەت بە سیاسەتی شەڕەنگیزانەی سەرانی یەكێتی، هەرە وەها گەلیک هاولاتی و پیاوانی عەشائریش چوون و داوای ئازادكردنی ئەو هاورێ یانە و كۆتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆیان كردووە.

ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ كە ئەو هاوڕێ یانەمان گیران لەسەر جیهازی بێ تەل فریدون عبدالقادر پیرۆزبایی لە شوكت حاجی موشیر كردووە، لەو كاتەدا ملازم عومەر كە بە بێتەل دەیبیستێت گەلێک قسە بە فریدون دەڵیت، پاشان بە ڕەسمی ئیستقالە دەكات و لێ یان قبوڵ كردووە. لە هەمان ڕۆژیشدا كاك ئازاد هەورامی بە هۆی كاک عومەرەوە دەیبیستێ ئەویش ئیستقالەی ڕەسمی دەكات، بەڵام جەلال تاڵەبانی لێی قبوڵ نەكردووە و وتوویەتی مانگێ پشوو بە، بەڵام ئەم هەر سووربوە لەسەر ئیستقالە.

هەڵویستی دلێری سەید مجید هەلپەرستانەو ترسنۆكانە بووە، لەم ڕۆژانەدا لەو نامەی كە نووسیویەتی بۆ ڕوناک خان دەڵێت: (گوایا پاش موافەقەتی جلال تاڵەبانی دەچێتە لای كاک بەختیار و داوای لێدەكات واز لە سیاسەت بهینێ و عێراق جێ بهێڵی و بڕوا بۆ هەندەران!!) ئێمە ئەو ڕەفتارەی دلێرمان پی سەیر نیە، وەک پیاوی تاڵەبانی.. دیارە هەڵوێستی مامۆستا موحسنیش لەو باشتر نەبووە، چونكە لە ١٩٨٥/١٠/٢٤ئیستقالەی لە ئاڵا كرد، پاش گرتنەكەی هاوڕێ یانیش بە دایكی زیلانی وتووە(نەمگوت جیابوونەوە ئاواتان بەسەردێنی و كەس دەرەقەتی یەكێتی نایەت!!) ئەوە ئەندامی دەستەی نو سەرانی ئاڵای شۆڕش بوو! گەر هەرزوو بنكەی خۆیان لە نزیک و ژێردەستی یەكێتی بگواستایەتەوە بۆ سورێن یا هەر ناوچەیەكی دورەدەستی یەكێتی ئەو كارەساتە ڕووی نەدەدا. دواتریش لە باتی داوای ئازادكردنی هاوڕێ كانمان بە جەلال تاڵەبانیان وتووە مەیان كوژن! لە باتی پێ داگرتن لەسەر ئازادكردنیان. وا ئێستاش بە فیت و نەخشەی تاڵەبانی شانۆگەری ناردنیان بۆ هەندەران دەدەن بە گوێ یاندا تا باری دەروونیان هێندەی تر ئاڵۆز بكەن و بڕوخێنن. لە كاتێكدا دەزانن كە تاڵەبانی نیازی بەردانیانی نیە، لە هەردوو حاڵەتەكەدا ئەو قسانەیان، بوونە كۆسپ لە ڕێگەی ئەو فشارەی ئێمە ویستمان دروستی بكەین لەسەر سەرانی یەكیتی بۆ ئازادكردنی هاوڕێ یانمان.

ئێمە هەر لە یەكەم ڕۆژی بیستنی شاڵاوەكەوە، ئەڵقەكانی ڕێكخستنمان گرێ دایەوە بە یەكەوە چ لە شارەكاندا چ لە قەزاوناحیە و چ لە ناو ڕیزەكانی پێشمەرگەدا..پەیوەندیەكان توندوتۆڵ كران، شێوەی ئیش و كارە ڕێكخراوەییەكانی نێوان شارەكان داڕێژرا و ئوسولی داهێنەرانەی كاری نوێ ی بۆ دانراو چەند دانیشتنێک لەو بارانەوە كران. لیژنەی سەرپەرشتی هەر پاریزگایەک بە جیاو پاشان لیژنەی سەرپەرشتی شارەكان دامەزرا...

تعمیم ئاراســـتەی هاوڕێ یانی پێشـــمەرگە كرا تا ئەوانەی (ئاشـــكرابوون)و (مەترسـی یان) لەسـەرە هەموو بەرەو لای ئێوە بڕۆن. زۆر پێم لەسـەر ئەوە داگرت كە هەر كەسێک ناوی گرتن و مەترسی گرتنی لەسەر نی یە نابێت بڕوات و دەبێت لە شوێنی خۆیان بمێننەوە.

لە ناوەوەش توانیمان هەندێ مەفرەزەی پێشمەرگەی ناوشارمان لە هاوڕێ یانی هوشـیارو كارامە دروسـت بكەین بەردەوام تا ئێسـتاش لە ئامادەباشـیدان....لە ناو بەیانەكەشدا بە ئاشـكرا ئینزاری راسـتەوخۆی سـەرانی یەكێتی مان كردووە، دلۆپێ خوین لە گیانی هەر هاوڕێ یەكی گیراومان بێت ســـەركردایەتی یەكیتی تحملی مەســـئولیەتی دەكات و زۆر بە توندی و كاریگەر وەڵامیان ئەدەینەوە. گەرچی ئەوە ریبازو خواست و وویستی ئێمە نیە، بەلام وەک مافی بەرگری لە خۆكردن ناچارین بە توندی وەڵام بدەینەوە. دیارە ئێمە بەرپرســەكانی لێژنەی ئیغتیالاتیان(...) و(...)و ئەوانەی خوارەوەیان دەناسین و ناوو ناونیشانەكانیانمان لایە.

بە پێی هەواڵەكانی هاوڕێ (لیدیا- روناكی شیخ جناب) لە لایەن سەرانی یەكیتی یەوە ئاگاداری ئەو بكوژانە كراوە (هاوڕێ سـامی عبد- عادل) بكوژن. لەولاشـەوە جلال تاڵەبانی بە ناوهێنانی ناوی ثلاثی و عینوانی ئەو هاوڕێ یە لە ناو خەڵكدا لە چەندین شـوین كەوتۆتە جنێودان و هەڕەشـەی لەت و پەت كردنی ئەو هاوڕێ یە، بێجگە لە سەرچاوەی مەعلوماتی خۆمان، ئەوهەواڵەشمان لە ڕێگەی ملازم عومەر و دایكی زیلانەوە پێ گەیشتووە.

پاش دەركردنی بەیانی ١٩٨٥/١١/٥ هســـتیریای جلال تاڵەبانی گەیشـــتۆتە ڕادەیەک هەڕەشـەی كوشـتنیشـی لە هاولاتی كاک فوءاد قەرەداخی كردووە، (دیارە وای زانیووە ئاڵای شۆڕشە!) لە لایەن خۆمانەوە هەواڵمان بۆ ناردووە و ئاگادارمان كردۆتەوە هوشیاری خۆی بێت.

ناوهێنانی ناوی ثلاثی هاوڕێ (سامی- عادل) لە لایەن جلال تاڵەبانی و هەندێكی تریانەوە بێ ڕیشە نیە و دوو لایەنی هەیە: یەكەم گەر هەوڵی كوشتنی سەری گرت ئەوا كۆسـپێک كەم دەكەنەوە، گەر سـەریشـی نەگرت ئەوا بە ناوی ثلاثی هێنانی نا ڕاسـتەوخۆ ناوەكە دەدەن بە گوێ ی دەزگا سـیخوڕیەكانی ڕژێمدا. بە هەرحاڵ ئەو هاوڕێ یە ئیحتیاتی خۆی وەرگرتووە، ئەوەندەی بكرێت و نەبێتە هۆی دواكەوتنی كارەكانی ڕێكخستن.

بۆ ئاگاداری بەرێزیشـتان پەیوەندی شـارەكان و هێڵەكانی ڕێكخسـتن لە ڕێگەی هاوڕێ(عادل- سـامیەوەیە)، پلان و نەخشـەش دارێژراوە بۆ حاڵەتی شـەهید بوونی ئەو هاوڕێ یە یا شـاڵاو بردنە سـەری، تا كارەكانی ڕێكخسـتن پاش ئەویش ئاسـایی بڕوات. پلان بۆ هەموو حاڵەتێک دانراوە.

دیراســەو كارە ڕێكخراوەییەكان شــێوەی ئاســایی خۆی وەرگرتووە، بە چڕی تركیز كراوەتە سەر دیراسەی ئایدۆلۆژی و پەروەردەی كۆمۆنیستی.

گەلێک نامەشمان لە هاوڕێ یان كاك مەلا بەختیارو شێخ عەلی پی گەیشتووە، دوا نامەی كاك بەختیار لە بەرواری ١٩٨٥/١١/٢٨ بووە و دوا نامە بووە. لە گەڵیدا موزەكەرەیەكی ناردووە بۆمان (دەقی نامە نوسراوەكەمان) بە هاوڕێ مەلا یاسین دا بۆ ناردن. داوای كردووە لە كاتی مانگرتنیان دا چاپی بكەین و وێنەی بنێرینە لای ئەحزابەكان و بە ناو خەڵكیشا بلاوی بكەینەوە. بەڵام تا ئێستا مانیان نەگرتووە، ئێمە وەها مانگرتنیک بە چاك نازانین.

جلال تاڵەبانی لە ١٩٨٥/١١/٢٣ لەبەردەم كاك ملازم عومەر و دایكی زیلاندا داوای كردبوو نوێنەریكی ئـاڵا بچێتە لایـان بۆ بەســـتنی ڕێكەوتنێـک لە گەڵیـان! بەڕێزتان دەزانیت سەرانی یەكیتی لە كاتیک دا شاڵاویان هینایە سەر هاوڕی یانمان كە چەند ڕۆژێک تێ نەپەڕیبو بەسەر ڕێكەوتنی ١٩٨٥/١٠/٢٤. ئەوان بەو كردارە ناجوامێرە یان دەریان خست، نەک هەر دژی ئازادی و دیموكراسین، بەڵكو خاوەنی قسەو پەیمانی خۆشیان نین.

لە كاتێكدا ئەوان هاوڕێ یانی ئێمەیان گرتووە، لە لایەک جلال تاڵەبانی باس لە ئیتفاق دەكات لە لایەكی تریشەوە وتوویەتی ئەوانە بەرنادەین تا هەندێ كاری خۆمان دەبەینە ســەر. بە پێی ئەو مەعلوماتانەی پێمان گەیشــتووە نیازی ئەوەیان بوە و جێ بەجێشیان كردووە، ئەوەی سەر بە ئاڵای شۆڕش بێت و ئەوان بیناسن چەكی بكەن یــا بیگرن، وەک گرتنی هــاوڕێ نەبەز لە ١٩٨٥/١١/١٣. وەكو جلال تــالەبـانی وتویەتی كاتێک بەریان ئەدەین كەسـیان لەگەڵ نەمێنێ. لە ئاسـت هەڵویسـت ونیازی ئاوای ســەرانی یەكیتی دا پاش مناقەشــەی لەگەڵ كۆمێتەدا گەیشــتینە ئەو قەناعەتەی كە یەكێتی لە ژێر فشــــاری جەماهیرو بەیانەكانماندا ئەو قســـانە دەكات. ئەگینا لە ڕاستی دا نایەوێ ڕێک بكەوێ.دەیەوێت مناوەرە بكات و كەسانی زیاتری ڕیزەكان كەشف بكات. لە پاش بینینی هاوڕی یانی كۆمێتەی شارەكان بریاری ئەوەدرا كەس نابێت بچێت و **مذكرەیەک بنێرین** بۆ ســـەركردایەتی یەكێتی و وێنەی بۆ لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن.مەرجمان بۆ دانیشتن لەگەڵیان ئازادكردنی هاوڕێ زیندانیەكانمانە.

ئێمە لە ناوەوە لەگەڵ برادەرانی حشـــع قســـەمان كردووە، هەڵویســـتیان (لە ناوەوە)زۆر باشــــە، لە یەكەم ڕۆژەوە بە دەمی و بە چڕی ئیعلام دەكەن(وەســـیلەی تریان نیە!)وەک خۆیان دەڵێن!

لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢٣وە ڕێگەی بینینی كاك بەختیار و هاوڕێ یان نەدراوە، مواجەهەیان قەدەغە كراوە. پاش هەوڵێكی زۆر لە ١٩٨٥/١٢/١٧ توانرا مواجەهەی كاك شــێخ عەلی و كاك نەبەز بكرێت(كە بە یەكەوە لەیەک شــوێن زیندانین، بەڵام هێشتا ڕێی ئەوانی تر نەدراو.

بە تەمان لە هەڵەدن خانویەكیان بۆ دروست بكەن بە حمام و تەوالیت و شوێنی حەراسەتەوە و لەوێ حجز بن. ئەگەر كاك بەختیارو كاك شێخ عەلی بیانەوێت خێزانەكانیشیان لەگەڵ بێت و لەو خانووە دەست بەسەربن. نیازی بەردانیان نیە بەم نزیكانە. جلال تاڵەبانی دەڵێت كاتێک بەریان ئەدەین ئیتر مەترسیمان نەمابیت كە هیچیان پێ بكرێت.. .

یەكێتی بە نیازن لەگەڵ پارتی و حشع پێک بێن... جلال تاڵەبانی **سەبارەت بەو مذكەرەیەی ئێمە** ناردوومانە وتوویەتی: (ئەوە شەڕە جوێنە وهەتا ڕەئیان لەسەر یەكیتی نەگۆڕن و وەک دۆست نەیەنە پێشەوە ئێمە لەگەڵیان دانانیشین). وا نوسخەیەكی مذكەرەكەشمان بۆ ناردن بە هیوای گەیاندنی بە پارتی و حشع و حسک. (ڕای زۆربە لەسەر گۆڕینی مذكرەی یەكەم بوو لەبەر ئەوەی بە توندیان دەزانی . تەنها ڕایێ معارض هاوڕێ سامی بوو كە ڕای وابو مذكرەی یەكەم بنێردرێ و هەڵوێستی لەسەر وەرگیرێ. (وینەی مذكرەی یەكەم) كە نەنێردراوە وا بۆمان ناردن بە هاوڕی مەلا یاسین دا. هەر بۆیە مذكەرەكە گۆڕدرا بەو شێوەیەی وێنەكەیتان بۆ دەنێرین.

كاك ملازم عومەرلە ١٦ لەسەر ١٩٨٥/١٢/١٧دا نامەی شخصی ئاراستە كردووین تیایدا ئاگاداری كردووین بۆتان بنووسین چونكە خۆی لە نامەكەیدا بیری چوە بۆتان بنوسی، كە (ئەگەر جود فعلا دۆستی ڕاست وستراتیجی ئاڵای شۆڕش بێت، دەبێت سووربن لەسەر داواكاری ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانە و بیكەنە پێش مەرجی دانیشتن لە گەڵیان). بەڕای ئێمەش دەبێت ئەو مەرجە بكرێتە خاڵێكی گرنگی داخوازیەكانیان.

هاوڕێ ی بەڕێز

سەرانی یەكێتی هەر ئەو بۆرژوا كۆنەپەرستە دژە ئازادی و دیموكراسی یانەن كە چەندین ساڵە لە ١٩٦٤ وە تۆوی كوشتاری ناوخۆو ڕق و كینە بڵاو دەكەنەوە... سەرانی یەكێتی كە دژی سەرەتایی ترین مافی مرۆڤ و ئازادی و دیموكراسی بن لە ڕیزەكانی خۆیاندا دیارە هەرگیز وەها مافێک بە هیج لایەنیک لە لایەنەكانی جود ڕەوا نابینن.

ئێستاش ئەو حركە دبلۆماسیەی دە یكات چەند لایەنێكی هەیە : یەكەم :تەسک بوونەوەی ڕیزەكانی ڕێكخستنی یەكێتی یە. دووهەم: دابڕانی لە جەماوەر ..سێهەم: ئاشكرابوونی سیاسەتی سەوداكاری و هەلپەرستی بۆرژوازیانەو فریودەرانەی جەماوەر ..چوارەم : سەرانی یەكیتی بە گشتی و تاڵەبانی بە تایبەتی ئەوەندەی مەترسی لە ئاڵادا دەبینن لە هیج لایەنێكی تری ئۆپۆزیسیۆندا نایبینن، چونكە بە

درێژایی صـراعی سـیاسـی و عەسـكەری لایەنەكانی جود لەگەڵ یەكێتی دا نەیان توانیوە چوار كادری سیاسی ڕێک و پێک لە یەكێتی دابڕن.

لە ڕۆژانی یەكەمی گرتنی هاوڕێ یانمان ئەوان باسی گرتن و كوشتنیان دەكرد، پاش بەیانەكانمان و خستنە ڕووی سیاسـەتی شـەرخوازیان لە ماوەی (دوو ڕۆژدا) وەرچەرخانەوە و بە پەلە بە تعمیم ئیعلامیان گۆڕی و گوایە پێک هاتنیان دەوێت! ئەو حەرەكانەو قسـانەو هەوڵانەیان لە گەمارۆدانی دیپلۆماسـی ئاڵا ناترازی. ئەم هەنگـاوەی ئێسـتەی یەكێتیش، بۆ خۆ دەربـازكردنە لەو دابڕانەی تێیكەوتووە بە تایبەتی دوای شـكستی مفاوزەكەیان. لەلایەكی تریشـەوە بۆ گەمارۆدانی سیاسـی و دیبلۆماسـی ئاڵایە. بۆ دەربازبوونیش لەو دوو شـتە مانعی نیە ببێتە كەوا ڕەشـی بەرلەشكری دەوڵەتان.(دواتریش هەروادەرچوو- نوسەر).

دەبێت جود تێ بگەیەنرێت ، یەكێتی هێشـتا لایەنی (عەسـكەری) باڵادەسـتی سـەرسـاحەكەیە و وەک كاتەكانی پێشـوو لەو كاتەی بیەوێت لایەنەكانی جود دەردەپەڕێنێتەوە، تاقی كردنەوەی خۆیان لەو بارەوە زۆرن.

هەربۆیە پێویستە بزانن كە تەنها بە ئیجباركردنی سەرانی یەكێتی بۆ دان پێدانان و دابین كردنی ئازادی و دیموكراسی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكان، بە ئاڵاشەوە كێشەكە بە ڕیشەیی چارەسەر دەكرێت. لە پێش هەموو شتێكیشەوە، لە هەموو ڕوویەكەوە قسە لەگەڵ پارتی و حشع و حسک بكرێت و داوایان لێ بكرێت كە مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شـۆڕش بكەنە مەرجی دانیشـتن و گفتوگۆ لەگەڵ سـەرانی یەكێتی دا. بەو جۆرە لووتی مەغروریەتی سـەرانی یەكێتی دەشكێت وەک هەنگاوی یەكەم ، لە هەنگاوی دووهەمیشدا مەرجەكانی دابین كردنی ئازادی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكان دابین دەكرێت.

دەبێت لەوە بگەیەنرێن بێ ئەو كارەو بێ پشـگیری ئاڵا[كە تەنها لایەنە یەكیتی لێی دەترسـێـت و هەر ئەوەشـە ئەمرۆ بەرەو داوای ڕێكەوتنی هێنـاون]، بێ ئـازادكردنی هـاوڕێ یـانمـان یەک لایی گەر هەر ڕێكەوتنێكیش بكەن، هەر كە سـەرانی یەكێتی لە ئاڵا بوونەوە سـەرئەنجامی لایەنەكانی جودیش لە جارەكانی پێشـوویان باشـتر نابێت. هەر بۆیە باشـتر وایە بۆ هەموولایەک كارێک بكرێت ڕیشـەیی، كە چیتر سـەرانی یەكێتی نەتوانن شـاڵاوی ناجوامیرانە و شـەڕخوازی بەرنە سەر هیچ لایەک.

داوامان وایە چیتان پێ دەكرێت بیخەنە گەڕ بۆ ئەوەی پارتی، حشـع، حسـک هەڵوێست وەرگرن. بە ئێستگە، بە بڵاوكراوە ، بە نووسین، مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەمان بكەنە مەرجی یەكەمی ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی دا.

دیارە دە شـبوو لەسـەر ئاسـتی سـیاسـەتی دژ بە ئازادی و دیموكراسـی یانەی سـەرانی ینک لە نموونەی بەرپاكردنی شـەڕی ناوخۆو گرتنی ئەو هاوڕێ یانە تا

ئێستا هەر هیچ نەبوایە بۆ اعلامی خۆیان هەڵوێستیان ببوایە. لە ڕاستی دا نەبوونی هەڵوێستی عملی ئەو لایەنانە تا ئێستا ئێمەی خستۆتە گومانەوە لێیان.

ئێمە بەش بەحاڵی خۆمان لە تەواوی بڵاوكراوەكانماندا پێمان داگرتووە لەسەر دابینكردنی ئازادی و دیموكراسی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن. لە یەكەم ڕۆژەوە ئەوە هەڵوێستمان بوە و دەبێت. چونكە سروشتی شۆڕشگێڕی و ئازادی و دیموكراسی خوازی خۆمانە. بەڵام پێمان سەیرە كە لایەنەكانی جود تا ئێستا لەسەر هەڵوێستێكی ئاوا فاشیانەی دژ بە ئازادی و دیموكراسی كە كراوەتە سەر هاوڕێ یانمان بێدەنگن.

لە بۆچوونی ئێمەوە دەبێت زۆر بە ڕاشكاوی قسە لەگەڵ سەركردایەتی پارتی و حزبی شیوعی بكرێت و داوای هەڵویستی عملیان لێ بكرێت و چاوەروانی هەڵوێستیانین.

سەرانی یەكێتی بە هۆی هەڵویستی ڕێكخراوەیی و سیاسی و ئیعلامی ئێمەوەیە باری شلۆق بووەو بەوجۆرە لە جود چۆتە پێشەوە نەک لە خۆشەویستی جود یا بەتەنگەوە هاتنی كۆتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆ.

تێ بینی :

١-لەم ماوەشدا بە پێی توانا نوێنەرمان دەنێرینە لاتان.

٢-گەر بۆتان دەكرێت ڕۆنیۆیەكی بچوک بكڕن بۆمان (بچوكترین حەجم بێت).

٣-پێویستیشمان بە (ڕۆڵەی) خوارەوەی ڕۆنیۆیەكی گەورە هەیە لەگەڵ شاشەكەی. بگاتە ماڵە ناسیاوەكەی كاک جەمال لە گوندی(...) خۆمان دەیهێنینە ناوەوە. یا بۆمان بگاتە شارەزوور...

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

شەكاوە بێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

ئاڵای شۆڕش
ڕێكخستنی شارەكان
١٩٨٥/١٢/١٨

بۆ مێژوو دەینوسم نە سالار عزیزو و نە لیژنەی سەرپەرشتی زیوە، تا ئەو كاتەش خۆم چوومە دەرەوە بۆ زێوێ ئەو شتانەی داوامان كردبوو نەیان نارد، نەک كۆمەكی ڕێكخستنی شارەكانیان پێ نەكرا و نەكرد، بەڵكو هەموو پەیمانی دابین كردنی ئەو كۆمەكەی دابووشیان بە پێشمەرگە راست دەرنەچوو. ئەو كاتیش پارەی كڕینی ڕۆنیۆی بچوكمان نەبوو، بەڵام ڕۆڵەكەم بۆ ڕۆنیۆ گەورەكە لە تاران پەیدا كرد و دایكی حاكم سەردار كە لە جاری یەكەمیدا هاتبوو بۆ سەردانی حاكم سەرداری كوڕی، لە گەڕانەوەیدا بردیەوە بۆ ناوشار.

لە سەرەتای مانگی یەكی ١٩٨٦ نامەیەكی مەلابەختیار، لە زیندانەوە ناردبووی بۆ ئەوهاوڕێ یانەی زێوە كە ناوەكانی نووسیون . دیارە لە وەڵامی گازندەو ڕەخنەی

ئەوان سەبارەت بە سالار عزیزو حاجی مەمۆ نوسراوە، لەو نامەدا دەردەكەوێت كە سالار عزیزو حاجی مەمۆ كێشەی فكری و ڕێكخراوەییان هەیە لەگەڵ ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شۆڕش لە زێوەی ئێران، بۆیە مەلابەختیار ئەم نامەیەی بۆ ناردوون:

نامەیەک لە زیندانەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

هاوڕێ یانی زۆر خۆشەویست كاک ئاسۆ و كاكە عمادو كاک كەریم و كاک مەلا یاسین

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەو هیوام سەربەرزی و سەركەوتنتانە

سەبارەت بە هاوڕێ سالارو كاک حاجی مەمۆ خۆتان دەزانن وەكو هاوبیرن و چەند ساڵ پێكەوە تەگبیركردنی فكری و سیاسی، هەمو پێكەوە هێناو تێكڕا تا ئێستا مەسئولین لە كاروبارەكان و سەركەوتن و پێشكەوتنی تەیارەكەمان، جیاوازی فكری و بۆچوونی سیاسیش لە گۆڕێدایە.. هاوڕێ حاجی ئەندامی ئەڵقەی ناوەندی نوسەرانە.. بەڵام بە حوكمی دووری و گەلێ كێشەی سیاسیەوە، وەک پێویست وەكو باقی هاوڕێ یان ئینسجامی فكری تەواومان نیە، بە تایبەت لەم ساڵی دواییەدا، گەلێ مەسەلەی فكری گرنگ لامان گەڵالەبوون و ئەومان لێ دووربوو. پێم وایە یەكەم مەسئولیاتەو پێویستە حورمەتی سەركردەی خۆتانی لێبگرن. دووهەم دەشتوانن قسەی زۆری لەگەڵ بكەن و ئینسجامی فكریشی لەگەڵا ساغ كەنەوە.. سەبارەت بە كاک سالار خۆتان باشی دەناسن ..كە چەند ماندوو، پاک، دڵسۆز، زۆر بە قابلیەت، هیلاک لە پێناوی **تەیارەكەماندا** .. لە ناو شۆڕشەكەدا. **وێڕای ئەوەی لە مێژە كێشەی فكری و سیاسیمان هەیە** بەڵام هێندە جگەرسوتاوی مەسەلە ئەساسیەكان بوین، هەرگیز نەمان هێشتووە ئەو كێشانە كۆسپی بەردەم ئامانجی پاشە ڕۆژبن. خۆشتان دەزانن. زروفی سیاسی ئەوی لێ دوورخستینەوە، ئەگینا لە كۆبونەوەكە باو بە تەواوی لەسەر مەسەلە فكریەكان ساغ بوینایەتەوە، حەتما ئەویش لە ئەڵقەی ناوەندی دەبوو. ئەوەی لام گرنگە ئەوەیە تكام وایە چەندتان پێش زیندان حورمەتی من گرتووە، هێندەش حورمەتی ئەو بگرن و ئەو كێشانە مەكەنە ئەساسی پەیوەندی............................

هاوڕێ ی
دڵسۆزتان
مەلا بەختیار
../١/١٩٨٦ یاخسەمەر

تێبینیشم، لەسەر ئەو نامەیە كە بەخەت و ئیمزای مەلا بەختیار نوسراوە، لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش لە زێوێ ی ئێران، لە بەرگرنگی دەرخستنی مێژووی ناكۆكی یە فكری و سیاسی یەكان لە ڕۆژانی یەكەمی كۆبونەوە

فراوانەکەی سێوسێنان هەبووە، بە ناونانی کەسانێک بۆ ناوەندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش کە لە ڕووی فکری و ڕێکخراوەیی یەوە ساغ نەبووبوونەوە و دواتر لە زێویش درێژەی هەبووە، بە گرنگم زانی بیخەمە بەردەمی خوێنەر. لە بەر کۆنی نامەکە ڕۆژەکەیم بۆ نەخوێندرایەوە بۆیە تەنها ئەوەی دیارە نووسیومە. بەڵام نامەکە لە نێوان ڕۆژانی(١بۆ٥) ی مانگی یەک / ١٩٨٦ لە زیندانەوە نوسراوە.

سەرنجێک لەسەر دروستکردنی ناوەندی نوسەران

ئەو شێوازی پێکهێنانەی ناوەندی نوسەرانە، لە حزبە پۆپۆلیستیەکانیشدا کەم ڕووی داوە. هەر لە سەرەتاوە دوای چەند ڕۆژێک لە پێکهێنانی، یەکێک وازبهێنی، یەکێکی تر وەک خۆی نووسیویەتی بەدگومان و ڕەش بین و لە بەر سۆزی برادەری ماوەتەوە، یەکێکی تریان هەر لە بنەڕەتەوە بڕوای بە فکرو ڕێکخراوی مارکسیزمی شۆڕشگێر نەبووەو پێش چوونە دەرەوشی لە سەر ڕێبازی حشع بیری کردۆتەوەو ..(وەک لە نامەیەکی کەرتێکی هەولێریشدا دەردەکەویت کە بۆیان ناردووە و قسە بە ناوەندی نوسەران دەڵێت!)..ئەوە ئەو ناوەندی نووسەرانە بوو کە مەلا بەختیار دایمەزراند، لە یەکەم ژانی لە دایک بوونی ڕێکخراوەکەدا، بوونە مایەی لە باربرد نی (ڕێکخراوە کۆمۆنیستیە) مارکسیستیە شۆڕشگێرەکە!. لە ناو وڵات بوونە مایەی بە گرت دانی خۆیان و لە زێوێ ی ئێرانیش وەک خۆرە کەوتبوونە گیانی ئەو لێقەوماوانەی لە دەستی تیرۆڕی یەکیتی یە کۆمەڵە کوژەکە هەڵاتبوون. هەموو ئەو پەیمانانەش سالار عزیز دابووی بۆ کۆمەکی مادی نەیبردەسەر...

لە گەرمەی ئەو پەلامارە تیرۆریستیەی یەکێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، تاڵەبانی لە تەنگژەیەکی سیاسی وادابوو بۆ خۆ دەربازکردن لێی، لەڕێگەی حەمەی حاجی مەحمودەوە لە هەوڵدابوو بۆ ئەوەی یەکێتی لەگەڵ ئێران پێک بهێنن، دواتر لەژێر فشاری ئێراندا لەگەڵ پارتیدا دانیشێنران و ڕیکەوتنێکیان مۆرکرد. وەک لە خاڵەکانی ئەو ڕێکەوتنەدا دەردەکەوێت مەرجەکانی تاڵەبانی بۆ ڕێکەوتن لەگەڵ پارتی پچڕانی پەیوەندی پارتی یە بە ئاڵای شۆڕشەوە. سالار عزیزیش کە پێشتر دەینووسی و باسی جیابونەوەی هێزی چەکدارو دابینکردنی کۆمەکی ماددی دەکرد، خۆی وتەنی لە (دۆستەکانی ئێران، لیبیا، سوریا، جود، جوقد) هیچی وا دەرنەچوو. هاوڕێ یانی لێقەوماوی کەمپی زێوەی بە ڕووت و ڕەجاڵی جێ هێشتبوو. گەر ئەو تۆزە کۆمەکە خۆراکەی پارتی نەبوایە کە مانگی جارێک بۆ سی تاچل کەس سەرف دەکرا لە زێوێ، ژیانی ئەوانی کەمپەکە ئەوەندەی تر تاڵتر دەبوو. دیارە پارتی بە پێدانی ئەو خۆراکەی بە ئاڵای شۆڕش، دەیویست وەک وەرەقەیەکی فشاری سیاسی

بۆ دژایەتی یەكێتی بەكاربهێنی تا بە مەرامەكانی دەگات. دواتر هەرواش دەرچوو. لە یەكەم دانیشتنی پارتی و یەكێتی لە تاران، بە سەرپەرشتی ئێران ، پارتی پشتی كردە ئاڵای شۆڕش. دواتر دێمە سەر ئەم باسە.

پڕۆپاگەندەی سەرانی یەكێتی

سەرانی یەكێتی دوای شاڵاوی گرتنی ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شۆڕش، كەوتبوونە بڵاوكردنەوەی لێشاوێكی درۆو دەلەسەو قسە هەڵبەستن لە ناو هێزە چەكدارەكانیان و خەڵكدا دژی ئەو هاوڕێ یانەمان. چەندەها ڕاپۆرتمان بۆ هات كە باسی لەو كۆبونەوانەی بەرپرسە پێشمەرگەیی و سیاسیەكانیان دەكرد، دەیانووت گوایا مەلا بەختیارو م.پشكۆو شێخ عەلی (بە فیدیۆ) گرتوومانەو ئیعترافیان كردووە كە پەیوەندیان بە حكومەتی بەعسەوە هەیە و چەندین ملیۆن دیناریشیان لە ڕژێمی سەدام وەرگرتووە! بێ ئەوەی تەنها یەك كەس بوێریبێت و داوای بینینی ئەو فیدیۆیانە بكات! یا لای چەكدارەكانیان سوێندی گەورەیان دەخوارد كە ئەو بڵاوكراوانەی بڵاودەبنەوە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە هەمووی (موخابەراتی عێراقی) بۆیان چاپ دەكات! دیارە سەرانی یەكێتی دەیانویست :

١-ئەو درۆیانەیان بكەنە پاساوی شاڵاوە تیرۆریستیە دژە ئازادی و دژە دیموكراسیەكەیان بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. بە تایبەت كە دەیانزانی كەسە كۆیلەو ناهوشیارەكانی شوێنكەوتووی ئەوان بە دوای ڕاستیەكاندا ناگەڕێن و ئەوان چی بڵێن وەك دەرویش ئەوە دەڵێنەوە.

٢-بە بڵاوكردنەوەی ئەو درۆیانە وا لە خەڵكی سادە بە گشتی و هێزی چەكداریان بە تایبەتی بگەیەنن كە ئەو هاوڕێ یانە خیانەتیان كردووە، نەك جیاوازی فكری و سیاسی و ڕێكخراوەییان هەبووە. تا ڕادەیەكیش بە هۆی ناهوشیاری شوێنكەوتووەكانیانەوە بۆیان چووە سەر. ئاخر نە لەوانەی بەشداری پلنیۆمی تیرۆركردنەكە بوون و نە لە دەرەوەی پلنیۆمەكە تەنها یەك كەسی تیانەبووە لێیان بپرسێت با ئەو شریتانە ببینین! یا با گیراوەكان ئامادەبكرین و گوێ لە قسەكانیان بگیرێت، كەس ئەو بوێریەی تیانەبووە. بۆیە ڕاستیان وتووە : سنترالیزمی ستالینی مرۆڤی كۆیلە دروست دەكات، هەرئەوە ش یەكێكە لە هۆكارەكانی لە باربردنی ئازادی و دیموكراسی و سەرهەڵدانی سەرۆكی هەمیشەیی لە حزبە بۆرژوازیە نا نەتەوەییەكاندا..

٣-خۆشكردنی زەمینەی تیرۆركردنی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش بڕەخسێنن .

پلنیۆمەكەی كۆمەڵە كوژەكان

وەک هەموو پلنیۆم و كۆنفرانسـێكی پێشـووتریان ناوەندی كۆمەڵە، كەسـانێكی كۆیلەیان بۆ كۆبونەوەكە بانگ كردبوو كە بێ پرسـیار و بینینی بەڵگە و ڕاسـتیەكان یەكسەر دەست بەرزبكەنەوە بۆ ئەنجامدانی تیرۆری هاوسەنگەرو سەركردەكانیان. نەوشیروان مستەفا بووە دەرهێنەری ئەو سیناریۆیەی جلال تاڵەبانی داڕشتبوو. ئەو گەر چی لە ئەنجامی ناكۆكی دەسەڵات و فكری و سیاسی ڕق و كینەیەكی قووڵی لە ناخدابوو، بۆ تۆڵە دەگەڕا و لە سـەر شـانۆی ئیعدامكردنی ئازادی و دیموكراسـی دا وای پیشـــان دەدا كە ڕۆڵی یەكەم دەگێڕێ، بەڵام هێشـــتا هەر ئەو قوتـابی یەی قوتابخانەكەی تاڵەبانی بوو، نەیدە توانی بێ بڕیاری كۆتایی مامۆستاكەی كە تاڵەبانی بوو بڕیار بدات.

لە كاتێكدا ڕیشـەی كێشـەكان و ناكۆكی یەكان پەیوەندیان بە **زیندەبەچاڵكردن و تواندنەوەی كۆمەڵەوە هەبوو** لە یەكێتی دا. وا لەو شـەسـت كەسـە بەشـداربووەی پلنیۆم گەیەنرابوو، ئەوانە خیانەتیان كردووە و ئیعترافیان كردووە كە پەیوەندیان بە ڕژێمەوە هەیەو پارەیان لە ڕژێم وەرگرتووەو... پاداشـــتی خیانەتیش كوشـــتنە، بەوجۆرە یەكێكیان نەبێت لە بەشداربووەكان باقیەكەی ئیمزای كوشتنی ئەو هاوڕێ یانەیان كرد! بێ ئەوەی بەڵگەیەک ببینن! بێ ئەوەی تۆمەتباركراوەكان بانگ بكرێن و گوێ لە قسەكانیان بگیرێت! بێ ئەوەی مافی بەرگری لە خۆكردنیان بۆ برەخسێت! ئەو شـانۆگەری یە تەنها بۆ چەواشـەكاری چەكدارەكانیان وخەڵک بەڕێوە دەبرا، تا سـەرنجی خەڵک و هێزەكانیان لە كێشـە قوڵ و ڕیشـەیی یە فكری و سیاسـی یەكانی هەناوی یەكێتی و كۆمەڵە دووربخەنەوە. هەمیشـــە بۆرژوای كۆنەپەرســـت و دژە ئازادی و دژە دیموكراسـی، بۆ پاسـاودانی شـكست و لاوازیەكانیان، پەنایان بردۆتە بەر درۆكردن و فریودانی خەڵک.

سـەرانی یەكێتی، لە گەلێ بۆنەدا بە ئاشـكراو بێ پەردە باسیان لەوە كردووە كە توانای دەرپەڕاندنی هێزەكانی ڕژێمیان نیە لە كوردســـتاندا و ڕۆڵی ئەو بزوتنەوە چەكدارەیان لە (ئیزعاجكردنی) ڕژێم تێناپەڕێت، بەڵام بۆ فریودانی خەڵكی سـادە و كـاڵفـام بـاســـیـان لە (ڕامـاڵینی) ڕژێم دەكرد! ئەوان بۆ پـاســـاودانی مفـاوەزە شكستخواردووەكەیان، دەست خستنە دەستی بۆرژوا فاشستی بەعسی عەرەبییان بە (ئەركی نیشـــتمانی) ناودەبرد! وخەنجەر نەدان لە پشـــتەوە لە ســـوپای عیراقی بە (نیشـتمان پەروەری) ڕادەگەیاند! سـەدامیان بە حەكەم و بەدیهێنەری مافی كورد بە خەڵک دەناساند! بەڵام لە ئاستی ناوخۆی كوردستاندا شەڕێكی خویناوی یان لە دژی نەیارە سـیاسـی یەكانیان بەرپاكردبوو (لەســـەر دەســـەڵات)! خۆیان هۆكارو لایەنی ســـەرەكی بوون بۆ هەڵگیرســـاندنی شـــەڕی ناوخۆ و تۆمەتی هەڵگیرســـاندنی شەڕەكانیان دەخستە ئەستۆی بەرامبەرەكانیان.

هەمیشــە پشــت و پەنای بۆرژوا کۆنەپەرسـتی دژە ئازادی و دژە دیموکراســی کورد(یەکێتی و پارتی)، ڕژیمە بۆرژوا فاشـــســـتەکانی عەرەب و تورک و فارس بووەو بە خۆشــیان وتووە کوردســـتانی. **ئەوان دەســـت لەناو دەســـتنانی بۆرژوا فـاشـــســـتی داگیرکەرانی کوردســـتـانیـان بە (کوردســـتـانی) نـاودەبرد لای شــوێنکەوتوانیان، لە کاتێکدا هاوخەباتی و یەکێتی کاری چەپەکانی ئەو گەلانە کە دژی دەســەڵاتە فاشـستەکانیان وەسـتابوونەوە، بۆ هێنانە ســەرکایەی ڕژێمێکی دیموکراســی شــۆڕشــگێرانە، کە مافی چارەی خۆنووســینی کورد بســەڵمێنی بە (عێراقی) ناودەبرد!.**

سیاسـەتی چەواشـەکاری و فریودەرانەی بۆرژوای دژە دیموکراسی لە باشـوردا هەمیشە هۆکارێکی سەرەکی شکست و هەرە سی بزوتنەوەی سیاسی و چەکداری یان بووە.

ســەرکەوتن، بە بە دەســتهینانی دەســتکەوتی ســیاســی، ســەربازی ، ئابوری، کۆمەڵایەتی ..دەپێوریت. بۆرژوا دژە دیموکراســەکانی کورد، هەمیشــە شــکســتە سیاسی و سەربازیەکانیان کردووە بە ژێرەوەو، بۆ فریودانی خەڵکی سادە و ساوێلکە (شـــانازی)بە (روباری خوێنی شـــەهیدانەوە) کردووە، بێ ئەوەی لە بەرامبەردا لە بەدبەختی و ماڵوێرانی زیاتر شـتێکیان بۆ هەژارو زەحمەتکیشـی ئەم گەلە بەدەسـت هێنابێت کە بە درێژایی مێژوو سەرەڕمی تێکۆشان وقوربانی یەکان بوون...

بەشـــداربوانی کۆیلەی ئەو پلنیۆمە بە بریاری تیرۆری ئەو ســـێ هەڤاڵەیان، دوابزماریان لە تابووتەکەی کۆمەڵە داکوتاو، دوا تروسکایی ئازادیان لە باشووردا خامۆش کرد.

پاکانە پێنووسین

دوو ڕۆژ پێش ئەوەی ئەو ســێ هاوڕێ یە لە ژێر زەبری بریاری تیرۆرکردندا ئەو پاکانەیەی بۆیان دیاریکرابوو ئیمزا بکەن، لە رێگەی هاوڕێ (ڕوناک شـــێخ جناب) ە وە نامەیەکم لە زیندانەوە لە مەلا بەختیارەوە سەبارەت بەو بریارەی پلنیۆمی کۆمەڵە کوژەکان پێ گەیشت و داوای ڕای ئێمەی دەکرد لەو بارەوە. کۆمێتە کۆبۆوە بۆ هەڵســـەنگاندنی بارودۆخەکە. دیســـانەوە **ڕای خۆم بەمجۆرە دەربڕی:** من لە ســەرەتای شــاڵاوەکەی یەکێتی نیشـتمانی بۆ ســەر ئاڵای شـۆڕش و کارەسـاتەکەوە، گرتنەبەری هەنگاوی ئەم شـــێوازی ڕێکخســـتن دروســـتکردنەی پێی هەڵســـام بە مارکســـی یانە نەزانیوەو بە هەڵە زانیوە، بەڵام گرتمانە بەر بۆ ڕزگارکردنی ئەو هاوڕێ یانەی لەسەر ئاڵای شۆڕش بوونەتە قوربانی. ئێستاش لەم حاڵەتەدا کە ئەوان خراونەتە بەردەم واز هێنان لە ئاڵای شـۆڕش و پاکانە نووسـین و کوشـتن؟ من بێ ئەملاو ئەولا ووتم : **ئەوان (ناوەندی نوســەران) ئەنجامی ئەو هەڵانە دەدوورنەوە کە بە هۆی (ڕاڕایی و بەکەمگرتن و خۆشــبـاوەڕی و نەنـاســـینی دوژمنی**

چینایەتیانەوە) تووشیان هاتووە. ئێستاش من وەک پێشتر، ژیانی ئەو سێ هاوڕێ یەو بە زیندومانەوەیان بە گرنگ دەبینم، من دەچمە ژێر بەرپرسیاری ئەو بریارەی كە ئەوان گەر بە وازهینان لە ئاڵای شۆڕش رزگاریان دەبێت با بیكەن. لە وەڵامی یەكێک لە هاوڕێ یاندا كە ووتی : ئەی ئەوان نامەیان بۆ ناردووین و ماندەگرن تا مردن؟ ووتم بەو پرسیارەی لە ئێمەیانكردووە سەبارەت بەو پاكانە نووسینە، دەردەكەوێت كە ئەوان بریارێكی تریان داوەو لە ژێر ئەو فشاری كوشتنەدا ئەو كارە دەكەن. وتم باشترە خۆمان بۆ شاڵاوێكی پرۆپاگەندەی تری كۆمەڵە كوژەكان ئامادە بكەین، لەولاشەوە ئامادە بین بۆ بەرەورووبوونەوەی لێشاوی رەخنەی ریزەكانی رێكخستنەكانی خۆمان.

من رای خۆمانم نووسی و دامە هاوڕێ روناكی شێخ جەناب(هاوسەری مەلابەختیار). **بەڵام پێش ئەوەی ئەم بگاتەوە لای زیندانیەكان**، ئەوان هەرسێكیان پاكانەكەیان بەو جۆرەی بۆیان دیاری كردبوون نووسی بوو و ئیمزایان كردبوو.

ئێمە سەرەتا لە ئێستگەكەی یەكێتی یەوە گوێ بیستی ناوەرۆكی پاكانەكە بووین. لە رێگەی راپۆرتەكانی رێكخستنەكانمان لە ناو هێزی چەكدارەوە زانیمان كە بە ناو هێزە چەكدارەكانیان ودواتریش لە ناو شاردا بڵاویان كردۆتەوە.. ئێمە لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی ئاڵای شۆڕش ئەسڵی نامەكانی نەوشیروان مستەفاو فەریدون عەبدولقادر و ئیبراهیم جەلالمان بەدەست گەیشت. وا وەكو خۆی دەیخەمە بەردەستی خوێنەر: جەلال تاڵەبانی لەسەر رۆشنایی ئەو نامانەی سالار عزیز كە بە سۆران گیرابوون. بریاری خۆی دابوو و دەستیشی بە شاڵاوەكە كرد، ئەركی جێبەجێكردنی بە پێی ئەو سیناریۆیەی دایرشتبوو بە نەوشیروان مستەفاو ناوەندی كۆمەڵە سپاردبوو. بە پێچەوانەی ناوەندی نوسەرانی ئاڵاوە، سەرانی یەكیتی بە نەخشەوە كارەكانیان دەكرد. دوای دەستگیركردنی ئەو سێ هاوڕێ یەی ناوەندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش. پلنیۆمێكیان بەست لەو كەسانەی كۆیلەی خۆیانن. بێ پرسیارلێكردن و بێ گوێگرتن لە رای زیندانی یەكان. بێ مافی بەرگری لە خۆكردن! تەنها لەسەر رای سەرانی یەكێتی لەو شەست كەسە بەشداربووەی پلنیۆمەكەیان، تەنها یەكێک رای جیاوازبوو باقیەكەی ئیمزای كوشتنی ئەو سێ زیندانیەی كردبوو، بێ ئەوەی یەک كەس داوای بینینی شریتی ڤیدیۆ و بەڵگەیەک بكات! تەنها بەڵگەیەكیش كە ئەو خەڵكەیان پێ فریودا، **نامەكانی سالار عزیز بووە كە بە ناوی(كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستانی-عیراق) كاری دەكرد، كە تا ئەو دەمەش ئاڵای شۆڕش نەبوو. بەڵام كوتەكیی تاڵەبانی و كۆیلەكانی (تا ئەمساتەش!) بە دامەزرێنەرو سەركردەیەكی ئاڵای شۆڕشی دەزانن. تاڵەبانی و نەوشیروان لە باتی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان ـ عێراق، ئالای شۆڕشیان دادگایی كرد و حوكم دا.**

لە کاتێکدا تا ئەو دەمەش سالارعزیز هەر بە ناوی کۆمەڵەوە بڵاوکراوەی دژی یەکێتی بڵاودەکردەوەو فکرو سیاسەت و بریارەکانی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕشی قبوڵ نەبوو... ملازم عومەر عەبدوڵلا لە نامەیەکیدا بۆ سەرکردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش بە ڕوونی دەڵێت کە جلال تاڵەبانی لە وەڵامی بەڵگەی تاوانبارکردندا باسی لە نامە گیراوەکانی سالار کردووە کە بەردەوام باسی لە جیاکردنەوەی هێز کردووە..ئەوان بێ سەلماندنی مافی بەرگری لەخۆکردن، بە تۆمەتی خیانەت، بریاری مەرگی ئەو سێ هاورێ یەی ئێمەیان دا، لەسەر ڕۆشنایی بیرو کرداری کەسێک کە ئاڵای شۆڕش نەبوو. یەکێتی بەو کردارەی لە بەعسیەکانیشی تێپەڕاند و کەوتە دارشتنی سیناریۆی لە ژێر فشاری بریاری مەرگدا پاکانە پێنووسین بەو جۆرەی ئەوان دەیانویست.

دیارە هەر لە جبار فرمانەوە تا فەرەیدون عەبولقادر و نەوشیروان، هەریەکەیان بە جێی خۆی هەوڵیدا تا لە ڕێگەی ترس و تۆقاندن و بریاری ئیعدام کردنیان ئەو سێ زیندانیە لە باری دەرونیەوە ئامادەی نووسین و ئیمزای ئەو پاکانەیە بکەن کە بۆیان دیاریکراوەو، بە ڕوونی وتویانە وەک ئەوەی ئێمە بۆمان دیاریکردوون نەینوسن و ئیمزای نەکەن ئیعدامتان دەکەین. پاش ئەوەی لە سەرەتاوە هەریەکەیان بە جیا لێکۆڵینەوەیان لە گەڵ کرا، دواتر هەرسێکیانیان لە یەک شوێندا کۆکردەوە.

نامەی نەوشیروان مستەفا بۆ مەلا بەختیار لە زیندان

برای بەرێز کاک بەختیار
سڵاوێکی گەرم
هیوام خۆشیتانە

کاکە! ئەوە خۆم بۆم نەکرا بێمەوە، بەڵام وا برادەران لە باتی من هەرسێکتانیان یەکخستوە بۆ ئەوەی ئێوەش لە ناوخۆتاندا مشاوەرە بکەن، من وەکو برایەک ئەم تکایەم لە خۆت و هەردوو برادەرەکەی تریش هەیە کە نامەکە بەمجۆرە بێت:

١-عینوانەکەی خۆتان ئەزانن بۆ کێ ی ئەنیرن و بە ناوی چی یەوە ئەینوسن چونکە سەیر دەرئەچێ خۆتان ئەڵقەی ناوەندی نوسەران بن و بۆ ئەوانیشی بنوسن.

٢-ناوەرۆکەکەی ئەم شتانەی تیدابیت:

ا-کە ئێوە وازتان لەوان هێناوە.

ب-هۆی وازهێنانەکەتان چی بووە، بە چاکی ئەزانم هەم شێوەی ئیشکردنی خۆتان و هەم قۆناغی ئێستای خەباتی گەلەکەمان تێدا باس بکەن و ڕەچاوبکەن.

ج- نەختێک درێژە بە هۆیەکانی وازهێنانەکە و خاڵەکانی بدەن و حجەکان معقول بن و ڕوکەش نەبن.

د-هەڵوێستی ئێستاتان لە كۆمەڵەو یەكێتی نیشتمانی و شۆڕشەكە دیاری بكەن و وەڵامی ئەوە بدەنەوە كە هەموو دڵسۆزیكی نیشتمانپەروەر و ماركسیستیكی راستەقینە ئەبی هەڵوێستی دۆستانەبی و بەهیزی بكات یا دوژمنانەبێ و بە گژیدا بچێ.

و-حەزئەكەم تأكید لەسەر خراپی ئەو ئوسلوبە بكەن كە بە عربی بە (متسلل)و لە ئەدەبیاتی ماركسیدا بە(ئینتەریزم) كە بە زۆری تروتسكی یەكان كردویانە، وە زەرەری ئەوە بۆ هەردولا چ ئەوەی (متسلل) چ ئەوی (تسلل) ی تێ كراوە، ئەمە وەكو مەبدەئی تەنزیمی و هەروەها وەكو ئەخلاقی سیاسی.

٣-سەبارەت بەو تەفصیلاتە داوا لەوانەش بكەن كە تا ئێستا وەكو جاران كار ئەكەن چاوێک بە هەڵوێستی خۆیاندا بخشێننەوە و هەڵەكانی خۆیان كە زەرەر لە خۆیان و كۆمەڵەو جوڵانەوەی گەلەكەشمان ڕاست بكەنەوە.

٤-نامەكە چەندە مفصل و تێروتەسەل و زۆرتر لایەنە سیاسی و فیكری یەكان بگرێ باشترە. وە چەند مساهمە بكا لە بڵاوەپێكردن و لاوازكردن و گەڕانەوەی ئەو برادەرانە وا باشترە.

٥-لە كۆتایی دا ئەمەوێ ئەوە دوبارە بكەمەوە كە ئەم كارە بۆ كۆمەڵەو شۆڕش ئەكەن لەبەر ئەوە لە نرخی ئێوە زیاد ئەكا و لە لای ئێمە گەورەتان ئەكا و ڕیزو حورمەتی پێویست تان بۆ پەیدا ئەكا و ئەوەش گەورەترین خزمەتی كۆمەڵەو شۆڕشە.

دوبارە سڵاوو هەربژین

ئیمزای
نەوشیروان مستەفا

گەر خوێنەر بە وردی لەو نامەی نەوشیروان مستەفا وردبێتەوە بە ڕوونی تێدەگات ئەوە نامەی سەركردەیەک نی یە بۆ كەسانێک تاوانی خیانەتیان خرابێتە پاڵ! بەڵكو بە پێی ئەو داوایانەی لە نامەكەدا كردوونی، دان پیانانێكی ئاشكرایە، (ئیدانەیەكی سیاسی یە) و داوا دەكات فكرو سیاسەتی خۆیان ئیدانە بكەن و بە شان و باڵی یەكێتی نیشتمانی دا هەڵبدەن! ڕونتر بڵێم كێشەكە (فكری و سیاسی) بوو نەک خیانەت، هەروەک لە دەروێشەكانی خۆیانیان گەیاندبوو.

زیندانیەكان سەرەتا نامەیەكیان بۆ نووسی بوون بەڵام دیارە بە دڵی ئەوان نەبووە بۆیە دووبارە دەیانخەنەوە بەردەم هەڕەشەی كوشتن، لە نامەی دووەم سەبارەت بەو بەزۆر پاكانە پێ نوسینە نەوشیروان مستەفا لە نامەیەكدا كە لە شەوی ٥-لەسەر ١٩٨٦/١/٦ ئاراستەی هەرسێكیانی كردووە بۆ زیندان، نووسیویەتی :

نامەی دووەمی نەوشیروان مستەفا بۆ زیندانی یەكان

برایانی بەڕیز كاك بەختیار
كاك پشكۆ
كاك شێخعەلی

سڵاوێكی گەرم

لەو دووجارەدا كە سـەردانم كردن و لەو نامەیەدا كە بۆم نوسـی بون بە ڕاسـتی ویستم بە جۆرێک قسەبکەم کە ئێوە هەست بە بریندار بونی شعور نەکەن و هەوڵم دا زۆر بە نەرمی و دیپلۆماسـی هەمو مەسـەلەكانی لە سـەرتانە و ئەوی ئێمەش ئەمانەوی تێتان بگەیەنم ، بەلام پێ ئەچی لە كارەكەمدا سـەركەوتو نەبوبم بۆیە بە پێویستم زانی لەم چەند نقطەیە ئاگادارتان بكەم:

١-ئەم نامەیەتان پاش گەزبونەوەیە لە هەموقسـەكانی پێشـو و ئاشـتان لە ڕیزی یەكێتی دا داناوە و مجالی ئەوەتان تێدا هێشـتۆتەوە كە لە پاشـەڕۆژدا پێكەوە لەگەڵ ئەوان تێ هەڵچنەوە و پیاو بۆی هەیە ئەمەشـتان وەكو قسـەو ئیشـەكانی ترتان بەرامبەر كۆمەڵەو یەكیتی بۆ حساب بكا.

٢-ئێوە لە لایەن پلنیۆمەوە محاكمەكراون و (تجریم) كراون، ئەگەر بڵێن خۆتان لەوێ نەبون. بەیـان و بڵاوكراوەو نـامەو نوسـینەكـانتـان لەوێ بون، كردەوەو شایەتەكان و مدعی یەكان لەوێ بون و هیچ دفاعێكي خۆتان دادي نەئەدان و دفاعي هیچ محامي یەكیش لە تاوانەكەي سـوک نە ئەكردن. جا لەبەر ئەوەی ڕەنگە واتان زانی بێ ئێمە هەڕەشـە بۆ إبتزاز ئەوەمان كردبێ حەز ئەكەم بیرتان بخەمەوە كە ئێوە بە (خائین) حوكم دراون بەرامبەر كۆمەڵەو یەكێتی و پێشـمەرگەو شـۆڕش. ئەشزانن لەم قۆناغەدا یەكێک خائین بێ بەرامبەر بەو مەفهومانە یەعنی چی و ڕەئی خەڵـک و تـأریخ چی ئەبێ لەسـەری وا بە كورتیش (حیثیـاتی)حوكمەكەتـان بیر ئەخەمەوە كە هەر ٦٠ كادرە سیاسـی و عسـكری یە أسـاسـیەكەی كۆمەڵە بە ناوی سەریحەوە ئیمزایان كردووە:

١-ئێوە وەكو خط مائل لە ناو كۆمەڵەو یەكێتی دا كارتان كردوە ڕێكخسـتنتان بە نیازی تێكدان و ڕوخانی كۆمەڵەو یەكیتی و پێشـمەرگە دروسـت كردوە لە ناو ڕێكخستنی كۆمەڵەو یەكێتی و پێشمەرگەدا.

٢-ئێوە بە هۆی بڵاوكردنەوەی نهێنی یەكـانی شـــۆڕشـــەوە كە بە حوكمی مەسئولیەتە تیاریەكانتان زانیوتانە جاسوسی تان بۆ دوژمن كردوە، ئەوەندەی نهێنی تان زانیوە لە بڵاوكراوەكانتان بۆ ئێران و عێراق و جودو لایەنەكانی ترتان نوسیوە. جگە لەوەی ئەو ئەندام و لایەنگرانەی ئێوە ئەوی تەســـلیمی عێراق و ئێران و جود بوە هەرچی زانیوە وتویەتی مەگەر بۆخۆی خراپ بوبێ.

٣-ئێوە بازرگانیتان كردووە بە ناوی شـــەهیدەكانەوە و ســـوێندی درۆتان بە گۆڕەكانیان خواردووە، مقابلەی درۆتان بە ناوەوە دروســـت كردون، تەوهینتان پێ كردون و تربیەتی ئەندام و لایەنگرەكانی خۆیشتان بەم ئوسلوبە كردوە.

٤- دوڕوی و دوزمانی و لیبرالیزم و هەلپەرستی و پیلانگێران و لە خشتەبردنی تێكۆشـــەرانتان بڵاوكردۆتەوەو ئەوەتان كردۆتە(تقیم) ی ســیاســی و اخلاقی حیزبی خۆتان.

٥-پەیوەندیتـان كردووە بە دەوڵەت و لایەن و حیزبی بێگانەوە بۆ وەرگەرتنی یارمەتی و پشتیوانی بۆ انشقاق و یاخیكردنی پێشمەرگە و تێكدانی ڕیزەكانی كۆمەڵە و یەكیتی و پێشمەرگە و مەعلوماتەكانی ئیمەتان بۆ مەبەستی خۆتان داوە بەوانە.

٦-بون بە هۆی ڕوخاندن و ساردكردنەوە و دانیشتنی سەدان كادرو پێشمەرگەو تەسلیم بونەوەیان بە عراق و ئێران و ڕۆیشتنیان بۆ دەرەوە.

جا برایینە نامەوێ زیاتری لەســەربڕۆم، من ویستم ســەبارەت بە موقفی خۆم و برایەتی و دۆستایەتی و هاورێ یەتی دەساڵی ڕابوردو كارێک بكەم ئەو حوكمەتان لەســـەر لاببەم و بە جۆرێک لێ ی دەربچین كە نە ئێوە بەو دەردە بچن و نە منیش پرتەو بۆڵەم بێتەســـەر. خۆتان ئەزانن بۆ من لە ئەســتۆگرتنی ئەو مەســئولیەتە واتە جێبەجینەكردنی بریاری بە گشتی هەمو كادرەكان یەعنی چی، وە بۆ ئێوە ش كە ئەو بریارە تان لەسەر لابچی یەعنی چی و ئەبێ چی بنوسن و چی بكەن و چی بڵێن.

من ئەوەی لە سەرم بو وەكو ویژدانی خۆم و وەفای برایەتی و جۆرێک لە ئیلتزام بەرامبەر هەندێ كەس كردم، ماوە ئێوە ش بەشـــەكەی خۆتان بكەن ، ئەگینا من لێ ی دەرچوم و هیچی تر قسەی هاوڕێكانم ناهێنمە سەرخۆم.

دوبارە سڵاو

ئیمزای نەوشیروان

٥-١٩٨٦/١/٦

بۆ مێژوو

بۆ مێژوو وەک ئەندامێكی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش دەینووسم :

١- تا دەمی نوسینی ئەو نامە پر تۆمەتەی نەوشیروان مستەفا. (ئێمە وەک **ئاڵای شـــۆڕش)** هیچ پەیوەندیەكمان بە دەوڵەتانی ئێران- عێراق- ســـوریا- لیبیا- بەرەی

جود- جوقد نەبووە. بەڵێ سالار عزیز کە وەک (کۆمەڵەی ڕەنجدەران-کوردستانی عێراق) کاری دەکرد (بە پێی نامەکانی خۆی) پەیوەندی کردبوو بەو لایەنانەوە.

٢- خاڵی یەکەمی نامەکەی نەوشیروان باس لە قبوڵکردنی کەڵەگایی یەکێتی نیشتمانی دەکات .

٣-ئەم برگەیەی نامەکە ریک دادگای (الثورة) بەعس دێنێتەوە یاد : **(ئەگەر بڵێین خۆتان لەوێ نەبون.** بەیان و بڵاوکراوەو نامەو نوسینەکانتان لەوێ بون، کردەوەو **شایەتەکان و مدعی یەکان لەوێ بون** و **هیچ دفاعێکی خۆتان دادی نەئەدان و دفاعی هیچ محامی یەکیش لە تاوانەکەی سوک نە ئەکردن)**

٤-سەیرە باس لە نهێنی شۆڕش دەکات، لە کاتیکدا چەندین کەسی سەرکردایەتی یەکیتی بە دەزگای ڕێکخستنیشیانەوە لە لایەن دەزگا ئەمنیەکانی بەعسەوە کرابوون(سەیری مەلفەکانی دوای ڕوخانی بەعس بکەن)، بێجگە لەوەی لە سای مفاوەزاتە نەزۆکەکەی ئەواندا ژمارەی خەڵکی خۆفرۆشی(خەفیفە) چوارسەدهەزاری تیپەڕاندبوو؟

٥- باسی درۆ دەکەن، پێم بڵێن کام لە سەرکردایەتی یەکێتی درۆی شاخداریشی نەکردووە، مەلا بەختیار راستیی وتبوو کاتێک پێی وتبوون هێز جیاناکەینەوە.

٦-ئاڵای شۆڕش تەنها لایەنێ بووە بەکرێگیراوو پێش لەشکری بەعس و ئیران و سوریاو لیبیا نەبووە

٧- لە وەڵامی خاڵی پێنجەمدا دەڵێم تەنها لایەنێک کە (**تا ئەو کاتە) پەیوەندی** بە دەوڵەتانی ناوچەکەوە نەبووە ئاڵای شۆڕش بووە.

٨- ئەو پەیوەندیەی کرابووکۆمەڵەکەی سالار عزیز کردبووی کە باوەری بە هیچی ئاڵای شۆڕش نەبوو.

٩- ئەوەش کە بو بەهۆی تێکدانی وەزعەکەو ڕاونانی پێشمەرگە، شاڵاوی یەکێتی نیشتمانی بوو بۆ سەر پیشمەرگە...بەو **جۆرە یەکێتی نیشتمانی لە باتی (کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان-عێراق) ی سالارعزیز، ئاڵای شۆڕشی دادگایی کرد.**

١٠- یەکێک لە بریارەکانی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش دیاریکردنێکی ڕوونی **ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش بوو، ئەویش کە خەباتی سەرەکیمان ڕێکخستنی شارەکان، ڕاپەڕینی شارەکانە نەک شاخ و بە هیچ جۆرێک جیاکردنەوەی هیزی چەکدار لە بەرنامەی ئێمەدا نەبووە.** لە بەر ئەوە ئەو تۆمەتی جیاکردنەوەی چەکدارەش، درۆیەکی زەقی مێژوویی بوو. سەرانی یەکێتی چاوو گوێی خۆیان داخستبوو، نەیان دەویست ڕاستیەکان ئاشکرابێت ، هەر بۆیە لەسەر ئەو

هەڵوێستە سیاسیانەی سالار عزیز كە ئاڵای شۆڕش نەبوو، ئاڵای شۆڕشیان دادگایی دەكرد. بە كوتەكی لای سەرانی یەكیتی سالار عزیز بە ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش ناودەبرا.

زیندان
نامەی پاكانە بە زۆر پێ نووسراوەكەی ١٩٨٦/١/٧

بۆ كۆمیتەی سەپەرشتی ئاڵای شۆڕشی بەڕێز
پاش سڵاو

پاش ئەو هەموو ململانێ و ناكۆكی و دژایەتیانەی پێشـــوومان لە ناو كۆمەڵەدا، دواتریش تـاوانی خۆ إعلان كردنمـان وەكو ئـاڵای شـــۆڕش بەرامبەر بە كۆمەڵەو یەكیتی وەكو جیابونەوە لێیان، گەیشتینە ئەو قەناعەتەی هەموو ئەو كارە ناراستانەی پێشـــووی ناو كۆمەڵەمان و كردەوەكانی ئەم دواییەشـــمان ئیدانە بكەین وبە تاوانیان بزانین بەرامبەر بە كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـان و بزوتنەوەی كرێكـارانی كوردسـتان و شـۆڕشـی رزگاری خوازانەی گەلەكەمان. بۆیە بریارمان دا كەچی تر لەمەودوا لەگەڵ ئێوەدا كار نەكەین و واز لە سیاسەت بهێنین، وە هەمو پەیوەندیەكی خۆمان لە گەڵتان دا ببڕین لە بەر ئەم هۆ فكری و سیاسیانەی خوارەوە!

آ-ئەو شـــێوە كـاركردنەی كە ئێمە ممارەســـەمان كرد لە نـاو كۆمەڵەو یەكێتی دا،پاشـان پەیوەندی كردنمان لەگەڵ ئاڵای شـۆڕش و نە پسـاندنی پەیوەندی حیزبیمان لەگەڵ كۆمەڵە بە ڕەســـمی، واقعەكە ســـەلماندی كە ئەو شـــێوە كارە ناشـــەرعی و نادروســـــت بوەو ئێمە بەش بەحاڵی خۆمان لێێ پەشـــیمانین، وە دەركەوت لە ناو شۆڕشی گەلەكەمان دا لە كوردستانی عێراق دا تەئسیری سەلبی زۆری بووە لەسەر بزوتنەوەی كرێكاران و یەكێتی ڕیزەكانیان و ماركسستەكان، بۆیە پاشگەزبونەوەمان و دوركەوتنەوەمــان لە قــازانجی شـــۆڕش دایە. چونكە ڕێبەرایەتی بەرگری شۆڕشگێرانە كە مەسەلەی سەرەكی یە بە هێزیكی وەک یەكێتی نیشتمانی كوردستان دەكرێ نەک بە چەند ئەڵقەیەكی بچوكی بێ هێز بە ڕاســتی دەبوایە باشــتر ڕەچاوی واقعی خەباتی گەلەكەمان و شــۆڕشــەكەی بكەین، تەنانەت ئەگەر قەناعەتی فكری تایبەتی و جیاوازیشـمان بوبێ ڕاستتر وا بوو لە ڕێگەی ئسـوڵی حیزبایەتیەوە وەک شەخسی خۆمان دوور خستبایەتەوە لە كۆمەڵەو یەكێتی، چونكە ئەبوایە بمان زانیایە ئەم كارانەی ئێمە بە حوكمی مەركەزمان لە ناو شـــۆڕش و كۆمەڵەدا دەبێتە مایەی

كێشەو گیروگرفتی ئاوا كە گیانی بەرەنگاری لاوازدەكات، ئەویش سەرئەنجامی ئەو سیاسەتە هەڵەیەی كە ئێمە گرتبومانە بەر.

ب-كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـان وەك ڕێكخراوێكی مـاركســـی لینینی شۆڕشگێری ئەساسی كۆڕی خەبات، یەكێتی نیشتمانی كوردستانیش وەك لایەنێكی نیشتمان پەروەری ڕزگاری خوازی كاریگەر و باڵادەست، شۆڕشیش وەك بڕبڕەی پشــتی گەلەكەمان و بزوتنەوەی نیشــتمانی لە عێراق دا دژی فاشــســتەكان، ئەركی ســەرشــانی هەمو كەس ولایەنێكی شــۆڕشــگێڕ و دیموكراســی و چەپێكە، ئەمرۆ درێغی نەكات لە پشــتیوانی و دۆســتایەتی كردنیان، كاریكی وا نەكەن لە بەرامبەر دوژمن دا لاوازتربیت چونكە لاوازكردنیان دەبێتە هۆی پاشــكەوتنی ســەركەوتنی جولانەوەی رزگاری خوازانەی كوردســـتان، ئەمە ڕاســـتیەكە تا دێت ڕوداوەكان باشــتری دەســەلمێنن. بۆیە لەمەوبەر كارەكانی ئێمە كە پێچەوانەی ئەو ڕاســتیانەی سەرەوە بوبێ ئیدانەیان دەكەین، بە تایبەت پاش ئیلتزام كردنمان بە ئاڵای شۆڕشەوە.

ج-خۆتان دەزانن هەڵوێستمان بەرامبەر نوسراوەكانی كاك سالارو م.جەعفەر بە توندی ڕەتكردنەوەیان بووە چونكە بە گیانێكی دوژمنكارانەو و ناراســت بەرامبەر كۆمەڵە و یەكیتی نوســـراوون، ئێســـتاش هەمان هەڵوێســـتی ئیدانەكردنمان هەیە، ســـەبارەت بە هاندانی لایەن و دەڵەتەكانی ناوچەكە بۆ دووركەوتنەوە لە یەكیتی و دژایەتی كردنیمان هەر لە لایەن ئەو برادەرانەوە بە تاوان و خیانەت لە قەلەم دەدەین. لە كاتێكدا پێویســت بو بە پێچەوانەوە دۆســت و پشــتیوان و ئیمكانیەت بۆ شــۆڕش جولآنەوەی گەلەكەمـان زیـاد بكەن، وە هەوڵی نزیـك خســـتنەوەو یەكخســـتنی لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆنی سیاسی-چەكداری كۆڕی خەبات بدەن بۆ نەهێشتنی شەڕی ناوخۆ. وە ئێمەش دەبو پێش وەخت لەم بارەیەوە مەسەلەكانمان لەگەڵ ئەو برادەرانە یەك لا بكردایەتەوە.

د-هەر كە گەیشـــتینە قەنـاعەتی بێ هیوایی لە كۆمەڵە لە ڕووی ئوســـوڵی حیزبایەتیەوە پێش وەخت دەبوو ئیســتقالەی ڕەســمیمان لە كۆمەڵە بكردایە، پاشـــان بیرمان لە چونە ناو لایەنێكی تر بكردایەتەوە.

كاركردنمان بە چەشنی (تسلل) تاوانێكی تەنزیمی و سیاسی گەورەبوو، كاریكی نا شەرعی بوو، زیانی بۆ هەردولا هەبوو. بۆیە لەو شێوە كارە پەشێمانین، بە توندی ڕەخنەی لێدەگرین، وە بە پێویســتیشــی دەزانین هەوڵدەن ئەو شــێوە كاركردنە بنەبڕ بكرێ و هەركەس لای خۆیەوە چاوی پێدا بگێڕێ و پاشـــماوەكانی نەهێڵێ تا چیكە نەبێتە زیانی بۆ كۆمەڵە و شۆڕش.

ە-دەربارەی كەرت و پەرت كردنی هێزی پێش مەرگەی كوردســـتان،هەرچەندە ئێمە بە كارێكی نالەبارو تاوانمان زانیبێ، بەڵام شــێوەی ســراعەكەو ســیاســەتەكە، دەركەوت هەر بۆ ئەوەی دەبرد. بۆیە دیســـــان دژی جیـاكردنەوەی هێـزی

(پ.م)كوردستانین، وە هەموو تەقەلایەک بۆ ئەو مەبەستە، واتە جیاكردنەوەی هێزی پ.م كوردستـــان بە خیانەت و تـاوان دەزانین، وە بە توندی لایەنگیری یەكێتی ریزەكانی و گیانی برایەتی و هاوڕێ یەتی ڕاســـتەقینەین لە ڕیزەكانیدا. دەســـت هەڵگرتن لەو جۆرە سـراع و سیاسـەتە تاقە زامنی ڕەواندنەوەی ئەو مەترسیەیە كە ئەبیتە هۆی لاوازكردنی شۆڕش و قوڵ كردنەوەی ئەو كێشە نا مەبدەئیانەی پێشوو، بۆیە هیوامـان وایە هەركەســـێكیش بە هۆی كێشـــەكانی ئەم دوایی یە و لە ژێر تەئسیری ئەو وەزعە سیاسیەدا توشی دووره پەرێزی و لادان و دووركەوتنەوە بووە لە یەكێتی و هێزی پ.م و كۆمەڵە، وەک پێویسـتە دان بە هەڵەكانی خۆیان دا بنێن و بگەڕێنەوە ناو هێزی پ.م و براكانی خۆیان لە یەكێتیدا، چونكە ئەم واقعە هەرگیز بەرگەی جیابونەوەو شـــەڕی ناوخۆو زیادكردنی لەشـــكرێكی تر ناگریت، هەر ئەوەش جەرگی دوژمن دەبڕێ و دڵی میللەتەكەمـان خۆش دەكـات. ئێمە لە لایەن خۆمانەوە لەو جۆرە سـراعە كە ئەم ئەنجامەی دا بە دەسـتەوە پەشـێمانین هیواداریـن هەموو برایەكی تریش ئەم هەڵوێسـتە وەرگرێ و چیكە درێژە بەو سیاسـەتە هەڵەیە نەدات.

برایان.......

ئەوەی لە سەرەوە نوسیومانە پوختەی هەڵوێست و ڕاو قەناعەتی ئێمە سەبارەت بە ئالای شۆڕش و سەرجەم مەسەلە سیاسیەكان، بە بروای تەواوەوە دوور لە هەمو تەئســـیریكی ئەم یـان ئەوە، لە كـاتی گرتنمـانـدا لە لایەن یەكێتی و كۆمەڵەوە، لە جەوێكی زۆر هێمن و ئارام و دیموكراسیانەدا، بێ هیچ زۆرو فشـارێ. بۆیە دیسـان دوپـاتی ئەكەینەوە ئیتر ئێمە كە لە خوارەوە ئیمزامـان كردووە هیچ جۆرە ئیلتزاماتێكمان پێتانەوە نەماوەو نامێنێ وە ئیتر وەكو كوردێكی بێ لایەن و دلســـۆز ودوور لە ژیانی سیاسـی، دوور لە كوردسـتانی عێراق ژیان دەبەینە سـەر ، بۆ ئەم مەبەستەش داوامان لە كۆمەڵە و یەكێتی كردووە یارمەتی چونە دەرەوەمان لە هەموو باریكەوە بۆ مەیسەر بكەن، ئەوانیش بە سوپاسەوە گفتیان پێ داوین...وە ماندووبونی چەند ســاڵی ڕابوردویان بە گیانێكی مەســئولانەوە ڕەچاوكردووە، ســەرەڕای ئەو هەموو ناكۆكی و دژایەتی كردنەمان لە ماوەیەكی دیاری كراودا بەرامبەریان

ئیمزای

ئیمزای پشكۆ	ئیمزای مەلابەختیار	شێخعەلی
٨٦/١/٧	١٩٨٦/١/٧	٩٨٦/١/٧

یەكێتی زۆر بە چڕی لە ئێســـتەگەكەیـان و لە ڕێگەی ڕێكخســـتەكانیانەوە لە شـــارەكاندا و ناو هێزی چەكدار ئەو پاكانەیەیان بڵاوی كردبۆوە و نوســـخەشـــیان

ناردبوو بۆ هەموو حزبەكانی جود و جەوقد. بە تایبەت لەناو رێكخســـتنەكانیان و هێزی چەكداریـانـدا دەیـانوت كە (**ئەو گیراوانە بە فیـدیۆ ئیعترافیـان** كردووە كە پەیوەندیان بە رژێمی بەعســـەوە كردووە وچەند ملیۆن دیناریک پارەیان لە بەعس وەرگرتووە). ســەرانی یەكیتی وەســتای درۆو دەلەســە دروســتكردن بوون، توانیان ماوەیەک خەڵكێكی نا هوشیارو كاڵفام لە كۆیلەكانیان بەو درۆودەلەسانە فریو بدەن.

بڵاوبوونەوەی ئەو پـاكـانەیە بە ئیمزای هەرســـێ هـاوڕێكە، بووە مـایەی بەرزبوونەوەی دەنگی نـاڕەزایی دژی پاكـانە پێنوســـینەكەو لە هەموو ریزەكـانی رێكخســتەكانی ئاڵای شـۆڕش لە سـولەیمانی و هەولیرو كەركوك بە لیشـاو ڕەخنە دەهات دژی ئەو پاكانە نوســینە. هەندێ لە برادەرانی لیژنەی ســەرپەرشــتی زێوە بریاریان دابوو بەیانێک لەو بارەوە دەربكەن و بە فەرمی ئەو سێ زیندانیە دەربكەن و تۆمەتی نـاپـاكی لە ئـاڵای شـــۆڕش و خۆڕانەگریـان بخەنە پـاڵ. بە نـامەیەک ئاگادارمانكردنەوە ، ئەوانە هاوڕێ ی ئێمەن و لەســـەر ڕێبازی ئاڵای شـــۆڕش زیندانی سیاسین، ڕازی نابین لە ئێوەو هیچ كەسێک بریاری لەوجۆرە بدات و دەبێت بریار لە باری ئەوانەوە هەڵگیرێت بۆ دوای ئازاد بوونیان..

كۆبونـەوەی كۆمیتەكان لـەسەر نامەی پاكانەكە

پاش كۆبونـەوەیەک لە كۆمێتەی ســولەیمانی ســەبارەت بەو بارودۆخە نوێ یە، بریارمان دا لە گەل كۆمێتەی هەر پارێزگایەكدا بە جیا دانیشـــین، لە گەل هاوڕێ علاء كەوتینەڕێ بەرەو هەولێر، لەگەڵ هاوڕێ كاكل بەرپرســـی یەكەمی كۆمێتەی هەولێرو هـاوڕێ كـاردۆ ئەنـدامی كۆمێتەی هەولێر زۆر دواین. (هـاوڕێ كـاكل و هاوڕی كاردۆ، دوو هاوڕێ ی جوامێر و بە دیســـپلین و چالاک و بە توانا و لە باشترین هاوڕی یانی كۆمێتەی هەولێر بوون)...پاش ئاڵ وگۆركردنی بیروڕا :

١-گەیشـــتین بە ڕایەكی هاوبەش كەبەردەوام بین لە بەرگری لە زیندانیەكان (تا ئازادبوونیان).

٢- مەســـەلەی لێپرســـینەوەی هـاوڕێ زینـدانیەكـانمـان هەڵگیرێت بۆ دوای ئازادبوونیان.

٣-ڕەخنەی ڕێكخســـتنەكـان لەو بـارەوە بە هەنـد وەربگیرێـت، بەڵام ڕێگە بەناوزراندن نەدرێت.

٤-خســتنەڕووی ئەو كارە قێزەونەی ســەرانی یەكێتی، (پاكانە) پێنوســین لەژێر فشـاری مەرگدا، وەكو كارێكی دژە ئازادی دژە دیموكراســی و وەكو رەفتارێک كە لە بەعسیە فاشیەكانی عێراقیشی تێپەراندووە، بە جەماوەر بناسرێت.

هەرلەو كۆبونەوەیەدا لەگەڵ ئەو هـاوڕێ یـانەی كۆمێتەی هەولێر، بە وردی شـــێوازی دروســـتكردن و كـارپێكردنی ڕۆنیۆی شـــەعبیمـان (نـاومـان نـابوو پنەوتیرۆكەكە) بۆ ڕوون كردنەوە، وەک هەنگاوی یەكەم تا چارەســـەری گونجاوتر

دەدۆزینەوە. لە سەر ئەوە ڕێکەوتین هەربڵاوکراوەیەک دەرچێت ، لە باتی فەردەیەک بەیان بەو هەموو سەیتەرانەی حکومەتدا بەرین بۆ یان، تەنها بە دوو نوسخە بڵاوکراوەکە ستێنسل بکەین و بۆیان بەرین، ئەوان خۆیان چەندیان بوێت ڕایکێشن. شێوازێکی کارکردنی ئاسان و سەلامەت بوو، تا ئەو کاتەی لیژنەی سەرپەرشتی زێویّ و سالار عزیز، ڕۆنیۆی بچووک دابین دەکات بۆ کۆمێتەکان. بۆ مێژوو دەیلێم ئەو کارە بە بەهانەی نەبوونی پارەوە لە لایەن لیژنەی سەرپەرشتی یەوە هەر نەکرا!

چەندڕۆژێک دواتر لەگەڵ هاوڕێ یەکی کەرتی شەهید ئارام دا چووم بۆ کەرکوک و لەگەل هاوڕێ جوتیاریش هەمان قسەوباسمان کرد وتوانیم تا ڕادەیەک لەگەڵ ئەمانیش بە هەمان بریار بگەم، بەڵام ئەمان زۆر توندتر پێیان دادەگرت لەسەر بەرپرسیاریی سەرەکی ئەو هاوڕێ گیراوانە لەسەر ئەوەی ڕوویدا، دەیانووت ڕاڕایی وکەمتەخەمی و هەڵەکانی ئەوان بووە مایەی ئەوەی لە و ئەرکە سەرەکی یەی کارمان بۆ دەکرد لا بدەین بۆ ڕێگایەک کە هی ئێمە نیە..

منیش پاش هەڵسەنگاندی بارودۆخەکە لەگەڵ کۆمێتەکاندا، نامەیەکم بە ناوی کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوەوە نارد بۆ لیژنەی سەرپەرشتی زێویّ، **بۆم ڕوونکردنەوە کە پرۆسەی دروستکردنی ڕێکخراوە مارکسی یە شۆڕشگێرەکە بە هۆی (هەڵەکانی) دەستەی ناوەندی نوسەرانەوە هەر لە سەرەتاوە لەباربراوە،** ڕازیش نابین تۆمەتی خیانەتیان بخەنە پاڵ، یا بە هەر ناوو ناتۆرەیەکەوە بێت قسەی نابەجێیان پێ بکرێت، تا ئەو دەمەی ئەو هاوڕێ یانە ئازاد دەبن، ئەوسا هەرکەس ئازادە لە وەرگرتنی هەڵوێست، بەڵام تا ئەوان ئازاد نەبن هیچ هەڵوێستیکیتر، قسەوقسەلۆکیتر لە کەس قبوڵ ناکەین و بە بڵاوکراوە وەڵام دەدەینەوە. ئەوەی تا ئیستا کراوە :

یەکەم : تەنها بۆ رزگارکردنی ژیانی ئەو سێ هاورێ یە بووە..

دووهەمیش: بۆ ئەوە ڕێ لە هەر (کارێکی نامۆ) بگیرێ کە بویستریّ بە ناوی ئاڵاوە بکرێت دژی پرنسیپەکانی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش.

دروستکردنی ئامێرێک جێی ڕۆنیۆ بگرێتەوە!

لەو ماوەدا لە کۆمێتەی سولەیمانی زۆر دواین لەسەر گەڕان بەدوای ڕێگا چارەسەرێک بۆ کێشەی ڕۆنیۆکە. هاوڕێ سەردار (شێخ فاتح) وتی لە ناو هاوڕێکانی لای مندا کەسانێکی تەکنیکی هەن هەوڵی قسەکردن دەدەم لەگەڵیان، پاش چەند ڕۆژێک ئاگاداریکردمەوە کە هاوڕێکانیان توانیویانە شتێک دروست بکەن. کە هێنایان بۆ تاقیکردنەوەی، لە سێ بەش پێک هاتبوو، بۆریەکی ئەڵەمنیۆمی بە درێژی چل سانتیمەتر و قوتری بیست سانتیمەتر کون کونی وردی تیاکرابوو بە

هەرچواردەوریا(وەک بێژنگ). دووپارچەکەیتر هەریەکەی لە ســـەرێکی بۆریەکە قایم دەکرا وەک قەپاغ، لە یەکێکیانەوە مەرەکەبەکە دەکرایە بۆریەکە، پاش داخستنی هەردووسەری، قوماشێک بە درێژی و قوتری بۆریەکە دەبەسترا لە دیوی دەرەوەی بۆریەکە ، دوای ئەوە ستێنسڵەکەی لێدەبەسترا. لەو ساتی تاقیکردنەوەیەدا هەموو هۆش و خەیاڵم لای سەرکەوتنی ئەو تاقیکردنەوەیە بوو، دڵە تەپێیەکی قایمم هەبوو، ئارەق بە ناوچاوانما دەهاتە خوارەوە. کاتێک ئەمسەرو ئەوسەری ڕۆڵەکەم گرت بە دەستەوەو هێنام بە سەر کاغەزە سپیەکەداو نوسینەکان دەرچوون، هەناسەیەکی قوڵم هەڵکێشـــاو، ڕوومکردە هاوڕێ علاء و هاوڕێ ســـەردار و وتم کوڕینە بینیتان ئەم گەلەی ئێمە خاوەنی داهێنەرە بەڵام خاوەنیان نیە. ئەو ئامێرە دروستکراوە، بچوک، ئاســـان هەڵدەوەشـــا بۆ ســـێ پارچە کە دەکرا هەر پارچەی لە شـــوێنێکی ماڵدا فرێ بدرێت بێ ئەوەی ســـەرنج ڕاکێشـــێت. ئاســـان لە بەیەکەوە بەســـتنەوەو لێک هەڵوەشاندنیا. خێرا دان بە دەستەوەی چاپ و جوانتر و خیراتر لە (پنەو تیرۆکەکە)، ئاســـان گواستنەوەی لە نێو بازگەی شـــار یا نێوان شـــارەکاندا بێ ئەوەی ســـەرنج ڕاکێشێت. پاش سەرکەوتنی تاقیکردنەوەکە ، بەیانێکمان ستێنسڵ کردبوو بە وێنەی شەهید ئارامەوە بە بۆنەیساڵیادی شەهیدبوونیەوە ڕامان کێشا.

لە کۆبونەوەی کۆمێتەدا بریارماندا (لە داهاتوودا) ئەگەر لیژنەی سەرپەرشتی و سالارعزیز ڕۆنیۆی بچوکی دەستیان بۆ نەناردین، ئەوا بۆ هەریەکێ لە پارێزگاکانی هەولێرو کەرکوکیش ســـەرو دانە لەم ئامێرە میکانیکیە دەســـتیە دروســـت بکرێت و بۆیان ببرێت، یان لانیکەم خۆیان فێری دروســـتکردنی بکەین. تا دوای ئەوە تەنها نوسراوەکانیان بە ستێنسڵکراوی بۆیان بچێت و ئەوان لای خۆیان چەندیان دەوێت ڕایکێشن..بۆ ئەو ساتەوەختە داهێنانێکی مەزن و لە کات و شوێنی خۆیدابوو.

ئێمە لە کۆمێتەی شـــارەکان، بە پێی ئەو هەموو باســـانەی ســـالارعزیز بۆ مەلابەختیاری کردبوو، چاوەڕوانی لانیکەم پەیداکردنی ڕۆنیۆ، وە ئاســـانکردنی کاری پەیوەندی ڕێکخراوەیی بووین لە نێوان لیژنەی ســـەرپەرشـــتی و کۆمێتەی شـــارەکاندا. بەڵام هیچکام لەو دوانەیان ئەنجام نەدا و، بگرە بوون بە بار بەســـەر ڕێکخستنەکانی ناوەوە و داوای پارەیان دەکرد بۆ بژێوی ژیانی لێقەوماوەکانی زێوە! بەو جۆرە لە کۆمێتەی شارەکان دەبوو خۆمان هەوڵی دۆزینەوەی پەیوەندی دروست کردن بە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بدەین. لیژنەی سەرپەرشتی نەک کارەکانی ئاسان نەکرد بەڵکو بوونە بارگرانی و ئەرکێکی قورستر بەسەر کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوەوە. بۆ تێگەیشـــتن لە بارودۆخی ئەودەمە، وا نامەکانی ئەو کاتەی کۆمێتەی شارەکانی ئاڵای شۆڕش بۆ لیژنەی سەرپەرشتیتان دەخەمە بەردەست. ئەم نامانە لە ئەرشیڤی لیژنەی سەرپەرشتی لە زێوە دەرمهێنان و پاراستوومن:

نامەی كۆمیتەی سەركردایەتی شارەكان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی تێكۆشەر
سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

١-لە گەیشتنی نامەكانی پێشووتانەوە ئێمە چاوەڕوانی ئەوەین مۆرەكە بگات. بریا هەر ئەو كاتە لەگەڵ نامەكانتاندا بتان ناردایە. ئێستاش هەرواچاكە بە هەڵگری نامەماندا بینێرن بەڵام باش بیپێچرێتەوە تا لێرە بە هۆی ئەو مۆرەوە بتوانین پارە كۆبكەینەوە و ئەوەی دێتە دەستمان بۆتان بنێرین. بێ ئەو مۆرە مەگەر بە قەرز پارە وەربگرین. كۆمێتەی سولەیمانی زیاتر لە هەزارو شەش سەد دینار مەسرەفی بووە لە ماوەی ڕابردوودا، ئەوەی هەیە لەسەری قەرزار نیە. بەڵام كۆمێتەی هەولێر لەبەر مەسرەفی ڕێكخستن ناچاربوون هەزار دینار قەرز بكەن و بینێرن بۆ هاوڕێ حاجی مەمۆ، تا ئێستا هێشتا نزیكەی شەش سەد دیناریان قەرز لەسەر ماوە بیدەنەوە.خەڵكی ئێستا كۆمەک بە نامەی مۆركراو نەبیت نایدەن، كەسانێک هەیە ئامادەیە یارمەتیمان بدات بەڵام بە وەسڵ و مۆر، دیارە هەقیشیانە. نەخشەی پیتاك كۆكردنەوەشمان داناوە و چاوەڕوانی مۆرەكەین.

٢-نامەیەكمان لە نیوەی دووەمی مانگی یەكدا بۆ ناردن و تیایدا دیاریمان كردبو نوێنەرمان دێتە لاتان لەو شوێنەی دیاری دەكەن(نزیک). بەڵام لەم ڕۆژانەدا لە لایەن ئەو برادەرەی كارێزەوە كە متابعەی نەبوونی جوابەكەمان كرد، بۆمان دەركەوت هێشتا نەیان ناردووە بۆتان!

بە هەرحاڵ داواكارین بنكەیەک بكەنەوە لە ناوچەی هاوار یا بەمۆ، ئەو برادەرانە جیهازی لاسلكیان پێ ببێت، تا ڕۆژانە بتوانین هەواڵەكان بگەیەنینە ئەوێ و ئەوانیش بە جیهاز بیگەیەننە ئێوە. لە ڕاستی دا دووری شوێنی ئێوە و ئەو كۆسپانەی ڕێگا كە خۆتان دەزانن ڕیگرن لەوەی هەواڵەكانتان لە كاتی خۆیدا پی بگات، تەنها چارەسەریش لە ئێستادا بەوجۆرە دەزانین كە باسمانكرد.

٣-پێش گەڕانەوەی ئەم هاوڕێ نوێنەرەمان لاتان گەر بۆتان بكرایە هەویەی عدم تعرضتان بۆ بكردایە، بۆ ئەوەی هاتوچۆی داهاتووی ئاسان بكردایە كارێكی باش بوو. هەوڵ بدەن شوێنێكی نزیكتری سەرسنوری پێ نیشان بدەن و پێی بناسێنن، تا لە داهاتوودا ئیشی ئەم هاوڕێ یەشمان ئاسانتر جێ بەجێ بێت. لە ڕاستی دا(زێوێ) ئەو شوێنە نی یە بكرێتە (مركز)و چاوەڕوانی ئەوەش بن زوو هەواڵتان پێ بگات. پێویستە ڕەچاوی خەباتی سەختی ناوەوە بكەن. گەر نەشتوانن خۆتان نزیک بنەوە ئەوا خاڵی دووی ئەم ڕاپۆرتەمان پێشنیار كردووە، جا هەركەسێک بنێرنە ئەو

شـــوێنانە كە خۆتان بە باشـــترو نزیكتری دەزانن جیهازیان پێ نەبێت، بوونیان و هاتنیان هیچ ڕۆڵێكی نابێت.

رێكخستن :

بە گشـتی ڕێكخســتن ڕوو لە گەشــەكردنێكی نەوعی زۆر باشــە. كاریگەری قورسایی ڕێكخستن لە ڕووی ئیعلامیشەوە بە چاكی و تەواوی خۆی چەسپاندووە و ســەلماندووە لەســەر ســاحەكە، وەك تەنها ڕیكخســتن كە ئێســتا لە گۆڕەپانەكەدا هەڵوێستی ڕوون و ئاشكرای شۆڕشگێڕانەی خۆی دەردەبڕێت و جەماوەر بە گیانی شــۆڕشــگێڕێتی پەروەردە دەكات. كە دەڵێین وەك تەنها ڕێكخســتن، لەو ڕووەوە دەڵێین كە ئێستا بە جودو یەكێتیشەوە بڵاوكراوەیان نیە بۆ ناو جەماوەر، سەبارەت بە هەڵوێست لە ڕووداوەكان و ڕژێم.(دیارە مەبەستمان ڕێكخستنەكانی ناوەوەیە).

كۆمێتەی سولەیمانی و هەولێر لە ڕووی ڕێكخسـتنەوە زۆر بەهێزن، كۆمێتەی كەركوك ســـەرەتای نەش و نمایانە، توانراوە لە بەغداش هەندێ خەت دروســـت بكرێـت. هەروەهـا لە كەلار-توز- كفری.بەڵام هێشـــتـا بە چـاكمـان نەزانیوە ئەو ئەڵقـانەی بەغدا لە یەک بـدەین. تركیزیش كراوەتە ســــەر مرۆڤە كۆمۆنیســـتی و كرێكاری یەكانی عەرەبیش.لە بارەی جەیشـــەوە، زۆر بایەخی پێدراوە، ڕێكخســتن نەخشــــەو پلانی وردی خۆی خســـتۆتە كـار و تـا ڕادەیەكی بـاشــــیش هەنگـاوی سەركەوتوو نراوە بۆ پەیوەندی كردن بە كەسانی كۆمۆنیست و باوەڕبوو بە خەباتی كرێكاران و بەردەوامیشین. ڕاستەوخۆ هاوڕێ ی بەرپرسیاری كۆمێتەی شارەكان ســـەرپەرشـــتی ئەم خەتە دەكات لەگەڵ هاوڕێ یەكی تردا كە یەكێكە لە ئەندامانی كەرتی شەهید مستەفا.

هاوڕێ سەردار زۆر بە پەرۆش و گیانێكی كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕەوە لە هەوڵی گەشەپێدانی ئەو خەتانەی بەغدا-كفری-كەلار دایە كە پەیوەندی بەوەوە هەیە.گەرچی هەندێ كێشــە لە ئارادایە بەڵام دڵنیاین لە چارەســەری. لە قەرەداغ و شــارەزوور و تیپی ســەگرمەشــدا و لە ســنوری ئەو گوندانەی لەو ناوچانەش ماون ڕێكخســتنی پتەویان بۆ دامەزراوە و گرێ دراونەتەوە بە كۆمێتەی ســـولەیمانی یەوە. لە ڕووی چالاكی ڕاگەیاندنیشــــەوە چەندین بەیان لە لایەن كۆمێتەكانەوە دەرچوون و بە چڕی بڵاوكراونەتەوە لە شارو قەزاكاندا.

ڕاوبۆچوون و پێشنیار

١-ڕای تەواوی ڕیزەكانی ڕێكخسـتن لە بارەی دەركردنی (هەڵوێســت)ە وە بەم جۆرەیە:

گەر هەڵوێســت وەك بڵاوكراوەیەك حســاب بكرێت كارێكی زۆر باشــە. بەڵام گەر لە باتی ئۆرگانەكەبێت ئەوا ناوگۆڕینی ئۆرگانەكە لە ئاڵای شـــۆڕشـــەوە بۆ

هەڵوێســت خۆیشــتان دەزانن لە دەســەڵاتی كۆبونەوەی كادرانی ناوەوەو دەرەوە یا كۆنفرانسدایە. لەبەر ئەوە نابێت لە بری ئۆرگان حسابی بۆ بكرێت.

٢-پێویســتە وەک لە ژمارە یەكدا هاتووە بڵاوكراوەكە ڕێبازی ماركســی لینینی خۆی طرح بكات.

٣-بابەت و نوسینەكانی تەم و مژاوی نەبێت.

٤-لە خستنەڕووی شیكردنەوەی بارودۆخی سیاسی- كۆمەڵایەتی- عسكری دا لە تێروانینی چینایەتی كرێكارانەوە بۆچوونەكان دابڕێژرێت، بە ڕاشكاوی.

٥-گرنگی بە ناوەرۆک و پتەوی داڕشتنی بابەتی باسەكان بدرێت و پێشتر پوخت بكرێت. بۆ نموونە وتاری ئێســتگە لە ڕۆژی ١٩٨٦ /٢/١٣لەســەر دروشــمەكانی ئەمرۆ كە باسـی دیموكراسـی شـۆڕشـگێری دەكرد زۆر لاوازبوو. بابەتی واگرنگ پێویسـتی بە شـیكردنەوەی وردو زانسـتیانەی باری ئابوری و چینایەتی پێكهاتووی بۆرژواو كرێكارانی دەكرد، تا لەوێوە سـروشـتی كۆنەپەرسـتی و گرێدراوی چینی بۆرژوا بە ئیمپریالیزم و ســەرچاوەی دژی ئازادی و دیموكراســی بوونی بۆرژوا ڕوون بكرایەتەوە، تا دەگاتە ئەو ئاستەی گوێگر تێ بگات كە سروشتی كۆنەپەرستی و گرێـدراوی و دژی ئـازادی و دیموكراســی بوونی چینی بۆرژوا لە كوێوە سەرچاوەی گرتووە، وە ئێستە ئەو ئەركە دیموكراسی یانە چۆن كەوتونەتە ئەستۆی كرێكاران و..هتد وەک سەرەتای كارتان هیوادارین سەركەوتووبن.

هیوادارین ئۆرگانی ئاڵای شــۆڕش بەو پێیەی لیژنەتان لە نامەكەتاندا پەیمانتان دابوو لە ژمارە دووەوە دەری بكەن.

هەواڵەكان

١-وەزعی كرێكـاران..بە هۆی بەرزبوونەوەی نرخی كەل و پەلی پیویســتی ژیان، وەزعی گوزەرانی ژیانی كریكاران و زەحمەتكێشـان زۆر دژوارتر بووە، لە كوردسـتان و بە تایبەتی لە باشـووری عێراق بە لێشـاو ڕاپێچ دەكرێن بۆ بەرەكانی چەنگی نارەوا. بێجگە لە كارگەو پرۆژەو دەزگادەوڵەتیەكان، بە ماڵانیشــدا دەگەڕێن و لە هەر شوێنێک پیاوێک ببینن تۆزێ گەنج بێت ڕەوانەی بەرەی جەنگی دەكەن.

جەماوەری خەڵک لە میســری و مەغریبیەكان زۆر بێزارن، بە لایەنێكی هۆی درێژەكێشــانی جەنگەكەی دەزانن، بەوەی گەر ئەوانە نەبوونایە ڕژێم ناچار دەبوو تەواوی دەزگا ئابوری و ئیداری یەكانی دابخا. بەڵام ئێســتا بەوانی پر دەكاتەوە و كرێكاران و زەحمەتكێشــانی وڵاتیش دەكاتە ســوتەمەنی جەنگە شــوومەكەی. مەســەلەی بە زۆر كردنە جەیشـی ناشـەعبی و بەعسـی ئەوە هەر كاری ڕۆژانەی ڕژێمی فاشی بەغدابووە.

لە لایەكی تریشــەوە بە هۆی كەمی كەرەســەی خـاوەوە زۆربەی كـارگەو شـەریكەكانی كەرتی گشتی و تایبەتی وەستاون(وەک شـەكر)یا كەم بوونەتەوە وەک

چنین و ڕستن و شەكری كەللەو و حلویات و كلینێكس و..هتد یا وەكو شەركاتی تجمیعی تلفزیۆن و سەلاجەو موجەمیدەو كارەبایی، كە بە هۆی دابەزینی نرخی دیناری عێراقی و كەمی پارەی قورس(عملة صعبة)توانای ئەوەی نیە وەك پێویست كەرەسەكان بۆ ئەو شەریكانە مسۆگەر بكات، بەوجۆرە طاقەی ئینتاجیان كەم بۆتەوە و بە سەدان كرێكار لە كەرتەكانی گشتی و تایبەتی دا بەو بیانوەوە دەركراون. بەوەش وازیان لێ ناهێنن، بە زۆرەملێ ڕاپێچی بەرەكانی جەنگی ناڕەوایان دەكات.

لەوەتەی ئەم هێرشەی دواییش دەستی پێكردووە، ڕژێمی فاشی بەغدا لە شارەكانی ناوەراست و خواروودا وەكو سەگی هاربە دائیرەو ماڵ و دوكان و شەقامەكاندا دەسوڕێتەو بۆ گرتنی خەڵك و بە زۆر فرێ یان دەدەنە ئۆتۆمۆبێلەوەو دەیان نێرن بۆ بەرەكانی شەڕ. هەركەسێكیش یاخی بێت دەیكوژێ. بۆ نموونە لە شوێنێكی وەك بەغدا بە دەگمەن بەغدایی لەسەرجادە دەبینرێت، ئەوەی بەردەست كەوتووە ڕەوانەیان كردووە و ئەوی تری خۆی شاردۆتەوە.

ڕۆژانە بە سەدان لاشەی كوژراوی بەرەكانی جەنگ دێننەوە(مدینة الطب). بە سەدان ئافرەت لەوێدا وەستاون بۆ وەرگرتنەوەی جەنازەی كەس و كاریان بێ ئەوەی لە ترسی سیخوڕو ئەو جەندرمانەی بەعسی فاشی كە لەوێدا وەستاون بوێرن تەنانەت بگرین. یەك پیاویش تۆزێ گەنج بێت لەوێدا نابینرێت لە ئافرەت بەولاوە، لە ترسی ئەوەی نەكو بگیرین و ڕەوانەی شەڕە كاولكارەكە بكرێن.

تەواوی جەماوەری چەوساوەو زەحمەتكێش لە شارەكانی خواروودا وەكو بوركان پۆنگی خواردۆتەوە، چاوەڕوانی ئەوەی لێ دەكرێت گەر شارێكی وەكو بەسرە یا عمارە بگیرێت، تەقینەوەی جەماوەری لە شارەكانی خواروودا سەرهەڵبدات، لەو كاتەشدا حەتمەن هەموو شارەكانی عێراق دەگرێتەوە.

لە كوردستانی عێراقیشدا لەگەڵ بەرزبوونەوەی بڵێسەی جەنگە ناڕەواكە دەزگا سەركوتكەرەكانی فاشی یەكانی بەغدا لە قوتابخانەو زانكۆو دائیرەو كارگەو شەقامەكاندا كەوتونەتە گیانی خەڵك و بەزۆر دەیان بەن خوێنیان لێ دەسەنن.محافظی پارێزگاكان لەگەڵ جەندرمەكانی بەعسدا دەچنە قوتابخانەكان داوا لە خوێندكاران دەكەن خۆیان تطوع بكەن ، گوایە هەزار دینارو سەیارەیەكی بەرازیلیان دەدەنێ.

لە شارەكانی موسڵ و هەولێرو سولەیمانیش دەزگا سیخوڕیەكانی ڕژێم سەیارەیان بردووەو چواردەوری سەربازگەكانی سوپایان گرتووە بەو نیازەی سواری سەیارەیان بكەن بۆ بەرەی شەڕ. زۆر سەرباز هەڵاتووە، هەندێ لەوەی فریا كەوتووە لە ڕێگا خۆی دەربازكردووە. لە ناو سەربازەكانیشدا ئەوەی لە كاتی دەورگرتنی سەربازگاكەدا ڕای كردووە تەقەیان لێ كردووە (وەك ئەوەی لە

ســـەربازگەی فایدەی موســـڵ و ســـەربازگەی تانجەرۆی ســـولەیمانی لە ڕۆژانی ١٤/٢/٩٨٦ وە ١٥/٢/٩٨٦ ڕوویاندا.

٢-ڕژێم زۆربەی ڕەبایەكانی خۆی چۆڵ كردوە یا دووكەس یا ســـێ كەســـی تیا هێشــتۆتەوە، ســـەربازگەی وا هەیە لە بیســـت كەس زیاتری تیا نیە. ئەوانەی تریان هەموو ڕاپێچی بەرەكـانی خواروو كردووە. تەنـانەت كەوتۆتە گیـانی جـاشـــە كوردەكانیش و هەندێكی لێ ڕەوانە كردوون.

٣-لە پێش ئەم هێرشـــەی دواییشـــــدا تەواوی دەزگـاكـانی ڕژێم تووشـــی گەندەڵی(فســـاد) هاتوە و زۆربەی زۆری كاری خەڵك لەو دەزگایانەدا بە بەرتیل نەبێت نـاروات. جاش و ســـیخوڕەكانی ڕژێمیش كەوتونەتە دزی و ڕاووڕووتی جەماوەر، بۆ نموونە لە سـەیدسـادق لە سـولەیمانی نەک هەر ماڵی هاوڵاتیان بەڵكو مریشـكیش دەدزن. لە هەڵەبجەی شاری سولەیمانیش شـەوانە شـەوكوت و دوكان و ماڵ تاڵانكردن لە لایەن جاش و سیخوڕەكانەوە بەردەوامە.

٤-ڕژێم بریاری دەركردووە پەنجاویەک هەزار خانوو لە شـــێوەی ئۆردوگای زۆرەملێ دروســـــت بكات بۆ ئەو گوندانەی ماون و هەندێ قەزاو ناحیەو هەندێ گەڕەكی شـاری سـولەیمانیشـــی تێ بكات. لە لایەكی تریشـــەوە بریاری دەركردووە هەركەسیک براو كوڕی پێشمەرگەبێت معاشی دەبڕن.

٥-ڕێگـای هـاتووچۆی گونـدەكـان، گەلێكی هەر بڕاوەو هەنـدێكی تری زۆر بە نـاڕەحەتی و بە دزیەوە هاتوچۆی بۆ دەكرێت. ڕژێم تەنانەت ئازوقەی گوندەكانیشـــی بڕیوە.

٦-ڕژێم بریاریداوە گەر كارەبای هەرشوێنێک بپچڕێ چاكی نەكاتەوەو ناشیەڵێت خەڵک چاكی بكەنەوە.

٧-لەم ماوەدا بە هۆی تەقەوە لە شـــاردا تانكی ئاوی تووی مەلیک لە سـولەیمانی كون بوو، خەڵكی لەســـەر حســـابی خۆیان چاكیان كردەوە، بەڵام ڕژێم قوة خاصـــەی نارد تێكیان دایەوە. خەڵک چوونەتە لای مدیری ئەمن بۆ واســـطە. مدیری ئەمنی فاشـــیەكان لە ســـولەیمانی وتویەتی هەر شـــوێنێک تێكدرا نابێت چاک بكرێتەوە با لەسەر حسابی خۆشتان بێت.

٨-رژێم بریاری داوە لە هەر شوێنێک سیخوڕێكی بكوژرێت لەو شوێنەدا چەند زیندانیەک گوللەباران دەكرێتەوە. وەک ئەو سێ كەسەی لەبەردەم سانەوی ڕۆشنبیر ڕە می كران.

٩-لە شـــاری كەركوک ڕژێمی فاشـــی كەوتۆتە وێزەی ئەو كوردانەی لە ســـاڵی ١٩٧٠ بە دواوە زەوی یان كڕیوە و نفوســـیان لەوێ بووە ، كۆیان دەكاتەوەو دەریان دەكات.

١٠-ڕۆژانە بازگەکان، جەندرمەکانی رژێم لە شـــارەکاندا خەریکی ئازاردانی دانیشـتوانەو خەریکی پشـكنینە. لە شـاری سـولەیمانی بۆ نموونە ڕۆژانە چەندین قوتابی هەرزەکار دەگیرێت. تا ئێســتا نزیکەی هەزارو پێنج ســەد قوتابی و منالْ گیراون لە لایەن ڕژێمەوە و گەلێکیشیان لێکوشتوون.

١١-ئەو کەســانەی کەس و کاریان پێشــمەرگەیەو ماڵیان حجز کرا، لە لایەن ڕژێمەوە کەل و پەلی ماڵەکانیان فرۆشتوون.

زانگۆ

ڕژێمی فاشــی بەغدا بە هۆی مامۆســتا ســیخوڕەکانیەوە کەوتۆتە ویزەی خوێندکارانی زانگۆکانی صلاح الدین و موسڵ، بۆ بەزۆرکردنە بەعسی. بە زۆری هەڕەشــەو فشــارو تۆقاندن دەیەوێت ســەریان پی دابنەوێنێ بە تایبەت لە کولیجی پەروەردەو ئاداب بەشـی کوردی وەک سـەرەتا. فشـاری ڕژێم بە جۆرێک توندبوو، کە یەکێک لە خویندکارەکانی کولیجی پەروەردەی موسـڵ کە خەڵکی (کوت) بووەوە لە خێزانێکی زەحمەتکێش بوو لە قاعەی کولیجی پەروەردەدا نەوتی بە خۆیدا کردو خۆی سوتاند و لەو نامەیەی پاش خۆیشی بە جێی هێشتبوو بێزاری خۆی لە دەست فاشییەتی بەعس دەربڕی بوو.

ئاگاداری کولیجەکانیشـیان کردووە دبلۆمی دەرچوون (شـهادة تخرج)نەدەنە هیچ خوێندکارێک تا نەبێتە بەعسی و جەیشی ناشەعبی نەکات.

<u>هەواڵەکانی یەکێتی</u>

*-یەکێتی نیشـتمانی ڕێکخراوەکانی ناو هیزی پێشـمەرگەیان هەڵوەشـاندۆتەوەو دابەشیان کردوون بەسەر تیپەکاندا.

*- لە ماوەی مفاوەزاتەکەی یەکێتی، بە هۆی ئەوەی ڕیزەکانی یەکێتی لە شارەکان و سەرکردایەتی یەکێتیشدا پڕبوە لە سیخورو بەکرێگیراوی ڕژێم. ڕۆژانە بەردەوام لێ یان دەگیرێت، بەخۆیشـیانەوە ناوەسـتن خەڵکی تریش بەگرت دەدەن. لەو ڕۆژانە گۆران لە کـاتێکـدا لە مـالی حەمەشــوکر نـاوێـک بووە لەگەل کمـال مهنـدس و خوشــکەزایەک و برایەکی حەمە شــوکور لە لایەن دەزگای ئەمنەوە گیراون. ئێمە پاش تحقیقی ورد دەلیلی اثباتمان دەستکەوت کە ئەوانە لە لایەن جاسوسەکانی بەعس لە ناو یەکێتی یەوە دراون بە گرت.

*-دەنگ و باسی ناو جەماوەر وایە سەرانی یەکێتی بروسکەی تەئییدیان لێداوە بۆ رژێمی فاشــی بەغدا. دیارە ئەو هەواڵە ڕاســتە چونکە بە ڕەســمی فەرمانیان دەرکردووە کە لە (ســوپای رژێم نەدەن) فعلا لەم ماوەی هێرشــەدا ینک تەقەی لە ســوپای رژێم نەکردووە، دەنگی مفاوەزاتیش دەســتی پێکردۆتەوە لە نێوان ینک و ڕژێمدا.

* شەوی-١٦لەسەر١٩٨٦/١/١٧ چەکدارەکانی یەکێتی لەو شەوەدا بەسەر سەدان سـیخوری رژێمی بەعسـدا، کە ڕیزەکانیان دەدەن بەگرت، هەنگاویان ناوە و چوون ئەحمەد چاوشین یان کوشت کە لەدەست یەکێتی هەڵاتبوو و خۆی تەسلیم کردبۆوەو لە ماڵی خۆیدا وەک هاونیشتمانی یەک دانیشتبوو.

*-پـاش گرتنی هـاورێ یـانی نـاوەنـدی نوســـەران. لە ڕۆژی ١٩٨٦/١/١٢ نامەیەکمان پێ گەیشـــت کە ســـەرانی یەکێتی بە هۆی دایکی زیلانەوە ناردبویان. بریتی بوو لە ئیسـتقالەی کاک بەختیار لە ئاڵای شـۆڕش و تەنها چوار دێڕبوو. ئێمە وەڵاممان نەدایەوە، چونکە توقعی ئەوەمان هەبوو سەرانی یەکێتی بەوەوە ناوەستن و شـتی تری بە دوادادیت. گەر وەڵام بدرایەوە دەبوو وەلامی ئەوەی بە دواشـیدا دیت بدرێتەوە. نامەی ئیســـتقالەکە لە بەرواری ١٩٨٥/١٢/٢٦ نووســـرابوو. هەرواش دەرچوو. لە ١٩٨٦/١/٢٨ نامەیەکی ترمان پی گەیشت کە ئاراستەی ئێوە کرابو لەو سێ برادەرەوە، بە ئیستینساخ و بەخەتی مەلابەختیار و هەرسێکیان ئیمزایان کردبوو بە بەرواری ١٩٨٦/١/٧. تیایدا ئەوەی ســـەرانی یەکێتی بۆیان دیاری کردبوون لە ژێر فشاری مەرگدا نووسیویانەتەوەو ئیمزایان کردووە. ئێستاش هەرسێکیان کراون بەیەک و لە هۆدەیەکدا حجزن و هەر لەو هۆدەشـــدا پیســـایی دەکەن. واتە هاتنە دەرەوەیان نیە و مواجهەش هەر بە ئامادەبوونی زیندانیەوان برایم جلال و دەسـت و پێوەندەکەیەتی. ئێسـتاش سـەرانی ینک دەڵێن لەوە زیاتر کە پێیان کراوە نازانین چی یان لێ بکەین.

<u>تێبینی</u> :

١-بە هۆی هێرشـــی ئێران و شـــکانی ســـوپای عێراق و داروخانی باری ئابوری ،عەســـکەری، بەشـــەریەوە ڕژێمی جەللادی بەغدا لە لەرزین دایە. **ئێمە پێمان وایە جەمـاوەر لە هەڵچوونـدایە. هەمو کەرەســـەکـانی ڕاپەڕین لە گۆڕێـدان**، بۆیە ئـاگـادارتـان دەکەینەوە کە ئێمە بە دوو قۆنـاغ ئەم وەزعە دەبڕین. یەکەم: مرحلەی هاندان و ڕون کردنەوەی سـیاسـەتی فاشـسـتی بەغداو لە ڕێگەی بەیان و دروشـم بڵاوکردنەوە بە نـاو جەمـاوەردا بۆ خۆشـــکردنی زەمینەی ڕاپەڕین و زیـاتریش خۆشمان بە جەماوەر، بە تایبەتی بە کرێکاران و زەحمەتکێشان بناسێنین.

٢- قۆنـــاغی ڕاپەڕین. بۆ ســـەرپەرشـــتی کردن و قۆزتنەوەی عەفەویەتی ڕابەرایەتیکردنی ڕاپەڕینەکە. بۆیە داواکارین لە ئێوەش بۆ ئەو مەبەســـتە کاربکەن بە تایبەتی لە ڕێگەی ئێزگەوە.

٣-ئاگاداربن لەوەی رژێم زۆربەی هەرەزۆری سـەربازگەی لە کوردسـتان چۆڵ کردوە و جاشـــی لە جێگەی داناوە، هەمو ســـوپاکەی ڕاپێچاوە بۆ شـــەری خواروی عیراق.

٤-داواكارین دەنگ و باسی خۆتان و وەزعی دەرەوەی وڵات و وەزعی ئێران و جودمان بە درێژی بۆ بنوسن.
٥- هاوڕێ یانی ئێمە زۆر گرنگی یان داوە بە ڕێكخستن، زۆر لە هەوڵداین، كەم شارو شارۆچكە هەیە بەیانی ئاڵای شۆڕشی تیا بڵاونەكرابێتەوە، ئێستا بە نیازی ئەوەین بەیانێک بە عەرەبی دەربكەین، هەندێ شعارات بنوسین و بڵاوی بكەینەوە.
٦- هەرچەندە ئیستا پەكمان نەكەوتووە بەڵام پێمان باشە هەوڵی پەیداكردنی ڕۆنیۆیەكمان بۆ بدەن چونكە ڕۆنیۆكەمان شكاوە. وە ئیستنساخ زۆر پێویستە بۆمان. ئەگەر بە ئاسانی دەستتان دەكەوێت.
هەر سەركەوتووبن

كۆمێتەی ڕێكخستنی شارەكان
ئاڵای شۆڕش
١٩/٢/ ٩٨٦

پلانی دەربازكردنی هاوڕێ زیندانیەكانمان

كۆمێتەی سولەیمانی بریاریدا پلانێک بۆ دەربازكردنی سێ هاوڕێ زیندانیەكانمان ڕێک بخات، ڕای خۆمان لەو بارەوە گەیاندە مەلابەختیار لە زیندان. ئەویش لەگەڵ شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ قسەی كردبوو، دواجار بە بیرۆكەو نەخشەی شێخ عەلی كلیلی زیندانەكەیان لە سەر قورو دواتر لەسەر كاغەز كردبوو، هاوڕێ لیدیا(روناكی شێخ جەناب). كلێشەكەی گەیاندە ئێمە لە ناو شار، هاوڕێ یانی تەكنیک كار توانیان بە باشی چەند كلیلیک لەو شێوەیە دروست بكەن، لەگەڵ هاوڕێ لیدیا كە چاوەڕوانی تەواوبونی كلیلەكان بوو، نەخشەی جێبەجێكردنی كاتی پلانەكەمان بۆ ڕوونكردەوە تا ئەویش بیگەیەنیت بە مەلابەختیار: لەو ئێوارەیەی دیاریكرابوو بۆ دەربازبوونیان، ئێمە، لە ناو شارەوە هاوڕێ یەک دەنێرین بە نامەیەكەوە بە ناوی ڕێكخراوی سولەیمانی و مۆری یەكێتی یەوە بۆ تاڵەبانی، كە چەند هەواڵێكی لەسەر بارودۆخی ڕژێم تیا بنوسرێت بۆ خەریک كردنی پاسەوانەكان بۆ ماوەی چارەكە سەعاتێک، تا دەرفەتی هاتنە دەرەوەو دووركەوتنەوەی زیندانیەكان بڕەخسیت. بریاربوو زیندانیەكان لەو ساتەدا بێنە دەرەوەو دەربازبن. لە هەمان كاتیشدا مەفرەزەیەكی دوو كەسیشم لە شارەوە نارد تا لە دوورەوە چاوەڕوانی دەربازبوونی ئەوان بكەن، دوای دەربازبونیان ئەو مەفرەزەیە لەگەل زیندانیەكاندا یەک بگرنەوەو ئەوان بەرەو ناوشار بهێنن بە پێی ئەو نەخشەیەی بۆمان دیاریكردبوون. لە ناوشاریش شوێنمان دیاری كردبوو بۆ شاردنەوەیان و نەخشەش بۆ گەیاندنیان لە ماوەی بیست و چوار سەعاتدا بە چیای

ســـورێن. ئەوە ئەو پلانەبوو كە دانرابوو. ئێمە لە ناوشـــار ئەو ئێوارەیەی بریاربوو ئەو پلانە جێبەجی بكرێت كەوتبووینە ئینذارەوە، هەســت و هۆشــمان هەمووی لای سـەركەوتنی پلانەكەبوو، من چاوەڕوانی گەیشتنی مەفرەزەكەی شارم دەكرد لەگەڵ هـاوڕێ زینـدانیەكـان بگەنەوە ئەو مـاڵەی بۆیـانم دیـاری كردبوو. ڕۆژی دوایی لەو شـــوینەی چاوەڕوانی گەڕانەوەی مەفرەزەكە بووم ، تەماشـــامكرد گەڕانەوە، بەڵام كەســـیان لەگەڵ نەبوو. پرســـیم چی ڕویداوە ئەوان كوان؟ وتیان وەک نەخشـــەكە كارمانكرد و لەو شـــوێنەی دیاریكرابوو چاوەڕوانمانكرد، دەنگە دەنگ لە بازگەكە پەیدابوو، ئەو هاوڕێ یەی بۆ خەریک كردنی پاســـەوانەكان ناردبوتان پازدە دەقیقە پاسـەوانەكان خەریک بكات، ئەو نیو سـەعات مەشغوڵی كردن، حەرەسـەكانمان دی لە زیندانەكە دووركەوتنەوە ، هاورێیانی زیندانی دەرگای زیندانیان كردەوە و بەڵام پاش ساتیک چوونەوە ژوورەوەو نەهاتنەوە دەرەوە! ووتیان ئێمە تا درەنگانێكی شەو لەو شـــوێنەی تیـابووین چـاوەڕوانیمـان كرد، لەوەزیـاتر نەمـانتوانی بمێنینەوە و گەڕاینەوە، دواتر هاورێ ســـەردار لەگەڵ ئەو هاوڕێیەش كە بۆ مەشـــغولكردنی پاسەوانەكان ناردبومان قسەی كرد، وتی: لە باتی پانزە دەقیقە نیو سەعات مەشغولم كردن. نەدەترســـام لەهیچ چونكە نامەكەی ئێوە داتانمێ مۆری یەكێتی نیشـــتمانی پێوەبوو. بەوجۆرە هەوڵێک و پلانێكیترمان لە لایەن ئەو هاوڕێ یانەی زیندانەوە بۆ ڕزگاركردنیان پووچەڵكرایەوە. ئێمە وەک كۆمیتە لە رێگەی هاوڕێ لیدیاوە(روناک شێخ جناب) تەنها نامەو نامەكاری و پەیوەندیمان بە مەلابەختیارەوە هەبوو.

م.پشكۆلە كتێبی ئەزمون و یادەكەیدا نووسیویەتی دەڵێت:

"شـیخ عەلی،وەهای كردو كۆپیەكەی لەســەر كاخەز، بە "ڕوناک" ی هاوســەری مەلابەختیـاردا، نـارد بۆ شـــار و پـاش چەنـد رۆژێـک، رونـاک بە چەپكێ كلیلەوە گەیشـت و بۆ ناو زیندانی هێنا"([1])......لە لاپەڕەیەكیتردا دەڵێت" ([2])هەواڵی كلیلمان بە ڕێكخســـتنی شـــار گەیاند و ئاگادارمان كردن كە ئێمە لە شـــەوێكی ڕەهێڵەو بـارانـاویـدا ، لە زینـدان هەڵدێین و ئەوان هەر لە ئێســـتـاوە، شـــوین و جێگـای خۆشاردنەوەمان لە شاردا بۆ دابین بكەن.

شـــەوێک ئاســـمان تەقیەوە، باران و هەورە گرمە گاڵەیان دەكرد، ئێمە، بەرگمان پۆشـــین، پێڵاومان لەپێ كردن، نانمان لە گیرفانمان ناو چاوەڕێ بووین، لەپڕ، لە دەرێ بوو بە دەنگدان و تێخوڕین، پاشـتر ئێمە زانیمان كە لە شـارەوە، كەسـێكیان ناردووە و وای پیشـــان داوە كە نامەیەكی گرنگی بۆ مام جەلال هێناوە. ئەمەش بۆ ئەوەبووە كە پێشـمەرگە و پاسـەوانەكان بخاتە غەفڵەتەوەو سـەرگەرمیان بكات. بۆ ئەوەی دەرفەت بۆ دەربازبوونی ئێمە

---

[1]) كتێبی ئەزموون و یاد- نوسینی پشكۆ نەجمەدین لاپەرە ٢٨٠.

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە ٢٨١.

بـرەخســـێـت، **بەڵام ئێمە جۆرێـكی تـرمـان لێـك دایەوەو ئەو شـــەوە دەرنەكەوتین".....**

لە كاتێكدا ئێمە لە شـــارەوە كارئاســـانیمان بۆ دەربازكردنی ئەو هاوڕێ یانە كردبوو، ســەركەوتنیشــی مســۆگەربوو، بەڵام بە جێبەجێ نەكردنی پلانەكەی ئێمە وشكست پێهێنانی ئەو پلانە ئەو هاوڕێ یانە دیسانەوە نائومێدیان كردینەوە. ئێمە ئەو پلانەمان تەنانەت لە لیژنەی ســەرپەرشــتیش شــاردبۆوە، چونكە دەمانزانی لەوێوە هەواڵ بە تاڵەبانی دەگاتەوە...

خوێندنەوەی ئەو نامانەی كۆمێتەی ســـەركردایەتی ناوخۆی شـــارەكانی ئاڵای شـۆڕش بۆ لیژنەی سـەرپەرشـتی، بایەخی خۆی هەیە بۆ تێگەیشـتن لەو بارودۆخە سـیاســی و ئەمنیەی ئەو ســەردەمە. ئێمە ئەوكات لە ناوەوە، وا تێگەیشــتبووین كە ســـالارعزیز (وەك خۆی وتبووی)هەموو ئیمكـانـاتێكی مـادی لە پـارەو چەك و ئامێری چاپەمەنی دەســت خســتووەو بنكەی ســەرەكیان دێننە چیای ســورێن! بەڵام دەركەوت هەر قسەبوو. لە سەرەتای پەلاماری یەكێتیشەوە بۆ سەر ئاڵای شۆڕش و گەیشتنی پێشمەرگەكان بە ئێران. ڕژێمی ئێرانی لە سەر سنور زۆربەی هەرەزۆری چەكەكانی دەست بە سەرداگرت. بەوجۆرە وەك ئەوەی سالار عزیز بانگەوازی بۆ دەكرد وا دەرنەچوو، بووشن بە بار بەسەر ڕێكخستنەكانی ناوەوە.

ئێمە لە ناوەوە، لە كۆمێتەی ســـەركردایەتی ناوخۆ، ناچاربووین دەســـت لەو هـاوڕێ یـانەی زێوەش بەرنەدەین، نەبـا ئەو بـارودۆخەی ئەوان لە دژی ڕێبـازو پرنســـیپەكـانی ئـاڵای شـــۆڕش بەكـار بهێنرێـت. (<u>بـارودۆخێكی حســـاب بۆ نەكراو)وسەردەمێكی قورس بوو بۆ هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش</u>. حساب بۆ نەكراو، چونكە ئێمە لە نەخشـەماندا نەبوو هێزی ســەربازیمان هەبێت یا جیابكەینەوە تا كار بۆ دابینكردنی پێویســتیەكانی بكرێت. ســـالاریش كە وەزعەكەشـــی بەودەردەبرد دەركەوت هیچ ئامادەكاری یەكی نەكردبوو! ئەم نامانەی كۆمێتەی شارەكان بەشێك لە كێشەكانی ئەودەمە دەخاتەڕوو..

ئەمەش دەقی نامەیەكیتری كۆمێتەی شارەكانە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

لە سەركردایەتی ناخۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی تیكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

بە پێویستی دەزانین لەم بریارو هەواڵانە ئاگادارتان كەینەوە :

١-سەبارەت بەو نامەیەی هاوری كاردۆ. ئێمە لەم كاتە ناسكەدا كە پێویستی بەوە دەكرد بنكەیەكتان نزیک بوایە بۆ پەیوەندی و ناردنی پێشـــمەرگە بۆ لاتان. وای بە چـاك ئەزانین هـاوڕێ نەورۆز بگەڕێتەوە بۆ بنكەی خۆی بەرەوپیری هـاوڕی

كوردۆ بچیت و لە بنكەی بارزان دا ڕێكی بخات. ئەو مەسەلەیە زۆر گرنگە چونكە بە هاتنی ئەو هاوڕێ یە و پەیوەندی كردنی پێمانەوە یەكێتی لە ناوچەی هەولێر لاواز دەبێت.....پیویستە چیتان بۆ دەكرێت بۆ پەلە كردن لەو پەیوەندی یە بیكەن.

٢-ئەو كەسانەی هاوڕێ كوردۆ ناوی بردوون كە بڕوای پێ یان نیە، بە پێی بڕیاری كۆمێتەی هەولێر هیچ جۆرە پەیوەندیان بە ئاڵاوە نەماوەو لە مێژیشە دەركراون.

-٣ئەو نامەیەی هاوڕێ كوردۆ لە ١٩٨٦/٣/٥ گەیشتۆتە كۆمێتەی هەولێر و لە ١٩٨٦ /٣/٦گەیشتۆتە كۆمێتەی شارەكان. واتە لە جهەتی ئێمەوە دوانەكەوتووە.

٤-ڕای هاوڕێ كاردۆ لەسەرجۆری اعلام لە باری یەكێتی یەوە زۆر پەسەندە و ئەوە ڕای ئێمەشە، كە ئەو جۆرە ئیعلامە شێوەیەكی تحلیلی تیوری سروشتی بۆرژوای باڵادەستی سەر ساحەكە بگرێ بە خۆیەوە، گەر باسكرا. ئەگینا لەم كاتەدا زۆر پێویستە قورسایی كاركردنی اعلامی ئاراستەی رووخانی ڕژێمی فاشی بكرێت و گرنگی ڕۆڵی ئەو بەدیلە(دیموكراتیكی شۆڕشگێڕە) دیاری بكرێت، كە تەنهالەو ڕێگەوە كێشە میللی و چینایەتیەكان چارەسەر دەكرێت.

بە ڕاستی ئەركی مەزن كاری مەزنی دەوێت. پێویستە لەم بارە ناسكەدا قورسایی چالاكی ڕیكخراوەیی-عسكری-اعلامی ڕینمایی ڕێكخستن-كریكاران و زەحمەتكێشان، جەماوەری تێكۆشەر بێت كە چۆن لە ڕووی ڕژێمدا ڕیزەكانیان یەكخەن، ڕاپەڕن، ئامانجەكانیان بەدی بهێنن.

لەم كاتەدا زۆر پێویستە چەند بەیانێک لە ئێستگەوە بە عەرەبی ئاراستەی كرێكاران و زەحمەتكێشان و جەماوەری ستەمدیدەی عەرەب بكرێت لە خواررووی عێراق، فێری خۆڕێكخستن و ڕاپەڕینیان بكەن و تێیان بگەیەنن كە تەنها ڕژێمی سەرفرازكەری ئەوان لە چەوسانەوە، هێنانە سەركاری كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕە.

٥- بە خۆشحاڵیەوە ئاگادارتان دەكەین كە لە ئەنجامی گەشەسەندنی ڕیزەكانی ڕێكخستنی خواررووی عێراق، ڕادەی قەوارەی ڕێكخستنی جنوب گەیشتە ڕادەی كۆمێتە.

<u>هەواڵەكان</u>

١-دەربارەی بارزانیەكان

بۆ سێ ساڵ دەچێت بۆرژوا فاشستەكانی بەغدا پیاوەكانی خێزانی بارزانی یەكانیان گرتووە و بێ سەروشوێنن، ئافرەت و مناڵەكانیان بە ناچاری لە پێناوی درێژەدان بە ژیانی كولەمەرگیان، دەستی كاری هەرزانی خۆیان دەفرۆشن بە سەرمایەداران. زۆربەی ئافرەتەكانیان سەرەڕای بەخیوكردنی منالەكانیان لە مەیدانی كشت و كاڵدا، لە شینایی یەكاندا لە بەیانی تا ئێوارە بە كرێ یەكی یەكجار

کەم کاریان پێ دەکرێ. زۆریشـــیان لە قەســـابخانەکان و کارگەکانی لوقم و قەند دروست کردندا بە هەرزان هێزی کاری خۆیان دەفرۆشن و بۆرژوا کۆنەپەرستەکان دەیان چەوسێننەوە و ڕەنجی ماندووبونیان بە تاڵان دەبەن، هەرکاتێکیش ویستیان بێ قەرەبو دەریان دەکەن و لە ســەرچاوەی ژیانی پڕ کوێرەوەریان بێ بەشـیان دەکەن. سەرباری ئەو ژیانە کولەمەرگی یە ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا لە ١٩٨٦/٢/١٩ زۆربەی پـاســـەکـانی هەولێری کۆکردەوە لە کـات ژمێر ٤ ی بەرەبەیـانی ١٩٨٦/٢/٢٠چواردەوری ئۆردوگاکانیان دا لە قوش تەپە، هەموویان لە پاســـەکان بارکرد بە نیازی ئەوەی بەرەو مێرگەسـوور ببرێن و لەوێ بەرەڵلا بکرێن. ڕژێم لە ترســی زیادبونی ناڕەزایی کۆمەلانی زەحمەتکێش کە چۆن بە بەرچاویانەوە ڕەفتار بەرامبەر ئەو خەڵکە ســتەمدیدە زەحمەتکێشــە دەکرێت و لە ترســی باری ئاڵۆزی سـیاسـی ئێسـتا لە شـارەکاندا ڕژێم بە ناچاری هەموویانی هینایەوە. بەڵام ئافرەت و خانەوادە بارزانی یەکان چونکە چاک شـارەزای ماهییەتی رژێمی بۆرژوا فاشـستی بوون، هەربۆیە لە ترســـی ئەوەی نەبا جارێکیتر فرســـەتیان لێ بێنێت و ڕەوانەی لایەکیان بکات بە ناچار و بێ دەرەتان بە ناو شارەکاندا بڵاوەیان لێکردووە.

٢-لە دیهـاتەکـانی نـاوچەی هەولێری تێکۆشـــەر بەردەوام ڕژێم بۆردومـانی دێهـاتەکـان دەکـات و ئەوەی هەیـانە دەیســـوتێنی و بە تـاڵان دەیبـات. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/١٦ ســێ مەکینەی جووتی ســوتاندووە. گوندەکانی دەشــتی کۆیەش لە ٩ شـــاخە پیســـکە، بانی ماران، بایز ئاغا، بانە قەرات) بە کۆپتەر بۆردومان کراون و شـــەش هاولاتی شـــەهید بوون، چەند کەســێکیش بریندار بوون. ئەوە جگە لە زیانی زۆر لە مەڕو ماڵاتی گوندە بۆردومان کراوەکان.

٣-لە ئەنجـامی جەنگە نـارەواکەی عێراق-ئێران کە ڕۆژانە بە دەیـان ڕۆڵەی زەحمەتکێشی ئەم گەلە دەبنە خۆراکی ئەو جەنگە کاولکارە، جەنازەکانیان دێتەوە بۆ خێزانەکانیان. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/٢٧ لە شاری موسل کەس و کاری کوژراوەکانی جەنگ ناڕەزایی و بێزاری خۆیان لە دژی ئەم شـــەڕە ناڕەوایە و لە دژی ڕژێمی ســەدامی جەللاد دەربڕی و لە شــەقامەکاندا کەوتنە خۆپیشـاندان. خۆپیشـاندانەکە بە جۆرێـک گەورەبوو ڕژێم نەیوێرا ڕاســـتەوخۆ هیچ کـارێکی ســـەربـازی دژی خۆپیشاندەران بکات.

٤- بە هۆی هێرشی ئەمجارەی ڕژێمی ئێرانەوە ڕژێمی بۆژوا فاشستی بەغدا لە ناو شاری هەولێرو ناحیەو قەزاکاندا دەستی کردووە بە ڕە شبگیری گشتی بە تایبەت بەرامبەر کرێکاران زەحمەتکیشـان. لە دائیرە ڕە سـمی یەکانی میری و کارگەکاندا بە زۆر کۆیان دەکەنەوەو ڕاپێچی خوارووی عێراقیان دەکەن.

٥-وەک لە سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراوەوە پێمان گەیشتووە، دەوڵەتە گەورەکان ئاگاداری سەدامی جەلادیان کردووە کە بڕوات و ووڵات بەجێ بهێڵیت ، پێیان وتووە تا تۆ نەڕۆیت جەنگ کۆتایی نایەت، سەدام وەلامی نەداونەتەو..
٦- لێرە دەنگ زۆر گەرمە و بە رەسمیش لە هاوڕێی خۆمانەوە ئاگادارکراوین کە ماوەیەک لەمەوبەر نوێنەریکی سەدام لە بولغاریا نوێنەری حشعی دیوە وسەبارەت بە ریکەوتن لەگەڵ حشع قسەی لەگەڵ کردوون. گوایە وەڵامی حشع وابوە، کە ئەوان بێ پارتی ئامادەنین بێنەوە.
٧-قەواعدی حشع وەک بە بەردەوامی قسەیان لەگەڵدا دەکەین زۆر بێزارن لە سەرکردایەتیان. ئەوانەی لە پارێزگای سولەیمانی قسەیان لەگەڵ کراوە تا ئێستا بە تەواوی بیرو بۆچوون و ئامانجەکانی ئاڵای شۆڕش بە راستترین ڕێگە دەزانن. بەڵام چونکە دەستەمۆی بیرو کرداری چەندین ساڵی ریڤیژینستی و کلکایەتی بوون و گیانی شۆڕشگێڕیان تیا مردووە ئامادەی کاری شۆڕشگێڕانەنین و چاوەڕێ ی هیمەتی دەرەکین. تەنانەت ئاگادارمان کردن هەرچیتان بویت لە باری ئیعلامیەوە بۆتان دەکەین، تەنها ئێوە یەکێتی کاری کۆمۆنیستی لەگەڵ ئێمە دژی رژێمی بۆرژوا فاشستی عیراق بکەن، با تنسیقی تەنزیماتی ئێمە و ئێوە لەو بارەوە یەکخریت. بەڵام ئەوان دیارە وەک کەو چوون و پێزی کاری شۆڕشگێڕیان تیا نەماوە. بە هەرحال هەر خەریکین ورەی شۆڕشگێڕیان بەرز بکەینەوە بەرەو کاری شۆڕشگێڕی یەکگرتوو(عسی و لعل).
٨-رژێمی بۆرژوا فاشستی عێراق هەر بە چەوسانەوەی کرێکاران و زەحمەتکێشان و بە فێرۆدان و بە تاڵان بردنی ڕەنجی شانی ئەو چەوساوانەو بە خۆرایی بە کوشت دانیان لە بەرەکانی جەنگی ناڕەوایدا نەوە ستاوە ئەوە تا لە ١٩٨٦/٣/١ وە بە زۆر کرێکاران و زەحمەتکیشانی دەزگا دەوڵەتی و کارگەکان دەبەن و خوێنیان لی دەگرن. هەریەکەی قاپێک خوێنی بە زۆر لێ سەندراوە. پاش ئەوە داوای تطوعیان لێ کردون. پاش ئەوەی بە توندی ڕەتکرایەوە و کەس ئامادە نەبوو تطوع بکات. رژێم وەک پیشەی هەمیشەیی بە تیرۆرو تۆقاندن کەوتە وێزەی کرێکاران و فەرمانبەرانی کەرتی دەوڵەتی و ئێستا هەر شوعبەو فەرعی دائیرەیەک بە زۆر چەند کەسێکیان جلی سەربازیان دەکەنە بەرو ڕاپێچی جەنگە دۆڕاوەکەیان دەکەن. ئەو هەنگاوەی رژێم نەک شارەکان بەڵکو قەزا و ناحیەکانیشی گرتۆتەوەو بۆتە زیاتر بوونی ڕق و بێزاری جەماوەر.
لەولاشەوە کاتی تاقیکردنەوەی تێکرا قوتابخانەو زانکۆکانی پێش خستووە بە مەبەستی ئەوەی دیراسە زوو تەواو ببێت و خوێندکاران و مامۆستایانیش ڕاپێچی ئەو شەڕە نارەوایە بکات..

٩- لە رۆژی ١٩٨٦/٣/٤ جەللادەكانی سـەدام عبدالجبار شـنشـل و عزت دوری گەیشــتنە ســولەیمانی . ئامرلیواكەی شــارباژێرو حەوت ئەفســەری گەورەی لە ســەربازگەی ســولەیمانی ڕەمی كرد، بەو بیانوەی خۆنەگربون لە بەردەم هێرشــی ئێرانی دا.

عیزەت دوری نوێنەری نـاردووە بۆ لای جلال تـاڵەبـانی بۆ قســـەو وتوویژ و مفاوەزە دەست پێكردنەوە. ئەوەندەی ئاگادارین جلال تاڵەبانی رەفزی كردووە.

١٠- جلالیەكـان وا بڵاودەكەنەوە لە نـاو خەڵكدا كە لەگەڵ جودو ئێران رێـك كەوتوون. لە لایەكی تریشـــەوە وەعدیان داوە بە چەكدارەكانیان معاشـــیان بۆ زیاد بكەن. دیارە ئەوەش بۆ هێشتنەوەی چەكدارەكانی دەوریانە ئەوەندەی بۆیان بكرێت.

وەزعی چەكدارەكانی جلالی بەم جۆرەیە :

گەرچی لای سیخوڕەكانی جلال تاڵەبانی و نەوشیروان ناوێرن بە ئاشـكرا قسـان بكەن، بەڵام لە زۆر شـــوێن و لە نـاو خەڵكیشـــدا چەكدارەكـانیـان زۆر بیزاری دەردەبڕن و زۆر كەسیان ئێستا هاتووچۆی هاوڕێ یانمان دەكەن و پەشیمانن لەوەی شـــوێن یەكێتی كەوتوون و گەلیكیش ئامادەیی دەربڕیوە پەیوەندی بكات پێتانەوە، ئیمە داوامانكردووە ئەوەی مەترســـی گرتنی لەســـەر نەبێت كەس بەرەولای ئێوە نەیەت. ئێمە لێرە داوامان لێكردوون تا دەكریت لە شـــوێنی خۆیان بمێننەوە، چونكە ئێمە بارودۆخی خراپی ئێوە دەزانین، هەموو كارێكی ئێستەو داهاتوومان بە نەخشـە داڕشتووە و كاری بۆ دەكەین. ماوەتە سەر ئەوەی ئێوە كارەكانی ئێمە ئاسان بكەن.

لە ناو جەماوەریشدا مەگەر یەكێک لە مەلیک مەلەكیتربیت ئەگینا خەڵكێكی زۆر لە سەرانی یەكێتی بیزارە و ئومێدی پێیان نەماوە.

١١-وا دەقی ڕاپۆرتی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش لە دۆڵی بالیسان تان بۆ ڕەوانە دەكەین هیوادارین كاری لەسەر بكەن.

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبیت ئاڵای كریكاران و زەحمەتكێشان

كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكان
ئالای شۆڕش
١٩٨٦/٣/٧

جلال تاڵەبانی لەو دەمانەدا زۆر بە گەرمی لە ڕێگەی حسـكەوە، بە تایبەتی لە ڕیگەی حەمەی حـاجی مەحمودەوە لە هەوڵی ئەوەدا بوو پەیوەنـدیەكـانی یەكیتی بە جمهوری ئیسلامی ئێرانیەوە گرێ بداتەوەو یەكێتی لەو گۆشەگیریە دەرباز بكات بە هەر نرخێک بێت، لە بیر خۆی بردەوە لەو بارەوە چی تۆمەت و قســەو قســەڵۆكی

دوای (قیادە موەقەتە)! خســـت بوو. ئـامـادەبوو ئەوەی حزبە خێڵیكیەكەی پـارتی نەیكردبوو ئەم بۆ ئێرانی بكات. لەو بارانەشەوە وتووێژو یەكتربینین سەرەتا لەگەڵ ســـەرانی حســـك و دواتر لەگەڵ بەرپرســـیارانی دائیرەی ئیتڵاعاتی كوردســـتان وئازربایجانی ڕۆژئاوا برێكی زۆر چووبووە پێشـــەوە. ئێرانیەكان دەیانویســـت لە ڕێگەی بردنی ســـوپای پاســـداران بۆ ســـەر كانە نەوتەكانی كەركوك، بە جۆرێک دەســـتی یەكێتی بكەن بە زاخا كە بە حســـابی خۆیان ئیتر نەتوانێت بگەڕێتەوە لای سەدام.

دوابەدوای ناردنی ئەو نامەیە بە هەمان بەروار نامەیەكیترم نوســـی بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەمجۆرەی خوارەوە :

لە سەركردایەتی ناوخۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بەرێز هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

نامەی ١٩٨٦/٢/١٧ تان لە ١٩٨٦/٢/٢١ گەیشت. لە كاتێكدا دوو ڕۆژە هاوڕێ یەكمان بەڕیوەیە بۆ لاتان و بەریدی پێ یە.

ئەوەی زۆر پێویســـتە لێ ی بدوێین مەســـەلەی جێ و ڕێ ی ئێوەو چۆنیەتی پەیوەنـدی كردنە پێتـانەوە. لە كـاتێكـدا ڕەخنەتـان گرتووە بەڵام هیچ كـارێكتـان نەكردووە بۆ ئاسـانكاری پەیوەندی پێتانەوە نەخشـە بۆ دانانی. لە نامەكەتاندا ئەوەتان نووسیبوو(لە زێویێ)ن و لە جۆری پەیوەندی لە داهاتوودا ئاگادارمان دەكەنەوە. ئێمە ڕەخنە نـاگرین، چونكە ئەوەی لامـان مەبەســـتە هەنگـاونـان و كـاركردنە بۆ ئەو مەبەستە. بەڵام پرسـیار دەكەین ئایا زێویێ ئەو شـوێنەیە بكرێتە بارەگای سـەرەكی؟ ئایا دەزانن هاوڕێ یانمان دەبێت بە ناو چەند لایەن و دەوڵەتدا تێ بپەڕن تا دەگەنە لای ئێوە؟ ئایا دەزانن چەند سـیخور لە ناو ڕیزەكانی یەكێتی دا (سـیخوڕی بەعس) بڵاوبۆتەوە و چۆن ڕۆژانە مەعلومات دەدەن بە ڕژێم؟ ئایا دەزانن فاشیەكانی بەعس چەنـدی لە مەســـئولینی یەكێتی نیشـــتمـانی كڕیوە چ لە دەرەوە چ لە نـاوەوەی شارەكان؟...

لەودیو ســـنوریش ئایا كار كراوە بۆ پســـوڵەی(عدم تعرض) وەرگرتن تا ئەو هاوڕێ یەی دێت تووشـی گرتن و چەندوچوون نەیەت و ببێتە هۆی ئاشـكرابوونی؟ دیارە دەشزانن ئاشكرابوونی هاوڕێ یەكمان ئا لەم كاتەدا چ زەرەرێک لە ڕێكخستن دەدات؟ بۆ نموونە ئێمە لە گەڕانەوەی هـاوڕێ مەلایـاســـین و دكتۆر قـادرەوە وێنەكانمان بۆ ناردوون بۆ عدم تعرض تا ئەو هاوڕی یەمان بتوانێت بێتە لاتان و هیچتان دیار نیە!

هاوڕێ یانی خۆشەویست

باشـــتر وایە بیر و كار بۆ چۆنیەتی بە هێزكردنی پەیوەندی بكرێتەوە لە هەردوو لامانەوە. بە ڕای ئێمە وەک لە نامەی دووڕۆژ پێشـــتردا نووســـیمان و پێشـــتریش پێشـــنیارمان بە هاوڕی یان مەلایاســـین و دكتۆر قادردا بۆ ناردن كە باشـــترین چارەسەر ئەوەیە ئێوە بنكەیەكتان بهێننە پشتی هاوار و شێخان لە ناوچەی هەڵەبجە، یا لە بناری بەمۆ نزیک بە هەڵەبجە، ئەوەش دوو لایەنی گرنگی هەیە:

١-دەتوانین لەو ڕێگەوە ئەو پێشـــمەرگانەی ئاشـــكرادەبن بگەیەنینە ئەوێ و لەوێشەوە بەرەو لای ئێوە.

٢-دەتوانین لەو شـــوێنەوە (ڕۆژانە)بە هۆی ئەو جیهـازی بێتەلەی لەو بنكەیە دەبێت پەیوەندیتان لەگەڵ ببەستین و ڕۆژانە لە هەواڵەكان ئاگاداربن.

وەک پێشـــتریش نووســـیومانە ئەو بنكەیە بێ جیهازی بێ تەل هیچ ســـودێكی ئەوتۆی نـابیت مەگەر تەنهـا بۆ خـاڵی یەكەم. بنكەیەكی لەوجۆرە ئەو گەمـارۆیەی یەكێتی دەشكێنی و قاپی دەخاتە سەرپشت بۆ هاتنی ئەو پێشمەرگانەی ئاڵای شۆڕش كە لە ناو یەكێتی ئاشـــكرا دەبن و دەیانەوێت بگەنە لاتان. ئێوە كار بۆ شـــوێنێكی كراوە نەكەن ئەوا پێشـــمەرگە ناتوانێت ئا بەمجۆرەی ئێســـتا بێتە لاتان، چونكە ناســـراون و بە هاتنیان بە ناو چەكداری ســـەرانی یەكێتیدا دەیانگرن. بۆ نموونەش چەند ڕۆژێـک لەمەوبەر هـاوڕێ ئـازادی فەقێ علی پەڕیەوەو خۆیشـــی گەیـانـدە كوڕەداوێ، لەوێ لە لایەن چەكدارەكانی یەكێتی یەوە گیرا، بەڵا توانی خۆی دەرباز بكات و بگاتەوە شـارو لەوێوە بۆ شوێنی خۆی...لە شـارەزووریش چەند كەسێكمان هەیە دەیانەوێت بێنە لاتان بەڵام چۆنیەتی خۆ گەیاندنە ئێوەمان خســـتۆتە ئەســـتۆی خۆیان.

ئەو پێشـمەرگانەی ناو ڕیزەكانی یەكێتیش كە سـەر بە ئاڵای شـۆڕشـن و ئاشـكرا نەبوون ئاگاداركردۆتەوە، لە شـــوێنەكانی خۆیان بمێننەوە تا ئاگاداریان دەكەینەوە. دیارە هۆكارەكەی ئەو بریارەمان ئەو وەزعە نا ئاســـایی و بی دەرامەتییەی ئێوەو وەزعی گشتی تانە. ئێمە ئاگادارتان دەكەینەوە بە هیچ جۆرێک نامانەوێ تەقە لەگەل جەماعەتی ینک ڕووبدات و خوێن برژێ. ئەوە مەسەلەی دفاع عن النفس ناگرێتەوە، كە لەو كاتەدا مافی سروشتی خۆمانە بەرگری لە خۆمان و ڕێكخستنەكانمان بكەین.

٣-وەكو لە نامەی پێشوماندا بۆمان نووسیون، لە ١٩٨٦/١/١٢ وێنەیەكی ئەسڵی خەتی مەلابەختیـار كە بۆ نـاوەنـد نووســـرابوو بە بەرواری ١٩٨٥/١٢/٢٦ لە ١٩٨٦/١/١٢ گەیشـــتە لامـان. بەلام وەڵامـمـان نەدایەوە، چونكە بە پێی تحلیـل و بۆچوونی خۆمان دەمانزانی سەرانی یەكێتی بەوەوە ناوەستن و شتیتری بە دوادادیت، هەرواش دەرچوو لە ١٩٨٦/١/٢٨ نامە هەشت لاپەڕەییە ئیستنساخەكەیان بۆ ناردین كە هەرســـێكیـان لە بەرواری ١٩٨٦/١/٧ بە خەتی مەلابەختیـار نوســـرابوو، هەرسێكیشیان ئیمزایان كردبوو.

ئێمە بەڵگەی ڕەســـمی تەواومان هەیە، ناوەرکی ئەونامەیە لە خۆیانەوە نەیان نوسیوە، بەڵکو نەوشیروان مستەفا نوسیویەتی و برایم جەلالیش لێی زیاد کردووە، پاشـــان مەلا بەختیار بە خەتی خۆی نووســـیویەتیەوەو هەرســـیکیان ئیمزایان کردووە.نەوشیروان مستەفا نامەکانی سالار عەزیز کە بە سۆران ناوەکە گیرابوو کردۆتە بەڵگە گوایا ئەوان ویســـتویانە هێز جیابکەنەوە! پێی وتون گەر ئەوە بەوجۆرەی ئەوان بۆیان دیاری کردوون نەنوسنەوە و ئیمزای نەکەن بە پێی بریاری پلنیۆمیان ئیعدام دەبن. ئەو بەڵگانەمان لایە و لە ئەرشیفی ئاڵادا هەڵمان گرتون، لەو بەڵگانەشدا هاتووە کە شەست کەس لەو پلنیۆمەدا بە ناوی ئاشکراوە ئیمزایان لەسەر کوشتنیان کردووە ،(یەک کەس نەبێت)...

ئەو پاکانە هەشـــت لاپەڕەییەش بە ئیســـتنســـاخ کراوی بڵاویان کردۆتەوە، گوایە بەومەرجە بەریان ئەدەن. ئەو مەسەلەیەش بە بۆچوونی ئێمە چەند لایەنیکی هەیە :

١-ئەوانە ئیستقالەیان کردووە و ئاڵا نین بە ڕە سمی.

٢-بە پێی ئەوەو بەوجۆرەی بۆیان نوسیون ئیدانەی ڕابوردوو و ئێستەی خۆیان کردووە. واتە بەو کارەی ســـەرانی یەکیتی پێی کردوون هەڵوێســـتی ســـیاســـی پێ لەدەست داون و ئاوەڕوتی کردوون..

٣-ئەو کارە زیاتر بۆتە توندبونی ڕق و بێزاری ڕێکخســـتنەکان و جەماوەرو زیاتر پەچەی لەســەر سیاســەتی نامەبدەئی سیاســەتی تیرۆریستی و دژی ئازادی و دژی دیموکراسییانەی ســـەرانی یەکیتی هەڵماڵیوە. ســـەرانی یەکیتی بە حســـاب بەو کارەیان زەبر لە ئاڵای شۆڕش دەدەن. بەڵام نەک هەر کاری لە ئاڵا نەکردووە بەڵکو زیاتر ڕووی جانەوەرانەی یەکێتی دەرخستووە بۆ ئەو کەسانەی تا ئێستا لە سەرانی یەکێتی نەگەیشتوون.

٤-ســـەرانی یەکێتی بەو کارەی بەوانیان کردووە بە هەموو حســـابێکی خۆی ئیتر ڕێکخســـتنەکانی ئاڵا بە ئێوە شـــەوە بە تۆبەو ئیســـتغفارەوە دێنەوە لایان و ئیتر دوای ئەو کارەی بەوانیان کرد هەموو شت حل دەبێت و ڕێگەیان بۆ تەخت دەبێت.

دیارە ئەو بۆچوونە ســـاوێلکانەیە. بە ئیســـتقالەو پاکانە پێکردنی نەک هەر ئەوانە بەڵکو هیچ کەسێک ململانێی چینایەتی نێوان بۆرژواو کرێکاران ناوەستی. دیاریشە سەرانی یەکێتی دوای پاشەکشەشیان لە ڕیبازی مارکسیزم بە ئاشکرا هێشتا مەترسی گەورەیان لە بزوتنەوەی کریکارانەی ئاڵای شـــۆڕش هەیە. هەربۆیە بەوەوە نەوە ســـتاون، بەڵکوپاش ئەوەی زانیان کە ئەو ئیســـتقالە پێکردن و پاکانانە هیچ دادێکی نەدان، ئێستا ئەوەتا بە ڕە سمی ڕێکخراوەکانی کۆمەڵەیان لە دەرەوەی شـارەکان و ناو هێزی پێشمەرگە هەڵوەشاندۆتەوەو دابەشیان کردوون بەسەر تیپەکاندا! پێشیان ڕاگەیاندوون بە هەموو جۆرێ باســـی مارکســـی لینینی و ئەو شـــتانە! قەدەغەیە و هەرکەس باسی بکات دەگیرێت...

سەرانی یەكێتی كە بە ئاشكرا كار لەسەر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكات، چاك تێگەیشتووە لە ململانێ ئایدۆلۆژیەكەدا دەرنابەن لە بەرامبەر بزوتنەوەی كۆمۆنیستی ئاڵادا.هەربۆیە بەوەشەوە نەوەستان، ئێستا هەندێ عناصری چەكداری خۆیان (وەك تاكتیك)بە ناوی ئیسلامیەوە كار پێدەكەن، بە تایبەت لە ناوچەی قەرەداغ. بە كورتی ئەوان هەوڵ دەدەن بەوجۆرە پارسەنگی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە بكەن.

لە ناو هێزی چەكدارو بەرپرســـەكانیان و خەڵكدا كەوتونەتە بڵاوكردنەوەی پرۆپاگەندەی پڕ درۆ لەسەر ئەو سێ كەسە، وەك ئەوەی گوایە بە فیدیۆ ئیعترافیان كردووە كە كار بۆ حكومەتی عێراق دەكەن! و چەك و پارەیان لێوەرگرتوون! ئەو درۆو دەلەســانەی ئەوانە ســەیر نیە، بەڵام ســەیر لای ئەو خەڵكە كوێلەو گێلەیە كە شوێنیان كەوتووە و یەكێكی تیانەبووە بپرسێت ئادەی ئەو شریتانەمان پیشان بدەن كە باس لە پەیوەندیان بە ڕژێمی عێراقیەوە دەكات؟ كە ئێمە دەزانین درۆن. ئەو هەشت شـریتی تەسـجیلەی پێیان پڕكردونەتەوە و دیارە بەدڵی سـەرانی یەكێتی نەبووە بۆیە ئیستقالەكەو پاكانەكەیان بە دوایدا هینا. بۆ ئاگاداریشتان هەر لە یەكەم ڕۆژی گرتنی ئەوانەوە دلیری ســەیدمجید ڕۆڵێكی باشــی بۆ ســەرانی یەكیتی بینی ســەبارەت بە ئیســـتقالە قبوڵكردن و باقیەكەیتر..ئێمە هیچ پێمان دوور نیە گەڵێک مەعلومات لە ڕیگەی ئەمەوە گەیشتبێت بە سەرانی یەكیتی.

_ئێمە لە كاتێكدا ئەو كارەی ئەو سیانە بە نادروست دەزانین بەڵام بە ڕاشـكاوی دەڵێین بە خیانەتی نازانین وەك ئێوە نووســیوتانە. چونكە ئەوان و هەموو خەڵكێك ئازادن لە كاركردن یا نەكردن لە هەر ڕێكخســـتنێكدا تا ئەو كاتەی دەتوانێت. ئەو مەســـەلەیە باشـــتر وایە هەڵی بگرن بۆ دوای ئازادبوونیان و كۆنفرانس. بڵێین بێ هەڵوێسـتی یە و خۆ نەگریە ئەوە جیایە، بەڵام مەسـەلەی خیانەت بێت هەرگیز وای نازانین. زۆر مەسەلە هەیە لە كۆبونەوەدا باسی دەكەین.

٥-لە بارەی وەڵام دانەوە، بە ڕای ئێمە، هێشــتا زۆرشــت ماوە لەســەر بۆرژوا فاشـــســـت و دژە دیموكراســـی كوردو عەرەب بنوســـرێت. ئەو رەفتاری پاكانە پێنووسینەش بەڵگەیەكە، خۆ گەر هەر ویستیشتان وەڵام بدەنەوە ئەوە :

A-لەسەر واقعی مومارە ساتی تیرۆریستی و دژە دیموكراسی یەكێتی بێت.

B-لەسـەر ئەوەبێت كە چۆن سـەرانی یەكیتی دژی سـەرەتاییترین مافی مرۆڤن و هەمان هەڵویسـتی سـیاسـی و مومارەسـاتی فاشـیەكانی ئاغاو حەكەمی بەغدایان لە كوردستان دوپات دەكەنەوە (بەڵام بێ ناوبردنی ئەو سیانە).

C-لەســـەر ئەوەبێـت كە ئیســـتقـالە پێكردن و پـاكـانە پێكردن نەك نـابێتە خـاوكردنەوەی ململانێی چینـایەتی بۆرژواو كرێكـاران بەڵكو زیـاتر قەنـاعەت بە كرێكاران و زەحمەتكێشـان پەیدا دەكات كە وەها مومارەسـاتێكی فاشیانە جەوهەری ڕاستەقینەی دژی دیموكراسی بۆرژوایە و دەبێت خەبات لە دژی توندتر بكرێت.

D- نووسین و وەڵامەکەتان لەسەر ئەوە بێت کە ئیستیقالەو پاکانەی خەڵکێک لە هەر ئاستێکدا بیت گەر ململانێی چینایەتی توندتر نەکات لاوازی ناکات، چونکە زەحمەتکێشان هێزو توانایان لە بیرو باوەڕی شۆڕشگێرو سەربەخۆی کرێکارانەوە سەرچاوە دەگریت.

E-لەسەر ئەوەبێت کە مرۆڤە کۆمۆنیستە شۆڕشگێرەکان دەبێت خۆڕاگرترو شۆڕشگێرتر لە هەموو بوارێکدا بەرەوڕووی دوژمنانی چینایەتیان ببنەوە.

Fو-ئەوە ڕوون بکەنەوە کە بۆرژوا نەک هەر بە ئیستقالە پێکردن و پاکانە پێکردن بەڵکو بە گرتن و تۆقاندن و تیرۆرو کوشتنیش ناتوانێت چارەنوسی ڕە شی ڕووەو سەرەنوێلک ڕۆیشتووی خۆی رزگار بکات.

G- ئەوە ڕوون بکرێتەوە لە کاتێکدا هاوسەنگەرەکانی خۆیان دەگرن و (لەسەر بیروباوەڕی جیاواز) و لە ژێر فشاری تیرۆردا ئیستقالەو پاکانەیان پێ دەکەن و بریاری تیرۆریستی جۆراوجۆریان بەسەردا دەدەن، ئا لەو کاتەدا سیخوڕی ڕژێم و ئەفسەری خزمی سەدام ی فاشیان گرتووەو بەرداوە.

H- ممارەساتی سەرانی یەکیتی و رژێمە فاشستەکەی بەغدای حەکەمیان بەراورد بکرێت کە چۆن هاوشێوەی یەک ڕەفتار دەکەن. لە هەموو ئەو باسانەدا بە هیچ جۆرێک نابێت ناوی ئەو سێ کەسە ببرێت. ناوزراندنیان لە خزمەت یەکێتی دایە و زیانێکی گەورە دەگەیەنێت. تەئکید دەکەینەوە بە ناوبردن ناویان نەبەن و ووشەی خیانەتیش بەکار نەهێنن.

سەرانی یەکیتی بە هەمو جۆرێک هەوڵی ئەوە دەدەن وەڵامیان بدەینەوە. وەڵام نەدانەوەی ڕاستەوخۆیان توشی هیستێریای کردوون، نازانن مەسەلە چی یە و لەوە زیاتر چی بکەن. جەماوەر ئێستە گاڵتە بە قسە پڕوپوچەکانیان دەکات. چالاکیە ڕێکخراوەیی و ئیعلامیەکانی ناوەوەمان بە ئاستێک گەیشتووە تا ئێستا دوو جار جلال تاڵەبانی داوای کردووە نوێنەری ئاڵا ببینێ بۆ(گفتوگۆ). جاری یەکەم کاک ملازم عمری ڕاسپاردبوو وە وتبووی بە ناو هینان ئامادەیە دابنیشێ لەگەڵ هاوڕێ سامی(عادل) بۆ گفتوگۆ، جارەکەیتریش دایکی زیلان هاوڕێ(روناک شێخ جناب)ی ڕاسپاردبوو بۆ وتووێژ،(ناوی سیانی هاوڕێ عادلی وتبوو)کە دیارە هەر لە گیراوەکانی بیستووە.

هەردووجارەکەش ئەو دانیشتنەی ڕەفز کردووە(مەبەست هاوڕێ عادلە). بۆمان ڕوونکردنەوە کە ئەوان پاش دوو هەفتە لە ڕێکەوتنی مەلابەختیار لەگەڵیان ناپاکیان لە پەیمانەکەیان کرد، بۆیە داوامانکرد بۆ ئیسپاتی نیەت پاکیان با ئەو سێ گیراوەی ئێمە ئازاد بکەن ئەوکات ئامادەی دانیشتن دەبێت لەگەڵیان. سەرانی یەکێتی ئامادەی ئازادکردنی ئەو هاوڕییانە نەبوون، لەسەر ڕۆشنایی ئەوەو لەو قەناعەتەوە کە دانیشتن و گفتوگۆ لەگەڵ لایەنێک دەکرێت کە خاوەنی قسەی خۆی بێت و باوەری

بە ئازادی و دیموكراســـی هەبێت، كە ئەوەش لە یەكێتی دا نابینین بریارماندا نەچین بۆ گفتوگۆ.

كە ناوی هاوڕێ ســـامی(عادل) براوە چونكە وەک دوایی زیندانیەكان وتویانە گوایە نـاوی لەو قـائمـانەی گیراوە دەســـتیـان كەوتووە و كـاتێكیش خراوەتە بەردەم زیندانیەكان ئەمانیش دانیان بەوەدا ناوە كە كاریان لەگەڵ دەكات. ئەو مەعلوماتەش لە دایكی زیلانەوە گەیشتووە.

*-ئەوە دوو نامەتان هات و باســـی مۆرەكە دەكات! بەڵام نەتان ناردووە، لە باتی (لەو كۆمەكـانەی كـاک ســـالار لە دۆســـتەكـانی وەریگرتووە ئێوە كۆمەكتـان بۆ دابینكردنی پێویسـتیەكانی ڕێكخسـتن بكردایە!) كەچی ئێوە داوای پارەتان كردووە! ئێمە بەبێ مۆر پارەمان بۆ كۆناكرێتەوە، هۆی پارەكۆنەكردنەوەو نەبوونی پارەش هەر ئەوەبووە. دەبوو خۆتان هەســـتتان بەوە بكردایە و پەلەتان لە ناردنیدا بكردایە وهەر لەگەڵ نامەی پێشووتاندا بتان ناردایە. گەر مەبەستیشتان ئەوەبوبێت نەگیرێت دیارە گیانی هاوڕێ یەكمان لە مۆرەكە خۆشـــەویســـتتر نیە. گەر لە ناردنی مۆرێک كە بەقەد سەد فلسیەكە ئەوەندە حذر بكەن(لە كاتێكدا حذر پێویستە بە مەرجی نەبێتە كۆسپ لەبەردەم كارەكاندا) كارەكان دوادەكەویت.

*- تا ئێســـتا چاوەڕوانی ژمارە دووی (گۆڤاری ئاڵای شـــۆڕشـــین) كە خۆتان پەیمانتان دا بەوزوانە دەردەچیت ، نازانین چی بەسەر هات؟

*-پارێزگای سولەیمانی هەمان ژمارەی ڕێكخستنی شارەكانی بۆ بەكار بهێنن. بۆ كۆمیتەی هەولێر ژمـارەی ١٣٣ بەكـار بهێنن. كركوک و بەغـدا لە ڕێگەی ڕێكخستنی شارەكانەوە دەبینرێن هێشتا بە (فەرمی) سیفەتی كۆمێتەمان نەداونەتی.

*- بە پەیدابوونی كادری ئیزاعی و ئیعلامی بۆتان ڕەوانە ئەكەین.

*-ســـەبارەت بە ناردنی پێشـــمەرگە بۆ لاتان، لە پێشـــەكی ئەم نامەدا ڕوونمان كردۆتەوە كە دەبێت چی بكەن. گەر خۆشـتان چارەسـەری باشـترتان لابوو باشـتر. گەر هەوڵیش بـدرێت لە ڕێگەی هەولێرەوە دوو خـاڵی پەیوەنـدی لەگەڵ كۆمێتەی هەولێریش دروست بكەن هەر چاكە.

***-سەبارەت پلنیۆم**

١-دەبوو لە نامەكەتاندا لە هۆكانی گرتنی پلنیۆم و بەرنامەی باســـەكانی بۆتان بنوســینایە، تا ئاگاداربووینایە، لەســـەر ئەو ئەســـاســـە هاوڕێ یان خۆیان بۆ ئامادە بكردایە.

٢-دەبوو پێش بریاری ئەو پلنیۆمە پرستان پێ بكردینایە.

٣- پێویست بوو لەسەر شوێنی بەستنی پلنیۆمەكەش ئاگادارتان بكردینایەتەوە تا ڕای خۆمانی لەسەر بدەین و بزانین هاوڕێ یانمان دەتوانن بگەنە ئەو شوێنەی ئێوە دیاری دەكەن؟

٤- دەبوو پێشتر بۆتان بنوسینایە، بە لانی كەمەوە پێویست بە دوو مانگ خۆ ئامادەكردن دەكات، هەربۆیە پێویست بوو بۆ ئەوەی پلنیۆمیكی تیروتەسەل و بە بەرهەم و بێ گیروگرفت ئەنجام بدریت، پێشتر ئاگادارتان بكردینایەتەوە.

بەڵام سەبارەت بە ڕای ئیمە لەسەر گرتنی پلنیۆم بەمجۆرەیە:

لەم كاتەو بارەدۆخەداو لەبەر نەبوونی ڕێگاوجێ ی لەبارو دژواری ڕێگا كە هاوڕێ یانمان بە ناو چەندین لایەندا دەبێت بڕۆن و ئەو كارەش دەبێتە هۆی ناسین و ئاشكرابونی هاوڕێ یانمان كە ئێستە كاتی ئەو گیروگرفتەمان نیە. لەبەر ئەوانە ئێمە لە ئێستادا بەستنی پلنیۆم بە باش نازانین. ڕاپەڕاندنی كارەكان جارێ با بەوجۆرە بڕوات كە هەیە. لە ئێستاشدا زیاتر گرنگی بدریت بە خۆپەروەردەكردن و ڕیكخستن و بەرزكردنەوەی ئاستی هوشیاری فكری و دۆزینەوەی ڕێگەی گونجاو بۆ پتەوكردنی پەیوەندی شارەكان و ئێوە. گرنگی بدەن بە كردنەوەی دەورەی دیراسی چڕی كادران لە ناو ئەو پێشمەرگانەی لاتانن تا بتوانن كادری كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕیان لی دروست بكریت و ئامادەبن بۆ ڕابەری ئەو لەشكرە پرۆلیتاریەی لە داهاتوودا پێک دێت.

- **ئێستگەكە**

ئیستگەكە هەنگاوێكی باشە، پیرۆزباییتان لێ دەكەین، چاوەروانی ئەوەین ئەو ئێستگەیە دەنگ و فكری كرێكاران بگەیەنێتە كرێكاران و زەحمەتكیشان و بەرنامەی تیوری م.ل یش بە خۆیەوە ببینێ. چونكە لە بارەی بەرنامەی تیوریەوە پرسیار زۆر دەكرێت و دەوترێت ئێستگەیەک دەنگی ڕێكخستنێكی كۆمۆنیستی بێت دەبێت بایەخ زۆر بدات بە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێر. داواكارین ئاگاداری ئەو مەسەلەیە بن. لەو ڕەخنانەی لە ئێستگەكە دەگیرێت ئێستگەی ریكخستنیكی كۆمۆنیستی دەبوو بە سرودی ئینتەرناسیناڵ بكرایەتەوە، یا كوا بەرنامەی تیوری و دیراسەی م.ل ؟

دەشزانن مەسەلەی ئێستگە لایەكی كارە ئیعلامیەكەیە. بەڵام لایەنی زۆر زەق و ئاشكرایەتی، خەڵک لەوێوە كۆمۆنیستی بون یا نەبونی ئێمە هەڵدەسەنگێنن. وەک پێشینیان وتویانە بە زمانی خۆمان نەگیرێین.

وەک پێشتر وتمان مەسەلەی دەورەی كادران و پەروەردەی كادیری كۆمۆنیستی شۆڕشگێر مەسەلەیەكی زۆر حەساس و گرنگە. پیویستە ئەو هاوڕێ یانەی لاتان

ســەرجەم بخەنە دەورەوە. بیرو كرداری كۆمۆنیســتی یەكبخرێت. بە بیرو ڕەفتاری كۆمۆنیستانە هەمو بیروڕەفتاریكی بۆرژواو وردەبۆرژوازیانە لە هەر شوێنێكداو لە هەركەســـیكدا ســـەری هەڵدا بە گیانێكی هاوڕی یانەو فێركەرانەوە بخرێتە بەر رەخنەو هەڵسەنگاندن و موجامەلە لەسەر حسابی بیروباوەڕ نەكریت.

هەواڵەكان

دوابەدوای ئەو هەواڵانەی چەند ڕۆژیک پێشتر بە هاوڕێ یەكماندا بۆمان ناردن، ئەم هەواڵانەشمان پێ گەیشتووە:

١-لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/١٢ لە شـاری سـەماوە ڕژێمی فاشـی بەغدا بە زۆرەملی خەڵكی كۆكردۆتەوە بۆ ئەوەی خۆ پیشـــاندانیان پێ بكات كە گوایە لە شـــەڕی فاو سەركەوتوون، لەو كاتەدا سیارەیەكی پڕ لە تەقینەوە هاتۆتە ناوەراستی جەماوەرەكەو لەبەردەم پیاوەكانی رژێمدا تەقیوەتەوە سەدوپەنجاكەسی كوشتوە. جەماوەرەكە دژی رژێمی فاشی بەغدا دروشمیان داوە. ڕژێم لە شارەكانی ترەوە قوات خاصەو قوات طواری گەیاندۆتە شاری سەماوە. خەڵكێكی زۆریان گرتووە.

٢-پێنج شەممە ڕێكەوتی ١٩٨٦/٢/٢٠ ئەو ماڵانەی كوڕیان پ.م یان ڕاكردووەو حجزكرابوو، ڕژێم هەموویانی بەرەو زیندانەكانی خوارو ناوەراســـت و موســـڵ بردووە، كە زۆربەیان منال و ژن و پیری پەک كەوتەن.

٣-لەم ڕۆژانەدا فشـاری ڕژێم زۆر توندوتیژتر بووە، بازگەكانی ناوشـار زیادی كردووە. هەروەها بازگەكانی نێوان شـارەكانیش بە تایبەتی شـارەكانی ناوەراسـت و خواررووی عێراق زۆر توند كراوەو توندتر پشكنین دەكەن.

٤-ڕۆژی هەینی ١٩٨٦/٢/٢١ ڕژێم لە ڕێگەی ڕێكخراوە فاشـــســـتیەكانیانەوە ئاگاداری دانیشـــتوانی بەغدای كردووە كە زەخیرەی ئازوقەو بەنزین بخەن. پێی وتوون گوایە نیـازی وایە بۆردومـانی شـــــارەكـانی ئێران دەكـات و ئیرانیش وەڵام دەداتەوە بۆ ئەوەی شارەكە چۆڵ بكەن.

٥-جـاشـــــەكـانی ڕژێم لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/٢١چوونەتە گونـدی(كەڵوڕان)لە شارەزوورو سوتاندویانە.

٦-ڕژێم كردوویەتیە سـەردائیرەكان و هەمویان ڕۆژانە كۆدەكاتەوە و دەڵین دەبێ ژنەكان خوێن بدەن و پیاوەكانیش تطوع بكەن ، بۆ ئەم مەبەســـتەش ئیســـتمارەی تایبەتی داوەبە دائیرەكان كە هەمو منتسبی دائیرەكان پڕی بكەنەوە.

٧- ڕژێم بەســـەر هەمو چێشـــتخانەكاندا گەڕاوەو كردویە بە (ســـەرە) بۆیان هەریەكەیـان دەبێ ڕۆژی خواردنی (١٥٠)كەس بهێنێ بۆ (میوانخـانەكەیـان) كە لەسەر ڕیگای ئەزمر كردویانەتەوە و دەرخواردی سەربازوجاشەكانی بدەن.

٨- ئیســـتـاش كردویەتیە ســـەر دائیرەكـان هەرڕۆژەی دائیرەیەک خواردنی (٥٠٠)كەس دروست بكەن و بیهینن بۆ میوانخانەكەیان.

9٩-حەمەی شێخ عبدالكریم لە دەشتایی بانی مەقان میوانخانەیەكی لەسەر حسابی خۆی دروست كردووە بۆ ئەو جاشانەی دەچنە جەبهە.

١٠-ڕژیم كرێكارانی زراعە لە قەزاو ناحیەكان كۆدەكاتەوە، بە قوات خاصـــة چواردەوریان دەگرێت و سەیارەیان بۆ ئامادەدەكات وسواریان دەكات و دەستبەجی جل و بەرگ و پێڵاوو قیناعیشـــیان ئەداتێ. لە یەكێک لە ســـربازگاكانی خواروی عێراق بیست ڕۆژ مەشقیان پێ دەكات ڕەوانەی بەرەكانی شەڕیان دەكات.

شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

كۆمێتەی سەكردایەتی شارەكان

١٩٨٦/٣/ ٧

پیتاک بۆ زێوێ

فشـــاری باری ژیانی خراپی پێشـــمەرگە لێقەوماوەكانی زێوەو داواكانی لیژنەی سـەرپەرشـتی بۆ پارە، ناچاری كردین، كارێک بكەین كە نەماندەویست بیكەین. لە كۆبونەوەی كۆمێتە بریـاردرا نەخشــــەی كۆكردنەوەی پیتـاک دابنرێـت، بۆ ئەو مەبەسـتەش، بریاردرا ســـەرەتا داوای پیتاک لە توێژی دكتۆرەكان بكرێت، چونكە ئەمانە لەو ڕۆژگارەدا دەستكەوتیان لە گەڵێ لە سەرمایەدارەكانیش زیاتر بوو. ناوو پســــوڵەمان ئامادەكردو هەر دكتۆرە خۆیمان ســـەرپشـــک كردبوو لە مقداری ئەو كۆمەكەی دەیدات، لە ســــەعاتی ســـــفری پاش نیوەرۆی ڕۆژی دیاریكراودا بۆ كۆكردنەوەی پیتاک هاوڕێ یانمان پسـوڵەكانیان برد بۆ عیادەی دكتۆرەكان. ڕۆژی دوایی پێش نیوەڕۆ، هاوڕێ (حەمە ئاوات) كە پەیوەندی فەردی بە خۆمەوە بوو، لە بەشــــی ئەشـــعەی عیادەكەی دكتور عبالرحمن ریس كاری دەكرد، بە پەلە هات بۆ ماڵەوە، "ووتی : بیسـتومە دوێنێ ئێوارە هەوڵدراوە پارە كۆبكرێتەوە لە دكتۆرەكان، یەكێک لە دكتۆرەكان (ناوەكەی ووت) چووە یەكســـەر هەواڵی بە ئەمن گەیاندووە، منظمەی بەعس و محـافظ و دەزگـاكـانی ئەمن و ئیســـتخبـارات ئەمرۆ هەموو دكتۆرەكانیان بانگ كردووە بۆ دائیرەی پارێزگا، پێیان وتون باشتان كردووە پارەتان نەداونەتێ و ئاگاداری ئێمەتان كردووە، ئێمە ئەوانە دەناســـین و دەیانگرین..." من زۆر ســـوپاســـی هاوڕێ حەمە ئاواتم كردو وتم خەمت نەبێت، من هەواڵەكەت دەگەیەنم.

دوای ڕۆیشـــتنی ئەو پەیوەندیم بە هـاوڕێ یـانی كۆمێتەوە كرد و هەواڵەكەم لەگەڵیاندا باس كرد، ئەوانیش وتیان هەواڵەكە ڕاســـتەو ئەمرۆ هەموو دكتۆرەكانیان

بانگ کردووە بۆ پارێزگا. گەلێک لە دکتۆرەکان بە هەواڵدان بە دەزگا سیخوڕیەکان لە لایەن (د.ج) زۆر توورە بوون، چەند کەسێک لە دکتۆرە نیشتمان پەروەرەکان لەگەڵ ئەو حاڵەتەشدا لە پەناوە ئەوەی لە دەستیان هات کۆمەکیان کردین.

ڕۆژی دوایی لە ئێستگەکەی یەکێتی نیشتمانیشەوە هاوشانی دەزگا سیخوریەکانی بەعس دەستیانکرد بە شاڵاوی ڕاگەیاندن دژی ئاڵای شۆڕش! خەڵک و دکتۆرە نیشتمانپەروەرەکان کە دەیانزانی دەزگا سیخوریەکان و منظمەی بەعس چۆن هەواڵەکەیان پێگەیشتووە و لە لایەن کێوە هەواڵیان پێ گەیەنراوە، بە لایانەوە سەیربوو کە یەکێتی لە ئێستگەکەیانەوە پاڵپشتی لە سیخور دەکات و هێرش بۆ سەر ئاڵای شۆڕش دەبات. ئێمە سەرەتا مقداری یەک هەزار و پێنج سەد دینارێکمان بۆ کۆکرایەوە . چەند ڕۆژێک دواتر هاوڕێ هوشیار(حەمە ئاوت) هات ئاگاداری کردم کە دەیەوێت بە یەکجاری بچێتە دەرەوە، بەودا ئەو مقدارە پارەیەم نارد بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.

هەوڵی تیرۆرکردنی سامی(عادل)

لە دوای گرتنی ئەو هاوڕێ یانەی ناوەندی نوسەرانەوە ینک دوو هەوڵی تیرۆرکردنی هاوڕێ سامی دا، یەکێکیان لە ناو شارەوە لە لایەن ئەو مەفرەزەی تیرۆرەی یەکێتی یەوە بوو، {مەلا محمد) کە ناوی نهێنی(.......) بوو (سەرپەرشتی دەکرد}، ئەویتریان ناردنی مەفرەزەیەکی دووکەسی بوو لە لایەن جبار فەرمانەوە لە مەڵبەندی یەکەوە، کە وەکو بۆمان ئاشکرا بوو دەیانویست کاری تیرۆرەکە وا ئەنجام بدەن گوایە کاری ڕژێمە. هەردوو پیلانە تیرۆریستیەکە بە هۆی وریایی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕشەوە شکستیخوارد. دوای شکستی ڕاستەوخۆی ئەو هەوڵی تیرۆرانە، وەک لە هاوڕێ لیدیاوە پێمان گەیشت، جلال تاڵەبانی لە ناو دەستەو دائیرەکەیدا بە ناوهێنانی ناوی سیانی هاوڕێ سامی کەوتبووە زراندنی ناوی تا بیدەنەوە بە گوێی ڕژێمدا..

هەوڵی گرتنم لە لایەن رژێمەوە

هاوڕێ یانی کۆمێتەی هەولێر ئاگاداریان کردینەوە کە بڵاوکراوەی (هەڵوێست)یان بۆ هاتووە، داوایانکرد بچین بیهێنین. منیش وام دانابوو هاوسەرەکەم بنێرم (یەک نوسخە) بهێنێت و خۆمان لە سولەیمانی چاپی بکەینەوە. دوانێوەرۆ هاوڕێ یان حەمەرەشیدو هاوڕێ عوسمان هاتن، ئۆتۆمۆبیلێکی کرۆنای سەوزی

هاوڕێ یەكی خۆیان پێ بوو. من لای ئەم دوو هاوڕێ یە ناوە نهێنیەكەم (عەلی) بوو. ئەوان وتیان ئێمە دەچین بڵاوكراوەكە دەهێنین، ووتم باشە هاوسەرەكەشم دێت، تەنها مەبەستیشم لە ناردنی هاوسەرەكەم ئیلتزام كردن بوو بەوەی (یەک نوسخە) بهێنن نەک زیاتر، بەڵام ئەوان سووربوون لەسەر ئەوەی هەر هەردوكیان بچن و ئیلتزامیش دەكەن بە كارەكەوە. وتم باشە سبەینی ئێوە كە دەچن دەبێت سەعات شەشی ئێوارە بگەنەوە لای من و دوانەكەون. وتیان باشە. ڕۆژی دوایی سەعات بوو بە شەشی ئێوارە دیار نەبوون. دوای سەعاتێک لە ماڵ چوومە دەروە. لە ماڵی یەكێک لە هاوڕێ یانەوە تلفۆنم بۆ هاوڕێ یەک لە هەولێر كرد وتم : برا ئەڵێی بیرتان چووە جلی بوكەكەتان نەناردووە، لە وەڵامدا وتی دڵنیابە (بوخچەیەک) جلە بوكێنیمان ناردووە. بەوجۆرە تێگەیشتم كە ئەوان لە هەولیر دەرچوون بە ژمارەیەكی زۆری بڵاوكراوەوە! چونكە هاوڕێكەی هەولێر ووتی (بە بوخچەیەک جلی بوكێنیەوە!)، تەلەفۆنم بۆ هاوڕێ جوتیاركرد لە كەركوک، لە تەلەفۆنەكەدا لێم پرسی وەک بزانیت ئەمرۆ كەس لە خزمان داخڵی خەستەخانە نەكراوە، وتی دەڵێن ئۆتۆمۆبێلێک وەرگەڕاوە ودوان براون بۆ نەخۆشخانە. زانیم شتێک ڕویداوە و دووكەس گیراون...

هەر لە سەردەمی كۆمەڵەوە، لەگەڵ هاوڕێ و هاوسەری ژیانم (ڕوناک حاجی محمد نوری حاجی عبدالله) نەخشەیەكمان بۆ ئەو ساتانە دانابوو كەمن لەماڵ نەبم و دەزگا سیخوریەكانی ڕژێم پەلاماری ماڵەوە بدەن. سەرەتا داوام لێكرد لە ماڵەوە نەبێت و منالەكان بەرێت و لە ماڵەخزمان ماوەیەک خۆی بشارێتەوە، ڕازی نەبوو، ووتی لەو كاتەدا نازانین ئەمن كەی دێن و كەی بەدواتا دەگەرێن، وتم ئەمن بچن بۆ گرتنی هەركەس و بەردەست نەكەوێت هاوسەرو منالەكانی دەگرن و چەند ڕۆژێكیش ئەمن لە ماڵەكەدا جێ دەهێلن تا هەركەسێک بچێ بۆ ئەو ماڵە بیگرن. ئەو وتی گرنگ ئەوەیە تۆیان بەردەست نەكەوێت. بە ناچاری قبوڵم كرد و پێم ووت هەر ساتێک دەزگا سیخوریەكان هاتنە سەرتان و ناوی منیان پرسی، ناوە ڕاستیەكەی من بڵێ، چونكە ئەوان تحقیق لە ناوەكە بكەن هەڵە بێت تۆ تووشی كێشەی زیاتر دەبیت، گەر پرسیشیان مێردەكەت لەكوێ یە؟ بڵی نەخۆش بووەو ئەمرۆ چووە بۆ بەغدا بۆ لای دكتۆرو دوو ڕۆژی تر دەگەرێتەوە، گەر بەو قسەیە قەناعەت بكەن، ئەوا ڕەمبێكم لەو ساتەدا دەم و دەست نەتانگرن چاوەڕوانی گەڕانەوەم بن، گەر سەری گرت ئەوا دوای ڕۆیشتنیان خۆتان بشارنەوە. بە هاوسەرەكەم وت زۆر گرنگە شەوبێت یا ڕۆژ هەركات ئەمن دای بەسەر ماڵەوەدا گلۆپێكی نیۆنی سپی مان لە حەوشەكە بە بەرزیەوە هەبوو ووتم گلۆپەكە داگیرسێنەو مەیكوژێنەرەوە، كە دەتوانرا لە دووری پێنج سەد مەترەوە لە ماڵەكەوە ببینرێت. بەوجۆرە من دەزانم گەر ئەمن دابیتی بەسەرتاندا.

ئەو بەشــەی ئەو هاوڕێ یانە لە ســێ هاوڕێ پێكهاتبوو، هاوڕێ ی سـێهەمیان (هێمن)ڕۆژی ١٩٨٦/٤/١٣هات بۆ لام وتی هەواڵمان بیســتووە ئەو هاوڕێ یانەی گیراون ئیعترافیان كردووە وریای خۆت بە. ئەو وتی عوســمان ئیعترافی كردووە، (بەڵام دوایی دەركەوت ئەو نەبووە و هاوڕێ حەمە ڕەشــید ئیعترافەكەی كردبوو). من لەو ڕۆژەوە كە زانیم ئەو دوو هاوڕێ یە گیراون، هەموو شتەكانم گواستبووەوە و بەڵگەیەكم لە ماڵەكەدا نەهێشتبوو.

من ڕۆژی ١٩٨٦/٤/١٤ چووم بۆ دارشــتنەوەی پەیوەندیەكانی ڕێكخســتنەكانی هەڵەبجە لە دوای خۆم. شـــەو لای هاوڕێ یان مامەوە لە هەڵەبجە و ڕۆژی دوایی گەڕامەوە ســـولەیمانی، بەپێ بەرەو مـاڵەوە ڕۆیشـــتم لە دوورەوە دیم گلۆپەكەی حەوشـــەكە داگیرســـاوە، زانیم كە ئەمن چوونەتە ماڵەوە، گەڕامەوە بە كۆڵانەكەی پشتەوەدا بڕۆم ، لەوسەرەوە ژنێكم دی بە عەبایەكەوە بە پەلە بەرەو ڕووم دەهات ، هـاوســـەرەكەم بوو، ئەویش لە دووری مـاڵەكە خۆی داگرتبوو تـا لە گەڕانەوەمدا ئاگادارم بكات.

بەدەم ڕێـگـاوە هـاوســـەرەكەم بـۆی بـاســـكـردم : كە درەنـگـانـێـكـی شەوی١٩٨٦/٤/١٥، ئەمنێكی زۆر چواردەوری ماڵەكەیان گرتووەو لە دیوارەكانەوە بازیان داوەتە حەوشەكەو بە شەق بەربوونەتە دەرگای مەدخەلەكە، ژمارەیەكی زۆر ئەمن هێرشــیان هێناوە بۆ ژوورەوە، هەریەكەیان شــوێنێكی ماڵەكەیان دەپشــكنی، یەكێكیشـــیـان پرســـیـاری لە من دەكرد، نـاوی مێردەكەت چی یە؟ وتم روف. جارێكیتریشی پرسیەوە. بە وەڵامەكەی من ڕەنگی گۆڕا، چونكە ئیعترافەكە لەسەر علی ناوێك بوو! (من لای ئەو ئەلقەیە نهێنی یەكەم علی)بوو، بە پەلە چووە دەرەوە و دوای تۆزێك گەڕایەوە، نامەیەكی بە دەستەوەبوو پرســی كوا مێردەكەت لە كوێ یە؟ وتم نەخۆش بوو ئەمرۆ چووە بۆ لای دكتۆر بۆ بەغداو دوو ڕۆژیتر دەگەڕێتە. پرســـی مێردەكەت كاری چیە؟ وتم مامۆســـتایە. جارێكی تریش چووە دەرەوەی ماڵەكە، كە گەڕایەوە پرســی كەی دەگەڕێتەوە؟ وتمەوە دوو ڕۆژیتر. ئەمنەكانیتر كە دەگەڕان هیچیان لە ماڵەكەدا نەدۆزیەوە، یەكێكیان شـــتێكی چرپان بە گوێ ی ئەو ئەمنەی پرســـیاری لەمن دەكرد ئەویش چوو بۆ ژووری كتێبخانەكە و كە گەڕایەوە پرســـی ئەو كتێبـانە هی كێ یە؟ وتم هی مێردەكەمە حەزی لە خوێندنەوەیە. پاش ئەوەی لە پشـكنینی ناو ماڵەكەو سـەربان و حەوشـەكە بوونەوەو هیچیان نەدۆزیەوە. پرسیەوە تۆ دڵنیای دوو سـبەی دێتەوە؟ ووتم ئەو بۆ نەخۆشــی چووە بێ گومان پاش دوو ڕۆژیتر دێتەوە ، چی ئەكات لەوێ؟ كـابرا چووەوە بۆ دەرەوەی مـاڵەكەو پاش ســـاتێك هاتەوە، وتی ببورە ئێمە بە هەڵە هاتووین! ئیتر ئەوان ڕۆیشـــتن و گڵۆپە نیۆنەكەی حەوشەم بە داگیرساوی هێشتەوە، وتیشی دراوسێكان دیویانە كە ئەمنەكان دووكەســـی تری گیراویان پێ بووە. كە ڕۆژ بووەوە ، مناڵەكانم هەڵگرت و لە ماڵە

خزمان دامناون و خۆیشم هاتووم دورو نزیک ماڵەکەم چاودێری دەکرد تا تۆ دێیتەوە..لەوساتەوە ئیتر خێزانەکەم ماڵی خۆمانیان نەدیەوە و سەردەمانێکی زۆر هەر ماوەی لە ماڵێک خۆیان دەشاردەوە، منیش بە جیا لەوان هەر ساتەی لە شوێنێک...ئەو شەوەی ئەمنەکان چووبوونە سەر ماڵەکەمان ١٩٨٦/٤/١٥ بوو، یادی ڕۆژی لە دایک بوونی شەش ساڵەی (کاردۆ)ی کوڕم بوو.

پاش ئەوەی لە شوێنی مانەوەی خیزانەکەم دڵنیا بووم، هاوسەرەکەم گەڕایەوە بۆ لای منالّەکان و منیش بەرەو ماڵی هاوڕێ علاء کە چەند کۆلانیک لە ماڵی خۆمانەوە دووربوو. من لە لای دایک و هاوسەری هاوڕێ علاء ناوم علی بوو، کە چوومە ژوورەوە هاوڕێ علاء خۆشحاڵی خۆی دەربڕی کە نەگیراوم، دایکی بۆ بەخێر هێنانم هات و پرسی کاک علی شەو هەموو گەڕەک ئەمن گرتبووی وتیان داویانە بەسەر ماڵی مامۆستا رەوفێکدا تۆبلێ ی نەیانگرتبێت؟ تۆ نایناسی؟ وتم نەء دایە نایناسم. لەولاوە هاوڕێ علاء پێدەکەنی. هەر ئەو ڕۆژە کۆبونەوەیەکی کۆمیتەمان بۆ دارشتنەوەی کارەکان سازکرد، هاوڕێ سەردار(شێخ فاتح)م ڕاسپارد کە ڕاپۆرتیک بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بە ناوی کۆمێتەی شارەکانەوە بنوسێت، ئەویش ڕاپۆرتێکی تیرو تەسەلی بۆ نووسیبون، ئەمەش دەقی ڕاپۆرتەکەیە کە لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی دابوو بە خەتی هاوڕێ سەردار نوسراوە:

لە کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆ بۆ ل.س

کرێکارانی جیهان یەککگرن

کۆمێتەی سەرکردایەتی شارەکان ١٩٨٦\٤\١٨

بۆ هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سلاوێکی شۆڕشگێڕانە

هەمیشە بە هیوای سەرکەوتنتانین

هاوڕێ یانی بەڕێزو تێکۆشەر. بە هۆی دووریمانەوە لێتان ناتوانین وەکو پێویست بەرنامەیەکی کاری هاوبەشی پیکەوە گرێ بدەین و ئاگاداری گەشەکردن و گۆڕانکاری یەکان ببین. خەباتی ئەمرۆشمان جیاوازی یەکی گەورەی هەیە لە شیوەی کاری خەباتی ڕابوردووی ڕێکخراوە سیاسی یەکانی پێشووی عێراق. بۆیە لە ناو خەڵک و هەندێ هاوڕێ یانماندا وا دەزانن گوایە بیری جودا هەیە لە ناو ئالای شۆڕش دا. نەگۆڕینەوەی ئاراکانمان و دووری ئێوە لە واقعەکەوە ئەو کێشەیەی دروست کردووە. بەڵام ئێمە هیوادارین لە داهاتوویەکی نزیکدا نوێنەرمان بێتە لاتان، لە هەموو لایەنەکانی جۆری کارکردن موناقەشە بکەین و بریاری موحد بدرێت وهەموو لایەکمان دەست بە کار بین و چیتر لایەنە نەیارەکان ئەو کەلێنە

نەقۆزنەوەو بیكەنە كێشـەو بیری خەڵكی كۆمۆنیسـت و شـۆڕشـگێڕەكانی پێ ئاڵۆز بكەن.

وا لێرەدا بە تێكڕا لە وەضعی ڕێكخستن و دەنگ و باسەكان ئاگادارتان دەكەین

١-ڕیكخستن

A- ڕێكخستنی شارەكان لە گەشەكردندایە و خەڵكی ڕۆشنبیرو شۆڕشگێر ڕۆژ بە ڕۆژ متابعەی گەشـەكردنی ئاڵای شـۆڕش دەكەن و چاوەڕێن أدبیاتی دەربچێ و دەستیان بكەوێ و دیراسـەی بكەن و هەڵیسـەنگێنن. ئێمە لە هەوڵداین گرنگی بدەینە ڕێكخسـتن لە بەغداو كارمان بۆ كردووە. ئێستا شـارو شـارۆچكەكانی كوردسـتانی هەمووگرتۆتەوە. دەبێ ئێمە ڕەچاوی ئەوەیش بكەین كە دوژمن زۆر بە وردی بە دواماندا دەگەڕێ و لە هەوڵدایە وەک یەكێتی نیشتمانی سیخوڕو ئەڵقە لە گوێكانیشی بخزێنیتە ڕیزەكانمانەوە. بۆیە دەبێ زۆر بە وردی هەڵسـەنگاندنی هەمە لایەنەی واقعی ئەمڕۆی خەبات بكەین و پاشان گەشە بە ڕێزەكانمان بدەین.

B-پێش ماوەیەک دەزگای ئەمنی هەولێر٣ هاوڕێ ی گرتین و ئێسـتا ئێمە لە تحقیق داین لەو بارەوە. وە كاتێک هەڵویسـتی ژمارە ١ هاتبووە هەولیر٢ هاوڕێمان چوون بیگەیەننە سـولەیمانی لە ڕێگا خۆیان و سـەیارەو گوڤارەكان لە سـیطرەی كركوک-سـولەیمانی گیران. ئێسـتا ئەو هاوڕێ یانەی دەناسـرێن لە لایەن ئەو دوو هاوڕێ یەوە كەناره گیریان كردووەو خۆیان شاردۆتەوە.

C-مەفرەزەیەكمـان لە گەرمیـان هەیە و بەردەوام پەیوەنـدیمـان لەگەڵ دەكەن. ئێمەش بەرنـامەی مـانگـانەی بۆ دادەنێین كـاری لەسـەر بكەن. زۆر چـالاكن و خەڵكێكی بە توانـان. بەردەوام كۆبونـەوە بە دێهـاتەكـانی گەرمیـان دەكەن،....چەنـد ئامر كەرتیک لە سـنوری مەڵبەندی یەک بەردەوام پەیوەندی دەكەن لەگەڵمان و كاری ڕێكخستن ئەنجام ئەدەن.

D-هەمو لایەكمان چاک ئەزانین باری ئابوری ئاڵای شـۆڕش چۆنە، بێ پارەیی زۆری بۆ هینـاوین، وەضـعی ژیـانی نێوەش زۆر بیری ئـاڵۆزكردووین. زۆرمـان هەولدا، زۆر دۆسـت هەبوو پەنامان بۆ بردن، داوای یارمەتیمان لێكردن، هەمو دەسـتیـان بە ڕوومـانەوە نـا. هەتـا بە قەرزیش كەس ئـامادە نەبووبیدات. داهـاتی مانگانەی ڕێكخسـتنیش هێندە نیە كەلێنێک پڕ بكاتەوە....پاش ئەوەی توانیمان مۆر پەیدا بكەین، دەسـت نیشـانی هەندی دەوڵەمەندمانكرد بە نوسـراوی ڕەسـمی داوای یارمەتیان لێ بكەین پێشەكی بردمانە لای دكتۆرەكان، (د.ج) جنێویشی دابوو قسەی ناشیرینی زۆر كردبوو، كاغەزەكەی بردبووە لای (محمد حمزە) بەرپرسی منظمەی بەعس لە سولەیمانی، ئەوانیش هەموو دكتۆرەكانیان كۆكردبۆوەو پێیان وتبوون پارە مەدەن، بۆیە بریاردرا و(سەیارەكەی) (د،ج) تەقێنرایەوە. ئێمەش چاوروانی گۆڕانی

دۆخەكە بووین. تا دكتۆرەكان پەشـیمانیان حاصـل كرد. تا ئێسـتاش نەچوینەتەوە سـەرو كـاری چونكە هەموو عیـادەیەكی دكتۆرەكـان ئەمنێكیـان لێـدانـاوە. دەولْەمەندەكانی تریش زۆریان ئامادە نەبوون و ئەوەش ئامادەبووە مقدارێكی كەمی نـاردووە. بۆیە ئێمە هێندەمـان بە دەسـتەوە نیە تەنها ئەو مقدارە كەمە نەبێت كە دەینێرین بۆتان. گەر لە داهاتووشدا پارەمان هاتە دەست بۆتان دەنێرین.

٣-دەنگ و باس

٣-١-وەضـعی عێراق بە گشـتی زۆر ئاڵۆزتربوە دوای گیرانی فاو لە لایەن ئێرانەوە. عێراق بەردەوام لە هەوڵدایە توانای بەشەری كۆكاتەوە و هەڵی گێڕانەوەی فاو بدات. بە زۆر تطوع كردن لە ناو مامۆستایان، دائیرەكان،لە موالیدی ١٩٤٤ بۆ سـەرەوە، ڕەشـبگیر، چوونە سـەرماڵان، گرتن و گوشبارانكردنی بە كۆمەڵ لە ناوەراسـتی شـارەكاندا بەردەوامە. زۆر لە قوتابیان و مامۆسـتایان و فەرمانبەران وازیان لە قوتابخانەو وەزیفە هێناوە.

٣-٢نرخی شتومەک زیادی كردووە ، برنج، ڕۆن،هیلكە ، نەوت بەنزین و زۆر شتی تر. سەرجەمی مامۆستایان كرانە بەعثیبە زۆر ئەوی نەیكرد وازی هێناوە.-- لەم مانگەدا ٦ منالیان لە خوار فلكەی سـجنی سـولەیمانی یەوە(گوشباران كردووە) بە بەرچاوی هەموو مدیر دائرەكانەوە. دوانزەش لە هەولێر.

٣-٣بوون بە جاش زۆر باوە، ئەوەی ئەمڕۆ زیاتر خەڵكی مەشـغوڵ كردووە جاشـێتی یە. (قوة صـدام) بە ناوی عشـائیرەوە ٣٠٠ تفەنگ، كردنەوەی فەوجی خەفیفە، سیلاح وەرگرتنی بێ قەیدوشەرت... خەڵكی بە هۆی دابەزینی دەرامەت و ڕاكردن لە سەربازی یەوە زۆر سەریان تێكردووە. وە بە خۆشحاڵیەوە دەچێت چەك هەڵدەگرێت، ئێمە زۆر دەناسـین چاك بووە و ئێسـتا جاشـە. پەردەی عەیب و ئابڕووچوون لادراوە.

٣-٤-حجزكردنی كەس و كاری پێشـمەرگە بەردەوامە. ئەمن بەردەوام خەریكی گرتنی خەڵكە، سـیارە لە هاولاتیان دەسـێنێ و دەچن خەڵكی پێ دەگرن. كەس و كاری گیراوەكەش دەچێ رەقەمی سـیارەكە دەداتە دەزگای پۆلیس ئەوانیش خاوەن سیارەكە دەگرن. بەو جۆرە دوژمنایەتی لە نیوان خەڵكدا دروست دەكەن.

سەرجادەكان بە شەوو بەڕۆژ سەیطرەی تیایە. هەمو ناوشارو دەرەوەی شاریان تەنیوە...هەركەسێک بیەوێت تعین ببێت ئافرەت یا پیاو یا هەر كەسێک وەكالەتیک وەربگری، لە ئەمن بانگی دەكەن دەبێت ناوی ٦كەس بڵێت، ٣ فیرار و ٣پێشمەرگە، ئەگەر نەیلێت ئەوا ئیشەكەی رەفض دەكەن.

ئێسـتا زۆر لە دائیرەكان داخراون بە هۆی بردنیان بۆ جەیشـی شـەعبی، یان ڕاكردنیان لێ ی.

رژێم وا بەتەمایە لەم ڕۆژانەدا منع التجول ی گشـــتی بکات لە ســـولەیمانی، تەشدیداتیکی زۆر توند لەسەر جەماوەر دروست کراوە لە ڕووی سیاسی و ئابوری و باری کۆمەڵایەتیەوە.

پێشنیار

١-هیوادارین گەشـــبدەنە ئێزگەکەو بابەتی ثقافی ثوری و لایەنی شـــیکردنەوەی ســـیاســـی بەهێز بڵاو بکەنەوە لە روانگەی زانســـتیانەوە، زیاتر ترکیز بکەنە ســـەر دڕندەیەتی و فاشـــیەتی بەعث و رەفتارە نامرۆڤانەکەی بەرامبەر بە جەماوەر. بەردەوام بانگەوازتان هەبێت بۆ پێشمەرگەو خەڵکی زەحمەتکیش. هیوادارین خۆتان دووربخەنەوە لە هەندێ وتار کە دەبێتە هۆی تعقیدکردنی پێشـمەرگە. با وتارەکانتان کارێک بکات بۆ لای خۆتانیان رابکیشن.

واش بە باش دەزانین هێرشـــی ڕاگەیاندن نەکریتە ســـەر ینک، پەرچەکرداری وەڵامدانەوەی ئەوان نەبیت کە شـــتمان لەســـەر دەلین. ئێمە وادەزانین کە ئێســـتە ئیستگەکە هەنگاوی باشی بۆ پێشەوە ناوە.

٢- ئیوە بواری کـاری ئیعلامیتـان زیـاترە، بۆیە بە بـاشـــی دەزانین لە هەموو موناسەبەتەکاندا بەیان بڵاوبکەنەوە، بینێرنە دیوی عێراق بە هەر وەسیلەیەک بوە.

٣-ئەگەر مەفرەزەکان بەردەوام هاتوچۆی ئەمدیو بکەن بە هۆی ئەوانەوە دەتوانن بیگەیەننە دەســـتمان. هیوادارین گەر دەتوانن ڕۆنیۆیەکمان بۆ پەیدا بکەن و بۆمان بنێرن.

٤-ئێمە بە هۆی نەورۆزەوە هەندێ دروشـمان بڵاوکردەوە، بە تەماین بە بۆنەی ١ ئایارەوە بەیانێک بڵاوبکەینەوە.

٥-وا بە باش دەزانین بەردەوام (نامە)مان بۆ بنێرن و بەهۆی ئێســـتگەکەوە لە دەنگ و باسی خۆتان ئاگادارمان بکەن، وەک :

A-کارەکانی ئەو وەفدەی لە دەرەوەیە، چییان کردووە؟ کەی دەگەڕێنەوە؟

B- برا پێشـــمەرگەکان وەضـــعیان چۆنە ؟ بنکەکان تا چ ئەندازەیەک گەشـــەیان کردووە؟

٦- هیوادارین هەمیشـە بریارەکانتان بە کۆمەڵ بێت و گوی بۆ ڕاو بۆچوونەکانی سەرجەم پێشمەرگەکان بگرن و بە گیانێکی کۆمۆنیستانەوە رەفتاریان لەگەڵدا بکەن.

٧-گەر هەواڵ دەزانن لە ســـەر نزیکبونەوەی ئێران و یەکێتی و یەکێتی و جود ئاگادارمان بکەنەوەو بۆمان ڕوون بکەنەوە ڕیکەوتنەکانیان لەسەر چی بووە؟

شەکاوەبێت ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکیشان

سەرکەوێ بزوتنەوەی کۆمۆنیستی

کۆمێتەی سەرکردایەتی شارەکان

ئاڵای شۆڕش

مۆری كۆمێتەی شارەكان

بە هۆی دەنگۆی منع التجولەوە بە باشـــم زانی چەند ڕۆژێک لە ناو شـــاری سولەیمانی بچمە دەرەوە، سەرەتا لە گوندی شێخ وەیساوا بوومە میوان لای ئاواتی ژن برام، کە سەربازی هەڵاتووبوو لەو گوندەی خۆیان. لەو ڕۆژانەی لەوێ بووم، چەند جارێک لە ئێستگەکەی ئاڵای شۆڕشەوە بە جفرە بروسکەیان دەنارد و داوای چوونە دەرەوەی منیان دەکرد. چەند جارێکیش هاوڕێ شـێرکۆ(عبداللە علی موهەندیس) کە بەرپرسی بەشێکی ڕێکخستن بووو لەگەڵ هاوڕێ علاء سەردانیان کردم لە گوندی شێخ وەیساوا. ڕۆژی دوای منع التجول بە پێ لە شەست مەتریەکەوە چوومەوە ناوشارو کۆبونەوەیەکی کۆمێتەمان سەبارەت بە بارودۆخەکە ئەنجامدا.
وتارێک کە مەلابەختیار نووسیبووی لە زیندانەوە گەیشتە دەستم، داوای کردبوو پاش دەستکاری کردنی بە جۆریک نەزانن ئەو نووسیویەتی بە ناوی هاوڕێ سامی یەوە بینێرین بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بۆ بلاوکردنەوەی لە گۆڤاری (هەڵوێست)دا، وتارەکە بە سەردێری (جەنگی ناڕەواو ئەرکی خەباتی ڕەواو ڕاست) بوو. ئەمەش دەقی نامەکەیە کە ناردمان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی :

کرێکارانی جیهان یەکگرن

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەڕێز
سڵاوێکی کۆمۆنیستی گەرم

بە ئومێدی پتر جۆشـدانی خەباتی شـۆڕشـگێرانەی کریکاران، سـەرکەوتنتان هیوامانە. وا لەگەڵ ئەم ڕاپۆرتەماندا کە تایبەتە بە هەواڵ و کاری رێکخستن بابەتێکمان بۆ ناردن بە سەردیڕی(جەنگی ناڕەواو ئەرکی خەباتی ڕەواوڕاست) لە نوسینی هاوڕێ سامی عبد، بۆ بڵاوکردنەوەی لە گۆڤاری (هەڵوێست)دا.
*-کاری ڕێکخستن
پاش ڕاپۆرتی پێشـوومان و ئاگادارکردنتان لەو کێشـانەی ڕوویدا، توانرا بە نیسبەت کۆمێتەی سولەیمانیەوە کارەکان دابڕێژڕێتەوەو ئاسایی بکرێتەوە. هەڵوێستی ژمارە دوو وەرگێڕراوی حیزبی سۆسیالیستی زانستی گەیشتن.
بەرپرسـیاری هێڵی بەغدا هاوڕێ (سـامی عبد-عادل) بە هۆی ئەو گرتنانەوە تووشی ئیختفا بووە، بەڵام بە ئیختفایی کارەکانی ئەنجام دەدات، ڕیکخستنمان ئاسایی کارەکانی دەروات.
پاش گرتنی هاوڕێ (کاروان)بە هۆی ئیعترافەوە لە لایەن ئەمنەوە. هاوڕێکانی تریان اختفایان کردووە، لە ئێسـتادا وآ بە باش دەزانین لە ڕێگەی بنکەی بارزانەوە پەیوەندی ببەستنەوە بە کۆمێتەی هەولێرەوە تا ئەو کاتەی کۆمێتەی شـارەکان بریار

لەسـەر پەیوەندی بەسـتنەوەیان دەدات. داواكاریشـین بروسـكەیەكیان بەم جۆرە لە ئێسـتگەكەوە بۆ بڵاوبكەنەوە و لە دوو بەرنامەدا ئاراسـتەیان بكەن ،واتە دوبارە بكرێتەوە :بروسكەكە:

(پەیـام لە ل.س بۆ ١٣٣ داواكـارین پەیوەنـدی بكەن بە ١٠٦ وە بە زووترین كات).

ناردنی كەرەسـەی بڵاوكراوە بۆ كۆمیتەی هەولێر هەر وای بە پەسـەند دەزانین كە بەشـی ئەوان لە ڕێگەی بنكەی بارزانەوە بۆیان بچێت. كۆمێتەی سـولەیمانیش و كەركوك و شـوێنەكانی تر لە ڕێگەی هاوڕێ یانی هەورامانەوە بنێردری دروسـت ترو كەم كێشە ترە. داواكارین لەمەودوا بەو جۆرەی لێ بكرێت.

ڕێكخسـتنەكانی ناو هێزی پێشـمەرگەش كارەكانیان ئاسـایی دەروات. داواكاری زۆربەی هاوڕێ یانی ڕێكخسـتن ئەوەیە هەوڵ بدرێت ناو بە ناو وتار لە سـەر مەسـەلەی ئازادی بێ قەیدو شـەرتی سـیاسـی بنوسـرێت. دیارە ئێمە لێرە تووشـی گەلێک كێشە هاتووین سەبارەت بە باس و بابەتەكانی ئێستگەكەتان، گەلێک هەوڵمان داوە وەڵام بدەینەوە، بەلام دوو لایەنی هەیە، بە هەرحاڵ ئەو مەسـەلەیەو هەندێكیتر لە هاتنی هاوڕێ سـامی عبد بۆ لاتان باس دەكریت كە ئەوپەڕی لە نێوان ١١تا ١٩٨٦/٥/١٦ دەگاتە ئەودیو لە هەمان ڕێگای هاتنی هاوڕێ ئاكۆوە....

تا ئێسـتاش مەفرەزەمان لە ناوچەی گەرمیان جەولە دەكەن و تووشـی كێشـەی ئەوتۆ نەهاتوون.

ئاسـۆ پاش ئەوەی خۆی تەسـلیم بە یەكێتی كردەوە هاوڕێ یەكی ئێمەی بە گرت دا بە یەكێتی و بوو بەهۆی ڕاكردنی هاوڕێ ی بەرپرسـیاری ڕێكخسـتنی ناوچەكە. دووبارە لە ناو یەكێتیشـەوە لەگەڵ نورەددین خۆیان گەیاندە ناو ڕیزی فاشـستەكانی بەعس..

پاش ئەو جەولە كورتەی هاوڕێ سامی بە گوندەكانی ناوچەی شارەزووردا، لە نزیكەوە قسـە لەگەڵ دانیشـتوانی گەلێک گوند كرا ، زۆربەی زۆری دانیشـتوان بێزاری خۆیان دژی سیاسـەتی شـەڕی ناوخۆو پێشـێلكردنی ئازادی و دیموكراسـی دەردەبڕی...

<u>هەواڵەكان</u>

١-رژێمی بۆرژوا فاشـسـتی عێراق لە هەوڵی تێكڕا چەكداركردنی خەڵک و ڕاپێچ كردنیانە بۆ جەنگە نارەوا دۆڕاوەكەی. بەردەوام دەزگا سـیخوڕی یەكانی دەدەن بەسـەر دائیرەكاندا و بە زۆر موچەخۆران و كرێكارانی ئەو دەزگا دەوڵەتیانە جل دەكەنەبەرو چەكدار دەكەن و دەنێرنە كورەی جەنگەوە.

٢-لە كاتێكدا كرێكاران زێدەقازانجی هێزی كاریان بە تاڵان دەبرێت، ناچاریش كراون ڕۆژانە سـەعاتی كاری زیادە كاربكەن و لە هەفتەشـدا زۆرجار پشـوەكان

كاریان پێ دەكەن بێ بەرامبەر و حسابكردنی هەقی كاریان، بە ناوی جۆراوجۆری زۆركردنی بەرهەم و پشتگیری قادسیەی سەدامی جەلاد. بەوجۆرە كرێكاران تا دێت لە بەردەم كاری هێزپڕوكێنی بەرهەمهێنانی بۆرژوازیانەدا و كەمی كرێ و زیادبونی چەندین قاتی پێداویستیەكانی ژیانیاندا گوزەران و ژێواری كرێكاران ناهەموارتر دەبێت. كرێكاران بۆ دابینكردنی ژێواریان دوچاری كاری زیاتر دەبن لە بەشێكی تری بازاری كاردا، بە جۆرێك بۆرژوای فاشی دەوڵەتیی مەودای حەوانەوەو ژیانی ئاسوودەو تازەكردنەوەی هێزی سەرف كراوی كاری بۆ كرێكاران نە هێشتۆتەوە و ناچاری كردوون ،هەر لە هەڵپەی فرۆشتنی هێزی كاریاندا بن بە خاتری دابینكردنی گوزەرانی ژیانی خێزانەكانیان. ئەوەش كاری كردۆتە سەر باری تەندروستی و نزم بوونەوەی ئاستی هوشیاری و ماوە نە هێشتنەوە بۆ بیركردنەوەو كاركردن لە دژی ژیانی تاڵی كۆیلایەتی ....

ئەوانە سەرباری بەزۆر ڕاپێچ كردنیان بۆ بەرەكانی جەنگ و ئەو پارانەی لە مووچەكانیان دەبڕن بە ناوی تبرعەوە..

٣-دەزگا سیخوڕی و تیرۆریستیكانی بەعس ئیجازەی سائقی تەكسیەكان دەست بەسەردا دەگریت و بۆ دانەوەی داوایان لێ دەكات كە هەواڵ و دەنگ و باسی پێ ڕابگەیەنن سەبارەت بە كەس و كاری پێشمەرگە.

٤-بۆ دامەزراندنی هەركەسێک لە دەزگایەكی دەوڵەتیدا بە كریكار یا فەرمانبەر دەبێت دەزگا سیخوڕیەكانی ڕژێم بریاری لەسەر بدات، داوا لەو كەسە دەكەن ناوی چەند كەسێک لە پێشمەرگەو كەس و كاری بڵێت.

٥-بەردەوام وەک سیاسەتی هەمیشەیی تیرۆریستی دژی مرۆڤانەی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا هێرش و شاڵاوی شەوانە بەردەوامە بۆ گرتنی هاوڵاتیانی بێ تاوان. تا ئیستا ژمارەی 162 هەزار زیندانی سیاسی لە تەواوی عێراق دا هەیە. بە ڕۆژیش مەفرەزەی دەزگا جاسوسی و سیخوڕی و تیرۆریستیەكانی سەدامی جەللاد لەسەر جادەو شەقامە گشتیەكاندا ئیهانەی خەڵک دەكەن و دەپشكنن و دەگرن و تێر جنێو دەكەن..

٦- جاشی خەفیفە تادیت لە زۆربووندایە، دیارە هۆی سەرەكی ، رەفتارو كرداری ڕێكخستنە بۆرژواكانی كوردە..

سەركەوتوبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

كۆمیتەی شارەكان

١٩٨٦/٥/٦

گەلێک لەو بابەتانەی لە ئێستگەکەوە پەخش دەکرا جێی سەرنج و ڕەخنەی هاورێیانی کۆمێتەی سولەیمانی بوون، لە ڕاپۆرتەکەیاندا سەرنجی لیژنەی سەرپەرشتیان بۆ ئەو خاڵانە ڕادەکیشا :

کرێکارانی جیهان یەکگرن

ئاڵای شۆڕش ٢ /١٩٨٦/٦

کۆمێتەی شارەکان

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

ڕیزمان هەیە و هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین، ئومێدەوارین بەردەوام پەیوەندی یەکان پتەو بکەین و ئاگاداری گەشەکردن و گۆڕانکاریەکانتان بین.

١-هاوڕی یانی بەڕێز: هەردوو بروسکەکەمان پێگەیشت. بەڵام دەرهەق بە کۆنفرانس و ئامادەکردنی هاوڕێ یان بۆی زۆر ڕوون نی یە. هیوادارین لە داهاتوودا بە ڕوونی ئاگادارمان بکەنەوە. وا ئێمەش لە وەضعی شارەکان و ڕێکخستن و دەنگ و باسەکان ئاگادارتان دەکەین.

٢-وەضعی ڕێکخستنمان لە سنوری پارێزگای سولەیمانی زۆر باشە، قەزاو ناحیەو دێهاتەکانی گرتۆتەوە. بەشەکانی هاوڕێ سامی گیراونەتەوە، ئیشەکانی ڕێکخستن زۆر ئاسایی دەرواو گیرو گرفتمان نی یە. هەتا ئێستاو لە بەر پاراستنی ڕێکخستن نەمان توانیوە ڕێکخستنی هەولێر بگرینەوە. وە نازانین ئایا پەیوەندیان بە ١٠٦ وە کردووە یان نەء. بەڵام ئێمە لە هەوڵداین بە هۆی ئەو ڕێگەیەوە کە هاوڕێ یان دەست نیشانیان کردووە بۆ گرتنەوەیان و لە داهاتوودا ئاگادارتان دەکەینەوە.

ڕێکخستنی ناو ڕیزەکانی هێزی پ.م لە گەشەکردندایە و لە هەوڵداین بەردەوام پەیوەندی بەو خەڵکانەوە بکەین کە هەڵوێستیان لە سیاسەتەکانی سەرانی ینک هەیەو خەڵکێکی شۆڕشگێڕن.

-سێ پێشمەرگەمان دابەزیبوونە هەڵەبجە لە کاتی گەڕانەوەیاندا پاسدار پەلاماری داون ئەوانیش گەڕاونەتەوە، ئێمە بریارمان داوە بیان نێرین بۆ لای ئەو مەفرەزەیەی گەرمیان. هەم بۆ دەعمی ئەوان و هەم بۆ چارەسەری وەقتی ئەمانیش.

٣-پێشنیار دەکەین لە سەر ڕای زۆر لە هاوڕی یانمان کە دەبێ: لە کاتی کردنەوەی ئێزگەکە لە باتی (حکومەتی دیموکراسی شۆڕشگێڕ) بوترێ (کۆماری دیموکراسی شۆڕشگێڕ)، چونکە کۆمار زاراوەیەکی فراوانترە، جگە لە وەزارەتەکان و سەرۆک وەزیران و داوو دەزگاکانیان هەموو خەڵکیش دەگرێتەوە..

هاوڕێ یان وایان پێ باشە لە کاتی کردنەوەی ئێزگەکە مافی چارەنووس بخرێتە پێشەکی کردنەوە. دروشمی (سەرکەوتووبێ بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی

كورد)، لە پێناوی چیا ســەركەوتوبێ؟ وەک ئاڵای شــۆڕش خۆی بە جودا بزانێ لە گەلی كورد...

*- ئێمە پێمـان وایە دژایەتی كردنی یەكێتی هێنـدە تونـدو ڕەق پەیڕەو نەكرێ. وەک دەڵێن هەر بگوترێ یەكێتی لە بری ینــک، چونكە لە ڕووی ئوســـوڵی ڕاگەیاندنەوە جوانترە. بۆ نمونە حیزبی كۆمۆنیســـتی ئێران شـــەریشـــیانە لە گەڵ دیموكرات، كەچی هەر دەڵێن حیزبی دیموكرات لە بـاتی (حـدكـا)، وە لە بـاتی چەكدارەكانی ینک بوترێ پێشمەرگەكانی یەكێتی..

*-ئێمە پێمان باشــە ئێزگەكە باســی ئەدەب و ئەدەبیات بكات بەڵام نە باســكردن بەوجۆرە كە جنێو بە هەمویـان بـدرێ. چونكە لە قـازانجی یەكێتی دەكەوێتەوە. پێویستە ئەوەش بڵێین ئێوە دەبێ زۆر ووردبن و ووریای هەست و نەستی خوێنەران بن. هیوادارین خواســتی شــەخصــی نەچێتە ناو ئێزگەكەوە و خۆمان بپارێزین لەو جۆرە نوسینانەی كە بە قازانجی بۆرژواكان دەشكێتەوە.

*-ئێمە پێمان وایە لە باتی درێژەدان بە مۆسیقاو سرود، بەشێكی بۆ ڕوونكردنەوە بەكار بهێنن.

*-هیوادارین هەر نامێلكەو بابەتێكتان نارد بۆمان پێویستە بوترێ دەبی تەسلیم بە كۆمێتەی شـارەكان بكرێ. چونكە هەتا ئێستا نە هەڵوێسـت و نە وەرگێڕڕاوەكەمان بە دەســـت نەگەیشـــتووە. ئەو هاوڕێ یانەی كە پێیان گەیشـــتووە بە كەیفی خۆیان بڵاویان كردۆتەوە.

دەنگ و باس :

*-بە پێی ئەو هەواڵەی پێمـان گەیشـــتووە، ڕژێمی بەغدا چوونەتە ســـەر ئەو (عەرەبانەی كە ئێرانین و عێراق دەیوت حق تقریر مصــــیریان بۆ وەردەگرێ!) لە ئۆردوگاكانی پارێزگەی ناصـریە، داوای كردووە جلی سـەربازی ئێرانی لەبەربكەن و بیان گەڕێنن بە شــارەكاندا و بڵێن ئەسـیری ئێرانین. ئەوانیش قبوڵیان نەكردووە ، پیا هەڵپژان لە نێوانی پەناهندە عەرەبەكان و جەیشــی شــــەعبی ڕوویداوە، گەلێک جەیشـی شـەعبی كوژراون، لە پەناهندەكانی كوژراوی زۆر هەیە و زۆریشـیان لێ گرتوون و پەرەوازەیان كردوون.

*-ئۆردوگـای بنگرد لە مێژە ئـاویـان نیە و هـاوارو دادیـانە، زۆر مراجعەی كـاربەدەســـتـانی میریـان كردووە كەڵكی نەبوە، خەڵكەكەش توانـای ئەو ژیـانەیـان نەماوە، پەلاماری ناحیەو دائیرەكانی میریان داوە لە بنگرد. جاشـەكانیش پستگیریان كردوون، هەموو دائیرەكانیان سوتاندوە، میریش بۆ تۆڵەی ئەمە، هەستاوە بە دەبابەو ســـەربـازێكی زۆرەوە چواردەوری ئۆردوگـاكەی گرتووە، خێزانەكـانی هەموو بە زیلی عەسـكەری گواسـتۆتەوە و ئۆردوگاكەی تەخت كردووە. جاشـەكانیش زۆریان گیراون و تحقیق یان لەگەڵ دەكرێت.

* تۆقاندن و ڕاونان لە ناو شارەكاندا بەردەوامە، سیطرەی سیخورەكان بە شەو بە ڕۆژ لە ناو شاردا هەیە.
* ئەو جاشـــانەی بە ناوی (قوة صـــدام)كۆ كراونەتەوە چەكیان دراوەتێ، وا بۆ چوار مانگ دەچێت پارەیان وەرنەگرتووە، بێزارن و دەستیان بە ڕاكردن كردوە.
*-ســەرانی یەكیتی و پیاوەكانیان كەوتونەتە دروسـتكردنی پ.م بۆ كوشـتنی ئەو كەســانەی ســەر بە ئاڵای شــۆڕشــن. ئەو هەواڵەش لە هاوڕێ یەكی پ،م ئاڵای شۆڕشەوە پێمان گەیشتووە كە لە ناو ڕیزەكانی یەكێتی دایە..
*- پێشمەرگەیەكی ئاڵای شۆڕش بە ناوی نەبەز تەسلیم بە ڕژێم بۆتەوە.
*= هەتا ئێسـتا ٣ هاوڕێی پێشـمەرگەمان لە ناو ڕیزەكانی ینک دا بوون لە دوو شەڕی دژ بە ڕژێم شەهید بوون.
لەگەڵ ئەم پارچە هۆنراوەیە بۆ شــەهید ئارام ، كە هاورێ یەكمان نوســیویەتی. چۆن بە باشی دەزانن بڵاوی بكەنەوە، پاش هەڵسەنگاندنی.
سەركەوێ بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبی ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

مۆری كۆمێتەی شارەكان
ئاڵای شۆڕش
١٩٨٦/٦/٢

دوای هێرشـــی دەزگـا ســـیخوڕی یەكـانی ڕژێم بۆ گرتنم لە بەرواری ١٩٨٦/٤/١٥، من نزیكەی مانگێك بە نهێنی و هەر ڕۆژەی لە ماڵێك لە ناوشـــار بۆ ئەنجامدانی كارە ڕێكخراوە بیەكان مامەوە، لەو ســاتانەی دەنگۆی قەدەغەكردنی هاتووچۆ(منع التجول) پەیدابوو، چوومە گوندی شــێخ وەیســاوا نزیك شــاری ســولەیمانی (كە خزمانی خۆمان) بوون شــەش ڕۆژێك لایان مامەوە، هاوڕێ شـێركۆ(موهەندیس عەبدوللا علی)و هاوڕێ علاء سـەردانیان كردم بۆ تنسـیق لە هەندێ كاری ڕێكخراوەیی و هاوڕێ شـێركۆ(موهەندیس عبدوللاعلی) ڕادیۆیەكی دەستی بچوكی بۆ هێنابووم بۆ گوێگرتن لەو پەیامانەی لە ئێزگەی ئاڵای شۆڕشـەوە بڵاودەكرانەوە. پاش شـەش ڕۆژ لە جادە شـەستیەكەی چواردەوری سولەیمانی یەوە بە پێ چوومەوە ناو شـار. لە یەكێ لەو ڕۆژانەی بە نهێنی لە ماڵی هاوڕێ سـیروان خۆم شـــاردبۆوە، لە پڕێكدا لە گەڕەكی ســـەروی ماڵەكەیانەوە بوو بە تەقە، دواتر زانیمان كە جەللادە بەعسـیەكان شـەش لاوی خوێندكاریان لای سـانەوی ڕۆشـنبیر گوللەبـاران كردبوو، بێ ئەوەی ئەو لاوانە كـارێكیـان كردبێ یـا تەنـانەت لە ڕێكخراوێكی سیاسیدابن.

لە ئیستگەکەوە بە جفرە داوای چوونی منیان دەکرد، پاش وتوویژ لەگەل هاوڕێ یانی کۆمێتە بریارمدا بۆ (ماوەیەکی کورت) بچم ســـەردانیان بکەم. ئێوارەیەک لە ماڵی یەکێک لە خاڵەکانم ماڵ ئاواییم لە هاوسەرو مناڵەکانم کرد و شەو چوومە ماڵی هـاوڕێ شـــیرکۆ، بۆ بەیـانی ڕۆژی دوایی چووم بۆ مـاڵی هـاوڕێ ســـەردار، هاوسـەرەکانی هاوڕێ یان حاکم سـەردارو شـێخ فازل ئەوانیش ئامەدەکرابوون بچنە دەرەوە بۆ لای هاوســـەرەکانیان، بە تەکســـیەک هەموو کەوتینە ڕێ بەرەو ماوەت، پێموابێت هاوڕێ کاروانیش بوو، لە بازگەکەی سـولەیمانی- شـارباژێر سـەربازێک هاتە پێشەوەو داوای پیناسەیکرد ، منیش دەفتەرخدمەکەم دایە، لەوێ دەرباز بووین، لە ماوەت چووینە ئەو ماڵەی دیاری کرابوو، کە چوینە ژوورەوە، حاکم ســـەردارو شـــێخ فازل لەوێ چاوەڕوانییان دەکرد. ئەو شـــەوە لەو ماڵەبوین، خانە خوێکە مرۆڤێکی زۆر میهرەبـان، نیشـــتمـانپەروەر بوو، گلەیی کرد لە دکتۆر قـادر، کە ماوەیەک لەوەبەرچووەتە مالیان، بەلام چونکە نائارام بوو نەیدەتوانی لە ژوورەوە دابنیشێ زوو زوو چووەتە سەر بانیژەکە. وتی ئێمەش دەترساین خەڵکێک بیناسن و ئاگاداری حکومەت یا یەکیتی بکەنەوە و لە مالی ئێمەدا تووشـی کارەساتێک ببوایە. بۆ بەیانی یەکەی شـەبەقی کەوتینە ڕێ بەرەو سـنووری ئێران. تا ئەو سـاتە هەر بە ناوی نهێنی ســامی بووم، حاکم ســەردار وتی ناوی ســامیم بەدڵ نیە با ناوێکیترت لێبنێین، ئەوان پێشـنیاری ناوی عادل یانکرد ووتم باشــە، ئیتر لەو ســاتەوە بە عادل ناسـرام و ناوەکانیترم بەکار نەهێنایەوە. لە ڕۆیشـتنمان بەرەو سـنوری ئێران دەبوو زۆر ئـاگاداربین نەکەوینە بۆســـەی یەکێتی یەوە. ئەوان زۆر شــــارەزابوون، بە سەلامەتی گەیشتینە ناو ئێران و لەسەردەشتەوە بەرەو مەهاباد و لە ورمێ سەردانی خانووی علاقاتم کرد، مامۆســـتا ســـلام عبدوللا بەرپرســـی پەیوەندیەکان بوو، تێکۆشــەرێکی دێرین بوو خۆشـحاڵ بووم بە دیداری، لەوێشــەوە بەرەو ئۆردوگای زێوی کەوتینە ڕێ. لە شەوی ٩-١٠/٥/ ١٩٨٦لە زێوێ بووم.

ئۆردوگای زێوی

زێوێ کەوتبووە ســەرسـنوری رۆژهەڵاتی تورکیا، و رۆژئاوای ئێران. لە سـێ گۆشە سنوریەکەی ئێران-عێراق-تورکیا. ئاوو هەواکەی لە هاویندا وشک وگەرم لە زسـتانیشــدا زۆر ســارد (چەندین پلە دەچووە خوار سـفرەوە)، خواکورک دەکەوتە ئەودیوی چیاکەی بەرامبەری زێوێ، لە تەنیشـتیەوە گوندی دزە بوو، بەوبەریەوە بە لای ژوورودا گوندی ڕاژان بوو، خێزانی بەشـێکی بەرچاوی بەرپرســەکانی پارتی

لەو گوندە بوون، بارەگای مەكتەبی سیاسی پارتی بەسەر گردێكەوە نزیكی گوندەكە بوو.

لەدوای ئاش بەتاڵەكەی پارتی دیموكراتی كوردستان لە ساڵی ١٩٧٥، ڕژێمی شاهەنشاهی ئێرانی ئەو ئۆردوگایەی بۆ پەناهندە ئاوارەكانی بادینان دروست كردبوو، دوای هەڵگیرسانی شەڕی عێراق-ئێران، رژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا بە فرۆكە بۆردومانی ئەو ئۆردوگایەی كرد كە ژن و منال و پیرو پەككەوتەی لە خۆگرتبوو، زیاتر لە سەدو بیست هاوڵاتی سڤیل لە گەورەو بچوك لەو بۆردومانەدا شەهید بوون.

هەموو قاعەكان سەرەكانیان جەمەلۆن بوون، بە هۆی بۆردومانەكەوە زۆربەی ڕووخاو و وێران بوو. لەو دەمەی من چووم خەڵكی ئۆردوگاكە گواستبوویانەوە بۆ ناو گوندەكانی نزیک یا بۆ ناو شاری ورمێ. بارەگایەكی یەكێتی قوتابیانی پارتی دیموكراتی كوردستان لێ بوو، پارتی بۆ چارەسەری نەخۆشی هاوڵاتیەكانی لەو ناوچەدا نەخۆشخانەیەكی كردبۆوە لە یەكی لە قاعەكاندا، برایەكی كمال چاومار بە ناوی (ئەنوەر)وەک برین پێچ و دكتۆرێكی خەڵكی سولەیمانی بە ناوی (دكتۆر ئازاد)كاریان تیا دەكرد. هاوڕێ یانی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش لە چوار قاعەی یەكەمی دا كە نزیكی جادەی ئۆتۆمێبێل بوو نیشتەجی بوون، هەر قاعەیەک پێک هاتبوو لەسێ ژوور لە تەنیشتی یەكەوە و سێ ژووریش بەرامبەری، منیش دواتر، دوای گەیشتنی هاوسەرو مناڵەكانم یەكێک لە قاعەكانمان پاككردەوە ... دوای گەیشتنم لە مانگی مایس / ١٩٨٦و چاوپێكەوتنی ئەو هاوڕێ یانەی لیژنەی سەرپەرشتی كە لە زێوە بوون، لە كۆبونەوەیەكدا كە كریم عثمان، عماد ئەحمەد، ئاسۆ علی (بیرمە دوو سێ كەسیترێش) ئامادەی بوون بەڵام ناوەكانم یاد نایەت. لە تەواوی كێشە ڕێكخراوەیی، سیاسی، پێشمەرگەیی، پەیوەندیەكان بە حزبەكان و بە دەوڵەتانەوە. دارایی یەكان دوان...وتیان ئاگاداری ساڵار عزیز كراوە كە گەڕابۆوە سوید تا بێتەوە، بە هاتنەوەی كۆبونەوەیەكی فراوان ئەنجام دەدەین.ئەوان باسی شاڵاوەكەی یەكێتیان كرد بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، چۆنیەتی دەربازبوونیان و گەیشتنیان بە ئێران. ئەوان رەخنەیەكی زۆریان هەبوو لە دەستەی نوسەران كە لە ئاستی بەرپرسیاریتی دا نەبوون و بوونە مایەی ڕودانی ئەو كارە ساتە بە هۆی كەمتەرخەمی و خۆشباوەڕی یەوە و مانەوەیان لە بندە ستی یەكێتی دا..ڕەخنەشیان هەبوو لە ساڵارعزیز كە وەک زووتر پەیمانی دابوو پەیمانەكانی خۆی نەبردۆتەسەر. باسیشیان لە قوڵیی ناكۆكی یە فكری و سیاسی یەكان كرد لەگەڵ سالارعزیزدا تا ئەو ڕادەیەی لە گەیشتنی ئەو پێشمەرگانەی ئاڵای شۆڕش كە لە دەست یەكێتی هەڵاتبوون و گەیشتبوونە سورێن ، سالار عزیز بەبەرچاوی ئەحمەد

بانیخێلانی حزبی شیوعی یەوە پرۆژەی بەرنامەكەی ئاڵای شۆڕشی لە پێشمەرگەكان سەندووەو دراندوویەتی.

دانیشتن لەگەڵ ئێرانیەكان

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی، بۆیان باسكردم لە گەڵ گەیشتنی (زۆرێک) لەو پێشـــمەرگانەی لە ئەنجامی پەلامارەكەی یەكیتی یەوە ڕوویان لە ئێران كردبوو، سوپای پاسدارانی ئێرانی چەكەكانی لێوەرگرتبوون و نەیدەدایەوە، ئێرانیەكان نەشیان دەوت نـایـدەینەوە، هەموو جـارێـک كە داوای چەكە گیراوەكـانیـان لێـدەكرایەوە دەیانووت(انشـــائەڵلا فەردا-واتە ئینشـــائەڵلا بەیانی) ئەو حاڵەتە هەروا مایەوەو چەكەكانیان هەرنەدایەوە. ئێرانیەكان لە ڕووی سیاسیەوە سالار عزیزیان دەناسی و جێی بڕوایان بوو. سالار عزیز توانی بووی ڕەزامەندی ئێرانی یەكان وەرگرێت بۆ مانەوەی پێشمەرگە ئاوارەكانی ئاڵای شۆڕش لە كامپی زێوە و كردنەوەی ماڵێک بە ناوی علاقاتەوە لە شاری ورمێ، مامۆستا سلام عەبدوڵڵا دانرابوو بە بەرپرسیاری علاقات و لەوێ دەوامی دەكرد. ئەو ڕێگەدانەی جمهوری ئیسـلامیش لە دۆسـتایەتی ئاڵای شـۆڕش نەبوو ئەمانیش كاریان لەسـەر (دوژمنی دوژمنم دۆسـتمە) دەكرد. بۆ فشاربوو بۆ سەر یەكێتی، كە تا ئەو دەمە گەرچی یەكێتی زۆری كردبوو بە واسطە (بە تـایبەتی محمـد حـاجی محمود و حەمە رحیم) بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ جمهوری ئیسلامی ئێراندا، بەڵام تا ئەودەم هێشتا (گفتوگۆیان هەبوو) ڕێكەوتنیان نەبوو.

ئێرانیەكان ئاگاداری علاقاتی ئاڵای شـۆڕشـیان كردبوو كە بۆ هاتووچۆی نێوان شـــارەكان هاوڕێ یان دەبێت لە ڕێگەی عیلاقاتەوە ئیجازەی هاتووچۆ لە اطلاعات وەربگرن، دیارە ئەو بڕیارە بۆ هەموو حزبەكانی ئۆپۆزیســیۆنی كوردی بوو كە تا ئەو كاتە لە ئێران بوون. ئێرانیەكان ئامادەی كۆمەكی لۆجسـتی و سـەربازی نەبوون بە ئاڵای شۆڕش، تەنانەت چەكە گیراوەكانیشیان نەدەدایەوە. ئێرانیەكان بەردەوام لە هەوڵی ئەودابوون لیژنەی سـەرپەرشـتی رازی بكەن ئەمانیش وەک لایەنەكانی جود لە گەڵ ســوپای پاســدارانـدا كاری ســەربازی هاوبەش ئەنجام بدەن لە بەرامبەر كۆمەكی ســـەربـازی و لۆجســـتی دا.. بەڵام لەگەڵ ئەو زەحمەت و تەنگـانەو چەرمەسەری و ژیانە كولەمەرگیەی زیوەدا، بە ئازایەتی و خۆڕاگری پێشمەرگەكان، هاوڕێ یان جوامیرانە ئەو پێشنیارانەیان ڕەت دەكردەوە، هەر جارەی بە بیانوویەک. بۆنموونە كە دەمانووت ئێمە هێزی چەكدارمان نیە، بنكەكانی ئاڵای شـۆڕشـیان بۆ دەژماردین و دەیانوت دەیان بەرابەر(پارتی گەلن)كە خۆیان ناوناوە حزب. هەوڵمان دەدا تێیـان بگەیەنین كە ســتراتیژی خەبـاتی ئێمە چەكداری نیە، بەڵكو ڕاپەڕینی شـــارەكانە، ئەوان گاڵتەیان پێ دەهات و هەموو شـــتێكیان دەبەســـتەوە بە هێزی چەكدارەوە. بەڵام ئێمە بڕیاری تەواومان دابوو ســەرباری ئەو ژیانە كولەمەرگیەی زێوێ ، لەژێر هیچ فشـاروباروئۆخێكدا نەبینە كەوارەشـی بەر لەشـكری جمهوری

ئیسـلامی ئێران. هەربۆیە لەگەڵ فراوانكردنی ژمارەی پێشـمەرگەدا نەبووین. گەرچی دەمزانی لە ناو لیژنەی سەرپەرشتی و هەندێ كادری پێشمەرگەدا كەسانێک هەیە دەیانەویت وەک لایەنەكانیتر ئەمانیش ڕۆڵ ببینن.نامەكانیانم لایە..

پەیوەندی ئاڵای شۆڕش بە پارتی یەوە

لە ناو (جود) پارتی دیموكراتی كوردستان، كە ساڵەهابوو لە ناكۆكی و شـەڕو كوشـت و كوشـتارابوو لەگەڵ یەكێتی نیشـتمانی لەسـەر دەسـەڵات، وە ڕێگای گەڕانەوەیان بۆ ناوچەی سـۆران (سـولەیمانی –كەركوک-هەولێر)یان لی گیرابوو، زۆر مەبەسـتیان بوو دەرفەتێکیان بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە بۆ هەڵكەوێت. پارتی لەسـەر ئەسـاسـی (دوژمنی دوژمنەكەم دۆسـتمە) مامەڵەی لەگەڵ ئاڵای شـۆڕشـدا دەكرد. واتە بۆ پەرژەوەنـدی حزبی خۆی (هەنـدێ كۆمەكی- مەمرەو مەژی) بە ئاڵای شۆڕش دەكرد. لەوێ زانیم، كە ئەو ئێزگەیەی ئاڵای شۆڕش بەرنامەكانی بۆ ماوەی سەعاتێك لێوە بلاودەكاتەوە، ئێزگەی پارتی یە نەک ئاڵای شۆڕش. لە هەمان كاتدا مانگی جارێک ئازوقەی چل كەسـێكیان دەنارد بۆ زێوە، گەلێكجار بەشـی مانگەكەی نەدەكرد، بە تایبەت گەر پێشـمەرگە لە بنكەكانیترەوە بهاتنایە بۆ زێوێ. ئەوەندەی من ئاگاداربم لە تموزی ١٩٨٦ من وەک ئەندامیكی لیژنەی سـەرپەرشـتی دەسـت بەكاربووم تا ڕێكەوتنەكەی نێوان یەكیتی و پارتی لە سـاڵی ١٩٨٧، **تەنها دووجار** ئەو كۆمەكە هات. (هەندێكجار چوارمانگ جارێک-چل هەزار تمەنیان دەنارده زێوێ) كە بە پارەی ئەو ڕۆژە دەیكردە یەک هەزار دیناری عێراقی.ئەویش پێش ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دووجار روویدا. دوای ڕێكەوتنەكەیان ، بۆ دواجار فەلەكەدین كاكەیی و فرنسـۆ حریری شـەسـت هەزار تمەنی ئێرانی كە دەیكردە یەک هەزارو پێنجسـەد دیناری عێراقی یان هێنا. ئەو پارانە دەدرایە دەست هاوڕی عدنان كە بەرپرسـی ئیدارەبوو بۆ كرینی سـوتەمەنی و نەخۆشـی و پێویسـتیەكانی پێشـمەرگە خەرج دەكرا، گەلێكجار ناچار دەبووین بۆ مەسـرەفی بنكەكە پارە قەرزبكەین).

دوای ڕێكەوتنەكەی یەكێتی و پـارتی بە سـەرپەرشـتی ڕژێمی جمهوری ئیسـلامی، بە پێی ئەو مەرجانەی یەكێتی دایابوو بۆ ڕێكەوتنەكەی. پارتی دەبوو هەموو كۆمەكێک لە ئاڵای شۆڕش ببڕێت، پارتی هەرواشی كرد.

ئاڵای شۆڕش و جود

زێوێ بنكەی سـەركردایەتیی نەبوو.. كەمپێـک بوو بۆ ئەو پێشـمەرگە لێقەوماوانەی لە دەسـت شـاڵاوی گرتن وتیرۆری یەكێتی هەڵاتبوون و بە ناچاری ڕوویان تێكردبوو، تا خۆیان لە شەڕی ناوخۆ لابدەن.

لەســەرەتادا جود دەیویســت كێشــەی ئاڵای شــۆڕش بقۆزیتەوەو لە دژی یەكیتی نیشـــتمانی و رازی بوون ئاڵای شـــۆڕش بچێتە بەرەی جودەوە. بەڵام هاوڕێ یان، ئاگاداری جودیان كردبوو، كە ئاڵای شۆڕش ناچێتە هیچ بەرەیەكەوە دژی ئەویتر، و ئـاڵای شـــۆڕش لە بەرامبەردا بڕوای بە (یەكێتی كـاركردن) هەیە لە گەڵ هەموو لایەنە ئۆپۆزیسـیۆنەكانی كوردسـتان و عێراقدا بە یەكێتیشــەوە، سـالار عزیز لەگەڵ ئەو ڕایەدابوو ئاڵای شۆڕش بچێتە بەرەی جودەوە.

پەیوەندی لەگەڵ حزبی شیوعی عێراقی

حیزبی شــیوعی لە ســاڵی ١٩٧٢ تا ســاڵی ١٩٧٩، لە ئەنجامی وابەســتەیی بە سۆڤیەتەوە، كەوتبووە بەرەی فاشیزم، لە هەڵگیرسانەوەی شـەڕی ١٩٧٤ چەكی بۆ بەعس كردەشان، لەو ماوەی هاوپەیمانتیەیان لەگەڵ بەعسدا دەزگا ئەمنیەكانی بەعس توانی بووی زۆربەی هەرەزۆری ڕێكخســتنەكانیان بناسـێت. دوای ئاشـبەتاڵەكەی یەكەمی ســاڵی ١٩٧٥بارزانی، بەعس لە ژێرناوی قەدەغەبونی كاری ســیاســی و ڕێكخراوەیی لە نـاو ســـوپـاو بەشــــەكانی پەروەردەدا بۆ غەیری بەعس. زۆر لە ئەفسەرو لایەنگرانی حزبی شیوعی لە ناو سوپا كوشت. لە ژێر فشاری وابەستەییان بە سۆڤیەتەوە چاویان لە تاوانەكانی بەعس پۆشـی و درێژەیان بە هاوپەیمانێتیەكەیان دا لەگەڵ بەعس تا ســاڵی ١٩٧٩. دیســان پەنایان هێنایەوە بۆ چیاكانی كوردســتان. یەكێتی كە دەیویست تەنها دەسەڵاتداری بێ ڕقابەری گۆڕە پانەكە بێت، كەوتە تەنگ پێهەڵچنینیان و ســەرەتا لە لایەن یەكێتی نیشـتمانیەوە دژایەتی زۆریان كرا، بۆیە بە ناچاری ڕوویان لە پارتی كردوو بوونە بەشێک لەو بەرەیەی پێیان دەوت (جود).

حیزبی شــیوعی وەک حزبێكی ســتالینیســتی لە دروســتبوونیەوە هەرگیز وەک حزبێكی كرێكاری خاوەن بەرنامەی كرێكاری شــۆڕشــگێڕانە، بە پێی بارو دۆخی هەڵكەوتووی نێو كوردســتان و عیراق بەرنامەو ســیاســەتی دانەڕشــتبوو. بەڵكو هەمیشـــە بە پێی پەرژەوەندی و خواســـتەكانی دەوڵەتی تۆتالیتاری ســـۆڤیەتی و فەرمانەكانی ئەو كاری دەكرد، وابەســتەیی حزبی شــیوعی بۆ ســۆڤیەت تا ڕادەی كۆیلایەتی بوو، قوربانی بە پەرژەوەندیە كرێكاری و نیشـــتمانی و نەتەوەییەكانی عێراق و كوردســـتان دەدا بە خـاتری پـاراســـتنی پەرژەوەندییە نیودەوڵەتیەكـانی ســـۆڤیەت، هەرئەوەش بوو كە بە درێژایی تەمەنی نەیتوانی ببێتە حزبی پێشـــرەوی كرێكاران و زەحمەتكیشـان و هەمیشـە كلكی سیاسـەت و پەرژەوەندیە دەوڵەتیەكانی ســۆڤیەت بوو. حزبی شــیوعی دۆســـت و دوژمنەكانیشـــی هەر لە ڕوانگەی ئەو وابەســـتەیی یەوە بۆ ســـۆڤیەت دیاری دەكرد و دەناســـاند. نەک لە پەرژەوەندی چینایەتی كرێكارانەوە. ئەوەش هۆكارێک بوو، بووە هۆی ئەوەی ســەردەمانێک (لە ســـەردەمی كودەتاكەی قاســـم و دواتر ســـەدامدا) دژی مافە نەتەوەییەكانی كورد

بوەستنەوە و ببنە بەشێک لە دەسەڵاتی داپڵۆسێنەری بۆرژوا فاشستەکانی عەرەب. لە شـــیکردنەوەی چینـایەتی پێگەی چینی بۆرژواو ئەنجـامـدانی ئەرکی قۆنـاغی دیموکراسـی دیسـانەوە بە هەڵەدا چووبوون، بەدیهێنانی ئەرکە دیموکراسـی یەکانیان بە ئەرکی(حیزبە بۆرژوا فـاشـــســـتەکـان) دەزانی! نەک ئەرکی کریکـاران و زەحمەتکیشانی شۆرشگێر.... لە ناوەڕاستی ساڵانی شەستەکانی سەدەی ڕابوردوودا دەوڵەتی سۆڤیەت داوای لە حزبە شیوعیە وابەستەکانی دەکرد خۆیان هەڵوەشێننەوە و بچنە ناو ئەحزابە بۆرژوا فاشـــستە فەرمانڕەواکانی ناوچەکە ! گوایا ئەو ڕژێمە بۆرژوا فاشستانە بە ڕێگەی ناسەرمایەداری بەرەو سۆسیالیزم دەچن!

تا ئەودەمەی من لە ناوشـاردا سـەرپەرشـتی ڕیکخسـتنەکانم دەکرد، (وەک تاک) لەگەڵ زۆرێک لە برادەرانی حیزبی شـیوعی عێراقی پەیوندیم هەبوو. ئەوان، دوای بە ناچاری جیابونەوەیان لە حزبی بەعس، لە لایەن بورژوا فاشـسـتەکانی عیراقەوە بەرشـاڵاوی تۆقاندن و فشـاری دەروونی زۆر هاتن، وەک ئەو برادەرانەی حیزبی شیوعی باسیان دەکرد دەزگای ئەمن زوو زوو دەینارد بە دوایاندا بۆ پاکانە نووسین و داوای زانیاری گەیاندنی لێدەکردن لەسەر هاوڕێکانیان.

لەبەر ئەوەی ئاڵای شـۆڕش بڕوای وابوو، بە هۆی پێگەی سـەرهەڵدانی چینی بۆرژوا لە کوردستان و عێراقدا وەک چینێکی مشەخۆرو وابەستە بە ئیمپریالیزمەوە، بۆرژوای ئەم وڵاتانە چینێکی نا ئازادیخوازو نادیموکراسـیخوازن ..و ئەنجامدانی ئەو ئەرکە نەتەوەیی و دیموکراسـیانە لە ئەسـتۆی چینی کرێکارو زەحمەتکێشـان و ڕێکخراوەکەیدایە.. لە ڕووی تێروانینی نێونەتەوەیی و سروشتی شۆڕشی شوبات و ئۆکتۆبەر و (بانگەشەی سۆسیالیزم) و دانانی ستالین بە دکتاتۆری تاقانەی دەسەڵات و.. پیناسـەی دەوڵەتی سۆڤیەت و وابەستەیی حزبی شیوعی عیراقی بە سۆڤیەتەوە، سەرکردایەتی ئەو حزبە دژ بە بۆچوونەکانی ئاڵای شۆڕش بوون! ....

جیاوازی ئەو لایەنە فکری و سـیاسـیانە، هۆکاری ئەوەبوون حیزبی شـیوعی بەردەوام بێت لە ئاژاوە نانەوە بەرامبەر ئاڵای شـۆڕش لە ڕیگەی ئەو کەسـانەی ئاسـتی هوشـیاری چینایەتیان لە ناو ئێمەدا لە خوار بوو. بەڵام خۆم باوەڕم وابوو دەبێت کۆڵ نەدەین لە ڕوونکردنەوەی ڕاسـتیەکان. چونکە ئەرکی ئێمە پێگەیاندن و تێگەیاندن و گەیاندنی ڕاسـتیەکان بوو بە هەموو کەسـە چەپ و کرێکاریەکان. پەیوەندیشـمان بە هەموو چەپەکانەوە درێژە پێ بدەین بەرەو داڕشـتنی بەرنامەیەکی کرێکاری شـۆڕشـگێری هاوبەش. چاک ئەو ڕاسـتی یەشـم دەزانی کە دوای لە باربردنی ئاڵای شۆڕش لە یەکەم ژانی دروست بوونیدا (بە هۆی هەڵەکانی دەستەی نوسەرانیەوە...)، ناتوانرێت بەو کەرەسەیەی هەبوو ئەو ئەرکە ئەنجام بدرێت ...ئەو ڕیکخسـتنەی دوای گرتنی دەسـتەی نوسـەران دروسـتکرا لە ڕیکخراوەیەکی پۆپۆلیسـتی تێپەڕی نەدەکرد. من کە یەکێک بووم لە جەمسـەرە سـەرەکیەکانی

دروستکردنی ئەو ڕیکخستنە لە شارەکاندا و بەرپرسیاری یەکەمی ڕێکخستنەکەی ناوەوەش بووم، دوای گرتنی ئەو هاوڕییانە بە ڕوونی دەمووت: ئەرکی ئەم ڕیکخستنە بەرگریە لە گیان و ژیانی ئەو هاوڕێیانە و لە ڕوداوەستانی شەڕی ناوخۆو ڕێگرتن لە کەسانێک کە بیانەوێت ئاڵای شۆڕش بکەنە کەوارەشی بەرلەشکری داگیرکەران.

پارتی گەل

ناوی زل و دێی وێران بوو. سامی عبالرحمن بەو ناوەوە کاری دەکرد، خۆی سکرتێرو چەند کەسێکی ئەوروپاشیان ئەندام مەکتەب سیاسی، ئۆرگانێکی حزبی یان دەردەکرد، پارتی دیموکراتی کوردستان هیچ ڤیتۆیەکی لەسەر کارکردنی سیاسی و ڕێکخراوەیی یان نەبوو، ڕێگەشیان درابوو کاری چەکداریش بکەن. بەڵام ئەوەندەیان کەس نەبوو بۆ ئەو کارە. بارەگای سەرەکیان لە ورمێ بوو، لە خواکورک بنکەیەکیان !کردبۆوە بەرامبەر مەکتەب سیاسی حزبی شیوعی، لە ئەوروپاوە ئەو کەسانەی لەگەڵیان بوون هەر ماوەی دە دوانزە کەسیان بە نۆبە دەگەڕانەوە و وەک پێشمەرگە! دەچوونە بنەکەکەی خواکورک. بەش بە حاڵی خۆم هەموو ئەو ساڵانەی لە شارەکاندا بووم نەمبیست ڕیکخراوێکیان هەبێت یا یەک چالاکی سیاسی، ڕاگەیاندنیان دژی ڕژێم بووبێت. گەرچی لە دانیشتن لەگەڵیان بە ناو خۆیان بە پێشکەوتووخوازو پارتی بە کۆنەپەرست ناودەبرد، بەڵام ژێرخانی چینایەتی و سیاسەت و فکریان لە گەڵ پارتی هەر یەک بوو، جیاوازی نێوانیان مەسەلەی دەسەلات و ئیمتیازات بوو.

حیزبی سۆشیالیستی کوردستان (حسک)

(تا ئەو دەمە)، لە دوای پارتی دیموکراتی کوردستان ئەم حیزبە توندوتۆڵترین پەیوەندیان بە ڕژێمی جمهوری ئیسلامی یەوە هەبوو، لە هەندێ بواری ئیستخباراتی یا لەوانیشی تێپەڕاندبوو. ئەم حزبە ئەندام بوو لە بەرەی جود. لە ناو شاری سولەیمانیشدا هەواداریان هەبوو. لەو دەمەی من گەیشتمە دەرەوە، لە ڕێگەی هەندێ لە سەرانی ئەمانەوە جلال تاڵەبانی لە هەوڵدابوو تا لە گەڵ رژێمی جمهوری ئیسلامی دا ڕێکیان بخات. محمد حاجی محمود و حەمە رەحیم لە بەیندابوون بۆ ئەنجامدانی ئەو کارە.

جیاوازی ئەو حزبە کوردیانە تەنها لە ناوەکانیاندا بوو، وەکوتر هەموو نمایندەی بۆرژوا کۆنەپارێز و دژە ئازادی و دژە دیموکراسی بوون، ژێرخانی چینایەتیان یەک بوو. ململانێکانیان چ سیاسی و چ چەکداری لەگەڵ یەکتردا کە سەدان مرۆڤی زەحمەتکێشیان دەکردە قوربانی تەنها لە پێناوی دەسەڵات و پارەوپولدابوو.

ئێمە وەک ئاڵای شـــۆڕش هەوڵمان ئەدا، پەیوەندی ســـیاســـیمان بە هەموو لایەنەکانی ئۆپۆزیسـیۆنی کوردیەوە ئاسـایی بێت، کارمان لەسـەر یەکریزی کاری ســـیاســـی دژ بە رژێمی بۆرژوا فاشـــســـتی عیراق دەکرد. دەشـــمانزانی ئەو نزیکبوونەوەی یەکیتی نیشـــتمانی لە ئێران و پارتی و جود لە ســـەر حســـابی ئێمە ئەبێت. لامان ڕوون بوو هەموو ئەو لایەنانە ئەوەندەی پەرۆشـــی بە دەســـتهێنانی دەســـتکەوتی کاتین ئەوەندە بە تەنگ چارەســـەری ڕیشـــەیی کێشـــەی نەتەوەیی و داڕشتنی ستراتیژێکی نەتەوەیی یەکگرتووەوە نین.

گرنگی ڕاپۆرتی شـــارەکانی ئەو ســـەردەمە لەوەدایە بارودۆخی ســـیاســـی و ڕێکخراوەی ئەو دەمـانە وەک خۆی و بێ ڕتووش دەخـاتە بەردەم خوێنەر، ئەمەش نامەیەکیتر :

کرێکارانی جیهان یەکگرن ١٩٨٦/٧/١٦

ئاڵای شۆڕش

کۆمێتەی شارەکان

بۆ /هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سڵاویکی کۆمۆنیستانە

هیوادارین هەمیشـــە ســـەرکەوتوبن لە خەباتی بێ وچانی چینایەتیدا و بەردەوام ســووربن لەســەردرێژەدان بە بیروباوەڕی مەزنی کریکاران، بۆ ڕوخاندنی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی عێراق و دابین کردنی کۆماری دیموکراسی شۆڕشگێر.

هاوڕێ یانی بەڕێزو تێکۆشـەر. وا ئێمە بەم نوسـراوەمان لە سـەرجەم چالاکی یەکانی ڕێکخستنی شارەکان ئاگادارتان دەکەین.

١-ڕێکخستنمان بەردەوام پەل دەهاوێ و گەشەدەکات، بەردەوام خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێش پەیوەنـدی بە ڕیزەکزنمـانەوە دەکەن. جەمـاوەرێ شـــۆڕشـــگێری گەلەکەمان دەگەڕێن بە شوێن هەواڵ و دەنگ و باسەکانی ئاڵای شۆڕش دا..

A-بەشـــەکـانی کەلار و نـاوچەی کەلار و خـانەقین گیراونەتەوە، پەیوەنـدی توندوتۆڵیان هەیە.

B-لەم مـاوەی دوو مـانگەدا چەنـدین ئـافرەت و کرێکـارو خەڵکی زەحمەتکێش پەیوەندیان کردووە.

C-بەشەکەی لا ی هاوڕی (ئاری) گیراوەتەوەو پەیوەندیان بۆ دروست کراوە.

D-هاوڕێ یانمان نزیک بوونەتەوە لە منظمەی (العمل الاحمر)(کاری ســـوور) کە رێکخراوەیەکی مـارکســـی لینینی یە لە خوارووی عێراق کـار دەکەن، هەندێ هاوڕێشـــمان دیســـان پەیوەندیان کردوە لەگەڵ هەندێ لە برادەرانی عەرەبی حیزبی

شیوعی عێراقی لە بەغدا. سیاسەت و ڕێبازی ئاڵای شۆڕشیان بۆ ڕوونكردونەتەوە، ئاڵ و گۆری بیروڕا دەكرێ لەگەڵیان.

E- بەردەوام پەیوەندی پتەومان بە مەفرەزەكەی گەرمیانەوە هەیە، ئەوان زۆر چالاكانە دەورێكی كاریگەر دەبینن لە ناوچەی گەرمیان و قەرەداغ دا.

F-پەیوەندیمان لەگەڵ چەندین ئامر مەفرەزەو ئامركەرت ی ناو یەكێتی پەیداكردووە و بەردەوام بە نامە و بە نهێنی دەنگ و باسەكان بە یەكتر ڕادەگەیەنین.

I-بە هۆی بە زۆر ڕاپێچكردنی مامۆستایان و خوێندكاران بۆ بەرەكانی جەنگ لە مانگی حوزەیراندا، زوو بە پیری ئەو مەسەلەیەوە چووین. (بەیانێكمان)لەسەر ئەو وەضعە دەركرد. شایانی باسە هەتا ئێستا هیچكام لە ڕێكخراوە ئۆپۆزیسیۆنەكان بەیانێكیان لەو بارەوە دەرنەكردووە.

ئەو بەیانە عەرەبی یەی لای بەرێزتانەوە دەركرابوو، نوسخەیەكی گەیشتە لامان، ئێمەش بە پێویستمان زانی زیاتر لە ٢هەزار نسخەمان لەسەر ڕاكیشا و بڵاومان كردەوە. شایانی باسە بڵاوكردنەوەی ئەم دوو بەیانە ناوچەكانی كەلارو گەرمیان و قەرەداغ و شارەزوورو هەڵەبجە و چەمچەماڵ و شارباژێرو ناوچەی سەرانی یەكێتیشی گرتەوە. بۆنمونە برایم جلال (قاپیەوانەكەی) زیندان، بەیانی هەستابوو (لە سەرگەڵوو) خۆی بەیانەكانی لە دیوارەكان كردبۆوە. ووتبووی (ئەمانە هێشتا لێرەش ماون). ئەو جم و جوڵانە وای لە سەرانی ینک كردوە كە بە درندانەترین شێوە پەلاماری نامرۆڤانە بدەنە سەر هاوڕێ یان و دۆستەكانمان لەو ناوچانەی ئەوانی تیا دەسەڵاتدارن.

G-بە نیازین بەیانێک لەسەر ڕەفتاری (دوژمنكارانەی) سەرانی ینک دەركەین و زۆر بە خەستی بڵاوی بكەینەوە.

H-تا ئێستا نەمان توانیوە ڕێكخستنی كۆمێتەی هەولیر بگرینەوە، هیوادارین لە ڕێگەی بنكەی بارزانەوە ئاگاداریان بكەنەوە تا پەیوەندیان ڕێک بخەینەوە.

هاوڕێ یانی بەریز:

هەتا ئێستا(فۆتۆ)كەمان ئیش ناكات. (دەرمانی)نی یە زۆرمان هەوڵ داوە دەستمان نەكەوتووە. هیوادارین ئێوە بتوانن ئەو (دوو) جۆر دەرمانەمان بۆ پەیدا بكەن لەگەڵ گلۆپێكدا بۆمان بنێرن. زۆر پێویستمان پێی هەیە، تەنها ئەو گرفتەمان هەیە كە ڕیگرە لە بڵاوكردنەوەی نوسراوەكانمان.

٢-وا دوو شریتی تیپی مۆسیقای شەهید كارزانمان بۆ ناردن هیوادارین سوودی لێوەرگرن بۆ ئێزگەكە.

*-وا دوو كتێبمان بۆ ناردن هیوادارین سودی لێوەرگرن.

*-بەخێرهاتنەوەی هاوڕێ سالار دەكەین و هیوادارین گەشتەكەی زۆر سوودمەند بووبێت. بەو هیوایەی لە تەواوی :١- كۆبونەوەكەتان، علاقاتی دەرەوە، **هینانی (پارەو چەک)!** و یارمەتی، علاقاتتان لەگەڵ جود، ئاگادارمان بكەن.

ئێمە زیاتر ناردنی هاوڕێ یەكمان(هاوڕێ سامی)(عادل) بۆ ئەوەبوو كە پێویستە ئاگاداربین لە تەواوی ئیمكانات ودەنگ و باس و كارەكان.

*- هیوادارین گرنگی بدەنە ئێزگەكە، بە هۆی لاوازی پەخشیەوە، لە پەیامەكەتان نەگەیشتین، دەبوو بە هاتنەوەی هاوڕێ سالار ئێمەتان لە سەرجەم وەزعی خۆتان ئاگاداركردبایەتەوە.

* ئێمە سەرجەم هاوڕێ یانمان مەشغوڵی دیراسە كردووە و چەندین هاوڕێمان ئامادەكردووە بۆ كۆنفرانس.

*-ئێمە نازانین بە هاتنەوەی هاوڕێ لیدیا (روناک شیخ جناب)، نامەتان بۆ ئێمە نووسیوە؟ ئەگەر نووسیوتانە بە دەستمان نەگەیشتووە. ئەو نامەی جلال تاڵەبانی بۆ ئایەتوللا منتظری كە بۆ ئێمەتان ناردووە بە دەستمان نەگەیشتووە كە دراوەتە دەست خوشكی هاوڕێ (هوشیار-حەمە ئاوات). ئێمە پێمان وایە هەرشتێک بۆ ئێمەبێ دەبێ زۆر نهێنی بێت و تایبەت بێت بە ئێمەو خەڵكی غیری ڕێكخستن یاری پێ نەكەن كە نرخ بۆ ڕێكخستنەكە دانەنین. هەرگیز بەوە قایل نابین بە هۆی دۆستایەتی و خزمایەتی كەسانێک قسەوقسەڵۆک بە كەیفی خۆیان بۆ ڕێكخستن دروست بكەن. هیوادارین ئەو جۆرەكارانە دووبارە نەبنەوە. <u>هەموو شتێک دەبێت لە ڕیگەی ڕێكخستنی شارەوە بگاتە سەرجەم ڕێكخستن، ئەو كارەتان بەرەڵلاییەو دەبێتە مایەی تێكدانی ڕیزەكان و قابلی قبوڵ نیە.</u>

*-هاوڕی یانی بەرێز زۆر پێویستمان بە ئامێری ئیستنساخ هەیە، نازانین گرانی و هەرزانی چۆنە ؟ ئەگەر بۆتان بكڕینایە پارەكەمان بۆ دەناردن.

*-دەنگ و باسەكان

١-ڕژێم لەم ماوەدا ٣٠٠ ماڵی كوردی لە كەركوک دەركردووە و خێزانی عەرەبی هاوردەیان لە جێگایان داناوە.

٢-ڕۆژانە بە سەدان مناڵ لە تەمەنی ١٤-١٧ساڵان لە لایەن نەقابەی كرێكارانی بەعسەوە ڕەوانەی خوارووی عێراق دەكرێن، ئەو جێگایانەیان پێ پڕ دەكەنەوە كە ناردویانن بۆ بەرەكانی جەنگ.

٣-لە هەڵەبجە پێكدادان دروست بووە لە نێوان جەماوەرو جاش و جەیشی ناشەعبی، بە هۆی بە زۆر ڕاپێچكردنەوە بۆ بەرەكانی جەنگ. دوو جاش بریندار بوون.

٤-بە پێی ئەو هەواڵەی پێمان گەیشتووە، مەعەسكەری مامۆستایان و قوتابیانی محافظەی موصڵ كە بریتی بوون لە ١٥ هەزار كەس ڕایانكردووە، ڕژێم بە

كۆپتەر هێرشـــی هێناوەتە سـەریان، زۆری لێ گرتونەتەوە، برینداری زۆر هەیە، هەندێكیش لە ئاودا خنكاون.

٥-زۆر لە مامۆســـتایان و قوتابیان نەچوونەتە تدریب و لەو ناوچانەدا جێگایان نابێتەوە كە سـەرانی ینک تیا دەســەڵاتدارن، بۆیە بە ناچاری لە ناو شـــارەكاندا دەمێننەوە و ڕژێمیش بە دوایاندا دەگەڕێت.

٦-چەند ڕۆژ لەمەوبەر لە هەولێر ڕە ش بگیربووە. سەرباز، جاش، جیش شعبی، قوتابی،، فەرمانبەر، پیر، گەنج، چییان دەســـت كەوتووە گرتوویانە و ڕەوانەی بەرەكانی جەنگیان كردووە. لە پارێزگاكانی تریش هەمان ڕەفتار دەكەن.

٧-ڕژێم سەرەک جاشەكانی بانگ كردووە، پێی وتون، هەرجاشێک ١ پێشمەرگە بكوژێت، هەزار دینـاری ئەدرێتێ، وەک دەنـگ بڵاوە وەفدو وەفد كـاری لە نێوان یەكێتی و حكومەتدا هەیە.

٨-لە كەركوک، ئەمن سـائق تەكسـی لە بازاردا گرتووە، وتویانە تا ناوی كەس و كاری پێشمەرگەمان پی نەلێیت بەرت نادەین.

٩-ســـەرانی ینک بەردەوام هاوڕێ یانمان ڕاودەنێن و دۆســـتەكانمان محاســـبە دەكەن، ئەوەی ناوی دیموكراسی بهێنێ یەكسەر دەڵێن (ئاشی). تەنانەت گومانیان لە نزیكترین دۆستەكانی خۆشیان هەیە.

هاوڕێیانی تێكۆشـەر هیوادارین هەڵوێسـتی خۆتانمان بۆ ڕوون بكەنەوە بەرامبەر هاوڕێ زیندانیەكانمان.

*- لە بریارتان بۆ نزیک كردنەوەی بنكەكانتان ئاگادارمان بكەن.

*- ئەگەر ئێوە كەســێكتان دەســـت دەكەویت جێگەی ثقە بێت نامەی پێدا بنێرن، چاوەڕێ ی ناردنی نامەی ئێمە مەكەن.

*-داواكارین نامەكانی بە ئێســـــتتگەدا بۆمان دەنێرن ڕونترو درێژتر بێت تا بە تەواوی لێ ی تێ بگەین .

هیوادارین هاوڕێ ی هەڵگری نامە زوو ڕەوانە بكەنەوە
ئێتر بە هیوای سەركەوتنتان
شەكاوەبێت ئاڵای كریكاران و زەحمەتكێشان
سەركەوێ بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

مۆری
سەركردایەتی كۆمێتەی شارەكان
ئاڵای شۆڕش
١٩٨٦/٧/١٦

تێبینی:

لەم ماوەیەدا زیاتر لە دوو هەزار كرێكار لە دائیرەی طرق،أشـــغال، كارە با، زراعە دەركراون گوایە هەندێكیان موئەقەتن و هەندێكیشیان زیادەن(فائض).

دەرامەت لە زێوە

ســــالار عزیز دوای گەڕانەوەی بۆ ئێران، بە پێ ی ئەو پەیمانانەی دابوی بە مەلابەختیـار، دەبوو لانیكەم هـاوكـاری مـادی بۆ ئەو هـاوڕی یـانەی بە هۆی بانگەوازی ئەوەوە تووشی ڕاونان هاتن لە لایەن یەكێتی یەوە مسۆگەر بكردایە. لەو دەمانەدا خۆیشـــم لە زێوە بووم ، بارودۆخی گوزەرانی ژیانی ســەختی ئەو هاوڕی یانە، بەتەواوی غەمبارو هەراسانی كردبووم. چەند جاریک لەو بارەوە لەگەڵ سالار عزیز قســـەم كردو پێمووت كە تۆ نوســـیبووت بۆ مەلا بەختیـار كە یـارمەتیت وەرگرتووەو هەموو شـــتێک ئامادەیە! ئەو بە هیچ جۆرێک نەدەچووە ژێر باری ئەوەی پارەی وەرگرتبیت لەو دەوڵەتانە! لە كاتێكدا لە نامەكانی بۆ مەلا بەختیار كە لە لایەن یەكیتی یەوە بە ســـوران گیرابوو، دەڵێت كە كۆمەكی مادی وەرگرتووەو كاتی جیابونەوەیە! ....

كۆبونـەوەی فراوانی زێوێ (پلنیۆمی یەكەم)ئالای شۆڕش
١٩٨٦/٧/١٦

دوای گەڕانەوەی ســالار عزیزبۆ زێوێ، هاوڕێ یانی لیژنەی ســەرپەرشــتی پێشــوو، بریاری بەســـتنی كۆبونەوەیەكی فراوانیان دا لە كەمپی زێوێ، تا ڕێگە چارەیەک بۆ كێشەكان بدۆزرێتەوە، زێوێ پێشتر لە ئەنجامی ڕێكەوتنی سالارعزیز و ئێرانیەكـان و پـارتی دیموكراتی كوردســـتـان دیاریكرابوو وەک شـــوینێک بۆ كۆكردنەوەی پەناهندەكانی ئاڵای شـــۆڕش كە بە هۆی پەلاماری یەكێتی نیشـــتمانی یەوە هەڵاتبوون.

لەو دەمەدا یەكیتی نیشـــتمـانی لە هەوڵی رێكەوتنێكدا بوو لە ڕێگەی حیزبی سـۆسـیالیسـتەوە لەگەڵ ئێران دا (بە هەر نرخێک بێت). دیاربوو، هەنگاوێكی باش چووبوونە پێشـــەوە، چاوەروان دەكرا وتووێژیان لەگەڵ پارتیشـــدا بە هەمان خەتدا بڕوات. دەمانزانی كە گەورەترین كێشــەی یەكێتی دوای گۆشــەگیری و ئەو قەیرانە ســیاســی یەی خۆی تێخســتبوو، ئاڵای شــۆڕش بوو. لێم ڕوون بوو لە هەموو ئەو دانیشتنانەی یەكێتی لەگەڵ ئەو لایەنانەدا لانی كەنارگیركردنی ئاڵای شۆڕش یەكێک

دەبێت لە مەرجەكانی ڕێكەوتنی. دەبوو ئێمەش بۆ ئەو بارودۆخەی چاوەڕوان دەكرا ڕوویدات، پێشەكی خۆ ئامادەكاریمان هەبێت..

بڕبڕاگە پشـــتی هەموو رێكخســـتنێک، ئامیرەكانی ڕاگەیاندنیتی كە دەبێت لە دەستی خۆیدا بیت، یەكێک لەو شتانەی سەرنجی ڕاكیشـام لە گەیشتنمدا بۆ كەمپی زێوە، ئەوەبوو برادەرانی ڕاگەیـانـدنی ئـاڵای شـــۆڕش ئـامێرێكی تەســـجیلیـان وەرگرتبوو، هەموو جارێک بەرنامەكەیان لە زێوی تۆمار دەكرد، شـــریتەكەیان دەنارد بۆ ڕاگەیاندنی پارتی، ئەوان لە ئێستگەكەیانەوە بە ناوی ئاڵای شـۆڕشـەوە بڵاویان دەكردەوە! واتە دەبوو چاوەڕوان كراوبێت كە لە هەر ڕیكەوتنیكی یەكیتی لەگەڵ پارتی دا گۆڕانی بە ســـەردا بێت، ئەو بەرنامانە راگیرێت... دووەم ئامیری چـاپ بوو، ئەو برادەرانە لە زێوی تەنهـا تـاییێكیـان هەبوو كە لە لایەن هـاوڕێ كەنعـانەوە كـاری پێ دەكرا، بیرم نەمـاوە ڕۆنیۆ هەبوو یـا نە، چونكە گەلیـک لە نوسـینە تاپیكراوەكان دەبرایە ورمێ لە دوكانەكان بە پارە ڕادەكێشـرا یان هەندێجار (تا ئەودەمە) فەلەكەدین كاكەیی بۆی بەچاپ دەگەیاندین! لە كاتێكدا لانیكەم دەبوو ئامێری فۆتۆ ستێنسل و ئیستنساخیان بۆ زێوێ و بۆ هەریەک لە كۆمێتەی هەولێرو سولەیمانی سەرو ڕۆنیۆی بچووكیان بكڕیایەو بۆیان بناردنایە. بە تایبەتی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكان چەندینجار لە نامەكانیدا بۆ لیژنەی سـەرپەرشـتی داوای كردبوو. تەنانەت لە یەكێک لە نامەكانیشـــیاندا داوایان كردبوو جیهازێكی ئیســـتنســـاخیان بۆ بكڕن(ئەوان پارەكەیان دەدەنەوە). دەشـــیانزانی ئەو شـــتانەی داواكراوە بڕبڕاگە پشـــتی رێكخســـتنە..كاتێک لە گەڵ لیژنەی ســـەرپەرشـــتی ئەو كێشـــانەم باس دەكرد. ئەنجام نەدانی ئەو داوایەیان دەگێڕایەوە بۆ هۆكاری نەبونی (پـارە)! دیـاربوو هیچ ئـامادەكـاریەک بۆ ئەو بـارودۆخەی (لە ئەنجـامی ڕێكەوتنی یەكێتی) لەگەڵ ئەو لایەنانەدا دەهاتە پێشەوە بۆ لەسەرپێی خۆ وەستان نەكراوە..

پلنیۆمە فراوانەكە لە یەكێک لە قاعەكانی زێوێ لە ١٩٨٦/٧/١٦ بەســـترا، <u>ئەوە یەكەمین كۆبونەوەی فراوانی ڕەوتی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتانی – عیراق) كە سالار عزیز بەرپرسیاریان بوو لەگەڵ ڕێكخراوەی (ئاڵای شۆڕش) بە ئامادەبوونی سالار عزیزو لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو وهەموو ئەو هاورێ یانەی لە كامپی زێوێ بوون.</u> سێ كەس دیاری كرا بۆ دەستەی بەرێوەبردنی كۆبونەوەكە. پاش تاووتوێكردنی پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش، گەرچی كەسـانیک هەبوون دەیانەویست دژی بیری ماركسیزمی شۆڕشـگێر بوەستنەوە! بەڵام سەرئەنجام، ئەو ڕایە زاڵ بوو كە وەک لە پرۆژەی بەرنامەكەدا هاتووە كاربكرێت. سـاغكردنەوەی جیهانبینی لە مەڕ (ســـۆڤیەت و كەمپەكەی) هەڵبگیرێت بۆ دا هاتوو. بەو پێ یە بۆ جارێكیتریش (بە ناچاری ئەو بارودۆخەی تیایدابووین) هێڵی فكری، هێشترایەوە بۆ گفتوگۆ لەســـەركردن! بەوجۆرە دەبوو، رێگەبدرێت ئەو كەســـانەی لە (ناو ئاڵای

شۆڕشدا) باوەڕیان بە حزبی شیوعی و سۆڤیەت هەیە وەکو ڕابەرو پێشەنگی چینی کرێکاران، لە ناو ئاڵای شۆڕشدا و دژی ئاڵای شۆڕش ئەسپیان تاودەن! بۆ تێکدانی یەکێتی ڕیزەکانی ئاڵای شۆڕش..

کۆبونەوەکە بە وردی هێرش و شـــاڵاوە تیرۆریســـتیەکەی یەکێتی نیشـــتمانی کوردستانی خستە بەرباس و هەڵسەنگاندن، لەو بارەوە ئەوی من ئاگاداری بوم و بۆ وتن ئەشیا، ڕوونمکردەوە، کە ئەوە سروشتی چینایەتی بۆرژوای وابەستەیە، دەبوو ئەو سروشتە نادیموکراسیخوازیەی بۆرژوا لە لایەن هاوڕێ گیراوەکانمانەوە باشتر بناسرایەو بەرنامەی کاریان بۆی هەبوایە، ئەو باش نە ناسینەی دوژمنی چینایەتی و نەبونی بریـارو پلانی کـار لە کـات و شـــوێنی خۆیدا بووە مـایەی ڕوودانی ئەو کارەساتە.

کەسانێک لەو کۆبونەوەدا لە ڕەوتەکەی سالار عزیز دیسانەوە دەیانویست(پاکانە بلاوکراوەکەوە) بکەنە بەهانەی دەرکردنی بەیانێک تیایدا ئەو ســـێ هاوڕێ یەی لە لایەن یەکێتی یەوە گیرابوون ئیدانە بکرێن، بگرە بە خائینیش بناســـرێن. هەوڵمدا تێیان بگەیەنم ئەو کارە لەوە زیاتر بە قازانجی ســـەرانی یەکێتی دەشـــکێتەوە، ئاڵای شـۆڕشـیش زیانی لێدەکات. وتم من چاوەڕوانی ئەوەم دەکرد هەوڵی زیاتر بدرایە بۆ هاتنەدەنگی لایەنە حزبی و حکومی و نیودەوڵەتیەکان، لە دژی پێشـێلکردنی ئازادی فکرو کـاری ڕیکخراوەیی لە ســـەردەســـتی یەکێتی داو چڕکردنەوەی داوای ئازادکردنی هاوڕێ گیراوەکانمان. داوامکرد مەسـەلەی لێپرسـینەوەو بڕیارلە بارەی ئەو پاکانەو تەواوی هەڵەکانی ناوەندی نوســـەرانەوە هەڵگیرێت بۆ ئەو کاتەی ئەوان ئـازاد دەبن و کۆنفرانس دەگرین. پـاش لیدوانێکی زۆر لە کۆتـاییدا ئەو بۆچوونەی دوایی بووە بڕیاری زۆربە.

سەبارەت بە ڕێکخستنی شارەکان

بۆم ڕوونکردنەوە، لە (دەمی گرتنی) ئەو هاوڕێ یانەدا، ئاڵای شۆڕش کۆمێتەو ڕێکخراوی نەبووە، **ئەوەی هەبووە لەو ســاتەدا ژمارەیەک ئەڵقەی دیراســی پچڕ پچڕ بوون**، هەر چەند ئەڵقەیەکی دیراســی پەیوەندی بووە بە هاوڕێ یەکەوە. لەگەڵ ڕوودانی هێرشـــەکەی یەکێتی بۆ ســـەر ئـاڵای شـــۆڕش، کە بۆ ئێمە لە نـاوەوە چـاوەڕوانکراو بوو. پێشـــتریش مەلا بەختیـارو دەســـتەی نوســـەرانمـان لێ ئـاگـادارکردبۆوە بەڵام ئەوان گوێیـان لە ئێمەی ئەڵقەکـان نەدەگرت. لە دوای گرتنی ئەو هاوڕی یانەوە، ئەڵقەکەمان پەیوەندی بە هەموو ئەڵقەکانەوە کردەوەو لە شـێوەی شانە، شانە سەرەکی، کەرت، ڕێکخراو، کۆمێتە، کۆمێتەی شارەکاندا ڕێکخستنەوە. ڕونمکردەوە گەر دەســـتوەردانی تێکدەرانە لە کارەکانیاندا نەکرێ وپێداویســـتیە ســـەرەتـاییەکـانیـان بۆ دابین بکرێـت(لە ئـامێری چـاپ) ئەوان زۆر بە کـارامەیی کارەکانیان ئەنجام دەدەن.. بارودۆخی مەترســـیداری ناوشـــارەکانم ڕوونکردەوە،

لەگەڵ پێویستی گوێگرتن لە راو سەرنج و بۆچوونەكانیان. لەو بارەوە، كردنەوەی بنكەی سورێنم وەک نموونە هێنایەوە بۆ ئاسانكردنی پەیوەندی لیژنەی سەرپەرشتی بە كۆمێتەی شارەكانەوە. كە تا ئەوساتە لە چەندین نامەی كۆمیتەی شارەكاندا داواكرابوو بۆ ئاسانكاری پەیوەندی كۆمیتەی شارەكان بە لیژنەی سەرپەرشتی یەوە بنكەی سورین بكرێتەوە..

ڕوونمكردەوە كە **ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش** خەباتی چەكداری نی یە، بەڵكو ڕێكخستن و ڕاپەڕینی شارەكانە، هەر بۆیە ئێمە نابێت بیر لە كۆكردنەوەی هێزی چەكدار بكەینەوە و خۆمان بە كارێكەوە خەریک بكەین پێچەوانەی ستراتیژی كاری ئاڵای شۆڕش بێت و ببێتە هۆی ئەوەی ڕاپێچمان بكات وەک لایەنەكانیتر ببینە كەوا ڕەشی بەر لەشكری داگیركەران. هەربۆیە زۆر گرنگە لە ڕووی چەكداریەوە هەوڵی فراوانكردنی چەكداری نەدەین و قورسایی بخەینە سەر ڕێكخستنەكان..لەم بۆچوونەدا هەستمكرد هەندێک كەس(لەوانە سالارعەزیزو...) كە لە مێژەوە كاریان لەسەر كاری پێشمەرگەیی دەكرد و بەوڕۆژەیان گەیاند، ئەو بۆچوونانەیان بە دڵ نەبوو، هەندێ لە بەرپرسی مەفرەزەو كەرت وتیپیش گەرچی ڕاستەوخۆ دەریشیان نەدەبڕی، لایەنگری ئەوەبوون (وەک ناو یەكیتی و پارتی) كاری پێشمەرگەیی كاری سەرەكی بێت.

<u>سەبارەت بە دارایی ئاڵای شۆڕش</u>

ئاگادارم كردن كە لەو هەڵمەتەی كرا بۆ پارە كۆكردنەوەو بە شاڵاوی دەزگا سەركوتكەرەكانی ڕژێم و هێرشی ڕاگەیاندنی یەكێتی تەواو بوو، توانرا تێكڕا تەنها سێ ٣ هەزار دینار كۆبكرێتەوە، كاتێک حەمە ئاوات هاتە دەرەوە هەزارو پێنج سەد دینارمان پێدا نارد، (كە لەو كاتەدا لە بەردەستدا بوو). دواتر كە خۆیشم هاتمە دەرەوە بۆ زێوێ هەزارو پێنج سەد دینارم هێناو تەسلیمی ئیدارەم كردووە. ئاگادارم كردن كە چیتر ڕێكخستنەكانی ناوەوە ناخەینە مەترسی بۆ كاری پارە كۆكردنەوە. كە دەبوو لێرەوە كۆمەكی ڕێكخستنەكانی ناوەوەش بكرایە نەک بە پێچەوانەوە! **ساڵار عزیز باسی پەیوەندیەكانی بە جودو لایەنە دەوڵەتیەكانەوە كرد و وتی كە بڕیاربووە كۆمەكی دارایی بكرێین بەڵام تا ئێستا نەكراوین و كۆمەكەكان جگە لەو مقدارەی بۆ نثریە لە پارتیەوە دێت تێپەڕی نەكردووە!(ئەو مقدارەش بە (چوار مانگ) جارێک چل هەزار تمەن كە لەو كاتەدا دەیكردە (یەک هەزار) دیناریان دەنارد- تا ڕۆژی ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دووجاریان نارد، لە دوای ئەوە وەستانیان)** بە ڕوونی وتم كە دەبێت پشت بە خۆمان ببەستین، چونكە گەر ئەو هەوڵی ڕێكەوتنەی یەكێتی نیشتمانی (كە ئێستا لە ئارادایە) لەگەڵ پارتی و جود و ڕژێمی جمهوری ئیسلامی سەربگرێت، گەمارۆكانی سەر ئاڵای شۆڕش چڕتر دەبنەوە.

بریاردرا بۆ ڕاگرتنی هاوسەنگی كارەكان، (پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش) هەروەك (پڕۆژە) بمێنێتەوە بۆ لێدوان و بە تێكڕای دەنگ پەسەند كرا.

دوادانیشتنی كۆبونەوە فراوانەكە، بۆ هەڵبژاردنی لیژنەی سەرپەرشتی تەرخان كرا، من هەوڵمدا زۆرترین كەس خۆی بپاڵێوێت، بۆیە لەو بارەوە قسەم لەگەڵ گەلێك لە هاوڕێ یان بە تایبەت هاوڕێ یان حاكم سەردارو و ئاسۆ علی كرد، بەڵام ئامادە نەبوون خۆیان بپالێون. قاپی پاڵاوتن كرایەوە ، لەبەر ئەوەی تەنها پاڵێوراو بۆ لیژنەی سەرپەرشتی ، سالار عزیز، حاجی مەمۆ، عادل بوون و كەسیتر ئامادە نەبوون خۆیان بۆ ئەو جێگەیە بپاڵێون، یەكسەر سالار عزیز وتی لە بەر ئەوەی پاڵێوراویتر نی یە بە تزكیە ئەو سیانە لیژنەی سەرپەرشتین و كۆبونەوەكە كۆتایی هات... مامۆستا سلام عبدالله دانرایەوە بە بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش..

لەگەڵ سالار عزیزدا چووم بۆ سەردانی مەكتەبی سیاسی پارتی لە ڕاژان، لە لایەن ئیدریس بارزانی و علی عبدالله و ئەندامانی مەكتەبی سیاسیەوە بە خێریان هێنایین. قسەوباسەكان زۆرتر لەسەر هێرش و پەلاماری یەكیتی بوو بۆسەر ئاڵای شۆڕش و گرتن و زیندانیكردنی ئەو هاوڕێ یانەمان، ئەوان زیاتر دەیانەویست بزانن هۆكاری وا بە ئاسانی گرتنی ئەو هاوڕێ یانە چی بووە؟ منیش باوەڕبوونی ئاڵای شۆڕش بە یەكێتی كاركردن لە گەڵ یەكێتی و جودو هەموو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكانیترم ڕوونكردەوە، كە هەفتەیەك دوای ڕێكەوتنێك لەگەڵ یەكێتی، ئەوان ئەو شاڵاوەیان كرد بۆ گرتنی هاوڕێ یانمان و پەیمانەكەی خۆیان شكاند...داوام لێكردن لە ڕێگەی پەیوەندیەكانی خۆیان و جودەو هەولبدەن فشار لەسەر یەكیتی نیشتمانی دروستبكەن بۆ ئازادكردنی ئەو سی هاوڕێ یەمان و گرنگی بایەخی یەكریزی ئۆپۆزیسیۆنی كوردی و عێراقی و پەنا نەبردنە بەر چەك لە چارەسەری كێشە سیاسی یەكاندا خستە بەرچاو، بە ڕوونی وتم كە گەل بێزارە لە شەڕی ناوخۆ، ئیستەش (بە هەر هۆیەكەوە بێت)كە یەكیتی نیشتمانی ئامادەیی دەربڕیوە بۆ ڕێكەوتن، ئەو دەرفەتە لەدەست نەدرێت. بەڵام بۆ چارەسەری ڕێكەوتنێكی ڕیشەیی، پێویست دەكات مەسەلەی ئازادی كاری ڕێكخراوەیی و سیاسی و پێشمەرگەیی (هەموو) لایەنەكان لە بەرچاوبگیرێت بە ئاڵای شۆڕشیشەوە، بواردنی ئازادی كاری (هەرلایەنێك) بە هەر بەهانەیەكەوە، لە پاشەڕۆژدا دەبێتە بەرتەسك كردنەوەی كاری سیاسی لایەنەكانیتریش. ئیدریس بارزانی پرسی پێتوایە جلال تاڵەبانی ڤیتۆ لەسەر چی وكێ لێ بدات؟ وتم لە ئێستادا تەنها ڤیتۆی تاڵەبانی لەسەر ئێمە دەبێت. بەڵام ئێمە وەك ئاڵای شۆڕش پێشوازی لە هەموو ڕێكەوتنێك دەكەین كۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بهێنێت و ئۆپۆزیسیۆن یەكبخات دژی فاشیزم..ئیدریس بارزانی وتی : سامی عبدالرحمن لە پارتی جیابوەوە، ئێمە نەك

هەر ڤیتۆمان لە دژیان نەبوو، بەڵكو ڕێگەدراون بە ئازادی كاری سیاسی و ریكخراوەیی خۆیان ئەنجام بدەن، ئەوەتا لە خواكوركیش بنكەیەكیان هەیەو بە ئازادی كار دەكەن. بۆ هاتنە ناو جودیشیان ڤیتۆمان نەبووە..وتم دەبیینی لەیەكەم دانیشتندا لەگەڵ هەموو لایەنەكان، یەكەم داوای تاڵەبانی دژایەتی و برینی پەیوەندی دەبێت بە ئاڵای شۆڕشەوە..بەڵام داوای ئێمە لە ئێوەو هەموو لایەنەكانی جود ئەوەیە بەردانی ئەو هاوڕێ یانەی ئێمە بكەنە وەرەقەیەكی فشار بۆ سەریان و خاڵێكی ڕێكەوتنەكانتان، بە تایبەت (لەم كاتەدا) بەهۆی ئەو وەزعەی یەكێتی بۆ خۆی دروستكردووە و فشاری جمهوری ئیسلامیەوە یەكێتی نیشتمانی ئامادەی قبولكردنی هەموو مەرجێكە، باشترین ساتێكە مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەمان بكرێتە یەكێك لە مەرجەكانی ڕێكەوتن. بەو جۆرە یەكێتی نیشتمانی تێدەگات كە هێزێك هەیە بۆ وەستانەوە لە دژی بەرتەسك كردنەوەی ئازادی لە داهاتوودا.

من كە داوام دەكرد پارتی خاڵی بەرقەراركردنی ئازادی كاری سیاسی و ئازادكردنی ئەو سێ هاوڕێ گیراوانەمان بكاتە مەرجێكی ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی، ئەو ڕاستیەشم دەزانی، خەونی پارتی گەڕانەوەیە بۆ ناوچەكانی سۆران، لەو پێناوە شدا ئەو داوایەی ئێمە ناكاتە مەرجێكی ستراتیژی ڕێكەوتنەوەیان لەگەڵ یەكێتی. دەمزانی پارتی ئەوەندە قووڵ (نەتەوەیی یانە) بیرناكاتەوە و پەرژەوەندی یە ستراتیژی یەكان دەكاتە قوربانی پەرژەوەندی یە كاتییەكانیان، چونكە ئەوە سروشتی چینایەتی هەموو حزبە بۆرژوا نا ئازادیخوازو نا دیموكراسیخوازەكانی باشووری كوردستان بوو.

یەك دوو ڕۆژ دواتر مامۆستا سلام عبداللە كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش بوو، چاوپێكەوتنێكی بۆ سالار عزیز و من ڕێكخست لەگەڵ بەرپرسی اطلاعاتی ئازربایجانی غەربی و كوردستان (مستەفەوی)، كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی ئۆپۆزیسیۆنی كورد و هەموو عێراقیش بوو، قسەكان زیاتر لەسەر گرتنی هاوڕێكانمان و هۆكاری شاڵاوی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆرش بوو، داوامانكرد: ئێوە لای خۆتانەوە لەو دانیشتنانەی هەتانە لەگەڵ یەكێتی دەتوانن فشاریان لەسەر دابنێن بۆ ئازادكردنی هاوڕێ گیراوەكانمان. بەڵام مستەفەوی وتی كە هیچ جۆرە پەیوەندی یەكمان نیە بە جلال تاڵەبانی یەوە! چونكە جێگەی بڕوای ئێمە نی یە. (ئێمە لە سەرچاوەی هەواڵەكانی خۆمانەوە دەمانزانی هەوڵێكی بەردەوامی یەكیتی نیشتمانی هەیە بۆ ڕازیكردنی جمهوری ئیسلامی بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دا لە لایەن حسكەوە).

دڕندەیی رژێمی عێراق، هەڵوێستی خەڵك، بیروبۆچوونی ئێمە لەسەر خەباتی چەكداری، تەوەرێكیتری باسەكان بوو لەگەڵ (مستەفەوی). بە ڕوونی وتم كە ئێمە بە پێی بڕیارەكانی دەستەی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش، خەباتی سەرەكی ئێمە

شارەكان و ڕێكخستنی شارەكان و ڕاپەڕینی شارەكانە نەک هێزی چەكداری شاخ. مەبەستی سەرەكیشم لەو باسە ئەوەبوو تێبگات كە ئێمە بە پێی ئەو پرنسیپە ڕێكخراوەیی یە ڕۆژێک لە ڕۆژان (وەک لایەنەكانیتر)نابینە كەوارەشی بەرلەشكری جمهوری ئیسلامی و ستراتیژی بیركردنەوەمان لە گەڵ ئەوان و هەموو ئۆپۆزیسیۆنی باشووری كوردستان و عێراق جیاوازە. دیاربوو مستەفەوی لەگەڵ ئەو ڕایەدا نەبوو كە ڕۆژێک ڕاپەرین بەرپابێت، و پێی لەسەر دروشمەكەی (ئایەتوڵلا خومەینی)(جنگ جنگ تا پیرۆزی)دادەگرت. كاتێكیش مەسەلەی چەكە گیراوەكانی ئاڵای شۆڕشمان لە لایەن (قەرارگای ڕەمەزانی) سوپای پاسدارانی جمهوری ئیسلامی یەوە لەگەڵدا باسكرد، وتی ئینشائەڵلا دواتر لەگەڵ سوپای پاسداراندا قسەی لەسەر دەكەین، چونكە پەیوەندی بەوانەوە هەیە! دواتریش، چەندەها جاریتریش كە داوای چەكە گیراوەكانمان دەكردەوە لەو وشەی ئینشائەڵلایە تێپەڕی نەدەكرد و چەكەكانیان هەرنەدایەوەو خواردیان..

بە لای منەوە ستراتیژی كاری جمهوری ئیسلامی ئێران لە بەرەوڕووبوونەوەی هێزەكانی سەدام و لە مامەڵەی لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عەرەبیشدا هەڵە بوو. ئەوان دەیانویست هەموو جووڵەیەكی سیاسی و سەربازی ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عێراقی لە ژێر بریارو سەرپەرشتی و كۆنترۆڵی ئەواندا بێت. وەكو پێویستیش چەكی پێویستی قورسی بە هاوكارە ئۆپۆزیسیۆنەكان نە ئەدا تا بتوانن لە دیفاعەوە دەست بە هێرش بكەن.. لە ڕووی موخابەراتیشەوە داوایان لەو (لایەنە سیاسیانە) دەكرد كە بووبوونە كەوارەشی بەر لەشكری ئێرانی بۆ ئەنجامدانی كاری تیرۆری نەیارە سیاسیەكانیان. (پێشتر لە شۆڕشی ئەیلول پارتی دیموكراتی كوردستان، دواتریش لە لایەن یەكێتی نیشتمانیەوە چەندەها بەرپرسی باڵای حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران بە كاری ڕاستەوخۆ یا ناڕاستەخۆ تیرۆركران..).

لەو ساتانەدا، دەنگۆی هەوڵی نزیكبوونەوەو ڕێكەوتنی جمهوری ئیسلامی ئێران و یەكیتی نیشتمانی تا دەهات زۆرتر دەبوو. ڕوون بوو هەر ئەنجامێكی نزیک بوونەوە ڕەنگدانەوەی خۆی دەبێت لەسەر ئاڵای شۆڕش بە هەردوو بارەكەی پۆزەتیف و نیگەتیفدا. سالار عزیز هۆكارەكانی بێ ئەنجامی و شكستی هاوكارییەكانی ئاڵای شۆڕشی دەبردەوە بۆ ئەو هەوڵی ڕێكەوتنەی یەكێتی لەگەڵ جمهوری ئیسلامی و پارتی دیموكراتی كوردستاندا. هەوڵەكانیش لە لایەن هەموو لایەكیانەوە بەرەوپێش دەبرا، هەرلایەی لە تێڕوانینی پەرژەوەندییەكانی خۆیەوە بۆی دەڕوانی و كاری لەسەر دەكرد. بە تایبەتی جمهوری ئیسلامی ئێران دەیویست لە ڕێگەی فشار بۆ سەر هەردوولا، ناكۆكی یەكانی نیوان یەكێتی و پارتی كۆتایی پێ بهێنێ تا بتوانێت هەردولایان وەک سەرەڕم لە باشووری كوردستانەوە بە كاربهێنێت بۆ دروستكردنی فشاری سەربازی لەسەر بەرەكانی جەنگ لە خواروو و ڕۆژئاوا، تا عێراق ناچار بە كشانەوەی بڕێک لە سەربازەكانی بكات لەو بەرانەوە. ڕژیمی

ئێرانی گەرچی بە چەکی ســوک و پارەو لۆجیســتی کۆمەکی پارتی و یەکێتی و حســکی کرد، بەڵام سـیاســەتی ئێرانی لەوە تێپەڕی نەدەکرد کە ئەو لایەنانە چەکی قورسیان هەبێت و لە دفاعەوە بتوانن بکەونە هێرش بردن..

لەو ماوە کورتەی ســالار عزیز لە زێوەبوو، زۆر قســە لەســەر نەتەقاندنەوەی ناکۆکیەکان کرا لە ناو ئاڵای شـۆڕشـدا کە ڕیشـەی جیاوازیی جیهانبینی و فیکری و ئایدۆلۆژی و سیاسی هەبوو، هەموو جارێک دەگەیشتینەوە ڕێکەوتن لەسەر پرۆژەی بەرنامەکەی ئاڵای شــۆڕش، بەڵام هەر چەند ســەعاتێک دواتر هەواڵ دەهات کە پێچەوانە کـاری دەکرد. دەرکەوت هەر لە کۆبونەوە فراوانەکەی گوندی ســێوســێنان لە ناوچەی قەرەداخ چ هەڵەیەکی مەزنمان کردووە. بە هۆی ســاغنەکردنەوەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش و ڕێبازی مارکسـیزمی شـۆڕشـگێر و هێشــتنەوەی وەک پرۆژەی بەرنـامە هەڵەیەکی ڕێکخراوەیی و ســیاســی زۆر گەورەبوو. بەهانەی بە پرۆژەیی هێشتنەوەی بەرنامەکە، گوایا بۆ ئەوەبوو تا ڕێگای ئاڵ و گۆڕی تیوری و فکری و سیاسـی لە گەڵ لایەنەکاندا باشـتر فەراهەم بکرێت، بەڵام بە پێچەوانەوە شـکایەوە و بووە مایەی کێشـەی زیاتر، هەڵەیەکی گەورەبوو کە تێی کەوتم. دواخستنی ساغبونەوەی تیوری وفکرو سیاسەت وڕێکخراوی نیوەناچڵ دیارە لەوە باشــتر نادات بە دەســتەوە، هەر ئەو بریارو ســیاســەتە نیوە ناچڵە بوو وایکرد ناوەندی نوســەران نەتوانن (بریاری پێویســت لە کاتی پێویسـتدا) بدەن و لە یەکەم هەنگاوو دەستپێکدا وا بە سوک و ئاسان بگیرێن و ئاڵای شۆڕش تووشی ئەو لە باربردن وشکستە بکەن.

دابینکردنی پیویســتیەکـانی مەمرەو مەژی بۆ هـاوریێ یـانی لێقەومـاوی پەلامارەکەی یەکیتی بۆسـەر ئاڵای شۆڕش هەموومانی هەراسانکردبوو، بە تایبەت سـالار عزیز کە هیچ وەڵامێکی بۆ چارەسـەری وەزعەکە پێ نەبوو، لەو کاتەشـدا تا دەهات گفتوگۆکانی یەکێتی نیشتمانی و جمهوری ئیسلامی ئێران و پارتی دیموکراتی کوردســتان دەچوونە پێشــەوە، ئەوانە وایکرد ســالارعزیز نا ئومێد بێت و بریاری ڕۆیشتنەوە بدات بۆ سوریاو لەوێشەوە بۆ سوید و ئیتر نەگەرایەوە.

لەو ماوە کورتەی مانەوەی ســالار عزیز لە کامپی زێوی. چەندین دانیشــتنی لیژنەی سەرپەرشتی و خۆیشم بە تایبەت لەگەڵیدا ئەنجامدا بە بێ ئەوەی بگەینە ئەو ئەنجـامەی هەر هیچ نەبیت وەکو کۆمەڵێـک لێقەومـاو پیکەوە هەڵبکەین.گەلێکجـار نـاچـار دەبووم کۆبونەوە جێ بهێڵم و بچمە دەرەوە. ئەو و هـاوەڵەکـانی وەک نـاو یەکێتی فێربووبوون و وەک ســەرکردەیەکی ناو یەکێتی بیری دەکردەوەو ڕەفتاری دەکرد کە ئەوەی ئەو دەیڵێ و دەیکات ئەوە ڕاستە. زۆربەی جارەکان لە ڕوو ڕازی دەبوو هەموو شــتیـک بخرێتە لاوە، بەلام هەر دوای کۆبونەوەکە دەکەوتە هێرش بۆســەر پرۆژەی بەرنامەکەی ئاڵای شــۆڕش. بە جۆرێک ڕەفتاری دەکرد وەک

ئەوەی ئەو بەرپرســـــیار نەبێت لەو هاوڕی یانەی باوەریان بە ئاڵای شـــۆڕش و ماركسیزمی شۆڕشگێر هەبووە و بە هۆی ویست و خواستی جیاكردنەوەی هیزی پێشمەرگەوە، كە ئەو دەیویست بكرێت و بوو بە هۆی ئەو پەلامارەی یەكیتی بۆسەر ئاڵای شۆڕش.

ئەو بـارودۆخەی ئـاڵای شـــۆڕشـــی تێكەوتبوو (ئەنجـام)بوو. (هۆكـارەكەی) دەركەوت نەبونی ســــەركردایەتی یەكی بە ئەزمون و بە باوەر و بە كەمگرتن و نەناســـینی نەیارە چینایەتیەكەو ســـاغنەكردنەوەی بەرنامەی ئاڵای شـــۆڕش و نە چەسپاندنی ڕێبازی ماركسیزمی شۆڕشگێر و هێشتنەوەی وەك پرۆژەی بەرنامە هەڵەیەكی ڕێكخراوەیی و سیاسی زۆر گەورەبوو. بەهانەی بە پرۆژەیی هێشتننەوەی بەرنامەكە گوایا بۆ ئەوەبوو تا ڕێگای ئاڵ و گۆڕی تیوری و فكری و ســیاســی لە گەڵ لایەنەكاندا باشتر فەراهەمبكرێت، بەڵام بە پێچەوانەوە شكایەوە و بووە مایەی كێشــەی زیاتر، دەنگدانم بە (پرۆژە هێشـتنەوە)ی بەرنامەكە و ســاغنەكردنەوەی لە كۆبونەوەكەی سێوسێنان، هەڵەیەكی گەورەبوو كە تێی كەوتم.

لەو ماوەی ســــالار عزیز لە زیوە بوو چەندینجار پێی ڕاگەیاندم كە ئاگاداری عماد ئەحمەد بم چونكە پەیوەندی هەیە لە ڕێگەی مامۆســتا موحســـنەوە بە یەكیتی یەوە. من هێشــــتا لە ناوشـــــاربووم دەمزانی لە زێوەوە هەواڵ بۆ یەكێتی دەروات، تەنانەت مەلا بەختیاریش لە یەكێك لە نامەكانیدا كە لە زیندانەوە بۆ منی ناردبوو ئیشارەتی بەوە دابوو كە لە زێوەوە هەواڵ بە سەرانی یەكێتی دەگاتەوە، بەڵام پێشتر بیرم بە لای عیماد ئەحمەدا نەدەچوو، لە خۆمم دەپرسی گەر ئەوبوایە، كۆبونەوەكەی ئاڵای شـۆڕش لە ناو مەڵبەندی یەك لە گوندی سـێوسـێنان لە ماڵی ئەوداكرا ئەی بۆ هەواڵی لێنەدایین؟ بەڵام لە ڕیگەی هەندێ لەو پێشـــمەرگـانەی لای بوون، هەواڵم هەبوو كە جلال محمد محیدین پەیوەندی بە یەكێتی یەوە كردۆتەوە و لە دەقیقەو ســەعاتدایە بچێتەوە ناو جلالیەكان. من دەمزانی دوای ئەو كارەساتەی بەسـەر ئاڵای شۆڕش هێنرا، ڕێكخراوەی كرێكاری بەو كەرەسەو چەشنە لەو بارودۆخەدا مەحاڵە دروسـت بێت. ترســی من لەســەر ئەوەبوو، ئاڵای شـۆڕش كە لەســەر كۆمەڵێك بنچینەو پرنسـیپی شـۆڕشـگێر پێكهاتبوو بكرێتە كەوا ڕەشـی بەرلەشـكری جەنگی ئێرانی عێراقی، یا بە كاربهێنرێت لەو ململانێ خوێناویەی بۆرژوا كۆنەپەرسـتەكان بۆ دەسـەڵات دەیانكرد، ڕوونیش بوو هەر هەنگاوێكی چوونە پێشـەوەی بۆرژواكان لە یەك و لە ئێران بە چڕبوونەوەی گەمارۆی ســـەر ئاڵای شـــۆڕش تەواو دەبێت. ســــالار عزیز دەیزانی لەو بارودۆخەدا و لە ژێر هەژمونی (نزیك بوونەوەی ئەو لایەنانە)و ئەو گۆڕانە نوێ یەدا، ئەو لایەنانەی وەعدی كۆمەكیان پێدابوو هیچی بۆ نـاكەن. دابینكردنی پیویســـتیەكـانی مەمرەو مەژی بۆ هـاورێ یـانی لێقەومـاوی پەلامارەكەی یەكیتی بۆسەر ئاڵای شۆڕش هەموومانی هەراسانكردبوو، بە تایبەت

ســـالار عزیز كە هیچ وەڵامێكی بۆ چارەســـەری وەزعەكە پێ نەبوو، تا دەهاتیش گفتوگۆكانی یەكێتی نیشـــتمانی و جمهوری ئیســـلامی ئێران و پارتی دیموكراتی كوردستان دەچوونە پێشەوە. ئەوانە وایكرد سالارعزیز بریاری ڕۆیشتنەوە بدات بۆ ســـوریاو لەوێشـــەوە بۆ ســـوید و ئیتر نەهاتەوە گەرچی هاوڕیكانی چەندینجار پەیوەندیان پێوەكردو داوایان لێكرد بگەڕێتەوەو شـــان بداتە ژێر باری ئەو وەزعەی خولقاندبووی.

كۆبونەوە لەگەڵ ئیدریس بارزانی

دوای ڕۆیشـتنی سـالار عزیز، ئیدریس بارزانی بە ناوی مەكتەب سـیاسـی پـارتی دیموكراتی كوردســـتـانەوە داوای چـاوپێكەوتنی منی كرد. دەزانم بە تەنیـا نەچووم بەڵام بیرم نایە چ هاوڕی یەكم لەگەڵ خۆمدابرد. بێجگە لە ئیدریس بارزانی علی عبداللە و فاضل میرانی و حەمەی مەلاقادر وفرنسۆ..هتد لەوێ بوون، سـەرەتا هەسـتم بە گرژی دانیشـتنەكە كرد بێ ئەوەی هۆكارەكەی بزانم. تا ئیدریس بارزانی ووتی : كاك عادل ئێمە گلەیی و ڕەخنەیەكی زۆرمان هەیە، ئێمە ئەو چەكانەمان دا بە ئێوە بۆ ئەوەی خۆتانی پێ بپارێزن، نەك بیبەن بیفرۆشن؟ (دواتر زانیم چەكەكان بریتی بوون لە چەند سیمینۆفێكی روسی ساڵی ١٩٧٥ و..). بەو قسـانەی ئیدریس بارزانی داچڵەكیم، چونكە ئاگام لێی نەبوو پارتی چەكی بە ئاڵای شـــۆڕش دابێت. پرسیم ئەو چەكانەتان بەكێ داوە وتی : كاك سالار عزیز ئاگادارەو چەكەكان براوە لە ناو ئێراندا، لە بازاری ئاوایی (گوندی دزە) فرۆشـــراوە بە قاچاخچی و ئەمەش لیســـتی چەكەكان و ژمارەكانێتی كە قاچاخچیەكان بۆ یان ناردووین و ئەوەش ناوی ئەوانەی چەكەكانیان فرۆشـــتووە، وتیشـــیان ئەو كارە كێشـــەی گەورە بۆ پارتی و ئێوەش لەگەل ئێرانیەكاندا دروســـت دەكات و نەدەبوو وا بكرایە. وتم لەبەر ئەوەی ئاگاداری وەرگرتنی ئەو چەكانە نیم، پێویستە لێكۆلینەوە لەو بارەوە بكەم، وتم دڵنیام هۆكـارێكی گەورە هەبووە، وتیـان ئەوەش نـاوی ئەو كەســـانەی چەكەكـانیـان بە قاچاخچیەكان فرۆشـــتووەو ئەوەش لیســـتی ژمارەی چەكەكان. بۆ من كە ئاگاداری وەرگرتن و فرۆشتنی ئەو چەكانە نەبووم هەواڵێكی كوتوپڕو سەرسووڕ هێنەر بوو، تەواو نـاڕەحەتی كردبووم، بە تـایبەتی بێ ئـاگـاداری من و لە پشـــتی منەوە وەك ئەندامێكی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی كرابوو. كە گەڕامەوە زێوە و پرســـیارمكرد بۆم ڕوونبووەوە ، بەوجۆرەبوەو ســـالارعزیز ئەو چەند چەكەی كە وەرگرتووە بە چەند كەســـێك لە كەســـە نزیكەكانی خۆی دا (حەیدەرو....) ناردوونی بۆ فرۆشـــتن بێ وەوەی من واگاداربكاتەوە..تا مەسرەفی چەند ڕۆژێكی بنكەی زێوەی پێ بكات!!..

لە ١٩٨٦/٨/٤/٣ هەواڵمان پێ گەیشت كە مفید محمد نوری عبداللە گەیشتووە ، ئێرانیەكان لە ١٩٨٦/٨/٥ دابویانە دەســـت دكتۆر قادر لە علاقاتی ئاڵای شـــۆڕش لە ئورومیەو دواتر هاتە زێوە. هاوڕێ موفید دەرچووی كولیژی ئیدارەو ئیقتســـادی

جامعەی موسل بوو، (تا ئەودەم) خۆی بە هەواداری بیری ماركسیزمی شۆڕشگێر دەزانی.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/٨/٢٥ { (دایكی زیلان)هاوڕێ روناک شێخ جەناب (هاوسەری مەلابەختیار)} گەیشتە زێوێ، هاوڕێ روناک نموونەی مرۆڤێكی جوامێر، ئازا، نەترس ، بە باوەڕو خاوەن ورەیەكی بەرز، دڵسۆز و بەوەفاو كادرێكی دێرینی ڕیزەكانی كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان وئاڵای شۆڕش بوو، ئەندامی یەكەم شانەی یەكێتی نیشتمانی كوردستان بوو كە لە ناوەوەی وڵات دروستكرا، ئەو لەگەڵ خۆیدا ڕاپۆرتی كۆمێتەی سولەیمانی ئاڵای شۆڕشی هێنابوو، لەگەڵ هەواڵی بارودۆخی هاوڕێ زیندانیكراوەكانمان لای یەكیتی.

نامەكەی كۆمێتەی سولەیمانی ئاڵای شۆڕش

كرێكارانی جیهان یەككگرن

ئاڵای شۆڕش ١٩٨٦/٨/٢٠

كۆمێتەی سولەیمانی

بۆ هاوڕی یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەڕیز

سلاویكی كرێكارانە

هیوادارین هەردەم سەرگەرمی خەباتی جینایەتی بن دژ بە ڕژێمی فاسستی بەغدا.

هاوڕێ یانی بەڕێز. وەضعی ڕێكخستنمان بەم جۆرەیە

١.بەهۆی نەبوونی پارەوە و لاوازی باری ئابوریمان هەوڵماندا كە عملیەیەک بۆ پارە فراندن بكەین، هاوڕێ یەكی چالاكمان ئەندامی كەرت و مەفرەزەیەكی پێشمەرگەی ناوەوەی لابوو ڕاسپێردرا بەو كارە. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٧/٢١ سعات ٧،٣٠ پێش ئەوەی عملیەكە بكرێت یەكیک لەو ٣ كەسەی مەفرەزەیە خائن و خۆفرۆش بوە اتصالی بە منظومەی شرقی استخباراتی كەركوكەوە بووە، پێش عملیەكە خۆی دەربازبوو دوو هاوڕی كەمان گیران و ئێستە شەلەل لەو بەشە كەوتووە. هاوڕێ سەردار اختفایە، وا مانگێكە گیراون اعترافیان نەكردووە وە ئێمەش لە هەموو لایەكەوە ئیحتیاتمان كردووە، هاوڕێ ی ئەندام كەرت نە دەمانچەو و قومبەلەو نە كاغەزی پێ نەبوە تەنها هاوڕێكەی تر دەمانچەی پێ بووە.

٢.ڕژێم فشارێكی زۆری خستۆتە سەر مامۆستایان و قوتابیان و منتسبی دائرەكان بۆ جیشی شعبی و عسكریش بە لایەكیتر . بە راستی ئەم فیشارو شاڵاوانە بوەتەهۆی پەرش و بڵاوبونەوەو پچراندنی زۆربەی شانەكان و هاوڕێ یان. هەر ڕۆژەی ئەدەنە سەر دائیرەیەک و هاوڕێ یانمان ناچار دەبن هەڵبێن و بەشەكەیش دەپچڕێن.

بە ڕاستی ئەم فشارەی ڕژیم زۆر تأثیری هەیە لەسەر ئاسایی نەڕۆشتنی كارەكانی ڕێكخستن.

٣.داوای پارەتان كردبوباوەڕبكەن ئێمەیش هەروەكو ئێوەین بەڵام بەردەوام لە هەوڵداین پیتاک کۆکەینەوە هەرچەندە زۆر دەستنرا بە ڕومانەوە و زۆر جنێوو قسەی ناشیرینمان پی دراوزۆرجار دەریان كردین و دەست درایە تەلەفۆن كە ئەمن مان لێ ئاگادار بكەن لەسەر ئەوە لەم ڕۆژەدا ناتوانین لەو بارەوە هیج كارێک بكەین.

هەواڵەكان

١)وەضعی شارەكان لەم چەندڕۆژانەدا زۆر ئاڵۆزتربوە، تفتیش و سیطرەكانی بازار سەرانسەری هەمو عیراقی گرتبوەوە بە تایبەتی دوای ئەو (١٠)ڕۆژ عەفوە، وە هاوڕێ یانی ئێمەش زۆربەیان پەنایان بردۆتە بەر دەرەوەی شارەكان.

٢-لە ڕۆژی ١٩٨٦/٨/١٠ رژیم (٢١) كەسی بە سوتاوی كردووە بەژێر خۆڵەوە. دیسان پاش ئەوە (٤)كەسیتریان لەسەر زبلدانی شار(لە كانی با) دۆزیەوە و هێنایاننەوە خەستەخانە ئەوانیش هەر سوتابوون. لەم ماوەیەشدا چەند كەسی تری بە هەمان شێوە لە دەرەوەی شار فرێ دراوە. بە شێوەیەک سوتێنراون نەناسرێنەوە، بەڵی ئێستا ئەمەیە سیاسەتی رژێم.

٤-بریارێک لە عێراقەوە دەرچووە، ئێستا لە جنوب خەریكی تطبیق كردنە و لە مانگی ٩ش لە سولەیمانی بە تەمان تطبیقی بكەن گوایە دەبی ئافرەتیش بچێتە تدریبی جیشی شعبی، تەنها ئەو ئافرەتانە شمل ناكات كە (سک پڕن) یان لە ٥ منال زیاتریان هەیە.

٥-ڕژێم بەردەوامە لە تۆقاندن و ڕاونانی هاوڵاتیان، لەم ماوەدا بریاری دا كە افواجی خفیفە كەم بكاتەوەو بەرەو سەربازگەكان ڕایان ماڵێ. ضجەیەكی گەورە ڕوویدا هەتا بە پەلە پاشگەزبوەوەو وازی لەو بریارە هێنا. وە ئیستا بارودۆخیكی وا پێش هاتوە هاوڵاتیان دەستە دەستە و پۆل پۆل دەچنە ژێر باری خیانەتكاری و چۆک بۆ بریارو فەرمانەكانی ڕژیم دادەدەن. ڕۆژگاریكی وایە ثقە زۆر كەم بۆتەوە.

بە راستی خەڵكی بی دەرەتان، خەڵكی شۆڕشگێر و خاوەن هەلوێستی شۆڕشگێڕانە ئەمڕۆ مل كەچ و شەرمەزارە پەناگایەک شک نابەن.

هاوڕێ یانی بەرێزو تێكۆشەر

ئێمە وەزعی ئێوەمان لە ئێران پێ باش نیە، ئیشەكان بۆ پێشەوە ناچێت و گەشە ناكەن. هیوادارین لە هەوڵدابن بۆ جێگایەكی گونجاو هەتا بتوانین كاری سەرشانی ڕۆژانەمان ئەنجام بدەین. ئەو هاوڕی یانەی دەتوانن لە شارەكانی عێراقدا شەرت نیە هەر سولەیمانی دانیشن با بێن و لیرە دەست بەكاربن و با لە نزیكەوە احداثەكان ببینن و هەڵسەنگاندن و مامەڵەیان پێ بكەین.

ئیتر بە هیوای سەركەوتنتان

مۆری كۆمیتەی شارەكان

ئیمزای هاوڕێ سەردار
١٩٨٦/٨/٢٠

كۆبونەوەی عادل و هاوڕێ روناك لەگەڵ ئیدریس بارزانی

چاوپێكەوتنێكم بۆ هاوڕێ لیدیا (ڕوناک شێخ جناب) سازدا لە مەکتەبی سیاسی پارتی دیموكراتی كوردستـــان لە ڕاژان لەگەڵ ئیدریس بـارزانی دا بۆ لێدوان سەبارەت بە هاوڕێ گیراوەکانمان.ئەمەش دەقی نامەکەی ئیدریس بارزانی یە :

هەڤاڵانی بەڕێزی ئاڵای شۆڕش
سڵاو وە احترام
نامەتان ژمارە ٤٢ ڕۆژی ١٩٨٦/٩/١٣ ڕۆژی ٨٦/٩/١٤ بە دەستم گەیشت. زۆر سـوپاس تكایە سـبەینێ سـعات -/٣ پاش نیوەڕۆ (١٩٨٦/٩/١٥) خوشـكە ڕوناک لەگەڵ كاک عادل تشریف بێنن بۆ ڕاژان.
هەوڵ ئەدەین ترومبیلەک بنێرینە زێوە بۆ ئەوەی تشریف بێنن. سوپاس
ئیمزای
ئیدریس بارزانی
١٩٨٦/٩/١٤

لە لایەن پارتی یەوە بێجگە لە ئیدریس بارزانی، ســـكرتێری پارتی علی عبدالله و چەند ئەندام مەكتەب سـیاســی تر بەشــداربوون، لە دانیشــتنەكەدا هاوڕێ روناک هەموو بەسـەرهاتی گرتنی هاورێ زیندانیەكان و پەلامارەكەی سـەر ئاڵای شۆڕشی ڕوونكردەوە، وتی ئێمە چاوەڕوانین كە لەم كاتانەشدا ئێوە وتووێژتان هەیە لەگەڵ یەكێتی نیشــتمانی، داوای ئازادكردنی گیراوەكانمان بكەن و بیكەنە مەرجی ڕێكەوتنتان لەگەڵیان. وتی ئێمە هەمان هەڵوێسـت و داواشـمان لە هەموو لایەنەكانی بەرەی جودیش هەیە، زۆر پێی لەســـەر ئەوە داگرت كەدابین نەكردنی ئـازادی كاركردن دژی رژێمی عێراقی بۆ هەموو لایەک و پشــتگوێخســتننی لایەک دواتر دەبێتە چەندبارەبوونەوەی تەقینەوەی كێشـــە لە نێوان لایەنەكانی تریشـــدا، هەربۆیە ســـتراتیژێكی كـاری هـاوبەش بۆ هەموو لایەک دژ بە رژێم لە قـازانجی خەبـاتی یەكگرتووی كوردە لە داهاتوودا. ئیدریس بارزانی وتی ئێمە هەوڵی خۆمان دەدەین

لەو بارەوە قسە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دەكەین. باسیشی لە جیابونەوەی جەماعەتی سـامی عبدالرحمن كرد و وتی ئێمە وەک پارتی ڤیتۆمان لەسـەر كاری سـیاسـی و چونە جودیش نەبوو بەرامبەریان پێم سـەیرە ئەوان ئەوەندە توندن بەرامبەرتان. كۆبونەوەكە بەوە تەواوبوو ئەوان پەیمانیاندا كە لە وتووێژەكانیاندا باسی گیراوەكانی ئاڵای شـۆڕش بكەن. لەگەڵ بەرپرسـی پەیوەندیەكانی دەرەوەی حزبی شـیوعیش ئەبوحكمەت بۆ هەمان مەبەسـت دیدارمان بۆ سـازكرد، ئەوانیش پەیمانیاندا كە هەوڵی خۆیان دەدەن و لەو بارەوە قسە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دەكەن.

كۆچی دوایی دایكی حاكم سەردار

قاعەكانی زێوە ئاوی نەبوو، بۆ بارەگاو بۆ ماڵەكان لە خوار قاعەكانەوە بە دووسەد مەترێک سەرچاوەیەكی ئاو هەبوو بە تەنەكەو سەتڵ بە شان ئاودەهێنرا، شـەقامێكی خۆلیش كە ئۆتۆمۆبیلی پیا دەهات و دەچوو لە نێوان گوندی دزەو ئورومیەدا قاعەكانی لە سـەرچاوە ئاوەكە جیادەكردەوە. چەند ڕۆژێک لەوە بەر دایكی حاكم سـەردار و گۆران و خێزانی گۆران و هاوسـەرە كەم و منداڵەكانم گەیشتبوون، لە كاتێكدا خەریكی هێنانی ئاوی خواردنەوە دەبێت لە سەرچاوەكەوە بۆ قاعەكەو لە كاتی پەڕینەوەدا لە ڕێگاكە جێبیكی كورتی نەفەرگواستنەوەی یەكیک لە ئاوارەكانی پارتی دایكی حاكم سـەردار دەكات بە ژێرەوەو كۆچی دوایی دەكات. كارەساتێكی دڵتەزێن و كۆستێكی گەورە بوو، دایكێک خۆشەویستی كورەكەی و تاسـەی بینینی گەیاندبوویە ئەو چیاو هەردەو بەوشـێوەیە كۆچی ناوەخت بكات هەموومانی خەمباركردبوو، ڕۆژی دواتر لە سـەر داوای هاوڕێ حاكم سـەردار لاشەكەی دایكیمان برد بۆ ئەڵوەتان و لەوێ بە خاكمان سپارد، زۆربەی هاوڕێ یان بەشداری ئەو مەراسیمی بەڕێكردن و ناشتنە بوون.

لە نێوان ۱۹۸٦/۱۰/۳۰ وە ۱۱/۸ /۱۹۸٦ حەمەئاوات و هەندی كادری تر، بە پێی نامەكانیان بۆمن زیاتر لە چوارجار تەلەفۆنیان كردبوو بۆ سـالار عزیز و داوایان لیكردبوو بگەڕیتەوە ، هەر نەگەڕایەوە.

بنكەی شەهید مناف

دەستەیەک پێشمەرگەی تیا دانرابوو، لە لایەن ئەندامی لیژنەی سـەرپەرشـتی (حاجی مەمۆ) سەرپەرشتی دەكرا ئەركی سەرەكیان كاری ڕاگەیاندن و ریكخستن بوو لە ناوچەكە و لەو ڕێگەوە پەیوەندی ڕێكخراوەیی لە نێوان لیژنەی سەرپەرشتی و كۆمێتەی هەولێرو كۆمێتەكانی تردا بەردەوام بێت. تا ئەو دەمەی هاوڕێ كاكل بەرپرسیاری كۆمێتەكە بوو، لەو بارودۆخە پڕ مەترسیەشدا جوامێرانە سەرپەرشتی كۆمێتەكەی دەكرد ، تا ئەودەمەش خۆم لە ناوەوە بووم، پەیوەندیەكی پتەو لە نێوان

كۆمێتەكانی ناوەوەدا هەبوو. دوای گرتنی ئەو هاوڕێ یانە، حاجی مەمۆ هەوڵی دابوو پەیرەوی لە پرۆژەی بەرنامەكە نەكات، كە ڕیبازی ماركسیزمی شۆڕشگێرو باوەڕو فكری ئاڵای شـــۆڕش بوو ، كەســـانێكی دانا لە كۆمێتە كە هەڵگرێ بیرو بۆچوونەكانی ئەو بن لەسەر سۆڤیەت و حزبی شیوعی. كەسانێک كە فڕیان بە سەر بیروباوەڕی ئاڵای شـۆڕشـەوە نەبوو، لەسـەر قسـەی ئەو كاریان ئەكرد، سـەرباری ئەو هەموو داوایەی كۆمێتەی سلێمانی و خۆیشم لێمدەكرد، بۆ كارئاسانی بەستنەوەی كۆمیتەكانی ناوەوە بە یەكەوە. نە حاجی مەمۆ ئامادەبوو ناوێک بناسـێنێ تا كۆمێتەی ســـولەیمانی و هەولێر و كەركوک پەیوەندی بگرنەوە نە ڕێیشـــی دەدا بە كۆمێتەی هەولیر خۆیان ئەو كارەبكەن. لە كۆبونەوەی كادرە ئەســـاســـیەكانی زێوی ناچار بووین، ژمارەیەک پێشمەرگە لەگەڵ هاوڕێ شێخ حسێن بنێرینە بنكەی شەهید مناف ، تـا لەوێوە هەوڵی دروســـتكردنی ئەو پەیوەنـدیە بـدات و كۆمێتەكـانی هەولێرو سـولەیمانی پەیوەندی پەیدا بكەنەوە. هاوڕێ شـێخ حسـێن بە چاوسـاغی (وریا) كە باوەڕپێكراوی حاجی مەمۆبوو، چووە ناو شـاری هەولێرەوە بە ئومێدی پلاندانان بۆ دروستكردنەوەی پەیوەندی كۆمێتەی هەولێرو سـولەیمانی. بەڵام وەک لەو نامەیەی ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٢٧ كە لێپرســراوی كەرتی شـــەهید ئەســـعەد بە ناوی "دكتۆر" ناردوویەتی بۆ حاجی مەمۆ هاتووە بە ئاشـــكرا باس لە تكتل كاری دەكات ودەڵێ (باوەركردن بەم دۆستانەی لە رووی فكریەوە لێمان نزیكن و لە رووی سۆڤیەتەوە بیرمان لییان نزیكە) ئاوا نوســیویەتی، (ئێمە خۆمان كەشــف نەكرد وەكو كۆمێتە!) لای ئەو؟ مەبەسـتی هاوڕێ شـێخ حسـێنە. دواتر چەند وشـەیەكی بازاری نوسـیوە لەســـەر ئەو دانیشـــتنەیان! و دەڵێت لە وریا بپرســـە بۆت دەگێرێتەوە!....نامەیەكە قێزەون لە داهاتوودا گەر پێویســتیكرد بڵاوی دەكەمەوە. بەوجۆرە ئەو هەوڵەشــیان شـــكســـت پێهێنا. دیارە (پ.م وریا) كە دەمڕاســـتی حاجی مەمۆ بووە ڕۆڵێكی ئاژاوەگێری دیوە لە تێكدانی وەزعەكەو شكست پیهێنانی كۆبونەوەكەی هاوڕێ شێخ حســـین لەگەڵ كۆمیتەی هەولێردا. (نامەكەی وریاش) لە ١٩٨٦/١١/١٧ بۆ حاجی مەمۆش تأكید لەســـەر كاری تێكدەرانەی خۆی دەكاتەوە، بۆ تێكدانی كۆبونەوەكەی شـێخ حسێن لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر و دژایەتی شـێخ حسین و هاوڕیكانی دەكاتەوە بە هۆی (جیهانبیی) جیاوازەوە! كە لە نامەكەیدا بە ئاشـــكرا دان بەوەدا دەنێت كە دژی هاوڕیكانی و ئاڵای شۆڕش لای لایەنە سیاسیەكانیتر قسەدەكات!نوسیویە(هێزە سـیاسـیەكان! لە گەڵم قسـە دەكەن منیش ڕاسـتی مەسـەلەكەیان پێ دەڵێم ....). نازانم لای ئەوانە ڕاســـتی چیە؟ لەوە زیاتر كە ئاڵای شـــۆڕش لە دامەزراندیەوە وەک ڕێكخراوەیەكی مـاركســـیزمی شـــۆڕش دامەزراوە ، (پ.م وریـا) دیســـــانەوە نوســـیویەتی(محاوەلەش دەكەین لیرە بەدواوە بە ســـەریاندا زاڵ بین !) پ.م وریا لە بارەی كۆمێتەی هەولێریشـەوە نوسیویەتی :(تاكو ئێسـتا نەمهیشـتووە كەس دەسـتیان

تێوەربدات، دیارە (م.عادل)بە ناوی دەزگای ڕێكخستن نامەی ڕەوانەكردووە شێخ حسێن بچێتە ناوشار و نامەی شاری پێ بوو منیش هەرزوو لە نیازیان گەیشتم دەیانەوێ دەستی تێوەربدەن)!.... وریا دیسان لە خاڵی (٩) ی نامەكەی بۆ حاجی مەمۆ دەنوسیت: دەربارەی توهمەتی دزی دەربارەی تۆ پێش هاتنی ئەوانەش هەبوو بەڵام بەم جۆرە نەبوو فوئاد جارێک باسی كرد گوایە گۆران باسی كردبوو حاجی (٢٠٠) دیناری لێ وەرگرتوە كەس ئاگادار نیە، شتی تریش! لە خاڵێكیتری نامەكەیدا پ.م وریا لە بارەی كۆمێتەی هەولێرەوە ! نوسیویەتی(بریاریشە لەم ماوەدا پارەكی باش كۆ بكەنەوە دوایی ئاگادارت دەكەمەوە، لەسەر مەسەلەی سۆڤیەت برادەرانی كۆمێتە كەس نیە بە سۆسیالیستی نەزانێ... سەیرە كەسێک ، پێشمەرگەیەک ، بەرپرس نەبی و بە ناوی كۆمێتەوە نامە بنوسێت؟ وەک خۆی لە نامەكەیدا بۆ حاجی مەمۆ دوبارە دەنوسێ(نامەیەكم بۆ برادەرانی ڕانیە نارد بە ناوی كۆمێتە!..)و(بە گشتی وەزعی كۆمێتە زۆر باشە نایەڵم كەس دەستكاری بكات!) و (هەوڵ ئەدەین بۆ ئەم كۆبەنەوەیە خۆمان ئامادە بكەین و ساغی دەكەین!)و(برام ئەو گیروگرفتانەی ناو ئاڵا ئەگەر زوو چارەنەكرێ و ساغ نەكرێتەوە بەلای خۆماندا كاری خراپ ڕوبەڕووی ئاڵا دەبێتەوە)...نامە ئیمزا كراوەكەی وریا بۆ حاجی مەمۆ بەرواری ١٩٨٦/١١/١٧ ی لە سەرە....ئەوە بەشێكی بچووكە لە دەست تێوەردانی عەشائیریانەی كەسانی نا مەسئولی وەک وریا لە كاری كۆمێتەیەک.. .لە كاتێكدا من لە وەڵامی نامەیەكدا كە هاوڕێ یان ڕیبوارو شاسوار ئەندامانی كۆمێتەی سولەیمانیش بوون ناردبوویان بە شەخسی بۆ من (عادل) پشتگیری خۆیان بۆ (عادل) دەربڕی بوو، نامەیەكی ڕەخنە ئامیزی توندم بۆ ناردن تا فێربن خۆیان پابەندكەن بە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێڕو پرنسیپەكانی ڕێكخستنەوە و خۆیان دوور بگرن لە پابەندبوون بە(كەسەوە) و ڕاوبۆچوونێ گەرهەیانبێ لەسەر هەر یەكێ و هەر شتێک دەبێت لە كۆبوونەوەی دەستەجەمعی كۆمێتە بكرێت ولە كەشێكی ڕادەربڕینی ئازادا. هاوڕێ یانی كۆمێتە دەبێت لە دانیشتنەكانیاندا ڕووبەڕوو باسی بكەن و دوایی، ڕاپۆرتی گشتی كۆمێتە ئاراستەی دەزگای ڕیكخستن بكەن...ئەوە مشتێكە لە خەروارێک، سەبارەت بە هەڵەكانی سەرەتای دروست بوون و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش. دانانی كەسانێک ساغ نەبوبنەوە لەسەر لانی كەمی فكری ڕیكخستنەكە...كەسانێک لە ڕێكخراوەیەكدا كار بكەن بێ ئەوەی بزانن ڕێكخراوەكەیان پەیڕەوی لە فكرو ئایدۆلۆژی ماركسیزمی شۆڕشگێڕی دەكات، جیهانبینی و فكری جیاوازو....بە دەیان نامەیتری كۆمەڵەو مەلا بەختیارو ئاڵای شۆڕش و بنكەی زێوێ و كادرە پێشمەرگەیی و سیاسیەكانی ئالاو بنكەی شەهید مناف (لە هەردو ڕەوتەكە)و كۆمێتەی هەولێرم لایە وەک دیكۆمێنت هەڵم

گرتوون، بە تەمام لەگەڵ هەموو نامە بڵاونەكراوەكانیتری كۆمەڵەو (ئاڵای شۆڕش-
-زێوێ) دا گەر تەمەن بوار بدات هەمووی چاپ بكەم لە بەرگێكیتردا..

پەیوەندی كۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتكیشان و ئاڵای شۆڕش

لەسەر پێشنیاری دكتۆر قادر كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی ئاڵای شۆڕش بوو چووین بۆ شاری سنە. لەوێوە یەكێک لە هاوڕێ بەرپرسەكانی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان لە سنەمان لەگەڵدا هات بۆ مەریوان. بریاربوو یەكێک لە بەرپرسەكانی پێشمەرگەی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان ببینین بۆ دارشتنی شێوازی هاوكاری ڕێكخراوەیی یەكتر. لە زێوە لە (مەلایاسین) بەولاوە كەسیتر بەو ئەركەی نەدەزانی، چونكە ئاشكرابوونی لای ئێرانیەكان بە لەناوبردنی هەموومان تەواودەبوو، لەبەر ئەوە بێجگە لە دكتۆر قادر تەنها بە (مەلاياسينم) وت نەبا كارێک ڕووبدات و ئێمە تیابچین و نەگەڕێینەوە. لە سنە بەڕێكەوتین بۆ مەریوان، لە مەریوان لە ماڵێک تا تاریک داهات چاوەڕوانیمانكرد، لە گەڵ خۆر ئاوابووندا زۆر بە وریایی یەوە، هەرسێكمان لەشار چووینە دەرەوە، لە كاتێكدا چواردەوری شار بە چەندین رەبایەی سوپای پاسداران تەنرابوو، ماوەیەكی زۆر بە بەرزاییەكاندا سەركەوتین بەرەو ئەو شوینەی دیاری كرابوو بۆ یەكتربینین، هاوڕێكەی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان ڕیپێشاندەرمان بوو، گەیشتینە چڕە دەوەنێک، لە ناودەوەنەكانەوە سەرەتا سێ كەس هەڵسانە سەرپێ و بانگیان لێ كردین دوانیان پێشمەرگەی پیاوو یەكێكیشیان ژنە پێشمەرگە بوو بە چەكەوە، داوایان لێكردین بەرەوڕوویان بچین، كە نزیكبووینەوە لێیان بینیمان فەرماندەی هێزی كۆمەڵە (عبداللە دارابی)یە، بە گەرمی بەخێرهاتنیان كردین، پاش تاوێک زانیمان كە هێزەكە بەو ناوەدا بڵاوبوونەتەوەو چاوەروانی فەرمانی هێرش بوون بۆسەر سوپای پاسداران، ژمارەیەكی بەرچاو پێشمەرگەی ژنیان لەگەڵ بوو، لەگەڵ فەرماندەكەی كۆمەڵە وا ڕیكەوتین كە لە كاتی بریندار بوونی هاوڕییانیان یا هەڵاتنی هاوڕێ یانی شارەكانیان لە دەست ڕژێمی جمهوری ئیسلامی ئێران كۆمەكیان بكەین، لە بەرامبەردا ئەوانیش لە باشووری كوردستان هاوكارمان بن بۆ دەربازكردن و گواستنەوەی ئەو هاوڕێیانەی ئاڵای شۆڕش لە شارەكاندا كە تووشی پەلاماردەبن لە لایەن ڕژێمی فاشی عێراقەوە. دارشتنی ئەو پەیوەندیە چەندە مەترسیداربوو بۆ هەردوولامان ئەوەندەش پێویست بوو بۆ هەردوولا. فەرماندەی هێزەكە عبداللە ی دارابی دوای تواوبوونی باسەكان پرسیاریكرد شەو لە كوێ دەمیننەوە، وتم مەریوان. ئاگاداری كردین كە شەو لەوێ نەمێنینەوەو بچینە شوێنێكیتر چونكە ئەوشەو دەدەین بەسەر سوپای پاسداراندا، هەربۆیە لەگەڵ دكتۆر قادرو هاوڕێكەی كۆمەڵە بەرەو مەریوان گەڕاینەوە، یەكسەر هاوڕێكەی سنە ئۆتۆمۆبێلیكی گرت بەكرێ و لە مەریوان چووینە دەرەوە بۆ گوندێكی نزیكی شاری مەریوان، لەوێ لە ماڵێكی ناسیاوی ئەو هاوڕێ یە لاماندا، خانە خوێكە زۆر بەگەرمی بەخێرهاتنی كردین، نانیان بۆ هێناین، ئێمە لە نانخواردندا بووین گوێمان لە شلێپەی تەقینەوەبوو لای مەریوانەوە،،

بۆ بەیانی زوو کەوتینەوەڕی بۆ سـنە وشـەوەکەی میوانی ماڵی جمال حەمەی خواکەرەم بووین. جەمالی حەمەی خواکەرەم یەکێک لە ئەندام و فەرماندە پێشمەرگە دێرینەکانی کۆمەڵە بوو، بە ئازایەتی و زیرەکی خۆی بووبووە فەرماندەی تیپ، فەرماندەیەکی جوامێر، دڵسۆز، لە ڕاپەڕینەکانی کاتی مفاوەزاتەکەی یەکیتی لە ساڵی ١٩٨٤ لەگەڵ پێشـمەرگەکانیدا پەلاماری مقری تۆپیو عوسـمانیان دا لە گەرەکی تووی مەلیک لە سـلیمانی و گرتیان، لە دەسـتپێکردنەوەی شـەڕی یەکیتیش لەگەڵ حکومەت ئەوبوو دوای گرتنی ڕەبـایەکـانی حکومەت لە (دابـان) یەکەم تەقەی سـەرکەوتنی کرد، دوای هێرش و پەلامارەکانی یەکیتی نیشـتمانی بۆسـەر ئاڵای شـۆڕش ئەمیش کەوتە بەرشـاڵاوی هێرش و پەلاماری یەکیتی نیشـتمانی وناچارکرا بە هەڵاتن بۆ ئێران..ڕۆژی دوایی لەگەڵ دکتۆرقادردا ئێمە گەڕاینەوە بەرەو زێوێ.

پیلانی یەکێتی

یەکێتی نیشـتمانی و حزبی شـیوعی دوو مۆتەکەی گەورە بوون لەسـەر سـنگی ئاڵای شۆڕش، هەریەک بە شیوازی خۆی و لە ڕێگەی ئەو کەسانەوە کە توانیبویان لە خۆیان نزیک بکەنەوە هەولیان دەدا بە هەرشـیوەیەک بۆیان دەکرێت ئاژاوەگێڕی بکەن، لە زێوی تەنها کۆمەڵ کە چەکیـان پێ بوو جەمـاعەتی جلالی حەمەی محە بوو، دوای گرتنی مەلابەختیار تاڵەبانی ویستی بیانگرێت (لەو گرتنە رەشـۆکی یەی دەسـتی پیکرد) دژی ئاڵای شـۆڕش ، من نامەم بۆ نارد بۆ شـارباژێر کە تاڵەبانی بریاری گرتنی دەرکردووی و ئەویش گەیشـتبووە زێوێ. دیارە نامەم بۆ هەموو ئەو کەسـانە دەنـارد کە بریـاری گرتیـان لە لایەن جەلال تـاڵەبـانی یەوە دەردەچوو (گەلیکیشـیان) ئاڵای شـۆڕش نەبوون وەک هاوڕی نەبەز. لەو ڕۆژانەدا چەند نـامەیەکم بۆ هـاتبوو کە جلال حەمەی محە و عیمـاد ئەحمەد پەیوەنـدیـان بە یەکێتی یەوە کردۆتەوە و جلال دەچیتەوە ناویان و هەندێ کاریان پی سـپاردووە. جارێک ویسـتی ئـاژاوە بنێتەوە، دواتر داوای لیکردم موافەقەتی ئێرانیەکـان و پـارتی بۆ وەربگرین تا بچێت لە ئەلوەتان بنکە بکاتەوە، من دەمزانی دەرووانەوە ناو یەکێتی، لەو پیشمەرگانەی لاشی بوون تیایاندابوو خوێندکاری خۆم بوون هەموو شتیکیان بۆ باسدەکردم، پاش ئەوەی ڕەزامەندی رۆیشتنم لە ئێرانیەکان و لە پارتی بۆوەرگرت ، پێش ڕۆیشـتنیـان ، ئەو چەند پێشـمەرگەیە هـاتن خواحـافیزیـان لێکردم و وتیـان دەمانباتەوە بۆ ناو یەکێتی.. وتم پێشمەرگایەتی لە هەرشوێنێک بێت پێشمەرگایەتیە، گرنگ ئەوەیە ڕۆژێک نەتانکەنە کەوارە شـی بەرلەشـکر یا دەسـتتان سـوورکەن بە خوێنی کورد، ئەوان ڕۆیشـتن بۆ ئەڵوەتان و دواتر شـەو لەوێوە چووبوونەوە ناو یەکێتی. لە ئەڵوەتان بنکەی پێشـمەرگەی حزبی شـیوعی و پارتی لێ بوو. دوای ڕۆیشـتنی ئەوان ئیدریس بارزانی ناردی بە دوامدا و وتی تۆ داوای ڕەزامەندی

ئێمەت كردبوو بۆ جلال، لەسەر سیقەی تۆ بۆمان كرد، كێ دەڵێ دەستیان نەدەوەشاند لە پێشمەرگەكانی ئێمە؟ لێی پرسیم تۆ هەواڵت هەبوو كە دەڕۆن؟ وتم بەڵێ لە مێژە ئاگاداری هەموو جوڵەیەكی بووم ، پرســـی بۆ بە ئێمەتان نەگوت دەمانگرتن، منیش پیكەنیم و وتم كـاك ئیدریس ئێمە بـاوەڕمـان بە ڕاپەڕینی شــــارەكـان هەیە نەك بزوتنەوەی چەكدار، بۆ ئێمە لێرەبێ یا لەوێ جیاوازی نیە، بگرە لێرە دەبن بە بار بەســـەرمـانەوە، دواتریش من لای هەنـدێ لە چەكـدارەكـانی لای ئەوەوە پەیمـانم پێدرابوو كە ڕێگە نادەن كاری وا ڕوو‌بدات.

سەبارەت بە بارودۆخە ناوخۆییەكەی ئاڵای شۆڕشیش لە دەرەوەی شارەكان بە هۆی ئەوەی هەر لە سەرەتاوە فریای پەروەردەی كادیر نەكەوتبوو، ئاستی هوشیاری فكری و تیوری زۆر لە خوارەوە بوو، هەر لە سـەرەتاشـەوە كەسـانێكی تێكخرا كە بە ئاشكرا نەیاری بیروباوەڕی ماركسیزمی شۆڕشگێربون. نەخۆشیەكانی ناویەكێتی لێرە زۆر بە ڕونی خۆی دەنواندەوە. كـاتی پەلامـارەكەی یەكێتیش بۆســـەر ئـاڵای شـۆڕش هێشـتا ڕیكخسـتن بە مانا ڕێكخراوەییەكەی دروسـت نەبووبوو، تەنها یەك ریكخراوی نەبوو، لەو كاتەدا ئەوەی هەبوو ئەڵقەی ڕێكخستن بوون و لە لایەن ئەو كەســانەوە بەڕێوە دەبران كە پەیوەندیەكانیان بۆ دروســت كردبوون. هێشــتا ئاڵای شۆڕش تەنها یەك هەنگاوی نەنابوو بۆ پەروەردەی كادری هوشیارو خاوەن باوەر، گەرچی لایەنەكـانی دەرەوەی ئـالای شـــۆڕش ئەوەیـان نەدەزانی و وایـان دەزانی ڕیكخراوەو ڕیكخستنێكی گەورەو جیاوازە،.سەرباری ئەو باروگوزەرانە سەختە و نەبوونیەی هاوڕێ پێشـمەرگە هەڵاتوەكانی تێكەوتبوون. ئەوانە زەمینەیەك بوون تا جێ پەنجەی دەســـت تیوەردانەكانی حشـــع و یەكیتی لە ناو بنكەی زێوە و بنكەی شـەهید مناف زۆر بە زەقی دیاربن. دوای هێرشـەكەی یەكێتی نیشـتمانی بۆ سـەر ئاڵای شـۆڕش و گرتنی ئەو سـێ هاوڕێ یەی ناوەندی نوسـەران، دە سـتكرا بە كۆكردنەوەی ئەڵقەكـان لە شـــێوەی ڕێكخراودا، ئەودەم بە هۆی گەرم و گوڕی هاوڕێیان لە جێبەجێ كردنی ئەركەكانیاندا لە شـــارەكاندا، ئاڵای شـــۆڕشـــی وەك ڕێكخراوەیەكی مەزن دەهاتە پێش چاوی دۆست و دوژمن.

دكتۆر قادر كە پەرپرســی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شـۆڕش بوو ئاگاداری كردم كە لە مەریوانەوە هەواڵمان بۆ هاتووە، ســـوارە دەڵێت قەرارگای رەمەزان چەكەكانتان دەدەنەوە بابێن بۆی! من ئەو قســـەیەی ســـوارەم پێ ســـەیربوو، عەقڵم نەیدەبڕی ئێرانیەكان ئەوكارە بكەن. بەڵام بۆ ئەوەی ڕۆژێ نەوتری ئێمە ئەماندایەوە ئێوە نەهاتن، هاوڕێیانی زێوەم ئاگاداركرد كە دەچم بۆ مەریوان و ســـنە بەدەم ئەو هەواڵەوە، پێموابێت هاورێ خەباتی شـــێخ جنابیشـــم لەگەڵ بوو هەندێ هاوڕێ ی ئالامان بینی، بەڵام هەروەكو چاوەروانیم دەكرد هەواڵەكە ناراســـت بوو درۆیان لەگەڵ كردین..ڕۆژی دوایی گەڕاینەوە زێوە.

ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٢٧ کاتێک گەڕامەوە زێوێ، هەستمکرد بارودۆخەکە ئاسایی نیە، سـەرەتا چومە ماڵەوە بۆ بینینی هاوسـەرو مناڵەکانم، پاش کەمێک تاراخان هاوسـەری عماد ئەحمەد بە شـپرزەیی هات وتی مامۆسـتا عادل عمادیان زیندانی کردووە! من زۆرم بەلاوە سـەیربوو بڕوام نەدەکرد، چونکە ئاڵای شـۆڕش زیندانی نەبوو، بەڵام ئەو کە زانی سەرسام بووم قسەکانی دوبارەکردەوە، پرسیم لەسەرچی و کێ ئەو کارەی کردووە؟ وتی لەگەڵ چەند کەسێکدا شەڕی بووە. لەو کاتەدا عدنان خانەقینی کە بەرپرسـی ئیدارە بوو هات، لێمپرسـی چی ڕوویداوە ؟ ئێمە زیندانمان کواهەیە وا ئەم ئەڵێت عماد زیندانی کراوە؟ پێمبڵێ لە کوێیە؟ وتی لە ژوورەکەی (ئاسۆ علی)یە و باشترە لەگەڵ حاکم سەردارو مەلایاسین و ئاسۆعلی قسە بکەیت. یەکسەر هەڵسام چووم بۆ لایان، گوێم لە قسەکانیان گرت، دواتر چووم بۆ لای عماد لە ژورەکەی ئاسـۆ دەرگای لەسـەر داخرابوو، کە چوومە ژوورەوە، دیم ژورەکە وەکو سـوتابێت، لە عمادم پرسـی چی ڕوویداوە؟ وتی هاتونەسـەرم و تەعەدایان لێکردووم! وتم شـەڕەکەتان لەم ژورەی ئاسـۆدا دابووە و تۆ بۆ هاتویت بۆ ئەم ژوورە؟ ئەو کە لە هەڵچون و بارێکی دەرونی خراپدا بوو چەند قسـەیەکی بە ئاڵای شۆڕش وت، وتم تا ئێستا ڕاستی هۆکاری شەڕەکەت بۆ باس نەکردوم، بەڵام کە تۆ لەبەردەمی منا ئەو قسـە هەڵانەت بە ئاڵای شـۆڕش وت، لە کاتی شـەڕەکەشـدا کردووتن، ئەمەوێت ئەوە بزانیت من دەزانم کە تۆ پەیوەندی ژێرەکیت بە یەکێتی نیشـتمانیەوە هەیە سـەرباری پەیوەندیشـت بە حزبی شـیوعیەوە لە ڕێگەی ئەبو حکمەتەوە، عماد ئەحمەد وتی(من سـیاسـەت دەکەم کارم بە مبادئەوە نیە!). ئەو ئەو ڕاسـتیەی وت کە باوەڕی پێی بوو. بە عمادم وت دەتوانیت بڕۆیتەوە بۆ ماڵەوە ئێمە لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە دروست دەکەین بۆ شـەڕکەرەکان . لیژنەکەش پێکهێنرا لە ١- هاوڕی بابکر درەیی٢- هاوڕێ صلاح صدیق ٣- هاوڕی مامۆستا حمید٤- هاوڕێ حەمە ڕەشید ٥- هاوڕێ ئەکرەم.

بڕیارەکانی لیژنەی لیکۆڵینەوە

لیژنەکە دوای لێکۆڵینەوە دوابڕیـارەکـانی خۆی خسـتە بەردەسـت لیژنەی سەرپەرشتی بەم جۆرەی خوارەوە:

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەڕێز

١٩٨٦/١١/١٣

سلاویکی شۆڕشگێڕانە

هاوڕی یانی بەڕێز

لیژنەکەمان لیژنەی لێکۆڵینەوە ، هەستاین بە جێ بە جێکردنی لێکۆڵینەوە لەسـەر ئەو ڕووداوەی کە لە بەرواری ١٩٨٦/١٠/٢٥ ڕوی دابوو. وە بڕیـارەکـانیش بەم شێوەیەیە

ناو	جۆروماوەی سزا		لە بەرواری تیبینی
1. هاوڕێ عماد ئەحمەد	٥ مانگ	تجمید	٢٥/ ١٠\١٩٨٦
2. هاوڕێ ئەمیر	٢مانگ	تجمید و دووڕۆژخەفەر	١٠/٢٥
3. هاوڕی مەلایاسین	بیست ڕۆژ	تجمید	١٠/٢٥
4. هاوڕێ ئاسۆ علی	دە ڕۆژ	تجمید	١٠/٢٥
5. هاوڕی سمیر ئەحمەد	دوو رۆژخەفەر =		
6. هاوڕی حاكم سردار	ئینذار		
7. هاوڕی فەرهەنگ	ئینذار		
8. هاوڕێ عدنان	ئیندار		
9. هاوڕی سلام	ئینذار		
10.هاوڕی ماجید	ئینذار		

لیژنەی لێكۆڵینەوە
١٩٨٦/١١/١٣

ئیمزاو ناوی ئەندامانی لیژنەی لێكۆڵینەوە
هاوڕێ/ بابكر. هاوڕێ/صلاح. هاوڕی/أكرم هاوڕێ/حمید هاوڕێ / حەمە ڕشید

ڕێكەوتنەوەی یەكێتی و پارتی لە تاران

دوای ئەوەی بە هەولەكـانی حەمەی حـاجی محمودو حەمە رەحیم لە حزبی سوسیالیست یەكیتی نیشتمانی لەگەڵ ڕژیمی جمهوری ئیسلامی ئێراندا ڕیكەوت، پەرژەوەندیەكانی جەنگەكە بە نیسبەت ئێرانەوە وای دەخواست ناكۆكیەكانی نێوان یەكیتی و پارتی كۆتاییان پی بهێنرێت، تا بتوانێت باشتر كەڵك لە هێزەكانیان وەرگرێت، بۆ ئەو مەبەستە دەیویست كۆبونەوەیەكیان بۆ سازبكات لە تاران .

جلال تاڵەبانی لە هەموو ئەو هەوڵانەی لە ڕیگا جیاوازەكانەوە دەیدا بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ ئێران، لە لایەن ئێرانیەكـانەوە بەرەوڕووی مەرجی تەقـانـدنەوەی بۆریە نەوتیەكـانی كركوك دەبوەوە. جمهوری ئیسـلامی ئێران بە خەیـاڵی خۆیـان لەو ڕیگەیەوە هێڵی گەڕانەوەی تاڵەبانی بۆ لای سـەدام ببڕێت. تاڵەبانی بەو مەرجەش ڕازی بوو، دواتریش لەگەڵ سـوپای پاسـداران هەڵسـان بەوكارە. لای ئێرانیەكان ئەوەندەی توانی دژی ئاڵای شـۆڕش قسـەی كردبوو، بەڵام نەیتوانیبوو ئەوە ندە قەناعەت بە ئێرانیەكان بهێنێت لە ئێران بمانكەنە دەرەوە، گەرچی تا ڕادەیەكی زۆر بەربەسـتیان دروسـت دەكرد لە جوڵانماندا. ڕژێمی جمهوری ئیسـلامی ئێران، بۆ

ئەوەی بتوانێت جموجوڵە ســـەربازیەكانی دژی ڕژیمی ســـەدام فراوانتر بكات، تا ڕژێمی عێراق ناچار بە ناردنی بەشیكیتری زیاتری سوپاكەی بۆ كوردستان بكات و بەرەكانی بەعس لە خواروو و ڕۆژهەڵاتی بەرەكانی خوارو لاوازبن پێویســـتی بەوەبوو كۆتـاییی بەو نـاكۆكی یە بهێنێت، یـان هەرهیچ نەبیت دوای بخـات، كە لە نێوان یەكیتی نیشـتمانی كوردسـتان و پارتی دیموكراتی كوردسـتاندا هەبوو. بۆ ئەو مەبەستەش جلال تاڵەبانی و ئیدریس بارزانی بانگهێشت كرد بۆ تاران.

ڕۆژێک پێش چونی ئیدریس بارزانی بۆ تاران ناردی بە دوامدا سەردانی بكەم، بۆ ئەو مەبەســـتەش وەک گەلێک جارئۆتۆمۆبێلەكەی خۆی (جێبێكی بچوک بوو) نـارد، چونكە ئێمە ئۆتۆمۆبێلمـان نەبوو، بە ئـامـادەبونی علی عبدالله و زۆرێـک لە ئەندامانی مەكتەبی ســیاســی پارتی بە گەرمی پێشــوازی لێكردم. وتی بریارە لە ڕۆژانی داهاتوودا بچم بۆ تاران و لەگەڵ مام جلال دادەنیشـــین بۆ ئەوەی كێشــە زۆرلەســـەركەوتوەكان چارەســـەر بكەین و ماڵی كورد یەكخەینەوە، ئەو زۆر بە پەرۆشــەوە باســی لە كۆتاییهێنان بە شــەڕی ناوخۆ دەكرد. پاش ئەوەی لە قســەكانی بووەوە وتی (ئێوە هەر بە دۆســـتی ئێمە دەمێننەوە) . من بەو رســـتەیەی دوایی قسەكانی تێگەیشـتم كە لە لایەن یەكێتی یەوە فشـاریان لەسـەرە سـەبارەت بە پچرانی پەیوەندی پارتی بە ئاڵای شـۆڕشـەوە. ئیدریس بارزانی پرسـی پێتوایە داواكاری مام جلال چی دەبێت؟ دیاربوو دەیویســـت ڕاوبۆچوونی من تاقی بكاتەوە. پێموت : ئەو گفتوگۆیە و ڕێكەوتن، كە لە ژێر فشارێ جمهوری ئیسلامی ئیرانیدا ئەنجام ئەدریت ســـەركەوتوودەبێت چونكە یەكێتی ناتوانێت لە بریارو داواكاریەكانی ئێران بچێتە دەرەوە، تاڵەبانیهەموو مەرجكی ئێران قبوڵ دەكات، لەبەر ئەوە ترسی ڕێنەكەوتن لە ئارادا نیە. بەڵام دەبێت ئەو ڕیكەوتنە بە ستراتیژی بكرێت، واتە كەسی لێ نەبوێرێ و ڕیشەیی بێت، ئەگینا ئەگەر لەسەر حسابی ئێمە تەواوبێت و ئازادی كاری سیاسی و هەموو لایەک نەســەلمێندرێ ئەوا گەرچی بۆ ماوەیەک شــەڕی ناوخۆ دەوە ستێ بەڵام كاتیی دەبێت و ئەو ڤیتۆ لێدانە درەنگ یا زوو لایەنەكانی تریش دەگرێتەوە. پرسـی پێتوایە ڤیتۆ لێبدات ؟ وتم بەڵێ مەرجی سـەرەكی تاڵەبانی بۆ ریكەوتن لەگەڵ ئێوە پچراندنی هاوكاری و پەیوەندیەكانی ئێوەدەبێت بە ئاڵای شـۆڕشـەوە، خۆ ئەو لە كاتێكدا توندترین پەیوەندی دروســـتكردووە بە جمهوری ئیســـلامی ئێرانەوە نایەت داوای پچرانی پەیوەندیتان لە ئێران لێبكات. كێشـــەی ســـەرەكی تاڵەبانی لەناوبردنی ئاڵای شـــۆڕشـــە و یەكێک لە داواكاریەكانی دەبێت. تاڵەبانی ناشـــتوانێت لەو بانگ كردنە رێكنەكەوێـت لەگەڵتـان چونكە ئەوە خواســـت و پەرژەوەنـدی و بریـاری جمهوری ئیســـلامی ئێرانە كە دەبێت ئێوە ڕێكەون. لەبەر ئەوە پێموایە باشـــترین فرسەتە تا ئێوە پێ لەسەر بەرقەراری ئازادی كاری سیاسی و پێشمەرگەیی هەموو لایەنەكان بكەن و هەلێكی باشـــیشـــە بۆ داوای ئازادكردنی هاوڕی گیراوەكانمان،

مەلابەختیارو شـێخ عەلی و مامۆسـتا پشـكۆ. ئیدریس بارزانی سـەیری هەندێ لە ئەندامە ئامادەبوەكانی مەكتەب سیاسیانی كرد و هیچی نەوت . لە كۆتایی دانیشتنەكە دوبارەیكردەوە كە ئەوان وەك پارتی دەست لە دۆستایەتی ئاڵای شۆڕش بەرنادەن.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٣٠ لە لایەن بەرپرسـی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئـاڵای شـۆڕش ئـاگاداركراین كە ئێرانیەكـان داوای یەكتربینینیـان كردووە و بە گەرمی هەواڵی سـالار عزیز دەپرسـن. لە ١٩٨٦/١٠/٣١ واتە ڕۆژی دوایی چووین بۆ دانیشـتن لەگەڵ (مسـتەفەوی)(كە بەرپرسـی ئیتلاعاتی ئازربایجانی غەربی و كوردسـتان بوو، وە بەرپرسـی پەیوەندیەكانی ئۆپۆزیسـیۆنی عێراقی و كوردسـتان بوو) دوو لە هاوڕێیان هاتن لەگەڵم وابزانم حاكم سـەردارو مەلا یاسـین بوون. مستەفەوی وتی سالارعزیز ڕۆیشتۆتەوە بە ئێمەی نەوتووە، ئێستاش كۆنفراسێكی ئۆپۆزیسـیۆنی عێراقی بەدەسـتەوەیە دەبێت ئامادەبێت و بێتەوە، وتم كاك سـالار بۆ كاری ڕێكخراوەیی ئاڵای شـۆڕش چووە بۆ ئەوروپا، كەی زانی كارەكەی تەواو بووە دێتەوە..

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٨ تا ڕۆژی ١٩٨٦/١١/١٤ چوارجار هاوڕییان تەلەفۆنیان بۆ سـالار عزیز كرد تا بێتەوە، بەڵام بڕوام نەبوو بگەڕیتەوە ، چونكە دەیزانی كە جەلالیەكـان بە ڕێكەوتنی لەگەڵ ئێرانیەكـان و پـارتی دا بوونەتە بـاڵادەسـت و گەمارۆی سەر ئاڵای شۆڕشیش توندتر دەبیتەوە....

چەند ڕۆژێک دواتر بەیانێكی هاوبەشـی نێوان پارتی دیموكراتی كوردسـتان و یەكێتی نیشـتمانی كوردسـتان ڕاگەیەنرا كە لە لایەن جلال تاڵەبانی ئیدریس بارزانی یەوە ئیمزا كرابوون، ئەمەش دەقی (بەلاغی هـاوبەشـی كۆبونەوەی ١١/٧/ ١٩٨٦تارانی) یەكیتی نیشتمانی و پارتی دیموكراتی كوردستان :

بەلاغی هاوبەشی كۆبونـەوەی ١٩٨٦/١١/٧
پارتی دیموكراتی كوردستان و یەكێتی نیشتمانی كوردستان
لە تاران

لە رۆژی ١٩٨٦/١١/٧ دا وەفدی پارتی دیموكراتی كوردسـتان – عێراق بە سـەرۆكایەتی هەڤاڵ ادریس بارزانی و وەفدی یەكیتی نیشـتمانی كوردسـتان بە سـەرۆكایەتی هەڤاڵ مامجەلال كۆبونەوەی هاوبەشـیان كرد بۆ چارەسـەركردنی كێشـەی نێوانیان و داڕشـتنی بنچینەو ڕێ و شـوێنی پەیوەندی دۆسـتانە و هاوكاری نێوانیان ڕوو لە كۆكردنەوەو یەكخسـتنی هەمو هێزو توانای گەل و وڵاتەكەمان بۆ روخاندنی ڕژێمی بەعسـی عەفلەقی لە عیراقدا و مسـۆگەركردنی مافە ڕەواكانی گەلەكەمان.

میوانداری كردنی كۆماری ئیسلامی ئێران لە هەردوو وەفدەكە و پشتیوانی كردنی لە یەكیتی هێزە شۆڕشگێڕەكانی گەلەكەمان و خۆشحاڵی و دەوری ئیجابیان لە پێكهاتنی پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان، شایەنی سوپاس و ڕیز لێنانە.

لەم كۆبونەوە گرنگەدا وەفدی هەردوولا بە گیانی بەرزی هەست كردن بە مەسئولیەت و بە ڕاشكاوی لە مەسەلە گرنگەكانی كوردستان و عیراق و ناوچەكە دوان، بەر لە هەمویان پێویستی یەكخستنی هێزە شۆڕشگێڕەكانی كوردستانی – عێراق و پیكهێنانی بەرەی نیشتمانی فراوانی عێراق و كۆتایی هێنان بە جەنگی ناڕەوای عیراق دژی كۆماری ئیسلامی ئێران بە ڕوخاندنی رژیمی فاشی عێراق و ئەركەكانی ئەمڕۆی خەبات و مافی ڕەوای گەلی كورد.

لە ئەنجامی گفتوگۆی برایانەو دڵسۆزانەدا پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان پیكهاتن لە سەر :

١-هەوڵی تەواو و بەردەوام بۆ بەگەڕخستنی هەمو توانای هەردولا بەرەو روخاندنی ڕژێمی بەعسی عەفلەقی.

٢-دابین **كردنی ئازادی چالاكی سیاسی ،عەسكەری، ڕێكخراوەیی هەردولا** لە هەمو ناوچەكانی كوردستانی عێراق بۆ گەشەپیدانی خەبات.

٣-وەستاندنی چالاكی ڕاگەیاندنی هەردولا لە دژی یەكتر، چە چالاكی ڕاستوخۆ بێت یا ناراستەوخۆ.

٤-ڕێگەگرتن لە شەڕی براكوژی و حەرام كردنی.

هەروەها ڕێكەوتنیكی هەمەلایەنەی سیاسی ، عەسكەری، ئیعلامی دوو قۆلی مۆركرا و كۆمێتەیەكی بەرز لە سەركردایەتی هەردولا دیاری كرا بۆ دانانی ڕی و شوێنی جێ بە جێ كردنی ڕیكەوتنەكەو گەشەپیدانی پەیوەندی نێوانیان.

جەماوەری خەڵكی كوردستان

تێكۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەكان

كێشەو ناكۆكی ناو جوڵانەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلەكەمان بە گشتی، كیشەو ناكۆكی نێوان پارتی دیموكراتی كوردستان –عیراق و یەكیتی نیشتمانی كوردستان بە تایبەتی هۆیەكی كاریگەرو كۆسپیكی گەورە بو لە ڕیگەی گەشەكردن و بۆ پێشەوە چوونی جولانەوەی گەلەكەمان. لە ڕیگەی كۆكردنەوەو بە گەڕخستنی بەشی هەرە فراوانی كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان پیكهاتن و هاوكاریشیان بایەخیكی گرنگ و شوێنەواری كارگەر لەو بوارەدا ئەخاتەوە. دۆست دوژمنەكانی گەلەكەمان ئەجوڵێنی بۆیە بە یەك دەنگ داوا لە كۆمەڵانی خەڵك و لایەنە سیاسیەكان و تیكۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەكان ئەكەین كە دڵسۆزانە و هوشیارانە

پشـــتیوانی لە ســـەركەوتنی ئەم ڕێكەوتنە بكەن و وریای پیلان و دەس تیوەردانی دوژمنان بن.

پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق ئیمزای تاڵەبانی
ئیمزای ئیدریس بارزانی یەكێتی نیشتمانی كوردستان
١٩٨٦/١١/٨

ئەوە دەقی بەلاغەكەیە كە بەوجۆرە نوســـراوە بێ دەســـكاری وەكو خۆی نوسیومەتەوە . گەر لە خاڵەكانی ١ و ٢ و ٣ وردبیتەوە چەندپاتی ووشەی (هەردولا) دەكاتەوە، خاڵی ٢ و ٣ دەربارەی وەستاندنی پەیوەندی پارتیە بە ئاڵای شۆڕشـەوە ، دەردەكەوێت خاڵی ٣ كە گرنگترین خالەكانی ڕێكەوتنەكەیانە لە دژی ئاڵای شۆڕش بووە.

ئەو مەرجانەی ڕێكەوتنەكەیان گەرچی ناوی ئاڵای شـــۆڕش نەهێنرابوو بەڵام بەڕوونی خاڵەكانی پێیان لەســـەر هاوكارینەكردنی نەیارەكانی یەكتری دەكرد. لە ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٨ پارتی بە فەرمی ئاگاداریانكردین بە پێی بەندەكانی ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی نیشـــتمانی بەرنامەكانی ئاڵای شـــۆڕش كە لە ئێســـتگەكەی ئەوانەوە پەخش دەكرا ڕادەگیریت. ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٩ داوای كۆبونەوەم لەگەڵ علی عبداللە ســـكرتیری پارتی دیموكراتی كوردســـتان كرد. ڕۆژی ١٩٨٦/١١/١٠ كۆبونەوەم لەگەڵ علی عبداللە لە مەكتەب سـیاســی پارتی لە ڕاژان كرد، وتیان ڕیكەوتن بووە لەگەڵ جلال تـاڵەبـانی لەســـەر ســـێ خـاڵ ، یەكەم: ئـازادی كـار بۆ لایەنە ڕێككەوتووەكان. دووەم: ڕاوەستانی شـەڕی ئیعلام و بەرنامەكانی ئاڵای شـۆڕش . ســـێهەم: دابەزینی معارەزە (بە تـایبەت) یەكێتی نیشـــتمانی و پـارتی دیموكراتی كوردستان بۆ باشووری كوردستان. داوام لە علی عبداللە كرد كە ڕێگە بدەن با دوا بەرنامەی ئێمە بڵاوبێتەوە لە ئێستگەكەیانەوە، كە تایبەت دەبێت بە بروسـكەی جفرە دار بۆ هەموو كۆمێتەو بنكەكانی ئـاڵای شـــۆڕش تـا ئـاگاداری وەزعەكە بن. ئەو رەزامەندی دەربڕی.

ڕۆژی دوایی بەرنـامەی رادیۆی ئـاڵای شـــۆڕشـــم لە گەڵ هـاوڕێ كـامەران تۆماركرد ســـەرەتا وتارێكم نووســـی بوو لەســـەر ڕیكەوتنەكەی یەكیتی و پارتـی، و ئەو ڕێكەوتنەو، كۆتـایی هێنـان بە شـــەڕی نـاوخۆم بە دەســـتكەوتێكی گەورە و بەدیهاتنی یەكێك لە خاڵە ســـەرەكیەكانی تێكۆشـــانی ئاڵای شـــۆڕش ناوبردبوو، لە بەشی دووەمی بەرنامەكەشدا كۆمەڵیك بروسكەم بە جفرە نوسی بوو بۆ كۆمێتەكانی ناوەوە و بۆ بنكەی شەهید مناف و هاوڕێ یانی گەرمیان(ئازاد فقێ عەلی) سەبارەت بەو ڕیكەوتنە. وەكوجاران شـریتە تۆماركراوەكەمان نارد بۆ پارتی تا لە ڕادیۆكەوە بڵاوبكریتەوە، لە كاتی كردنەوەی ڕادیۆكە زۆر گوێمگرت لەگەڵ هاوڕێیان بەڵام لە خشـــەخشـــێك زیاتر دەنگ نەبوو، زانیم بەرنامەكەی ئێمەیان ڕاگرتووە، بەڵام

چاوڕوانیم نەدەكرد بەو زوویی یەو بەوجۆرە دوابەرنامەی ئێمە ڕابگرن، وامدەزانی هیچ نەبێت ئەو بەرنامە تۆماركراوەی ئێمە دەكەنە دوا بەرنامە، بە تایبەت داوام لە علی عبدالله كردبوو كە بڵاوكردنەوەی ئەو بەرنامەیە بۆ ئێمە زۆر گرنگە و ئەویش بەڵێنی دا بۆمان بڵاوبكەنەوە .

ئەو هەڵوێســـتەی پـارتی بۆ من چـاوەڕوانكراوبوو، بەڵام ئەوەی ئـازاریـدام بڵاونەكردنەوەی بروســـكەكـان بوو. دوای چەند ڕۆژێـك لە گەڕانەوەی ئیدریس بـارزانی لە تـاران ئیمە بێـدەنگیمـان لێكرد، ئەو نـاردی یەكتر ببینین. منیش لە ١٩٨٦/١١/١٥چووم وەك هەموو جـارێـك علی عبـدلله وچەنـد ئەنـدام مەكتەب سـیاسـیەك لەوێ بوون، هاوڕێ یەكیشـم لەگەڵ خۆم برد، باش بیرم نیە كێ بوو، پێموابیـت هـاوڕێ بـابكر درەیی بوو، ئیـدریس بـارزانی وتی وامـدەزانی دوای گەڕانەوەم دێیت و پرسیار لەسـەر ڕێكەوتنەكە دەكەیت؟ من زۆر گلەییم لە ئیدریس بارزانی كرد كە مەكتەبی سـیاسـییان بەو چەشـنە خیراو كوت وپڕە بەرنامەكانیان وەستانین تەنانەت نەیانهێشت بروسكەكانیشمان بڵاوبنەوە، وتم بەو جۆرە دەتانەوێت لە یەكێتی بگەیەنن كە لەوان بە پەلەترن بۆ جێبەجێكردنی ڕێكەوتنەكەتان تا ڕێگاتان بۆ بكەنەوە بچنەوە ناوچەكانی ســـولەیمانی، وتم دڵنیابن بریاری گەڕانەوەی ئێوە بۆ ناوچەكانی ژێر دەسەڵاتی یەكتر لەدەست جمهوری ئیسلامی ئێراندایە نەك یەكێتی، و یەكێتی نـاتوانێـت لە ئێســـتـادا ڕێگربێـت، بەڵام ئەم هەڤـاڵانەی ئێوە كـارێكی پەلەیـانكرد. لە دەم وچـاوی ئیـدریس بـارزانی دا دیـاربوو بەو كـارە پەلەیە زۆر نارەحەت بووە، بە تایبەت پێش چوونەكەی بۆ تاران پەیمانی دامێ كە دۆستـایەتیمان بەردەوام دەبێت. ئەو جارێكیتریش چەند بارەی كردەوە كە ئێمە دۆســـتی ئەوانین و دەست بەرنادەن لە دۆستایەتیمان، بە پیكەنینیشەوە وتی ئێوە كۆمەڵەكەی خۆمن چۆن دەسـتبەردارتان دەبم.منیش وتم ئێمە ماركسیسـتین كۆمەڵەی كەس نین. من دەمزانی ئەو قســـانە لە ناخیەوە دەیكات و ڕاســـتدەكات، بەڵام دەشـــمزانی كە لە ناو مەكتەب ســـیاســـیاندا كەســـانێك هەن لەژێر كاریگەری لایەنی دەرەوەی بریارەكانی ئەو ڕەفتـاردەكەن. پەیوەنـدی ســـیاســـی من لەگەڵ ئیدریس بـارزانی تونـدوتۆڵ بوو، گەلێكجار كە بیویستایە بۆچوونە تایبەتیەكانی خۆی دەربڕێت سەبارەت بارودۆخێكی سیاسی دیاریكراو، لە ژوورەكەی علی عبدالله هەڵدەساو دەیوت با بچینە ژوورەكەی ئەوبەر قسـە بكەین، لەوێ دوور لە قسـەی دیپلۆماسـی زۆر بە ڕوونی ڕاكانی خۆی لەسەر حزبەكان باشووری كوردستان،عێراق و ناوچەكە دەردەبڕی.

هاوڕی حاجی مەمۆ ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ماوەیەك بوو چووبوە بنكەی شـــەهید منـاف. تـا لەوێوە پەیوەنـدی بەردەوام بێـت لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر. **بۆ بەهێزكردنی بنكەكە و بۆ دروســـتكردنی پەیوەنـدی و بەســـتنەوەی هەردوو كۆمێتەی هەولێرو سلێمانی و كركوك بە یەكەوە،** هاوڕێ شیخ حسێن و ژمارەیەك

پیشـــمەرگەیترمان نارده بنکەکه.. بە بەرواری ١٩٨٦/١١/٢٧ نامەیەک لە ئەڵقەی سـەرەکی شـەهید مناف ئاراسـتەی دەزگای ڕیکخسـتنی ئاڵای شـۆڕش کرا، ئەمەش دەقی نامەکەیە وە خۆی دەنوسمەوە:

نامەی بنکەی شێهید مناف بۆ ل.س

کرێکارانی جیهان یەکگرن

ئاڵای شۆڕش ژمارە/١

ئەڵقەی سەرەکی شەهید مناف بەروار/١١/٢٧/ ١٩٨٦

بۆ بەڕێز دەزگای ڕێکخستن

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

دراسەی زانستیانە خەباتی شۆڕشگێڕانە ڕێکخستنی پۆڵاییانە

هـاوڕی یـان دوور نیە ئێوە ئـاگاداری وەزعی ڕیکخســـتنی لای ئێمە بووبن، ئێمەش بە پێویستی دەزانین کە زیترو بە روونتر ئاگادارتان بکەینەوە.

لە سەرەتای دامەزراندنی بنکەی شەهید مەناف تا ئێستا، هەرچەند لە ناو هاوڕی یانی پیشـــمەرگە چەند جار تەشـــکیلات کراوە بەڵام تا ئەو ماوەیە نەتوانراوە کە کۆبونەوەی ئەڵقەکان بکریت و ڕێکخستن بە شێوە سروشتیەکەیەوە ڕیچکەی خۆی بگرێت. ئەوەش دیارە سـەلبیاتەکانی دەگەڕیتەوە پاڵ ئەو هەمو سـەلبیاتانەی ناو بنکەکەو هۆیەکەشی ئەگەر بتانەوێ ئەوا دەتوانین بە درێژی بۆتان بنووسین.

ئیستاش کە کۆمەڵێ هاوڕێتان نارده بنکەکە، وەزعەکە تەواو گۆڕاو بە هاوکاری تەواو توانرا زۆر لەو کەم و کوڕیـانە نەهێڵرێن، یەکیـک لەو هەنگـاوە بـاشـــانە مەسـەلەی ڕێکخستن بوو. توانرا دووبارە تەشـکیلات ڕیک بخرێتەوەو ئەمجارە ئەو خەڵکانە دابنرێن بۆ سـەرپەرشـتی ئەڵقەکان کە بە پەرۆش بن بۆ ڕێکخسـتن. ئەوەبو پێش ماوەیەک کۆبوونەوەی ئەڵقەی سەرەکیمان کرد ، هەرچەندە بە شێوەی ڕاپۆرت نەمان نووســیوە بەڵام کارمان بە بڕیارەکانیەوە کردو یەکەم کۆبونەوەی ئەڵقەکانمان کردو لەم ڕاپۆرتە باسی ڕاپۆرتی کۆبونەوەکانتان بۆ دەکەین.

ئەمرۆش بە ئامادەبونی هاوڕی یانی ئەڵقەی سـەرەکی و بە ئامادەبوونی هاوڕی شـــیخ حســـین کە نوێنەری دەزگای پێشـــمەرگایەتیە لە کات و شـــوێنی دیاریکراو کۆبونەوەی خۆمان کردکە لەو خاڵانەی خوارەوەدا کۆ دەبێتەوە:

١-ڕیکخسـتن : تا ئێسـتا ئەڵقەکانمان دابەش بوینە بە سـەر پێنج ئەلقەی سـەر بە ئەڵقەی سەرەکی.

٢-بەرنامەی کۆبونەوەکان : پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش وەک ناسنامەیەک دانراوە بۆ شـیکردنەوەو گفت و گۆ لەسـەرکردنی لە ناو کۆبونەوەکان بەند بە بەند. هەروەها خوێندنەوەو گفتوگۆکردن لەســـەر بابەتە فیکریەکانی ئاڵا دەری دەکات، لەگەڵ ئامادەکردنی بابەتی تری زانستیانە بۆ هاوڕێ یان.

٣-گیروگرفتەكان : بە هۆی دواكەوتنی كۆنفرانس و مەعامەلەنەكردنی ڕاسـت دروسـت لەگەڵ ناكۆكیەكانی ناو ئاڵا، ئیسـتا كۆسـپی گەورەی بۆ ئێمەش دروسـت كردووە، خەڵک هەیە ویسـتویانە بە ئیتجاهی تەكەتول و بەرەڵایی بەرن . ئێمەش ئەوەندەی لە تواناماندیە ئەوەیە ڕێ لەو جۆرە كارانە بگرین و هەوڵیان لەگەل بدەین كە واز لەوجۆرە ڕەفتارانە بێنن، ئەوەی هەر بەردەوامیش بێت لە ئاژاوەو پشـێوی دیارە دەبیت ئیجرائاتی لەگەل دا بكرێت.

٤-ڕەخنە : بەهۆی ئەو ماوەیەی كە هەندێ ئاگاداریمان لە شـار هەیە دەبینین تا ئێسـتا لەوەتەی كۆمێتەی تازە ی هەولێر دانراوەتەوە ڕاسـتەوخۆ پەیوەندیان هەر بە هاوڕێ یان (حاجی مەمۆ) و (هاوڕی وریا) هەیە بە بێ ئەوەی تنسـیقیان لەگەڵ كۆمێتەكانی تر هەبێت! هەروەها ئەوانەی تازە دانراون بە ئەندامی كۆمێتەی هەولێر خەڵكێكن لە ماوەیەكی زۆر كورتدا بونەتە ئاڵای شـۆڕش لەگەڵ ئەوەشـدا خەلكی كۆن و بە توانا پشـتگوی خراون. هەروەها لە ناو ئەندامانی كۆمێتەی شـار جاش خەفیفەی تێدایە كە لەگەڵ بیرو بۆچوونی ئێمە بە هیچ شێوەیەک ناگونجێت، كە جاش خەفیفە نەک هەر نـابیـت ببێتە ئەنـدامی كۆمێتە بەڵكو نـابێـت بخرێتە نـاو ریكخستنیشەوە.

داواكاری : ١-ئومیدەوارین هاوكاریمان بكەن لە چارەسەركردنی گیروگرفتەكانی بنكەكەمـان و ئەگەر بتوانرێت نوێنەری دەزگـای ڕێكخسـتن خۆی سـەردانێكی ناوچەكە بكات و بە چاوی خۆی واقعەكە ببینێت .

٢- هەروەها لە بۆ بەرنامەی كاری كۆبونەوەكانمان ئەگەر بابەتی پێویسـتی تر هەیە ئاگادارمان بكەنەوە

4 - ئەو ناكۆكیانەی كە هەن گەیەندراونەتە ڕادەی جیاكردنەوەی جەماعەت و دیعایەی بۆگەن كردن لەناو خەڵک و حیزبەكان و سـاردكردنەوەی پێشـمەرگە كە بۆتە هۆی ئەوەی لەوەتەی ئەو بنكەیە دامەزراوە زیاتر لە (٢٥) پیشـمەرگە تەسـلیم بە ڕژیم ببێتەوە. هەروەهـا دروسـتكردی قڕەقڕ و شـەر لە نێوان دا. هەروەهـا دیفاعكردنی كوێرانە لە حزبی شـیوعی عێراقی كە جەماعەتی حشـع خۆیان ئەو دیفاعە لە خۆیان ناكەن، ئەوانە بە هاندانی حاجی مەمۆ ڕوودەدەن، ئیتر ئینجا ئەگەر بێت و ئێوە جارەسەری ئەو وەزعە نەكەن ئەوە مەجبوور دەبین خۆمان چارەسەری بكەین

ئیتر بۆ پێشەووە

ئەڵقەی سەرەكی شەهید
مەناف

تێبینی :
بۆ ئاگاداریتان ١- ئەڵقەسەرەكیەكەمان بەم شێوەی خوارەوەیە

١-هاوڕێ وەرزێر لیپرسراوی ئەڵقەی سەرەكی
٢-هاوڕی شوانە ئەندامی ئەلقەی سەرەكی
٣-ئازاد چاوشین =
٤-دكتۆر ئازاد =
٥-فوئاد =

هەر ئەڵقەیەک لە پێنج هاوڕێ پێک هاتووە کە هەر یەکەی لەو هاورێ یانەی سەرەوە سەرپەرشتی دەکەن.

٢-هەندێ کەس هەن بەو تەشـــكیلاتە ڕازی نین، ئەوانەن کە لە دەوری حاجی مەمۆن، ئیتر ئەوەش ڕووبەڕووی ئێوە دەبیتەوە.

٣-بەرنامەمان بۆ كۆبونەوەكان لەسەر ئەساسی پرۆژەی بەرنامەكەیە، بەڵام ئەو خەڵكانەی باسـمانكردن كۆسـپ دروسـت دەكەن و بە ئاشـكرا دەڵین پێویسـتمان بە دیراسە نیە و یەخەی هاوڕی یان دەگرن و بۆ ئیستفزاز پێ یان دەڵێن سۆڤیەت قەڵای سۆسیالزمەو حزبی شیوعیش تەحریفی نیە و تا كۆتاییەكەی.

ئەڵقەی سەرەكی شەهید مناف

ڕۆژی ١٩٨٦/١٢/٦ هەموو ئەو هاوڕی یانەی شـــەڕیان بوو لەگەڵ عیماد ئەحمەد لەگەڵ یەكتری ئاشتم كردنەوە.

نامەیەكی حاجی مەمۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

لە بنكەی شـەهید مەنافەوە نامەیەكی ئەندامی لیژنەی سـەرپەرشـتی حاجی مەمۆ هات بۆ لیژنەی سـەرپەرشـتی، وا لە خوارەوە گرنگترین خاڵەكانی دەنوسـمەوە تا خوێنەر وێنەیەكی بارودۆخی ئەو رۆژگارەی لەپێش چاوبێت بۆ بەرچاوڕوونی لە ١٩٨٦/١١/٨ بەیـانی دووقۆڵی جلال تـالەبـانی و ئیـدریس بـارزانی سـەبـارەت ڕێكەوتنیان بڵاوبووەوە و هەرهەمان ڕۆژ مەكتەبی ســیاســی پارتی كەوتە جێ بەجێكردنی خاڵەكانی ڕێكەوتنەكەو بەرنامەی ئێسـتگەكەیان وەسـتاندین، نامەكەی حاجی مەمۆ مێژووی ١٩٨٦/١٢/٦ ی لەسەرە :

بۆ ل.س ی تیكۆشەر

پێشەكی سڵاویكی هاوڕێ یانەی گەرم
هیوامان خۆشی و سەركەوتنتانە

پێش مـاوەیەک نـامەیەكی جفرە دارمـان لە ڕیگەی هەڤـاڵێكی پـارتی (صـــابر خۆشـــناو) و لقی دوو بۆ ڕەوانە كردن بەڵام دیارە هیچ دەنگتان نەبوو، بۆیە ناچار

بوین هاوڕێ گۆران ڕەوانە بکەین، چ بۆ هێنانی ئەو ئەدەبیاتەی چاپ کراوەو چ بۆ ئەوەی لە هەمو مەسەلەکان ئاگاداربن.

١-بە پێویستی دەزانم هەندی شتی ئەو نامەیەی ڕابردو دوبارە بکەمەوە

بە ڕا ســـتی ڕەخنەی زۆر توندم لێتان هەیە بە تێکڕا و بە تایبەتیش مەبەســـتم هاوڕێ مەلا یاســـینە، کە ئەو زۆر خۆی هەڵدەکێشـــاو (تەحەدامانی دەکرد) لەوەی ڕیگای هیچ جۆرە تجاوزێک نادات. کەچی ئەوەی لای من ئاشـــکرابێت کە تەنیا قسەبوو، چونکە ئێمە بەر لە هاتنە خوارەوە کۆبونەوەیەکمان کرد و پێکەوە (وشەکە باش ناخوێنرێتەوە) بە یەکتری کە لانی کەمی ڕیک و پێکی و ڕێزگرتنی یەکتری لەبەرچاو بگرین و بە یەکەوە بریارماندا کە هەمو ئەو جفرانەی مامۆســـتا عادل بۆ ئەم و ئەوی ناردوە لە خوارەوە و هیچ بروســـکەیەک بە بێ ئاگاداری من بۆ هیچ یەکیک لە سنوری ناوچەکانی هەولێر لێ نەدرێ ، نامە بۆ شـێخ حسـێن لە ڕیگەی منەوە بێت چونکە تەنیا من بەرپرســی ســەرەکی ئەو ناوچەیەم لە جیاتی (ل.س). لە گەڵ بەڵێنەکانی خۆتان ڕاســتگۆ نەبوون، بەڵکو هەر بەدوای من کەوتنە بروســکەو بروســـکە کـاری بۆ ئەوانەی خوارەوە.. بە ئـاشـــکرا پیرۆزبـایی خۆتـانتـان بۆ بڵاوکردنەوە لە ئێســتگەکەتان، لە دوایش دا ، پاش هەمو کەســێک بروســکەیەکی نامەفهومتان بۆ ئێمە لیداوە.

حەزدەکەم ئەو جۆرە کـارانەی ئەوانەی نـاردوتـانەتە خوارەوە بۆ گەڕەلاوژێ و کـاری نـا مەســـئولانە و ئەوانەی خۆشـــتـان دەیکەن بـای ســـەرە مویـک کـار لە مەعنەویەتی ئێمەو ئەو هاوڕێ یانە ناکەن کە دڵیان بە قوربانی دان و ماندوبونی هەمولایەک دەسوتێ، بگرە هەناسەیەکی نوی یان وەبەر هێناوین کە بۆ هەمو جۆرە هەڵس و کەوتێکی ئینقلاب چی یەتی وپیلان گێری و گێرە شـێوێنی بالمرصـاد بین و لەبەردەم هەمو کاری نامەسـئولانە بچەقین، من گەلێ بریاری قورسم دابو بەڵام ئەم جۆرە بێ ویژدانیەتان وای لی کردم بە خۆم دا بچمەوە، بە ئاســـانی مەیدان چۆڵ نەکەم و ئەوەی بۆم بکرێ بۆ پاراســـتنی ئاڵای شـــۆڕش ! وەک دیاردەیەکی نوێ درێخی نەکەم لە پشـــتگیری و هاوکاری هاوڕێ تێکۆشـــەرو پاک و ڕاســـتگۆو چاونەترسەکان، جا ئیتر با پێنج کەس بین.

٢-نـازانم بۆ مەســـەلەی کۆنفرانس بەســـتنەکە چیتـان کردوتەوە، تکـایە لەگەڵ هەڵگری نـامە هـاوڕێ گۆران وەڵامـان بـدەنەوە، لەگەڵ نـاردنەوەی هـاوڕێ یـان خۆشـــناو و م.مهدی و علی و ســـەرهەنگ،،بلاوکراوەکان لە هەر یەکەی (١٠) دانەمان بۆ ڕەوانە بکەن.

٣-ئەگەر کاک ســـالار هاتۆتەوە، بەڵکو هەندێ پارەمان بۆ ڕەوانە بکەن چ بە دۆلار بێت یاخود دیناری عێراقی، چونکە چەندان مانگە یەک پێشـمەرگە یارمەتی وەرنەگرتوە و هەندێ پارە مان لە هەڤاڵانی (اتجاهی دیموکراتی شـــۆڕشـــگێڕ)بە

قەرز وەرگرتوە لێرە زۆر یارمەتی یان داوین بە تایبەت لە ڕووی ئازوقەوە، چونکە ئێســـتا بریارمان داوە ئەو یارمەتی یەکەی (**حشـــع**) چی تر وەرنەگرین بۆ هەندێ زروفی پێویست، لە پێشـەوە خۆیان گوتویانە بۆ هەر پێشمەرگەیەک (١٠) دینارتان دەدەینێ بەو مەرجەی چەند کەســـتان لە مقر بێت ئەوەندەمان بدەنی ،ئێمە ئێســـتاو ڕابردووش بەردەوام لە (٣) پێشـــمەرگە زیاتر لە مقر نەبوە بە بەردەوامی، بۆیە بە پێویستم نەزانی ئەوەندەش وەرگرین، تەنیا مانگی (١٠)ی ڕابوردو (١٠٠) دینارمان لێ یـان وەرگرت، چونکە هیچ ئـازوقە لە مقر نەمـابوو، بۆیە تـا دەکرێ هەنـدێ پارەمان بۆ ڕەوانە بکەن..ئەگەر دەشـــتانەوێ ، ئێمە هەتا مانگی (٣-٤) خۆمان بۆ کۆنفرانس ئامادە دەکەین ، هەرچەندە ئەو شـــوینەی مقر ڕەنگبێ تۆزێ مەترســـی هەبی بۆ هێرشـــی رژێم، بەڵام هەڤاڵانی اتجاە شـــوێنی چاکتریان لە ئێمە هەیە و کە زۆر ســـەلامەت و دوورە لە هەمو شـــتێک و شـــوێنیکی زۆر چاکە، ئەگەر بریاری هاتن دەدەن ، بەڵکو ئاگادارمان بکەنەوە کە هەم شـــوێنەکە ئامادە بکەین هەمیش ئازوقەو شتی پێویستی لی دابین بکەین.

٤-تێکرای دۆستان و هاوڕی یانی خۆمان و لایەنگرانمان لە ناوچەکانی هەریرو شـــەقلاوە و بەڕانەتی ڕەخنەی زۆریان لێمان گرتوە، کە ئەو برادەرانەی ناردوتانە خوارەوە بە شـــێوەیەکی زۆر نابەجێ پارەیانن کۆکردۆتەوە کە تا ڕادەیەک بەگران کەوتۆتە سەرمان کە زۆر لە کارو کردەوەیەکی (ینک) و ئەم و ئەو دەچێ..

٥-بۆیە ســـەرلەنوێ تەئکید لەســـەر ئەوە دەکەمەوە کە تا پەلە بکەن لە بەســـتنی کۆنفراس شـــتێکی چاک و ســـودبەخشـــەو قازانجی زۆری دەبێ، ئیمە بە پێ ی هەســـتکردنمـان بەم واقعە کۆبونەوەی خۆمـان بۆ مـانگێکی تر دوا دەخەین کە بریـاربوو ١٥/١٢بێ، بەڵام چـاوەڕوانی گەڕانەوەی هـاوڕێ گۆران و ئەنجـامی سەفەرەکەی دەکەین و لەسەر ئەوە کۆبونەوەی خۆمان دەکەین.

٦-تکایە بە دوورودرێژی لەســـەر وەزعی خۆتان لە ناوچەکانی ســـلێمانی و هەنگاوەکانتان بۆمان بنوسن، هەروەها دەربارەی وەزعی ئاڵا لە ئێران و هەڵوێستی ئێستایان و مەسەلەی چەکەکان و شتی تری لەم جۆرە.

٧-لەســـەر وەزعی (ینک) بە درێژی بۆمان بنوســـن و دەربارەی ئەو ڕێکەوتنەی لەگەڵ پارتی کراوە ئاگادارمان بکەنەوە لە هەمو هەڵوێستەکانی ئەوان و خۆتان.

٨-تـا دەکری بە هەر شـــێوەیەک بێت **تـاییپکمـان بۆ ڕەوانە بکەن لە نەوعی (المپیا) ی بچوک** بۆ هەندێ کاری پیویســـت و یارمەتی دانی هاوڕی یانی شـــار بۆ نوسین و بڵاوکردنەوەی بەیاننامەی پێویست و بە پەلە.

٩- ئەگەردەکرێ هاوڕی یان هاتنە خوارەوە لەگەڵ گۆران **چەکداریان بکەن ، چ ئەگەر لای خۆتان هەیە چ لە پارتی وەرگرن.**

١٠-ئەوە هەڤاڵ قادر عزیز هاتۆتە خواکورک ئەگەر پێ تان دەکرێ میوانداری بکەن و لە نزیکەوە قسانی لەگەڵ بکەن.

١١-تكایە لە هەموو مەسـەلەكان بە پێ ی ئەوەی زۆر نهێنی یە بە پێی جفرەكە داومەتە كاك مەلا یاسین بۆمان بنێرن.

لە كۆتایی دا دوبارە تەئكید لەسـەر ئەوە دەكەمەوە كە هەموو شـتەكانمان بە درێژی و پوختی و گشت لایەنی بۆ بنوسن و چاوەڕوانی وەڵامی ئێوە دەكەم و هەمو شتێكم بۆ ئەو كاتە پاش داوە.

تێبینی :

١-ئەگەر مۆرێكی (ل.س) بۆ ئێرەو مۆری ڕیكخراوی شـارەكانمان بۆ بنێرن زۆر باشە.

٢-لەوە دڵنیابن ئەگەر ئێوە ئامادە نەبن بۆ كۆنفراس بەسـتن ، ئێمە ناچارین **كۆنفراسی محلی خۆمان دەبەستین و هەموو شتێک دەبڕێنینەوە.**

٣- ئەوە لەگەڵ هاوڕی گۆڕان دەقی ئەو نوسـینەی خۆم بە ناوی (بەركولێك وشـە) بۆ رەوانە كردن ، بەو هیوایەی لە چوارچێوەی نوسینەكانی تر بكەوێتە ژێر چاپ و بڵاوبكریتەوە. بەڵام بە بێ ئەوەی كەس مافی دەسـتكاری تاكە وشـەیەكی هەبێ، چونكە خۆم لێ ێ بەرپرسیارم.

ئیتر هەربژین

هاوڕێ تان
سیروان
١٩٨٦ /١٢/٦

نموونەیەک لە بێ دیسپلینی

نامەیەكم لە (هاوڕێ ڕیبوار) ئەندامی كۆمێتەی شارەوە پێ گەیشت، سەبارەت چوونی پ.م هاوڕێ ئەحمەد سدیق (كە نامەی دەگواستەوە لە نێوان شارو لیژنەی سەرپەرشتیدا) لە گەڵ دوو پێشمەرگەیتر بۆ شـار و مانەوەیان لە ماڵی ئەودا لەو ڕۆژگارە پڕ مەترسیەدا! و بێ ئاگاداری و ڕەزامەندی لیژنەی سەرپەرشتی. دیارە ئێمە وەک لیژنەی سەرپەرشتی ئاگاداری ئەوە نەبووین سێ پێشمەرگە بە جارێک بڕواتە ناوشار. لە هاوڕێ ی پۆست بەر زیاتریش كەسیتر بۆی نەبووە ماڵی ئەندام كۆمێتەیەک بزانێت . لە نامەكەیدا بۆ عادل نوسـی بوی : بەریز ئەم هاوڕێ پ.م مانە كە لە لایەن بەڕیزتانەوە نیردرابون بۆ كۆمێتە! (دیاربو ئەحمەد سدیق سەربەخۆ ئەو دوو پێشـمەرگەیەی شـوێن خۆی خسـتبوو كە بۆ سـەردانی كەس و كاریان چووبوون!) ئەوانیش وایان زانیوە ئێمە ناردومانن. دواتر :

هاوڕێ رێبوار لە نامەكەیدا بۆ عادل نوسیویەتی : هاوڕێ ی بەڕێز ئەو برایانە لای من بوون تا ڕۆژی هاتنەوەیان، بەڵام لە ڕووی پاراستنی ڕیزەكانی ئاڵاوە دیارە ئەمەوی پێت ڕابگەیەنم هاتنی "٣" كەس بۆ كارێک بە جێ نیە و ڕازی نابین بەوجۆرە كارەكان بەڕێ بكرێ، چونكە هەریەكێ لەوانە داوای بینینی دایک باوک

و برادەرو كەس و كاریان دەكەن كە بەجێ نیە..دیارە هاوڕێ ئەحمەد یا هاوڕێ محمد كافیە بۆ گەیاندنی پۆستیک، دیارە ئێوەش ئەم داوایەتان لا بەجێ یە......

هەموو نامەكان من دامخستووە بۆ ئاگاداریت چونكە هاوڕێ سەردار دایە دەست من و وتی دایخە. نامەكان بە دوو قەڵەم نوســراون ناوەوە بە جافەو دەرەوە بە مرەكەب. نامەكەی كۆمێتە لەسەر بریاری هەموو ئەندامانی كۆمێتە بووە.....

هاوڕێ تان

ڕێبوار

١٩٨٦/١٢/١١

ئەوە بەشێكە لە نامەكەی هاوڕێ ڕیبوار .. كە دیارە حەق بەو هاوڕێ یە بووە و ئەوانە سەربەخۆ ئەوكارەیان كردبوو، ئەو جۆرە بەرەڵایی یە دەشێت بە كارە سات بگەڕیتەوە بۆ ڕیكخستن و بۆ خۆیشیان..

هەوڵێكیتر بۆ شكاندنی زیندان

لە ناوشـــارەوە، ئاگاداركرام ئەوان خەریكی دارشـــتنی پلانیكن بۆ ئازادكردنی مەلا بەختیار، بۆ ئەو كارەش پیویستیان بە مقەستێكی گەورەیە بۆ شـكاندنی قوفڵ، دەبوو كارەكە زۆر بە نهێنی و پەلە ئەنجام بدریت، پاش ئەوەی لەگەڵ دایكی زیلان-ڕوناكی شـێخ جناب قســەم كرد، هەوڵەكەی پێ باش بوو، مابۆوە گەیاندنی ئەو مقەستە گەورەیە بە شـار. لەگەڵ ڕوناكی هاوسـەرم قسـەم كرد ، وەک هەمیشـە لە ئەنجامدانی كرە پڕ مەترسیەكانی ڕێكخستندا ئامادەبوو بیاكات، ئەوكارەشم سپارد بە روناك محمد نوری عبداللە ی هاوڕێ وهاوســەرم، لەو كاتەدا هاوســەرەكەی مەلا یاسینیش دەیویست بگەڕێتەوە بۆ شار ئەویش ناوی ڕوناك بوو، بریاردرا هەردوو روناك پیكەوە بڕۆن، **لێرەدا گێرانەوەی بەســـەرهاتەكە دەدەمە دەســـت ڕوناك نوری هاوسەرم لە زاری خۆیەوە باسی بكات و بیگێڕێتەوە :**

(سڵاوم بۆ خوێنەرانی بەڕێز: من ڕوناكی هاوسەری مامۆستا عادل، بە ڕاستی مێژووی ڕۆژەكانم بیر نەماوە، بەڵام كاتێک مامۆســتا عادل لە زێوێ هاتوو پێ ی ووتم" روناك كارێكی زۆر پەلەمان هەیە و زۆریش گرنگە، هەوڵێكیتر دەیدەین بۆ رزگاركردنی زیندانیەكان، كاتی نیوەڕۆ بوو، ووتی ئەبێت هەر ئەمڕۆ برۆیتەوە بۆ ناوشـاری سلێمانی، شـتێكمان هەیە ئەبێ بیبەیتەوە، كوڕەكانیش لە مقر هەر یەكەی لە جێگای خۆیەوە خەریكی نوشـــتەكان بوون دەیانپێچایەوەو حازریان دەكرد بۆیان بەرمەوە (مەبەسـتی لە پێشـمەرگەكانە كە نامەكانیان ئامادە دەكرد بۆ ناوەوە و وەكو نوشـتە دەیانپێچایەوە تا بە ئاسـانی بشـاریتەوە- نوسـەر) وتی ڕوناكی هاوســەری مەلایاسـینیش دەگەڕیتەوە، منیش وەک هەمووجارێكیتر كە ئەركم پێ سـپێردراوە بە دڵێكی فراوانەوە ووتم من ئامادەم، روناكی شـێخ جناب هات پرســی چی ئەكەیت ؟

ووتم عـادل ئەڵێ ئەبێ بڕۆیتەوە ، ووتی خۆت ئەڵێ ی چی ؟ ووتم ئەوە نیە من حازربووم، پرسی هەروا خێرا قەرارت دا وتم بەڵێ . ئەمیش هەر بەقەدەر گەیاندنی بڵاوكراوەكـان بۆ كەركوك خەتەرە....كەوتینە ڕێ بەرەو خـانوی علاقـات لە ئورومیە، چونكە ئەبوو لەوێوە برۆین بەرەو سەردەشت، ئاڵای كچم كە شەش ساڵان بوو لە علاقات لای ماڵی دكتۆر قادر جێ هێشـــت. ئەگەر بە باشـــی بیرم مابێت هاوڕێ ئەحمەد صـــدیق لەوێوە لەگەڵمان هات تاكو جێگایەک، ئەحمەد گونیەیەكی دامێ مقەســـتێكی زۆر گەورەی تیابوو نزیكەی مەترێک دەبوو لەگەڵ پێچراوەكانی كوڕەكان، ئیتر من و ڕوناكی مەلایاســین كەوتینە ڕێ . من بە عادەتی خۆم دائیمەن دەرزی و دەزوو ئەبەم لەگەڵ خۆم، ئێســـتاش هەروام . لە ڕیگا كەس نەیپرســـی ئەوەچیە لە گونیەكەدا تاكو گەیشتینە سەر حدود لای ئەشكان، وەزعەكە زۆرخراپ بوو، شەڕیكی زۆر گەورە هەبوو لە سەفرەوزەرون گەر كەسێكی ناسیاوت نەبوایە نەیاندەهێشـت بپەڕیتەوە، منیش موفیدی برام لە علاقات ناوی (هیوا سـور) ی دامێ كە لە جەماعەتی یەكێتی بوو، هەواڵم پرســـی، بۆیان دۆزیمەوە و پێموت من كچی حەمە نوری حاجی عبد الله م و خوشـــكی موفیدم. زۆر بەڕێز بوو پرســـی ئەچی بۆكوێ ووتم ئەمەوێت بڕۆم بۆ لای خۆمـان، ووتی بۆ خـاتری خوا ســـەیربكە چ فەرتەنەیەكە ناگەیت، بەڵام من هەر سوور بووم ، چەندجاریک هاتوچوو، دەیویست قەنـاعەتم پی بكـات نەڕۆم، بەڵام فـائیدەی نەبوو، ووتـی كەس نـاڕواو برینـدارێكی زۆر هەیە ئیتر ئێمەیان گێڕایەوە بۆ بەری ئێران، دیســـان ئێرانیەكان من و ڕوناكی هاوسـەری مەلا یاسینیان پشـكنی و گومانیان لێ كردین و گیراین. پرسـی یان ئەچن بۆ كوێ ئێمەیش ووتمان نەخۆشـــمان هەیە لەودیو ووتیان هەر نابێ، ووڵاخ دارەكە بانگی كردم ووتی تۆ شـــتێكت لای منە و هەرچی ئیشـــارەتم دەكرد بڕوات، بێ سوودبوو ئەو دەیویست گونیەكەم بۆ دابنێ. پاسدارەكان من و روناكی مەلا یاسینیان بردە پایەگاكەی ئێران لە ژووریكدا پڕفەرش، لە ژوری میوان ئەچوو، كابرای مقدم پیاوێكی تەمەن شـــەســـت ســـاڵ دەبوو، یەک بە یەک بانگی لێ دەكردین و زۆر پرسیاری لی كردین، بە منی دەگوت تۆ شتت پێ یە منیش دەمگوت هیچم پێ نی یە ، نەم ئەویست ئەو نامانەی وەک دوعا پێچرابوونەوە دەست ئەوان بكەوێ. بریدیانینە ژوورێكیتر ، ژنیكی تەمەن گەورەی لێ بو گوتی منیش گیراوم چیتان پێ یە بیدەن بە من تا بۆتان هەڵگرم، بەڵام دەمزانی درۆ دەكات و دەم و چاوی لە جاســـوس ئەچوو، چونكە چەندجاریک لێی دووبارە كردمەوە، منیش تووڕە بووم ووتم هیچم پێ نی یە بۆ وا قســـەم لەگەڵ دەكەی، ناچار بوو بێدەنگ بێت. بۆ ئێوارە بردیانینە شـــوێنێكیتر، خەڵكەكە كە ئێمەی ئەدی ئەیان پرســـی چیان كردووەو بۆچی گیراون پێشـمەرگەكانی یەكێتی لە دوورەوە بە ســـەرســـامیەوە ســـەیریان ئەكردین، بردیانینە ژوورێک تەنیشـــتی چایخانەیەک بووحەســـیرێک و دوو ســـەرینی گەورەی لە پەڕ

دروســـتكراوی تیابوو لەگەڵ جامێک ئاو و چرایەکی دوکەڵاوی لێ بوو. یەکەمجار دوو حەرە ســـیان دانابوو، کە تەواو تاریک بوو بوو بە یەک حەرە س. ژوورەکە پەنجەرەیەکی تیابوو، لە پەنجەرەکەوە جار جاردەمڕوانیە دەرەوە، چراکەم کزکردوو هێواش هێواش دۆعاکانم دەردەهێناو بە دەرزیەک کە پێم بو تیپەکەم ئەدڕی و ئینجا نامەکانم ئەخســـتە ناو ئاوەکەوە بۆ ئەوەی نوســـینەکە دیار نەمێنێ ،ئینجا بە نوکی دەرزیەکە پشـــتیەکەم کونکردو نامە پوکاوەکان دەخســـتە ناویەوە، بەو جۆرە تا دنیا خەریک بو روناک دەبوەوە، کاتێ چاوم لە ئەرزەکە کرد هەرهەمووی پەڕبوو، باش بوو ئاوەکەی کە مەرەکەبی نوســـینەکانی پێوەبو هەر مابوو، دەســـتم تەرکردوخێرا هێنـام بە ژوورەکەدا و پـاكم كردەوەو ئـاوەكەم لە قوژبنیکی ژوورەکەدا رشـــت و پشـــتیەکەم دوری یەوە. کە بەتەواوی ڕوناک بوەوە هاتن بە دواماندا بردینیانەوە بۆ هەمان جێگای رۆژی پێشـــوو بۆ لای هەر هەمان مقدم، ووتی نەتگووت چیت پێ یە؟ وتم ژنێک بهێنە بمان پشـکنی، ووتی خۆم دەتان پشـکنم ، ووتم تۆ بۆت نیە ئێمە بپشکنی ئێرە جمهوری ئیسلامی یە و ئێمە شكاتتان لی دەكەین، پاش چەندوچوونێكی زۆر ژنە بەتەمەنەكەیان هێنا بۆ پشـــكنینم وهیچی نەدۆزیەوە، ڕوناكیش هیچی پێ نەبوو. ئێمەیان خستە ئۆتۆمۆبێل و بردیانین بۆ جێگایەكی تر لە گەراج ئەچوو، زۆر پیس بوو پڕبوو لە مشـك، چونكە زۆر فەردەئاردی لی بوو، پاش چەند سـەعاتیك دیسانەوە هاتن و بردیانین بۆ جێگایەكی تر ماڵێك بوو لە دائیرەی حكومەت ئەچوو، یەك بەیەك پرسیاریان لێ كردین و دیسان خۆمان معرفی كرد، بەلام كاربەدەستەكە زۆری ڕق لە جەماعەتی ئیسلامی بوو، هەر دەیپرسـی لە ئەشـكان و بێتووش چۆن معامەلەیان كردوون، ئێمەش وەك خۆی باسمان كرد، پرسی خانم منالْت هەیە؟ وتم بەڵێ ســـیانم هەیە، ئیتر ناوی تەواوی جێگاكانمانیان وەرگرت كە ئێمە جەماعەتی (پرچم انقلاب – ئاڵای شـــۆڕش)ین، ناوی عادل و ئەوانەی زێوەیان پرســـی و هەمووی نووسـی ، ئەو كاربەدەستە كوڕێكی سووركاری لابوو ناوی ڕسوڵ بوو ، بەڵام هەر بـانگی ئەكرد ڕە ســـوو . نـانی بەیـانیـان داینێ و وتی من (بەرگەتـان بۆدەكەم) هەتاكو دەگەنە ماڵەوە مەشـڵەژێن. ئیتر پاصـمان گرت لە سـەردەشـتەوە بۆ مەهاباد و لەوێوە بۆ ئورومیە ولەوێشـــەوە بە پاصـێكی تر بۆ زێوی، كە گەیشـــتمە ماڵەوە عادل تەراشـــی دەكرد، پرســـی چۆن وا بە ٣ ڕۆژ گەڕانەوە، منیش تەواوی چی ڕوویدابوو بۆم باسـكرد، ئیتر ئەو یەكسـەر چوو بۆ ئورومیە بۆ علاقات. من لە ســـەردەمی كۆمەڵەو ئاڵای شـــۆڕش دا بە قەد دوو كادر كارم كردووە، لەگەڵ عادل بەیان و بڵاوكراوەم بە رۆنیۆ راكێشـــاوە، بڵاوكراوەم گەیاندۆتە هەموو ئەو شـــارو شارۆچكانەی ناردوویانم، لە كەركوك و هەولێرو هەڵەبجەو ناو شاری سولەیمانی، چەندەها شـــەو لە كاتی گەیاندنی بڵاوكراوەدا كەوتومەتە ناو تەقەوە.. بێجگە لەوەی عادل پارێزگاری هەموو بەڵگەنامەكانی كۆمەڵەو ئاڵای شـۆڕشـی بە من دەسـپارد و

نەمهێشت هیچی بفەوتیت ..كەچی لە سەردانێكدا مەلا بەختیار بە من دەڵێت تۆ چیت كردووە! بە ڕاستی ئەو ڕاستەكات، ئێمە نەبوین.. ئەو سەدان هەزار بەعسی و جاش و خەفیفەو نەتەوە فرۆشـانەی دوێنێ بوون كە لە لیسـتەكانیاندایە كردیان. لە كاتێكدا ئێمە تەنها كەسین لە ناو (سـەركردایەتی) و بنكردایەتی هەموو حزبەكانی باشـوری كوردسـتاندا كە قبوڵی هیچ جۆرە ئیمتیازاتێكی حزبی و پێشـمەرگەییمان نەكردووە و سەرباریشی غەدریان لێكردووین......) لیرەدا باسەكەی هاوسەرم تەواوبوو.... بەو جۆرە ئەو هەوڵەمان سەری نەگرت.

نامەیەكی هاوڕێ خلیل دهۆكی (بەرپرســـی پەیوەندیەكانی ئاڵای شـــۆڕش لە سوریام پێگەیشت نووسی بووی كە سالارعزیز نایەتەوە ، وا لێرەدا چۆن نوسراوە دەینوسمەوە:

نامەی خلیل دهۆكی
هاوڕێ یانی لیژنـەی سەرپەرشتی
ئـاڵای شۆڕش

سڵاوێكی برایانەی گەرم، هیوام وایە سەرفرازو سەربلندبن ، داوامان سەربڵندی و سەركەوتنی ئێوەیە.

وەزعمان لە سـوریا باشــە، چەند مقالەی هەڵوێستمان تەرجمەی عەرەبی كرایەو بەلاومان كردیە. لە دەرەوە گوڤاری (بەرگری) دو ژمارەی لی دەرچویە، بە عەرەبی و كوردی یە، ئێمە علاقاتمان لەگەل حزبە كوردســـتانی و عەرەبی و جیهانی زۆر باشە، هیوامان وایە زۆر باس و سەركەوتوبن.

هاوڕی یان ..زۆرجار تأكید لەسەر هاتنی كاك سالار ئەكەن، برقیە گەیشت، بە داخەوە دەبا تەلەفۆن بەو صــــیغەتە نەكرابا، چونكە تەلەفۆنی ئێمە نەبو. حەزدەكەم ئەوە بزانن لە بەر سمعەت و مصلحەت و پاشەڕۆژی ئاڵای شۆڕش ، **ئەم برادەرە نائێتە لاتان،** خەڵك و دۆسـتانیش پێیان خۆشــە لەم كاتەدا نەئێت، **هیوام وایە ئێوەش مراعاتی ئەم وەزعە بكەن، چونكە ئێســـتا وەكو پێش مانگێک نیە** دەبێت ژیرانە تصـــرف بكەین و بە حذر بچینە ناو أحداثەكان ،هیوام وایە بە **پێ ی توانا و أمكان خۆتــان لەم ڕوداوە دوایی یە، دوربخەنەوە و وریــابن،** خۆتـان دەزانن ئێمە چ بیروباوەرمان هەیە، جەماوەر تەماشای هەڵویستی شۆڕشگێرانە ئەكات.

ئەگەر مامۆستا سلام هات، چەند شت بۆتان دەنێرین، نێزیكە بێتن.

سڵاوڕیزم بۆ گشت هاوڕییان

بۆ پێشەوە بەرەو سەركەوتنتان

ئیمزای
هاوڕێتان خلیل دهۆكی
١٩٨٦/١٢/١٢

١٩٨٦/١٢/١٥ ئەو بەیانیەی بریاربوو من بڕۆم بۆ تاران بۆ بینینی هەندێ لەو كەسایەتیانەی لە حزبی شیوعی جیابووبونەوە، روناكی هاوڕێ و هاوسەرم لە كاتی داگیرسانی زۆپادا سەروقژی سوتا، باشبوو هێشتا لەوێ بوم و نەڕۆیشتبووم خێرا بە بەتانی ئاگرەكەم كوژاندەوە، چوم لە علاقات لە ارومیە موفیدی برایم نارد كۆمەكی بكات.

مؤتمر نصره الشعب العراقی

١٩٨٦/١٢/٢١حاجی مستەفەوی(بەرپرسی ئیتلاعاتی ئازربایجانی رۆژ ئاوا كوردستان) خۆی چووبوو بۆ علاقاتی ئاڵای شۆڕش لە ورومیە و دوو كارتی بەشداری (موءتمر نصرة الشعب العراقی) بە ناوی سالار عزیزو سلام عبداللە وە دابوو بە (دكتۆر قادر) بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوە.

ئەمرۆ ١٢/٢٣ گەیشتمەوە زێوێ. سەبارەت بە بەشداری (موءتمر نصرة الشعب العراقی)(كۆنگرەی بە هاناوە چوونی گەلی عێراق) هاوڕێیان كۆبونەوەیەكیان سازكردبوو بۆ كادرە ئەساسیەكان لە خانووی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش لە ارومیە منیش چووم بۆ كۆبونەوەكە، دوای هەڵسەنگاندنی هەموو لایەنەكانی گرتنی ئەو كۆبونەوەیە كە جمهوری ئیسلامی ئێران دەیویست هەموو حزبە ئۆپۆزیسیۆنەكان باشووری كوردستان و عێراق كۆبكاتەوەو بخاتە گەڕ لەو جەنگە نەگریسە نارەوایەی ڕژیمەكانی ئێران و عێراق دا، نامەكەی خلیل دهۆكیش خوێندرایەوە كە لە سوریاوە هاتبوو ، بە ڕوونی نووسیبووی كە سالار عزیز ناگەڕێتەوە، نامەكەش خرایە بەر هەڵسەنگاندن، بە ڕوونی بە هاوڕێیانم ووت كە من بە هیچ جۆرێک ئامادەنیم بەشداری ئەو كۆنگرەیە ببم، گەر ئێوە بتانەوێت دەتوانن یەكێكتان بچێت بەشدار بێت و لە كۆنگرەكە داوای ئازادكرنی هاوڕێ زیندانیەكانمان بكات. تەواوی كادرە ئامادەبووەكانیش بە ئاسۆ علی و حاكم سەردارو مەلایاسینیشەوە كەس ئامادەنەبوو بەشداری وەها كۆنگرەیەک بكات، دەشمانزانی بەشدارنەبونمان كێشەی گەورەمان لەگەڵ ئێرانیەكاندا بۆ دروست دەكات. یەكێک لە هاوڕێكان پێشنیاری كرد بانگەوازێک بنوسرێت خاڵی سەرەكی بانگەوازێک بێت بۆ بەردانی مەلا بەختیارو شێخ علی و مامۆستا پشكۆ و داواله عماد ئەحمەد بكرێت لەگەڵ هاوڕێ ڕوناكی شێخ جنابدا بچن و لەوێ ئەوان نامەكە بخوێننەوە. هەندێک وتیان عماد ئەحمەد تجمیده و شەرعیەتی بەشداری نیە، وتم كەس بەوە نازانێت تجمیده، لەو حاڵەتەدا ئەو شەرعیەتی ئیمزای هیچی نابێت، ئەو دوو هاوڕییە تەنها دەچن ئەو بانگەوازەی ئێمە لە كۆنگرەكە دەخوێننەوە، فرسەتێكە لە كۆبونەوەیەكی وادا كە هەموو ئەحزابەكان لەوێن داوای ئازادكردنی زیندانیەكانمان بكەین. ئەوەبوو بە بریار. نامەم نووسی بۆ عماد ئەحمەد بۆ زێوێ و لەگەڵ روناک شێخ جناب ئامادەی كۆبونەوەكە بوون. بریاری كۆبونەوەكەمان تێگەیاندن، پێمان وتن كە

شـــەرعیەتی ئیمزای هیچ شـــتێكتان نیە بە ناوی ئاڵای شـــۆڕشـــەوە، ئێمە بەم كارە دەمانەوێت تەنها بانگەوازی ئازادكردنی زیندانیەكانمان لای یەكێتی بدەین بە گوێی ئامادەبواندا. هاوڕێ ڕوناک شیخ جناب زۆر زۆری پێ باش بوو، عمادیش یەكسەر وتی ئامادەم بچم. بانگەوازە نوســـراوەكەمان دانێ، بڕیاربوو خەڵاتی برای روناكی شێخ جنابیش لەگەڵ روناكی خوشكیدا بچێت بۆ تاران ، ئەوان ڕۆژی دوایی كەوتنە ڕێ بەرەو تاران بۆ بەشداری كۆنگرەكە.

دكتۆر قادرحاج حەمە شریف كە لە دوای مامۆستا سلام بوو بوو بە بەرپرسی پەیوەنـدیەكـانی دەرەوە، بە هیمەتی خۆی توانی بووی هەوڵێكی بـاش بـدات و لە ڕێگەی مانگی سوری ئیرانیەوە مقدارێكی باش، پەتۆ و خۆراک بە دەست بهینیت و گەیـانـدیە زێوی، بۆ ئەو زســـتـانە ســـاردەی زێوێ و لەو نەهامەتی چڕبونەوەی گەمارۆیەدا لەسەرمان شوێنی خۆی گرت.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١٢/٣١بە بڕیاری لیژنەی ســـەرپەرشـــتی حەمە ئاوات كرایە بەرپرســـی پەیوەندیەكانی دەرەوەو. ڕۆژی ١٩٨٧/١/١ بە فەرمی ناســـاندمان بە ئێرانیەكـان وەک بەرپرســـی پەیوەنـدیەكـانی دەرەوە. ئێرانیەكـان بەردەوام داوای گەڕانەوەی ســـالاریان دەكرد ، لە ١٩٨٧/١/١٤ دایكی زیلان ویســـتی بچێت بۆ ســـولەیمـانی بۆ وەرگرتنی هەواڵی مەلا بەختیـارو زیندانیەكـانی تر، حەمە ئـاوات داوایكرد ئەویش بچێت، ئاگادآرم كرد تۆ تازە ئەركی پەیوەندیەكانی دەرەوەت پێ ســـپێردراوە ، بە هۆی نەهاتنەوەی ســـالارعزیزەوە پەیوەندیەكان ئالۆزتر بووە، ئێســـتاش كە تازە دەســـت بەكاربوویت وەک علاقات بە ڕۆیشـــتنی تۆ لەم كاتەدا ئەوەندەیتر پەیوەندیەكان خراپتر دەبێت، ئەو وتی: تەنها بۆ ماوەی هەفتەیەک دەچم.

هەوڵێک بۆ ئاشتی لەگەڵ یەكیتی

روناكی شـیخ جناب بە گەیشـتنەوەی بۆ سـولەیمانی كەوتبووە هەوڵی پەیوەندی گرتن بە جلال تاڵەبانیەوە بە ئومیدی ئەوەی گفتوگۆ لە نیوان ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی دا دەست پێبكات. پێش ڕۆیشتنەكەشی بۆ سولەیمانی لەسەر خاڵی هەوڵدان بۆ گفتوگۆ لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی ڕیكەوتن هەبوو ، ئاگادارم كرد مەرجی دانیشتن و بڕیاری ڕێكەوتن یا ڕینەكەوتن، دەبێت لیژنەی ســـەرپەرشـــتی (ســـالار عزیز ، حاجی مەمۆ ، عادل) و تەواوی كادرەكان بڕیاری لەسەر بدەن.

بەڵام بە پێ ی نامەیەک كە ئیمزای حەمە ئاواتی لە ســـەرە و بە ناوی (لیژنەی ســـەرپەرشـــتی یەوە) ئیمزای كردووە بێ ئەوەی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی بێت و بێ ئەوەی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی ئاگای لە ناوەرۆكی نامەكە بێت ! ناردویانە بۆ جلال تاڵەبانی، دەردەكەوێ ،پێش ئەو نامەیە نامەیەكی تریشـیان بۆ تاڵەبانی ناردووە وەک لە نامەكەدا ئیشـــارەی پێدراوە و ئیشـــارە بە چوارخاڵ كراوە ......نامەكە تابڵێیت لاوازبوو، پێش دەسـتپیكردنی هیچ حوارێک نوسـیویانە یەكێتی نیشـتمانی حزبێكی

شـــۆڕشـــگێرە، لە باتی ئەوەی بنوســـن نیشـــتمان پەروەرە! دیارە جیاوازی نێوان نیشـــتمـانپەروەری و شـــۆڕشـــگێر زۆرەو هەرگیزیش یەكیتی نیشـــتمـانی لە دروســـتبوونیەوە تـا ئێســـتەش حزبیكی شـــۆڕشـــگێر نەبووە و (گۆڕانكـاری كۆمەڵایەتی،ئابوری، سیاسی ،فەرهەنگی ئەنجام نەداوە..) . بێ پرس وڕای ئێمەو بێ ڕەزامەندی وەرگرتن لەســـەر نـاوەرۆكی نـامەكە ، تەنـانەت بەبێ ئەوەی ئێمە نامەكان ببینین، ناردبوویان بۆ تاڵەبانی !. تاڵەبانیش وینەی ئەو نامانەی ناردبوو بۆ هەموو حزبەكان. ســـەرەتا ئێمە لە پارتیەوە بیســـتمان !؟ دوای رەخنەكانی لیژنەی سەرپەرشتی لێیان ئەوسا نامەكانیان نارد...

بە مەبەســـتی هەوڵیک بۆ ئاســـاییكردنەوەی پەیوەندی و گفتوگۆ لە گەڵ یەكێتی نیشـتمانی نامەیەكم ئاراسـتەی بەڕێزان هەریەک لە ئازاد هەورامی و بكری حاجی سفر كرد . ئەمەش دەقی ئەسڵی نامەكەیە وەک خۆی دەینوسمەوە:

برایانی زۆر بەڕێز كاک بكر حاج سفرو كاک ئازاد هەورامی

ئەم كاتەتان شاد

پیشەكی گەرمترین ڕێزو سڵاوم دەگەیەنم بە هەموو ئەو برا دڵسۆزانەی هەر لە ســـەرەتاوە باوەریان بە ئازادی و دیموكراســـی هەبووەو دوژمنی شـــەڕی ناوخۆ و پشتگیری دیموكراسی و تەبایی ریزەكانی ئۆپۆزیسیۆن بوون.

برایانی بەڕێز

ئێستاو پاش ئەوەی كۆمەڵێ هەنگاوی باش نراوە لە لایەن ئەو لایەنانەوە تێكڕا، بۆ تەبایی و یەكخستنی ڕیزەكانی ئۆپۆزیسیۆن ئەنجامی باشیشی داوە بە دەستەوە، ئێمە شـتێكی تازە ناڵێین گەر دووپاتی بكەینەوە كە ئەو ئاشـت بونەوەو ڕیكەوتن و یەكبونەی ڕیزەكـانی ئۆپۆزیســـیۆن بە ســـەركەوتنیكی گەورەی دەزانین بۆ ئەو ســـیاســـەتە مەبدەئیەی ئاڵای شـــۆڕش هەر لەیەكەم ڕۆژی دامەزراندنیەوە پیادەی كردووە، ئەویش كە بەرگریكردن بووە لە ئازادی و دیموكراسی و سەلماندنی ئەوانە بە پراكتیـک لە ڕووی ســـیـاســـی و پێشـــمەرگەیی یەوە بۆ هەموو لایەنەكـانی ئۆپۆزیســـیۆنی دژ بە ڕژێمی ســـەدامی جەلادو كۆتایی هێنانی ڕیشـــەیی بە شـــەڕی نـاڕەواو بێ هودەی نـاوخۆ. هەر لە یەكەمین ڕۆژەوە هەوڵمـان داوە پەیوەنـدی دۆســـتـانەو (یەكێتی كـار) دامەزرێنین و پتەوبكەین لەگەڵ یەكێتی نیشـــتمـانی كوردســـتانیش، لە كاتێكدا پەیوەندی دۆســـتانەی پتەویشـــمان هەبووە و هەیە لەگەڵ گەلێک حزبی تریشـدا. جێی داخ بوو ئەوەی توقع نەئەكرا ئەوەبوو یەكیتی نیشـتمانی بەوجۆرەمان لەگەڵ بكات...ســـەرباری ئەوەش چەندینجار بانگەوازی دانیشـــتن و حوارو ڕێكەوتنمان كردووە لەگەڵ یەكیتی نیشـتمانی، ئەویش لەو باوەرەوە بووە كە تەنها یەكێتی ڕیزەكانی ئۆپۆزیســـیۆن خزمەت بە بزوتنەوەی دیموكراســـی عراق و

بزوتنەوەی شۆڕشگێری كوردستان دەكات. شتێكی نهێنی ناڵێین گەر ئەو ڕاستیە بخەینە ڕوو كە سەرباری هەڵوێستە دژكاریەكانی یەكێتی بەرامبەر ئاڵای شۆڕش بەش بە حاڵی خۆمان ڕۆ ڵی باشمان گێڕاوە لە ڕێكەتنی گەلێک لایەنی ئۆپۆزیسیۆن لەگەڵ یەكیتی، چونكە باوەڕمان وابوە ئەو كارە خزمەت بە بزوتنەوەی نیشتمانی و دیموكراسی دەكات، دیارە یەكێتیش بە هەرهۆیەک بێت ئیستجابەی باشی نواندو سەرئەنجامی باشیشی دا بە دەستەوەو مایەی دڵخۆشی یە كە هەموو ئەو لایەنانە ئێستا هاوشان دژبە ڕژیمی دیكتاتۆری بەغدا خەباتیان یەكخستوەو پێكەوە تێدەكۆشن. نامەوێ برین بكولێنمەوە بەڵكو تەنها وەک خستنە ڕووی ڕاستی دەیڵێم ئێمە نە لە یەكێتی نیشتمانیمان گرتوەو نە لێشمان كوشتووە، چونكە باوەڕمان بە شەری ناوخۆ نەبووەو نییە. لە كاتێكدا هەموو لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن بە یەكێتیشەوە لە یەكتریان گرت و كوشت و ئەنجام بە هۆی هیمەتی دڵسۆزانەی هەموو لایەكەوە كۆتایی پیهات.. ئیتر بۆ ئەبی یەكیتی نیشتمانی لەو جۆرە صراعە خویناویەوە بۆ ڕیكەوتن بچیت، كەچی هێشتا یەكێتی نیشتمانی علاقەی وا ناتەبابێت لە گەڵ ئاڵای شۆڕشداو شیروتیری لێ بسوێ؟ هیواداریین هەمان گیانی دڵسۆزی بە تەنگەوەهاتنی بزوتنەوەی شۆڕشگێری دیموكراسی و نیشتمانی لە ئارادابیت و هیمەتی دڵسۆزان بكەوێتە گەر بۆ ڕەواندنەوەی ئەو تەم و مژی علاقەیەی نێوان ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی كوردستان . زۆر بە ڕاشكاویش ڕایدەگەیەنین كە ئێمە لە لایەن خۆمانەوە وەک ئاڵای شۆڕش ئامادەی دانیشتن و گفتوگۆ و ڕیكەوتنین لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی و لە بلاوكراوەكانیشماندا بڵاومان كردۆتەوە، لە ئێوەش چاوڕوانی هیمەتی دڵسۆزانەتانین. هەرشادو سەركەوتوبن

عادل
١٩٨٧/١/١٤

١٩٨٧/١/٢٠ مامۆستا سلام عبداللە گەڕایەوە، لەگەڵ حاجی مەمۆدا كەوتنە كۆبونەوە. لە ١٩٨٦/١/٢٤مامۆستا سلام و حاجی مەمۆ بۆ ئاسایی كردنەوەی گرژی و ئاڵۆزی پەیوەندیەكان چوون بۆ بینینی حاجی مستەفەوی(بەرپرسی ئێرانیەكان بۆ علاقات).

لە ڕۆژی ١٩٨٧/١/٢٧ هەواڵمان بیست ئێرانیەكان هاوڕێ ئازاد و مامۆستا حمیدیان گرتووە، لە بەر ئەوەی نزیكەی دوو هەفتەبوو بە هۆی ڕۆیشتی حەمە ئاواتەوە پەیوەندیمان پچرابوو، پەیوەندیەكان ئاڵۆزتربوو. مامۆستا حمید پاش پێنج ڕۆژ توانی لە زیندان هەڵبێت. هاوڕێ كەنعان لە راگەیاندن ئاگاداریكردمەوە كە

چاپکردنی نامیلکەی (چۆن دەجەنگینن بەرامبەر بەو کارەساتەی چاوی تێ بڕیوین)ی لینین کە وەرمگێڕابووە سەر زمانی کوردی تەواو بووە، پێمووت چەند دانەیەک بۆ ڕێکخستنەکانی شارەکان جیا بکاتەوە. لە ١٩٨٧/١/٣٠ بە بۆنەی ڕۆژی ١٩٨٧/١/٣١ (ساڵیادی شەهیدبوونی هاوڕێ ئارامەوە) بەیانێکمان بڵاوکردەوە.

کۆچی دوایی ئیدریس بارزانی

لە ڕۆژی ١٩٨٧/١/٣١ فرۆکەکانی عێراقیش ئەو ڕۆژە بۆردومانی شاری ئورومیەیان کرد. هاوڕێ عدنان هات و وتی هاوڕێ هەواڵێکی ناخۆش و کوتوپڕم پێ یە، کاک ئیدریس کۆچی دوایی کردووە، بە ڕاستی بەو هەواڵە کوت وپڕە داچلەکیم، پرسیم چۆن و بەچی مردووە، وتی بەرپرسەکانیان دەڵێن بە جەڵتەی دل بووە. ڕۆژی ١٩٨٧/٢/١ڕۆژی بە خاک سپاردنی ئیدریس بارزانی بوو، ڕۆژێکی ساردو سەرمابوو، بەفرێکی زۆر دەباری بە باوە، لەگەڵ هەموو هاوڕی یاندا چووین بۆ سەرقەبران بۆ بەشداری بە خاک سپاردنەکەی، بۆ من لە دەستدانی هەڤاڵێکی دۆست و سەرراست و بەڕێزبوو زۆر خەفەتباری کردم. هەندێ لە سەرکردایەتی حزبی شیوعی هاتبوون بۆ مەراسیمی بە خاک سپاردنەکە و وتیان فەرەیدون عبدالقادری جەماعەتی یەکێتیش لەوێ بووە. ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢بۆردومانی شاری ئورومیە لە لایەن فرۆکە جەنگیەکانی عیراقەوە بەردەوام بوو، هەر ئەمرۆ لەگەڵ هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕشدا چووین بۆ ڕاژان بۆ تەعزیەکەی ئیدریس بارزانی و سەرەخۆشی خۆمان ئاراستەی مەکتەب سیاسیان کرد .

کۆبونەوە لەگەڵ حزبی شیوعی

لەگەڵ حاجی مەمۆ بۆ شەوەکەی ٢لەسەر ١٩٨٧/٢/٣ لە زێوە لەگەڵ ئەندامانی مەکتەبی سیاسی حزبی شیوعی عێراق عبد الرزاق صافی و ئەحمەد بانیخێلانی(ابو سەرباز)و ابو حکمەت بەرپرسی پەیوەندیەکانی دەرەوەی حزبی شیوعی دانیشتنیکمان ئەنجامدا. بەشێکی گفتوگۆکە لەسەر هاورێیانی زیندانی کراومان و بەشێکیشی لەسەر ئەو کۆنگرەیەی ئێران بوو کە بە ناوی (موءتمر نصرة الشعب العراقی) و بەشی زۆری گفتوگۆکە لەسەر مەسەلەی ڕاپەڕینی جەماوەری شارەکان وستراتیژی خەباتی شاخ و شار بوو، کامیان سەرەکیە، ئەوان بڕوایان بەوە نەبوو ڕاپەڕین دەست پێبکات و وای بۆ دەچوون جەماوەر خەساوە، لە قسەکاندا حاجی مەمۆ کە ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش بوو لایەنگری قسەکانی ئەوان بوو، منیش کردم بە گاڵتە لەگەڵیان وتم : سەیرکەن دیموکراسی ئاوایە لای ئێمە هەرکەس ئازادە ڕای خۆی بڵێت نەک وەک لای ئێوە لە ژێر بەهانەی سنترالدیموکراتیدا سنترالیزە بکرێیت. بەڵام دواترلە **مانگی پێنجی**

١٩٨٧گەورەترین ڕاپەڕین لە هەڵەبجەو شارەزوور سەری هەڵدا و هاوڕی یانی ڕکخستنەکانی ئاڵاو چەپەکان وەك هەمیشە ڕۆڵی مەزنیان تیادی....

ڕۆژی هەینی١٩٨٧/٢/٦ مامۆستا سلام عبدالله هات بۆلام لە زێویێ، زۆر توند دابەزی یە سەر سالار عزیز بە قسەکانیدا دیاربوو بەهۆی نەگەڕانەوەی سالار بوو، لە کاتێکدا ژمارەیەکی بەرچاو لە هاوڕێ یان و خۆیشم بە تلفۆن داوامان لێکردبوو بگەڕیتەوە. سالار عزیز دوای ڕێکەوتنەکانی یەکیتی لەگەڵ ئیران و پارتی دا ، دەیزانی کە گەمارۆیەکی توند دەخریتە سەر ئالای شۆڕش و دۆستەکانی لە ژێر فشاری تاڵەبانی و خاڵی ڕیکەوتنەکانیان هیچی بۆ ناکەن وئەو هیچی بۆ ناکریت، بە تایبەت تاڵەبانی لە هەموو پەیوەندیەکانی بە هەموو لایەنەکانەوە ئاڵای شۆڕشی زۆر بە خراپی باس دەکرد و لە هەموو کۆبونەوەکانیدا لە گەڵیان باسی لە (خیانەتی**!**) دانپیادانراوی مەلابەختیارو شێخ علی پشکۆ دەکردا**!** لەولاشەوە جلال تاڵەبانی لە وەڵامی هەوڵەکانی ئێمە بۆ ئاساییکردنەوەی پەیوەندی ئاڵای شۆڕش و یەکێتی بە مەرجی (سەرەتا ئەوان بۆ ئیسپاتی نیەت پاکی مەلا بەختیارو شێخ عەلی و مامۆستا پشکۆ ئازاد بکەن)، . وەک لە نامەکەی دایکی زیلان و حەمە ئاواتدا کە لە سلێمانیەوە ناردبوویان، لە وەلامدا جلال تاڵەبانی مەرجی دەرکردنی سالارعزیزی دانابوو، بێ ئەوەی مەرجەکەی ئێمەش بۆ ئازادکردنی مەلا بەختیارو هاوەڵەکانی قبوڵ بکات. لە وەڵامی نامەکەیاندا سەبارەت بەو مەوزوعە بە ڕوونی نووسیم : لە کاتێکدا هەموو کات ئامادەبووین لەگەل هەمو لایەنەکاندا دۆستایەتی و یەکێتی کاری هاوبەش پیک بێنین بە یەکێتی نیشتمانیشەوە، بەڵا م بە هیچ جۆرێک مەرجی دەرکردنی هیچ هاوڕێیەکمان قبولناکەین بە تایبەتیش هاوڕێ سالار کە ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕشە، هەر کەسێکیش لە پشتی لیژنەی سەرپەرشتی یەوە وەها کاڕێک بکات بەیانی لەسەر دەردەکەین.

گەرانەوەی خلیل دهۆکی

بەرپرسی پەیوەندیەکانی ئالا لە سوریا خلیل دهۆکی گەڕایەوە بۆ ئێران، هەربۆ ئەوە هاتبۆوە تا لە نزیکەوە ڕای هاوڕییان بزانێت سەبارەت نەگەڕانەوەی سالارعزیز. ١٥لەسەر ١٩٨٧/ ٢/١٦ کۆبونەوەیەکمان بۆ ڕیکخست لە گەڵ هەموو ئەو پێشمەرگاەی لە بنکەی زێویێ بون ، پاش گوێگرتن بۆ قسەکانی خلیل دهۆکی سەبارەت بەهانەکانی نەهاتننەوەی سالار عزیز، گفتوگۆ لەو بارەوە کرا ، بەشداربوان ڕەخنەیەکی زۆر توندیان ئاراستەی سالار کرد کە وەک ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی دەبوو وەکو ئەوان ئەویش ئامادەبوایە و لە ڕووی نەیارەکانی ئاڵادا

وەک ئەو خەڵکە بوەستایە، بەڵام دیاربوو هەندێک بە کۆمەڵێک درۆو دەلەسە بە هەڵەیان بردبوو. زۆر هەواڵی ناراستیان پێ گەیاندبوو، بە تایبەت سەبارەت بە هەوڵی ئاسییکردنەوەی پەیوەندی نێوان یەکێتی نیشتمانی و ئالای شۆڕش و هەروەها هەڵوێستی ئێمە بەرامبەر بە داواومەرجی جلال تاڵەبانی سەبارەت بە بەیان دەرکردن سەبارەت دەرکردنی سالارعزیز! کە بە توندی ڕەتمانکردبۆوە.

کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی

لە بەرواری ١٩٨٧/٢/١٥ لیژنەی سەرپەرشتی ، بە ئامادەبوونی حاجی مەمۆ و عادل و بەشداری کادرانی سەرەکی عماد ئەحمەد و خلیل دهۆکی و مامۆستا سلام و ابوبکر خۆشناو سەبارەت بە ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی سالار عزیز کۆبۆوەو ئەم نامەیەیان بە هاوڕێ خلیل دا بۆ نارد ئەمەش دەقی نامەکەیە:

هاوڕێ ی تێکۆشەر کاک سالار **ژمارە / فق**

سڵاوێکی گەرم و گوڕ ١٩٨٧/٢/١٥

دوای ئەو هەموو نامەو بروسکەو داواکردنی هاتنەوەت، ئێمە بە ئامادەبوونی هاوڕێ خلیل دهۆکی (بەرپرسی پەیوەندیەکانی دەرەوە ی ئالای شۆڕش لە سوریا) ڕاوبۆچونی هاوڕی یانمان لەم خاڵانەی خوارەوەدا کورت کردەوە:

١-تا ئێستا بە هەرناوێکەوە بوبێ ، بە هەموولایەک توانراوە بوونی ئاڵای شۆڕش بپارێزرێ، بەڵام ئەم پاراستنە هیچی تر بە پینەکردن و هەڵخەڵەتاندن ناتوانێ بەردەوام بێ.

٢-وەک خۆتان ئاگادارن زۆربەی ئەو حزبانەی لە کوردستان دان لەگەڵ یەکێتی ڕێک کەوتوون و زەمینەی ئاشتبوونەوەی گشتی هەیە و ئەگەر ئێمەش هەر هەنگاوێک بهاوێژین، پێویستی بە بوونی تۆ هەیە.

٣-ئەوەی پەیوەندی بە خودی (ئاڵای شۆڕش) ەوە هەیە، وەزعەکە وایە هەرگیز تەحەمول ناکرێ.

٤-هاتنەوەت بۆ گرتنی کۆنفرانسێک یان کۆبونەوەیەکی گشتی چ بۆ چارەسەرکردنی وەزعی ئاڵای شۆڕش بە دۆزینەوەی ڕێگا چارەیەک، چ بۆ خۆ حەلکردن، زۆر ناچاری و پێویستە.

٥-ئەگەر لە لای خۆت بریاری ئەوەت داوە کە ئیتر سیاسەت نەکەی، هەر پێویست بە هاتنەوەت دەکا تا خوداحافیزی لەو کەسانە بکەی کە سەردەمێک بە هاورێ ی خۆیان زانیوی.

٦-ئەگەر لە نەهاتنەوەش اصرار دەکەی ئەوا بە ڕاشکاوی ئاگادارمان بکەوە، تا ئێمەش چی تر سەریەشەت بۆ دروست نەکەین.

٧-بۆ مێژوو، هۆی سـەرنەكەوتن و پەڕاگەندەبوونی چەندان هاوڕێت دەكەوێتە سەرشان كە ڕۆژێ لە ڕۆژان قەولی شەرەفت پێ داون.

٨-بە نەهاتنەوەت باری فەشـەل هێنانی (ئاڵای شـۆڕش) تا ڕادەیەكی زۆر دەكەویتە سەرشانی تۆو هەموو ئەو قسانەی دوژمنانی ئاڵای شۆڕش دەیانكرد زیاتر تاسیری دەبێ.

٩-لەبەر ئەوە بە گیانێكی هاوڕی یانەو دڵسۆزانە داوای زوو گەڕانەوەت دەكەین، ئەم اصراره شمان بە پلەی یەكەم بۆ پاراستنی شەخسیەتی تۆو ماندوبونی خۆمان و بە درۆخستنەوەی قسەكانی دوژمنانی ئاڵای شۆڕشە.

بە هیوای گەڕانەوە، سڵاوو ڕێزی دوبارەمان

مۆری لیژنەی سەرپەرشتی

تێبینی ١) بە قسە هاوڕێ خلیل دهۆكی گوتراوە كە ئاگاداری بكات
تا كۆتایی شوباتی ١٩٨٧ لە هاتنەوەو نەهاتنەوەی ئاگادارمان بكاتەوە.
٢- ئەم تێبینی یە تەنیا لەم نوسخەیەدا نوسراوە.

من ئەم نامەم نەنوسـیوە وخەتی من نیە، منیش وەك ئەو هاوڕێیانە بەشـداریكی كۆبونەوكە بووم ڕەزامەندیم لەسەر نامەكە دا سەرباری ئەوەی كە لە گەڵ دارشتنی خاڵی چوارە می نامەكە نەبووم.

هەرئەو ڕۆژە ١٩٨٧/٢/١٥ لەگەڵ حاجی مەمۆ و مامۆسـتا سـلام و عماد بە خێزانی دەعوەتی حزبی شـیوعی عراقی بووین. ڕۆژی دوایی ١٩٨٧/٢/١٦ خلیل دهۆكی كە بە دەستی بەتاڵ هاتبوو بە كوڵێ ڕەخنەو دەستی بەتاڵیشـەوە گەڕایەوە بۆ سوریا.

ئیـنذاری ئیران بۆ ئاڵای شۆڕش ڕژێمی جمهوری ئیسلامی

ئێران بە فەرمی لە ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢٢ داوای لێكردین لە ماوەی حەفتاو دوو سەعاتدا ئێران چۆڵ بكەین و لە خاكیان بچینە دەرەوە. ئەویش بە چەند هۆكارێك یەكێكیان بە هۆی دابەزینی بەرپرسی علاقات حەمە ئاوات بۆ سولەیمانی و دواكەوتنی لە گەڕانەوە، دەبوو كەسێكیترمان دابنایە بۆ علاقات، بە هۆی ئەوەی ئەو بە ئێمەی وت بۆ هەفتەیەك دەڕوات ئەو كارە مان نەكرد و كەسیترمان دانەنا، بەوهۆیەوە پەیوەندیمان بە هەموو لایەكەوە بچڕا، دووەمیش ئێرانیەكان ئێمەیان بە رادیكال دەزانی لە هەڵوێست و بۆچوونە سیاسی یەكانماندا و مەوزوعی نەگەڕانەوەی سالار عزیزیان لێكردینە بەهانەیەكیتر، سێهەمیش بەردەوام بە هۆی زمانی یەكێتی لەدژی ئالای شۆڕش، ئێرانیەكان بەو كارەیان دەیانویست دیاریەك بە یەكێتی بدەن و بۆیان پیشان بدەن كە داواكاریەكانیان لە دژی ئاڵا بۆ جێ بەجێ دەكەن. بە تایبەتی یەكێتی بەو هێرشەی لەگەڵ سوپای پاسداراندا بۆ سەر كركوك ، بە پێش لەشكری

ئێرانیەکان، بە چەند قۆناغێک پێشی پارتی دیموکراتی کوردستان و حزبی سۆسیالیستیشی دابۆوە. ئێمە ناچاربووین دەست بەخۆکۆکردنەوە بکەین، لیژنەی سەرپەرشتی بریاری دا بنکەیەک لە ناوچەی خواکورک بکاتەوە. بەڵام ئێرانیەکان ماوەیەک دواتر بێدەنگیان لێکرد.

لە ناوچەی هەولێر هێزەکانی یەکێتی نیشـــتمانی پەلاماری مەفرەزەکانی ئاڵای شۆڕشیان دابوو، لە یەکێک لەو بۆسانەشدا کا نابویانەوە چەند هاوڕێ یەکمان شەهید بوون، بەو بۆنەوە بڵاوکراوەیەک لەسـەر ئەو دەسـت دڕێژی یەی یەکیتی نیشـتمانی بۆسـەر پێسـمەرگەکانی ئاڵای شـۆڕش بڵاوکرایەوە. لە ١٩٨٧/٣/٩ وە کۆبونەوەی دەزگاکانی ئاڵا دەستی پیکرد ..

لەگەڵ حاجی مەمۆدا گەیشـتبوینە ئەو باوەڕەی پیویسـتی بە بەسـتنی پلنیۆمێک دەکات بۆ داڕشتنەوەی کارەکان. بە تایبەتی دوای ئەوەی ساغ بوەوە کە سالار عزیز ناگەڕیتەوە، لیژنەی ســـەرپەرشـــتی مابۆوە من و حاجی مەمۆ. لایخۆمەوە بریارم دابوو خۆم هەڵنەبژێرمەوە و کەسـی تریبیش لە لیژنەی سـەرپەرشـتی (سـالارعزیز و حــاجی مەمۆ) بۆی نەبێـت خۆی هەڵبژێریتەوە. پلنیۆم بگیرێـت و لیژنەیەکی سەرپەرشتی نوێ هەڵبژێررێت ، دەستاو دەستی بەرپرسیارێتی لە ناو ڕێکخراوەی سیاسـی کوردی دا بۆ یەکەمینجار بکرێتە نەریت، بەلام سـەبارەت بەو خاڵەو بە خۆ هەڵنەبژاردنەوە تا ئەو ساتە هیشتا لای کەس لە هاوڕێ یانی زێوی باسم نەکردبوو. بەلام ئاگاداری کۆمێتەی سلیمانیم کردبۆوە.

کۆبونـەوەی لیژنـەی سـەرپەرشتی

لە ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢٨ بە ئامادەبوونی ئەندامانی لیژنەی سـەرپەرشـتی حاجی مەمۆ و مامۆسـتا عادل و بەشـداربونی دوو کادری ئەسـاسـی مەلا یادسـین و ابوبکر خۆشناو لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش کۆبونەوەیەکی ئەنجامدا و لەسەر پلنیۆم دواین و ئەم بریارانە درا:

١-بەستنی پلنیۆم لە لە نێوان ڕۆژانی ١٩٨٧/٥/١٥ و ١٩٨٧/٦/١ لە زێویێ یا لە خواکورک.

٢- مەسەلەی سالار پلنیۆم بریاری لێ ئەدات.

٣-مامۆستا عادل لێپرسراوی ئاڵای شۆڕش دەبێت لێرە تا کاتی پلنیۆم.

٤-مامۆستا سلام لە علاقات کار بکات.

٥-ئاگادارکردنەوەی کۆمیتەکانی سلێمانی و هەولێر لەسەر تێکڕای وەزعی ئاڵای شۆڕش و ئامادەکردنی ڕاپۆرت و نوێنەریان بۆ پلنیۆمەکە.

٦-هێنانی ئەو پارەیەی هاوڕی یان لە خوارەوە کۆیان کردۆتەوە بۆ بەردەسـتـی لیژنەی سەرپەرشتی.

ئیمزای:

حاجی مەمۆ. عادل . مەلا یاسین . ابوبكر خۆشناو

١٩٨٧/٢/ ٢٨

تێبینی :

١--دوای هـاتنە دەرەوەی من بۆ زێوی، پەیوەنـدی كۆمێتەی هەولێر پچرا بە كۆمێتەی سـلێمانی و كەركوكەوە، لەگەڵ ئەوەشـدا چەندیجار بە حاجی مەمۆم وتبوو كار ئاسـانی بۆ بەیەكەوە بەسـتنەوەی هەردوو كۆمێتەكە بكات، نەیكرد، هەر ئەو هۆكارەش بوو (هاوڕی شـێخ حسـێن)م ناردە بنكەی شـەهید مناف تا پەیوەندی بە كۆمێتەی هەولێرەوە بكات. حاجی مەمۆ كەسـێكی سـەر بە حزبی شـیوعی بە ناوی (وریـا) كردبووە ئەڵقەی پەیوەندی خۆی و كۆمێتەی هەولیرو دژی ماركسـیزمی شۆڕشـگێرو بە قازانجی سۆڤیەت و حزبی شیوعی كاری دەكرد(سـەیری نامەكانی بكەن- عادل) لە بەرئەوە پەیوەندی (هاوڕێ شـێخ حسـین) دەبوو لە ڕیگەی ئەو وریایەوە بكرایە بە كۆمێتەی هەولێرەوە، لە دانیشتنەكەی هاوڕێ شێخ حسێن لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر ئامادەبوو! ئەو وریایە ڕۆڵێكی تێكدەرانەی گەورەی دژ بە ئاڵای شۆڕش بینی و بووە هۆكاری شكستی هەوڵی بە یەك گەیاندنەوەی دوو كۆمێتەكە، (سـەیری نامەكانی وریا و بەرپرسـی شـەهید ئەسـعەد بكەن كە بۆ حاجی مەمۆیان ناردووە—نوسـەر)بە ئاشـكرا دژایەتی خۆی بۆ هەڵگرانی بیری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر (وەك —وریا) بۆ حاجی دەردەبڕێت! و بە ئاشـكراش لە نامەكەیدا بۆ حاجی مەمۆ دەڵێت كە شـكستمان بە هەوڵەكەی هێنا! لە كاتێكدا هەوڵەكە بۆ بەیەك گەیـانـدنەوەی كۆمێتەكـانی نـاوەوە بو بە یەك و بەگەرخسـتنەوەی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی سـارانی ئاڵای شـۆڕش بوو، ئاڵای شـۆڕشـیش لە دامەزرانـدنیەوە هەڵگری بیری مـاركسـیزمی شـۆڕشـگێر بوو، لە پرۆژەی بەرنامەكەشی بە ڕوونی باسی لێوە كردووە.

٢—ئەوەندەی من ئاگاداربم، لە لایەن (سـالار عزیز) و (كۆمێتەی هەولێر) و (حاجی مەمۆ) و (بنكەی شـەهید مەناف) و (شـێخ حسـێنیشـەو) هیچ كاتێك، یەك دینار بۆ لیژنەی سەرپەرشتی زێوە نەهات ....

چەند ڕۆژێك دوای ئەو كۆبونەوەیەی لیژنەی سـەرپەرشـتی نامەیەكم نارد بۆ كۆمێتەی سـولەیمانی بە درێژی لە وەزعەكە ئاگـادارم كردنەوە و داوام لێكردن نوێنەری خۆیان بۆپلنیۆمەكە ئامادە بكەن، لە نامەكەشـدا بۆم نووسـین كە خۆم هەڵنابژێرمەوەو دەبێت كەسـانیكی نوێ بكرینە لیژنەی سـەرپەرشـتی. لە وەڵامی كۆمێتەی سلێمانیدا هاتبوو ئەوان ناڕازین بە كشانەوەم لە لیژنەی سەرپەرشتی ئەوان دەنگ بە من دەدەن، بە جیاش هاوڕێ علاء (شـێخ جمال شـێخ نوری) نامەیەكی نوسی بوو بە هەمان مەبەست. سەرنجی دووە می كۆمێتەی سولەیمانی لەسەر كاتی

پلنیۆمەكە بوو كە باشـــتربوو لە باتی مانگی پێنجەم مانگی حەوتەم بێت تا بتوانن خۆیان و هاوڕێ یانیان ئامادەبكەن.

چلەی ئیدریس بارزانی

رۆژی ١٩٨٧/٣/١٢ دوو كلیلەمان برد بۆ ســـەر ئارامگای ئیدریس بارزانی و لەگەڵ زۆربەی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش چووین بۆ گوندی ڕاژان بۆ بەشداری لە چلەی كۆچكردوو ئیدریس بارزانی دا، وتەیەكم لەو بارەوە نووســـی بوو تا لەوێ بیخوێنینەوە. بە گەیشـــتنمـان بۆ ڕاژان لە چـاوەڕوانی كردنەوەی مەراســـیمەكە جیگەیەكیـان بۆ ئێمە دیـاری كردبوو، هەموو حزبەكـانیتری نـاوجودو یەكێتیش هاتبوون بۆ مەراسیمەكە. پارتی لەوەی لە چلەكەدا كە هەموو لایەنەكان ئامادەن ئێمە شتێک بڵێین یەكێتی نارەحەت بكات دەترسا، فرنسۆ حریری هات بۆ بەخێرهاتنمان، بە بەرچاوی هەموو هاوڕی یانی ئامادەبووی ئاڵای شـۆڕشـەوە لێی پرسـیم وتەتان هەیە بەو موناســـەبەتەوە وتم بەڵی وتەیەكم نوســـیوە، دیاربوو پارتی ئەترســـا ئێمە شـــتێک بڵێین یەكیتی نیشـتمانی نارەحەت بكات. وتی ئەتوانم ببیبنم! وتم نەء چونكە پەیوەنـدی بە خۆمـانەوە هەیە، من كۆنترۆلكردنی وتەكەم بە بێ بـاوەڕی و بێ متمـانەیی دەزانی و پێموت، پێمســـەیرە ئێوە ئەوەنـدە متمـانەتـان بە ئێمە نەبێ؟ لە كـاتێكـدا دەزانن هەڵویســـــت و تێروانینی كۆچكردوو چۆن بووە بەرامبەر ئـاڵای شۆڕش. هەندێ كەسی مەكتەب سیاسی پارتی لە ژێر كاریگەری یەكێتی نیشتمانی و حزبی شـــیوعیدا ئەو كارە یانكرد. لە چلەكەدا بەشـــداربووین بەڵام نەیانهێشـــت وتـارمـان هەبێـت! كە مەراســـیمەكە تەواوبوو، ملازم یونس كە بۆ خواحـافیزی بەشـداربوان لە ناو دەرگاكەدا وەسـتابوو، وتارەكەم دایە دەسـتی، پێم وت ڕیگریتان لێكردین ، ئەمە ئەو وتارەیە كە لێی تۆقی بوون و نەتانهێشت بخوێنرێتەوە بیاندەری. ئەو هەڵویســـتەی پـارتی لە چلەكەدا جێگەی ڕەخنەو نـارەزایەتی زۆری هەموو هاوڕی یانی ئێمەبوو.

دوای ڕۆیشـــتنەوەی هاوڕی (روناک شـــێخ جناب) بۆ ســـولەیمانی ، هەوڵیدابوو حوارێك لەگەڵ یەكێتی نیشـتمانی پێک بێنێت ، بە بەرواری ١٩٨٧/٣/١٦ لەوبارەوە نامەیەكی بۆ ناردم، ئەمەش دەقی نامەكەیە :

نامەی هاوڕی لیدیا بۆ عادل

هاوڕێی بەڕیز مامۆستا عادل

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانەی گەرم

هیوام وایە سەركەوتوبن ...ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ گشت هاوڕێیان.

هاوڕێی بەڕیز

ئەم ماوەی كە لێرەبووین توانیومانە ئەم كارانەی خوارەوە جێ بەجێ بكەین .

١-ئەو نـامـانەو لەگەڵ نـامەیەكی تر بۆ مـام جەلال ئەویش بە تنســـیق لەگەڵ ڕێكخراوی شاردا ناردمان بۆیان و (مام جەلال) ئەم جوابەی داوینەتەوە

١-دەركردنی كاك ســـالارو دوەم و ســـێ یەم ئەممەی ئەگەیاند كە بڕواكردن بە یەكێتی و كۆمەڵە كە هێزی وطنین . لەو شـــتانەی كە لەوەپێش نوســـراوە دژیان هەمووی پاشـــگەزبینەوە. ئێمەش جوابمان دانەوە جوابەكەشـــی ئەوا بۆتانی ڕەوانە ئەكەین.

٢-بۆ مەوضوعی ئاشت بوونەوە لە دوو سێ لاوە هەوڵمان داوە، با تناقض نەبێ لە قســەی من و ئێوەدا، بۆمان دەركەوت كە ئێســتا ئەوان رایان باشــە لەســەر ئەو مەوضــوعە. ئەگەر ئەم ماوەیە تۆزێک خۆتان هیلاک بکەن و وە ضــعی ناوەوە ش باش بكەن هەندێ شت هەیە بە لاوە بنێن خۆشتان بزانن چی ئەكەن بە راستی ئەمە شعاری مبدأی خۆمانە با هەوڵی بۆ بدەین خۆ ئەگەر واش نیە بابزانین...بۆ پشتگیری ئەم كارە ش سەردانی پارتی و شیوعی و لایەنەكانی دیكە بكەن نامەی پشت گیریان لێ وەرگرن..هەندێ شـــتی تر هەیە خۆم ئەیكەم ئەوانە پاشـــان هاوڕێ بۆتی باس بكات..ئەم ماوەیە كۆبونەوە بكەن و ڕأی خۆتان لەســـەر ئەو مەوضـــوعانە گەڵالە بكەن و بۆمی بنێرن با تناقض نەبێ لە قسەی من و ئێوەدا شاریش رأیان زۆر باشە لەسەر ئەو موضوعە.

٣-بە نیســـبەت هەورامانەوە دیمان و قســـەمان لەگەڵ كرد ئەویش ئەڵێ من خۆم وتومە مـاوەیەک وازدێنم پەیوەنـدی فردی بكـات و ئیتر هـاوڕی ســـردار هەر لە خۆیەوە ئەو قســـــانەی پێشـــوی كردبوو. ئەوانە زۆریـــان لە نەبونی چـــالاكی لێپرسراوەكەیان وازیان هێناوە ئێستاش ئەوا وردە وردە چەند پەیوەندیەكمان دروست كرد خەریكە وەضعەكەیان باش بی.

٤-بە نیســـبەت هاوڕێ ئازادەوە ([1]) لەم ڕۆژانەدا چووم لە شـــارەزور چاوم پێ كەوت ئەوانیش باشن لەم ڕۆژانەدا دو هەزار دینار ئەبرێ بۆتان رەوانە ئەكەم.

سردار وازی هێناو شتەكانی تسلیم علاء كردبوو ئەویش زۆری لەسەرە، ئێستاش هاوڕێ یەكی تریان سەرخستووە عنصریكی زۆر باشە ، وەعی تنظیم بە عام باشە، ئەوانیش زۆر حەز بە ئاشبونەوە ئەكەن وەزعیان زۆر باشە.

---

[1]) **شەهید ئازاد فقێ علی** دوای شاڵاوەكەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆرش لەگەڵ گەلێک لە هاوڕی یانی لە ناوچەی گەرمیان و قەرەداغ مانەوەو ، وەک فەرماندەیەكی پێشمەرگەو كادریكی هوشیار لەو ناوچانەدا جەولەی دەكرد، لە دوای ئەنفالەكانیش ئەوو هاوڕیكانی لە دژوارترین ساتی نەتەوەكەماندا مایەوەو درێژەی بە كارو تێكۆشانی دا. بە هۆی هەڵدێرانی لە چیا دەستی شكا، خۆی گەیاندە زێوێ و دوای چارەسەری لەگەڵ هاوڕێ یەكیتردا گەڕایەوە بۆ لای هاوڕیكانی لە گەرمیان. دەســتێكی ڕەشــی ڕاسپێرا وی یەكێتی نیشتمانی لە كاتی خەودا شەهیدی دەكات و رادەكاتەوە بۆ لای ڕژێم....

بۆ موضوعی کاک سالار نازانم چیتان کردوه لە وەڵامی مام جەلال خۆتان نەدەن لە قەرەی ئەو مەوضوعە ئەو پیاوە زۆر لە ئێمە باشتر شارەزای وە ضعی ئەوە.
هەوڵ بدەن تنسیق لە بەینی ئێمەو هەولێردا دروست بکەن زۆر ضروریە، ئەو ئاسۆیە دووجار پەیوەندیمان پێوەکرد أمری گرتنی هەیە خۆی شاردۆتەوە.. نازانین چی بکەین.
بە نیسبەت برادەرانی زیندانەوە وە ضعەکەیان هاوڕی حەمە باسی دەکات، ئەوەی هەتا ئێستا من بیستبیتم ئەوەیە هەتا ئێستا یەک دوجار مام جەلال هاوڕی مەلابەختیاری دیوەو نازانم چیان باس کردوەو بۆچی.
ئیتر زۆر ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ روناک خان و چاوی مناڵەکان ماچ ئەکەم
ئیتر بۆ پێشەوە

هاوڕێتان
لیدیا
١٩٨٧/٣/١٦

دیارە من لەگەڵ گەلیک خالی ئەو نامەو کارانەدا نەبووم کە بێ ئاگاداری و پرس و ڕا و لە پشتی لیژنەی سەرپەرشتی یەوە کرابوو، بە تایبەت ئەو نامە لاوازەی بە ناوی (لیژنەی سەرپەرشتیەوە) ئیمزاکرابوو (بێ ئەوەی کەسیان ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی بن و مافی ئیمزایان بە ناوی لیژنەی سەرپەرشتیەوە هەبیت) وە نیردرابوو بۆ جلال تاڵەبانی! تاڵەبانیش وێنەی نامەکانی دابووە ئێرانیەکان و هەموو حزبەکان ، ئەو کارە ی کرا لوتکەی بێ دیسپلینی بوو.

ناكۆكیەكانی ناو حزبی شیوعی

بە هۆی سیاسەت و ستراتیژی هەڵەی سەرکردایەتی حزبی شیوعیەوە چەندین کەسایەتی و کادری پێشکەوتوویان لێ جیابووبەوە، من وەک ئاڵای شۆڕش هەوڵم ئەدا لەگەڵ ئەندامانی مەکتەب سیاسی حزبی شیوعی و هەموو باڵەکانیدا و کەسایەتیەکانی پەیوەندیم باش بێت تا لەو ڕێگەوە بتوانین ئال و گۆری فکری و ئایدۆلۆژی و سیاسیان لە گەڵدا بکەین هەر هیچ نەبێت بۆ لەیەکتر تێگەیشتن بە ئومێدی دروستکردنی هەڵوێستیکی یەکگرتووی چەپەکان، بەڵام دەشمزانی چەند زەحمەتە لەگەڵ لایەنیکدا گفتوگۆت درێژە پێ بدەیت لە کاتێکدا بزانیت لە پشتەوە خەنجەری ژەهراویت لێ دەدەن.
ئەمەش نموونەی یەکێک لەو نامانەیە کە کەسە ئۆپۆزیسیۆنەکانی ناو حزبی شیوعی بۆیان ناردبووم:

العزیز عادل ، تحیة

ارجو ان تكون فی صحة جيدة، لقد المنی كثيرا ان اسمع بانک مريض، اتمنی لک الشفاء العاجل و الصحة و العافية للاستمرار بخدمة قضيتنا المشتركة. وفی الوقت نفسه أهنئكم علی منحكم الثقة من قبل رفاقكم للاستمرار فی قيادة عملكم الثوری، مما يوءكد بالدرجة الرئيسية الامكانية لتطور عمل المنظمة لاحقا.

*- ان ابتعاد (س- سالار) الی سوريا قد يخفف بعض المشاكل، احب ان اضيف بانه قد اخبر احد قادة الاحزان الكردستانية العراقية فی سوريا بانه تورط بقبول القيادة فی منظمتكم.

*- بيانكم الذی ارسلتموه لی كان ايجابيا و لقد استحسنه بعض الاصدقاء كما اننی اعطيته الی احد الاخوان فی الاوک، اما بيانكم حول الاعتداء التركي فانه عموما جيد، و اعتقد ان تسميته بالنظام الدكتاتوری او النظام التركی العميل او الفاشيا صح من الناحية السياسية.

*- الاخبار التی ارسلتها ، كنت قد ارسلتها لكم للاطلاع ، و سازودكم لاحقا بكل ما يستجد، اقترح المباشرة باصدار الجريدة لانها باتت ضرورية لكم.

*- اتفاق اوک مع حشع اعتبر بحكم الفاشل لان اوک اصلا لا يحترم هولاء، كما ان اوک يعتبرهم قوی ثانوية و ليس لها تأثير.

*- ان اوک اقدم علی هذا الاتفاق فقط لمحاصرتكم ، و كان احد شروط الاتفاق مع حشع محاربة و محاصرة منظمتكم.

*- حشع يحاول ان يعيد مكانته بين القوی الكردستانية وقد قام وفد منهم- ابو حكمت و الصافی بزيارة مقر حسک، كان اللقاء باردا و لم يتفقوا علی شیء.

*- دۆڵەكۆگە بات مهددا بالسقوت- بعد سقوط (قەلەتوكان) و رزگە . و كان من المحتمل ان يشن السلطة هجوما عليه لولا الاحوال الجوية..

*- سمحت باخراج ال پكک فی زێوە – هل صحيح هذا و اين ذهبوا و ماهی التطورات.

*- فی حال مجیء ای من اصدقائنا من طهران اليكم، بامكانه المجیء الی، فی الوتان يذهب الی مقر الپارتی – حيث صلاح هناک او يسأل علی بيت فرهاد و سيرسلونه الی فی كاولان او انا اتی اليه الی الوتان.

*- اذا ما وصل اليكم شيئ من طهران – نشريات-مقالات- اجهزة طباعة- فلوس- يرجی ارسالها بيد حامل الرسالة.

*- هنالک تقرير – حول موءتمر طهران- صادر من قبلنا و موجود لدی عدنان او كنعان – يرجی ارسال ثلاثة نسخ منه الينا.

*- رزگار او ازاد ماهی اخبارهم و هل وصل احدا من داخل حشع ارجو ان يكتبوا لی بذلک.

*- ارســـل الیكم موضــــوعا – بهدف طبعه – ارجو ان یتم طبعه علی التایب و سحب عدد من النسخ منه علی زیراكس و ارسال احدها الی د.علی و نسخة لی اذا امكن.

سلام الی كافة الاصدقاء.

ملاحظة / ساتأخر الی ما بعد نوروز. بسبب انقطاع الطریق.

التوقیع

١٩٨٧/٣/١٨

من هاوڕێ عدنان و هاوڕی كنعانم دانابوو زۆر به نهێنی ســـەرپەرشـــتی ئەو پەیوەندیانەو ، ئاسانكاری هاتن و چونی ئەو هاوڕێ یانە بگرنە ئەستۆ لەبەر ئەوەی دوو هاوڕی ی زۆر ئیشكەرو جالاك و وریاو بێدەنگ و نهێننی پارێزبوون.

نامەی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ كۆمێتەی سولەیمانی

كرێكارانی جیهان یەكگرن
كۆمێتەی سولەیمانی تێكۆشەر

سڵاوێكی كرێكارانەی گەرم

پاش ڕێزو ســـڵاوی گەرممان بۆ هەموو هاوڕی یان، ئێمە لە مانگی كانونی دوەمی /١٩٨٧ نامەمان ئاراســـتە كردن تا ئێســـتا وەڵاممان پێ نەگەیشـــتۆتەوە بە تایبەتی داوای ڕای فەرمی كۆمێتەكەتانمان كردبوو ســـەبارەت بەو حوارەی طرح كراوە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی و هەڵوێستتان لەسەر وەزعەكە. لەو ڕوانەوە ڕەخنەی خۆمانتان ئاراســـتە دەكەین، داواكارین بە وردی بە خۆتاندا بچنەوە و بەو گیانە پرۆلیتـاریەی بـاوەرتـان پییەتی بە ڕەخنەو ڕەخنە لە خۆگرتن هەوڵ بـدەن ئەو ســەلبیاتانەی دێتە پێش بیخەنە ڕوو و چارەســەری بۆ بدۆزنەوە و چاو لە بچوكترین هەڵە و كەم و كوڕی و سستی نەپۆشرێت.

نامەیەكی شــەخســی لە لایەن هاوڕێ یانی كۆمێتەكەتان شــاســوارو ڕێبوارەوە نێردراوە بۆ هاوڕێ عادل تێیدا چەند خاڵێك باســـكراوە (لێرەدا وەلامی گرنگترین خاڵەكانی دەخەمە بەرچاوی خوێنەر- نوســـەر) و لە بەر گرنگی بۆچونەكان و بە پێویستمان زانی تیشكی بهاوینە سەر:

مەسەلەی حوار لە گەڵ یەكێتی و لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن

١-لەسەر مەسەلەی حوار نوسیوتانە (نە مساوەمەیەو نە تنازول....) ! و ئاڵا ئیتر كێشەی نامێنێ!

ئەو بۆچوونە تەنگ نەزەری نەک ئادۆلۆژی بەڵکو سیاسیش دەردەخات، چونکە مرۆڤی شۆڕشگێر چ جای (کۆمۆنیست) پێویستە بزانێت حوار و مفاوەزە لە نێوان دوو لایەنی سیاسی نابەرامبەر و جیاواز لە ڕووی هێزی مادی و بەشەریەوە، حتما مساوەمەشە و تنازولیشی تیا دەبێت. ئیتر زروفەکە ناچارت دەکات یا هەر شتێکیترە ئەوە جێی موناقەشەیە. بۆ نمونە کاتێک لینین پەیمانی (بریست لیتۆفسکی) مۆر کرد هەم مساوەمەش بوو هەم تنازول، تەنانەت لێنین خۆی بە (پەیمانی سەرشۆری ناوبرد- معاهدة العار) بەڵام بە خاتری ئەوەی شۆڕشی ئۆکتۆبەر لە مەترسی جەنگ و ڕووخان دوورخاتەوە هەرکردی. نابیت شت بە خاتری خاتران هەڵگەڕێتەوە، ئەوە ئەلف و بای سیاسەتە. ئیوە یا ئەو برادەرانە کاتێک ڕێکەوتن، یا علاقەی خارجی سیاسی لیژنە بە جیهەتە سیاسیەکانی ئۆپۆزیسیۆنەوەیا ...هتد بە مساوەمە ناودەبەن، بەڵام لەگەڵ یەکێتی دەنوسن (نە مساوەمەیە نە تنازول)! هاوڕێ یان بانێک نیەو دوو هەوا، بۆرژوایە هەر بۆرژوایە لەگەڵ یەکێتی بێت یان لایەنەکانیتر مساوەمەش و تنازولیشی تێدەکەوێت لە هەردوو تەرەفەوە...

٢-سەبارەت بەوەی نوسیوتانە بە ئازادبوونی ئەو هاوڕی یانە ئیتر ئاڵا کێشەی نامێنێ! پیمان وایە ئەو حوکمە پێش وەختە ، چونکە ئەو کێشەیەی بۆ ئاڵای شۆڕش دروستکرا، کێشەی دوو ئایدۆلۆژی و رەفتارو کرداری پرۆلیتاری و بۆرژواییە، بە بەربوونی ئەوانیش چارەسەر نابن، یا ئایا ئامادەن وەک ئاڵای شۆڕش کار بکەنەوە؟ پێمانوایە لای خۆمانەوە حوکمی پێش وەخت نادەین، گرنگ سەرکەوتنی هەوڵەکانە بۆ ئازادبوونی زیندانیەکانمان.

سەبارەت بە مەسەلەی ئەو هەوڵانەی هاوڕێ لیدیا(دایکی زیلان) و ئێوە بۆ دەستپێکردنی حوار لەگەڵ یەکێتی ئەمە ڕای ئێمەیە:

ئێمە لە تیڕوانینی کریکاری ئاڵای شۆڕش بۆ مەسەلەی ئازادی و دیموکراسی، هەرلەیەکەم ڕۆژی دروست بوونەوە کارمان بۆ کردووەکە پەیوەندی (علاقەی سیاسی) ببەستین لەگەڵ هەمو لایەنەکانی ئۆپۆزیسیۆن لەسەر ئەساسی قانونی (وحدة و صراع)، لەگەڵ ئەوەشدا کە ئەو حەقیقەتە دەزانین کە بۆرژوا نا دیموکراسی یە، بەڵام پێویستە هەندێ هەل و مەرج بقۆریتەوە و چەندە بکرێت تەبایی و دیموکراسیەت بەرقەرار بکرێت تا لە سایەیدا کریکاران و ڕێکخستنەکەی گەشە بکات. بۆ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموکراسی قبوڵی حوار دەکەین لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی بەڵام بەمجۆرە :

١-گەر ئەو سێ مەرجەی یەکێتی بۆ پێش دەستپێکردنی حوارە ئەوا یەکسەر لای ئێمەوە مەرجی ئاوای پێش وەخت قبوڵ ناکرێت.

٢-خۆ ئەگەر مەرجی كاتی مفاوەزەو دانیشـــتنە، ئەوا جوابی ئێمە بەمجۆرەیە(كە هەموو شــتێک قابلی لێدوانە، بەوانەی ئەوانیشـــەوە، چونكە ئەوەی شــەرتی هەبێت دەبێت شەرتیش قبوڵ بكات.

٣-ئایا ضمان لە بەرامبەر ئەو سێ شەرتەی یەكێتی دا چیە؟

ئەمە ڕای لیژنەیە سەبارەت هێڵی گشتی حوار لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی

١-بۆ دەرخسـتنی نیەت پاكی، یەكێتی هەڵسـێت بە بەردانی هەموو ئەو كەسـانەی بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە گیراون .

٢-ئازادی كاری سـیاسـی و ڕێكخراوەیی بۆ هەموو لا بە ئاڵای شـۆڕشـیشـەوە بسەلمێنێت.

٣-ڕاگرتنی هەمو شاڵاوێكی عسكری یەكێتی بۆسەر ئاڵای شۆڕش.

٤-بە گفقوگۆ بۆ چارەســەری ئەو كێشــانە بكرێت كە ســەر هەڵدەدەن. ناوچەكان ئازادبێت بۆ كاری سیاسی و ڕیكخراوەیی و عسكری هەردوولا.

٥-ڕاگرتنی هێرشی ئیعلامی بۆ سەر یەكتر.

٦- دەتوانرێت تەنســـیقیش لەگەلێک كاری هاوبەش لە قۆناغەدا بكرێت چ لە بواری سیاسی یا پێشمەرگایەتی دا.

تێبینی :

دەبێت لە خسـتنە ڕووی ئەو خاڵانەدا وەک دوو طرفی سـیاسـی مەسـەلەكە طرح بكرێت نەک وەک لایەكی دەسەڵاتدارو لایەكیتری كەم دەسەڵات.

دەسەڵاتەكانتان بۆ ئەو گفتوگۆیە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی

1. دەبێت هەر نامەیەک دەنێرن یا بۆتان دێت دەقاو دەقەكەیمان بگاتە لاو ، لە دەرەوەی ئەو خاڵانەی سەرەوە تصرف نەكرێت.
2. هەر ئەنجامێک لە تطوری مفاوەزە لەگەڵ یەكێتی هاتە پێشەوە دەبێت بخرێتەوە بەردەم لیژنەی سەرپەرشتی و كادرە سەرەكیەكان تا دوا بریاری لەسەر بدەن.
3. هیچ ڕێكەوتنێک نابێت مۆر بكرێت تا بە تەواوی لەگەڵ لیژنەی سـەرپەرشـتی دراسەنەكرێت و ساغ نەكرێتەوەو بریاری لەسەر نەدریت.
4. كـاری ئێوە ڕێگە دۆزینەوەیە بۆ حوارو نزیـک كردنەوەی تێڕوانینی هەردولا نەک هەڵسانی ڕاستەوخۆ بە حوار.
5. دەبیت هەموو ئەو نامانەی ئاڵ وگۆڕ دەكرێن بە زوویی دەقاودەقەكەی بنێرن.
6. لیژنەی سەرپەرشتی بەرپرسیارە لە بریاری كۆتایی لەسەر دیاریكردنی كات و شوێنی حوارو دیاریكردنی وەفدو مۆركردنی ئیتفاق.

وا دوو بابەتمان بۆ ناردن ١ - نامیلكەی حزبی كرێكارانی سۆسیال دیموكراتی ڕوسیا لە وەرگێڕانی هاوڕێ حاكم سەردار. ٢- نامێلكەی چۆن دەجەنگین بە رامبەر بەو كارەساتەی چاوی تێ بڕیوین . نوسینی لینین و وەرگێڕانی هاوڕێ عادل. وا لەگەڵ ئەم نامەماندا بۆمان ناردن . داواكارین نەیەڵن چارە نوسیان وەک ئەو بڵاوكراوانەی پێشتر ناردمان بە سوتاندن بچێت.

مۆری لیژنەی سەرپەرشی
١٩٨٧/٣/٢٥

ئەوەی سەرەوە بڕێک لە وەڵامەکانی لیژنەی سەرپەرشتی بوو بۆ کۆمێتەی سولەیمانی کە لە لایەن منەوە نوسرابوو، سەبارەت بەو هەوڵانەی هاوڕێ (روناک شێخ جناب) دابووی بۆ حوار لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی دا ..

نامەیەک بۆ هاوڕێ یان روناکی شێخ جناب (هاوڕێ لیدیا)و حەمە ئاوات لە عادلەوە

هاوڕێ یان ڕوناک و حەمە ئاوات

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانەی گەرم

هاوڕی یان کاتی ئێوە ڕۆیشتن بۆ ئەو چەند ڕۆژە (هەفتەیەک)، خۆتان دەتانزانی لە هەموو لایەنیکەوە چ جۆرە گیروگرفتیک ڕووی تێکردبووین، ئێوەش بوونە سەرباری کیشەکانمان لەمدیو، لە لایەن ئێرانیەکانەوە لە ناوچەی بانە بریاری گرتتان دەرچووە، لەولاشەوە ئێرانیەکان دەڵێن درۆتان لەگەڵ کردین وتویانە دەچین بۆ پایتەخت کەچی چوون بۆ ئەودیو..ئامادە نەبوونی هاوڕێ ڕوناک بۆ وەرگرتنی لیزەپاسەکەی..، ئێرانیەکان دەڵێن تەواوبووەو دیار نەبوونی ئێوە ئەمانی شێت کردووە، بۆ جاری چەندەمین بە درۆزن و ناراست لە قەڵەمیان داین، لەولاشەوە کار گەیشتە ئەوەی مەزوعی سالار عزیز و عیلاقات ساغنەکریتەوە، بوونە هۆی ئەوەی ئینذارمان بکەن لەماوەی حەفتاودوو سەعاتدا ئێران بەجێ بهێڵین .. ئەوە ش نەتیجەی کەمتەرخەمی و بەکەمگرتنی مەسەلەکان لە لایەن ئێوەوە. بە هەرحاڵ لە کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی ٢/٢٨/ ١٩٨٧ (عادل) وەک مەسئولی یەکەم و (مامۆستا سلام) وەک نمایندەی علاقات بە ڕە سمی بە ئێرانیەکان ناسینران، مامۆستا سلام لەو بوارەدا ڕۆڵێکی دیپلۆماسی باشی بینی و لەگەڵ هاوڕێ حاجی مەمۆ چوون و ئەوانیان بینی. ئێستا کەمتر کیشەمان بۆ دەنێنەوە و جارێ بیدەنگیان لە دەرکردنەکەمان کردووە و نازانین تا کەی.

با هاوڕی یانی ناوەوە بزانن، ئەوە بۆ ماوەی سێ(٣)مانگ دەچیت یەک فلس نەهاتوە بەلای ئاڵای شۆڕشدا، بۆ ئاگاداریتان بە قەرز دەرۆین بەرێوە، تا ئێستا یەک

هەزارو پێنج سەد دینارمان قەرزكردووە. خۆیشم هەرچیم هەبوو سەرف بوو ، كار گەیشتۆتە ئەوەی پارەی نان نیە پێ ی بكڕین.

هاوڕێ یان بە خۆشمەوە ڕەخنەمان هەیە لە چۆنیەتی ڕۆیشتنتان و دواكەوتنتان و پچراندنی هەواڵتان. ئێوە لەگەڵ ڕێكخراوی شـــار نامەتان ناردووە بۆ یەكێتی نیشـــتمانی بێ ئاگاداری ئێمە! (بۆ ئاگاداریتان نوســـخەی ئەو نامەیە لای حاجی مستەفەوی بەرپرسی ئیتلاعاتی ئێرانی یە) و سكرتیری یەكێتی نیشتمانی داویەتێ. كەچی ئێمە لەوانمان بیست. ئێوە ١٩٨٧/٢/٣ هەواڵتان لابووە كەچی ١٩٨٧/٣/٢٠ ئاگادارتان كردووین! لەولاشـــەوە هاوڕێ حەمە ئاوات بێ ئەوەی ئەندامی لیژنەی سـەرپەرشـتی بێت، بە ناوی لیژنەی سـەرپەرشـتی یەوە؟ ئیمزای نامەیەكی لاوازی كردوەو نـاردووە بۆ جلال تـاڵەبـانی.. هەوڵی تحركـاتی ئێوە دەوڵەت داویەتی بە هەموو جهەتەكانیتر.. ئەوەی بێ خەبەر بوە ئێمە بووین.

پێویستە بە زوترین كات یا هەردوكتان یا یەكیكتان بگەنەوە ئێرە چی نامە ئاڵ و گۆڕكراوە، دەقەكەیمان بۆ بێنن. ئێمە بە تفصـــیل مناقەشـــەمان كرد وەك لیژنەی ســـەرپەرشـــتی و لەگەڵ گەلێك لە كادرە ســـەرەكیەكان وەك لە جوابی كۆمێتەی سلیمانی دا نوسیومانە ڕای هەموو لایەكمانە. ناشبێت لە كاتی گەرانەوەتاندا لە زەڵێ و شاناخسێ وە بێنەوە چونكە دەتانگرن، ئەو ناوە یەكێتی زۆر بە توندی گرتویەتی، لە لایەكی ترەوە وەرنەوە، هەوڵ بـدەن ئەو برادەرانەی كۆمێتە وریـا بكەنەوە لە ئوسوڵی كاری ڕێكخستن، گەر هەركەسی سست یا كەمتەرخەم یا هەرڕەخنەیەكی هەبێت لە هاوڕێ یەكی دەبێت و پێویســـتە نەیشـــارێتەوەو بێ دەنگی لێنەكات و لە دانیشـتنەكاندا سـەرنج ڕاكێشـن و ڕوو بە ڕوو ڕەخنەی لێ بگرن ، نەك بەوجۆرە ترسـنۆكانەیە لە پشـتەوە ڕەخنە لە هاوڕێ یەكی كۆمێتەكەیان بگرن. نەخۆشـیەكەی زێوێ نابێت بگەیەننە ئەوێش. لە كاتێكیش ئەو دوو هاوڕێ یە لە پشـــتەوە ڕەخنە لە هاوڕێكەی كۆمیتەیان (علاء) دەگرن ، ئایا خۆیان چەندی كارەكانیان ئەنجامداوە، چلو پێنج ڕۆژ بلاوكراوەكانمان لەو شـــوێنە بووە تا ئاخری ســـووتا، هیوادارم و داواكارم بە گیانی هاوڕێیەتی ڕوو بە ڕوو ڕەخنە بگرن و وەلامیشـــم بۆ ئەو دوو هاوڕێ یە (ڕێبوارو شـــاســـوار) نوســـیوە و بۆم ناردوون، ئینجا هۆی وازهێنانی هاوڕێ سـەردار كە یەكێك بوو لە دڵسـۆزترین هاوڕێ یانی ئاڵا وە هێنانی هاوڕێ شـاسـوار كە عەسـكەری فیرارە ئایا ڕاسـتە؟ كەی؟ كێ؟ بریاری داوە فیرارێك لە كۆمێتەدا دانێن؟ گەر لە ڕێكخســـتنی ناوەوە بەو جۆرە كاربكرایە دەبوو كاتی خۆی هاوڕێ (سیروان) بكرایە مەسئولی كۆمێتەش، كە كاك مەلا بەختیار پێشی موعجب بوو، بەڵام ئەوەبوو لەبەر ئەوەی فیراربوو نەكرا، چونكە فیرار بە بەهانەی ئەوەی

فیراره كاری بۆ نارِوات بەڕێوە، لە كاتێكدا هاوڕێ یانی كۆمێتە دەبێت حركی بن و بتوانن بێ ترس و موشكلە دروست كردن بۆ ریكخستن بە هەموو لایەكدا بڕون. بۆ ئاگاداریتان ملازم عومەر گەڕایەوە بیست ڕۆژ لەمەوبەر نامەی نوسیوە بۆ دلاوەری ئەحمەد مجید كە (گوایا مەلا بەختیار لە هەموو شـــتەكانی پەشـــیمانە).... ئەوە لە نامەی دلاوەردا هاتووە بۆ (هاوڕێ لیدیا - روناک شـێخ جناب) كە لە لایەن خەباتی شێخ جنابی برایەوە كرایەوە.

گەر خۆتـان دواكەوتن پێویســـتە ئەوپەڕی پـازدە ڕۆژی تر هـاوڕێ ئەحمەد بنیرنەوە بەو شتانەوە...

هەربژین عادل

١٩٨٧/٣/٢٥

(دوابەدوای گەڕانەوەی خلیل دهۆكی بۆ سوریا سالار عزیز نامەیەكی بۆ ناردم كە دەبوا لە راسـتیدا وەڵامی نامەكەی لیژنەی سـەرپەرشـتی بداتەوە كە هاوەڵەكانی خۆی بۆیـان نـاردبوو، بەڵام ئەو نـامەیەكی شـــەخســـی بۆنـاردم . 'لە نـامەكەدا دەردەكەوێت كەسانێک لە رەوتی سۆڤیەتی، كۆمەڵێک درۆودە لەسەیان بۆ كردوە و بێ ئەوەی لە نزیكەوە قسەی لەسەر بكات ، لە ژێر كاریگەری ئەو درۆو دەلەسانەی بۆی كرابوو نـامەیە كی نـارد، لێرەدا وەک خۆی چۆنی نـامەكەی چۆن نوســـیوە دەینوسمەوە، ئەمەش دەقی نامەكە

نامەكەی سالارعزیز لە سوریاوە بۆ عادل

بەڕێز مامۆستا عادل

سڵاوێكی گەرم. هیوام خۆشیتەو و سڵاوم بۆ ماڵ و مناڵت هەیە

بە پێویســتم زانی ئەم نامەیەت بۆ بنوســم، نامەوێ هەڵوێســتی ناراســت و هەڵە گەورەكانت بخەمە بەرچاو، چونكە من كاتێک ئەتوانم لەگەڵ كەســـێكدا هاوڕێ بم ئەگەر جیاوازی فكریش هەبێ بەڵام تۆزێ أعتباراتی كۆمەڵایەتی و تێكۆشـــان لێک بداتەوە..بە داخەوە تۆ زۆر هەوڵت داوە ئەویش تەنیا لەبەرخاتری خۆت فقط نەک لەبەر خاتری هیچ، كە دوژمنایەتی من بكەیت، خۆزگا مەوزوع فكرو بیروڕابوایە، بڕواناكەم نە تۆ نە من بمانگەیانبایە ئەم ئاســـتە..تۆ هەروەک ارســـلان و ئاســـۆ و ئەمانەی ناو جلالی ویستوتە صراع بكەیت، نەک صراعێكی مەبدەئی و اصولی.. بۆیە كەوتویتە بوختان هەڵبەســتن و مەســەلەی پارە دواخســتنم.. برام جلال تالەبانی جورئەتی نەكرد ئەوە بكـات. هەموكەس منیش ئەنـاســـێ، خەڵـک نـابێ لە خۆیەوە سەیری خەڵكی تر بكات. برادەر پارە لای من زۆر بێ ئەهمیەتە و من ئەتوانم دائمە پارەی زۆرم هەبێ، **كە پارەشم لە لیبیا وەرگرتوە** ڕاستە بۆ مساعدەی شەخسی بوە

، بەڵام من هەمیشــە پارەی كەس كاری خۆشــم بۆ پێشــمەرگە و ئەم ڕێبازە ســەرف كردوە چ جــای ئەم پــارە تــافهەی لیبیــا كە بــایی بڕینی دوبلیتی تەیــارەیە.. تۆ ڕێكخستنێكت لە بەردەمدا بوەو چەندین دۆستی تر بەڵام بڵێم چی نە ڕێكخستن ئەو ڕێكخســتنەیە بتوانی مانگی (١٠٠٠)دینارتان بۆ بنێری نە ئەوەندەش ســیاســەتتان دۆســتانە بوە یارمەتیتان بدرێت، نە شــێخ حســێن حســابتان بۆ ئەكات و لەو پارەیەی كوی كردۆتەوە بۆتــان ئەنێری.. بۆ ئــاگــاداریتــان یەكەمین دزی لە ژیــانی ئــاڵای شۆڕشدا (شێخ حسێن) كردی ومن دزیەكەم لێگرتوەو خۆی باش ئەزانی..پاشان ئەو هەموو موءامرەو گێرە شــێوێنیە دژی ئێمە بەڵام بەبێ بیركردنەوە لە مەســلەحەتی گشــــتی بۆ، دوســــاڵە پێم نالێ ی چیمان كردوە..مع العلم باشــــترین زروفمان بۆ ڕەخســاوە، كەچی تۆ هەرئەتەوێ نوقتەیەک لە مندا بگری و بۆ پەرژەوەندی خۆتی بەكاربهێنی.. ئەتەوێ وا نیشــان بدەیت كە من بەزی و روخاوم و ناوێرم بێمەوە، لە كاتێكدا ئەگەر ئێوە دڵسۆزی ئاڵای شۆڕش بونایە هەم بۆ پاراستنی ریزەكانی و هەم بۆ وەرگرتنی هەڵویســتی شــۆرشــگێرانە، ئاوها تەماشــای هاتنەوەی منتان نەئەكرد، تلفۆن ئەكەیت بە شــێوەیەكی زۆر نالەبار هەڕەشــە لە من ئەكەیت ئەگەر نەیەمەوە، بەبێ ئەوەی تحقیق بكەیت، یا نامەیەكی برایانەم بۆ بنوسی كە هۆی تأخیربونم چیەو یا من وەزعەكە چۆن ئەبینم، یا چی بكەین باشە. تۆو هەندێک وەک چۆن ماوەیەكی زۆرە ئیســتغلالی منتان كردوەو بە ئێمەوە ماون و ئەژین و ســەواو مامەلە ئەكەن، هەرچی هەڵوێستی نامەبدەئی ناشۆڕشگێرانە و ترسنۆک و بێ ئابروانەیە بە منتان بكردایە، نەء من زۆر لە ئێوە فراوانترو گەورەتر تەماشای دونیا ئەكەم، من هەر بە چاوێلكەكەی دوێنێ سەیری ئەمڕۆ ناكەم بەڵكو لەگەڵ هەر گۆڕانكاریەكی ناوخۆیی و ناوچەیی و دەرەوە ڕێ ئەكەم، بەڵام بەداخەوە ، ئێوە

١-نە رە فتارتان لە مەســەلەی صــراع و ناكۆكیەكاندا لەگەڵ بچوكترین ڕەوشــتی شۆرشگێرانە ئەگونجا

٢-نە هیچ حســابێكتان بۆ وەزعەكەو گۆرانكاریەكانی كرد.. ئەتانویســت دوســاڵ لەمەوبەر چۆن جوڵاوینەتەوە ئێستاش هەر ئەبێ بەو شێوەیە بەرێ بكەین كەچی ئەم شتانەش هەموی هاتبونە پێش١- تسلیم بونی (ینک) بە ئێران و بونە جاشی ئێران و بەشــــداری(ینک) بە هەموتوانایانەوە وەكو گوردانێكی قارگای رمضــــان لەگەڵ ئێراندا، كە ئەمە وەزعی سەرساحەكەی گۆری و بگرە وەزعێكی تەواو پێچەوانەی دروست كرد ٢- هاتنە پێشەوەی (موءتمر نصرة الشعب العراقی) بەوشێوەیەی كە موءتمری ایران بو بۆ ڕا وەرگرتنی هەموو لاكــان لەســــەر أ-درێژەدانی جەنگی عیراق و ئێران(كە هەرچی تأیدی ئەمە بكات نەک ماركســی نیە بەڵكو موجرمیشــە) ب-ســەلماندنی هەموو شــەرتەكانی ئێران لەســەر مەســەلەی داهاتووی جەنگ ج-قسەكانی خامەنەیی بكرێتە بەرنامەی موءتمر و كاركردن د- ڕێكردن لە ژێر ئاڵای ئیسلامدا بۆ پێكهێنانی جمهوری ئیسلامی.. زۆر نەنگە ، زۆر ئابڕوچونە بۆ ئەوەی

خۆی بە ماركسی بزانێ ئا ئەمەش هەڵوێستی بێت..ئا ئەمەیە ئەو ماركسیەتەی ئێوە تێ ی گەیشتون، ستراتیج ئەكەنە قوربانی تاكتیكێكی زۆر بێ مەعنا و ئا ئەمەیە ماركسی یەتی وردە بورژوا، ماركسیەتی توندڕەوەكان كە هەر بە رواڵەت ماركسین و خولیای چەند ڕستەیەكی شۆڕشگێرانەن! ئا ئەمەیە كە وتویانە بەینی یساری متطرف و یەمینیەت تاڵە دەزویەكیان بەینە، جا تۆ منت بۆ ئەوە ئەویست كە چەندینساڵە لە پێناوی بیروباوەڕی ڕاستەقینەدا و لە ناو (ینک) دا سەرمان لە چەقۆ ئەسو، ئێستا وا بە سانایی خۆم بكەم بە ناو موئتمرێكی وادوا خوطبە بخوێنم و ستایشی جمهوری ئیسلامی و سیاسەتەكانی بكەم.. دوای ئەوەش وابزانن هیچ روی نەداوەو هەر داوای هاتننەوەی من بكەن، **لە كاتێكدا هەموو لاكان لەگەڵ (ینک) دا لەسەر حسابی ئێمە ڕێک كەوتون و لە كاتیكدا (ینک) بە تین ترین پەیوەندی لەگەڵ ئێران** هەیە و ئێرانیش كە بیرورای ئێمە كە ئەڵێم ئێمە **یانی أتجاهی ئێمە ی گەرەكە، نە تازە لە هەڵوێستی من خۆشئەبێ ، نە من حەصانەیەكم هەیە، نە دۆستێكمان لەسەر ساحەكەیە.. ئەوە بێجگە لەوەی ئێران وایان لێئەكردین یا ئەبێ تنازولی تەواویان بۆ بكەین یا ڕێگەی هیچمان نادەن** خۆشم بۆ تنازول ئامادە نەكردبو، ڕەنگ بو ئەگەر ئێمە یەک و یەككگرتوبوینایە، ئێوە فعلا هاوڕی بونایەو یەكمان خۆشبویستبایە و ناكۆكی نەبوایە ، ئەوا ئەو كارە ئاسایی بوایە و منیش ملم بۆ ئێوە كەچ بكردایە، بەڵام كە ئێوە هەر خەریكی موئا مرەو تا حەز بە تیاچونیشم بكەن و حەز بكەن سومعەشم نەمێنی وابزانم خۆ لەو هەورازە كارێكی زەحمەتبی..ئەوە بێجگە لەوەی ئەبوو پێتان باشبوایە من وام كردوە یا تأخیربوم یا من متأ كدم رێكخستنێكی ئەوە حەجمی بێ بە چواركەس بەڕێوە ئەچێ، ئێوەش ئەزانن بەڵام ئەتانەوێ استغلالی نەهاتنەوەی من بكەن ، سەد شتتان بێ من كردوە، كەچی كە مەسەلە دێتە سەر چەک و پارە وەرگرتن و تنازول كردن لەسەر مبادیء منتان ئەوێ و داوای هاتنەوەی من ئەكەن.. بۆیە حەز ئەكەم ئەم قسانە چەندجارێک بخوێنیتەوە، بۆ ئەوەی بزانی ئەمە بەشێكی بچوكە لەو قسانەی ئێمە .. پاشان زۆر بە سادەیی وەكو (ینک) هیچی نەكردبێ ، وەكو جاشایەتی (ینک) هیچ تأثیریكی خراپی لەسەر عمومی وەزعەكە نەبێت و وەكو كارێكی راست و رەوانی كردبێ بەیانی صلح دەرئەكەن، تبریكی ئەو رێكەوتنەی پارتی و ینک ئەكەن كە ئێران بۆ پەرژەوەندی خۆی فەرزی كردوە، ڕاستە پێكهاتن باشە ، بەڵام نەک پێكهاتنی وا، بە مەسەلەحەتی تەرەفیكی خۆفرۆش تەواو بێت، لەسەر حسابی ئێمەو داهاتوی بزوتنەوەی گەلی كورد و بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی عیراقەوە بیت.. ئەمانە هەموی مەسائلێكن بروا مەكەن هیچ كرێكارو زەحمەتكێشێ لیتان قبوڵ بكەن و ئەمە هی نوێنەرایەتی كرێكارانی عیراق نیە كە پێ ی خۆشبێ عیراق داگیربكرێ و شەڕی ئێران و عیراق بەردەوام بێ و **بیەوێ لەگەڵ كۆمەڵێ جاشی خائنی وەک جلالی ڕێک بكەوێت .. بیستومە** هەر مەلابەختیار بە سەركردەی خۆت ئەزانی ، جا زۆر دیارە كەسانێک ئەمە فكرو سیاسەت و هەڵاوێستیان بێت ئەبێ بەوەش ڕازی بێت و ئەوانە لە بیرخۆی بەرێتەوە كە مەلابەختیار خۆشی و ئێمەشی بە خائن ئەزانی و تنازول ئەكات و دەیان نامەی تر بۆ نەوشیروان ئەنوسێ و ئیعترافات ئەكات..

ئێستاش **بیستومە** کە ئەتانەوێ لەگەڵ **جلالیە خائنەکاندا** بە ناوی بەردانی مەلابەختیارەوە ببنە یەک یا ڕێ بکەون.. جارێ حەز ئەکەم بزانی ئەگەر مەلابەختیار بە دەست خۆی بێت و تۆزێک پیاوەتی تێدابێت شتی وا ناکات، بەڵام ئێمە ئەزانین مەلابەختیار ڕەنگە یەکێتی چی پێ بڵێن جێبەجێ ی بکات.. ئەوەی ئەمڕۆش بۆتان بخەڵەتێ و بیبەنەوە لای (ینک) ئەوا بیبەن خواتان لەگەڵ، ئەو بەیانەی جلال داواتان لێئەکات لەسەر منی دەرکەن بیکەن منەتتان نەبێ من نەک پێم ناخۆش نیە بەڵکو بەسەرکەوتنی ئەزانم..بڕۆن نەجاتمان بەن و وازمان لیبینن، بڕۆن بۆ لای جەماعەت چەک و پارەتان باتی، بڕۆنەوە بۆ لای مامە جەلالتان و ئێوە هەر موەقەت بون لای ئێمەو ڕیتان هەڵەکردوە.. ئەو هەڵوێستە شۆڕشگێرانەیەی ئێمە لە کۆنەوە تا ئێستا و ئەو هەڵویستە مائع و ناشۆڕشگیر و انتهازیانەیەی ئێوەش کۆن و ئێستا، هەموی فعلا هی دو بیروباوەڕن یەک مارکسی لینینی ڕاستەقینە یەک انتهازی یەمینی و وردە بۆرژوازیانەی قەومی ، بۆیە فەرزەکە بوەو دەمێکە بوە، بۆیە کرێکاران و زەحمەتکێشان و جەماوەری گەلی کورد زۆر هوشیارن چۆن تەماشای (ینک) ئەکەن لەوان خراپتریش هی ئێوە ئەکەن و ئەمەش باشترین دەرفەتە بۆ ئەوەی بزانرێ لە جەرەیانی تیکۆشاندا دەرکەوت کامە بیروباوەر و تیز ڕاستەو کامە یەمینی و مساومە..

نامەوێ لەمە زیاترت بۆ بنوسم ، حەزیش ئەکەم ئەمەش نیشانی زۆرکەس بدەیت و حەزیش ئەکەم بزانن چۆن دەوری ئینتیهازیانەی بۆچونەکانی ئێوەو هەندێ مناڵی لاساری ناسیۆنالیست کە ڕۆژگارێ لە خۆیان گۆرابوون لە ئان و سەعاتدا خۆی لی بوە بە سەرکردەی کرێکارانی عێراق و کەوتنە دعایەی بە عراقی بون، بەڵام ئێوە لە مشتی وردە بورژوای ناسۆنالیست زیاتر هیچی تر نین و ئەوە ڕۆژگاریش لە بەردەممانە و بنوسن تا ئێمەش هەرچی هەیەو نیە بە وەسائق بە سەدان شت رونی بکەینەوەو ئەوەندەی تر بتانتوێنینەوە..

خوات لەگەڵ

سالار

٩٨٧/٣/٣٠

لە سەر ڕۆشنایی ئەو نامەیەی سالار عزیز بە پیویستم زانی ئەم چەند خاڵە بخەمە ڕوو..

چەند خاڵێک لەسەر ئاڵای شۆڕش

ئێمە وەک ئاڵای شۆڕش، سەرباری هەموو نەهامەتی و نەبوونی و کیشە ناوخۆیی و دەرەکیەکان:

١)نەمانهێشـــت ئاڵای شـــۆڕش بكرێتە بەشـــێک لە لایەنەكانی شـــەڕی ناوخۆ. گەرچی یەكێتی نیشـتمانی لێی گرتین و چەندین پێشـمەرگەمانی شـەهید كرد، لەبەر ئەوەی دژایەتی شـەڕی ناوخۆ یەكێک بوو لەو پرنسیپانەی لە ڕۆژی دامەزراندیەوە باوەڕمان پێی بوو، خۆمان لێ ی لادەدا.

٢)هەوڵمان دا لەگەڵ گەلێک لە لایەنە ئۆپۆزیســـیۆنەكان بە تایبەتی (پارتی) بۆ كۆتایی هێنان بە شــــەری ناوخۆ. دانیشـــــتن و پێكهاتنی یەكیتی و پارتیش گەرچی دەمانزانی بەشـــی زۆری لە ژێر كاریگەری ئێراندا بووە و بەشـــەكەیتریشـــی خۆ دە ربازكردنی یەكێتی بوو لەو گۆشەگیریە سیاسی و جەماوەری یەی خۆی تێخستبوو، بەڵام بە سەركەوتن بۆ ئەو رێبازەمان لەقەڵەمدا كە ئاڵای شۆڕش گرتبوویەبەر.

٣)سـەرباری هەموو كێشـەكانی ئاڵای شـۆڕش و دژایەتی سیاسـی و نەبوونی و كەمدەرامەتی، لە هەموو لایەنە سیاسیەكانی تری سەرساحەكە باشتر، سەربەخۆیی كاری ڕێكخراوەیی ئاڵای شۆڕشمان پاراست. هیچ كاتیكیش نەمان وتووە ئەمە ئەو رێكخراوو ریكخستنە ماركسیستیە شۆڕشگێرە كرێكاریەیە كە خوازیاری بووین.

٤)سـەرباری هەموو ئەو فشـارانەی لەسـەرمان بوو لە لایەن جمهوری ئیسـلامی ئێرانەوە، ئاڵای شۆڕش تەنها ڕێكخراوەی سیاسـی كوردستانی بوو نەبووە كەوا ڕە شـی بەرلەشـكری جمهوری ئێسلامی ئێران و لەمەیشدا توانی خاڵێكیتری پرنسیپی دامەزراندنی ڕیكخراوەكە بپارێزێت.

٥)هەرچەندە بە هۆی شــــاڵاوو پەلاماری یەكێتی نیشـــتمانیەوە بۆســــەر ئاڵای شۆڕش و هەر لە لانكەدا زیندە بەچاڵكردنی ڕێكخستنە ماركسیستیە شۆڕشگێڕەكە و دروست نەبوونی ئەو ڕێكخراوو ڕێكخستنە كریكاریەی بۆی دامەزرابوو، **بەڵام ئەو ڕێكخراوەی دوای شــــاڵاوەكە دروســـتكرا، هەرهیچی نەكردبێت توانی لە ســـەختترین بارودۆخ و ڕۆژگاردا، ســـەرباری فشـــاری رژێمی بەعس و یەكیتی نیشـــتمانی و جمهوری ئیســـلامی ئیران ، حزبی شـــیوعی و نەیارەكانی ناوەوەی خودی ئاڵای شـــۆڕش..هتد توانیمان هێڵە پرنســـیپیەكانی دامەزراندنی بە بەرزی ڕابگرین و بهێڵینەوە ئەوەش شــــانازیەكی گەورەیە بۆ هەموو ئەو هاوڕێ یانەی لەو ڕۆژگارە سەختەدا بە خۆڕاگری مابوونەوە.**

٦)مێژووش دەریخســـت تاچەند ئاڵای شـــۆڕش لە بۆچونەكانیدا ســـەبارەت بە نا ئـازادیخوازی و نـا دیموكراســـیخوازی چینی بۆرژوا و نمـاینـدە حزبیەكـانی(حزبە كوردی یەكان) و یەكێتی سۆڤیەت و ریڤیژینیزمی عراقی و جیهانی و تێروانینەكانی لەســــەر ئیمپریالیزم و جیهانگیری ڕاســـــت دەرچوون. كە ئەودەم لەســــەر ئەو بۆچونانەمان ئێمەیان بە رادیكال ناودەبرد. ئاڵای شـــۆڕش تاكە ڕێكخراو بوو لە نـاو حزبەكـانی بـاشـــووری كوردســـــتـان و عیراق بۆچونەكـانی تەواو دەرچوون و تـا ئەمساتەش ئەوە تا بە بەرچاوی هەموو كەسێكەوە .

٧) بەهۆی سروشتی پیکهاتەی ستالینیستیانەی حزبەکانی باشوور و عراقیش ، تاکە تاکەیەک نەبێت لە ناو ئەو حزبانەدا کە بە هەوڵی کەسێتی خۆی ئاستی هوشیاری سیاسی بڕێک ڕاگرتبوو ، بە گشتی ئەو حزبانە هیچ کات شوێنی فێرکردن و پەروەردە نەبوون، بەڵکو قوتابخانەی پیگەیاندنی مرۆڤی کۆیلە بوون نەک مرۆڤی ئازاد. بۆ مانەوەو دریژەدان بە دەسەڵاتی نامرۆڤانەی نا ئازادیخوازی نادیموکرسیخوازیان هەرگیز و لە هیچ دەمێکدا نەیانویستووە مرۆڤی هوشیار جێ بگرێت، چونکە ترساون دەسەلاتیان پێ لەق بکەن، لەبەر ئەوە بە درێژایی دروستبوونی ئەو حزبانەی باشووری کوردستان کەسی گونجاو لە شوێنی گونجاودا نەبوە و هەمیشە کۆمەڵێک کۆیلەی حزبی سەرکردایەتی حزبەکانیان کردووەتە موڵک و مالی خۆیان. لەمەشیاندا ئاڵای شۆڕش ئەوەندەی لەو بارە ناهەموارە و گەمارۆیەی تیایدابوو، بەڵام پرنسیپی مرۆڤی ئازادی بە ئازادی ڕادەربڕین بەرز ڕاگرت، هەوڵمان ئەدا هەموو یەکێک ئازادانە رای خۆی بڵێت، گەرچی هەندێ جاربە هۆی جیاوازی ئاستی هوشیاری سیاسی و فکری و ئایدۆلۆژیەوە، دژیش بووبێت، رێپێدراو بووە ئازادانە ڕای خۆی بڵێت، تەنانەت گەر لە گروپی ڕاسترەوتر و چەپیتریشەوە سەرچاوەی گرتبێت. بە تایبەتی لای من ڕێپێدراوبوون و بە هۆی ئەو تێروانینەمەوە گەلێک رەخنەم دەبیستەوە لە هەندێ لەوانەی پەروەردەی قوتابخانەی ستالینیزمی بوون و هاتن یا لێدوان یا بڵاوکردنەوەی بڵاوکراوەکانی گەلێک لە چەپەکانیان بە مەترسی و پیلانیگێڕی دەبینی، بۆ منیش کرانەوە بوو بۆ لای چەپەکان. هەمیشە ئەوەم وتووە نەنگیە بۆ چەپەکان نەتوانن لەسەر بەرنامەیەکی (هیچ نەبێت) لانیکەم (یەکێتی کار) دامەزرێنن و لە بەرامبەر بۆرژوادا بتوانن ببنە ئەڵتەرنانیف، لە کاتێکدا بۆرژوا بۆ درێژە پێدانی دەسەڵاتە چەوسێنەرانەکەی بەرنامەی کاری هاوبەش دادەنێن، بە تایبەت لەو دەمانەی دەسەڵاتیان دەکەوێتە بەر مەترسی هەڵویستی خەڵکەوە.

مامۆستا پشکۆ لە کتێبی ئەزموون و یادا، لە لاپەڕەکانی ٣٥٦ــــ٣٥٧ دا ئاوای نوسیوە :

(هەر ئەو هاوینە هەواڵی شەهیدکردنی " ئازاد فەقێ عەلی" و هاوڕێکانی لە قەرەداخ گەیشت. ئازادو مەفرەزەکەی لە رۆژگاری ئەنفال و شکستدا، قەرەداخیان جێ نەهێشتبوو، لە "قۆپیەکان" دا مابونەوەو لە هەوڵی درێژەدانی خەباتی دژە ئەنفال و هاوکاریکردن بوون لەگەڵ مەفرەزە پەردەوازەکانی یەکیتی. پاش چەندین سال بەهادینن نوری بۆی گێرامەوە و گوتی : " بەڵێ..ئازادو هاوڕێکانیم لە قۆپی دیتن و داوایان لی کردم تا بۆ مەسەلەی ئاشتبوونەوەیان لەگەڵ مەفرەزەکانی یەکێتیدا هەوڵێک ببدەم. لەو دۆخە دژوارەدا کە هەمو کوردستان دەسوتا، دەمویست کاریکی وەها بکەم، بەڵام ـمەحمودی مامە عەزە ـ کە لێپرسراوی مەفرەزەکەی یەکێتی

بوو ، نەدەهاتە ژێرببار و لە ترسی سەرکردایەتیی خۆی نەیدەویراهاوکاریان بکات و لەگەڵیانن ئاشت بێتەوە" ئازادو هاوڕیکانی ، لە ئەشکەوتێکدا، دەستێک یاخود دەستانێکی نادیار، فرسەتیان لێ هێنابوون و شەهیدیان کردبوون**!**).

لە باری ئاڵای شۆڕشەوە لە هەمان لاپەڕەدا مامۆستا پشکۆ ئاوای نوسیوە :

(دەبێت حەقیقەتیک بۆ مێژووی خوێناوی شەڕی براکان بنوسمەوە و بڵێم : یەکێک لە سەروەرییەکانی ئاڵای شۆڕش، پێبەستبوونی "ئاڵا" بوو بە پرنسیپێکی سیاسی و دروشمێک کە هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە لە بەرنامەی سیاسی خۆیدا چەسپاندبووی و کاری بۆ دەکرد. ئەویش دژایەتیکردنی شەڕی نێوخۆ و هەوڵدان بۆ ئاشتەوایی و یەکڕیزی بزوتنەوە چەکدارییەکەی کوردستان بوو. بە درێژایی ئەو ساڵانە، وێڕای تەنپێهەڵچنین، ڕەدونان و شەهیدکردنی چەند پێشمەرگەی "ئاڵا" بە دەستی مەفرەزەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، لە ناوچەی هەولێر و شوێنەکانی دیکەدا، خوێنی یەک پێشمەرگەش بە دەستی مەفرەزەکانی "ئاڵا" نەڕژێنرا و هەرگیز لە هەوڵی تۆڵەسەندنەوە و قوڵکردنەوەی زامەکاندا نەبوون. کەم هێزی سیاسی کورد هەبووە، هەرچەندیش بچووک و کەمهێزیش بووبیت، سەرکردەکانی زیندانی کرابن، پێشمەرگەی بە بە ناهەق لێ شەهید کرابێت، هەموو کوردستانی لێ پاوان کرابێت، لە شاخ و لە شاردا، دژایەتی کرابێت و هێندە پۆلیرانسی هەبووبێت، بە ناخێکی بێ کینە و ڕکەوە کاری کردبێت و هەڵسووڕابێت**!**

هیچ هێزێکی سیاسی کورد، وەکو " ئاڵا" و لێپرسراوەکانی ، نەیتوانیوە لە فەزای ململانێکان و لە گەرمەی جەنگی ئێراق—ئێراندا، دەست بە بنەما فیکری و سیاسی و ئەخلاقیەکانی خۆیەوە بگرێت وبۆ پەرژەوەندی و بە هێزکردنی خۆی مۆراڵی فیکرو سیاسەت نەدۆڕێنێت و لە بازنەی جەنگەکە نەکەوێت. مەرجەکانی ئیتلاعاتی ئێران جێبەجێ نەکات و نەکەوێتە بازنەی سیاسەتی ئێرانەوە. ئەگەر لە کۆمێتەی سەرپەرشتی "ئاڵا" دا کەسانێک هەبووبن کە ویستبێتیان بازنە فیکری و سیاسی و ئەخلاقیەکانی ببەزێنن و لاسایی هێزەکانی دیکە بکەنەوە، ئەوا خۆشبەختانە زۆرینەی ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی "ئاڵا" و کادرەکانی ، ئەو سیاسەتەیان پێ قووت نەچووە و جێبەجێیان نەکردووە**!** ئەمە دەشێ سەروەرییەکی دیکە بێت کە کادرانی " ئاڵا" شانازی پێوە بکەن.

بازنەی پەیوەندییە سیاسییەکانی " ئاڵا " لەگەڵ هێزەکانی کوردستانی ئێراقدا، پارتی دیموکراتی کوردستان لە پلەی یەکەمدا و حیزبی شیوعی ئێراق لە پلەی دووەمدا بوو. پارتی، جگە لە کۆمەکی لۆجستیکی، لە سەرەتادا ، کاتژمێرێکی لە وێستگەی ڕادیۆکەی خۆی بە "ئاڵا" دابوو.حزبی شیوعی ئێراق، لەگەڵ ئەوەی هاوکاریی "ئاڵا" یان دەکرد دیسانیش وەکو پێشەی خۆیان دەستیان تێ وەردەدا و

گرفت و كێشـەی فیكری و سیاسـییان بۆ دەخولقاندن. "ئاڵا" وەكو پرنسـیپی فیكریی خۆی، هاوكاری كۆمەڵەی زەحمەتكێشآنی كوردستانی ئێرانیشی دەكرد و ئیشوكاری كادران و خێزانەكانیانی لە شارەكانی ڕۆژهەڵاتی كوردستان جێ بەجێ دەكرد.).....
لەسەر ڕۆشنایی ئەو نامانەی هاوڕێ یانی كۆمێتەی سلێمانی (ڕێبوارو شاسوار) ئەم وەلامەم ئاراستەی كۆمیتەی سلیمانی كرد..

وەڵامی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ كۆمیتەی سولەیمانی

لیژنەی سەرپەرشتی
كرێكارانی جیهان یەكگرن ژمارە /٢
بەروار / ١٩٨٧/٣/٣١

بۆ كۆمێتەی سلیمانی تێكۆشەر
سڵاویكی كریكارانەی گەرم

نامەیەكی شـــەخســـی هاوڕێ یانی كۆمێتەكەتان (شـــاســـوار) و(رێبوار) كە بە بەرواری ١٩٨٧/٣/١٦ نوســـرابوو وە ئاراســـتەی هاوڕێ عادل كرابوو ، لەگەل نامەیەكی هاوڕێ لیدیا لە بەرواری ١٩٨٧/٣/٢١ گەیشتنە دەستمان لە ١٩٨٧/٣/٢٥ وەلامەكەمان لە نامەیەكی پێشترماندا ئاراستەی كۆمێتەتان كردەوە. ڕاپۆرتی رەسمی كۆمێتەتـان دواكەوت لە ١٩٨٧/٣/٣١ گەیشـــتە دەســـتمـان، وا لە هەمـان ڕۆژدا وەڵامەكەتـان ئـاراســـتە دەكەینەوە، واتە بە دوو راپۆرت وەڵامـان داونەتەوە. لە ڕاپۆرتی یەكەمماندا یەكەم ڕەخنەو ســەرنجی خۆمان لەســەر نوســینەكانی ئەو دوو هاوڕێ یە و شـێوەی كاری ڕێكخراوەیی دروسـت و دووەمیش سـەرنجی خۆمان و كادرانمان لەسەر حوار لەگەڵ یەكیتی ڕونكردەوە ئەمەش وەڵامی نامە ڕەسمیەكەی كۆمێتەتانە:

١-وازهێنـانی هـاوڕێ ســـەردار كە یەكێـك بو لە هەرە هـاوڕێ دڵســـۆزو تێكۆشەرەكانی كۆمێتەتان جێگەی دڵگرانی زۆرمانە، دەبوو بە ڕاشكاوی و زۆر بە ڕوونی نامەی خۆی ئاراسـتە بكردینایە، ئێمە مقنع نین بەو مبرری وازهینانەو وای بۆ دەچین كە جگە لەو ســـەرنجـانە ئەســـبـابێ تریش هەبوە، لەوانە كەڵەكەبوونی زۆربەی كارەكان لە سەری بە كردەوە بە دەنگەوە نەچونی، وەك پێویست یارمەتی نەدانی لە لایەن هاوڕی علائەوە، دەلیلی ئەم بۆچوونەشمان نەبونی كەسێكە لێبراوانە كارەكانی ســـەرشـــانی ئەو تایبەت بە چاپەمەنی بكات. ماوەی چل و پێنج ڕۆژ بڵاوكراوەمان ناردۆتە ئەو شوێنەی پێتان وترابوو هەر نەچوون بە دەمیەوە بیگەیەننە

لای خۆتان تا ماڵەکە ســـوتاندنی؟ کەچی دەڵێن ئێوە هیچتان نەناردووە! ([1])زۆر پێویســـتە کادری ئیعلامی وریاو هوشـــیار پێ بگەیەنرێت، گەر هەر لە ســـەرەتاوە کـاتێـک عـادل کـاری چـاپەمەنیەکـانی دەکرد گیـانی لێبوردن و خۆفێرکردن هەبوایە ئێستا ئاوا دا نەئەمان. ئەو ڕەخنەیە بە تایبەت ڕووی لە هاوڕێ (علائە) و ئاراستەی هاوڕێ یان شاسوارو ڕێبواریشە سەبارەت بە نەگەیاندنی بڵاوکراوەکان بۆ ناوشار. ئێمە لە مەترســیەکان تێدەگەین، بەڵام تێکۆشـــەران هەمیشـــە دەبێت ئەو دیوارەی لە ڕێگەی ترس و تۆقاندنەوە دوژمن دروستی دەکات بڕوخێنن.

٢-ســـەبارەت دانانی هاوڕێ و بەرزکردنەوەی کەســـێک بۆ کۆمێتە ا- نابێت ئەو کەســـەی بۆ ئەو شـــوێنە دادەنریت عەســـکەری فیرار بێت. ب – دەبێت باش هەڵی ســـەنگێن ، هوشـــیار و ئازاو چاونەترس بێت لە ئاراســـتەکردنی ڕەخنە. ج – دەبێت لانیکەم ئاســـتی فکری و ئایدۆلۆژی و پرنســـیپەکانی ڕیکخســـتنی هەبێت و ئیلتزامی پێوە بکات.

٣-هاوڕێ جەلیل خلیل ئەندامی تأســـیســـی ئاڵای شـــۆڕش و ئەندامی (کۆمێتەی شـــارەکانە)، ئەوە هیچ جێی مەناقەشـــە نیە. ئەوو هاوڕێ علاء بەرپرســـیاردەبن لە پـاراســـتنی ئـامیرەکـان و چـاپەمەنیەکـان..هـاوری جەلیـل خەلیـل لەگەڵ کۆمێتەی سولەیمانی دانانیشێت. ئەوە هاوڕێ علاء پێ ی هەڵدەسێت. هاوڕێ جلیل خلیل وەک ئەندامی کۆمێتەی شارەکان بەشداری کۆبونەوەکانی کۆمێتەی شارەکان دەکات.

٤-سەبارەت هەوڵی حوار لەگەڵ یەکیتی، وەک پرنسیپ ئێمەش لەگەڵ پیکهێنانی یەکیتی کارین، دەبوو وەک پرنســـیپی کارکردن دەقی نامەکەی جلال تالەبانیتان بۆ

[1]) هاورێ ســـەردار(شـــێخ فاتح) یەکێک لە ئەندامە چالاکەکانی رێکخســـتنەکانی کۆمەڵەو ئەڵقە سەرەتایی یەکانی ئاڵای شۆرش بوو، دوای شاڵاوی یەکێتی بۆ سەر ئاڵای شـــۆرش و گرتنی ناوەندی نوســـەران و کۆکردنەوەی ئەڵقەکان ودروســـتکردنی رێکخستن، هاورێ سەردار یەکێک لە چالاکترین ئەندامی کۆمێتەی سولەیمانی بوو، جوامێر ، بە دیسپلین بە هەڵمەت. من خۆم پێموایە هۆی وازهێنانەکەی پەیوەندی بە هاورێ (شـێخ فازل) ی برایەوە هەبوو، ئەو بە هەڵە تێگەیشـتبوو. دوای کێشـەکەی لەگەڵ ئێرانیەکان دروســـت بوو لە زێوێ بە هۆی ئەو تەقەیەی شـــێخ فازل کردی ، ئێرانیەکـان وایـانزانی تەقە لەوان کراوە، هـاتن چواردەوریـان گرتین و داوای تەقەکەرەکەیانکرد، من نەمدا بە دەســـتەوە، ئێرانیەکان هاوری بابکر درەیی و عریف کریمیان برد. پێموتن من بەرپرسیاری ئێرەم من بگرن لە باتی ئەوان ، ئەو برادەرانەمان تاوانێکیان نەکردووە ئێوە دەیانبەن ، وتیان تەقەکەرەکەمان تەســـلیم نەکەن ئەمانە بەرنادەین، (هەرواش بوو زیاتر لە دوو مانگ لە زیندانا مانەوە)، لیژنەیەکمان دروستکرد بۆ ئەو کیشـــەیە، بە پێی لیژنەکە بە دوور نەزانرا پاســـداران جارێکیتریش بێنەوە بۆ گرتنی شێخ فازل، وەزعەکەیان خستە پێش چاوی شێخ فازل خۆی ، ئیستقالە بکات و پرواتە شـــوێنێکی ئەمین تا لە زێوی نەگیرێت یا بمێنێتەوە و مانگێک تجمید بکرێت، خۆی ئیستقالەکە و وەرگرتنی چەکێکی قبول کرد.

بناردینایە پێش ناردنی بۆ تاڵەبانی! تا سەرنج و رای خۆمانی لەسەر بدەین و نامەیەكی گەلاڵەكراویان ئاراستە بكەین . **مەسەلەی حوارو پڕانەوەی دەبێت بریاری لیژنەی سەرپەرشتی و كادرە ئەساسیەكانی ناوەوەو دەرەوەی لەسەر بێت.**

٥- كاك ساڵار و بریاری نەگەڕانەوەی

لە كۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی دەربارەی بەرواری ١٩٨٧/٢/٢٨، بە بەشداربوونی ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی حاجی مەمۆ و مامۆستا عادل و بە ئامادەبونی كادرانی سەرەكی مەلا یاسین و ابوبكر خۆشناو ئەم بریارانە دران:

١-بەستنی پلنیۆم لە نێوان ١٩٨٧/٥/١٥ تا ١٩٨٧/٦/١ لە زێویێ یا خواكورك.

٢-مەسەلەی سالار پلنیۆم بریاری لێ ئەدات.

٣ مامۆستا عادل لێرە لێپرسراوی ئاڵای شۆڕش دەبێت تا كاتی پلنیۆم.

٤-مامۆستا سلام لە عیلاقات كار بكات.

٥-ئاگاداركردنەوەی ڕیكخراوی سلیمانی و هەولێر بۆ ئامادەكردنی ڕاپۆرت و نوینەریان لەسەر تێكڕای وەزعی ئاڵای شۆڕش.

٦-هینانی ئەو پارەیەی هاوڕێ یان لە خوارەوە كۆیان كردۆتەوە بۆ بەردەستی لیژنەی سەرپەرشتی

ئەوەبریارەكانی لیژنەی سەرپەرشتی بوو لە كاتی خۆشیدا لەو بارەوە نامەمان بۆ ناردون.

ئەو بریارەی لیژنەی سەرپەرشتی سەبارەت بە سالارعزیز نابیت لای خۆتان دەرچیت تا پلنیۆم.

٦-لێرە، دوو كەس(عیماد ئەحمەد و سوارە) وا باسیاندەكرد گوایا كۆمێتەی سلێمانی سەدهەزار دینار پیتاكی كۆكردۆتەوە، گەرچی عادل هەردوو كەسەكەی بانگ كرد بۆ لیكۆڵینەوە و داوای بەڵگەی لێكردن ، هەردووكیان ئینكاریانكرد و وتیان قسەی وامان نەكردووە. دیارە بۆ ئاژاوەگێری كردویانە. داواكارین لە بارەی ئەو مەوزوعەوە ڕاستە یا نەء؟ لە ڕاپۆرتی داهاتووتاندا ئاگادارمان بكەنەوە بە وردی بۆمان ڕوون بكەنەوە. بۆ ئاگاداریتان تا ئێستا ش (٣) هەزار دیناری ئێوە گەیشتۆتە لیژنەی سەرپەرشتی. هەزارو پێنج سەد دیناری بە هاوڕێ حەمە ئاوات دا و هەزارو پێنج سەد دیناریشی بە هاوڕێ عادل دا بە دەستمان گەیشتووە.

٧-بە نیسبەت ناونیشانی كۆمێتەی هەولێر لە ڕیگەی خیزانی هاوڕێ حەمە ڕشید هاوڕێ (ك)تان پێ دەناسێنێ چونكە ماڵیان دەزانێت، لەو ڕێگەیەشەوە هاوڕێیان دەدۆزنەوە. یان (لە ڕێگەی ماڵی باوكی هاوڕێ شێخ حسێنەوە).

٨-دەبوو سەبارەت هاوڕێ سلام سلمان(ناوی نهێنی تازەی مەلا بەختیاربوو-نوسەر) و هەردوو هاوڕێ كەیتر بۆتان بنوسینایە.

مۆری لیژنەی سەرپارشتی
١٩٨٧/٣/٣١

ئەوە بەشی زۆری نامەكەی لیژنەی سەرپەرشتی بوو بۆ كۆمێتەی سولەیمانی.

بۆ ئاگاداركردنەوەی حاجی مەمۆ لە سەرجەم هەواڵەكان ، نامەیەكم بە ناوی لیژنەی سەرپەرشتیەوە ئاراستەكرد ئەمەس ناوەرۆكەكەیەتی:

لە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بۆ حاجی مەمۆ

بەرێز هاوڕێ حاجی مەمۆ

سڵاوێكی شۆڕشگێرانە

لەگەڵ گەرمترین ڕیزمان بۆ هەموو هاوڕێ یان

١-لێرە مسوە دەی پەیرە ویەكی ناوخۆ نوسرایەوە و موناقەشەكراو(لێرە)كاری پێ دەكرێت، تا بە تەواوی لە پلنیۆم ئیقرار دەكرێت. داواكارین هاوڕی یانیش هەرچی سەرنج و بۆچونیان هەیە لەسەری ئامادەی بكەن.

٢-مەسەلەی حوارەكەی پیشنیاركرابوو لەگەل ینک تا ئێستە نەتیجەی نەبووە. هاوڕێ حەمە ئاوات لە ١٩٨٧/٥/٦ لە سلێمانی گەڕایەوە، تەئكیدی كردەوە كە هاوڕێ روناك نەچووە بۆ لای جلال تاڵەبانی و ئەوەی وتراوە درۆبوە.

٣-علاقاتمان : لەگەڵ ئێران گۆڕانێكی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتووە لەوەزیاتر لە مەسەلەی ئینذار دەستیان هەلگرتوە گەرچی یەكیتی نیشتمانی زۆر تێ دەچێنیت.

لەگەل پارتی باشەو تأكید لەسەر دۆستایەتی دەكەنەوە...بەڵام بۆ تێكنەچوونی علاقاتیان لەگەڵ(ینک) وتیان ئامادەنین شتتان بۆ چاپ بكەین...

لەگەڵ حشع طبیعیە...جێی داخ بوو لەم ماوەدا بە هۆی ئەوەی لە لایەن ینک ە وە لای ئێرانیەكان بۆیان تێچاندرابوو كاك ئەبو حكمەت و برادەرانیان لە لایەن دەوڵەتی ئێرانەوە گیران و پاش چوار ڕۆژ كاك ئەبوو حكمەت بەربوو. ئەوەندەی لە توانامان‌دا بوو بە دەنگیانەوە چووین.

٤-داواكارین چەندە دەكرێت بە زوویی سەركەونەوە بۆ بەستنی پلنیۆمەكە لە زێوە ، تا بۆتان دەكرێت با لەوكاتەی دیاریكراوە تێ نەپەڕێت و ئاگاداری هاوڕی شێخ حسێن و ئەوانیش بكەن. چونكە تطوراتەكان چ لە ناوخۆی وڵات و جیهان زۆر خێرا دەڕوات. وەكو لە لایەن برادەرانی حشعەوە ئاگاداركراین و خۆشمان متابعەی هەواڵمان كردووە كە غۆرباتشێف وەعدی لە حافظ ئەسەد وەرگرتووە بۆ :

٤.١-تدخل بۆ ڕاوەستانی شەرەكەی ئێران-عێراق.

٤.٢-بۆ دروستكردنی (وحدە) لەگەڵ ڕژێمی سەدامی جەللاد و بوونی حافظ ئەسەد بە سەركۆماری هەردوو وڵات. بۆ ئەو مەبەستەش دانیشتنی دووقۆڵی نێوان حافظ ئەسەدو سەدام ڕویداوە.

٤.٣-دیارە ئاگاداری موقعی سۆڤیەتیشن كە بە ئاشكرا دعمی عێراق دەكات و هەموو قورسایی خۆی بۆ كۆتایی پێ هێنانی جەنگەكە بەكاردێنی.
لەولاشەوە ئەمریكا لە ڕێگەی دولی خلیجەوە وە بۆ ئەوەی مصالحی لە خلیج نەكەوێتە مەترسی یەوە و پاش ئەوەی لە مەسەلەی ماكفارلین ڕەفتاری لەگەڵ كرا، ئەمیش بۆ ڕاوەستانی حەربەكە و پاراستنی پەرژەوەندی ئیمپریالیستی خۆی لە ناوچەی خلیج كاردەكات...
وەكوتر ضغطی هەردوو قوطبەكە بەلای ڕاگرتنی جەنگەكەیە و كاریان بۆ كردووە. هەربۆیە توقعی ڕووداوی سیاسی گرنگ دەكرێت.
لە ساحەی داخلیش جلال تاڵەبانی باس لە جەبهەی كوردستانی دەكات و كاری بۆ دەكات و وەعدی داوە بە ئیرانیەكان كە بیخاتە خزمەتیانەوە.گەرچی مەرامی جلال تاڵەبانی لەو جەبهەیە واضحە و زەمینە خۆشكردنە بۆ ئەوەی لە حاڵەتی شكستی ئێران لە بەرەی شەردا ئەو بە ناوی جەبهەی كوردستانیەوە بۆ مفاوەزات و مساوەمەیەكیتر لەگەڵ بەعس لابكاتەوە...
ئەوانەو كارەكانی ناوخۆی ئاڵا پێویستیان بە دیاریكردن و ڕونكردنەوەی مەسەلەكان و یەكالاكردنەوەی كێشەكان هەیە، هەربۆیە پێویستە زۆر بە زوویی لە مەوعدی خۆیدا كە بۆ پلنیۆم دیاریكراوە بگەڕێنەوە.
شادوسەركەوتوبن

لیژنەی سەرپەرشتی
١٩٨٧/٥/١١

دوای ئەوەی لە وەڵامی ڕاپۆرتی كۆمێتەی سولەیمانی دا ئاگادارمكردن كە چیتر خۆم هەڵنابژێرمەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی پێویستە گۆڕان لەو سیستەمەدا لە ئاڵای شۆڕشەوە دەست پی بكات و ئێمە یەكەم ڕێكخستن بین سیستەمی سەركردایەتی ستالینیستی هەتا هەتایی یە ڕەت بكاتەوە. هەوڵدەدەم لیژنەی سەرپەرشتی نوێ لە هاوڕێیانی نوی پێک بێت. ئەوان لە وەڵامدا ئاوایان وەڵامدایەوە :

هاوڕێی خۆشەویست عادل
سڵاوێكی كۆمۆنیستانە
ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ براژنە ڕوناک خان، هەواڵی تەندروستی ئەپرسم ماڵەوەمان ڕیزو سڵاوی هەیە و هەواڵتان ئەپرسێت.
هاوڕێ شێركۆ و هاوڕی هێمن و هاوڕێ سیروان ڕێزو سڵاویان هەیە. كاكەگیان لە نامەكەت نوسیبووت بەشداری پلنیۆم ناكەم و خۆیشم هەڵنابژێرمەوە. من بەش بە حاڵی خۆم وەک هاوڕێ یەكت ڕەفزی ئەو بریارە ئەكەم و داوایشت لێ

ئەکەم بچی بۆ پلنیۆم و خۆیشـــت هەڵبژێری. هاوڕێ یانی کۆمێتەی ســـولەیمانی و هاوڕێ لیدیاش ڕایان وایە خۆت هەلبژیری.
ئیتر هیوادارین قسەمان نەشکێنی

هاوڕێت
هاشم-علاء
١٩٨٧/٦/١٣

نامەیەکی ئەندامی کۆمێتەی ســـولەیمانی هاوڕێ ریبوار لە هەمان بابەتەوە هات ئەمەش دەقەکەیەتی :

بەرێز / هاوڕێ عادل

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە
هاوڕی ی بەڕێز بە گەرمی پیرۆزبایی بەســـتنی پلنیۆم لە هەموو هاوریێ یان دەکەم و هیوام ســـەرکەوتنتانەبەســـەر هەمو ئەو کۆســـپانەی ڕێگای خەباتی پێ گرتووین.
هاوڕی لە نامەی (ل.س) بۆ کۆمیتەی سولەیمانی وا بریارت دابوو کە کارنەکەی لەگەڵ (ل.س) داو خۆ هەڵەببژێری ئەم جـارە ، بەڵام من بەش بە حـاڵی خۆم بریـارەکەت رەفض دەکەم و داواکـاریشـــم داواکەم لات قبوڵ بێـت چونـکە دورکەوتنەوەت گیروگرفتەکان چارەسەر ناکەن.
ئیتر خۆشیت و بەهیوای بەشداریت لە پلنیۆم هاوڕێت

ڕێبوار
١٩٨٧/٦/١٤

پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش لە خواکورک

ئاگاداری هەموو هاوڕێ یان کرا لە کۆتایی مانگی تەموز/١٩٨٧ لە خواکورک پلنیۆم دەگیرێت، بۆ ئەو کارە دەست بەکاربووبین .
لە سـەرەتادا بریارم دابوو نەچم و بەشـداری پلنیۆم نەکەم، بەڵام لەگەڵ زۆربەی هاوڕی یان قسەم کردبوو بچن و گەلیکیشیان خۆیان بپاڵێون بۆ لیژنەی سەرپەرشتی، وتم دەمەوێت نەریتێک دابیت لە ئاڵای شۆڕشـەوە کە دەستاودەستی بەرپرسیارێتی بکرێتە نەرێت، با ئەو کارە بۆ یەکەمینجار لە ئاڵای شۆڕشەوە دابێت، وتم نە من نە حاجی مەمۆ و نە ســالارعزیز نابێت خۆیان بپاڵێون ، پێویسـتە چەند کادریکیتر بێنە پێشەوە و لیژنەیەکی نوێ هەڵبژێردرێت.
ڕۆژێک عماد ئەحمەد لە بەرچاوی هەندێ لە کادرەکاندا داوای لێکردم با لەم پلنیۆمەشـــدا وەک پلنیۆمی یەکەمی زێوێ هەموو لایەک هـاودەنـگ بن و کـار بە

پرۆژەی بەرنامەكەی ئاڵای شـۆڕش بكریت، وتم ئەوەندەی پەیوەندی بە ڕای منەوە هەبێت منیش هەمان ڕام هەیە، گەرچی دەزانم و هەواڵم هەیە كەسانێک هەن نیازیان خراپە،وتیشم تا ئەمساتە بریارم نەداوە بەشداری پلنیۆم بكەم.

گەلێک لە كادرە ئەساسیەكانیش لەوانە بۆ نموونە مەلا یاسین، دكتۆر قادر، حاكم سـەردار وتیان بەشـداری پلنیۆم ناكەین... دوو ڕۆژ پێش ئەوەی بكەوینە ڕێ لە زێویێ وە بۆ خواكورک . فرنسۆ حەریری و فەلەكەدین كاكەیی هاتن بۆ سەردانمان لە زێویێ، لەو قسـانەی كردیان، ئەوەبوو وتیان هەواڵمان هەیە لەم كۆبونەوەیەی ئەمجارەتاندا كێشـەی گەورە دروسـت دەبێت، وتم كێشـەی وەكو چی؟ وتیان وەكو ئینشقاق، بۆیە زۆر وریابە. وتم ئەزانن تا ئەمساتە بریارم نەدابوو، بە تەماش نەبووم بچم بۆ ئەو كۆبونەوەیە، بەڵام ئەوا بریارمدا بچم.

دوای ڕۆیشـتنی ئەوان، بە هاوڕێ یانم وت منیش دێم، هاوڕێ یان پێیان خۆش بوو گەرچی نەیان ئەزانی بۆ ڕای خۆم گۆڕی، بەڵام هاوڕێ شـێخ حسـێن، كە یەكێک بوو لە باشترین فەرماندەكانی پێشمەرگە لە ناو یەكێتیشدا، ئاگادارم كردەوە لەو قسـەو بۆچوونانەی پارتی، وتم كە بەرپرسـیاری سـەربازی لە ئەسـتۆ بگرێت و لەگەڵ كادرە سەربازیەكانی تردا نەخشەی سەلامەتی بەڕێوەچوونی كۆبونەوەكان لە ئەسـتۆ بگرن. وتی خەمت نەبێت خۆمان بۆ هەموو ئەگەرێک ئامادە دەكەین. ڕۆژی ١٩٨٧/٧/٢٣ لە زێوەوە كەوتینە ڕێ بەرەو دۆڵی خواكورک، ئێوارەكەی گەیشـتینە جێ و شـەو لە بارەگای مەكتەبی سیاسـی حزبی شـیوعی عێراق لاماندا، ئەوی بیرم مابێ ئەبو حكمەت و ئەبو تارا لەوێ بوون، مام دارا و جەماعەتەكەی حاجی مەمۆ لای ئەوان بوون لەگەڵ مامۆستا سلام ، دیاربوو قسەوباسی خۆیان كردبوو، شەو لە مەكتەبی سـیاسـی حزبی شـیوعی لە خواكورک ماینەوە، لە ناواخنی ئەو قسـانەی باسكران لە نێوان ئێمەو ئەندامانی مەكتەب سیاسی حزبی شیوعی دا دوو جار باسم لە دەسـت تێوەردان و پیلانگێرانی (هەندێ لا) كرد لەسـەر ئاڵای شـۆڕش، وتم ئێمە ڕێكخسـتنێكین دەمانەوێت لانی كەمی یەكێتی كاریش بێت لەگەڵ چەپەكاندا هەمان بێت و دژی كاری پیلانگێرین.

چۆمێک بە دۆڵی خواكورک دا دەهاتە خوارەوە، مەكتەبی سیاسی حزبی شیوعی لە بەریكی چۆمەكە بارەگایان لە مێژبوو هەبوو، هاوڕێ یانی ئاڵای شـۆڕشـیش لەوبەری چۆمەكە كەپریان دروسـتكردبوو بۆ كۆبونەوەكان و ئازوقەو پێویسـتیان ئامادە كردبوو. بۆ بەیانیەكەی ١٩٨٧/٧/٢٤ بەرەو لای هاوڕێ یانی ئالای شـۆڕش چووین، دیاربوو هاوڕێ شـێخ حسـێن بە چاكی سـەروكاری سـەلامەتی كارەكانی دەكرد.

ڕاپۆرتی گشتی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕشم نووسی بوو، كۆبونەوەیەكم لەگەڵ عماد ئەحمەد و خۆشـناو و حەمە ئاوات كرد، ڕاپۆرتەكەی ئامادەم كردبوو

خوێندرایەوەو هەر یەکە ڕای خۆی لەسەردا و ڕاپۆرتەکە پەسەندکرا. من بە ئەنقەست ئەوانەم دیاریکردبوو بۆ مناقەشەی ڕاپۆرتەکە، چونکە هەرسێکیان هاوراو هاوبیر بوون لەسەر سۆڤیەت و حزبی شیوعی.

ڕۆژی ١٩٨٧/٧/٢٥ کۆبونەوەکانی پلنیۆمی دووەم دەستی پێکرد بێ ئامادەبوونی سالار عزیز، هاوڕێ یان ئاگاداریانکردم کە هاوڕێ یەکی سلێمانی هاتووە بۆ بەشداری پلنیۆم بەڵام نامەی ڕەسمی کۆمێتەی پێ نەبوو!. سەرەتا بە دەقیقەیەک وەستان بۆ شەهیدانی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان و جیهان و دواتر بە سرودی ئینتەرناسیۆنال کۆبونەوەکان دەستی پێکرد. دوای ئەوەی راپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتیم خوێندەوە. هەڵوەشاندنەوەی لیژنەی سەرپەرشتیم ڕاگەیاند. سێ هاوڕێ هەڵبژێران بە دەستەی بەڕێوەبەرایەتی پلنیۆمەکە یەکێک لەو هاوڕێ یانە صلاح صدیق بوو. خاڵی یەکەمی بەرنامەکانی کۆبونەوەکە مناقەشەکردنی ڕاپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو بوو پاش مشت مڕێکی زۆر بە تایبەت لەسەر تێروانینە ئینتەرناسیۆنالیستی یەکان ڕاپۆرتەکە پەسەندکرا..

ئەوەندەی بیرم مابێت. ئەم هاوڕێ یانە بەشداری کۆبونەوەکان بوون : ١- ڕوناک شێخ جناب ٢- حاجی مەمۆ ٣- صلاح صدیق٤- عماد ئەحمەد ٥- سلام عبدالله ٦- ابوبکر خۆشناو ٧- وەرزێر ٨- دکتۆر ئازاد ٩- گۆران ١٠- م.مهدی ١١- عادل ١٢- سەرهەنگ ١٣- علی ١٤-حەمە ئاوات ١٥- سلام عبدالله ١٦- سلام (سەلامەدرێژ) ١٧-وریا ١٨- کامەرانی ئیزاعە ١٩- عدنان ٢٠- حیدر ٢١- فەرهەنگ ٢٢- ماجید ٢٣- اکرم ٢٤- حەمە ڕشید ٢٥ – کاردۆ ٢٦- شێخ حسێن ٢٧- عدنان ٢٨- شێرکۆ ٢٩- احمد صدیق ٣٠- ئازاد چاوشین ٣١- شێخ محمد(برای شێخ حسێن) ٣٢ - کەنعان ٣٣- کامران ٣٤- ڕێبوار پێنجوینی.... دوای بووردن ئەکەم هەر ئەمەندەم ناو بیرە.

دوای خوێندنەوەی ڕاپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتی و هەڵسەنگاندنی ڕاپۆرتەکە لە لایەن بەشداربووانەوە، هەڵوەشاندنەوەی لیژنەی سەرپەرشتیم ڕاگەیاند، چووم لە ڕیزی دواوەی هاوڕێ یانی کۆنفرانس دانیشتم، نیازم بوو گوێگری قسەو لێدوانەکان بم، بەو حسابەی عماد لە زێوە بە منی وتبوو کە لەسەر (پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش کە پرۆژەی بیری مارکسیزمی شۆڕشگێر بوو) دەمێنێنەوە.واتە مەسەلەی سۆسیالیست نەبوونی سۆڤیەت هەلدەگیرێ بۆ داهاتوو.. بەڵام لە دانیشتنی دووەمدا کە مناقەشەی پرۆژەی بەرنامە هاتە پێشەوە، یەکسەر عماد ئەحمەد هەڵسایە سەرپێ و وتی (ئێمە) ساغیدەکەینەوە سۆڤیەت قەڵای سۆسیالزمە. فەرموو کێ باوەڕێکیتری هەیە با بیسەلمێنێ، من سەرەتا هیچم نەوت، چاوەڕوان بووم ئەو هاوڕی یانەی باوەڕیان بە مارکسیزمی شۆڕشگێر هەبوو هەڵسن وەڵام بدەنەوە، لەوە ئەچوو سەلمینەوەیەک هەبێت کەس وەڵامی نەداوە. لەولاوە مامۆستا سلام عەبدوڵڵا

هەڵیدایەو وتی : گەر هیچتان پێ نیە ، لیگەڕێن با ئەوانەی زمان دەزانن ئاڵای شۆڕش بەرێوەبەرن. صلاح صدیق كە یەكێک بوو لەو هاوڕێ یانەی باوەڕیان بە ماركسیزمی شۆڕشگێر هەبوو وە ئەندامی دەستەی بەرێوەبردنی پلنیۆمەكە بوو لەبەر خۆیەوە : من ئەوەندەم پێ نیە ئەوە بسەلمێنم!

من زۆر بەلامەوە سەیربوو ، لە كاتێكدا لە ڕۆژی یەكەمەوە بە ڕوونی لە پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕشدا هاتبوو كە پەیڕەوی لە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێر دەكات ، كەچی كەسانێک لافی ئاڵای شۆڕش بوونیان لێ دەداو دژی بیروباوەرەكەشی بوون و دەروێشی سۆڤیەت و پەیڕەوكەری سیاسەتی حزبی شیوعی بوون!

دیاربوو ئەوانەی بڕوایان وابوو سۆڤیەت قەڵای سۆسیالیزم و حزبی شیوعی ڕێبەری كرێكارانی عێراقە و ریڤیژینیستی نیە، واتە هەمان جیهانبینی سۆڤیەتیی و حزبی شیوعیان هەبوو، وە بیرو ڕێبازی ماركسیزمی شۆڕشگێریان نەدەسەلمان. (یەكەم) لەو وەعدەی لە منیان وەرگرت كار بە پرۆژەی بەرنامەی ئالای شۆڕش بكرێتەوە پەشیمان بوونەتەوە! (دووەم) دەیانەوێت خۆیان وتەنی ڕێكخراوەكە بكەنە بەشێک لە حزبی شیوعی، دیاربوو پێشتر نەخشەیان بۆ كێشابوو. بۆیە كە ئەو حاڵەم بینی هەڵسامە سەرپێ، وتم كاک عیماد لەزێوی لە بەردەم كادیرەكاندا بەمنی وت هەموو با لەسەر پرۆژەی بەرنامەكە بمێنینەوە وتم باشە، ئەوە تا ئێستا بە تەواوی پێچەوانەی ئەوە قسان دەكەن! دەتانەوێت لە بارەی سۆڤیەتەوە قسە بكرێت و ساغ بكرێتەوە كە سۆسیالیستیە یا ئیمپریالیستی؟ زۆر باشە من لەوە دەدوێم، كەوتمە ڕونكردنەوەی شۆڕشی بۆرژوایی شوباط و شۆڕشی ئۆكتۆبەرو ڕاگەیاندنی سۆسیالیستی كە ماوەی نێوانیان نزیكەی چەند مانگێک بوو بە بێ ئەوەی مەرجەكانی ژێرخانی ئابوری سۆسیالیستی هاتبێتەدی... بە بێ ئەوەی دەسەڵاتی شوراكانی كریكاران دامەزرابێت كە یەكێكە لە مەرجەكانی سەركەوتنی هەموو شۆڕشێكی سۆسیالیستی و لە جێگەی لەباتی ئەوە دامەزراندنی دەسەڵاتی دكتاتۆری ستالینی كە جێگای دەسەڵاتی شووراكانی كرێكاران و حزبی گرتەوە... (لەو خاڵەدا بە ئەنقەست باسی ئەوەم نەكرد كێ ستالینی دانا و كێ كردی بە ڕابەرێ حزب و دەوڵەت؟ و بۆ لەناو ئەو هەموو تیورێزینانەی سەركردایەتی حزبدا ستالینی هەڵبژراد بۆ ئەو كارە؟) سەیربوو كەسیش ئەو پرسیارەی نەكرد... {لینین لە ژیاندا بوو، كە ستالین پایەگاكانی دكتاتۆری خۆی لە هەموو جومگەكانی دەوڵەت و لقەكانی حزبدا داكوتا، وەختیک لینین هەستی بە هەڵەی بریارو هەڵبژاردەكەی كرد، سەرەتا داوای لە ئەندامانی سەركردایەتی حزب كرد بچن قسە لەگەڵ ستالین بكەن! وەڵامیان دایەوە كە (تۆ خوایەكت دروست كردووە هەرخۆیشت دەتوانیت لاییەری) ناچار كروپسكایای ژنی دەنیرێت بۆ لای ستالین، ئەویش بە سوكایەتی پیكردن دەری دەكا

، پاشـــان بریاردەدات كە كۆنگرەی حزب بگیرێت بۆ چارەســـەری ئەو كارە، بەڵام پێش بەستنی كۆنگرە لینین دەمرێت.} بەو جۆرە ستالین بە یەكجاری دەستی واڵابوو . بە هـاوكـاری (بیـار) دەزگـاكـانی KGB دامەزرانـدو گەیـانـدیە هەموو كون و كەلەبەرێكی حزب و ئیدارەو دەوڵەت وماڵەكانیشەوە كار بەوە گەیشت ستالین دەیوت : گەل بریتیە لە حزب و حزبیش منم و منیش خوام!.. لە ســـای ئەو دەســـەڵاتە دكتاتۆریەدا كێشـــەی نەتەوەكان لە وڵاتی ســـۆڤیەت بە چارەســـەرنەكراوی مایەوە ، زیاتر لە سی ملیۆن كریكار بونە قوربانی سیاسەتە هەڵەكانی ستالین. بۆ درێژەدان بە دەســـەڵاتی دكتاتۆری بە دەیان لە ئەندامانی لیژنەی مەركەزی حزبی بە تۆمەتی دروستكراو بە خیانەت مەحكوم كرد و كوشت.... مەسەلەی سیاسەتی (بە ڕێگەی ناســەمایەداری بەرەو ســۆســیالیســتی !) دەســەڵاتی سۆڤیەتی داوای خۆ حەلكردنی ئەحزابە شـــیوعیەكـانی دەكرد لە نـاو ئەحزابە بۆرژوا فەرمـانڕەوا دكتـاتۆری و فاشیستەكاندا، (بە تەمابوون بۆرژوای نا ئازادیخوازو نا دیموكراتیخوازو وابەستە بە ئیمپریالیزم سۆسیالیستیان بۆ دامەزرینیت!). چەند تەوەرێكیتری باسەكانم بوون.... نازانم دانیشتنی چەندەمین بوو، لە پرێكدا هاوڕێ سەلامە درێژ و صـلاح صـدیق و ....هتد هاوڕێ یانی ڕەوتی ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر یەک بەیەک هەڵدەسـان و بە بۆچونەكانیان كەوتنە وەڵامدانەوەو گفتوگۆ. دیاربوو پێشـــتر ژێرخانیكی فیكریان هەبوو، دەریشـــكەوت بێدەنگی یەكەمیشـــیان ئەوەبوو وایاندەزانی دەروێشـــەكانی سۆڤیەت و حزبی شیوعی شتێكیان پێ یە. لێدوان لەسـەر باری ئابوری، سیاسـی ، فیكری ، ئایدۆلۆژی، ڕێكخراوەی ، ئیدارەو دەســـەڵات، لە دەوڵەتی ســـۆڤیەت چەند دانیشـــتنێک درێژەی هەبوو، هاوڕێ یانی رەوتی ماركســـیزمی شـــۆڕشـــگێر، بە بۆچونەكانیان كۆبونەوەكەیان دەوڵەمەندكرد. بیرم نایە ڕۆژی چەندەمی دانیشـتنەكان بوو، دیسـانەوە مامۆسـتا سـلام عبدالله و عیماد هەڵسـانەوە و داوایانكرد با هەمومان لەســـەر پرۆژەكە كاربكەین! ئەوان نەیاندەویسـت دان بە بۆچونە هەڵەكانیاندا بنێن... بە مەرجێ لەو كاتەدا گەورەترین كێشـــەی ئابوری ، ســـیاســـی ڕووی لە دەســـەڵاتی تۆتالیتاری سۆڤیەتی كردبوو، قەیرانی مانگرتنی كرێكاران لە ئەوروپای ڕۆژهەڵاتدا ســـەری دەرهێنابوو. لەملاشـــەوە دەوڵەتی ســـۆڤیەت بە ئاشـكرا دەیویسـت سـەدام لە ڕوخان ڕزگار بكات و كەوتبوە هەوڵی ڕاگرتنی شـــەڕی ئێرانی –عێراقی... ئەو بابەتە بە بریاری گشـــتی، مانەوە لەســـەر پرۆژەی بەرنامەكە كۆتایی هات. ...لە دانیشتنێكی دواتردا هەڵسام باسی گرنگی دەستاودەستی بەرپرسیارێتیمكرد..دواتر پێشـــنیارمكرد كە نابێت هیچ كەس لە (ســـالار عزیز، حاجی مەمۆ ، عادل) وەک ئەندامانی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی پێشـــوو بۆ لیژنەی ســـەرپەرشـــتی نوێ خۆیان هەڵبژێرنەوە، پێویسـتە سـێ هاوڕێ ی نوێ دیاری بكرێن. من قسـەم لەگەڵ هاوڕێ رونـاک شـــێخ جنـاب و هـاوڕێ شـــێخ حســـێن كرد خۆیـان بپاڵێون بۆ لیژنەی

سەرپەرشتی، لەو هاورێ یانەی پلنیۆمەكە، هاورێ روناكم بە بەتواناترین كەسایەتی و هوشیار دەبینی ، بەڵام قبوڵی نەكرد خۆی بپالێوێ، لە هاورێ شێخ حسێن بەولاوە كەسیتریش لە هاورێ یانی رەوتی ماركسیزمی شۆڕشگێریش ئامادەی وەرگرتنی پۆستی لیژنەی سەرپەرشتی نەبوون و هەندێكیشیان وەک هاورێ یان حاكم سەردار و ئاسۆعلی و مەلا یاسین كە لە باشترین هاورێ یانی ئالای شۆڕش بوون لە زێوێ، هەر نەهاتن بۆ پلنیۆمەكەش... تەنها سێ كەس خۆیان پاڵاوت بۆ لیژنەی سەرپەرشتی عماد ئەحمەد و شێخ حسێن و حەمە ئاوات، ئەو سیانە بە تزكیە بوونە لیژنەی سەرپەرشتی نوێ. دووبارە بە سرودی ئینتەرناسیۆنال كۆتایی هێنرا بە دانیشتنەكانی پلنیۆمەكە.

من بە دەیان ڕاپۆرتی هاورێ یانی بنكەی شەهید مناف و كۆمێتەی هەولێرم لایە (تا ئەمساتە وەختەش ڕاپۆرتەكانم وەک دیكۆمێنت پاراستووە) لەسەر ئەو كەسانەی ڕۆڵیان هەبووە لەو گێرە شێوێنیانەدا، سەرباری ڕاپۆرتەكانی لێپرسراوی كەرتی سێ ی شەهید ئەسعەدی كۆمێتەی هەولێر لە بەرواری ١٩٨٦/١٠/٢٧ و ڕاپۆرتەكانی وریا كە بۆ حاجی مەمۆیان ناردووە هەموو نامەكانی حاجی مەمۆ و نامەكانی حەمە ڕەشیدو...هتد كە دەبوو لەو پلنیۆمەدا بەرەوڕووی حاجی مەمۆی بكەمەوە. لە سەروی هەمووشیەوە ئەوەی لە یەكەم ڕۆژی دروستبوونی ئاڵای شۆڕشەوە حاجی مەمۆ دەیزانی ئاڵای شۆڕش پەیرەوی ڕیبازی ماركسیزمی شۆڕشگێر دەكات. مەلا بەختیار لە نامە درێژەكەیدا بۆمن بە ڕوونی دەڵێت كە (حاجی مەمۆ هیچ ڕایەكی پێچەوانەی ماركسیزمی شۆڕشگێری دەرنەبڕیوە، تەنها هەندێ سەرنجی لەسەر شێوەی چاپی بڵاوكراوەكان هەبووە)، ئەوانە لە لایەک لە لایەكیترەوە، لەو ماوەی مانگەی لە سولەیمانی لە ماڵی ئێمەدا مایەوە، ڕایەكی پێچەوانەی ماركسیزمی شۆڕشگێرم لی نەبیست، گەر بیوتایە بێجگە لەوەی لەگەڵ خۆی مناقەشەمان دەكرد ،لە كۆبونەوەكەی سیوسێنانیش بمزانیایە كەسێک دژ بە ماركسیزمی شۆڕشگێرە دەنگم پێ نەدەدا بۆ ناوەندی نوسەران. چەندینجار ئاگاداری حاجی مەمۆم كردبۆوە بۆ كارئاسانیكردنی پێكەوە بەستنەوەی كۆمێتەی هەولێرو سلیمانی و ئەنجامی نەئەدا. ناچاربووم هاورێ شێخ حسێن بە ئەركی پێكەوە بەستنەوەی ئەو دوو كۆمێتەیە نارد بۆ بنكەی شەهید مناف. لە لایەن (وریا) كە باوەڕپێكراوی حاجی بوو و یەكێک بوو لە خەتە مائیلەكانی حشع شكستی هێنا. دەركەوت ئەوانەی درۆو دەلەسەیان لە دژی شێخ حسێن كردبوو، هەموو ئەو كارانە خۆیان كردوویانە، تەنانەت دەستیان هەبوو لەوەی نەیەڵن كۆمێتەی سلیمانی و هەولێر یەكبگرێتەوە، بەڵام بۆ پاراستنی یەكریزی ئەو لێقەوماوانەی بە هۆی شاڵاوی تیرۆرو تۆقاندنی یەكێتی نیشتمانی یەوە تووشی ئەو چارەنووسە و بەدبەختیە بووبون، بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئەو پیلانەی دارێژرابوو بۆ پارچەكردنی ڕێكخراوەكەو

بە تایبەتیش کە زۆربە ڕازی بوو بەوەی لیژنەی پێشوو نابێت خۆی بپاڵێویت، منیش بێدەنگیم لێکرد، گەرچی هەموو نامەکان و ڕاپۆرتەکانم بردبوو بۆ پلنیۆمەکە لەگەڵ خۆمدا. ناچار بووم هەندیکی ئەو ڕاســـتیانە بنوســـم چونکە هەندێ لە بازرگانانی ســـیاســـەت ئۆباڵی کارەســـاتباری ئەو بارودۆخەیان دەخســـتە ملی هاوڕێ یانی مارکسیزمی شۆڕشگێر.

بۆ ڕۆژی دوایی گەڕاینەوە زێوێ، (پارتی) ئەنجامی سەرکەوتوویی پلنیۆمەکەو جیانەبوونەوەی دوو ڕەوتەکەی بەلاوە سەیر بوو چونکە هەواڵیان هەبوو لە دەستی گێرەشێوێنی و ڕوودانی جیابوونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی و ڕەوتی مارکسیزمی شـۆڕشـگێر. دیاربوو ئێرانیەکانیش چاوەڕوانی ئەوەیان نەدەکرد بەو شـێوە ئەهوەنە کۆتـایی پلنیۆمەکە بێـت و دلنیـابووم پێیـان ســـەیر بوو، هەر ئەوەش بوو حـاجی مستەفەوی داوای کۆبونەوەی لەگەڵ لیژنەی سەرپەرشتی تازە کرد، لەسـەر داوای ئەو منیش لەگەڵ هاوڕییانی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی دا چووم، لە دانیشـــتنەکەدا لە بەردەم لیژنەکەدا زۆر ڕێزی نواند بەرامبەرم...، لیژنەی ســـەرپەرشـــتی تازەم پێ ناسـاند و ئاگادارمکرد لە دەست لەکارکێشانەوەم لە بەرپرسیارەتی و وتم گرنگترین ئەرکێک لە ئێستادا کارکردنە بۆ ئازادکردنی هاوڕێ زیندانیەکانمان و ڕووشمکردە مســـتەفەوی و وتم هیواداریشـــم کە جەنابیشـــتان هاودەنگمان بن بۆ ئازادکردنی هاوڕێکانمان و هیوای سەرکەوتنم خواست بۆ لیژنەی تازە و مستەفەویش دۆستایەتی خۆی تازەکردەوە بۆیان.

ینک و تیرۆری سێ کادری ئاڵای شۆڕش

لە ڕۆژی١٢/١٠/١٩٨٧ سێ کادری پێشکەوتووی ئالای شۆڕش، دوای پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شـــۆڕش لە خواکورک، گەڕابونەوە بنکەی شـــەهید مناف. بۆ کاری ڕێکخستن چووبوونە ناوچەی بەرانەتی، لە کاتێکدا بە لای گوندی (مەلا عیسـێ) دا تێپەڕ دەبوون . کوردکوژەکانی یەکێتی نیشتمانی بۆسـەیان بۆ نابوونەوەو شـەهیدیان کردن. ئەو سێ شەهیدەش :

یەکەم : دکتۆر ئازاد حەمە ئەمین

شەهید ئازاد ساڵی ١٩٦٦ لە گوندی گەڵاڵەی سەربە هەولیر لە دایک بووە.
خوێندكاری دواناوەندی (تضمید) ی هەولێر بووە، لە سەرەتای دروست بوونی ڕێكخستنەكانی ئاڵای شۆڕشەوە لیبڕاوانە كاری كردووە. لە ١٩٨٦/٩/١٥ پەیوەندی بە هێزی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕشەوە كردووە. ئەندامی دووەم پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش بوو لە خواكورک.
١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی بە خوێن سووری (چەكدارە جەلالیەكان) لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پارێزگای هەولێر شەهید كرا.
دووەم : شەهید كامەران عبدالعزیز
شەهید كامەران ساڵی ١٩٦٦ لە شاری هەولێر لە دایک بووە.
خوێندكاری پەیمانگای تەكنۆلۆژی بووە. سەرەتای دروست بوونی ئاڵای شۆڕش لە ڕیزەكانی ڕێكخستندا چالاكانە كاری كردووە.
لە شاڵاوە تیرۆریستیەكەی جەلالیەكان بۆ سەر هاوڕێ یانمان لە ناوچەی قەرەداغ زیندانی كراوە.
١٩٨٦/٩/١٧ دوای ئازادبوونی لە زیندانی جەلالیەكان، پەیوەندی بە ڕیزەكانی ئاڵای شۆڕشەوە لە ناوچەی هەولێر كردەوە.
ئەندامی پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش بوو لە خواكورک.
لە ١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی چەپەڵی كوردكوژەكانی جەلالی لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پەرێزگای هەولیر شەهید بوو.
سیهەم : شەهید ڕێبوار حەمە صالح ڕشید(ڕیبوارپێنجوێنی)
شەهید ڕێبوار سالی ١٩٦٣ لە قەزای پێنجوینی سەر بە پارێزگای سلیمانی چاوی بە دنیا هەڵهێناوە. تا پلەی ناوەندی خوێندووە.
لە ١٩٨٧/٣/١٥ پەیوەندی بە ڕیزەكانی ئاڵای شۆڕشەوە كردووە، هاوڕێ یەكی ووشیارو كارامەی مەفرەزەكانی ناوچەی بەڕانەتی بوو.
لە ١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی چەكدارە جەلالیەكان لە بۆسەیەكی ناجوامیرانەدا لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پارێزگای هەولێر شەهید كرا.
بە بۆنەی چلەی ئەم سێ هەڵۆیەوە نامێلكەیەک، كە ووتاری لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش و ووتاری دەزگای ڕاگەیاندنی ئاڵای شۆڕش ووتارێكی عادل و ووتارێكی هاوڕی ئاشتی لەخۆ گرتبوو بڵاوكرایەوە. لێرەدا ووتارەكەی هاوڕێ ئاشتی بەو بۆنەوە دەخەمە پێش چاوی خوێنەری بەریز بە سەردێری :

خەمێكی نوێ، دەمهەژێنێ

شەو درەنگە..پایز سەری خۆی شۆڕكردوو ماڵ ئاوایی ئەكرد، زریان لە یەكەم ڕۆژی زستانا ئەم دە ورو پشتەی راچڵەكان، هەوالی برینێكی نوێ ی هینا...ئەم برینە نوێ یە وا بە ئاسانی سارێژ نابێ، بۆیە بە سەر لاشەی زامە تەڕو ووشكەكانما

شۆڕ ئەبوەوەو خەیال بەرۆکی پێ ئەگرتم، ئێش و ئازارم هێندە زۆرە لە ناخی ڕەگ و بێخی زامەکانما هەڵ ئەقوڵی، کە ئاڵاو (تەنگیسەر) م ئەهاتەوە یاد...

هۆ هەڵۆ بەزەفرەکانی بەرانەتی چاوی خەیالم لێتان بوو، لە بەرەبەیانێکت تاریک و ڕوون، لە ناو ئاسۆی پەڵە هەوری ڕەنگاوڕەنگا..لە دەشتێکی بێ سروەو دەنگ، هێدی هێدی ئەرۆیشـــتن، یەک لە دوای یەک بە ئەســـپایی ڕووەو دێ یەکی کەلاوە بەرێ کەوتن، چاوتان تروســـکەی ئومێد بوو، هەنگاو و گیانی ئارامتان لەگەڵدابوو، وەک بروسـکە ملی ڕێ ی پڕ مەترسیتان ئەجەمان، وەک ڕێبواری گورج و گۆڵ ، هەگبەی ئازارتان لە کۆل ناو ملی ڕێگاتان بەر نەدا تا بگەنە خۆر.

کاتێک لە تەنیشـــت گوندی (مەلا عیســـی) تێپەڕ ئەبوون حەزی ئەم گوندەتان لە کۆل نابوو، وەک دەیان گوندو شـــار وێرانی ئەم وڵاتە چاویان بڕیوەتە عیســـایەک دابەزێ و گوڵی دڵیان بە تروســـکەیەک هەتاو شـــکۆفە دارکا، ئاشـــتی و ئاســـایش بڕوێنێ، پڕ بە گەرووی ئازاراوی بۆ ئازادی، ژیان ، نان، هاوارکا. وەکو ڤێتنام و کوبا ئەم وڵاتە خوێناویەش ڕوو لە دنیای پڕ هەتاوکا...

ئەمە حەزە...ڕازوو نیازە... دڵی هەموو بۆ ئەو ڕۆژە تامەزرۆیە...

هێشـــتا گوندەکەو هەموو ئەو دەورو پشـــتە لە خەوێکی خۆش ڕامابوون، منداڵە چاوگەشـــەکان لەناو خەوی شـــیرین و قوڵ ڕاکشـــابوون، باڵدارەکان لە ناو هێلانەی خۆیان چاویان هەڵ نەهێنابوو، چەند چرایەکیش لە دوورەوە لە کونی بەرهەیوانی چەند ماڵێکدا تروسکایی لێوە ئەهات، بە بێ ئەوەی کەس بزانێ تەنها چەند سەگێکی خوێری لەســـــر ڕێگاو بانەکاندا خۆیانیان گرمۆڵ دابوو، بە بێ دەنگی خەریکی پەلامار بوون...

بە خەیاڵی خاویان بەو کردارە، بەو ڕەفتارە عیســـی لە ســـکی مریەم ئەتاســێنن، مەلی هیوا لە هێلانەی سەرە ڕێیا سەر ئەبرن، بە قینی ڕەشـی دڵیان دەتوانن بەر لە هەتاوو خۆر بگرن، بۆیە دەســتی تاوانیان درێژکردوو یەکەم دەســتڕێژ گوڵی گیانی سی قارەمانی تریان هەڵوەران، ئەمجارە یان دکتۆر ئازاد، ڕێبوار، کامەران...

هۆ کامەرانی ســـەر لوتکەی جەور، ڕیبواری خۆشـــــی نەدیوو، ئازادی تینوی ئازادی، کاتێک خەیال دەمباتەوە وەکو باڵندەیەکی تاســـــاو لەو دارانە وورد ئەبمەوە پەنجەکانتان بەری کەوتوون، لەو جێگایە وورد ئەبمەوە جێ ی پشوودانی ئێوە بوو، بە چاوی بیر نیگای خۆشەویستی بۆتان بە جێ دێڵم...دەڕۆم...دەڕۆم نایەمەوە تا دوا هێزی هەنگاوم بڕکات، یان دەگەمە خۆر، یان لە نیوەی ڕیگایەک شاد ئەبینەوە...

چەند بۆگەنە ئەو مێشـکانەی تاوانی وا تۆمار ئەکەن، چەند چلکنە ئەو پەنجانەی پەنا بۆ پەلەپیتکەی تفەنگ ئەباو لە ســـنگی پێشـــمەرگەی توند ئەکا...چەند دڕەندەن ئەو کەســـــانەی دەســـــتەویەخە دیل ئەکوژن...مێشـــــکی گوڵ خونچەی ئەم بەهارە ئەپژێنن...

ئا لەو كاتەی وەكو كۆتری بریندار لە ناو لافاوی خوێنا چاوتان ڕووەو هەتاو چەند جارێک هەڵ هێنا ، گیانی (هەڵۆ ، جەمال ، مناف) چاوەڕوان بوون بزانن كەی چرای گیانتان لە تەنیشتیان دائەگیرسێ. (ئارام) یش دوا ئەستێرەی بەربەیان بوو چاوەڕوان بوو هەواڵی هاوڕیكانی لە ئێوە بپرسێ...

هۆ ڕێبواری ئەم ڕێگە پیرپزە، ئازادی مژدەبەری ڕی ی ئازادی، كامەرانی دواڕۆژی زەحمەتكێشان، بەو كاروانە لاوچاكانە بگەیەنن هاوڕێكانیان ئێستا لە كوێن؟ لە كام زیندان توندكراون؟ پێیان بڵێن، سەرقافڵەی كام كاروانن لەسەر كام ڕێن؟ مژدە بدەن بە ئارام و سیروان و وەستا ئەنوەر، دڵنیابن هاوڕیكانیان لەسەر هەمان ڕێگای ئەوان بەردەوامن ، ورەی ژانن، چاوی ڕێیان داگیرساوەو چۆک دانادەن، سوورن، سوورن...تا شەهیدبوون جێ و ڕێ ی خۆیان قەت ناگۆڕن...

ئەوانەی ڕاوە ڕوناكی ئەكەن پشت لە هەتاوخۆر ئەكەن لەسەر پەتی درۆی خۆیان وەكو سەگی بەردەركی قەسابخانە یەک یەک دەمرن...

ئەم جارەیان كاسە پڕەو لێ ی دەرژێ ..

لافاوی تووڕەو تۆلە هەڵ هەڵەی باران ئەداو هەناسەی گول هەڵ ئەمژێ

ئاشتی

باری تەندروستیم

بە هۆی ئەوەی كیشەی پەستانی خوین و بەرزبونەوەی كۆلسترۆلم هەبوو، پزیشک هەندێ دەرمانی بۆ دیاری كردبوم، بەڵام تا دەهات ئازاری سنگ و شان و ملم وقۆڵم لە زیادبووندابوو، دكتۆر ئازاد كە پزیشكی نەخۆشخانەكەی پارتی بوو لە زێوێ وتی پزیشكی پسپۆر و نەخۆشخانەی تایبەتی دل هەیە لە تاران باشترە بچی بۆ ئەوێ. زێوێم بەجێ هێشت بەرەو تاران، لە هەرزانترین ئۆتێلیک دابەزیم، چووم بۆ لای دكتۆر ئامێدی كە عیادەكەی لە مەیدانی وەلی عصر بوو، پیاوێكی باڵا مام ناوەندی و هێمن و زیرەک بوو، لە ڕۆژانی یەكەمدا ئەو پشكنینانەی پێویست بوو بۆی كردم و دەرمانی بۆ نوسیم و وتی دەبێت ماوەیەک لە ژێر چاودێری پزشكیدابیت ، كێشەكە ئەوەبوو هەموو ئەو علاج و پشكنینانە بە پارەبوو. خزمێكی خۆم هەبوو لە كەرەج ناوی خۆشناوبوو لە چاوەڕوانی سەفەردابوو بۆ سوید، ژورێكی لە ماڵێكدا بە كرێ گرتبوو بۆ خۆی و خێزانەكەی. سەردانم كردن بۆ هەوالپرسین، وتم دكتۆر دەڵیت دەبێت لە ژێر چاودێری پزشكیدابمێنمەوە و نازانم چەندی پی دەچێت، پارەی ئوتێلیش زۆرەو بە من هەڵناسوڕێت لە بیری ئەوەدام ژوورێک بە كرێ بگرم لە تاران. وتی ئێمە موافەقەتمان بۆ دەرچووەو لە ماوەیەكی

كورتدا سەفەر دەكەین بۆ سوید، بۆ ئەم ژورەت بۆ نەگرم كرێكەی زۆر كەمە و من دەتوانم لەگەڵ خاوەن ماڵەكە قسە بكەم . بەوجۆرە دوای سەفەری ئەوان من بوومە كرێجی ئەو ماڵە. چاكی ئەو ژورە ئەوەبوو لەسەر ماڵ نەبوو، دەرگای هاتوچۆی جیاوازی هەبوو.

لە كەرەج چاوم كەوتەوە بە دكتۆر علی(كادرێكی پێشكەوتووی حزبی شیوعی عێراقی)بوو لەو كادرانە بوو لە حزبی شیوعی جیابووبوونەوە، لە خەستەخانەیەكی (المجلس الاعلی) ی ئیسلامی جەماعەتی حكیم كاری دەركرد ، وتی كە سەرتدام وەک نەخۆش هاتوچۆم بكە، گەر بزانن شیوعیم دەرمدەكەن و دوور نیە كێشەشم بۆ دروست بكەن. پێشتر دكتۆر عەلی و هاورێكانی دەهاتنە زێوی و لای من میوان دەبوون تا كارەكانی خۆیان لەگەڵ برادەرەكانی تریان لە ناوچەكە ئەنجام دەدا. ئەو لە باری هاوكاری تەندروستیەوە زۆر هاوكارم بوو.

ماڵێكی فەیلی لە دەركراوەكانی ساڵی ١٩٨٠ لە تاران بوو ناوی (مام بیجان دواری)بوو، یەكێک بوو لە بازرگانە دەوڵەمەندەكانی بەغدا، پەیوەندیەكی زۆر گەرم و دۆستانەی لەگەڵ حاجی محمد نوری حاجی عباللە ی خەزورم هەبوو، لەو ساڵەی ڕژێمی بەعس كەوتە گرتن و دەركردنی فەیلیەكان، مام بیجان و ژنەكەی و كوڕێكی گیران و دوورخرانەوە بۆ ئێران و دەست بەسەر هەموو سەروەت و سامان و موڵكیدا گیرا، كوڕێكی تریان هەبوو سەربازبوو ناوی (صادق)بوو بەعس گرتیان و كوشتیان، كچەكەی مام بیجان لە جامعەی سلیمانی دەیخوێند، حاجی حەمە نوری بە پەلە كچەكەی مام بیجان كە ناوی (نجات) بوو رزگار دەكاو دەگەیەنێتە ئێران بۆ لای باوک و دایک و براكەی، خەزورم پارەی بۆ ناردبوون بۆم بردن، جاربەجارێكیش بۆ هەواڵپرسین سەردانێكی كورتم دەكردن و بە تەلەفۆن یا نامە ئاگاداری ژنبراكانم دەكردەوە لە ئینگلتەرا تا هەواڵی مام بیجانی پێ بگەیەنن و هەمو جارێكیش ڕای دەسپاردم بە حاجی بڵێم هەواڵی صادق ی كوڕی گەر دەزانێت بۆی بنێرێت، دڵمان نەدەهات پێی بڵێین كە بەعس (صادق) ی كوڕیان شەهید كردووە.

حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵڵا

یەكێكە لە كەسایەتیە ناودارە نیشتمان پەروەرەكانی شاری سلیمانی، ئەودەم پەیوەندی زۆر توندی هەبوو بە نەوشیروان مستەفاو جلال تاڵەبانی وشازاد صائب و مامۆستا جمال تایەرو كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە ودواتر ڕێكخراوی سلێمانی. بەردەوام لە كاتی پێویستی پارە و خۆشاردنەوەدا هاواریان بۆ ئەم دەهێنا، لەو ساڵانەی كەم كەس هەبوون بوێرن كاری سیاسەت بكەن و خەڵكێكی زۆر بووبوونە بەعسی و جاش خەفیفەو پیاوی رژێم، ئەو هەركاتێک پێویستیان بە

كۆمەكی ئەم بوایە یارمەتی شۆڕشی دەدا. لە ساڵی ١٩٨٢ لە گەرمەی شاڵاوەكانی بەعسدا لە شارەكاندا (كۆسرەت رسول) كە ئەودەم بەرپرسی كۆمێتەی هەولێری كۆمەڵەی ڕەنجدەران بوو، لە سولەیمانی ماوەی چەندین مانگ لە مەعمەلی شەكری كەللەی خەزورمدا خۆی شاردبۆوە كە لای مزگەوتی دودەرگای ئەسحابەسپی شاری سولەیمانی بوو...لە هەشتاكانیشدا خانوەكەی بۆ (م.سەركەوت-جمال تاهیر) و(سلیم-دلیری ئەحمەد شوكری) تەواوكرد، كاتێكیش جمال تاهیر لە كۆنفرنسی ساڵی ١٩٨٢ هەڵبژێردرا بە ئەندامی ناوەندی كۆمەڵە، بۆ ئەوەی حكومەت دەست بەسەر خانوەكەیدا نەگرێت خستیە سەر ناوی خۆی تا لە ساڵانی دواتردا گێرایەوە بۆیان.. هەمیشەش كۆمەكی من و خێزانیشمی كردووە چ كاتێك لە شاردابووین و چ كاتێكیش لێمان قەوماو دامانە شاخ و تا ئێستەش وەك باوكێكی مهرەبان لە كاتی پێویستی بە دەنگمانەوە هاتووە، تاكە كەسە كۆمەكی كردووم، تاكە كەسە قەرزاربارێم و لە خۆشی و ناخۆشیدا پشت و پەنای خۆم و خێزانم بووە.

ئەو چەند مانگەم بە هاتوچۆی (بیمارستانی قلبی شهید رجائی) لە ژێر چاودێری پزیشكی دكتۆر ئەمیدی دا بردەسەر، ئەو دەیوت لە ئێستادا پیویستت بە عملیات نیە، منیش دكتۆر ساماڵ ی ژنبرام لە لەندەن بوو، هەموو ئەو پشكنین و ناوی ئەو دەرمانەی دكتۆر ئامیدی بۆی نوسیبووم فاكسمكرد بۆی، ئەویش پیشانی پرۆفیسۆریكی ئینگلیزی هاوڕێ ی دابوو، ئەویش وتبوی دكتۆر ئامیدی یەكیك بوە لە خویندكارەكانی پزشكی ئەو و زۆر جیی متمانەیە. لەوماوەدا چەندجاریك سەردانی زێویم كردەوە، بە قسەكانی حەمە ئاواتدا دەردەكەوت كە نێوانی لەگەڵ عماد ئەحمەد باش نیە، پێموت ئێوە هاوبیرن هەوڵدەن بگونجێن، چونكە بارودۆخی ناوچەكە بەرەو گۆڕان دەچێت و ڕووداوی زۆر مەزنیش لە پێشە..

ئازادبوونی هاوڕێ شێخ عەلی و هەڵاتنی هاوڕێ پشكۆ

ڕژیم هێرشی ئەنفالەكانی دەست پیكردبوو، لە زۆر شوێن پێشمەرگە لە پاشەكشەدابوو و ناوچەكانیان چۆڵكردبوو، زۆر لە مەراقی هەوڵ و سەلامەتی هاوڕێ زیندانیەكانماندا بووم. لە ژێر زەبری بۆمبی كیمیاوی هێرشی سوپاو جاش خەفیفە، تا دەهات هێزی چەكدار شكستی دەهێنا و بەرەو سنورەكانی ئێران و ناو ئیران لە پاشەكشەدابوو. **شكستی هێزی چەكدار و پاشەكشەی لە ناوەرۆكدا شكستی سیاسی وستراتیژی خەباتی ئەو حزبانەی دەگەیاند**، لەگەڵ ئەوەشدا ئەو حزبانە نەدەچوونە ژێر باری وتنی ڕاستیەكە..

ڕۆژانە گوێمان هەڵدەخست بۆ بیستنی هەواڵی هاوڕێ زیندانیەکانمان. هاوڕێ شـــیخ عەلی لە لایەن یەکێتی نیشـــتمانیەوە ئازادکرا، ئەو رۆژە لە زێوێ بووم کە گەیشـــتە زێوێ، لە لایەن هاوڕێیانەوە ڕێزێکی زۆری گیرا. دواتر گلەیی ئەوەیکرد کە بۆچی (هیچمان نیە!). هاوڕێ پشـــکۆش توانیبووی لە دەســـتی پاســـەوانەکانی یەکێتی لە سـەردەشت هەڵبێت و خۆیدابوو بە دەست سوپای پاسدارانەوەو ئەوانیش ناردبوویان بۆ ئیتلاعاتی شـاری ئورومیە بۆ لیکۆڵینەوە، ئێرانیەکان ئاگاداریانکردین مامۆستا پشـکۆ لای ئەوانەو کە لێکۆڵینەوەی تەواو بوو ئازاد دەکرێت. حەمە ئاوات لەگەڵ شێخ عەلی چوون بۆ لای ئیتلاعات، ئەوان شـێخ عەلی یان گلدابۆوە بە ناوی لێکۆڵینەوە، ئێرانیەکان وتبویان کە مامۆســـتا پشـــکۆ ئازاد دەکەن. لەو دەمانەدابوو نەوشیروان مستەفا هاتبووە سەقز، دواتر چووە ڕاژان بۆ سەردانی مەکتەب سیاسی پارتی، دوو شەو کۆبونەوەی نەوشیروان مستەفاو بەرپرسانی پارتی تا سەعات ١٠ دریژەی هەبووە. پاش ئازادبونی هاوڕێ پشـکۆ لە گەڵ دکتۆر قادر چوین بۆ بەخێر هاتنی، تەقییمی خۆم ســـەبارەت بە تواوی وەزعەکەو ریکخراوەکە بۆ مامۆســـتا پشـکۆو شێخ عەلی باسـکرد، دیاربو ئەوان لەو بارودۆخە کارەسـاتاویەی ئەو چەند ســـاڵەی زیندانیی یەکیتی بوون، کاری تێکردبوون، من بە ڕوونی پێموتن کە ئێســـتا بەهیچ شـــێوەیەک کـارنـاکەمەوە، ئەوان نـارەزایی خۆیـان بەرامبەر ئەو بریـارەم دەربڕی، وتم لیژنەی سەرپەرشتی دەتوانێت کارەکان ئەنجام بدات، لەو ساتانەدابوو حەمە ئاوات کەوتە ڕێ بەرەو سـولەیمانی، هاوڕێ شـێخ حسـێن لە بنکەی شـەهید مناف بوو، عمادیش چووبوو بۆ خواکورک ! بەوجۆرە کەســـێکی لیژنەکە لە زێوێ نەمابوون، دەســـتم ئازاری زۆر دەدام، ناچاربووم بگەڕێمەوە بۆ تاران، لوویەک لە قوڵایی پشـــتی مەچەکی دەســـتی چەپم هاتبوو ئازاری زۆر دەدام، تا ئەو ڕادەیەی نەمدەتوانی دەسـتی چەپم بەکاربهێنم، چووم بۆ لای دکتۆر عەلی لە نەخۆشـخانەکەی مجلس الاعلی، بە خۆرایی عەمەلیاتی بۆ کردم و بۆی دەرهێنـام ، مـاوەیەک دواتر هەستمکرد ئازارم نەماوە. لە مانگی پینجی ١٩٨٨ شێرکۆ کە بەرپرسیاری علاقاتی ئاڵای شـۆڕش بوو هات بۆ ســـەردانم، ئاگاداری کردم کە دکتۆر قادرو خێزانەکەی گەراونەتەوە زێوێ . لە هەفتەی دووەمی مانگی شـەشـی ١٩٨٨دکتۆر قادر هات بۆ ســـەردانم نامەی هاوســـەرەکەمی بۆ هێنام، ئاگاداری کردبووم کە بریاری هاتنی یەکجاریان داوە بە منالەکانیشەوە لەبەر ئەوەی بارودۆخی ناو وڵات تا دێت ترسناکتر دەبێت و چیتر ناتوانێت لە ماڵاندا خۆی بشـارێتەوە، بازنە ئاڵتونەکانی دەسـتی خۆی ناردبوو بیفرۆشـــم بۆ مەســـرەف و عیلاج، لە ١٩٨٨/٧/٦ هاوســـەرو هەرســـێ منداڵەکەم گەیشـتن، معامەلەی لیزەپاســم ســاڵێک دەبوو کردبوو، ئیتلاعاتی ئێرانی کردبوویان بە ژێرەوەو هەموو جارێک کە دەمپرسی دەیانووت ئینشاالله تەواو دەبێت و درۆشیان دەکرد. من نەمدەزانی نێوانی ئەو سـی کەسـەی لیژنەی سـەرپەرشتی تا

كوێ خراپە، گەرچی گەلیكجار حەمەئاوات گلەییەكانی خۆی لە عماد لای من دەكرد. شێخ عەلی بریاری دابوو لە تاران بمێنێتەوە و خەریكی لیزە پاسەبوو بۆ سەفەرو نەیدەویست بگەڕێتەوە زێوی، ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی شیخ حسین كە پێشتر لە بنكەی شەهید مناف بوو بریاریان دابوو بگەڕیتەوە زێوێ، حەمە ئاوات چووبوو بۆ سلێمانی و بە هۆی ئەنفالەكانەوە سێ مانگ دواتر هاتەوە، عیماد ئەحمەدیش چووبوو بۆ خواكورك، دیاربوو لەوێ لەگەڵ حیزبی شیوعیدا رێكەوتبوو، ئەو جیابوونەوەیەی بریاریان لێدابوو لە پلنیۆمی دووەمی خواكورك بیكەن و هەڵوەشایەوە، ئەمجارە جێ بە جێێ بكات.

منیش لەگەڵ خێزانەكەم بریارماندا بە یەكجاری بگەڕێینەوە ئورومیە، لەوێ لە ماڵێكی ئازەریدا، كە تەنها پیرێژنێكی تیابوو ژورێكمان بەكرێ گرت، خاوەن ماڵەكە چەند كوڕێكی هەبوو ئەفسەر و فەرمانبەربوون و هەریەكەیان لە ماڵی خۆی دەژیان، لە دەرەوەی شار باخ و باخاتێكی میوەهاتی یەكجار گەورەیان هەبوو، جارجار پیرێژنەكە منداڵەكان و هاوسەرمی دەبرد بۆ ناو باخەكانی، من بە هۆی سەرقاڵیەوە هەربۆم نەكرا ئەو باخانە ببینم. لە هەفتەكەدا چەند جارێك دەچووم بۆ بینینی هاوڕێیان لە زێوی. لە سەرەتای جەنگەكەوە عێراق دەستی نەدەپاراست لە بۆردومانی شارەكان، لەو دەمەشدا فرۆكەجەنگیەكانی عێراق بۆردومانی شارەكانی ئێرانی دەكرد شاری ئورومیەش چەندینجار بەر هێرشی فرۆكەی عێراقی كەوت، بەڵام عێراق تارانی بە مووشەكی دوور هاوێژ كوێرانە بۆردومان دەكرد، بۆمبەكان لە هەموو حاڵەتەكاندا زۆرتر گەرەك و ماڵی هاوڵاتیانی وێران دەكرد.

جیابونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی

من لە دوای پلنیۆمی دووەمەوە خۆم كەنارگرت لە لیژنەی سەرپەرشتی، گەر كەسێكیشیان دژی ئەویتر لای من رازو گلەییان كردبێت، هەمیشە هەوڵمداوە هێمنیان بكەمەوەو پێمداگرتبوو لەسەرتەبایی. پێموابیت لە كۆتایی مانگی ئاب ١٩٨٨ بوو عیماد ئەحمەد كۆبونەوەیەكی بە (رەوتی حزبی شیوعی) كردو ناوی نا (كۆنفرانس ی ئاڵای شۆڕش!) و بەیانێكی بڵاوكردەوە، تیایدا چەندینجار باوەڕبوونی خۆیان بە سۆسیالیست بوونی سۆڤیەت و ڕێبازەكەی و حزبەكانی سەربەو كامپە تازەكردبۆوە، (لەو كاتەشدا قەیرانی ئابوری و سیاسی بەرۆكی دەوڵەتی سۆڤیەتی گرتبوو، لە وڵاتە كانی رۆژهەڵاتی ئەوروپای بە زۆر لكێنراو بە دەوڵەتی ڕوسیاوە، مانگرتن و خۆپیشاندان لێرەو لەوێ دژی دەسەڵاتە تۆتالیریەكانیان سەری هەڵدابوو)، تا ئێرە بۆ ئەو ڕەوتە ئاسایی بوو باوەڕ بەو شتەبكات كە دەیەوێت، ئەوەش ئەنجامە نەك هۆكار، هۆكارەكەی بۆ بریارە هەڵەكانی كۆبونەوەی فراوانی سێوسێنان دەگەڕێتەوە كە مەسەلەی ئایدۆلۆژی و ستراتیژی دەبوایە بە ڕوونی ساغ

بكردایەتەوە، ئەو ڕەخنەیە پێش هەموو كەسیكیتری بەشداربووی ئەو كۆبونەوەیە لە خۆم دەگرم كە نەدەبوو ڕازی بم بەوەی مەسەلەی ئینتەرناسیۆناڵ بە هەڵواسراوی بهێڵرێتەوە و قبوڵ بكەم نا سۆسیالیست بوونی سۆڤیەت دوابخرێت بە بەهانەی (مناظرة)، دەكراو ڕاستتر بوو ئەو مەسەلەیە وەك ئاڵای شۆڕش ساغكرایەتەوە وخاڵی (منازەرەش) بە كراوەیی بهێڵدرایەتەوە لەگەڵ هەموو لایەنە چەپەكان. هەر ئەو هەڵەیە ، هەڵەیەكیتری بە دوادا هات لە كۆبونەوە فراوانەكەی سێوسێنان لە قەرەداخ، ئەویش دانانی كەسانێک بوو بە ناوەندی نوسەران كە باوەڕیان بە ماركسیزمی شۆڕشگێڕ نەبوو، تەنانەت تیایاندابوو نەگەیشتبووە ئەو باوەڕەی تاڵەبانی و یەكێتی كار بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە دەكەن و هێشتا ئومێدیان بە (پێكەوە ژیان!) هەبوو! لە (ناو یەكێتی نیشتمانی دا!) لەولاشەوە ئەوەی نا ئاسایی بوو، ئەو ڕەوتەی حزبی شیوعی بە ناوی (ئاڵای شۆڕشەوە) بەیانەكەیان نووسی بوو! لە كاتیكدا ئاڵای شۆڕش لە ڕۆژی یەكەمی دروستبوونیەوە هەڵگری فكری ماركسیزمی شۆڕشگێڕ بووە، كاتێک مەسەلەی ئیمپریالستی بوونی وڵاتی سۆڤیەتی ساغنەكردەوە بەو بەهانە هەڵەیە، ناكاتە ئەوەی باوەڕی بە سۆسیالیست بوونی ئەو وڵاتە هەبووبێت، بەڵكو بەهانەكەو هەڵەكە لەوەدابوو (تا ماوەی مناظرة فراوانتربێت لە گەڵ لایەنە چەپەكاندا). ئەو جیابونەوەیەی بە ناوی كۆنفرانسەوە كرا هیچ پەیوەندی بە جیاوازی لایەنی فكرو ئایدۆلۆژیا وە نەبوو، بەڵكو نەخشەیەک جێبەجی دەكرا كە لە لایەن حزبی شیوعی عێراقی و جەلال تاڵەبانیەوە نەخشەی بۆ كێشرابوو، ئەم جێ بەجێ ی دەكرد، لە كاتێكدا ڕاپەڕین و مانگرتنی سەندیكا كریكاریەكان لە هەندێ لە وڵاتانی ڕۆژهەڵای ئەوروپا دەستی پێكردبوو، لەولاشەوە بزوتنەوەی چەكداری حزبە بۆرژوازیەكانی كورد دیسانەوە تووشی هەرەس هاتبوون و داوایان لە چەكدارەكانیان دەكرد بۆ كوێ دەچن بچن!...

تا ئەودەم من خۆم بە پابەندی پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش دەزانی. كاتێک ڕەوتی حشع و داش عێراق و یەكێتی گەیاندیان بەو ئاستە و (بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە)، ئیتر بێدەنگی لە تواناادا نەب

پلنیۆمی سیهەمی ئاڵای شۆڕش لە زیوی ۱۹۸۸

بە ئامادەبوونی هەموو ئەو پێشمەرگەو كادرانەی باوەڕیان بە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێڕ هەبوو پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆڕشمان بەست لە زێویێ لە ڕۆژی ۱تا ۱۹۸۸/۹/٤ بۆ ماوەی ۲۱ سەعات مناقەشەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش كرا، لە پرۆژەوە كرا بە بەرنامە. لە كۆتایی كۆبونەوەكاندا ئەم بڵاوكراوەیە بە ناوی(ڕاگەیاندنی كۆتایی دووەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش) ڕاگەیەندرا. كە لە ڕاستی دا (پلنیۆمی سێهەم بوو) نەک دووەم. چونكە پلنیۆمی یەكەم لە زێوە گیرا لە ساڵی ۱۹۸٦ دووەم پلنیۆمیش لە ساڵی ۱۹۸۷ گیرا لە خواكورک ، ئەو پلنیۆمە سێهەم

بوو، هەردوو ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش مامۆستا پشکۆ و مامۆستا عادل بەشداری کۆبونەوەکە بوون . ئەمەش ڕاگەیەندراوەکەیە :

له راستی دا ئەوە سێهەم پلنیۆم بوو، بەڵام دووەمین نوسراوە بە هەڵە، یەکەم پلنیۆم لە ١٩٨٦ لە زێوێ، دووەمین پلنیۆم لە خواکورک ١٩٨٧، ئەوەش سێهەمین پلنیۆم بو لە ١٩٨٨لە زێوێ.

ڕاگەیاندنی کۆتایی سیهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش

کرێکارانی جیهان یەکگرن**!**

ڕاگەیاندنی کۆتایی دووەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش(1)

کرێکاران، زەحمەتکێشآن

هاوڕێ یانی تێکۆشەر

ئاڵای شۆڕش، لەم هەل و مەرجە دژوارو ناسکەی کە بزوتنەوەی کرێکاری عیراق و بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کوردی پێدا تێدەپەڕێت، دووەمین پلنیۆمی خۆی بە ئامادەبوونی ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر و کادرە پێشکەوتوەکانی ، لە ژێر دروشمی(لە پیناوی پاراستن و گەشەپێدانی ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش) لە ڕۆژانی ١ــ٤/سێپتەمبەری ١٩٨٨ دا بەست.

پلنیۆم بە سروودی ئینتەرناسیۆناڵ و پاشان دەقیقەیەک وەستان بۆ گیانی بەرزی شەهیدانی بزوتنەوەی کرێکاری و بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد کارەکانی خۆی دەست پیکرد.

پلنیۆم سەرەتا هەڵوێستی ئاژاوەگێڕی یەکێک لە ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی و چەند کادرێکی ئاڵا سەبارەت بە بەستنی چەند کۆبونەوەیەک لە ژێر ناوی (کۆنفرانس) ی ئاڵادا بە کارێکی تاکڕەوی و ناڕەوا لە قەڵەم دا و تەئکیدی لەسەر بەرهەق نەبوونی کۆنفرانسەکە کردەوە و تەواوی بەرنامەو بریارەکانی ڕەت کردەوە.

پاشان لە لایەن یەکیک لە هاوڕێ یانی دەستەی دامەزرینەری (ئاڵا) وە ڕاپۆرتێکی هەمە لایەنەی دەربارەی میژووی دامەزراندنی ئاڵا، پرۆسەی ململانێ و ناکۆکیەکانی نێو دەروونی ڕیکخراوەیی، ئەو یەکگرتنە نا ئاسایی یەی کە لە هەل

---

[1] ڕاگەیاندنەکە ی پلنیۆم بە پلنیۆمی دووەم نوسراوە، **لە راستی دا پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆڕش بوو.** پلنیۆمی یەکەم لە هاوینی ١٩٨٦ لە زێوە بە ئامادەبوونی سالار عزیز و کادیرە عسکری و سیاسیەکان و ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو بەسترا. پلنیۆمی دووەم لە خواکورک لە هاوینی ١٩٨٧ بەسترا ، پلنیۆمی سێهەمیش لە سێپتەمبەری ١٩٨٨ لە زێوە بەسترا . کەوابوو ئەوە ڕاگەیاندنی کۆتایی پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆرشە نەک دووەم....

و مەرجێكی تایبەتی سیاسی دا لە نێوان (ئاڵا) و (كۆمەلەی ڕەنجدەرانی كوردستانی –عیراق) ([1])دا ئەنجام درابوو، بنەمای كێشەو گرفتە فكری وسیاسی و ڕێكخراوەیی یەكان و جۆنیەتی مومارەسەكردنیان و كاركردی ئیجابی و سەلبیان لەسەر ڕێبازی فیكری، ســـیاســـی ئاڵا پێشـــكەش كراو لە لایەن هاوڕی یانەوە زانســـتی یانەو مەوزوعیانە وتوو وێژیان لەسەركرا و لایەنە گەش و پرشنگدارەكان و خاڵە سەلبی یەكانی دیاری كران.

ئەوجا لە لایەن لیژنەی ئامادەكردنەوە، بەرنامەی كاری پلنیۆم خوێندرایەوە و بە گیانێكی هاوڕێ یانە باسیان لەسەركراو بریاریان لەسەردرا.

پلنیۆم لە دیدو جیهان بینی ماركسیزمی شۆڕشگێڕەوە باری ئێستای نێو دەوڵەتان و بزوتنەوەی كۆمۆنیستی جیهانی شیكردەوە و چەمكی دوو سیستەمی ئابووری ، كۆمەڵایەتی ، ســـیاســـی جیاوازی لە جیهاندا ڕەت كردەوە و پەردەی لەســـەر ئەو ڕاستی یە هەڵماڵی كە ئەمرۆكە لە جیهاندا یەك سیستەمی ئابوری ئیمپریالیستی باڵا دەستەو لە ڕێگای سـەرمایەی (كۆمپانیا فرەناسـنامەكان) و چەندین شـێوەو شـێوازی دیكەوە، تەواوی ئابوری وڵاتانی جیهانی بە خۆوە گرێ داوەو ســـامانی كۆمەڵایەتی و هێزی كاری كرێكارانی خســـتۆتە پەرژەوەندی چینایەتی ســـەرمایەداری جیهانی یەوە.

هێزی ئەم ســـەرمایە ئیمپریالیســـتیی یە، ســـنوری نێو دەوڵەتانی بەزاندووە و بازارێكی جیهانیی یەكگرتووی بۆ خستنەگەڕی سەرمایەو وەدەست هێنانی زێدەبایی و زێدە قازانجی خەیاڵی فەراهەم كردوە، بەمەش ســـەراپای جیهانی كردۆتە دوو ئۆردووی ناكۆك و دژ بە یەكی لە ئاشـــتی نەهاتوو كە خۆیان لە ئۆردووی كارو ئۆردووی سەرمایەدا دەبیننەوە.

پلنیۆم دیاردەی جۆراوجۆری ڕیڤیژینیزمی لە نێو بزوتنەوەی كۆمۆنیســـتی دا بە دیاردەیەكی جیهانی ناسـاندو، ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخی ڕوسـی و وڵاتانی سـەر بەو كامپەشـــی ، هاوشـــان لەگەڵ ڕیڤیژینیزمی (چینی و ئۆرۆكۆمۆنیزم وســـوســـیال دیموكراتیك و تروتیســـكیزم ...هتد) بە مۆتەكەی كۆڵی خەباتی شـــۆڕشـــگێڕانەی كرێكاران لەقەلەم داو بە فاكتەریكی بنچینەیی لەڕێ لادان و شـكسـت خواردن و بە ئاكام نە گەیشتنی شۆڕشی كۆمەڵایەتی كرێكارانی لەبەرچاوگرت.

---

[1]) مەبەســـت لەو یەكگرتنەی (ئاڵای شـــۆرش) ە كە هەڵگری بیری ماركســـیزمی شـــــۆرشـــــگێر بوو، لەگەڵ ڕەوتی ســـــالار عزیز كە باوەڕیان وابوو ســـــۆڤیەت قەڵای سـۆسـیالیزمە لە جیهاندا و حزبی شـیوعیش ڕیفیژیننیزم نیە و تا یەكگرتنیان لەگەڵ ئاڵای شـــۆرش بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتانی –عێراق) ە وە كاریان كردبوو...

پلنیۆم، هەڵسووڕانی كاری ڕێكخراوەیی، فكری، سیاسی ، ئینتەرناسیۆنالیستی(پارتی كۆمۆنیستی سۆڤیەتی) لە پاش شۆڕشی ئۆكتۆبەرەوە شەن و كەو كرد و گەیشتە ئەو ئەنجامەی كە ئەو پارتە هەر لەو سەردەمی (ستالین)ەوەو هەتا ئێستا، وەكو سەرچاوەیەكی بە لرفەی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخ لە جیهان دا ، ڕۆڵی گرنگ و بەرچاوی لە هەڵدێران و شكست پێدانی شۆڕشی كرێكاران دا بووەو هەیە.

سۆڤیەت وەكو دەوڵەتێكی زل هێز و بە قودرەتی جیهانی ، ڕێبازی ئابوری، سیاسی، عسكری ، دیپلۆماسی ئیمپریالیستیانە لە جیهاندا پیادە دەكات و هەر بە پێی سوودو پەرژەوەنەیەكانی سەرمایەداریش لەگەڵ تەواوی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكان و دیاردەو دەركەوتە سیاسی و كۆمەڵایەتیەكانی نێو گەلان و دەوڵەتان، مامەڵە دەكات و هەڵوێست وەردەگرێت، سیاسەتی پێكەوە ژیانی ئاشتی یانەشی لەگەڵ وڵاتانی سەرمایەداری ڕۆژئاوا، ڕیک بە مەبەستی دابەشكردنی بازاڕی جیهانی و سەركوت كردنی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكانی گەلان و دەستەمۆكردنی بزوتنەوەی كرێكارانە.

پلنیۆم مێژووی لە دایک بون و خەباتی سیاسی چینی كرێكاری عێراقی دیراسەت كردوو ڕێزی لە تیكۆشانی پڕ سەروەری و قوربانی دانی ئەم چینە دژ بە ڕژیمە كۆنەپەرستەكان و هیزی سەرمایەداری بێگانە ، لە پێناوی ئازادی و دیموكراتی و سۆشیالیزم دا گرتوو بە هەوار نەگەیشتنی كاروانی خەباتی ئەم چینەو وەدەست نە هێنانی ئامانجە دورو نزیكەكانی، لە ئەستۆی فكرو ڕێبازی ڕیڤیژینیستی و ریفۆرمیستی (حشع) دا نا.

پلنیۆم، (حشع) ی بە نوێنەری ڕەسمی ڕیڤیژینیزمی ڕوسی ناسی، حزبێک كە پتر لە نیو سەدە خەباتی خۆی لە شێواندنی ناوەرۆكی ماركسیزم – لینینیزم تێپەراندووە و فاكتەرێكی بنچینەیی لە خشتەبردنی كرێكاران و سەرنەكەوتنی بزوتنەوەكەیانە و هەردەم ئاڵا هەڵگری خەباتی پۆپۆلیستی و سازشی چینایەتی و ڕەدووكەوتنی توێژە جیاكانی بۆرژوازی عیراقی بووەو هەیە، هەربۆیە كوتانی پایەگا فكری یەكانی ریڤیژینیزم و ریسواكردنی ڕێبازی فریودەرانەی ئەم تەیارە لەسەر ئاستی عیراق و جیهاندا، بە یەكیک لە ئەركە گرنگەكانی خەباتی ئەم قۆناغەی هاوڕێ یانی ئاڵا وتەواوی كۆمۆنیستەكان دانا.

پلنیۆم، عیراقی بە ولاتیكی سەرمایەداری ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالیزم و ڕژیمەكەشی بە بۆرژوازی بیرۆكراسی مشەخۆرو فاشستی ناساند. لە سای ڕژیمێكی وەهادا، كریكاران و زەحمەتكیشان وێڕای ئەوەی لەژێر باری ستەم و چەوسانەوەی هێزی سەرمایە و كاری كرێ گرتنی سەخت و تاقەت پڕوكێندا، ژیانی پڕ مەینەتی و كوێرەوەری دەگوزەرینن، ئەوا لە سادەترین مافی سەندیكایی و

سیاسی بێ بەشن و رژیم دڕندانەترین سیاسەتی فاشیانەی لە مەڕ گرتن و راونان و بە کۆمەل کوشتنیان بە سەردا جێ بەجی دەکات، لەسەر سیاسەتی فاشیانەی خۆی دژ بە گەلی کورد و لەناوبردن و هەڵ لوشینی بوونی نەتەوایەتی ئەم گەلە بەردەوامەو بچوکترین دەرفەتی دیموکراتیانەی بۆ کۆمەڵانی خەڵک نەهێشتۆتەوە و چۆکی مەرگی لەسەر سنگیان داداوە، هەربۆیە هەڵوێستی شۆڕشگێڕانەی کرێکاران و زەحمەتکێشان بە رامبەر بە ڕژێمیکی واو هەر ڕژێمێکی دیکەی سەرمایەداری، جگە دووپاتکردنەوەو لەسەر هەڵکشاندنی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی و دامەزراندنی کۆماری دیموکراتی شۆڕشگێر و هەگاونان ڕووەو سۆسیالیزم کە کۆتایی بە هەرجۆرە ستەم و نا بەرابەریەک بێنێ و ئازادی بەرفراوان بۆ کۆمەڵانی خەڵک دابین بکات، شتێکی دیکە نی یە.

قۆناغی ئێستای جەنگی کۆنەپەرستانەی عێراق ئێران و هەل و مەرجی دژواری بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی گەلی کورد درانە بەر باس و لێکۆڵینەوە و جیگایەکی بەرچاویان لە بەرنامەی کاری پلنیۆم دا هەبوو.

جەنگی نارەوای عێراق ئێران کە لە ئەنجامی ئەقڵیەتی شۆڤینیستی و سیاسەتی فراوانخوازی رژێمی فاشستی عێراقدا، لە پەرژەوەندی ئیمپریالیزم بەرپابوو، پاشی هەشت ساڵان لە کارەساتی خوێن ڕشتن و وێرانکاری، لە ئەنجامی سەرهەڵدانی چەندین کێشەو قەیرانی ئابوری ، سیاسی ، کۆمەڵایەتی خەڵکی عێراق بووە ئەوا کۆتایی پێهینانیشی لەگەڵ پەرژەوەندی ئەوان و پاشەڕۆژی بزوتنەوەکەیاندا ڕیک دێتەوە و زەمینەی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوڕوخاندنی فاشیزم و هەڵپێچانی دام و دەزگاکانی سەرمایەداری، سازترو لە بارتر دەکات.

ڕژێمی دیکتاتۆری سەدام، پاشی ئاگربەستی جەنگەکە، بێ پەردەو بە دڕندانەترین شیوە جەنگی ئیبادەکردنی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان درێژە پی دەدات، ئێستا بەکارهێنانی چەکی کیمیاوی و کوشتن و ئاوارەکردنی بە کۆمەل بە ڕادەیەک گەیشتووە کە لە میژووی ئەم گەلەدا، پێشتر وینەی نەبووە.

پلنیۆم، بۆ ڕووبەڕووبونەوە ی ئەم دۆخە سەخت و نالەبارە، توندو تیژکردنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری و بە گەڕخستنی هەموو وزەو توانایەکی لە پیناوی پەرەپێدانی موقاوە مەتی خەڵکی کوردستان و پوچەڵ کردنەوەی سیاسەتی شۆڤینیستیانەی ڕژێم، بە ئەرکێکی دیکەی ئەم قۆناغە داناو هوشیارکردنەوەو ڕێکخستنی کریکاران و زەحمەتکیشان و ڕێبەری کردنیان بە ئاقاری خەباتی شۆڕشگێڕانەدا و لە ژێر ئاڵای پارتی پێشرەوی چینایەتی یان ، بە مەرجێکی گرنگی سەرنگونکردنی فاشیزم و دامەزراندنی کۆماری دیموکراتی شۆڕشگێر دانا، هەر ئەمەشە دەستەبەری دابینکردنی مافی چارەنووسی گەلی کورد و پاراستنی مافی کەمە نەتەوایەتی یەکان لە عێراق دا دەکات.

پلنیۆم، ڕێزی لە ڕاپەڕینی شـۆڕشـگێڕانەی گەلی فەلەسـتین دژ بە دەسـەڵاتی داگیركەرە زایۆنیستەكان، گرتوو و پشتگیری خۆی لە بەرهەق بوونی خەباتی ئەم گەلە بۆ وەدەست هێنانی مافی چارەنووس و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ لەسەر خاكی فەلەستین، دووپات كردەوە.

پلنیۆم، دروشـمی (مونازەرە و سـەلماندن و یەكخسـتن)ی لەگەل تەواوی گروپە ماركسـیسـتە شـۆڕشـگێڕەكاندا بە مەبەسـتی هەنگاونان بۆ دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی كریكارانی عێراق دووپات كردەوە، پارتێک كە لێبڕاوانە خەباتی چینایەتی كرێكاران تا هەڵتەكاندنی سیستەمی سەرمایەداری و سەقامگیربونی دیكتاتۆریەتی پرۆلیتاریا و بنیات نانی سۆشیالیزم و كۆمۆنیزم، شێلگیرانە ڕێبەری بكات، ئەم ئەركەشـی بە ئەڵقەی ناوەندی خەباتی ئەم قۆناغەی ئاڵای شـۆڕش داناو بۆ ئەنجامدانیشی بانگەوازی هەمو گروپە كۆمۆنیستەكانی عێراق دەكات.

هاوڕێ یانی بەشـداربوی پلنیۆم، چەندین بریاری گرنگیان لەمەڕ مەسـەلە ڕێكخراوەیی یەكانی ناوەوەو و دەرەوەی وڵات، كاروباری ڕاگەیاندن، ئیداری، دارایی ئاڵای شۆڕش داو پلان و نەخشەی دروستیان بۆ داڕیژان.

پلنیۆم داوا لە حزب و ڕێكخراوە كوردسـتانی و عێراقی یەكان و لایەنگرانی ئازادی و دیموكراسـی دەكات كە دەنگی خۆیان بۆ ئازادكردنی (مەلابەختیار)ی تێكۆشەر، لە زیندانی یەكێتی نیشتمانی كوردستان، بەرز بكەنەوە.

هەروەها پلنیۆم ، پتەوكردن و داڕشتنی بازنەی پەیوەندی یەكانی لەگەل هەموو لایەنە سیاسی یەكانی ئۆپۆزیسیۆنی كوردستانی و عێراقی ، لەسەر بنچینەی دابین كردنی ئازادی بێ قیدو شەرتی هەڵسوڕانی خەباتی شۆڕشگێڕانە بە ئەركی خۆی دانا

لە كۆتایی دا سـڵاوی گەرمی شـۆڕشـگێڕانە ئاراستەی هاوڕێ یانی خۆڕاگری نێو زیندانەكانی ڕژێمی فاشـسـتی عێراق كراو یادی شـەهیدانی نەمری (ئاڵای شۆڕش) و شەهیدانی ڕیگای دیموكراتی و سوسیالیزم ڕێز لێ نرا.

سەركەوتووبێت خەباتی كرێكاران و زەحمەتكیشان
لە پێناوی دیموكراتی و سۆشیالیزم دا.
سەركەوتووبێت خەباتی شۆڕشگێڕانی گەلی كورد
لە پێناوی بەدیهێانی مافی چارەنووسدا.
سەركەوتووبێت ڕیبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش.
بژی ئینتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا.
بڕووخێت ڕژێمی فاشستی عێراق.
مەرگ بۆ ئیمپریالیزم.

ئاڵای شۆڕش

سێپتەمبەر/١٩٨٨

لە کۆتایی پلنیۆمەکەدا مامۆستا پشکۆ ، عادل ، شێخ علی هەڵبژێردران بە ئەندامانی (ناوەندی ئاڵای شۆڕش).
دوابە دوای ڕاگەیاندنی کۆتایی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش، بە یانێک لەسەر ڕۆڵی تێکدەرانەی ریڤیژینیزم لە بزوتنەوەی کریکاراندا لە لایەن ناوندی ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوکرایەوە، کە زیاتر لەو کاتەدا خستنە بەرچاوی ڕۆڵی تێکدەرانەی حزبی شیوعی عێراقی لە بزوتنەوەی چەپ و کرێکاراندا بوو. لە بەشی دیکۆمێنتەکاندا دەتوانیت ئەسڵی بەیانەکە ببینی وئەمەش دەقی بەیانەکەیە :

بەرەو خاشەبڕکردنی تەییاری ڕیڤژینیزم
کرێکارانی جیهان یەکگرن

بەرەو خاشەبڕکردنی تەییاری ڕیڤیژینیزم
بەرەو چەسپاندنی هەمە لایەنەی مارکسیزمی شۆڕشگێڕ
هاوڕێ یانی تێکۆشەر

مارکسیزم وەک فەلسەفەو جیهان بینی زانستی یانەی پرۆلیتاریا و چەکی تێکۆشانی ئەم چینە شۆڕشگێرە لە پێناوی ڕێنوێنی کردنی خەباتی شۆڕشگێڕانەی دژ بە سیستەمی سەرمایەداری و تێکشکاندنی هێزی نەگریس و چەوسێنەری سەرمایە و هەڵتەکاندنی پەیوەندیەکانی بەرهەم هێنانی سەرمایەداری ، بە مەبەستی سەرخستنی شۆڕشی کۆمەڵایەتی، دامەزراندنی دەسەڵای سیاسی پرۆلیتاریا، بنیاتنانی سۆشیالیزم و گواستنەوە بەرەو کۆمۆنیزم، هەمیشە لە خەبات و ململانێ یەکی سەخت و بێ وچان دا لەگەڵ فەلسەفەو بیروبۆچوونی چین توێژە کۆنەپەرست و نا پرۆلیتاری یەکانی کۆمەڵ ڕوو بە ڕوو بۆتەوەو لە بواری جۆراوجۆری فەلسەفی، ئابووری، سیاسی، ڕێکخراوەیی د ئامبازی یەکتری بوون.
ئەو دەمەی کە مارکسیزم تەواوی تێزەکانی سۆشیالیزمی خەیالی، وردەبۆرژوازی، ناسیۆنالیستی ی لە بواری تیوری دا بۆڕداو بوویە تیوری بالادەستی نێو بزوتنەوەی کریکاران، ئیدی وردە بۆرژوازی مایەپووچ و نابوتی ژێر ڕەوڕەوەی گەشەکردنی سەرمایەداری، بە هیوای گێڕانەوەی پەرژەوەندی یە لە دەستچووەکانی وەدیهینانی خەون و خەیاڵاتی وردەبۆرژوازیانەی، لەناو بزوتنەوەی کرێکارانەوە و بە ناوی تیوری شۆڕشگێڕانەو دەستەمۆکردنی بزوتنەوەی چینایەتی کریکارانی هەڵکەند.

ڕیڤیژینیزم، یادی ســـەرهەڵدانی بیروبۆچوونی ناپرۆلیتاری لە ڕیبازی خەباتی فكری، سیاسـی، ئابووری، ڕێكخراوەیی پرۆلیتاریادا بە مەبەستی لە خشتەبردن و لە ڕێ لادانی بزوتنەوەكەیان، پێكهێنانی ســـازشـــی چینایەتی نێوان پرۆلیتاریاو بۆرژوازی ، خاوكردنەوی ململانێ ی نێوانیـان و چاویشـــی لە وەدەســـتهێنـانی دەســـەڵاتی ســـیاســـی كرێكاران و پووچەل كردنەوەی ناوەرۆكی ســـۆســـیالیزمی كرێكارانە و.....هتد،ئەم لادان و هەڵگەڕانەوەیە لە ماركســـیزم لە ســـەردەمی دوەم ئینتەرناسیۆنالیزمی پرۆلیتاریادا و لە شێوەی تێزە جیاكانی ئابووریستی و ریفۆرمی كۆمەڵایەتی لە لایەک و ئانارشیزم و چەپ ڕەوی لە لایەكی ترەوە، لە سەردەستی تیوریستە وردەبۆرژوازی یەكاندا و لە خزمەتی سەرمایەداری جیهانی دا پیادەكران، ئەو دەمەش كە ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر، لە هەل و مەرجی دنیای سـەرمایەداری گەشەكردوودا و لە گەرمەی جەنگی دزێتی و تاڵانكاری پیمپریالیستەكاندا، لە لایەن (لینین) وە گەشـەی پێدراو بوو بە ئاڵای دژایەتیكردنی ریڤیژینیزم و چرای ڕێنوێنی خەباتی كرێكاران، لە زەمینەی خەباتدا لە مەحەكی تێكۆشانی شۆڕشگێڕآنە دراو بۆ یەكەمینجار لە ڕوسیادا دەسەڵاتی سیاسی كەوتە دەستی كرێكاران و زەحمەتكێشان (گەرچی پاشـان شـۆڕش ڕووی لە شـكسـت كردو جارێكی دیكەش بەری خەبات و تێكۆشـــانی كریكاران و زەحمەتكیشـــان كەوتەوە خزمەتی پەرژەوەندی چینایەتی بۆرژوازی) ، هەر لەو ســـەردەمەوەو تا ئێســـتاش ڕێڤێژینیزمی ڕاســـت و چەپ لە چەندین بەرگ و شـــێوازدا و لە تەواوی وڵاتانی جیهاندا، بۆ شـــێواندنی تیاوری ماركسـیزم و بە مەبەسـتی لەگەرخسـتنی كاروانی خەباتی پرۆلیتاریا، لە هەوڵی بێ وچان دایە.

ئەمرۆ، ڕیڤیژێنیزم وەک دیاردەیەكی جیهانی لە ســـەرتاســـەری بزوتنەوەی كرێكارانی جیهاندا بە شـــێوەی جۆراوجۆر بوونی هەیە و ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخی ڕووســـی و ولاتـانی ســـەر بەو كـامپە هـاوشـــان لەگەڵ ڕیڤیژینیزمی(چینی، ئۆرۆكۆمۆنیزم، سـۆسـیال دیموكرات، تروتسـكیزم....)، بوونەتە مۆتەكەی كۆڵی خەباتی شـــۆڕشـــگێڕانەی كرێكاران و بزوتنەوەكەیان لە خزمەتی ســـیســـتەمی سەرمایەداری جیهانی داناوە.

سـۆڤیەت ، وەک سـەرچاوەیەكی بە لرفەی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخ لە جیهاندا، هەر لە سـەردەمی (سـتالین) ەوە هەتا ئێسـتا ڕۆڵ و نەخشـی گرنگ و بەرچاوی لە شـكسـت دان و بە ئاكام نەگەیشـتنی شـۆڕشـی كۆمەڵایەتی كرێكاراندا بووەو هەیە، وەک دەوڵەتێكی زل هێزو بە قودرە تیش، ڕێبازی ئابووری، سـیاسـی، عسـكری ،دیپلۆماسـی ئیمپریالیسـتیانەی لە جیهاندا پیادەكردووەو هەر بە پێ ی سـوودو پەرژەوەندی سەرمایەداریشی لەگەڵ تەواوی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكان و دیاردەو

دەرکەوتە سـیاسـی و کۆمەڵایەتی یەکانی نێوان گەلان و دەوڵەتان مامەلە دەکات و هەڵوێست وەردەگرێت.

لە عێراقدا (حزبی شیوعی عێراق) نوێنەری رەسمی ڕیڤیژێنیزمی ڕووسی یەو پتر لە نیوسـەدە خەباتی خۆی لە شـیواندنی مارکسـیزم-لینینیزم تێپەڕاندووەو فـاکتەرێکی بنچینەیی لە خشـتەبردنی کرێکـاران و سـەرنەکەوتنی بزوتنەوەکەیانە...،(حشع) ئاڵا هەڵگری خەباتی پۆپۆلیستی و سازشی چینایەی و ڕە دوکەوتنی توێژە جیاکانی بۆرژوازی عێراق بووە و تا ئێستاش بۆچوون و بەرنامەو ڕێبازی سـیاسـی ئەم حزبە ڕێک لە خزمەتی بۆرژوازی دایە و نەک هەر سەرکەوتنی بە دەست نەهێناوە بگرە تا دیت لە نێو جەماوەری کرێکاراندا ڕووت و ڕیسواتر دەبێت.

ئاڵای شۆڕش، وەک جەرەیانیکی فکری و سیاسی لە هەل و مەرجێکی تایبەتی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی عێراق و بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی خەڵکی کوردستاندا، لە پێنـاوی بەرزکردنەوەی ئـاڵای دژایەتی کردنی ریڤیژینیزم، هەڵتەکـاندنی پـایەگـا لەرزۆکەکانی، هەنگاونان بۆ دامەزراندنی حزبی پێشـرەوی کرێکارانی عێراق، داکۆکی کردن لە ماف و پەرژەوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشـانی کوردسـتان و بەستنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەیان بە خەباتی سەرتاسەری کرێکارانی عێراقەوە، بە ئومێدی سڕینەوەی شوێنەواری هەموو جۆرە سیاسەتێکی وردەبۆرژوازی یانە و ناسیۆنالیستیانە لە نیو بزوتنەوەی کرێکاری دا و سنووربەندی یەکی ئاشکراو دیاری نێوان ڕێبازی شـۆڕشـگێڕانەی کرێکاران و ڕێبازی فریودەرانەو بێ ئاکامی وردە بۆرژوازی، بە ئومیدی خەبات لە پێناوی دیموکراتی و سـۆشـیالیزمدا هاتە سـەر شـانۆی ڕووداوە سیاسیەکان و پرۆژەی ئاقاری گشـتی بەرنامەی لەو دیدەوە خستە ڕوو.

ئاڵای شـۆڕش، بی تەم و مژو بە ڕۆسـنی ئامانجی بەرزی کرێکاران، یانی سـۆسـیالیزم و کۆمۆنیزم و ئەوجـا بەرنـامەی لانی کەمی کرێکـاران و زەحمەتکیشـان(روخاندنی رژێمی سـەرمایەداری- سـەقامگیربونی دەسـەڵاتی کرێکاران و زەحمەتکێشـان"دیموکراتیکی شـۆڕشـگێڕانە" ی دیاری کردووە و ئەمەیشـی بە بەرنامەی راسـت و دروسـت و واقعی یانەی قۆناغی شـۆڕش زانیوە و پێداویستیەکانی سەرکەوتنی خەباتی کرێکارانیشی هەر لەمەدا بەدی کردووە.

ئاڵای شۆڕش، بە هۆی ئەو ئەو بارودۆخە نا ئاسایی یەوە کەتیایدا دروست بووە و ئەو گوشـاروفشـارەی کە لەلایەن بەشـێک لە بۆرژوازی دژ بە دیموکراتیکی کوردستانەوە هاتە سەری، مەودای گەشەکردنی ئاسایی تەنگ بویەوە و بە ناچاری هەڵوێسـتی جیابونەوەی چەکدارانەی پێ گیرایەبەر، ئەمەش چەندین ئەرکی گران و لە هەمان کاتدا نا سەرەکی لە پێش داناو زەمینەیەکی ڕێکخراوەیی و سیاسی وەهای

سازاند كە لە سونگەی كەم توانایی و كەم ئاوەزی چینایەتی هەندێک لە ئەندامانی و خۆپەرستی هەندێکی تر، کەسانی دەرەوەی ئاڵاو ئەندامانی ڕێکخراوێکی تر بە ناوی (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستانی-عێراق) بە بێ هیچ پەیوەندیەکی تەنزیمی پێشینەیان لەگەڵ ئاڵادا، بە شێوەیەکی میکانیکی یانە ئامێتەی بوون و خۆیان بەسەر سەرکردایەتی یەکەیدا سەپاند، ئەمانە بوونە پردی پەڕینەوەی فکری ڕیڤیژێنیزمی هاوچەرخ بۆ ناو ڕیزەکانی و چەندین بیری بیری ڕیڤیژینیستی و نامۆ چەکەرەیان کردوو کردیانە مەکۆی ناکۆکی و ململانێ یەکی فکری و سیاسی قووڵ بە ئەنقەستیش گرفت و کێشەی شەخسی و لاوەکی یان تێوە ئاڵاند، و نوێنەری ڕەسمی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخیش لە عێراق دا، بە مەبەستی لە بارбردنی جەرە یانی مارکسیزمی شۆڕشگێر و دەستەمۆ کردنی ئاڵای شۆڕش، ڕۆڵی دیاری هەبووە .

هاوڕێیانی تێکۆشەر

ئێستا ئیتر پاشی سێ ساڵان لە درێژەدان بە خەبات و ململانێ ی ئایدۆلۆژی و سیاسی كێشە فكری یەكانی دروونی ئاڵا ڕێچكەی ئوسوڵی خۆیان وەبەر گرتووە و ڕیبازی مارکسیزمی شۆڕشگێر و ڕیڤیژینیزم بە دوو ئاقاری جیاداو بەرەو دوو ئامانجی جیاواز، ڕێگای خەباتی جینایەتی یان گرتۆتەبەر، ئیتر چ دەزولەیەکی پەیوەندی نێوانی ئەو دوو تەییارە دژ بە یەکە لە چوارچێوەی ئاڵادا نەماوە.

لەمەودوا و پاش جیابوونەوە وسنوورکیشانی نێوان مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان و کەسانی ڕیڤیژینیست و بە ناو مارکسیستی نێو ئاڵای شۆڕش، هاوڕێ تێکۆشەرو شۆڕشگێڕەکان ئاڵا بە یەکگرتوویی و سەربەخۆیی لە پێناوی جێ بەجێ کردنی دروشمەکانی ئاڵا داو ئەنجامدانی ئەرک و فرمانەکانی سەرشانیان، شێلگیرانە درێژە بە هەڵسوڕان و خەباتی فکری و سیاسی و ڕیکخراوەیی یان دەدەن و بە مەبەستی گەشەکردنی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی عیراق و هەوڵدان بۆ یەکخستنی مارکسیستەکان بە پێ ی پرانسیپی (مونازەرەو سەلماندن و یەکخستن) و دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی کرێکاران، ئاڵای مارکسیزمی شۆڕشگێڕ بەرز دەکەنەوە.

ئێستا، ئیدی ئەرکی گرنگی سەرشانمان وێرای وشیارکردنەوەی کریکاران و زەحمەتکێشان ، سازدان و ڕیکخستنیان، هەڵسوڕانی کاری هاندان و پرۆپاگەندەی شۆڕشگێڕآنە، دژایەتی و ڕیسواکردنی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخە، لێدان و کوتانی پایەگا فکری و سیاسی یەکانێتی، هەر ئەمەش دەستەبەری هەستانەوەو سەرکەوتنی یەکجارەکی بزوتنەوەی کرێکاران و شۆڕشی کۆمەلایەتی یە.

جارێکی تریش ئەو ڕاستی یە بەڵگە نەویستە لە پێش چاوی خۆمان دادەنێین کە هەتا سەر ڕێبەری کردنی خەباتی چینایەتی پرۆلیتاریا، هەر لە ئەستۆی حزبی پێشڕەوی کرێکاران دایەو خەباتیش بۆ دامەزراندنی ئەو حزبە، ئەرکێکی بێ ئەملاو ئەولای کۆمۆنیستەکانە.

ڕوخاندنی ڕژێمی سەرمایەداری، سڕینەوەی شوێنەواری مومارەساتی فاشیانەی ڕژێم ،دامەزراندنی دیموكراتیكی شـۆڕشـگێڕو دابین كردنی ئازادی یە دیموكراتی یەكان، مسـۆگەركردنی مافی چارەنووسـی گەلی كورد، كۆتایی پێهێنانی هەرجۆرە سـتەم ونابەرابەری یەكی چینایەتی، نەتەوایەتی، مەزهەبی لە گرەوی گرتنەبەری سیاسەتی كۆمۆنیستی و سەركەوتنی شۆڕشی كرێكاران دایە.

سەكەوتووبێت خەباتی كرێكاران و زەحمەتكیشان لە پێناوی دیموكراتی و سۆشیالیزم.

سەركەوتووبێت ڕێبازی شۆڕشگێرانەی ئاڵای شۆڕش.

سەكەوتووبیت خەباتی گەلی كورد لە پیناوی مافی چارەنووس دا.

بژی ئینتەرناسیۆنالیزمی پرۆلیتاریا .

بڕوخێت ڕژێمی فاشستی عێراق.

مەرگ بۆ ئیمپریالیزم

ئاڵای شۆڕش
كۆمێتەی ناوەندی
سێپتەمبەری / ١٩٨٨

دەسـتكرا بە چاپكردنی (پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش)(ئاڵای شـۆڕش – ئیتجاهی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ) پەسەندكراوی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش – ئەیلول ١٩٨٨.

ئازادبوونی حاتەمی برام

حاتەمی برام كە بە هۆی زمان لێدانی هەندێ هاوڕێ ی خۆیەوە گیرابوو، لە مەحكەمەی ثەورەی بەغدا بریاری لە سـێدارەدانی بۆ دەرچووبوو، چەندین مانگ بوو لەگەڵ چەندین زیندانی ترا چاوەڕێ ی لە سـێدارەدانیان دەكرد، بە هۆی ئەو لێبوردنەی سـەدامەوە..ئازاد بوو، بەو هەواڵە زۆر دڵخۆش بووم، بە تایبەت بۆ دایكم كە لە ١٩٧٤ بە شـەهیدبونی حەمەڕەشـیدی برام جەرگی سـووتابوو، دوای بیستنی بریاری ئیعدامی حاتەمیش ئومیدیكیشی نەمابوو حاتەمی براشم مابێت...

وەستانی جەنگی ئێران-عێراق

(كەسێک) لە وەزارەت خارجیەی ئێران ناردبووی بۆ چاوپێكەوتن، منیش لەگەڵ هاوڕێ شێركۆ كە بەرپرسی عیلاقاتی ئالای شۆڕش بوو چووم، داوایكرد دووقۆڵی قسە بكەین..پرسی چۆن دەروانیتە ئەم جەنگە؟ وتم وەڵامی دیپلۆماسیانەت دەوێ یا ئازادانە، ووتی ئازادی هەرچی دەڵێیت. ووتم بە رای من گەر جمهوری ئیسـلامی شـەڕ ڕانەگرێت دەڕووخێت. دەم و چاوی تێک چوو یەكسـەر پرسی بە چ دەلیلێک

ئەو قسەیە دەكەیت؟ ووتم بەو دەلیلەی ڕۆژانە تاران و شارە گرنگەكانی ئێران بە مووشەك بۆردومان دەكرێت و بۆتە مایەی بێزاری خەڵك، زۆربەی ژێرخانی ئابوری ئێران وێرانكراوە، لە شارە گەورە كانی وەكو شیرازو ئەسفەهان و تبریزو...هتد خۆپیشاندانی خەڵك دژتان دەستی پێكردووە، لە بەرەكانی جەنگدا نەتانتوانیوە سەركەوتن بە دەست بهێنن و لە بەرامبەریشدا كوژراوێكی زۆرتان هەیە، بەرایی ڕاكردووی سوپای پاسداران لە بەرەكانی جەنگەوە گەیشتۆتەوە تاران و كەرەج و شارەكانیتر..ژیرخانی ئابوریتان خۆت باشتر دەزانیت چۆن داتەپیوە بە هۆی تێچووی جەنگ و گەمارۆی ئابوریەوە، لە بەرامبەریشدا هەموو وڵاتانی خلیج و هەموو ولاتانی ئیمپریالیستی كۆمەكی سەدام دەكەن، گەر جەنگەكە نەوەستێ ماوەیەكی تر نابات خۆپیشاندان تارانیش دەگرێتەوە....بەرپرسەكە هەرگوێی دەگرت، دواتر ووتی : قسەیەكت لا دەكەم بەڵام پەیمانم بەرێ تا سبەینێ لای كەس باسی نەكەیت، ووتم گەر بڕوات پێم نەبوایە بانگت نەدەكردم، ووتی جەنابی ئیمام بریاری داوە جەنگ بوەستێت، ئەو هەواڵەش سبەینی لە ڕادیۆو تەلەفزیۆنەوە بڵاو دەكرێتەوە و دەزانم ئەو هەواڵە بۆتۆ سەیر نییە....

هەر ئەو ڕۆژە لە تاران لەگەڵ خێزانەكەمدا بووم لە هەمان ئەو ئوتێلەی شێخ عەلی و پشكۆ و دكتۆر قادری لێبوو، كاتێك هەواڵی كۆچی دوایی براكەی علی عبداللە بیست، چووم بۆ سەردانی بۆ سەرخۆشی لیكردنی لە كەرەج، سامی عبدالرحمن و محمد مەلاقادرو فرنسۆ حریریش لەوێ بوون، باسی جەنگەكەی ئێران-عێراق كرا سامی عبدالرحمن وتی جەنابی ئیمام دەڵێت جەنگ جەنگ تا پیرۆزی! ووتم كاك سامی هیچ شتێك موتڵەق نیەو بە موتڵەقی باسی سیاسەت مەكە دەشێ گۆڕان زۆر ڕوو‌بدات، بۆ ئەوەی كارەساتی ١٩٧٥ چەندبارە نەبێتەوە باشترە خۆ بۆ هەموو ئەگەرەكان ئامادە بكەیت. فرنسۆ حریری ئاگام لیبوو بە وردی گوێی دەگرت و لێم ورد دەبووەوە.. كە هەڵسام بڕۆم هاتە دەرەوە لە گەڵمدا، ووتی قسەم زۆر پێ یە لەگەڵتی بكەم بابچین بۆ ماڵەوە، نازانم ماڵی خۆی بو یا نا. پرسی ئەو قسەیەی كردت لە وەڵامی سامی دا، لە خۆتەوە كردت یا شتێك دەزانی؟ ووتم كاك فرنسۆ ناتوانم وەڵامت بدەمەوە، تەنها ئەوەندەت پێ دەڵێم سبەینێ هەمو شت دەزانیت..زۆر هەوڵیدا لەوەزیاترم نەوت. پرسی چیتكرد بۆ سەفەرەكەت؟ ووتم ئاخری دوای تأخیركردنی ساڵێك لیزە پاسەكەم وەرگرت..چومە سەفارەتی سوریا بۆ ڤیزە هەر جارەی درۆیەك دەكەن . ووتی ئێستا كاك مەسعود لە دیمەشقە ، بەیانیش دكتۆر رۆژ دەچێت بۆ سوریا، ناوی خۆت و خێزانەكەتم بەرێ بە دكتۆر ڕۆژدا بۆی دەنێرین، ئەو خۆی تۆ دەناسێت و جێ بەجێ دەبێت، منیش ناوی خۆم و منالەكان هاوسەرەكەم نووسی و دامێ، پرسی لە كوێ دابەزیوی؟ ناوی ئوتیلەكەو ژمارە تەلەفۆنی ئوتێلەكەم دایە. ڕۆژی دوایی ئیمام خومەینی بڵاوی كردەوە كە

(ناچارە زەهرەكە) بنۆشـــی و شــــەڕ ڕاگرێ، نیو ســــەعات دوای بڵاوبوونەوەی هەواڵەكە فرنسۆ حەریری تەلەفۆنی كرد بۆ ئوتێلەكە، ووتی دوێنێ دەمزانی شـتیك دەزانی دەبوو پێت بوتمایە، لە كۆتایی قســــەكانیدا ووتی ناوەكانم لەگەڵ نامەیەك ناردووە بۆ كاك مەســـعود، بە گەیشــــتنی ئەنجامەكەی دكتۆر شـــوكت ئاگادارت دەكاتەوە، دە ڕۆژیكی نەبرد دكتۆر شەوكەت تەلەفۆنی بۆ كردم بۆ ئوتێلەكە كە كاك مەسعود ڤیزەكەی بۆ وەرگرتووی بچۆ بۆ سەفارەتی سوری، منیش بە لیزە پاسەكەوە چووم بۆ ســـەفارەتی ســـوری ، لەو كاتەدا ملازم عمرو محمد حاجی تۆفیقیش لەوێ بوون، زۆر ئیحترامیان نواند، تەنانەت حەمە تۆفیق وتی هەر ئیشــێ بە ئێمە بكرێت ئامادەم بۆت بكەم([1])، منیش زۆر سوپاسیم كرد. لەگەل كاك عمریش برێكی كورت لەســـەر بە زینـدانی مـانەوەی مەلا بەختیـار دواین، ووتم وا من دەڕۆم هیوادارم تاڵەبانی لەسەر قسەی خۆی بێت و ئەو ئازاد بكات.

ڕۆیشتن بەرەو ئاوارەیی-سوریا

پارەی ســەفەرم نەبوو، دكتۆر ســامالّی ژنبرام لە مانشــستەرەوە تەلەفۆنی لەگەڵ (حـاجی حەمەنوری حـاجی عبدالله) ی بـاوكی كردبوو لە ســــلێمـانی كە بە قەرز مقدارێك پارەمان بداتێ پێی دەرچین. باوكیشی دەهەزار دۆلاری لە ڕێگەی كوێتەوە بۆ ناردبوو، دكتۆر سامالّیش ناردی بۆ ئێمە بۆ تاران. ووتیان گەر وەزارەتی كشوەر نامەتان بداتێ ئەوا بلیت بۆ دیمەشــــق دەتوانن بە تمەن بكرن نەك بە دۆلار، بەڵام دیســانەوە وەزارەتی كیشــوەر هەر ڕۆژەی درۆیەكیان دەكرد، ناچار بە دوو هەزار دۆلار بلیتی دیمەشـــقم كڕی بۆ هەر پێنجمان و بەرەو دیمەشـــق لەگەڵ خیزانەكەم ڕۆیشتین، لە فرۆكەكەدا كە فرۆكەی سوری بوو چەند كوردیكی تری تیابوو دوانیان سەر بە حزبی شیوعی بوو، یەكێكیان عەلی ناوبوو، هەر دوای فڕینی فرۆكەكە ئەو ژنە موســــافرانەی ناو فرۆكەكە كە لە ئێران بە ئیجباری جلی مانتۆیان پۆشـــی بوو مانتۆكانیان داكەن و مۆدێرن دانیشتن. كاتێك گەیشتینە فرۆكەخانەی دیمەشق هەر لە فرۆكەكە دابەزین و چوینە هۆڵی فرۆكەخانەكە، هەموو ئەوانەی لیزە پاسەیان پێ بوو كۆیان كردینەوە و بەرەو قاتی خوارەیان بردین و لە شـــوێنێكی دووبەســـێ ی بچوكدا ئەو ســـێ كوردەو خۆم و خێزانەكەشـــم كە پێننج كەس بووین دایان ناین و وتیان قســە نەكەن، لەنجەی كچم چواردە ساڵان و كاردۆی كورم نۆ ساڵان و ئاڵای كچیشم هەشت ساڵان بوون، لەگەڵ یەكدا قسەیانكرد، ئەمنەكەی لەگەڵیان دانابووین

---

[1])محمد حاجی تۆفیق، مرۆڤیكی بەڕێز و كوردێكی دڵســـۆزو میهرەبان، ڕێزێكی یەكجار زۆری بۆ (حاجی محمد نوری حاجی عبدالله) ی خەزورم هەبوو. ئەمان منالّ بوون ، كاتێك (حاجی تۆفیقی) باوكی و (حاجی حەمەنوری) شـــەریكە بازرگانی و مولّك كڕین و فرۆشـــتن بوون گەلیك كەس وایان دەزانی بران، هەر ئەوەش هۆكاری ئەو گەرمی نواندنە بوو.

ووتی نابێت قسـه بكەن، پاش تاوێک هەمومانیان سـواری ئۆتۆمۆبێلێک كرد بەرەو مەعەسـكەرێک لەسـەر ڕێگای دیمشـق، لەوێ خۆمان و جانتاكانیان داگرت، و بردیانین لە قاعەیەكی گەورەدا كە دیاربوو شـوێنی مەكتەبی ئەفسـەرەكان بوو دایان نـاین. پـاش چـاوەڕوانیەكی زۆر ئەفسـەرێـک بە روتبەی لیوا هـاتە ژوورەوە و سەربازەكانی پشتی مێزەكان هەڵسان و سڵاوی سەربازیان بۆ كرد، كاردۆی كورم و ئاڵای كچم لەسـەر كورسـیەكەی لەسـەر دانیشـتبوون خەویان لێكەوتبوو. كابرای لیوا من و ئەو كوردانەیتری بانگ كرد، لەمنی پرسـی ناوت چیە؟و ئیشـت چیە؟ منیش وتم ئەندامی سـەركردایەتی ئاڵای شـۆڕشـم ناوم عادل ە، وتی دەزانم، زۆر بە نەزاكەتەوە پرسـی بۆ كوێ دەچن لە كوێ دەمێننەوە، وتم بۆ دیمشـق و لە ئۆتیل دەمێنینەوە، پرسـی كام ئوتێل ووتم نازانم شـارەزانیم هەرئوتێلێک بێت تا بەیانی پشـووی تیا بدەین، چەند سـەربازێكی بانگ كرد جانتاكانیان بۆ هەمومان خستە ناو ئۆتۆمۆبێلیـک و بردیـانین لە دیمشـق لە ئوتێلیـک دایـان بەزانـدین، ئەو شـەوە هەرچۆنێک بوو دانمان بە خۆماندا گرت، بۆ بەیانی تەلەفۆنم كرد بۆ ئەو ژمارەیەی فرنسـۆ حریری دابووی پێم، كاک عزالدین وەلامی دایەوە كە پیاوێک بە ناوی ئەبو شـیراز دێت و خانووتان بۆ دەگرێت، ئەبو شـیراز كە خۆیشـی ماڵی لە روكن الدین بوو، لە گەڕەكی روكن الدین لە قاتی سـەرەوەی ماڵە كوردێكی سـوری دا خانووی بۆگرتین. بیستمان كە (نجات) كچی (مام بیجان دواری) لەگەڵ هاوسەرو مناڵەكەیان لە دیمەشقن، سەردانیانمان كردن، وتیان هاتوین لێرە بژین نامانەوێت سەفەر بكەین، هاوسـەرەكەی خەریكی بازرگانی بوو لەگەڵ تاران دا. تا لە دیمەشـق بووین چەند جارێک سەردانمان كردن وچاومان پێیان كەوت.

سـەرەتا هەوڵمدا، ڕەزامەندی چوونە دەرەوە لە سـوریا بەرەو ئەوروپا وەرگرم، بەڵام ڕژێمی سوری ڕەزامەندیان نەدەدا، نەشیان دەوت نایدەین، هێشتا لە دیمەشق بووم، هەواڵی كۆچی دوایی ئیمـام خومەینی بلاوكرایەوە. لەو كـاتەدا تووشـی (گرانەتای ماڵطا) بووم، رۆژێک عزالدینی بەرپرسـی علاقاتی پارتی لە سـوریاو چەند برادەرێكیتر بۆ هەواڵپرسین هاتن بۆ سەردانم.

بۆ دەرچوون لە سـوریا دەبوو پاسـپۆرت بكڕین، كەسـێكی سـەر بە جەماعەتی سـامی پاسپۆرتی دەفرۆشـت، ئێستا باش بیرم نی یە پاسـپۆرتی ئەماراتی یا تونسـی بوو لێمكری، ڕۆژێک ابو شـیراز ووتی لە سـوریا هەموو شـتێک پارە بدەیت بۆت چی بەجێ دەكرێت، ووتم بە چەند ڤیزەكانم دەسـتدەكەوێت، ووتی من دەتوانم بە چوارسـەد دۆلار بۆت وەرگرم، منیش پارەكەم دایە. یەک دوو مانگ تێپەڕی بۆی نەكرا، ووتی ئەوە پارەكەت، ناكرێ، خراپ بۆیان تێچاندووی. سـێ مانگ تێپەڕی بوو بەسـەر مانەوەمدا، رۆژێک لە سـەردانی هەندێ برادەر بووم، كە گەڕامەوە مـاڵەوە، ڕونـاكی هـاوسـەرم ووتی كـاک حەمە تۆفیق تەلەفۆنی كردووەو گلەیی

كردووه كه بۆچی بۆ موافەقەتی دەرچوون بەومان نەوتووه، ووتویەتی ئیمه خۆشک و براین دەبوو به منتان بووتایه، ووتبوی له (نجات)ی (مام بیجان دەواری) بیستووه، وتی داوای ناوەكانی كردووه و منیش داومەتیٚ،(لەو دەمەدا محمد حاجی تۆفیق بەرپرسی علاقاتی یەكیتی نیشتمانی) بوو له سوریا. پاش چەند ڕۆژێک تەلەفۆنی كردبۆوه بۆ ڕوناک و پیی وتبوو كه (رەزامەندی چوونەدەرەوه له سوریا وەرگیراوه) منیش بۆ سوپاس كردنی سەردانی علاقاتی یەكێتی نیشتمانیم كرد، زۆر سوپاسی محمد حاجی تۆفیقم كرد بۆ هاوكاریەكەی، لەو نێوەدا له بارەی یەكێتی یەوه، گەلێک مشت ومڕمان بوو لەسەر لایەنی فكری و سیاسی یەكیتی و جەلال تاڵەبانی..ئەو زۆر به گەرمی بەرگری كویرانەی دەكرد. له كۆتایی دا دوو باره سوپاسم كردەوه، لێمپرسی كه ڕاسپاردەیەكم بۆ تاڵەبانی هەیه گەر پەیمان بدەی بۆم بگەیەنی پێت دەڵێم، پی ی ووتم دەیگەیەنم. وتم به تاڵەبانی بڵێ عادل وتی وا من ڕۆیشتم وەعدەكەی بۆ بەردانی مەلا بەختیار برێتەسەر.

چەندجاریک پەیوەندیم كرد به دكتۆر سامالەوه له مانشستەر، ئەو زۆری حەزدەكرد ڕووبكەینه ئینگلستان بۆ لای ئەوان، لەودەمەدا موفیدی برای و بەهادینی براشی لەویٚ بون، واته سیٚ برای هاوسەرەكەم له مانشستەر بوون، بەڵام رۆژنامەكان لەو كاتەدا دەیاننووسی كه قەیرانی بیٚ كاری له ئینگلستان هەیه، منیش وام لێک ئەدایەوه گەر ڕووبكەمه ئەویٚ و ئیشم دەست نەكەویت چۆن ئەو پارەی قەرزم كردووه بۆ دەرچوونمان له كاتی خۆیدا بدەمەوه ، بۆیه بریاری چوونی سویدم دا، بریارێكی هەڵەی گەورەبوو.

له نیوەی دووەمی مانگی حوزەیران دا، كوڕێكی خانەقینی به ناوی ماجد، كه ئیشی دەركردنی قاچاخی پەناهندەی دەكرد، بردمی بۆ ئۆفیسی فرۆكەوانی قوبروصی، بەڕێوەبەرەكه كه زانی كوردم زۆر ڕیزی نواند، وتی یەكەم : بۆ هەر وڵاتێک بچیت ئێمه پارەی بلیتی هەردووسەرمان دەوێت، دووەمیش : گەر بتەوێت بچیت بۆ لندن بیٚ ترانسیت و فرۆكه گۆڕین لێره كه سواربووی یەكسەر دەچیته لندن، دیسانەوه ووتم دەمەوی بچم بۆ سوید. ووتی باشه دەبێت له ئەمستەردام فرۆكەكه بگۆریت بۆ سوید، تەنها سەعات و نیوێكت هەیه، ووتم دەرۆم. له دیمەشقەوه بۆ قوبروص، له فرۆكەخانەی ئەویٚ دابەزین هێشتا نیوەڕۆ نەبووبوو، كه چوینه ژوورەوه پاسپۆرتەكانیان لێوەرگرتین و ووتیان بچن بۆ ناوشار سەعات پێنجی بەیانی لێره له مطار حازربن. منیش كه پاسپۆرتەكەیان لی وەرگرتین ، باوەڕم نەبوو بماندەنەوەو به خۆشم دەوت بیٚ پاسپۆرت هیچ ئوتێلێک جێمان ناكاتەوه، زۆر ره ش بین بووم بەرامبەر شەریكەی بلیت فرۆشیەكه، تەلەفۆنم بۆ قاچاخچیەكه كرد له دیمەشق ووتم له مطار پاسپۆرتەكانیان لێوەرگرتووین، ئەویش له مدیری شەریكەكەی پرسی بوو وتبووی دڵیان هیچ نەكات له كاتی خۆیاندا

ئامادەبن دەیانبەن. بە ناچاری خۆم و خێزان هەموومان ئەو شـەوە تا سـەعات پێنجی بەیانی لە قاعەكەی ناو فرۆكەخانەكەماینەوە، مناڵەكان نوسـتن بەڵام من هەر خەوم لێنەدەكەوت. لە كاتژمێر پینجی بەیانی خەلک ڕیز بون بۆ وەرگرتنی بۆردن كارت، ئێمەش نە بلیت و نە پاسپۆرتمان پی نەبوو، چووینە ریزەكەوە، پاش چەند دەقیقەیەک دوو كەســـی قات و بۆینباخ لەمل هاتن لە ڕیزەكە ئێمەیان هێنایە دەرەوەو ووتیان شــوێنمان كەون، پاســپۆرت و بلیتەكانم دیەوە بە دەســتیانەوە، بە دوایاندا ڕۆیشــتین كردیانین بە قاعەی بەشی ترانسێتدا، دیمان چەند كەسیكیتریش دانیشتوون دەركەوت دوانیان كورد بوون، بە ئێمەشــــیان ووت دانیشــــن دێینەوە بە دواتاندا، پاش تاوێک هاتنەوەو بە ئێمەو ئەو چەندكەسـەی تریشیان گووت دوامان كەون، شـوێنیانكەوتین، قاپیەكی گەورەی گەراجیان كردەوە لەودیوەوە پاصێک وەستابوو، سـواریان كردین بەرەو فرۆكەكە رۆیشت، كە سەركەوتینە ناو فرۆكەكەو كەوتە ڕێ زانیمان فرۆكەی یەمەنی یە! فرۆكەی یەمەنی هەمیشــــە یەک یـا دوو موخـابەراتی یەمەنی تیـابوو، یەمەنیش لەو كاتەدا گەرمترین پەیوەندی بە ســــەددامەوە هەبوو، فرۆكە كەوتەڕێ. پـاش پەنجـا دەقیقە فرین، مقۆمقۆ لە نێو تیمی فرۆكەكە پەیـدابوو، هەســــتمـانكرد فرۆكەكە دەگەڕیتەوە بەرەو لارناكا، جۆرە ها شــــت دە هات بە میشــــكمدا، پاش نیشتنەوەی فرۆكەكە ، كیشەكەیان چاک كرد ئەویش زیاتر لە نیو سەعاتی خایاند، بۆ گەڕانەوە بۆ هەمان خاڵی لێوەی گەڕایەوە پەنجا دەقیقەیتری پێویســــت بوو تیكرا دەیكردە دووســــەعـات و دە دەقیقە دواكەوتن، زانیم كە چیتر لە كـاتـدا نـاگەینە ئەمســــتەردام، فرۆكەكە لە فرانكفۆرتیش لایـدا، بەو جۆرە كـاتیـک گەیشــــتینە فرۆكەخانەی ئەمستەردام لە هۆڵەندا فرۆكەكەی دەچوو بۆ سوید جێی هێشتبووین.

هۆڵەندا بووە نیشتمانی ئاوارەییم

لە ئەمســــتەردام-هۆڵەنـدا خۆمـان دا بە دەســــتەوە، هەر لەوێ لیكۆڵینەوەیەكی ســــەرەتایی یان لیكردین ، من ووتم ئەگەر ئێوە رێگەمان بدەن دەمانەوێت بچین بۆ سـوید ئێمە بۆ ئیرە نەهاتووین، ئەوان وتیان شـتی وا ڕوونادات، لە ئوتێلەكەی مطار بەشــێكی جیاكرابۆوە بۆ ئەو كەســـانەی بە نایاســـایی دینە وڵاتەوە، بریتی بوو لە ڕاڕەویک و چەند ژوریک و قاعەیەكی قاوە خواردنەوەی تیابوو، لە چاوەڕوانی هێنانی لێكۆڵەرەوەو كەسـێک تەرجومە بكات دابەشـیانكردین ، من و خێزانەكەم لە ژووریكی چەند قەرەوێڵەییداو ئەوانی تریش لەبەر ئەوەی زگورتی بوون هەرچەند كەســێكیان بۆ ژوورێک ناردن، خواردنی ئێوارەیان بۆ هێنایـن. بۆ بەیانی ســــەرەتا منیان بانگ كرد بۆ لێكۆڵینەوە، پیاوێكی بە تەمەنی ســــەرو پەنجا ســــاڵ لە پشــــتی كورسـی و میزیكەوە دانیشتبوو، كورێكی گەنجی كوردی بادینی قەڵەویش بۆ كاری وەرگێڕان بە ناوی (بشــیر) لەوێ بوو، پرســـیارەكانی چەند ســـەعاتێكی خایاند. لە كۆتـایی لێكۆڵینەوەكەدا بە وەرگێڕەكەم ووت پێی بڵێت كە من نـامەویت لە هۆڵەندا

بمێنمەوەو بۆ ئێرە نەهاتووم و گەر ڕێگەم بدەن دەمەوی بچم بۆ سـوید، کابرای لێکۆڵەر سەری هەلبڕی و وتی ئەوە ناکرێت، یاسا ڕێگە نادات، پاشان تۆ لە ئێستەوە بزانە لە هۆڵەندا پەناهندەییت قبوڵکرا، بە پێی یاسـا تا دوو مانگ لە کەمپێکی پەناهندەدا دەبن تا هەندێ ئاشـنایی بە کلتوری هۆڵەندی پەیدابکەن، پاش ئەو دوو مانگە بە فەرمی بریاری ئیقامەکەت دەدەینی، ئێسـتەش ئەوە بلیتی شـەمەندەفەرو پاص بۆ کەمپی ئەلکمار... لە کەمپی ئەلکمار بە دەیان کەسـی لی بوو، ئەفریقی بەزۆری سۆماڵی،عەرەبی عیراقی شیعە، گەلێک کوردی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی سـەر بە حزبی کۆمۆنیستی ئێرانی، گەلیک کوردی PKK باکور، هەندێ کوردی خانەقینی..

پاش چەند ڕۆژێک هەندێ برادەری زۆر بەڕێزو خۆشـەویسـت سـەردانیان کردین، سەرەتا ڕەحمەتی شازاد سائیب و مستەفا چاوڕەش پێکەوە هاتن، لە کەمپ و دواتر لە (خانووی ڕوا) چەندجارێک سـەردانیان کردینەوە. هەروەها عماد عزت ڕشید و حسێن قەرەداخی پێیان لێ نەبڕین.

دروستکردنی میدیای کوردی ئەمستەردام

لەگەڵ هاوڕییان عماد عزەت و حسـێن قەرەداغیدا، چەند جارێک سـەردانی بنکەی کەلتوری کوردی ئەمستەردامم کرد بینیم دوو سێ کەس دانیشتوون، پرسیم بۆ واچۆڵە ووتیان پارتی نایەتە ئەو شـوێنەی یەکیتی لێ بیت و یەکێتیش ناچێتە ئەو شـوێنەی پارتی لێبێت. زانیم ئەوانە گەرچی بەرەی کوردسـتانیش بوون، بەڵام ڕواڵەتێکی زۆر ناشـیرینی نانەتەوەی و نایەکگرتووی کورد لیرە نیشـان دەدەن، سـەرەتا بیرم لە دامەزراندنی بنکەیەکی کەلتووری و خزمەتگوزاری بە پەناهندەی کورد کردەوە، بنکەیەک ببێتە مەڵبەندێکی دەنگی ئازادی دوور لە حزبایەتی، بۆ ئەوەش لەگەڵ ئەودوو هاوڕێ یە (عماد عزەت رشید و حسێن قەرەداخی) هەڵسـاین بە دامەزراندنی (میدیای) کوردی لە ئەمسـتەردام. لە هەمان کاتدا ریکخراویکی ئاڵای شـۆڕشـم دامەزراند، سـەرەتا لەو دوو هاوڕێ یەوە بە بێ ئەوەی خۆم بچمە دەستەی بەرێوەبەرایەتیەکەی یانەی میدیا......

دیكۆمێنتەكان

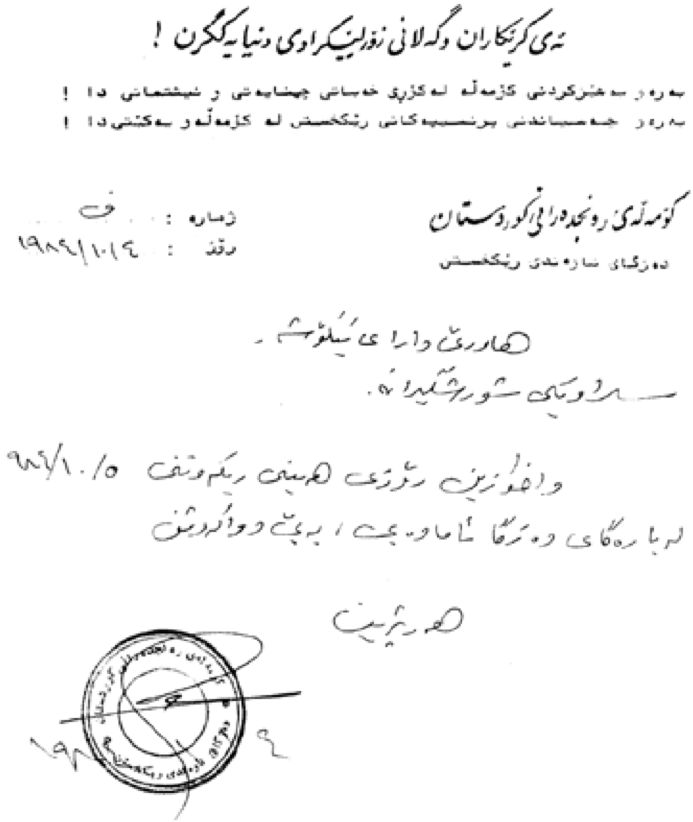

ئەی کرێکاران و گەلانی زۆرلێکراوی دنیا یەکگرن !

بەرەو بەهێزکردنی کۆمەڵە لەگۆڕی خەباتی چینایەتی و نیشتمانی دا !

بەرەو چەسپاندنی پرنسیپەکانی ڕێکخستن لە کۆمەڵەو یەکێتی دا !

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان

دەزگای ناوەندی ڕێکخستن

ژمارە : ف

[illegible] : ١٩٨٩/١٠/١٤

هاوڕێ دارای ئێلۆش .

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە .

وادەزانین رۆژی هەینی رێکەوتی ٥/١٠/٨٩

لەبارەگای دەزگا ئامادەبێت / بەبێ دواکەوتن

هەژێن

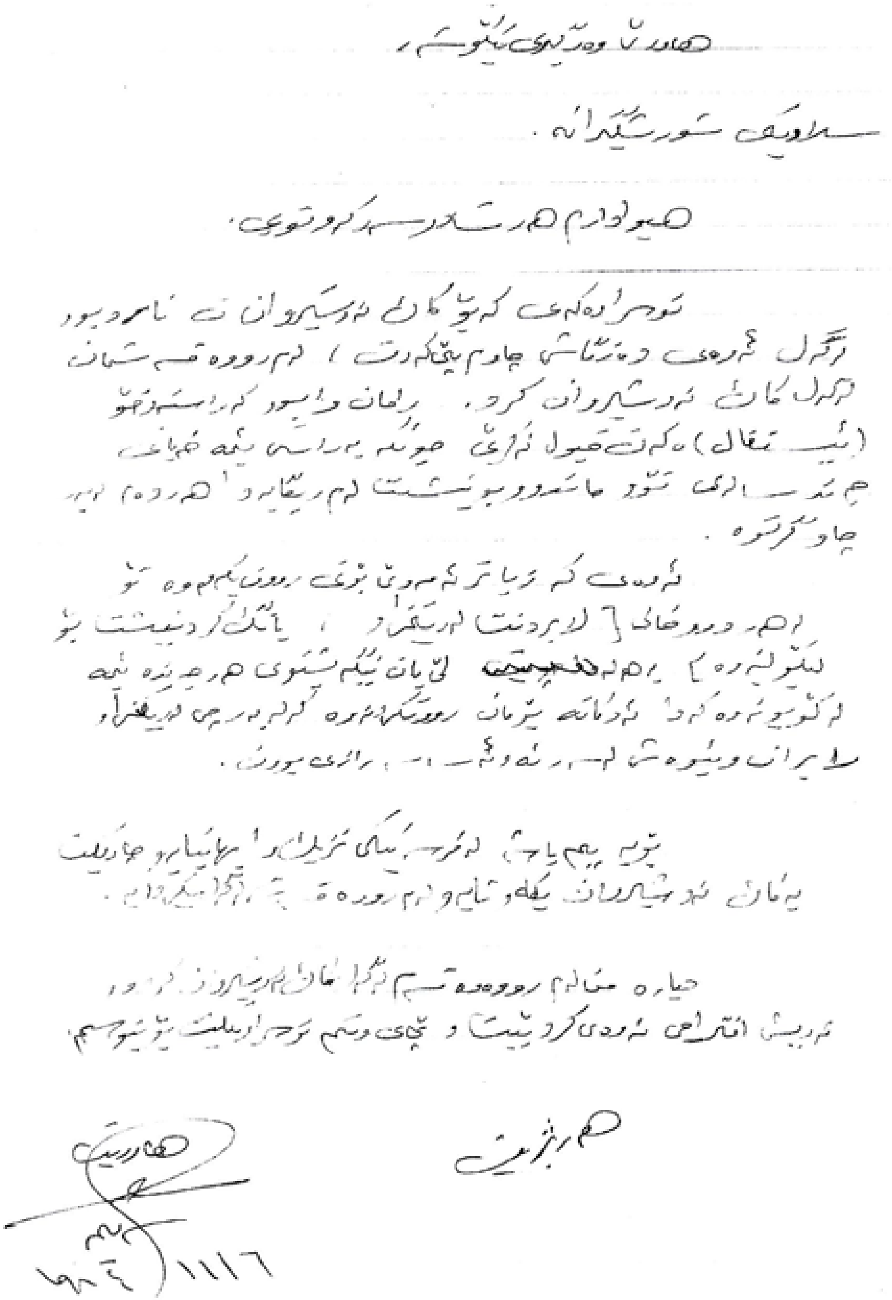

[illegible] تێکۆشەر،

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە.

هیوادارم هەر [illegible] سەرکەوتوو بی.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

هەرچەندە [illegible]

١١١٦

شیروان

١٩٨٤/١١/١٢

بۆ هاوڕێی [illegible]

سڵاوێکی گەرم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] لەگەڵ ڕێزدا

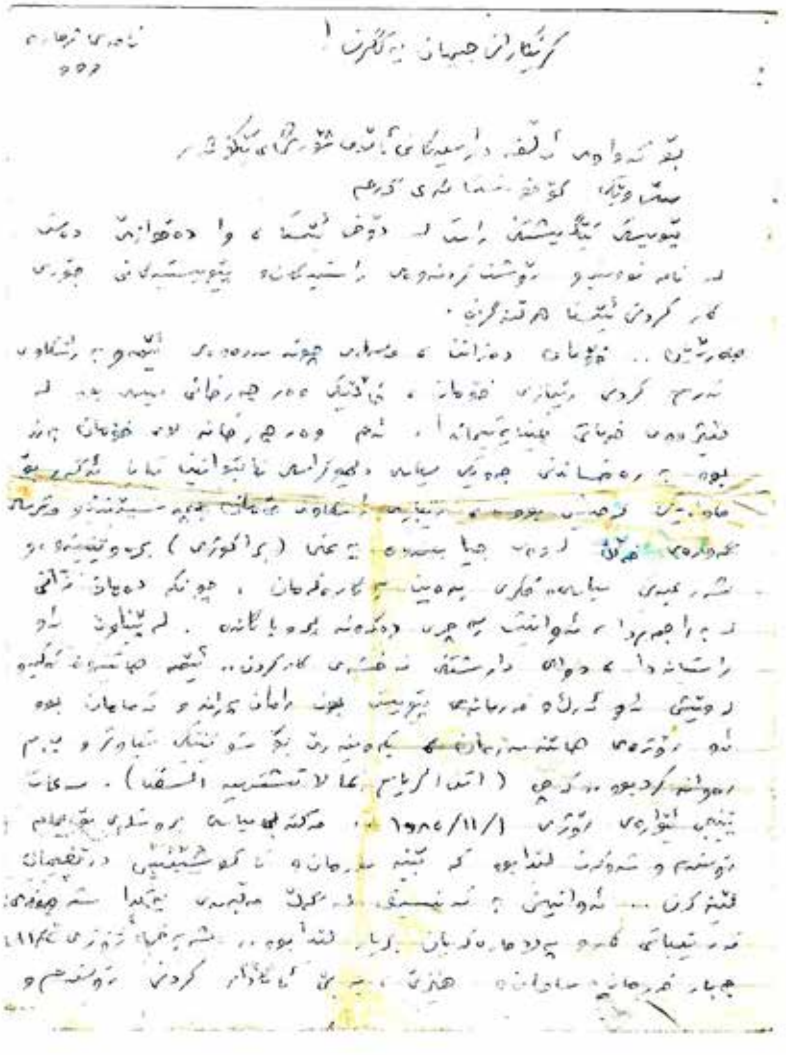

کرێکارانی جیهان یەکگرن !

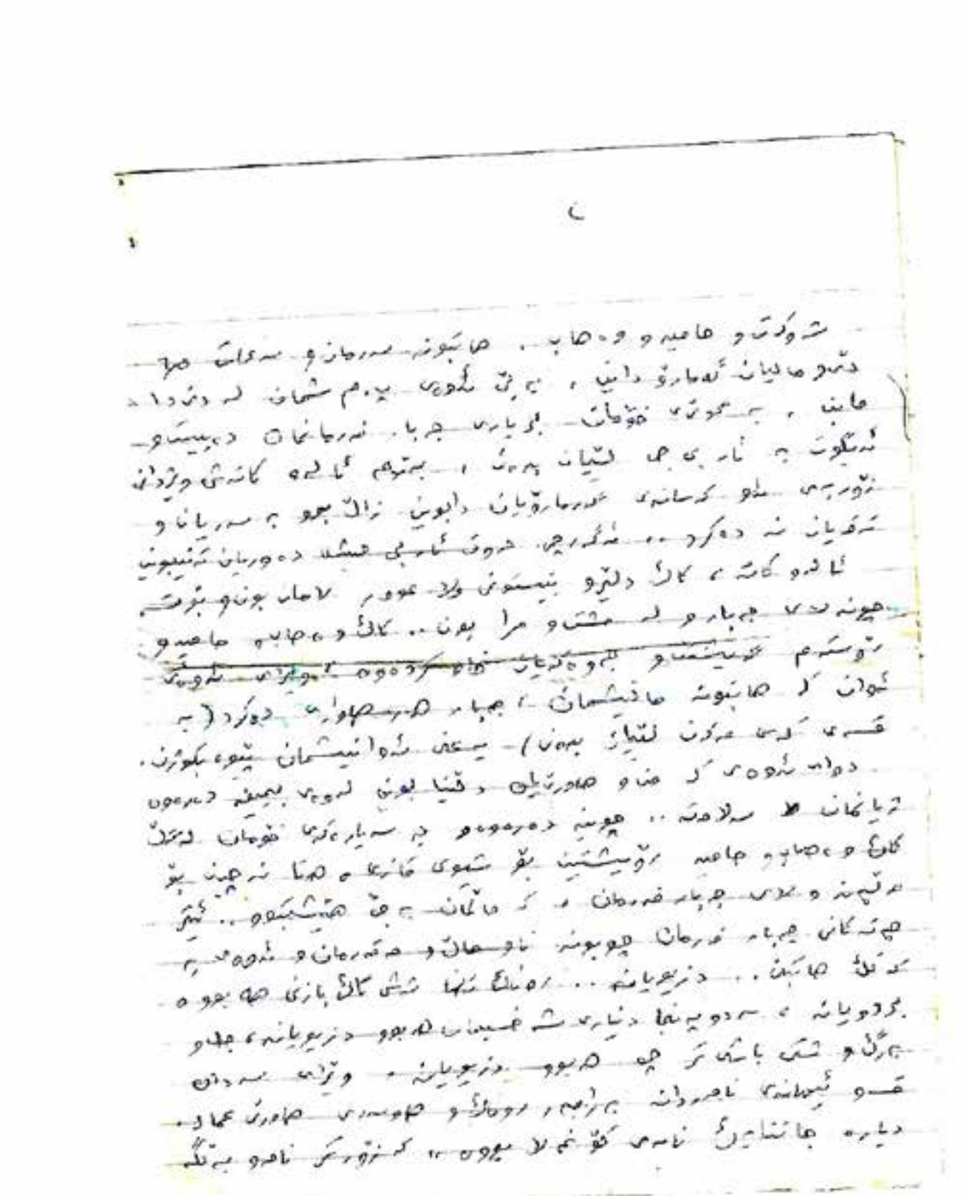

[illegible]

٤

بە ڕاستی بیرمان ڕاستی کوردەکان دەر خستە، لەوەو پێشی
چ ڕاستی سیاسی (شەڕی چینایەتی) دەرنەکەوتبوو.. جزئیاتی
ڕاستیەکان بوو. بەڵام ئێمە لەگەڵ ئەوە دژی دیموکراسیە.. بە
تەواوی لە هەموو سیاسی دژی دیموکراسی دەر خستنی، چونکە
نیوە ئەتوانی ئازادی و دیموکراسی لەمیان.. بە دەستی
خۆیان بەم کارەی کە کردمان لە سەر دەم و چاوی کۆنەپەرستی
خۆی لابرد.. دەرکەوت، بەو کردەوەیەی ئێمە کردمان کە چینی
بۆرجوازی بچووک بە تەنها؟ ناتوانێ کورد ڕزگار بکات و بەڵکو
دژی ئازادی و کۆنەپەرستیت، دیارە پێشتریش لە ڕووی
تیۆرییەوە ئەمەمان لا ساغ بوو.. بەڵام بۆ خەڵکی بە گشتی
بە تایبەتی بۆ ئەو زۆرەی ئێمە ئاشنا بە شۆڕش و شۆڕەکە بکردەوە
دەرکەوتنەو دەر خستنی ڕاستی زۆر زۆر گرنگە. بڕواتان
هەیە ئەواوی نامیلکەکانی ئاڵای شۆڕش.. ئەوانەی بڵاو
کراونەوە نووسینەکانی.. بە ئەو ئەوەندە ... هەستێ و
ویژدانی خەڵکی ئەبزواندەوە کە هەندێک دەیبینن و بەرگویان
دەکەوێت کە لە هەموو دەگەڵ... بە خەڵکی دژی ئەم کارەیە و بێزارن
لەم جۆرە سیاسەتە.. بۆیە [illegible] ئێمە بۆ ماوەیەکی
کەم و لە سەر ئاستی عەمەلی، زەبرەکانی ئەوان کرد،
بەڵام بۆ پاشەڕۆژ و لە ڕووی سیاسیەوە کە پارسەنگەکەی
ئازانیەکێک [illegible] بە گەڕمان وەدەست هێناوە و پێویستە
لە دەستی نەدەین و بە دووری [illegible] خۆ [illegible] وە
بکێشین کە وەئەم زەبرەیە بکەینە سەرمەشقی ئازانیی

٥

زۆرترە و بە پێی ئەوەش پێویستە بە باسکردنی :

١- هۆی سیاسەت و بڕیارەکانی حکومەت کە لە ماوەکانی پێشوودا و دوای [illegible] ئاشکراوە بانگەوازی سەر بە [illegible] [illegible] نووسیون .

٢- دووپات کردنی داخوازی ئازادی و دیموکراسی و دەربڕینی ماهیەتی دژی دیموکراسی حکومەت و دەست نیشان کردنی هۆی هێنانی بۆ [illegible] دیموکراسی [illegible] داوای دیموکراسیەت [illegible] کردنەوە [illegible] دژی

٣- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] هێنانی و دیموکراتیەکانە .

٤- [illegible] کردنەوەی [illegible] چەکدارەکان [illegible] پارەکان و [illegible] دزینی [illegible] .

٥- ڕەفتاری ناجوانی [illegible] جاشەکان و چەکدارەکانی [illegible] [illegible] کوشتنی و [illegible] [illegible] سیاسیان .

٦- داواکاری سیاسی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] کوشتنیان و [illegible] کردن .

٧- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

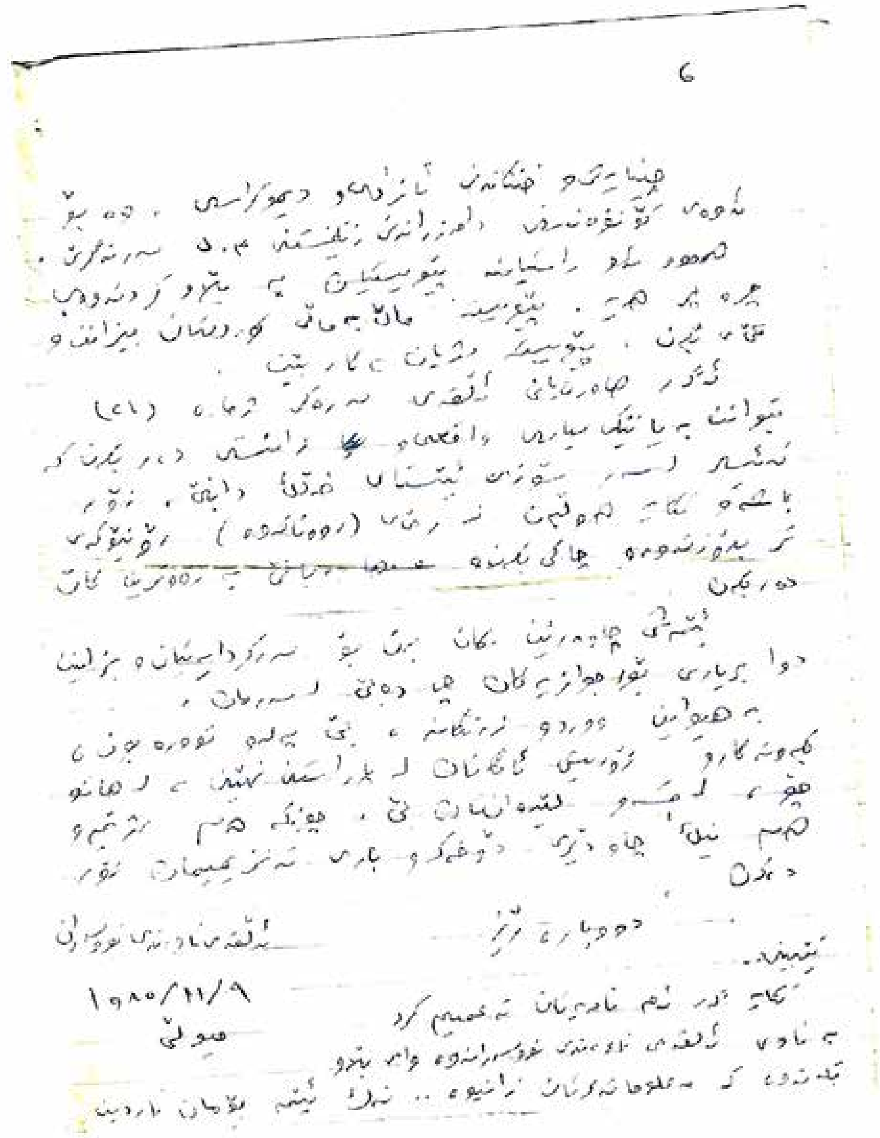
6
تێبینی
١٩٨٠/١١/٩

٧

یان بۆیان نووسیبێ، واتە دووبارەی دایڕێژنەوە

بەو شێوەی کە وەکو ئێمە ئەمان نووسیبێ.

هاوڕێ سامی عبدی زۆرخۆشەویست
سڵاوێکی گەرم و رێزم بۆ هاوڕێیان هەیە

وا نامەیەکم بۆ خزمەکانم نووسیوە لە گەڵ
ئەم دەفتەرە سوورەدا تکایە بۆیان رەوانە
بکە بە زووترین کات ،

هەرکاتێ وەڵامەکەیان هێنا دیارە
بۆمن ئەنێرن بۆ ئەکیە . ئەم دەفتەرەش
بۆ یادی تەمەنی ئازادم نووسراوە و رێگە
بە چاپکراوی بیهێننەوە . کە چاپ کراو
هێنایان . ئەو کاتە دووسەد ژمارە بۆ
من بهێنن و باقیەکەی بۆ کەرکوک و هەولێر و
شارەکانی تر بەش بەرن .

خۆشتان   گەرمیان

١٩٨٤

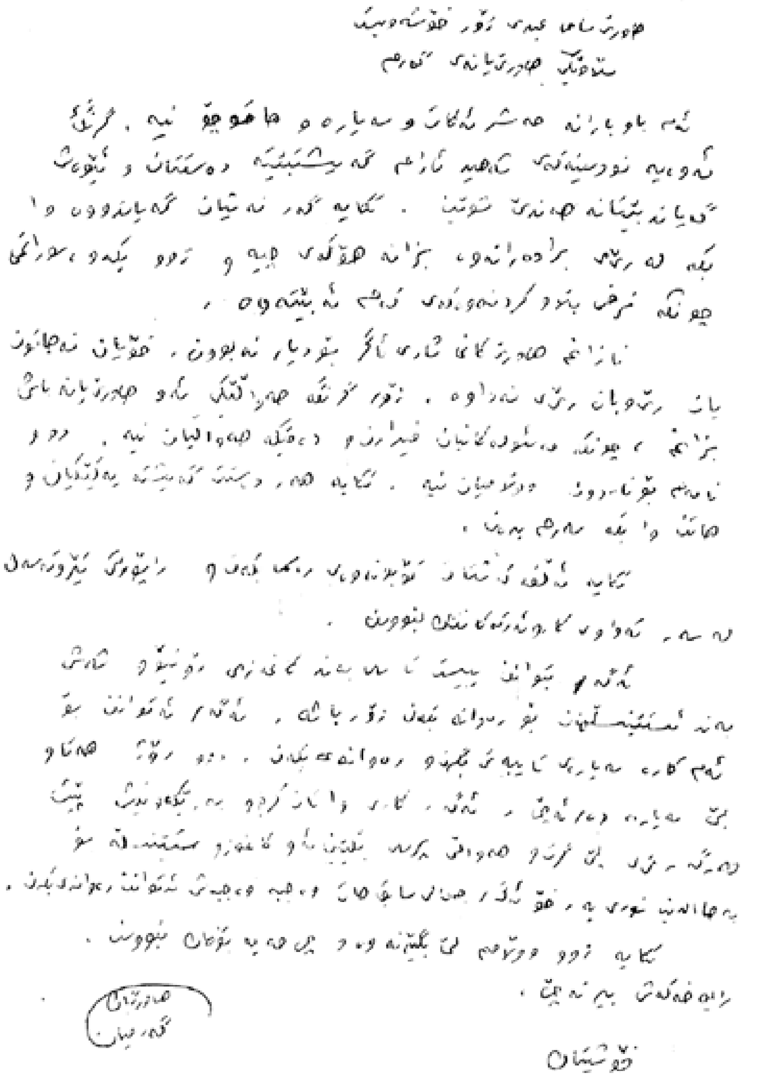

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست
سڵاوێکی هاوڕێیانەی گەرم

ئەم باوبارانە [illegible] سەیارە و هاتوچۆ نیە، گرنگ ئەوەیە نووسینەکەی [illegible] کە پێشکێشیە دەستتان و ئێوەش [illegible] هەندێ شوێن. تکایە گەر نەتیان گەیاندووە وا بکە لە ڕێی [illegible] و زوو [illegible] چونکە [illegible] ئەبێتەوە.

[illegible]

خۆشتان

هاوڕێ سامی عبدی [illegible]

سڵاوێکی گەرم

داوا دەکەم [illegible] دەست بەجێ [illegible]

ئەدیب بکەن و (٢٥٠) نوسخە لە داواتکەکە

بەرێ بێ بۆ ئەرەکان .

وا بکە خۆت بچیت و مندالو [illegible] زۆر

بەرێز و ئەوان [illegible] باش دەست نیشان بکە تا

بتوانی لەمەو دوا [illegible] و [illegible]

ئەوێ بوو ، شوێنی خۆی [illegible] تا ئەویش بتوانێ

بێتە لاتان

هیوادارم [illegible] بشکەرێتەوە سلیمانی

چونکە لە باری [illegible] ناتوانرێ بگەڕێتەوە .

[illegible]

هاوڕێتان

[illegible]

٩٨٥/٧/٨

هاوڕێیانی ئەلقەی (٤)ی بەڕێز

سڵاوێکی تێکۆشانەی گەرم و بەرزی هاوڕێیانەم هەیە

نامەی ژمارەکانتان گەیشت و سوپاستان ئەکەم و ئەمەش وەڵامەکەیەتی

١ - سەبارەت بە بڵاوکردنەوەی نامیلکەکەمان ، تکایە بە نهێنی و تێبینی دڵسۆزانە و هاوڕێیانە بە وردی و بابەتی لێکۆڵینەوە و بۆمانی بنێرن و ئەو ڕێگەیە بزانین چەند ڕای جیاجیا هەیە , بکاربهێنرێن وا لە چاپی نووسینەکەی بۆ جیابوونەوە ئەڕوات .

٢ - تکایە کارێکی وا بکەن لە ڕێی سەیارەکانی کە هاتوچۆ ئەکەن ، لە نووسینەکان بیگەیەننەوە بۆ ئامێر و ئامێری ئەبەن ئامێر و قەرزەکان بنێرن . ئەوە باشترین ڕێگەیە تکا ئەکەین ئەو کەسانەی ئەزانن لە گوندەوە بێنە و کراوەتەوە . ئەو هاوڕێیەی ئەبیات بۆ سایەقەکانت ئەناسرێ و بێ و ئەو کەسانە کە ڕاچەکان بکەن لە هەڵەو شوێنێکەوە سایەق هاتوچۆ ئەکات .

٣ - نووسینەکان دیسان ژمارەی ئەلقەکان و ناوە نهێنییەکانی تیا نەبوو . تکایە لەم بارەوە وێنەیەکی لەوەش بنێرن .

٤ - تکایە بە هۆی ئەو پێوەرانەوە ، ڕێگە شە ڕوون بێ لە ناو هەڵگا ، بە گەرم هاوڕێیانی فۆتۆ فەرمان

نەکەن بە خاوەنی کارەکەو بەڵگە نەدەن بە دیکەوە کە
سەرچاوەکەی ئەزانین ، نووسینەکەی شەهید ئارامیش ئەگەر
زۆرە وا بکەن بڵاوە ماڵەکان و خۆزی بدەنە حاڵی کەسانی
وشتێوە ، هەروەها نیە ئەو نووسینەکانە بێ . وێنەیەکیش بگەیەنە
ماڵی شەهید ئارام

٥ - کارەکانیش ئەوەی هەمیشە بەتەنە سەر دراسەو خەڵک بوونەوە
لە بۆتەی شۆڕش . با هاوڕێیان زۆر زۆر بە دراسەوە خەریک
بن و مەشغوڵ حەمە و شەڕو کێشەی یەکێتی نەبن . ئەم
ڕووداوانەی ڕووی ئەدەن تێکڕ کردنی فێنی خۆتکە و سارد کردنەوەی
ئەو هەموو ناڕەزاییەیە کە دژی یەکێتی ئەکەیەوەوە . بە
دووری مەزانن مفاوەزات و هێنە سەر هەڵپەتەوە . لەم چەند
شەڕدا لە گەرمیان و قەرەداغ و کەرکووک . شەڕی عەرەب کراوە و
دیتت لە ژن و پیرو منداڵ و گەنجی نەپاراستووە . لە دوێنێ (کفری)
ئە شتێتە کەرکوک . (٦٧) کەسیان کوشتووە زۆربەیان ژن و چەکو
ژن و منداڵ بوون . لەم لاو لەولاش ئەگێڕنی شەڕی کوردو عەرەبە
بەراستی ئەمە کارێکی خەتەرناکە و ڕەنگە چەند سەبرو شانێ
بگەیەنێتە کوردستان و سەوەدان کەسی بێ تاوان لە کوردو عەرەب
تیا بچن و سەرئەنجامیش ڕقێک تۆقێنەرانە کە شێوەوەی دروست
ئەکات . کوشتنی چەکدار قەبیلەکان و هەڵمەتە . بەڵام
ژن و منداڵ کە ئاگادار منداڵی سەر بێشکە ، ئەمە کارێکی
ناشیرینانەیە . وە ئەبڕێ نیە . هەرگیز ...

3

دیسان دوژمن [illegible] . لە بەر ئەوەش دەشیانت
هەموو تێکۆشن . ئێوە دژی شەڕی کوردو عەرەب قسە بکەن
دژی کوشتنی منداڵ و ژنان قسە بکەن ، دژی جۆری [illegible]
بێ [illegible] کارەکە قسە بکەن . بەڕاستی زۆریش بە شێوەی
سیاسی [illegible] و لە [illegible] حکومەتیش بکۆشن . [illegible]
کارەکە بخەنە ئەستۆی حکومەت . دژە [illegible] بە شێوەی
خۆپیشاندان [illegible] . کوشتنی منداڵانیش
بە کاری دڕندانەی [illegible] . شۆڤێنیەتی حکومەت و دژی
[illegible] حکومەت .

٦ . گرنگە هەفتەیەکی تر [illegible] نابێت
وابکەن [illegible] چونکە
نووسینێکی تازە [illegible] بە ناوی (کۆششی
[illegible]) [illegible]
[illegible] گرنگە .

هەروەها گرنگە لە بڵاوکردنەوەی نووسینەکاندا
[illegible] ئامادەبن .
[illegible] زۆریش گرنگە [illegible] دژی شەڕی ناوخۆ بکەن لە
ناو خەڵکدا [illegible] شەڕی ناوخۆ [illegible] و [illegible]
زۆر بکەونە ناو خەڵک زۆر [illegible] . ئەوەش
[illegible] . چونکە لە [illegible]
گشتییەکەی میللەت و شۆڕش .

٤

ئومێدەوارین بەردەوام لە درێژەو خەبات
تێکۆشانەوە و دامەزراندنی ڕێکخستنی پۆلیسیانەدا بین و
بەرەو ئامانجی کرێکاران و زەحمەتکێشان خەبات
بکەین.

خۆشتان

هاوڕێتان
گەرمیان
١٢/٢/ ٩٨٥

هاوڕێ ساڵحی گەورەی زۆر خۆشەویست
سڵاوێکی گەرم

وا ئەم نامەیەکەیەم بۆ فرمانەکانم ناردو تکایە دەست بەجێ بیان دەرێ و چاودێری دوژمنەکەشیان بکە، ئەگەر چاپخانەکەشیان ناردووە چەند بۆیان بنێرە.

لەم ڕۆژانەدا نامەتان بۆ ئەڵقەکە بۆ ئەنووسم
ئەم نامەیە پێدا.

خۆشتان

گەرمیان

[illegible]

2

کە تۆ بۆچیت بۆلایان ؟ بە مەبەستی نەبەز و دەرگرتنەوە تا بە بێ ئەوەی لە وەیسەمی دێتە پێشەوە
ئەوانە بڕیارت تۆ ناچین بەدەن ، هەر بۆیە شە کە بچووکترین خۆڵاو ئە بێستانی دانە لەم حاڵەتە
هەر بەکێ کوشتنەوە کارەسات کێشە دەکاتە بەرەوان خۆی دا (بۆیە دەبێت دەزە
لە بێ هەڵسەنگاندنە ئاشکرانی گۆنبرانی دەرنەچێن) .

چونکە ئەوان تۆ بانگی دەکەن گوایە بۆ ئەوەی ئینشقاق ڕوونە داشت و ئەکیشەکان!! لە ڕێگە
بڵێنیوەرەوە بەڕوونی و زۆرتر چارە بکەن .

لە بەرامبەر حاڵێکی وادا چۆنی تۆ بۆ ئەوەی و خۆشنم ڕووی ئەوەتە و شتەکانیان بە سەر یاری
بەبڵاوکراوەکان (کە دیارە زۆر دڵنیا نین کە تۆ نووسیوتە) بە دەلیلی ئەوەی وتوویانە :
گەر مەلا بەخێنیاریش ئەوی نووسیبێت کە سەیرتر !!؟ لە پێشتی ئەوەوە نووسیویە
لەکاتی ئەوە باسی بڵاوکراوەکەدا لە کۆڵەوان یان حاشا لێکردن دەبێت بکەیت کە دووری
لە سەرتی بکەن بە خاڵی بگرە بەدووریشی ئازایەتی ~~بێ نووسینێکیشەوە~~ گەر داوای لە
سەرنووسینی ئەو بڵاوکراوانەش لێ نەکەن بە چەند وردیڕێکیش ، بێت داوای ئەوە لێ
بکەن کە بێتە ئاگاداری خۆتی لە دوورەوە بنووسیت ، لەو حاڵەتەدا بادوا بە دەستی ئەوانەوە
دەبێت کە چیان مرادی بووە بڕیار بدەن . ~~یان ئەوەتا دەچینەوە بۆ باری~~ دیارە ئەمەش
بەرجۆرە هەر بەکێ گەورەیە ململانێ پێوە دەگرن . یان ئەوەتا دەچینەوە بۆ
باری بڵاوکراوەکانی لەم حاڵەتەشیاندا مەسەلەی طرح بوونی ئەنظیم دێتە پێشەوە
١- ئەوان لە دوای یان هەر وەک بڕیاربوون بە دەعوەی هەندێ اصلاحات پێی دەدەن ،
٢- یان لە دوای حاڵی داکەوتن لەم حاڵەتەدا بکەن ئەنیجە لە گەڵی مەسەلەی خۆ
طرح کردنی وەک گروپی سێیەم لەناو (ینک) دەخەنە بەردەم (وەک لە وبابەتەی
ئەرشیفەوان لە کۆنفرانسی دووی) دیارە ئەم جۆرە طرحە بەبێ‌ی هەڵسوڕانی
ماركسیزمی شۆڕشگێر و ناو گردبوونەوەی ڕێکخراوی نزیکی کۆمەڵە لەناو (ینک) هەروە
ئاژاوەی سەرەکیان ئەوادە دەبێت . هەربۆیە لەوانەیە ئەوە دەرچێ .

چونکە مەسەلەی سەربەخۆیی بیری ڕێکخراوی ڕێکخستنی پرۆلیتاریا مەسەلەی یەکەم؟ هەروەها
گرنگی گەلەرێگەوە دەستی بەرزەوەی ئاینشتاینی دنیا شۆڕشگێری نابێت ومۆرخوازە بچرێتە لادو
دەکرێت کە لە مەڕ بکرێت ، لە بەرامبەریا گروپاوان دەگیرا دەی شۆڕشگێری خۆیان گەشەپێ بەدەن و
هەڵبژاردە تەگەرن بە بەرەوەی هیچ ئامانجە دووروو نزیکیان ،
٣- گەر لەم ڕێگایانەدا دەوە لە گرتنە ئەنجە لە گەڵی مەسەلەی دەستی بە سوود گرتنەت
لەو هێنانەوەت بە دوور ناژاوەی ڕاگیرە کاری خراپ شۆڕشی .

سەرەنجام سەرنجێکیە ئەمەیە !:
١- تۆ نەچیت بۆ ئەوەی بولایان ، یەکێک بە نامەیەک دەلێ قیان پەرەشیم دەکەن :
هەندێ هێزی تەندروستی ئەمشوانی بێتم و دەتوانن بڕا دەوڵەتیان بنێرن تا هەرچێ
شایانی باس بێت قسەی لێ بکرێت (لە ڕێگە ڕەوانە بە نامەکەوە لەگەڵ
لە سیەکیدا) .

3

٥- لە هەمان کاتدا هەوڵدان لەگەڵ نزیکبوونەوەی ئەو ناوەی بە بزووتنەوەکان خۆ سازدان بەدوای بۆ خۆ
ئامادەکردن و گۆڕانکاری ئەوەی، پێشمەرگەکانمان هەرچەند هێزێکی [illegible]
ستراتیژی دا .

چونکە ئەوان بە گەڵی لە لایەن [illegible] دە دەبنە پەر دوور یا نزیک کە ئەوەیش :-
١- یا یاکانە بە لەو سیلاو کراوانە دەستگیر نەکە، دیارە ئەمە بە هیچ جۆرێک لەگەڵ یاساکانە داناییە
٢- یا خۆ ئامادە کردن، کە ئەمیش [illegible] ئەگەر لە چوارچێوەی (پێنك). پێشت کۆمەڵە
کە سا ئەوە لەم بارەشەوە داوا پێشنیازیان [illegible] کردنی ئەو جۆرە ئامادەیە .
[illegible] لەگەڵ ئامادەی سەر بە خۆیی [illegible] دەبێ کرێکارانی [illegible] یەکگرتن
پێشمەرگەکانی داینی لە دەرەوەی (پێنك) ، دەدا رشتنی شێوازی یەکێتی کارکردن
لەگەڵ (پێنك) (لە جودیشدا) [illegible] سوێندی بووەتە سەر سامکردن ،
داڕشتنی یەکێتی کاریشی [illegible] ئەمڕۆدا لە سەر بنچینەی [illegible] جێبەجێ
[illegible] بە لایەکە [illegible] دادەنرێت .
لە هەموو حاڵەتێکدا دەبێت ئەوەی [illegible] ئیحتمال بکەین خۆمان بۆ ئامادە،
با تێبگەین بە ئاشکرا بڕیار دەدەن لەوانەی [illegible] پێشمەرگە دا لەو دەسەڵاتی بەسەری
[illegible] بە یەکەوە [illegible] دەبێت [illegible] بڕیارانە [illegible] و
کار [illegible] خۆمان دیاری [illegible] بکەین و بڕیار [illegible] بەرەنگی
کاریان بۆ بکەین . [illegible] لەم بارەدا [illegible]
[illegible] لە [illegible] (پێنك) [illegible]
کاریان لەو بارەوە [illegible] و بە [illegible]

[illegible]

٨٥/٣/٢٨

أ

هاوڕێیانی [illegible] ژمارە (٤١) ی [illegible]

سڵاوێکی گەرم

نامەکانتان گەیشتە دەستم و [illegible] زۆر [illegible] بوو ، جوان بۆ مەسەلەکان ڕۆیشتوون و [illegible] بۆ مەسەلەکان چووم . [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] جارێکی تر [illegible] .

دۆستتان [illegible]

[illegible]
[illegible] / ٢ / ٢٩

١- [illegible]

٢- [illegible]

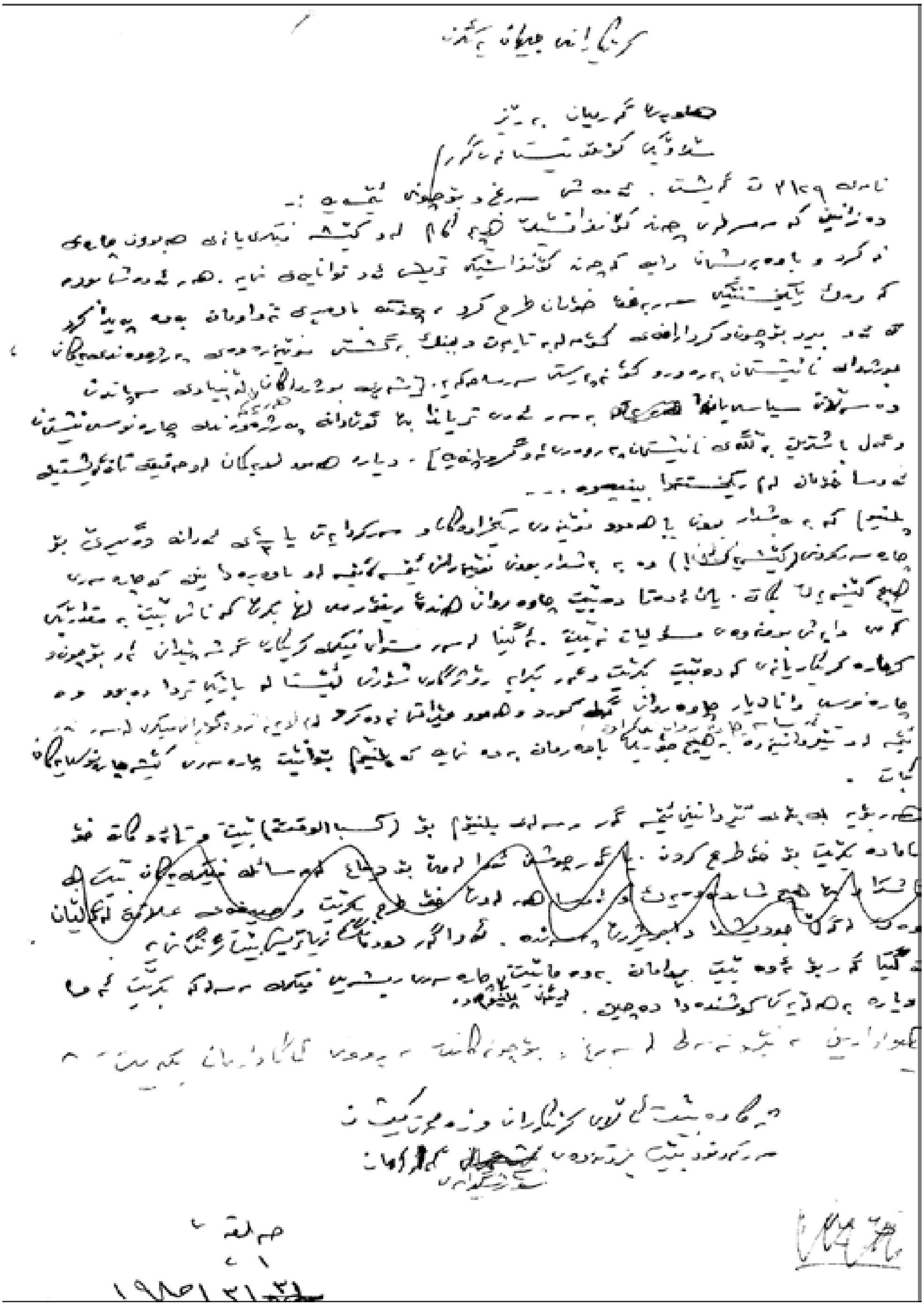

پێشڕەوی

هەشتەمین ساڵڕۆژی شەهید ئارام

...شەهید ئارام
...وت ئارەزوێکەو لەسەر بۆیە
...ەنا و دڵی بۆرژواکانـــدا
...ی و لەبنی دوژمنـــەی بێ بە .

کرێکاران - زەحمەتکێشانی شۆڕشگێڕ

وا پێشڕەوی هەشتەمین ساڵڕۆژی شەهیدبوونی هاوڕێ و ڕابەر و سەرکردەیەکی بزوتنەوەی کرێکاران هاوڕێی هەرگیز نەمرو مەزن شەهید ئارامی کۆمۆنیست ئێ دەبەرێت و بزوتنەوەی کرێکاران بێ- ئاوەتە قوناغێکی نوێی خەباتیان و خۆڕێکخستن لەسەر بەرنامەو کاری ڕێکخستنی یەکگرتوی خۆی بو هێنانەدی دیموکراتیکی شۆڕشگێڕانە لە عێراقدا و کۆتایی هێنان بە چەوساندنەوەی چینایەتی و نەتەوایەتی لە وڵاتدا .

شەهید ئارام یەکێك بو لە سەرکردە مەزنەکانی بزوتنەوەی کرێکاران لە کوردستانی عێراق لە حەفتاکانەوە لەسەر لاپەرەی ڕۆژنامەو کۆڕەکان بابەتێکی زۆری دابە خەباتی کرێکاران و وەك ڕێبەرێکی کۆمۆنیست ئەو خەباتەی گرێدابەوە بە خەباتی کرێکارانی عێراق و جیهانەوە و ڕیزەکانی کرێکارانی زۆرلێی لەمەترسی بۆرژوا کۆنەپەرستی ناوەوە و سیاسەتی وڵاتە ئیمپریالیستەکان بەئاگا هێنایەوە ... بەرو بۆچوونە نەتەوەیی ناسیونالیستەکانی شەهید ئارام بلێسەی خەباتی شۆڕشگێڕی کرێکاری بوون لەبەرامبەر بەرەو ڕێبازی بۆرژوالیستی بۆرژواکانی ناوخۆدا .

بە شەهید بونی هاوڕێ ئارام بزوتنەوەی کرێکاری و دیموکراتی نیشتمانی گەلی کورد لە کوردستانی عێراقدا و ئەو ڕێکخراوەی ئەو کاری بۆ دەکرد باڵی وردە بۆرجوازی کورد بە تەواوی زاڵ بوون بەسەر ...دا و لەلایەکی ترەوە بزوتنەوەی چەکدارانەی گەلی شۆڕشگێڕی کوردستانی عێراق لەلایەن سەرکردە ...ەقلیدی و بۆرژوا کۆنەپەرست و پەیوابیەکانی ناو بزوتنەوەی کوردستانەوە دەستی بەسەردا گیرا .

... ئەنجەوانەی بیری شەهید ئارامەوە ... دەیوت (بەجەنگی چینایەتی شۆڕشگێڕانە ئیمپێت بەرپەرەکا ... جەنگی چینایەتی بزی شۆڕش بکرێت) بۆرژوا کۆنەپەرستە باڵادەستەکانی ناو بزوتنەوەی دیموکرا... نیشتمانی کورد بزوتنەوەکەیان توشی وەرچەرخان کردو لەبیری گرتنە بەری ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ...کرێکارانو بایەخدان بە یەکێتی ڕیزەکانی کرێکاران ، ڕێبازی ناسیونالیستی بەرچاو تەنگ و ئەنتی ... ورت و سەوداکاریان ... ئاشکرا کرد ، بەو جورە بە کرمۆڵ کردنی بزوتنەوەی ... دیموکراتی ... دوربو بە بەرپەرچ کردنی بزوتنەوەی کرێکاران لە وڵاتدا وەك سروشتی بزی کرێکاری و دیموکراسی ... وازی خۆیان خزمەتێکی گەورەیان بە ڕژێمی بورژوا کۆنەپەرستی عەرەبی عێراق کرد .

ڕژێمی بورژوا فاشستی عێراقیش وەك ڕژێمی چەوسێنەرانەی دژ بە کرێکاران و زەحمەتکێشان ، ڕژێمی ... مرکوت کەرو بەتاڵ کەری مافە ئازادییە دیموکراسییەکان ، ڕژێمی خوێنڕێژی ڕەگەزپەرست و دژبە مافی

[illegible]
تەواوی ڕژێمە بۆرژوا کۆنەپەرستەکانی وڵاتانی دواکەوتووە کە بە وڵاتانی سێهەم ناودەبرێن .
بۆرژوای بەکرێگیراوی کۆنەپەرستی کورد، وەک بۆرژوایەکی دواکەوتووی بێ دەست و گرێدراو لەلایەک بە بۆرژوا کۆنەپەرستی دەوڵەتی و لەلایەک بە ئیمپریالیزمەوە . لەبەرامبەر سیاسەتی ڕەگەزپەرستانەی بۆرژوای کۆنەپەرستی عەرەبدا بۆی وایە بەتوندکردنی هەستی دەمارگیری نەتەوەپەرستی بۆرجوازیانەی [illegible] وای لێهاتووە بڵێت (شەڕی کورد و عەرەبە) ؛ بۆ ئەوەی دان بەو ڕاستیەدا نەنێت کە چینی کرێکار و زەحمەتکێشی عەرەبیش بەدەست سیاسەتی فاشیانەو شۆڤێنیستانەی بۆرژوای عەرەبەوە دەناڵێنن و دەچەوسێنرێنەوە . هەروەک چۆن کرێکاران و زەحمەتکێشانی کورد بەدەست بۆرژوای بندەستی کورد و سەردەستی عەرەبەوە دەچەوسێنرێنەوە .
بەو جۆرە گەورەکانە ڕیزەکانی کرێکاران و خەباتی ئاشتی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کورد و عەرەب لەیەک دابڕن . بەوکارەشیان هەم بزووتنەوەی کرێکاران لاواز و پەرت و بڵاو دەکەن و هەم [illegible] بۆرجوازیانە درێژەی پێ دەدەن . لەم بارەشەوە شەهید ئارامی مەزن دەڵێ (بۆ پەسەندنی خەباتی ئاشتی تەواوی کورد و عەرەب گەورەکانە نەتەوەی عەرەب بە دوژمنی کورد و بەهۆی [illegible]) بەو جۆرە (ئیمپریالیزم و بۆرژوا کۆنەپەرستەکانی [illegible] لەگەڵان [illegible] و ڕێڕەوو ئامانجی ڕاستەقینەی خەباتیان لێ حەشار بکەن) .
شەهید ئارام [illegible] ئاشتی [illegible] بۆرژوای گرێدراو و ئیمپریالیزمدا دەڵێت (ئاشتی [illegible] بەدەستەوەدان نابەتەدی ، ڕزگاری لە چەوسانەوەو ژێردەستەیی [illegible] چونکە ئیمپریالیزم و دوژمنانی تری ئاشتی و ئازادی گەلان تا [illegible] دوژمنی گەلان و لەسەر [illegible] و چەوساندنەوە و [illegible] گەلان [illegible] ، بۆیە [illegible] ڕزگاری و سەربەرزی و ئاشتی ڕاستەقینەی ئەوێت ئەبێت [illegible] خەباتی [illegible] شۆڕشگێڕانەی [illegible] و ڕێبازی [illegible] ڕووناکی شۆڕش بگرێت [illegible]) .
[illegible] ئارام وەک کۆمۆنیستێکی شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە [illegible] ڕاستیە کردبوو کە ڕابەری بزووتنەوەی دیموکراتی [illegible] گەلانی جیهانی سێهەم لە ئەنجامی [illegible] کۆنەپەرستی بۆرژواوە [illegible] کرێکاران و زەحمەتکێشان ، هەربۆیە [illegible] بزووتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلان بە ڕابەری چینی کرێکاران و سەرکەوتنی ئەو بزووتنەوانەی [illegible] دەوڵەتە ئیمپریالیستەکان [illegible] دەڵێت (لەگەڵ [illegible] ڕزگاری [illegible] بزووتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلانی جیهانی سێهەم و سەرکەوتنی [illegible] سۆشیالیزم ، ڕابەرێتی چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی تری وڵاتانی سەرمایەداری و [illegible] لەگەڵ ئەم [illegible] جیهانی سەرمایەداری و ئیمپریالیزم لەناو [illegible] ئەوەی [illegible]) .
[illegible] کرێکاران — زەحمەتکێشانی شۆڕشگێڕ و [illegible]
[illegible] شۆڕشگێڕی کرێکاران [illegible] خەباتی بێ ووچانتان بۆ ڕووخاندنی ڕژێمی بۆرژوای [illegible] سەرکەوتنی [illegible] دیموکراتیکی شۆڕشگێڕانە لە عێراقدا ، و دابین کردنی [illegible] چارەنووسی گەلی کورد لە کوردستانی عێراقدا .

نەمری و سەربەرزی بۆ شەهید ئارام [illegible] بزووتنەوەی کرێکارانی [illegible]
سەرکەوتووبێت بزووتنەوەی کۆمۆنیستی شۆڕشگێڕ
[illegible] ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکێشان

ئاڵای شۆڕش

کۆمیتەی [illegible]

نامەیەکی کراوەی ئاڵای شۆڕش ،

لەسەر هەڕەشەی شەڕەنگێزانەی ئاشکرای یەکێتی نیشتمانی کوردستان

(خەڵکی هەموو بە سەربەستی لە دایك ئەبن و لە ماف و سەربەرزیدا یەکسانن و ، هەموویان بیر و هۆش و ویژدانیان پێ بەخشراوە . بۆیە ئەبێ بە گیانێکی برایانە رەفتار لەگەڵ یەکتر بکەن) .

بەندی یەکەم

لە بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ

ئەی :-

ئازادی و دیموکراسی خوازەکان

کرێکاران و زەحمەتکێشان

خەڵکی بەشەرەفی کوردستان

هەمووتان ئەزانن ، دامەزراندنی حیزب و ڕێکخراو و گرووپی سیاسی ، دەرکردنی رۆژنامە و گۆڤار و نامیلکە و دەربڕینی هەڵوێست و بیروڕای سیاسی ، فکری و ئەدەبی و هونەری و ... هتد سەرەتایی ترین مافی دیموکراسی هەموو چین و دەستە و توێژێکی کۆمەڵە و ئەمەش پرنسیپێکە داو و دەزگا سیخوڕییەتی و راپاسی و سیاسییەکانی جیهان . دانیان پیا ناوە و بەبەرییان بەو نهێنی بەڕێزمان لە دەرکردنی نووسراوەکانی (ئاڵای شۆڕش) ئەم ساڵە بەدیموکراسییەکان بە خۆبوابینێیەوە و بێ پەروە راپەڕی وەسز دادەران ... بەبێ ترس و گوێ دانە فشار و گوشاری دەسەڵاتداران . لە روانگەی چینایەتی کرێکارانەوە ، نووسراوەکانمان راستەوخۆ دژی ڕژێمی فاشستی عێراق ، وەکو خوێن مژی کرێکاران و زەحمەتکێشان ، داگیرکەری کوردستان ، دوژمنی سەربەستی سەربەخۆیی و دیموکراسی ، بڵاو کردۆتەوە . ئاکۆکی چینایەتی و ئایدۆلۆجیمان لەگەڵ لایەنەکانی تریشدا ئەشاردۆتەوە . کە زیاتریش باسی یەکێتی نیشتمانی کوردستان (ینك) و کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان (کۆمەڵە)مان کردبێ . هۆیەکەی ئەوە بووە زۆربەی هاوڕێیانمان بەچەند ساڵێ لەناو (ینك)دا و بەتایبەتی لەناو (کۆمەڵە)دا خەباتیان کردووە ، بۆیە رای پێویست کردووە و ئەکات هەموو باوەڕ ئەمانی لێبڕاوانمان بەیان بکەین و پەنای سەربەخۆمان دیاری بکەین .

هەموو ئەبارێکی سیاسی ، کە لە لایەکی سیاسی تر جیائەبێتەوە و بە جیاواز بیروباوەڕی خۆی دەرئەبڕێ ، ئەرکێتی زۆرتر دژی ئەو لایە بنووسێ و گەر وانی نەکات جیابوونەوەکەی واتایەکی نییە .

کە ئەو بیارەمان دا ، ئەوەمان لەبەرچاو بوو (ینك) و (کۆمەڵە) پەلاماران ئەدەنەوە و لەسەرمان ئەنووسن ... کە سێ ساڵێکە گۆڤارەکەی (کۆمەڵە) جۆرەها ووتار و ووتاروکمان دژ بڵاو ئەکاتەوە ئەگەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایکۆلۆژیی شەڕ و پەلامار و ئەوبڕ ساز ئەدەن . ویژای ئەوەش چونکە دەرگای مشتومڕی سیاسی و فکری کۆتە سەرپشت هەر پێمان خۆش بوو . ئێمەش لە نامیلکەی (دژایەتی یان - چەپ یان بزووتنەوەی ترۆتسکیستی ؟) دا وەڵامیان دایەوە و لە لاپەڕە دووی نامیلکەکەدا سەرنجی خوێنەرمان بۆ ئەبارێ پەلامارەدرانەی (ینك) راکێشاوە کە :-

(بە گشتی بۆرجوا - ناسیونالیستەکان بێیان بکرێ جگە لە خۆیان رێگەی

پێشمەرگە دڵسۆزەکان

برایان مەسئولینی سیاسی و عەسکەرییەکانی (یەک)

نۆ ساڵی رەبەقە ئێوە لەم پەڕ تا ئەو پەڕی کوردستان، لە گەرمیان و کوێستانیا گیرۆدەی شەڕی ناوخۆ بوون و لە دەیان شەڕدا، دەیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵ، براو کەسوکارتان. بوونەتە قوربانی سیاسەتی چەوت و چەپەڵی بۆرجوازییەکان.

نۆ ساڵی رەبەقە دژی پارتی.. دژی حیزبی سۆشیالیست.. دژی حیزبی شیوعی.. ئەوانیش دژی ئێوە.. لە شەڕی بێ پشودان، بەبێ ئەوەی بچوکترین سوود و کەمترین دەسکەوتتان لەم شەڕە ناوخۆییەدا بۆ هاتبێتەدی. بگرە زەرەری لێ داوین و دەسکەوتی گەورەی تێکشکێنرانـەی فەوتاندووین.

دڵسۆزانی گەلەکەمان و هەموو شۆڕشگێڕێکی راستگۆ چاوەڕێی ئەوەیە کۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بێت و تا روخاندنی رژێمی فاشی دوژمنی سەرەکی، رێنەکێش بکرێ.

کەچی بەداخەوە (مەکتەبی سیاسی - یەک) گەر بۆی بکوێجێ و پێی بکرێ و بەقسەیەی بکەن.. دەستتان بەخوێنی مارکسیستەکانیش سوور ئەکات و شەڕی ناوخۆ بەرفراوان ئەکات و بەجیاری بزووتنەوەی گەلەکەمان ئەپرکێنێتەوە و ئەیکاتە دووجەژنی فاشستەکان.

بۆیە حەق وایە وورد بن لەو لێک دانەوانەی بەناوی برایەتی (یان-چەپ) کانەوە بڵاو ئەکرێتەوە. وورد بن لە پروپاگەندە و کۆڕ و کۆبونەوەی جنێو فرۆشانەی ئاژاوەگێڕان. حەق وایە چی کە ئەبێتە ئامرازی شەڕی بێهودەو شەڕی نارەوا، شەڕی کوشتنی برا و دۆست و هاوڕێ و تێکۆشەرانی شۆڕشگێڕ. چونکە ئەم شەڕە ناپاوانە، کوشتنی تێکۆشەرانی دژ بە فاشییەکانە، بە کوشت دان و سەرگەی بەفیرۆ چوونتانە، لاواز کردنی بزووتنەوەی کوردستانە.

ئەم شەڕەیە دڵسارد کەرەوەی زەحمەتکێشانە (٢٠٦) و راستەوخۆ لە خزمەتی فاشستەکانیایە تەنک ئەوەی (یەک و کورەک) بە ئیمە ئەڵێن طلائع جیهانپەیمان و داوای دابین کردنی دیموکراسییان لە خزمەتی رژێمدایە.

سەقاوەزانە ئەوزۆکەکە و ساوەمە زۆرەکان، لە گەرمەی شەڕی (دابان)دا ئەدەنە کردن دڕاگرتنی شەڕ و هیرشی پێشمەرگە ئارەماتەکان، بێ بیرایی دروست ئەکات و شەڕانی رژێم دەیپێشەدی تەنک داکوکی کردن لەسەر خەباتی چینایەتی کرێکاران و زەحمەتکێشان.

ئاوانی ئێمە لەم ئێتێگرییەی (یەک) و لەم غەزیەیە ناسیونالیستییەی لێی گرتووین، ئەوەیە:-

١- سوورین لەسەر بیر و باوەڕی کرێکاران و زەحمەتکێشان، رانەکێشراینە سەر رێبازی ناسیونالیستی، لە پێناوی هیچ مەبەست و یەکێکی تایبەتیدا دەستەمۆ نەکراین.

٢- خراپی شەڕی ناوخۆمان بۆ دەرکەوت و دژایەتیمان کردووە و ئەکەین، دڵسۆزان، لە خەتەری ئەم شەڕە بە ئاگا دێنین، ناهێڵین کرێکاران و زەحمەتکێشان زیاتر بینە پێخۆری سیاسەتی چەوتی بۆرجوازییەکان.

٣- لە جەنگی عیراق و ئێراندا... دژی ئەوە بووین شەڕی ئێران بکرێ و داوامان ئەکرد، ئەگەر لەوەو پێشیش ئێکێشێتێکی هەڵە لە تاکتیکی مامەڵە کردن لە جەنگەکەدا هەبوبێ، راستی کەینەوە، تەنک لەژێر پەردەی کوردستانیەت و لە پێناوی مقاوەزاتا هەزاران پێشمەرگە بخرێنە گەرووی ئەو شەڕەوە.

٤- دژی ئەوە بووین لە مفاوەزاتەکەدا، ساوەمە بکرێ و لە سەر حسابی چارەنووسی گەلەکەمان و تەمیدانی، سەر بۆ فاشستەکان نەوی بکرێ.

٥- ئەمانگووت، فاشستەکان دەیە تاکتیکی مفاوەزات ئەیانەوێ (یەک) لە دۆستانی دوور خەنەوە و یارمەتییەکانی لێ بڕێن و هاوپەیمانییەکانی هەڵوەشێنینەوە و لە پاڵ خۆیانەوە بیبەستنەوە بەگژ ئێران و (جود)دا، ناسێ (یەک) حەق بەخساتە داوی

ئاتیکی واوە . بەڵام (یەک) لەسەهێناوی ڕێکەوتندا هەر پشتی کردە دوستەکانی .
ئاخۆ ئەو ڕاستیانە ئەبێ بۆ ئاوان بن و ئێستا بەڵێنی کە لە تەواوی سیاسەتەکانی دا و لە
سیاسەتی ئاوێ بەر لای عیراق و ئاوێ بەر لای ئێران ، ئاوێ ئەم و ئاوێ مفاوەزات و هەدنە و تساوی
بە کردەوە ئەمری ئاوخۆ و ئاوێکیش بە بەرپاگەندە (ئاشتی پووچەوەی گشتی) ... شکستی خواردووە
ئێستا (خواخوابەتی) بکەرێتەوە دۆخی جارانی خۆی .. وە ئێمە کە سەربەخۆیی فکری و سیاسیمان
ڕاگەیاندووە ، کەم ووریەیی و باشمان لەبەر شکستی خۆیان باس ناکەین .. ئیتر بۆ گەیشتن پەلامار
بەدەن و گرووی ئازادیمان پتاسینوێ بە هیوای ڕێکەوتن لەگەڵ ڕژێمدا ڕاگەیانراوەتە پەیوەستێکی سیاسی واوە
کە فاشستەکان تفاهوت بە (هدنەش) بە (یەک) ڕازی نەبن .. ئیتر مارکسیستەکان چۆنی ڕەخنە
لێ ناگرن و هەڵوێستی لێ دەرنابڕن و ململانێی بنایەتی لەگەڵ ناکەن . ئاخر ئەگەر سیاسەتەکانی
(یەک) پەیوەستی بە چارەنووسی بزووتنەوەی گەلەکەمان و شۆڕشەکەیەوە هەیە ، هەروەها سیاسەتی
لایەنەکانی تریش هەر لایەک بەپێی توانای خۆی ، ئیتر چۆن ئەکرێ لێیان بێدەنگ بین .
ئەی خەڵکی دڵسۆز و قارەمان ... (یەک) ئەیەوێ هەرچی بیەوێ بکات ، مساومە ، ئەمری
ئاوخۆ ، هدنە ، گرتن ، کوشتن ، هەڕەشەکردن ، ... هتد ، ئێمە و لایەنەکانی شۆڕشگێڕ لێی بێدەنگ ببین
کە بەدەنگیش هاتین هەڕەشە ئەکات و تاوانمان بۆ ئەکرێ ئەدات .
ئەی ئازادیخوازان ، ئێکۆشەرە دڵسۆزەکان ... پێش ئەوەی یەکێتی هەڕەشە و گوڕەشەکانی جێ
بەجێ بکات ، پێش ئەوەی توسولی دیموکراسی بەتەواوەتی پێشێل بکرێ ، ئەمر و کوشتن جێی
ئیدوان و مشتومڕی سیاسی بگرێ ... داوا لە هەموو حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسی پێشکەوتن
خوازی ناوچەکە و عیراق و کوردستان ئەکەین ... داوا لە ڕێکخراوە فلەستینییەکان ، لە دەوڵەت و
حیزب و ڕێکخراوەکانی دۆستی شۆڕشی کوردستان و دوژمنی فاشستەکانی عیراق ، لە ڕێکخراوە
کانی [illegible]
عیراق ... [illegible]
مافی دیموکراسی ، لە هەڕەشە و تەزویر و کوشتن ، لە بەکارهێنانی هێز و چەک بۆ چارەسەر
کردنی ناکۆکییە فکری و سیاسییەکان .
پڕ بە دڵ ئومێدەوارین هەموو لایەک بەدەنگمانەوە بێن و داخوازییەکانمان جێ بەجێ بکەن
تا هەموو لایەک بتوانین بێ کێشە و ئەمری لاوەکی دژی دوژمنی هاوبەشمان ، (فاشستەکانی
عیراق) خەبات بکەین و بجووڵێینەوە ... هیوادارین (یەک) لەگەڵ ئێمە ئەمر ئەکرێ ، بەڵکو بە تەواوەتی
ئەمری ئاوخۆ پێشەکێش بکرێ و گیانی برایەتی و هاوکاری و هاریکاری و ململانێی جێنایەتی
بێ ئەندی و بجەنگێ فکری و خەباتی شۆڕشگێڕانە دژی فاشستەکان پەرە بەرێنێ .
بۆ مێژووش دووپاتی ئەکەینەوە ... کە هیچ هێزێک ، هیچ هەڕەشە و گوڕەشەیەک ، تۆقاندنی
ئامان ترسێنێ و هەرگیز دەست بەرداری ڕێبازەکەمان نابین و دڵنیاشین هاوڕێیانمان وەکو
مارکسیستی سەرسەخت کۆڵ لە بەرگری ناکەنەوە و لە پێناوی بەرپەیاوەری سەرزنی کرێکاران و
زەحمەتکێشانیشدا مردن ، سەرکەوتن تا هەتایە سەروەرییە .

بەرەو ... بێ گەڕی کرێکاران و زەحمەتکێشان
سەرکەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

ئاڵای شۆڕش

١ / تشرینی یەکەم / ١٩٨٥

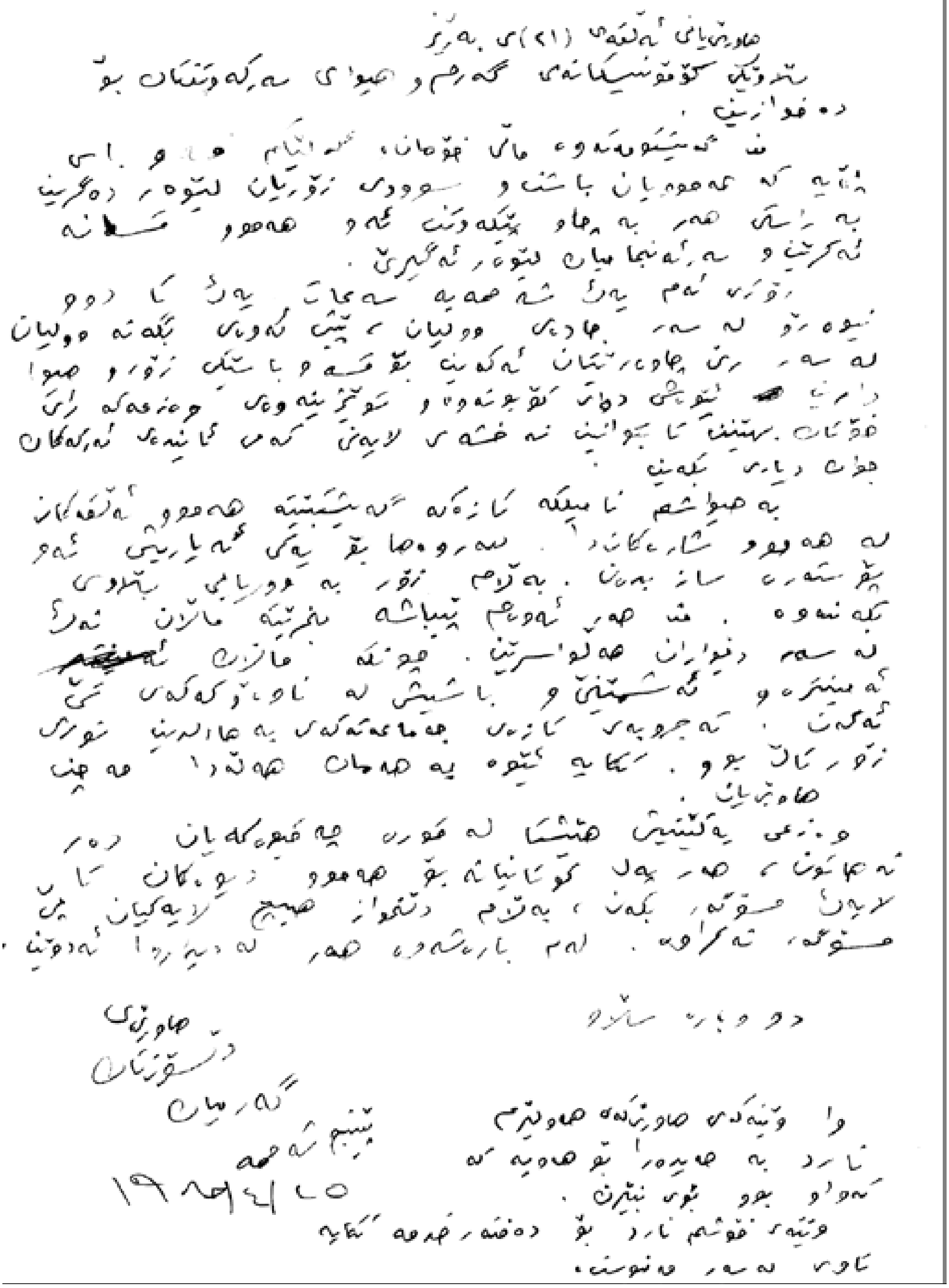

هاوڕێیانی ئەڵقەی (٢١)ی بەڕێز
[illegible] کۆمۆنیستیانەی گەرم و هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین.

[illegible]

دووبارە سڵاو

هاوڕێی
دڵسۆزتان
گەرمیان
پێنجشەممە
١٩٨٤/٤/٢٥

[illegible]

هاوڕێیانی ئەلقەی ژمارە ٢١

سڵاوێکی گەرم و بەرزی هاوڕێیانە

زۆر پێویستە چاوم پێتان بکەوێ یان بە یەکێکتان فرسەتێکی باشە، ماڵی د. قادر لە شوێنێکانەوە بە ناوی خزمایەتییەوە ئەتوانن هاتووچۆ و ... سەری بدەن.

زۆرجار بیر لە هاوڕێ (حەمید خەلیل) ئەوە بە دڵنیایی نازانم بۆ بەردەوام نییە بۆ ئەمن. هەرچەندە ئەو لەم بارەوە ئەزموونی باشی هەیە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا ئەبێ ئێوە هەمیشە ئاگاداری خۆتان بکەن و منیش پێم باشە ئەگەر ئێوەش پێی ئاگادار لە هەموو کاتێ بۆ ئەمن، بەشەوان خۆتان لە ماڵێ نە خەون.

هەبوونی سەرچاوە لە سەر ڕۆژنامەکە لە ماڵی ئەوان دا بووە، بە ڕاستی هەرچەندە ئەکەم ناتوانم ئەم کارە بە کارێکی هەڵە نەزانم، بە کاری ئیهمالی زۆر ئەم ئەزموونە بەیەکجاری چاوەڕوانم. جگە لەوەش کاتەکانی ئێوەی ئێستان ... دووەمی ئەم ڕۆژنامەیە ... (ماددەی ژمارە ٥) و ... هەڵەیەک ... کراوە، کە وانییە و ... ئەبێ ئەکوشرێن ... زۆر ترساوە.

سەفەرەکەم بۆ ئەولا بەرهەمی نەبوو، چونکە ئەوان ... لە ... بکەم ... ئەکەن.

ئێستا فەرمانی ... و ... لە ... (١٠) ڕۆژدا ئامادە ... بە ... ئەوە ... ئامادەبووم ... خەرجی بۆ ... لە چاپکردن.

... بە ... (..... [illegible]) ... لە ...
ماڵی خۆشکم بکەن کە ناوی (ڕاپەڕین ئاباد) [illegible] ... لە ... ماڵەکە کە ... هەیە ... ئاباد بکەن.

دنیا و قسەکان لە گەڵ ئەکات . پێی بڵێن بە
زوویی ئاوەکان بنێرە لام بۆ ئەوەی ئامەو هەواڵی پیا
بنێرم بۆ هەولێر .
بە دایکی ئەیاد بڵێن بەو ناونیشانە کە
داویەتی لە مەو بەر لە گەڵ ژن و پیاوێکی تر ا هاتۆتە
ئەکەی و هیچ نەبوو نەبووم تا باوەڕ بکات . تکایە بیر ئارا
نەچێ و گرنگە .

دووبارە ڕێز و چاوەڕێی
بە زووی وەڵامم

چاوەڕێتان
لە گەرمیان
٥/١٥

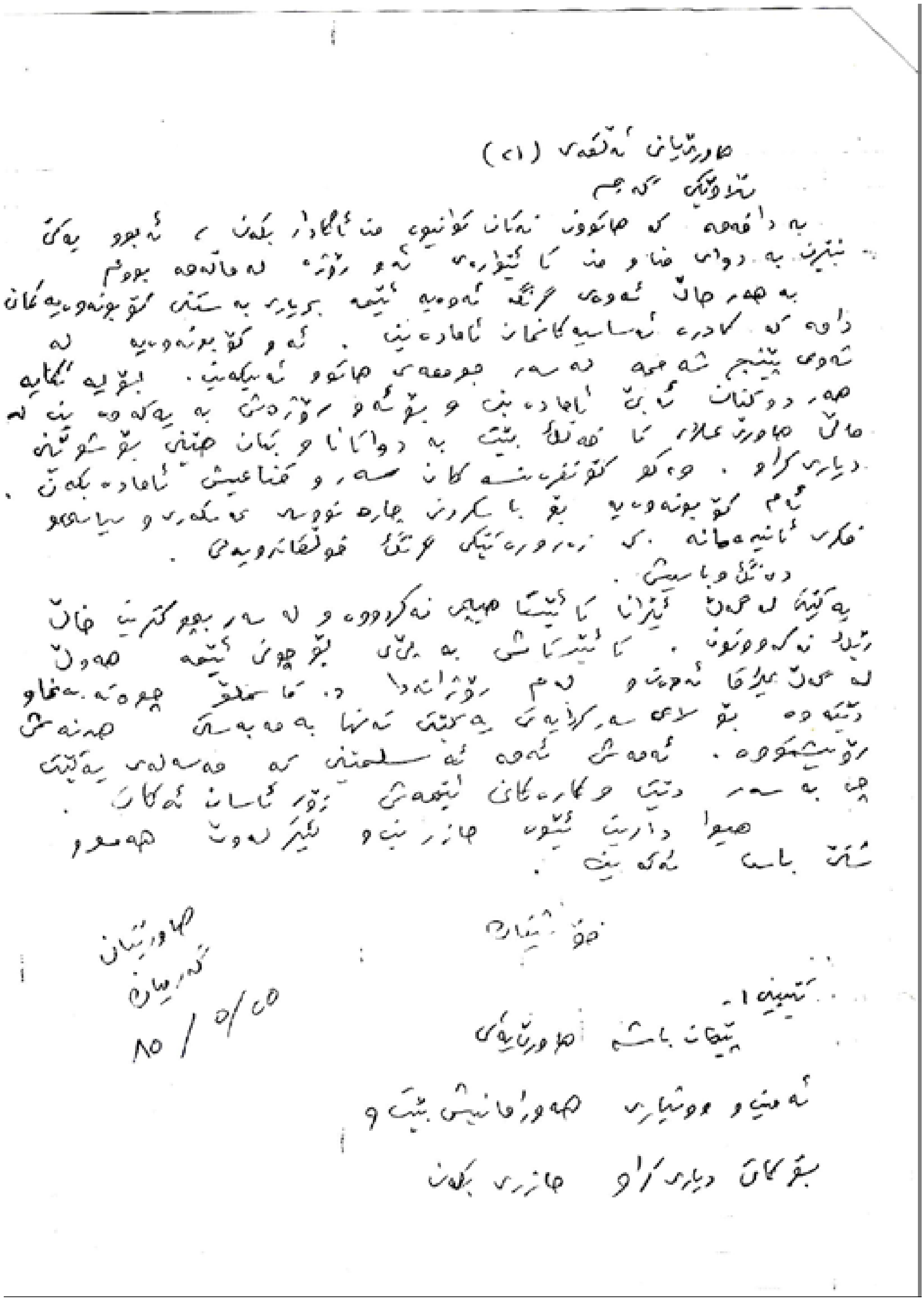

هاوڕێیانی ئەندامی (٢١)

ڕێزێکی گەرم

بە داخەوە کە هاتوون نەیان توانیوە منی ئاگادار بکەن ، ئەبوو یەکێ بنێرن بە دوای خاو ... تا ئێوارە ئەو ڕۆژە لە ماڵەوە بووم

بە هەر حاڵ ئەوەی گرنگە ئەوەیە ئێمە بڕیاری بەستنی کۆبوونەوەیەکمان داوە کە کادرە ئەساسیەکانمان ئامادە بن . ئەو کۆبوونەوەیە لە ئێوارەی پێنجشەممە لە سەر جومعەی هاتوو ئەبەستێ . بۆیە ئەکایە هەر دووکتان ئەبێ ئامادە بن و بۆ ئەو ڕۆژەش بە یەکەوە بێن لە ماڵی هاوڕێ علاء تا فەلەک بێت بە دواتاندا و بتانبات بۆ شوێنە دیاری کراو . وەکو کۆنفرانسەکانی پێشوو قناعیش ئامادە بکەن .

ئەم کۆبوونەوەیە بۆ باسکردنی چارەنووسی ئەنگەر و سیاسی و فکری ئێمەیە کە زەروورەتێکی گرنگ خوڵقاندوویەتی .

دەنگ و باسیش .

یەکێتی لە حوزەیرانەوە تا ئێستا هیچی نەکردووە و لە سەر بچووکترین خاڵ ڕێک نەکەوتوون . تا ئێستاش بە یەکێ بۆچوونی ئێمە هەوڵ لە هەوڵ بڵاو ئەدەن و لەم ڕۆژانەدا د. کمال مەلەقی چووە بەغداو دێتەوە بۆ سەرکردایەتی یەکێتی تەنها بە مەبەستی جێنەشینی ڕوونکردنەوە . ئەوەش ئەوە ئەسەلمێنێ کە مەسەلەی یەکێتی چی بە سەر دێت و کارەکانی ئێمەش زۆر ئاسان ئەکات .

هیوا دارین ئێوە حازر بن و لێرەوە هەموو شتێ باس ئەکەین .

هاوڕێیان
ئەندامیان
٨٥ / ٥ / ٢٥

هۆشیار

تێبینی ١-

پێتان باشە هاوڕێیانی ئەمنی و هوشیاری هەوراوانیش بێت و بۆ کاتی دیاری کراو حازری بکەن

[illegible]

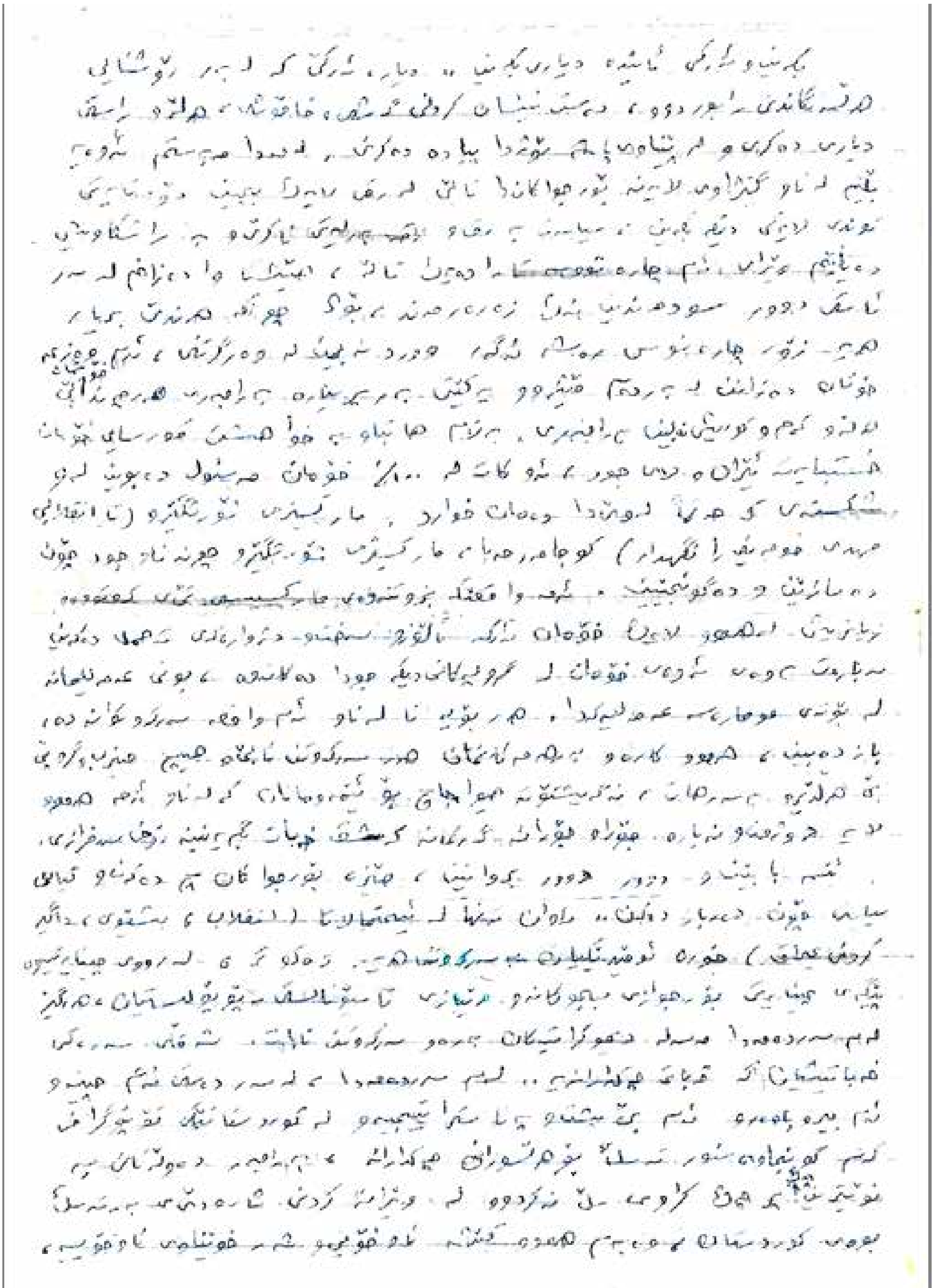

٣

[illegible]

[illegible]

5

(... بۆ ماوەیەکیش بێ)

[illegible]

هۆی رێك نەكەوتنیشمان ئەوە بوو بەو مەسەلەكان بە رۆحی ئێوە دەگرنەوە و
من واتە بە پێی ئەوەندە دەزانم كە ئێوەش هاورێیەكی ناسراو و دەستنیشان
نەبوون كە زۆریش وەك ئەوان و هوشیار بن [illegible] . ئەو هاورێیانە
بە ناوی [illegible] لە سەر [illegible] یان [illegible]

١. ئامادەگی ئەوە بوو بۆ رێك كەوتنی سیاسی .

٢. داوای رەخنەی [illegible] رێك كەوتنێك لە (ئێمە) بكات .

٣. [illegible] ئێمە هیچ هۆیە رێك كەوتنی باشتر نازانین .

بۆ مەسەلەی ئیدانە كردنی كارەكە .. ئەوە پێویستە دەبێ دوای [illegible] خۆمان
[illegible] كە ئەوان كاری وا ناكەن . دیاریشە پێویستە داوای ئاشتی
كردنەوەی وەزعەكە و [illegible] جێگاكان و [illegible] بكەینەوە .
ئەوە پێویستی كرد ئاگادارتان [illegible] لە دەست
نیشان كردنی هاورێیەك بكەن بۆ كاری وا . [illegible] داوای ئەوە بكەن كە
[illegible] بە هێزی نیشتمان پەروەر [illegible] . خۆتان دەزانن ئێمە هەمیشە
[illegible] نیشتمان
پەروەر .. نیشتمان [illegible] بووین . ئێمە وای [illegible] جارێ
[illegible] بە تایبەت خۆتان [illegible] نەبووە ئێمە بە نانیشتمان
پەروەر نازانین . [illegible] خۆشتان دەزانن [illegible] لە كوردستاندا
[illegible] و سیاسەت [illegible]
[illegible] و سیاسەتیان لە گەڵ پیادە دەكەین . [illegible] ئێمە و
چارەنووسیان [illegible] پێویست دەكات [illegible] ئێستا زەروری
قەناعەت بكەن [illegible] ماركسیزم [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ببینن . [illegible]
[illegible]
[illegible] .
[illegible]
[illegible]
[illegible] .
[illegible]

٣

دەقی نامەی نووسراوی بۆ (م.س) یش و چارەی پێیان گەیشت هەردوکیان
ئاگادارکران دەکرێن و ڕەوشتی هەوڵی سیاسی سەرکرد و هەندە هاوڕێیانی
دیکە پێ نەگرێتەوە . هەروەها نامەی برێتیان ئاراستە دەکرێن ؛
گەڵاشە پەیوەندی بە سەرامە فەرقەی گەلەو بۆ یەوە پێکەو بزانن بۆ ئەم
کارەیان کردووە .. بۆ ئەم ناوە نووسینەوە (هەمە پێشەکی یە) و هەمیشە سەلام .
ئەمانە نامەی تر ئاگادارم کە (مەحموود) ە .. پێیم وایە باوکیشی (مەلا ...) واتە
(مەحموود مەلا) یان (مەحموود ئەحمەد) لەو دوو ناوە یەکێکیانە .. بۆیان
نووسیوە کە (محەمەد ڕەشید) ئەمەی بزانن بۆ و ئاگادارن و دوا پێویستیان هەیە .
عەرە یەکێکیشی بیان بینێت لە ئاوی ... ؛

کێتر هەر شتێکت هەبوو بینە

هاوڕێتیان
...
/١١/ ١٩٨٥

هاوڕێی تێکۆشەر، سامی کەبە

سڵاوێکی گەرم و ڕێزمان بۆ هاوڕێیانت هەیە ؛
وا نووسینەکانت تەواو بوون و ئێستا بە جوانترین شێوە لە
کوردستانی تایپیدا بەو شێوەیەی بە پێی و تاوەڕۆک و
ڕۆکانی یەکەمیان دیاری کردووە [illegible]. لە چاپ بدەن.
هەڵبەتە لە چاپکردندا بە لە ڕاکێشاندا کە هەرێ
هەرزان بکەن . بە پێی گوڕاوەکە بە پێی گەورە لە بازاڕا
پێی گەورەی فەسائی لە هەتەبەلاتا هەیە پێیم وایە پێی بێ
ئەکتێب (لبە ڕاستوونا) . ئەگەر ئەوە نەبوو ، خۆش نووسێکی
زۆر باشی بە تۆ ناسیوە کە عنوانی مقالەکان و بە پێی نامیلکە
بنووسێت بە هەرفێکی تا ڕادەیێک گەورە و جوان .
ئەگەر تایپیستەکانت لانیە ، ئەوە ووڵامم بێ
بگێڕە تا بۆتان بنێرم ، جا ئێوەش هەڵەکەتان بکەن و ئەوە
بیستینە بە ڕێم .
دەنگ و باسیش . د. کامەلی کەرکۆکی نێوان و
سەرکردایەتی یەکێتی ئامادەی بۆ (هەڵنە) هەنگاو باشیان
تاوەو ڕەنگە بگەنە ئەنجام .

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٦/١١

خۆشیتان هیوام

هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕش ژمارە (١) ئێلۆ شەر

سڵاوێکی گەرم و رێزی هاوڕێیانەمان هەیە و هیوای سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین .

چەند رۆژێکە لە ئێرا وەستاوە و داخۆم وێنەی شار خراپ بوو کە بۆم نەهات بڕۆم لە رێی شەوە بچم و بیانبینم . سەفەرێکم سەرچەم سەرەدەستە بوو کە توانیم ئەو هاوڕێیانە لەناو ئاوادا ببینم و بە دوورو درێژی قسەمان کردو مەسەلە دەرەکی ناوەکیەکانمان باسکرد و پێکەوە ساغمان کردنەوە .

ئەوان سێ مەسەلەیان لا هەستیار بوو .

٢ - چونکە ئەو چوار سالە دەست بە جیا بوونەوە دەکەن لە ناو کۆمەڵ لە ئێمە جیاوازن . دیارە هەر سێ ئەم مەسەلانە پێیەوە پەیوەندیدار بوون بەتایبەتی تێکەڵبوونەوە ... بوو . بۆیە دوای مشت و مڕێکی دوورو درێژ ئەو سەرنجانەی ئەو سێ مەسەلەیە ناڕوون و ئەوانیش ... کارەکانیان لە شار کارەکانی ئێمەدا چووبوونەوە لە فەزای هەندێکی ئێمەدا بیانکەنەوە . چاری ئەوان لە شارەکانی ئێرانەدا ئەنجامەوە و جموجۆڵی سیاسی خۆیان دەگەڕێن تا بە شێوەیەکی گەورەتر ناو ووڵات .

لە دەرەوەدا ئەوان هەنگاوی گەورەو بەرپرسیارانەیان ناوەو دەروونیان کردووە . لە تەرکی سیاسی ... و ئەوانی ... ئەشکەنجە دەستبەسەرکراوان و زەمانی بابەتی و پێشنیاریان کردووە . کۆریکی کار و بارەکانیان تەنسیق کردووە و بە هیوای ئەوانن لەناو ووڵاتیشدا سەرکەوتن ئاماژەی باشی بۆ ئەوانە بەرز بکەنەوە .

- بۆ هەندێ پێویستی چاپەمەنیمان گرتووە بۆ ئێمە و هەفتانە پێیان ئەو مەسەلانە ئەکەین و ئەوان بەکاریان ببەستنەوە و هەولی ووتارەکان بە پێی پێویست پێیان ئەنووسین .

- لە هەموو لایەکەوە ناوەوە داخوازی ئەوە هاتووە کە ناوی گۆڤارەکە لە ئاڵای شۆڕشەوە بگۆڕین بە ئاڵای زەحمەتکێشان . دەستەی نووسەران (جگە لە هاوڕێ ...) وە چەند کادرێکی تر بۆچوونەکە پەسەندیان کرد و ... بوون بە هەموو لایەکدا بڵاوبوونەوە و هەندێ جار ... بە بیرمان ... ئاڵای زەحمەتکێشان ناوی ... ئەو گۆڕانکاریە ... بۆ ... هەموو مەسەلەکانی ئەوەش . گۆڤاری ... بکەوێتەوە بە ئاڵای زەحمەتکێشان ئەنووسین .

هەندێ لە سەرکردایەتی ئێمە بە هەندێ رازی بوون و هەڕەشەکانی رژێمیان قبوڵ کرد . بۆیەش رژێم ووتی ئەداوێنەوە و ئەوانیش بڕیاریان دا ... سڵاو ئێرانی و ... ناردووە بۆ ئەوە .

[illegible]

ئەگەر ئەوەمان نەکردووە ئافرەت گرتن و دەم چەند رۆژەدا ئەو دوایان
گرتن و هەوڵیاندەدا لەمەو دوا ٧٧ فۆرمانەدا شتە [illegible] کرنە و بۆیان
بنێرین و ڕایبگێڕین

هیوادارین ئێوەش بێ هەسوڕێنەوە بجوڵێنن . هاوڕێیان
هانبدەن کە لەگەڵ دانیشتوانی چەرچەر دوا بکەن و زیاد بکەن .
[illegible] بوو [illegible] بنێرن نزیکتر . گوایە وا بڵاوە لە دوورەوە
[illegible] بەسەر [illegible] و [illegible] ی [illegible]
[illegible] و [illegible] لەم بارەوە . هەموو هاوڕێیانمان [illegible]
هەرچی [illegible] بکەن و بۆمان بنێرن . ئێمەیان دوا [illegible] لە برسا
[illegible] ! دوای هیمیان [illegible] کردوە .

خۆشتان هیوادارانە

هاوڕێیان
گەرمیان
٧/١٢

کاتی ٧/١٧ [illegible] نیوەڕۆ
[illegible] دوولان چاوەڕێتان
[illegible] بۆ [illegible] کردن و [illegible]

[illegible]

بەڕێز هاوڕێیان [illegible] پێشکەشە

سڵاوێکی گەرم /

پێشکەش بەڕێز سڵاوتان ئاراستە دەکەین و هیوادارین سەرکەوتوو بن .

نامەکەتمان گەیشت لە ٢٩/٧ ئەمشەو [illegible] لە [illegible]

لە ٢٧/٦ ١٩٨٥ [illegible] لە ٢٩/٦ [illegible]

[illegible] ٧/١ [illegible]

([illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ٥ [illegible]

٤١ [illegible] ١٦ [illegible]

[illegible] ٢ [illegible]

٢٦ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سەبارەت بە [illegible] ١٧/٧ [illegible]
[illegible]
[illegible] خۆم ئەدەم
چونکە [illegible] دەکەم [illegible]
[illegible]
[illegible] دا [illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible] ئیستقالە بکەم) و [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
بۆیە [illegible] ئیستقالەم [illegible] قبوڵ بکەن.

تێبینی

١) [illegible]

هەر سەرکەوتوو بن

ساڵح

٢٦/٧ ١٩٩١

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە ١٧ی ئەیلول

سڵاوێکی گەرم و خۆشەویستانەتان هەمووتانە
بەڵام گوزارەکە ئەیبیستەم و زۆر شتێکی ناشرینە و
هەروەها لێرەوە هەر هێندە نییە کە ئەزانن بۆ ئەوەی بە ڕاستی
ڕووی بەڵاو کردنەوەی نییە. بۆیە ئێمە تەنها داوایان بەشێتەنە
سەر ئەڵقەکان و لێپرسراوان وەر بگرنەوە. دەستنووسەکەشی
بنێرنەوە تا بتوانین بە زووترین کات لە ڕێگایەکی ترەوە
چاپی بکەین

دەنگ و باسی .. هەروەها ئەزانین لە ئێران هەندێ
هێنان و هەر وڵاتێکیشیان تێدا و نەوەتەوە و پێش پێی حکومەت
لە هەمو ڕاستی دەرچوو کە حکومەتی ئێرانیش وەکو
عێراق ئەیەوێ بەکێتی بکوشێتەوە دەستی [illegible] بکات.
کێشەکا حەمەی [illegible] [illegible] ئازاد و [illegible] و
لەم چەند ڕۆژەدا [illegible] [illegible] ئەگەر تا
نووسینی ئامەکە [illegible] بە حەمەی کوردی و [illegible]
دەرکەوتن بە ڕاستی کە ئازادییەکی زۆر ئەکرێن و [illegible]
لا ڕۆشنە ئەوە. هەوا دارین لێرە. بە نەخشە ئەوە
بڵاو بکەنەوە کە حەمەی چەند خزمەت و دژی شۆڕش و [illegible] و
لە تازانی حکومەتە بە ئەمە هەستیان کردنگە و چارە نووسی
سیاسی هەستەکانی تەقەلات پێوە بەستن

بەقوتابیان ئەڵێین ئێمە زیاتر جان ئەڵقەکان بەوانە کە بێگە
بجوڵێنن و ئەیانە هوشیار کۆ بکەنەوە بە ناوی [illegible]
بە ڕاستی هەرکە زۆر لە بارەو لە دەستە نەدرێ باشە.
وا هاتگری نامە ئەتوانن ئەدرەسی هاوڕێ (قوتابیان)
پێشان بدەن و شوێنەکەشی ئەزانن. تکامان بکەینە ئەندامان
ئەڵقە سەرەکییەکان و کۆبوونەوەی لەگەڵ سازبدەن و [illegible]

بەنا بە کێشی کردن . ئاوبراو دوای گرتنی ماڵوێرانا تا ئێستا پەیوەندی ڕەسمی پساوە . هاوڕێیەکی دڵسۆزو باشەو لەقێتی و ئێشی کردیشە .

ئێستا هاوڕێ (سامی) ئێمە پەیوەندی بە هاوڕێیانی لەشارەوە بپسێنێ و بە ڕەسمی ئەموەهاتن ئەمانە هەرگیز ئاگەو چیرۆکیان نەکات .

سێ ژمارە لەو نووسینە بەهێنە بە هەنگاوی ئامە تا بیگەیەنێتە ئەڵقەیەکی دیکە .

دووبارە ڕێز قەوی ئێکتان

هاوڕێتان
محەمەد ڕەحمان
٢٩/٧

هاوڕێیانی ئەلقەی (١) ی ئابلۆقە ،

سڵاوێکی گەرم و گوڕتان

لای ئێمە بارێ دەنگوباس نوێ نیە ، ڕەنگە لەم چەند ڕۆژە

ئەنسیل وەزعی سەرەوەی چێتێکی بزانین . وەزعی خۆ شحاڵ

لە ڕووەکو خۆڕێی وتوویان بەسەریا نەهاتووە .

هاوڕێیان

ڕا پێنج ژمارە زیاتر بەیانامان بۆ نەهاتووە کە لە سەر

تەسلیم بوونەوەی ئەم جۆرە کەسانە و ئەوانی تر ... دەبێ

هەندێکیان بۆ ... بیبینێ و بیسێ ... هەولێر و ژمارەی

بڕیاریان بۆ ... دا بۆ هەولێر ... ،

نازانم ... حاجی لە هەولێر ... و کەسانی تر

ئەزانن ... وەزعی ئەو ... ڕاست بکەن .

دووبارە ...

وەرگرتنی بانگەوازەکانی ... دووەم

... بکەن

هاوڕێیان

...

٢ / ١٤

هاوڕێ [illegible] تێکۆشەر

سڵاوێکی تێکۆشەرانە

نامەی (١٤)ی مانگتان گەیشت و ناوەڕۆکەکەی [illegible]

هیوادارم بەردەوام لە خزمەت کردنا بن و هەوڵێک [illegible]

نابێ لە کیسی بدەین.

وا لێرە بڕیارمان بوو [illegible] چاپ کردەوە و ئەکاتە ئێوە

لەسەر دوو نوسخە فۆتۆکۆپی بکرێن و [illegible] ئەستێنسیلەکانمان بۆ

ڕەوانەکەین فۆتۆکانی [illegible] . دوبارە [illegible] ئەمەو

ئەو نوسخانە بە دوو نوسخە وا [illegible] پارەیەکی دوو جار فۆتۆ

بکرێن بە [illegible] ئەگەر لە کاتی کار کردنا نوسخەیەکی دڕا ئەوی

تر لەبەر دەستا بێ.

دوای ئەمە [illegible] دوورو درێژی (بانسیپ) ناو لێنراوەکان

ئەنێرم و ئەوەیشی [illegible] فۆتۆکۆپی کەن بە دوو نوسخەیی. ئەگەر

هاوڕێ حاجی هاتەوە بە ئەو هاوڕێیانی [illegible] و قۆم [illegible] وتووە

[illegible] بۆ چاپ کردن [illegible] ئەکاتە و ئابکات ترتیب بکرێت چاکی

بکاتەوە و بۆئەم [illegible] لە [illegible] ئەودا بکەن.

هیوادارم بە یانەکانتان [illegible] کردبێتەوە.

خۆشییتان

هاوڕێتان

گەرمیان

٨/١٩

تێبینی:

[illegible] فۆتۆکانەوە پەیوەندە

بە هاوڕێیانی [illegible] فۆتۆکان [illegible]

[illegible] زۆر [illegible] و [illegible]

لە فۆتۆکان [illegible] . [illegible] دوو [illegible] و دوای

[illegible] . سیاسەتی [illegible] فۆتۆکانیان

[illegible] ئینشقاق و

[illegible] . [illegible] تا [illegible] ئامادە

[illegible] و هاوکاری [illegible] ئەوەو [illegible]

بۆ کارەکانمان . [illegible] و [illegible] فۆتۆکیان [illegible]

[illegible] . ئەگەر زانیتان فۆتۆکان [illegible]

شتمان [illegible]

ئەو [illegible] (٢٢٢٧٦١) [illegible] (١ [illegible])مان

[illegible] ٨/٢٥ بە ناوی (عبدالله [illegible])وە

[illegible] و [illegible] کە بیانبینێ.

[illegible] و لە [illegible] و

[illegible]

حاوڕێ سام عبدی ئێلۆشەر

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

نامەکەت و خۆ تۆمارکردنی ڕاگەیاندنی تۆم بەدەستم گەیشت و
سوپاست ئەکەم بەو زووییە زۆر بە پەرۆشەوە ، وا دەواتم
بانیەی ئاوڵیتێنراوەکانیشی ئەنێرم گەڵ ە دەسیان بە
دوو نوسخە هەر یەکەیەکی جیاجیا و بەرگەی
سێ نوسخە و بەم شێوەیە بۆم بنێرە .

٢٥/٨/٧ هاتنگە سەعات سێی پاش نیوەڕۆ
لە هەمان ئەو شوێنەی تیایا لە ژێر کەپرەکە کۆ بوینەوە
سەیارەکەمان چاوەڕێی ئەکات (خۆم نایەم) شوێنەکە
لە ڕێی تەوریە . ئەگەر بتوانن (١٠) بەندە کانمری
سپی ڕاکێشانیشمان بۆ بهێنن زۆر باشە و ا نموونەکەی
بۆ ئەنێرم ، نواتریشی بێ باشترە .
بۆ نووسینی هاوڕێی ئافرەتیش ، ئەگەر تۆی دەتکەمار لیمان
ئەدات بچۆی بێتەو ئەژمێرە و ناوێکی نهێنیش بۆ
خۆت هەڵبژێرە تاکێد ئەکەم نوسینێکی تری نامە بەو
نامە بۆم بێتەو بە هێشەوە .

بۆ هەردووانیش بە بەرزییەک ئەوەندەی سەرکات

بوونی ئەمان فوتینەوەوە و دوای فوتینەوەی دووانم

ئەگێڕنێ . لەبەر ئەوەی سەرنجتان بۆ ئەوە ڕاکێشم کە

هەکێیە بەو نووسینەوەیە شتی لای لای پێیجاپ بکرێ وەکو

ئەو بەرچەی کراوە بۆ نووسینەکەی حاوڕێ سیروان و

ئەو نووسەکەرەی شەهید ئارام . خۆتان ئەزانن تا

ئەوەمان دەبێ گەڕۆکەوە هەزار ئەم لاو ئەو لامان

گەڕدووە هەموو بیشتە وێناییەکان ئەوەیە بۆگێکای

بە بێ هەڵوەدەکێ وەرگرتن یەک وشەی لای لای

پێیجاپ هەکرێ تا ئێستاکان نەکەرووە

تکایە زووە زوو پەیوەندی بە حاوڕێ حاجییەوە

بکەن و ئەو حاوڕێیە ببینن کە دەزانێت و

ڕۆژنامەکەی بیدەنێ کە زوو چاپی بکات و زووش لێی

وەربگرنەوە و نووسینەکەی پێبڵێن . ئەمەیان دوا جار

هەچێ ئەو ئەتوانێ تەرتیب بکات .

ڕاپۆرتی ئەلقەکان دیار نییە

حاوڕێتان
گەڕدیان
٢/٣٣

دووبارە تێز

هاوڕێ سامی عەبدو تێکۆشەر

سەرۆکی کۆمەڵستانە

دوا ئامەیم گەیشتن و ئەوی دوورا دەکەوێ

لە بەرسیارە لەکەرپارەکان گیاتی بە زووترین

کات پێتان ئەگەیەنین کە بیگرن بە دانەوە کە

تائێستا هیچمان پێنەگەیشتووە . هەمیشە

داڕشتنی باغەی کاری گەورە ئەوەها شتەکە

ئەچوون . ئەگەر ئێوە پێیتان بگرن سەرکە

پارەیەک لە ڕزگاری هەتاگا ئێمە ئەدەینەوە باش

هاوەیک کردم .

وا ئەزانیم کرد کە زوو ڕۆشنبۆلە باشی

K ـ و

بکەن . ئێوە بە زووترین کات بیگواستەوە

لە ڕێی (ناجا)یەوە نامەم نووسیوە چۆن

لە ڕێیب ئەگرن . دوای مەخەت چونکە جارێک

تر هەرسویی کە وا باشی هەڵناکەون .

هیوا دارم لەم هاوە کرمە شتەکانەکان

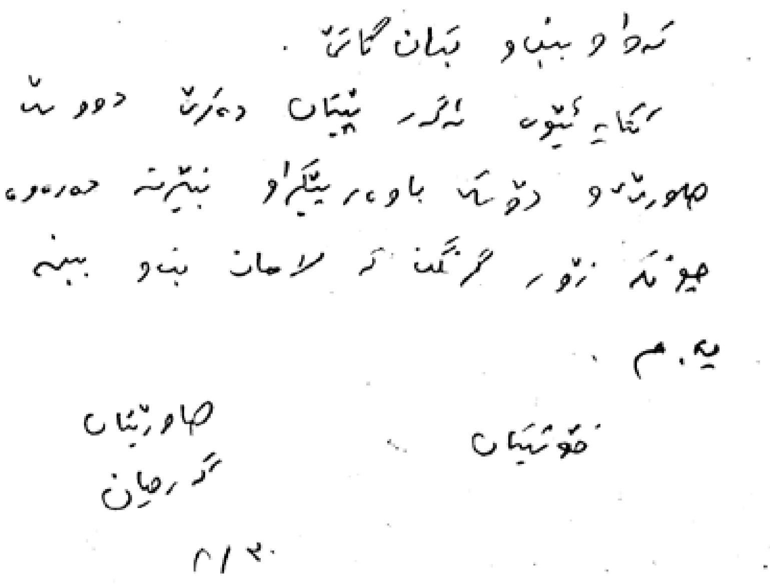

ئەوا و بنەوا تەیان گاتێ .

ئەگاتە ئێوە ئەگەر نێتان دەوێ دوو شت

هاوڕێو دۆستی باوەڕپێکراو نێرتە حەوەوە

چونکە زۆر گرنگن کە سەلامەت بن و بیبنە

یە.م .

هاوڕێیان   خۆشتیان

کۆڕەحمان

٨/٢٠

هاوڕێ سامی عەبەری ئێلکۆشەر

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

ئێمە ئامادە چونکە تایبەتین بە چاپەمەنی بۆ بە تایبەتی
بۆ ئێوە ئەنجام نەدا بۆ ئەڵقەکانی .

وا ئەمبارەشی بە هێزی هەندێکی هاونەبرد بیهۆکردوە
کە لە کاتی ڕاکێشانیا دەرکمان پێکرد. ئەوا دەبێ
ئەو هۆکارانەی لە کاتی کێشاوە خەسار بوون و
ڕێگیا گرتنیان نەبوو. هەڵبژاردمان بە
هەندێ نامە گوتەودوو نێکای دیقەت بەرەنە هەرزکە و
دەرسە لێتوە ربگرت بۆ چاپێکی تر. ڕاستە لەم
ناگرم چونکە فشی بۆچم دەرکەوت کاری وا پێویستی
بە ئەزموونێکی زۆرە. هیوا دارم ڕێتان بە
جۆ هەموو سەرو کەرەستەکمان بۆ ڕاکێشن
تەنها بەرگی هەر دووکیان نەبێ دوو نوسخەیان
بۆ ڕاکێشن . بە دەق چاپکراش بۆمان

رەوانە بكرێتەوە بە زوویی ئەكات .

لە رووەوە كتابی ٣ دەزگاكەمان بۆ رەوانە بكرێن

بە دەوروبەری (٥٠٠) دینار) دەزگاكەیشمان حەزدەكەن

ئامە لە چۆنیەتی بەكار هێنانی فێر بكرێن .

وا (١٥٠) دینارمان بۆ كرینی پێویستی

ستێنسڵ فۆتۆكۆپی بۆ رەوانە كردنی كتابی

هەمووی پێ تێ بەوە .

كتابی ئەگەر تێیكان دەگەرێن بۆ بەرەلایان

كاغەزی ئەستوور هەیە (زۆر ئەستوورە) بەڵكە

دوو هەزار كاغەزمان بۆ رەوانە بكەن ، رەنگە

پێكانە هەوار بەندی پێنج سەد . ئەوكاوەرەنگە

بێ دیار ناسیكەكان زۆر جوان ئەبێ . ئەوەش

رەنگە لە تایبانەكان ، یان لە چاپخانەكان دەیە

بهێنن . كتابی سەرچاوەكانمان ئەبێ ٩٧

بگاتە دەستمان وەتە دووسبەی . چونکە ئێمان زۆرە
چاوەڕێ بکەن نامەی ئاینەوە بۆ ئەلقەکان
رووداوی ئەمشەوی و دوا ڕاپۆرتی نووسەرەکانمان بۆ
راگەیەنێن لە سەر دۆڤەکەو ئاینەوەیان .
تکایە هەر هەواڵێ هەیە بێتە دەستەوە
بۆمان بنێرن .

خۆشتان

هاوڕێتان
گەریان
٩/٢

١. هەوڵ دەین زۆنێوکەکان
ئامادە بۆ چاپ کردنەوە .

٢. تکایە بیچوکترین پیتە لیترۆنیکی
واتە ئەو پیتە جوانانەی هێنابوو
دەی تێیان بۆ مۆنتاژ . تکایە هەندێکمان
لەوە بیچووکان بۆ رەوانە بکەن .

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە (٣١) ی ئەیلول

سەلامێکی گۆڤوشتانە و هیوامان سەرفرازیتانە .

هاوسێکەی بێ دەنگتانو نەبەرو باشتان نیە . هەڵ وا بوو

ئاسو هەواڵتان دەبێ و وا دوورە پێتان نەبێ .

هاوڕێیان ..

وا بڕیار لەو بۆشەوەکان و ووردەی بان - جێی ناولێنراوەکان

ئەدا و بوشاو (٢٥٠) دانەمان بۆ ناردن .. هیوادارین

بە ووردی بیانخوێننەوە و باری سەرنجی خۆتانمان بۆ

بنووسن . ئێستا ئەمانە بە دیاری داهاتووش بکەنەو دیاریش

لە فەلەستینەوە کە لەسەر دنیایەک ئەخوات . سەروەتیشیان بۆ

ڕەوانە بکەن کە هەروەهاش چاپەمەنیەکان وەرگرتن .

وا ناوەیەک گراوەمان ڕەوانە کرد بێگای

سەر دوو ژمارەمان بۆ خۆتۆ بکەن و بە زووترین

کات بۆمان ڕەوانە بکەن .. هەروەها ئەگەر بتوانن

ئەگێڵی لە کاپیەکان بکەن ئینجا (شووتی) زۆر باشە ،

هاوڕێکان (مەلا یاسین) لەوێن و لەوێ دانیشتین ئەمانکاتێ.

بەشە نووسراوەکانیشتان هەر لەوێتایە و ئێستا بە

ناوی (مام کەریم) ەوە بیهێنە بیهێن . ئێمە ئێستا

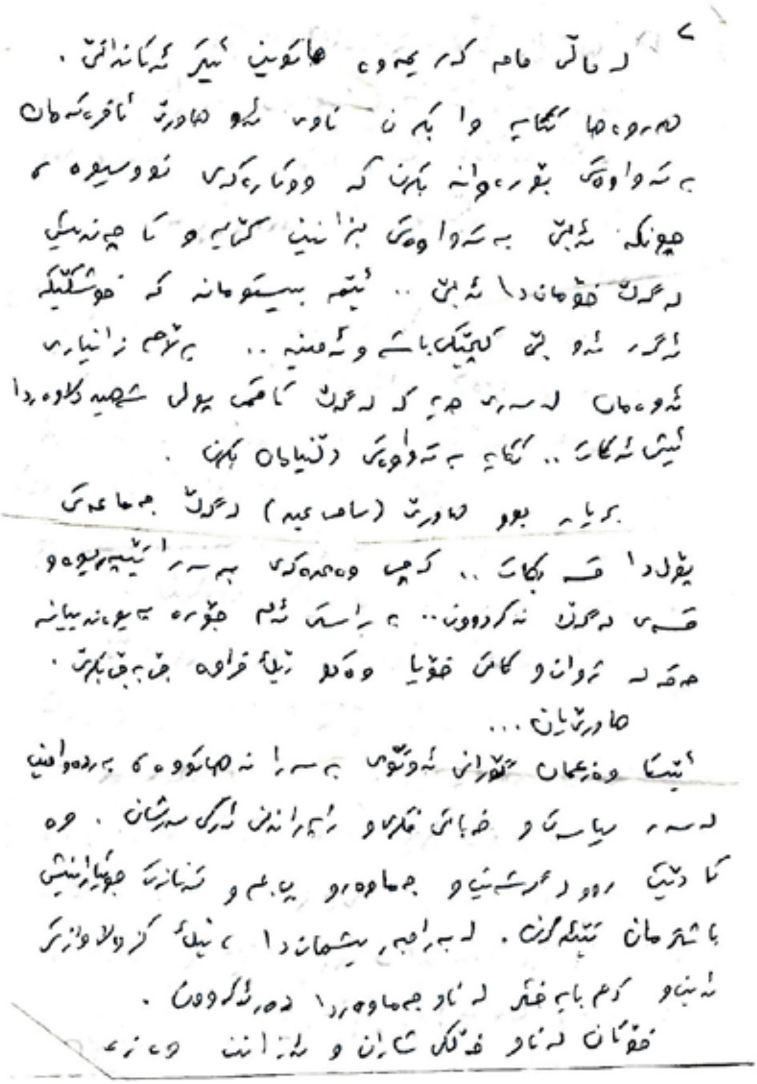
٧

لە ماڵی حاجی کەریمەوە هاتووینە ئێرە ئەمانەی .
هەروەها ئێستاش وا بەهار [illegible] ناوی ئەو هاوڕێ [illegible]ـەمان
بەتەواوەتی بڵاوبووەتەوە بۆیە کە دوژمنەکانی نووسیوە [illegible]
چونکە ئەبێ بەتەواوەتی بزانین ئێستاش و تا چەندێک
لەگەڵ خۆمان دا ئەبێ .. ئێمە [illegible] کە [illegible]
ئەگەر ئەو بێ [illegible] باشە و ئەمنیە .. بەڕێز زانیاری
ئەوەمان لەسەر چی کە لەگەڵ [illegible] پۆلی شەهید کاوەدا
ئیش ئەکات .. ئێستا بەتەواوەتی دڵنیامان بکەن .
برایەکی بەو هاوڕێ (ساحب عیە) لەگەڵ جەماعەتێک
پۆلدا قسە بکات .. کەچی وەعدەکەی بەسەرا تێپەڕیوە و
قسەی لەگەڵ نەکردووە .. بەڕاستی ئەم جۆرە بێ بەرنامەییانە
[illegible] لە [illegible] و کاک [illegible] وەکو [illegible] بۆ [illegible] .
هاوڕێیان ...
ئێستا وەزعمان [illegible] ئەوتۆی بەسەرا نەهاتووە کە بەردەوامین
لەسەر سیاسەت و خەباتی [illegible] لەگەڵ [illegible] . وە
تا دێت زیاد [illegible] و جەماوەر و [illegible] و [illegible]
باشترمان تێئەگەن . لە بەرامبەر دوژمنان دا [illegible]
ئەبێ و کەم بایەخ لەناو جەماوەردا دەرئەکرێن .
[illegible] لەناو خەڵک [illegible] و ئەزانن [illegible]

٢

لە چیایە و چیایان بەسەر هاتووە .

ئەم ھاوڕێیانی سەرکردایەتیەکەیان لە کۆبوونەوەی بەردەوامدا
بوون و زیاتریش ھەمیشەکان گیتیم بوون .. بڕیاری ئیداریان
ئەوەی کە بۆ سەرکەوتنی ھیچ جۆرە ھاتنێک دیموکراسی ھەوڵ
ئەدەن پاکسازی بکەن و ھاوڕێیان لێتیم دوور بخەنەوە ، بە ھیچ
جۆرێک باوەڕیان بە دیموکراسی و ئازادی ھەڵوێست دەر
بڕینێ نیە .. ئێستەش لە ڕابەریاندا جارێ بەردەوامن لەسەر
بیشووی شۆڕشگێڕانە و لەسەر سیاسەتی قۆمان ..

ئەوان زۆربەیان ھەوڵدا من بێمە کۆبوونەوە و بە ڕەسمی
دانیشم .. بە خۆشم نەڕۆیشتم و بە ڕەسمیش استقالەم
بێزاربوون .. ئەوان ڕازیان ھەڵبەست بوو من بۆ سەرکەوتنێکیش
بۆ بێمە کۆبوونەوە .. تا بتوانن بە ڕەسمی بڕیارێک دەربەھەم
لەسەر بەھانە و بێ ھۆ بکەنەوە و بڵێن دەرمان کردووە ..
ئەو بڕیارەیان بە نەبوونی بڵاو کرد

وە ئەغلەبیان لە دەرەوەش خۆتە .. بۆچی لە ئێستەم
ئێستا شۆڕشگێڕانیش کێشەی ئەوڵیان بێکەیکردووە ئەمانیە
گەیشتوونەتە استقالەی و پێشەوا لە سەرکردایەتیکان .. ئاو
برادەرانی ھامی جەلالیش ... (مەکتەبی ھاجی ھوشیار و
عەلی عسکەری دارا و م. عبداللە) گراونەتە سەرکردایەتیکان ..

خۆتان ئەزانن لە بەغدا چاوەڕوان بۆ کۆسیە ئەوان ئەبێ
بە سەر کردە .

لە ناو کۆڕەکیشەی ئەکەنە ئەرەبیا بووە ، بریتین لە
لە جەبار ئەیمان ، ئەیسەمان ، د . قەسرەو ، ئەکا بەچکۆلی (
ئەمانیش گرەوگونەکە خسکە فسلاو کۆبوونەوەکانیان ..

خۆتان ئەزانن ئەمانە کەسانی زیتەرەوەو بۆ رەوشتی
لە رووی سیاسیەوە ... بەڕای من دوای ئەوەش کێشە
دەروونیەکانیان بەجۆرە ئەگەم بێ بەستە سیاسیە ناگرتن کە
تێکەڵ کردووە . بۆیە وایان بە سەر هاتووە .

هەر رەنگە سەردانێکی تر خسیان بکەم و بیبینم
تەعقیبێکی دوا سیاسەت و کۆلۆنیستیکیان لە نزیکەوە بکەم ،
کە ربیستکەتان زۆر پیشکەوتوو ئەگاساتی تێکەن .

دووبارە رێز

هاوڕێتان
گەرمیان
٢٢ / ٩ | ١٩٨٥

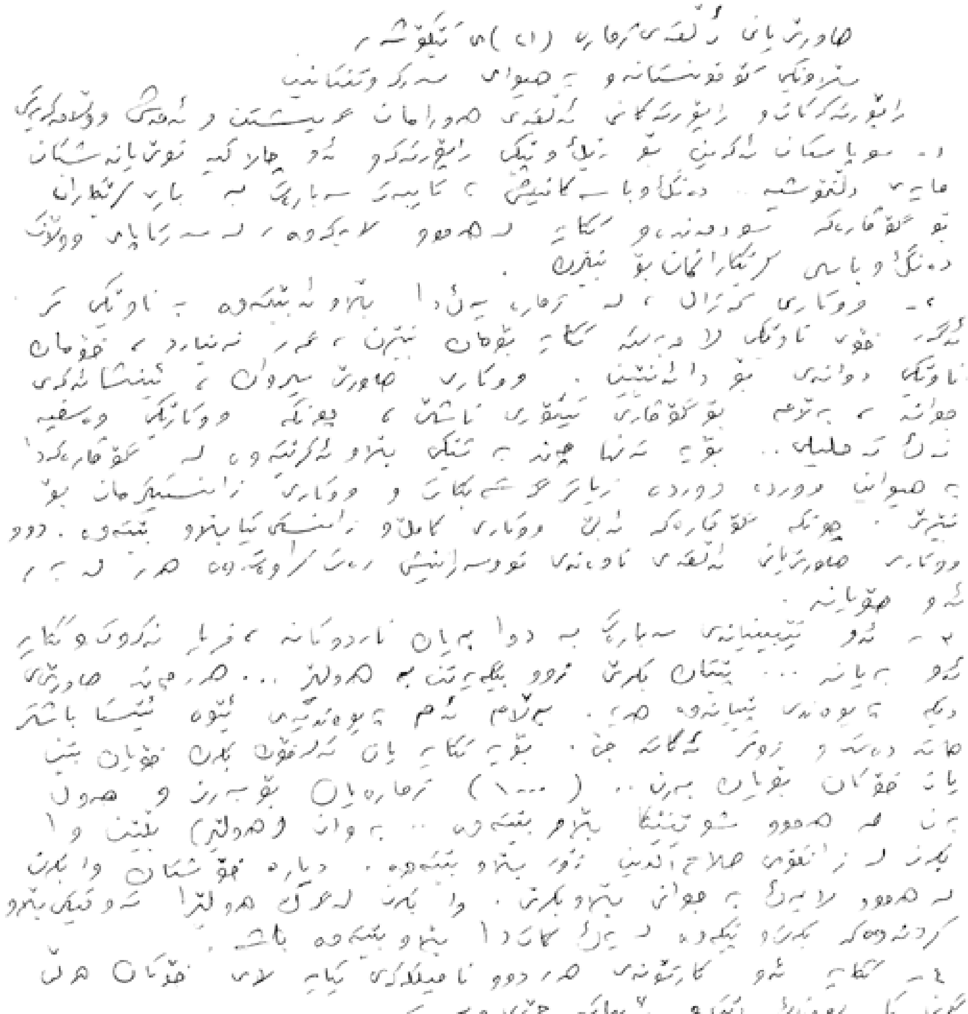

٥ ـ هاوڕێیانی ئێرە و دەرچین نیگەرەوە .. ئەمەوە ئازاد کراون و دیارە پێرەکە [illegible] هەر ئیشارە و نوقتانەنە .. ئەو شتانەش بە ڕاهەرکاری سیاسییان هەڵناوەستێنەوە

بەردەوامین لەسەر سیاسەت و تاکتیکی خۆمان .

٦ ـ گشتێ ئەو نامیلکانە بە دیاری بەرێ بۆ هاوڕێیان و دۆستان و لایەنگران

چەند بۆمان بنێرن .

٧ ـ ڕەنگە هەوڵی گەرمیان سەرکێ سەرکردایەتی نیک بەرن ، چونکە گەلێ دوژمنێک

[illegible] هەر پێویستە بەو سنوورەدا بڕوات .. دیارە بە هێزەوە

[illegible] و ئەڕوات .. دوای ئەوە زۆر شتێک سەبارەت بە [illegible] پەرتی

[illegible] بڕیاری ئەوەی ئازە [illegible] ... بەڕێزەم [illegible]

٨ ـ ئەو [illegible] نیک هاتووە .. زۆر باشە .

[illegible] و [illegible] بە هەڵمەت بن .

٩ ـ [illegible] هاوڕێیان ئامادە بن بۆ پێشمەرگایەتی .. چونکە هاوڕێیان [illegible] بە پێشمەرگەی باشەوە [illegible]

[illegible] زۆر باشە .. چونکە پێویستمان بە پێشمەرگەی باشە .

١٠ ـ ئاوەڕێک بدەنەوە دوای ئەوە و [illegible] ئامادەوە بۆمان

١١ ـ [illegible] تێیدا ئەو تۆ نە [illegible] دەنگ و باس هەبوو

بنێرن .

هاوڕێیان

گەرمیان

١٠ / [illegible]

دووبارە [illegible]

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە (٢١)ی [illegible]،

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای خۆشی و سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین

هاوڕێیان.. ئێمە گەیشتینە سەرکردایەتی نێڵ و ناوەندی گۆڕەک.. تا [illegible] [illegible] دۆخەکەمان کرد بە بەردەوامی سەرنج و ڕادەی زانیاریان لە سەرمان زانینی بە بڕیار و بۆچوونی کۆبوونەوەکانمان بۆ دەرکەوت.. بۆیە گەیشتینە ئەو سەرئەنجامەی پێویستە بە ڕاشکاوی کێشەکان بەرز بکەینەوە و هیچ [illegible] لە ناو گۆڕەکەدا نەهێڵینەوە. سەرەتا لە تەک سکرتێری نێڵ کۆبووینەوە و چوار سەعات قسەمان کرد... پێمان ڕاگەیاند کە لە ڕووی فکری و تیئۆری و تەنزیمییەوە تۆزقاڵێکمان باوەڕ بە گۆڕەکە نەماوە و ناتوانین لە ناویا درێژە بە کار و تێکۆشان بدەین.. بەڵام ئامادەین لە تەک نێڵدا دۆستایەتی بکەین و هەروەها ئەم دۆستایەتییەش [illegible] ڕێز بۆ بڕیاری کۆبوونەوە لێدەدەین. ئەویش بەهەواڵی [illegible] دەر [illegible] و ڕەخنەی نەرمی و باشی دیپلۆماسیی [illegible] کرد... نەرمی بەرانبەر ئێمە.. ڕەقی بەرانبەر کادرێک [illegible] جەعفەر. سەرئەنجام گوتی منیش وەکو خۆم ئامادەی دۆستایەتیم هاوکاریتانم ئەگەر [illegible] بڕیارەکانتان وابوو کە بێکەوە [illegible].

دوای ئەوە لە تەک ناوەندی گۆڕەکەدا کۆبووینەوە و هەمان سەرنج و بیروڕامان لە سەر دۆخەکە و گۆڕەکە و بۆچوونەکانمان بۆ دەر بڕی. ئەوانیش سەبارەت بە [illegible] و شەڕی ناوخۆ، لە تەک جیادا [illegible] پرسیاریان کرد و ئێمەش وەڵاممان دانەوە کە [illegible] [illegible] کرد ئێمە [illegible] ناوی بەڵام [illegible] ئەوەی [illegible] لە هەڵوێستی [illegible] ئێمە [illegible] و [illegible] دەبێ کەوت [illegible] لە [illegible] تا دەرکەوتن سەرئەنجام [illegible] ئێمە هاوڕێکی باش بۆ [illegible] دەبێ بەڵام دوای ئەوە ڕای خۆمان دەر ئەبڕین. لە سەر شەڕی ناوخۆش [illegible] [illegible] شەڕی ناوخۆ و [illegible] نەقڵێ.. دوا هەڵوێستیش لە کۆبوونەوەکا [illegible] دەری ئەبڕین.

ئەوان بە [illegible] [illegible] هەڵوێستیان نەکردنیا و گەیشتینە ئەوە کە تا [illegible] ئێمە کۆبوونەوەی [illegible] بکەنیا و دوای بڕیار و سیاسەتی خۆمان دائەڕێژین... ئەوانیش [illegible] لە [illegible] هاوڕێکانیان [illegible]

وا ئێستا فەرمیلیێ لەناو فەلاكێ ئەم هەڵوێستە رۆشن دەكەینەوە و
ئەوانیش دیارە بەردەوامن لەبەرژەوەندی خۆیانا هەن دەكەنەوە بەرێی
رێبازی خۆیان دەكەن و هەرو پاكانە بێژو دەكەنەوە . دووریش نیە گیتیی
بلاوی كێشەكان دەوو چاریكەن . دیارە ئێوەش پێویستە بە شێوەیەكی شۆڕشگێڕانە
پەموو پاكانەی ئازادی دەربڕینی بیروڕا بكەن .. سەربەستی دەربڕینی رێبازی بلاو
بكەنەوە و بە بڕوام لە هەمان كاتدا ئێوەش خۆتانی ناسك و ئاستی بگرە
خۆتانێكی ئێستاكانی هەتەر و چارەی نووسی سازە سەبارەت بە ئەمانەتەكەتان .. بۆیە
ستوونی سایكلۆجیەكی جیاوازی لەبەرچاو بگرن و هەن لەوە بكەن ئەگەر نییە
دەسپۆرسیاو گیانی ئازادی بە لەمێژیا .. ئێمە جیا كردنەوەی هێزمان پێباسی
نیە .. ئەم قانە زۆر گرنگ تا ئەوەندەی هەوجودیەكی خۆمان بە ئاشكرا
دەربڕ ئەمەنیو ئەم سەپێنیا .. تا گروەندەی سیاسی رۆشنی خۆمان
رۆشن بكەینەوە ، تا ئەوەندەی لەم خۆمانەش فرەنتێك ئەوان دەور
بگێڕن . ئێستا خۆمانی نوێ دێتە كایە . دیارە [illegible] و [illegible] هێزی
بەم لەم خۆمانەدا جیاوازیش هەیە خۆشە . سەرەتا ئێمە هەر
دەتوانین ئازادی دروست كردنی رێكخستنی پیادە بكەین و جیاوازی پێكهاتەی
بكەین .. دیارە دوا بڕیاریش هی ئێمە و بۆچوونانە نیە .. بەڵكو
هی كۆبوونەوەی فراوانی هەموو هاوڕێیانە كە وا ئەكەین تا هاتنێك
تر سازی بدەین و بیگرین و ئەوانە مەسەلەكان ئاشكرا بكەینەوە
هیوا دارین بە چرەو هوردی بەهۆنەكار بكەوینەت و
موناقەشە بكەوینە بەرو پاكانەی شۆڕشگێڕانە تا بتوانین بەرەنگاری ئەو
شاڵاو دژە كۆمۆنیستی و بەرو پاكانە [illegible] بەرێتەوە هەمان
ئەمڕۆ تا هاوڕێكیش چرتر ئەكرێ لە سەرمان .

ئەلقەی ناوەندی
نووسەران
١٤/١٠/١٩٨٥
مالومە

تێبینی : هیوا دارین لەگەڵ ئەوەی
ئەڵقەكانی ئاڵای شۆڕشدا بكەوینە
گفت و گۆ بە هەر گرتنە پیرا هەڵوێستە
هاوبەش .

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە -١- ی ئینگلتەرە

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

بە هیوای سەرکەوتنتان

چەند ڕۆژێك پێشتر لە ڕێگەی نامەیەکی سیاسی نهێنی هەواڵێکی خۆمان
کردەوە جیابوونەوەی ئەندامێکی سیاسی خۆمان لەگەڵ
کۆمەڵێك ئاگادارتان کردبووەوە .

ئێستاش چەند ڕۆژێك دەبێ کە هەموو هەواڵەکانی سیاسەتی گرنگ
جیاوازی سەبارەت بە ڕێکخستن . ئێمە بڵاوی دەکەینەوە .
سەرەتای ڕێکەوتنی کارەکانی ئێمە و بەڕێوەبردنی کاری هەندێکیان
شاخێك سەبارەت بە هەڵوێستی ئەوان کردن لەگەڵ پەیوەندییەکانمان
جیاکردنەوەی شۆڕشگێڕانەی پێشوو و ئێستای هاوڕێیانمان بۆ
سەرکەوتنی پلانەکانمان لەم قۆناغە ناسکەدا و بە ڕێبەری داوەتەوە
پەیوەندییەکان تا بە چاکی کەرتەکان پێکەوە گرێدەدەن پلانی
شێوەی ئینگلیزانیان سەبارەت بە هەموو کوردێکی ئەوروپای شێوە
پێکتر کەوتنی ئەم هەنگاوە سیاسییەی ئێمە گەلێ
خزمەت بە بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان دەکات و
دەتوانین بە ڕێگەیەکی شێوەی خۆمان گەیشتووین بە هەموو

هەندێ لە تێپەڕاوانی تینی دڵ و بەرژەوەندی پارتی نیلی، قسەدەکەن بە
پەرەپێگرتنی نابەجێ دەکەن، لە هەندێ شوێنی خەڵکی چەک دەکەن،
ئێستا لە سەرتاسەری ناوچەکان، هیچ سەرێکی و چەکداری پاسەوانی
گا دەرە(پەیام) ئەو گوندانیان لێدەکەن هەمیشە ئێمە بانگیان دەکەن و
داوای هەندێ شت خەساری کردنەوەیان لێدەکەن، بگشتی
ئێستا ئەوان کەسیان چەک کردووە دەیانکردووە پەیوەندی
لای ئێمەیان کردووە.

ئەمانە بۆ هەندێکی تر هەڵس و کەوتیان هەڵە دەدەن
ئێمە داکۆکی هەندێکیان کە [illegible] دەیانەوێت
مەسەلەکان بە جۆرێک بە قێژێنەوە کە بەرژەوەندی
خۆیان تێکبشکێنەوە، مەسەلەکە لەبار بەرن.

ئێمە سەبارەت بە هەندێ کەسیان وەک ئازار گیرانەکان
ئەوان، پلانی [illegible] خۆمان هەیە [illegible]
[illegible]، دوای [illegible] سەبارەت بە هەر ڕووداوێک
چۆن بەجێیان دەکەین.

ئێمە هەموویان، لە شارەکان دەبێت دوور
[illegible]

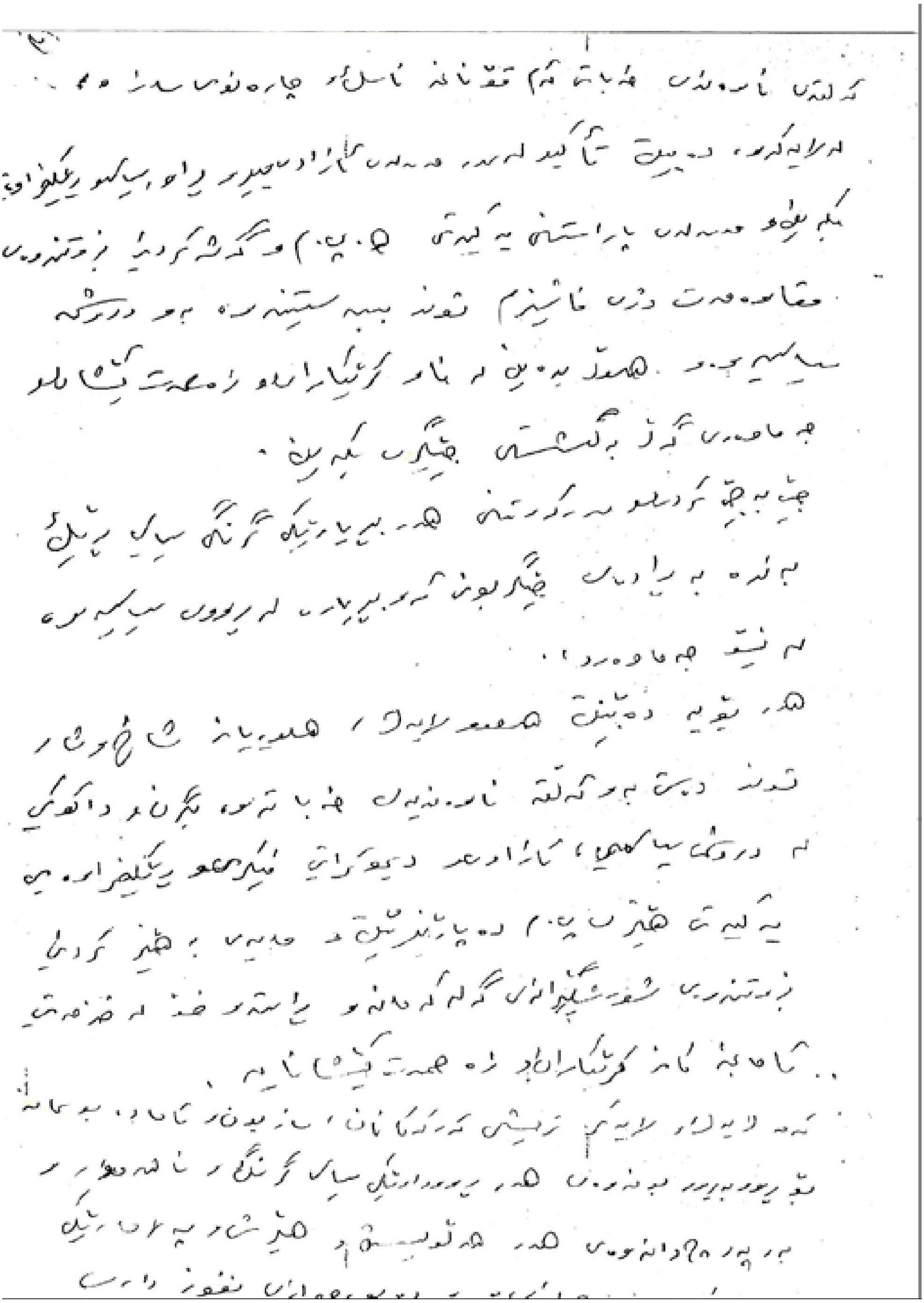

کوردستان ، کە ئێستا ئەم هەڵوێستەمان ئێمەو دەزگاکانی ئێمە دەکەن
پێکهێنانی شۆڕشگێڕی کۆمۆنیستی ، گەورەترین هەنگاوە لەبەردەمی ئەوان
دروست کردنەوەو گەشەکردنی ئێمە بە نرخاندن و ناچوونی کردنی خەڵکیان
دەزانن .

دەبێت باش لەو راستییە بگەین و جەماوەر لەو حەقیقەتە بگەیەنین
کە رێگای ئێمە هەڵگری ئاڵای ئاشتی و پێکەوە ژیانی دیموکراسیانە
هەموو گەلانی نێو جیهانە هەتا سەر بە بەرپرسیاری دیموکراتی دابین بکاتەوە
نێو جیهان بە گشتی و نێو جیهانی رابوردوو شێوە خەباتی کەوتووە
دژی هەموو هێزانی دیموکراتی و رێبازی کۆمۆنیستی بە
هەموو رێگا تێکەڵ شەڕ ، ئێمە هەموو رێگای راپەڕین ، ئامانجێک هەڵناو
بەرزی هەمیشە تایبەتی (رێگای دیموکراتی سۆسیالیزم) کۆمۆنیزم .

هەرگیز دوژمنانی چینایەتی و فکریمان بە هیچ شێوەیەک
رازی نابن ، ئێمە بەگژیان بچین و خۆمان لە تێکۆشان ، هەر
بۆیە دەبێت سەرکەوتن بەدەست بێنین بۆ هەڵوەشانەوەی فکری
چینایەتی دوژمنەکانمان لە سەرکردنی رێبازەکانیان بە لەدەست
بە تایبەتی راستە و دروستی سیاسی بۆ بەرەوپێش بردنی تێکۆشانی
کۆمۆنیستی و چەپ بەو سەرەکی پێشەوە دەڕۆین کە تا
دوا هەنگاو خەباتی چینایەتی کرێکاران لە گۆڕی دابنێین
سەرمایەداری کۆنەپەرستی ئێمە کاری خۆمان کردووە

٥

زەمینەی بەستنی دەکەوێتە ژێر لاپاتی خەڵکیدا لە زەمانێدا زەمینەی
دیارە ئاگادارتان دەکەینەوە کە هەواداری ئێمەش بۆ لای خەتتانەوە
لە بارەی بەیانی بەرەو پیاوانەی لە فیکرەوەسیاوە یەکگرتنەوەیەتان
بێ سەرەتاوە بەلام کەرتوپەرتی ئێوە تەواو هەلە ئێمە لێیان تێبەریێنین.
لە داهاتوشدا هەر رووداوێکی سیاسی نوێ هەبێت
پێشەوە ئاگادارتان دەکەینەوە.

بۆ پێشەوە
بەرەو سەرکەوتن

کۆمیتەی ناوەندی شۆڕشگێڕان

١٢ - ١٠ - ٩٨٥

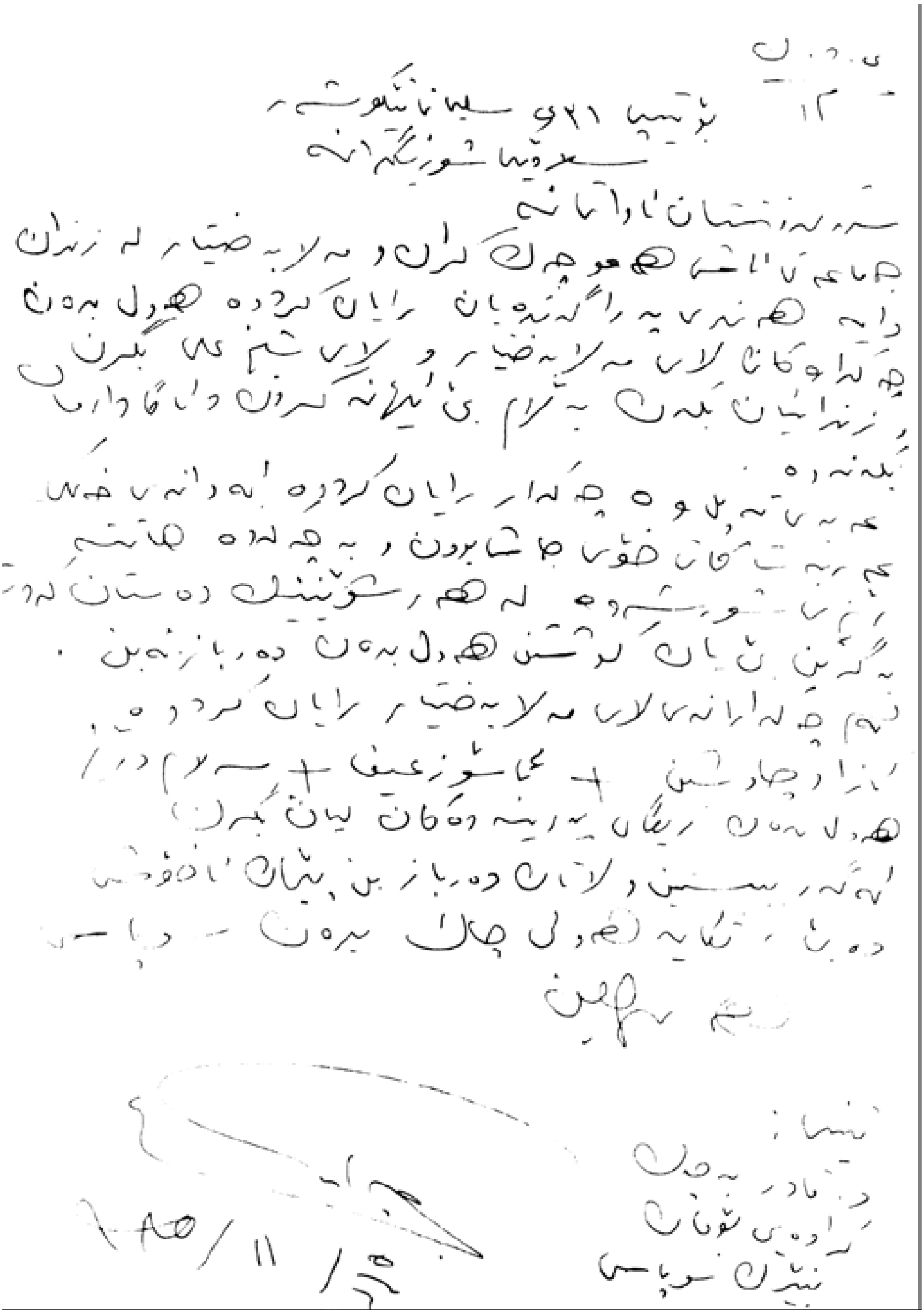

ی.د.ك

١٢

١٩٨٥/١١/١٥

یەکێتی

تابووری پێنجەمی فاشستەکانی ڕژێمی عێراق

لە کاتێکدا ڕژێمی ڕەگەزپەرست و فاشیستی سەدامی جەللاد خوێناویترین تاڵاوی دڕندانەی هێناوەتە سەر خەڵکی ئاوارەمان و پێشمەرگەی کوردستان بەهەر لەسوتاندنی دێهات و گەماروی ئابووری ئاوەدانیەکانە گەمارۆدانی شارەکانی هەولێر و سولێمانی وگرتنی ڕەشبگیری هەزاران خەڵکی بێ تاوان و تەعیدکردنی دەیان ڕۆڵەی شاری سولەیمانی کە دیاردەی ڕوون وئاشکرای خوێن ڕێژی سەدامی جەللادە بۆ کوردستان و عێراق .

لە ئەم کاتە ناسک و پڕ مەترسییەی گەلەکەمان پیایدا تێ دەپەڕێت ئاڵای شۆڕش لەباوەڕی تەواوی بە مەسەلەی ئازادی و کاری دیموکراتی (بەوەی تەنها ڕێگە بۆ کۆتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆ) و پاراستنی شۆڕشی گەلەکەمان لە سناوەمەو ئاشبەتاڵ هەڵە تەواوی بڵاو کراوەکانیدا بە نووسین و بە کردەوە ئەوەی سوپاتکردوتەوە کە دژی شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆیە و پشتگیری یەکگرتنی هێزەکانی پێشمەرگەیە لەسەر ساحەی کوردستان و عێراقدا بۆ ئەم مەبەستەش (لە ڕووی عەسکەرییەوە) لە گەڵ لایەنەکانی جود یەکێتی کاری عەسکەری دارشت . نزیکەی بیست ڕۆژ لەمەوبەریش وەفدێکی ئاڵای شۆڕش چووە لای مەسئولەکانی یەکێتی (جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان) بۆ مەبەستی یەکگرتنی کاری لەگەڵ ئەمانیش وە لەهەنگاوی یەکەم و لە هەنگاوی دووەمیشدا هەوڵ بدەن یەکێتی لەگەڵ جودیش ئاشت بکرێنەوە و ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگایەتی بۆ هەموو لایەنەکان مسۆگەر بکرێت و بەوجۆرە تەواوی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان و عێراق (لەڕووی عەسکەرییەوە) یەکبخرێت دژی ڕژێمی فاشی سەدام . لەبەردەم مەسئولەکانی یەکێتیدا لە دژی مناوەرەو لە دژی شەڕی ناوخۆو پێویستی و گرنگی یەکگرتنی هێزەکانی پێشمەرگەی هەموو لایەنە شۆڕشگێڕەکان و مسۆگەرکردنی ئازادی و دیموکراتی چالاکی سیاسی و پێشمەرگەیی قسەیان لەگەڵ کرا .

جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان (پەیمانیان دا ١١) کە دوستایەتیمان بکەن بەومەرجەی ئاڵای شۆڕش

١ ـ لەکاتی مناوەرەی یەکێتی لەگەڵ ڕژێمی فاشیدا ئاڵای شۆڕش بە ئاشکرا دژی نەوەستێ !

٢ ـ هەڵوێستی ئاڵای شۆڕش بزانن بەرامبەر جود .

٣ ـ ئاڵای شۆڕش لەعەسکەر جیا نەکاتەوە .

وەفدەکەی ئاڵای شۆڕش لەو باوەڕەیەوە کە ڕژێمی فاشی و بۆرژوا کۆنەپەرستی شۆفێنی و خوێن ڕێژی سەدام ناتوانێت کێشەی ماقی چارەنووسی گەلی کورد چارەسەر بکات بۆ یەکێتیان ڕاگەیاند

١ ـ ئێمە (ئاڵای شۆڕش) لەبەر ئەو هۆیانە دژی سەدامیا و مناوەرەین لەگەڵ ئەم ڕژێمەدا !
بەڵام ئێوە ئازاین و خۆتان بەرپرسیارن لەو کارەی ئەیکەن .

٢ ـ وەفدەکە ئاگاداری ئەو مەسئولانەی یەکێتی کرد کە ئاڵای شۆڕش دژی شەڕی ناوخۆیەو بە شەڕێکی کۆنەپەرستانەی دەزانێت و دوستایەتی و یەکێتی (کاری عەسکەری) لەگەڵ جود هەیەو بۆیەش هاتوون لەگەڵ یەکێتیش هەمان سیاسەت ، دوستایەتی و کاری عەسکەری پەیڕەو بکات

٣ ـ ئاگاداری یەکێتی کرا لەبەر هەل و مەرجی ناسک و بەرژەوەندی گەلەکەمان ڕازین (لە ئێستادا) لەعەسکەر جیا نەکەینەوە بە مەرجی یەکێتی دەست درێژی نەکاتە سەر هیچ چاریەکمان مەسئولیش یەکێتی پەیمانیان دا دەست درێژی نەکەن . بەوجۆرە وەفدەکە گەڕایەوە .

لە کاتێکدا فاشی یەکانی بەعس لە سولەیمانی ئامادەکاریان بۆ ڕۆژی سەدامی جەللاد دەکرد و لەسەر لایەی دەیان ڕۆڵەی تەعیید کراو منع التجول لە سولەیمانی هەڵ دەبڕین .
ما و فاشستەکان لەگەڵ یەکێتی جەللادا سەرکردایەتی یەکێتی پەرەوەکسرویتی وردە بۆرژوازی

٢

بەپێ ئاتەی ئابویان پاشگەز بوونەوە و وەک تەریقی پێشوویان سیاسەتی شەڕەنگێزانەی کۆنەپەرستانەیان پەیڕەو کردو هێرشی ناجوامێرانەیان کردە سەر یەکێ کانی ئالاّی شۆڕش لە (تکیە و مالوومە و هەولێر) بوسەر ئەو هاوڕێ پێشمەرگانەمان کە جەماوەری کوردستان باش دەیان ناسن و دەزانن کە یەکەم دەستەو ناوەڕۆکی هەڵگیرسانەوەی شۆڕش ئەمجارەی گەلەکەمان بوون بە حوکمی بڕوا نەبوونی ئالاّی شۆڕش بە شەڕی ناوخۆ و بۆ ئەوەی خوێنی پێشمەرگە نەڕژێ لە خۆڕێکی لاوەکی دا پێشمەرگەکانی ئالاّی شۆڕش لەو خوێنانەدا چەکەکانیان تسلیم بە جەماعەتی یەکێتی کردو گیران •

هەڵکی زەحمەتکێش و قارەمانی کوردستان

هێزە ئوپۆزیسیۆنەکانی کوردستان و عیراق

ئێمە لە کاتێکدا سووربوونی خومان دەردەبڕین لە سەر ڕێبازی سەربەخۆی پرولیتاریا و شۆڕشگێڕی و گرتنەبەری سیاسەتی کوتایی هێنان بە شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ کە یەکێتی ئاگر خۆشکەریەتی ، داوای ئابین کردنی ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگەیی دەکەین هەروا لە هەموو جەماوەری کوردستان و هەموو لایەنە ئوپۆزیسیۆنەکانی کوردستان و عیراقیش دەکەین ڕق و بێزاری خویان دەربڕن بەرامبەر ڕەفتاری کۆنەپەرست و شەڕەنگێزانەی یەکێتی • داوای ئازادی دیموکراسیەتەی کاری سیاسی و عسکری بکەن کە تەنها ڕێگایە بۆ کوتایی هێنان بە شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ هەروای بەرپانی ئەو پێشمەرگە قارەمانانە بکەن کە گیراون لای یەکێتی لەبەر هیچ نا تەنها لەبەر ئەوەی لە بیرو باوەڕی پرولیتاریاوە سەرچاوەیان گرتووە و بڕوایان بە ڕژێمی سەرمایەداری جەلالدی نییەو دژی سەوتا و مقاوەزەو شەڕی ناوخۆن و زیندوو کەرەوەی ڕێبازی پرولیتاری پێشەنگانی قارام و شەهاب و جەعفەرو تەنوەرو سیروان و فاتح و تەواوی شەهیدانی زەحمەتکێشی کوردستانن •

لە هەمان کاتدا داوا لە مەسئولەکانی یەکێتی دەکەینەوە کە ڕێگای عەقڵ و بەرژەوەندی گەل بگرنەبەر و ئەو پێشمەرگەو گیراوانەی ئالاّی شۆڕش بەربدەن و واز لە سیاسەتی شەڕی کۆنەپەرستانەیان بێنن • لە هەمان کاتدا بەرپرسیاریان دەکەین لە هەر دلۆپە خوێنێک لە پێشمەرگەکانمان بڕژێت و ئوبالی ئەوەش دەکەوێتە ئەستۆی مەسئولەکانی یەکێتی •

ڕەسەنوا بێت شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ

بەرەو ئازادی و دیموکراتی

دەستگاوە بێت ئالاّی کرێکاران و زەحمەتکێشان

سەرکەوتوو بێت خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

ئاڵای شۆڕش

٥/١١/١٩٨٥ ز

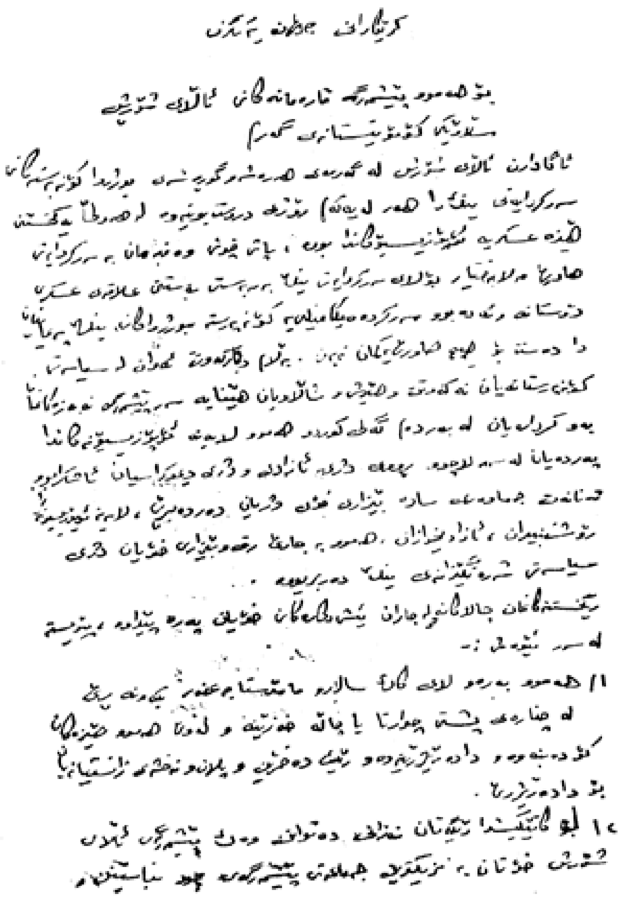

ئەوان ڕێگا نیشاندەریان دەکەن بەرەو لوتکەی ئاڵای سالار و
هاوڕێیانیان.
١٧ بەهێمنی [illegible] نابێت کەس [illegible] بە [illegible]
[illegible]
نامە [illegible].

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ئاڵای شۆڕش
١٩٩٨/١١/١٠

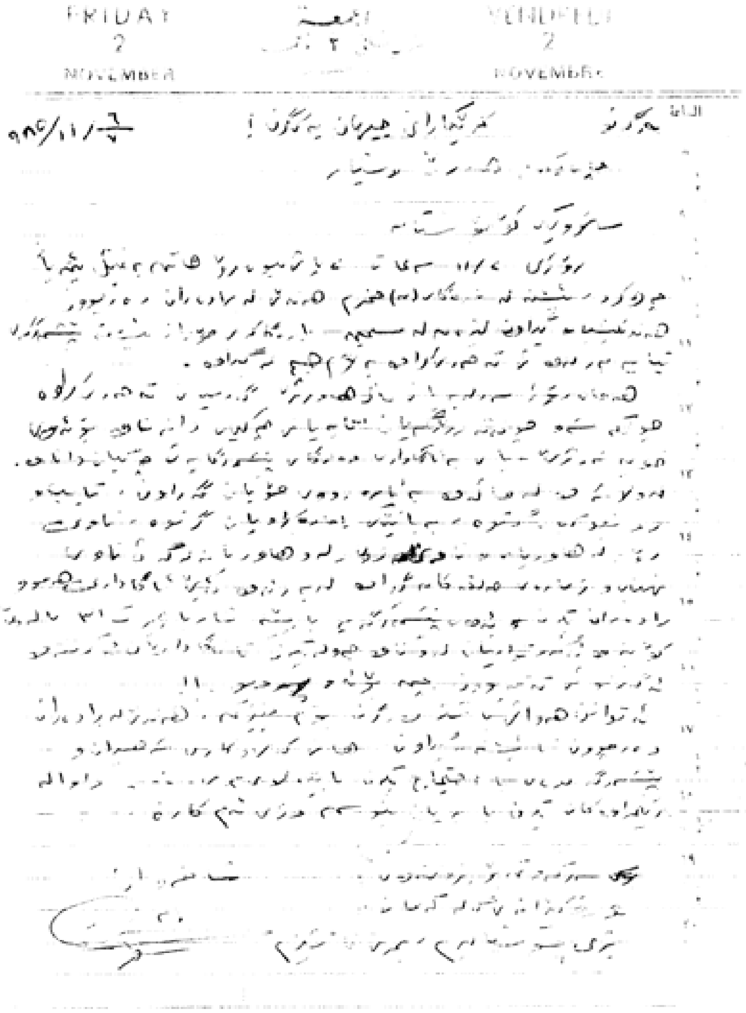

FRIDAY
2
NOVEMBER

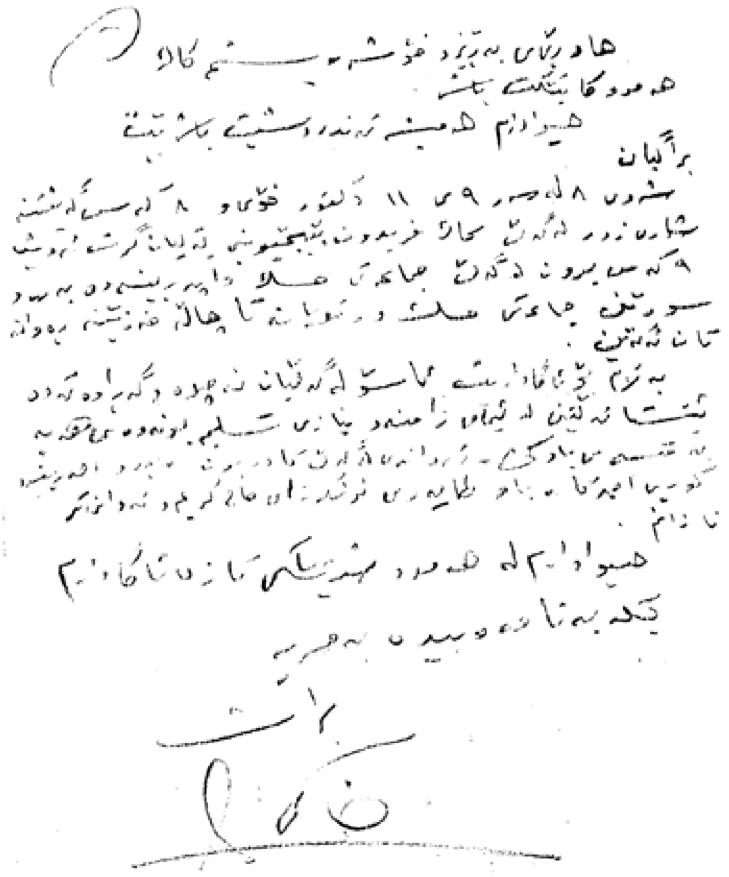

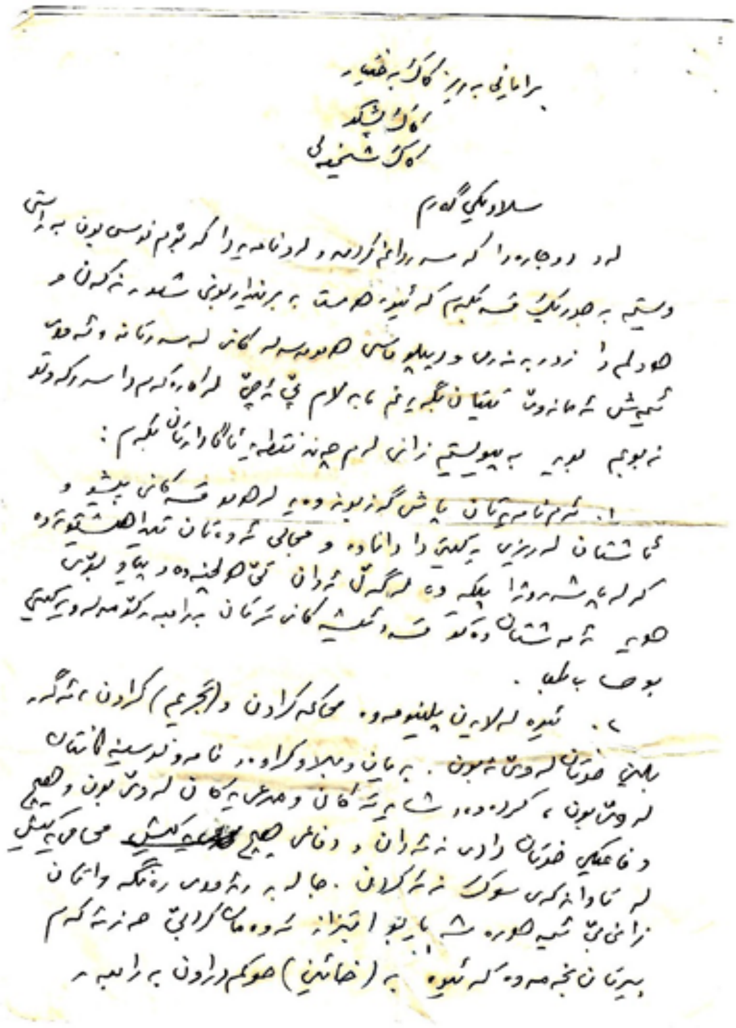

برایانی بەڕێز کاک [illegible]

کاک [illegible]

کاک [illegible]

سڵاوێکی گەرم

لەو دوو جارەدا کە [illegible] و لەو نامەیەدا کە [illegible] بوون بە ڕاستی [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :

١. [illegible]

[illegible]

٢. ئێوە لە لایەن پلێنۆمەوە محاکەمە کراون و (تجریم) کراون [illegible]

[illegible]

[illegible] بە (خائن) حوکم دراون [illegible]

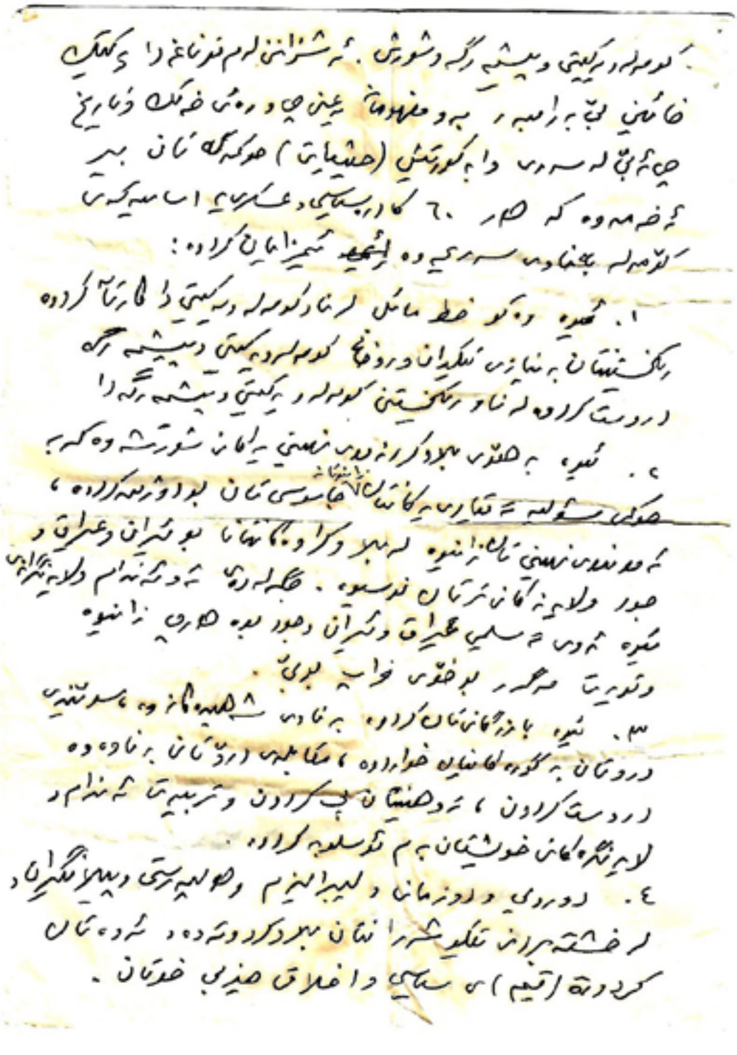

کۆمەڵەو یەکێتی و پێشەی رێگەو شۆرش . ئەم شتانەی لەم فەرمانەدا ئەیکەن
خائینی ئەبێ بەرامبەر بەو مفهوماتە عینی یەی و دوای خەڵک و تاریخ
چی ئەبێ لەسەریان دا بکورتی (حیثیات) حوکمەکەیان بریتی
ئەیخەینەوە کە هەر ٦٠ کادیری سیاسی و عەسکەری ئاسایشەکەیان
کۆمەڵە بەجیاوازی سەرەکیەوە ئەنجامی تەمیزیان کردوە :
١. ئەمانە وەکو خط مائل لە ناو کۆمەڵە و یەکێتی دا کاریان کردوە
یەک شتیان بە ناوی تەکەتول و دەرەوەی کۆمەڵە و یەکێتی و پێشەی رێگە
دروست کردوە لە ناو ریکخستنی کۆمەڵە و یەکێتی و پێشەی رێگەدا
٢. ئەمانە بە حقوقی بلاوکردنەوەی نهێنی یەکانی شۆرشەوە کەوتنە
حکومەتی مەشلولە = قیادەی یەکانیان (اسمائیان) جاسوسیەکانیان بلاوکردووەتەوە ،
ئەم دەزگایەی نهێنی یانەوە لە بەغدا و کراوەتە نهائی بۆ ئێران و عێراق و
هەموو ولایەتەکانی ئێرانیان نووسیوە . جگە لە زیانی ئەوەی ئەمانەم ولایەتی ئێرانی
ئەکرێ ئەوە بە سلی عێراق و ئێران و هەموو ئەوە کاری زانیوە
و ئێوە بە تەواوی بۆ حقوقی خواپەرستی .
٣. ئەمانە بازرگانیەکانیان کردوە بە ناوی ... کەسانێکەوە پاسەوانی
دروستیان بە گوێرەی کاتی خۆیان وەرگرتووە ، مەکتەبی ئەرزیانیان بە ناوەوە
دروست کردون ، بە دەستیان لێ کردون و تەربیەتی ئەندامی
لایەنگرەکانی خۆشیان بەم تەسلوبە کردوە .
٤. دوورپی و دوژمنانی لیبرالیزم و حوکمی ... و پیلانگێڕان و
لە خشتەبردنی تەکەتولی ... نیانیان بەهێزکردووەتەوە و ئەوەیان
کردووەتە (تنظیم) ی سیاسی و ئەخلاقی حزبی خۆیان .

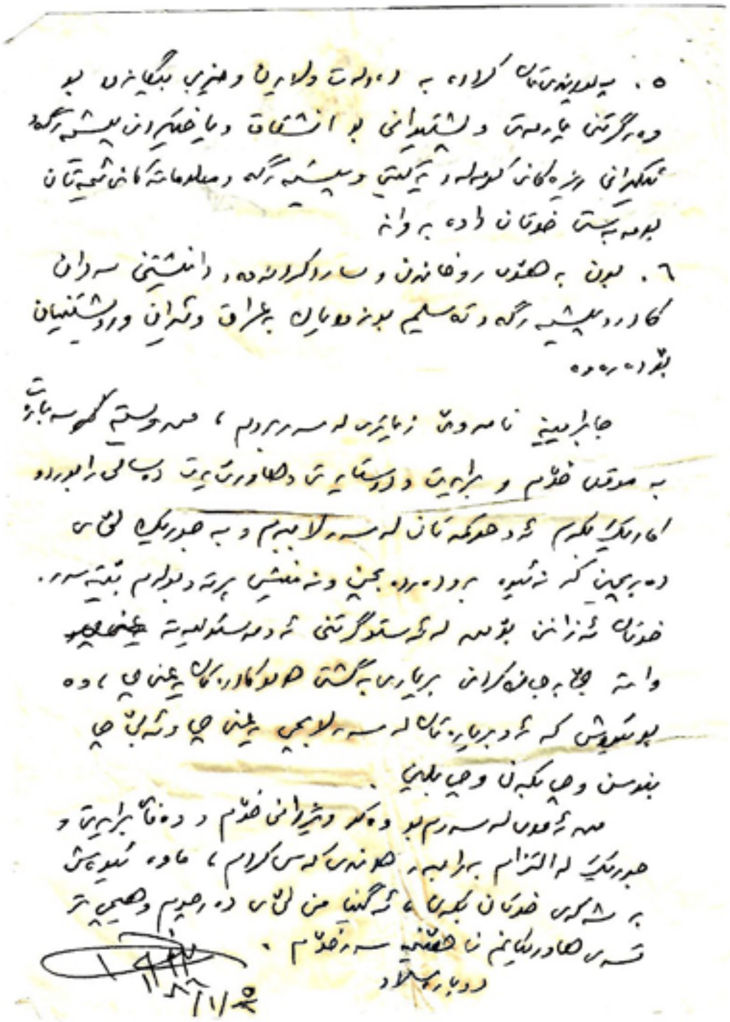

٥. پەیوەندییەکان کراوە بە دەوڵەت و لایەنی و هێزی بێگانەوە بۆ
وەرگرتنی یارمەتی و [illegible] بۆ ئاشتەوایی و [illegible]
تێکدانی ڕیزەکانی [illegible] و پێشمەرگە [illegible] شۆڕشەکەتان
لەبەرچاوی خۆتان [illegible]
٦. بوون بە هۆکاری ڕووخان و [illegible] دانیشتنی سەرانی
کادر و پێشمەرگە و تەسلیم بوونەوەیان بە عێراق و ئێران و دانیشتنیان
[illegible]

[illegible]

[illegible] دوبارە [illegible]

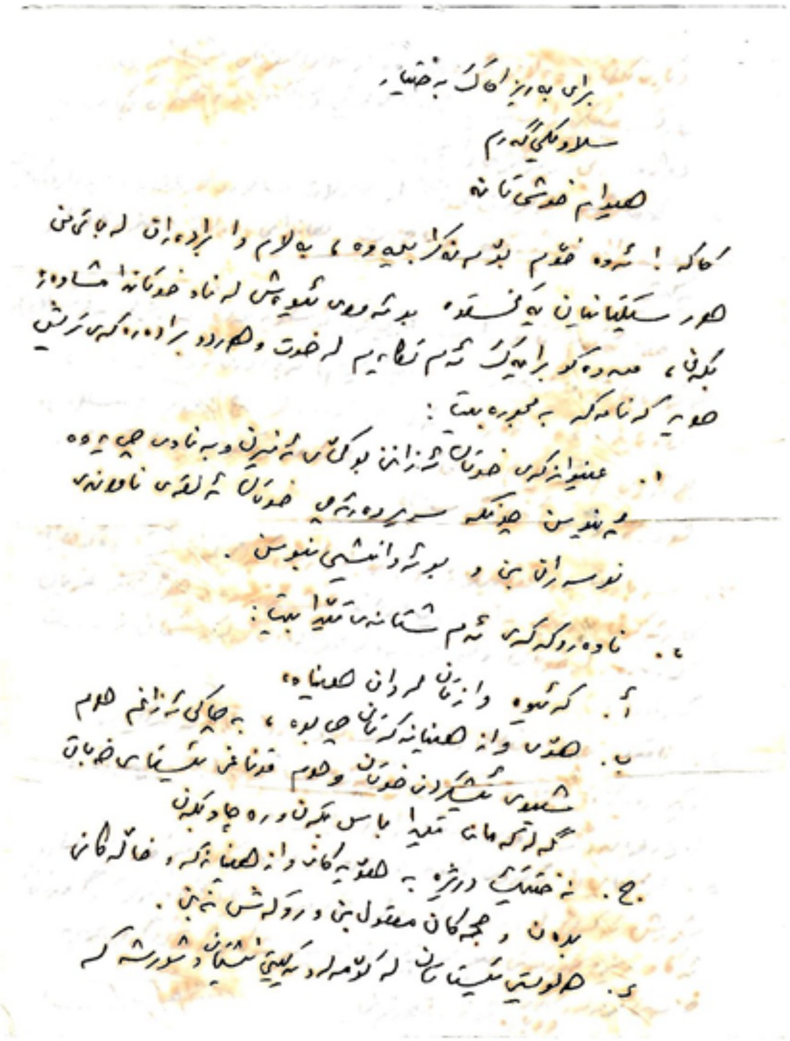

برای بەرێز کاک بەختیار

سلاوێکی گەرم

هیوای خۆشیتانە

کاکە! [illegible] بەڵام وا بڕیارە [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :

١. [illegible]

[illegible]

[illegible]

٢. [illegible] :

أ. [illegible]

ب. [illegible]

[illegible]

[illegible]

ج. [illegible]

[illegible]

د. [illegible]

دیاری بکەین و [illegible] ئەوەیە وە کە هەموو لۆژیکێ نیشانی دەدات
مارکسیزمێکی راستەقینە ئەبێ هەڵوێستی [illegible] بە [illegible] بکات یا
[illegible] و [illegible] بێ.

ه‍ . [illegible] هەڵوێستی خۆمان لە معادلات [illegible] و [illegible]
دەکانەی پێشمەرگە بە [illegible] دەکانەی دەولەت و حیزبەکانی لە
یەکێتی.

و. هەروەها [illegible] لەمەڕ [illegible] ئەو ئوسلوبەی کە [illegible] بە (تسلل) و
[illegible] مارکسی را بە (ثنیة بزیم) کە بە زۆری [illegible] یەکان
[illegible] دە [illegible] بە [illegible] لا هیچ ئەوەی (تسلل) و
هیچ ئەوەی (تسلل) ی تێ کراوە، ئەمە وەکو [illegible] و
[illegible] وەکو اخلاقی سیاسی

٣. سەبارەت بە تفصیلات داوامان لێ [illegible] کردن کە تاکتیک و [illegible]
[illegible] بە هەڵوێستی خۆمان [illegible] [illegible]
[illegible] و لە [illegible] [illegible] راست
[illegible].

٤. نامەکە [illegible] [illegible] و [illegible] لایەنە سیاسی و
[illegible] یەکان [illegible] با شێوە. وە [illegible] لە [illegible] و
[illegible] با شێوە.

٥. لە کۆتاییدا ئەمەوێ ئەوە دووبارە بکەمەوە کە ئەم کارە [illegible]
شۆرش [illegible] لە [illegible] شێوە [illegible] و لە لایەکە گروپەکانی
[illegible] و [illegible] سیاسیەکان [illegible] و [illegible]
[illegible] و شۆرش
دووبارە [illegible].

بەڕێز — مەکتەبی سیاسی

یەکێتی نیشتمانی کوردستان — [illegible] شۆڕشگێڕانە

دوای ئەوەی بە بڕیاری ئێوە و بە ئاشکرابوونی [illegible] [illegible]

[illegible]

١- [illegible]

٢- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

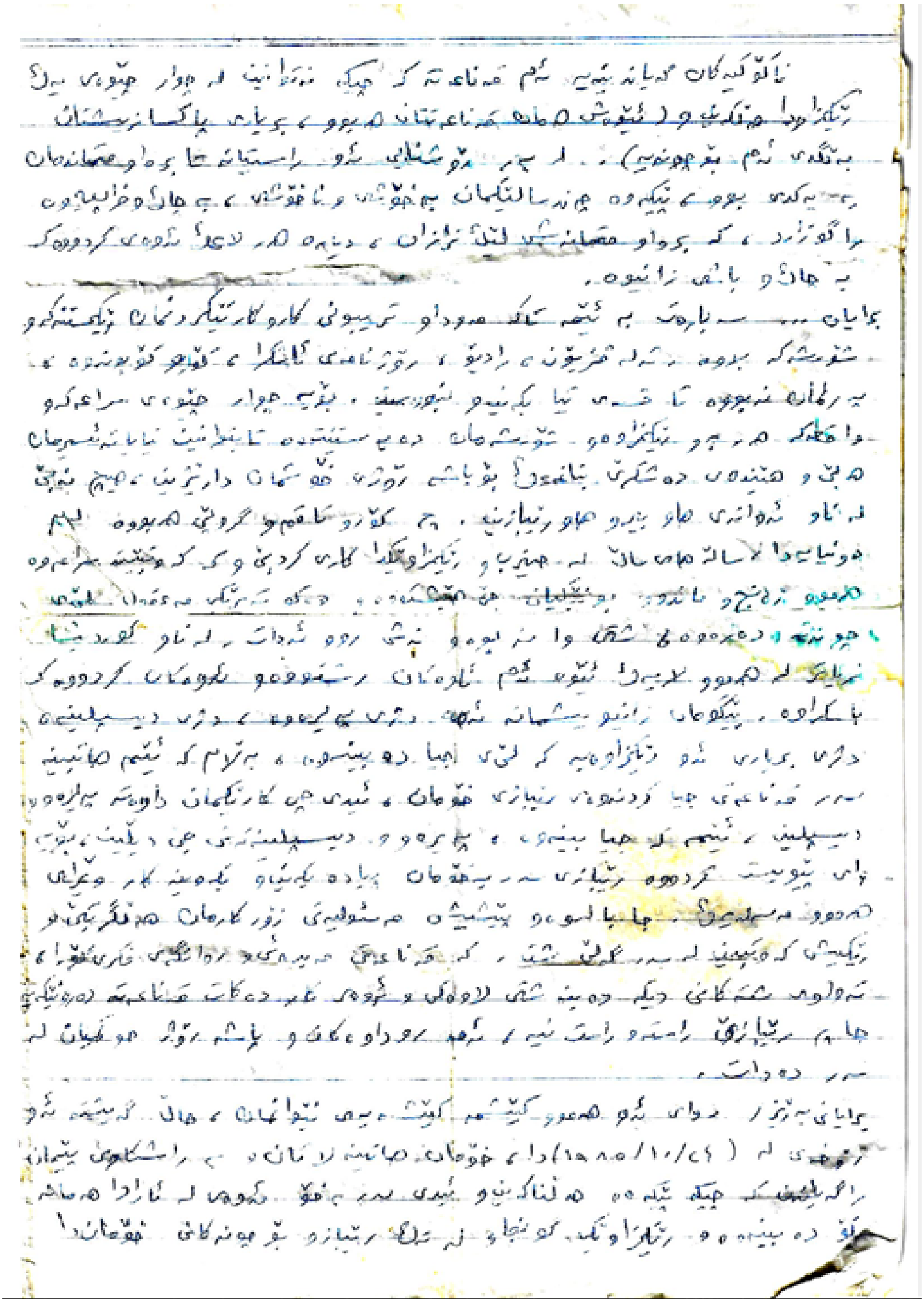

هاوڕێ [illegible] ڕوو بە ڕووش گفتمان دانیێ هاوكاریمان و دۆستایەتیمان
لەگەڵ [illegible] (مام جەلال) [illegible] (مەلا [illegible]
دۆستایەتیمان [illegible] پاڵ پێوەنان) [illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible] هاوكاری [illegible])
[illegible]
[illegible] كاتێكدا [illegible]
كۆبوونەوەی بۆ خۆمان بە ئێوەمان [illegible] كارەكان [illegible]
[illegible]
[illegible] كۆنفرانس [illegible] هەموو ئەو كادرانەی لە [illegible]
[illegible] لە كۆنفرانسی [illegible] دانا و [illegible]
[illegible] ئێمە [illegible] خۆشتان
[illegible] دۆستایەتیتان [illegible] ئێمە
[illegible] كوردستان و ئاو [illegible]
[illegible] دوو [illegible]
[illegible] ئازادی [illegible] ..

[illegible] جیا كردنەوە [illegible]
[illegible] جیا كردنەوە. [illegible]
[illegible] ئاماری [illegible] لەم بارەوە [illegible]
[illegible] لەم بارەوە ئاگادار كردووە. كە ئێوەش
دەستتان كرد بە [illegible] كردن و [illegible] كردنی [illegible]
[illegible] ئێمەتان [illegible] كردن [illegible] !
[illegible] كۆ كردنەوەی [illegible]
[illegible] كاتێكا [illegible]
ئێوە [illegible] دابوو [illegible] كردنی كۆبوونەوەكانمان بۆ [illegible]
[illegible] هیچ [illegible]
[illegible] ئێمە كە [illegible]
[illegible] حەقیقەت [illegible] ؟ [illegible]
[illegible]
[illegible] ئێوە [illegible]

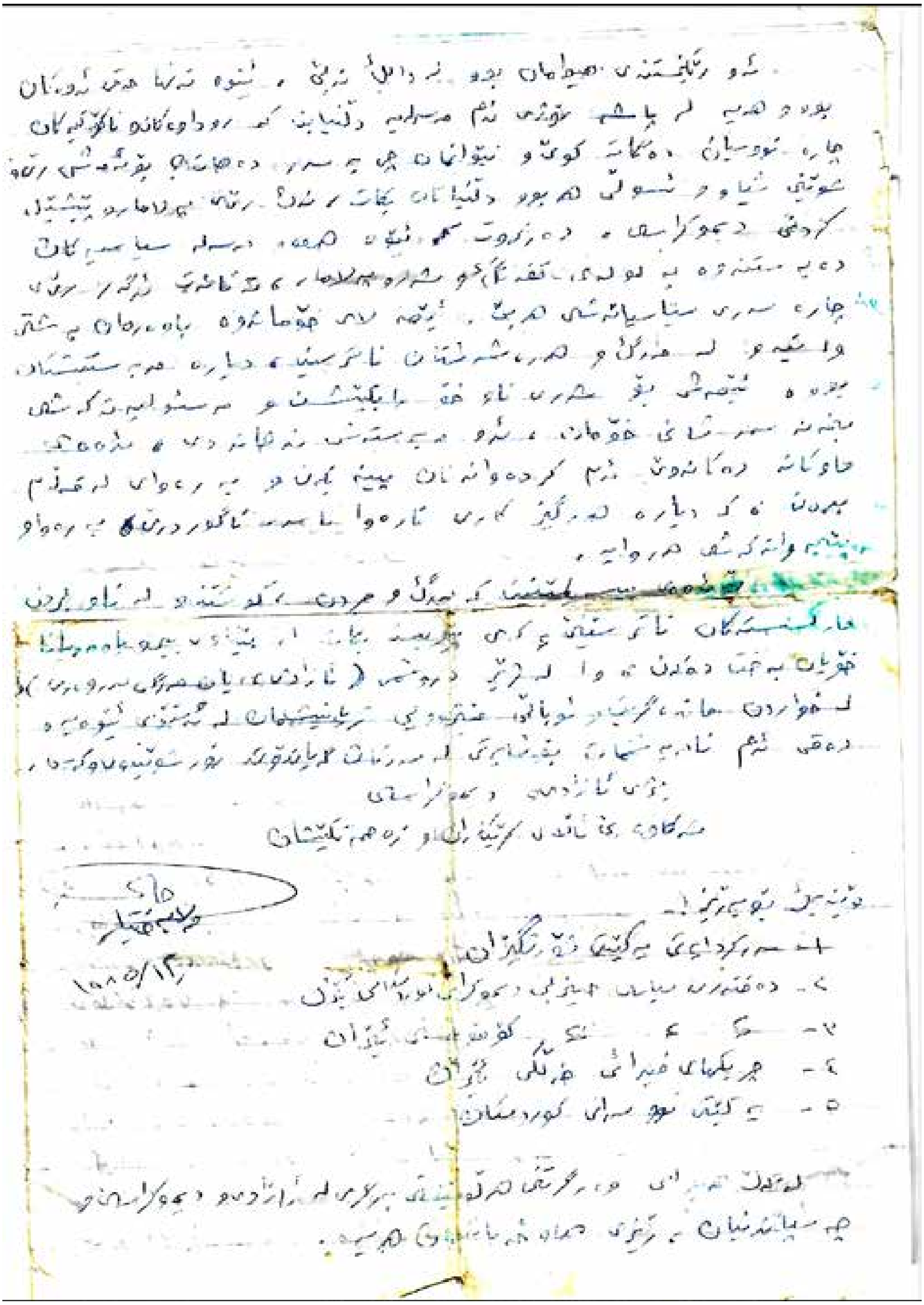

[illegible]

١٩٨٨/١١/١٢

برای بەڕێز مامۆستا ڕەئوف

سڵاوێکی گەرم ..

هیوادارم [illegible]

[illegible]

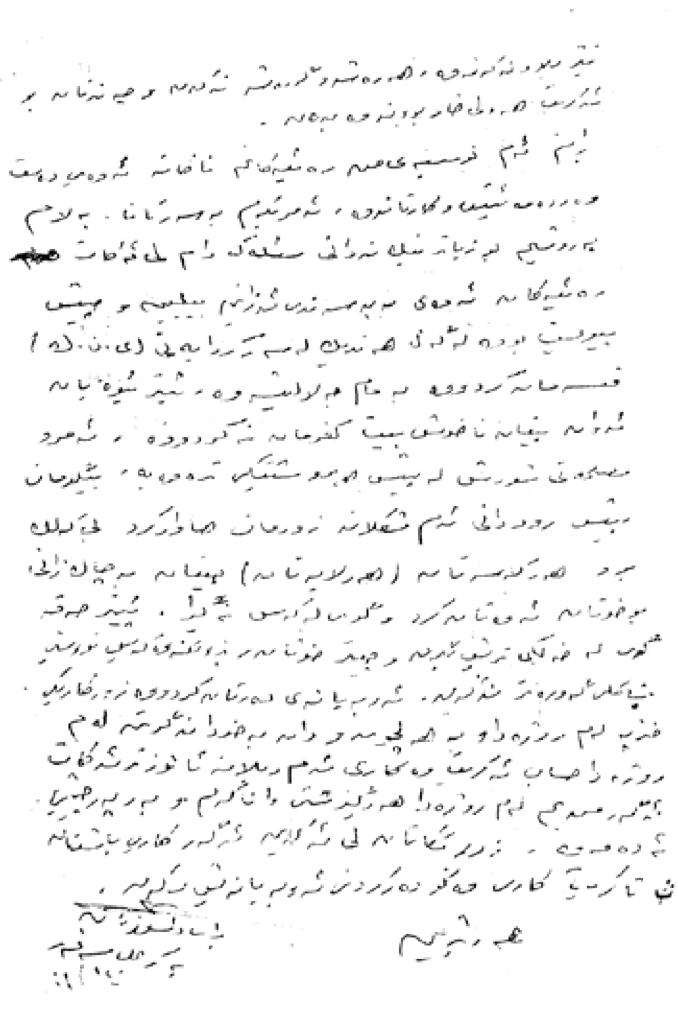

ئاڵای شۆڕشی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم ،

بە هیوای سەرکەوتنتانم . سوپاس بۆ نامەکەتان بۆ ئەوەی نووسراوەکانی بۆتان

نووسیبووم [illegible]

کە ٣ بڕگەیە : دەربارەی [illegible] ناکۆکییان لە ناو ڕیزەکانا کردووە من زۆر

[illegible]

کاریگەر) و ناکۆکییەکانە [illegible] لە ناو خۆدا [illegible]

[illegible]

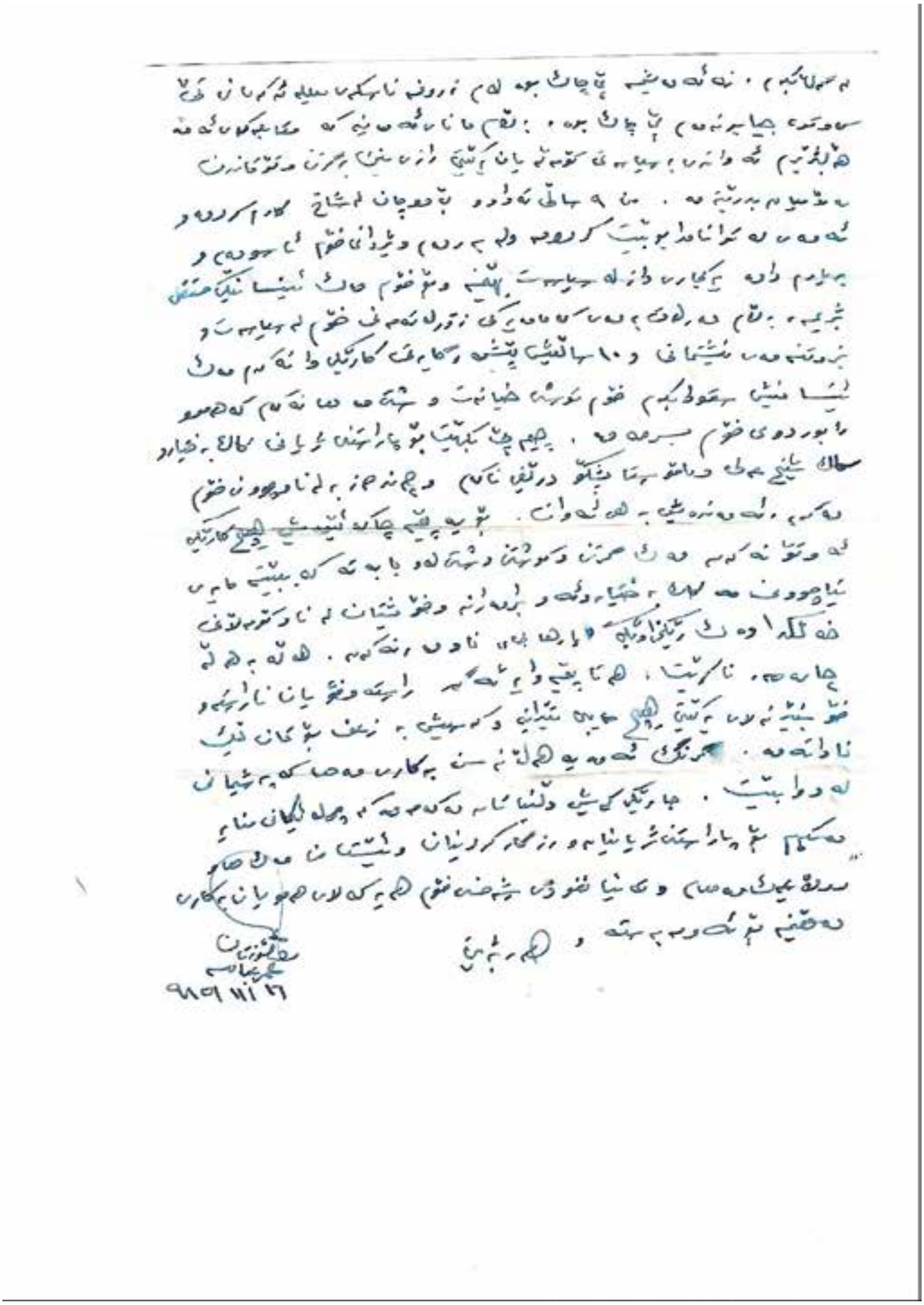

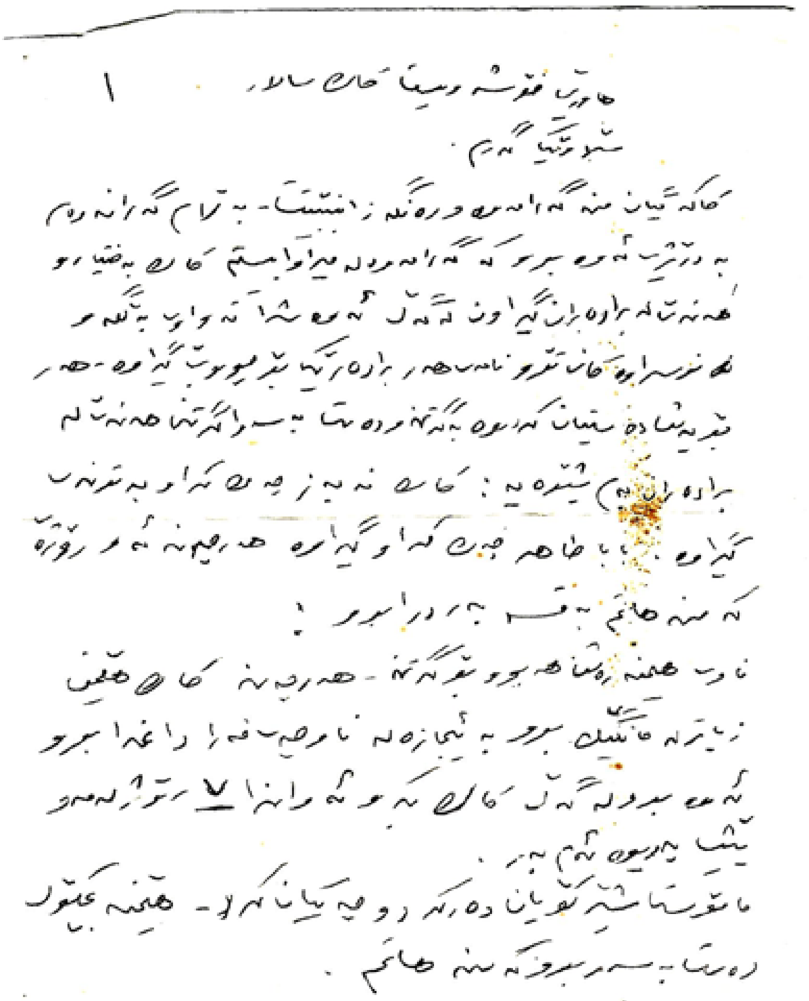
1

هاوڕێی خۆشەویستم کاک سالار

سڵاوێکی گەرم

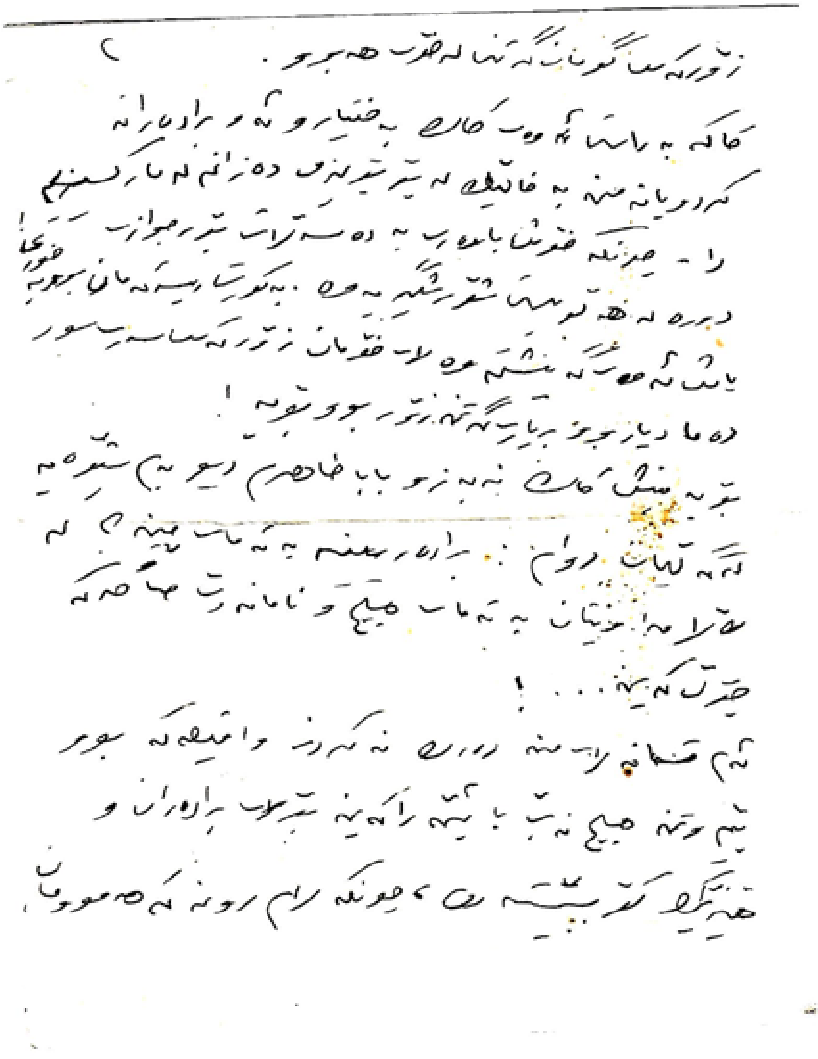

زۆرەکەی [illegible] تەنها لە حزب هەبوو .

کاکە بە ڕاستی ئەوەی کاک بەختیار و ئەو برادەرانە
کردویانە منە بە [illegible] لە [illegible] دەزانم لە بارێ [illegible]
را - چونکە خۆشی [illegible] بە دەسەڵاتی [illegible] !
دیوە لە هەموو [illegible] بە خۆیەوە . بەکورتی [illegible]
باش ئەوەی کە [illegible] خەڵقان زۆرترە [illegible]
دەها دیار [illegible] ئەگەر تەنە زۆر بوو بوو بە !
بۆ بە [illegible] نە بە زۆر بابا [illegible]
ئەگەر [illegible] برادەرێکم بە تەمای چین ؟ لە
ڕێگا [illegible] بە تەمای هیچ و نامانەوێ [illegible]
چونکە ئەوە . . . !
ئەم قسانەی [illegible] نەکرێ و [illegible]
ئێمە [illegible] هیچ [illegible] برادەران و
[illegible] چونکە ڕام ڕوونە لە هەمووان ,

دەگەڕێن و [illegible] دەکەن و [illegible] لەسەر زۆر ٢

وێنەی ئەوان نە [illegible] ئاوایان [illegible] هات.

هەمان رۆژ [illegible] دوای [illegible] بابا طاهر لەگەڵ دوو
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

دیارە بەرانبەر [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

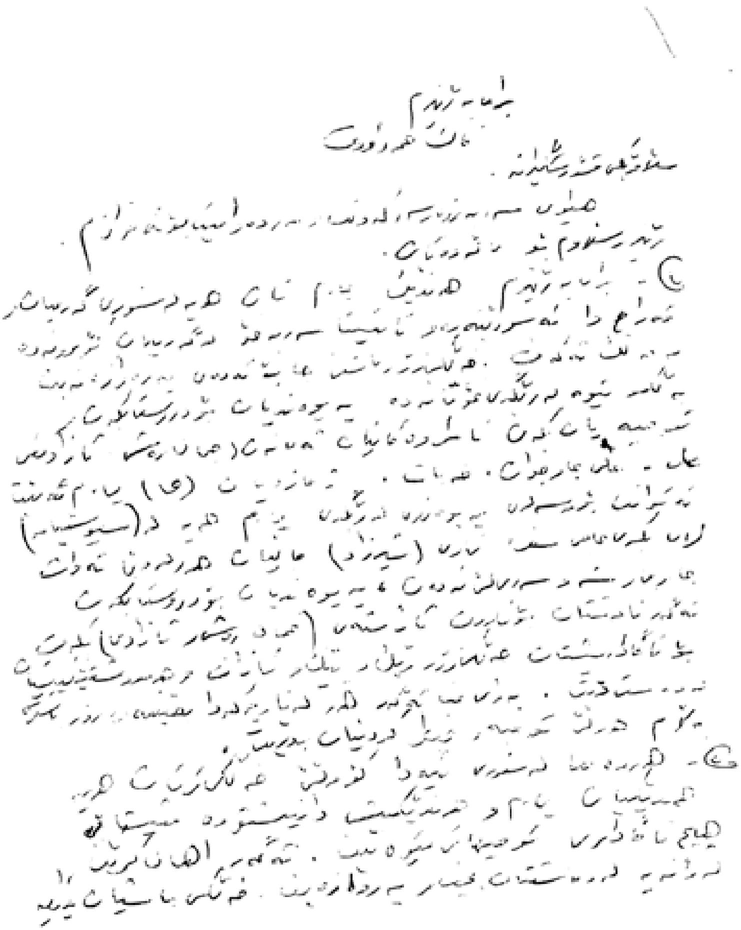

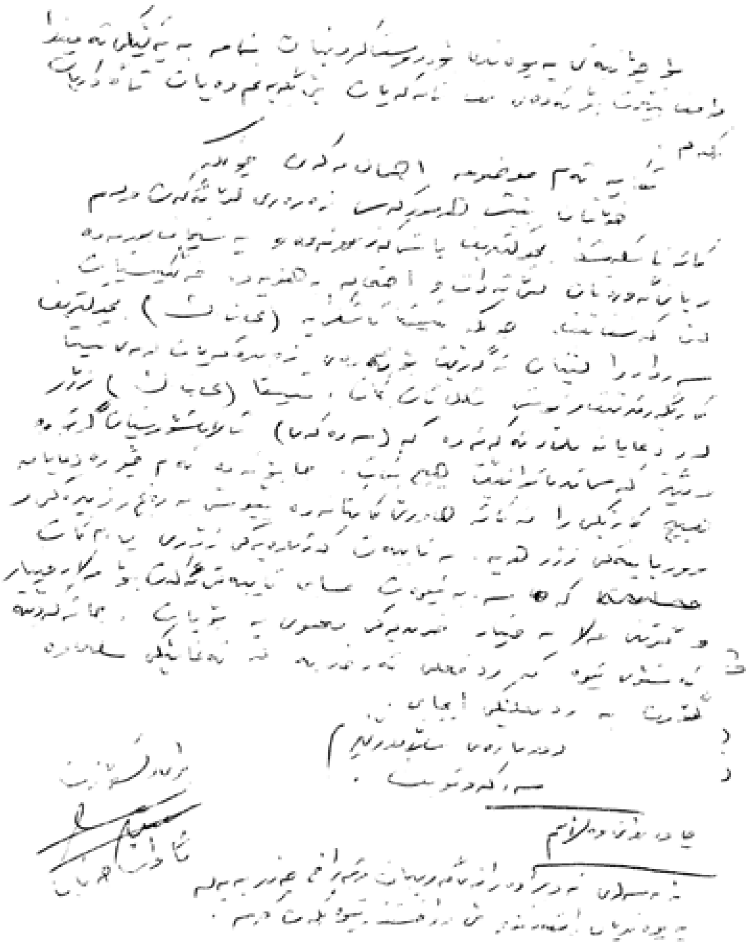

کرێکارانی جیهان یەکگرن !

بەیەکەوە

٩٨٥/١١/١٨

هاوڕێیانی تێکۆشەر عیماد و ڕووناک

باشترین سڵاوی کۆمۆنیستانەمان بۆ خۆتان و هەموو هاوڕێیانی تێکڕا

خۆتان چاک دەزانن کە لە هەموو کۆمۆنیستەکانی جیهان و تێکۆشەرەکانی ئاشتیدا لە مێژووی پڕ شانازی و سەروەری بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و چەوساوەکانی جیهان بە خوێنی دەیان هەزارەها کۆمۆنیست و شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە نووسراوە ... سۆشیالیستی لە سەر ڵاتێکدا ... دەها خەبات و دروستبوونی کاروانێکی هەر لە بەرەودایە.

تا ئێستا ... سەرمایەداری لە ... تەمەنی چەوسێنەرانەی خۆی بەدات دیارە چەوسانەوە و سەرکوت کردن و گرتن و ... زیندان و ئازار و ... بۆرژوای سەرمایەداری هەر بەردەوامە و ... بۆ ... لە بزووتنەوەی کۆمۆنیستی هەزاران ... تا ئەو کاتە ... خۆیان ... تا ... ئازادی ... ئەمریکا و ... کە لە ... خۆمان ... بە ... میلیۆن ... ئیمپریالیزم ... بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ... خۆیان ... هەموو ... تێکۆشەر ... دیکتاتۆرەکانی وڵاتی خۆمان و ناوچەکە ...

بە گرتن و لە ناو بردنی ئێمە ... ناتوانن بە ... بۆ ... مێژوو ... مێژوو ... ئاڵای ... بۆ نەوەکانی داهاتووی دەنووسن.

هاوڕێیان ڕاستە ئێمە لەلایەن لەڕووی عەسکەرییەوە تووشی شکست و
گلان بووین بەڵام بە شانازییەوە دەڵێم لەڕووی سیاسییەوە گەورەو مان
بردمانەوە. وەک ئاگادارم کە هەمووتان کوردستان بەتایبەتی تێکۆشەرو
ڕۆشنبیرەکان لەم ڕووداوە مێژووییەدا هەمە بە ئێستەدا ن کە ئەوەی بۆخۆی
دەستەوەستانی گەورەییە لەمەیدان کاتێکدا تاقی کردنەوەیە گرانیشە بۆ ئەوەی پێویستە
بناغە بۆ خەباتی لەمەودوای هاوڕێیانمان.

ئاگادارم هاوڕێیانی ناوشار هەنگاوی باشیان ناوە بۆ سازکردنی
ئەو بڕیارە دەرکردنەوەی ئەوکە کە خۆی هێزی شەو و پەلاماری نامەردانەو
نامەردانەی دوژمنە کۆنەکانی ئەوەتە سەرزەمانی. دەبێ زۆر لە جاران
زیاتر هۆشیار بەووریەی تێکۆشەر لە سەر خەباتی خۆتان بەردەوام بن. دڵنیاین ئەم ڕووداوە
هەرچەندە کو ڕووداوەکانی پێشووی مێژووی گەلەکەمان زۆر ناخۆشە بۆ ئێمە
زۆر باشی ئەبێ بۆ زووتر تەواوکردنی کۆنفرانسی تایبەتی و بڕیارەکانی کۆنگرەکانی
کوردەکان ئێستە. وە ئەم ڕووداوە دڵنیام کە هاوڕێیانی جۆراوجۆر لە
مێژووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردستان و عێراق و ناوچەکە دا
لە هەموو جارێک ڕووتر کاری نامەردانەو ساختە چییەتی پڕوپاگەندەکان
بۆ هەمووان ئاشکرا دەردەکەوێ.

جارێ ئێوەم ئاگادار کرد وام پێیە کە ئاگادارن.

أ – ئەوەی دوو پاڵپشتی کە بە یانێک لە سەر ئەم مەسەلەیە دەرکەن
ب – هەوڵ بدەن بۆ ئیحتجاج بدەن بە نیلە و هەموو حیزبە سیاسیەکانی
کوردستان و ناوچەکە و جیهانیەکان
ج – برادەرانی ناوشۆڕش و هەندێ تایبەتی خاصەتەم ئەم و ئەوانی نام
ناوبانگداو تەشهیری پارتییە لە ناوچەکەمان لەوانیش هەوڵ دەبن
بە نیلە و حیزبە سیاسیەکان وە هەتا ئەتوانن بیدەن بە دەزگا ڕۆژنامەکانی
جیهانییەکانیش.

تەئکید لە سەر ئەوە بکەن کە ئێمە لە سەر ئەو داواکارییەی کە تەنها داوای دیموکراتی ئەکەین

١

تاوانێکی گەورەتری سەرانی یەکێتی نیشتیمانی

ئا بو چەندین ساڵە ، تاڕۆکی و ملمڵانێ لەناو یەکێتی نیشتمانی کوردستاندا ، لەنێوان دوو تەیاری جیاواز لە رووی فکری و سیاسییەوە بەردەوامە .

ئێمە وەک تەیارێکی شۆڕشگێر و چەپ لەناو (ی . ن)دا خەباتی خۆمان دژی تەیاری راستڕەو و سازشکار دەبەینە پێشەوە .

لەماوەی ئەم ساڵانەی دوایدا ، توانیمان بگەینە ئەو راستییەی کە جێگر ناتوانێت و بگرە ناڕێکی ئیمپریالیزم ... ئەگەر لەژێر باڵی (ی.ن) بمێنینەوە ، سەرەڕای ئەوەی کە (ی.ن) لە راستیدا بووە حیزبێک نەک بەرە ، بەو شێوەیە [illegible] لە دڕیژی رووخانی رژێم هەڵگرتووە ، لە پێناوی رێککەوتن لەگەڵ فاشیستەکاندا خۆشکەری ئاگری شەڕی براکوژی تێکدەری ریزەکانی شۆڕش بووە .

هەر بۆیە ئەم تەیارە شۆڕشگێرە ، ئەوتە خۆیانخستن و یەکخستنی ریکخراوێکی جیاواز وکارکردن بە سەربەخۆیی و جیابوونەوەی یەکجارەکی لە (ی.ن) و لەهەمان کاتدا سەرەڕوو لەسەر دڕیشە تەماس و شۆڕشگێڕەکانی تەمەن ، کە ئەوەش رووخانی رژێم و یەکێتی و داوای لەنێوان هەموو هێزە ئیمپریالیستەکان و ... رەنگە و پێشمەرگەکانی شەڕی ناوخۆ و ، گورگردنی گیانی سازشکاری و [illegible] لەگەڵ رژێمی فاشیستی بەغدادا . ئەو رێبازە فکری و سیاسییانەی کە ریکخراوەکەی ئێمە بەناوبەنگی ئەم ساڵانەی دواییدا پیادەی ئەکەرد ، بووە مایەی گورگرتنەوەی دەیان و سەدان کادر و پێشمەرگە لە دەوری و یەکبوونیان و دەرچوونی ... و لێژنەی ... شار و شارۆچکە و گوند و دێهاتەکاندا و ناسینی ئەم بیروباوەر و ئەم رێبازە سیاسییە ... کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و بیشووزی لێکردن و پشتیوانی کردنی لەلایەن جەماوەرەوە ، بەتایبەتی کە ... دڕیشەکانی رووخانی رژێم و گورگرتنی شەڕی براکوژی و یەکێتی ریزەکانی گەلی بەرز ئەکرد ەوە .

هەر بۆیە ئەم تەیارە شۆڕشگێرە و تێکۆشانی ئەو هاوڕێیانە بووە تراژی دەمێکی ... لە دژی سازشکاری و ... سەرانی (ی.ن) بە رژێمی فاشیستی بەغدا وازی بکا و ، جەماوەر و پێشمەرگە تەنگەتاوانە ... ئەو ... و ... هێشتبارکا ... و دەوری ... لە پێکهاتنی ... رێبەندی ... ناسیاوی ... تر توانا بکات .

سەرانی (ی.ن) پاشکەوتەی دەستپێیان بەرە کرد کە ... بە ... و ... پێشمەرگە ... لە رژێمی فاشستی بەغدا ... تێبینی لەژێر بەردەی (... لە ولاتدا) بووە ... شەڕی ئەمرازکانی ... بۆیە بە ناچاری سەرانی (ی.ن) ... پێشمەرگە ، جەماوەر و ... (فاشستی) ... مارکسیست ... ئیمپریالیستی و ... (...) ، هەرچەندە ... تەنانەت ... پێشمەرگە ... خست . ... چەند ... لەگەڵ ... بەڵام رژێم ... سالی ١٩٨٣ .

لەمانگی ... ئەمساڵدا سەرکردایەتی (ی.ن) رووداوێکی ... بۆ ... لەناوچەی ... و ... پاش ... پێشمەرگە ... و پێشمەرگەکانیش ... شکان و شەرمەزاریان ... نائومێدیان گرتە بەر .

پاشکەوتەی سەرکردایەتی (ی.ن) ، گەیشتە ئەو قەناعەتەی کە بە رێگای بەکارهێنانی ... ئیمپریالیزم ... بۆ شەڕی براکوژی ... و ... بۆ ئەو ... سەرانی (ی.ن) ... (هەموو تەیارێکی سیاسی ، کە ...) ... جیاواز ... ئەو ... (...) ... کە ...

مانگێکە گوێڕەکەی (تورەك) جیرەمنا چار و چاروکسان دەو بلاوکنەکانەی ... جی شەنازانی زەمینەی سایکۆلۆجیـــی
شەر و پەلامار و ترور سازدەدەن ، جیرەمنا توسیرونا ... زنجاك) پێ ... ژمارەی (٨٠٧) ی مانگی عەمیز و
تابی ١٩٨٥ ی (ریبازی نوێ)ئەمیدا ، ڕاستەوخۆ بەلاری شەرهەنگێزا ... برد وتە سەربان و جیرەمنا بوختیسان و
جنێوی بۆرژوازیانەی بۆ هەڵبەستبوون و پێی داوین ، بێ پەردە هەرەش ... ڕشتنمان لێ ئەكات) ٠ ١
سەرەڕای ئەو هەموو هەڕەشە و ئەو هەموو هێرشە ئیعلامیە و دەرو و بۆ ... لە مانگی پێشو هاوڕێی تێکۆشـــەر
كاك مەلا بەختیار و چەند هاوڕێیەكی تر بە نوێنەرایەتی ئەم ڕێكخراوە چو ... ی سەرانی (ی٠ن) و لەگەڵیانــدا
كۆبوونەوە ٠ هاوڕێیانمان بەوپەڕی شەفافیەت و ڕاستگۆییەوە بۆیان ڕاگەیاندوون كە ئەم تەیارەی ناو (ی٠ن) ئەمرو
وەك كۆمەڵێك ،لە جیاوازی فیكری و سیاسیان لەگەڵ (ی٠ن)دا هەیە و نەیانتوانیوە وەكو ڕێكخراوێكی سەربەخۆ كار
بكەن و ئەوانیش لەسەر زەمینی ئیرەستاندا وەك هێزێكی نوێ‌سیبوون دەوری خۆیان بینین ٠ لەلاتیكشــــــدا
هاوڕێیانمان داوایان لێ كردوون لە بەیچەتە ئەم حالەتە ، گیانێكی دیموكراتیانە و هەستبە مەسئولیەتی نیشتمانی
وەربگرن و ئاگاداریشیان كردوون كە ئێمە ئەمانەیەت باشترین پەیوەندیشتان لەگەڵدا بكەین و گیانی برایەتی لـــە
نێواندا بەهێز بكەین و پێشیان ڕاگەیاندوون كە پەیوەندیمان لەگەڵ هێزەكانی (جود) و باقی هێزەكانـــــــی
تریش‌هەیەوەندا هەیە و بڕوامان وایە كە تەنیاییت‌لە‌ڕێی‌خەباتی بۆ ڕوخاندنی ڕژێم و هێنانەدی دیموكراتیەت بـــو
عیراق و مافەكانی گەلی كوردا ، هەوڵی بەخستنی ئەم هەموو هێز و توانایانە بدرێت ٠
دیارە سەرانی (ی٠ن) ، دوژمنانی دیموكراتیەت و ئاشتانی دیكتاتۆریەت و ئیرهاب و فاشیەت ،وەكو پیشـەی
هەمیشەییان لە فێڵبازی و درۆ ٠ لەكاتی گفتوگۆكاندا وایان خۆ نیشان داوە كە ئەو قسانەی ئێمەمان قبوڵــــــە و
زۆریشمان پێخۆشە كە ئێوە بەو سەراحەت و شەفافیەتە ، هەڵوێستی خۆتان بۆ ئێمە دەربڕیوە و ، ئێمە ئیستیـــــــا
یەكجار بوینەوە و بەڵێن ئەدەین ، ئەم حالەتە قبوڵ بكەین و لەمەولا هیچ ڕەفتارێك دژی ئێوە نەكەین ٠
هەر پاش گەڕانەوەی هاوڕێیانمان ، سەرانی (ی٠ن) بەپێی ئەو نەخشەیەی دیارە لە دەمێكەوە ئامادەیـــان
كردبوو و لاشیان ڕوون بوو كە زۆربەی پێشمەرگە ئامادە نیە بەرەنگاری هاوڕێیانمان ببنەوە ، بۆیە زۆر بە نهێنیـــی
هێزێكی چەكداری سەرپشتیان ئامادە كردبوو ٠ لە بەرەبەیانی ٢ / ی ئەم مانگەدا لە سەعاتی سفردا ، شالاویان ٣
بردە سەر بالی هاوڕێ مەلا بەختیار لە گوندی (عەلی) ی ناوچەی قەرەداغ و گرتنی هاوڕێی ئاوبرا و و هاوڕێ
مامۆستا یەكێتی و چەند هاوڕێیەكی تر و پەلاماردانی هەندێ كەرت و مەفرەزەی تر ، هەروەها پەلاماردانی هاوڕێیانی
تریان لە ناوچەكانی ... و سلێمانی و شارەزوور و پەلاماردان و گرتنی كاك شیخ عەلی و چەند كەرت و مەفرەزەیەكی
تر كە لە ژێر ... مەكتەبی سیاسی (ی٠ن)یەوە بوون ، ئەمانەت چەككردنی هەندێ كەس لەسەر پەیوەندی شەخسی و
یا ... نەبوونیان ، چەك لە ... تەعیزی ... سەرتیپ لە ئازایەتی و قارەمانیەتی لای ئەوانی خەڵك ئاشكرایە و
تا ئێستا ئیعدامی ... لەم شەڕەدا بریندار كراوە ٠ ئەم شالاوە ... زیاتر لە (١٠٠) هاوڕێیمان كەوتونەتە
دەست ئەم تاقمە دەستە پێرخەرە ٠ گەلێ لە كەرت و مەفرەزەكان لەو پەلامارەدا خۆیان ڕزگاركردوە و ئیستا لـــە
ناوچەكاندا ئاریاری خۆیان ... تەكەن و تا ئێستاش ئەم بەیانەش هاوڕێ ئەمرەدون ... سالح ... سەرتیپ
و كادرانی پێشكەوتوی عەسكەری و سیاسی وەك دكتۆر قادر و ... بێشە ، مەلا یاسین ، ئاسۆ عەزیز و ...
قادر و پێشمەرگە هەروەها هاوڕێیان جەلال محەمەد ... سەرتیپ ... و بەختیار محەمەد ... ئامر كـــەرت ،
شیخ ئازاد ... ئامر كەرت ، شیخ محەمەد ... ئامر كەرت ، شیخ نەجیب ... ج ٠ كەرت ، حاجی ڕزگار ... ج كـــەرت ،
شەهاب محەمود كەریم ... ج كەرت ، ئامیش ... ج كەرت و دەیان پێشمەرگەی تر هەروەها كادرانی پێشكەوتو
مامۆستا ... ، دكتۆر حسەین ، دكتۆر نەجیب ، كەوتونەتە بەندیخانەوە ٠ تا ئیستاش سەدان پێشمەرگە لـــە
جێگا و پەناگانی خۆیان ماون و ئاری شۆڕشگێڕانەی خۆیان ئەنجام ئەدەن ٠
ئەی جەماوەری گەلی كوردستانی تێكۆشـــەر
ئەمڕۆ سەرانی (ی٠ن) كە چەندین ساڵە لەژێر پەردەو دروشمی جیاجیادا شەڕی هێز و ئەنراونەكانی شـەر
ئەكەن و سەدان ڕۆڵەی ئەم گەلەش ئەكەنە قوربانی شەڕی براكوژی و لەپێناوی هەندێ دەسكەوتی شەخسی و پلە و
پایە و زەعامەتدا ،لەپێناوی ڕێكەوتن لەگەڵ فاشستەكانی بەغدادا ، بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلێك توشـــی
شكستی ئەكەن و بزووتنەوەی جەماوەری ... و گیانی ... بەرۆبوومی ... ئەوانە جەماوەردا ئەچێنن و ئەیكەنـــە
مایەی دڵڕەنجاندنی هەزاران ... و ... و بێ ... هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلـــە و
بەرەو ماوەبوون لەسەر ڕێبازی ڕێكەوتن لەگەڵ ڕژێمدا ساز لەسەر مەسەلەی دیموكراتی بۆ عیراق و مافە ڕەواكانـــی
خەڵكی كوردستان ٠ سەرەڕای هەموو ئەمانە پێی گیدانە بەڵێن و ... ، بەپێی ڕەچاوكردنی كەمترین گیانی ٤
دیموكراتی و نیشتمانپەروەری ، خۆیان بۆ شەڕ لەگەڵ هاوڕێیانمان ئامادە ئەكەن و پەلاماریان ئەدەن ٠
ئەی ڕۆڵە پێشمەرگەكانی ئــەم گەلـــــە
ئێوە خۆتان باش ئەو هاوڕێیانەمان ئەناسن و چاك لە دڵسۆزی و نیشتمانپەروەری و ئازایەتیان ئاشنان ٠

(٢)

ئەمرو هەر هەمان هاوڕێکانی (شەهید ئارام) ، ئەو هاوڕێیانەی کە ئاڵای هەڵگیرساندنەوەی خەباتـــی چەکداریان لە بیابانی کوردستاندا بەدوای ئەو هەموو ... ڕەشانەی بەسەر گەلەکەماندا هاتبوو، لە دژی فاشستەکــان هەڵگردەوە و سەدان داستانی قارەمانیتی و فیداکارییان لە جەرگەی خەباتدا تۆمارکردەوە و دواجار ئەمجارەیەشیان ئاڵاکەی دەستی شەهید ئارامی سەرکردەیانەوە و ئەو ڕێکخراوانەی گرتەوە بەرکە بە خوێنی هاوڕێ ئارام و ســەدان شەهید سوور بوو، بۆیە سەرمەشقی پیادەکردنی ئەو ڕێبازە و پاراستنی و ئازابانەوەستان بەرامبەر تەییـــاری بەرژەوەزی ڕاستڕەو و سازشکار . دەمرن و پەند وەرگرتن لە تاقیکردنەوەکانی ژیان و دڵسۆزانە و شۆڕشگێڕانـــــە بەرزکردنەوەی دروشمەکانی ڕزگاری ئاشتیەکان و یەکێتی ڕیزەکانی گەل و گیرکردنی شەڕی ناوخۆ و خەبـــات دژی سازشـــکاری .

کەچی ئێستا سەرانی (ی.ن) بێ‌گەیدانە عەنانەت‌مەرف و عادەتی کوردەواری و توزقاڵێك لە شەهامـــەت و وەفاداری ، نامەردانە دەستدرێژی ئەکەنە سەر بنەماڵەی شەهید ئارام و شەهید شەهاب و کەسانی وەکو کـــاك بەختیار و ڕەیاکی شێخ جەناب و عەباتی شێخ جەناب و ئەگرن و چەکیان ئەکەن . هاوڕێ شێخ مەلی چـــەك ئەکەن و ئەگرن کە تا ئێستا بنەماڵەکەیان زیاتر لە (٧) شەهیدی بەخشیوە .

ئەم کردەوە ناجیاوازانەیە و جێبەجێ‌کردنی کاری پاشیتانە ، بێ هیچ حەساب و ئیعتیبارێك ، هەر ئـــەو کەسانە پێی هەڵئەستن کە بێهارمەت و ئیفلاسیان کردووە و لەناو دڵی گەلی کورد و جەماوەری خەڵکدا سوك و نابوود بوون و بەدوای ڕزگارکردنی سەری خۆیاندا ویلن ، دیاری پا گەیرە و بێ ئەخلاقانەش ئەکەن و ئەیکەنـــە مەدالیەو لە بەرۆکی سەدامی جەلادی ئەدەن .

ئاشکرایە هاوڕێیانی ئێمە چەند کاری مەزنیان سەبارەت بە هوشیارکردنەوەی خەڵك و پێشمەرگە کردووە چ دەربڕی قارەمانانەیان لە لیدانی هێزەکانی ڕژێم بینیوە و چۆن جەماوەریان دژی شەڕی براکوژی و سازش هانداوە .

ڕژێمی فاشستی بەغدا و ئیمپریالیستەکان کە ئەمرو لەناوچەکەدا یەکێتی شان بەشانی ئیمپریالیستی ئەمریکـــی ، بەرامبەر هەموو بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێر و پێشکەوتنخواز وەستاونەتەوە و ئەرکی دژایەتی هێزە شۆڕشگێڕەکانیشیـــان داوەتە دەست جەنگاوەرەکانی خۆیان و شالاو و پەلاماریان بۆ ئەهێنن سەر هێزە ئەیارەکانیان و هەوڵی ئـــەوە ئەدەن ئەو بزووتنەوە فراوانەی ڕەنگە و ڕیشەی لە شۆڕشی گەلی کوردا داکوتاوە لەبەینی بەرن .

ئەی پێشمەرگـــــە قارەمانەکـــان .. برایانی مەسئولینی سیاسی و عەسکەری (ی.ن)

دەیسانەوە ئەڵێینەوە .. نۆ ساڵ ، ڕابەڕیەتی ئێوە لەم پەڕ تا ئەوپەڕی کوردستان ، لە گەرمیان ، لە کوێستان ، ئاگری ئەی شەڕی ناوخۆ و براکوژی بوونەدەبیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵتان ، براکەسەکارتان بوونەتە قوربانی سیاسەتـــی چەپەڵی براکوشتن .. نۆ ساڵی ڕابەڕە .. دژی حیزبی شیوعی .. دژی پارتی .. دژی حیزبی سوسیالیست .. دژی پاسوك .. دژی گروپە ئیسلامیەکان .. دژی ئێران ، لە شەڕی بێ‌بەرهەمدان بەبێ ئەوەی بچوکتریـــن و کەمترین دەستکەوتتان لەم شەڕانەدا بۆ هاتبێتە دی . بگرە زەرەری لێداوین و دەستکەوتی گەورەی لەوتاند وین .

پا ئێستا سەرانی (ی.ن) و هەندێ مەسئولی سیاسی و عەسکەری کە تەنها بەدوای بەرژەوەندییەکانی خۆیاندا ئەگەڕێن . ئەسەر حەسابی شەڕی براکوژی هەزاران دیناریان پەیداکردووە و هەموو قیەم و شەهامەتێك و داپێکـــی کوردەوارییشیان وون کردووە ، ئێوەش بە درۆ و فێڵەکانیان ئەفرەتەدەن و بۆ شەڕی هاوڕێکانتان هانتان ئەدەن ، دواجاریش بەرموڵای ڕژێم ئەشێنەوە و لەژێر پەردەی (بەرگری لە وڵاتدا) شەڕێکی ترتان پێ ئەکەن . چیتـــر ئەم وەزعە قبوڵ مەکەن و بەگژ ئەو ناپاکانەدا بچنەوە .

ئەی هەموو حیزب و ڕێکخراوە سیاسی و پێشکەوتنخوازەکانی ناوچەکە ، ئەی ڕێکخراوە فەلەستینیەکان ، ئـــەی دەوڵەتان و حیزب و ڕێکخراوەکانی دۆستی شۆڕشی کورد و شۆڕشی گەلی عیراق . داواتان لێ ئەکەین دەنگتـــان بەرز بکەنەوە و داوای ڕزگاربوون و بەرداتی هاوڕێیانمان بکەن .

ئـــەی هێزە نیشتمانپەروەرەکانـــی عێـــراق

ئەوەی سەرانی (ی.ن) جێبەجێی ئەکەن بەشێکە لە نەخشە گڵاوی پاکرداوەکانی و ئەم ڕوداوەش زەمینەکە بـــۆ هەموو ئازادیخوازەکان . بچەستە ئەمیان ئەو بار و ڕێژە شۆڕشگێڕیەی لە ساحەی کوردستاندا هەیە بە ئیـــسل و قەلەمبازی سەرانی (ی.ن) و ئاوەڕێکی ترلەناوبەرێت . پلانەکان زۆر ئاشکراو دیارن . دەنگی خۆتان بـــەرز بکەنەوە و با جاڕێکی تریش ناپاکانی ئەم تاقمە بە دونیادا ڕابگەیەنین و جەماوەری گەلەکەمان بـــــــــــە ئاگاتـــــر بهێنینــــــــــەوە .

ئـــەی جەمـــاوەری خـــەڵکی کوردســـتان .. چیتر بێدەنگ مەبن ، ئیمـــا باشترین ڕۆڵەی گەلەکەمـــان دەستدرێژی ئەکرێتە سەر و ئەکرێنە بارمتەی سازشێکی تر . بەرگری لە ڕۆڵەکانتان بکەن و بیانپارێزن و ڕزگاریـــان بـــــــــــکەن .

(٣)

ئـــــەی هاوڕێیـــــانی تێکۆشـــــەر

ئەمە یەکەمین جار نیە کە هاوڕێیانمان لەلایەن ئاسایشەکانی بەعس او سەرانی (ی.ن) پەلاماردەدرێن . تـــا ئێستا سەدان هاوڕێمان لەپێناوی بیروباوەڕەکانیاندا گیانی خۆیان بەختکردووە ، تا ئێستا دەیان وسەدان کەسمان لەماوەی چەند ساڵی رابوردودا بەرشاڵاوی لێدان و راونان و لابردن و بوختان هەڵبەستن و تەنانـــــەت کوشتنیش لەلایەن سەرانی (ی.ن) کەوتوون .

ئەو رۆژانەی سەرانی (ی.ن) لە مەنداڵان ژیانی خۆشیان بەسەر ئەبرد ولەناوخۆش مەیدانیان بەجێـــــی ئەهێشت، بێ لێدان و ئەشکەنجە لەبەردەمی پیاوەکانی رژێمدا ئەوروخان و چۆکیان دائەدا کە بەرئەبوون پەنجـــەی (سەدامیان بەرز ئەکردەوە و ستایشیان بە ژیانی شاگردەکەی میتاهردا ئەوت) . ئەوکاتە شەهید ئارامـــــی سەرکردە و ئەم هاوڕێیانە ئازایانە لەو هەلومەرجە دژوارەسەختەدا هاتنە مەیدان و بێ گوێدانە هیچ ، بەدلێکـــی پولاینەوە بەگژ ئاسایشەکاندا چونەوە .

ئەمـــڕۆش لەم هەلومەرجەدا ؛ لەکاتێکدا کە بزوتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کورد و بزوتنەوەی نیشتمانی دیموکراتی عیراق پێدا ئەدەبەری و بەرەو ئاوێتە ئاستێکی لەبارتر و هەنگاوی مەزنی بۆ پێشەوە ناوە . لە هەمان کاتـــــدا یەکخراوەکەمان توانیویەتی باشترین پەیوەندی بە دەوڵەتانی دۆستی گەلی عیراق و گەلی کوردەوە ببەستـــــێ و پەیوەندی لەگەڵ دەیان یەکخراوی عەرەبی و جیهانی و پەیوەندی تۆند وتۆڵ بە بزوتنەوەی عیراقی و ئەمڕۆ لـــە ساحەکەشدا پەیوەندی بەهێز بە بەرەی (جود) ی دۆست و هاوسەنگەرەوە دروست بکات . سەرەڕای ئـــــەو هەموو ریکخستن و کارە جەماوەریانە و بوونی هێزێکی پێشمەرگەی بەتوانا و بیروباوەڕ و ، بوونی دەیان کـــادری عەسکەری و سیاسی هوشیار . هەر بۆیە ئەوەندە ستەم رێبەی گرتۆتە سەر هاوڕێیانمان ناتوانێت تۆزقاڵێك لـــــە وورە و ئیمەتی هاوڕێیانی شارام کەم بکاتەوە و بچوکترین سازشیان پێ بکات .

هاوڕێ ئەنجومەنداكـــــان .. بە خوێنساردیەوە بەبیر ئەم وەزعەوە بچن و نابێ ئەو کارە شێتگیرانەی سەرانـــی (ی.ن) ، ئێمەش بخاتە ئاستی ئەوانەوە وبتوانێت بەرنامە و ئەمنەی کاری خۆمان تێك بداتەوە . ریزەکانتـــان پتەوتر بکەن ، یەکیش بەروێزدەوە پیادە بکەن و فەرمانەکانی خۆتان بەجێ بگەیەنن .

ئەم بەم بۆنەیەشەوە بۆ جەماوەری کورد و هەموو جەماوەری عیراق و هەموو حیزبە سیاسییەکانی ناوەوە و دەرەوەی وڵات رائەگەیەنین کە ئێمە بەشێوەی لـــە (ی.ن) جیائەبینەوە و سەربەخۆیانـــە کاری شۆڕشگێرانـــەی خۆمان ئەکەین و لەسەر رێبەکانی ئەوەیمان کە هەیانە لەپێناوی روخانی رژێم و هێنانەدی رژێمێکـــی دیموکراتی شۆڕشگێر و هەمــوو مافەکانــی گەلــی کورد و یەکێتی ریزەکانی گەل و گۆڕینی شـــــــەری ناوخۆ درێژە ئەدەیـــن .

ئاڵای شۆڕش / کوردستانی عیراق
١٨ی تشرینی دووەمی ١٩٨٥

(١)

بۆ کۆمیتەی سەرپەرشتی ......

پاش سڵاو ....

پاش ئەوەی هەموو مەسەلەی ئەو رێکخستنە دوایی تیایانە بێشومان لە ناو کۆمەڵەدا و دوایی پێشو
تەرتیبات [illegible] بەرانبەر کۆمەڵەوە [illegible] کە خۆی لە خۆی [illegible] رووتیان [illegible]

تاکو جیابوونەوەمان لە کۆمەڵە [illegible] پێشتر [illegible] بەهۆی هەموو رێکخستنە.

ئاراستەکانی پێشووی ناو کۆمەڵەمان [illegible] دوایی ئاشکرا کردین و [illegible]

[illegible] دوو جانب بەرانبەر کرێکارانە و [illegible] کوردستان و شۆڕشی [illegible]

خواردنی [illegible] و کۆمەڵەوە [illegible] بۆیە [illegible] جیاوازمان [illegible] لە گەڵ

[illegible] سیاسەت [illegible] خۆمان [illegible]

[illegible] سیاسییان لالایان خواردوە -

م - .... تاسیسمان [illegible] زۆری [illegible] رێکخراوی [illegible]

کرێکارانە و مارکسیستانە [illegible] بوون دەمانە ...... [illegible]

[illegible] شۆڕشگێڕانە [illegible] کۆمەڵەکان [illegible] کوردستان [illegible]

چەند [illegible] [illegible] ناچاری [illegible] ....

لەسەر [illegible] سیاسەت [illegible] کە [illegible] لالایەنە [illegible]

[illegible] کۆمەڵەوە [illegible] شۆڕشگێڕی [illegible]

بۆیە لە هەمووی [illegible] [illegible] ......

٤ - لادانی بەچڕخستنی (مشمش) تاوانێكی تیرۆریستی و سیاسیانە بوو ڕاستییە ئێوە لەم
كارێكی ناشیرینیان بوو، و زیانیان بۆ هەردوولا هەبوو . . - - - - - -

هـ - بۆیە داوا دەكەین لە دژی جیاكردنەوە و باڵەكانی پێشمەرگە گوێگرتنیان و
سەرتاوانی دەزانین وە لەبەرچاوی بگیرێ - - - - - -

برایانی تێكۆشەری بەڕێز كاك رضا
كاك شێخ عمری
ماڵ بنیشكو
سڵاو

یاداشتەی بەڕێز نامەی توصیەكەتانمان گەیشت چاكترین جار ... بە مەرجێ شەڕ بكەم و
گوێیان چاك بكەن . كە لەم بەرەیەدا دەستیشان ئەكرادە كە پێویستە لە
ا ... ناو بكەن

٥ - شۆڕشگێڕەكانمان لە ... م ... ... هـ ... داخۆیا
بە ... داخوازی ئێمە ... نامەكەتان لە ...

هەر بژین

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
دەزگای ڕێکخەرگایەتی

ژمارە / ح.ن.ث /
ڕۆژ ٢٢ / ١١ / ١٩٨٥

بۆ / مەلبەندی یەکێتی بەڕێز

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانەی گەرم

بەهیوای خۆشی وسەرکەوتنتانین

لەسەر بڕیاری (م.س) بەڕێز لیژنەیەک پێک هات و بنێنی بەرگەنەکانم هۆبە خەتیار. و بڕیاردا ئەم ناوانەی خوارەوە بنێرینەوە سنووری مەلبەندتان بۆ ئەوەی لە هەر جێیەک لە ناوچەیە ... تکایە کەفالەتیان لێ وەرگرن و ئاگاداریان بکەن کە هەر جۆرە قسەیەک بەرانبەر بە شۆڕش و یەکێتی بکەن لیستیان هەموو ناردیت. و سزای توندیان دەدرێت.

ئیتر بۆ پێشەوە و سەرکەوتن

ناوەکان

١- محمد اغا جوهر
٢- خورشید احمد مهدی
٣- محمد رشید علی
٤- عدنان محمد عزیز
٥- انور علا توفیق
٦- کنعان محمد عزیز
٧- عثمان عبدالقادر
٨- جعفر محمد علی
٩- حمزه علی احمد
١٠- سمیر احمد منصور
١١- صباح شاکر محمود
١٢- شریف ابراهیم عبدالقادر
١٣- جمال کریم علی

1

بۆ کۆمیتەی بەڕێوەبەری ئاڵای شۆڕشی بەڕێز

بەشی سێیەم

باسی ئەو هەموو ساویلکەیی و ناکۆکی و دژایەتیانەی پێشوومان لە ناو کۆمەڵەدا، لە دوای پێکهاتنی خۆ اعلان کردنمان وەکو ئاڵای شۆڕش. بەرامبەر بە کۆمەڵە و یەکێتی وەکو جیا بوونەوە لێیان، گەیشتینە ئەو ئەنجامەی هەموو ئەو کارە نادروستانەی پێشووی ناو کۆمەڵەمان و کردەوەکانی ئێمە دواییشمان ئێستا بە هەڵەی و تا ئێستایان بزانین بەرامبەر بە کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان و پێوەندییەوە بە گرتەکانی کوردستان و شۆڕشی ڕزگاریخوازانەی گەلەکەمان. بۆیە بڕیارماندا کە هیچ کەسێک لەمەو دوا لە هیچ شێوەیەکدا کار نەکەین و واز لە سیاسەتی پێشوو بهێنین، وە هەموو پەیوەندییەکی خۆمان لە حزبەکاندا بیبڕین لەبەر ئەم هەڵە چاک و سیاسیانەی خوارەوە ١٥.

٢ ـ ئەو شێوە کارکردنەی کە ئێمە ممارەسەمان کرد لە ناو کۆمەڵە و یەکێتیدا لە پاشان پەیوەندی کردنمان لە گەڵ ئاڵای شۆڕش و نەهێشتنی پەیوەندی حیزبیمان لە گەڵ کۆمەڵەی ڕەنجدەران واچێتە سەلماندنی کە ئەو شێوە کارە نا شەرعیە و نادروست بووە و ئێمە بەشی هەڵەی خۆمان لێی بەرپرسیاریین وە دەرکەوت لە ناو شۆڕشی گەلەکەماندا لە کوردستانی عێراقدا تەئسیری سەلبی زۆری بووە

٢- لەسەر بزووتنەوەی رزگاریخوازان و دیموکراتی ریزەکانیان و
هاوکێشەکان، کە مۆری پاشگەزبوونەوەیان و دوورکەوتنەوەیان
لە کارنامەی شۆڕشدایە. چونکە زنجیرەیەکی بەرگری شۆڕشگێڕانە
کە هەستەکانی سەرەکییە بە هێزێکی وەکو دیموکراتی نیشتمانی
کوردستان دەکرێ بکرێ؟ بە چەند ئەڵقەیەکی بەهێز بۆ چەند
بەرێگای دەبوایە باشتر رەچاوی واقعی خەباتی
خەڵکەکەمان و شۆڕشەکەی بکەین، ئەنجامەکانی گەورە و قەناعەتی
فکری تایبەتی و جیاوازیشمان بوو بۆ زۆرتر وا بوو
لە رێگەی ئەوانی هێنرابینیەوە وەک شێخ قوتمان
دوور خستبینەوە لە کۆمەڵە و دیموکراتی، چونکە ئەبوایە
بمان زانیبایە ئەم کارانەی ئێمە بە چونکە هەرکەسێک لە
ناو شۆڕش و کۆمەڵەدا دەبینێت هاوڕێ کێشە و گیروگرفتە
ئاوا کە گیانی بەرەنگاری ئاواز دەکات، ئەگەر چی
سەرنجامی ئەو سیاسەتە هەڵەیەی کە ئێمە گرتبوومانە
بەر؟

٣- کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان وەک رێکخراوێکی
مارکسی لینینی شۆڕشگێڕی ئەساسی کۆمەڵەی خەبات و
دیموکراتی نیشتمانی کوردستانیشی وەک رێکخستنێکی نیشتمانی
بەرەیی دادگاری فراوانی کاریگەر و باڵا دەبینێ،

2

٢

بۆ تۆزینەوە و دواتر بڕیار، پێشنیاری حیزبەکەمان و بکرێتەوە
یستەمان لە عێراقدا ، ئەوە ناشیستەکان ، ئەرکی سەرشانی
هەموو کەسێکی لایەنێکی شۆڕشگێڕە و دیموکراسی و هەموو ...
ئێمەو دۆستانی ئێمە لە پشتیوانی و دۆستایەتی کردنیان ،
کاتێک وا ئەکەین لە بەرامبەر دوژمنێکدا داوا بێت چونکە
داوا کردنیان دەبێت چۆن یاشکەوتنی سەرکەوتنی
جوڵانەوەی ڕزگاری خوازانەی کوردستان ، ئەمە ڕاستییەکە
تا دێت ڕووداوەکان باشتر دەیسەلمێنن . بۆیە ئەمە بەر
کارەکانی ئێمە کە پەیوەندیی ئەو ڕاستیانەی سەرەوە
بوونی پێدانیان دەکرێن ، بە تایبەتی پاش ئیلتیزام کردنمان
بە ئازادی شۆڕشەوە ؛

ج- چۆنیان دەزانن هەڵوێستمان بەرامبەر نووسراوەکانی
گۆڤاری سالارو م. جەعفەر ، بەتەواوی ڕێک کردنەوەیان بووە
چونکە بەکیانێکی دوژمنکارانەو ناڕاست بەرامبەر کۆمەڵەو
یەکێتی نووسراوە ، ئاشکراشە هەمان هەڵوێستی پێداشە
کردنمان هەیە ، سەبارەت بە هاندانی لایەنە و دەوڵەتەکانی
ناوچەکە بۆ دەور گرتنەوەی یەکێتی و دژایەتی کردنیان
هەر لە سەرەتای ئەو بڵاوکراوانەوە بە ئاوات و خوازییەکی ئەڵێم
دەدەین ، لە کاتێکدا پێویست بوو بە پەیوەندییەوە .

3

٢ ـ دۆستەو پێشکەوتنخوازەکانیش بۆ شۆڕش و وەرگرتنەوەی
ئەندامەکانیان زیاد بکەن، ئەوە هەوڵ بدرێ خستنەوەی ڕێز
خستنی بارەکانی ئۆپۆرتونیستی سیاسی. چونکە ئەم گورزە
خەبات بەرەو بۆ ئەم هێرشانەی تەرە ناو ئێمە، وە ئێمەش
دەبێ پێش وەخت لەم بارەیەوە هەڵوێستمان لە گەڵ
ئەو برادەرانە ڕوون بکەینەوە.

٣ ـ هەر کادیرێکی پێشمەرگانە کە ناعەینی بۆ هەواڵی لە کۆمەڵە
لە ڕووی ئیشوکاری هەڵبژاردنەوە پێش وەخت دەبێ
ئیستقالە بکات یان لە کۆمەڵە بکرێتەدەر پاشان بیرێکی
لە چوونە ناو دەزگاکانی تر بکرێتەوە.

٤ ـ کارکردنمان بە چەشنی (تەسەلسول) تاوانێکی
تەشکیلاتی و سیاسی گەورە بوو، کارێکی ناشەرعی بوو،
زیانی بۆ هەردوولا هەبوو، بۆیە لەو شێوە کارە
پەشیمانین و ... ڕەخنەی لێدەگرین و وە بە
پێویستیشی دەزانین هەوڵەکانی ئەو شێوە کارکردنە
بنەبڕ بکرێن و هەر کەسێ لە خۆیەوە چاوی پێدا
بخشێنێ و پاشماوەکانی نەهێڵێ، چونکە ئەمە زیانی
بۆ کۆمەڵە و شۆڕش.

٥

هـ - دەربارەی کەرت و پەرت کردنی هێزی پێشمەرگەی
کوردستان و هەرچەندە ئێمە بە کارێکی نالەبارو ناوانیان
زانیوە ، بەڵام شێوەی سەرانەو سیاسەتەکەی دەرکەوت
هەر مۆڵەتەوە دەبرد . بۆیە دیسان دژی جیاکردنەوەی
هێزی (پ.م) کوردستانین ، چونکە هەموو ئەمە لایەکی
بۆ ئەو دەبەستە ، واتە جیاکردنەوەی هێزی پ.م
کوردستان بە خیانەت و تاوان دەزانین ، چونکە بە تەواوی
لایەنگیری یەکێتی ڕیزەکانی و گیانی برایەتی و هاوکاری
لە ئەستەمەنی لە ڕیزەکانیدا ! . دەست هەڵگرتن لەو جۆرە
سەرانەو سیاسەتە تاقە زامنی ڕەواندنەوەی ئەو
هەڕەشەیەیە کە ئەبێتە هۆی لاوازکردنی شۆڕشەکەو
تەفرەکردنەوەی ئەو کێشە نابەجێیانەی پێشووە ،
بۆیە هیوادارین وای هەر ئێستایش بە هۆی کێشەکانی
ئێمە دوایی و لە ژێر ئەنجامی ئەو وەزعە سیاسیە !
کوشتن دوورە بەرەو یەکڕیزی و ڕاوان و دوورکەوتنەوە بووە
لە یەکێتی و هێزی پ.م و گرنگە و ئەوەندە پێویستە
دان بە هەڵەکانی خۆیاندا بنێن و بگەڕێنەوە ناو هێزی
پ.م و براکانی خۆیان لە یەکێتیدا ، چونکە ئەم
واقیعە هەرگیز بەرگەی جیابوونەوەو شەڕی ناو

٤

٢

خۆو زیاد کردنی لەشکرێکیە کە ناگرێت ، وە هەروەها ئێستا
جەنگی دوژمن دەبڕێ و دڵی مطلیبەکەمان خۆش
دەکات . ئێمە لە ڕێی خۆمانەوە لەو جۆرە
ترسە کە ئەم ئەنجامەی دا بە دەستەوە ~~پێشیانی~~
هیوا دارین هەموو برایانی تریش ئەم هەڵوێستە
وەربگرن و چیتر درێژە بەو سیاسەتە هەڵەیە نەدات .

برایان ...

ئێمەی لە سەرەوە نووسیومانە پێوەندی هەڵوێست و
ڕاو قەناعەتی ئێمە سەبارەت بە ئاڵۆزی شۆڕش و
بەرجەم هەڵوێستەکان ، بە بڕوای ئێوەوە
دوور لە هەموو ئەنجامێکی ئەم یان ئەوە لە کاتی
گرتنمانەدا لە ڕێی یەکێتی و کۆمەڵەوە ، لە چوارچێوەی
زۆر هێمنە و ئارام و دیموکراسیانەدا ، بێ هیچ
ئاژاوە و فشارێ . بۆیە دیسان دووپاتی ئەکەینەوە
ئێمە ئێستە کە لە خوارەوە ئیمزامان کردووە هیچ
جۆرە ئیلتزاماتێکمان پێیانەوە نەماوە و نامێنێ
وە ئێستر هەموو کوردێکی بێلایەنە دڵسۆز و دوور

6

لە ژیانی سیاسی کە دوور لە کوردستانی عێراق
ژیانی دەبەستینە سەر کە بۆ ئێمە هەبێتی داوامان
لە کۆمەڵ و عەلیش کردووە یارمەتی چونکە هەموومان
لە هەموو بارێکەوە بۆ هەبێ رێگەی کە ئەوانیش
بە سەرپەرە گفتیان پێ داوین .. وە ماندوو
بوون چەند ساڵی رابوردیان بە گیانێکی مەسئولانەوە
رەچاو کردووە کە سەرەرای ئەو هەموو ناکۆکی و
دژایەتی کردنەمان لە خاوەنەکەی دیاریکراو داواکاریمان

شەفیق

٧/١/٨٦ — ١٩٨٤/١/٧

شێخ ...

١٩٨٤/١/٧

7

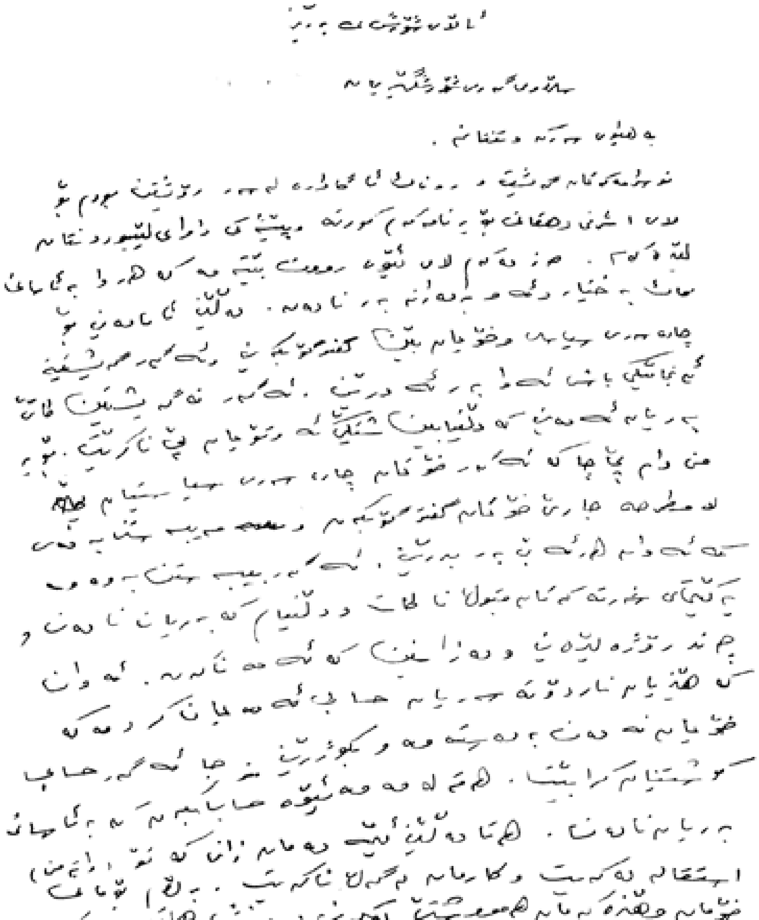

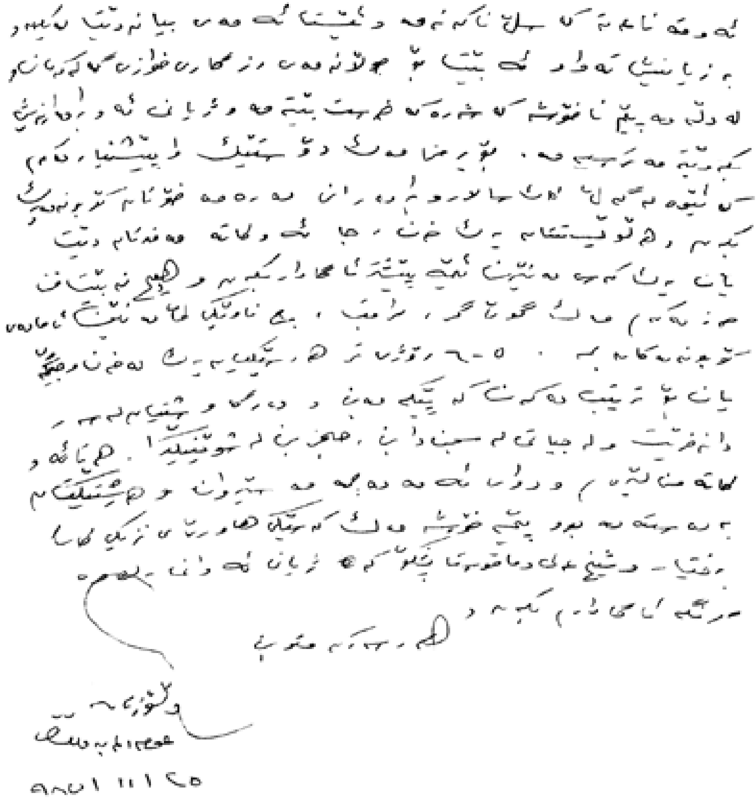

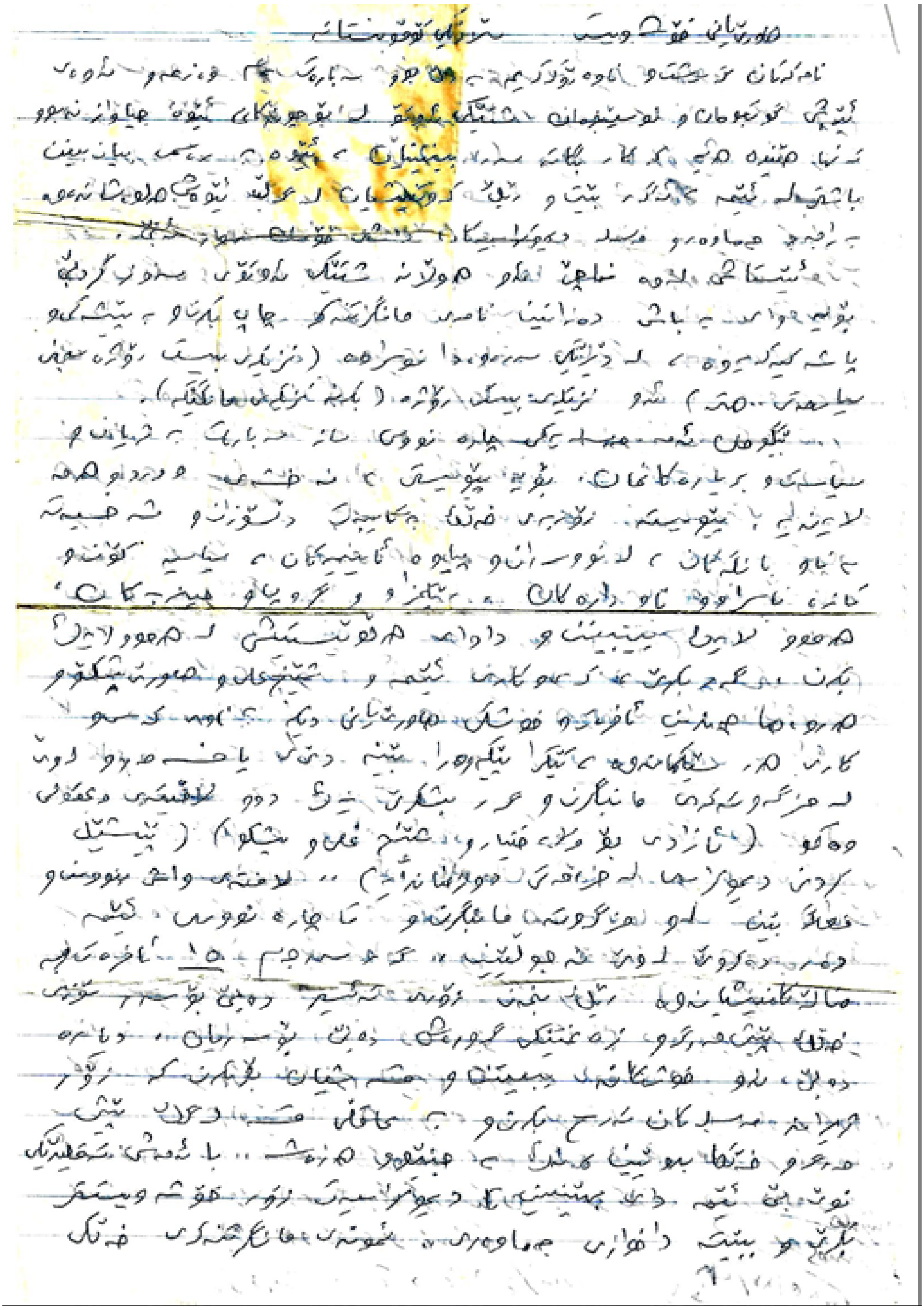

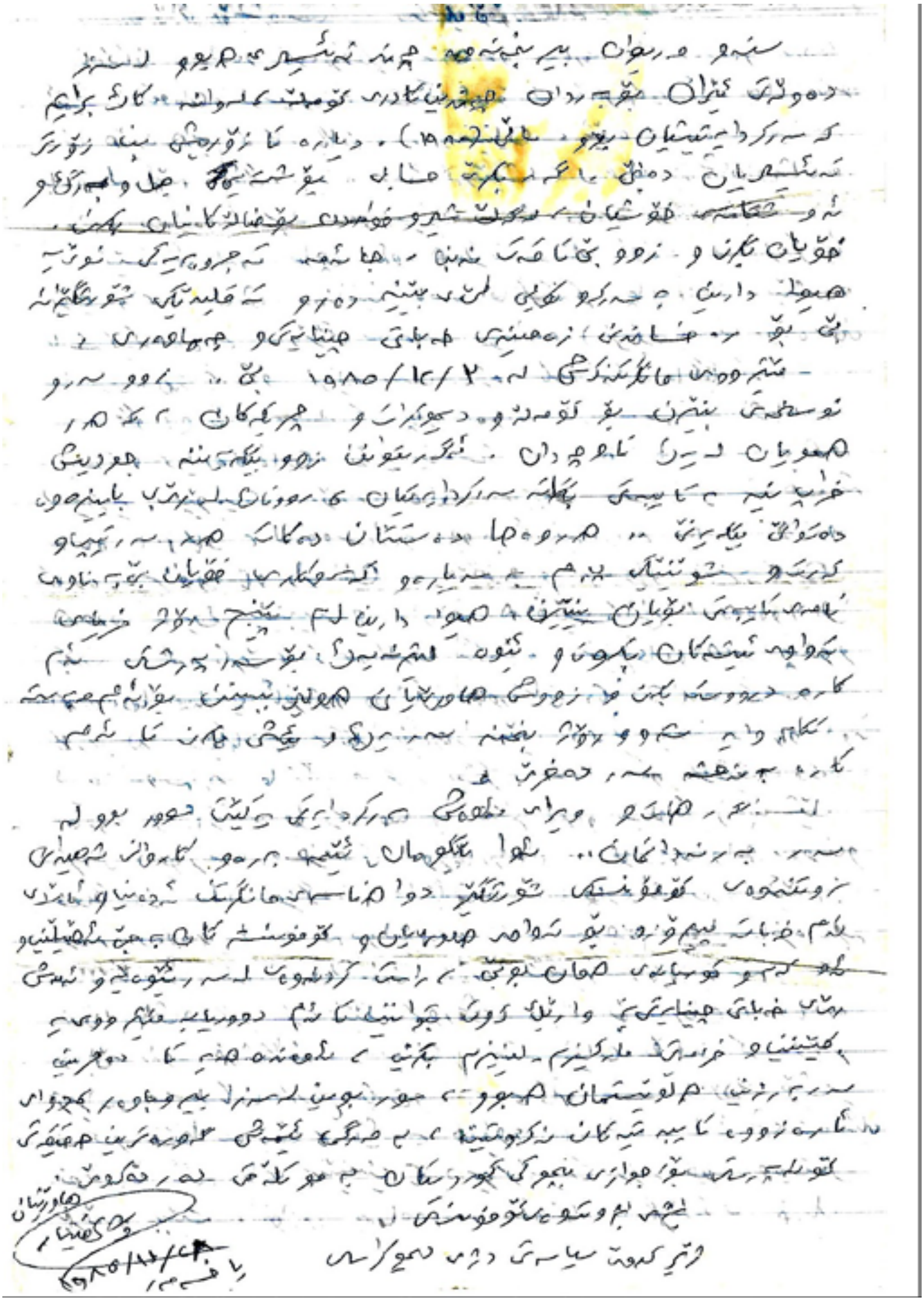

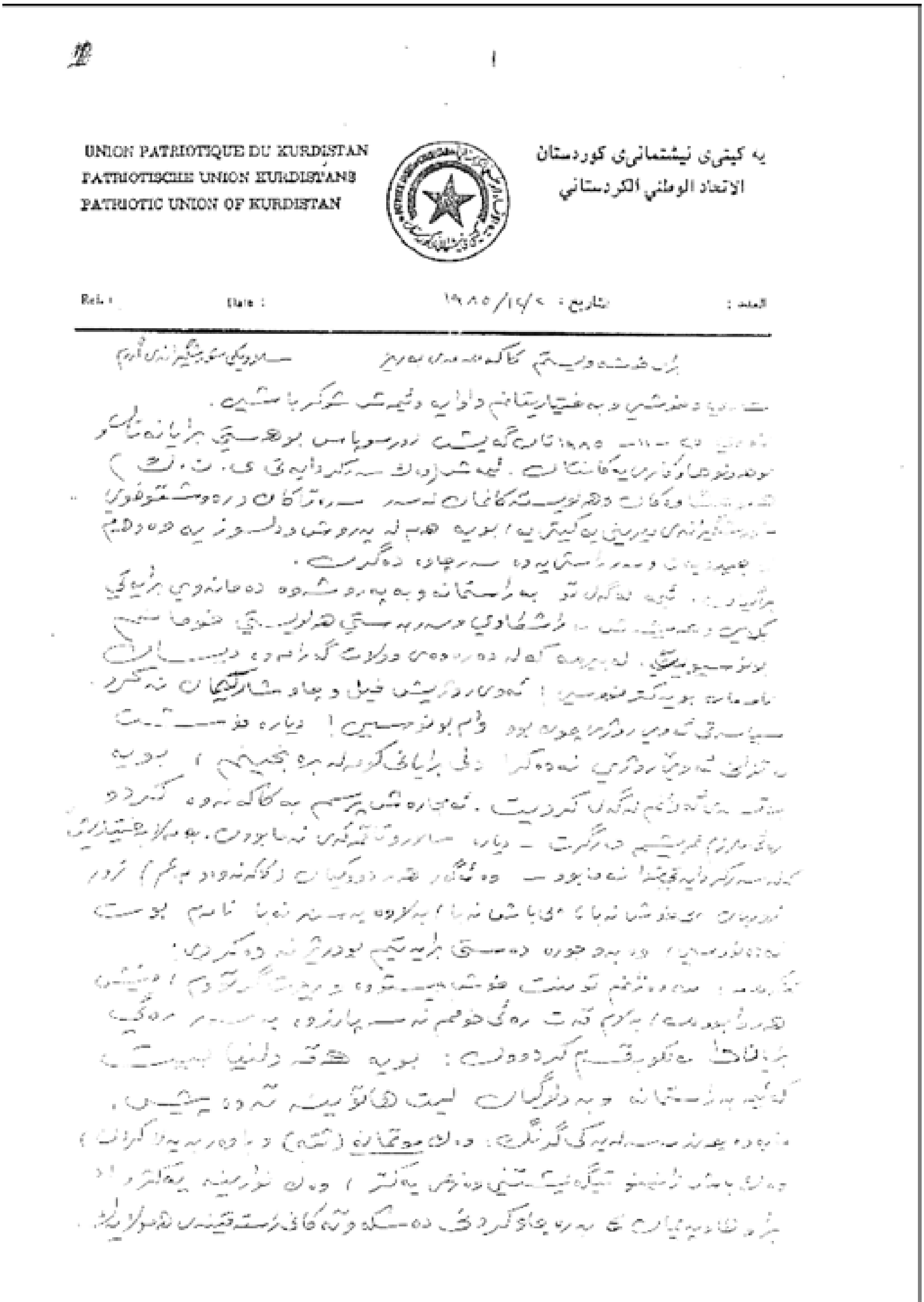

UNION PATRIOTIQUE DU KURDISTAN
PATRIOTISCHE UNION KURDISTANS
PATRIOTIC UNION OF KURDISTAN

یەکیتی نیشتمانی کوردستان
الاتحاد الوطني الكردستاني

Ref. : Date : تاریخ : ٢/١٢/١٩٨٥ العدد :

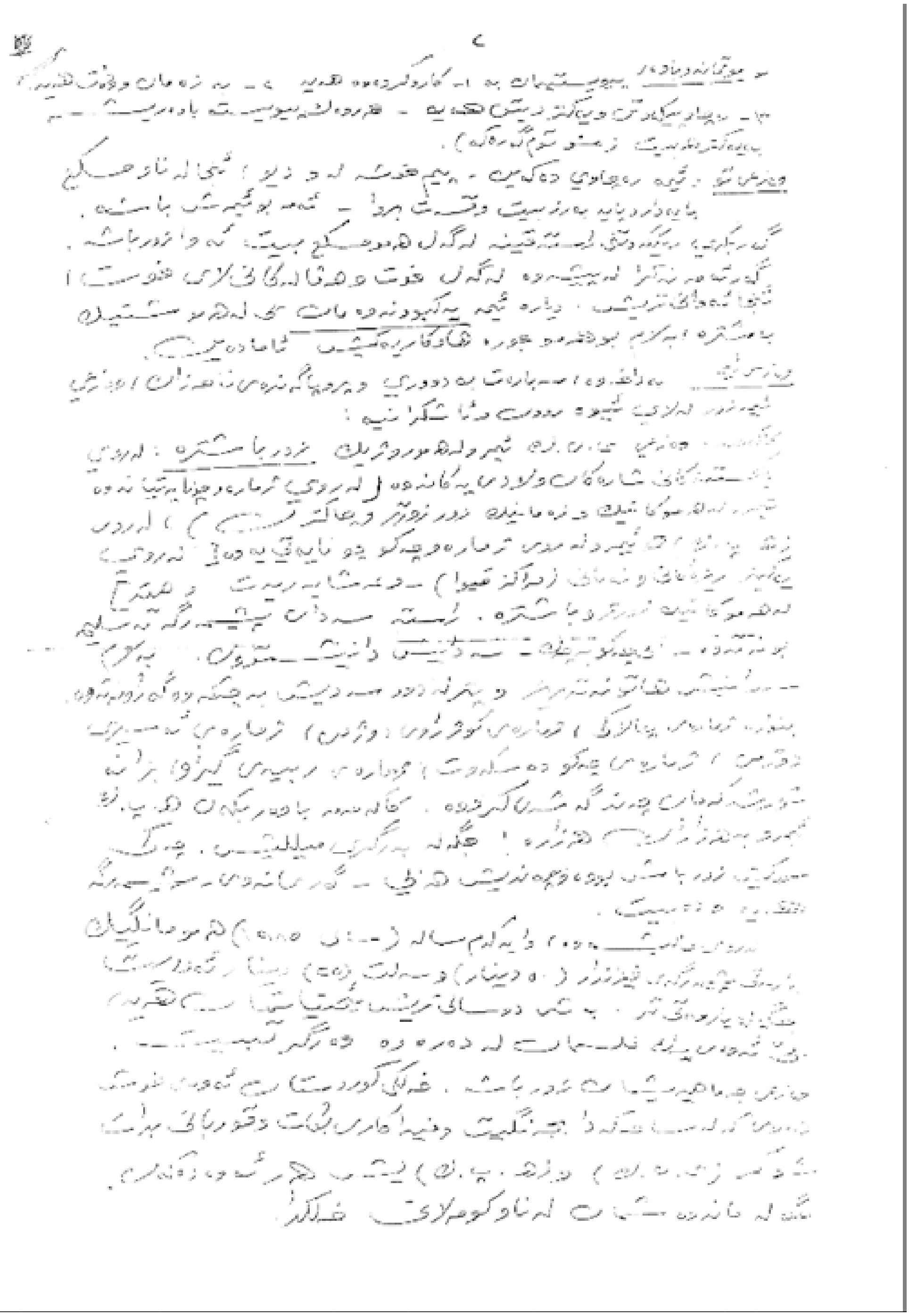

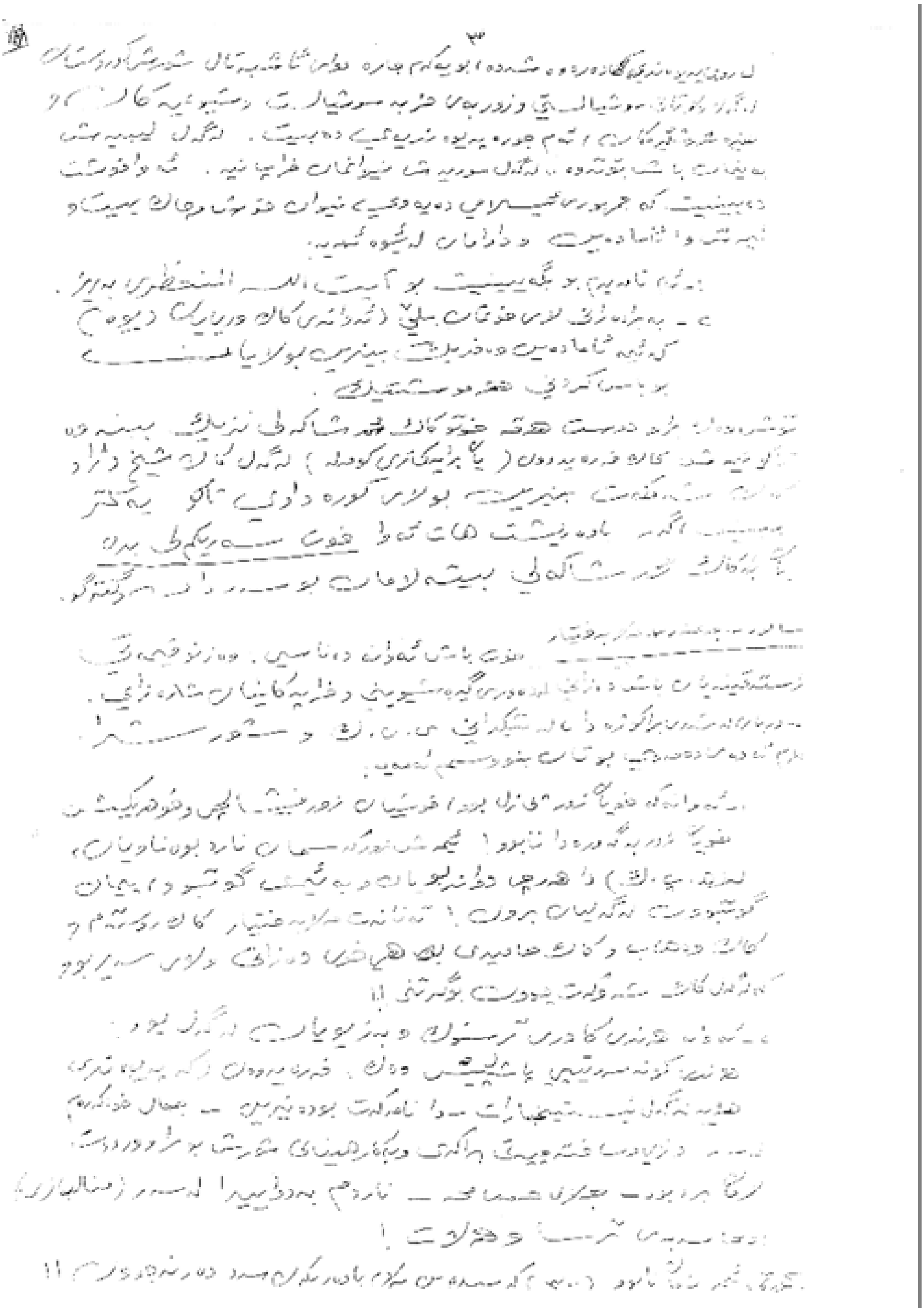

(٥)

[illegible]

[illegible]

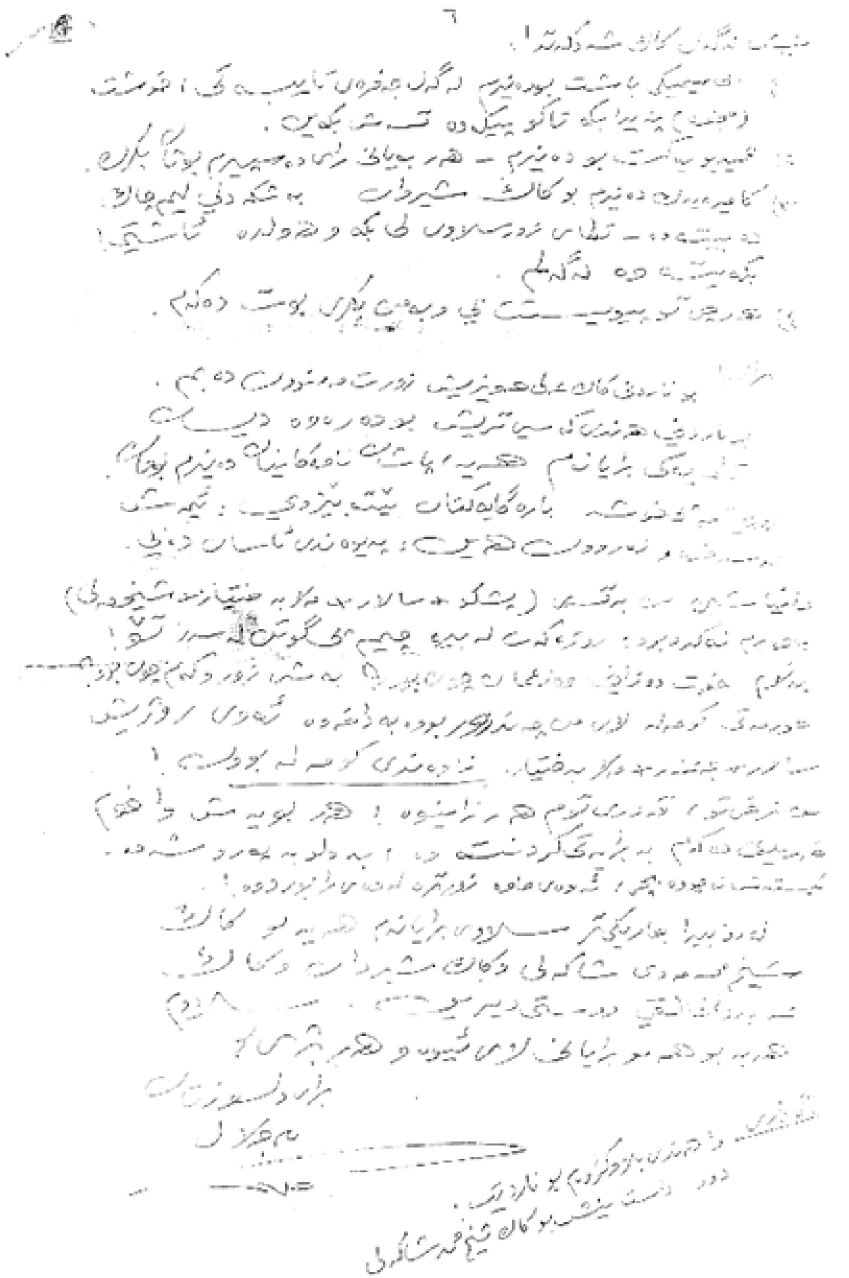

سێوان
٧ / ١٢ / ١٩٨١

هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش ی تێکۆشەر

سڵاوێکی خۆش و شۆڕشگێڕانە

بە هیوای سەرکەوتنتان .

[illegible]

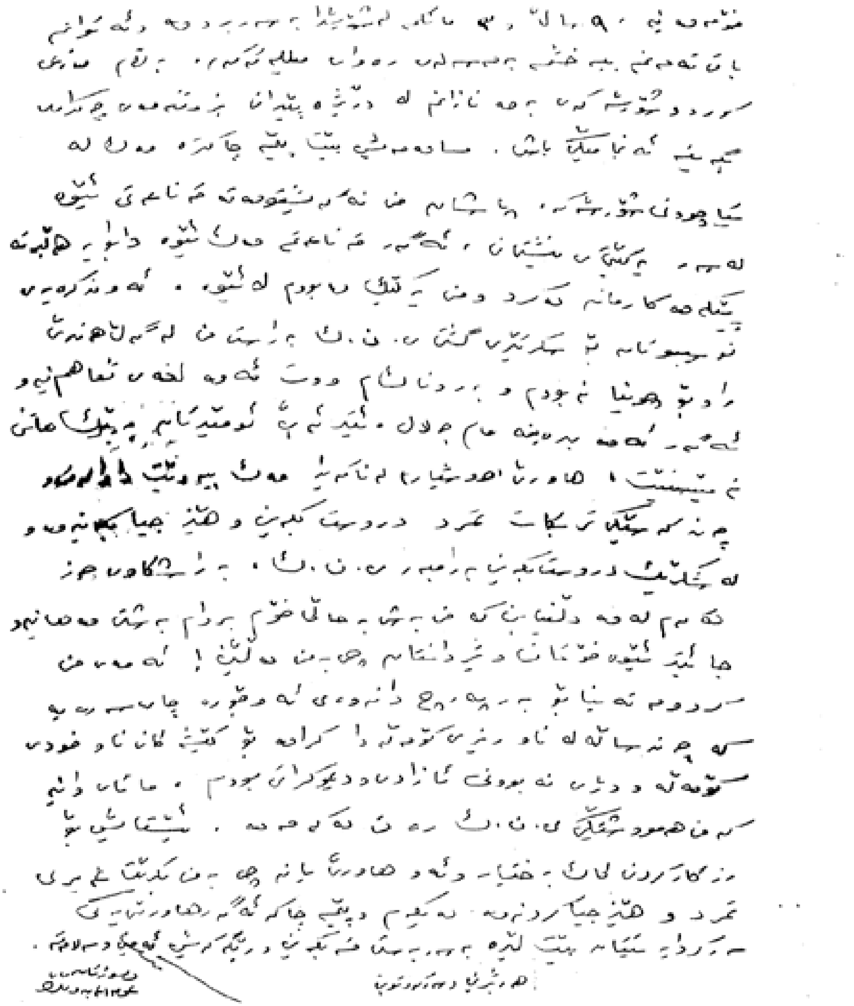

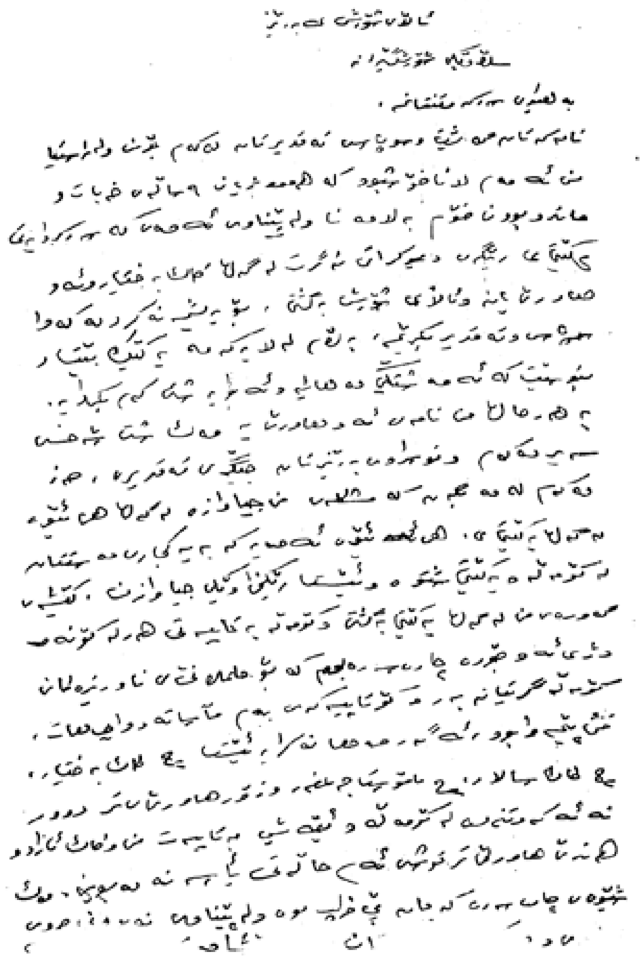

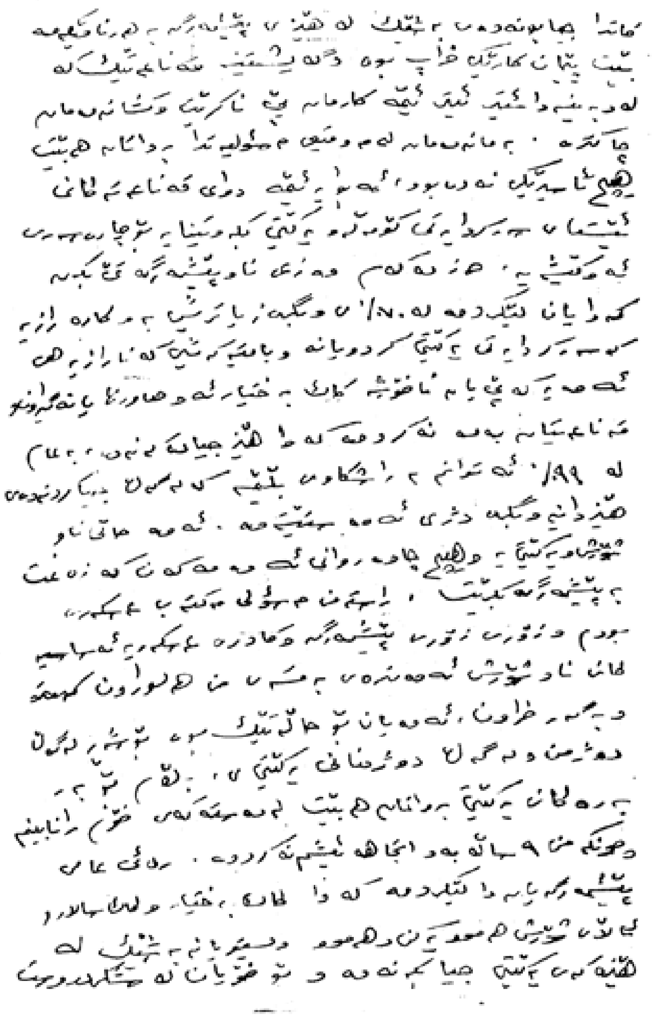

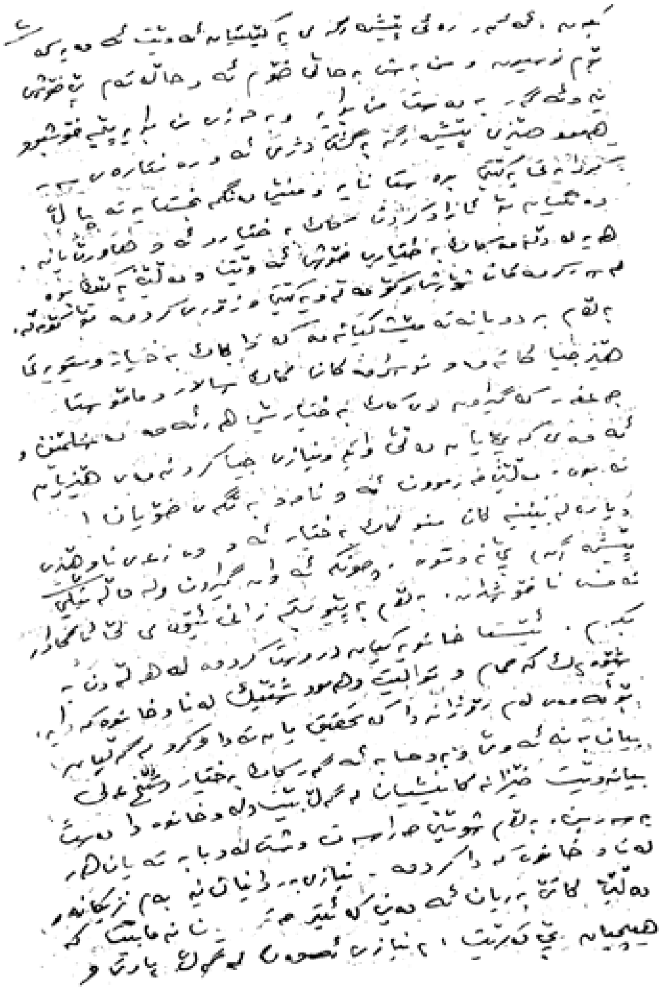

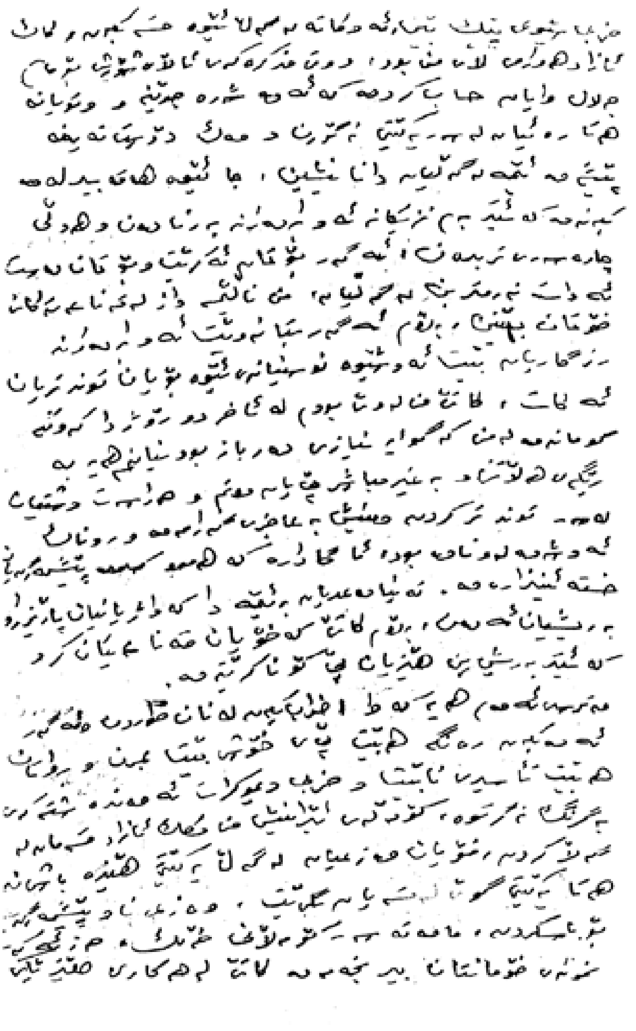

[illegible]

ئێمە وەکو بزانن [illegible] ئاڵای شۆڕش بێت لە بێت لەمە
پێشوتر بۆ داوا بێت. ئێستا پارتی زۆر بە [illegible]
نزیک بوونەوە لە پارتی و حزبی شیوعی و هێزە نیشتمانی
[illegible] لەمە [illegible] هەڵوێستێکی باشە بۆ [illegible] و
دڵنیاشین بۆ [illegible] یەکێتی [illegible] بۆ رزگارکردنمان.
حاڵێکی هیچ نزیک بوونەوەیەک لە نێوان پارتی و رژێم نییە و
[illegible] لەمە [illegible] بۆ [illegible] بۆ ئاکام [illegible]
[illegible] لەمەش [illegible]
[illegible] کە [illegible] و [illegible] پارتی [illegible] یەکێتی [illegible]
[illegible] لە [illegible] گفتوگۆ و [illegible]
[illegible] لە [illegible]
[illegible] نەکەین.

[illegible] بۆ [illegible] ساڵە [illegible]
[illegible] بە [illegible]
[illegible] هیوادارین [illegible]
[illegible] بە [illegible] پارتی [illegible]
[illegible] هەڵوێستی [illegible]
[illegible] لە [illegible] کە [illegible]
[illegible] پارتی [illegible] جودا بێت.

[illegible]

[illegible]
[illegible] ١٦/١٧ ١٩٨٥/١/٢١

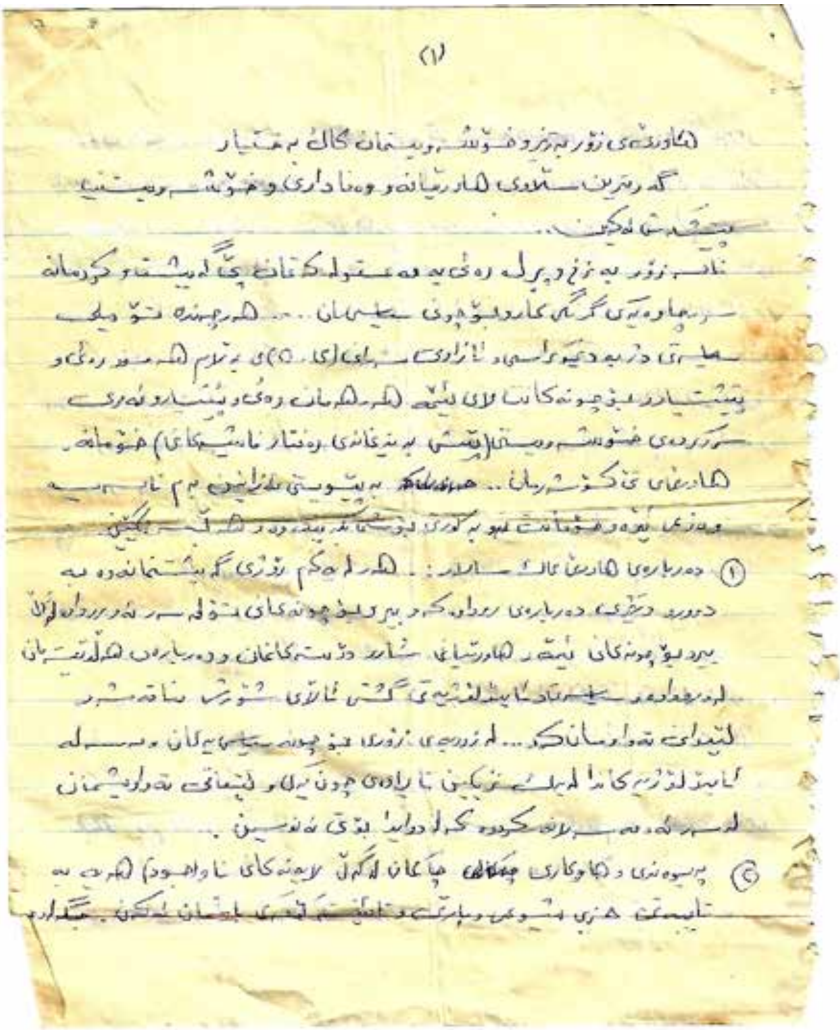

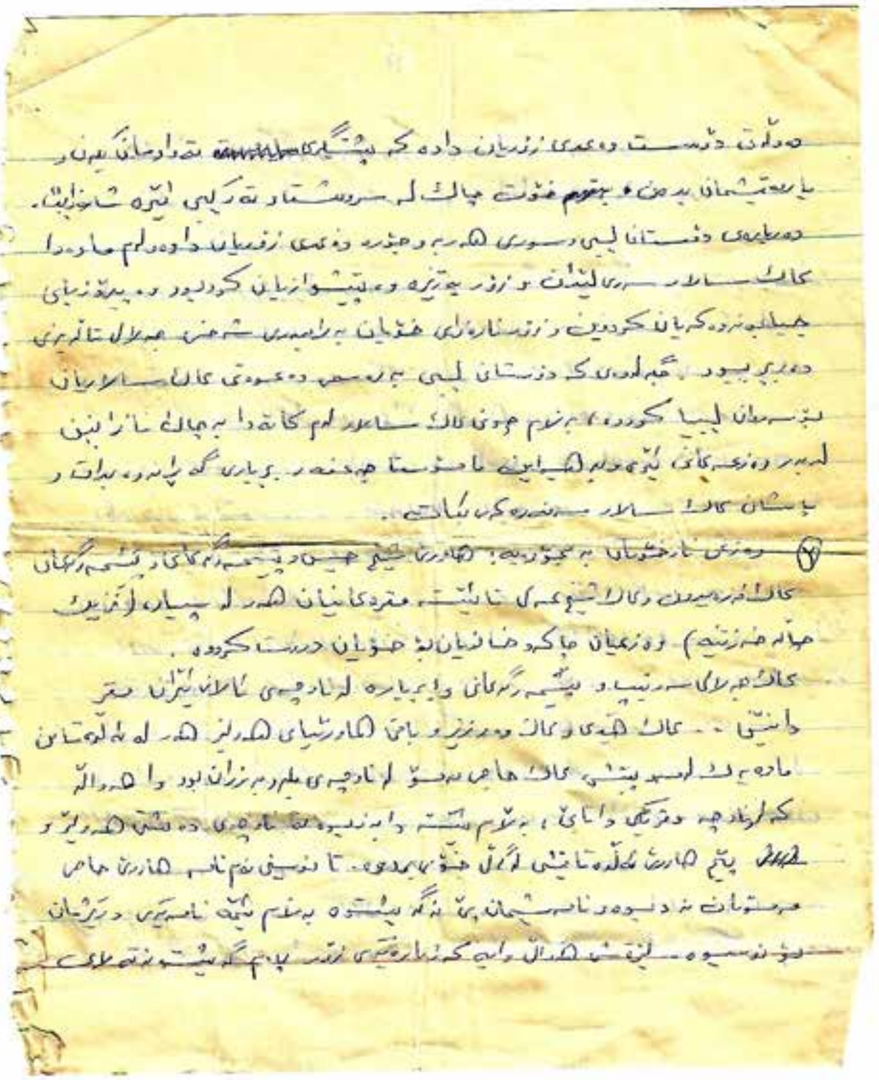

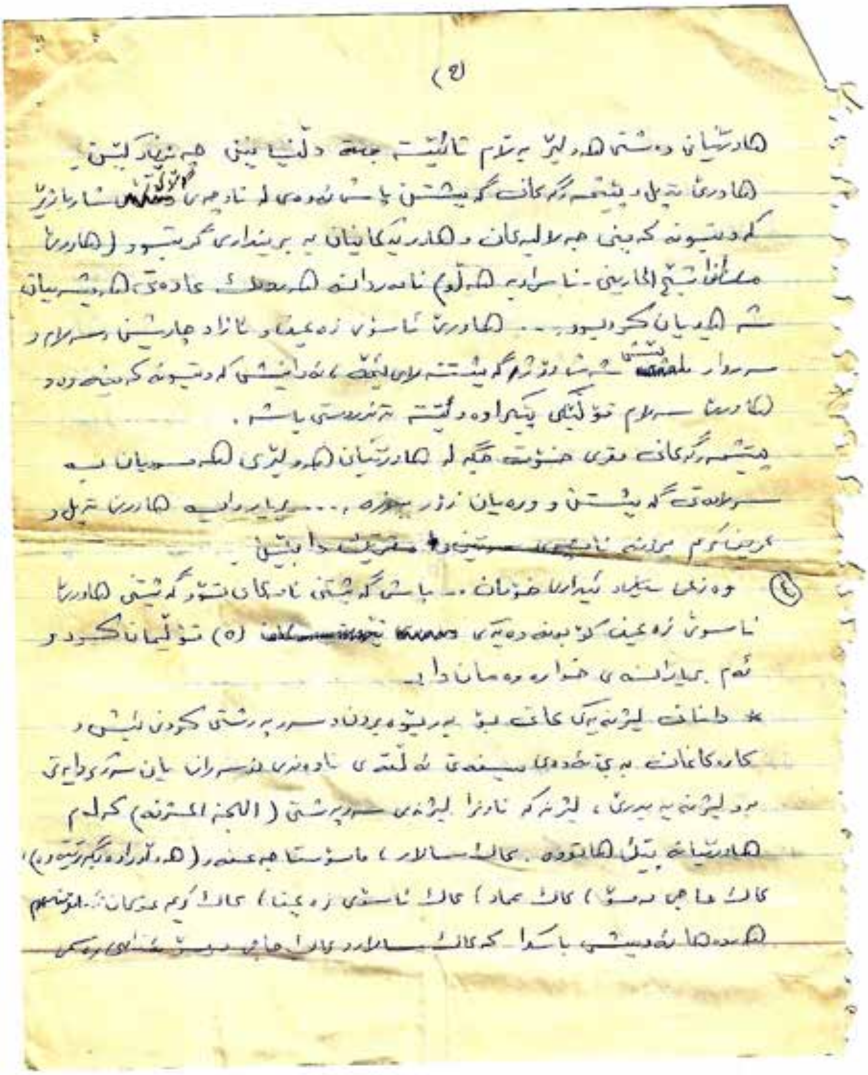
(٢)

هاوڕێیان وەشتە هەولێر بەتەم ئالیکیت جەعفەر دڵنیا بینی هەر یەکێتی
هاوڕێ تەیل و پێشمەرگەکان گەیشتن پاش ئەوەی لە ئادەمی [illegible] ئاشاربازێڕ
گەڕاونەتەوە کە بینی هەموولایەکان و هاوڕێکانیان بە بریندار گیرابوو (هاوڕێ
مستەفا شێخ ئەلمازینی - ئاسۆی [illegible] نامەردانە [illegible] عادەتی [illegible]
[illegible] کردبوو ... هاوڕێ ئاسۆی زەعیم و ئازاد چارەسەری [illegible] و
سەردار [illegible] زۆر گەیشتنە [illegible] لەوێشی گەڕاونەتەوە
هاوڕێ سەلام تۆڵەکەی پێکراوە و [illegible] تەندروستی باشە.
پێشمەرگەکانی [illegible] هەموو لە هاوڕێیان [illegible] هەولێری [illegible] بە
سەرکەوتوویی گەیشتن و ورەیان زۆر بەرزە ... [illegible] هاوڕێ تەیل و
[illegible] دابێنێ.
(٤) وە [illegible] ئێوارە [illegible] پاش گەیشتنی [illegible] گەیشتنی هاوڕێ
ئاسۆی زەعیم [illegible] (٥) تۆڵەیان کردوو
ئەم [illegible] هەموو [illegible] دا ...
* داوای لێژنەیەک [illegible] بۆ بەڕێوەبردن و سەرپەرشتی کردنی [illegible] و
کارەکانی [illegible] هاوڕێیان [illegible] سەرکردایەتی
بۆ لێژنەیە [illegible]، لێژنەکە ناوی لێژنەی سەرپەرشتی (اللجنة المشرفة) کراوە
هاوڕێیان [illegible] (هاوڕێ [illegible] عومەر (هاوڕێ ئازاد [illegible])،
کاک حاجی [illegible]) کاک حەماد) کاک ئاسۆی زەعیم) کاک [illegible]
[illegible] کاک [illegible]

ئەڵتەی ناوەندی ئەفسەرانن و لایەنگرانی [illegible]. کارەکانی ئەم لیژنەیەش
بە مجبورە دابەش کرا. کاک [illegible] لایەنگرانی لیژنەو لایەنگرانی کاروباری
پێشمەرگایەتی، ماموستا سەلام سەرپەرشتی کردن و پەیوەندیەکانی، کاک
حماد سەرپەرشتی کردن رێکخستنی، کاک کریم [illegible] سەرپەرشتی کردنی اعلام و
رۆشنبیری. کاک [illegible] بەرپرسی [illegible] رێکخستن و پەیوەندیەکان [illegible]
کاک [illegible] کادرگیری لیژنە.. [illegible] کە [illegible]
ئەم لیژنەیە بکات و [illegible] بۆ [illegible] بێ.

* وا بڕیارە کە [illegible] دەرچوونی گۆڤاری ئاڵای شۆڕش یەک
لەدوای (تاشری) ژمارە پێک ئەکرێت.

* ~~[illegible]~~
[illegible] کرا [illegible] تا [illegible]
ئازادی [illegible]
لە [illegible] رێکخستن [illegible] ... لە [illegible]
بەجیاتی [illegible] ناسیان ئەکرێن.

* [illegible] کە بە [illegible] زەمەن و ئاشکراوە لەگەڵ
[illegible]. [illegible]
[illegible] ئەوەیشی [illegible] کە [illegible]
لە [illegible]
[illegible] کە [illegible]

(3)

[illegible]

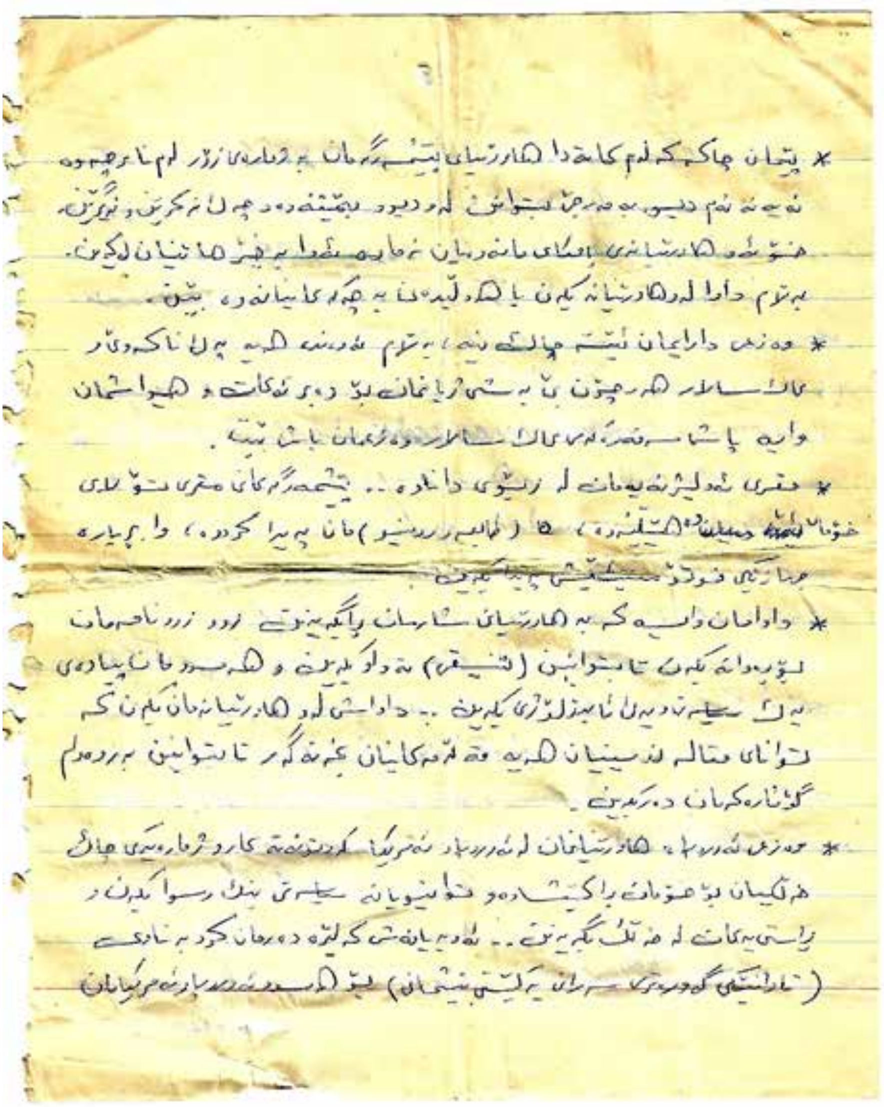

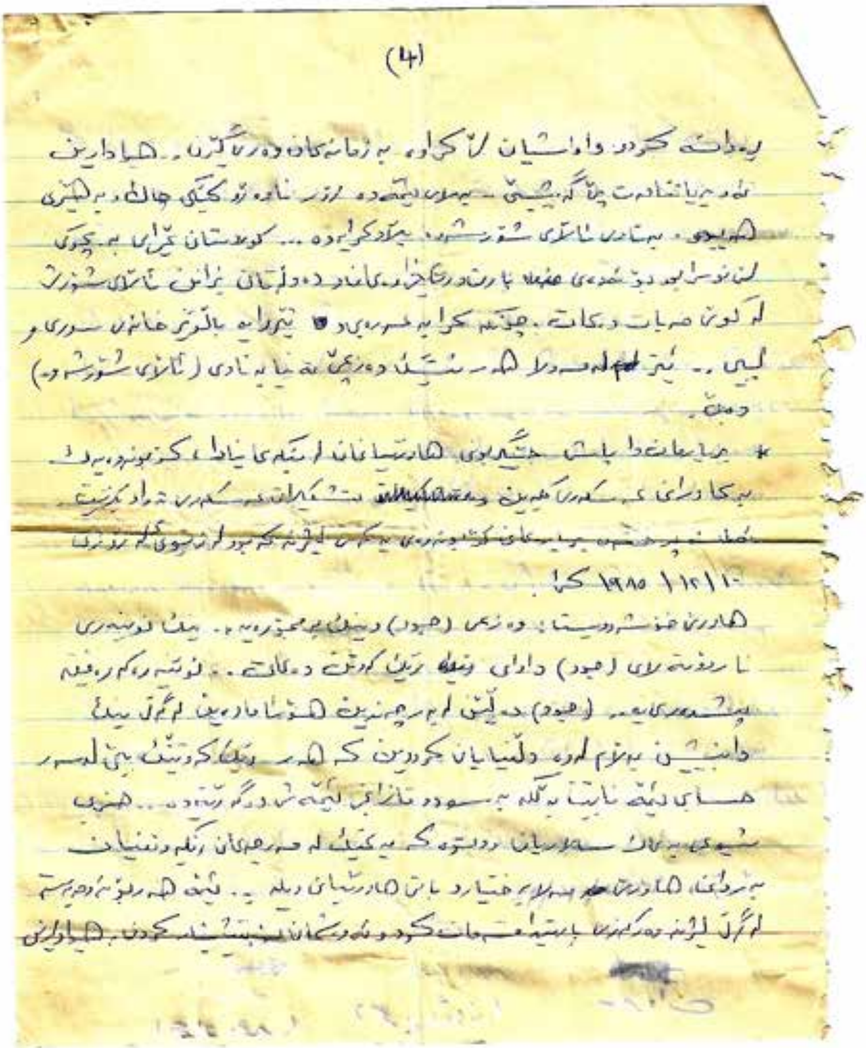

(4)

[illegible] کردوو داواشیان لێ کراوە بە زمانەکانی دەرەوە [illegible] . هیوادارین
ئەو بەیاننامەت پێ گەیشتبێ [illegible]
[illegible] بەیاننامەی ئاڵای شۆڕش [illegible] ... کوردستانی عێراق [illegible]
[illegible] دەوڵەتانی ئێران [illegible] ئاڵای شۆڕش
[illegible]
[illegible] (ئاڵای شۆڕشەوە)
[illegible]

* [illegible]
[illegible]
[illegible]

١٠/١٢/١٩٨٥ كرا.

هاوڕێی خۆشەویست: [illegible] (جەود) [illegible]
[illegible] (جەود) [illegible]
[illegible] (جەود) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

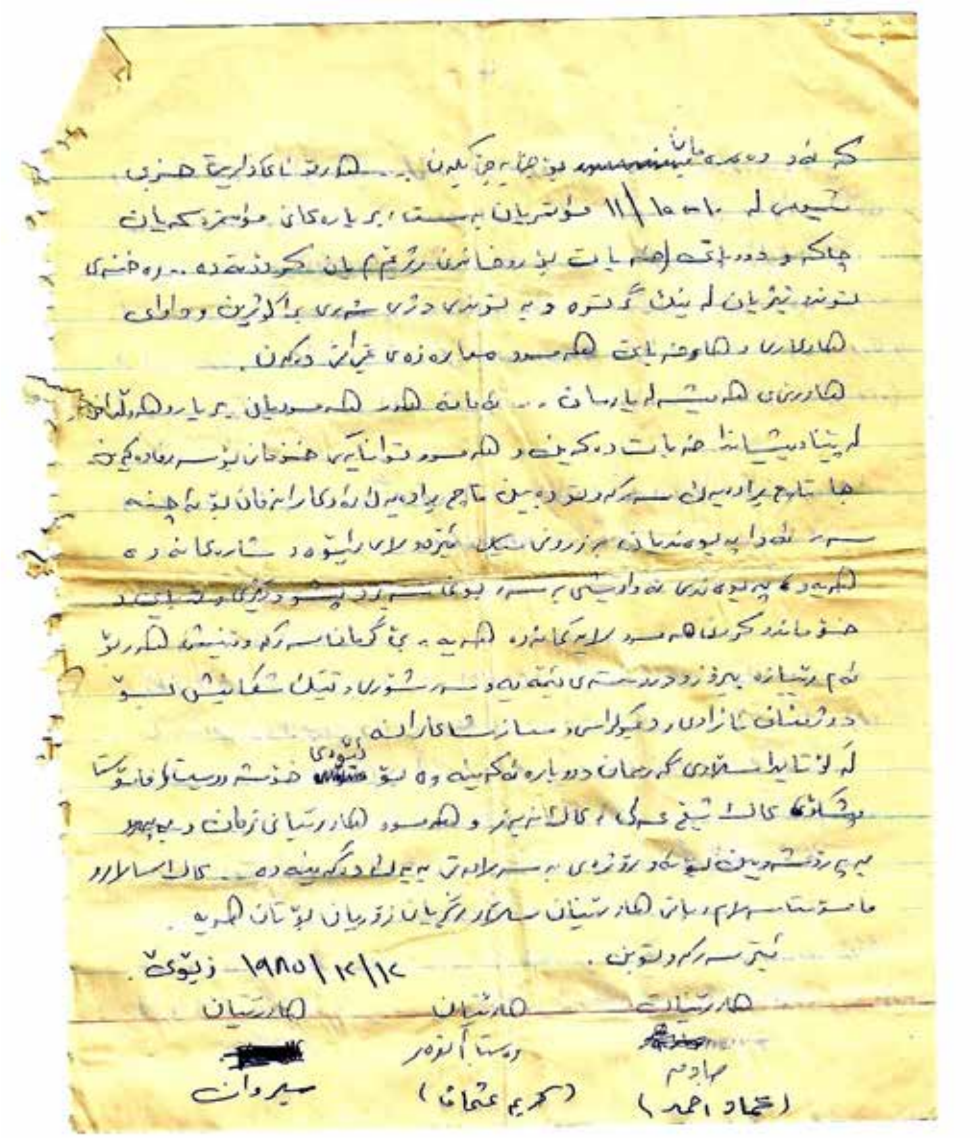

کە ئەو دەمە [illegible] بۆ [illegible] کردین. هاوڕێ ئاکادیرەکانی حزبی
شیوعی لە ١٠-١٠/١١ کۆبوونەوەیان بەست، بڕیارەکانی کۆبوونەوەکەیان
چاک و دوور [illegible] بۆ ڕووخاندنی ڕژێمیان کردووە... ڕەخنەی
توندیشیان لە [illegible] گرتووە و بە توندی دژی شەڕی [illegible] وەستاون و داوای
هاوکاری و هاوخەباتی هەموو مەفرەزەکانی [illegible] دەکەن.
هاوڕێی هەمیشە لە یادمان... [illegible] هەموویان بڕیار [illegible]
لە پێناو [illegible] خەبات دەکەین و هەموو توانایەکی خۆمان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ئازادی و دیموکراسی و [illegible]
لە [illegible] دووبارە [illegible] (ئێوەی) [illegible]
[illegible] و هەموو هاوڕێیانی [illegible]
[illegible]
[illegible] هاوڕێیان [illegible]
ئیتر سەرکەوتوو بن.
١٢/١٢/١٩٨٥ زێوێ.

هاوڕێیان
[redacted]
سیروان

هاوڕێیان
وەستا ئەنوەر
(کەریم عوسمان)

هاوڕێیانت
[illegible]
(عیماد احمد)

شێنی؛ هاوڕێ بەڕێز.. لە نامەیەکدا کە بۆ کاک سالارتان نووسیبوو، گلەییتان
هەبوو کە ئێمە پەیوەندیمان لە سەر سەرانی یەکێتی تێک داوە تا
یارمەتی هەرەس کردن لە ژیانی تالەبانی بدەن بەڵام کە ئێمە گومانمان
لە ئەوانە چەندین جار لە ئێمە هەڵبژاردوون و دارایان لەگەڵ
بە پێشوو درێژییەوە ئەو دەمە لەبیر سەرکردەیەتیدا، ئەوە بوو کلێشەی
بەیاننامەیەکیان نووسیبوو (تاڵانییەکی گەورەترە ...) کە بەلای
ئێمەوە زۆر لە سەرخۆ و دووربینانە بوو... تەنانەت ئەمانیش
رەفتاریان لە شارەدێیەکدا کرد کە بۆ لە بەیاننامەکەیاندا هەرەشە
لە سەرانی یەکێتی ئەکەن.. هەروەک لەم نامەیەدا بۆمان نووسیت
ئێمە سیاسەتێکی واقیعیانە و تێرمان گرتووە بەر، بێگومان دوژمنانیشی
بەگژ ئەوەی بەرژەوەندی خۆیان دیعایەمان بۆ ئەکەن و هەڵاڵ تالەبانی
کردوەیە تا بەشەرتێتە ئەکە گوایە کاک سالار دەکوژن، بەڵام مەسەلەکان
بەو شێوەیە نیە. هیوادارین دڵنیابیت لە برایەتی و
هاوڕێیانە.

پێرسوود.

١٩٨٠/٤/١٢

زنیوی

کرێکارانی جیهان یەکگرن

هاوڕێی زۆر بەڕێز کاک سالار

[redacted]

لەگەڵ گەرمترین [illegible] سڵاوی [illegible] بۆ هاوڕێیانی، داوا لە [illegible] لە [illegible] ئاگادارتان بە [illegible] دەکەمەوە:

دەزانن لە [illegible] دەستی ئیمپریالیزم [illegible] جیهانیدا و [illegible] وڵاتە دواکەوتووەکان [illegible] لە ناوچەی ئیمپریالیزم... هەر لە سەرەتای [illegible] وڵاتانە (دواکەوتووە) بە [illegible] کایەوە. [illegible] وڵاتە دواکەوتووەکان بە ئیمپریالیزم [illegible] لە دەستی [illegible] بۆ [illegible] سیاسی [illegible] ئازادی و [illegible] دیموکراسی...

[illegible] کۆنەپەرستی [illegible] کۆنەپەرستی [illegible] لەو [illegible] ئازادی و دیموکراسی لە [illegible] کۆنەپەرستانەی [illegible] کۆنەپەرست و [illegible] لە [illegible]... کار [illegible] لە سەر [illegible] هاوڕێ [illegible] و [illegible] هاوڕێیانی...

لە بارەی [illegible] [redacted] هەر لە سەرەتاوە [illegible] ئازادی و دیموکراسی بووین [illegible] ... ئازادی و دیموکراسیدا [illegible] کۆنەپەرستانەی [illegible] دەبینین...

بەو پێیە، [illegible] ئازادی [illegible] دیموکراسی [illegible] لەگەڵ [illegible] (یەکگرتن [illegible]) لە [illegible] کۆنەپەرست و [illegible].

هەر لە سەرەتاوە [illegible] [redacted] [illegible] ئازادی [illegible] سیاسی [illegible] دیموکراتیانە [illegible] لەو [illegible] [redacted] [illegible] کۆنەپەرستی [illegible] ئازادی و دیموکراسی [illegible] [redacted] [illegible] ئازادی و دیموکراسی [illegible] کۆنەپەرستانە [illegible]. چونکە [illegible] ئازادی و دیموکراسیدا [illegible] سیاسیەوە [illegible] (بۆ کرێکاران و [illegible]) [illegible] ئازادی و دیموکراسیانە [illegible] سیاسی [illegible] سیاسی [illegible] کۆنەپەرست کەم [illegible]...

[illegible]

٣

[illegible] بەختیار [illegible] . لەوێدا
[illegible] بەختیار [illegible] .
[illegible] لە ٢/١١/١٩٨٦ [illegible]
[illegible] .

[illegible]

لە ڕۆژی ٥/١١/١٩٨٥ [illegible] یەکێتی دەرکرد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .

[illegible]
[illegible] .

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .

ڕۆژی [illegible] ١٩٨٥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ئیستقالە [illegible]
[illegible] ئیستقالە [illegible]
[illegible] ئیستقال .
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] لە [illegible] ١٩٨٦ ئیستقالەی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] بەڵام تائێستا [illegible]

[illegible]

جەلال تاڵەبانی لە ٢٢/١١/١٩٨٥ [illegible]

[illegible]

لە ١٤/١١/١٩٨٥ [illegible] تائێستا [illegible] جەلال [illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible] لە ڕۆژی ٢٢/١١/١٩٨٥ [illegible]

[illegible] ١٧/١٢/١٩٨٥ [illegible]

[illegible]

جەلال تاڵەبانی [illegible]

[illegible]

[illegible] ١٩٨٥ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

نامەیەكی كراوەی ئاڵای شۆڕش ،

لە سەر هەڕەشەی شەڕەنگێزانەی ئاشكرای یەكێتی نیشتمانی كوردستان

(خەڵكی هەموو بە سەربەستی لە دایك ئەبن و لە ماف و سەربەرزیدا یەكسانن و ، هەموویان بیر و هۆش و ویژدانیان پێ بەخشراوە . بۆیە ئەبێ بە گیانێكی برایانە رەفتار لەگەڵ یەكتر بكەن) .

بەندی یەكەم

لە بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ

ئەی :-

ئازادی و دیموكراسی خوازەكان

كرێكاران و زەحمەتكێشان

خەڵكی بە شەرەفی كوردستان

هەمووتان ئەزانن ، دامەزراندنی حیزب و یەكخراو و گرووپی سیاسی ، دەركردنی رۆژنامە و گۆڤار و نامیلكە و دەربڕینی هەڵوێست و بیروڕای سیاسی ، فكری و ئەدەبی و سەرەبەستی و ... هتد سەرەتایی ترین مافی دیموكراسی هەموو چین و دەستە و توێژێكی كۆمەڵە و ئەمەش پرنسیپێكە داو و دەزگا مرۆڤایەتی و یاسایی و سیاسییەكانی جیهان . دانیان پیا ناوە و بەڕەوییان بۆ ئێستەش بەرپرسیارن لە دەركردنی نووسراوەكانی (ئاڵای شۆڕش) ئەم مافە دیموكراسیەمان بە خۆ بواردنەوە و بێ پرس و راوێژی وەعز دادەران ... بەبێ ترس و گوێ دانە فشار و گوشاری دەسەڵاتداران . لە روانگەی چینایەتی كرێكارانەوە ، نووسراوەكانمان راستەوخۆ دژی رژێمی فاشستی عێراق وەكو خوێن مژی كرێكاران و زەحمەتكێشان ، داگیركەری كوردستان ، دوژمنی سەربەستی سەربەستی و دیموكراسی ، بڵاو كردۆتەوە . ئاشكرای چینایەتی و ئایدۆلۆجیەمان لەگەڵ لایەنەكانی تردا نەشاردۆتەوە . كە زیاتریش باسی یەكێتی نیشتمانی كوردستان (ینك) و كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان (كۆمەڵە) مان كردبێ . هۆیەكەی ئەوە بووە زۆربەی هاوڕێیانمان ، چەند ساڵێ لەناو (ینك) داو بەتایبەتی لەناو (كۆمەڵە) دا خەباتیان كردووە ، بۆیە وای پێویست كردووە و ئەكات هەموو باوەڕ ئەمانی لێوراوانەمان بۆمان بەیان بكەین و رێبازی سەربەخۆمان دیاری بكەین .

هەموو ئەبارێكی سیاسی ، كە لە لایەكی سیاسی تر جیائەبێتەوە و بە جیاواز بیروباوەڕی خۆی دەرئەبڕێ ، ئەركێتی زۆرتر دژی ئەو لایە بنووسێ و گەر وا نەكات جیابوونەوەكەی واتایەكی نییە .

كە ئەو بیارەنمان دا ، ئەرمان لەبەر چاو بوو (ینك) و (كۆمەڵە) وەڵامان ئەدەنەوە و لە سەرمان ئەنووسن ... كە سێ مانگێشە گۆڤارەكەی (كۆمەڵە) جۆرەها روتار و روتارێكمان دژ بڵاو ئەكاتەوە ، گەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایكۆلۆجی ئەو بەلاسار و تیرۆر ساز ئەدەن . وێرای ئەوەش چونكە دەرگای مشتومڕی سیاسی و فكری كۆتە سەرپشت هەر پێمان خۆش بوو . ئێمەش لە نامیلكەی (دژایەتی یان - چەپ یان بۆرژوازی ناسیۆنالیستی ؟) دا وەڵامان دانەوە و لە لاپەڕە دووی نامیلكەكەدا سەرنجی خوێنەرمان بۆ نیازی پەلاماردەرانەی (ینك) راكێشاوە كە :-

(بە گشتی بۆرژوا ناسیۆنالیستەكان بتیان بكرێ جگە لە خوێن رێگەی

لای تر نادەن سەرنجیان بدات و گەشە بکات، بە بیانووی پەلاماری لایەک
کە فشاری فکری بۆ بردوون بدەن، پێشتر ئالاوێکی فکری، سیاسی
، سایکۆلۆجی ئەبەن تا زەمینەی سیاسی بەهاری پەلامارەکە
بڕەخسێنن) .

ئەی ئازادی خوازەکان

وا (پنك) بێ پەردە لە ژمارە (٧ و ٨)ی مانگی تەموز و ئابی (١٩٨٥)ی (ڕێبازی نوێ) کە یدا ڕاستەوخۆ ئالاوی شۆڕشگێڕانی بردۆتە سەرمان و جۆرێکی بوختان و جنێوی بۆرجوازیانەی بۆ هەڵبەستووین و بێ داوێن، بێ پەردە هەڕەشەی کوشتنمان لێئەکات و لە ئێستاشەوە لە ووتاری (دوژمنانی گەل و شۆڕش گۆڕی بۆ خۆیان هەڵئەکەنن) لە ژمارە (٧)ی ڕۆژنامەی ناوبراودا، بەبێ بایەخ دان بە هەست و نەستی خوێنەر، ئەنووسێ (ئەوانەی کە بە پێچەوانەی ئەوڕەی مێژوو هەنگاو هەڵئەنێن و لە ژێر ناوی سەوەر چەپ ڕیعایە لە دژی شۆڕش و پێشڕەوەکەی دەکەن، ئەوە ئاترازێ گۆڕیزمار لە تابوتەکانی خۆیان دەدەن و گۆڕ بۆ خۆیان هەڵدەکەنن.)

لە ژمارە (٨)ی مانگی ئابیشدا، لە ووتاری (ئاش چی لێ دەکا؟ بۆکێی دەکا؟) دا .. ئاستی ئۆرگانی ڕێبازی نوێ ئێجگار نزم کراوە و بە جارێ لۆجیکیان لەدەست داوە و دەست کراوەتە ئەوە جنێوێکی ئەوتۆ، باوەڕ ناکەین لە (خەزەنە) زۆر کۆنەکانیشدا، لە دواکەوتووترین زمانی ستێووی ڕۆژنامەنووسیدا، ووتاری وای بێ ئاست و ناوەڕۆک بڵاو کرابێتەوە. جگە لە چەندین زاراوەی سێیر و سەمەرە، لەم ووتارەدا ئەیسەترێ وا لە پیشمەرگە و جەماوەر بگەیێنرێ، کە گوایە (ئاڵای شۆڕش) خزمەتی ڕژێم ئەکەن و ئابڕوی پێشمەرگەیەن و بەکۆ شۆڕش دا ئەچن و حکومەت دەستیان بۆ ئابات و لەم جۆرە ووتە هەنیشیانە، سەرجەمیان ئامادە کردنی حاڵەتی پەلاماردان و قوڵ کردنی ڕقی کوێرانەیە ... ویڕای ئەوانەش، (پنك) زۆرتر سازدانی زەمینەی پەلاماردانی ئەنامەت گەیاندۆتە ڕازاندنەوەی پێشەکی پەلاماری عەسکەریەکانیان لە ئێزگە و وا لە بیسەر ئەگەیێنن کە پەلاماردانی [illegible] بۆ شۆڕشگێڕان هەڵگری و باڵی ئەمەنی بە مەلمابادنی سافی دیموکراسی بەرێتە سەر، زۆر لەمەوە، باشترە دەرێژە بە شەڕی ناوخۆ بە کوشتن و تیرۆر کردنی شۆڕشگێڕان بدات و دوژمنایەتی زیاتر بۆ قووڵیدەکەی دروست بکات.

لە کاتێکدا داوا و ئەکامان ئەوەیە، ئەک دەرگای جەبهەی شەڕێکی نوێی ناوخۆ لەگەڵ ئێمەش نەکاتەوە، بگرە دەرگای جەبهەی شەڕەکانی تریش لەگەڵ ئەتراوکانی (جود) یش دا دابخات، بۆ خۆی و بزووتنەوەی دیموکراتی گەلەکەمان و هەموو لایەنە ئۆپۆزسیۆنەکانی تر باشترە.

لە هەمان کاتدا، خەڵکی کوردستان و هەموو کەسێکی بە وژدان و دژ بە شەڕی ناوخۆ، هەموو ئازادی و دیموکراسی خوازێ ئاگادار ئەکەین کە:

ئەگەر بێت و (پنك) ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ، لە هەر گۆشەیەکی کوردستان، هاوڕێکانمان تەهدید بکات و لە شەڕی بسەلمێنێن، دڵنیابن کاری وا دەست و دەسیسەی ڕژێمی تیا نییە. ویڕای ئەوەی زۆرمان پێ ناخۆشە بەیشی شەڕی ناوخۆ قووڵتر ببێتەوە، پێمان ناخۆشە دووبارە دۆستێکی ئەم میللەتەش لە شەڕی ناوخۆدا ببێتە قوربانی سیاسەتی چەوتی لایەنە بۆرجوازییەکان.

بەڵام لە هەمان کاتدا مافی بەرگری لە کرێکاران و زەحمەتکێشان، لە بزووتنەوەی مارکسیزمی شۆڕشگێڕ، لە وەڵام دانەوەی بە چەک و زەبر و زەنگ پێشێل کردنی ئازادی و دیموکراسیمان بەرگری کردن لە هەموو ئەو مافانە بە مافێکی ڕەوا و بە ئەرکێکی چینایەتی شۆڕشگێڕانە ئەزانین و پێمان وایە هیچ لایەنە نییە لەسەر ئەم ئەرزە یان و بەرینە، مافی ڕەوای بەرگری بەخۆ ڕەوا ئەبینێ و بەڕەوای لێ نەکردەبێ.

٢

پێشمەرگە دڵسۆزەکان

برایان مەسئولینی سیاسی و عەسکەرییەکانی (ینك)

نۆ ساڵی رەبەقە ئێوە لەم بەر تا ئەو بەری کوردستان، لە گەرمیان و کوێستانیا گیرۆدەی شەڕی ناوخۆ بوون و لە دەیان شەڕدا، دەیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵ، براو کەسوکارتان، بوونەتە قوربانی سیاسەتی چەوت و چەپەڵی بۆرجوازییەکان.

نۆ ساڵی رەبەقە دژی پارتی.. دژی حیزبی سۆشیالیست.. دژی حیزبی شیوعی.. ئەوانیش دژی ئێوە.. لە شەڕی بێ پشوودان، بەبێ ئەوەی بچوکترین سوود و کەمترین دەسکەوتتان لەم شەڕە ناوخۆییەدا بۆ هاتبێتەدی، بگرە زەرەری لێ داوین و دەسکەوتی گەورەی شۆڕشگێڕانەی فەوتاندووین.

دڵسۆزانی گەلەکەمان و هەموو شۆڕشگێڕێکی راستگۆ چاوەڕوانی ئەوەیە کۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بێت و تا روخاندنی رژێمی فاشی دوژمنی سەرەکی، ریشەکێش بکرێ.

کەچی بەداخەوە (سەرکردەی سیاسی ـ ینك) گەر بۆی بگونجێ و بۆی بکرێ و بەقسەیەی بکەن.. دەستتان بە خوێنی مارکسیستەکانیش سوور ئەکات و شەڕی ناوخۆ بەرفراوان ئەکات و بەجارێ بزووتنەوەی گەلەکەمان ئەپوکێنێتەوە و ئەیکاتە دووچەرخەی فاشستەکان.

بۆیە حەق وایە وورد بن لەو لێك دانەوانەی بەناوی دژایەتی (یان ـ چەپ) کانەوە بڵاو ئەکرێتەوە. وورد بن لە پروپاگەندە و گەر و کۆبونەوەی جنێو فرۆشانەی ئاژاوەگێڕان. حەق وایە چی کە نەبنە ئامرازی شەڕی بێهودەو شەڕی ناڕەوا، شەڕی کوشتنی برا و دوست و هاوڕێ و تێکۆشەرانی شۆڕشگێڕ. چونکە ئەم شەڕە بێ ئاوانە، کوشتنی تێکۆشەرانی دژ بە فاشیەکانە، بە کوشت دان و سەرگێژی بەفیرۆ چوونتانە، لاواز کردنی بزووتنەوەی کوردستانە.

ئەم شەڕەیە دڵساردکەرەوەی [illegible] (٢٠٦) و راستەوخۆ لە خزمەتی فاشستەکاندایە نەك ئەوەی (ینك و کورەك) بە ئێمە ئەڵێن ململانێی چینایەتیتان و داوای دابین کردنی دیموکراسیتان لە خزمەتی رژێمدایە.

مفاوەزاتە نهێنییەکە و مساوەمە زۆرەکان، لە گەرمەی شەڕی (دادیان)دا عەدنە کردن، وەرگرتنی شەڕ و هێرشی پێشمەرگە قارەمانەکان، بێ برایی دروست ئەکات و سەرانی رژێم دێنێتە سەر نەك داکۆکی کردن لەسەر خەباتی چینایەتی کرێکاران و زەحمەتکێشان.

ئاواتی ئێمە لەم [illegible] (ینك) و لەم قەیرانە ناسیونالیستییەی لێی گرتوین، ئەوەیە:-

١- دووربن لە سەر بیر و باوەڕی کرێکاران و زەحمەتکێشان، راکێشراینە سەر [illegible] ناسیونالیستی، لە پێناوی هیچ مەبەست و ویستێکی تایبەتی دا دەستەمۆ نەکراین.

٢- خراپی شەڕی ناوخۆمان بۆ دەرکەوت و دژایەتیمان کردووە و ئەکەین، دڵسۆزان لە خەتەرەی ئەم شەڕە بە ئاگا دێنین، ناهێڵین کرێکاران و زەحمەتکێشان زیاتر ببنە پێخۆری سیاسەتی چەوتی بۆرجوازییەکان.

٣- لە جەنگی عیراق و ئێراندا... دژی ئەوە بووین شەڕی ئێران بکرێ و داوامان نەکرد، ئەگەر لەوەو پێشیش تێگەیشتنێکی هەڵە لە تاکتیکی مامەڵە کردن لە جەنگەکەدا هەبووبێ، راستی ئەکەینەوە، نەك لەژێر پەردەی کوردستانییەت و لە پێناوی مفاوەزاتا هەزاران پێشمەرگە بخرێنە گەرووی ئەو شەڕەوە.

٤- دژی ئەوە بووین لە مفاوەزاتەکەدا، مساوەمە بکرێ و لە سەر حسابی چارەنووسی گەلەکەمان و شەهیدانی، سەر بۆ فاشستەکان نزم بکرێ.

٥- ئەمانگووت فاشستەکان بە تاکتیکی مفاوەزات ئەیانەوێ (ینك) لە دۆستانی دوور خەنەوە و بارمەتییەکانی لێ بێبەن و هاوپەیمانییەکانی هەڵوەشێننەوە و لە پاڵ خۆیانەوە بیبەستنەوە بەگژ ئێران و (جود)دا، ئەبێ (ینك) خۆی بخاتە داوی

ئاتێكی واوە . بەڵام (یەنك) لەسەهێنانەوی رێكەوتندا هەر پشتی كردە دوستەكانی .

ئاخۆ ئەو ڕاستیانە ئەبێ بۆ تاوان بن و ئێستا بكێشی كە لە تەواوی سیاسەتەكانی دا، لە سیاسەتی تاوێ بو لای عیراق و تاوێ بو لای ئیران، تاوێ شەڕ و تاوێ مفاوەزات و هەدنەوەشاوی بەكردەوە شەڕی ناوخۆ و تاوێكیش بە بڕیاگەندە (ئاشبەتاڵ بوونەوەی گشتی) . . . شكستی خواردووە ئێستا (خواخوایەتی) بكەرێتەوە دۆخی جارانی خۆی . . . وە ئێمە كە سەربەخۆیی فكری و سیاسیمان ڕاهێلاوە ، گەر ووردبینی و بانەمان لەبەر شكستی خۆیان باس ناكەن . . ئیتر بۆ ئەوەستێ پەلامار بدەین و گرووی ئازادیمان بتاسێنێ بە هیوای رێكەوتن لەگەڵ یێەدا راگێنراونەتە بنیەستێكی سیاسی واوە كە فاشستەكان ئفادەت بە (هدنەش) بە (یەنك) ڕازی نەبن . . ئیتر ماركسیستەكان چۆنی ڕەخنە لێ ناگرن وهەڵوێستی لێ دەرنابڕن و ململانێی چینایەتی لەگەڵ ناكەن . ئاخر ئێكرا سیاسەتەكانی (یەنك) پەیوەستی بە چارەنووسی بزووتنەوەی گەلەكەمان و شۆرشەكەیەوە هەیە ، هەروەها سیاسەتی لایەنەكانی تریش هەر لایەك بەپێی توانای خۆی ، ئیتر چون ئەكرێ لێیان بێدەنگ بین .

ئەی خەڵكی دڵسۆز و قارەمان . . . (یەنك) ئەیەوێ هەرچی بەلە بكات ، مساومە ، شەڕی ناوخۆ ، هەدنە ، گرتن ، كوشتن ، هەڕەشەكردن ، . . . هتد ئێمە و لایەكانی ئۆپۆزسیۆن لێی بێدەنگ بین كە بەدەنگیش هاتین هەڕەشە ئەكات و تاوەتمان بۆ بەكردن ئەدات .

ئەی ئازادیخوازان ، تێكۆشەرە دڵسۆزەكان . . . پێش ئەوەی یەكێتی هەڕەشە و گورەشەكانی جێ بەجێ بكات ، پێش ئەوەی ئوسوڵی دیموكراسی بەتەواوەتی پێشێل بكرێ ، ئەو و كوشتن جێی لێدوان و مشتومڕی سیاسی بگرێ . . . داوا لە هەموو حیزب و ڕێكخراوێكی سیاسی پێشكەوتن خوازی ناوچەكە و عیراق و كوردستان ئەكەین . . . داوا لە ڕێكخراوە فەلەستینییەكان ، لە دەوڵەت و حیزب و ڕێكخراوەكانی دۆستی شۆرشی كوردستان و دوژمنی فاشستەكانی عیراق ، لە ڕێكخراوە . . . كانی بەشەكانی تری كوردستان . . . عیراق . . . ئەكەین . . . (یەنك) . . . لێی بەن ، دەست هەڵگرێ لە پێشێل كردنی مافی دیموكراسی ، لە هەڕەشە و تیرۆر و كوشتن ، لە بەكار هێنانی هێز و چەك بۆ چارەسەر كردنی ناكۆكیی بە فكری و سیاسییەكان .

پڕ بە دڵ ئومێدەوارین هەموو لایەك بە دەنگمانەوە بێن و داخوازییەكەمان جێ بەجێ بكەن تا هەموو لایەك بتوانین بێ كێشە و شەڕی لاوەكی دژی دوژمنی هاوبەشمان ،(فاشستەكانی عیراق) خەبات بكەین و بەرەوپێش بچین . . . هیوادارین ئەوەك لەگەڵ ئێمە شەڕ ئەكرێ ، بەڵكو بە تەواوەتی شەڕی ناوخۆ پەشەكێش بكرێ و گیانی برایەتی و هاوكاری و هاریكاری و ململانێی چینایەتی بێتەدی و بچەسپێنرێ و خەباتی شۆڕشگێڕانە دژی فاشستەكان پەرە بەرێنێ .

بۆ مێژووش دووپاتی ئەكەینەوە . . . كە هیچ هێزێك ، هیچ هەڕەشە و گورەشەیەك ، تۆزقاڵێ ناماڵن ترسێنێ و هەرگیز دەستبەرداری ڕێبازەكەمان نابین و دڵنیاشین هاوڕێكانمان وەكو ماركسیستی سەرسەخت كۆ لە بەرگری ئاكەنەوە و لە پێناوی بەرژەوەندی سەرتی كریكاران و زەحمەتكێشانیندا مردن ، سەرگیكی تا هەتایە سەروەرییە .

سەركەوتو بێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان
سەركەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەكەمان

ئاڵای شۆڕش

١ / تشرینی یەكەمی / ١٩٨٥

يا عمال العالم اتحدوا !

البلاغ الختامي

للبلنيوم الثاني لراية الثورة

يا العمال والكادحون

يا الرفاق المناضلون

في هذه الظروف العصيبة التي تمر بها الحركة العمالية العراقية والحركة
ثورية للشعب الكردي قامت (ئالاى شورش) (راية الثورة) وبحضور الاعضاء
ؤسسين والكوادر المتقدمة بعقد بلنيومها الثاني وذلك في الفترة
ن ١ الى ٤ سبتمبر / ١٩٨٨ تحت شعار (من اجل الحفاظ على النهج
ثوري لراية الثورة والعمل على تطويرها) .

بدأ البلنيوم اعماله بالنشيد الامي والوقوف دقيقة واحدة حدادا
ى أرواح شهداء الحركة العمالية والحركة الثورية للشعب الكردي .

في البداية ،اعتبر البلنيوم الموقف الفوضوي لأحد أعضاء اللجنة
شرفة وبعض كوادر الراية حول عقد أعدد من الأجتماعات تحت
سم (كونفراس) الراية بعمل فردي وغير مشروع كما اكد على عدم
شرعية الكونفراس ورفض برنامجه وجميع قراراته .

بعد ذلك ،قدّم تقرير شامل من قبل أحد رفاق الهيئة التأسيسية
للراية) حول تاريخ تأسيس الراية ،وعملية الصراع والتناقضات الداخلية
تنظيمية الناتجة عن تلك الاتحاد التغيير الاعتيادي التي تم في ظروف
سياسية خاصة بين (الراية) و (عصبه شغيله كردستان ـ العراق) ،
جذور المشاكل الفكرية والسياسية والتنظيمية من حيث الممارسة وتأثيرها
ايجابي والسلبي على النهج الفكري والسياسي للراية ،حيث نوقشت
ن قبل الرفاق بصوره علميه وموضوعية و شخصت الجوانب المضيئة
نقاط السلبية فيها .

ومن ثم قدّم برنامج عمل البلنيوم من قبل اللجنة التحضيرية
نوقشت بروح رفاقية عالية وتم اقرارها .

قام البلنيوم ومن منطلق النظرة والايديولوجية الماركسية الثورية
حليل ودراسة الوضع الدولي الراهن والحركة الشيوعية
عالمية ، واكّد على عدم صحة وجود نظاميين ،اقتصاديون ،اجتماعيون ،
سياسيون في العالم ،واوضح حقيقة ان النظام الاقتصادي السائد في
عالم اليوم هو النظام الاقتصادي الامبريالي الذي يقوم وعن طريق
لشركات المتعددة الجنسيات) ، العديد من الاشكال والاساليب

لقد حطم الاتحاد الامبريالي حدود الدول وخلقت سوقا عالميا موحدا لاستثمار رساميلها وتحقيق فائض قيمة وفائض ربح خياليين ، وهكذا قسم العالم الى معسكرين متناقضين و متضادين في صراع لا مهادنة فيها الا وهي (معسكر العمل) ومعسكر الرأسمال .

حدد البلينيوم الاشكال المختلفة للتحريفية في الحركة الشيوعية كظاهرة عالمية ، واعتبر التحريفية المعاصرة السوفيتية والدول التابعة لها ، جنبا الى جنب مع التحريفية (الصينية والاوروشيوعية والاشتراكية الديمقراطية والتروتسكية ... الخ) العامل الرئيسي للاخفاقات والانحراف بالنضال الثوري للطبقة العاملة وعدم انتصار الثورة الاجتماعية للعمال .

وضع البلينيوم الممارسات ، التنظيمية ، الفكرية ، السياسية والاممية (للحزب الشيوعي السوفيتي) بعد ثورة أكتوبر تحت البحث والتحليل ، ووصل الى النتيجة التالية الا وهي ان هذا الحزب منذ عصر (ستالين) حتى اليوم وكأحد المصادر التحريفية المعاصرة القوية في العالم له دور مهم ومؤثر في تضليل واحباط الثورات البروليتارية .

ان السوفيت كدولة كبرى ولها قوة تقوم بانتهاج سياسة ، اقتصادية ، سياسية ، عسكرية ، دبلوماسية امبريالية وتتعامل وتتخذ المواقف من الحركات الثورية والاحداث السياسية الاجتماعية بين الشعوب وفق مصالحها الرأسمالية ، كما ان سياسة تعايشها السلمي التي تتبعها مع الدول الرأسمالية الغربية تأتي بالصدد من اجل تقسيم السوق العالمية والهيمنة على الحركات الثورية للشعوب وترويض الحركات البروليتارية .

قام البلينيوم بدراسة تأريخ نشوء الطبقة العاملة ونضالها السياسي وقدر النضال المجيد و التضحيات التي قدمتها هذه الطبقة من خلال نضالها ضد الانظمة الرجعية وضد قوى الرأسمال الاجنبي من اجل الحرية والديمقراطية والاشتراكية .

اعتبر الفكر والنهج التحريفي والاصلاحي للحزب الشيوعي العراقي سببا في انتكاسات نضال هذه الطبقة وعدم تحقيق اهدافها القريبة والبعيدة .

عرف البلينيوم ، (الحزب الشيوعي العراقي) كممثل رسمي وامتداد للتحريفية السوفيتية . ان هذا الحزب الذي امضى اكثر من نصف قرن في العمل لمسخ جوهر الماركسية اللينينية كان ولايزال عاملا

حرب ، كان افكاره التحريفية وفضح المنهج التطفلي لهذا التيار سواء على مستوى العراق او العالم حددت كأحد المهام النضالية لرفاق راية الثورة وجميع الشيوعيين في هذه المرحلة .

عرّف البلنيوم العراق كدولة رأسمالية خاضعة للسلطة الامبريالية و عرف نظامه بالبرجوازية البيروقراطية والفاشية. حيث و في ظل نظام كهذا ، فأن العمال والكادحين يعانون الاضطهاد والظلم المسلطين عليهم من قبل قوة الرأسمال وشرائط العمل المأجور القاسية ، يعيشون حياة مأسوية ، محرومين من ابسط الحقوق النقابية والسياسية ، ويمارس النظام من خلال الاعتقالات والملاحقات والقتل الجماعي اشرس سياسة فاشية ، و مستمر في ادامة سياسات الفاشية تلك من خلال حملات الابادة الجماعية والصهر القومي للشعب الكردي .
ولم يبق ابسط الفرص الديمقراطية للجماهير الكادحة ويحاول بشتى السبل محو معالمه القومية . لهذا فأن الموقف الثوري تجاه نظام كهذا او اي نظام رأسمالي ليس سوى تصعيد النضال الثوري باتجاه اسقاطه، وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية والسير نحو الاشتراكية التي تنهي جميع انواع الظلم والاضطهاد وعدم المساواة ، وتحقق الحريات الكاملة للجماهير .

المرحلة الحالية للحرب الرجعية العراقية ـ الايرانية والظروف العصيبة التي تمر بها الحركة الثورية للشعب الكردي طرحت ايضا للدراسة والتحليل وكانت لها مكانة خاصة في برنامج عمل البلنيوم .

ان الحرب العراقية ـ الايرانية الغير العادلة التي اشتعلت خدمة للمصالح الامبريالية ، وبسبب العقلية الشوفينية و السياسات التوسعية للنظام الفاشي العراقي ، وبعد ثمان سنوات من اراقة الدماء و الدمار و الخراب المأساويين و كنتيجة حتمية لتفاقم المشاكل والازمات الاقتصادية و السياسية والاجتماعية انتهت بوقف اطلاق النار وتشرف على نهايتها .

ان اشتعال حرب غير عادلة كهذه ، وفي وقت كانت على النقيض من طموحات وارادة العمال والجماهير العراقية ، فان

ان النظام الدكتاتوري لصدام ،وبعد وقف اطلاق النار في الحرب الدائرة ،وباستعماله للاسلحة الكيمياوية والقتل الوحشي وتشريد الجماهير بشكل وبصوره بشعة ووحشية لا سابقة لها بادامة حرب الابادة ضد شعب كردستان الى حد لم يسبق لها مثيل في تأريخ هذا الشعب .

ان البلنيوم وللوقوف بوجه هذا الوضع الصعب والعصيب،يرى ان احدى مهامه في هذه المرحلة هو تصعيد النضال الثوري للجماهير وزج جميع الطاقات الثورية من اجل تطوير المقاومة التي تخوضها شعب كردستان في سبيل اجهاض السياسات الشوفينية للنظام . كما اوضح البلنيوم بان توعية وتنظيم العمال والكادحين و قيادتهم في النضال الثوري تحت راية حزبهم الطليعي الطبقي شرط اخر مهم من اجل اسقاط الفاشية وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية ،التي من خلالها فقط تتحقق الحقوق المشروعة للشعب الكردي بما فيها حق تقرير مصيره بنفسه كما وتحقق حقوق الاقليات القومية في العراق .

ثمّن البلنيوم الانتفاضة الثورية للشعب الفلسطيني ضد الاحتلال الصهيوني و يعلن عن مساندته لنضال هذا الشعب البطل وتضحيتها العادلة من اجل اقامة دولتها المستقلة على ارض فلسطين .

ركّز البلنيوم مرة اخرى على اهمية تجسيد شعار (المناظرة، الاثبات ،التوحيد) مع جميع المنظمات الماركسية الثورية بهدف السير نحو تأسيس الحزب الطليعي للطبقة العاملة العراقية . حزب يقوم وبصورة ثورية وقاطعة بقيادة النضال الطبقي للعمال من اجل اسقاط النظام الرأسمالي واقامة دكتاتورية البروليتاريا و بناء الاشتراكية والشيوعية . و اعتبر البلنيوم هذه المهام الحلقة المركزية لنضال راية الثورة في هذه المرحلة . و تناشد جميع الفصائل الشيوعية في العراق للعمل من اجل تحقيقها .

كما أقرّ الرفاق المشاركون في البلنيوم العديد من القرارات المهمة والخطط السليمة حول المسائل التنظيمية في داخل وخارج الوطن والعمل الاعلامي والاداري والمالي لراية الثورة .

يناشد البلنيوم جميع الاحزاب والمنظمات الكردستانية والعراقية وانصار الحرية و الديمقراطية ان يرفعوا اصواتهم من اجل أطلاق سراح المناضل (ملا بختيار) القابع في [illegible]

على اساس ضمان الحرية الغير المشروطة للعمل النضالي الثوري .

وفي الختام حييا البلنيوم المواقف البطولية لرفاقنا الصامدون في زنزانات النظام الفاشي العراقي، كما حييا ذكرى الشهداء الخالدون (لراية الثورة) و شهداء طريق الديمقراطية والاشتراكية .

النصر لنضال العمال والكادحين من اجل الديمقراطية والاشتراكية .

النصر للنضال الثوري للشعب الكردي من اجل حق تقرير مصيره .

النصر للنهج الثوري لراية الثورة .

عاشت الاممية البروليتارية .

السقوط للنظام الفاشي العراقي .

الموت للامبريالية .

راية الثورة

ايلول / ١٩٨٨

نمانامەی ئامادەکردن بو بەستنی کونفرانس

هاوری یانی تیکوشەر ...

دیارە دروست بونی ئالای شورش وەك خواستێکی چینایەتی چینی کریکار و زەحمەتکیشان بی لەدایك بوونی ریکخراوی چینی کریکاری چەکدار بە مارکسیزم – لینینیزم ، پیویستی بە هەبونی ناسنامەی فیکری و چینایەتی خوی هەیەو ئەو ناسنامەیەش بەرنامە کاری جیهان بینی کومونیستانەیە سەبارەت بە هەموو لایەنە جوراوجورەکانی ژیان ..

جا هاوڕێیان لەگەل ئەم خواستە مەزنەدا لەبەر چاو گرتنی گیرەو کیشەکانی ئەمروی خەبات و بەهەند هەلگرتنی رووداوە بەپەلەکان و پەیوەندی یان لەسەر چارەنووسی ئالای شورش ، بەسر روو بەروو بونەوەی ئەرکەکانی سەرشانمان بەپیویستمان زانی بکەوینە گەلالە کردنی ئەم نمانامەیە کە لەلایەن هەموو هاوری یانی ئالای شورش وەك کارنامەیەکی عەمەلی روژانەی خەبات خومان بو بەستنی کونفرانسیکی تیوری سەرکەوتوانە ئاو بدەین لە پیناوی هینانە کایەوەی بەرنامەیەکی گشت لایەنی هەلقولاو لە سەرچاوە فیکری و واقیعی مەوزوعی یانەی بەرنە مەمان بو ئەوەی ئیمەش بتوانین لەم چوارچیوەیەدا روشنایی یەك بدەینە ناو جولانەوەی کومونیستی و شورشگیری لە کوردستان و عیراق دا و ئینجا بەستنەوەی کاروانی خەباتمان بە سەرجەمی جولانەوەی کومونیستی پرولیتاریای دنیا .

بویە داوا کارین هەموو هاوری یان جوامیرانە بکەونە جی بەجی کردنی ئەم خالانەی خوارەوە ، بەو هیوایەی هەموومان پیکەوە بتوانین چاکترین باروودوخی ئامادەکردن لەگرتنی کونفرانس و ساغ بونەوەی بەرنامەی ئالای شورش بخەملینین :-

١ – هەول دان بو ساغ کردنەوەی هیلی ئایدیولوژی لە خلالی جیاوازی بە فیکری یەکسان و ئینجا دیاری کردنی هیلە سەرەکی یەکانی بەرنامەیەك بو ئالای شورش کارنامەی داهاتووی خەبات بی .

أ – مافی بی ئەم لاو ئەو لای هەر هاوری یەك لە دەربرینی بیروبوچونەکانی لە ریگای راپورت یا نوسراو یا سیمینار کە ئاسی لەسنووری شانەو کوبونەوەی شەرعی دەربچیت .

ب – دیراسەو وەلام دانەوەی ئەو نوسراوانەی لەسەر ئالای شورش نوسراون وەك (شیسالی شورش بەرەو کوی دەچی) و (ئەوەی کومەلەی ئیران) و (جەماعەتی بها ءالدین نوری) وە هەر شتیکی تر کە هەیە لەم بارەوە .

ج – دیراسەو ئاراستە کردنی رەخنەیەکی تیوری مارکسیانە لە پروژەکەی ئالای شورش کە بو لیپدوانە .

د – پیادەکردنی رەخنەی ئاشکرا دەرانە لەنیوان بیروبوچونە جیاوازەکان و بلاوکردنەوەیان بەناو ریزەکانی ریکخستن بەتەنیا .

هـ – هەمو هاوری یەك بوی هەیە پروژەی بەرنامەیەکی گەلالەکراو وەك پیشنیار تەرح بکات ، بەو مەرجەی پیش ماوەیەکی دیاریکراوی کونفرانس بگاتە دەست نوینەرانی کونفرانس بو زیاتر دیراسە کردن و ورد بونەوە لی ی .

و – ترجمەو چاپ کردنی بەشیك لە ئەدەبیاتی (م.ل) کە راستەوخو پەیوەندی یان بە بەرنامەو شیوەکاری بەرنامەیی هەیە لەپیناوی لەبەرچاو گرتنی ری و شوینە سەرەتایی یەکانی هەر جورە بەرنامەیەك لەپایەی تەیوری مارکسیزم دا .

ز – هەول دان بو ئاراستەکردنی رەخنەی مارکسیستانە لەشیوەکاری پرولیتستی و وورتە بورژوایی لەناو خوماندا .

ح – گەلالەکردنی پروژەیەکی پیشنیار کراو بو پەیرەوی ناوخو .

٢ – تەرخان کردنی دەزگای ئیعلام بو رایەراندن و بەچاپ گەیاندن و بلاوکردنەوەی ئەو نەخشە کارەی سەرەوە .

٣ – بو توندوتول کردنی پرنسیپی ریکخستن و بەریوەبردنی کارەکان بە ئامانجی خوئامادە کردنیکی عەمەلی و سودبەخش بو کونفرانس ، هەمو هاوری یەك دەبی چاوەدیری ئەم خالانە بکات:-

أ – هەمو شتیك لەسنووری شانەو کوبونەوەی ئاسایی ریکخستنەوە تەرح دەکری و هەرجورە

نەخشەنامەی ئامادەکردن بۆ بەستنی کۆنفرانس

هاوڕێیانی تێکۆشەر ...

دیارە دروست بوونی ئاڵای شۆڕش وەک ڕەوتێکی سیاسی، چینایەتی چینی کرێکار و زەحمەتکێشان بۆ لەدایک بوونی ڕێکخراوی چینی کرێکاری چەکدار بە مارکسیزم - لینینیزم ، پێویستی بە هەبوونی ناسنامەی فیکری و چینایەتی خۆی هەیە و ئەو ناسنامەیەش بەرنامە کاری جیهان بینی کۆمۆنیستانەیە سەبارەت بە هەموو لایەنە جۆراوجۆرەکانی ژیان ..

جا هاوڕێنگ لەگەڵ ئەم خواستە مەزنەدا ، لەبەر چاو گرتنی گیرە و کێشەکانی ئەمڕۆی خەبات و بەهەند هەڵگرتنی ڕووداوە بەپەلەکان و پەیوەندی یان لەسەر چارەنووسی ئاڵای شۆڕش ، بۆ ڕوو بەڕوو بوونەوەی ئەرکەکانی سەرشانمان بەپێویستمان زانی بکەوینە گەڵاڵە کردنی ئەم نەخشەنامەیە کە لەلایەن هەموو هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕش وەک کارنامەیەکی ئەمەلی ڕۆژانەی خەبات خۆمان بۆ بەستنی کۆنفرانسێکی تیۆریی سەرکەوتووانە ئاو بدەین لە پێناوی هێنانە کایەوەی بەرنامەیەکی گشت لایەنی هەڵقوڵاو لە سەرچاوە فیکری و واقیعی مەوزوعی یانەی سەرکەمەمان بۆ ئەوەی ئیمەش بتوانین لەم چوارچێوەیەدا ڕۆشنایی یەک بدەینە ناو جوڵانەوەی کۆمۆنیستی و شۆڕشگێڕی لە کوردستان و عێراق دا و ئینجا بەستنەوەی کاروانی خەباتمان بە سەرجەمی جوڵانەوەی کۆمۆنیستی پرۆلیتاریای دنیا .

بۆیە داوا کارین هەموو هاوڕێ یان جوامێرانە بکەونە جێ بەجێ کردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە بەو هیوایەی هەموومان پێکەوە بتوانین چاکترین باروودۆخ ئامادەکردن لەگرتنی کۆنفرانس و ساغ بوونەوەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش بەئەنجام بگەیەنین :-

١ - هەوڵ دان بۆ ساغ کردنەوەی هێڵی ئایدیۆلۆژی لە خاڵی جیاوازی بە فیکری یەکسان و ئینجا دیاری کردنی هێڵە سەرەکی یەکانی بەرنامەیەک بۆ ئاڵای شۆڕش کارنامەی داهاتووی خەباتە بێ .

أ- مانی بێ ئەم لاو ئەو لای هەر هاوڕێ یەک لە دەربڕینی بیروبۆچوونەکانی لە ڕێگای ڕاپۆرت یا نووسراو یا سیمینار کە ئاسی لەسنووری شانەو کۆبوونەوەی شەرعی دەرچێت .

ب - دیراسەو بڵاو کردنەوەی ئەو نووسراوانەی لە سەر ئاڵای شۆڕش نووسراون وەک (شکستەکانی شۆڕش بەرەو کوێ دەچێ) و (ئەوەی کۆمەڵەی ئێران) و (جەماعەتی بهاء الدین نووری) یە هەر شتێکی تر کە هەیە لەم بارەوە .

ج - دیراسەو ئاراستە کردنی ڕەخنەیەکی تیۆریی مارکسیانە لە پڕۆژەکەی ئاڵای شۆڕش کە بۆ لێپێداوانە .

د - پیادەکردنی ڕەخنەی ئاماژە دەرانە لەنێوان بیروبۆچوونە جیاوازەکان و بڵاوکردنەوەیان بەناو ڕیزەکانی ڕێکخستن بەهەمەنیا .

هـ - هەمو هاوڕێ یەک بۆی هەیە پڕۆژەی بەرنامەیەکی گەڵاڵەکراو وەک پێشنیار دەرج بکات ، بەو مەرجەی پێش ماوەیەکی دیاریکراوی کۆنفرانس بگاتە دەست نوێنەرانی کۆنفرانس بۆ زیاتر دیراسە کردن و ورد بوونەوە لێی .

و - ترجمەو چاپ کردنی بەشێک لە ئەدەبیاتی (م.ل) کە ڕاستەوخۆ پەیوەندی یان بە بەرنامەو شێوەکاری بەرنامەیی هەیە لەپێناوی لەبەرچاو گرتنی ڕێ و شوێنە سەرەتایی یەکانی هەر جۆرە بەرنامەیەک لەڕاستایەی کە پێوری مارکسیزم دا .

ز - هەوڵ دان بۆ ئاراستەکردنی ڕەخنەی مارکسیستانە لەشێوەکاری بۆرژوازی و ووردە بۆرژوازی لەناو ڕیزماندا .

ح - گەڵاڵەکردنی پڕۆژەیەکی پێشنیار کراو بۆ پەیڕەوی ناوخۆ .

٢ - تەرخان کردنی دەزگای ئیعلام بۆ ڕاپەڕاندن و بەچاپ گەیاندن و بڵاوکردنەوەی ئەو نەخشە کارەی سەرەوە .

٣ - بۆ کۆنترۆڵ کردنی پرنسیپی ڕێکخستن و بەڕێوەبردنی کارەکان بە ئاسانی و خۆشامانە کردنێکی ئەمەلی و سوودبەخش بۆ کۆنفرانس، هەمو هاوڕێیەک دەبێ چاودێری ئەم خاڵانە بکات:-

أ- هەمو شتێک لەسنووری شانەو کۆبوونەوەی ئاسایی ڕێکخستنەوە دەرج دەکرێ و هەرجۆرە

ج ـ شوێن و كاتی كونفرانس لەلایەن (ل . س) یەوە دیاری دەكرێت .
د ـ نوێنەرانی كونفرانس لەلایەن دەزگای رێكخستنەوە بە رەزامەندی (ل.س) دیاری دەكرێن .

وێنەیەك : ـ
ـ بۆ رێكخراوی ناو شارەكان ـ سلێمانی
هەولێر
ـ بۆ بنكەی شەهید مناف
ـ بۆ بنكەی سیپار
بۆ رێكخراوی دەرەوەی وڵات ـ ئەمریكا
بەریتانیا
سوریا

ئیتر هەر سەركەوتوو بن

ل . س
٢١ / ٩ / ١٩٨٦

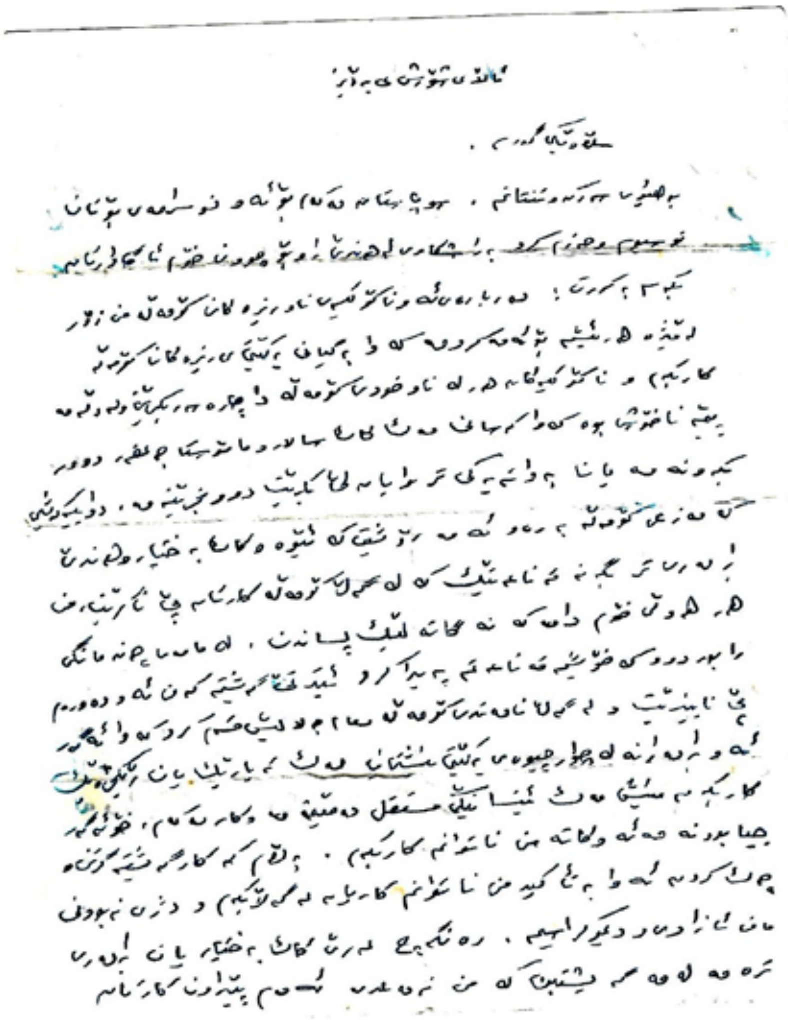

ئاڵای شۆڕشی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم.

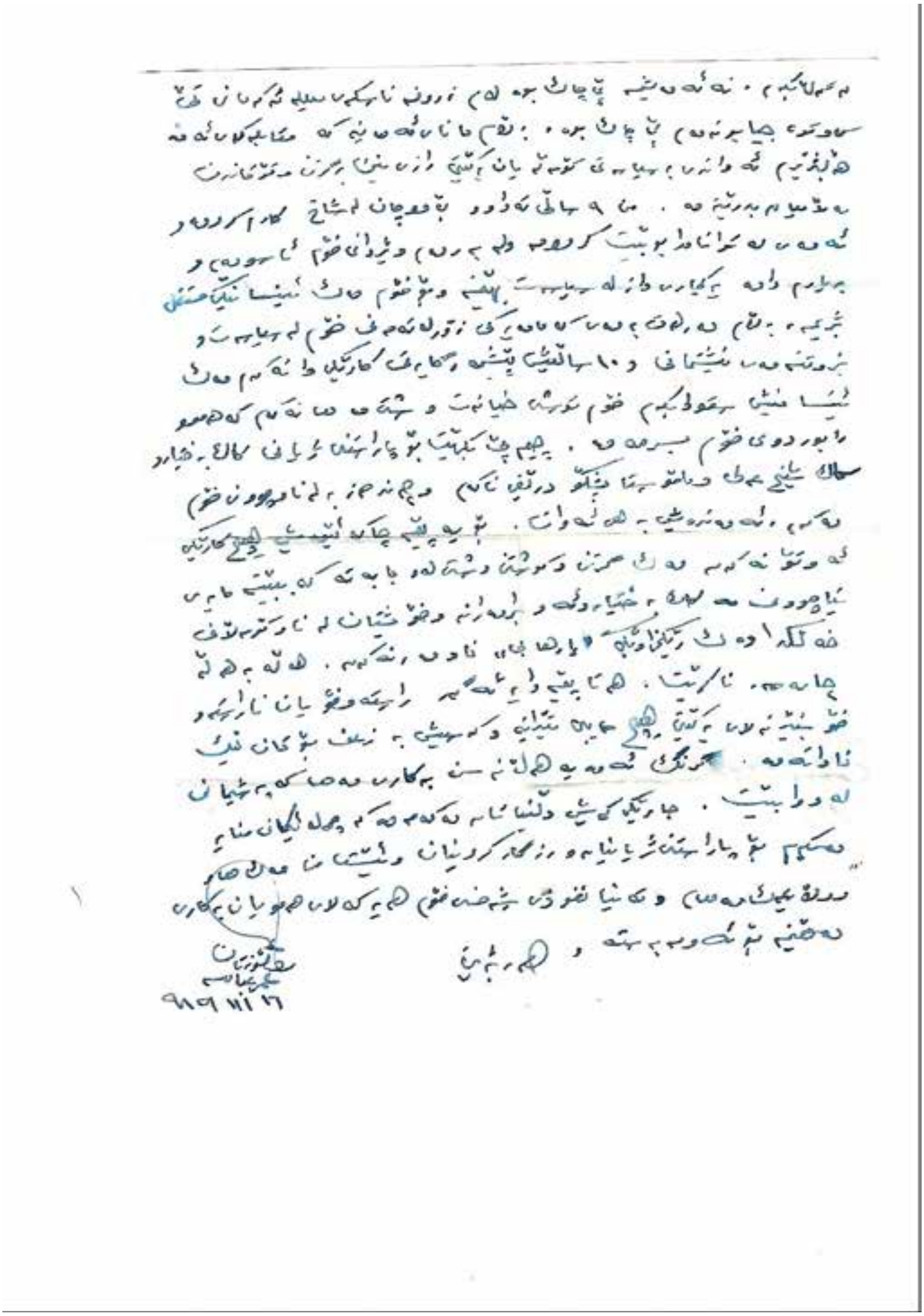

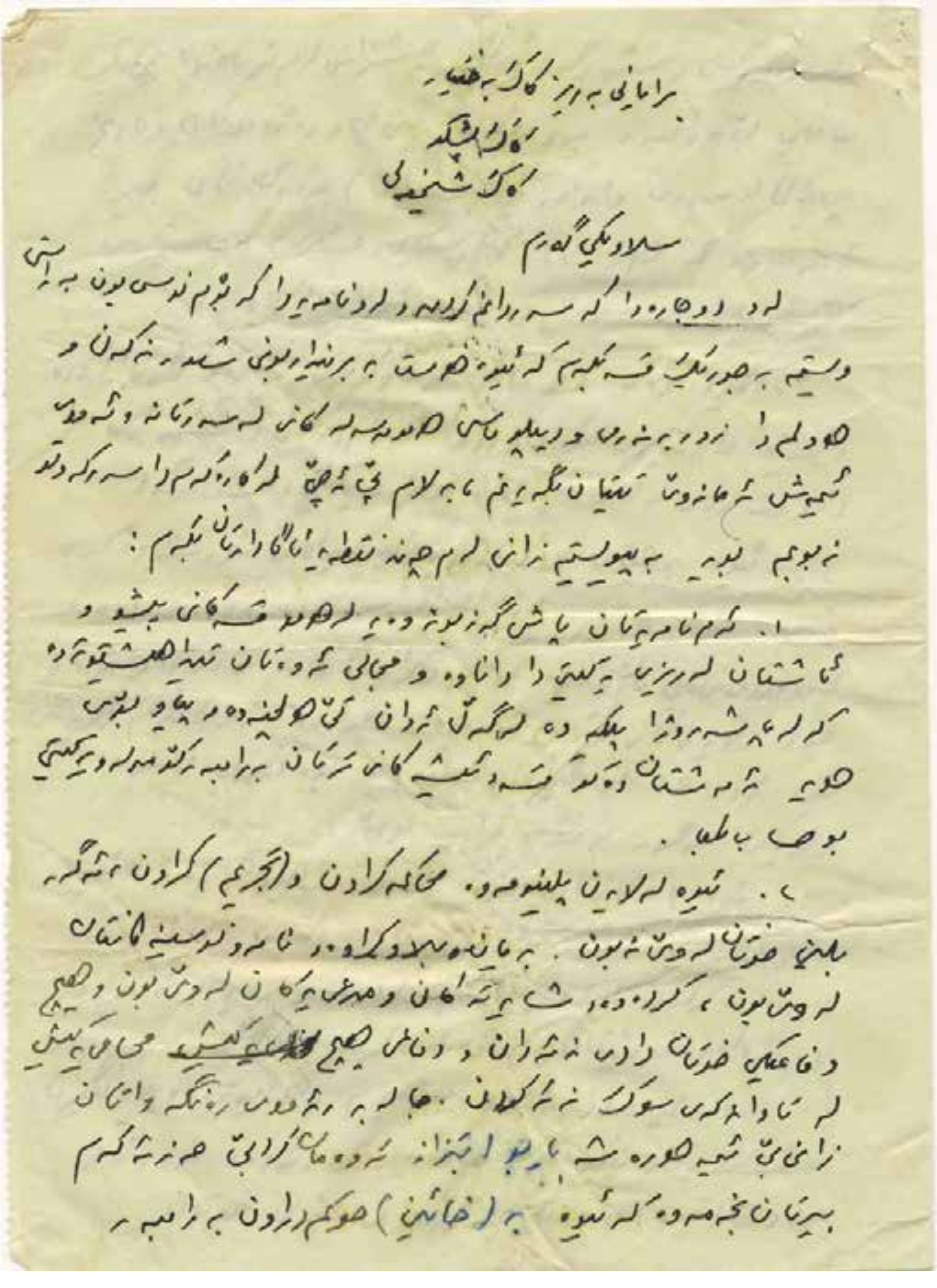

برایانی بەڕێز کاک بەختیار

کاک [illegible]

کاک شەهیدی

سڵاوێکی گەرم

[illegible]

کۆمەڵەو یەکێتی و پێشمەرگە و شۆرش . ئەو شتانەی لەم نووسراوەدا یەکێک
قاچێکی لێ بە ژامبەر ، بەو مەفهومانە عەینی چی و ڕەمی خەڵکە ئەبارێ
چیە لێی لە سەرەوە دا ، کورتیشی (حشیاتی) خۆکەمان بیر
ئەخەینەوە کە سەر ٦٠ ساڵ دابیشکا سیاسی و عەسکەری ئاسایەکەی
کۆمەڵە بەخاوەنی سەرەکی وە ئەتحیە ئیمیزا ای کراوە :

١ . ئەمەیە وەکو خط مائی لە ناو کۆمەڵە و یەکێتی دا لا زیاتر کراوە
ڕێکخستنەکان بەناوی ئیتیفاقی داروێ کۆمەڵە و یەکێتی و پێشمەرگە
دروست کراوە لە ناو ڕێکخستنی کۆمەڵە و یەکێتی و پێشمەرگەدا

٢ . ئەمەیە بە حقوقی بلاوکراوەی نهێنی یەکان شۆرشەوە کە بە
حکومی مسکولیە قبارێ یەکانیان (ئاشکرا) جاسوسی تیان بود وشیانە کراوە ،
ئەو نەوەی نهێنی تیان پێ زانیوە لە بلاو کراوەکانیانا بۆ ئێران و عیراق و
حدود و لایەنەکانی تریان نووسیوە . چونکە لە روانینی ئەوە نەیام دلانەتیان تراوی
ئەمەیە ئەوەی ئەسلی عیراق و ئێران و حدود بەوە خاوەن زانیوە
و شۆرشتا مەگەر بۆ حقوقی خواردنی بووی .

٣ . ئەمەیە بازرگانییەکانیان کردوە بە ناوی شەهیدەکانەوە هەستەکەیە
دروستیان بە گوێرە لە ناویان خوازراوە ، بە مکاینەی دارایەکانیان بەناوەوە
دروست کراون ، ئەو دەستیان لێ کراون و تربیەتی ئەندام و
لایەنگرەکانی خۆشیانیان بەم تۆوسلە کراوە .

٤ . دووروی و دووزمانی و لیبرالیزم و وسولیەتی و پیاو ناگری ئا
لە خشتەبردنی ئەندامەکانیان مجبرد کردوەتەوە و ئەوەتان
کردووەتە (قیم) ی سیاسی و ئەخلاقی حزبی خۆیان .

٥. پەلاماردانی تاڵ کراوە بە دەوڵەت ولایەتیا و حیزبی بیگانەکان بۆ
دەرگرتنی پارەیان و تەشویقاتی بۆ انشقاق و بڵاوکردنەوەی پێشمەرگەکە
تەکلیفانی ریزەکانی کۆمەڵە و پارتی و پێشمەرگە و معلوماتەکانی نهێنیتان
لەوە پێشتر خۆتان داوە بە دانە

٦. نەبوون بە هێزی روخاندنی و بەرگرکردنەوە، دانیشتنی سەردان
کاروباری پێشمەرگە و تەسلیم بوونەوەیان بە عێراق و ئێران و رودانیشتنیان
بگێڕنەوە

جا برایانی نامەوێ زۆرتر لەسەر بڕۆم، هەروەکو دەستم کرد بەم باوە
بە موقعی خۆم و برایەتی و دۆستایەتی ش دڵسۆزی پێت دەبێ لێ رابوردوو
ئاوڕێکی بکەم ئەو هەڵوێستەتان لەسەر لابەرم و بە جۆرێکی لێ بە
دەربچین کە ئەشێوە بڕوا و بڕوا بچێ و نەمێنێ برایەتی دڵسۆزم ئێستە سەرە.
خۆتان ئەزانن بۆمە لەئەستۆگرتنی ئەو مەسئولیەتە هیچ
واستە چاک بە جێبەجێ کردن برایان بەگشتی هاوکاریتان چیمان بێ، ئەوە
بۆ شتێکیش کە ئێوە برایەتیتان لەسەر لابچێ چیمان چی و ئەبێ چیا
بنووسن و چی مەکەن و چی بڵێن.
مە ئێوەش لەسەرم بوو وەکو وەزیرانی خۆم و دەوام برایەتی و
جۆرێکی لە التزام بەرامبەر هاوڕێکانی کردم، هاوە ئێوەش
بە شێوەی خۆتان بکەن، ئەگینا من لێتان دە دەچم و هیچی تر
قسەی هاوڕێکانم نا هەفتەی سەرەتا ٣.

دووبارە سڵاو

١١/٣/١٩٨٢

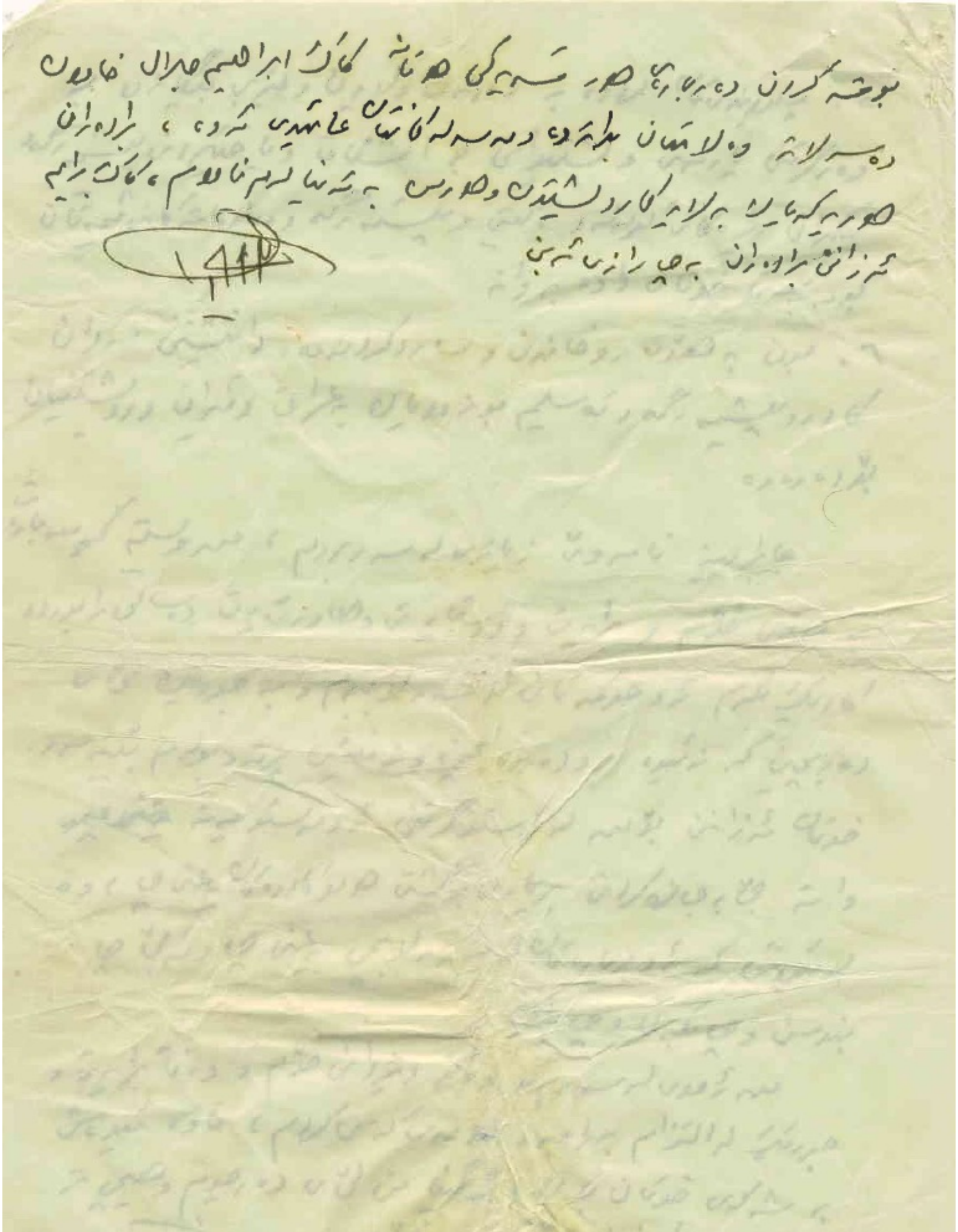
بۆ مشەنگران دەربارەی هەر شتەیکی هەناوە کاک ابراهیم جلال خاوەن
دەسەلاتە دەولاتمان بلاشەدەی دەبەستەوە کاتێکیش عاشقری شەرە ، برادەران
هەریەکەیان بەلای کاروشتێکی وهەرس بەشەنیا لەبەرنالەم ، کاکە برایم
ئەزانم برادەران بەهیچ رازی نابن

ڕێك بە مەبەستی دابەشكردنی بازاڕی جیهانی و سەركوتكردنی بزوتنەوە شۆڕشگێڕییەكانی گەلان و دەستەمۆكردنی بزوتنەوەی كرێكارانە .

پلینۆم مێژووی لەدایك بوون و خەباتی سیاسی حیزبی كرێكاری عێراقی دیراسەت كرد و پێی لە تێكۆشانی پڕ سەروەری و قوربانی دانی ئەم چینە دژ بە ڕژێمە كۆنەپەرستەكان و هێزی سەرمایەی بێگانە ، لە پێناوی ئازادی و دیموكراتی و سۆشیالیزم دا نا گرت و بە هەموار نەكردنی كاروانی خەباتی ئەم چینە و بەدەست نەهێنانی ئامانجەكانی دەوروبەرەكانی ، لە ئاستی فكرو بیروباوەڕی ڕیڤیزیۆنیستی و ڕیفۆرمیستی (حشع) دا نا .

پلینۆم ، (حشع) ی بە نوێنەری ڕەسمی ڕیڤیزیۆنی ڕووسی ناسی ، حزبێك كە پتر لە نیو سەدە خەباتی خۆی لە شێواندنی ناوەرۆكی ماركسیزم - لینینیزم تێهەڕاندووە و ئاكتەرێكی بنچینەیی لە خشتەبردنی كرێكاران و سەرنەكەوتنی بزوتنەوەكەیانە و هەروەها ئاڵا هەڵگری خەباتی پشتیوانیس و سازشی چینایەتی و ڕەدوكەوتنی تۆژە جیاكانی بۆرژوازی عێراقی بووە و هەیە ، هەربۆیە كرتانی پایەگا فكری یەكانی ڕیڤیزیۆنیزم و ڕیسوا كردنی ڕێبازی فریودەرانەی ئەم تەیارە لەسەر ئاستی عێراق و جیهان دا ، بە یەكێك لە ئەركە گرنگەكانی خەباتی ئەم قۆناغەی هاوڕێیانی ئاڵا و تەواوی كۆمۆنیستەكان دانا .

پلینۆم ، عێراقی بە وڵاتێكی سەرمایەداری ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالیزم و ڕژێمەكەشی بە بۆرژوازی بیروكراسی مشەخۆری فاشستی ناساند .

لە سایەی ڕژێمێكی وەهادا ، كرێكاران و زەحمەتكێشان جگە لەوەی لەژێر باری ستەم و چەوسانەوەی هێزی سەرمایەدا كاری كرێ گرتەی سەخت و تاقەت پڕووكێندا ، ژیانی پڕ مەینەتی و كوێرەوەری دەگوزەرێنن ، ئەوا لە سادەترین مافی سەندیكایی و سیاسی بێ بەشن و ڕژێم دڕندانەترین سیاسەتی فاشی یانەی لەسەر گرتن و ڕاوتان و بە كۆمەڵ كوشتنیان بەسەردا جێ بەجێ دەكات ، لەسەر سیاسەتی فاشی یانەی خۆی دژ بە گەلی كورد و لەناوبردن و هەڵ لوشینی بوونی نەتەوایەتی ئەم گەلە بەردەوامە و دەرفەتی دیموكراتی یانەی بۆ كۆمەڵانی خەڵك نەهێشتوەتەوە و چۆكی مەرگی لەسەر سنگیان داناوە ، هەربۆیە هەڵوێستی شۆڕشگێڕانەی كرێكاران و زەحمەتكێشان بەرامبەر بە ڕژێمێكی وا و هەر ڕژێمێكی دیكەی سەرمایەداری جگە دووپاتكردنەوەی لەسەر هەڵگیرساندنی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی و دامەزراندنی كۆماری دیموكراتی شۆڕشگێڕ هەنگاونان ڕووەو سۆشیالیزم كە كۆتایی بە هەموو جۆرە ستەم و نابەرابەرییەك بێنێ و ئازادی بەرفراوان بۆ كۆمەڵانی خەڵك دابین بكات ، شتێكی دیكە نییە .

كۆتایی نەهاتنی جەنگی كۆنەپەرستانەی عێراق - ئێران و هەڵ و مەرجی دژواری بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كورد ، دەرانە بەرباسی لێكۆڵینەوەو جێگایەكی بەرچاویان لە بەرنامەی كاری پلینۆم دا هەبوو .

جەنگی ناڕەوای عێراق - ئێران كە ئەنجامی تەڵیبەتی شۆڤینیستی و سیاسەتی فراوانخوازی ڕژێمی فاشستی عێراقدا ، لە بەرژەوەندی ئیمپریالیزم بەرپا بوو ، پاش هەشت ساڵ لە كارەساتی خوێن ڕشتن و وێرانكاری ، لە ئەنجامی سەرهەڵدانی چەند بەڕێكەوتنەوەی قەیرانی ئابووری سیاسی ، كۆمەڵایەتی بە ئاگربەست گەیشتووە ، پوول لە كۆتایی بە هەڵگیرساندنی جەنگێكی وا ناڕەوا كە بەپێچەوانەی ویست و خواستەكانی كرێكاران و كۆمەڵانی خەڵكی عێراق بووە ئەوا كۆتایی پێهێنانیشی لەگەڵ بەرژەوەندی ئەوان و پاشەڕۆژی بزوتنەوەیاندا ڕێك دەبێتەوە زەمینەی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی فاشیزم و هەڵوەشانی دام و دەزگاكانی سەرمایەداری ، سازترو لەبارتر دەكات .

ڕژێمی دیكتاتۆری سەدام ، پاش ئاگربەستی جەنگەكە ، بێ پەردەو بەدڕندانەترین شێوە جەنگی ئیبادەكردنی كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان درێژە پێدەدات ، ئێستا بەكارهێنانی چەكی كیمیاوی كوشتن و ئاوارەكردنی بە كۆمەڵ بە ڕادەیەك گەیشتووە كە لە مێژووی ئەم گەلەدا ، پێشتر وێنەی نەبووە .

پلینۆم بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئەم دۆخە سەخت و نالەبارە ، توندوتیژكردنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری و یەكخستنی هەموو هێزو توانایەكی لە پێناوی بەرهەڵستانی موتاوەمەتی خەڵكی كوردستان و پووچەڵ كردنەوەی سیاسەتی شۆڤینیستانەی ڕژێم ، بە ئەركێكی دیكەی ئەم قۆناغە دانا و هوشیاركردنەوەو ڕێكخستنی كرێكاران و زەحمەتكێشان و ڕێبەری كردنیان بە ئاقاری خەباتی شۆڕشگێڕانەدا و لەژێر ئاڵای پارتی پێشڕەوی چینایەتی یان ، بە مەرجێكی گرنگی سەركەوتنی فاشیزم و دامەزراندنی كۆماری دیموكراتی شۆڕشگێڕ دانا ، هەر ئەمەشە كە دەستەبەری دابینكردنی مافی چارەنووسی گەلی كورد و پاراستنی مافی كەمە نەتەوایەتییەكان لە عێراق دا دەكات .

پلینۆم ، ڕێزی لە ڕاپەڕینی شۆڕشگێڕانەی گەلی فەلەستین دژ بە دەسەڵاتی داگیركەرانەی زایۆنیستەكان ، گرت و پشتگیری خۆی لە بەرهەق بوونی خەباتی ئەم گەلە بۆ وەدەست هێنانی مافی چارەنووس و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ لەسەر خاكی فەلەستین ، دووپات كردەوە .

پلینۆم ، دەروشمی (موبارزە و سەعماندن و ... پەنجبستن) ی لەگەڵ تەواوی گرووپە ماركسیستە شۆڕشگێڕەكاندا بە مەبەستی هەنگاونان بۆ دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی كرێكارانی عێراق

دووپات کردەوە، پارتێک کە لێبڕاوانە خەباتی چینایەتی کرێکاران تا هەڵتەکاندنی سیستەمی سەرمایەداری وسەقامگیر بوونی دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا و بنیاتنانی سۆشیالیزم وکۆمۆنیزم، شێلگیرانە ڕێبەری بکات، ئەم ئەرکەش بە ئەڵقەی ئاوەندی خەباتی ئەم قۆناغەی ئاڵای شۆڕش داناو پێو ئەنجامدانیشی بانگەوازی هەموو گروپە کۆمۆنیستەکانی عێراق دەکات.

هاوڕێیانی بەشدار بووی پلینیۆم، چەندین بڕیاری گرنگیان لە سەر مەسەلە ڕێکخراوەییەکانی ناوەوە و دەرەوەی وڵات، کاروباری ڕاگەیاندن، ئەمینداری، دارایی ئاڵای شۆڕش داو پلان و نەخشەی دروستیان بۆ داڕشتن.

پلینیۆم داوا لە حزب و ڕێکخراوە کوردستانی و عێراقییەکان و لایەنگرانی ئازادی و دیموکراسی دەکات کە دەنگی خۆیان بۆ ئازاد کردنی (مەلا بەختیار)ی تێکۆشەر، لە زیندانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، بەرز بکەنەوە.

هەروەها پلینیۆم، پتەوکردن و دارشتنی بارزنی پەیوەندییەکانی لەگەڵ هەموو لایەنە سیاسییەکانی ئۆپۆزسیۆنی کوردستانی و عێراقی، لە سەر بنچینەی دابین کردنی ئازادی بێ قەید و شەرتی هەڵسوڕانی خەباتی شۆڕشگێڕانە لە ئەرکی خۆی دانا.

لە کۆتاییدا سڵاوی گەرمی شۆڕشگێڕانە ئاراستەی هاوڕێیانی خۆڕاگری نێو زیندانەکانی ڕژێمی فاشیستی عێراق کرا و یادی شەهیدانی نەسری (ئاڵای شۆڕش) و شەهیدانی ڕێگای دیموکراسی و سۆشیالیزم ڕێزلێ نرا.

سەرکەوتوو بێت خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان
لە پێناوی دیموکراسی و سۆشیالیزم دا.
سەرکەوتوو بێت خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد
لە پێناوی بەدیهێنانی مافی چارەنووسدا.
سەرکەوتوو بێت ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش.
بژی ئینتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا.
بڕووخێت ڕژێمی فاشستی عێراق.
مەرگ بۆ ئیمپریالیزم

ئاڵای شۆڕش

سێپتەمبەری / ١٩٨٨

يا عمال العالم اتحدوا !

البلاغ الختامي

للبلنيوم الثاني لراية الثورة

ايها العمال والكادحون

ايها الرفاق المناضلون

في هذه الظروف العصيبة التي تمر بها الحركة العمالية العراقية والحركة الثورية للشعب الكردي عامة (ئاڵای شورش) (راية الثورة) وبحضور اعضاء المؤسسين والكوادر المتقدمة جلسة بلنيومها الثاني وذلك في الفترة من [illegible] الى ٤ سبتمبر / ١٩٨٨ تحت شعار (من اجل الحفاظ على النهج الثوري لراية الثورة والعمل على تطويرها) .

بدأ البلنيوم اعماله بالنشيد الاممي والوقوف دقيقة واحدة حدادا على أرواح شهداء الحركة العمالية والحركة الثورية للشعب الكردي .

في البداية اعتبر البلنيوم الموقف الفوضوي لأحد أعضاء [illegible] المشرفة وبعض كوادر الراية حول عقد عدد من الاجتماعات تحت اسم (كونفرانس) الراية بعمل فردي وغير مشروع لما انه على [illegible] مشروعية الكونفرانس ورفض برنامجه وجميع قراراته .

بعد ذلك تم تقرير شامل من قبل أحد رفاق الهيئة التأسيسية (للراية) حول تاريخ تأسيس الراية وعملية الصراع والتناقضات الداخلية التنظيمية الناتجة من تلك الاجتهادات [illegible] التي تم في ظروف سياسية خاصة بين (الراية) و ([illegible]) وجذور المشاكل الفكرية والسياسية والتنظيمية من حيث الممارسة وتأثيرها الايجابي والسلبي على النهج الفكري والسياسي للراية حيث نوقشت من قبل الرفاق بصورة علمية وموضوعية و [illegible] الجوانب الايجابية والنقاط السلبية فيها .

ومن ثم قدم برنامج عمل البلنيوم من قبل اللجنة التحضيرية ونوقشت بروح رفاقية عالية وتم اقرارها .

قام البلنيوم ومن منطلق النظرة والايديولوجية الماركسية الثورية بتحليل ودراسة الوضع الدولي الراهن والحركة الشيوعية العالمية ، وأكد على عدم صحة وجود [illegible] اقتصاد [illegible] في العالم ، واوضح حقيقة ان النظام الاقتصادي السائد في العالم اليوم هو النظام الاقتصادي الامبريالي الذي يقوم من خلال (الشركات المتعددة الجنسيات) والعديد من الاشكال والاساليب الاخرى بربط مجمل اقتصاد دول العالم بعجلتها ، واضعا الثروة الاجتماعية وقوة العمل للعمال في خدمة المصالح الحقيقية للرأسمالية العالمية .

لقد حطم الاقتصاد الامبريالي حدود الدول وخلقت سوقاً عالمياً موحداً لاستثمار رساميلها وتحقيق فائض قيمة وفائض ربح خياليين، وعندما قسم العالم الى معسكرين متناقضين ومتعاديين في صراع لا هوادة فيها الا وهي (معسكر العمل) ومعسكر الرأسمال.

حدد البلنيوم الاشكال المختلفة للتحريفية في الحركة الشيوعية كظاهرة عالمية، واعتبر التحريفية المعاصرة السوفيتية والدول التابعة لها، جنباً الى جنب مع التحريفية الصينية والاوروشيوعية واشتراكية الديمقراطية والتروتسكية ... الخ) العامل الرئيسي للانحرافات والانحراف بالنضال الثوري للطبقة العاملة وعدم انتصار الثورة الاشتراكية للعمال.

وضح البلنيوم الممارسات التحريفية، الفكرية، السياسية والاقتصادية (للحزب الشيوعي السوفيتي) بعد ثورة أكتوبر تحت البحث والتحليل، ووصل الى النتيجة التالية الا وهي ان هذا الحزب ومنذ عصر (ستالين) حتى اليوم وأحد المصادر التحريفية المعاصرة الرئيسية في العالم له دور مهم ومؤثر في تضليل واحباط الثورات البروليتارية.

ان السوفيت كدولة تسعى وفي النهاية قوية تسعى بأشباع حاجة [illegible] الاقتصادية، السياسية، العسكرية، الدبلوماسية، الامبريالية والتعامل وتستخدم المواقف من الحركات الثورية والاحداث السياسية والاجتماعية بين الشعوب وفق مصالحها الرأسمالية، كما ان سياسة تعايشها السلمي التي تتبعها مع الدول الرأسمالية الغربية تأتي بالضبط من اجل تقسيم السوق العالمية والهيمنة على الحركات الثورية للشعوب وتحريف الحركات البروليتارية ...

قام البلنيوم بدراسة تأريخ نشوء الطبقة العاملة ونضالها السياسي وقدر النضال المجيد والتضحيات التي قدمتها هذه الطبقة من خلال نضالها ضد الانظمة الرجعية وضد قوى الرأسمال الاجنبي من اجل الحرية والديمقراطية والاشتراكية. واعتبر الفكر والنهج التحريفي والاصلاحي للحزب الشيوعي العراقي سبباً في انتكاسات نضال هذه الطبقة وعدم تحقيق اهدافها القريبة والبعيدة.

عرّف البلنيوم ((الحزب الشيوعي العراقي)) كممثل رسمي وامتداد للتحريفية السوفيتية. ان هذا الحزب الذي امضى اكثر من نصف قرن في العمل لمسخ جوهر الماركسية اللينينية كان ولايزال عاملاً رئيسياً لتضليل العمال وعدم انتصار حركتهم، وهو الممثل الحقيقي للتيار الشعبوي (الپوپولستية) والتمايلات الضيقة والذيلية للاتجاهات المختلفة للبرجوازية العراقية. لهذا السبب فان

ان النظام الفاشي ... لصدام ويصعد ... الحرب الدائرة وباستعماله للاسلحة الكيمياوية والقتل الوحشي وتشريد الالاف ... ومصيره بشيعة ... حرب الابادة ضد شعب كردستان الى حد لم يشهد لها مثيل في تاريخ هذا الشعب .

ان البلنيوم وللوقوف بوجه هذا الوضع الصعب والعصيب يرى ان احدى مهامه في هذه المرحلة هو تصعيد النضال الثوري للجماهير وتعبئة جميع الطاقات الثورية من اجل تطوير المقاومة التي تخوضها شعب كردستان في سبيل انهاء السياسات الشوفينية للنظام . كما اوضح البلنيوم بان توعية وتنظيم العمال والكادحين وقيادتهم في النضال الثوري تحت راية حزبهم الطليعي الطبقي شرط اخر مهم من اجل اسقاط الفاشية وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الشعبية التي من خلالها فقط تتحقق الحقوق المشروعة للشعب الكردي بما فيها حق تقرير مصيره بنفسه وتحقق حقوق الاقليات القومية في العراق .

ثمّن البلنيوم الانتفاضة الثورية للشعب الفلسطيني ضد الاحتلال الصهيوني ويعلن عن مساندته لنضال هذا الشعب البطل وقضيتها العادلة من اجل اقامة دولتها المستقلة على ارض فلسطين .

ركّز البلنيوم مرة اخرى على اهمية تجسيد شعار (المناظرة ، الاثبات والتوحيد) مع جميع المنظمات الماركسية الثورية بهدف السير نحو تأسيس الحزب الطليعي للطبقة العاملة العراقية - حزب منظم وبصورة ثورية ومناضلة بقيادة النضال الطبقي للعمال من اجل اسقاط النظام الرأسمالي واقامة دكتاتورية البروليتاريا وبناء الاشتراكية والشيوعية . واعتبر البلنيوم هذه المهام المطلقة المركزية لنضال رابطة الثورة في هذه المرحلة . وناشد جميع الفصائل الشيوعية في العراق للعمل من اجل تحقيقها .

كما أقرّ الرفاق المشاركون في البلنيوم العديد من القرارات المهمة والخطط اللازمة حول المسائل التنظيمية في داخل وخارج الوطن والعمل الاعلامي والاداري والمالي لرابطة الثورة .

يناشد البلنيوم جميع الاحزاب والمنظمات الكردستانية والعراقية واليسار الثورية والديمقراطية ان يرفعوا اصواتهم من اجل أطلاق سراح المناضل (علا بختيار) القابع في سجون الاتحاد الوطني الكردستاني .

وأكد البلنيوم على وجوب تقوية وادامة وتطوير الاواصر وعلاقاتها السياسية مع جميع الاحزاب الكردستانية و العراقية المعا

ضرب ارثها من اعتباره التحريفية و خضوع النهج التحليلي لهذا التيار سواء على مستوى العراق او العالم حيث تأكد انعدام استقلاليته لرفعان راية الثورة وجميع الشيوعيين في هذه المرحلة .

عرّف البلشيم العراق كدولة رأسمالية خاضعة للسلطة الامبريالية و عرف سلطاته بالبرجوازية البيروقراطية والفاشية حيث و في ظل نظام كهذا فان العمال والكادحين يعانون الاضطهاد والظلم المسلطين عليهم من قبل هؤلاء الرأسمال وشرائط العمل والأجور القاسية ، يعيشون حياة مأساوية ، محرومين من ابسط الحقوق النقابية والسياسية ، ويمارس النظام من خلال الاعتقالات والملاحقات والقتل الجماعي اشرس سياسة فاشية ، و يستمر في ادامة سياساته الفاشية من خلال حملات الإبادة الجماعية والقهر القومي للشعب الكردي . رغم سبق ابسط الفرص الديمقراطية للجماهير الكادحة ويحاول يشق السبيل نحو مطالبه القومية . لهذا فان الموقف الثوري تجاه نظام كهذا او اي نظام رأسمالي ليس سوى تصعيد النضال الثوري باتجاه اسقاطه وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية والسير نحو الاشتراكية التي تنهي جميع انواع الظلم والاضطهاد وعدم المساواة ، وتحقق الطموحات السياسية للجماهير .

المرحلة الحالية للحرب الرجعية العراقية - الايرانية والظروف الصعبة التي تمر بها الحركة الثورية للشعب الكردي طرحت ايضا للدراسة والتحليل وكانت لها مكانة خاصة في برنامج عمل البلشيم .

ان الحرب العراقية - الايرانية الغير العادلة التي اشتعلت خدمة للمصالح الامبريالية ، وبسبب المطامع التوسعية والسياسات التوسعية للنظام الفاشي العراقي ، وبعد ثمان سنوات من اراقة الدماء و الدمار و الخراب المأساويين و كنتيجة حتمية لتفاقم المشاكل والازمات الاقتصادية و السياسية والاجتماعية انتهت بوقف اطلاق النار وتشرف على نهايتها .

ان انتهاء حرب غير عادلة كهذه ، وفي وقت كانت على النقيض من طموحات وارادة العمال والجماهير العراقية ، فان انهائها يتطابق مع مصالحهم ومستقبل حركتهم ، و يخلق ارضية مناسبة للنضال الثوري من اجل اسقاط الفاشية و تحطيم مؤسساته الرأسمالية .

على اساس ضمان الحرية التعبير المشروعة للعمل النضالي السري .

وفي الختام حيينا بتعظيم المواقف البطولية لرفاقنا الصامدون في زنزانات النظام الفاشي العراقي كما حيينا ذكرى الشهداء الخالدون (لراية الثورة) وشهداء طريق الديمقراطية والاشتراكية .

النصر لنضال العمال والكادحين من اجل الديمقراطية والاشتراكية .

النصر للنضال التحرري للشعب الكردي من اجل حق تقرير مصيره .

النصر للنهج الثوري لراية الثورة .

سقطت الامبريالية البريطانية .

السقوط للنظام الفاشي العراقي .

الموت للامبريالية .

راية الثورة

ايلول / ١٩٨٨

کرێکارانی جیهان یەکگرن!

بەرەو خەبات بۆ سەرکەوتنی ... سۆسیالیزم

بەرەو چەسپاندنی هەمەلایەنەی مارکسیزمی شۆڕشگێر

هاوڕێیانی تێکۆشەر

[illegible]

[illegible]

شۆڕشگێڕو ڕیفۆرمیزم بەدوو ئاقاری جیاوازدا و بەرەو دوو ئامانجی جیاواز ئەڕۆن، ڕێگای خەباتی چینایەتی یان گرتووەتە بەر ، ئەگینا هیچ دەزوولەیەکی پەیوەندی ، ئەوانی دووەم ئەو دووانە بەیەکەوە دژ بەیەکە لە چوارچێوەی ئالادا نەماوە .

لە مەودا و پاش جیابوونەوە و سنوور کێشانی نێوان مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان و ئەوانی ڕیفۆرمیست و بە ناو مارکسیستی ئەو ئالای شۆڕش ، هاوڕێ و شۆڕشگێڕەکانی ئالا بە پەنگرتووی و سەربەخۆیی لە پێناوی بەجێ گەیاندنی دروشمەکانی ئالادا و ئەو نیامەندانی ئەرك و فرمانەکانی سەرشانیان ، ئەیانگێڕانە ڕیزە بە هەڵسوڕان و خەباتی فکری و سیاسی و ڕێکخراوەیی یان دەدەن و بە مەبەستی گەشەکردنی بزووتنەوەی کۆمۆنیستی عێراق و هەوڵدان بۆ یەکخستنی گرووپە مارکسیستەکان بە پێی بەرنامەیەکی (مونازەرە و هەماهەنگی و یەکخستن) و دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی کرێکاران ، ئالای مارکسیزمی شۆڕشگێڕ بەرز دەکەنەوە .

ئێستا ئەرکی سەرەکی گرنگی سەرتاسەری ڕێکخراو و پێشکەوتنی کرێکاران و زەحمەتکێشان سازدان و ڕێکخستنیان ، هەڵسوڕانی ئازایانەیان و بەرپاکردنی شۆڕشگێڕانە ، دژایەتی و ڕسواکردنی ڕیفۆرمیزمی هاوبەرە و کردنی پایەگای فکری و سیاسی پەنانی هەر ڕێکخستنێکە بە هەستانەوە و سەرکەوتنی یەکجارەکی بزووتنەوەی کرێکاران و شۆڕشی کۆمەڵایەتی یە .

چارەسەری تێکشکانی ئەو ڕاستیی یە بەڵگە نەویستە لە پێش چاوی خۆمان دادەنێین کە هەموو سەرچاوەی سەرکردنی خەباتی چینایەتی پرۆلیتاریا ، هەر لە ئەستۆی حزبی پێشڕەوی کرێکاراندایە و خەباتی پێشڕەو دامەزراندنی ئەو حزبە ، ئەرکێکی بێ ئەملا و ئەولای کۆمۆنیستەکانە .

ڕوخاندنی ڕژێمی سەرمایەداری ، بزووتنەوەی شوێنکاری فاشیی یانی ڕژێم دامەزراندنی دیموکراتیکی شۆڕشگێڕو دابینکردنی ئازادییە دیموکراتییەکان ، مسۆگەرکردنی مافی چارەنووسی گەلی کورد ، کۆتایی پێهێنانی هەر جۆرە ستەم و نابەرابەری یەکی چینایەتی ، نەتەوایەتی ، مەزهەبی ، لە گرنگترین ئەرکی سیاسەتی کۆمۆنیستی و سەرکەوتنی شۆڕشی کرێکاراندایە .

سەرکەوتوو بێت خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان لە پێناوی
دیموکراسی و سۆشیالیزمدا .
سەرکەوتوو بێت ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئالای شۆڕش .
سەرکەوتوو بێت خەباتی گەلی کورد لە پێناوی مافی چارەنووسدا .
بەرزی ئەنتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا .
بڕوخێت ڕژێمی فاشیستی عێراق .
مەرگ بۆ ئیمپەریالیزم .

ئاڵای شۆڕش

کۆمیتەی ئامادەیی

سێپتەمبەری / ١٩٨٨

بەلاغی هاوبەشی كۆبوونەوەی
١٩٨٦/١١/٢

لەرۆژی ١٩٨٦/١١/٢ دا وەفدی پارتی دیموكراتی كوردستان - عیراق بە سەرۆكایەتی هەڤاڵ ادریس بارزانی و وەفدی یەكێتی نیشتمانی كوردستان بە سەرۆكایەتی هەڤاڵ مام جەلال كۆبوونەوەی هاوبەشیان كرد بۆ چارەسەركردنی كێشەی نێوانیان و دارشتنی بنچینەو ڕێو شوێنی پەیوەندی دۆستانەو هاوكاری نێوانیان روو لە كۆكردنەوەو یەكخستنی هەموو هێزو توانای گەل و وڵاتەكەمان بۆ ڕووخاندنی ڕژێمی بەعسی عەفلەقی لە عیراق دا و مسۆگەر كردنی مافە ڕەواكانی گەلەكەمان .

میوانداری كردنی كۆماری ئیسلامی ئێران لە هەردوو وەفدەكە و پشتیوانی كردنی لە یەكێتی هێزە شۆڕشگێڕەكانی گەلەكەمان و خۆشحاڵی ودەوری ئیجابیان لە پێكهاتنی پارتی دیموكراتی كوردستان - عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان مایەی سوپاس و ڕێز لێ نانە .

لەم كۆبوونەوە گرنگەدا وەفدی هەردوولا بەگیانی بەرزی هەست كردن بە مەسئولیەت و بە ڕاشكاوی لە مەسەلە گرنگەكانی كوردستان و عیراق و ناوچەكە دوان ، پێر لە هەمویان پێویستی یەكخستنی هێزە شۆڕشگێڕەكانی كوردستانی - عیراق و پێكهێنانی بەرەی نیشتمانی فراوانی عیراق و كۆتایی هێنان بە جەنگی ناڕەوای عیراق دژی كۆماری ئیسلامی ئێران بە ڕووخاندنی ڕژێمی فاشی عیراق و ئەركەكانی ئەمڕۆی خەبات و مافی ڕەوای گەلی كورد .

لە ئەنجامی گفتوگۆی برایانەو دڵسۆزانەدا پارتی دیموكراتی كوردستان - عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان پێكهاتن لەسەر :

١- هەوڵی تەواو و بەردەوام بۆ یەكگرتنی هەموو توانای هەردولا بەرەو ڕووخاندنی ڕژێمی بەعسی عەفلەقی عیراق .

٢- دابین كردنی ئازادی چالاكی سیاسی ، عەسكەری و ڕێكخراوەیی هەردولا لە هەموو ناوچەكانی كوردستانی عیراق بۆ گەشە پێدانی خەبات .

٣- وەستاندنی چالاكی ڕاگەیاندنی هەردولا لە دژی یەكتر ، چ چالاكی ڕاستەوخۆ بێت یا ناڕاستەوخۆ .

٤- ڕێگە گرتن لە شەڕی براكوژی و حەرام كردنی .

هەروەها ڕێكەوتنێكی هەمەلایەنەی سیاسی ، عەسكەری ، ئیعلامی دوو قۆڵی مۆر كرا و كۆمیتەیەكی بەرز لە سەركردایەتی هەردوو لا دیاری كرا بۆ داتانی ڕێ و شوێنی جێبەجێ كردنی ڕێكەوتنەكەو گەشە پێدانی پەیوەندی نێوانیان .

جەماوەری خەڵكی كوردستان

تێكۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەكان

كێشەو ناكۆكی ناو ڕیزەكانی ڕزگاریخوازی گەلەكەمان بەگشتی ، كێشەو ناكۆكی نێوان پارتی دیموكراتی كوردستان - عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان بە تایبەتی زەرەرێكی كارەگەر و گەورە بوو لە ڕێگەی گەشە كردن و پێشڕەوی جوولانەوەی گەلەكەمان . لە ڕێگەی كۆكردنەوەو یەكخستنی هێزە فراوانی كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان پێكهاتن و هاوكاریمان بایەخێكی گرنگ و هیوایەكی كاریگەری لەو بوارەدا ئەگاتەوە دەست و

جەلال تاڵەبانی   ادریس بارزانی

دوژمنەکانی گەلەکەمان ئەجولێنن بویە بەیەك دەنگ داوا لە کومەلانی خەلك و لایەنە سیاسیەکان و تیکوشەرو پیشمەرگە قارەمانەکان ئەکەین کە دلسوزانە و هوشیارانە پشتیوانی لەسەرکەوتنی ئەم ریکەوتنە بکەن و وریای پیلان و دەسی تیوەردانی دوژمنان بن .

پارتی دیموکراتی کوردستان ـ عیراق | یەکێتی نیشتمانی کوردستان

ادریس بارزانی

١٩٨٦/١١/٨

ئاڵای شۆڕش
لیژنەی سەرپەرشتی
بەشی ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن

هەواڵنامە

كانونی یەكەمی ١٩٨٥
ژمارە ١

كرێكاران .. زەحمەتكێشان ..
پێشمەرگە قارەمانەكان ..
هاوولاتیانی تێكۆشەر ..

وا جارێكی تر سەرانی (ینك) پەلاماری پۆلە شۆڕشگێرەكانی گەلەكەمان ئەدەنەوە و ئەیانكەنە بارمەی بازرگانی سەوداگەرییەكانیان، ئەمجارەشیان لەسوزییان بۆ ڕژێم دووپات ئەكەنەوە و بروسكەی پاكسازی كردنی (ئاڵای شۆڕش) لەسەر بێ سیمی شوانەوە (جهازی لاسلكی م.س ی ینك) پێشكەشی بێ سیمی سەرەد ئەكەن (جهازی لاسلكی مخابەراتی فەیلەقی یەك لە كەركوك).

لێرەشدا چەند هەواڵێك ڕادەگەیەنین

١) لە ڕۆژی ١٩٨٥/١٠/٢٢ (م.س)ی (ینك) هێزێكی گەورەی ناردە ناوچەی قەرەداغ. ئەم هێزە لە لایەن شەخسی جەلال حسام الدین (سكرتێری ینك) وە سەرپەرشتی ئەكرا و بە فەرمانی ڕاستەوخۆی ئەویش بەرەبەیانی ١٩٨٥/١١/٢ پەلاماری مقەر و ماڵی هاوڕێی تێكۆشەرمان كاك مەلا بەختیار لە گوندی (عەكەوە) دا و فەرمانی شەهید كردنی بە لێپرسراوێكی كوان لێكسرا و سپێرد رابوو بەڵام بە هاوكاری چەند كەسێكی بە ویژدان و وەفاداری ناویان ژیانی هاوڕێیانی ئێمە پیلانە گڵاوەكەی سەرانی (ینك) هەڵوەشایەوە وهاوڕێ مەلا بەختیار و ماموستا پشكۆ چەپەڵی پولای جەلال حسام الدین بران.

٢) پاشدیل كردنی هاوڕێ مەلا بەختیار و ماموستا پشكۆ و ماموستا عیاد و هاوڕێ ئاسۆ علی، چەكدارەكانی (ینك) بە فەرمانی چەند لێپرسراوێكی گوسان

لێكرا وهەرچی‌یەك لە ماڵ و مقەرەكەدا بوو هەر لە ٦ تاك بازنی هاوڕێ ڕوناكی برازای شەهید شەهابەوە و (١٥٠) دیناری كیرفانی و دوورببین وجل وبەرگەوە تا دەگاتە كەل وپەلی كەم نرخی وەك كوبیار وپەرە و... هتد بەتاڵان برد.

٣) لە ئێوارەی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١دا هێزێكی (ینك) بە فەرمانی م.س پەلاماری مقەرەكەی هاوڕێی تێكۆشەرمان كاك شێخ علی دا و خۆی و پێشمەرگەكانی مقەرەكەیان دیل كرد. شایەنی باسە بنەماڵەی هاوڕێی ناوبراو تا ئێستا خاوەنی حەوت شەهیدن، هەر لە هەمان ئێوارەدا بە فەرمانی ناوەندی كۆمەڵەی ڕەنجدەران مقەرەكەیان تاڵان كرد.

٤) لە نیوەڕۆی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ داهێزەكەی ناوچەی قەرەداغ پەلاماری (٢٣) هاوڕێی پێشمەرگەمانیان دا و داوای چەكەكانیان كردن وە هەڕەشەی ئەوەیان لێكردن ئەگەر چەكەكانیان دانەنێن، هاوڕێ مەلا بەختیار شەهید ئەكەن. پێشمەرگەكانمان كە بە گیانی دژایەتی وكۆتركردنی شەڕی براكوژی كوشتراون وبۆ ڕزگاركردنی گیانی هاوڕێ مەلا بەختیار چەكەكانیان دانا، پاشان چەند لێپرسراوێكی شەرەخور و دڵكۆزی ئەو هێزە نامەردانە چەكەكانیان ئەدزن و فاشیانە ڕەفتاریان لەگەڵ ئەكەن.

٥) لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ ئەم هاوڕێ قارەمانانەمان توانیان لە دەست هێزەكەی ینك دەرباز بن و خۆیان بگەیەننە بنكەكان (ئاسۆ عزیز كادری سیاسی، ئەحمەد ڕەشە ئامر لەرت، عەریف كەریم ئامر مەفرەزە و چەند پێشمەرگەیەكی تر. هەر ئەو ڕۆژە چەند ارەكانی ینك ئەوتنە گەران و پشكنینی ماڵەكانی گوندی (ئەوتسی و ئاوایی حەمەی كەرەم، باخچە، شەمەو وێڵەك) بە دوای ئەو هاوڕێیانەماندا، بە شێوەیەكی ناشرینی ئەوتۆ كە دانیشتوانی بێزاری و نارەزایی دەربڕن و ناوی (قوات خاصەی صەدام) بە سەر ئەو چەكدارانەدا دابڕن.

٦) لە شەوی ١٩٨٥/١١/٣ دا ئامر مەفرەزەی لەرتی سجنی مەلبەندی یەكی (ینك) هاوڕێ عبدالله تەیل و ٧ پێشمەرگەی قارەمانی تر سجنەكەیان شكاند و ٦ هاوڕێی دیلمانیان بە ڕێی ئەخشەیەكی ژیرانەو قارەمانانە دەرباز كرد و گەیاندیانە بنكەكانمان.

٧) ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١٩ چەكدارەكانی (ینك) لە گوندی زلزلەی دۆڵی

٢

گەلاڵ بۆسەیەتی نامەردانەیان بۆ چەند هاوڕێیەکمان دانا و گوللەبارانیان کردن لە ئەنجامدا دوو هاوڕێمان بریندار بوون یەکێکیان بە دیل گیرا .

٨) لە بەرەبەیانی رۆژی ٢٠/١١/١٩٨٥ چەند دارەکانی (ینک) لە گوندی سلێمانەی دۆڵی گەلاڵ پەلاماری ژمارەیەک پێشمەرگەی تریان داین و دڕندانە بە ئاربی جی و چەندین سوک زۆریەی ماڵەکانیان داگرتەوە و لە ئەنجامدا هاوڕێی قارەمانمان (مستەفا شێخ خلمارینی ـ هەڵۆ) بە برینداری دیل کرا و هەروەک عادەت و سروشتی نامرۆڤانەی هەمیشەییان ئەم جارەش دەستیان بە خوێنی دیلی بێچەک سوور کردەوە و شەهیدیان کرد . پێشمەرگەیەکی ترمان بە سوکی بریندار بوو . هەزاران سڵاو بۆ گیانی شەهید هەڵۆ ، مردن و سەرشۆڕی بۆ دیل کوژەکان.

٩) لە رۆژی ٢٨/١١/١٩٨٥دا (٢٦) پێشمەرگەی تێکۆشەرمان لەگەل هاوڕێ حمید رعبدالله ئامرمەفرەزە خۆیان گەیاندە بنکەکانمان .

١٠) ژمارەیەکی تر لە هاوڕێیانی تێکۆشەرمان لە ناوچەکانی گەرمیان و قەرەداغ بە فەرماندەیی هاوڕێ جەماڵ رەشۆ ئازاد فەقێ عەلی لە چنگی پیلانی سەرانی (ینک) دەرباز بوون و شان بەشانی دەیان هاوڕێی ترمان لە ناوچەکانی دەشتی هەولێر و پشدەر و شارەزوور بەردەوامن لەسەر چالاکی شۆڕشگێڕانەی دژ بە رژێمی فاشی .

١١) لە پاش دەستپێکردنەوەی هێزەکەی (ینک) بۆ سەر هاوڕێیان لە ناوچەی قەرەداغ و دۆڵی و هەولێر ژمارەیەکی زۆر لە هاوڕێیانی پێشمەرگەو کادرانی عەسکەریمان گەیشتنە بنکەکان لە ناویاندا هاوڕێیان فەرهاد حەمە صالح ـ سەرتیپ ، جلال محمد محی الدین ـ سەرتیپ ، جەمال محمد ـ سەرتیپ بەختیار محمد ـ ئامرلەرت ، شیخ فاضل ـ ئامرلەرت ، شیخ محمد ـ ئامرکەرت شەهاب محمد ج ئامرلەرت ، حاجی رزگار ج ئامرلەرت ، نەبەز ئەحمەد ج ئامرکەرت ئامق حدر ج ئامرلەرت ، رەزا عبدالله ئامر مەفرەزە ، کامەران حمەعلی ئامر مەفرەزە جەلال علی ئامرمەفرەزە ، رزگار کریم ئامرمەفرەزە .

١٢) هەر پاش ئەو تاوانەی سەرانی (ینک) کادرانی پێشکەوتوومان هاوڕێیان (مامۆستا عیماد و ئاسۆ علی و مامۆستا کریم عوسمان و مەلا یاسین و دکتۆر قادر) خۆیان دەرباز کرد و گەیشتنە بنکەکانمان .

٣

١٣) شایەنی باسە لە هاوڕێ حاجی مەمو کادری پێشکەوتووان و ژمارەیەک لە کادرانی تری دەستی هەولێر و خۆشناوەتی و بالەکیان لەوانە هاوڕێیان (مەهدی ئاوانی ، هێدی ، فرهاد ئاوانی ، وریا قادر ، وەرزێر ، خولە ، دلشاد ، گۆران) و دەیان پێشمەرگەی قارەمانی ترمان لەگەڵ کادرانی عەسکەریمان هاوڕێ شێخ حسین ئامر ئەمرت و هاوڕێ شوانە رەش ئامرکەرت و ١٤ پێشمەرگەی قارەمانی تر پێش دەستی ڕێژیمەکەی قەرەداغ ، فەرمانی گرتن و لەناوبردنیان دەرکرابوو ، ئەوانیش حەیان دەرباز کرد و گەیشتنە بنکەکانمان .

١٤) لەناوەڕاستی ئەم مانگەدا ، هاوڕێیانی ئەرتی دووی سەفین فەرماندەیی هاوڕێ یاسین ئاوانی بە گشت چەکەکانیانەوە گەیشتنە بنکەکانمان لە ناوچەی بارزان لە ناوییاندا ئەم هاوڕێیانە (یاسین ئاوانی ئامرکەرت ، زرار مەلا گچکە بج ئامرکەرت ، مەسعود ئامرمەفرەزە ، دلێر ئامرمەفرەزە ، جەلال ئامرمەفرەزە ، شوقییە کادری سیاسی ، عزیز ئامرمەفرەزە ، عزت کادری سیاسی) و ١٥ پێشمەرگەی قارەمان .

١٥) لەناوییدا دوو هاوڕێی ڕێکخستنی شاری هەولێر مامۆستا ئەسعەد وە هاوڕێ وەهاب بۆ ئەنجامدانی کاری ڕێکخستن و بڵاوکردنەوەی ئەدەبیاتی ئاڵای شۆرش چووبوونە گوندەکانی دەوروبەری هەولێر ، لەنێوان گوندی (دارەتوو و باغەمرە) ئەکەونە بۆسەی جاشە خائینەکانی جەبار جەمیل ، پاش ئەوەی زانیبیانە هەناورێکی ئاڵای شۆرشن ، بەتاوانی دژایەتی جەلال تالەبانی !! شەهیدیکردن (هەر وەک ئاوانبار پێشمەرگەی شەهید کردن بێ ئەوەی ووتبوون) . پاشی ڕۆژ لاشەکانیان لەسەر جادەی نزیک هەولێر دۆزرایەوە . هەزاران سڵاو بۆ گیانی پاکیان سەرشۆڕی بۆ خۆفرۆشان .

١٦) ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١٥ چەکدارەکانی (یەنك) سەرتیپی قارەمان کاك نەبەزیان چەك کرد و ڕاپێچی زیندانیان کرد تەنیا بەتاوانی هاوڕێیەتی هاوڕێیانی ئاڵای شۆرش و گومانلێکردن . هەر بەهەمان تۆمەت جێگری سەرتیپ کاك بابەسەتا هێرو مەفرەزەیان چەك کرد وە . شایەنی باسە بەهۆی تێکۆشانی کاك بابا تاهیرە وە ماوەیەکە ٣ برای بێ تاوانی لە زیندانەکانی ڕژێمدا بێ سەروشوێنن .

(٤)

ئەی هەموو ئازادیخوازانی دنیا ...

ئەم تاوانەی سەرانی (ینك) بەشێکن لەو تاوانانەی لەمێژ ساڵە بەرامبەر بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی گەلی کورد و بزووتنەوەی دیموکراتی وشۆڕشگێڕانەی عێراق ئەیکات.. بەڵام بەتی دیکتاتۆریەت و تۆقاندن کورتە و تاوانەکان بۆ کەس ناچێتە سەر، هەر بۆیە زەمەن بەری لێگرت و تاکەرازو بەلای هێزە پێشکەوتنخوازەکاندا شکایەوە . ئەوەتا سیاسەتی تیرهاب و پێشێل کردنی ئازادی دیموکراتی لەلایەن سەرانی (ینك)ەوە بزەختێکی وای پو داخستوون لەناو پێشمەرگەو جەماوەرا حەقیقەتی خستەڕوو و هەڵی تەکاندوون و دوچاری وەزعێکی نالەباری ئەوتۆی کردوون کەترس و ڕاڕایی ڕوی تێکردوون و دەستەپاچەو بێ دەرەتان ماونەتەوە و بێ هیوایی باڵی بەسەرا کێشاون .

ئەی خەڵکی بەشەرەف و ئازادیخوازی کوردستان ..

دەنگتان بەرزبکەنەوە و پرسیار لە سەرانی (ینك) بکەن، تاوانی ئەو هاوڕێیانەمان کە ئێستا دیلی دوژمنانی ئازادی و دیموکراسین چییە؟ ئەو هاوڕێیانە هەر هەمان ئەو قارەمانانە نین کە لە هەڵگیرساندنی شۆڕشی نوێی گەلەکەمانەوە خەبات ئەکەن؟

نارەزایی خۆتان بەرامبەر سەرانی (ینك) دەربڕن کە چۆن ئەو هاوڕێیانە یان لە بەندیخانەکانیاندا شاردۆتەوە و وەك فاشستەکان ڕەفتاریان لەگەڵدا ئەکەن

ئەی هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕشگێڕ کە تا ئێستا لەناو هێزەکانی (ینــــك)دا ماونەتەوە .. کاری شۆڕشگێڕانەی خۆتان درێژە پێبدەن، هوشیار کردنەوەی جەماوەر و لێدانی زەبری توندوتر لە فاشستەکانی بەغدا بکەنە ئەرکی سەرەکیتان و دروشمی ڕوخاندنی فاشستەکان بچەسپێنن و لە پێناوی دامەزراندنــــی حکومەتی دیموکراتی شۆڕشگێڕدا خەباتتان بەتینترکەن . پەردەش لەسەر درۆو دەلەسە و بوختانەکانی سەرانی (ینك) دەرحەق ئاڵای شۆڕش و هـــــاوڕێیە دیلەکانمان لا بدەن و سیاسەتە دیماگۆگیەکانیان پووچەڵ بکەنەوە .

٥

ئەی پێشمەرگە نەبەزەكان ..

هاوڕێیانی تێكۆشەر ..

دژی شەڕی ناوخۆ بوەستن و فەرمانی بازرگانەكانی ئەم شەڕە ڕەتكەنـــــەوە . تێبكۆشن لە پێناوی پەرەپێدانی هاوكاری و هاوخەباتی لەگەڵ ئەو هێزانــــــەی خەبات ئەكەن بۆ ڕوخاندنی ڕژێم و چەسپاندنی گیانی دیموكراسی و ئـــــازادی سیاسی و پێشمەرگایەتی و گۆڕكردنی شەڕی ناڕەوا و بێ هودەی زەرەرمەندی ناوخۆ لە ساحەی كوردستان و سەرانسەری عیراقدا .

مردن و سەرشۆڕی بۆ جۆش و خرۆشدەرانی شەڕی ناوخۆ

شەكاوە بێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

سەركەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێرانەی گەلەكمان

(٦)

ئازادی بێ قەیدوشەرتی سیاسی وپیشەگەیی
كۆتایی بە شەڕی ناوخۆ دێنێ

کرێکارانی جیهان یەک گرن !

یەکی ئایار ڕۆژێکی پڕشنگداری خەباتی چینایەتی کرێکارانی جیهانە

کرێکاران .... زەحمەتکێشان

ئەمڕۆ ، سەدو سێ ساڵ بەسەر ڕووداوێکدا تێپەڕ دەبێ ، کە بۆ تەواوی کرێکاران لە سەرتاسەری جیهاندا گرنگی و بایەخێکی تایبەتی هەیە .

شیکاگۆ ، لە یەکی ئایاری ساڵی ١٨٨٦ دا ، مەیدانی خەباتێکی سەخت و ئاشکرای کرێکارانی ماندوو بو لە دژی سەرمایەدارە سود پەرستەکان .. کرێکارانی ئەمەریکایی لەم ڕۆژەدا هەموو یەک دڵ و یەک ئامانج بۆ وەدیهێنانی خواستێکی هەق خوازانەو پێشێل کراو ، شەپۆلی دەریا ئاسا ڕووبەڕووی سەرمایەداران بونەوە ، ئەم ڕۆژە ، بووە سەرەتای خەباتێکی سەختی کرێکاران و بێ ڕاوەستان تاکو ئێستاش هەر بەردەوامە وە تا سەرکەوتنی یەکجارەکی پرۆلیتاریا و دامەزراندنی حکومەتی کرێکاری درێژەی دەبێ .

خەباتی کرێکارانی ئەمەریکا لە دژی یاسا و چەوسێنەرانەی سەرمایەداران و بۆ بەدەستهێنانی لایەنی کەمی داواکاریەکانیان وەك مافێکی سەرەتایی ، خاوەن کارەکانیان ناچار بە ملدان و دان نان بەو مافانە دا کرد ، وەدیهێنانی ئەم داواکاریانە ڕۆڵی چینی کرێکاری لەسەر ئاستی ڕووداوەکانی داهاتووی جیهان دا بەو پەری ڕوونی ئاشکرای نیشان دا ، ئەگەرچی تێکۆشانی کرێکارە شیکاگۆییەکان لەو ڕۆژەدا و بە پیلانی پۆلیسی سەرمایەداران بە ئیعدام کردنی چەند سەرکردەی کرێکاری کۆتایی پێ هات .

بەلام خودی هاتنە مەیدانی یەکگرتوانەی کرێکاران و هێنانە پێشەوەی خواستی ئەو چینەو ڕیز بەستنی و مانگرتن و خۆپیشاندانی بە کۆمەڵ و ڕێکخراو ، ئەو جۆرەبە ئیجگار قورسە بوو ، کە بۆ چەوسێنەرانی ئەمەریکایی وەك نوێنەرانی بەشێك لە سەرمایەدارانی جیهان نیشان دەری سەردەمێکی تاریك و پڕ ترس بوو کە دەبوا بە ئیعدام و گوللە وەڵام بدرێتەوەو خوێنی کرێکاران تێکەڵ بەخاك بکرێت ...

لەگەڵ ئەم ڕووبەڕوو بوونەوە وەحشیانەیەش داسەرمایەداران و پاڕێزەرانی دەسەڵاتەکەی هێشتا نەیان توانی ڕێگا لەخەباتی کرێکارانی شیکاگۆ بگرن ، ئاوەهاش چەسپاندنی ئەم مافانە بوویە سەرمەشقی خەباتێکی توندو تیژوو درێژ خایەن کە سەرەنجامەکەی ڕووخاندنی دەسەڵاتی سەرمایەداران دەبێ .

یەکی ئایار ، لەسەرانسەری جیهان دا ، یاد هێنەرەوەی ئەو ڕۆژە مەزنەیە کە چەند ساڵ دوای ئیعدام کردنی ڕێبەرانی ، لەساڵی ١٨٨٩ دا و لە کۆنگرەی جیهانیی کۆمەنیستەکان لەپاریس ، وەك ڕۆژێکی پیرۆزوو ئەمر کرایە جەژنی کرێکارانی جیهان لە یەکی ئایار دا کرێکاران توانیان بە هێزی یەکگرتووی خۆیان ئەوە بە دوژمنە چینایەتیەکانیان بسەلمێنن کە چی دیکە ئامادە نین بە ژیانی مەمرە و مەژی و کاری تاقەت پڕوکێن قایل ببن و ، ئامادە نین بەپێی خواستی چەوسێنەران تا ئاستی سەرگ ووزەو توانا و گیانی هەڵگیان وەگەڕ خەن .. ئامادە نین بێ ڕێکخراو بن و لەبەرامبەر هەزاران هەزار دەزگا و دادگای بورژواکان دابێ یەکگرتنەوەو پشتی و پاڵ پشتراو بن

بەلام ئەگەر ڕەوتی ڕوو لەگەشەو ئاپندەی ململانێی کرێکاران و سەرمایەداران ،

رابەرە لادەرو خیانەتكارە بەناو ماركسستانە بووە كە لە ریزەكانی خەباتی كریكارانا رەوتی ئەم تێكۆشانەیان لەقازانجی چینەكی تر دا وەگەر خستووە . هەر لەخیانەتی زوربەی ئەندامانی ئەو نەتەوەیی دووەم لەسەر دەستی هەندی لەرابەرە لادەرەكانی وەك كاوتسكی دابۆ پەسازش كیشانی بزوتنەوەی كریكاری و خاو كردنەوەی ململانێی چینایەتی و دانە پالی سەرمایەدارانی " ناوخۆ " و دەولەتەكانیان لەژیر پەردەی " بەرگری لەنیشتمان دا " ، تا دەگاتە خیانەتی ریفیزیونستەكانی هاوچەرخ لەسەرتاسەری جیهانی ئەمرۆ دا .

ئەگەر بزوتنەوەی كریكاری شۆرشگیری ئەوسا و بەرابەری لینینی مەزن لە خەبات كردنی دا لە دژی سەرمایەداری و ریفیزیونستە جۆراوجۆرەكانی ئەو كاتەی نێو بزوتنەوەی كریكاری ناوی ماركسیزمی شورشگیری لەو بزوتنەوە رادیكال - سوسیالیستانە دابڕێ كە مەرز بەندیان لەگەل بزوتنەوە سازشكارو ریفورمیستەكەی ئەو سەردەمە كردبوو . ئەوا ئەمرۆش بزوتنەوەی ماركسیزمی شورشگیر واتە (ماركسیزم - لینینیزمی سەردەمی بالادەستی ریفیزیونیزمی هاوچەرخ) ئەو بزوتنەوە شورشگیرانەیە كە سەر سەختانە خەبات ئەكات لە دژی سەرمایەداری و ریفزیونستە هاوچەرخەكان كە سوفیەت لەپاش مەرگی لینین و شكستی شورشی ئوكتوبەر بۆتە بنكەیی و بە هەموو شیوەیەك بزوتنەوەی كریكارانیان كردوتە قوربانی بەرژەوەندی بە ئیمپریالیستەكانی خۆیان لەململانێیان دا لەگەل ئیمپریالیزمی روژ ئاوا و ولاتانی تری سەرمایەداری جیهان دا .

ماركستە شۆرشگیرەكان دیسانەوە ئالای ماركسیزم و ئایدولوجی كومونیستیی كریكاری بەرز ئەكەنەوە و لەسەر خستن و گەشە پیدانەوەی دا بە گیانی لینینیانەوە . لە پیناوی پیكەوەنانی ناوەندیكی ئەنتەرناسیونالستی نوێی پرولیتاریادا تیدەكوشن

یەكی ئایار جەژنی كریكارانی جیهانە ......

كریكارانی عیراقیش خاوەنی ئەم جەژنەن .

یەكی ئایار بانگەوازە بو هاوپشتی و یەكگرتویی كریكاران بۆ وەدەست هینانی خواستیكی سەرەتایی ، بو ریكخراو بوون و راوەستانی پتەو لەبەرامبەر سەرمایەداری جیهانی دا . لەكاتیك دا رژیمی سەرمایەداری و فاشستی عیراق بو پاراستنی دەسەلاتی رەشی كونەپەرستانەترین و رەگەزپەرستانەترین دیكتاتوری بەسەر كومەلانی خەلك دا سەپاندووە . كاتیك ئەم رژێمە بو هێشتنەوەی دەسەلاتی چەوسینەران لە خوێنمژی و گیرفان پر كردنی سەرمایەداران دا ئامادەیە نامرۆڤانەترین وەحشیانەترین تاوان لە ئەستۆ بگرێت... لە ریگای دیكتاتوریەتیكی فاشستی یەوە هەر رۆژە باجی ژیان و هەناسەدان لەسەر كرێكاران و زەحمەتكێشان گرانتر دەبێ . پاش ئەوەی لەشەرێكی كونەپەرستانە و ناڕەوا دا گیان و مالی هاوچینەكانمانی خستبوە مەترسی یەكی كوشندەوە ، ئیستا ، كریكارانی عیراق لەپاش ئەم جەنگە وەحشیانەیە كەسەرەرای پر كردنی گەرووی سەدان و هەزاران توپ و بەكوشت دانیان لەشەریك دا كە هیچ بەرژەوەندییەكیانی تیدا نەبوو . سەرە رای برسی بوون و ، ئاوارە بوون و ، دەیان و سەدان كوێرە وەری و مالوێرانی دیكە ، ((هێشتا بزوتنەوەی كومونیستی پەرت و بلاوو لاوازە ئەویش بە هوی زال بوونی سیاسەتی ریفیزیونستی - ریفورمیستی باوی ئەو بزوتنەوەكە لەسەر دەستی نوینەرانی ریفیزیونزمی هاوچەرخ دا كە حمع نوینەری كلاسیكیو رەسمیەتی)) .

ئیستا و لەپاش وەستانی جەنگی عیراق - ئیران جەنگیكی تر بە دڕندانەترین شیوە لە كوردستان دا هەروا دریژەی هەیە و رۆژ بەرۆژ تاوان و كارەساتی فاشستانە دژی ئەم بزوتنەوە شۆرشگیرانەیە لەپەرەسەندن دایە ، راگواستن ، وێران كردنی چەندین شارو شاروچكە دەست بەسەركردنی هەزاران كەس لەوانەی لەماوەی " لێبوردنە گشتی یەكەی " رژیم دا گەراونەتەوە لە ئوردوگا تەلبەند كراوەكان دا و تەنگ كردنەوەی بێ بەهرە كردنیان لەسایەترین ماف دیان ، ئازادیە سیاسیەكان .

بۆیە لەم هەل و مەرجەدا یەکگرتن و پێکهێنانی پارتی پێشڕەوی کرێکاران ئەرکی گرنگ و ئەلقەی ناوەندیی خەباتی ئەو مارکسیستە شۆڕشگێڕانەیە کە سەرسەختانە دژایەتی سەرمایەداری و ریفۆرمیزمی هاوچەرخ دەکەن. وە لە ئاستانەی نەبوونی ئەم حیزبە پێشڕەوەدایە لە گۆڕەپانی خەباتی سیاسی و ئاشکرای "ئۆپۆزسیۆنی عیراقی و کوردستانی دا" یەکە کەسانێك لە ژێر ناوی داکۆکی کردن لە کرێکاران و بزووتنەوەی کوردستاندا داوا لە دەزگا ئیمپریالیستیەکان دەکەن تاکو کێشەو تەنگ و چەڵەمەکانی ناوخۆی عیراق و کوردستان "چارەسەر بکەن". ئەوە تەنیا ناسیونالیستە خیانەتکارەکان نین کە دەیانەوێ لەبەرەبەیانی وەستانی جەنگدا دەستکەوتی تائفەگەری و تەسکی حیزبایەتی بۆ خۆیان وەدەست بهێنن و خوێنی بەناهەق رژاوی هەزاران کەس بکەنە داردەستی پەڕینەوەیان و وەرگرتنی پلەو پایەو، بەشداری کردن لە دەزگاکانی دەسەڵاتداریەتی بەعسدا. مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان لە هەلو مەرجی دوای وەستانی جەنگدا، زیاتر لە جاران لەسەر بەدیهێنانی ئەرشمە ستراتیجیەکان پێ دادەگرن و بە بەدەستەوە گرتنی سیاسەت و تاکتیکی گونجاو لە خەبات کردندا هەنگاوی محکەمتر دەنێن، بۆ رێکخستنی جەماوەری ملیۆنی کرێکاران و زەحمەتکێشانی عیراق لە پارتی سەربەخۆی کرێکاراندا. بۆ خەبات کردن دژی بەعسیەکان و رووخاندنی دەسەڵاتی فاشیانەیان بە ئەرکی سەرەکی و بێ ئەملاو ئەولای خۆیان دەزانن، تێکۆشان بۆ رابەری کردنی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستان لە خەباتی هەق خوازانەی گەلی کورددا تا وەدیهێنانی مافی چارەنووس.

رووەو بەدەستەوە گرتنی ئەو چەکە هەرە پێویستە هەنگاو بنێین کە دەتوانێ یەکی ئایار، بکاتە جەژنی راپەڕین و شۆڕش، جەژنی هەڵکردنی ئاڵای سوور، جەژنی سەرکەوتنی یەکپاری کرێکاران، جەژنی یەکگرتووی چەوساوەکان، جەژنی ئەنتەرناسیونالیستی کۆمونیستی.

* سەرنگون بێ رژێمی سەرمایەداری فاشیستی عیراق.
* شەکاوە بێ ئاڵای شۆڕشی کرێکاران لە سەرانسەری جیهاندا.
* پیرۆز بێت رۆژی یەکی ئایار.
* بژی ئازادی بژی سۆسیالیزم

ئاڵای شۆڕش
ناوەند
١ی ئایاری ١٩٨٩

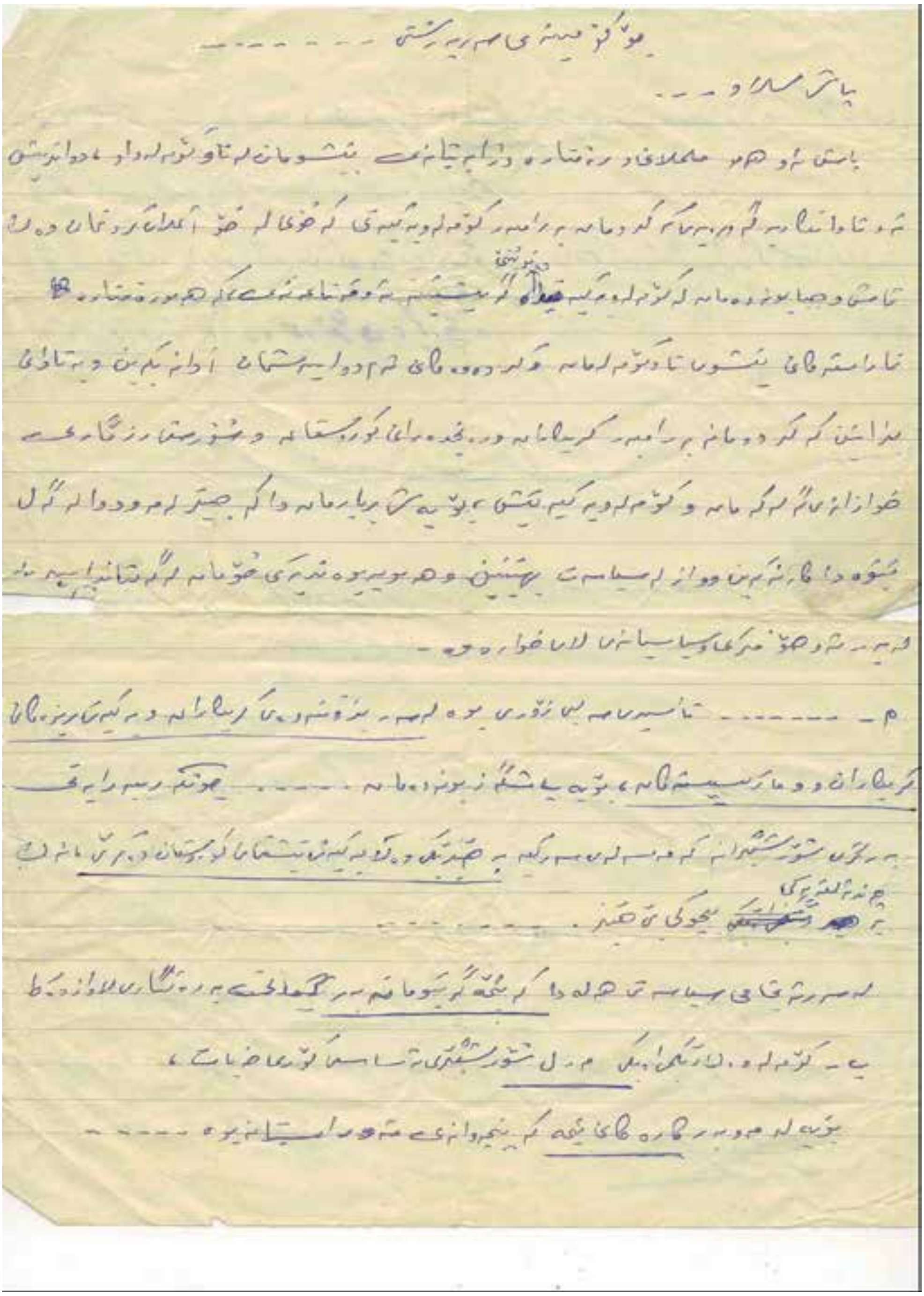

بۆ کۆمیتەی سەرپەرشتی ....

پاش سڵاو ...

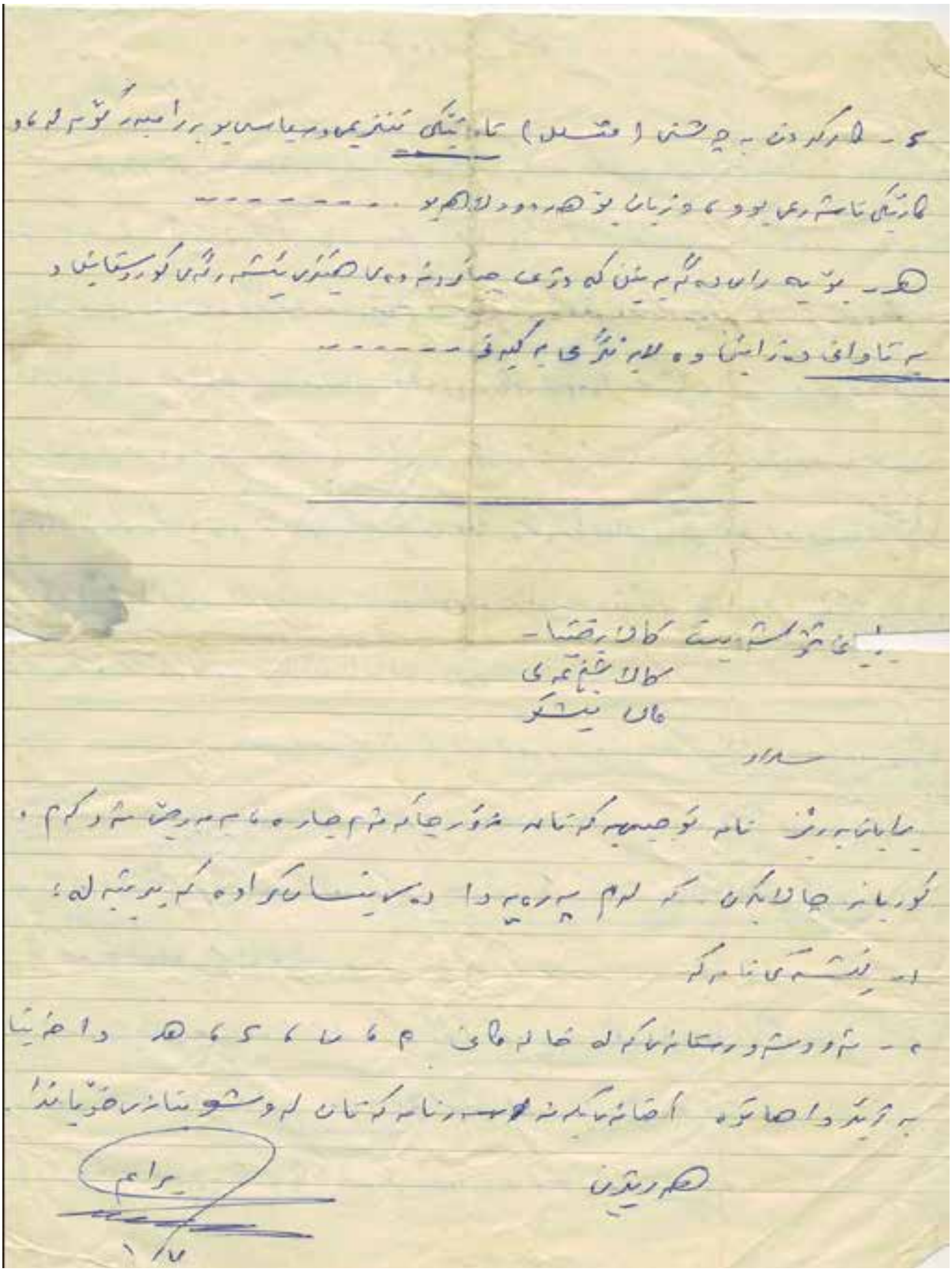

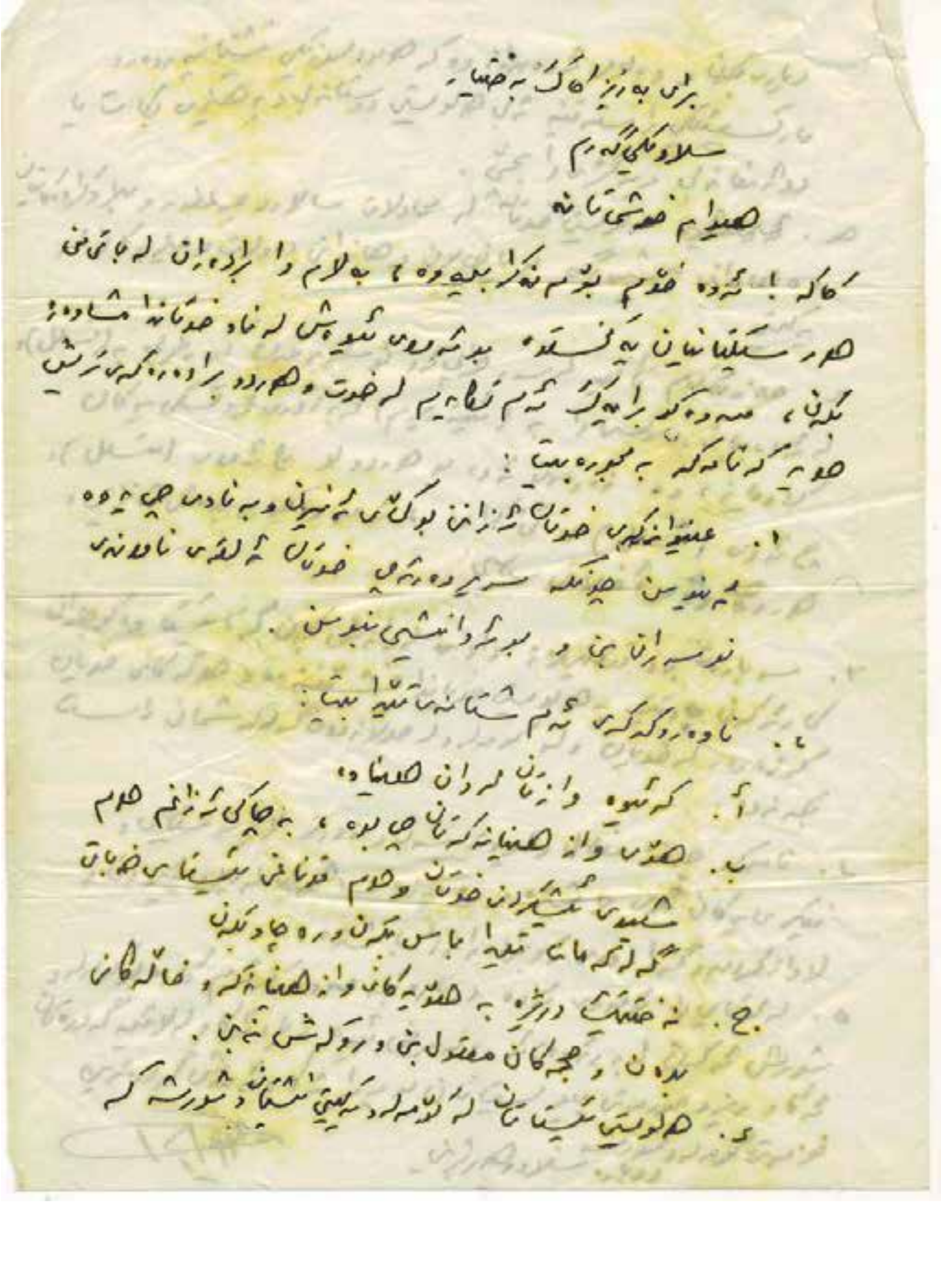

برای بەرێزم کاک بەختیار

سڵاوێکی گەرم

هیوام خۆشیتانە

[illegible]

١. [illegible]

٢. [illegible]

أ. [illegible]

ب. [illegible]

ج. [illegible]

د. [illegible]

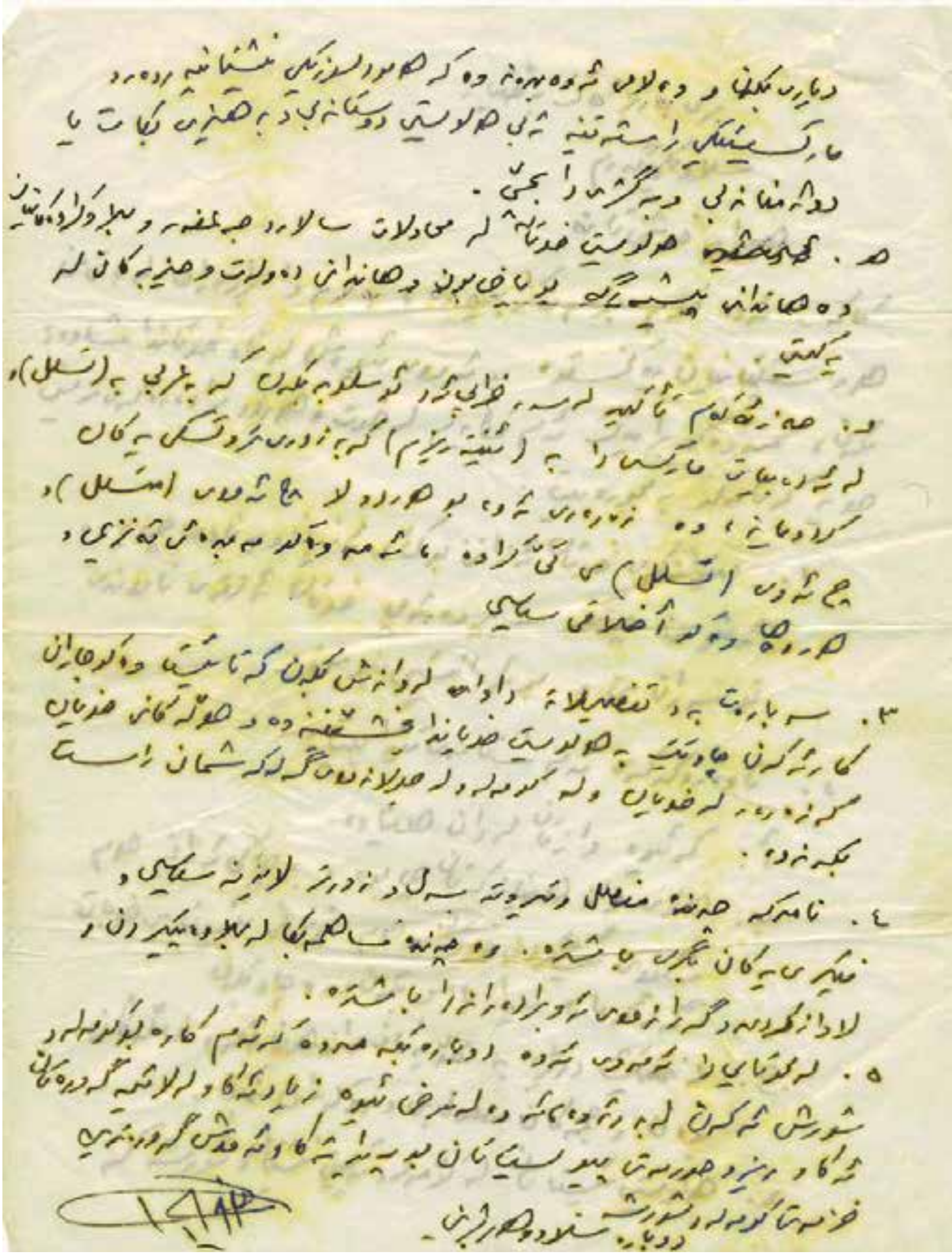

دیاری بکەن و دەولەت [illegible] نیشتمانیە [illegible]
[illegible] هاوڕێیانی [illegible]
[illegible] .
٢ . [illegible] لە [illegible]
دە [illegible] دەولەت و حیزبەکان لە
[illegible]
٣ . [illegible] (استغلال) و
لە [illegible] مارکسی [illegible] (اشتراکیة علمیة) [illegible]
[illegible] (استغلال) و
[illegible]
[illegible] (استغلال) [illegible]
[illegible] ئەخلاقی سیاسی
٣ . [illegible] تفصیلات [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .
٤ . [illegible] سیاسی و
[illegible]
[illegible] .
[illegible]
٥ . [illegible]
شۆڕش [illegible]
[illegible]
[illegible] شۆڕش [illegible]

پاشكۆی وێنەكان

کرێکارانی عێراق لە پێناوی
سۆسیالیزم دا

پلنیۆم دووەم خواكورك

پلنیۆم -دووەم خواكورك- عادل

عادل-پلنیۆمی دووەم ئاڵای شۆڕش-خواكورک١٩٨٧

عادل-سلام عبدالله خواكورک ١٩٨٧

عادل رفیق-١٩٦٩

شەهید یاسین محمدحسن-١٩٧٥

شەهیدان-نریمان مستی- محمدرشید رفیق دانشگای بەغداد ١٩٧٤

عادل-پلنیۆم دووەم

عادل-پلنیۆمی دووەم ئالای شۆرش-خواکورک١٩٨٧

عادل-پلنیۆمی دووەم خواکورک-١٩٨٧

عادل-پلنیۆمی دووەم ئاڵای شۆڕش-خواكورك١٩٨٧

عادل-سلام عبدالله خواكورك ١٩٨٧

عادل-عماد-روناک جناب-مەمۆ-- سلام -حەمەئاوات -حیدر

عماداحمد-عادل-خواکورک-١٩٨٧

عمادا حمد-عادل-خواكورك-١٩٨٧

كامران-كاردۆ-عادل-وەرزێر خواكورك ١٩٨٧

ماموّستا معروف خزندار و شەهید محمد رشیدرفیق برام١٩٧٤

پلتیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواكورک

پلنیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواكورک

پلنیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواكورک

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد خواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد خواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد خواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

دووەم و سێهەم كۆنفرانس- كۆمەڵە

كۆنفرانسی سێهەم كۆمەڵە ١٩٨٤

شەهید محمدرشیدرفیق و جبار حەمە ١٩٧٤

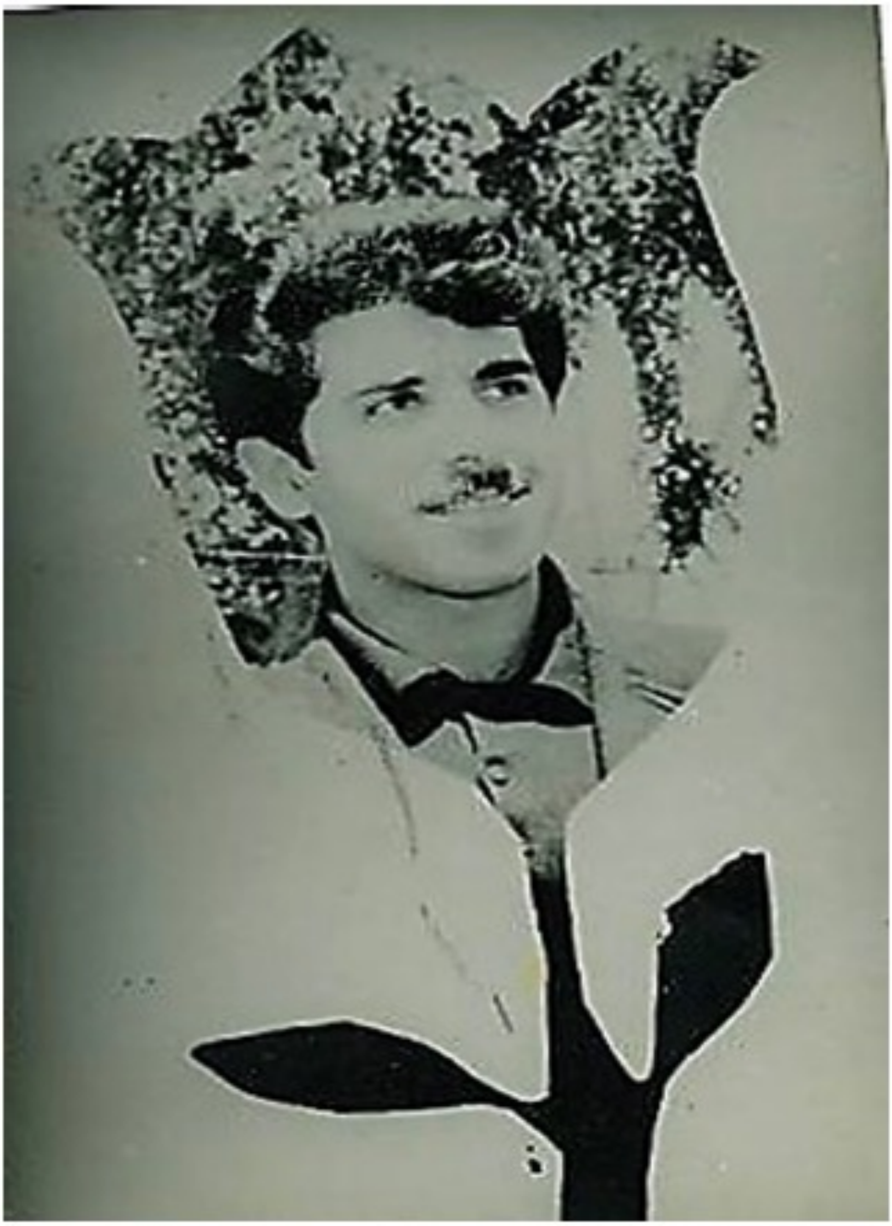

شەهید حەمە رشید

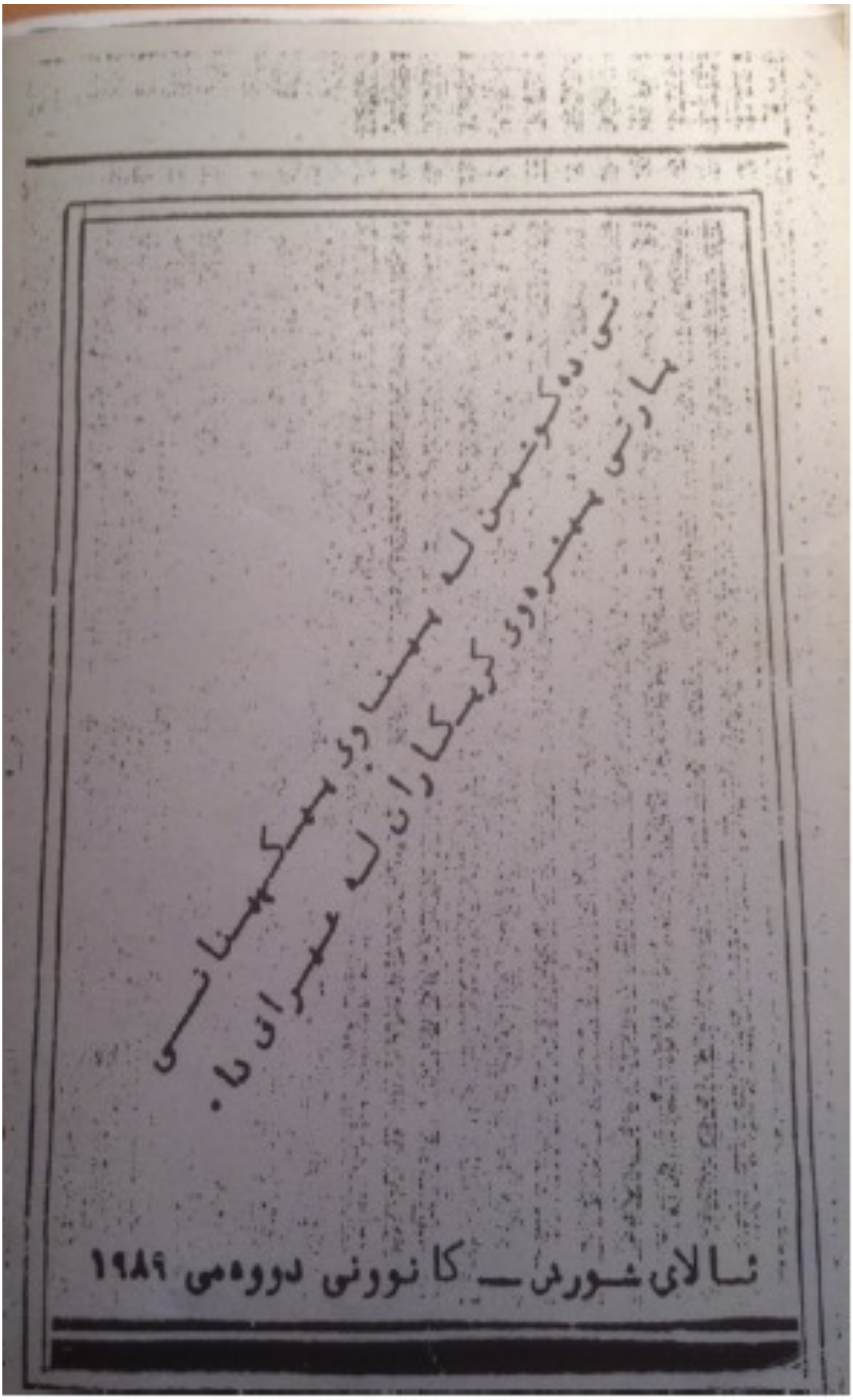

ئالای شۆڕش ــ کانوونی دووەمی ١٩٨٩

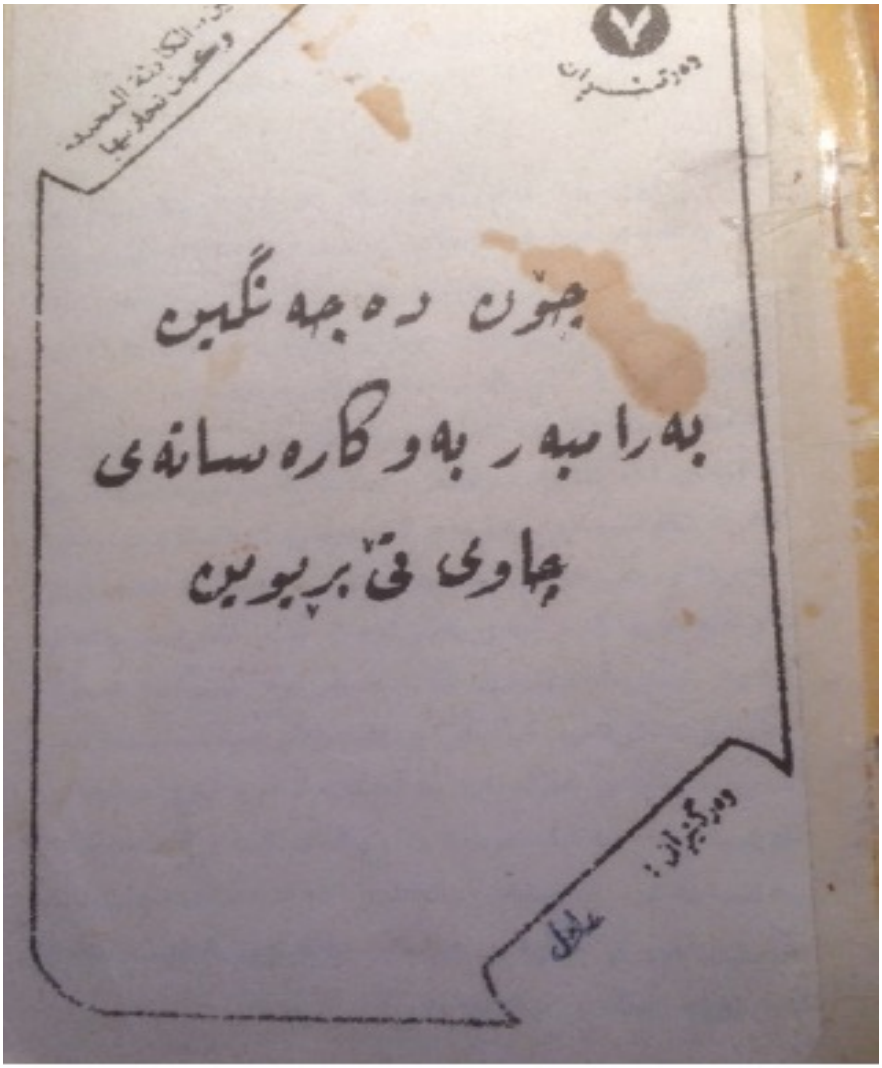
٧
وەرگێڕان
چۆن دەجەنگین
بەرامبەر بەو كارەسانەی
چاوی تێ بڕیوین
وەرگێڕان :
عادل

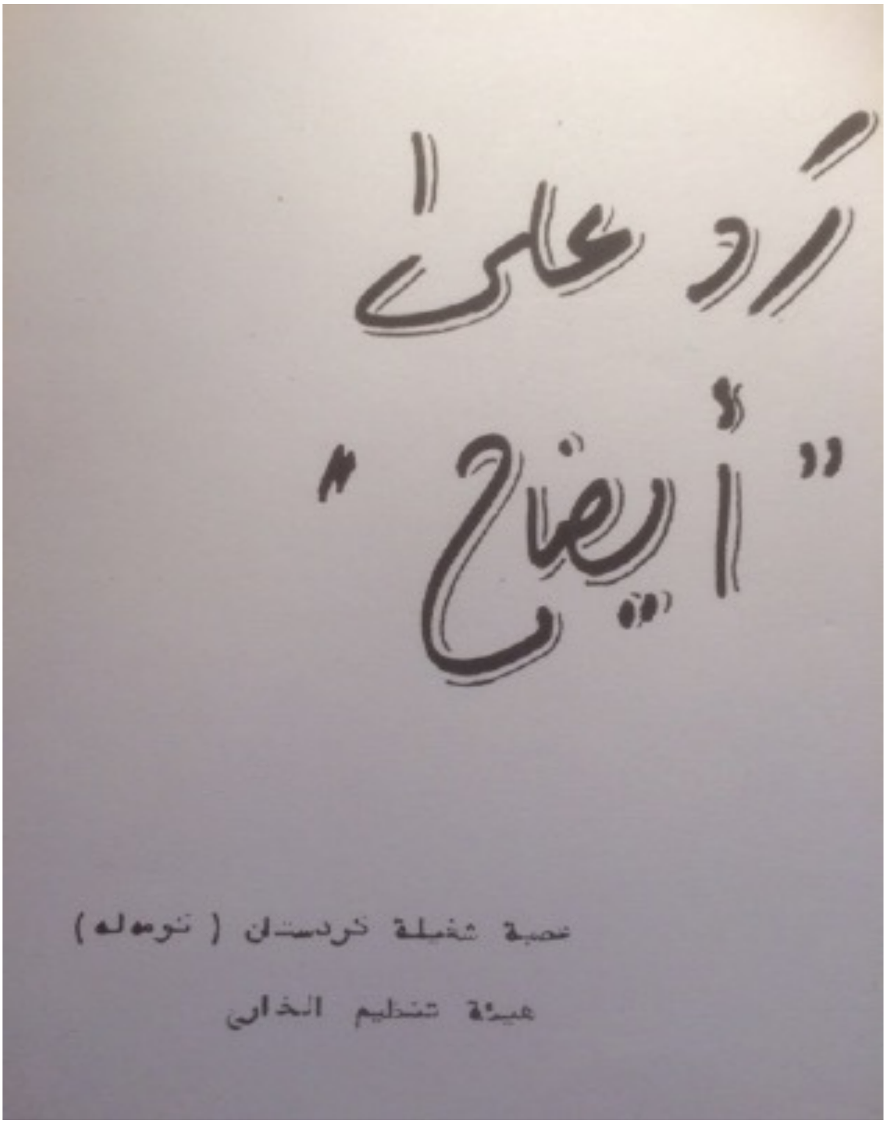
" رد على "
" إيضاح "

عصبة شغيلة كردستان (كومه‌له)

هيئة تنظيم الخارج

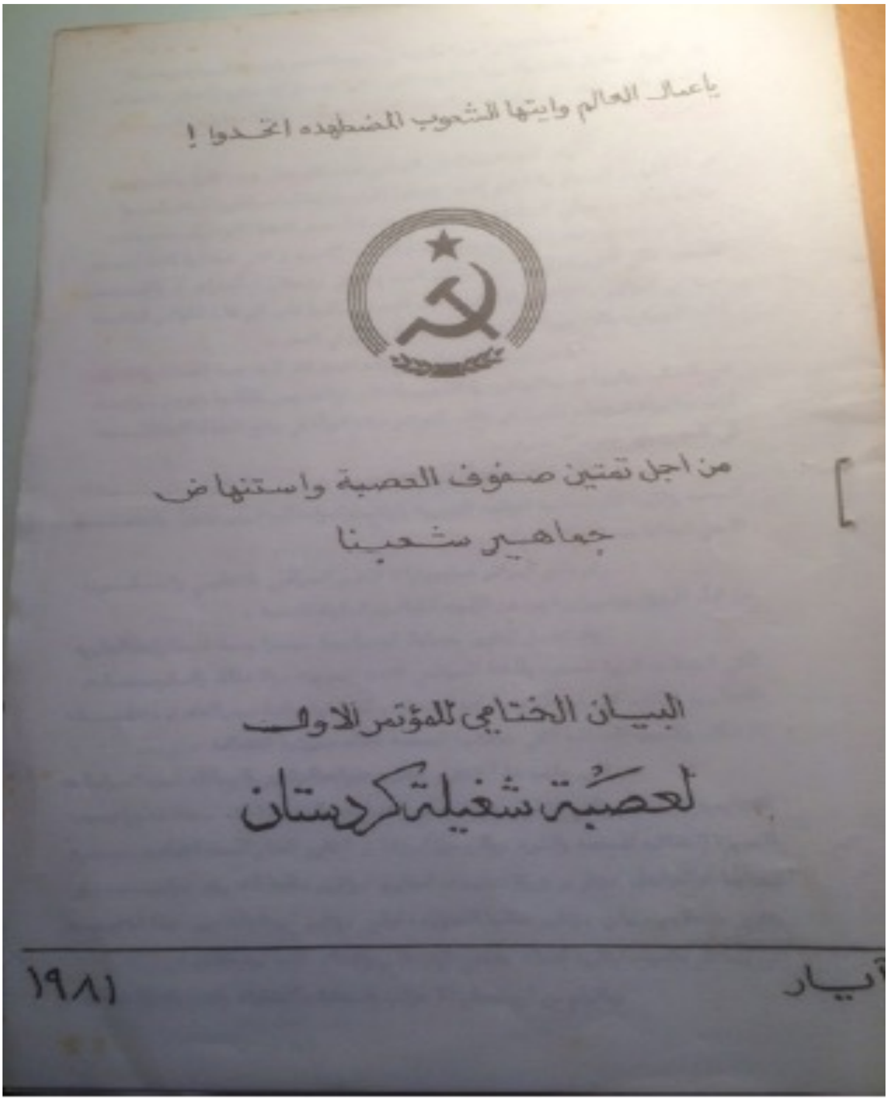

یاعمال العالم وایتها الشعوب المضطهده اتحدوا !

من اجل تمتین صفوف العصبة واستنهاض
جماهیر شعبنا

البیان الختامي للمؤتمر الاول
لعصبة شغیلة كردستان

آیار ١٩٨١

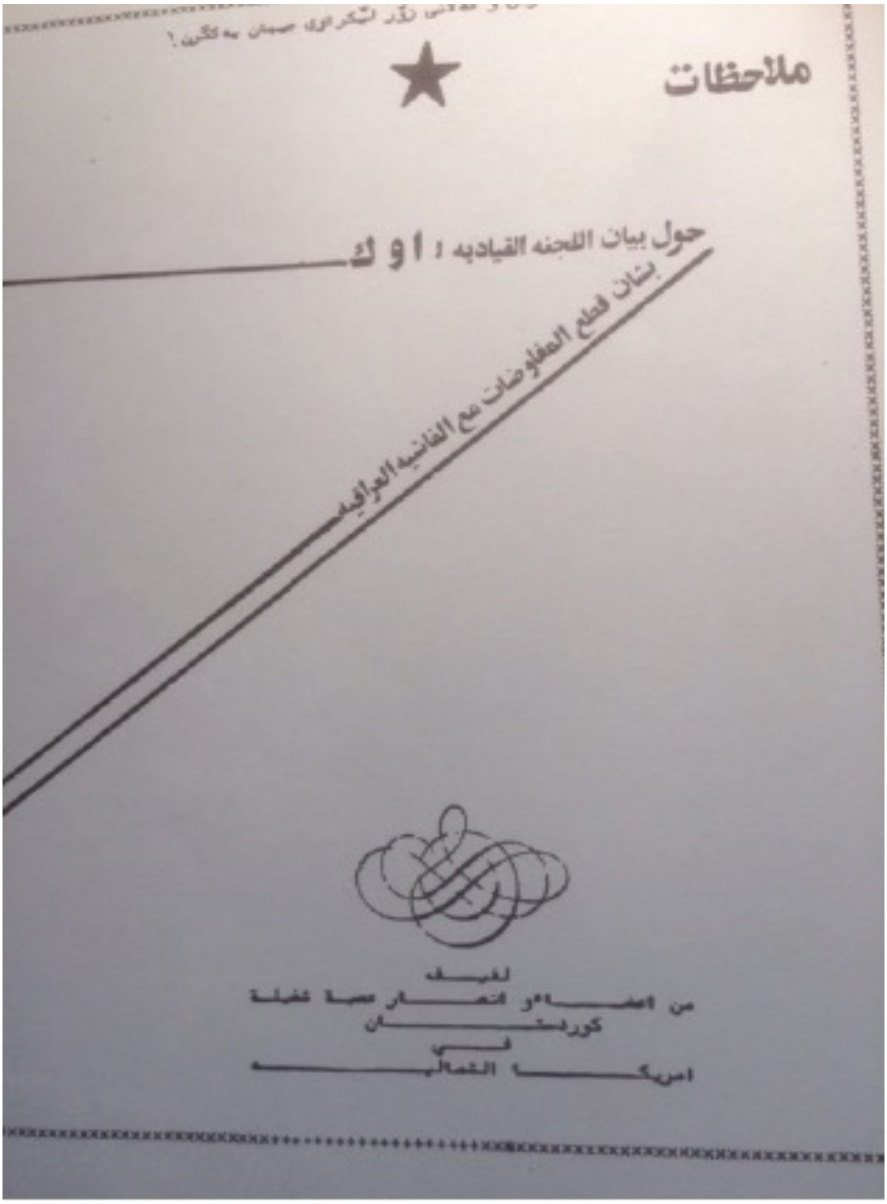

ملاحظات

حول بيان اللجنه القياديه ر ا و ك

بشان قطع المفاوضات مع الفاشيه العراقيه

لفيف
من اعضاء و انصار عصبة شغيلة
كوردستان
في
امريكا الشمالية

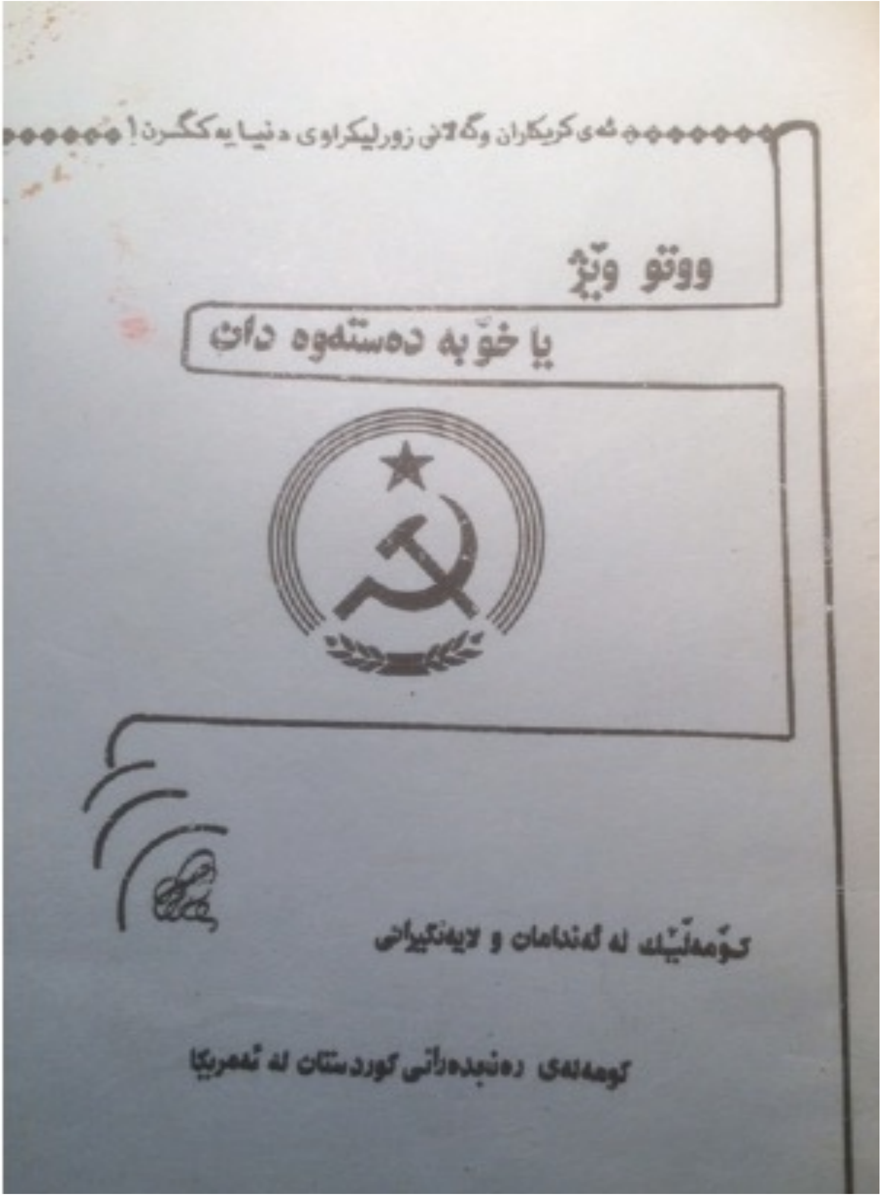

ئه‌ی کریکاران وگه‌لانی زورلیکراوی دنیا یه‌کگرن!

ووتو ویژ

یا خو به‌ده‌سته‌وه دان

کومه‌لیک له ئه‌ندامان و لایه‌نگیرانی

کومه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کوردستان له ئه‌مریکا

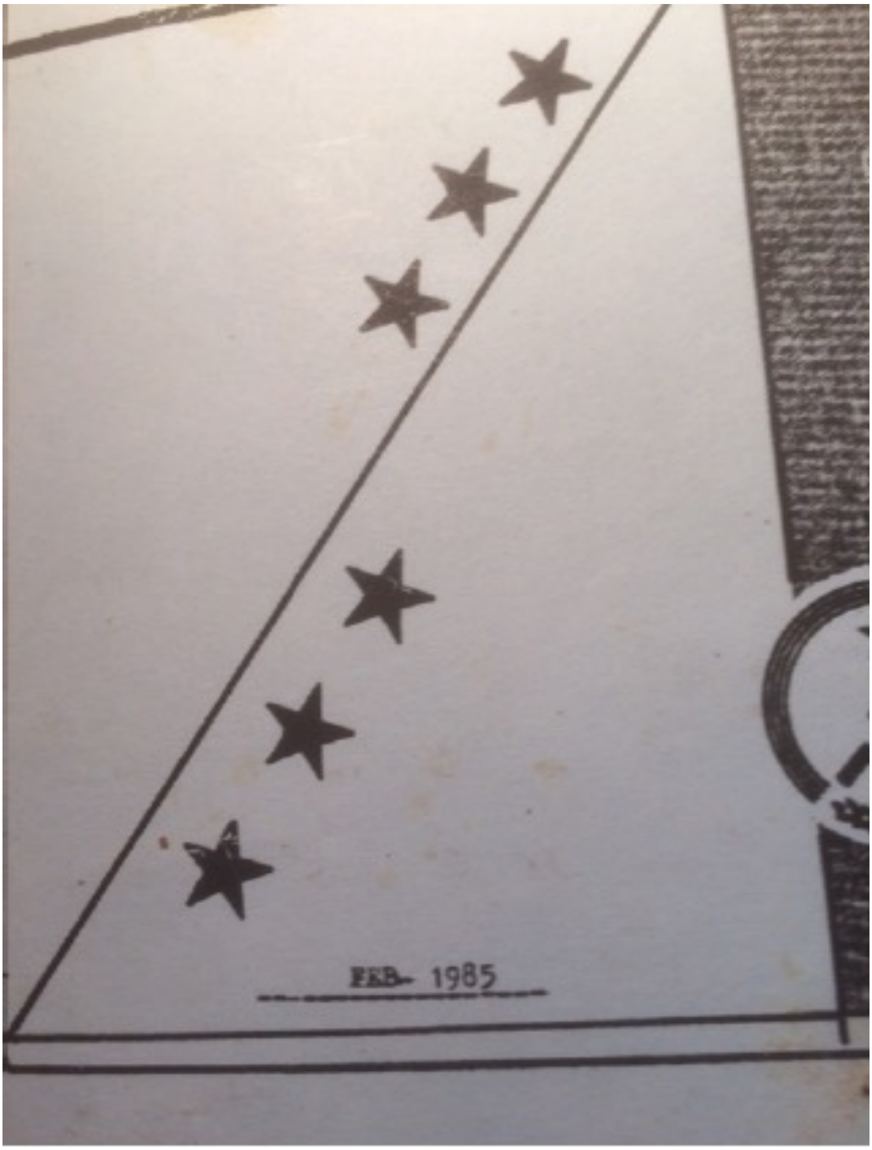
FEB- 1985

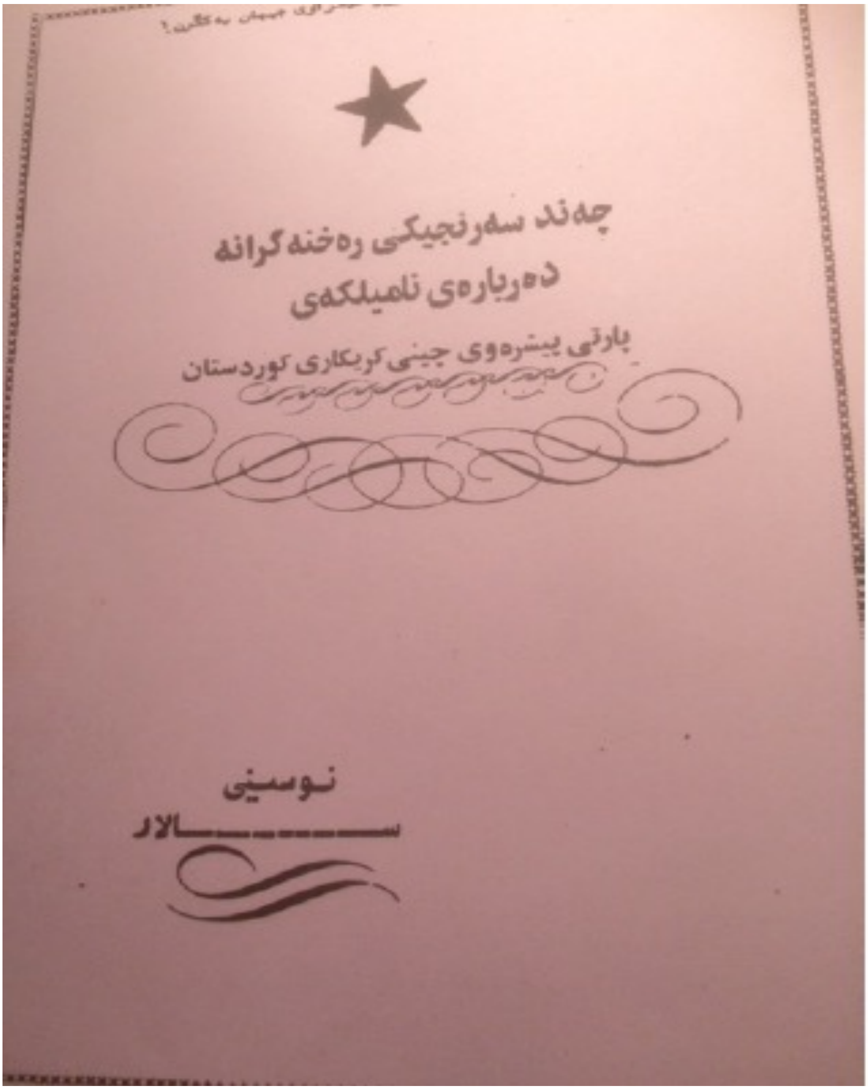

چەند سەرنجیکی رەخنەگرانە
دەربارەی نامیلکەی
پارتی پیشرەوی چینی کریکاری کوردستان

نوسینی
ســـــالار

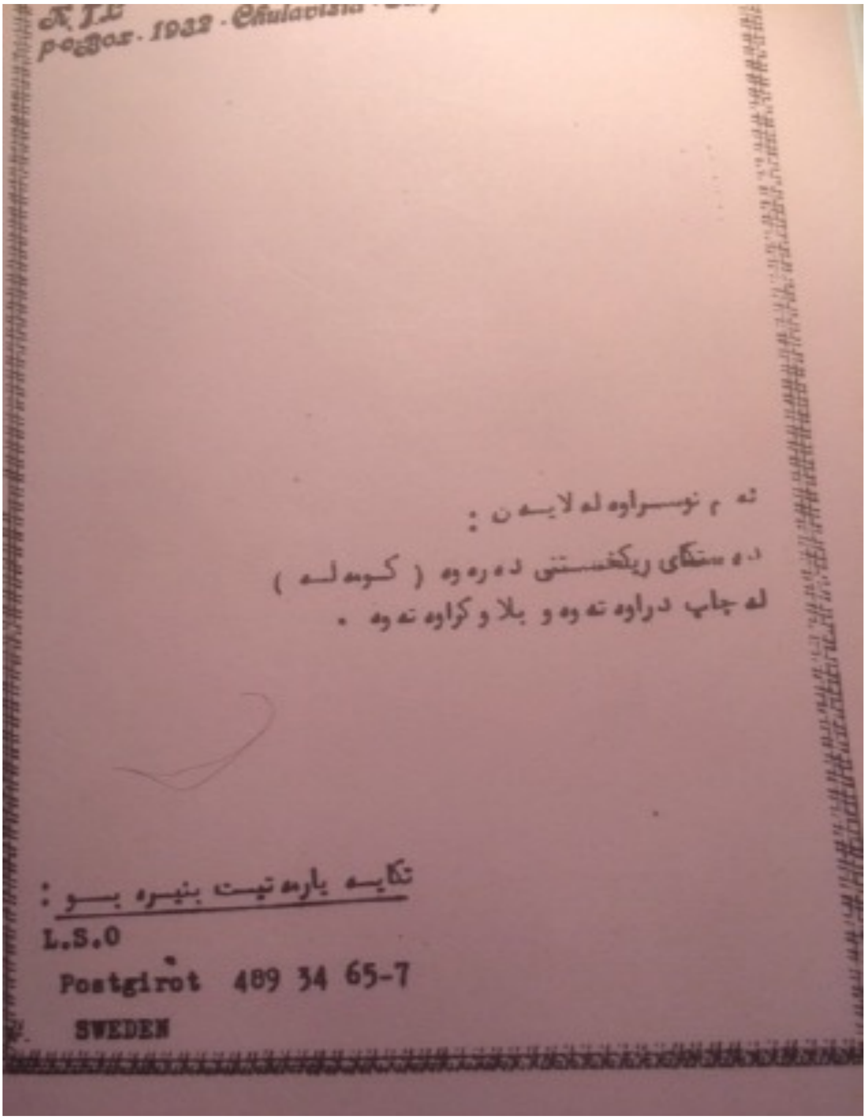

ئە م نوسراوە لە لایە ن :
دە ستەگای ریکخستنی دە رە وە (کومە لە)
لە چاپ دراوە تە وە و بلا و کراوە تە وە .

تکایە یارمە تیت بنیرە بـــو :
L.S.O
Postgirot 489 34 65-7
SWEDEN

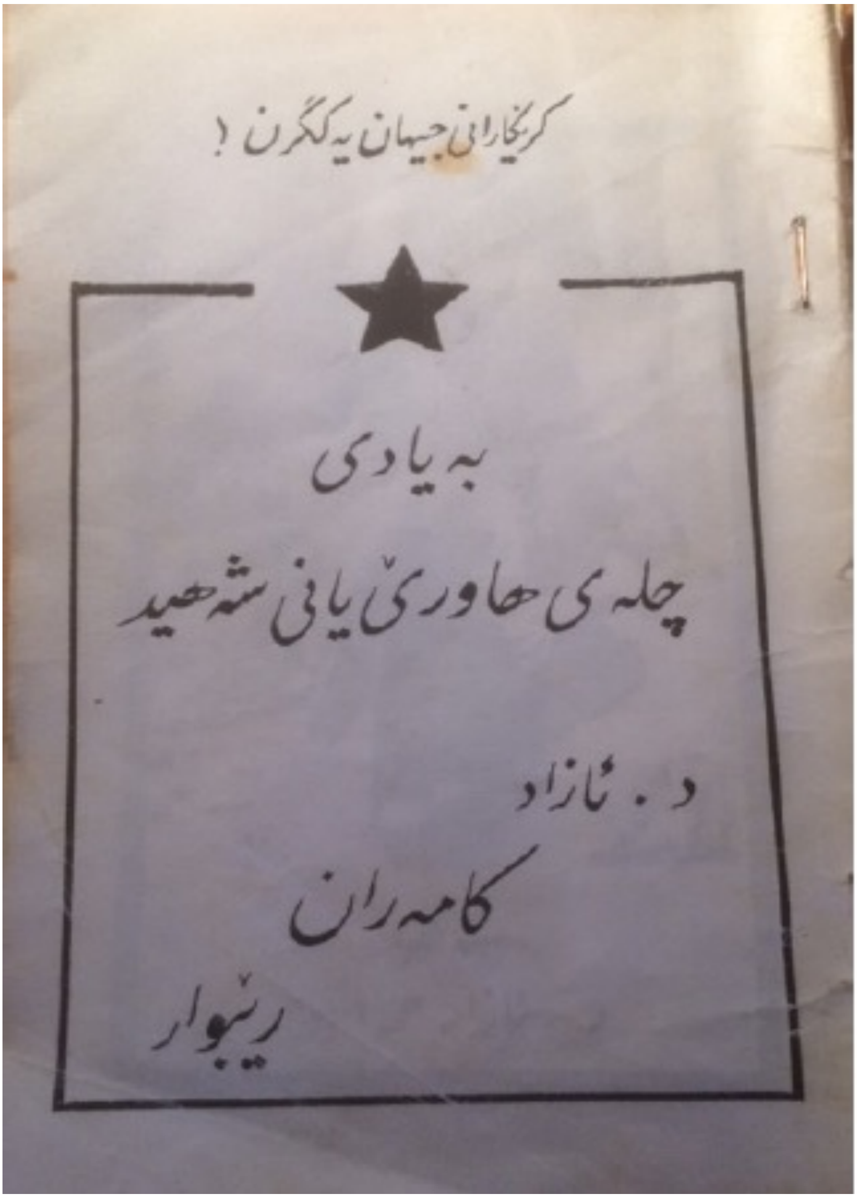
کرێکارانی جیهان یەکگرن !
بە یادی
چلەی هاوڕێیانی شەهید
د. ئازاد
کامەران
ڕێبوار

شه هید
د . ئازاد حمه امین

شەهید د. ئازاد

ئازاد حەمەد امین

ساڵی ١٩٦٦ لەگوندی گەلاڵەی سەر بەهەولێر لەدایك بووە.

قوتابی دواناوەندی (تضمید)ی هەولێر بووە، لەسەرەتای دروست بوونی رێكخستنەكانی ئاڵا لێبڕاوانە كاری كردووە.

١٩٨٦/٩/١٥ پەیوەندی بەهێزی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕشەوە كردووە.

ئەندامی دووەم پلینیۆمی رێكخستنی ئاڵا بووە.

١٩٨٧/١٠/١٢ بەدەستی بەخوێن سووری كرێكاران و زەحمەتكێشان (چەكدارە جەلالی یەكان) لەناوچەی بەرانەتی سەر بەپارێزگای هەولێر شەهید كرا.

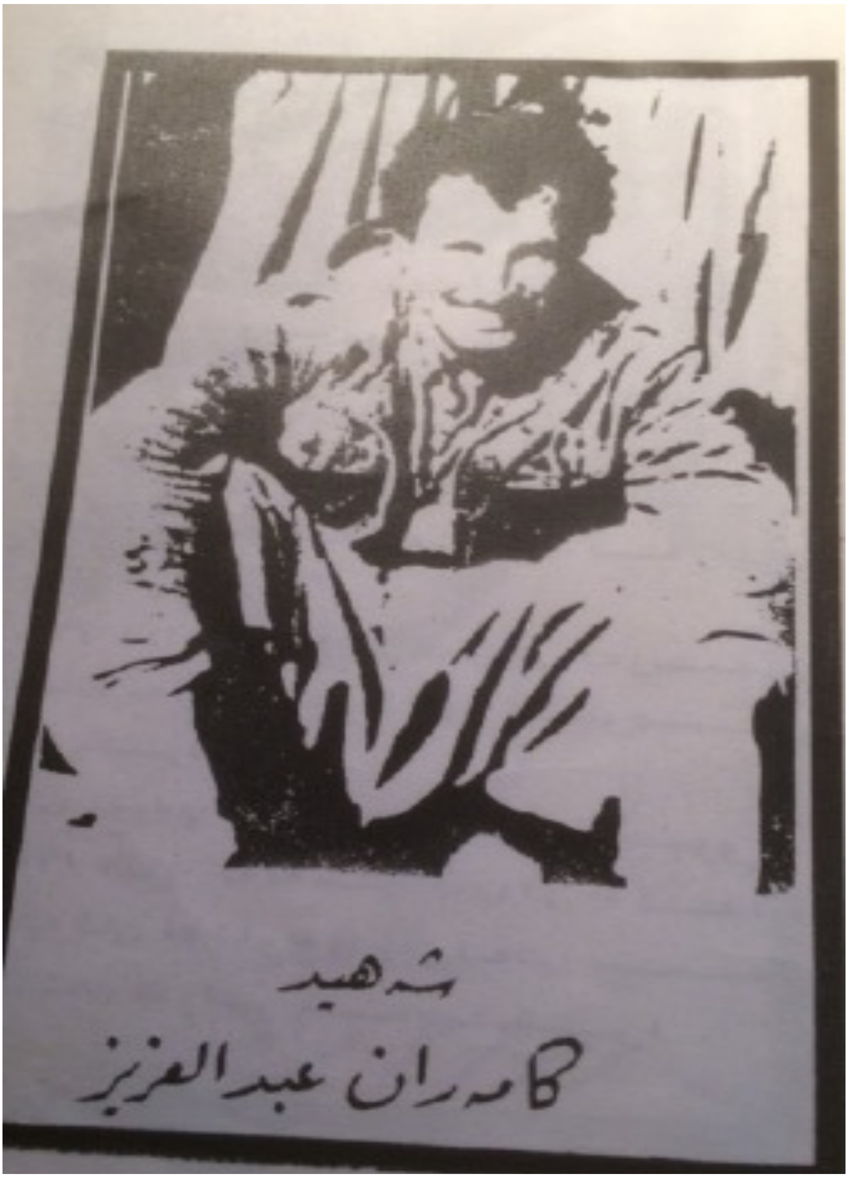
شەهید
كامەران عبدالعزیز

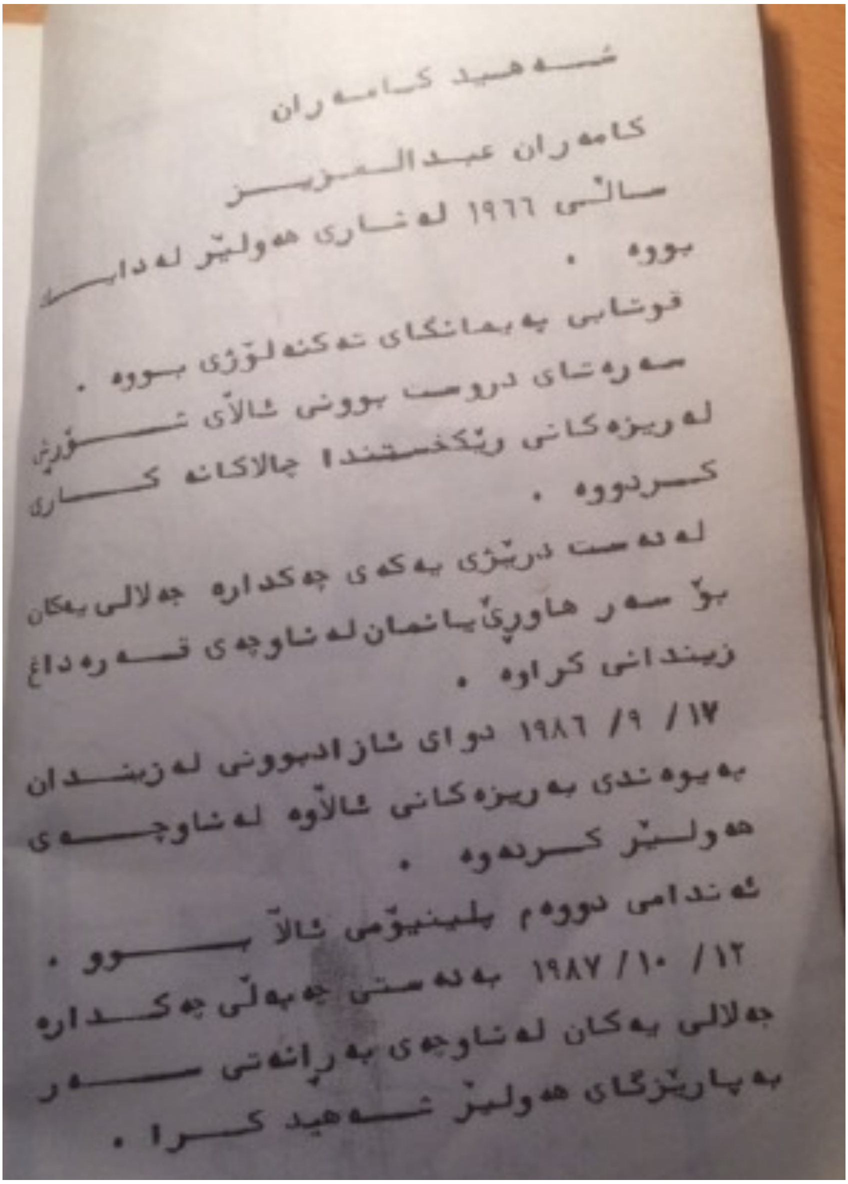

شەهید كامەران

كامەران عبدالعزیز

ساڵی ١٩٦٦ لە شاری هەولێر لەدایك بووە .

قوتابی پەیمانگای تەكنەلۆژی بووە .

سەرەتای دروست بوونی ئاڵای شۆڕش لە ریزەكانی رێكخستندا چالاكانە كاری كردووە .

لە دەست درێژی یەكەی چەكدارە جەلالی یەكان بۆ سەر هاوڕێیانمان لە ناوچەی قەرەداغ زیندانی كراوە .

١٧/ ٩/ ١٩٨٦ دوای ئازادبوونی لە زیندان پەیوەندی بە ریزەكانی ئاڵاوە لە ناوچەی هەولێر كردەوە .

ئەندامی دووەم پلینیۆمی ئاڵا بوو .

١٢/ ١٠/ ١٩٨٧ بە دەستی چەپەڵی چەكدارە جەلالی یەكان لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پارێزگای هەولێر شەهید كرا .

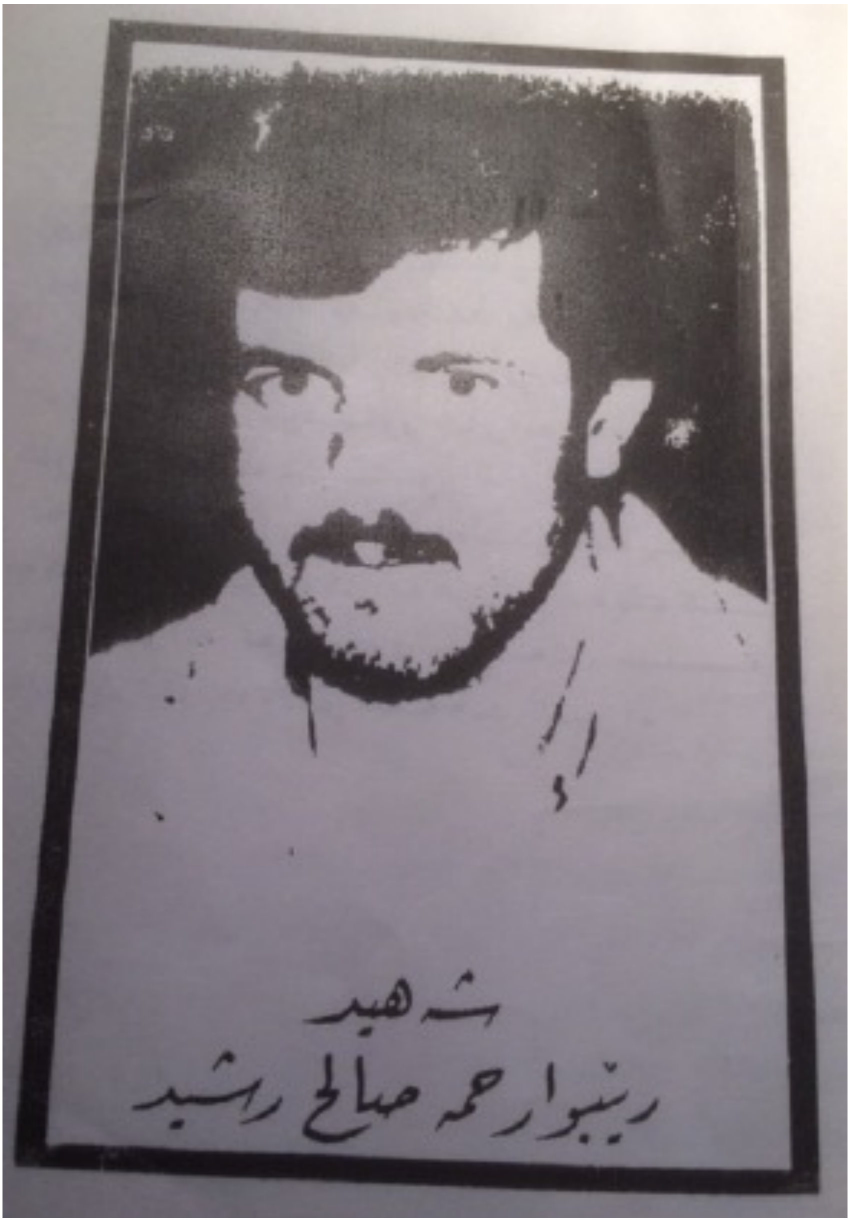
شەهید
ڕێبوار حمە صالح راشد

شەهید ڕێبوار

ڕێبوار حمە صالح رشید

ساڵی ١٩٦٣ لەقەزای پێنجوێنی سەر بە پارێزگای سلێمانی چاوی بەدنیاهەڵێناوە تاپلەی ئاوەندی خوێندووە .

لە ١٥/ ٣/١٩٨٧ پەیوەندی بەریزەکانی هێزی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش کردووە .

هاوڕێیەکی ووشیارو کارامەی مەفرەزەکانی ناوچەی بەرانەتی بوو .

لە ١٢ / ١٠ / ١٩٨٧ بەدەستی چەپەڵی چەکدارە جەلالی یەکان بەهۆی بۆسەیەکی ناجوامێرانە لەناوچەی بەرانەتی سەر بەپارێزگای هەولێر شەهید کرا .

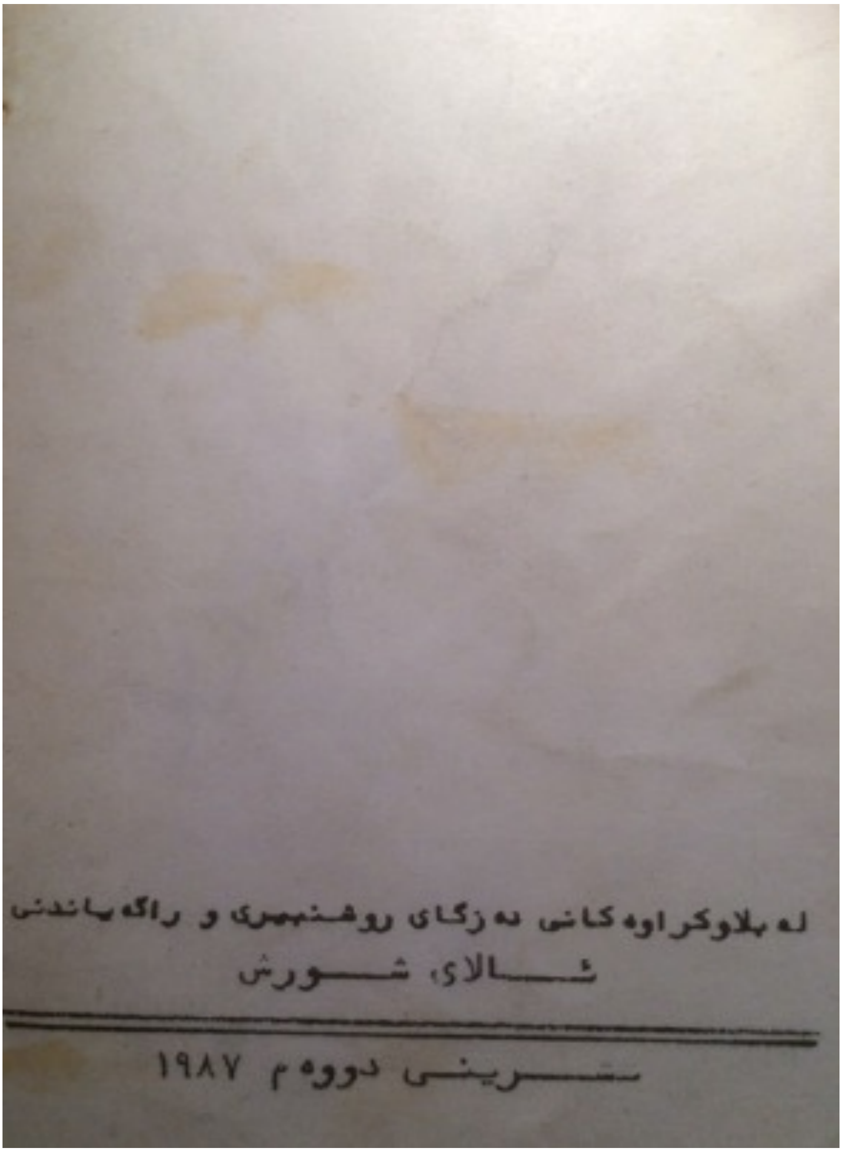
لە بلاوكراوەكانی دەزگای روشنبیری و راگەیاندنی
شالای شورش

تشرینی دووەم ١٩٨٧

<u>لە بارەی نووسەرەوە</u>

- لەدایكبووی ساڵی 1948
- خانەی مامۆستایانی ساڵی 1968-1969 تەواوكردووە.
- ئەندامی كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان بوو.
- ئەندامی رێكخراوی سولەیمانی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان لەنێوان1982-1984 بووە.
- ئەندامی كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵە لە ناوزە نگ بوو لە ساڵی 1982.
- ئەندامی كۆنفراسي سێیەمی كۆمەڵە بووە لە ساڵی 1984.
- ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش بووە لە 1984/11/21.
- دامەزرێنەرو بەرپرسي كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش بووە.
- ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش بووە.
- ئەندامی هەر سێ پلنیۆمەكەی ئاڵای شۆڕش بووە.
- ئەندامی كۆمێتەی ناوەندی ئاڵای شۆڕش بووە لە 1988.

ئەم نووسینە دیکۆمێنتارییە خستنە ڕووی مێژووی دامـەزرانـدن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕشە لە دەمێکی ئاڵۆزدا . بۆیەکەمین جارە ئامانج و ستراتیژی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش دەخرێتە بەردەستی خوێنەر.

تا ئەم ساتە وەختە ئەوەی لەبارەی دامەزراندن و ئامانجی ستراتیژی ئاڵای شۆڕشەوە نووسراوە چەواشەکاری بووە ، ئەوانەی لێی دوواون بێ لێکۆڵینەوە وشیکاری و گەڕان بەدوای ڕاستییەکاندا، بە ئارەزوو و بە بەرژەوەندی تاکی و سیاسی خۆیان شتیان ووتوە و تۆمەتیان دروستکردووە، دادگاییان کردوە و حوکمیان داوە بە کارێك لە بنەڕەتدا نە لە فکر و ئایدۆلۆژی و نە لە بڕیارەکانی دەستەی دامەزرێنەر، نە لە ستراتیژ وبەرنامەی کاری ئاڵای شۆڕشدا نەبووە.

ئاڵای شۆڕش لەبری کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان - عێراق شاڵاوی کرایە سەر ، دادگایی کرا، حوکمی مەرگ درا، لە کاتێکدا دوو ڕێکخراوی خاوەن دوو جیهانبینی جیاواز بوون.

Some Documentes of Revolution’s Banner

By: Adil Rafik

First Edition
2017